SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjee knihiličšerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 126 — Budyšin — Srjedu, 1. junija 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Němski kancler Marx přeciwo dr. Wirthej.

Nědźuschi němšti kanzler dr. Wirth dyrbi pjeca pschichodny schtwórtk psched pschedźydźiwe zentrumskeje stronu do Barlina pschińcź, so by žu dla rěcze samolwik, kotruž je na sjězdźe swojaka němskokatnoje thorhoje we Königsbergu měł. Němšti kanzler Marx je dr. Wirthej i lištom dóšelik, so žu žo w pschedźydźiwje zentrumskeje skatije, kaž też žobustawy němskonazionalneje strony pola njeho dla tejele rěcze wobcźežowali. Jeli so dr. Wirth nowinšte rosprawy wo žwojej Königsbergskej rěči pschipósnaje, potom Marx wobžaruje, so dyrbi we šatinje a dostojnosći zentrumskeje strony nusne naprawy činiś.

Kaž so žda, žo dr. Wirth naprawow, kotreż žu žo jemu pschipowědźiše, njeboji. Demokratiske nowiny powedźa, so je wón w šamknjenej šhromadźišnje němskostatneje thorhoje w Mnichowje **nowu rěcź** měł, kotraž ma žo jako pschipowědźenje wojowanja pschećiwo němšim nazionalnym a pschećiwo němskemu knježeŕstwu srozumiś. Dr. Wirth je mjes druhim rjekł: Schtoj žym w Königsbergu prajił, hischcze we wjele šhromadźišnach a hischcze wjele jašnischo wupraji: Du dale po puću demokratisko-republikanskeho rozwića, njedźiwajo na to, so zentrumskej stronje pschišłuscham. Njewojuju wo žwój mandat, hač runje wěrju, so móžu žebi też mandat wobstobinsaj wubědźiś. Hdy budźich reakzišji posledne měsazy jenoź małuschk podał, budźich mohł ministerske sastojnstwo w nětkźischim kabinettu měś. We Barlinje rad njeskyscha, hdyž praju, so by lěpje było, hdy bychu žo reakzionarosi ſ knježeŕstwa po možnosći shubili. Po žwojej republikanskej wutrobje sa dnjom žedźu, hdźež tehole knježeŕstwa wjazy njebudże. A dla teiele žady dyrbi žo mi nětko stroniny prozeš cźiniś.

Republikanski sjězd w Mnichowje žo sakasał.

Bayerske knježeŕstwo je sjězd žwjaska němskostatneje thorhoje w Mnichowje sakasało. W bayerskim šeimje je teho dla wulke wurěčowanje było. Demokrat Eisenbeis praji, so je sakasane ſ njesakosliim sapschimnjenjom a ſ politiskej njemudrosću. S pohladom na njepschestawaje demonstrazije monarchistiskeho domowinskeho a kralowcho žwjaska je sakasnja wobžeje ſ pohórschkom.

Nowe jimanje Němzow w Czechach.

W Ustju, Boru, Arnsdorfje a Czešej Lipje žu wobydlenja wschelakich Němzow pschepytali a nětkotrych Němzow sajeli. Wjednika nazionalistiskeje sozialistiskeje młodźiny Petra žu žandarmojo do Czešeje Lipy dowjedli a nětkotre hodźiny pschešłyschelí. Pschešłyschu žu jeho sašo puschczili. W Ustju žu wucźomza techniskeje wyšokeje schule sajeli.

Ultimatum Winšich póstišich sastojnikow.

Póstišy, telegrafowi a telefonowi sastojnizy a pschistajenzy we Winje žu póndźelu generalnej direkzíji posledni krócź žwoje žadanja pschepodali, kotreż maju žo do 4. junija dopjelniś. Jeli so generalna direkzija tele žadanja wotpokaże, žo zyku póstu wobšahajcy strajk sapocźnje.

Pólski wójnski přistaw w Gdyni.

Pólska nětkole wjetšu kedźbliwosć wodnym prascheniam, smutskokrajnym a namórskim, pschiwobroczja a nowocźežnju pschistaw w Gdyni pschi Baltiskim morju pola Gdanjska a lěpsche žwjasanje ſ njemu wot schlelapskich mjesow twari. Też wikowanske tódźstwo dyrbi žo natwariś. W Bydhoschczu budże wot 23. junija hač do 15. augusta prénja pólska wódna wustajeniza, to bychu so wschě ludowe worschty, pschemyslowe a wikowanske, ſ temule nusnemu nadawkej we wuzwobodźenej Pólskej sjednoziła.

Do Gdanjka je pólska łódź „Wilja“ ſ nakładom wójnskeje munizije pschišła. Munizija žo na poltupje Westerplacze wukładuje. Gdanjski senat je pschećiwo temu protestował, tola pólske knježeŕstwo praji, so ma k temu prawo.

Pólska pożczonka w Ameriźy.

Póndźelu popołdnju je do Warschawy bankier Monnet, Parizšti generalny sastupjeŕ Newyorskeho bankowcho družstwa pschišeł, kotreż je Pólskej wukrajnu pożczonku saradźiło. Sréczenje wo pożczonzy žo tónle tydźeń we Warschawje podpíše. Pożczonka 60 milijonow dollarow wucźini a ma žo je 6½ prozentom sadaniś. Wona ma žo w běhu 32 lět wróczo płacźiś.

Lěpši poměr Južnosłowjanskeje k Bołharskej.

Nowiny radikalneje knježeŕstwoweje strony je spokojenjom na to pokasuja, so žu žo styki Južnosłowjanskeje ſ Bołharskej thětro polepschiłe, schtož je hižo ſ teho widźecź, so žu nawale bołharšti bandow do Južneje Serbije pschesitałe. Bołharska sjawnosć je žo pschećiwo italsko-albanskemu pakti stajiła, a bołharske knježeŕstwo njeje žo narěčecź dało, žo na wobstupenju Južnosłowjanskeje wobdźelicź. Hačrunje ku wězu, kotreż mohłe wobaj žuśudnaj stataj rosdźelicź, hu tola jara ważne sajimy, kotreż wobaj ludaj k šhromadnemu dźełu a k staroschći wo dobre poczahi napominaju. Też we Sofiji tole spóznaće rosće. Teho dla móże žo wocźakaś, so budża žo šhromadne mozy k wobtwjerdźenju a schkitanju tak ważnych a šhromadnych balkanskich sajimow wužiwaś. Rospominajo pschetorhnjenje stykow mjes Jendźelskej a Ruskej mjenowane nowiny spokojenje wupraja, so je žo Južnosłowjanska sawjedźenju pschećiwiła, so by žo bolschewiskej Ruskej zbliźiła. Se tym je žo Južnosłowjanska psched plećźinami bolschewiskeje agitazije wobarnowała. Knježeŕstwo chze žadanje pólskeho knježeŕstwa sa swobodnym pašmom we jenym pschistawje pschi Adriatiskim morju sa pólske wikowanje dopjelniś. Pólska kominizija dalmatiske pschistawy pruhuje, sapocźejo w Ssuschaku.

Wopyt franzowskeho wójnskeho łódźstwa w Jendźelskej.

Po pscheproschenju jendźelskeje admirality a města Portsmoutha staj póndźelu dopołdnja franzowšti kichizaŕ „Lamoite Picet“ a tschišaŕ „Duquay Trouin“ ſ pschewodom tśoch flottillowych wjednikow a 13 saniczarkow do Spitheada, jendźelskeho wójnskeho pschistawa pola Portsmoutha, na wopyt pschijěłoj. Do pschistawa jědźo franzowske wójnske łódźe šwuczeny poštrow dachu, na kotruž jendźelske batterije wotmolwichu. Wopyt franzowskeho łódźstwa budże pjeć dnjow tracź.

Jendźelsko-egiptowski konflikt.

Jendźelšti wyschschi kommišaŕ lord Lloyd je wutoru egiptowskemu knježeŕstwu łdźełk, so žu žo tśi jendźelske bitwiske łódźe „Malaya“, „Royal Sovereign“ a „Barham“ do Egiptowskeje póstałe, a je šodom w **mjenje jendźelskeho knježeŕstwa notu pschepodał.** Wo nocźnym wopschijeczu ho šćichi, so w njej jendźelske knježeŕstwo žebi wušte hromadźeńcźanje ſ egiptowskim knježeŕstwom pschese a nětkotre organisatoriske naprawy namjetuje, kotreż žu po jendźelskim ménjenju sa tole hromadźeńcźanje nusne. Wobcźeje žo w nocźe žada, so dyrbi žo **sastojnstwo hłowneho roskazowarja egiptowskeho wójska ſ jendźelskim offizjerom wobžadźicź.**

Ministerski president **Sarwat** pascha je na to dłšche rosrěcźenje ſ wjednikom opposizije w egiptowskim šeimje, **Zahglulom** paschu wo jendźelskej nocźe měł. Wo cźimž je žo rěcźało, wo tym žo mjetcźi, tola je ſtyschecź, so žu žo **Zahglul pascha a jeho pschiwiśowarjo kruce rozsudźili, so žo jendźelskim žadanjam njepodwola. Zahglul pascha pjecza proklamaziju wuda, w kotrejž na to pokaże, so je egiptowske knježeŕstwo jenoź ſ diktaturu ſ jendźelskeje hnady,** a so w Egiptowskej dwě mozy dźełatej, ludźo wokoło egiptowskeho krala Fuada a egiptowšti łud, kotryž žo nocźe psched Fuadom a jeho kreaturami klonicź. Zahglulowi pschiwiśowarjo położenje tśoh „jara khutne“ wobhladuja a na to pokasuja, so Egiptowska na pschedwjećorje wultich podawkow steji. Jendźelska žadyn ſrědt-njewužity njewostaji, ſ kotrymž žebi mnjeli žwoje nadknjeźstwo w Egiptowskej sakhowacź. Jeli budże nusne, žamo njewotwinjosć, kotruž je w lěcźe 1922 Egiptowskej daka, wróćzi. Jendźelskej wojeŕskej mozy njebudże cźežko, pschećiwnitwo pschećiwo jendźelskemu nadknjeźstwu potłócźiś.

Wójna w Chinje.

Cźangtsolinowe cźežke porażenje.

Po powěśćach ſ Pekinga žu **Cźangtsolinowe wójska cźežke porażenja poczerpke.** Mjes tym so Cźangtsolinowe położenje w Honanskej provinzy njebě zyle bjes nadźije, je Cźankaiśhek jeho generalow w Anheiskej provinzy do cźista sbił. Woni do Suczawa zofaja, kotryž hnadź bliźiche dny Cźankaiśhekowe wójsko wobžadźi. W Pekingu wocźakuja, so žo połnócne wójska šakle pola Tsinanfua Cźankaiśhekej sašo napscheczíwo staja, tak so mjes tym Cźankaiśhekowe wójska Schantungsku provinzu wobžadźa. „Chicago Tribune“ powě, so wschě połnócne wójska k Żoltej rězy zofaju. Też Cźangtsolinowe wójsko, kotreż hischcze psched nětkotrymi dnjemi w Honanskej provinzy dobywaiche, zofa. Najšterje budże mono dyrbjecź wažne żelesniske tschiśenischcźo Cźengcźaw bjes wojowanja spuschcźicź.

Najšterje dla postupanja połodniśich wójskow je žo jendźelšti hłowny roskazowaŕ w Shanghaiu, generalny major Duncan, rosbudźił, po pschikładze Japanskeje jendźelskich wojakow do połnócneje Chiny pósłaś. Druhi bataillon Bowderskeho bataillona bliźsche dny Shanghai wopuschćeji a žo najšterje do Tientsina dowjeze, žo by tamnischu jendźelsku koloniju schkitał. Japanske knježeŕstwo je hižo psched nětkotrymi dnjemi do Tientsina dwaj japanskaj bataillonaj pósłało.

*

S Pekinga žo wo porażenju Cźangtsolinowych wójskow dale powě: Cźankaiśhekowe wójsko je połnócne wójsko pódlu Tientsinsko-Pukowskeje żelesnizy sbiło, hdźež je město Hueschaw wobrożene, jeli so njeje hižo padło. Cźangtsolinowe wójsko w Schantungskej provinzy njeje w žebi ſ jena a njewojowawschi zofa. Wukrajenjo w Pekingu žebi hižo na to myślachu, ſ Pekinga cźeknucź. Powěśćej, so Japanska 2000 wojakow do Tsingtawa a 2000 wojakow do Tientsina a Pekinga pósćele, je pak wukrajanow troschku smérowało.

*

S Cźangtsolinoweje strony žo wudawa, so jeho wójska njejsu sbite, ale so **wam** strategiski pschiźinow dla wróćzo cźahnu. Wojowanje pschećiwo bolschewikstwu dale póndże. Cźangtsolin žwój hłowny twarter do Tientsina njepschepokoji, ale w Pekingu wostanje. 30000 cźerstwych wojakow je duzy po puću ſ Mandźurskeje te pożłynjenju połnócneho wójska cźehnje.

*

Jendźelski hłowny wójskowy roskazowaŕ w Chinje je wobjamknył, nětkotre létadła ſ létadłoweje matcźerneje łódźe Argus do Tientsina pósłacź. Sa wotpósłanje jendźelskich wojakow žo na Japanzow powołaju, kotryž położenje jara khutnje pożudźeja a žamo ſ możnosću jendźelsko-rukeje wójny w Chinje licźa.

Amerikanski prezident přeciwo ruskej kommunistiskej agitaciji.

President Sjednoczenych statow połnócneje Ameriki Coolidge, je wójnski wopomnjenišći dźeń na Arlingtonskim narodnym pohrjebnischcźu rěcź měł, w kotrejž stejišcźo žwojeho kraja wo nuznosći internazionalneho wothronjenja roskaži. Na tónzu žwoje rěcźe wón pod sacźišćecźom sastajenja diplomatiskeho wobthadowanjes Jendźelskej a Ruskej žłedowaze praji:

„Jeli so by žo naš traj wjerhanischcźo ludži sčinił, kotiśi njestutki a nałžnjoscze pschecźiwo wobstejazemu porjadej a naschemu dźeławemu ludej pschithotuja, by žo w sajinje žebjesdźerjenja dyrbjała wustawa, sakład Sjednoczenych statow, pschemeńicź, so by by žo sajewužiwanje wobžobinskeje žwobody samjesowało.

Schto maja tele žady rjeź, Wolfej telegramm ſ Washingtona praji: „Po nim w politiskich kruhach poslednji dźeń presidentowe rěcźe na pohrjebnischcźu veteranow w Arlingtonje wobsebity sajim ſ pohladom na jendźelstu Wólu knihu šhudźuje, kotraž adresuje Washingtonskich kommunistow wopschija. Presidentowa rěcź žo jako khutne warnowanje na radikalne elementy wulożuje.

Coolidge Doumerguej.

President Sjednoczenych statow połnócneje Ameriki Coolidge je franzowskemu presidentej Doumerguej pschi składnoscźi wopomnjenišćeho dnja padnjenych w šwětowej wójnje telegramm pósłał. W nim ſ džakownoscźu na cźesćenje powitanze Lindbergha w Parizu ſpomina, kotryž je ſ jimazym dopokasom sa to, so **„jenomyślnosć naschich samerow, kotraž je žo na bitwischcźach sakozíła, kruta a žnjina woitanje.** Belgiski kral je Coolidgej telegramm pschi tej žamej składnoscźi pósłał, w kotrymž na „ameritanskich rjekow ſpomina, kotreż žu wěz prawdy sakitujo padnyli.“

W Newyorku je na wopomnjenišćim dnju we wójnje padnjenych mjes cźahom italskich fašzistow a nětkotrymi antifašzistiskimi Italcźanami k pukam doschło. Dwoju fašzistow žu sakłoli. Winikow njesnaju.

Amerikanske presidentiske wólbne hibanje žo sapocźało.

Hačrunje je k presidentowej wólbje hischcźe 1½ lěta cźaša, žo ša nju hižo nětkole pschihotowanje cźinja. We

Newyorku je žo sjednoćenstwo republikanskich politikow zakhwalilo, kotrejž dhje stejcej Coolidgowej wólbje zasdźowacź. Nowe sjednoćenstwo napominanja a listy republikanskim towarstwam zyleho kraja scéle a pyta hibanje do žiwjenja sbudźicź, kotrejž dyrbi Coolidgowe zasgowuslowenje snjemóźnicź. Pischeziwo Coolidgej žu wožebje ratarjam republikanoju, dokelž je president sarmeram statnu pomoz sarjekł.

S dobom žo demokratiski senator Reed ſ Missouri-skeje po Sjednoćenych statach puczuje swoju kandidaturu za prejdentstwo porucja. Reed pódla Newyorkiskeho statneho gouverneura Smitha k demokratiskim kandidatam słuschu, kotrejž maju najwjazy wuhladow.

Amerikanski pótlanz pischeziwo bolschewikam.

Amerikanski pótlanz w Franzowskej, Myron Th. Herriak je pischi składnoszi Memorial Daya mjes žwozimi krajanami wótru rekł pischeziwo bolschewikam mél. Wón žo niz jenoż pischeczíwo kommunismej jako žwétowemu nahladej a methodże wobroczja, ale žo direktnje pischeczíwo ruskemu knjeżerstwu méri, kotrejž sa wscho sle samolwite czini. Roswicze w Ruskej je, kaž praji, ſ najgrudnischim pischikladom moralskeho rospada, kotryż może žo w stawiznach namakacź. Knjeżerjow w Moskwje wón je skażenymi pżami pischirunowasche, kotrejž dyrbja žo sawrjecź, so bychu žo wuhosile. Wón žo na žonzu rocżesche, so Sjednoćene staty polnózneje Ameriki žydom lét za žwobodu a prawo wojowaka, so bychu mohle žiwe bycź; wone njebudża ženje czerpicź, so zwólba morderjow, kotrjż žu so ſ nafsylnoszu knjeżerstwa smozowali, sympathisti a méreny lud potrócżeja.

Syschizahanstwo na Filippinach.

Amerikanski admiral Kittelle w Manili na Filippinach praji, so žu ſ wulka założeny bolschewikiski komplot wuhladżili. Syndko ſpischizahanstwa je w Chinje, hdżež žu bolschewikiscy agentojo pischihoty czinili, amerikanske knjeżerstwo na Filippinach powróczicź. Najprózdzy žu žebi wotmyslili, arsenal w Cattive na Filippinach wupluczicź, so buchu žo njemohle amerikanske brónje do Chiny słacź. Sesdżenje amerikanskeje potajneje służby njeje hischcze słończene.

Pschepytanje wobydlenjow w Buenos Aires jako sczéhmk pschepytanja Arkosowym twarjenja w Londonje.

Policija w Buenos Aires je wobydlenja wschelakich wogobow pschepytała, kotrychż adrezu je Londonska policija w Arkosowym twarjenju namakała. Nekotre wosoby žu ko sałake a hromada dopiłowe a cżażopiłowe je žo sebrała.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu, 1. junija.

† 1861 Krescijan Kubica, superintendenta we Wojerecach, pilezownosty pesnjerj a swérny zakitowaŕ Serbow.

Pój rózowniko z miłej ruku,
Nam ponjes módre kjałki,
Wozeleń haj, a wupyš łuku,
Zo kwétkojta so zyboli;
Tež w zahrodach
A na brjózkach
Njech kéża twoje dźéćatka,
Kiż mjetel, pčołku kubłaja.
Krescijan Bohuwér Pkuhl.

*

Junij abo smažnik.

Njeje nam storo k wérje podobne, so dyrbjeli hižo mésaz smażnik nastupicź. Psched nékotrymi dnjemi dyrbjachmy žo hischcze czopli swobkekacź, hdyž njechadnym symu mrécź a nékto stejimy hižo w sażnim léczu. Woprawdże, létuscha meja je była sara słutniwa pschi wudżełowanju rjanych a czopłych nałétnich dnjow. Nadżiwomnje junij trochu naruna, schtoż dyrbjachmy w symnej meji tak hórko parowacź. Tola ratař drje je létża njedżiwajsy symneho nałécża spokojom, na łukach žu žo syna derje założicź a rosci mohle a synowe žné drje budża bohate a rjane. Nadżijomnje je sliwkojte dejchcze a wulke wody sase njestaja. Dotho wjazy njetraje, gnadź dwé abo tři njedżele, potom rétka sa ratarja sahe stawacź a koku na ramjo a won do rohy žuż tuczne trawy. Sstónczko stupi w tutom mésazu najwjchze, to je dżenża sa tři njedżele, potom japoczinje žo po protyzu léczo. Haj a po Janje dny poczinaja sasa wotebéracź. Pschi tutej mysliczy hakle słuhjene nałécżo prawje sacżuwamy. Na Pétra a Pawola, rano w 6 hodź. smjerny sacżinicże stónczka. Młody mésacźk pschikryje tehdy nżhdże pjecź dżełow stónczko, so jenoż schétky dżél jako herpik wuhladamy. Nadżijomnej je wjedro jasne, so bychmy sacżinicże derje wobkedżowacź mohli. — W junija swjeczimy pak też selene žwjatki, žwjedżen Swsjateho Ducha. Njech žu sa kożdeho cżitarja a kożdu cżitarku prawje žohnowane

*

Spytanc wumocowanje pola Budyšina.

Jako žo wczera wutoru wjeczor wokoło 7 hodź. nehdże 20létna służobna holza ſ Budyschina pschi Sprjewi po schczéżay do Hrubjelczíz dżésche, ju njesnaty muzi ſ pschejczéżehasche. Jusy je ſ druheho brjoha Sprjewje pisches „Czórny mót“ mjes Waggonowej fabriku a „Dalokej béleńju“ na lewy brjoh Sprjewje pschichod, ko tam na kamjeńtnu lawku žynył a holzu nimo hicź dał. Potom je sa njej hacź dale „Dalokeje Béleńje“ schoł, dalewon je ju pschéczahnył a ko na drjewjanu lawku žynył, kotraż njedaloko mojta stejí, tu tam pisches Sprjewju na schczéżku do Dobrusche wjedże. Holza je nimo njeho ichła, ji pak je žo stónczinje dżiwno zdało, so žo muzíli pschezo blizko njeje tłoczi. Wona je žo radscho sasa k Budyschinej wrócżiła a je dyrbjała sasa nimo zuseho. Tón pak je łanył a je ji napschecżo pschischoł prajiąy: „Nó, moja popła, hdże dha chżesch?“ Wž łamzným wokomiku je ju ſ wobémaj rukomaj sbrabnył a je ju na brjoh pschi Sprewinym boku cżisnył. Holza je žo pomozu wokala. Wón pak je ji ſ ruku hubu sadżerżał. Draztu je ji załośnje rostorhał. Holza je žo jemu wumika a je spytała cżeknucź, wón pak je ju sasa krabnył a pschi wojowanju stai wobaj do Sprjewje padnyłoj. Nadpadnik je holzu zyle pod wodu dżerżał. Na jeje proschenje je ju stónczinje ſ wody puschcził. Potom stai sbromadnje tónz po schczéżay k Hrubjelczíżam ichłoj, dokelž holza njeje mohła cżeknucź. Tola na sboże žu tři knjenje ſ Hrubjelczíz pischischle. Niedżiwajsy teho pak je nadpadnik puschcził njeje. Holza je žo na knjenje wobrocżiła, kotrejž žu žo po njej horjewała. We tymle wokomiku je žo nadpadnik ſ procha mét. Njedocżink je 1,60 metra wulki, je nehdże 20 hacź 22 lét stary, je žynła wosboła, ma sasne wlosy. Bléde kulojte mjeswocżo, hubje trochu won stejitej, nima wusow (Schnurrbart). Na hlowje mésesche brunu mjehku czapku, wobleczeny bésche sasnobrunu tolsty płaschcź, cżémne kholowy a pjeł, njemésesche pak ani hornarja ani schlipha, koschla, béła ſ cżornymi smużkami, hésche thętry majana, wobuty hésche cżorne wysoke schnórowanske stupnje. W ruzy njesesche béły stupnjowy karton ſ horizu (Bindfaden) sawjasany. Snadź móża žo wobydlerjo wokolnych na taikeho cżłowieka dopomnicź. W mjeswocżu je žynlnje rosdrapany.

Te tři knjenje, kotrejž su holzu wumohle, cżinyle žo na kriminalnej policiji samolwicź.

Wobydleršwo w Budyschiskej wokolinje pak njech kedżbuje, hacź žo nadpadnik nehdże njepokaja, pschetož po namakanych śledach móże won jenoż we wokolinje pschebywacź. Sa kożde dżélenje je kriminalna policija žara dżakowna.

Nowy wulki wodowód z połdnja Budyšina.

Nowy wulkotny wodowód, kiž ma pjecź gmejnow hornjeho Schprjewineho dola ſ wodu sastaracź, budże tele dny dokonjany. Wodowód je natwarił wodowy rjez kołowdi (Ringleitung), do kotrehož woda se žórta na Richowje a se žórta pschi Mnitchonskej horje béży. 300 000 hr. pothadża ſ produktiwneho sastaranja dżélenjemješerjow sbytne 70 000 hr. je jako kredit pola krejnemješerjow sbytne 70 000 hr. je jako kredit pola krejditeho wustawa załikich gmejnow pschijate. Wobsłeje płacżiny dla bésche we wobdżélenych gmejnach k swadam a njelubemu wojowanju pischischko, kotrejž pak žo wosebje mjes thežewobdżélerjemi a podrujnikami wotmérzasche. Pischeczíwo płacżiznje bécżu žo też na hamtiskim a wokrjesnjym hejstmanstwje hórschiłi. Nadbéht pak dyrbjeschtej wyschnoszéł wotpokasacź, dokelž maju wone dohładowanske prawo jenoż na podawanje pjenjes za taste projekty. Do dalschich nałecnoszow žo wyschnoszke njeinłaja. Wodowodowy ſwjałk wobkrucżuje, so, hačrunjez je płacżisna za twar wodowoda tak wysoko srośła, wotebérarjo wody za swoju wodu wyschschi pjenjes njebudża płacżicź trjebacź. Dyrbja wodu sa pjenjes dostacź, kiž bésche hnydom wot spoczatka wotmyslenu. Płacżisna wsże tak wysoka njebudże, kaž snadź w Schérachowskim abo w druhich wżach, hdżež žu w posledniem cżasu wodowody twarili.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 1717, hygrometer +10, thermometer wo dnjo +31. — Dżenża rano we 8 hodź. barometer 727, hygrometer 0, thermometer w nozy +19. Wuhlady na malo žo pschemjnjaze wjedro. — Wjedrarnje mjenja, so cżoplje ale trochu njewjedrate wjedro dale wobkhowamy. Sdyhne wyschina leži nad Ruskej. S wjeczora bliži wschał ko njimu. Ta móże nasche wjedro wohrosicź. Wczera wjeczor wot 1/26—6 hodź. cżehujesche žytne njewjedro se słonkotym beschczom pisches Berlin a wokolinu. Ssamy cżaż mżiachmy też nad naschej holu deschcze a njewjedra. — Jutre schtwórtk składża słónczko 3,45 hodź. a khowa žo 8,10 hodź. Mésacźk sthadża rano 5,56 hodź. a khowa žo wieczor 11 hodź.

— **400 cżtmy jubilej Budyschskeho gymnasija.** Dżenża sjechu sapoczachu žo prużje wulke žwjatocżnoszcze Budyschskeho gymnasija. Dopołnja pyschachu rowy nżhdyschich schulerjow, potom wotmé žo w auli gymnasija pschi wumiłku mała žwjatocżnoszcź, pschi kotrejž wużuz k cżesczi we wójnje padnjenych położichu. Na to hibasche žo prjedżesći cżah po miescżezańskich drohach do Zentralneho dżowała, hdżež žo žwjedżeńskí aktus wotmé. Pop. w 3 hodź. je hlowna sbromadżisna a w 4 hodź. sahrodny žwjedżen ſ dżiwadłom a hudźbnymi posticzenjemi. K cżesczi žwjedżenskich hosczi ſ bliska a daloka su žtawne a też priwatne twarjenja w Budyschinje ſ thorhojemi wupyschene. Też se Serbskeho Domu žmahuja žo žerbske barby. Pischejemy wschitkim wobdżélnikam na žwjedżenju rjane wjeczele dny w towarschnje ſ pschećelemi ſ mlodych lét. — Nasich cżitarjow pak pokasujemy na nastawk w dżensnischim cżisle we dżiwadłowym pschedstajenju „Perserja Aschyloża“, kiž žo jutse schtwórtk w Zentralnym dżiwadle sa žwjedżeńskich hosczi pschedwjedże.

— **Sserbska predasska konferenza.** Ssrjedu po žwjatkach je dopołdnja w 10 hodź. sesdżenje serbskeho evangelskeho duchownstwa w Sserbskim Domje. Wo wuhl

Kuzłarska woda.

Powědańcžko ſ Banata.

14] (Pokracżowanje.)

Potom pschišłachu hebi, so dże žo ſ druhim cżłowiekom stacź, kotrejž wabnjachu klubu, sebi samomu k sboże.

Cżorne sejmy rospschestrěwaju žo snowa po njebju, mésacźk žo khowa, po połu to schkrjeboze.

Malgorsata spi krucże. Józef shladuje herje k cżahazym mróczelam a cżaka połny zadosce a nadsije na rauńsche jerja, kiž žo tam w ranju kaž žóżne žlubjene zahorja! Won hlada a pschehdże rjane wotmyślenja sa pschichod, pschez ſ wónju rózow bjes cżernjow plecże žo do jeho dusche kaž bażniczka.

Cżémno swoślawa na njebju — žane sboże, žana žwjedżicza.

*

Psched zyganskej wżu pola Mehadije je žwobodna namétkosć. Na lżiwju wobrubja ju léż, kiż rosćherja žo je žywjej rosbrójenej kerczinu runje krejzagenu twérdzejej po malej, ſ trawu zołnjozej pusce. Duby ſ schérokimi krónami wupinaju swoje cżemno-lisczate wjerschki wotžrjedża, a pod nimi, pisanje nawoschtowane leża ſ mochom pokryte skalnate kamjenisła, kiž ſ hebrstich hór žu bele nalamowschi žu wuſku runinu kołdokola w dżiwokrażnych twórbach pożuże.

Mjonjenja žapaju krelbczérwjene wożrjedża tohole mésta. Nad nimi łiwkaju žo sasołte kótły, wokoło nich rosléżaju žo zyganje.

Knjes sepréwa hłowu, wobwéwanu wot dolheje, žmehkeje bredy a wtożow, žywiatocżnje a ſ wulkej pischirodżitej bostojnoszcu wo brunej ruzy, kiž na tschiż složenej na žukatem fiju wotwocżujerej. Jeho wóczko pałe žo njepschestawajsy shladujo na nłokowch, hibicżiwych postawach, kotrejž žo, schérokekolo tworjo, rejuju kołdokoła wjerecża.

Woheń wobžwétlnje wótrje brune žwojorasne wobliczy; cżorne kaž žmola žehła žo wocżi, bele łuby žo błyskotaju mjes pokrywaj hubomaj, bujne a tola schwizne, potne žadosćiweje, wabjazeje grazije kolebaju žo žonjke.

Józef, tón zygan, steji horjeka na žornerswowem kamjenisłu a hraje ſ pyrjazymaj lizemaj žwoje wohnjowe, wutroburožimaze napéwy. K jeho nohomaj, nżizje žo jemu pschituleje, wotpocżinja Malgorsata, žmehwajsy. bjes starosce, za dołhi cżaż ſ prérjenu rosej jaso dospołnje žbożowna.

Dżiwne kolebanje a kiwkanje tam a žem, to žu reje Wachalow.

Rytmiſy a tola žwojowólnje kaž žolma njeże žo a pobihuje žo, leżicha po jemi stupajo, w kruhu.

Tu pospéhuja brune holicza ruzy w lubosnem wobluku nad hlowu, njejasay žołmjoze włoży snak, nathileju a wobrocżeju žo kaž róże, kiż we wétrikat žo kolebaju, ſ waha žo dalnje wot muża, žwoje wulroby a tola jeho ſ horzym spobładnjenjom sa žobu cżahajo — cżekanje, wabjenje a wohnjowe pschitulenje, lubosna, tak wulzy wusnamna hra błyskotateju wocżow.

Stónczinje je wón ruku muczinje popuscżił. Schtyrjo druhy towarschejo, brani, rosguchani dundaju, kótkarnikam ſ Zarantebes, wuſtocża wujkaju, pschimmu ja cżerkotate tamburiny a dudaru a sapocżnu žwój njendry, halekazy kuzłarcżi dyrdomdej.

Tśso pschimjesni strażniży (wojazy) se Sslatiny žu žo pówkowazym Walachom a zyganom pschižuzdnyli, dobromyślni, ſtatni pachołjo, „strażnjine wocżi sakonja“, kotrejž chodża po Karpatiskich delinach, so bychu buli žlabym je schtikowarjemi. Stefano, žerżant je žyłnymi wuhami a ſ dżérkawym wobliczom, je žywoju krótku rjelbu dawno žijo k sdónkej pschijłonił a pschistupuje nétko je žwojej schtżelgu raki k ładnjemu herzej, so by ju jemu je sahorjerwin „Bravo ... fanatos es pace!“ pschepodał.

Józef pschijima po dżakowarskich błónczt a pschijpiwa. Sżwjatocżna radosćej je na jeho cżole. Wón tkócżi wojatej prawizu, nałkonja žo žortuje, so by zwétku ſ wénza žwojeje žony wuczahnył a podawa ju Rakuschanej ſ hordym wobkrucżowanjom: „Zadyn kejzor njemohł cżi drohotnischi dar podacź!“

Stefano sejmuje žwoje cżako psched Malgorsatu, stłocżi twétku k hubomaj a pschicżini žebi ju ſ žwojemu nahłownikej.

„Sapitajsce ... saſpéwajsce pésnicżku ſ cżesczi Józefowej krażnej kejzórju!“ pschiwola won kótkarnikam wotsle wolaju, pschima do dybłaka a mjeta jim pjenjezi pod nohi.

Hajdi, kak to klinczi ... kak wohnjowy raki treba pżilach heni!

Józef wobjimnje žwoju žonu a cżehuje ju ſ wotmachom k rejam.

Sbożna wopojaza hudźba tscheje.

Hlejcże Józefa, na toho zygana ... kaž won, hižo žadyn reje njewjedże! S wyschka, ſ harda, kralowsky — hdyž jemu pschihladujesch, wohnjowy a nadobny je jako wino jeho wotczinny, żelkowy, wobkrużejacy każ cżerwjene wino Wuheńtleje.

Sswétlo wohnja nad nim žo żehli, deschcz schkrjeschkuje wokoło jeho schwizneje rejmatki, tuteje błeboriste litije Mehadije, na kotrejž tschepeze kódzy nore, kóżda nitka we mnczejacy rosswolnoszce a sboża. Dwé wopraworitej dżéjeji Banata, lubuschkaj kżéżwazeje, błónczneje maczerje!

Radobo Malgorsata žo wustróża, jeje bélej ruzy swjetej žo kaž ſprostnjenej, truczeje a strachocżiwje tula žo do rukow swojeho rejmarja.

Józef je jeje wócżku sżéżkował, njejapte sadyrkujesce dże po jeho wobliczu, jako by łuby sakrżmył; tam do jażnje ho wohnja je mołeł ſ Wiena stupił, ſ mapu pod pożu ſ dobrycżéżitym poznémrkom wokoło hubow.

Wsścho cżsiscżi žo wosche cżerazo a tschicżo wokoło njeho, wschem je žo won ſ witanym hoscżom stał.

Malgorsata shladuje k žwojemu muzej, hłuboka zuntja trudoba wotrażuje žo ſ jeje krażnych wocżow.

(Pokracżowanje jeżehuje.)

wajcych serbskich evangelskich wuchowanych so wutrowite proſby. Pschitomnosć wschěch hosbuskawow je nusna.

— **S poſledneho poſedzenja Budyſchkich měſchczanſkich ſaſtupjerjow.** Dźiwadłowy direktor Irmler běſche ſdźělił, ſo pschi ſkónczenju Hajerſkeho cžaſa hiſchcže 2000 hriwnow dołha ſhdyma, kotrež wón pschewjacz njemóže. Tónle njepschihódny dołh ma ſwój korjeń w **powſchitkownych hubjenych hoſpodarſkich wobſtejnoſcžach.** Měſchczanſky ſaſtupjerjo wobſamknychu, ſo ma ſo dźiwadłowemu direktorej jenoj měſchczanſki dołh, kaž ſo pſun, ſwězu atd. kiž 4639 hriwnow wuczinja, ſpuſchcžicz, ſa druhe wudawki pak próſtwu wo pschipomoz wotpokazacz. — So by měſchczanſke wobydlerſtwo **wjazy pluna** pſchetrjebało, wobſamknychu ſaſtupjerjo, ſo ma kóždu, kiž měſzacže wjazy hacz 20 kubikmetrow pluna pſchetrjeba, 10 **prozentow rabata** dóſtacz; ſchtóž pak wjazy hacz 75 kubikmetrow **pluna** pſchetrjeba, ma 15 prozentow rabata dóſtacz. S **wotebéranjemi** pſches 500 kubikmetrow ma ſo wobſebita **placžiſna wuczinicz.** Sa **wutepenje** ſtwow ſnižiſchu placžiſnu za pluna na 12 pj. We wobſebitych padach **moža** ju ſamo hacz na 10 pj. ſnižicz. Sa dawk na piwo, kiž ſtupi na **město** dotalneho dawka na napoje, běſche měſchczańſka rada 7 prozentowu dawku na **Lejowniſcze** a pſchemyſłto ſnižicz, jeli ſo dawk na piwo powyſchi, wobſamknychu, ſo ma dawk na piwo pſchi dotalnej wyſokoſcži woſtacz.

— **Kſcheſcjanſko-nazionalny zentralny ſwjaſk ratarſkich dźěłacžerjow** we wokrjeſu ſakſkeho ſwobodneho ſtata, ſmjeſe 5. junija (ſwjatki) we **Wósporku** ſwój 4. ſjězd ratarſkich a ſeknych dźěłacžerjow. Dopoldnja **budze ſo wulka konferenca dowěrnikow** ſ praſchenjemi organiſazije ſaběracz, **popoldnju poczehnje** ſwjedženſiſi cžaſ po měſcže, ke kotremuž ſo pyſchny hal pſchiſtonknje. Rěcžeć budźetaj ſapósłanz němſkeho ſejma **Behreus** ſ Barlina a Jurij **Hartmann** ſ Drježdzan. Hudźbne a turnerſke poſtičenja budźa ſwjedženi pyſchnje wobſtarowjeł. —

— **Kradnyli ſu** tu w cžaſu wot 18. hacž do 25. 5. 27 ſloty muſzay cžahnik ſ woſtrowskowym wěžkom, 585 kokowany, ſe ſlotym rjeczaſkom ſe ſchórokimi wójmiddami, 333 kokowanym, ſloty ſonjazy cžahnik, 585 kokowany, ſilbrny pjenſelowy pjerſcženk, borka ſ monogramom a ſilbrny pjerſcženk ſ kamuſchkami. — Dale ſu kradnyli we wokolinje je ſakſenjom do twarenja cžorny ſonjazy kofum, nowy módry ſkaninowy ſchat, ſetkny ſilbowy pſchikrywy ſ trockami, bźły pyſchny pſchikrywy, ſchtyri bźłe a cžerwjene kaſchelikate **łożowe** poczehnjenja, bźło na módru wobſamnu dźěłacžu cžapku, tehrunnja dźěłacže ſtupnički, woboſe ſ ruku hackowane, aktown toſchu ſe ſchkrayowcže brunoje **łoże, 3 hrube** trjenja ſ bźłeho platu atd., 32 kuſow bułwy. Wo wězowne ſdźělenja proſzy kriminalna poſtaja w Budyſchinje.

S **Kubſchiz.** Dźenſa ſtrjedu 1. junija wjeczor w 8 ſodź. budźe w Dittrichez ſaki poſawniſki wjeczor, kotryž Wendiſki a Barliſi poſawniſki chór wuhotujetaj. Nawjedowanje wjeczora je na pschecželne rjaſchnje knjes Marcin Wolkow wot Drježdzańſkeho poſawnoweho miſijonſkeho pſchewſtaw. Pódła duchownoho ſpěwa dyrbi też ludowy ſpěw ſ ſwojemu prawu pyſchiſcz. Njech tuſón wječor **ſbudi** k temu pſchinoſchnje, ſo by ſtary ſpěw naſcheho **pſchedownikow** ſaſo wožiwił a ſo by chmy bóle ludowe **ſtudźo**-**ſtwo** hajiſi.

S **Hučjiny.** W nozy wot ſoboty na njedźelu wotpali ſo **ſtatok** dźiwjerja Auguſte Glina, kiž běſche ſ dźěła pſchi**ſcže** ſe ſlonu kryty. Na pomoz pſchiſtupiwſchi ſtatſchi nimo **wjeſnje** ſukawy hiſchcže ſtukanje ſ Brěſkyny a Suborniez. Jako hiſchcže pilnje hořchachu, poczachu nadobo ſ dalſcheho ſtareho njewobydlenego twarjenja ſtamſnjeho wobſedženja płomjenja ſtapacz. Stužodne twarjenje dźěłacžerja Pawoła Hoffmanna wohnjowe wobory ſchćitachu. Jako tſeci běſche też Strožanſka ſtukawa pſchiſtała, kotraž pak njerjeſchaſche ſapſchinuncz. Wobaj wohnjej je wjeſce nóchtó ſałoſił. Wobſtejdźeć ma ſawěſcženje.

S **Bronja.** Tudomnu burſku hoitwu njedawno pſchenajachu. Knježi inſpektor **Winkler Radwořſkeho** rynčerſkubła **ſadži najwyſchſchi pjenjez, 610 hr., a dóſta hoitwu.** Dotal běſche hoitwa jenoj 450 hr. wunjeſła. Knjes inſpektor Winkler ma nětko dwě hoitwje wotnajatej, gmejnſku hoitwu w Bronju a gmejnſku hoitwu w Radworju.

Se **Sſkoneje Borſchcže.** Też naſcha wjeſna mlodſina měješche ſaúdźenu njedźelu **wulki** ſwjedžeń **mejumjetanja.** Popoldnju w 2 hodź. cžehnjeſche ſtortny ſwjedženſiſi cžah na ſwjedženſke **město,** hdźež ſo ſchwižna mejita ſerdź w ſtónczným **powětli** na **bohatu** ſyłu **wopytowacz** a **wobdźělnikow ſhladowacže.** Po pſchedwjedženych **rejach a wſchelakich ſtortach meja** ſkónczinje ſwój wjeſchi nathili a ja njón hrabny wotrocž Martin, kiž pola kubleria Mětka ſłužił a bu ſ mejſkim kralom. Sa kralowną wubra ſtebi dźowku **kowařſkeho** miſchtra Radona. W korczmiczy pſchi wjeſcžej rejzy doſwjeczi mlodźina **ſwoje mejumjetanje.**

Z **Rózanta.** Naša historiska fara dostanje nětko borzy nowy pyšny zwonkowny khabat. Hižo wot někotrych dnjow sem je wot wšěch stron cyła zarostowana. Wustojni domjacy rjemjeslnicy (murjerjo) z wuwjedženjom trěbnych dźěłow započnchu. Dha budže potom snadź žiwiši w barbach wobmjetk dotalny jednory, čmowy raz murjow narunać a wotstronić.

Z **Kulowa.** Zańdźeny pjatk, 27. meje 1927, popoldnju wokolo 5 hodź. při jednorej, ale dostojnej swjatočnosći zakładny kamjeń do nowotwara naseje šule położichu. To je podawk, kiž ma so za měznik we stawiznach našcho města wobhladować. Na swjatočnosći wobdźělichu so wšěhowacy knjeża: Krajny radźićel dr. Lenoir, twarski rada Garz ze Zhorjelca, šulscy přjódstejerjo, magistrat, měšćanscy zastupjerjo, sobustawy gmejnskich zastupjerstwow tych gmejnow, kotrež do šulskeho zwjazka słušeja, wučerjo, staršiska póllanska rada, šulski zubny lěkař, twarski wjednik diplomowy inženěr Mann, jeho nastawnik architekt Maaß a murjerski mištr Wawry. Zastupjerjo knježerstwa běchu so dali zamołwić. Jako běše předsyda šulskeho zwjazka, knjez měšćanosta Langner, zhromadženych powital a zaměr swjatočnosće rozłožił, hu tyzka, kotruž pozdźišo do zakładneho kamjenja położichu, pielnjena. Do njeje su położili pismo, kiž je knjez konrektor Groeger zestajał; někotre rysowanja we šulskim nowotwarje: 36 fotografijow w měsće a wokolinje, kaž też wo drastach, cyrkwjach, pomnikach atd.; někotre pjenježne papjery (Gutscheine), z kotrymiž je sebi Kulow přez najhórše časy inflacije pomhał; wot dźensnišich pjenjez wot kóždeje družiny jedyn; baseń, kotruž je knjez fotograf Woelka zestajał. Jako běchu tyzku začinili, knjez arcyměšnik Šołta rózžny kamjeń cyrkwinscy poswjeći a wupraji próstwu, zo by Bóh započany skutk žohnował a jón hjez njezboża dokonjeć pomhał. Na to jimaše so knjez krajny rada dr. Lenoir słowa. Wjeseleše so, zo je so městu Kulowej radźiło, tak nuzny šulu započeć twarić. Jeho dźak płaćeše wšitkim, kotřiž su sobupomhali, wosebje pak spěchowarjej nowotwara, knjezej měšćanosće Langnerej. Potom porčerachu hišće wšelaki krótke słowa, kotrež z hamorom wobkrućichu. Po swjatočnosći zhromadźichu so wobdźělnicy na krótki čas we towaršnej jatwje „Němsko-Kózora“ při dobrej kapcy z našeje piwarnje.

S **Wojerez.** Njedźelu popoldnju wokoło 4 hodź. we našchim měsće na **woheń** trubjachu. W Jahnez twarjenju na Sełenej hasy so tłóha palešche. Wu-li woheń w nizy wudyrił, mohło so hołoy zyle twarjenje wotpaliez. Wobnjowa wobora wohenj na tłóhi jamjeſcowa. Wšo ſu wody wjerch tłóho wobſchkodźiłe. Mjezeł hydźenja njeběšche doma. Nadobu dyrbjachu wunoſyjez. Skał je woheń naſtał, njeje znate.

Se **Sſeho Komorowa.** Ssobotu popoldnju bu mandźelſka dźěłacžerja J. ſ Wormlage na puczu ſ Liptowa do Ssadowa nadpadnjena. Jako nadpadnika ſu nětdy we Wormlage hydlazeho dźěłacžerja Wilh. Brenda **wuſtšěhili.** Wón pschijědże ſe ſwojim kolom ſa žonu a ſtorhny ju pſchi małym lěſu pſchi dróſy ſ kola a ſpyta ju **wumozowacz.** Jako žona wótſje wo pomoz a nadpadnikowe mjeno **wołasche,** wuczahny wón nóž a ju w mjeſowoczu a na ſchiji cžęſko ſkała. Dokelž ludźo k tomu pſchiſłuchowachu, puſchčzi njetkniczamnik žónitu a cžękasche. Jeho w Saalhauſenje doſcžahnychu, na krwawych hłakach na wobleku jeho jako nadpadnika ſpóſnachu a ſajachu. Wobſarujomnu žónitu do Klětwitſkeje hórniſkeje khorownje doweſechu, hdźež cžęſko ſranjena leži.

Jězda při swjatoku tydźenja do Komorowa a Kupoje.

Je mnoho ludźi, kotřiž měnja, ſo **moja** dobre **a rjane** wěsy jenoż w dalokoſći pytacz. A ſchtóž ma ſwoju, ſo na puczowanje podacz, hlada, ſo by prawje daloko wot domiſny pſchiſchoł, dokelž ſo nadźija, ſo wot tam najrjeńſche a najbohaćiſche ſacžiſchcže ſobu domoj pſchinjeſe. Tola, tole **pohubowacz,** to pſchewoſtaja rad druhim, kotřiž móža a dyrbja wjele puczowacz, ale ženje drje njebudže nichtó wobtruczjecz móz, ſo rjaułoſć ſtarny ſ dalokoſcžu pſchiběra. Njedawno powědaſche mi jedyn knjes, **kiž je daloko puczował a tak wjele krajow ſeſnał, ſo też** naſcha ſerbſka Łužica na **žadyn pad ſa druhimi krajinami** njeſteji ſe ſwojej rjanoſcžu. Dyrbimy ſa to jenoż rużny ſmjeł a nużne ſroſumjenje ſa pſchirodu wobſwjedzecz. Kak ſwjeſelitej ſo naſche wócžko a wutroba nad młodnej ſelenej pychu naſchich liſčzowych kerczinow a nad wonja**tej hoin,** w lěcže nad płodnymi łukami je ſwojimi nježnymi twótkami a rad ſołmjatymi žitami. Naſch naſymſi lěſ nicžo ani na kražnoſći barbow ani na wóni njepſchetrjechi. Hdyž dźemy ſ jenoho puczowanja nětkajt wuzitk měcz, dha na **tym** njeſaleji, hdźe **puczujemy,** ale ſaleji na tom, kak to cžinimy. Cžłowjek, kiž je daloko wokolopuczował, njeje pſchezo ſajimawy powědaſ, je to jenoż potom, hdyž ma dary a wědu, to może widzane wěsy do ſo pſchijimacz. Tónle dar namakamy pak wjele **huſcžiſcho pola taſkich ludźi, kotřiž jenoż domiſnu ſnaja** a kotřiž ſu **ſo** ſ wobſebitej lubocžu ſ njej ſaběrali. Mohli ſkoro prajicz, puczowacz a nózłowacz je wumělſtwo, a ſchtóž jo prawje rozumi, tomu błiſtoſcž runje teło poſticzi, kaž dalokoſcž. Tajzy ludźo na pſchikład na Kratecžanſkich hórkach, pola Bukez a Budyſchina atd., na bitwiſchcžach naſcheje wuſteje domiſny, abo w holi, hdźež ſbudżeł nowehe Serbowſtwa, Jan Arnoſcht Smoler, ſwoje dźěcžaze léta pſchežiwi, mětno ſkutkowanja Handrija Sejlerja, Klóſchtrſkeho krajinu, Worklezy, Khrošcžanſkeho, hdźež je kolebka naſchich horliwych wótcžinſkow ſtaka, kražne hodźinki wužiwaja. Abo pohladamy na ſaſtatku pſchibójkiju Kurnobóh a Bělebóh, na woporniſchcže naſchich pohanſkich prjedowníkow, na Łubin, hdźež wotpočzuja ſtedniju ſerbſzy kraloje, hdyž ſu pſched tym wojowali rjetkowizy hacž do poſledniheho dychnjenja. Stónczinje hladajmy hiſchcže na naſche Błóta, mamy we ſwojej dominiſnje ſajimawſchu krajinu? Wobydlerjo drje ſu tam ſ wjeſicha khudši hacž na nětkotrych rynčerſkubłerjow, ale ſu ſpokojni a wjeſeli. Schtóž njenawuknje po dominiſnje puczowacz, tomu dałoke krajiny ženje to dacz njemóža, ſchtož bychu hewak mohłe. Wjeſele na puczowanju pak ſmjeje jenoż tón, njech je domach abo w dalokoſcži, a njech też **był** jenoż wſchędny wutkhod, pſched kotrymž pſchiroda ſwoje pokłady wotamknje, pſchetoż wona politicža je wſchudyžom, też w krajinje, kotraž ſo nam hoła a próſdna ſda.

Tohodła ſu měli Jendźelczenja ſwojonmu myſlicžku, hdyž ſu ſwjatok tydźenja ſawjedli. Też w Němſkej ſo počzinaju wſchudžom ſa to ſajimowacz. „Cžłowjek dyrbi dźěłacz, ale niz kaž ſtoczo, kiž po cžęſtim dźele do ſpanja pabnje. Dyrbi dźěłacz bjes hroſy, ſ lóſchtom a wjeſelocžu a cžaſ ma jemu ſbywacz, jo by ſwojeho ducha a ſwojej wócži k njebju połběhnył, dokelž je tak ſtworeny, ſo by k njebjeſam ſhladował.“ Tele ſłowa wupraji wulki wuczeny, jedyn Luježan, wone njeběchu jenoż rěcžane ludźom pſched 100 lětami, ale pracža nam dźenſa bóle dyžli w žanym druhim cžaſu. Naſch cžaſ je khwataty, honjazy cžaſ, a najwjazy měſchczanow ſbudi myſl ſa to, ſchtož je woprawdże rjane, ſa pſchirodu, a pſchiniże ſwjatok, dha du ſ wjetſcha do ſakurjenych ſawjeſelenſtich měſtnoſcžow a na druhe ranje ſaczuwaju wſcho mózne druhe, hacž wjeſele a radoſcž k dźěłu, pſchetoż cžęſko a duſcha njeſteji poſpjinjenej, ale muczjej. Ale po rjanym wulęcže, kajtiž jón nětkle ſěbu pſchi ſwjatoku tydźenja poſticžeja, je cžłowjek wokſchewjenu na cžęſke duchu. Módrina njebjeſka a ſłónczko a wjeczorne hwězdy na firmamencže dawaju nam ſacžuwacz wulkoſcž ſtworiczelſtwe mozy naſcheho Boha; a hdyž to ſacžuwamy, dyrbimy ſpóſnacz, ſo je cžłowjek ſam tola też wulki dźiw a tola pornjo wulkoſcži ſwěta nicžo. So bychmy tola ſaſo pſchiſtodu lubowacz nawukli, a niz wulkomeſta ſ jich tuppimi ſwjeſelenjemi, ale naſche hory, rěcžki, naſchu holu a naſche pola, ſpěw ptacžkow a kražnoſcž kwětkow. Tak je lubocž k pſchitrodże korjeń lubocže k domiſnje a drje też móz a pſchičhod naſcheho ſudu.

Tak wjeſechu naš auta ſaúdźenu ſobotu ſ Budyſchćich murjow won, po Mužakowſkej dróży na Bórk, **nimo Delnjoſbórczanſkich** hatow a ſkałow, pſches Cjelchow a Sdźěr ke Kupjanſkim hatam. Wjedniftrow hěſche tónkrócž knjes ratarſki rada **Grützner** pſchewſak a poda nuſne rozſajnjenja, ke kotrymž bohata licžba wobdźělnikow (ſi autobuzu běchu ſ ſatlóczenju polne) dźakownje poſłuchaſche. Kupjanſke knježerſtwo, knjes Hermsdorf, wobſwjedži druhe najwjetſche hatne hoſpodarſtwo Łužicy. Jeho haty móža bo pſchikładne mjenowacz. Nětkhaže 350 hektarow ſkeſi pod wodu, haty ſu też **wośebje** bohate na kacžkach, kotrychž je tu na 10 hacž 15 druzinow, też cžaple tam nadeńdźeny. W Kupjanſkich hatach ſo płahuja galiziſke karpy a liny. Po rjanym wuhodże mjes hatami, hdźež móža wośebje w najwjetſi kacžki po 10-tyſazach licžicz, a mjes pſchimjeſowazym měſchanym łeſom, hdźež nam hdyž a hdyž ſorna abo ſajaz puczi **pſchebéhnje,** ſwědcžo wo bohatym wobſtatku dźiwiny w tutym rewěrje, dóſdźechmy k „dźěłacžej ſtiwje“ rowbow, k ſtymjeſnitnym łukam. Tu nam reniſti miſchtr ſe krótka pſchednoſchowaſche wo nerhanju rybow a wo wotroſcženju małych młodych rybičkow. W Kupjanſkich hatach nałoja kóžde lěto na 5- hacž 800 zentnarjow rybow. Ryby pizuja ſ wjetſcha ſ łupinami a haty hnoja ſ łukom, Domaſchowej rudu a kainitom. Potom dźěchmy dale do knjeſeho dwora a ryhárnje. Sajimawe běchu wſchelake rybařſke graty. Dale dóſdźechmy k měſtnu, hdźež ſo ryby k pſchedawanju khowaja a mózhmy tu woprawdże hobrſke ſchtuki linow a karpow wobkſdźowacz, ſo drje ſu někotremužkuli ſ naſ ſłźzy w hubje ſbožate. Spokojeni a ſwjeſeleni wotendźechu wobdźělnizy ſ Kupoje, hdźež hiſchcže **rjany hoitwinſki** hrodźik duzy domoj wobdźiwachu, pſched kotrehož ſakhodom jelenjej ſ poſłoczanymi rohami ſtejitaj. Stupichmy do ſwojich autow a ja nětkotre mjeńſchiny dojeżdżechmy do Komorowa. Pſchi dalkim **wuthodże** běſche **tóżdy** hłódny a hoſcženzar pſchihotowa nam hnydom na ſali nětkotre dobre błida-a rěniſke klamy tu běchu. W upichmy ſchalku dobreho koſeja a poſpjinichmy ſo ſa wróczny jěſbu. S wjeſelnymi wobłiczami wjeſechmy ſo wokoło 8 hodźin ſaſo naſchemu Budyſchćanej napſchecžo. Męſo ſkorżachu někotſi ſapleczeni na mokrej noſy, ale ſchto to wo to, je ſo nam tola telko rjaneho policžało, ſo wſchitko njelube ſapomnichmy. Tak ſaſtachmy 1/4 9 hodźin na Zitnych wikach a kóždy drje je blížſchu nóz derje ſpał, pſchetoż wot hatneho a łęſneho powětra běchmy muczni. S.

Z Łužicy.

Se **Sohłanda** nad Schprjewju. Jednaczelětny hólz ſaběrasche ſo ſ pyſtoliju. Nadobo ſo wutſeli a kulka ſajedże 10lětnemu towaršej do wócžka. Wbohe dźěcžo hnydom do Budyſchſkeje khorownje dowjeſechu. Hiſchcže njeje wěſte, hacž móža wobžarujomnemu dźěcžu widzenje ſdźerżecz.

S **Cihawy.** 20lětna holza, kotraž pola tudomneho dwórnichcžerjowho hoſcženzarja ſłużeſche, ſtebi ſ wobwěſnjenjom ſiwjenje wſa. Holza, kotraž ſe Zitawy pothadża a ma dobre mjeno, je drje dla njeſłożowanje łubocže ſmjerc̄ pytała.

Se **Shorjelza.** Ssobotu wjeczor ſu żelſnitſkeho aſſiſtenta na wuſtkubje Miliſcha w jeho wobydlenju na Melanchtonowej dróży na durjach wobwěſnjeneho namakali. Pſchicžina ſamomordarſtwa njeje znata.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— Sſchrowa **powěſcž** wo wjerje ſa jutiſiſki ſchwórk: Mrócžele ſo pſchecžahuja, cžołło, potom njewjedra, po nich trochu wołſtodnjenje.

Němſki preſident ſ Hindenburg po Holſteinſkej a Schleſwigu puczuje je wutoru do Flensburga pſchijěł. Wot tam je ſo wón do namórnitſwowieje ſchule w Murwiku podał. Tam je ſo pſchi wopomnjeńſkej ſwjatocznoſcži ſ pſchicžinu lětneho dnja Skageregſkeje **bitwy wobdźělił.**

*

W Prahy je w dźiwadle Komedia pſchi Wjaſlawſkim namješcže woheń wudyrił, hdyž ſo tam na ſbože njeſrjeſche. Hdyž wohnjowa wobora pſchiběže, ſo hižo wſeċh a pſchihladowanſiſchcžo palešche. Sa ſok hodźiny wohenj ſamjeſowachu. Schkoda je wulka. Najſtarſche je ſłoſtnitſka ruka wohenj ſałožiła.

*

Nad Bukareſtſkim łětanſchczu je cžęſti łětadłowy wjednik Wjaſlaw Bican ſ łětadłom, na kotrymž jeho inżenieur Prażſkeje łětadłoweje fabriki Kinſki pſchewodżeſche, ſ ſemi padnył. Bicana ſ cžęſtimi ſranjenemi ſ łětadłowych roſpadankow wucžejechu. Jeho pſchewodżeŕ Kinſki bě ſo ſaraſnył. Bican bě ſo ſ cžęſtim pocžeżenjom na leczenje puſchcžił, kotreż łětadło njeje mohło ſnjeſcz.

*

Waleſkeho prynza (ſendźeſkeho kronprynza) chjedźa ſ italſkej prynzeſnu Beatrix wożenicz.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** (Nowa zyrkej w Drježdżanach.) Na swjedżenju Božeho stwórjenja poswjećichu w Drježdżanach-Cotta Sobóznikowu zyrkej. Hižom w lěcu 1914 běchu je twarjenjom zyrkwje započeli. Potom pschińdże wójna a njedokónjany twar rospadu. Něšto skónčnje nóžadu zyrkej dotwarichu. Poswjećenišću rěcą mějesche wyschi konsistorialny rada superintendent dr. Kóltzsch, swjedżenske předowanje farar Lauba.

* S **Lipska.** (Ssmjertny pad ſ wokna.) 74lětny pschekupc w Bayerskej dróhi mějesche waschnje druhdy ſ woknom swojeho bydlenja w tsećim posthodže na cžapnik napschećiwneho Carolaskeho gymnasija pohladacz. Mustoru wjecžor też sago won pohlada, sšehny pak žo pschebaloka ſ woknom won. Pschi tym je jeho najsterje žiwobóscź nadpadła, so ſ tsećeho posthoda na dróhu dele padże a žo saraži.

* S **Kamjenicy.** (Na wobej wócžu widżenje shubił.) Pschi bólharcu cžišnu jedyn hólz swojemu 71lětnemu towaršichej, kiž běsche hižom na jene wócžko žiwjenje shubił, kamjeń do druheho wócžka. Lěkar spóna, so je kamjeń też druhe wócžko tak wobschkodżił, so je wbohi hólcžej zyle woslepił.

* S **Hamburga.** (Pschestrachiwjenje a samomorbarstwo.) *Njesłuchmy železniżki sastojnik pschestrachiwi 100tyżaz hriwnow a žo na to pschi rowje swojeje maczerje wobwěsny.*

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł“ ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wjecžor we 8 hodź. w towaršowni (Christl. Vereinshaus) na Hornčerskej hasy. Načolnik.

Bukecy. „Radosć.“ Spěwna hodźina dźensa srjedu wupadnje. Pjichodne spěwanje je srjedu po swjatkach, 8. junija. Dirigent.

Domowina čini kedźbliwje na wšotowarstwowski zlět, kiž budże **17. julija 1927** w Radworju. — Wosebite přeća a namjety njech so bórzy připosćelu předsydże k. fararjej Šewčikej do Khrósćic.

Komorow. „Jedn. Sokoł“ změje štwórtk wjecžor po zwučowanju ważnu zhromadźiznu. Žadyn sobustaw njesmó wuwostać. Starosta.

Malešecy. „Jedn. Sokoł.“ Hudźba změje dźensa srjedu w Krakecach rozwučowanje, nic w Delnjej Hórcy.

Nawječorny wokrjes „Sokoła“ (Khrósćicy, Njebelčicy, Pančicy a Wotrow) změje pjatk (3. VI.) wjecžor we wosmich zhromadne zwučowanje w Njebjelčicach.

Ralbicy. „Lilija“ spěwa jutře štwórtk wjecžor ½9 hodź. W polnej liczbje wočakuju wšitkich. M. H.

Drježdżany. Serb. tow. „Cornobóh“ wotměwa pschichodnu sobotu, 4. junija, wjecžor we 8 hodź. pola *Gusty Zmija swoju měsačnu zhromadźiznu.* Naše nowe wustawki su hotowe a budźeja so při tutej zhromadźiznje sobustawam wudźělić. Přińdźe we prawje bohatej liczbje. Wšitcy Serbja, kiž hišće pola nas ze sobustawom njejsu, so z tutym wutrobnje přeprošuja. Předsydstwo.

Serbscy pčelarjo! W Prazy wotměwa so letsa wot 3.—10. julija wsosłowjanski zjězd a pčelarska wustajeńca. Štóž by tam chcył sobu jěć, podaj hnydom swoju dospołnu adresu. Jězbu mamy na čěskosłowakskej železnicy wo połojcu potuńšenu a w Prazy za tuni pjenjez dobre přenocowanje a wšu druhe zastaranje a legitimaciju dostanjemy darmo, dyrbimy pak dospołne adresy wšěch wobdźělnikow hnydom měć. — Jězba je na 3 dny wotmyslena (2., 3. a 4. julija) a płaći za jenotliwca snadź na 25 hr. Zamołwjenja njech so hnydom pósćelu na adresu :

„Wrjós“, Post Räckelwitz b. Kamenz i. Sa., abo: Smolerjec knihařnju w Budyšinje.

Slepo. Tow. „Swěrnosć“ wotměwa jutře štwórtk, 2. junija, wjecžor w 9 hodź. pola Bastijana swoju lětušu hłownu zhromadźiznu. Dokelž ma so nowy předsyda wolić a dla přihotow za skhadźowanku serbskich studentow we Slepom kónc julija dyrbja wšitcy cyle wěsće přińć. — Po zhromadźiznje budźemy hišće spěwać. Pismawjedźeć.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerjec w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Bratrincy. — Za nawěsćki: G. Janak w Budyšinje.

Podpisane banki
z tutym wozjewja, zo maja swoje wobkhody

swjatkownu sobotu
4. junija 1927 cyły dźeń

dospołnje zamknjene

W Budyšinje, 1. junija 1927

Allg. Deutsche Credit-Anstalt filialka w Budyšinje	**Commerz- und Privatbank akc. tow.** w Budyšinje
Němska Raiffeisenska Banka akc. tow., wotnožka w Budyšinje	**Drježdżanska Banka** filialka w Budyšinje
Drježdżanska Wikowanska Banka (Handelsbank) akc. tow., wotnožka w Budyšinje	**Přemyslowa Banka (Gewerbebank)** zap. druž. z wob. ruk. w Budyšinje
G. E. Heydemann w Budyšinje	**Krajnostawska Banka** w Budyšinje
Saksa Ratarska Banka akc. tow. w Budyšinje	**Städte- und Staatsbank der Oberlausitz** w Budyšinje
	Serbska Ludowa Banka akc. tow. w Budyšinje

Alphons Schauseil
w Budyšinje

Wosebity dom za serbske nowosće!

Hobrski wubjerk najnowšich mustrow
za kabaty, šórcuchi a rubišća
Wołmjane museliny w krasnych mustrach!

Njedosćěžny wubjerk firmowanskich šórcuchow
wołmjanych a žiđžanych,
cankow, francow a žiđžanych bantow
Běłe šórcuchi za njewěsty we wšelakich kajkosćach

Njedosćěžny wubjerk žonjacych drastow
mantle ✱ kosłumy ✱ wobleki ✱ bluzy
wewšěch tkaninowych družinach a po wšěch płaćiznach

Der Weltruf der „Miele“ Zentrifugen
gründet sich auf ihre unverwüstliche Bauart, scharfe Entrahmung, unbestrittene Preiswürdigkeit.
Wählen Sie „Miele“, es ist Ihr Vorteil!
Mielewerke A.-G.
Gütersloh/Westfalen
Grösste Zentrifugenfabrik Deutschlands

Dary k firmowanju
z kotrymiž móžeće zwjeselić!
Mužace časniki, časnikowe rjećazy, narućne časniki, wudebjeńki, nože, widličky a łžicy, sléborne pačercy
kupujeće tunjo pola
Johannes Redl w Kamjencu
wobkhod časnikow a złotych tworow
na Knježeskej hasy 4 :: při Mjasowych halach

Do kóždeho serbskeho doma słuseja „Serbske Nowiny“!

Marmorojty šćerk
(Kies) za rowy a zahrodki
ma najtuńšo na předań
Erwin Giebner
w Bud. na Drjewowych wikach 7
Telefon čo. 2907

5 koko. ow a kapon
(maja barbu kurwolwy)
su tunjo na předań
w Koporcach čo 1b.

Jara ważne za woteběrarjow „Serbskich Nowin“
(Tu wutřihać.)

Junij 1927

50 pj.

(Podpismo woteběrarja „Serbskich Nowin“.

Tutón wotrězk płaći za nawěšťki w měsacu junju 1927.

Zo bychmy wšěm našim česćenym čitarjam składnosć dali, zo móhli wšo, štož maju na předań, abo je li chcedźa sebi něšto kupić, sobu maja, nježaju druhu maleńkosć,

z nawěšťkom w „Serb. Nowinach“

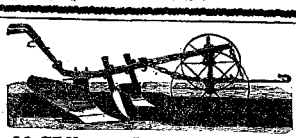
wozjewić, smy jako něšto cyle nowe, wotrězki zawjedli. Kóždy čitar „Serbskich Nowin“, kotryž při skazanju abo připósłanju nawěšťka wotrězk předpoloži, dostanje nawěšťk wo 50 pj. tuńšo hač hewak płaći. Wotrězk smě so jenož **w postajenem měsacu** wužić. Skazane nawěšćka na swoje poćne mjeno a wjes podpisać. Nowy wotrězk so kóždy měsac wośiśi

Nakład. „Serb. Nowin“.

(Tu wutřihać.)

Pilnych knjezow

pytamy za rozšěrjenje našich elektriskich mašinow za ratarjow a privatnych za čišćenje skotu a hospodarstwa. Předdźěło so tu wukonja. Wot přistajeńskeho dnja sem: provizije a krutu mzdu a přirażk na skazanki za wudawki. — Poskićenja pod **„D43“** na wudawarnju „Serbskich Nowin“.

Jurij Hänsel w Budyšinje
na Sukolnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736
Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska
we wu Budyšinskim hamtskim hejtmanstwje
Skład rotarsk. mašinow a gratu wšěch družin

Hojef Max Thomas
ma swoju hojenju wot 3. junija
w Budyšinje na Žitnych wik. 18
Rěčne hodźiny: 9-1 z wuwz. štwórtka. Srjedu a sob. 8-1 3-6

Swěrna, přistojna serbska
holca do domu
nic niže 21 lět stara, kiž może też hosći postužować, so pyta.
Brüchnerec hosćenc
na Hošic hasy čisło 3

Transmisije
kóždeje družiny
wolije, bencin atd.
podawa ze składa
Carl Gast
w Budyšinje
na Drjewowych wikach čo. 27.

Visitne khartki
zhotuje spěšnje a tunjo
Smolerjec knihićišćerńja
w Budyšinje.

Kólowanske kupjarske ruby, rutry na blida a na hosćenske bilety, žołowe damasty, bělosmuhate nawoblečenja, přikrywy na soby a diwany, wulki wubjerk, jara tunjo
K. Erler na Žitnych wikach 11 znapřeća hosćenca „Stern“

Makulaturu
ma na předań
Smolerjec knihićišćerńja
w Budyšinje

Wulke
solotowe kerćki
15 pj. stuka, kaž też
kórki
też popjerowane a kisane
kórki ma tunjo na předań
Malczyk w Baconju

Vogtlandske gardiny, story, vitrage, šaty, přikrywy, šórcuchi, wósekowane tkaniny, mužace potrěby poskića **Marta Bräuer** w Budyšinje na Mnichodrožy 5. Zhotowjenje šatow, wušiwanje mjenow.

Přiloha k čisłu 126 **SERBSKE NOWINY** Srjedu, 1. junija 1927

Perserjo Aischyla.

Předwjedźenje na swjedźenju 400lětnicho hrała gymnazija w Budyšinje.

Bitwa pola Salamis bě bita. Štož zda so być njemóžne, *to bě so stało: wulkotne łódźstwo Persow* bě poražene, haj bjez mała zničene. Athen. wša Grekska bě swobodna. Bój swětastawizniskeje ważnosće bě dowuběženy. Prašenje, hač ma Grekska pod persiskim knježestwom w politiskej a duchownej njeswobodźe žiwa być abo samostatnje a njepotłóčowana wot narańšeho tyranstwa wšě swoje duchowne mocy rozwiwać, bě so k lěpšemu Grekowstwa rozrisało. Ze lětom 480 před Khrystusom započina so tamne bjezpříkładowne rozwiwanje grekskeje kultury, kiž je do wjerška 5. a 4. lětstotka wjedło. A tale kultura, kotruž je sebi swobodny grekski *ljud* po swojim dobyćerstwu pola Salamis wutworił, je dale skutkowała pola wšěch ludow nawješ̌ćorneho kraja hač do přitomnosće.

Hdyž běše bitwa bita, wróćichu so Athenjenjo, kotřiž běchu před njepřećelskej namocu swoje město wurumowali, do domizny, z dźakom napjelnjeni přećiwo boham, kotřiž běchu persisku namóc tak surowje khłóstali. Hdyž wuhladachu zničene swjatnicy na Akropolis, to so najprjedy rozsudźichu, rozpadanki tajke ležo wostajić, kajkež su, k wěčnemu wopomnjeću hańby za Persow. Potom pak zrawješe po něčim plan, hrodowsku twjerdźiznu k swjatoćiniću za bohow přetworić a na njej bohowcy města, swěrnej pomocnicy Pallas Athene, dom natwarić, kajkiž Grekska hišće widźała njebě. Na tajke waśnje nasta po połojcy 5. stotka Parthenon.

Parthenon so rozpada. Krasne rězbiny z dźěłarnje Phidiasa, kotrež jón něhdy debjachu, su skóncowane, rozbite, do cuzby wotwjezene. W starej, njezranjenej krasnosći pak je dźensa hišće druhi pomnik žiwy, kiž je muzski stworił, kotryž je sam při Salamidźe sobuwojował, pomnik, kiž je wjele bohatši a žiwiši, hač móže być najkrasniši twar z mortweho kamjenja. Štož človječu wutrobu jima, to tutón pomnik w sebi wobjimuje: radosć a žałosć, hordosć a zlemjenu wutrobitosć, wjesołu nadźiju a strachoćiwe předčuće, lubowace žeđenje za nanami, synami, mandželskimi, bratrami, přećelemi, styskna starosć wo lud a wótčinstwo, dźiwja bolosć wo lubowanych morwych, wótře žałosćenje nad zhubjenej wulkosći, zadwělowanje při wědomju swojeje samsneje winy. Tutón pomnik je stworił Aischylos, syn Euphoriona, w swojim dramaće Persow. —

Jewišćo krucha, kiž bu w lěće 472 w Dionisowem dźiwadle w Athenje předstajeny, je do Susy, hłowneho města Persiskeho kralestwa, přepołožene. Xerxes, młody, nawalny kral, je z njesměrnje wulkim wójskom wućahnył, zo by sebi Hellas podćisnył. Dołhi čas wosta domizna bjez powěsće. Tu zhromadźa so šěrdźiwcy Persow, kotřiž běchu Xerxesa za strażnika kralestwa postajili, při rowje Dareja (Darcios), *zo bychu radu składowali. Hordosć* na *móc* a wulkosć swojeho kraja rěči z jich słowow; ze žeđenjom spominaja na młodźinu, kiž je do dalokeje cuzby wućahnyła.

Tola nimo hordosće a styskanja, nimo dowěrliwosće a nadźije stupa žałostna mysl před dušu: Kak, je-li je krasne wójsko njezbožo podesłoł? Bojazne předčuća starych Persow, kiž tworja khór tohole krucha, zesylnuja so přez Atossu, Darejowy wudowu, česćehódnu mać Xerxesowu. Wona wopytuje swěrnych kralestwa, zo by jim wo strašnem sonje powědała, w kotremž je widźała swojeho syna z jeho woza padnyć. A lědy je Atossa dale wupowědała, zo sćěhowaše rano, hdyž je wona z wopornymi darami k woltarju bohow přistupiła, zlemu snu złe znamjo bohow, to so předčuća žałostnje dopjelnja: z wulkim žałosćacym wołanjom přiećeri so posoł njezboža a wozjewi wšěm njezbožownу podawk, kiž je so stał: zničene je horde łódźstwo, morjeny je kéćw persiskeho ludu! Z wutrobujimacej žałosću wopomina khór morwych. Ale do jeho žarowanja wo tych, kotřiž so hižo njenawróća, měšeja so hórke poroki přećiwo młodemu kralej, njerozważitej khrobłosći wón winu připěwa, a při žałosćenju pře wohańbjacu porażku wujewuje so strach před tym, što móže hišće přińć. We tajkej hrozy wobzamknjetaj khór a Atossa, ducha zemrětcho Dareja wuwołać: tón dyrbi pokojeć, radźić, pomhać, wšako wón ženje njebě njezbožo swojemu ludej přinjesł. A sćin krala so zjewuje. Wón wobkruća, zo młodostna błaznosć jeho syna je wina na wšej nuzy, kiž je Persiske kralestwo podešło, a připowěduje hrožo, zo je Salamiskе njezbožo bože khłostanje za Persow, „dokelž su w Helladže wobrazy přihonow njehańbićiwje wurubjowali, temple zapaleli; wón warnuje před nowym ćahom do Hellady a přijezdźenja hišće hórše njezbožo, kiž přińdźe pola Platäi na zawostajenych Persow w Grekskej."

Žałosćo wopomina khór horde zbožo, staru krasnosć kralestwa pod Darejowym knježestwom, tu jewi so Xerxes sam, wobańbjeny, w bjezpomocnem zadwělowanju, rozćěrowany wot wědomja swojeje winy. A zaso njesu so žałosće k njebju, žałosće wo zemrětych, žałosće wo zhubjenu móc a česć, bity kral wobskoržuje sebje samoho z hłosom.

Tak wotehrawa so čin tohole krucha njedźiwajcy swojeje sćerkosće we wobstajnem napjeću. Za předčućemi khóra, *po strachoćiwem wupowědanju* Atossowe sna sćěhuje žałostna powěsć pósła. Nowe, hórše njezbožo připowěduje Darejowy duch, a z Xerxom stupi wša žałosć widźomnje před woči přihladowarja.

Hdyž Aischylos čin swojeho dźiwadłoweho krucha do hłowneho města kralestwa Persow přepołoži, to měješe z toho zawěsće te lěpšiny, zo dobyćerstwo jeho ludu so z čim wjetšim błyšćom jewi. Tak měješe wón Persam samym wopowědować dać móc jich kralestwa a strašnosć jich wojerstwa; tak wuskutkowa *so bóle sylniło jich poraška*. A z pomnikom dobyćerstwa dyrbješe tola tutón kruch być. Ale Aischylos měješe hišće ważnišu příčinu, zo drama so we Susy wotehrawaše. Nadobnemu pěsnjerjej zda so porażka Persow być z božim khłostanjom za jich přezběhnjenje, jich złósće přećiwo boham.

„Nic přezběhować so njesmě, štož z procha pokhadźa", tak wozjewja Darejowy duch wšěm swěrnym swojeho ludu.

W tutych słowach zależi jadro dramata. A dokelž chcyše so Aischylos sam před tutym přezběhnjenjom na kedźbu brać, přepołoži wón scenu [illegible]owski dwór do Susy. Tak rěči z cyłeho rozpi[illegible] krucha pobožna pokornosć jeho basnjerja.

A připodła pokornosće přińdźe sobuželnosć z dóńtom Persow, kotřiž dyrbja tak čežko za swoje złósće pokućić. Ženje hižo njeje žadyn basnik dźiwokeho ludu bóle jimajcy nuzu předobytych wopisował: ani *słowa khrobłeho banjenja, ani wusmólkowanje* přećiwnika, jenož sobuželnosć, hłuboka sobuželnosć z dušinej cwilu poraženych, z jich zaslepjenjom, kiž je jich do njezboža potorhło. A tak su wšitke wosoby krucha jako nadobne postawy rysowane: šěrdźiwi radnicy krala jako swěrni přećeljo a stražnicy swojeje domizny, Dareios jako česćowna postawa patriarchi, jako miły wóte swojeho ludu, Atossa jako jimacy wobraz maćerskeje lubosće.

A też Xerxes, kiž je Athenjanam jich město a swjatnicy spalił, wón njesmě hidu a zapječe wubudźować, ale jenož sobuželnosć. Móceny knjez Persiskeho kralestwa, kiž je so z prózdnej kłokownicu domoj wróćił, bjeze swojeho hordeho wójska, tón kral — wulkotnik, za Grekow wot wšeho spočatka přenjotnik zemskeje mocy a wulkosće, žałosćo leži wón při skhodźeńkach nanoweho rowa a žałosći a žaruje wo sebje a wo swój ljud. Tak pokhłóstaju bohowje člowjeske přezběhnjenje, tak potleptaju woni toho, štóž so zwaži, přećiwo nim wojować, tak ćisnu woni člowjeka nahle z wysokosće do bjezdna ćerpjenja. Tale myslička wo wosudźe, kiž wobknježuje telko greskich tragedijow (struchłohrow), dawa Aischylej wobdźiwanja hódnu wulkosć duše, z kotrejž wón přećiwnikow wopisuje: kohož bohowje khłóstaju, toho pobožny njehani, z tym ma jenož sobućuće.

Tak steja Aischylowi Persojo před nami jako wumělske dźěło, kiž drje je khude po zwonkownem činu, ale ćim bohatše na žołmjacym *mutřkownem* žiwjenju, jako literariski pomnik dobyća ze swětostawizniskim wuznamom, a dokelž sobuwojował sam w nich rozsudny bój pola Salamidy wopowěduje, jako ważne *stawizniske žórło, skónčenje předewšém jako wuswědčenje* za pobožnu pokornosć a narodnu wulkosć basnika a jeho ludu. A hdyž dźensa Aischylowy kruch „Persojo" čitamy, potom nam je, jako by basnik tole dźěło za nas pisał. Wšo, štož smy sami doživili we dołhich čežkich lětach, je w nich wobsažene: nadźija a hordosć, stysk a strachoćiwa starosć, ćwilowace předčuće a žałostna wěstosć, ćicha zrudoba a dźiwi wukřik bolosće cyłeho ludu. Tohodla je nam drama tak blizki, tohodla je so w poslednim času tak husto předstajował, dokelž je hladawko našeho samsneho wosuda.

v

Na dalokich pućach.

K. B. Sěca w Sowrjecach.

22] (Pokračowanje.)

Wot Barlina khwatachmy k połnocy přez wulku runinu, nimo lěsow, polow a łukow; njecham wjacy wo tutom puću prajić, hač zo bě wostudły. Wulke dwórniša běchu w Wittenberge a Ludwigslust; tuž běchmy nětko w Meklenburgskej. Wobšěrne zahony polow so z wulkimi pastwišćami wotměnjachu, a tam a sem někotre wulke duby stejachu. Bě połodnjo, a čehnite konje z polow do wsy khwatachu, pohonč pak pódla njeđźeše ale sedźeše na podsobniku; často měješe štyri konje. Za nješto časa so na wobzorje (Horizont) zelena smuha woznamjenješe, a z dalokowidom spóznachmy, zo je to wulki lěs. W runinje wuhlad daloki njeje, tuž tam bórzy běchmy a jěđźechmy khětro časa přez njón. W nim jenož žiwe drjewo rosćeše, buki, duby, lipy a druhe. To bě přeni žiwy lěs, kiž w tajkej wobšěrje widźach. Nazdala so mjez štomami běłe murje wulkeho twarjenja pokazowachu, w tutom hrodźe „Friedrichsruh" wjerch Bismarck bydleše, jako bě jemu kěžor službu wupowědźił, přistajiwši sej noweho pohonča. Njeđźak je swěta mzda.

W Hamburgu bě wězo prěnje, zo sej hospodu wobstarachmy, hđež móžachmy naše wačoki wotpołožić. Dokelž běchmy bjeze wšcho nazbonjenja, złožowachmy so po tom, štož druzy činjachu; wjele jich do hotela Großherzog von Mecklenburg njedaloko dwórniša załoži, tuž dźěchmy za nimi. Tam běchmy derje skhowani, njetrjebachmy też přewjele płaćić. Hđež maš hospodow na wuběrk, njeđźe do najtuńšeje, njewěš ženje, kak tam pobudźeš. Běch pridjy toho w našej Łužicy we wjesnych korćmach přenocował a w někotrych derje spał, w druhich pak ani wóčka začinił, dokelž so ložo ze wšelakimi wačkami mjerwješe. — Mějachmy nětko hišće khwile sej město trochu wobhladać, daloko pak z tym njeprińdźechmy, *dokelž* je Hamburg wjele wjetši hač Drjeđźany. Stojachmy bórzy před wulkim jězorom, a pódla bě druhi hišće wjetši, nic wosrjedź města, ale bóle při kromje; přeniši rěka Binnenalster (binnen = znutřkowna), druhi Außenalster. Alster je poprawom rěka, kotraž so, pridjy hač so do Łobja wuliwa, do spomnjeneju jězorow rozšěri. Dróha wokolo prěnjeho rěka Jungfernstieg (Stieg = šćežka); we wulkich rjanych khěžach při njej najbohatši měšćenjo bydla, a tych w Hamburgu mało njeje. Do wjele běchu delkach wosobne předawarnje z wulkimi skleńčanymi woknami zatwarjene, w nich so wosebje złote a slěborne *wěcy z drohimi kamuškami wusadźane* předawachu. Tu bě widźeć, što bohači ludźo na pychu waża. Mojedla, złoto a dejmanty same hišće nikoho zbožowncho nječinja. Po Alsteri maše parne łódźički pućowarjow wožachu; my też do jeneje stupichmy a wobhladachmy sej cyłu wokolnu krasnosć. Wjednik łódźe dyrbješe jara kedźbować, zo do tolstych kołow njezawadźi, kotrychž powostanki z blakami we dołhich rynkach pod wodu tŕa; najskerje je tu pridjy něhdy móst był. Łódźička před pyšnym deskowanym twarjenjom zasta, kiž bě wot brjcha, na wjele *sylnych kołach wotpočuju*, do *wody stajene*. To bě Alsterpavillon; ludźi tam bě, zo so skoro posydnyć njemóžachmy, a piwo nam njeslodźeše. Při wotewrjenym woknje sedźo přihladowachmy kołpam (Schwan), kiž tam z črjódami płuwachu a też so pod našim woknom wjerješachu, běchu drje zwučene, zo jim hosćo wšelke dobre kuski přimjetowachu.

Wo Hamburgu by so jara wjele powědać hodźało a poprawom też dyrbjało. Runjeż při samom morju njeleži, kotreż też tu nihđe njewidźiš, dha tola město a morjo hromadźe słušatej kaž wóz a kolesa, tuž so *z połnym prawom primórske město mjenuje*. Posledni kónc Łobja niže Hamburga je tři abo štyri sta metrow šěroki a dale delkach hišće wjele šěrši a hłuboši, po njej móža wulke namórske łódźe hač do dźesać metrow dohłubnosće (Tiefgang) do přistawa w měsće dojeć, t. r. w času přiliwa. Tu drje dyrbju za někotrych čitarjow přispomnić, zo we wulkich morjach woda stajnje pak přiběra, pak wotběra, wučeni praja, zo tu z měsačkom zwisuje; na swojim wšědnym puću wokoło zemje wón wodu k sebi abo tola za sobu ćehnje. Tohodla wona na jenom a tomsamom měsće šěsć hodźinow přiběra abo so *přiliwa* a na to šěsć hodźin spadnje abo so wotliwa; tuž maće *přiliw* (Flut) a *wotliw* (Ebbe), rozdźěl mjez nimaj wjacy metrow wučini. — Hamburg je swebodne město kaž Bremen a Lübeck, jemu też słušeja město Cuxhaven a někotre druhe kruchi kraja, wšo do hromady 136 kósnych km. Swobodne města maja swoje samsne knježerstwo, su pak k nětkomu krajej přizamknjene. Wobydlerjow bě tam (1925) 1 103 725. Přistaw (Hafen) je najwjetši w cyłej Europe z wuwzaćom Jendźelskeje. Łódźnistwo a štož k tomu słuša njeje tam jenož pol žiwjenja, ale cyle, wšo *druhe z nim zwisnje a wot njeho wotwisnje*. Namórskich łódźow měješe (1925) Hamburg 1626, mjez nimi 943 parnikow, na nich je rum za 1 671 808 tunow tworow; kak wjele to centnarjow je, móžeš sej lohko wobličić, hdyž wěš, zo je tuna 20 centnarjow. Tale wulka črjóda łódźow wšě možne twory a wjele ludźi do cyłeho swěta nosy a dom přiwjeze. Wězo też wjele cuzych łódźow ze wšěch kóncow zemje přijeđźe. We spomnjenym lěće přihađźachu docyła 13 240 namórskich z 16 625 000 tunami (Registertonnen), a wujeđźechu 15 415 łódźow z 16 877 000 tunami. Přez *morjo dźěchu* 6 967 538 tunow tworow a *přińdźechu* 12 625 000. Nimo toho po Łobju, potajkim nic z namórskimi łódźemi, připłuwachu 3 430 000 tunow, a 3 168 700 tunow so do kraja wuwjezechu. Wućahowarjow, to su ludźo, kiž swój wótcmy kraj wopušća, zo bychu sej w dalokej cuzbju lěpšu dominzu pytali, so 77 435 wotwjeze, a z přezmórskich krajow so 45939 pućowarjow přiwjeze. To su wšo hłorske ličby, z tych móže kóždy spóznać, kak wulki tam wobkhad je, kak wjele ruma dyrbi w přistawje za telko łódźow a tworow być, kak wjele ludźi ma z tym dźěło a *dobru zasłužbu, a kajke hromady pjenjez to do města* přiđu. Wězo je też wudawkow njesměrnje wjele. Tu mohł so nječtó prašeć, komu te wjele łódźow słušeja, městu snano? Ně, nic jena z přemórskich, jenož črjóda mjeńšich, kiž maja wobkhad w přistawje a na Łobju hač do Cuxhavena rjadować a wšudźom za prawom hladać. Za to ma město wjele zastojnikow, ći su policija na wodźe, a jich łódźičky rěkaja policijske čołmy (Polizeiboote). Wulke namórske łódźe słušeja 30 łódźniskim towarstwam (Reederei), z kotrychž je najwjetše „Hamburg-Amerika Paket-*Aktien-Gesellschaft*"; wzmiće z kóždeho słowa prěni pismik, tuž maće słowo „Hapag", kotreż čas[illegible] w nowinach čitamy.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Tu- a wukrajne nowinarstwo w Drježdžanskej wustajeńcy za papjeru.

Wuznam papjery za kulturu, hospodarstwo a techniku.

W Drježdžanach, 31. meje 1927.

Wobhladniwe a njesprócniwe zarjadnistwo wustajeńcy bě wčera zastupjerjow tu- a wukrajnych nowin do sakskeje metropole přeprosyło, zo bychu dźeń do jeje wotewrjenja (1. junija) so wo rozměrach a waŕnosći šesteho „lětneho rozhladu“ přeswědčić mohli. Mjez kiepacymi dźěłaćerjemi, molowacymi a čisćacymi ludźimi, mjez posłednim dowutworjenjom hobrskeho skutka tłóčachu so na 250 nowinarjow přez wustajenske rumnosće. Přez nóc so hišće w mnohim wobraz přemjeni, zo by k wotewrjenju po możnosći hotowy był. Hižo nětko może so rjec, zo n ě t č i š a w u s t a j e ń c a w š ě d o t a l n e w o w j e l e p r e t r j e c h u j e. Wot lěta 1922 su so kóžde lěto porjadne specialne (wosebite) wustajeńcy wotměwa a to za „pórclin, keramiku (hórnčerstwo) a šklenču“, za „hru a sport“ (1923), za „tkaninu“ (1924), za „bydlenje a sydlenje“ (1925) a loni tamna wulkotna „zahrodna“, kotraž drje je hišće wšěm w najlěpšim pomjatku, kotrež su ju wopytali.

Skoro je njemóžno, po prěnim překhodźe dospołny wobraz wo tutom wulkotnym rozhladźe přetwarjeć a jón podać. Jenož naćiski hodźa so rysować, dokelž je pjeća njemóžne, tute dźiwy moderneje techniki a wupłody człowjeskeho ducha posrědkować. Je-li lichy imponuja, dha chcu naspomnić, zo lětuša wustajeńca městnje na 25 000 kósnych metrow wopřija a hižo zwonkownje wšěch swojich překhodnikow wo wjele přetrjechi. Z tym pak zmužkowna hódnosć w ničim njećerpi. Wobkruzlacy wobluk cyłkej dawa krasna štomownja „wulkeje zahrody“. Hdyž do „zawjeseleńskeho parka“ přińdźeš, sedźiš w rumnosćach, kaž by nběhdże na wsy na lětnim byću přebywał. Ani štomika njejsu směli přemjenić, čim mjenje wotstronić. A štož su architektoju k wudospołnjenju zwonkownjeho wobraza stworili, to saha wysoko přez wšědne architektiske twórby. Ze wšeho rěći organizatoriska a tworjomna móc. Tu je najkhmańso, jenu halozu sej wubrać a do materiala so zanórić, kiž je woprawdźe w přemóžacej mnohosći hromadźe znošeny a zarjadowany. Štož so tu we wobluku jeneje wustajeńcy předstaji, to saha wysoko přez podobne zarjadowanja najnowišeho časa. Skoro sonjo stejiš před tym, štož je moderna technika k připrawjenju papjery a wšeho, štož z tutym kulturnym faktorom zwisuje, stworiła. Tu primitivny młyn k dźěłanju papjery, tam najmoderniša mašina ze wšěmi připrawami, kotrež sej jeno człowjek wumyslić móže. Ze spodźiwanjom stejiš před njej.

W 34 wutworjenych wobsěrnych rumnosćach, kotrež su přichładnje zarjadowane, přeswědča nas wustajene wěcy, kajkeje hobrskeje ważnosće papjera we našim hospodarskim žiwjenju ma. Na 1500 wustajerjow, wot kotrychž su 60 % z Němskeje (ze Sakskeje na 40 %). To wšo njeje jeno po wěcywnstojnych nahladach zestajane, ale tež po powšitkownych hospodarskich a žiwjenskich prašenjach. Dokelž papjera je na swěce wo wjele wjacy hódna hač pjenjezy. Bjez njeje njemóžemy ani wokomika być.

Tež wukraj je tu sylnje zastupjeny, na př. Khinska a Japanska a w jenej rumnosći widźiš čas předstajeny, hdźež człowjek ani papjery njeznaješe. Zo pódla hobrskich duchownych wupłodow tež praktiske wěcy, kotrež z papjeru zwisuja, so předstajeja, so samo rozumi. Tak widźiš, kak so „sležborna“ papjera k zapakowanju šokolady dźěła. Nic pak jeno to. Mašina tež wšě wobalki wobstara a na druhim kóncu wukoči dospołnje zhotowjena šokoladowa taflička, kajkuž ju potom swojim lubym darimy. To samo stawa so z kakaom, cigaretami atd. Wšo mašiny same wukonjeja. Człowječa ruka trjeba jenož syriznu podawać a po sekundach je na př. sta cigaretow hotowych, zo móžeš sej ju hnydom zažehnić. Tak dari firma Eckstein w Drježdźanach, kiž ma tam wšě mašinske připrawy wustajene, kóždemu wobdźělnikej tysku „Ulmenried“, kotraž marka dyrbi po rozsudže kurjerjow — samo njekurjer dyrbi to přidać — sobu najlěpša być.

Zo je nowinarstwo a knihowstwo najsylniišo zastupjene, je bjez dźiwa. Dokelž papjera, nowina a kniha słušeja hromadźe. Jena njemóže bjez druheje eksistować. Tu widźiš, kak je so nowinarstwo a knihowstwo z primitivnicho lista hač do nowočasneje nowiny wuwiło. We wšěch krajach. Po přetrjebje papjery móžeš wulkosć ludoweho hospodarstwa posudźować. Tak trjeba na př. Amerika nimale 4 miljonow tunow (80 miljonow centnarjow) papjery wob lěto.

Po třihodźinskim wobhladowanju wustajeńcy, hdźež móžeš wšě poćahi papjery k człowjekej dokładnje widźeć, zeńdźechu so wobdźělnicy k wobjedu we wustajeńskej žurli. Tu postrowi měšćanski rada Köppen, předsyda měšćanskeho wustajenskeho hamta, nowinskich zastupjerjow, wosebje tež wukrajnych, zdobom tež w mjenje sakskeho ministerstwa. Tosame činješe dr. Blanck w mjenje Drježdźanskeho nowinarstwa. Jedyn Barlinski nowinar dźakowaše so za postrowjace słowa. Při hosćinje hudźeše sławny Feiereisowy orchester a tak buštaj čelo a duch nanajlěpje wokřewjenaj.

Ze přeswědčenjom, zo je tu człowjeski duch nasto wulkotne wutwaril, na čož z najwjetšim wobdźiwanjom zhladuješ, wotendźechu nowinarjo z wustajeńcy, kotrejež wopyt móžemy kóždemu poručić. Je we wšěm powučacy. Jenož připódla chcemy naspomnić zo je za zabawu a rozpjeršenje nadosć starane. Tak też tón na swoje přińdże, kiž w tom najwažniši faktor jeneje wustajeńcy pyta. Na 43 metrow wysokej wuhladnej wěži je wuwołak (Lautsprecher) připrawjeny, přez kotryž wše radijowe poskićenki we wšěch končinach wustajeńcy wótře słyšiš. Tamni 550 dźěłaćerjow, za kotrychž je wosebite rumne domske ze wšěmi hygieniskimi připrawjenjemi wuhotowane, wokřewja so w přestawkach na tutych duchownych poskićenjach. Pjero njezamóže wšo wopisać, štož je we wustajeńcy widźeć a słyšeć. Dźi tam a posudź sam, hač je sto přehnate, štož reklama wo wustajeńcy praji.

Jurij Słodeńk.

Přilopk.

* **Na žiwych 90. narodninach žmjerśnje śniježbojik.** Rentudośtawar Bohuślaw Klienert, kiž w domje ja starych ludźi w Strehlenje w Schlesiskej hdyšeše, přichadźe na žiwojim 90. narodnym dnju do žmjertnjeho njeśboja. Jako dźiwješe psches dróhu picheńcź, jeho motorske koło hrabny a jeho ł tajkim wotmachom na dróhu cźišny, jo śedi starź nop pukny a ja krótki cźaś wumrę.

* **Auto dla psa śniježbojik.** W Glindowje pola Werdera dźiwješe auto pśez wuśćź, psichi tym pocźa nadobo tam a śem wjerhacź a jo pscheźišnuc. Wobsedźerjej auta so mośny cźeźko rostichaśechu, jeho njewjesta świnny śedi cźišiu a bźeše hnydom morwa. Nan wjednika auta a jednyn ichtwórty śobuwjedźaju bu cźeźko ranjeny.

* **Pohojeźiński łubleŕ.** We wokolinje Lutticha psichiśe ł jenemun łubleŕi, jo by śtrój najeśći pjenjes pokaźeć. Wón naśebe źiwójbu runje za wobjedom, a jenu prajaduu, jo by trochu wocźakny. Wón psichiładowaśeše, kak knjeźiśiwe wobjedowaśeše, njemóźeśeše jo dźeź wjeźeć dźerźeć a rjekny: „Pomyłeźe śebi, hnadna knjeni, moja ranja je śtinace proźatkow dośtała, ale ma jenoź dwanaće zyzkow.“ „Ach“, prajeśe źobuźelna baronka, „śćhe dha cźini to śtinać, hdyž druhe dwanaće zyzaja?“ „Mój jedyhko, knjeni baronka“, wotmołwi buŕiť, „proźatko cźini to, schtoź ja, wono pschihładuje a cźaka.“

* **Dźeźacź cźłowjekam žiwjenje wulkowaś.** W Bautzne pola Düsseldorfa spoźcźichu montźej Arnoldźej Cźerikemu wulkowarśku medalliu na bancźiku. 34śetny rjek je wot lěta 1920 dźeźacź wośobow pśched śatejenjom wulkowaś. Pśichi nětkotrych wulkowanjach dźeźeśeše jo nimale psches cźłowjeśke mozy prózowacź a bźeźe jam we wulkim śmjerśnym straśe.

* **Do žmjercź wleźeńa.** W jenej wśy w Meklenburgu-Diedenhofenskim wokrjeźu bźeše 10 lětna Madlena Kathofśej, jako knuwa pasełe, wokoło źeźe świka. Dotoj pak kuntworiły knuwu pśheśeźśhadźu, bu wona njeměna a jo śpśoji a wjeźeśeše dźeźo, kiž jo nuźe dośeź wustwobodźiś njemóźeśeše, ńobu, jo wbośe pśhi tym žmjercź namała.

* **Ssmjercź khadźi pucźe wichelake.** Njedawno ja ja w Krondorfje pola Karlowych Warow w Cźeśkośłowesku jara wobźarujomne a ł dobom spodźiwne njeśbožo. Jako w jenej tamniśhej śkale kamjenje tśelachu, wotleźa kruch kamjenja na spodźiwne waśchnje tak njeśbožowne, jo pśhed thźejinnmi durjemi dałoko wot śkały wotleźaneho domu kowaŕśkeho mischtra Josefa Langhesa dele padźe. Na njeśbožo pak w ramjenym wokomiku 29-lětny syn mischtra ł thźejinnymi durjemi wustupi a kamjeń jemu do hkowy śleźa a jeho saraźy. Wobźarujomny powjśchitkownje cźeśćeźeny a lubowany mlody cźłowjek dźiwjeśe jo w bliźśchim cźaśu wożenicź a śtarśchiśki dom a kowaŕnju pśhewźaźacź.

* **S 98 lětami jo wobwěźta.** W Neuhausu w Cźeśkośłowakśkej wobwěźny jo najśtarśicha wobydlerka Hanz Hermannowa. Pśhicźiny, kotrychž dla je 98śetna wowka do žmjercźe ichta, njeśju znate.

* **Podźemśke śtorki w Kawkasu.** S Moskwy pišaja, jo su w Cźicźe a Gorach pola Tiflisa žywjel podźemśkej śtrašaj zacźuli, kotrajž bźeźitaj tak žywkaj, jo ludźi wulka hrosa zaja. Woni wopuśćeźicźu Gory a podachu jo do Polamnicźeje Rusśeje. Wujśchnośćeźe jo pózuja, jo bychu ludy śmjerowale. Dalśhe śtorki njeźbu wobkźeźowali.

* **250 burśkich śtatokow w płomjenjach.** Po powjeśći ł Moskwy je w Saratowśkim wokrjeźu w Rusśej wulkich wohoeń nźdźe 250 burśkich śtatokow śniźcźił. Teź wjele śkotu je w płomjenjach śmjerćźi namakało.

* **Hróźny žort jeneje bźeźeńa.** W Trefeźu pola Parizy cźišny nźdźe 7 lětne bźeźo śapałku do bluźy śtareje śleźowny. Sa wokomik je žonina zyła drasta paleśe. Wbohu jonn dowjeśechu hnydom do khorownje, hdźej wobźarujomna bórźy po zakośtnych bolośćach wumrę.

* **Pśichi welenju je žmjerćźu pśichethwatany.** Pśichi jenych narunanśkich wólbach w Parizźikim śenacźe śta jo toshorjacźo podank. Jedyn je śapóśtanzow, kośtź jo na wólbach wobdźěłichu, męśćańcźanośta ł Lederzeele, jo we wokomiku, jako dźiwjeśe śwoju hłoźowanśku papjerku do wólbneho łaśćeźika połožiś, morwy świśe.

Hospodarśki rozhlad.

Sćrjedu 1. junija 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2155	100 pólsk. markow	47,0
jendźelski punt	20,477	100 čěskosł. krónow	12,488
100 šwajc. frankow	81,695	100 franc. frankow	16,555

Barlinska burśa pokraczowaśeše wczera daśe we śoślabjowanju kursow. Wobrot wośta žnadny a śtówcźenje bjeś wśicheho sajima. Wiśi dołžnych a rentowych liśćinow bźeźu teź wczera daśe śłabe.

Na **produktowe wiśi** śtukuja zwjeśće ł wukraja wo horjcźowjazacych pśhcźeńcźnych płacźiśnach. Pśheńca 6½ zentnaŕ wo 5 pf. drožśicha, nakśtni jecźmjeń wo 15 pf. a wowoś wo 10 pf. Wczera płacźeśeše zentnaŕ

w Barlinje:

pśheńcźy 14,80—15 hr., rožśi 13,60 hr. hacź 13,90 hr., jecźmjenja nakśtnjeho 11,75 hacź 13,35 hr., wowośa 12,20—12,50 hr.

w termińowym widowanju:

ja meju: pśheńcźy 15,40—15,35 hr., rožśi 14,05 hr., wowośa 12,40 hr.,

ja julij: pśheńcźy 15,45—15,42½ hr., rožśi 13,41¾ hr.,

ja september: pśheńcźy 14,05—14,02½ hr., rožśi 11,95—11,92½ hr.

Nekotre płacźiny Drježdźańskich wikow (Markthallen).

Dźensa śrjedu płacźachu łóśata 90—100 pf. po punźe, karnicźe 1—1,20 pf., łibjata 2—5 hr., młode kacźki 2—2,50 hr., hušy śarkjane 1,80—2,20 hr., truty pak 1,50—1,60 hr., bažanty ((khapony) 4—5,50 hr., kacźki 2,20 hr. hacź 2,50 hr., śtare kury 1,30—1,80 hr. a młode kury 1,50—2 hr., hołbje śchtuka 50 pf. hacź 1,60 hr., karpy 1,40—1,60 hr., jabłuka 20—40 pf., jźdźna łoboda 10—15 pf., zybła 15—22 pf. a morchej 10—15 pf., mźd 1,50—3 hr., běrny zentnaŕ 7—10 hr., punt 8—11 pf. a łołotej 15—25pf., kećźk, cźeśwjeny kał 20—25 pf. a bźeły 10—18 pf., seleny 30 pf., jetterij śchtuka 50—60 pf., karoty 12—20 pf., rjenwjeń (Rhabarber) 18—20 pf., kśałały kał 13 pf., butra 1,90—2,20 hr., dobre mloko 31 pf., twaroh 30—40 pf., jeja 11—13 pf., pśheńcźna muka 31 hacź 35 pjenjezkow.

Na pśhedaŕ.

Wóś deśkowany a wojeśśi, w Halśchtrowśkej mlokaŕni, „Halśchtrowśki Dol“.

Khamor, łodowy, Połuźna haśa 7 deśka.

Hušle, w Budyśchinje, Bürkliu 7III na prawo.

Śrjeźy wot zyża, Boda we Wulkim Bukowje pola Hródka.

Stoł mjechi w Budyśchinje, Hornjeźerśka haśa 36, śadni dom.

Kóń hrjenjośetny w Nowej Wśy 11 pola Kucźiny.

Prośnała, Hantuśch w Radworju — w Kumścźach 10.

Łibjata w Jenkezach 9.

Pśichitajucź pytaja:

Hoźju do domu, Herbśka gruchta w Palowje — na wśy, jo pśchedstajucź brjeźna a śchwórk w Budyśchinje, Hoschcźa haśa 27.

Bliźańskeho, Seelmśker w Wśej Wodźe, Młynśka haśa 30.

Dźěłaćerjow, jana Adolf pola Wśeje Wody.

Hołźy młode, Luśtiś a Co. w Wśej Wodźe.

Pohonaca, Schamotowa fabrika w Tymbergu.

Śoudniśny na pśhechadźowanje.

śchtwórtk 2. junija 1927:

w Kamjenzu dop. w 9 hodź. w kasarnach, dom I: Fridźerśkej toilecźi, 3 pisaśiśe blida, łoki, 26 śtołow, blido, wobras nóźnej kamorcźaŕ, bźe śhatiśke wuhotowanje, łubowny śtoł, śtejazy cźaśnik, kobrz, ludobowny kamor, cźajowe blidko, dwójne łoja, dubowe blido, 25 mtr. śłanela, knihi, elektr. lampy,, kaśchćik śchwablićkow, w dworje raćunizh dop. w 11 hodź. mator a tźeśba:

w Lejnje pola Kamjenza pśchip. w 1 hodź. śkótna waha, kupay śeńdu śo w hoścźenzu:

w Lubiju na śudnitwije dop. w 10 hodź. mebśe, vieniczny kamor, wśchekaśi inśtalaziśki cźapor.

pjatk 3. junija 1927:

w Hnaśchcźach w industrijowym dworje pjatk 3. junija dop. ½12 hodź.: Tśi powróćźage wośwjeźki na kolijach, śi zent. wudźerźage (kupay śeńdu śo w kantinje industrijoweho dwora).

Wiśchnje na pśhenajerje.

Sa wiśchnje *na halejach Kettićzańskeho* knjeźeho dwora pśchijimaja pośtiśenja hacź do wutoŕy 7. junija t. ł.

Wiśchnje na pśhenajerje, *gmejnśke w Rabozach*, śchtwórtk 2. junija wjeśoŕ w 6 hodź. w hoścźenzu „K śtotej wyśchinje“ w Rabozach.

Pola a luki pśhenajeja

ł nźdźy Bećerecź łubla w Kulowje, łaź teź bźeźel a travjenje, wutoru 7. 6. pop. w 4 hodź. w hoścźenzu „K śtotemu jeśnjećku“ w Kulowje.

Škrowe depeše.

Produktowe wiśi w Barlinje dźenja dop. ¾11 hodź.: Pśchi žnadnym wobrocźe žu wiśi śłabe.

Dop. ¾12 hodź.: Wiśi žu žnadne. Tendenza: śłaba.

Płaćižny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symje po tuni abo 1000 kg hewaŕ 100 kg. płaćižna po złotej hrivnje.

	31. 5.	30. 5.		31. 5.	30. 5.
Pśheńca	296-300	295-299	buny	20-22,60	20-22,50
rožka	272-278	272-278	woka	22-24,50	21-24,00
nal. jećmjeń	235-267	232-264	módre łupiny	14-15,75	14-14,50
naz. jećmjeń	—	—	žołte łupiny	16-17,50	15-16,50
wowoś	244-250	242-248	seradella	18-23,00	21-25,00
kukuŕica	195-198	194-197	raps, wosušk.	16,00	15,60
pśeńć. muka	38-39,75	37-39,75	lany wosušk.	19-20,20	19-20,00
ŕšana muka	37-38,50	36-38,50	poch. melasa	—	—
pś. wotruby	16,00	15,75	běrnj. kruški	34-34,20	34-34,20
ŕšane „	18,50	18,50	syno, 50 kg	2,40-2,75	2,50-2,95
raps	—	—	ŕšana sloma	1,75-2,00	1,85-2,05
lane symje	—	—	pśeńćna „	1,10-1,50	1,10-1,50
hŕoch	27-30,00	27-30,00	wowsna „	0,95-1,20	0,95-1,20
pjeluśki	20-22,00	20-22,00	jećna „	0,95-1,20	0,95-1,20

Protyka za dawkowe termije

za měsaz junij 1927.

Saplaćicź je:

5. junija: *Dawkowy wotcźah*, wot dźeźowje nuźy sa mśdy, kiž buchu w cźaśu wot 16. hacź do 31. meje 1927 wuplaćene.

10. junija: Burśowy wobrotowy dawk.

15. junija: Pśeni podźeł pśchemyśłowego dawka 1927 po postajenju dawkowego pśchipóśłanja sa 1926.

20 junija: Dawkowy wotcźah wot dźeźowje nuźy sa mśdy, kiž buchu w cźaśu wot 1. hacź do 15. junija 1927 wuplaćene.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

wažni 90 zł. pj., na pósće a pola dowérnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihiličišćenja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobćežnje so stajace nawěšći a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 127 | Budyšin — Stwork, 2. junija 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Pruska přećiwo powyšenju pósiskich płaćiznow.

Někotři sapósłanzy pruskeho sejma su na to pokasali, jo je wotmysłene powyšenje pósiskeho tarifa we wšich kruhach hospodarstwa jara wustróžiko. So by so woprawnjene rosshorjenje dla počeženja, kotrež bakoše kruhi njemóža snjesć, směrowało, su pruske knježerstwo napominali, so by na němske knježerstwo skutkowało, so by so wotmysłene powyšenje pósiskich płaćiznow spuščiło. Kaž „Hamtiko-pruska nowinka žłužba“ pisše, **pruske knježerstwo měni, so so nětčišći čas za powyšenje pósiskich płaćiznow njepschihodźi.** Wo powyšenju pósiskich płaćiznow ma w prěnim rjedze **zarjadniska rada,** pola němskeje pósty wobstejaca, rosstužiła, na kotruž ma pruske knježerstwo jenož wobmjelowany **wliw.** Statne knježerstwo budże pak na to skutkować, so so w tukhwilu powyšenja pósiskich płaćiznow wostaja.

Kommunistiska cžišchcženja wusdźěhnyli.

W Barlinje je policija w jenej koloniji chłódnizow **bolschewistiske** wuhotowanu cžišchcženju wuslědźiła a konfiskowała. Cžišchcženja njebě pola wyschnosce pschipowědźena. W njej so jenož kommunistiske pismа k rosschěrjenju kommunisma mjes policaju a wojakami cžišchcžachu. Dale je policija w mjesnišej cžišchcženi material jebrała, kotryž dě mjenowana tajna cžišchcženja do njeje k dohotowjenju cžišchcža wotedała. Někotre wobdźelene wobžoby su so sjałe.

Nowy wrjeset na Barlinskej bórsy.

Barlinska bórsa je saúdźenu wutoru sašo **„cžorny dźeń“ měła.** Kursy na pschedań podatych hódnotnych papjerow snowa fyslnje padachu, i dźěła hač 40 procentow. Sa wschelake hódnotne papjery njemóžeiche so žadyn kurs postajicź, dokelž so ta nje žanych kupzow njenadeždźe.

Poßwjećenje Syltskeho haćenja.

Mjes Schleswigskej a kupu Syltom, kotraž je wot kraja s wušim morjom dźělena, je so haćenje natwarilo. **Kupańžy** hoćo, kotrěž **po tyßazach** w łěču na Syltu wuńrowjenje a poßnjelnje pytaju, móža někto po žiwim puču na kupu dojcź abo so po železnizy k njej dowjesć. Srjedu je so tole mórke haćenje we pschitomnosći němskeho presidenta, němskich ministrow Geßlera, Hergta a Steigera, pruskeho ministra Grßinskeho, statneho sekretara Wündera a tajneho radźićzela Zehlina sa wobkhad światocžnje wotewrilo.

Anhaltski evangelion so do Ameriki pschedał.

W 10. lětstotku napisany němski pergamentowy rukopis, kotryž je pod mjenom „Anhaltski evangelion“ znaty, je so sa 9000 puntow sterlingow (180 000 hriwnow) jenemu Američanej pschedał. Rukopisz je so pschedy nimale 400 lět w knihowni Anhalsko-Dessawskich wójwodow khował.

Wuhlowe dojednanje mjes Němšćej a Cžeskoßłowakiskej.

Wuhlowe dojednanje mjes Němskej a Cžeskoßłowakiskej lětša 30. junija wotběži. Po tymle dojednanju smě Cžeskoßłowakiska mjesačnje 160 000 tunow bruniży a 10 000 tunow kamjenitneho wuhla do Němskeje wuwjesć. Němska ma prawo, tu samu hromadu wuhla po kalorich do Cžeskoßłowakiskeje wuwjesć. Dojednanje, kotrež so pschezo na pol lěta wudamknje, je sa wobej stronje wužitne a so najskerje sašo na schesć mjesazow podleschi.

Politiska amnestija w Cžeskoßłowakiskej.

W prěnim poschedźenju ministerskeje rady po snowa wolenju Mažarnka sa presidenta je so po namjece justicznego ministra dr. Meyera-Hartinga s pschičinu Mažarnkoweje wólby powschitkowna amnestija sa wšě politiske pschestupjenja wobsamkła. Amnestija budże tež sa wobžoby płaćiznz, kotrež chłostanje hischcze njeso nastupile abo kotrež su so hakle sajałe. Dale dyrbja so wšě prozeny dla politiskich pschestupjenjow sastajicź. Wukas wo amnestiji je so pječa hižo podpisał.

Litewski wójnski žud pschećiwo kommunistam.

Kaž litewske wójnske ministerstwo wosjewja, je wočeriti pólny žud w Kownje 15 kommunistow, mjes kotrymiž bě 6 žonow, wotkazyłi. Pjeć kommunistow, mjes nimi mandźelstu psched někotrymi měšazami satkělenzo kommunista Griesenberga, su k śmjerći sasudźili. Jeneho kommunista ke chłostarni na cžas žiwjenja, dweju druheju po 15 létach sasudźichu.

Wójnski minister wyscht Merky je k śmjerći sasudźenych a k cžasnježiwjenskej chłostarni sasudźeneho ke chłostarni na 15 lět wobhnadźił.

Wójnski kommisar Worošilow wójnu wěšći.

Jendźelšzy ministrojo su wojpjet wojewili, so je jendźelske knježerstwo diplomatisti wobkhad ſ Ruskej jenož teho dla pschetorhło, so by so Jendźelska mohła psched bolschewiskej spionažu a kommunistiskej agitaziju **wobaraca.** Na wójnu pschećiwo Ruskej žebi Jendźelska njemyšli. Wona tež nochze wikowanju mjes Jendźelskej a Ruskej sadźewacź. Teho dla śmě družstwo „Artos“ dale wikowanje mjes **woběmaj** krajomaj pośredkowacź, tola jenož ſ **wuměnjenjom, so pschi tym** pod jendźelskim **satonjom kseši. Wójnski strach** pokaźiła Ruskej je stronu Jendźelskeje njehrozy. Kaž pak so jida, maja móznarjo ruskeho knježerstwa sa nusne, wójnske scherjenje na scženu molowacź. S tym dyrbi so blamaža samorace, kotruž je bolschewiska Ruska w Jendźelskej poczerpiła. **Rusti wójnski kommisar Worošilow wozebje rad wo pschihodnej wójnje rěcži. Mutoru je wón w Artjomowsku psched wulkej dźěłaczerskej shromadźiznu rjekł, so pschetorhnjenje politiskich poćahow ſ Jendźelskej na wójnu pokazuje,** sa kotruž Jendźelska hischcze njeje na dosahace wasnje organisowana. Bolschewiska Ruska dyrbi so na njesmilitiwu wójnu ſ imperialistiskimi krajemi pschihotowacź.

Napschećiwna demonstrazija ruskeho wójnskeho łódźistwa.

Wočakujomny pschikhad jendźelskich wójnskich łódžow do Helsingfors a jich wjazymježacne **pschebywanje** w Baltiskim morju **ruske knježerstwo jako njepschećelsku** demonstrazoju pschećiwo **Ruskej wobkładuje.** Jako napschećiwnu demonstrazoju je ruske knježerstwo wobsamklo, so maja ruske wójnske łódźe po wotjězdźe jendźelskich wójnskich łódžow pschistawy skandinawiskich krajow wopytacź.

Italska za přičinu k wójnje pyta.

„Giornale d' Italia“ ſ albanskeho hłowneho města Tirany powě: Tolmacža južnoskłowjanskejeho póstanzstwa Djuraškowicža a tři druhe wožoby su sajeli, jich **winnja,** so ku spinanju sa Južnoskłowjanskim dźěłali a tajnu žłužbu po zyłej Albanskej organisowali. Prozeß pschećiwo wobstorjenym so psched politiskim sudom we Tiranje powjedźe.

Južnoskłowjanski póstanz je pschećiwo sajecu Djuraškowicža protestował, so na jeho diplomatiku njesranliwosći powołajo. Albanske knježerstwo, kotreż je zyle wot Roma wotwišne, je wotmolwiło, so je Djuraškowicž albanski staćan.

„Giornale d' Italia“ dale ſ Tirany powě, so je banda komitaczow, wo kotrychž mensa, so su w žłužbje južnoskłowjanskich agentow, albansku namjesnu straž nadpadła. Na albanskej stronje staj so dwaj muzej ranioj. Italske nowiny dale ſ Damatiskeje wo nadpadach na italskich staćanow w Schibeniku, Gruži a Dubrownika pisachu. W Gruži je pječa južnoskłowjanska ludowa cžrjóda do italskeho konsula shnike jeja mjetała.

„Giornale d' Italia“ so jako truba wužije, ſ kotrejž Mussolini swoje schežuwaze powěsče pschećiwo Južnoskłowjanskej do świeta trubi.

*

W swišu se sajecom tolmacža južnoskłowjanskeho póstanza w Tiranje je južnoskłowjanske knježerstwo presidentej albanskeho knježerstwa Achmedej Zogej pismo póstako, w kotrymž sa krjudowanje a sajecže južnoskłowjanskich staćanow doscžinjenje žada. W nocže bo hrozo, so južnoskłowjanske knježerstwo **swojeho** póstanza wotwoła a póstanzstwo w Tiranje rospuschći.

Chamberlain wo albanskim prajschenju.

W jendźelskim delnim žemje je ſwontkowny minister Chamberlain na prajschenje sapósłanza Ponsonbya wotmolwił, so so mjes Jendźelskej a Italskej wo Albanskej njeje niczo mjelczżiju dojednało, ſ čimž bychu so žadanja Italskeje podpjerałe. Na prajschenje sapósłanza Mosleya, hač so albanske prajschenje njeje pschi łońschim setkanju Chamberlaina ſ Mussolinom rospominało a hač Chamberlain njeje tehdy Mussolinej w nastupanju italisko-albanskeho pakta niczo žlubił, Chamberlain wotmolwi, so je so tehdy albanske prajschenje naspomnito. Mussolini je pak jemu tehdy rjekł, so italska politika na žane waschnje njewotwišnosći a njesranliwosći Albanskeje njehrozy, ale so žebi jenož na to myšli, so by Albansku schitała.

Grichiska a Mała ententa.

Grichiski minister ſwontkownych naležnoscžow Michalakopulos je sastupjerjej „United Preß“ na prajschenje sa stejischcžom Grichiskeje k Małej entence a k balkanskemu prajschenju pisomne wotmolwjenje dał. W nastupanju konferency Małeje ententy w Jachimowje ſwontkowny minister praji, so so ani Pólska ani Grichiska njesłej na tule konferenzu pscheprošenej. Njedźiwajcy teho so Grichiska sa Mału ententu sara sajimuje. Grichiske knježerstwo měni, so je Mała ententa ſ najlepschim instrumentom sa wobtwjerdźenje měra we Srjedźnej Europie. Prajschenje pschistupjenja Grichiskeje k Małej entence njeje akutne:

Na prajschenja, na kajke stejischcžo by so Grichiska do Małeje ententy sastupiwschi stajiła, hdy by Mała ententa k brónjam pschimknyła, so by nawrótej Habsburgskich abo pschisamknjenju Awstriskeje k Němskej wobaraka abo so by nětčišće krajne mjesy pschi Srjedźoseńskim morju sakitała, Michalakopulos wotmolwi, so so tele prajschenja na srjedźnu Europu poczahuja a so Grichiskeje na žane waschnje njebótkaju. Wo albanskej kriży Michalakopulos praji, so su pocžahi mjes Albanskej a Grichiskej wubjerne, schtož je ſ njedawno wobsamknjeneho hospodarskeho a konsularskeho sdźerżenja spósnacź. Grichiska budże stajnu njewotwišnosć Albanskeje sastupowacź.

Jendźelsko-egiptowski konflikt.

Nimale wschě egiptowske nowiny parlament napominaju, so so njeby žadanjam jendźelskeho knježerstwa podwolił. Parlamentowy wubjerk je mjdu sa sirdara, kaž so jendźelski hłowny roskazowar egiptowskeho wójska mjenuja, wuschmórnył. S tym chze jendźelske dohladowarstwo w egiptowskim wójsku wotstronicź. W Jendźelskej je tale spjerżiwosć pschećiwo jendźelskemu nadknjejstwu wulke rosshorjenje žłudźiło. Knježerstwu blisko stejazy „Daily Telegraph“ Egipczanam hrozy, so Jendźelska wutas njewotwišnosće, kotruž je 1922 wudała, wróco wosmje. Jendźelska je nadawk pschewsała, wukrajanow w Egiptowskej schkitacź. To wona jenož samóże, hdyž móże wójsku pschi potlóčenju njemérow poručecź. Skónčnje bychu Sjednoczene staty a Italska **rume** wobjawace swojich staćanow schkitacź, hdy by to Jendźelska njesamohła. Potom so na rosćazu ważnosć blišeho rańscheho kraja sa bjesstrach Jendźelskeje pokazuje. Hdyž je žebi Jendźelska w lěcze 1922 dyrbjała sakitanje Egiptowskeje wumócnicź, je to dźensa hischcze wjele nusnische. Blišći rańschi kraj budże w pschihodźe ſ **rójtnym jubom jendźelskeho świetoweho knježitwa.** Jendźelska njemóże dowolicź, so so tam jejne wojerske stejischcžo poklabi. Egiptowska a Suezski kanal stej dźensa sa Jendźelsku tak ważnej, so by so jeju wohrożenje wohrożenju jendźelskeho świetoweho knježitwa runało.

Chamberlain wo egiptowskej krizy.

W jendźelskim delnim žemje je ſwontkowny minister Chamberlain wo jendźelsko-egiptowskim konflikce rosjasnjenje dał. Hižo psched někotrym cžasom je so dźeł egiptowskich politikow ſ egiptowskim wójskom saběrał. Cžile politikoju na to dźěłaju, so by so **egiptowske wójsko powjetschiło a so by so wono bróń jenicžeje politiskeje strony scžinilo.** Tele prózowanja su jendźelskemu knježerstwu wjele starosczow naczinile. **Satitanje Suezskeho kanala** je ſ najważnischim žiwjenskim prajschenjom Jendźelskeje a schkitanje wukrajanow je ważna winowatosć, kotruž je Jendźelska pschewsała. Jendźelska njeßmě cžerpicź, so so jeje winowatosće ſ wójskom, kotreż je Jendźelskej njepschećelskje, poczeja. Dyrbimy so bojecź, so so egiptowske wójsko w pschihodźe jendźelskej njepschećelskla móz scžini. Psched někotrymi dnjemi je pomocny komitej egiptowskeho parlamenta žemej namjety cžinik, so by so fyslnosć egiptowskich pschich a artilleriskich bataillonow powjetschiła, a so by so **mjda sa sirdara wuschmórnyła.** Jendźelski generalny inspektor egiptowskeho wójska w tukhwilu sirdarowe sastojnstwo sastawa, a smjdź namjetow wubjerka egiptowskeho žemja je, tole sastojnstwo na **egiptowskeho wójnskeho ministra pschenjesecź.** Na tajke waschnje by w žemje

knježaza wofdowa (Zahglulowa) strona bjes sadźewka swój wliw na wójsko wukonjała. Po muradźenju se knježeństwom je wjschichi kommišar póndźelu egiptowskemu knježeństwu notu pschepodał, w kotrejž so jendźelske knježeństwo mèni, so móża so dojednać. Knježeństwo je swólniwe, hnydom z egiptowskim knježeństwom jednać. Wono dyrbi pak, doniž so njeje dojednanje dozpiło, na tym wobstać, so so jejne **bjesitrachowe naprawy satkowaju.** Dźiwajo na napinanja, kotrež so cźinja, so dy so politiska rosharjenosć w Egiptowskej hišcze bóle rospyrika, je so knježeństwo rosdudźiło, tak wójnske fódże tam póstlać, woczakuje, so so z jich pschitomnosću njemérne elementy w Egiptowskej wot nażpolnosćow pschecźiwo wukrajanam wotdźerži.

W Marokkowskej so dale wojuje.

Franzowske wójsko w Marokkowskej je w stronach pola Uezzara sbježałske splahi sbiło. Někotre tyšazy rifskich Kabylow na stronu zofaju, hdyž jich schpanjske wójsko wocźakuje.

Franzowska offensiwa w Marokkowskej.

Kaž so z Rabatta powě, su franzowšzy wojazy, kotrež su pola Uezzana postupali, wottyknjene tónzy hižo pschekrocźili. Po dokkadnej artilleriskej tśelezby su Franzowsojo horitschźo Beni Lauio wobsadźili. Póbla teho su franzowske kolony, kotrež so z domorodnymi wojakami podpjerachu, znjty kraj Fachlunikcho spłaha dobyte. Njepschecźela pschekwapiwschi mózacu jeho po krótkim wojowanju, kotrež jenož mało woporow žadasche, sbiću.

Wójna w Chinje.

Marschall Cźangkisolin je wosjewił, so su jeho wójsko w Honanskej provinzy sbili, **dokelž staj dwaj z jeho generalow k njepschecźelej pschescholi.**

Porażenja Cźangtsolinowych wójskow pschezo wjetšich rozmérow nabywa. Mjes tym so je so jeho léme fichidło wrócźo cźišchcźalo, je general Fengjuschian jeho prawe kichidło pola Homanfua sbił a město fame wobsadźił. Pschi tym su jemu tyšazy jatych a wulki skład munizije do rukow padłe.

20 000 muži pokrózneho wójska so sajalo.

Po powěsći z Hankawa general Fengjuschian w rosprawje wo dobyczu města Honanfua powě, so je so jemu 20 000 muži Cźangtsolinoweho wójska poddało. Fengjuschianowe wojazy su póbla teho schésće waggonow munizije sebrałe.

Revoluzija w Chinje budże hischcze dwě lécze tracź.

Wotpóstlanzo japanskeho swonkowneho ministerstwa, kotrež su wobsteinosće w dole réki Jangtse pschepytali, su swoje dźełko skónczili. Po rosrěcźenju z Borodinom, Cźenom a druhimi wjednikami Hankawskeho knježeństwa a po pschepytanju Jangtsoweho kraja su wotpóstlanzy swěcźili, so je pokójenje jara njepokojasze. Wukrajenjo, kotrež chodża schkitani bycź, njech so na lubjenje Hankawskeho knježeństwa njespuschcźeja. Wošebity sazźišchcź su na wotpóstlanzow Borodinowe słowa cźinješe, so budża w augusce pokodnische wójska w Pekingu. Dwě lécze pak budże tracź, pryedy hacź budże revoluzija pschewjedźena.

Wojerske mozy, kotrež su nusne, so **bychu wukrajanow w Tientsinje a Pekingu** schtikałe, dyrbja po ménjenju wéży wustojnych 16 000 muži žyłne bycź. Mi tuhwiscu maja tam Jendźelska, Amerika, Japanska, Franzowska a Italska wscho hromadze 7 000 muži.

Jendźelska wjazy wójska do Chiny pósćele.

Dla postupanja pokodnischich wójskow na stronu ke Pekingej Jendźelska, so mohła swojich stacźanow schkitacź, wjazy wójska do pokrózneje Chiny pósćele. Japanski póstlanz w Londonje je wutoru w jendźelskim swonkownym ministerstwje dołhe rosrěcźenje mėt. Pschi tym je so wobsamkło, so Jendźelska eskadru létadłow do Chiny pósćele. W jendźelskej Indiskej so wójsko pschewjuwa.

Pekingiski rosprawnik Reuterez powěsćeluje w Londonje powě, so je diplomatiski korps do Washingtona telegrafował, so by amerikanske póstlanzstwo na tózby pad w Pekingu wostało. Też póstlanzy druhich statow Peking njewopuschcźa.

Rusla so sakrocźenje Japanskeje boji.

Japanski póstlanz w Moskwje je namésłnemu swonkownemu kommišarej Karachanej na praschenje sdźełił, so japanske knježeństwo njespschipuschcźi, so Cźankaischekowójska Peking a Tientsin wobsadża. W Moskwje so rehodła hoja, so Japanska Cźankaischekowemu postupanju w połnóznej Chinje se žylnym wójskom napschecźo stupi.

Spichiżahanstwo na Filipinach.

Amerikanski póstlanz w Pekingu je do Washingtona dokumenty póstlał, kotrež je Cźangtsolin w tamnischim ruskim póstlanzstwje sebrał. S dokumentow je mjes druhim spóznacź, so chinesay a w Chinje bydlacy kommunistojo attentaty pschecźiwo amerikanskim munizitskim ikładam a pschecźiwo pschibrjóżnym wobtwjerdźenjam na Filippinskich kupach pschihotuja. Statny departement je wopschijcźe dokumentow wojerskim wyschnosćam podźeli, tole so njeje wo nim wuprajił.

400 lětny jubilej Budyskeho Gymnazija.

I.

W młodźnej šwjedźenskej pyšche wočakowanje twarjenje pschi Bismarkowej dróhi šwojich hosći. K jasnym barbam nowopschiprawjenje sthodowje wothóže towaršnje ke selenu pycha šwjatkownych mejkow, schmrókowe pletwa porjeschtuja frokiu a ithodu. Šwjedźenšzy šuta huja so khorhoje némšeho stata, kraja a města w lochim sodźewanju wótška, gymnasialne twarjenje wócze w nastupanju wubyschenja z khorhojemi sa druhimi twarjenjemi w méjsce stacź. Schulska jahroda, jena z najrjeschšich we Sakšej, je pschihrajwjena k jahrodownej šwjedźenjej a strowi je šwojim nowym pośpjerkom. Pśa a je šwojimi starymi schtomami wočakuje starych schulerjow. Poslednje pschihotowanje su wobstarane. W rektoratskej šthwe we pśinim pokkhodże, hdyž dołhi rjad wobrazow nžhdyschich rektorow wišy, pokazuje so na šwjedźenskich dnjach wustajeńza wo pschehmjetach k stawisuje starej schule, a je woddźiwanja hódne, kelko hódnostnych wózow je so we wucźerskej bibliotheey a mišchćanskim muzeju za to pschihotowacź dało.

Jubilejšti šwjedźeni schule je sjednoczeny z dezenalnym šwjedźenjom Budyšinow. Tuchi šarjadowachu też

powitańki wjeczor,

kiž so watoru 31. meje, wjeczor w „Sozietät“ wotmě. S hordym wjesełom mójeske pschedhyda, kujes general Schmidt (z Drježdżan) nahladnu šylu šeńdźenych powitacź. Runnosć dawno hischcze njebožachasche, so by sa wschitkich městna pośpiciła, kotrež bachu na pschepytanje starcje schule pschihotschi. Nježnikvjo husto lohko njemějachu, so bychu šebi kedźbnosć wubudźili, tajka wjeselosć knježeńske, wjesele sašowidźenja. W žortnej rěči ryhowaschе kujes general Schmidt sašche khdźe hatki se šwojimi schulerskimi cźakkami a spodźiwnosćemi tehdomnischich wucźerjow. Stari kichiżni schulerjo šlawjachu pśches šwojeho rěčnika wuśnam a móz humanistiskeje wukhkhanskeje idee w pschenjesenju khtotkow a w nóżnischich schulskich woiowanjach. We wjeselo-žortnej rěči dźakowaschе so kujes wyschschi studijowy direktor dr. Ruge za wschitke dobre pschecźa, so wschitkim wopokasanu šmérku, wón wubudźowaschе dźela šwojich šubudźelacźerjow a wopiśowaschе pśiwu šiwjenje na pośledních pschihotowańskich dnjach. Schpjewe wótcźiske a wjesele studentske śpiwy wobnowźowachu dobre poradźenu šwjatoczność, kotrejež pschihotowanje bjesu wosjebje w rukomaj kujesa rěčnika Marschnera leżało.

Prěni šwjedźeński dźeń, hrjedu 1. junija.

sapocza so z pocźesćowanjom semrětnych. Nowe 8 hodź. shromadźi so šwjedźeńska wosada w Tschornej zyrkwi, hdyž kujes farar Berg z khutnymi, jimazymi šlowami porěcza: „Njehańbuju ho evangelija wo Jesušu: Dźak sa žohnowanje, kotrež je 400 lět dołho wot Budyschkeho gymnasija wulkadźało, šlowa khutneho napominanja sa wojowanja wěru a šwótkowych nahladow buchu wobdate wot starcheho kruteho Lutherowcho šthrtuschca.

Discipuli quondam Budissini bźchu rowy starych wucźerjow na Tschorstim pohrjebnischcźu wupyschili. Kujes rěčnik dr. Harnisch wobźesće k tej rowam pśches wschitke dźele pohrjebnischcźa a klawjesse z krótkimi šlowami skutki semrětnych.

Potom shromadźichu so stari schulerjo pod nawjedowanjom kujesa wyschschego studijowneho rady dr. Arraß a won „Sozietät“, so bychu so w sesłupanym czasu do gymnasija podali. Sašo mjiprjedy na tych spominachu, kotrejž so wjazy na šwjedźenju wobdźělicź njemóża. Wotdźele cźełujechu do aule a położichu wénzy pśches dźele cźełujechu do aule a położichu wénzy pśches pomnikomaj sa schulerjow, kotrejž su we wójnomaj 1870—71 a 1914—18 padnyli. Sa šwjatych schulerjow porěcza kujes wyschi farar Ludwig (z Großbothena), sa schulu kujes wyschi studijowy rektor dr. Ruge. Na najdostojnische waschnje spominachu na mornych, k pśiwjemu rasej na padnjenych šwótkowje wójny pschi dezennalnym šwjedźenju.

Nětko sestupa so

šwjedźeńskich cźah.

Wón wjedźeschе schulskich khorhoj, kotrež je lěto dołho skhowana bjeź dyrbjała, nětk pak po pschedbyźnach ministerija pschemėnjena a sošo šylu módroczarkatych nawjedźuje. W prědku šupnachu stari schulerjo, šdźała we wonk, potom wschitcy nšcźišchi schulerjo a schulerki. Cźah nawjedowaschе kujes studijowy direktar dr. Mahla. Cźah hibaschе so pśches Khžórtku dróhu a Kamjenšku šadu do Zentralneho dźiwadła, hdyž so w 11 hodź. šwjedźeński aktus sapocza.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 2. junija.

* 1715 w Budyšinje **Jan Bjenada, farar w Klukši,** priwisnuwši Bratrowskeje **Jednoty — w jejowym** duchu podźowasze a pisasze.

K domiznje.

Ach, kak próżdna wutroba
Je nam w tutym kraju!
Horje dźe nam myslička
K njebjeskemu raju.

Chcyli rady doma być
Wyše hwězdow jasnych,
Wšitkej nuzy wućekнyć,
Wuńć z tych ćwilow časnych.

Bědowanje přestanje,
Duša měr tam změje,
Hdyž w Bozy wotpočanje,
Bół jej syzy trěje.

Prjedy pak hač přińdźe čas,
Zo puć smjertny dźemy,
Njech so na njebjeski kwas
Swěru hotujemy!

S. N. čo. 298.

Kuzlarska woda.

Powědańcźko z Banata.

15] (Pokraczowanje.)

„Kak šbožownaj tu bźchmoj“, wona z cźicha šoyahny, „a někto sašo hižo réka wotšal hicź . . . jeho dla!“

Jósef so šmėje — króśe, trochu nucźene šmjerje.

„Chcześch-li ty wotšal precźu hicź wottud, lubuschko?“ Wona ho špodźiwaju na njeho hlada.

„Ja? Sawšeźe, ja pódu z tobu, ja pódu sa tobu, hdyž mje powjedźeš!“

„Schtó dha cźi praji, so chzu so ja na puczowanje podacź?“ rjekńe wón žortujo. „Tu je moja domišna, tudy chzu wotšacź a z tobu dołhe léta šbožowny bycź!“

Nimale pschestajkanjena wona khłowćźku šbéhnje, so by škuschujšy do jeho woczow pohladała.

„Ale wón . . . tón zušły . . . hdy by wón teź někto tu šwotšał?“

Stara hida drje so jemu do wutroby kradnje, ale cźišnjwschi šlowu šmak, wobjima ju wón a praji šatuje:

„Schtó by jemu to wobaracź mohł! Tak dołho hacź wón z ruku sa žuškum kuškom njeśahaš, nošyš jeho tale jenża runje tak kaž mje. Njech rózow šebi nošacźeja, kelkož chze . . . jenož jemu njesmé schcźipjacź, hewak budże cźerjenje cźucź, kiž ju šrażuja!“

Walaschka njeležį. Njemóże šebi dozpla wujtaśnicź tole pschemėnjenje, kiž je so ja krótki cźaš z Jósefom stało.

S tamneje widhorotjeje nozy, hdyž je jeho žarlinwosć jeju do pola won cźerita, hdyž staj na šnopach pod Bożim hokym njebjom šparoj, hdyž je jeju na cźéle a duschi wosbalo . . . . z tamneje nozy je so muž pschi jeje boku pschemėnił.

Wón je ju do lindźi wjedł, nuts mjes wyikaze a rejwaze šyły we korczmach, je wjeselosć a njepschestajitalwajcy hrat a budźił a ani słowa njepiknył, hdyž je tu a tam khrabło towaršch jeje ruku pschimnył, so by ju šobu scźahnył do kola wjeśołych.

Njewuznajnjomna hrózba saja Malgorsatu.

„Jósefje“, wona jeho tahodnje prosheschе, „hlej, tamle w khłódku worzechinow kiwa tšcha twojeje thćźi, tamny pień wuczek, tiž šmoj namakałoj, hdyž be ty mje šobu wsał, so bychmoj hromadźe w šbožu naju lubosze žiwėt a cźaš šapomnioj.

„Je hižo poidźe . . . . nije wschak rejowanje wjazy njewjeseli, ja žedźu sa tym źtódkim wokomikom, tiž nit po-pscheje hlowu k mérej słoźicź ś tym wědomjom: Ty sy domaz!“

Jeho woczko je ju do šwětłowłošateho zuseho sahladało, tiž stoji šbordu mjes zyganami a na njeho wudźera na poł wušmějchujcy, na poł šobuzelnje a pschi wschém tola wužadožy.

Krew šnpa młodemu cźłowjeku do hłowy. Myślį šnadź tamny błędy towaršch Jósef, tón herz, je w korcźinje w Terregova psched nim cźeknył?

Tajkile kšasen!

S krótka a hrubje so won šamjeże. Malgorsata sašchepota wuhladawschi jeho wobliczo, wona šnaje šadu na jeho cźole, šapoze špohladnjenje jeho woczka.

„Jósefje . . . . najubjschi,“ wona hischcze raz proży wicha w šmjertnem strasche, „noż je khłódna . . . . . pój, pónđźelowej wotšal!“

Won thćźeschе jeje ruku šnowa k šebi.

„So by šej tamny lapak myślił, so psched nim zosamoj? Nė mój wostanjemoj!“

Won šhłukoła sa dychom koji, won z Malgorsatu pomałku doprědka kročźi, runjewon na molerta duzy. Jeho woczko šamėri so na Malgorsaczine wobliczo. Won tichačejsche šnjesej a hranizarjomaj prawizu, won dawa šebi puczowanšti tiž, tośchku z khribjeta wšacź a podawa wulku mapu holeźnu z cźénnymaj wóczkomaj pschihlajo, so by ju ke kkale pschihlożiła. Potom cźaha jara napadnje a šwaha revolwer š nutskowneho dypšaka a tyka šebi jón sa paš.

Jeho woczko šetka so pschi tom z Jósefowym, z jeho špohladnjenja wuświta warnowanje.

Zygan je šacpėrjom na njeho hlada z horda hlowu pohšbnywschi.

„Malgorsata,“

„Malgorsata“, šchepta wón jej do wucha, „daj šebi schkleńcu vaki dacź . . . podaj ju jemu!“

Wona so šatróża.

„Njeźortuj tola . . . wostaj so tych njetrjebawschich idworliwosćow a dowjedź mje domoj! Schto dha naš tutón zušnik šlara?“

„Wjele mje wón šlara . . . chzu jeho w Banacze powitacź! Dźi a pschipij jemu!“

Malgorsata widźi jeho rošporjenje, wona njesmé so dėše šlajecź, njeschcźe-li jeho nanajbóle rostobicź.

Wažnje a njeležizy, połna kralowšleje bostojnosće kročźi pśches wojikazu žyłu, proży schedźiwolwołatu maschcźerku wo schkleńcu rati, kotruż ta runje š cźonoby, je šlowu wobpleczeneje, napjelnja, a šlupi ju pódla molerta. Bjes wušmějowka, š mérnym a šymnym wóczkom, tiž ho tola trošchku še šylšami b.yschcźi, podawa jemu schkleńcu.

„Kujeże“, rjekńe wona prosecze a mérnjwje, „dowjedź, so bych wam jako šnata š wulkeho šwėta, tiž leži kaž šón šesady mje, prėni postrow w domišnje zyganow pranił: Sanatos es pace! Njech wy šwoju domišnu sašo tak hłubožownje wohladacze, jako mój muž a ja, a . . . njech wy jako pschecźel wot naš wotekdźecze!“

Wón woczku a hłuhu jeze tcźi nėschto proschaschcho, zmaschcho; molerk khoni pschestajkanjeny, ale tola š wulkej cźesćesnosću hłowu, šjerje błúźcź a pije.

„Na twoje šrowja, rjana Malgorsata, pódla kotrejež róże Banata pokornje šhłonim!“

(Pokraczowanje ješchcze.)

— **Wo wjedrje.** Ssylna wyschina je so nad srjedźnej Europu wupischesterła. Wschudźom maju swjetsche horje wjedro. W Drježdźanach hižom wutoru 30 stoy. namérichu. S mékatnami dóńdże k njewjedram, sa kotrymiž pak so hnydom sasso wujasni. Tajke njewjedra pschi horzoće su wosebje strašne. Wczera na wjczor mjandu w Kamjenskich a Wojerowskich stronach cżeske krimanje. Nad Berlinom je wutoru pschiwoldaju surowe njewjedro zjednowało. W Pomorskej pak je we wóhi Streitzigu pola Noweho Schcżeczina hrósnu wichor sakhadżał, je bżesacz sschow wotkryt a tschi 250 metrow dalsko wotnjeże. Stoktne schtomy je każ sapalki słomił. Ssylne krowobicże je zule żiwe sniczżało. — Jutse pjatk sthadża słónczko 3,44 hodź. a khowa so 8,12 hodź. Mżazacz khadża jutse rano 6,57 hodź. a khowa so wjecżor 11,43 hodź. — Wczera wjecżor w 7 hodź. barometer 715, hygrometer +4, thermometer wo dnjo +33. Dżensa rano we 8 hodź. barometer 729, hygrometer —8, thermometer w nozy 18.

— **Na autowej cżarje z Budyschina do Kamjenza** wotmě so wczera popołdnju tak mjenowana poświecżeiska jéba, ke kotrejž bésche wjednistwo autoweho wobkhada knjesow wichelakich wyschnosczow, knjesow méschczanskich wjow, kotrejž pschi Budyschka-Kamjenskej drohi leża, a sastupjerjow nowinarstwa pscheproschło. Wobdżelnizy wuzikchu pschileżnosczi a wobkhladachu sebi pola Prěcżez nowu pschepokojenu drohu, kotruż su hižom ptinje twaricz sapoczeli. Dokelż w dżensnischim cżasu méstna njeje, jenoż strótka na jéibu pokasamy a dleschu rosprawu hischcże pschinjesemy.

— **Kradnjene bu** we wokolisnje w nozy k 29. 5. 1927 z nutsdobywanjom jedyn polocżany mużacy rement. cżapnik je schórkowówjindlatym rjeczażkom, nemże liczonki, slote pokasowali, na prědkownej stronje pruźneho wóżka je „N. K.“ sarjate, sadnje pruźne wóżko je smuhojsce dołkate. Wo wużne sdżelenja prosy kriminalna policija we Budyschinje.

— **Pothroma je sachła** mjes hornjazym khotom kubleki Heleny swud. Häußeleowje w Małej Huży.

S **Komerowa pola Rakez.** Satrachne njewjedro je sylnym krupobiczom cżehnjesche wczera popołdnju pisches naschu wjeż. Krupy bżehu z dżela hlubsche wjesliche hacż hołbjaze jejka a żu na nékotrych honach wschitko snicżesche. Natař, kotryż so po loułschich hubjenych żnjach lżesa nészto lépschcho nadżesche, hlada dżensa struchle do pschihoda. Wjele woknow su krupy rosbike. Sahrodnikej Hanuschej w Rakezach na pokpjata sta wot sażnych lichtow, (Trühbeete.) Léta dołho tajkele krupobicże w naschich stronach njepomnja.

S **Khemberka.** Sjawny pucz z Khemberka do Schrachowa je dla nażypowanja w Khemberskich honach wot 1. hacż do 7. junija sawrjenu. Jédyn wobkhad potakuje so na Khróstawu abo Korjenja.

S **Lubija.** W Lubijskim wokrjesu mjes schuliskimi dżecżimi wosrjepiza (Maiern) jara knjnje sakhadżeja. Wokrjesna schulska wyschnosczi w Lubiju je tohodla postajila, so maju so wschitke schule we wokrjesku hamtskeho hejtmanitwa hacż do 13. junija samknjene.

S **Kettlz.** Tudomny schulski wubjerk wobjamknu po pschednoschku knjesa wokrjesneho schulskeho radżiczela Bieńwega wo nuzy na schulskich ruminoseżach, so ma kn. architekt dr. Fischer w Drježdźanach nadawk dostacz, sa by sa pschichtwał na poknóżnym kónzu naschcje schule projekt wudżełak. Potom wocżakuje, schto ministerstwo ke pschichtwrjej mění.

S **Wósporta.** Saudżenu póndżelu wotmě Wósporta wupoczeżenja żwoju 3. porjadnu generalnu schromadżiznu. S létnej rosprawu a z létnym wotbżehowanjom bżehu wschitcy pschitomni spokojom. Pisches lós wusłuzpischtaj knjesaj mlokarništi direktor Sattler wot pschedbydstwa a papjerowny wikowar R. Panisa wot dohladowarstwa. Jeju pak jenohłósnje sażo wolachu.

S **Brěsny** pola Kamjenza. Saudżenu njedżelu bu najstarscha wobydlerka nascheje wsy pohrjebana, Wilhelmina swud. Schaarschmidtowa, kotraż je w 92. lecże swojeho żiwjenja wumrěła.

S **Wojerez.** Na żwinjaze wiki saudżenu żobotu bżehu 154 prošatow a 2 bżehakow pschiwjesili. Sa prošata saplacżichu 12 hacż 20 hriwnow, sa bżehaki 50 hacż 70 hriwnow.

S **Klétneho.** Pola naš su wobżedżerjo leżowposcżow, kotriž z Wukranczanskej réku mjesuja, wécżnischczo runasch a wuporjedżecz japoczeli, każ je to wodowa kommisija postajiła. Wukranczanska woda bżeži pisches Turjanze, Zymplke, Woleschnjanske a Klétnjanske hona. Se tutym wurunanjom réczneju brjohow nadżija so wodowa kommisija a też wobżedżerjo, so nétk wjazu wulka woda na jich łuki njepschisthdże a je njewomasa, każ saudżene sěto.

S **Wukranczizy.** W poslednim cżasu su w naschej wsy a też w Hornich Bruhach wichelazy wobydlerjo listy dostali, w kotrymž so jim hrozy, so budża so jich statoki bórzy wotpalicz. Hłupemu hólsej, kiž wobydlerstwo se swojim njekhmanym pisanjom traschi, dyrbjeli ras kholowny dokładnje wukleczaz.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** (Truskalzy su srale.) W Kötzschenbrodże pola Drježdżan su pjatk prénje srale truskalzy schczipali. Dokelż bésche létuche nałétne wjedro jara symne, su wone nészdże tydżeń hacż dwě njedżeli posdżisscho dożrawile. Tez winowe pjenki w Lößnitzskich winizach su dla njepschihódneho wjedra pomérnje pozoże wubiwale. Tola nétko nadżiju, so so wino njedżiwajzy toho radżi, spuschczicz njetrjebaju.

* S **Wilsdrufa.** (Njesbożo z autom.) Póndżelu wjecżor dóńdże tu k cżjelenu njesbożu z autom. Mitowar Brüchner z Miichna dżasnje żelesnisku cżaru Wilsdruffsko-Potschappelskeje żelesnizy, pschi kotrejž żanje sawjeru njeje, krótko psched cżahom, kiž 17,58 wottud do Potschappla jédżał, pschejecz. Tola lokomotiva shrabnu auto a jón rosbi. Brüchner bu na méjcze morjeny.

Nakowske a cerkwinske wěsće.

— **Schtrowa powěsć wo wjedri za jutije pjatk:** Wjedro wostanje jenak cżopłe, ale njewjedra su mózne.

W Braniboru je kolojesdny, kotrehoż bé policajski sastojnik dla hrubych njewuschnosczow sajal, policajskeho sastojnika z tijomi wutżelemi satsélił. Winik je cżeknył, pryedy hacż mózachu jeho sajecz. Na jeho sajapjenje je so 3000 hriwnow mynta wuplatiło.

*

W Marburgskej universicje, kotraż tele dny swoje 400letne wobstacje swjeczesche, je póndżelu w nozy we podtsésczinych bydłach woheń wudyrił. Wón je so pisches zylu kubju rosschérił a kosły sniczżił. S wulkej hromadu wody, kotraż so do wohnja liesche, je so wiele altow sniczżiło. S wulkej herzotu su so twarjenjowe murje rospukałe.

*

Póndżelu wjecżor je so wjeż Streitzig pola Noweho Schcżeczina je satrachnym wicharom zapuscżiła. Wichor 12 domow wupuścił, tżechi dżesacz druhich khżow wotkryu a je 250 metrow daloko wotnjeże. 100 lét stare schtomy je każ sapałki złamaku. Sto njewjedra je so krupobiczom pschewodżesche. Żné su do cżisła sniczżene.

*

Dla jendżelsko-ruskeho konflikta a dla Moskowskeje agitazije w Bessarabiji je so rumunjta podżelna mobilisazija powjetschiła.

*

Rumunski kral Ferdinand je wo to prózuje, so by so knjezerstwo je wschéch politiskich stronow sesstajało. Ministerski president Averescu je pjecza temu pschecżiwja.

Towaršwowski powěstnik.

Domowina cini kedżbliwje na wsotowarstwowski zlét, kiž budże **17. julija 1927** w Radworju. — Wosebite prěca a namjety njech so bórzy připosélu předsydże k. fararjej Šewčikej do Khróšcic.

Drježdżany. Serb. tow. „Cornobóh“ wotmėwa přichodnu sobotu, 4. junija, wjecżor we 8 hodź. pola Gusty Zmija swoju mésacznu zhromadżiznu. Naše nowe wustawki su hotowe a budżeja so při tutej zhromadżiznje sobustawam wudżělić. Přindźe we prawje bohatej liczbje. Wšitcy Serbja, kiž hišče pola nas ze sobustawom njejsu, so z tutym wutrobnje přeprošuja. Předsydstwo.

Liebań. „Zernička“ ma tón tydżeń štwórtk wjecżor 1/2 9 hodź. pola Rudolfec spěwanje. Je nuzne, zo wšitcy přindu. Předsydstwo.

Njebelčicy. „Jedn. Sokol“ zarjaduje druhi swjaty dżeń Swjatkow (póndżelu) wulět na kołach do Slepeho a Łaza atd. Wotjědże so rano 1/8 hodź. Też Njesokoljo móżeja sobujěć. Njech so hnydom pola načolnika zamolwja. Jedn. Sokol.

Radwoř. „Sokol“ zwučuje přichodny **pjatk**, 3. 6., z dypkom 8 hodź. Po zwučowanju je ważna zhromadźizna. — Kóždy aktivny a pasivny bratr ma winowatosć, zo so na njej wobdźěli. Načolnik.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku **Marko Smolerʒ** w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton **A. Dučmań** w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: **Arnošt Bart** w Grěnjcy. — Za nawěsći **O. Janak** w Budyšinje.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórk 2. junija 1927.

Na Berlinskej bursy mżachu wczera jażo khétro cżesći dżeń. Na efektowych wikach sprjedniczhu kurhy samo hacż do 40 procentow. Wikowanje bżeshe jowprjedka khétro wosłabnjene, tola na kónzu so jażo z dżela trochu shraba.

Produktowa bursa w Berlinje. Na wikach kupzow thłzboweho żita njebżesche. Tendża bésche tendenza nuiowanja, słabym płacżiznam sczitżowacz. Wulki winy na wiki mżesche też cżopłe wjedro a z nim swiżowaze dobre wuhladu na tukrajne żne. Sa pschenju płacżachu 20 pj. njenje. Też rożki so jara hubjenje pschedawasche. Sa owsom pak dale wjesche napraschenje khżeji. Zennik płacżesche tu wczera

w Berlinje:

pschenżu 14,70—14,90 hr., rożki 13,95 hr. hacż 13,80 hr., jecżmjenja naświsnjeho 11,75—13,35 hr., wowsa 12,20—12,50 hriwnow,

w termijnowym wikowanju:

za julij: pschenżu 15,02½ hr., rożki pak 13,20—13,25 hriwnow,

za september: pschenżu 13,22½ hr. hacż 13,35 hr., rożki 11,75—11,80 hriwnow,

za oktober: pschenżu 13,80 hr., rożki pak 11,50 hriwnow.

Eźwinjaze wiki wczera khledu w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde).

bżehaki:

Pschihnali bżehu 160 bżehakow, 303 prošata. Wiki wotmėwachu so jara pomałku pschi snižowanych płacżiznach. Płacżizny bżehu tele:

bżehaki:

wusłe	54—70 hr.
khżenje	38—54 hr.
małe	24—38 hr.

prošata:

wulke	16—24 hr.
khżenje	12—16 hr.

Na pschedań.

Prošata, Franz w Pschischczach, w Wischczach cżo. 15, knjeji dwór we Wujerju.

Kóń, Hartmann we Wjeseczinje, 5-létny bruny walach we Stróži cżo. 3 pola Huczinu, konjej do dżela w „Jehnjeczu“ w Budyschinje.

Bżeny k pizowanju na knjezim dworje w Budyschinku.

Założa w Narcże cżo. 8.

Wschitkajcz pytasa:

Dżełaczerjo sa hlubokowar w Budyschinje na Jägerowej drohi 25.

Bolża, 20-létna, Pawoł Popella, Radna pinza w Kulowje, Hermann Winkler w Lubiju na Dwórnischczowej dr. 18, Thomas we Wojerezach na Zyrkwinej hasy 8.

Esudnijun na pschesadżowanje.

w Błunju pjatk 3. junija pop. 1/2 hodź. w hosczenju: Klamaška polza a tworowy kantor.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dżensa dop. 3/411 hodź.: Wobtkod je jara żnadny, płacżizny stajne.

3/412 hodź.: Pschi dalschich żnadnych wobrotach njeje pschemenjenja spóznacz.

Płacżizny rżeneho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

1. junija 1927. Płacżizny po centn. a zl. hriwnach

Skótne druziny a woznamjenjenje.

Woty: 278.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetsche rżeneje hódnosce hač do 6 lét	61—63
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	56—58
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	52—54
Mjenje picowane wšéch starobow	35—45

Byki 541.

Polnomjasne, wurosčene, najwjetšeje rżeneje hódnosce	57—68
Polnomjasne, młódše	54—56
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	50—53
Spatne	47—49

Jałojcy a kruwy: 1164.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rżeneje hódnosce	
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rżeneje hódnosce hač do 7 lét	49—54
	40—45
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	30—37
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	22—26
Mjenje a spatnje picowane	—

Celata: 5872.

Najtšeše wukormjene (2. druž.)	70—80
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	55—68
Spatne (4)	45—52

Wowcy: 5109.

Młódše a starše wukormjene (2. druzina)	55—60
Starše wukormjene (3.)	43—50
Mjenje wukormjene (Märschafe) (4.)	30—38

Swinje: 21 085.

Polnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lét stare	—
Wukormjene	56—57
Mjasne	53—55
Spatne	51—54
Rancy a kundrozy	48—50

Smolerjec knihićišćerńja a knihařnja

zap. družstwo z wobmj. ruk. w Budyšinje

Sobustawy zap. družstwa z wobmj. ruk. „Smolerjec knihićišćerńje a knihařnje“ w Budyšinje z tutym po §§ 24 a 25 družstwowych wustawkow na **pónđżelu, 20. junija t. l., pop. w 5 hodź. do žurle „Serbskeho Doma“ w Budyšinje, Lawske hrjebje čo. 2 na porjadnu**

hlownu zhromadźiznu

přeprošujemy.

Dżeński porjad:

1. Létna rozprawa předsydstwa a dohladowarstwa a rozprawa wo pruhowanju knihow.
2. *Wobraźenjenje wo bilancy abo wobličenju dobytka a wotbytka.*
3. Wuswobodżenje předsydstwa a dohladowarstwa.
4. Wólba sobustawow předsydstwa a dohladowarstwa po §§ 23 a 29II a 30 wustawkow.
5. Namjety a naprašowanja.

Bilanca na 1926 budże wot 12. junija t. l. w našej „Serbskej knihařni“ na Lawskich hrjebjach čo. 4 k dowidźenju a přehladanju za sobustawy družstwa zjawnje wupołożena.

Sobustawy maja so na hlownej zhromadźiznje ze předpołoženjom sobustawskich knižkow abo na hewak wěryhódne wašnje wo swojej wosobje wupokazać. Zastupjenje přez druhich njeje dopuščomne.

Dohladowarstwo družstwa „Smolerjec knihićišćerńja a knihařnja“.
Arnošt Holan, předsyda.

Walter Rinnelt

na Kamjenskim hasy 17 **W Budyšinje** při hotelu „Krony“

wosobny frizěr za knjezow, knježny a knjenje

zhotowja wšě wlosowe dźěła, kaž wotčihanje po wašnju bubiskim a pažskim (Bubi u. Pagenköpfe). Najwjetši skład wšěch toiletowych tworow. / Připoručenje towarstwowych a dźiwadłowych, njewjesčinskich kaž tež kwasnych frizurow. | Najpósnišše a porjadne posłuženje. —

Wosebity dom cigarow a cigaretow

Nic jenož za žony

Ale tež za mužow

mamy prawu a přijomnu drastu!

Na Mjas. jětk. 5

Muslinowe wobleki	5.75, 2.95	**2.50**
žonjace wobleki	19.50, 12.50	**5.75**
wobleki z płok. židy	12.50, 9.50, 5.75	**3.25**
„ łyko-židź. (Bast)	26.50, 14.50	**9.50**
wollowe wobleki	25.50, 16.50	**10.50**
rypsowe mantle	29.50, 24.50	**17.50**
židźane mantle	39.50, 27.50	**19.50**
sportske kostmy	24.50, 17.50	**11.50**
kostum z česaneho tkan.	24.50	**19.50**
suknje	6.75, 4.75, 3.75	**1.75**
bluzy	7.50, 4.50, 2.50	**0.95**

Na Mjas. jětk. 5

Kožzy wodaziwa nas hodźerski skład!

wobleki z česaneho tkan. gabard. narunanje za měru	79.50, 69.50	**59.50**
wobleki z česan. tkan.	79.50, 69.50	**59.50**
gabardinowy woblek w moder- nych barbach	49.50, 45.—	**39.50**
koverkoatowy paletot na sati- nella	49.50	**39.50**
gabard. nistry	69.50, 59.50, 49.50	**36.50**
létne jupy	8.75, 7.50	**5.75**
kholowy	12.50, 9.50, 8.50, 7.50	**3.75**
lacy	6.50, 5.50, 4.50,	**3.50**
njepřemok. kubaty	15.50, 13.50	**10.75**

Na Mjas. jětk. 5

Dźěćace wobleczenja we wulkim wubjerku a najnižšich płaćiznach!

Drježdźanski drastowy dom

w Budyšinje * Při Mjasowych jětkach 5

K swjatkam!

poskićamy naš stajnje čerstwy paleny

kajkostny kofej

kotryž nětdźe we 800 městach Němskeje rady pija

Brasilske měšenje	1/4 punta	70 pj.
konsumske měšenje	1/4 punta	80 pj.
dominca znamka	1/4 punta	80 pj.
parlojty čo. 10	1/4 punta	80 pj.
central-Amerika	1/4 punta	100 pj.
parlojty čo. 11	1/4 punta	100 pj.
Maragogype-měšenje (hobrske buny)	1/4 punta	120 pj.
Mexiko-Maragogype (hobrske buny)	1/4 punta	120 pj.

Hamburgski kofejowy skład

Thams & Garfs w Budyšinje

na Hlownem torhošću.

K swiatkam

poskićam powětrowne, drastliwe, słomjane a panama-klobuki z lohkeho plećwa kaž pjerko a wosebje pyšne, z nowočasnym čornym abo dwojobarbnym bantom, ke kóždej barbi wobleka hodźace, lohke létnje kosmičkate a fylcowe klobuki, kiež dobre znaće znamki, kaž: Borsalino, Astoria, Wegner atd., cyle lohke létne čapki za pućowanja a sport.

Pjelsćinowy dom

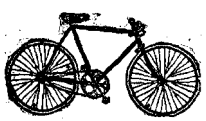
Arthur Flegel naslědn.

w Budyšinje na Kěžorskej drózy 6.

Chceće tunjo jězdne koło kupić

tak wuzwolće sebi hižo lětdźesatki dołho wupruhowanu a milijonkróć wuznamjenjenje kajkostnu swěto slawnu znamku a nic druhorjadowny fabrikat njeznateho pokhoda!

kupujće

BRENABOR

Spytajće bjez wjazanja překwapjacu nowość:

Brenabor-Ballon-koło

J. Schiebak w Budyšinje na Mužakowskej drózy 4

Wokoło 250 jězdn. kołow mam na składže.

Nowe sofy 65 hr., trjebane sofy 25 hr., blida, stólcy, ložа z matracami a bjez nich, wěrowanske suknje, kabatowe wobleki (Frackanzüge), kutawje a wobleki na hasu, trjebane mušace a žonjace črije, bluzy, žonjace wobleki, žonjace mantle, 1 šijaca mašina a wjele druheho.

Frida Wenzelowa w Budyšinje

na Hornčerskej hasy 11 w dworje.

Moltkowa drogerija

Hermann Schubert

w Budyšinje, na Moltkowej drózy 6. Tel. 3746

poskića

zeln, barby, laki, serščowcy, gyps, cement, karbolineum, chlorwapno (Kalk), wapno k picowanju, soliźity syričnatan, jatrowy tink za skót. Symjo načinjace sródki, koperowy vitriol, železowy vitriol, mašin. wollje, mazy za kopyta a kože

Pytam hnydom za moju mału žiwnosć do hospodarstwa bjez žony sprawnu

přijomnu hospozu

kotraž wše hospodarske dźěła znaje.

August Löffler w Kumwałdźe

wuhlowa wikowarnja na dwórnišću.

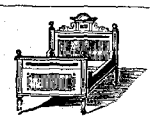
Sokolski spěwnik

Njech sebi jón kóždy Serb kupi.

Płaći jenož 50 pj. Na předań

w Serbskej kniharni w Budyšinje

Trjebane a nowe

meble

kaž też **wuhotowanje jstwow** poruča tunjo

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4

Podźělnje płaćiš dowolnje

Sprawnu čistu holcu

pyta k 15. junijej

pjekarnja a konditarnja

Paul Tretschk

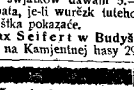
w Khróšćicach.

Wuporjedźenje wobuća

přenjorjadnje, čiste a tunjo

= spěšne zhotowjenje =

šite, hozdźikowane, Ago

Wobleki!

Při nakupowanju wobleka hač do swjatkow dawam 5.— hr. rabata, jeli wurěžk tuteho naweška pokazaće.

Max Seifert w Budyšinje, na Kamjentnej hasy 29.

Nahłowjace rubiška

za 75, **65** pj. ma

Andr. Kasper

A. Piloop

w Budyšinje ◆ Burglehn 11

Sprawne serbske posłužowanje!

Čehniwy wół

je na předań

w Češkecach čo. 7. p. Přěčec

Wosk. tkaniny meter 1.50 pj.

etamina . . metr 0.25 pj.

běły barchent metr 0.60 pj.

kopřiwina . . metr 0.40 pj.

wulki wubjerk, wšitko jara tunjo

K. Erler w Budyšinje

na Žitn. wikach 11, znapř. hosć. „Złota Wěwda". Ręcu serbsku.

Schüttoff-

motorske koło kaž nowe (předwjedź. maš.) model 27 dospołnje wuhotowane, dawk je zapłaćeny hač do 17. měrca 1928, ma tunjo na předań

Wobkhod z motorsk. kołami Klingst w Budyšinje na Hošćichasy 17.

Vogtlandske gardiny,

vitraže, kromki, canki, ložowe přikrywy, gumijowe podpołožki

J. Erler w Budyšinje

na Zwonkowej Lawskej hasy čo. 11

Handrij Strympa

w Budyšinje

na Róžowej hasy 15

poruča

meble

a pólstrowane twory

Sym Serb!

Wuwzaćne płaćizny

Dalše dźěłby stólcow z holwjaz. kožu, wys. wobłoženja, dubowe njebarbjene 18.50 hr. dźěłba wulk. wučahowansk. hlidow, prawy dub, njebarbjene 62.— hr.

Bildnarnja Köhler

w Budyšinje Wend. Kirchhf. 6.

Žiwnosć

z masiwnymi twarjenjemi a 18 kórcami wěsteho wotnajateho pola a ze stejacymi žnjami, je na předań

w Koslowje čisło 7

pola Njeswačidła.

Vogtlandske gardiny, story, vitrage, šaty, přikrywy, šórcuchi, wóskowane tkaniny, mužace potrěby poskića **Marta Brüer** w Budyšinje na Moltk. drózy 8. Zhotowjenja šatow, wušiwanje mjonow.

Wše druziny knojidłow

ma stajnje na składže

Žitny dom w Kamjencu

wot ložka w Pančicach.

Emajlowane twory / zacynkow. twory

naprawy do mlokarniow, kwasne dary, kaž tež wšu **hospodarsku naprawu** w najbohaćšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma

Felix Münch w Budyšinje

klampnarski mištr / na Žitnej hasy 8

Dźěćace wozyčki

we wšěch barbach jenož dobre kajkosće a jara tunje

Paul Böger

w Budyšinje

na Šulskej hasy 2.

Bodega Espanola

Přijomne přebywanje za swójby při hudźbnej zabawje. Zelkaniško za starych a młodych. Tunje a dobre nakupowańske Žórło južnych a lěkowańskich winow za domjacnosć kaž za zasporedawarjow.

W Budyšinje, na Miasowym torhošću čo. 7

Dary k firmowanju

z kotrymiž móžeće zwjeselić!

Mužace časniki, časnikowe rječazy, narućne časniki, wudebjenki, nože, widlički a łžicy, sleborne pačercy

kupujeće tunjo pola

Johannes Redl w Kamjencu

wobkhod časnikow a złotych tworow

na Knježskej hasy 4 :: při Mjasowych hatach

Konditornja a kofejownja Müller

w Budyšinje na Pósłowem naměstnje

najwosebniša kofejownja kiž je jenož wodnjo wotewrjena

najlěpše konditorske pjećwo, scelu tež z dypkom na wsy.

Wše wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje

dorja a tunjo

wobućowy dom Mark w Kukowje

Moje směšnje tunje poskićenje za swjatki!

Najtuńše płaćizny! Najwiet. wubjerk!

Připóznate dobre kajkosće.

Solidny woblek na hasu 33.—, 29.—,	21.00
elegantny létny woblek 68.—, 59.—, 45.—,	39.00
Jara nowočasny sportski woblek 63.—, 45.—, 29.—,	27.00
nabrjožne wobleki krem, 3 dźěłb.	26.00
sportske kholowy 18.—, 15.—, 12.—, 9.—, 7.50,	5.90
kholowy k tenishraču 21.—, 17.—, 15.—,	12.50

klobuki, čapki, zwjeršnje košle a wjazaki

we wulkim wubjerku / po znatych tunich płaćiznach.

Hugo Pachaly

w Budyšinje

Staroznaty a solidny wobkhod

Wulki wubjerk! Najtuńše płaćizny!

plokajomna žida } w najnowšich
muselin } mustrach

lěčny barchent za kabaty, žonjace wobleki a košle

zasadk. košle zwjeršne košle

Macco-šaty za žony, mužow a dźěći

Hilger w Budyšinje

jenož na Seminarskej hasy 2

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pł., na pósce a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pł. Wudawa a čiści Smolerjec knihičišćerња, zap. dr. z w. ruć. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšticu, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pł. Wobčežnje so stajace nawěšticu a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pł. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 128 | Budyšin — Pjatk, 3. junija 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Nowa knježerstwowa kriza w Sakskej.

Jednanje z němšćonazionalnej stronu w Sakskej njeje k zanjemu dorěčenju dowjedło. Tehodla němšća ludowa strona, hospodarska strona a demokratiska strona swojich ministrow namolwja, so bychu swoje sastojnstwo złožili. Tele tři strony žu 11. januara, hdyž je so nětčišće ministerstwo z pschihłoßowanjom němšćonazionalnych wutworiło, němšćim nazionalnym złubili, so so jim hač do 1. junija 1927 ministerste łudo pschewostaji a so knježerstwo wotstupi, jeli so tole złubjenje njedopjelni. Podła teho je so dyrbjała liczba ministrow wot 7 na 5 zmjeńšićaš.

Spomnjenja je hódne, so žu so demokratojo pschi jednanju jara wróćo dźerželi. Jednanje je so kónčnje rozbiło, dokelž žu so njepschewinjomne napschećiwnosće mjes němšćonazionalnymi na jenej stronje a mjes němšćej ludowej a hospodarskej stronu na druhej stronje pokasałe.

Zwada mjez dr. Wirthom a němskim kanclerom Marxom.

S lěwizny a prawizny pytaju wohnjej roskory mjes pschedsydstwom zentrumskeje strony a dr. Wirthom schcejki pschikładowacź a wolij pschiliwacź. S prawizny kanclerej Marxej radźa, so by dr. Wirtha je strony wusamknył, a lěwizu by so wješełiła, hdy by Marx po tejle radźe cźinił. Nadźijeja so, so by so z tejle zwadu zentrumska strona rozbika, abo so tola pozbabika. Kaž pak so zda, jim němski kanclerr njebudźe k woli. Berlinski organ zentrumskeje stronu „Germania“ pische, so dyrbi so pschećelam z lěwizny a prawizny nadźija wsacź, so so zentrum tejele pischinjny dla rozschcěpi. Hdyž se Marxoweho lista na dr. Wirtha hroženje wuchitaju, so dr. Wirtha se strony wusamknje, so myla. Marx je jenoź chcył rjec, so žebi prawo wumělo, **hdyž wot dr. Wirtha wotkhilne měnjenje w sjawnosći rozeftajicz** a pschećiwo dr. Wirthej offizialnu zentrumsku politiku sastupowacź. W zentrumskej stronje žebi nichtó na to njepomyślił, swobodu měnjenja potłóčacź. Na sjedźe zentrumskeje strony je so njedawno prajiło, so dyrbi **w stronje městno byćź sa ludźi, kajnjż žu kaž Wirth.** Teho dyrbi so zentrumska strona też hischcze dźenża dźerżeć, a tamo hdy bychu stronine instanzy pschicźinu mě-le, Wirthej swój napschećiwny nahlad sjawnje wobswědčźicź, njeležI w tym ani naprawjenja ani hrożenja k wusamknjenju. Stronine pschedsydstwo, kotreż so dla wuradźenja Wirthowoje naležnosće njeseźdże, budźe snadź Wirthowe wobsebite stejišćicźo wobsarowacź a snadź swěcźi, so Wirthowa Königsbergska rěcź w imyśle zentrumskeje politiki njeleži.

Mjes tym Wirth pschećiwo němskemu knježerstwu prawizny dale wojuje. Se swojej wčerawšnjej rěcźu we Ihromadźisnje němskostatneje khorhoje w Koblenzu je wón wojowanje wschitkim tym pschiwiśowarjam zentrumskeje strony pschipowědźił, kotřiž maju hromadźe je Marxom nětčišći kurs za prawy. Muraty, kotreż je w Königsbergskej rěcźi trjebał, je z nowin prawizny-neje strony wubrał. Prjedy žu jeho na wohrożene městna žkali, so by za zentrum wojował. Nětko rěka: Cjornuch je swoju winowatosć cźinił, cjornuch może hicź. Tola to dyrbjało so jemu sjawnje rjec. Hdyž strona njemóże wojowanje pschećiwo reakzijі snjesć, potom kłobuk a puczowaršli tři wosmje a póńdże tam, hdyž winowatosć jeho woła.

Bayerzy monarchistojo.

Nětkuschi bayerski kronprynz Ruprecht je na módro-štym dnju bayerskeho burskeho swjatka rěcź měł, we kotreż je mjes druhim rjekł, so tónle módro-běły dźeń najšćepe smjerjenje bayerskeho ludu pokasuje. Wón je wobswědčźił, so jenoź nuczeny republiku snjese a so tohodla so politiczaru sškadnosć wužije, so by so zjawnje a wjesele k pschinarodźenej monarchiji wusnał. Lud sebi pscheje, so by so monarchija wróćiła a so by so kralowski dom do swojich prjedawschich prawow stajił.

15-pjenježkowski porto přindźe.

Rosšudźaze pożedźenje sarjadnikeje rady němskeje pósty so 17. meje wotmeje, w kotrymž so wo powyschenju pósstskeho tarifa rosšudźi. Kaž „Demokratiska nowinska złužba“ pische, je mało nadźije, so so zdrożenje listneho porta wotwobrocźi. Hačrunje žu so wschě hospodarske organizazije pschećiwo zdroženju porta wuprajiłe, chcedźa industrialne zhromadźizny sarjadnikeje rady za zdrożenje porta hłosowacź, z cźimž wšo so stejišćicźo pósstskeho ministra pożwinja. Pokasuje so na to, so bjes zdroženja porta pósta žaneje pożcźonki njedostanje. Też němske knježerstwo žadanje pósstskeho mischtra za zdrożenjom porta podpieruje. Zdrożenje mohło so jenoź wotwobrocźicź, hdy bychu dwě třećinje z němskich sejmow abo němskostatna rada wotpokazałej.

Němskeho duchownecho w pólskej Hornjej Schlesinskej sajeli.

Po pschepytanju wobydlenja, pschi cźimž je so pjecza poczećazy material namakał, je zrjedu pólska politika policija duchownecho evangelik. wosjady w Karlowizach, Deutschmanna, dla trajneje pscheradny sajała. Jako wobcźeżazy material žu mjes druhim listowanja z prjedawschim khežorom, cźežne znamjo młodonėmskeho swjasła a kwitowanki wo wjetschich pjenježnych pożwjatkach namakali. Po zakrocźenju němskeho ludoweho swjasła žu Deutschmanna z jatby puschcźili. Pschepytanje pschećiwo njemu pak so dale wjedże.

Němsteje wetschkodźenje na Južnoslowjanstku.

Južnoslowjanskej ministerstej radźe je so rosprawa podała, po kotrejž ma Němska Južnoslowjanskej blížsche lśi léta nětkuże 200 milijonow złotych hriwnow wotschkodźenja zaplacźicź. Knježerstwo je wobjamkło, po-łožu tejele summy na statne potrěbnosće nałožicź, druhu połožju pak za privatnych ludźi, kotřiž žu z wójnu schkodowali, zhowacź. Wo nałożenju prěnich 100 milijonow knježerstwowy hospodarski finanzny komitej rosšudźi. Druha połoja so po wobsitezajom prawidle rosdźeli a to wosebje w cźornohórskim kraju a w pschimjesowazných dźelach južneje Sserbije.

Wuradźenja dźěłowcje konferency w Genfu.

Internazionalna dźěłowa konferenza w Genfu je schtwórtk dopołdnja debattu wo létnej rosprawje direktora Alberta Thomasa sapoczała. Sastupjeŕ dźěłodawarjow Indiskeje, Birle, na to pokasa, so Japanska hischcze njeje Washingtonske dojednanje wo wósmohodźinskim dźěle potwierdźiła. W japanskich bawłnowych kłajerńjach a barbjerńjach so wschědnje 12 hodźin dźěła. S tym so japanska konkurrenza za indiśku bawłnowu industriju pschiwóśi. Japanski knježerstwowy sastupjeŕ Kasama snapschećiwi, so so njehodźi, wo „njeczistej konkurrenzu“ rěcźeć, hdyž jedyn traj hischcze njeje wěste dojednanja potwierdźił. Po nowym japanskim fabrikskim zakonju najwjetschi dźěławski cźas z někotrymi wuwłaczemi 10 hodźin wucźinja, w połoju fabrikow so dźewjeć hodźin dźěła. Woprawdźe njeje wulkeho rosdźěła mjes Japanjku a Indiskej. Japanske sozialne sakonje so z konkurrenzu Chiny a Sjednoczenych statow pocźeżuja.

Jendźelski dźěłacźerśi wotpósłanz Poulton so hórschcheše, so by jenoź někotre staty hač dotal Washingtonske dojednanja potwierdźiłe, a wosebje Němska a Jendźelska dojednanje potwierdźiłej.

Kommunistiska demonstrazija we Warschawje.

Warschawscy kommunistojo su wutoru dróhowe demonstrazije wotměli, kotreż pschećiwo wuschmórnjenju kommunistiskich sandidatnych lisćinow pschi pożledných wólbach do Warschawskeho gmejnskeho sastupjeŕstwa protestowachu. Policija pak demonstrazije bjes wulkeje prózy wobknjeżesche. Hakle pozdże wjeczor demonstrazije wjetschich rozměrow nabuchu. Policija dyrbješe bronje wužicź, pschi cźimž ju mnoży demonstrantojo ranichu. Policija je wjet. dju liczbu wjednikow demonstrazije sajała.

Ruska diplomatiska konferenca w Barlinje.

Ruski ludowy kommisar Cźicźerin da so zwojemu lěkarjej w Frankfurcźe nad Mainom dźeże lěkowacź, hacź bě zebi wotmyślił. Wón tehodła hakle po zwjatkach do Barlina pschijedże. Wěste je, so chce so němskim zwonkownym ministrom wo jendźelsko-ruskim konflikcu rosrěcźeć. Cźicźerin so w Barlinje też z dotalnym ruskim diplomatiskim sastupjerjom Rosengoltzom setka. Tón dyrbi po idacźu dleschi cźas w Barlinje wostacź a njeśmě so hižo nětkole do Moskwy wróćicź. Na konferenzy, kotruż Cźicźerin w Barlinje wotmeje, so pjecza pódla ruskeho pósłanza w Barlinje Krestinskeho też sastupjerjo ruskeho knježerstwa w Parisu a Romje a direktor družstwa „Arkos“ wobdźěla.

Franzowski pósłanz so do Moskwy njewróćí.

Jako njedobre znamjo za franzowsko-ruske poměry wuložuja, so so dotalny pósłanz w Moskwje na swoje městno wjazy njewróćí. S wobhoniteje strony so zdyschi, so žu so franzowsko-ruske pocźahi po wotkrycźu kommunistiskeje agitazije złubjenjschcze.

Wójnske pschihoty w Rusku.

Pola Fokkerez fabriki stładkow je so za ruske wójsko 9 létadłow skasało. W Franzowskej dyrbi so 11 podmórskich cźołmow za Rusku natwaricź.

Wojowanje Jendźelskeje w Egiptowskej.

Text jendźelskeje noty na egiptowskeho ministerskeho pschedsydu Sarwata paschu njeje so hischcze pschecjo wospjetował. S Chamberlainoweje rěcźe w jendźelskim delnim zjemje je spóznacź, so so jendźelske knježerstwo prózuje, so by so jendźelsko-egiptowska kriza po możnosći bórzy złonczyła. Jendźelske knježerstwo je z swójnimi, na egiptowske zadanje za powjetschenjom wójska dźiwacź, ale jenoź z wumělenjom, so egiptowski parlament dotalny wojerski statut, to rěka, jendźelskeho hłowneho roskasowarja a generalneho inspektora egiptowskeho wójska pschipósnaje.

Dla nimo měry zylneje oppositzije egiptowskich nazionalistiskich nowin pschećiwo jendźelskim namjetam ma Sarwat pascha jara cźežke stejišćicźo.

Jendźelski pósłanz pola franzowskeho zwonkowneho ministra.

Jendźelski pósłanz lord Crewe w Parisu je schtwórtk se zwonkownym ministrom Briandom wo położenju we Chinje wuradźował. Pósłanz je rjekł, so žu diplomatojo w Pekingu we wulkim njemérje. Dokelž połodniske wójska k Pekingej postupuja a jón najzkerje wobhradźa, budźe snadź nuzne, Europjanow z wotpósłanjom zylnischich wojerstich mozow schchikacź a w padze nuzy so za pschebywdlenje wohrożenych wukrajanow do pschimórskich městow postaracź. Jendźelski pósłanz je Briandej zdźeił, so je jendźelske knježerstwo tychle pschicźinow dla wobjamkło, zwoje wójsko w Chinje pożwinicź. Po jeho pschikładze budże też Japanska cźinicź. Pożwinjenja so w pschimórskich městach samerscźa.

Nowa anatolska żelesniza.

Njedźelu je so w Anatolskej (małoasijskej Turkowskej) żelesniza z Angory do Kaisari wotewrita. Ministerski president Ismet Pascha mjeńsche popołdnju rěcź, w kotrejž wuzběhny, so so z tejle żelesnizu sapoczina programm Kemale paschе pschewjesći, po kotrymž ma so Anatolska wobkhadej wotewricź. Turkoju su żelesnizu bjes zuzych kapitalijow natwarili. Cźahi 400 kilometrow dołhu cźaru sa schtyrnacźe hodźin pscheběhdża. Nakhwilnje budże cźah wob tydźeń tři krócź jěsdźicź.

Wójna w Chinje.

Nazionalistiśko-kommunistiske wójsko hromadźe pschećiwo Cźangtsolinej wojuje.

Schefej generalneho staba Hankauskeho wójska, generalej Galenej, je so poradźiło, generala Cźankaischeka a generala Fengjuschiana sa zhromadne postupanje pschećiwo Cźangtsolinowemu wójsku dobyć. Temule zhromadnemu postupanju tajoch wójskow njeje Cźangtsolin mohł napschećiwo stejeć. Jeho wójska złoku k połnoju zofaju. **Hankauske a Nankingske wójsko najzkerje hižo blížsche dny Zoltu rěku pschekrocźitej.** Wonej stej pjecza jenoź hischcze 350 mil wot Pekinga sdalenej. Dźenża njeje na tym dwělowacź, so połodniske wójska nad Cźangtsolinom dobudu.

Wichory w połnócnej Němskej a Hollandskej.

Hacź dotal smy swuczeni byli, so hyšne wichory jenoż w połnócnej Ameriizy thěže powaleja a kraj sapuščeja. Nětko šu so tež powětrowe poměry nad Europu tak pischeměnite, so wichory w njej kathadźeja. W Lingenje w połnócnej Němskej je hrjedu połdnju mjes 4 hacź 5 hodźinami wichor zyčhnował. Wšitke telegrafowe a telefonowe powody šu so tam wupuščiše. Schtomy šu so kaž japatki slamake. Wichor je s Almeon (we Hollandskej, pisches Eiche do Lingena cźahnyk. Eiche, mała wješ s 12 hublemi, je so do cźišta wupuščita. We Lingenje je so 200 hacź 300 thěžow wotkrylo. Nětko dźesacź thěžow je so wupuščiło. Dwaj cźłowjekaj staj smjerćź poczerpiłoj. Jena wožoba njeje so hacź dotal namatała. 17 sranjenych w Lingenskej khorowni leži. Na dróhy stejazy automobil so 10 metrow daloko do wukładneho wokna jeneje pschedawarnje wjerhny. Też wješ Schepsdorf je cźežko cźerpiła. Wjazy dyžli 20 sranjenych je so dyrbiało w khorowni swobalicź. Lingenska radniza je so wotkryła.

W rańšnej Hollandskej je wichor pischi němskej mjeh leżaze dźele Hornjonšelskeje prowinzy a Gelderland, pschedewšchem města Gronlo, Reede, Delden a Eibergen potrjechił. Wjele thěžow je so wotkryło. Wichor je nětkotre wjazpołkhodne thěže do cźišta potorhał. Hobrźe stare schtomy, wošeble wjahy, šuwałene na dróhy leža, ako šu wot horka hacź dele rostschěkane. Wichor nětkotre wosy železniskeho cźaha s kolijow cźišny. We Reede 18 cźłowjekow pod rospadankami pohrjebanych leži.

Jena fabrika je so sapuhła. Pschi tym buchu tšo dźěłacźerjo morjeni. Teź zyrkej a pólitke twarjenje so sapuhnyschtej. W měsacy Lichtenwoorde je so nětkaž 100 thěžow wupuščiło. Kommandeur Gelderlandskeje žandarmerije je telegrafiscy wschitkich lětarjow s wokolnosce do potrjeczeneje krajiny na pomoz sawołał. Boja so, so je wichor wjele cźłowjeskich žiwjenjow jako wopor žadał.

Wójnski minister w Haagu je ženijowym wojakam telegrafiscy pschikazał, so bychu wobydlerjam potrjecheneje krajiny na pomoz thwatali. Snutskowny minister Kan je so tam do potrjecheneje krajiny podał.

Druha rosprawa s Hollandskeje praji, so je schkoda, s wichorom naczinjena, njepschewidźomna. Wona snajmjenscha 25 hacź 30 milijonow schčežnakow wuczinja. Najhórje je wichor w Reede, w malym městaczku s někotrymi tekstilnymi fabrikami, w Haalsbergen, Groenlo, Deldeon, Eibergen a Almeon zyčhnował.

Katastrofa so wokolo 5 hodźin połpołnju sapoca. Po cźežnej horzoce so njebjo pomrócźi. Wono so se módroczornym mróčelemi wobcźahny a s mětinami běchu žołte schwablowe smuhi widźeć. Nadobo nimo měry hyšny wichor pisches krajinu cźehnjesche. Pisches móhne schumnjenje so wo pomoz ličicźesche, wokrowe schkleńzy schcźerčachu, hrjady wrjoschu, tšochi so s thěžow wotšěhnychu a so wjerczazy wotnješčechu. Někotre hacź 100 metrow daloko leczachu a so potom k semi wrješčnychu. Wichor dwajopołkhodne a stjopołkhodne thěže zwottorha. Schtomiska so šuwalichu a so s wichorom wotnješčechu. Na železnizy mjes Reede a Haaksbergen so někotre železniske waggony s kolijow cźišnychu. Katastrofina krajina je městno hrozy. Hacź do schiwórika dopokdnja bě so 25 sarazenych s mjenowanych městow pschipowědźiło. Pódla teho šu so někotre sta ludźi sranile. Se wschich stron kraja a teź s někotrych němskich namjesnych městow šu wutkowanišče měrna a sanitetne kolony do krajiny njesboja doschle. Pisches zyłu Hollandsku pomogne hibanje dże. Hollandska kralowa a prynzeša Juliana stej cźežko potrjechenu krej wopytałej. Tyšaz wobydlerjow je bjes doma. Dróhi w sapuščenym kraju šu s wuwalenymi a stamanymi schtomami za wobkhad saracźene.

Teź w Belgiskej, a to w stronach wokolo Brüssela, wošeble w Laekenje, Woomje a Millebroecku je wichor wulku schkodu naczinił. Někotre wožoby šu so sranile. Wětrowy cźišnčź bě tak hyšny, so šne so nic jenoż šichi wotkrylo, ale też murje powalile a klukowe twarjenja so sapuhle.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 3. junija

* 1864 Jakub Nowak, farař w Radworju.

Ducho wěry, ja će prošu,
Wjedź mje k wěrje do Khrysta,
Zo ja jeho rany košu,
Służu jemu do kónca;
Z wěru spožč mi wuswjećenje
Dotalneho žiwjenja;
Daj, zo duša debi rjenje
Krej a prawdosć Khrystusa.

Ducho měra! Pokoj zboże
Do duše mi wuliwaš;
Swědčiš, zo sym dźěco Boże
A mi junu zbóžnosć daš.
Swjaty Ducho, milosćiwy!
Zdźerž mi zbóžnu nadźiju,
Zo ja, we Khrystusu žiwy,
Wěčny Salem postrowju,

Korla Fiedler.

*

— **Wo wjedrje.** Wyschina nad rańšnej Europu traje w dotalnej hyłnosći dale. S nowej wyschinu psched wječornej Europu swjasuje ju schćrokli pas wyschinow. We połnozy so někotre nižiny mimo hibaja. Tola schkleńza je znowa na zjane stupika. Sanźenu sjedu šu w Kulowskich stronach hyšne njewjedro a slinkotły leschcź nětli. Zita běchu hišcźe wožera zara k semi stłóčene. Teź krupy kaž połóške worjechi wulke padachu. Njewjedro so pisches hoiu k Mužakowskim stronam woiźali. — Jutše šobotu schadźa žłowčźo 3,43 hodź. a chowa so 8,13 hodź. Mžacźk schadźa doh. 8,04 hodź. a chowa so w połnozy.

— **Bjes mała zatepił** je so wczera mužki w měšcźanskej Sprjewinej kupańni. Jako so w rězu kupasche, so nadobo pod wodu šuny a so schubi. Hakle po dleschim prózowanju nóžacu jeho s wody wucźahnyć. Sawołani sanitetnizy sjesboženeho, kiž běsche wědomje schubił, sazo do žiwjenja wróćźicu. Jeho je najskerje pschi kupanju njemóz wobjała.

— **Do njesboja pschińdże wutoru** popołdnju wokolo 4 hodź. w Měšcźanskej Sprjewinej kupańni połdomletny hólz. Wón pschińdże cźumpjeli, kotruž šu tam hakle njedawno natwarili, pschebliško, so je wona jeho schmórkny a jemu lěwe wucho nětdźe na połdra zentimetra dołhosći rosdrě. Kupanśi mišchtr posticzi sjesboženemu hólzej hnydom prěnju pomoz.

S **Brěžyny.** Sjawny pucź s Brěžyny do Pschiwcźiz je dla naspytowanja na Brěžynjanskich honach wot 30. meje hacź do 3. junija t. l. sawrjeny. Jězdny wobkhad pokasuje so na Maleschczy.

S **Pjeowjow.** Sjawny pucź s Minakała do Rakeź je dla naspytowanja na Pjeowjanskich honach wot 7. hacź do 11. junija sawrjeny. Jězdny wobkhad pokasuje so na Lipicź a Hermanczy.

S **Njeswacźidła.** Sexjedu mějachmy w Njeswacźidle stótne wiki. Howajseho ktotu běchu wjele na pschedań stajili. Naliczichmy nětdźe 200 ktuwow a jakožow. Natarjo štót pomérnje derje kupowachu, hacźrunjeź tola powschitkowne hospodarske położenje teź w ratarstwje najlépsche njeje. Jenoż mało pschihnatnych khodźatow njepschedatych stejo wosta. Teź prošatow běchu poměrnje wjele na wiki pschiwjesli. Kaž so idasche, su placźilnu ša prošata wo maliczkosć postupile.

S **Rakeź.** Dokelž so baba tudomneho wokrjeża na potpoczink poda, pyta Rakeczanska gmejnska rada k 1. augustej naźlěhowizu. Nasch wokrjeż, w kotrymž ma wona stuttowacź, wopschisa 2372 duschow. Gmejnska rada žełi pscheje, so by baba, kotraž so samotwi, žerbsku rěcź wobknježiła. Posticzenja njech so hacź do 15. junija se žiwjenjoběhom a wotpósikami wuzwědźenjow na tudomnu gmejnsku radu sapodadźa.

Z **Paněic.** Radiopodawanje za maćerje je pjatk, 10. junija, pop. w 2 hodź. we wjesnym hosćencu. Lěkař budźe přitomny.

S **Kamjenza.** W nozy na schtwórtk je pola tudomneho rězništeho mischtra Berndta padoch pobył. S Njedrowkowe je dróhi je do twarjenja saseł a po sdaczu je nož sa pjenjesami schok. Njeje pak žanych namakał. Druhe wězy njekradnywschi je paduch s namakanym kapitalom thěžine durje na torhoschczowej stronje wotamknył a woteschoł.

S **Běteje** pola Kamjenza. Pschi železnizy Weißandez skały, kotraž mjes Bětej a Kundraczicami jedźi, so wutoru lěs sapali. Schkrićka s lokomotiwy běšče wuheń sawinowała. Woheń sniczi na Kundraczanskich a Běłowskich honach nětdźe 1000 tóšnych metrow pósnoczinu. Ludźo hnydom na pomoz pschikhwatachu a wuheń so wjazy dale rosschěrić njemóžesche.

S **Wósporka.** Němski president s Hindenburg je tudomnemu wyschschemu zkowmemu sekretarej Emilej Peschlej sa 44lětnu zwěrnu słužbu zbožopschejaze a pschi pósnawaze wopišmo pótšał.

S **Wochos.** Wobjarujomne njesboże potrjechi dźowzy tudomneho kublerja Mrósta. Wonej jedźešchtej s tekom a jeho pschešćahnymi motorite koło s pschipowěschkom. Pschipowěschak schmórkny bo holzow, so s koła padnyschtej a so cźežko sranischtej, so dyrbjachu jeju hnydom k lěkarjej dowjesć. Motorowy kolesar jadźeše bo pschěrowa, tola hnydom saso wujedże a so wo holzy njestarajo wotjedże. Hnydom so s automobilom la nimi puschczischu, jeho pschešćahnychu a ždźebi cźišku motorite koła napinachu.

S **Miłoraja.** Tudomne woseške pohrjebne towarstwo swjeczeschce sandźenu njedźelu swoje 25lětne wobstacźe. Ssukdone towarstwa so se swojimi khorhojemi na jubileju wobdźělichu. Sswjedźesiku rěci mějesche knjes farař Handrik se Slepeho. Popołdnju wotmě so w Maruschez a Sporez zahrodźe koncert. Sswjedźenje wobšamknychu wjeczor pyschne reje.

S **Běteje Wody.** W naschej wokolinje pak jsou nutsdobywarjow ludźi traschla. Wosebje straschnaj stej brěnjowulkaj muzikaj, nětdźe 20 a 28 lět starej. Wonaj mataj revolwry pschi zebi, tohodla njech je kóždy jara pschedhladniwy. Jeli nětko nětcźo wo nimaj patnje, njech so hnydom bliščejej policiji wosjewi.

— **Zelesniski wobkhad k swjatkam.** Na wobmaj zjinetymaj dnjomaj jězdi cźah 811a, kotrež hewak jenoż wjeckrone dny jězdi, z Kamenza 17,45, do Budestez 18,07 s pschikamknjenym k cźahej 791, tiž 18,39 do Budyschina pschijědże. Dale pojdże też 2. dźeń swjatkow dla kónca na Minjschowskej horje cźah 782 z Budyschina 4,55 hodź. do Wjelecźina 5,21 a cźah 783 s Wjelecźina 5,57 hodź. do Budyschina 6,23 hodź.

Z Łužicy.

* Se **Schérachowa.** Lětša je rune 100 lět, so mamy w naschim měcźe póstu. Tohodla su wobdźěleni wosebnje małki, tutón ważny jubilej 24. julija s jednorej swjatkocznosczu wobswjećiłcź. Sswjatoczńosć ma wobstejeć s kommerza s pschednoschkami měšcźanskeje kwalty, je pschednoschka wo pósce wot cźasa jeje sałożenja sem a s druhimi posticzenjemi.

* Se **Žitawy.** Wot 24. meje je so 74lětna Amalie Augusta Kellerowa rodź. Zeißigez słužiła, kotraž tu na Gabelsbergowej dróhy 7 bydlesche. Staruschka je halle psched někotrymi njedźelemi s Mittelherwigsdorfe do Žitawy pschicźahnyła. Wutoru sandźenego tydźenja je ju na pósledk w Mittelherwigsdorfje widźeli, bjezo je smatych wopytała.

Kedźbuj w korčmje na swoju drastu!

Mnohy wopytowarjow korčmow abo kofejownjow je jara myla, je-li jej myšla, so korčmar za jich drasty rukuje, kotruž na hoki abo wěschadła powěšnu. Wjele je jara bolosthe, hdyž po wjesołej sabawje abo zortnym skočźiku so dohladasch, so je nimale nowy lětny swjedźenik s hubjeńschim, donoschenym samenjenym abo drobi deschćźnik abo tši je zlěbornym pschimadłom zo shubił. Ale korčmar njemóže ko sa to samotwity cźinicź a schkodu zarunacź. Hósćź dyrbi bjes toho, so by to na napanowych plakatach stało, wědźecź, so korčmar žaneho rukowanja njepschewsmje a so ma na swoju garderobu sam kedźbowacź. Tuž je radźomne, so w jeje blišcźosći pohybujesch.

Kuzlarska woda.

Powědańcźko s Banata.

16] (Pokračowanje.)

Józef stoji tu s nakschiž složenymaj rukomaj, słuby trucźe jakubujo. Wón widźi, kak jeho žona k zusemu rěcźi, kak wón jej wotmołwi, kak jeho wona wot njeho wotwobroczi a s nahbitelnej hłowu wróćźo dże. Wón pak teź widźi, kak mokerjowe wócźko so zahorja, hdyž jeho spohladujenje sa njej žłduje.

„Józefe", wupřasnu wschitcźy kołokoła, „zahraj nam hischcźe zas. Po twojich najpéwach rejuje so kaž na kuzlarskim plaschcźu Damokleta, pschi twojich zwukach zana noha njewustawa!"

Pothmurja dźe so zyganowe cźoło, tola wón thěrpe wuskoczi na skału, pschima sa hudźelu a schkraba něschto wótrych njerjanych zwukow.

„Tuž dha rejujeze!" reji wón s dybawym hłosom.

Dwojki rjaduja so halekuzy; pisches nje pschedobywa so molet a stupa psched herza.

Wohnjowe plonzo zapa nad zwětłymi wlosami, khrobły, skoro wuzwněschowazy wuras na wón wokolo hubow, wótrje hlada wón na njeho.

„Józefe", rjekuje wón wuzadujo s wótrym hłosom, „twoja žona je mi prěnju schkleńzu k pićzu podawa, sa to chzu ja prěnju reju s njej měcź. Njeje-li cźi to wo hódź a maschi-li staroscź, ju mojemu wobjezu dowěrjecź, to cźesćźiju wobhladniwosć mandźelskeho a wostaju po žiwo jeho požadanja!"

Kak so wón změtwa, kak wón s ramjenjomaj sezahuje. Zygan to cźuje jako by jeho wołkolo schije duzyło, cźuje, kak to we žilach po jemu wari a hori, kak so ruka pschi hubłach hromadu syina. „Maschchi staroscź, ju do mojeho wobjezża podacź", tele hłowa zeru jemu kaž jěd do hordeje wutroby.

Ně, wón nima staroscze, wón n j e ch a zanych měcź, a hyrnjej by so tajta jemu do wutroby kradła, to by jebi wón radscho zafył wotkłuznył, prjedy hacź by to tomuke njedocźinkej wujsnał!

Wón so pschewinje, sandźela zapaze wócźko a so wschón wyšoke wuruma.

„Hdyž chze moja žona s wami reju měcź, to njech wona cźini, kaž so jej lubi . . . , so by hej to je staroscze a wobhladniwosće dźył sakasacź, to dyrbjał najprjedy zyle druhi k nam pschińcź, jako wy sće!"

Rakuschan so šmeje: to dże je j pschiwabesm, je wón k ruku po schiji sjedże, runje po tych hłusnach, kotreż su Józefowe wótre nohcze jemu tehdy w dźiwadłowem tunelu do koże narysowałe. Mjelcźimy wobroczi so k Malgorzance a zaha s ruki jej napschecże.

„Mjeje po mojej woli, waš tschiwdźicź, tinjeje", — Walaschka zwaha wje swoju ruku a jeje hubje dyrkotatej mjelcźo — „to zyma wam j posticzenjem błónicźka popokasała, j kotrymaj zyma waš posrowiła . . . ja zyma muczna, a trjebam měra . . . wothladajcźe woi swoje prošiny a wostajcźe mje tudy!"

„Twoja wola je mi j pschikasuju, wódniza Cźerna!" wón snapschecźiwi s dołhim spohladujenjom do jeje wócźka, spohladnje s krótka na Józefa s wurasom w sestarjenem mjeswoczku, kiž wótfsischo dyžli wschě hłowa rěcźi: Schtó druhe kaž twoja zarliwosć nanneji si tele sadźerżenje! a wón chze woteńcź.

„Stojcźe, knjeze!" zahrima zyganowy hłós pódla njeho, nimale hrubje pschima Józef ruku zwojeje žony. „Nejmej nim", reji wón na nju; „ja zyma jemu sa tebje dowólnosć dał! Sdyž njechasch mje sa hłośna ješinicź . . .!"

S wulkim zapazym wócźkom hlada Malgorzeta na njeho. K prěnjemu rasej sežahuje wona s hubowaj rukoma j bolosću a tschihnu hranjena, j cźicha położi ruku wokolo zuzunita a sežéhuje jemu do krubu rejujcych.

Na skalistu stoji Józef a hudźi rejwarjam. Jenje nicze tajke naspéwy prjedy hdy sapiskał.

Stari žuwaju bo bliže k zebi hromadu a zluchaju bjez wodychnjenja, wona znowa womłedźuja s kuštom tutych zwukow, wocźi zełyła go pod bekmi wložanu. — Mjedźesmal hrabo to kaž j njemdrej rosmólwjesce, to hižo zyge rejwanje, to je saharjene, wohnjowe wjerczenje do wschich sferow!

S wulkim zapazym wócźkom hlada Malgorzeta na njeho. K prěnjemu rasej sežahuje wona s hubowaj rukoma j bolosću a tschihnu hranjena, j cźicha położi ruku wokolo zuzunita a sežéhuje jemu do krubu rejujcych.

Na skalistu stoji Józef a hudźi rejwarjam. Jenje nicze tajke naspéwy prjedy hdy sapiskał.

Stari žuwaju bo bliže k zebi hromadu a zluchaju bjez wodychnjenja, wona znowa womłedźuja s kuštom tutych zwukow, wocźi zełyła go pod bekmi wložanu. — Mjedźesmal hrabo to kaž j njemdrej rosmólwjesce, to hižo zyge rejwanje, to je saharjene, wohnjowe wjerczenje do wschich sferow!

Kaž wohnjowe zolmy go to wuliwa j trumow jeho hušli.

Schtož je cźłowjeza duscha hdy j cźwilemi rosmólwjesce cźerpiła, schtož je hmy se sadwólowanjom a bolosću pschiwsatej radosću runja howrzazemu wichorej psches cźłowjeczu wutrobu schumiło, to je so tu j klinczenjom a synczenjom stało, to holowi, zakołeži, hrozy a wjeschcźi se zmykazym go thutyczkom, jako by herj chzył swojim muzikantam go pschi tutym spéwje wukrawiwcź dacź!

(Pokračowanje sležbuje.)

Něschto druhe je, jeli je hoscženzaŕ někoho k pschewsaŕzu drasty postajit a je w garderobje samešći. S tym nastanje wěste wumněnjenje mjes hoscženzarjom a hosćejom a hoscženzaŕ potom rukuje, jeli je něschto zhubi abo samdi. Ale teŕ móže šwoje rukowanje wotpokaćaŕ abo je na wěstu sumu wobmjeŝowaćaŕ. Potom paŕ je winowaty, to na wulkich, derje pschewidnych plakatach pschi sastupje do garderobu woŝewicaŕ, teŕ to, kak wopsoko sa zhubjenu drastu rukuje.

Wusudźenja.

§ **Krajny ĥud w Budyschinje.** Maschinowarz Emil Jurak w Njeŝwaćidle běŝche wot Budyschskeho hamtskeho ĥuda 7. haprleje 1927 tři njedźele jaŝtwa dostał. Jeho sakitowaŕ, rěčnik dr. Schuster w Budyschinje, běŝche paŕ pschećiwo wuŝudej powolenje sapołożił. Budyschski finanzny hamt běŝche pola Juraka dla dołžnych dawkow młócżazu maschinu cžasaŕ dał. Cžasaŕski sastopnik paŕ njeběŝche na cžasanu maschinu žanu cžasanku znamku słopił a njeběž ju potajkim jako cžasanu wosnamjenił. Nětko sakitowaŕ a sastupjeŕ statneho rěčnistwa w pschesjenoscži sa to wustupowaschtaj, so cžasa prawnje žaneje mozy nima, jeli žo je znamku njewosnamjeni. Wušud lawniskeho ĥuda krajny ĥud ŝěŝny a Juraka wuwinowa

§ **Hamtski ĥud w Kamjenzu.** Psched lawniskim ĥudom mějachu žo dźěłaćerjo Pawoŝ Warnacž ſ Panczicu, Willy Bloch ſ Ljena a Jan Jadrysek ſ Lejna samokwicž, dokelž běchu 16. a 17. januara 1927 je znadneje pschicžiny po rejach w Lejnjanskim hoscženzu ſhromadnje ſtakarja Jakuba Schustera ſ Hórkow nadpadnyli a jeho tak pschebili, so bu ſtraschnje ſranjeny. Ssud naměri ſa into hrube sadŕerjenje Warnacžeŕ a Blochej, dokelž běſtaj Schustera ſ bjadłom a popjelowej ſchklicžku krwawjace rany nabiłoj, łóstdeho k jastwu na 3 měsjazy. Jonrosek dosta, dokelž běŝche jenoż ſ pjaću do Schustera bił, jakoŝ tež najnižše dowolne khłostanje, 2 měsjazaj jaŝwa. Bloch dosta nimo toho hišcže 15 hr. pjenježneho khłostanja, dokelž běŝche pschi bijeży woknowu schklenzu rosbił.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Wulkeho Hajna.** (Mo..ou namakali.)) Jeneho tudomneho 54-letneho bliderskeho mišchtra a jeho 26-lětnu, khabomytłnu dźowku zutoru rano w jeju bydlenju ſ płunom sajźbojeżenju namakachu. Dźowka běŝche hižom mertwa. Jeje nan paŕ hišcže ſnamjenja žiwjenja pokaka. Jeho dowjesechu do khorownje. Maja nadźiju, so jeho pschi žiwjenju sdźerža. Se sawoŝtajeneho lista běŝche wupłowaŕ, so staj bo nan a dźowka w cžežkich mysłjach sajźbojeŝałoj. Njedawno hałke je khłdarjowa mandźelska na ſamsne waŝnje ſwojemu žiwjenju kónz ſčinika.

* S **Lipska.** (Cžežkej padnjeni pschi Lipscžanskich wjeczornych wuješdżowanjach). Pschi wuješdżowanjach ſe jědnymi kołami, kotrež žo ſrjedu wjeczor na Lipscžanskej wujeśdżowarni jědnych kołow wotmětchu, padże Barlinski trajny jěźdźaŕ Franz Krupkat dła wobschkodżenja wobruče. Wón jehi straŝnje nop puknu a žo cžežko wobdrě. Jeho dyrbjachu hnydom do thorownje dowjeść. Trochu pojźišcho padże wěsty jěźdźeŕ Lewanow tehorunja dła wobschkodżenja kołowje wobruče. Jeho cžežko wobdrjeneho a ſtorcženeho ſ wubědżowanje wotnjesechu. S wujeśdżowanjom na to pschestachu. Franz Krupkat je hižom na ſwoje cžežke ſranjenje we thorownji wumrěł? S Lewanom žo połepschuje.

* S **Lipła.** (Wulki woheń na letanischcžu w **Mokawje.**) W nozy wot ſoboty na njedźelu wudyri ſ hišcže njewujasnjenje pschicžiny w letadłowych kołnjach na letanischcžu w Lipšku-Mokawje wulki woheń, kiž w drjewje, ſ wolijom napitym, bohatu zyrobu namaka. Wohnjowa wobora měsjesche pschi haschenju jara wobcžežne dźeło, dokelž nastajnje benzinowe ſtudobja rosbuchowachu a kaž patrony powětroweje policije ſ wohnja letachu. Tola letadła mózachu wschitke wulhowaċ. Depoty a městnoscže powětroweje policije žu žo dospołnje wupałile, też dźěłarnje a ſkładownje Aero-expresa a powětrowehu jwjaſka žu pod wohnjom cžežko cžerpjele. Někotre motory a też akty powětroweje policije žu žo tohorunja ſobu ſpalile. Nastata ſchkoda je khětro wulka. Wulku letadłowu kólnju ſamu woheń hrabnył njeje.

* S **Zwickawy.** (Schulste dźěći jako demonſtrantojo.) S pschiležnoscžu wólbow ſtarſchiſtich radow cžłachu ſe bobu dopołnja kommunistojo ſ dźěćimi hač do najmjeńſchich ſchulſtich dźěći po měſchcžanſkich drohach. Dźěći mějachu ſ wjeſcha cžerwjene khorhojcžki a taſle ſe wichelakimi napiſmami. Starſchi kommuniſt dźěſche ſe wulkim bubonom na cžole demonſtracžiſkeho cžłaha, ſo by ludźi na dźěćazy cžłach kodźbny ſcžinił.

§ **Rychbacha.** Psched Shorjelſkim ławniſkim ĥudom měſcžeſke bo pondźelu wjednił automobila E. P. ſamokwicž, kiž je 12. měrza t. l., kaž drje bo wſchelazy ſ naſchich cžitarjow hišcže dopominja, pola Delnjeho Rychbacha 70lěteneho dróhoweho wothładowarja Engmanna pschejeł, bo běŝche tón na to hnydom wumrěł, ſamokwicž. Ssud ſpóſna, ſo je wjednił automobila Engmanna morił, ſo pak žo ſa to njeſnoże winowaty cžiniċ, dokelž jemu dopokaſacž njemóżachu, ſo njeſe jěſdne pschedpiſma wſchitke wobkedżowaŕ. Ssud tohodła wobſłorženeho wuwinowa.

* S **Magdeburga.** (Ssmjerjecž pſches antenowy grot). W Letzlingenje pola Magdeburga dźiwſche wobſłužbjeŕ woleſnjy Karła Herms roſtorbnjeny antenowy grot ſwojeje radioweje pſchiprawy jako pſchitimwerdżicž. Wón cžiſny kónz grota, na kotrjž běŝche ſchrubit pſchiwjaſał pſches tſechu ſwojeho doma. Grot dótlnu ſo elektriſkeho grotu a Herms ſo na měſtnje morwy jwjeſe.

* S **Marburga.** (Wulki woheń w univerſicže.) Wuborn wjeczor pod ſtchu Marburaſkeje univerſity woheń wudyri, kiž je najſterje w jenom bydlenju naſtał. Woheń roſſchěri ſo po zyłej tſechi. Wóhnjowa wobora ſo prózowaſche, delni twar wuthowaċ.

* S **Dormunda.** 133. puczowanſka wuſtajeńſa ratarſkeho towaŕſtwa.) Město Dortmund w trajinje ſyłneje induſtrije ſteji w ſnamjenju wuſtajeńſa ratarſkeho towaŕſtwa. S twarjenjow ſmahuja ſo thorhoje. Wſchitke hoſcženzy a privatne ſtwy ſu pſchepełnjene. Możebite cžłaſi pſchiwożuja tyſacž ratarjow ſe wſchěch kónzin Němſkeje a też ſ wukraja. Wopyt běſche hižo prěni dźeń njedźiwajcy beſchcžoweho wjedra jara bohaty. Wuſtajeńſa je jara bohata na ratarſkich maſchinach, gratach a druhich wězach, kiž ſobu do ratarſtwa ſłuſchcža, pſchimaja abo ſ nim ſwiſuja. Dortmundſka ratarſka wuſtajeńſa je něhdże wo tſećinu wjetſcha hacž loniſcha wuſtajeńſa we Wróſtławju.

Hońtwa w junuju.

Pſchiroda pokaſuje ſo nětko we ſwojej najrjeńſchej pyſche. Lěſy a hona wotpocžuja w kwětkowej kražnoſcži. Ssywy, pžy a łuki ſteja w tuczným róſtu, huſte roſtliny ſu ſa młodu ďźiwinu a lehnjazym ďźiwim ptakam witany ſtwy. Wſeo je lehnjenje na łukach a połach ſa ďźiwje ptaczki też jara ſtraſchne, dokelž ſyna bórſy ſaſzkuja a někotry młody ſajaz a někotra młoda ſorna pod ſnježacej maſchinu kónz wosmje. Wjele ſchkody paŕ hodźi ſo wotwobroczicž, wojebje pola kurwotowych hnězdow, hdyž ſo hońtwjeŕ ſ ratarjom ſpſchecželi a jemu myto ſłubi, hdyž pſchi ſyncženju hnězda ſ wobhładniwoſcžu pſcheſłutuje, ſo móże kurwoty w bydlenju hońtwjerja dożdżecž. Se wjetſcheho dźěła wiſchak je mězaj junij hiſcže lehnjenſki měsaz. Jenoż hońtwa na ſornika je w někotrych ſtatach dowolena. Tola w nowiſchim cžaſu bóle ſa tym du, ſo bychu tſelenje ſornikow hacž pſches junij woſtorcžili.

Tola też nětkle ma hońtwjeŕ połnej ruzy dźěła. Młoda ďźiwina je jeho ſchkita wożebje potrěbna, pſchetož ſtrach hroži ji ſe wſchěch ſtron. Kośmatej a pjerjojtej rubježnej ďźiwinje ma hońtwjeŕ bóle na jeje cžłnjenje kedżbowacž, tohorunja dyrbi ſa cžłuſchlazymi pžami, łójazymi kócžkami, ſa ſapſchimnjenjom njepowołanych a ſa njeſkutkami ďźiwich hońtwjerjow ſe ſtražowanym wócžkom hładacž.

Bajanty (ſajanu) maju hižo młode a ſrjedu mězjaza a na kónzu ſo też ſ wjetſcha młode kurwoty wulahnu.

Najwjazy młodych ſornow pſchińdże w junuju na ſwět, ſa nimi pſchińdu hiſchcže liſchki atd.

Młode kazłi ſo łahnu, tohodła dyrbi ſo hońtwjeŕ potaracž, ſo bychu pſchi łužach, łěſnych hatach a na podobnych měſtnach měr a ſchkit pſched ludźimi a ſwěrjatami měłe. Sa hońtwu na kazłi kotraž ſo w blišſchim měſazu ſapoczńe, ma hońtwjeŕ na jěſorach a wulkich hatach ſmuhi ſcžiny wurěſacž, ſo by potom kazłi derje tělesacž mohł. Sažnje wurěſanje tſelenſkich puczow ma łepſchinu, ſo ſo kazłi na próſdne ſmuhi w ſcžinje ſwucža a je też pſchi hońtwje pſchepołuwaja, dokelž pſches taſke ſwěttiny hewak pod wodu pluwaja.

Rubježne ptaki maju młode a hońtwjeŕ móże je pſchi hnězdże tělesacž, jeli je hajicž nochze. Młode pſcheradża ſwoje hnězda je ſwojim wotkanjom a ſ njerjadom, kiž na ſemi leži, jeli dyrbjało hnězdo w huſtej ſchmrěcžinje druhdy cžežko namakacž być.

Přilopk.

* **Kóczła pomha paducha wuſłedźicž.** Pſched Drjeżdżanſkim hamtſkim ſudom měſeſke ſo tele dny wěſty puczowaŋ a pinczńik Fr. Robert Schäfer ſamokwicž. So tón krócž połizij do rutow padże, ma ſo ſobu łóczaŋ dźakowacž. Dopołdnja duja 28. měrza t. l. pſchińdże 55-letny wudowc a twarſki dźěłaczeŕ Schöna njejapzy do ſwojeho bydlenja na Rebeſelbiſej dróży w Drjeżdżanach wróčao, ſo by hiſcže ſame nječhto wobſtarał. Jeho łóczka, kotraž běſche ſama domach wó ſiwje była, poczа na ſpodżiwne waſchnje na njeho ſaſłakowacž a po łóżbym ſaſłakanjenju ſaſło ſ wěſtym durjam běhacž. Schöna njemóżeſche ſebi ſadżerżeże łóczki wułożicž. Nětkle dwaczeſi krócž je drje łóczka ſwoje ſłakanje a běhanje wospjetowała. Na to wotewri Schöna durje, ke kotrymž łóczka běhała a wuhlada wó ſiwje ſuſcho muſſkeho, kiž běſche tam hóbnoſtnu drastu a ſchaty ſeſawalował. Njeſnaty pſchińdże hnydom ſ wupſcheſtrjenymaj rukomaj na Schönu a njeſnu jemu, ſo dyrbi jemu běżecž dacž a ſo jemu nicžo njeczini. Mjeżeſel bydlenja běſche ſo naſtrózał, łchtoż je tola ſroſumliwe, tola ſpyta ſuſcho ſhrabnuc. Mjes wobčmaj naſta ſaſzałke wojowanje, pſchi kotrymž je ſuſy Schönu pſchebił a ſłuſał. Tak ſo wołokołczahajo běſchtaj łkónczńe hacž do kuchiny ſjeſoł. Schöna dazyſche paducha do kuchiny ſamkneż a policiju ſawołacž. Ssamſne dazyſche też ſuſy, wón dazyſche Schönu ſamknjeż a cžekniċ. Tola nicžo nejdu, ſanemu ſo njeporadži druheho ſamknjeż. Suſy łkónczńe cžekny, tola na wołanje mějicžela bydlenja jeho ludźo na haży dożahnychu a policiji pſcheporadachu. Ta wuſłędži, ſo je ſuſy w lěcže 1891 w Hornich Pestermizach pola Drjeżdżan redżeny pinczńik a puczowaŋ Fr. Robert Schäfer, kotrehoż kriminalne wyſchnoſcže hižo dawno jako ſtraſchneho paducha ſnaja. Hižo łuſto je ſedżał a napołjedź měſeſke we Winje 5 lět ſaſtwa wotſedżecž. Tola jako běſche dwě ſtecžińe wotſedżał, jeho ſ wupruhowanikim cžaſom puſchecžichu. Drjeżdżanſki, ławniſki ſud běſche jeho też hižo 18. měrza 1925 wſchelakich njekwicžomnoſcžow dła ſ jaſtwu na dwě lěcže a tři měżazy ſaſudźił, tola jemu też dźeł khłoſtanja ſpuſchcżił. Jako jeho nětko na Rebeſelditej dróży ſajachu, namakachu pola njeho nimo grata ſa wotcwrjenje durjow tyſku mlěteho popjera a por běłych głażcjowych rukajzow. Nětko měſeſke ſo pſched Drjeżdżanſkim hamtſkim ſudom dła woipjetneho padużhitwa ſ nutſkamanjom ſamolwicž. Tam wón wuduwaiche, ſo ma popjeŕ ſtajnje pſchi ſebi, ſ kotrymž ſebi ſwoje jědże popjerjuje, a w rukajzach pſchezo khodi, ſo by wożebny ſwonkowny jaczińſki cžinił. Tola jeho ſwantokrjenje jemu ſudnik njewěrjeſche, ale ſaſudźi jeho ke khłoſtarni na jene lěto a wotrjeknu jemu cžeſtne prawa na tři dalſche lěta.

* **191 wowzow w płomjenjach kónz wſako.** Wutoru cžehujeſche cžežke njewjedro pſches Frankfurtſki wokrjeż nad Wódru. Błyk ſapali wowcžerńju ryczerkubła w Alt-Rosenthalu. Wowcžerńja ſo dożżiła wotpali a wſchitke 191 wowzow namakachu kónz w płomjenjach.

* **Kelko woporow ſadaſche ſebi powodżenje w Ameriży?** Amerikanſki ſekretar ſnutſkownych naležnoſcžow Hoover, kotrehoż je knježeſtwo w ſwojim cžaſu do powodżeneho kraja pſchi rěży Miſſiſſippi pósłało, je ſo na amerikanſki ľud ſ próſtwu wobrocził, ſo by hiſchcże dalſchej 2 milijonaj dollarow k wotpomhanju nuſy mjes woporami wulkeje wody hromadźił. Hoover rosprawja, ſo je 700 000 wożobow ſwoju ródnu ſemju wopuſchcžicž dyrbjało, nimo tutych je 600 000 wożobow dospołnje wothubnyło. Pryedy hacž budża wſchitke ſchkody narunane; hiſchcże lěta ſaſudu. Hoover napomina dale bankjejow a induſtrialnych w połnożnym dźělu kraja, ſo bychu nimo łamneju milijonow hiſchcże 1½ milijona dollarow ſa twarjenje nowych bydlenjow nawdali.

Najnowiſo z cyłeho ſwěta.

— **Schkrowa powěſcž wo wjedrje ſa jutſiſchu ſobotu.** Po njewjedrach a ſyłnych deſchcžach khłódniſcho. W Jendżelſej khłódniſcho.

W Uckermarzy je wichor wo wſu Gruſſe wjele tiſcžow wotkrył, kotrež ſo hacž 100 metrow daloko do polow cžiſnychu. Stare toſſte ſchtomy ſo kaž ſapałki ſtamachu. Schkoda ſo na 100 000 hriwnow wobliczja.

Mjes Cžeſkoſłowakſkej a Turkowſkej je ſo witowanſke ſrěcženje wobjamkło.

Litewſkeho generała Kleſchcžinſkeho, prjedawſkeho ſchefa generalneho ſtaba, je wojerſki ĥud w Kownom dła krajneje pſcheradŋ k ſmjerzi ſaſudźił a jeho je ſaſtrělenjom wotprawicž dał.

W Běłogradże ſu 1. junija ſnowa dwaj ſyłnaj podſenſkaj ſtorkaj ſacžuli. Wjeſcha ſchkoda ſo njeje ſtała; jenoż někotre wuhnje ſu ſo ſpowałale.

Franzowſka a Jendżelſka budżetej dojednanje mjes Južnoſłowjanſkej a Grichiſkej ſpěchowaċ.

Jendżelſkim łódżam ſu ſo wſchě ruſſe móſke pſchiſtawy ſawrjeſe.

S Manile ſo powě, ſo je ſo parna łódź „Nigeros“, transport mjes Filippinami łupami wobſtaraja, we wichorje potepiła. 308 ludźi je ſmjerzć w ſołmach namakało. Wołud nětkorych parnych łódżow w Filippiſkich wodach je njeſnaty; wone ſo jako ſłubſene wobhładaju.

W běhu pjeċ lět je ſo w Sjednoczenych ſtatach ſ automobilemi pſches 100 000 ludźi morilo a na 300000 ludźi je ſo do thorownjow pſchińdżeło dła cžežkich a łohkich ſranjenjow ſ automobilom. Schkoda pſchi automobilowych ſnježbożenjach je ſo ſa tychle pjeċ lět na dwaj bilijonaj dollarow wobliczi.

Swójbne powěſce.

Semrěli: Max Pilž, wumělſki moleŕ w Budyſchinje, 40 lět. — Suſanna Briddowa w Budyſchinje. — Jurij Łukaſch w Budyſchinje. — Gerhard Wolf we Kamjenzu. — Julius Hennig, pſchekhodny ſtražnik na wotp. w Łubiju. —

Towaŕſtwowski powěſtnik.

Domowina proſy wſě ſwoje towaŕſtwa naležnje, zo bychu ſo přinoſki tak ruče hač mózno zarunale, a z tym bychu pokładnikej dźěło trochu wołóžite.

Drježdżany. Serb. tow. „Čornoból“ wotměwa pſchichodnu ſobotu, 4. junija, wjeċor we 8 hodź. pola Gusty Zmija ſwoju měſačnu zhromadźiznu. Naše nowe wustawki ſu hotowe a budźeja ſo pſi tutej zhromadźiznje sobuſtawam wudżělić. Přińdźete we prawje bohatej ličbja. Wšitcy Serbja, kiž hišće pola nas ze sobuſtawom njejsu, ſo z tutym wutrobnje přeprošuja. Předsydſtwo.

Njebelčicy. „Jedn. Sokoł“ zarjaduje druhi ſwjaty dźeń Swjatkow (póndźelu) wulět na kołach do Slepeho a Łaza atd. Wotjědże ſo rano ¼8 hodź. Też Njeſokoljo móżeja ſobujěć. Njech ſo hnydom pola načolnika zamołwja. Jedn. Sokoł.

Radwoŕ. „Sokoł“ zwučuje dźensa pjatk, 3. 6., z dypkom 8 hodź. Po zwučowanju je wažna zhromadźizna. — Kóżdy aktiwny a pasiwny bratr ma winowatoſcž, zo ſo na njej wobdźěli. Načolnik.

Serbſcy pčołarjo! W Prazy wotměwa ſo lětſa wot 3.—10. julija wſoſłowjanſki zjězd a pčołarſke wuſtajeńſa. Štóž by tam chcył ſobu jěć, podaj hnydom ſwoju dospołnu adresu. Jězbu mamy na čěſkoſłowakſkej ſeleznicy wo połojcu potuńšenu a w Prazy za tuni pjenjez dobre přenocowanje a wšě druhe zastaranje a legitimaciju dostanjemy darmo, dyrbimy pak dospołne adresy wšěch wobdźělnikow hnydom měć. — Jězba je na 3 dny wotmyslena (2., 3. a 4. julija) a płaći za jenotliwa snadź na 25 hr. Zamołwjenja njech ſo hnydom pošćelu na adresu:

„Wrjóſ“, Post Räckelwitz b. Kamenz i. Sa., abo: Smolerjec kniharńju w Budyšinje.

Zjednoċeńſtwo ſerbſkich wučerjow změje ſrjedu, 8. junija, dop. w 10 hodź. w Serbſkim Domje ſwoje poſedżenje. Wšitcy ſerbſcy wučerjo we ſłužbje a na wotpočinku ſo z tutym přeprošuja. Dźeńſki porjad: 1. Rozprawa předsydy. 2. Rozprawa pokładnika. 3. Wólby. 4. Naše měšanorěčne šule w knizy: „Die Wenden“ wot O. E. Schmidt. 5. Wšelake. Kral, předs. Krawc, zapis.

Magnetny dom!

Swjatkowne poskićenje!

Serrow kupny dom

GÖRLITZER JOHANNES

Kaufhaus Schenau

BAUTZEN

Serrow kupny dom

Wolmjane museliny a pisane židy za šórcuchi
zelene, čeŕwjene a módre sukno aa suknje
čorne poćelnjenje za kóntuše
pisany barchent za kóntuše
čorne wobsadki za kóntuše
pisane wobsadki a banty wokoło žiwota
wolmjane tkaniny a židy za nahłowjace rubišća a přihodźacymi židźanymi francami, chenillowe rubišća

Wosebje tunjo:

saflnowe šórcuchi, pisane a jenobarbne	3.50
hotowe kapy a banty za holcy .	0.95
čorne, běle a róžobarbne Moiréjowe banty	2.50

Dobre ćehnje k sebi!

Tworykupowace towarstwo w Budyšinje

z. dr. z w. ruk.

Našim česćenym sobustawam poskićamy

k swjatkam

cyle wosebje

dale wšelake

GEG

Częstowe twory

kaž **nječate, formowe a krane pudle**

GEG

najlěpše kołbasy

kaž

Cervelatowu kołbasu I	punt	**1.60**	hr.
włóšsku kołbasu I	„	**1.60**	„
Holsteinsku błokowu kołbasu	„	**1.60**	„
Brunšwigsku šlakowu kołbasu	„	**2.20**	„
najlěpšu mjasowu salotej	„	**1.40**	„
najlěpšu swinjacu hłowu	„	**1.20**	„
najlěpše plece	„	**2.40**	„
najlěpše zawalene plece	„	**2.20**	„
dobru kołbasu w 1/4 punt. tyzach,	tyza	**0.85**	„
„ „ w 1/2 punt. tyzach,	„	**0.45**	„
jatrowu kołbasu w 1/2 punt. tyzach,	„	**0.90**	„
„ „ w 1/2 punt. tyzach,	„	**0.45**	„

Sobustawy, kupujće, štož-li trjebaće, we Wašim wobkhodźe!

Sobustawy, kupujće, štož-li trjebaće, we Wašim wobkhodźe!

Hotel „Běły Kóń“

mějićel: Curt Lange

telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźerńja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšérniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedźelu wot 1/2 12 hodźin dopołdnja
sněd̆ański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa,
Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

Kedźbu! Kedźbu!

Kajkostne kofeje

punt po 2,60 hr., je-li punt za 3,60 hr. kupiće, dostanjeće 1/2 pt. cokora darmo!

Krahl w Budyšinje
na Serbskich hrjebjach 14

Vogtl. gardiny

kupujeće jara tunjo pola

K. Erler w Budyšinje
na Žitn. wikach 11 znaty hosć. „Złota Hwězda“. Rěči serbsći

Żony! + Żony!

Wupłokowace aparaty rigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjelušnowe khołowčki podłožki, štaliki za prědki, štaliki za pažent, też wulki wubjerk wšelakich **gumijowych tworow.**

Wobroćće so dowěrliwje na

Sanitätny wobkhod
R. Wagner w Budyšinje
před Šulefskimi wrotami 9.

1 Hansa-motorske koło bjez dawkoweho a wjednikeho pisma, 3 khody, město 300 hr. za 180 hr.

1 KSB-Puppchen 3 PS stareł motor, ma tunjo na předań
Klingst na Hošće hasy 17.

Parkowy koncert

w Njeswačidle 1. dźeń swjatkow

wuwjedźeny wot hudźb. korpsa II. Btl. 5 Inf.-Reg čo. 10 pod wosobinskim Swjedźenjom wyššeho hudźbneho mišstra A. Käppler.

Započatk 3^30 hodź. popołdnju.

Dobre pohoščenje. Dosahace měsna k sedźenju. Čah do Budyšina jědźe w nocy.

W knježskim hoscencu wot 6^30 hodź. pop. **reje**

Zastupna płaćizna —.50 hr.

Wšitkich přećelnje přeprošuje

Wojeńske tow. w Njeswačidle a wokolinje.

Slěbroworcłowe kosy

kosydła, naprawu ke kosamklepanju

poskića tunjo

Walter Voigt, **żelzowa wikowarnja**
w Budyšinje na Jerjowej hasy 3.

Moltkowa drogerija

Hermann Schubert

w Budyšinje, na Moltkowej dróży 6. Tel. 3746

poskića

zela, barby, łaki, serščowcy, gyps, cement, karbolineum, chlorwapno (Kalk), wapno k pleowanju, salicilty syrićnatan, jatrowy tuk za skót. Symjo nałinjace sredki, koperowy vitriol, żelezowy vitriol, mašin. wolije, mazy za kopyta a kože

Łožowe šaty, najlěpše wupjerki, frjenja, twjelki, płachty k rólowanju, nahłowjace rubišća, chenillowe rubišća, šaty za ćěsne dźěći, čišćane tkaniny, słomjaki

we wulkim wubjerku po najtuńšich płaćiznach.

Emil Wehrle w Budyšinje

na Jerjowej hasy 7 **na Jerjowej hasy 7.**

Emajlowane twory / zacynkow. twory

naprawy do mlokafnjow, kwasne dary, kaž też wšu **hospodafsku naprawu** w najbohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma

Felix Münch w Budyšinje

klampnarski mištr / na Žitnej hasy 8

Dary k firmowanju

z kotrymiž móżeće zwjeselić!

Mužace časniki, časnikowe rjećazy, naručne časniki, wudebjeńki, nože, widlički a łžicy, sšěborne pačercy

kupujeće tunjo pola

Johannes Redl w Kamjencu

wobkhod časnikow a złotych tworow
na Knježskej hasy 4 :: při Mjasowych halach

Wikowarnja z jězdnymi kołami Fuhrmann

w Budyšinje na Hornčerskej hasy 10

jězdne kola
šijac. mašiny
žim. mašiny
gramofony
a płatami

Wšěcy wustojna wuporjedźerńja

Kupowanje a předawanje kubłow

wšěch družin, kaž też wobstaranje hypothekow w kóždej wysokości po přihódnych danjach wobstaratej prawje a spěšuje bjez žanoho doprědkapłaćenja. — **Thieme & Grebe,** ležomnosće a hypotheki wobstaranska centrala **Kamjenc,** Bönischplatz 2, Złota hora. Telefon čo. 193.

Pytam

pomocnicu hospozy, kuchařku, jatwinu holcu, dźowki za dom, polo a do hródźe, pokončow wolsećych kruwarjow a wotročkow.

Přistajeŕka Görlichowa
w Budyšinje na Tuchmacherstr. 1. Telefon 3837.

Lětne klobuki

za žony a dźěći kupujeće tunjo pola **J. Heldig**
na Kěžorskej dróży 22 III
Zane klamy!

Składnosć na kup žonjace jězdne koło, jenož pruhu jězdź. 65.— hr. **Max Seifert**
w Budyšinje Kamjent. hasa 29

Koże

wšěch družin

kupujetaj stajnje po najwyšších dnjowych płaćiznach

Kießling & Erdenberger
na Zwonk. Lawskej hasy čo. 45
Sobotu w hoscencu „Połměsačka“

Żiwnosć

z masiwnymi twarjenjemi a 18 kórcami wšeteho wotnjateho pola a ze stejacymi žnjami, je na předań

w Kosowje čisło 7
pola Njeswačidła.

Marmorojty šćerk

(Kies) za rowy a zahrodki ma najtuńšo na předań

Erwin Giebner
w Bud. na Drjewowych wikach 7
Telefon čo. 2907

Knefle

wšěch družin

wobsadki, nahłowjace banty, taflowe banty

we wulkim wubjerku poruna

J. A. Henoch
w Budyšinje na Hłownem torhošću 4. (Złoty hodźer)

Bohu lubemu Knjezej nad žiwjenjom a smjerću je so spodobało, našu lubu mać

Marju Żurowu rodź. Waldźic

srjedu, 1. junija pop. w 3 hodź. ze swj. sakramentami doma wobstaranu, do swojeho njebjeskeho raja wotwołać.

Wo pobožny pačeŕ za dušu zemrěteje proša

zrudni zawostajeni.

We Mnišońcu, Worklecach, Glauchawje, Budyšinje a Drježdźanach, 2. VI. 1927.

Čelne powostanki lubeje zemrěteje so sob., 4. junija pop. w 4 hodź. w Hajnicach swjatej zemi přepodadźa.

Přiloha k čisłu 128 **SERBSKE NOWINY** Pjatk, 3. junija 1927

400 lětny jubilej Budyskeho gymnazija.

II.

Sćrjedu dopołdnja wot 11 hodź. wotměwasche so we Centralnym dźiwadle pod nawjedowanjom knjesa studijowego rady Johna

Zwjedźeńſki aktus,

kiž so sapoča se hrjebowa gymnasialneho khóra pod knjesom wucićerjom Rjerjcom „Weimej“ wot Richarda Wagnera. Schulež Franz Krawsa wjeſesche na to narěč we łacjanskej rěči, po nim pſchednjeſe schulež Wolfgang Winkler ſchiſku elegiju Turtaiopa. — K temu pſchiſamknychu ſo ſpěwy wſchelakeho wopiſa. Sćerjenja, kotrejž knjeni mandźelska ſtud. radź. Katharina Jakubowa je zwojim rjanym ſopranowym pſchednjeſe. Spěwy pſchewodźeſche na dobrym Förſterowym ſchidle knjes wucićer Rjerjcz. Zwjedźeńſki aktus dozpě ſwój najwyſchſchi ſkhodźeńſ ſe

Zwjedźeńſkej narěčju knjesa rektora.

Knjes wyſchſchi ſtudijowy direktor dr. Ruge witaſche wotrowne wſchitkich zwjedźeńſkich hoſći, mjes nimi knjesa kultuſowneho miniſtra dr. Kaiſera, knjesa měſchćanoſtu dr. Förſtera atd. Potom rychtowaſche wo jaſnym wobrazach ſtawizny wo wuwiću Budyſkeho gymnazija wot jeho ſałożenja w lěće 1527 hač do dźenſniſcheho dnja. Budyſki gymnaſij je jedyn ſ najſtarſchich reformazijſkich gymnaſijow Němſkeje. Wón je tež cźeſće cźaſy ſwobu pſchetrał, kaž ſu město Budyſchin pſchechile, kaž mór, wójnu, wulke wohnje. Knjes rektor ſpominaſche wobeje na dweju ſtarej rektorow gymnaſija, kotrejž ſtaj ſwěbi wo njón wulke ſaſłužby dobyłoj, na Theilla a Rosenberga. W 19. lětſtotſa ſta ſo ſ gymnaſijom wažne pſcheměnjenje. W lěće 1864 ſaſajahny do ſwojeho nowehu twarjenja pſchi Biſmarckowej dróhy, hdyž běſche pſchedy pſches 325 lět dołho w ſtarej baſtoji ſwój pſchebytk měł. S wobzeběitym dźakom ſpominaſche rěčnik tu na rektora Palma, kiž je w tehdomnišim cźaſu je ſwojej krutej wolu gymnaſij nawjedował. Wón Palma pohadża też napiſmo na cźole gymnaſijowehu twarjenja a w auli. Wón pokaſa na wſchelakoroſeże wobdźełſtwa Budyſchina a jeho wokolinu, hdźež katoliſy a evangeliſy, Sserbjo a Němcy hromadźe bydła, ſ kotrejež pjenjezninow je tudomny gymnaſij do zyle hinaſchich wobſtejnoſćow ſtajeny hač druhe gymnaſije. Wot lěta 1850 podawaſche ſo na gymnaſiju pjeza teſ ſerbſka wucźba. Teſ katoliſy ſtarſchi ſcźelechu w podźěſchich lětach ſwoje dźěći na měſchćanſki humaniſtiſki gymnaſij, někotryž kuliž katoliſi duchowny je ſ Budyſkeho gymnaſija wuſchoł. Knjes rektor pſchejeſche, ſo bychu dobre poměry mjes katoliſkimi a evangeliſkimi dale wobſtałe. Dale dopominaſche ſhromadźenych na to, ſo ſu ſtary humaniſtiſki gymnaſij pſched někotrymi lětami do reformiſkeho gymnaſija pſchewobroćili, ſo pak ſu ſo ſtarſchi ſaſo ſa humaniſtiſki gymnaſij wuprajili k wjeſelu wſchěch pſchećelſow gymnaſija, pſchetož ſamrěj rěčiſta a łacjanſka, dyrbjeſ ſo wucźeć, dołeſ halle wonej prawy podſoł dawaſej za prawu wucźenſku a wědomoſć. Wot jutrow 1927 je gymnaſij ſaſo pełnohumaniſtiſki gymnaſij. A hordy ſmě być na ſwoju rjanu tradźiju. Knjes wyſchſchi ſtudijowy direktor ſpominaſche dale, ſo ſu na gymnaſiju pſchezo wjele ſchulerjow ſe wſow měli, ſchtož pak je w tutych lětach popuſchćiło, dokelž ſu ſtarſchim penſije pſchedrobe; dołeſ ſu internata njeje, je gymnaſij wjele ſchulerjow ſhubił. Pſchećiwo wſchelakim nowozjawjenym měnjenjam, ſo je humaniſtiſki gymnaſij ſaſtarjeny a ſo ma ſo wotſtronić, ſo knjes rektor

kruće wobroćił a ſakitowaſche greſchećźinu a łacjanſcheźinu, kotrejž hakle ſchulerja prawje hódneho ſcźinjeć. S pſchećom, ſo by Bóh Knjes gymnaſij po puću dopředka a horje wjedł, ſkónčí knjes rektor ſwoju ſwjedźeńſku rěč.

Po nim běchu ſo wſchelagy knjeża k ſtołowi ſamołwili. Najprjedy poręcźa knjes kultuſowy miniſter dr. Kaiſer, wupraji gymnaſijej w mjenje miniſterſtwa ſa ludowe wukhlowanje ſbožopſchećze k jeho 400lětnemu jubilejej a pſchepoda jemu 3000 hriwnow ſa wudopołnjenje wucźeńſkich patrjebow a podobne wěcy. Knjes měſchćanoſta dr. Förſter wupraji dźak města Budyſchina miniſterſtwu, rektorej a wucźerjam, ſo ſu gymnaſij tak derje pſches cźeſće cźaſy pſchewjedli, w mjenje města witaſche też wſchitkich hoſći, kotrejž je ſwojej pſchitomnoſći też město cźeſćeja. Gymnaſijej pſchepoda wopiſmo, ſo jemu město łoźde lěto 200 hriwnow pſchipomoz wupłaći. Sa nehbuſchich ſtarych ſchulerjow poręcźa knjes general Schmidt a pſchepoda ſakład ſa ſtipendij, kiž běſche 3000 hriwnow wuńoſi a kotryž ſo po jeho wuprajenju pſchichodnje hiſchće powyſchi. Knjeſa rektora dra. Rugu pſchija ſa cźeſtnoho ſobuſtwa do ſjednoćźenſtwa Discipuli quondam Budissini, to je prěni króć, ſo ſo jenemu rektorej tale cźeſć ſtanje. Knjes dr. Witt pſchepoda w mjenje ſtarſchich 2500 hriwnow, kotrejež dań dyrbitej doſtojnaj a potrěbnaj ſchulerjej ſa ſchulſki cźaſ doſtawaś. S krajnych ſtawow poręcźa knjes Waydorf a woſjeni, ſo ſu kraſne ſtawy wobſtankli, ſo chźeźa łoźdołětnje 2 ſchulerjomaj 230 hriwnow hromadźe pſchiwobroćiś. Knjes tajny gyrkwinſki rada Rosenkranz poręcźa jako ſaſtupjeŕ ſuperintenturny a w mjenje nowehu wokrjeſneho gyrkwinſkeho hamta ſobom w mjenje knjeſa wyſchſcheho gyrkwinſkeho hamtiſkeho rady Thomaſa łoźdi, ſo je wokrjeſnu gyrkwinſki ſwjaſk ſa ſchulerjow, kotrejž poſdźiſcho k bohoſłaſtwoje pſchenđu, 300 hriwnow jako ſtipendij wuſtajił. Knjes primarius Fröhlich dźakowaſche ſo wobeje gymnaſijej ſa ſpěwanje na njedźelſkich kemſchenjach a ſoźěli, ſo je gyrkwinſke pſchódſtejeńſtwo ſwoj. Pětra wobſtankło, lětnje 100 hriwnow jako nyńo ſa jeneho abo dweju ſpěwarjow poſtajicź. Sa Lipſcźanſku univerſitu rěčeſche knjes tajny rada Körte a wuſpěchny wobeje, kaž wulki ſajim na univerſicźe ſa humaniſtiſke wyſchſche ſchule maju. Knjes tajny rada profeſor dr. Klemperer poręcźa ſa Techniſku wyſoku ſchulu we Drježdźanach, ja induſtriju w Budyſchinje a wokoliuje knjes wobſedźer kopernika Ewald Reinhardta pſchiluby 2000 hriwnow podpjery ſa ſchulerjow gymnaſija. Knjes wyſchſchi ſtudijowy direktor dr. Weyner pſchedenjeſe dwoje ſbožopſchećze, wot ſakſkeho ſwjaſka filologow a wot krajneho ſwjaſka wucźerjow na wyſchſchich ſchulach Sakſkeje. Sa Krajnoſtawſku wyſchſchu ſchulu (nehbuſchi ſeminar) rěčeſche knjes wyſchſchi ſtudijowy direktor ſchulſki rada Eiſenſchmidt a poſoła na dobre ſyłudne poćźahi mjes Krajnoſtawſkej wyſchſchej ſchulu a gymnaſijom. Knjes wokrjeſny wyſchſchi ſchulſki rada profeſor Kral pſchejeſche wjele ſbożа w mjenje ludowych a powołanſkich ſchulow a w mjenje wokrjeſneho wucźeńſkeho towarſtwa. Wot ſuſodneho Sitawſkeho gymnaſija gratuloważe knjes wyſchſchi ſtudijowy direktor dr. Hunger a ſa Sſorjelſki gymnaſij knjes wyſchſchi ſtudijowy direktor dr. Müller. Sa knjeſa profeſora dra. Haupta pſchepoda knjes rěčnik Marſchner wuſtajenje wo 1000 hriwnow k dopomnjenju na ſwojeju prjedowniſkow dra. Mättiga a Peuzera. Knjes rěčnik dr. Pfeiffer ſ Plawna pſchepoda 1000 hriwnow jako kapital ſa wuſtajenje k dopomnjenju na dra. Arnoſchta Richarda Scholtu. Dań ſ tutych pjenjes ma ſchulerjej dóſtaś, kiž ma najlěpſchu zenſuru w gridſikim, pſchi jenajej hódnoſći ma pſrjenje prawo ſtyn Budyſkeho rjemjeſlniſkeho miſchtra. Stónčnje poręcźa knjes namóſtſki farař Wangemann. Knjes rektor dr. Ruge podźakowa ſo wſchitkim rěčnikam ſa jich ſbožopſchećze a dary a ſo ſu ſo tak živje ſa humaniſtiſki gymnaſij wuprajili.

Se ſwjedźeńſkej kantatu,

kotruž je Hans Sachſa, nehbuſchi ſchulerſ Budyſkeho gymnaſija wudźełał, ſkónčí ſo poſobowaza ſwjatoczniſnoſć.

(Stónčenje ſcźěhuje.)

Drježdźanska wustajenca „Papjera“ wotewrja swoje wrota.

W Drježdźanach, 1. junija 1927.

Rano zahe hižo stawach, zo bych w prawem času na wustajeńšću był a sam po swojej woli wšě městna překhodźił, prjedy hač so wustajenca wotewri. Stary zastojnik při hłownym zakhodźe mje hišće derje znaje, mam dźe tež swój wupokaz a tuž zastupju. Spěšnje překroču stare a nowe twary, hdźež sta rukow hišće twari, rjedźi, mašiny maza a je spytuje. Wonka na městnach a pućach wozy a auta pěsk woža, walki runaja a ludźo z łopaćemi sypaja. Wjacy stow ludźi dźěłaja tež tu, a mjez nimi spóznawam někotrehožkuli, kotryž je jónu lěpše časy widźał a hinaše dźěła zwučeny był, je pak je w hospodarskej nuzy zhubił a tuž hlada, kak so zeźiwi. Přeńdu na Herkulowu aleju, tu je tróji puć mjez starymi lipami we cyłej swojej dołhej smuzy hižom w swjatočnym kabaće, k woběmaj stronomaj wobrubjeja ju stołpiki a wot jeneho k druhemu wisa pas z milinowymi lampkami, jedna při druhej — njesměrna drje jich ličba a wječor je to zawěsće wobkuzlacy wobraz. W hałozach słyšu najrjeńši koncert, raňše holdowanje stwórby swojemu stworićelej a też moja wutroba wuronja raňši kěrluš.

Sym nimo botaniskeje zahrody a na alejowym wukóncu zastupju do zabawneho dźěła. Tu je so wot lońšeho lěta wšo přeměniło; loni rjane zahrodki, jězorčk, hrjadki ze zeleninu, sadowe stowy we wšěch formach a škleńčane rostlinarnje — a lětsa małe městačko ze wšej možnej přiležnosću, zo mohli so zabawić, wjeselić a posylnić stari a młodźi.

Na tamnej stronje, hdźež běše loni wěža, zeleny dom, wulka róžownja, dalijowe a kwětkowe pola, pohrjebniščo a wjele druheho, tam je wšo zaso wurunane, młodźna trawa tam rosće a stare duby a druhe štomy sebi šeptaja wo wulkotnych swjedźenjach Augusta Sylneho a přirunaja to z nowym žiwjenjom dźensnišeho splaha.

Cyła přestrěń lětušeje wustajeńcy wězo lětsa njeńsa, ale w swojim wobsahu přenjotna a njebudźe dołho wjacy widźana a w swojich twarach je monumentalna a dycha we swojich barbach a jednorych formach harmoniju měra. Přeni raz stej wustajeńca a zabawa dospołnje dźělenej a přez dołhu Herkulowu aleju zwjazanej. To je zawěsće zbožowny postup.

Připołdniša hodźina so přibližuje, hižom khwataju ludźo w swjedźeńskej drasću a ½12 hodź. je wulka žurla napjelnjena z wosebje přeprošenymi hosćemi rozdźělenymi po wšelakich skupinach na čisłowanych městnach, wšo hromadźe drje na połdra tysaca ludźi.

Křižny khor z Feiereisowym orchestrom pod wjedźenstwom profesora O. Rychtarja zanjese krasny zawod Lortzingoweje opery „Waffenschmied“: „Sapaj

Na dalokich pućach.

K. B. Sěca w Sowrjecach.

23] (Pokračowanje.)

Po čišćanym programje, kiž bě naše wjednistwo kóždemu dało, dyrbješe so na druhi dźeń přistaw a wšelke druhe wobhladować, tuž so w postajenym času na postajenym městnje hromadźachmy. Přistaw njemóžeše daloko hyć, běch tola z łoža stanywši z woknom cyły wulki lěs wysokich sćežorow (Mast) widźał. Črjódka parnych čołmow na nas čakaše, do tych so zesydachmy a jězdźachmy pak tu pak tam. Někotryžkuli je drje hižom na čołmje po rěcy abo haće jězdźił, ale tu w přistawje ze swojej mudrosću daloko přišoł njeby; přetož tu so wšo mjerješe z małymi a wulkimi wozydłami (Fahrzeug), a kóžde khwataše, a přeco zaso so dźiwach, zo jene do druheho njezawadźi. Dokelž kóžda wulka namórska łódź jara wjele ruma trjeba, je też přistaw šěroki a dołhi, a štóž na jenym kóncu steji, njemóže jón hač do tamneho přewidźeć. Kołwokolo je šěroki puć, při nim na hornjej stronje hohrske twarjenje steja, jene při druhim; to su łubje abo składy (Speicher) za přiwožene twory; tamnu stronu puća je twjerda šěroka murja, hač na dno wody dosahaca, horkach pak z pućom jenak wysoka; do njeje su tolste kamjeńtne abo też żelezne stołpy zamurjowane, za te so łódże přiwjazuja, zo njebychu wotpłanile. To běchu radne powjazy (Tau), tak tolste kaž ruka za pjasću. Murja, puć a składy rěkaja zabrjoh (Kai). Łódź, kiž tu załoži, přilehnje so po cyłej dołhości k muri a puści ćežku kótwicu na tolstym żeleznym rjećazu na dno, ta so z jenej ručicu hłuboko do zemje zaštapi a zaryje a zastaji łódź, zo njemóže dale płuwać; potom hakle so přidku a zady powjazy wućisnu, kiž so wokoło kamjeńtnych stopow zwija a zasukaja; hakle dwójcy a trójcy wobtwjerdźena so łódź wot murje hibnyć njemóže. Potom so drjewjany móst na nju połoži, po kotrymž so twory wukładuja abo nakładuja; za wulke a ćežke kruchi pak maja tam wšudźom z běhadła (Kran)), kiž ze parnej mocu dźěłaja a twory na ćežke wozy kładu, kotrež je na sklad dowjezu. Hdyž tež we wulkich twarjenach milijony centnarjow leža, njemóžeš sej tu tola ničo kupić, a by-li snano do jeneho stupił a sej pjeć puntow kofeja żadał, měnjo, zo jón tu z prěneje ruki za pół pjenjez dostanješ, bychu dźiwne na tebje hladali a swój žort z tobu měli; rozumił pak jim ani słowěka njeby, přetož dźěłaćerjo tu jenož nižnoměrscy (plattdeutsch) rěča.

To jara dołho traje, doniž twory z Hamburga k nam na wjes dońdu. Zwjetša so łódźniske towarstwa z kupowanjom a předawanjom njezaběraja, runje kaž naše żeleznicy też nic, ale přiwožuja a wuwožuja twory jenož za wulkich překupcow, za čož so wězo derje zaplaćić dadźa. Tajcy wulkopřekupcy twory zaso druhim předawaja, kiž po tysacach centnarjach bjeru, ći je dale dawaja tajkim, kiž snano po stach kupuja, wot tych měšćanscy překupcy něhdźe po dźesaćich bjeru, a zaso wot tych, mali wjesni klamarjo po jenym centnarju. Často dosć pak twory přez hišće wjele wjacy rukow dźeja. Tak přińdźe, zo su čim dróžše, čim wjacy su je poměli, dokelž chce sej kóždy wikowar porsty pozločić. A na wšem posledku też sej njenasytna wyšnosć na kóždym skhodźenku wobrotny dawk (Umsatzsteuer) žada. A te cyłe dobytki a dawki poprawom (abo z njeprawom!) my přetrjebarjo płaćimy.

Běchmy też na wulkej łódźi, kiž bě pšeńcu z Ameriki přiwjezła. Ta bě bjez měchow do wulkich komorow nasypana; to bě něšto hódno zorna. Přemjerće wašu jstwu; hdyž je ta mojedla 6 m dołha, 5 m šěroka a 3 m wysoka, wopřija 90 sažnych metrow (Kubikmeter = cbm), jedyn cbm waži z wodu najpelnjeny 20 centnarjow abo tunu = T, tuž do jstwy 1800 centnarjow abo 90 T wody dźeja, dokelž pak je pšenca něšto ćežša, chcemy rjec 2000 centnarjow abo 100 T. Wulke łódże pak, kiž su za wuwoz žita wosebje připrawjene, nasypuja někotre tysac tunow, hewak so jězba płaćiła njeby. Chcemy prajić, zo wjezba 2000 T abo 40 000 centnarjow wućini; do dwajcentnarskich měchow sypana by to 20 000 měchow było, te bychu zorno njetrjebarjam dóstajeli, też bychu wjele wjacy ruma trjebałe hač sama pšenca. Chceš-li telko centnarjow do twarjenja zesypać, dyrbjało te 20 m dołhe, 10 m šěroke a 8 m wysoke być. Při tym je cbm pšenicy 25 centnarjow ličeny. To so dźiwnje posłucha, štóž pak žanu wulku łódź wot dna hač do wjercha widźał njeje, njemóže sej předstajić, kak wjele ruma w njej je. Budźechu-li ludźo telko pšenicy wunosyć dyrbjeli, by to wobćežne, dołhotrajace a drohe dźěło było, ze zběhadłom to spěšnišo dźěše. Z boka łódże wulki čołm steješe, do teho bě wot horkach deskowe korto położene; w pšeńcnej komorje někotri mužoja do wulkich blachowych čworow (Kübel) abo bowow (Eimer) zorna načěrachu, zběhadło prózdny přiwjeze a polny zběhny, horkach jón dwoje hrabnyštaj a do korta wusypnyštaj, a pšenca sama do čołma běžeše, mjez tym bě zaso druhi napjelnjeny; a tak to dale dźěše, khwatajcy, njepřestawajcy, doniž komora prózdna njebě. Zo při tajkim khwatanym dźěle wjele zorna do wody spada, na to nichtó njekedźbowaše, njemějachu tu khwile zornješka zběrać. Wěš dźěła dyrbja na łódźach jara spěšnje wot rukow hić, dokelž kóžda hlada, zo by tak khětře hač je možno, zaso po přistawa wujěć mohła, přetož w nim ležo ničo njezasłuži, ale ma jenož wudawki za swój lud, za dźěłaćerjow a też za přebytk w přistawje; dokelž tón też darmo njeje a być njemóže, přetož město, kiž je tu wšo natwariło a připrawiło, kiž dyrbi za zarjadnistwo a wobkhadny porjad, też za nowotwar a wuporjedźenja wulku črjódku zastojnikow a dźěłaćerjow płaćić, chce za to wězo też něšto měć. Tele wudawki złožuja so po wulkosći łódźow a padaja khětro do pjenjez. Dźěłaćerjo w přistawje žanych dobrych dnjow nimaja, wězo też za to wjele wjetšu mzdu dostanu hač so pola nas płaći. Kóžda přikhadźaca łódź swój blak připokazany dostanje, to so złožuje po jeje wulkosći a po tym, štož přiwjeze.

(Pokračowanje sćěhuje.)

pkomjo, zet so worcło". Ko tutej zimacej nudźbje měsješe president lětneho rozhladu, měšćanski rada dr. Krueger wotewrjenišku rěč. Spominaše na kwětkowu harmoniju łońsheo lěta a na ćeže, suchu materiju papjery tak podawać, zo so zwjeselitej wutroba a wóčko. Přez intensivne dźěło je so poradźiło, zo je wustajeńca „Papjera" hódna naslědnica předchadźacych a nowy pohon za cyłu tutu industriju našoje zemje. Słowa dźaka wěnowaše wšěm spěchowarjam a hosćom wšěch worstow, wobźarujo, zo pak ani jedyn nimskostatny minister njemóžeše přikhwatać a skónći ze slowami Abrahama a Santa Clara: „Papjera je nastroj wučenych, je skład knihi. Papjera je domjaca nadoba kenclije, pokład šulerja, nošerka čłowjeskeje towaršnosće a přećelstwa, papjera je najwjetši wužitk swěta. Moja papjera, štó staj — wuznaj prawje — twojej staršej? — Nan, rjeknje ći, běše łapak, mać pak ćwak šlohjerdy. — A z tak jednoreje, wěčneje łapakowskej cwólby tak krasna wěc!" Tuž njech wšitcy wot papjery a našeje wustajeńcy rjeknu: Wona je woprawdźe krasna wěc.

Potom sakski hospodarski minister dr. Wilhelm tolmačeše přeća a postrow knjeżerstwa, rěčeše wo stawiznach lětneho rozhladu a wuzna, zo je lětuša šěsta najwulkotniša w hobrskich rozměrach a jeje dospołnosći. Jeje kuzło, zo směmy do twornjow pohladać, hdyž je ju ježdom komu možno. Proces dźěła wotwiwa so před našimaj wočomaj. Wukmy dźěłodawar, dźěłaćeř a my jako cyłk čłowjeskich mocow a cyłeho našeho hospodarstwa jencho zmysła być w službje cyłeho ludu: přez dźěło k swobodźe!

Statny sekretar dr. Freudelenburg přinjese přeća a strowjenja Barlinskeho knjeżerstwa. Lětuša wustajeńca pokazuje předmjet, kotryž w našim kraju na wyšinje stoji, wosebje w Sakskej (pjaty dźěl němskeje papjeroweje industrije). Tola ze strachom hladamy do přichoda. Wukrajne wiki su nam přez cła a politisku zwjazanosć nimale njemóżne. Wóčakujemy pak bórzy wuznaće liberalnišich zasadow swětoweho hospodarstwa. Lětuša wustajeńca chcyła sobu pomhać ludy zbliźić.

Na to zanjese khór wosebity swjeđeński postrow k wotewrjenju.

President dr. Krüger wozmamjeni wustajeńcu jako wotewrjenu a swjeđeńska zhromadźizna přez nju přeńdże w 13 hodź. a wšudźom běchu dźěłaćerjo hotowi, mašiny wrjeskotachu a čłowjek njepřińdże ze dźiwanja.

W 15 hodźinach wotewrichu so wrota za zjawnosć. Wšě 6 zakhodow 6. lětneho rozhladu jewjachu swjeđeńsku pychu a po cyłym měsće Drjeźđźanskim zmahowachu so khorhoje. D.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyšina.

Michalska zyrkej.

W Michalskej zyrkwi swjatokrowicku rano 1/8 hodź. němske wotkasanje, dop. 1/9 hodź. němska a w 10 hodź. serbska Boża słužba (farar Kapkeř). Sbórka za fakli zyrkwinski fond.

Druhi dźeń swjatkow rano 1/8 hodź. Boże wotkasanje (serbske, farar Kapkeř), dop. 1/9 hodź. serbska Boża słužba a w 10 hodź. dźěćikemschenje (farar Tischer). — Sbórka za fakli zyrkw. fond.

Semrěła 31. 5.: Marja Radlena rodź. Hänschelez, njeboh Jana Arnoschta Pietscha, wumjeńkarja w Stešinje, sawostajena wudowa, 78¾ l. stara.

Krajnozyrkwinske zhromadźenstwo w Budyšinskich nalu na Rózowej haży 31.

Sswjatki njeje žana njedźelska schula. Druhi dźeń swjatkow wječor we 8 hodź. je swjatkowna swjatoczneršcź. Wutoru wječor we 8 hodź. je swjatk młodźiny za rosćudź. kichesć, za młodźenzow a hólcu tehorunja za młode holzy. Schwórtk wječor we 8 hodź. je biblijska hodźina.

Shromadźenstwowny wothladowar Zimmermann jme je biblijsku hodźinu wutoru w Cunewalde, hrjedź w Semjach, schwórtk w Budyšinje, a pjatk w Tuchlizach. —

Pućowanšći předar Kschižan z nje njedźelu dop. 1/10 hodź. serbske předowanje w Kotzach, pop. 1/2 hodź. njedźelska schula a w 3 hodź. biblijska hodźina w Wjeli Hori, wječor w Hlinje, wutoru we Wjasowizy I, hrjedź na Židowje, schwórtk we Wjeleczinje a pjatk w Čjornjowje.

S Budyšez.

W Budeštezach smje na zrěnim swjatkownym dniu farar Wójz rano w 7 hodź. němsku spowědź, rano we 8 hodź. němske a 1/10 hodź. serbske předowanje.

Zyrkw. khór spěwa „O Swjaty Ducho" — wot J. W. Franck.

Na druhim swjatym dniu swjatkow smje rano we 7 hodź. farar Wójz serbsku spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. 1/10 hodź. němske předowanje.

Na swjatkownym swjeđenju so ta powschitkowny zyrkwiny pokład sběra.

S Barta.

Sswjatkowničku rano je we 8 hodź. serbske a dop. 1/10 hodź. němske kemschenje (farar Tischer z Budyschina).

Druhi dźeń swjatkow je rano we 8 hodź. němske předowanje (farar Berg z Budyschina).

Na wobźmaj dnjomaj sbórka za zyrkwinski fond.

Tśeći dźeń swjatkow pop. w 3 hodź. towaršstwo žonow.

S Budyschinka.

Druhi dźeń swjatkow budźe rano we 8 hodź. serbska a dop. 1/10 hodź. němska Boża słužba (knjes farar Räda ze Budyschina). Sbórka za krajny zyrkw. fond.

S Bukez.

Sswjatkowničku rano we 8 hodź. serbska a dop. 1/10 hodź. němska Boża słužba. Zyrkw. khór spěwa: „Wój, ducho swjaty, napjelń nasche wutroby. Pop. w 2 hodź. dźěćikemschenje.

Druhi dźeń swjatkow rano 1/7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. 1/10 hodź. němska Boża słužba. Ssobuskutkowanje pósaunoweho khóra.

Na wobźmaj swj. dnjomaj sbórka za powschitkowny zyrkw. pokład.

S Drježcheo Wujeżda.

Sswjatkowničku rano we 8 hodź. serbska a dop. 1/10 hodź. němska Boża słužba.

Druhi dźeń swjatkow rano we 8 hodź. serbske a dop. 1/10 hodź. němske cźitanje.

S Hodźija.

Sswjatkowničku rano we 7 hodź. smje farar Voigt serbsku spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. 1/10 hodź. němske kemschenje. Dop. w 11 hodź. je Boża słužba za dźěći.

Druhi swjaty dźeń smje farar Voigt rano w 7 hodź. němsku spowědź, farar Wjesar rano we 8 hodź. němske a dop. 1/10 hodź. serbske kemschenje.

Na wobźmaj swj. dnjomaj sbórka za powschitkowny zyrkw. fond.

S Hornjeho Wujeżda.

Sswjatkowničku rano we 8 hodź. swjeđeńske kemschenje se sbórku, dop. 1/10 hodź. kemschenje za dźěći (farar Müller z Bilopiz).

Druhi dźeń swjatkow je rano we 8 hodź. swjeđeńske kemschenje se sbórku, po tym wokrowanja a khěrzenja (farar Hila z Palowa).

Sćrjedu 8. junija wječor we 8 hodź. biblijska hodźina (kantor Kraus).

S Hucziny.

Sswjatkowničku rano we 8 hodź. serbska a dop. 1/10 hodź. němska Boża słužba. Sbórka za zyrkw. fond. — Wječor we 8 hodź. biblijska hodźina w Hlinje «k. shromadźenstwowy wothladar Kschižan).

Druhi dźeń swjatkow rano we 8 hodź. serbska a dop. 1/10 hodź. němska Boża słužba. Sbórka za zyrkw. fond.

S Hrodźischcza.

Sswjatkowničku rano we 8 hodź. němska, dop. 1/10 hodź. serbska Boża słužba. Zyrkwinska hudźba: Sswjatkowny spěw wot Frońa.

Druhi dźeń swjatkow rano we 8 hodź. serbska a dop. 1/10 hodź. němska Boża słužba.

Dopołdnja 3/11 hodź. dźěćikemschenje.

Na wobźmaj swj. dnjomaj je sbórka za powschitkowny zyrkw. fond.

Pokhowani: August Max Böhma, žiwnoschćer we Hrodźischczu, 54 l. 11 m. a 15 dn. stary. — Jan Arnosch Peschel, mandźelski syn kubleria Jana Augusta Peschela w Drježdźiju, 11 l. 11 m. 2 dn. — Liesbeth Sokez, mandźelska dźowka wyšerichtlowskeho hejtmana Maza Soki w Hrodźischczu, 1 l. 6 m. a 8 dn. stara. — Khorla Trawda Matthes, wumjeńkarja we Wichowach, 83 l. 8 m. 22 dn. stary.

S Khwaczicz.

Sswjatkowničku rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske a dop. 1/10 hodź. serbske kemschenje. — Posaunisći khór: „Wschitko, schtož wodych ma, khwal Knjeza." —

Druhi dźeń swjatkow rano we 8 hodź. serbske a dop. 1/10 hodź. němske kemschenje.

Na wobźmaj swj. dnjomaj je sbórka za powschitkowny zyrkw. fond.

S Klukicha.

Swjatkowničku rano we 8 hodź. němska a dop. 1/10 hodź. serbska swjeđeńska Boża słužba.

Druhi dźeń swjatkow rano we 8 hodź. serbska a dop. 1/10 hodź. němska swjeđeńska Boża słužba (knjes farar Mikela-Maleschanski).

S Kotez.

Sswjatkowničku je rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske předowanje (wošadny farar), dop. 1/10 hodź. serbske předowanje (zuczowazy předar Kschižan z Wóleje Hory), pop. w 2 hodź. je němske kemschenje, za dźěći (wošadny farar).

S Lupoje.

Sswjatkowničku rano w 7hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němska a dop. 1/10 hodź. serbska Boża słužba, 1/11 hodź. dźěćikemschenje.

Druhi dźeń swjatkow rano we 8 hodź. serbska a dop. 1/10 hodź. němska Boża słužba (knjes farar Kapkeř-Njeswačidlski).

Na wobźmaj swj. dnjomaj je sbórka za powschitkowny zyrkw. pokladnju.

S Minakała.

Sswjatkowničku rano we 8 hodź. serbske a dop. 1/10 hodź. němske kemschenje.

Druhi dźeń swjatkow rano we 8 hodź. němske a dop. 1/10 hodź. serbske kemschenje, 1/11 hodź. kemschenje za dźěći.

Na wobźmaj swjatym dnjomaj sbórka za fond kraineje zyrkwje.

S Nješwačidła.

Sswjatkowničku rano we 8 hodź. serbska a dop. 1/10 hodź. serbska swjeđeńska Boża słužba.

Druhi dźeń swjatkow rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. 1/10 hodź. němska swjeđeńska Boża słužba (knjes farar Renč z Lupoje).

Na wobźmaj swjatym dnjomaj sbórka za fond kraineje zyrkwje.

S Rožarcz.

Sswjatkowničku rano we 8 hodź. serbska a dop. 1/10 hodź. němska Boża słužba, po tutej němskej spowědź. Zyrk. khór spěwa.

Druhi dźeń swjatkow rano we 8 hodź. němska Boża słužba, dop. 1/10 hodź. serbska Boża słužba.

Na wobźmaj swj. dnjomaj je sbórka za powschitkowny zyrkw. fond.

S Porschcz.

Sswjatkowničku rano we 8 hodź. budźa serbska a dop. 1/10 hodź. němska Boża słužba.

Druhi dźeń swjatkow budźe rano we 8 hodź. serbska a dop. 1/10 hodź. němska Boża słužba. Pop. 1/2 hodź. dźěćikemschenje we Boschczach a tehorunja dźěćikemschenje we Porschczach: pop. 1/2 hodź. za młodźiche a w 2 hodź. za starsche dźěći.

Na wobźmaj swjatym dnjomaj sbórka za fond kraineje zyrkwje.

Tśeći dźeń swjatkow pop. w 3 hodź. žónske towaršstwo w Lindnerez hoscenzu w Porschczach.

S Nakez.

Sswjatkowničku rano we 8 hodź. serbska spowědź, dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemschenje.

Druhi dźeń swjatkow dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemschenje.

S Ruchwalda.

Sswjatkowničku je dop. w 9 hodź. serbske a 1/11 hodź. němske kemschenje.

Druhi dźeń swjatkow je dop. w 9 hodź. němske a 1/11 hodź. serbske kemschenje.

Se Sślepeho.

Sswjatkowničku dop. w 9 hodź. němska Boża słužba, serbska 1/11 hodź. Sbórka za Ljudych wošadu.

Druhi dźeń swjatkow serbska spowědź a Boże wokasanje rano 1/8 hodź. serbska Boża słužba dop. w 9 hodź., němska 3/11 hodź.

Samjertny khěrluch so spěwa s. Hanu Kónzanoz we Rownem.

Sbórka za hłowne biblijske towaršstwo w Berlinje.

Sukrowanaj: Wilhelm Kowalik w Nowym Měsće a Hana Wěrikez se Sślepeho.

S Wójkowa.

Sswjatkowničku rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske a dop. 1/10 hodź. serbske kemschenje. — Sbórka. Pop. 1/4 hodź. Boża słužba w Lěšcu.

Druhi dźeń swjatkow rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. 1/10 hodź. němske kemschenje. Sbórka. Dop. w 11 hodź. kemschenje za dźěći.

S Wópporka.

Sswjatkowničku je dop. 1/10 hodź. předowanje, dop. 3/11 hodź. sćeženje towaršstwa młodźenzow, w 11 hodź. kemschenje za dźěći (farar Kanig z Kotez).

Druhi dźeń swjatkow je rano we 8 hodź. předowanje (farar Kanig z Kotez.)

Wokrjesne sadplahowace towaršstwo w Budyšinje

wotměwasche 30. haprleje w „Krónje" swoju lětušu hłownu shromadźišnu. Přichodźowa hamtiši hejtman dr. Jungmann poda lětnu rosprawu, kiž pokasa žiwne dalsche rozwicze towaršstwa a dźěła k spěchowanju domjaceho plahowanja sadu. Jako nowy spěchowazy žrědź na so na myšli, wotměwachu kursy wo wužiwanju sadu a wuradowanje, přichi kotrymž so kóždemu we wšěch prašenjach, sad a sahrodnistwo nastupazych, kóždu sobotu dopołdnja wot 9—11 hodźin w přiwatni wotrjesnego sadplahowaceho towaršstwa na hamtiším hejtmanstwje (wo jstwje čźo. 25) dobra rada poda. Sa nowe wobłhodne lěto su wotmyslene wschelake puczowanske shromadźizny do wschelakich gmejnow tudyšcheho wokrjeża. Po skónczenju wobthodneho dźela mějesche ratarski rada Pfeifer z Hoflöhnitz přchednoschć wo plahowanju přchidomneho wina (Rebspalierzucht) a wuwjedowasche mjes druhim tśěhowaze:

Winowej wotnoży howi ikoro kóžda družina pódy, wino rośe žamo přchi wudóžbjenych haźach, dróhach a namětach, kaž to tež jara cźasto w Budyšchinje widźimy. Dokelž pak je ż hłownym sámerom plahowanja přchidomneho wina to, so bychmy prawje dobre winowe jahody dozpěli, je na wschón pad nusne, winowemu kerlej lépschu možnosć k rosćenju dacź.

Hdyž chcemy wino nahadźeć, tam dyrbi so jemja hnajmjenšcha ¾ metra rholiccź. Přchi přchidomnym winje ma so póda 2 metraj wot domu a hnajmjenšcha ¾ metra hłuboko přcheryć. S dobom pak ma so na to dźiwacź, so hruba pjerschcź na swjećh njepřchindże, ale so hnajnje ż dobrej smješcha. S přchidracym hróbżenym hnoja dewa so pjerschcźowym nakażliwinam přchilepšnosć k mjenoschći. Přchednoschowaś warnowasche přched schkódlinym hnojenjom je zhórym dražłom (Rohkalidüngung). Hłowna wěc je, póbże prawje mjele pjerschcże dawacź, so bychu so psches to nakażliwiny prawje jara rosmiwacź.

Najlépje so wino pěstuje, hdyž so přchede wšěm thorscze wotstronja a sadźewaju. Módra burgundska winowa hałka je přchecźiwo tak mjenowanej wopacznej pomjedźi ikoro njedóstna. Hdyž su wubiwanki tak dołhe łaž dółu, potom je radno, je na pothmurjenych, ale na dešchczowych dnjach ż lohkim žwjeczným nadybhom pocźahnucź. Jako winowy schłódnik so wopołasowaza rožnicźka (Heu- und Sauerwurm, Traubenwickler) je so hacź dotal zyle srědła w Sakskej pokalowała. Najschkódnischa strona, žerdźi přchi domje přchicźinicź, je ranscha a pokóscha.

Dale jednaiche přchednoschowaś wo tym, kak ma so wino wobrěsowacź a kak ma so w lécze ż winowym pjenkom wobkhadźowacź. Wón wotpokaja přchi tym přchirešowanje wubiwankow přchi kěnim wobrěsowanju dwé wócźzu wyšche kicźe a porucźesche, so bychu so 4 hacź 8 wócźkow abo kopjeschkow stejo wostajiłe, dokelž su wone k sešiwenju kicźow nusnje trébne. Přchecźiwo wopomporucźesche lépschi srědź, mjes kicźemi powěsćecź srědźbja, napjelnjene ż zokorowej wodu a drožcźemi, a nażaczki wokolo kicźow nawěsćecź, dokelž tele žaczki k lecźschemu roswiću schłódnikow žiłuja. Naposlednku dawsche přchednoschowaś hischcze někotre pokiwy za přchihotowanje wina a eleja, a mjenowaśe jako najlépsche wine družiny Lipźežanski „Melinger" a „Goldrieślinga". K přchednoschkej, kiž so ż wulkim přchikłeskom witališe přchisłamnhy so žiwa rosmołwa.

So so wjesni wobydlerjo přchi shromadźišnje tak bohacze wobdźělichu, to dopokazuje přchibéraz sajim ratarstwa wo druhdy jara janjechane plahowanje sadu.

Schtóž ma so po mnohotronskim powuczowanju a radźenju wot wotkrjeżeneho towaršstwa sa plahowanje sadu darmotnje poskićeneho, pomha dobry tukrajny žad plahowacź a wucźišchczecź ż tym přchiwos wukrajnych pło-

dow. Létny pśihinoščk je žo na 3,50 hr. ponižił, so by kej najmjeńšchi wobkedźeŕ jahrodki mokł kupowstaw bycź a wulke lśpśiny towaŕstwa wužiwacź. W tutym pśihinoščku je wopśihśijate darmotne podawanje 16-stronśtego mjezačneho cźakopiśa za plahowanje wina a žadu a za jahrodnistwo pśidatnjene. Pśihinowźenja pśihijtuje wjednik wokrjeśneho towaŕstwa za plahowanje žadu, knjes wopśihśi knjeźeŕstwowy sekretaŕ Hermann na hamtśim hejtmanstwje.

Listowanje.

A. H. Leźownostny dawk (Grunderwerbssteuer), wobžałuju wśe pśihrażki, wucźini 5 prozentow kupneho pjenjeza. Pśihi 5000 hr. staja žo wudawki za notara a źudnistwo na 70—80 hr. Jeli leźownosćź podrušnizy njewobydla, je, tak dalako hacź je nam znate, wot domjazeho dawka (Hauszinsteuer) wušwobodźena. Dopraśejśe žo na katastrowym hamcźe na źudnistwje. Tam dostanjerźe dožahan wotmołwu.

W. K. Hdyž śe žwoje źiwjenje k lepśichemu žwaka sawźeźiścź dali, dha ma jenož wón prawo na sawźeśenju jimu. Pod tutym wumeńenjonom njeźłuśna wona do sawoštajenstwa. — Tute šaštaranje nana bźiche winowatośeź dźowki a tuž nima jej wožebiteho šarunanja za to zadacź. Wyśe toho je zyłu rentu dostała a tak wotrunana. — Namjetujerźe pola źudnistwa, so žo zoły šapiź šawoštajeństwa napiša a to wot źudnikeho šaštojnika.

A. G. Wy bźišcźe šchtyrjo ł bratśiśwa (Geschwister). Starśej staj po źdacźu hižo do źmjerźe žotry semrźkoj. W tom padźe dźeźźitej hišche źiwej žołśe, kóžda po tśeźinje. Dalśha tśeźina pśihipadne dźeźom semrźetheho bratra. Hdyž žu jich tśi, dha dostanje kóžde dźewjeźźinu.

W. 10. Požčžonka njehodźi žo jako šamožna šakóźka (Vermögensanlage) wobkładowacź a tohodla po powšitkownych pśihedpiśmach žo źnadź na 50 proz. nahódnoščźicź. W haprleji 1922 buchu 100 papjerjanych hr. w pśiherśtku na 1,50 hr., wobliczene, ł cźehož móžeźe hej wuhotośeź nahódnoščenja wuliczicź. Jeli macźe wźe šadanja na kažu, dha móže žo to naliczicź. Wśo njehodźi žo wo tym, o dołkutkaštanju nahódnošneho šakonja wjazy rěcźeć, dokelž po nim kaža nahódnoščźicź njetrjeba. Tak Waśchej pojčžonzy žane pjenjeźne žadanje napiśeczo njeśteji. Ssamo na žebi dźe žu šumy tak njišto, so hódno njeje, hakle tohodla dalśich kroczelow cźiniczź.

G. 100. Kóžda žona šaštojnika, kiž je ł nim do manźeźstwa stupiła, hdyž bź w žłužbje a bź w cźašu jeho šmjerźe hišchźe ł nim woženjena, ma prawo na wudowowu pensiju, zyłe wjśo jene, hacź je to prenja, druha, tśeźa abo šchtwórta žona šemrźetheho. Jeli je wona po šaštupje do wotpočźinka šaštojnika po ł nim woženika, dha móže žo jej tak mjenowany wudowowy pjenjes (Witwengeld) špočźicź. To wotwiśuje wot hospodaŕskich wobśtejnoščow. Prawa wona na to nima.

P. Gr. Wotkašanje ma po po naśchim ménjenju nahódnoščźicź. Wuložkoščź nahódnoščenja škoźuje po pśihinérnej hódnoščźi wotkašanja. Wucźiśnješche wotkašanje na pśih. pśihi šeštajenju testamenta 30 000 hr., dha je wotkašanje wo 3000 hr. 10. dźeł toho šameho a tak hy bo dyrbjało na dźeśaśt nahódnoščźicź.

G. 81. Naliczenje hódnoščze darow njeje šakoźiśy dowolene. Dajśe Waścheho prjedawšcheho dźeźodawarja Pśches prawišnika k płacźenju napominacź a jeli žo šapowédźi, dha šapodajśe ištóžbu pśheciwo njemu. Khóšty dyrbi dźeźodawaŕ njeścź, dokelž žo ł płacźenjom dlije.

Fr. M. K śjewjeńšej pśihiśaju (Offenbarungseid) móže žo kóždy dołžnik nuceźcź, kiž śwoje winowatośeźe njedopjelni, abo hdyž je źudniśke cźašanje wola njeśo bies wuśpźcha. W termiśi k wotwołożenju śjewjeńšeje pśihiśahi macźe bospołny šapiź wšchich Waśchich hišchźe wuśleźanych žadanjow (Forderungen), pjenjeźnych źrźebow, drašty a šalaiow a zwjeźe druheje nadoby źudniśtwu pśichodowźicź a ł pśihiśahu wobkrućźicź, so wo najśkpśichim wódźenju zyłe Waśche šamoženje ścźe šeštajał a wédomnje nicźo šamjeleźał njeśeźe. Dołžnik, kiž nocźe pod tajkimi wumeńenjenmi pśihiśahu wotpołožicź, móže žo do khłódy tyknycź, so hy ńej źudniśtwo to wunuńowało. Najdźe žmé žo 6 mžašazow w khłódze šoźerźeć. Zyłe naštupaze paragrafy źivilneho ſtóržbneho porjada tu wośjewicź, by pśhedaloko wjedło.

M. W. Dokelž je wšy nuśna, bychmy Wam raośili, pola pśihśeźeneho źudniśtwa (w Budyšchinje) nakhwilne prawo ńej wuźadacź, po kotrymž móžeźe ńej hnydomne wudacźe wšow žadacź, šchtož žo bźerśej pśihepoda. Byrnjeź Waścheho ménjenja byli, so miśchtr po Waśchim pśihedśtajenju žaneho wucźobneho šarunanja ńej žadacź nima, dha šmadź 50 hriwnow šapołožeźe, so mohło žo źudniśke postajenje hnydom pśihewjeścź.

E. G. Wažny je wobśtejacy domjazy porjad, kotrjž we wjele domach šjawnje wumóźuje. W takich padach je pak to dźeł wotnajeńšich wucźinjenjow. Njewobśteji we Waśchim domje tajki domjazy porjad, dha płacza crkne wucźinjenja ł wobkedźeŕjom. Sceźe Wy jako jeniczki rjedźenje khźeź pśihewšak, macźe to teź wumjeścź.

P. S. Jenož šaštaraceŕ (Wormund) ma prawo a je winowaty, šamóźenje a dokhody žwojeho šaštaranja (Mündel) cźadacź k jeho šwaźeńcej a k cźišchemu nałožowacź a šarjadowacź. Wo pśhetrebranju dokhodow po cźašach, wot šaštaraceŕšcheho źudniśtwa (šwjetśka kóžde lźto), šlicźowanje wotpołožicź. Je-li macźe winu, bo na šaštaraceŕa wobcźežowacź, dha žo wobroćeźe na šaštaraceŕśke źudniśtwo w Kamjenzu. Jenož te ma prawo, Waśchu wobśkórźbu pśhepytowacź a po njej žo šłožowacź.

A. M. Hdyž napiśpecźiwna strona žaneho šwédka nima, kiž by pod pśihiśahu hinak wuprajił, dha dyrbi žo po wuprajenju Waścheho šwédka pothłoštacź. — Wy a Waśchi bohudobłazy móża ńej wot wotnajerja žadacź, so Waš pśhecźiwo domjazemu njeměŕej šchtita. To žo štanje, jo wón na podłožku § 2 podruźnikow šchkitazeho šakonja pśhecźiwo měŕkažerjam šakrocźi a na šóźhnjenje podruźnitwa štorži.

Do Pruśkeje. Na podłožku postajenjow dla pśhiprawjenja kommunalnych (gmejnškich) a privatn. pohrjebnišchźowjow je dowolene, so žmé žo wobkedźeŕ łežownośeźe na žwojim wobkedźeńšiwje pohrjebacź. K tomu pak je dowolnoścź namétneje wyšchnośeźe trjeba. Ta ma najprjódzy wotkśeźneho łekarja škóšchećj dla štrowotnych wobśtejnoščow a ł pśihłuchowanjom kraźneje polizajśeje wyšchnoścze — knjeźeŕśkeho presidenty — žo hakle dowolnoścź da.

A. S. 1 milijon papjerjanych pjenjes 5ešche 3. auga. 1923 jenož 1,68 štoteje hriwny hódny.

Hospodaŕski rozhlad.

pjatk 3. junija 1927.

Wčeraŕše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,216	100 pólsk. markow	47,08
jendźelski punt . .	20,436	100 čéskosł. krónow	12,489
100 šwajc. frankow	81,105	100 franc. frankow	16,50

Berlinska kursa bź žo wčera po žjedźinym nowym šjednowanju kursow šaso nźkał śrabała. Wčera wostaśu wiki ł efektami jara khabłaze. Kursy běchu wšchelake, wobrot šnadny. Wiki ł rentowymi a dołžnymi liśćimi žaneho pśhemėnjenja njeśapiśachu.

Produktowe wiki na płacźiny dźerža po tym, so wukaj ma pśhećo wyšche płacźiny. Naśtni jećmjeń a wowš žwoje płacźiny šnowa wo 5 pj. po zentnarju wobźěłowarjow. Ale w termiśowym wikowanju pśheniza nźchto mało bobu. Wčera płacźeśche zentnaŕ

w Lubiju:

pśheniży 14—15 hr., rožki 12,80—13,60 hriwnow, naśtnjeńo jećmjenja 12 hacź 13,40 hr., wowša 12,25—13 hr., běrnow 5—6 hriwnow,

w Berlinje:

pśheniży 14,70—14,90 hr., rožki 13,50 hr. hacź 13,80 hr., jećmjenja naśtnjeńo hr. 11,80—13,40 hr., wowša 12,25—12,55 hriwnow,

w termiśowym wikowanju:

ša julij: pśheniży 15,32½—15,30 hr., rožki 13,22½ hriwnow,
ša september: pśheniży 13,35 hr., rožki 11,85 hr.,
ša oktober: pśheniży 13,82½ hr., rožki 11,80 hriwnow.

Wiki wčera w Kamjenzu.

Šchomak (Sparget) 0,80—1,35 hr., morchej 20 pj. a rećhej 15 pj., radiški 10—15 pj., žołotej ker̂cźk 10—20 pj., kolrabi 20 pj., kwźkaty kał 95 pj., běły 20 pj., cźežwjeny 25 pj., wirźinkowy 20 pj., zybła 20 pj., jźdźna loboda 30 pj.

Wiki wčera w Lubiju.

Butra 0,85—1,10 hr., jeja 10—11 pj., twaroh 25 pj., běły kał 25—30 pj., cźežwjeny 30 pj., kwźkaty 0,50 hacź 1,30 hr., kolrabi 10—30 pj., radiški 10—15 pj., krón 30—40 pj., jabłuka 20—30 pj., běrny 7 pj., šany wołij 1,60 hr., šwinjaze mjašo 0,90—1,20 hr., kólaze 65 pj., žołotej 10—20 pj., hušy 2,50—7 hr., běrny 7 pj., karoty 30—35 pj.

Wiki wčera w Shorjelu.

Butra 0,95—1 hr., jeja 9—11 pj., kožmaczki 35 hacź 45 pj., žołotej ker̂cźk 10—20 pj., jźdźna loboda 20 pj., rjewjeń 15 pj., hromak 0,50—1,60 hr.

Wiki wčera w Khoćebušu.

Butra 1,90—2 hr., jeja 10 pj., twaroh 30 pj., šany wołij 1,40 hr., howjaze mjašo 0,90—1,20 hr., cźelaze 1,10—1,30 hr., šłopjaze 1,20—1,30 hr. a šwinjaze 0,85 hacź 1,20 hr., pleźina šynka (Schinken) 1,60—2 hr., połcź 1,20—1,40 hr., šchmalz 1,10—1,20 hr.; šiny 1,40 hr., šcheśki 1—1,20 hr., młode hołbje 0,70—0,80 hr. kury 2,50—3,50 hr., khapony 2,50—3,50 hr. a kaćki 1.20 hacź 1,30 hr., hornik 0,50—1,80 hr., kolrabi 8—10 pj. morchej 20 pj., jźdźna loboda 20—25 pj., hromak 0,70 hacź 1,20 hr., žołotej ker̂cźk 5—15 pj., zybła 20 pj. a kołmaczki 25—30 pj., běrny 8 hr.

Na šwinjaze wiki w Khoćebuju

bźachu pśihwjeśli 1086 proštatow a 169 běhakow. Te płacźachu

prošata:	
małe	8—12 hr.
hrźnje	12—18 hr.
wulke	18—22 hr.

běhaki:	
małe	22—40 hr.
hrźnje	40—60 hr.
wulke	60—80 hr.

Na pšchedaŕ.

Jeja k naśadźowanju, cźorne Rinorka, w Stachołowje 37.
Kamjenje, šortowozowe, 3 wošy, w Kamjenzu, Budyšchśka dróha 69.
Gramofon w Budyšchinje, Kantowa haša 1 delka.
Šěnno 30 zent., runkliza 30 zent. Stanja w Burkezach.
Bliźo kuchińke w Budyšchinje, Pawołowa haša 37 delka.
Korźi młode w Budyšchinje, Wjeśećźańśka dr. 15.
Wóš běcźazy w Budyšchinje, Korlowa haša 13 II na ľiwo.
Wół žytny w Cźišlezach cźo. 7.
Krowa młoda dójka, Reichsmuth w Jaźnje pola Hróbka. Sšuśelna krowa w Želesnej cźo. 10.
Proźata knjeźi dwór w Błoboschožu pola Hróbka.
Kóśy młodej dójzy w Khójanach pola Hróbka, Khocźebuśka dróha 18.
Litajatow 11, je na pšchedaŕ w Jaźnju cźo. 25 pola Njeśwacźidła.

Pšchikłaśicź pytaja:

Kotwaŕśkeho. Kołk w Dažinje.
Bohuwcźa. Wecźak w Njebjelšchcźanach, Scholta w Jźžowje.
Robocźańśkej šwójbi, knjeźi dwór w Jannom.
Rěźniśkeho, M. Meńka w Budyšchinje.
Hołzu do domu, Semer w Budyšchinje, Swonk. Latyša haša.

Wošchnje na pšcheźaźowanje.

Hlinjańśte gmejnśke pónźelu 6. 6. pop. w 4 hodź. na halejach.

Wošjewjenje.

Wobkhodne dohład nad šamoźerjom zigarowego wikowarja Kumerlowa w Budyšchinje, Jina haša 12, je šub Po dyrbjejśim wujednanju šóźkmk.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenja dop. ¾11 hodź.: Štoro bjes wobrota, dokelž žu wukrajne witti płatśe.
Dop. ¾12 hodź.: Kaž pšched hodźinu.

Płaćiny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćiny po złotej hriwnje.

	2. 6.	1. 6.		2. 6.	1. 6.
Pšenica	294-298	295-299	buny	20-22,00	20-22,50
Rožka	270-276	272-278	woka	22-24,50	21-24,00
Nal. ječmjeń	236-268	232-264	módre łupiny	14-15,75	14-14,50
Naz. ječmjeń	—	—	žołte łupiny	16-17,50	15-16,50
Wowš	245-251	242-248	seradella	18-23,00	21-25,00
Kukurica	194-197	194-197	rapa. wosušk	16,00	15,60
Pšeńć muka	38-39,50	37-39,75	lany wosušk	19-20,60	19-20,00
Rožna muka	37-38,25	36-38,50	pocn. melasa	—	—
Pš. wotruby	16,00	15,75	běrnj. kruški	34-34,20	34-34,20
Rožane „	18,50	18,50	syno, 50 kg	2,40-2,75	2,50-2,95
Raps	—	—	rožna sloma	1,75-2,00	1,85-2,05
Lano symjo	—	—	pšeńć. „	1,10-1,50	1,10-1,50
Hrěch	27-30,00	27-30,00	wowsna „	0,95-1,20	0,95-1,20
Rjeluški	20-22,00	20-22,00	jećna „	0,95-1,20	0,95-1,20

Płaćizny rězneho skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

2. junija.

3 wol., 15 byk., 15 kruw. a — jałoje., 860 ćelat, 51 wowcow, 415 swini.

Płaćizny za

Ćelata: 1. 85—88, 2. 77—83, 3. 70—75, 58—65;
Swinje: (přez 300 pt.) 62—64, 2. (200—300) 61—63, 3. (200—240) 60—61;
rancy: 53—56.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Nowa haša

je ša wšchitkón pšchekhodny wobkhad ša auta a motorske kola šawrjena. — Pšchećiwjenja budu po § 366, liczbnik 10 nėmškoštatneho khłošańšteho kopzena khłoskare.

W Budyšchinje, 27. meje 1927.

Mešchćańska rada, polizajśki hamt.

Hamtske wozjewjenja z Lubija.

Lubijśke hamtśke hejtmanstwo a měšchćańśkej radže we Lubiju a Bjarnaćižach šu šhromadnje „pšchedpišma wo twarjenju a pšchiprawjenju kólnjow ša mozowe jźdźadła" wudałe. Tele pšchedpišma na gmejnśkich hamtach wuleża a móže žebi je tam kóždy wobkładacź. Cźišchćane pšchedpišma šu ša 20 pj. dostacź na hamtśkim hejtmanstwje we Lubiju.

Pšchedwiźma stupja do mozy ł dnjom wošjewjenja.

W Lubiju a Bjarnaćižach, 23. meje 1927.

Měšchćańśka rada w Lubiju a Bjarnaćižach.
Hamtśke hejtmanstwo w Lubiju.

Směšk.

** **Njetrjebawšchi štrach.** Twarjachu wyšoku khěžu. Jedyn muršć so pšchestrada a padny do khubiny. Pšchi padže pak žo jemu poradźi, telefonowe groty papadnyć a so nje žo dźerżeć. Tak wiśajsche khětro wyšoko. „Božeźdła, wošcań tak wiśajo!" pšchiwoła jemu druhi muršć. Potom běješche ł druhimi wotkał, so bychu po nėkajku mjehku podłohu dobeźeli, na kotruž mohł wiśazy škočźicź. Tón pak žo jeno nėkotre šekundy dźerżeše a potom šawoła: „Kedyžbu tam deleka!" padny ł šemi, a bjes wėdomja leżo wošta. Jeho šběhnyčhu a dowjeśechu do thorownje. Hdyž šaśpy ł žebi pšchińdże a wotucźi, wopraśchachu žo jeho, cźehodła njeje dźeź wiśazo wošťak? Wotmołwi: „Měšach štracha, so mohźe žo grotu rostorhnyćź."

** **Ma respekt.** Wucźeŕ: „Jano, kak rźka žedma Boža kśinja?" — Jan: „Wy njeśmėcze kradnyćź!" — Wucźeŕ: „Nó, cźehodła prajiśch, Wy?" — Jan: „Ale, knjes wuncźeŕ, njeśmėm tola Wam „Ty" rjeź!"

** **Še žwoomiy.** Žona: „Še jara napadne, kak žo hólz dźeń a bóle tebi runja." — Muž: „Schto pak je šaśpy škucźił?"

** **Njemóže pomhacź.** „Motlo, pój a pomhaj mi wós cźišchcźeceź!" — „Njemóžu!" — „Cźehodła njedyrbjał móz. To tola tółdy bokonja!" — „Njewidźiśch, so mam wobeź ruzy w šaku!" —

** **Dobra wotmołwa.** Knjes profeśor dźerži šajimawy pšchednoschk wo cźłowjeśkich mošnach. Wošeśe cźinjeśche na to kedźbne, so nuźacze mošny wo wjele wjazy waža hacź žonjaze. Šarkaśtiśy wopraścha žo najbliże žedźazu študentku: „Schto žo hodźi bješe wšcheho ł małych mošnow žony žudźicź, knjeźna?„ Na to tuta cźeźna krućze napšcheciwi: „Pola cźłowjeśkich mošnow njeźedna žo wo wulkość a wo kajtość, knjes profeśoro!"

** **Sso hodźi.** „Wy chcezeźe potajkim žłužbu štrażnika w naśchim wobthodje pšchewjacź? Kajke wožebitośeźe Was k tomu thmaneho cźinja?" — „Ow, mam jara lohki šparc. Pšchi najmeńšchej harje wotucźu."

Karl Preißer jun.

na Žitnych wikach 24 — **w Budyšinje** — telefon čo. 2404

Póstowy šekowy konto: Drježdžany 33123 — Bankowe konta: Měšćanska girowa pokładnja w Budyšinje čo. 797 — Měšćanska a Statna banka Hornjeje Łužicy w Budyšinje — Přemysłowa banka w Budyšinje

w Budyšinje, swjatki 1927

P. P.

Dowolam sebi wozjewić, zo sym swojemu kofejowemu- a čajowemu wikowańskemu wosebity wotdźěl za

Reichardtowe kakawy, Reichardtowe šokolady a Reichardtowe praliny

připrawił.

Mam wšitke wudźěłki Reichardtoweje towarnje stajnje na składze a wotedawam je po płaćiznach, kotrež je twornja postajiła. Tuto rozdźělenje na jenotliwe wot kupcow wosebje požadane twory zmóžni mi, wšitka spěšnje předawać a móžu tohodla přeco najčerśiwše twory podawać.

Njepřetrjechenu kajkosć a wosebitosć Reichardtowych wudźěłkow je hižo lěta dołho připóznata.

Reichardtowe kakawy wuznamjenjej so přez sylne wučišćenja wot wolija a zdźerža tohodla wjele bělka a dobreho słoda a su cyle drobnje jako proch dźěłane. Tohodla su wosebje sylne a jara spore tak, zo šalka na kajkosć jenož hladajo 1 hač 2 pj. płaći.

Reichardtowe šokolady su hižo po —.50 hr. za wulku (100 gr) taflu dostać, njejsu wot žaneje, hišće dróžšeje šokolady cyłeho swěta přetrjechene.

Reichardtowe praliny, jenotliwe družiny, kaž tež nanajlěpše zestajane měšenja wotedawam w jednorych a elegantnych tyzkach po płaćiznach, za kotrež může sebi je kóždy popřeć.

Reichardtowe dietetiske präparaty, kaž

Haemoglobin-kakawo, wowsowy-kakaw, „Sportkraft“, vitaminowa-šokolada atd.

skutkuja při wosebitych potrěbnosćach cěła najpřihódnišo.

Wobkedźbujće, prošu, nadrobny zapis wšitkich wudźěłkow (hladaj delka.)

Porto a zawalenje so njewobliči. Hdyž nadobo znajmjeńša 15 kg wotewzaće je mi móžno, rabata 10% na liščinowe płaćizny dawać.

Posyłkam móža, so wě, wšitke druhe twory, kotrež mam na předań, připołožić.

Poskićam moje z najlěpše maćizny zestajane a we mojej nowočasnej spěšnej palerni

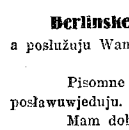
wšědnje čersiwe palene

kofejowe měšenja, kotrež su pod mjenom

dobry spory tuni

lěta dołho wuwołane.

Prošu wobkedźbujće wobhubjene

měšenja

so rozumi, zo mam tež mimo toho druhe znate družiny we originalnych zawalkach na składze.

Skónčnje naspomnju hišće zo mam samopředawanje mimo měry zamóžnostneje

Brunšwigskeje konzerwowcje fabriki, akt. tow. w Brunšwigu

a najlěpje znateje

Berlinskeje winowcje wulkowikowarnje C. S. Gerolda syn

a posłužuju Wam po **originalnych** płaćiznach nanajlěpje.

Pisomne a telefoniske skazanki — hnydom w měsće přez spěšneho posławuwjeduju.

Mam dobru nadźiju zo móžu prawje bórzy z Wašim česćenym wopytom do skazanku ličić a poručam so Wam

z najwyšším počesćowanjom

Karl Preißer jun.

Měrc 1927

Zapis płaćiznow čo. 2a

(Njepřewidźomne přemjenjenja sebi wuměnjam)

Reichardt-kakawy.

Ilohko rozpuščace, nimale bjez tuka a najlěpje čišćene, tohodla nimo měry spore

		po złotej měnje ¼ p.	½ p.	¾ p.
Gral-kakaw 5 woponow	w ¼, ½, ¾ puntowskich zawalkach	2.80	1.40	0.70
Gral-kakaw 4 woponow		2.40	1.20	0.60
Gral-kakaw 3 woponow		2.20	1.10	0.55
Golf-kakaw		2.—	1.—	—.50

Diětiske a hewaše kakawowe präparaty

Haemoglobin-kakaw, ma najwjacy sředkow k posylnjenju w ½ ½ ¼ punt. zawalkach	2.80	1.40	—.70
Wowsowy kakaw, ½ ½ pakćiki	1.50	0.75	—
Reichardt-proch, 40% kakawa, ½ puntowske pakćiki	—	0.75	—
„Sportkraft“, najlěpše bonbony k žwankanju sylnjace w najwyšej měrje, delikatne, jara posylnjace, swětowy proviant za horce krajiny w formje kakawowych bónow w tyzkach wot 100 g **(zeleno-čorna zawalka)** tosame z mjatličkatym słodom **(zelena zawalka)**			0.60
			0.60
w formje kóstkow z lohko rozběžacej skórku w tyzkach wot 125 g **(módra zawalka)** tosame z mjatličkowym słodom **(orange zawalka)**			0.75
			0.75

Reichardt-šokolady.

Souverain, wysokoaromatiska jěrka šokolada, najwubjernišeje kajkosće	1.00
Imperatrix, wysokoaromatiska jěrka šokolada, najlěpšeje kajkosće	0.85
Klassiker, wysokoaromatiska wubjerna jěrka šokolada	0.75
Akademia, najl. aromatiska jědźna šokolada	0.70
Blaukreuz, jěrka aromatiska jědźna šokolada	0.65
Optima, aromatiska jědźna šokolada	0.60
Mellor, aromatiska jědźna šokolada	0.55
Bona, dobra jědźna šokolada	0.50
„ „ „ „ 50 g	0.25

Mlěčne a wosebite šokolady	¼ punta
Schwertschlag, najl. połnomł. Nugat-šokolada	0.70
Vollmilch, najl. połnomlóčna šokolada	0.65
Vollmilch, dobra połnomlóčna šokolada	0.60
„ „ „ „ 50 g	0.30
Eidotter-Vollmilch	0.70
Milch-Nuß-Mokka, najl. mlóčna-worjechowa-mokka-šokolada	0.65
Vollmilch-Nuß-Krokant, najl. mlóčna-worjechowa-krokant-šokolada	0.65

Šokolada w kóstkach

Jungkraft, Vitamin-Vollmilch-Schokolade-Würfel	
w ½ punt. tyzkach	1.60
„ w ¼ punt. tyzkach	0.80
Liebkind-šokolada, mlóčne šokoladowe kóstki w ½ punt. tyzkach	1.50
w ¼ punt. tyzkach	0.75
Hütchen-šokolada, kóstki w ½ punt. tyzkach	1.20

w krokettinen-zawalkach

Golf-Krokettinen, jědźna šokolada w formje plackow w ½ punt. zawalkach	1.20
w ¼ punt. zawalkach	0.60

Reichardt-šokolady w zawalkach za sport, dźiwadło a dary

Vergißmeinnicht-Napolitains, w tyzkach wot 100 gramow	0.60
Reichsfreund-Napolitains, w tyzkach wot 100 g	0.60
„ „ „ „ 50 g	0.30
Vollmilch-Nugat-Napolitains, w tyzkach wot 100 gramow	0.75
Vollmilch-Nugat-Napolitains, płona zawalka wot 100 gramow	0.75
Vollmilch-Napolitains, w tyzkach wot 100 g	0.60
„ „ płona zawalka wot 100 g	0.60
Nugat-Napolitains, w tyzkach wot 50 g	0.50
4 woponow, w tyzkach po 32 štukach (płona zawalka) 200 gramow	1.40
4 woponow, w tyzkach po 16 št. (płona zawalka) 100 gramow	0.70
3 woponow, w tyzkach po 32 št. (płona zawalka) 200 gramow	1.20
3 woponow, w tyzkach po 16 št. (płona zawalka) 100 gramow	0.60
2 woponow, w tyzk. 8 št. (płona zawalka) 50 g	0.30

Symphonie-kroketty, mlóčna worjechowa šokolada, 125 gramow	1.00
Heimatklänge, róle, wokoło 24 krok. = 125 g połnomlóčneje Nugat-šokolady	0.95
Souverain-kroketty, 125 g	1.25
3 woponow, róle po 24 štuk = 125 g	0.75
1 wopon, róle po 24 št. = 125 g	0.60

Reichardt-praliny

	½	¼
Wosebite měšenje w cyle elegantnej tyzcy ½ ½ ¼ punt.	6.40	3.30	1.70
Wosebite měšenje, wosebna präsent-zawalka	6.—	3.—	1.50
Wosebite měšenje, jednora tyzka ½ ½ ¼ punt.	5.60	2.80	1.40
Balett, w elegantnych tyzkach ½ ½ ¼ punt.	5.—	2.60	1.35
Balett, w jednorej tyzcy, ½ ½ ¼	4.40	2.30	1.20
Dessert-měšenje, wosebita präsent-zawalka	4.—	2.—	—
Dessert-měšenje, jednora tyzka ½ ¼	—	—	1.
Hausgolf, w jednorych tyzkach, ½ ½ ¼ punt.	3.20	1.70	0.85
Reichardt-praliny, w jedn. tyzkach, ½ ¼ punt.	—	1.—	0.50
Quartett-praliny, w jedn. tyzkach wot 100 g	—	—	0.35

Jenotliwe družiny we wosebitych zawalkach

Ananas, najmjehše dźěle wot cyle zralych płodow, ¼ punta	—	2.00	1.75
Prynzeß-mandle, najl. družina, ¼ pt.	—	1.80	1.60
Nugat-praliny, wubj. dessert, ¼ pt.	—	1.60	1.40
Weichsel-wišnje ¼ pt.	—	1.60	1.40
Kognak-wišnje ¼ pt.	—	1.60	1.40
Kognak-bóny ¼ pt.	—	1.60	1.40
Marašino ¼ pt.	—	1.60	1.40
Kofej ¼ pt.	—	1.40	1.20
Płody ¼ pt.	—	—	0.70
Allmark ¼ pt.	—	—	0.60
Mjatlička ¼ pt.	—	—	0.60

Reichardt-bonbonéry w elegantnych tyzkach z wobrazom

Wulkosć A, nětdźe 2½ punta	20.—
Wulkosć B, wjacy hač 2 puntaj	18.—
Wulkosć C, nětdźe 2 puntaj	17.—
Wulkosć D, nětdźe 1¾ punta	16.—
Wulkosć E, nětdźe 1¼ punta	10.—

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.• płaća měsačnje we wu pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišć dr. z w. ruk. w Serbskim Dom

Wudawarni 90 zł. pj., na pósće a Do wukraja 12 Kč. Kóžde čo. Smolerjec knihičišćerja, zan. w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za maty rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšiki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 129 — Budyšin. — Sobota, 4. junija 1923. — Ročnik 76

Dla swjatkowneho swjedźenja wuńdźe bliže čisło „Serbskich Nowin“ wutoru připołdnju.

Nutrne swjatkowne přeće.

Swjatki, swjedźeń radowanja,
darjene nam z Boha su;
jasnosć njebjeskeho ranja
ćemnosć zahnała je wšu,
hdyž Duch swjaty wulaty
z njebjes bu kaž křewjacy
dešć na človstwo zawutlene,
z njeho nětko woživjene.

Žohnowane wšo je ćěło,
na kotrež so wulał je,
zo by k Božej česći kćěło
bohaće a luboznje;
— płody Ducha swjateho,
stworićela miłeho,
w živjenju so pokazuja
nowem, kotrež wupyšuja.

Wobradź znowa, Knježe Božo,
swjatkowne nam bohatstwo:
pokoj, radosć, měr a zbožo,
zo by nowe było wšo
runo stwórbje zelenej,
z dešćom twojim křewjenej,
z tebje, Ducho, woživjene,
wašnje naše wuswjećene!

Serbam živjenje nam nowe,
zestawanje z bědnosće,
spožž, zo jako ćiše, strowe
budźe twoje wjesele!
— Dać to woprawdźe ty chceš,
kaž sam jeno zamóžeš.
Tuž přińdź, Ducho Boži swjaty,
budź za wodźerja nam daty!

Miłosć Wótca njebjeskeho
nam je swjatki dariła,
zo by dóstatk Ducha jeho
swědčenje był dźěćatstwa
Božeho nam w ćerpjenju,
kiž nas wšelko tyši tu,
hdźež so bědźić kruće mamy,
dokelž dobyć požadamy.

Boža přewodźej nas swěra
pře wšě bědy časnosće,
zo by přewinyła wěra
živa stysk a ćesnosće!
— Swjatkowny Duch dobyće
njech nam mocy poskića!
Z nim my połnje přewinjemy,
kotřiž lud być Boži chcemy.

Wupuščenje wobtwjerdźiznow před němskimi narańšimi twjerdźiznami.

General ſ Pawelsz je rosprawu wo wupuščenju wobtwjerdźenjow pšched němſkimi raſiſchimi mjesami, ſeſtajał. Němske knjeježſtwo budźe ſo w bliſchim cźaſu ſ njej ſaběrać. Wſcho bromadźe je ſo po žadanju ententy 34 ſthowow wupuſćiło, ſ nich 22 w Königsbergu, 7 w Hlowowje a 5 w Küſtrinje. S 22 ſthowow w Königsbergu je Berliner Militär-Kommiſſion 5 wofnamiła, bytnych 17 móžeſche němſka wotbronjeńſka kommiſija po ſamſnym wuſadcu poſtajić. We Hlowowje a Küſtrinje ſu ſo dyrbjałe ſthowy na prawym brjohu Wódry po wuraſnym žadanju konferency ſwjaſarſkich póſłanzow potorhać. Rosprawje generala Pawelsza ſu fotografije pſchepokołene, kotrež pokazuja, ſo je ſo wupuſćenje po žadanju ententy ſtało. Wěſte hiſchcje njeje, w kajkej formje ſo entencze rosprawa wo dokonjanym wupuſćenju ſdźeli. Ententa rozhoja ſo ſ fotografiſkiemi a ſdźelenkami něſkajſchkſtuli pořędnikow ſpokojić. Wobsteje franzowſke knjeježſtwo na tym wobſtawa, ſo ſo entencźini wězywuſtojni wo pſchewjedźenym wupuſćenju ſe ſamſnym wozjomaj pſchepowědźa. Němſka pak na žane waſchnje nochze do dohladowanja ſwolić, kotrež by na kontrollu pſiedawſchcje ſwjatkarſkeje wojeſſteje kontrollowazeje kommiſije dopomnika.

Wichor też w Bayerskej.

Nad Günzburgom w Bayerſkej ſo ſchtiwórtk popołdnju cźeſće njewjedro roſpuſchćeji. Nětkoždy dwaceći minutow dołho trupy kaž hołbjaze jeja wuſke padachu. Potom wichor pſchiſchumi, kotrež njepſchewidźenu ſchkodu nacźini. Najhrožniſche ſchtomy ſo kaž ſapałki ſtamachu a tołſte haloſy ſo ſta metrow daloko wotnjeſechu. Sadrodowe płoty ſo powalichu a fabrikiti wuheń Günzburgſkeje maſchinſkeje fabriki ſo wotwjerinywſchi ſo na fabrizynu ſtěchu cźiſnu. 23 metrow wyſoka wódna wěža teje fabriki ſo teho runja powróći. W Deuzingenach ſo hródź dospołnje hromadu ſtłóčźi; ſtót ſo pod roſpadankami pohrjeba. Günzburgſka wohnjowa wobora ſo alarmowaſche, ſo by ſ dróhow ſmuwałowane ſchtomy wotnjeſła. Schoſći do Dillingenow je ſo połtźaſtaj ſawjerſ, dokelž ſta ſchtomow a telegrafowych ſerdźjow na dróhy leža. Město Günzburg je bjes elektrikeho wobſwětlenja a mozy.

Južnoſłowjanſko-albanſki konflikt.

Južnoſłowjanſki diplomatiſti ſaſtupjeć w albanſkim ſłownym měſće Tiranje je albanſkemu knjeježſtwu nowu notu pſchepodał, kotraž ſ wótrymi ſłowami žada, ſo bychu ſajateho tołmacza Djurajſchkowicźa ſ jatby puſchćili. Nota praji, ſo dyrbi južnoſłowjanſki diplomatiſti ſaſtupjeć, jeli ſo ſo žadanje hnydom njedopjelni. Swój pać žadacź a ſ zyłym póſłanzitwowym perſonalom a archiwami póſłanzſtwo w Albanſkej wopuſchćiś. Se zym hiſchcźe nichu wěſte wotkaſa. Na nałożne a njeſałoniſke poſtupanje Albanſkeho preſidenta by ſo potom južnoſłowjanſke knjeježſtwo pola Swjatſa Ludow wobcźežowało, a tón by potom dyrbjał pſchecźiwo albanſkemu knjeježſtwu ſakrocźiś.

Rozhorjena debatta w francowskim sejmje wo zapalkowym monopolu.

Franzowſke knjeježſtwo chce ſtatny ſapałkowy monopol do akcijoweho towaſtwa ſ wobdźělenjom ſtata a ſchwedſkeho towaſtwa Svenſka pſchetworicź. Nahlady wo tymle planje ſebi w deputěrtſkej komorje wótro napſchećžo ſteja. Mjes miniſterſkim pſchedſydu **Poincaréom**, kotryž ſebi wot akcijoweho towaſtwa wulki dohnyt ſo ſtat lubi, a generalnym rosprawnikom finanzneho wubjerka **Chappelainom** je ſchtwórtk k rosnorjenemu wuměrjenju doſchło. Chappelain praji, ſo wo ſakoženje priwatneho towaſtwa dźe, kotrež dyrbi ſo wukrajej wudacź. 80 miliionow dollarow, kotrež ſchwedſke towaſtwo poſtiča, mohło ſo też ſe ſnutſkownej poſcźonku ſwjeſcź. Poincare pſchiſna, ſo ſu někotři miniſtrojo we tymle praſchenju hinaſcheho měnjenja dnjeli wón. Jemu pak ſu polnomóc dali, pſchedłožu ſakitacź, dokelž maja ſami ſa nuſne, ſo ſo ſtatne finanzy wuſtrowja. Wón nima prawo, praſchenje ſa dowěrjenjom wuprajicź. Hdyž Chappelaine dale kritiſuje praji, ſo Svenſka nima ſapałkowy monopol w Europje, kaž wudowa, ale ſo ſamo Ruſka Franzowſkej ſapałki podawa, ſo ſ lěwizy a prawizy wótſje wurěčźowachu, tak ſo rosprawnik teho dla rěčźniſtu tribunu wopuſchći. Też Poincareowowa rěcź ſo ſ haru pohłuſchi. Naſajtra ſo debatta dale wjedźeſche. Reakzionarny ſapóſłanz Tinguy de Pouet we mjenje republikanſkeje unije knjeježſtwowemu nacźiſkej pſchihłoſowaſche, mjes tym ſo radikalny rěcźnik Margaine jón po wobſamknjenju ſwojeje frakzije wotpokaſa. Wón ſnadź by ſa knjeježſtwowy nacźiſk był, hdy by ſo monopol ſ lěpſchimi wuměnjenjemi cźiſćeſe franzowſkemu towaſtwu pſchewoſtajił.

Tole pſchipomnjenje njeda miniſterſkemu pſchedſydu Poincareej mjelcźeć. „Wot kotreho cźaſa ſmy dha tak zuſym njepſcheſelni?“ wón rěcźnika pſchetorhny. „Njeſmy dha ſ wutrajom ſenje jednali?“ Ale Margaine njeda ſo ſamylić. Hdyž ſo ſtatny monopol ſchwedſkemu truſtej pſchepoda, ſo jenoż priwatny monopol wutwori, kotryž, kaž naſhoujenje wucźi, jenoż k temu ſłuži, ſo ſo płacźiſny do wyſoka honja.

Dróhowe wojowanje w Solunju.

W Ssolunju (Saloniki) ſu ſchtwórtk dopołdnja kommuniſtiſcy tobakowi dźěłacźerjo demonſtrowaliju pſched knjeježſtwowym twarjenjom ſpytali. Eſkadrona kavallerije jich roſehna. Na to ſo kommuniſtojo w dźěłacźerſkim domje ſaracźichu a wot tam do wojakow kamjenje mjetachu a tźělachu. Jěſdni ſo na to ſe žandarmeriju a někotrymi wotdźělenjemi maſchinſkich tźělbow poſnyſchu a twarjenje wobſtupichu. Hdyž ſo kommuniſtojo po napominanju njepoddachu, ſo wojacy do dźěłacźerſkeho doma dobuchu. 135 demonſtrantow ſajachu. Na woběmaj ſtronomaj běchu ſranjeni, tola ſo njebě nichtó morił. Kommuniſtiſcy ſapóſłanzy ſo pſchi wojowanju w přenim njedźe wobdźělichu.

Monarchiſtiſcy offizěrojo w grichiſkim wójſku.

Hač runje je Venizelos wotradźał, je republikanſke knjeježſtwo monarchiſtiſcy ſmyſlenych offizěrow, kotriž ſu ſo ſa cźaſ poſlenich pjeć lět ſ wójſka wuſamkli, ſaſo do wójſka pſchijaſo, prajiły, ſo ma dóſcź mozy, tóždu ſpjecźenzu potłócźicź. Wjetſchina republikanſkich offizěrow, kotrychž je 7000—8000 mjes 10 000, je pak ſo tola ſe ſaſtupjenjom tſjoch ſtow monarchiſtiſkich offizěrow do njeměra dała.

Cźehodła Jendźeliſta ruſkich cźuſchlakow cźerpi.

W jendźeliſkim delnim ſejmje je ſo ſapóſłanz Kemworthy wopraſchał, cźeho dla knjeježſtwo njeje bolſchewiſkeho ſpiona Antona Müllera ſajała a wobſkorźiła. Wotmołwa ſnutſkowneho miniſtra je thětre pſchekwapjenje ſbudźiła. Wotmołwi, ſo njeje pſchećo mózno, ſpionow ſajeć a pſchećźiwo nim w kóždymžkuli cźaſu ſakrocźicź. Wón njeje pſchihotowany na praſchenje wotmołwić, cźeho dla ſo ſpionam dowoli, w Jendźeliſkej

wošacź. Druhdy pak je jara wažne, so spiony, kotřiž su jako tajzy snacźi, w kraju wostawaju, dokeż móža so wot nich powěsće wo druhich dostacź.

Ruzojo šmedźa do Jendźelsteje pschikhadźecź.

Jendźelski šnutskowny minister je w delnim šejmje rjekł, so šmedźa Ruzojo, wikowanja dla do Jendźelsteje pschikhadźecź šumnjenjenjom, so šo politiske agitazije wostaja. Woni teźame połoženje sa puczowanišli paź dostanu, kaž pschijšluschnizy druhich krajow.

Jendźelsko-francowska kolonialna ententa.

Pschi hosćinje franzowskeho kolonialneho šjednoćenstwa w Pariju k cześći pschitomneho jendźelskeho kolonialneho ministra Ameryja je ministerski president Poincare rěcź měł, w kotrejž je mjes druhim šledowaze rjekł: „Powitanje, kotrež je šo psched nětkotrymi dnjemi presidentej franzowskeje republiki w Jendźelskej dostało, dopokazuje, so stej wjajomne dowěrjenje a pschichilnosć naju krajow wjeschej dyšli hdy prjedy. Sadźuża, kotrychž šprawnosć je šo we wjeźelu a horju pruhowała, njemože šamcź. Wošebje, hdyž niz jenoź politiku knježerstwo wjedźajych knježi napjelnjeja, ale hdyž su teź we wutrobach ludow žiwe. Take pschikhilnosće budźe teź w pschichodźe w kolonialnych krajach šwoje dobre skutkowanje pokazowacź. **Franzowska a Jendźelska matej na znjom šwěrźe šusodne kolonialne wobhe-ženitwa.** Budźemy wobkhad w nich a hospodarske styki polěpschowacź a budźemy wedźecź, šwoje wjajomne nashonjenja k špomoženju šwojich kolonijow wuwuzwacź."

Kolonialny minister Amery w Parizu pschebywa, so by s franzowskim kolonialnym ministrom Poincaireom wo nětkotrych šwonkownoeuropiskich praschenjach radu skladowal, kotrejž Franzowsku a Jendźelsku šenak jara šajimuja. Teź pschi Tangeriskich jednanjach šo wodźeł jendźelskeho kolonialneho ministerstwa woddźeli. „Echo de Paris" woczakuje, so k **„franzowsko-jendźelskej kolonialnej entencje"** dojdźe, a pschi tym s wožebitym dorasom wušbožnje, so je Amery štajnje žadanje Němskeje sa wróczenjom jejnych prjedawschich kolonijow najwótrischo wotpokasował. We Parizu je šo dale Amery jako njesjednanliwy pschećiwnik bolschewiskeje Rušeje pokasował a je sa šwoje štejischćo teź rošsudźazych franzowskich politikow dobył. Senator Henry de Jouvenal w „Matinu" Amerywou pschitomnosć w Parizu we jmjašle wutoknje, so dyrbitej šo Franzowska a Jendźelska prožowacź, so bychtej **s Rušeje hrožazemu aktivnemu strachej wobaraźej a tu s wušim dorosumjenjom s raš-schimi pschikromnymi statami Finjkej, Estonišej, Lotyšschej a Litwu.** Jouvenel ma take postupjenja teho dla sa pschisprawne, dokeż hy šo Němska po jeho ménjenju mohła nuzowacź, šo šwojeho šrěcźenjoweho štejischća ke Rušej wdacź a šo dosłónčnje k wjeczornym statam pschisamknyć.

Wobcźežene stejišćo egiptowskeho knježerstwa.

Egiptowšti ministerši presidenť **Sarwart** pašcha je **schtwórtk dopoldnja s jendźelskim wyschichim kommišarom** lordom Cloydom a krótko po tym se Zahglulom pašchu wažne rosrěcźenje měł.

Po dopisarju „Daily Telegrapha" je egiptowske knježerstwo wobjamkło, jendźelskemu žadanju w nastupanju jendźelskeho generalneho inspektora a namjetneho širdara pschichilkowacź, druhe jendźelske žadanje pak wotpokalacź. Dopisowar šebi myšli, so šo egiptowska nota pjatk pschepoda.

Egiptowske knježerstwo je pschi nastajenju wotmolwjenjeje noty we wobšežje cźežkim połoženju bylo, dokeż dyrbi na jenej štronje nota egiptowskich nazionalistow a egiptowšti parlament špokojacź, na druhej štronje pak **njejmě jendźelske knježerstwo psched hłowu storcźicź.** We egiptowskim parlamencze je schtwórt Sarwat pašcha rjekł, so šu šo jendźelske łódźe k egiptowskemu brjohej pózdale, so bychu wukrajanow schikale. To wschak nišno njeje, ale egiptowšti parlament budźe šnadź rad wěricź, so jendźelske wójniske łódźe teho dla psched Egiptowskej štoja, so bychu špiecźiwoscź egiptowskich nazionalistow potłóčzile.

Egiptowska wotmolwjenjeja nota je pjecza s pjecźelnymi słowami šestajena. Wona šo Jendźelskej sa jejne derjemjenjenje dźakuje, tola hłowne žadanje Jendźelskeje wotpokasuje, po kotrejž dyrbi jendźelski wójniowy generalny inspektor, širdar, pschisłušny ke krałej měcź a jo dyrbi wón pomjenowanje wschitkich offizěrow, teź domorodnych, kontrollowacź. Nota na to pokasuje, so šo parlament hischcze njeje wo wójniowych praschenjach wuprajił, ale jenoź podwubjerk. Egiptowska podšlěchenju dotalnych rěcźenjow niz **jenoź s dotalnym generalnym inspektorom, kotrejž dyrbi marschallski rjad dostacź, pschihłowuje,** ale teź temu, so wschitcy druhi jendźelšzy offizěrojo dalšche tři lěta we wójšku wostanu a so šo jedyn Jendźelzan sa adjutanta generalneho inspektora pomjenuje.

Wotpósłanje jendźelskich bitwiskich łódźow do Alexandrije šo jako njetrěbne šacźinkowa. Egiptowske nowiny ménja, so łódźy Egipcźan wě, so je Egiptowska wojeršzy pornjo Jendźelskej bjes mozy. K temule špóznacźu njeje bitwiskich łódźow trjeba.

Potnózna China protestuje.

Pekingske knježerstwo, kotrejž nima s zyła žaneje mozy, je na šdacźe pola japanskeho pósłanza Jošchizawy pschecźiwo wuhadźenju japanskich wojakow na chinešti brjoh w Tšingtawje protestowało. Pekingske knježerstwo budźe šnadź teź hischcze pschecźiwo wuhadźenju jendźelskeho a franzowskeho wójska na chinešti brjóh protestowacź móz; pschetoš Jendźelska a Franzowska budźetej teho runja wójsko do poknóžneje Chiny pókłacź dyrbjecź, so bychtej mohłej swojich štacźanow psched chinešskimi nazionalistiskimi a kommunistiskimi wójšami schkitacź, kotrejž dobyczerjay k Pekingej cźahnu.

P. Krječmar:

Swjećmy swjatki!

Swjatki!
Zyńći a brinći nalětni kraj.
Wubudźa z myslow, kwět, sonow raj.
Swjatki!

Swjatki!
Stwórba a duša nam zawyska.
Z słónčnitym pjerom już zapisa:
Swjatki!

Swjatki!
Koni a soni nam přiroda,
Wyska a kh[illegible] już wutroba:
Swjatki!

Swjatki!
Zyńći a brinći serbski naš kraj.
Wubudźo z myslow, kwět, sonow raj.
Swjatki!

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu, 4. junija.

† 1789 P. Jan Jurij Hančka w klóštrje Marijneje Hwězdy — wulcy zaslužbny šwérny Serb.

Serbšćina.

Je serbska rěć kaž lyry słóbrozwuki,
kiž hiba porsćik zefyra;
kaž truny, kotrež přez hajaršća, luki
najmilše zynki zaklinča,
zo kwětka teź šměwa
so wjesele, spěwa
a klinći haj a dom.

Sy słyšał hdy ty luboznišo spěwy,
hač solobiks, škowronćka?
Sy posłuchał, na jězorn kohi hdyž běły
swój spěw we smjerći zanoša?
Tak klinći kaž žana
teź rěć naša rjana;
tuž najlubša nam budź!

Jan Češla.

Njedźelu, 5. junija.

1. dźeń swjatkow — Swjatkownička.

† 1889 w Hnašecach Marja Mina Langec — 19lětna — kotraž na smjertnym łožu 3000 hr. Towarstwu Pomocy wotkaza.

Ducho Swjaty, wukhadźacy
Wot Wótca a wot Syna,
Z njebjes dešco wokřewjacy!
Maćej hona čłowjestwa.
Wutroby su twjerdy smahi,
Wusknjene a njeplódne;
Lud je wutły, khudy, nahi,
Wšo je w hrěchach skaźene.

Ducho swětła! Zaćer mroki,
Naše duše kryjace;
Wuhaš hrěcha strašne kłoki,
Zo su za nas njeskódne.
Rozswěć wšitkich powołanych
Ze swojimi darami:
K prawej pokuće sčiń khmanych,
Kiž su swój hrěch poznali.

Korla Fiedler.

Póndźelu, 6. junija.

2. dźeń swjatkow — Swjatkowna póndźela.

† 1134 Norbert z Ksanten, arcybiskop w Dźěwinje (Magdeburku).

Ach nałóčo, ty zelene
We nowej mocy kčějate,
Twój kčěw a twoje wonjenje
Njej' hišće polne wjesele.

Twój kčěw a twoje wonjenje
Te jenoź rjano lubjenje,
Hdyž budźe žitny korjeń skhnyć,
Mi móhło bakle lépje być.

Handrij Zejler.

Warnowanje statneho rěčnistwa w Budyšinje.

Njesboža, kotrejž psches mojowe jězdźadła pschińdu, měnjaz wot měnjaza pschibéraju. Mjes nimi połoženje šo wožebje jena družina njesbožow, kotraž hodźi šo **pod wschitkimi wobstejnoscźemi wobeńcź.**

We wokrjeżu statneho rěčnistwa sakkeje Lužizy auta a motorske kola wožebje husto, haj mózemy rjez wschědnje, **do kołojesdnych** sajdźu. Sstoro pschecźo na to pschihódźe, so šu pschejedźeni kołojesdni **měšo po prawym, po lěwym boku dróhi jěli** a su šo šnytali, **hnydom psched pschijedźazym šamothodom hischcze ruce na prawy bok dróhi sajecź.** Kołojesdny ma j wjetšcha tó wuppech, so jeho,

hdyž niz morweho, dha tola je šlemjenymi šawami pod autom wucźahnu.

To šawa šo, kaž hižo prajene, **nimale schćehuje!** Ssu to j wjetšcha **dźiwlaczerja a ratarjo,** kotřiž bywaju potom tak husto **s tiprjenjom** ja zyłe žiwienje.

S toho wukhcze:

Kóždy kołojesdny njech jěždźi pschezo na prawym boku dróhi. To je wobkhodna štrona. Dyrbi-li pak tola ras na lěwym boku jěcź a šlyšchi, so auto abo motorske koło sa nim jědźe, **dha njech wostanje na lěwym boku,** doniž šamokhód nimo njeje. To je rolumnischo, hacź bjes prjedawschcheho wobhladnjenja **psched** šamothodom hischcze prěki pšches dróhu sajecź.

Tola najwěšcźischo je,

jenoź na prawej štronje jěždźicź.
Warnujeze pschecźelow a šnatych!
Sa kóždej njewobhladniwoscźu kaka šmjercź!

Statne rěčnistwo w Budyšinje.

*

— **Wo wjedźeje.** Wčera wjecźor w 7 hodź. barometer 732, hygrometer 0, najwyschcźa bjezowa cźopkota 30 stop. po C. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 733, hygrometer —4, najnišcźa temperatura w nošy 15 stopnjow cźopkoty. — Kak šo wjedźo w blizschich dnjach wutwori, njehodźi šo j wěštosću prajicź. W połnocy cźahnu nišiny nimo. Dale k połnocy wot nich je wyschina. Wot tam pschihładźa šymny powětr w naschich štronach, šo šetkno j cźopłym j pokojnischich štron. S teho wutwori šo šamrócźenje a słónčnjaje deschcźik. S krótkeho wjecźora wyschat pschihlišnje šo wyschina j Azoriskich kupow. Tuž nochcemy nadźiju špušchcźeju, so budźe po wošchewjajych deschcźach póslednich dnjow Swjatki prawje rjenje. Jutrje wšchi dźeń šwjatkow słónčko 3,43 šłhadźa a šo 8,14 khowa. Mjeśacź dop. 9,19 šłhadźa a šo w połnocy 12,16 khowa.

Naseh wjedźawnoslojny štaja nam šcźehowaze wjedro:

njedźelu, 5. 6.: mhłohojto;
póndźelu, 6. 6.: njewjedrate;
wutoru, 7. 6.: njewjedrate;
štrjedu, 8. 6.: njewjedrate, pódla rjenje;
schtwórk, 9. 6.: wětrate;
pjatk, 10. 6.: rjenje;
sobotu, 11. 6.: krótši dźeń.

Po khodźenju khwězdow a njehdyšich šnamjenjow:

njedźelu, 5. 6.: Wjele noweho sa Hollandšku, Schotišku, Scelandišku, Benedig, Milano, Lübek a Magdeburg;
póndźelu, 6. 6.: Schpatny dźeń sa železnizy, wschón wobkhod j jěždźadłami a sa duchowne próžowanja. Jara dobry sa Němšku, Danšku a Brunschwigsku; kritiski sa Franzowsku, Italisku, Czěšku, Sizilisku;
wutoru, 7. 6.: Schpatny sa Němsku, dobry sa wumělstwo a sabawu;
štrjedu, 8. 6. a schtwórk, 9. 6.: Dobry dźeń sa wučenja a domjaznosć sa Italisu a Franzowsku;
pjatk, 10. 6.: Schpatny dźeń sa duchowne próžowanja, wumělstwo a sabawu; dobremu pozńinkej strachi hroža;
sobotu, 11. 6., Dobry sa Němsku, wobkhod, želesowu industriju, sa lěkarjow a hajnikow.

— Djenjnischne tudženje wiki khłódne a deschcźowate wjedro, kaž to po horjkich dnjach z njewjedrami swjelsche bywa. Wopyt njejnich ludźi běsche bohaty. Prošata pak dźensa po štacźu tak sara njekupowachu. Teź bulka so cźežischo pschedawasche, płaczina i basche so mješ 1. a 1,10 hr., cźim bóle pak mjenschcźe, so jeja kupowachu, tu płaczesche jene 11 pj., twaroh 25 pj. Sa hubu j prenim pjerjom dźerżachu jebi j wjelscha 5,50 hacź 6 hr. Jutrjenjebjesche teško kaž tudženja na wikach, libjata druhdy hetnidła płaczachu swjesicha 2,50 hr. Na Mjasowym torhoschcźu poskicźachu hojanje žony rjane selene kwězele k swjatym dnjam. Teź druhe kwětki nadeńdźemy tam we nětcźischim cźasu we wschich barbach a druzinach. Płaczachu wschelakich płodow bohu dźensa sćehowaze: Punt cźerwjenjeho kala płaczesche 25 pj., běłeho 20 pj., rúża kołsteho kala 1 hr., punt zybłe 20 pj., rjewjeni (Rhabarber) 15—20 pj., walcźk radišchow 10—15 pj., kerćźk šolatwje 15 pj., punt jóbłcźe łobody 15 pj., hromada (Spargel) 1,20—1,30 pj., zybłe 20 pj., kolrabija 20—25 pj. a morcźeje 20 pj., kórkow 60 pj., 10 tuntow bórnow 80 pj., 5 puntow starych 70 pj., punt jabłukow 40—60 pj., litr kaneho wolija 1,60 hr.

— **Sswjatkowny wulćt autow firmy „Kraftverkehr Freistaat Sachsen A.-G." druhi dźeń swjatkow.** Jiwe pschipósnacźe, kotrejž su dotalne jěšdy na swjatoku tydźenja namakałe, je towarstwo pohonjało, so by swojim pscheceelam k swjatkam nješchto wobzebite pośkicźiło, jěchu po pjatarej wyšokej dróhy j Budyschina do Nyzhowa a k šławnej wobornej zyrkwi j šrodownym walom w Jaworniku pola Sborjetza. Jsthba póndźe k ranju po dróhy hacź do Delnich Kotez, wot tam dale pšches štary pschethod pšches Lubijiju Wodu pola Wodowoje, potom dźe dale pšches Cźerwjenu korczmu k pschethodej pšches Sohlandšti Schepz, kiž je šchikłany j wulkim hrodom pschi Schepzu. W Nychhachu šhywa cźaša k wobhładanju domjajeho museja woborneje zyrkwje. Potom powjeze nowe auto do Friedersdorfa, wot tam móža wobhdźelnizy po krótkim běženju do Jawornika dozpěcź. Jawornik, kiž wyšoko nad Nyzhnym dołom leži, je šnaty dla swojeje prastareje zyrkwiczki, kotraž je šwjatemu Wjazzkawej poswjećzena a dźensa hischcze katolska. Wokoło njeje pina so šastarska pohrjebnischcźowa murja, kotraž je hischcze derje sdźerżana. Dale je hódno wohladacź štary hród na Kichijnej hori. S Jawornika mamy krasny wuhlad do Eigenischeho wotrjeża a pšches Nyzhne nimy na Jserste hory. Pšches Maku Wěgnizu pod Landekrónu wjedźe naš dróha wrócźo pšches Lubij do Budyschina, nimo Cźerwjeneho kamjenja a Lubijskeje hory, boka naschich domjazych horow s Cźornobohom trónowanych. Domojjesła poskicźa krasny wuhlad do domjazeho Łužiskeho kraja.

— **Budyschske haptyki** su wschědne dny hacź do 7 hodź. wjecźor wotewrjene, njedźelu pak samknjene. Wózmu khižu a njedźelu wotewrjene ma jenoź jena haptyka j wósacźnym wotměnjenjom. W juniju je to Weltinska haptyka pschi žudnischim twarjenju.

— **Wo njesnatym wumrozowanju w Schyrjecźinym** Dolpobrachuja dotal hischcze wischitke ljudy. Kriminalne wotdźelenje w Budyschinje pokasuje hischcze raz zyle wo tym, so je słótnik špótnjacź na **khitro rosdrapanym** mjeśwoczu (hlowa je pjecźa kiwawša

na tam, so je wutoru, 31. meje 1927, hdyž běšche tola wešołoje horzo, nabrum symfiki płaščeč woblečeny hyl, tež je mĕł bĕłu papowu tyšku (šupnjonu), kotruž je z bórnizu wobwijasanu mĕł, a w kotrejž je najskerje schowany sawalene mĕł. Po tychle wobstejnosćach je tež derje możno, so je słoźnik šnadź hač pśeded krótkim cząsom abo hač do sobotu dnja (31. 5.) w ratarskoje jako bźiśerśer abo dejer dźěłał. Swójerjele je, so je wón wot Bźichicz pśichichol. Jeho šu potajkim tam we wokolnych wjeach widźeli dyrbjeli, šchž šnadź je ło sa dźěłom praschał abo po proschenju khodźił. Njeje tež zyle njemożne, so šnadź je nadpadnik cźłowjek, kotrehož šu hakle njedawno z jasnva puschćili. — Schtóž może nĕtko ke wěcy pśinjeć, ło prosy, so by to hnydom Budyšchinskemu kriminalnemu wotdźĕlenju — telefon 2802 — abo bliźšej policiji wojerwił. Kóžda źdźelenka je ł dźakom witana a ło pruhuje.

— **Cźekrjeny morđar.** Mechanik a bitrowy pomocnik Jurij Noßcek, kiž je ło 26. 4. 06 w Hohenlindze pola Bytenja (Beitlern) narodźił a kiž je 30. 5. 27 wjeczor swojeho bobudźĕlacźerja, pucźowazeho Waklarja Langu w Shorjelzu štónzowal, je ło 1. 6. 27 ze swojeho bydlenja w Shorjelzu šhubił. Wón je nĕhdże 1,74 m. wulki, šchšnowy, wa cźarne, da sadej sćĕpkane wlasy, wima wesiow (Schnurbart), ma polne mjeswowco, schźerej woczi, wschitke šuby. Swobleckany bźěše ł brunym abo šafnobarbnym wobleckom, w cźornym mjechkim kłobuku, we brunych rukajach, w jašnobarbnym schwjedskim płašču, kwantobarbnej swjećnjej kochli, błyšnym nitkim khornarju a pitym schlipsu. — Fotografija wo Noßcku wuleźi pola kriminalneho wotdźĕlenja w Budyšchinje.

— **Nĕmškostatny indeks.** Statistiske wotdźĕlenje pola mĕšchanskeje rady w Budyšchinje nam źěli. Po nowej (roschćerjenej) methodze wobličzena liczba nĕmškostatneho indeźa ja źiwjenśe wudawki (jeźiwjenje, bydlenje, tepjenje a wobhrĕtnenje, wobleczenje, wobchad a hewaschu potrjebnu) wnezinjenske w pschećerśu mĕźaza meje t. l. 146,5 (1913/14 = 100.)

— **Drjezdźansko-Shorjelska statna dróha** je dla pleśrowanja w Hodźiju sa wschitkón wobkhad cźežitych autow a cźerowych autow wot 7. t. m. nĕhdże 3 njedźele dołho sawjena. Wobkhad pokajuje ło na Budyško-Kamjensku a Kamjensko-Bĕłopśetu abo na Budyško-Kinsbórśku a Drjezdźansko-Wojerowsku statnu dróhu.

S **Krakez.** Sjawny pucź ł Dobrochez do Boschez je dla nażypowanja na Krakezańskich honach wot 7. hač do 10. junija sawrjeny. Jĕźiny wobkhad pokajuje ło na Bosankezy.

S **Bĕlschez.** Pschi 5. sjawnym poježdźenju naschich gmejnskich sastupjerjow sandźenu frjedu wjeczor w Hantuschez hoscenzu wuswolichu sastupjerjo do spomóžeńšeho wubjerka cźeschowazych knjezich: Arnoścha Hantuscha, Augusta Czecha, Arnoścha Adlera, Oskara Schuslera, Handrija Ssiwou a Hermanna Krawza, ja pomnożitkow knjeza Bjenadu a knjenju Teutschezkowic. Pschikhapk ł swjatej póstowje autowoje cźary Nowopsalzy-Wopakeje do Budyschina sastupjerjo jenobłóžuje watpokafachu, dokelž gmejna pjenjez nima. Wusławej sa bluchonĕmych we Zwikawje a Salskej woczerstwjeńi sa błepych chcepokasachu po 5 hrivnach a jenemu we Wulkich Dobźeczach, kiž je ło wotpalił, 15 hrivnow. Dale wobsamknychu, so ma pśiječi dawk na dotalnej wyšorkoścj wostacź.

S **Budyschinka.** Sjawny pucź ł Porschiz do Malescheje je dla nażypowanja na Budyschinskich honach wot 7. hač do 10. t. m. sawrjeny. Jĕźiny wobkhad pokajuje ło na Krakezy.

S **Barta.** Rakojdźanska hospodarska banka wotnje wutoru wjeczor w 6 hodź. w tudomnym Müllerez hoscenzu porjadnu hlownu shromadźiznu. Knjes wobthodny wjednik Langa pschećerśu wobthodnu rospravnu na lĕto 1926. Shromadny wobrót na tworach a pjenjescach wuzinjeschе 6 500 000 hrivnow. Tworow bu 44500 zentnarjow pschedatych. Njedźiwajo nowotwara składownje swjsla 1400 hrivnow cźisteho dobytka. Pschedsyda dobladowarśiwa, knjes Fehrmann-Worzynski namjetowaschе, so ma ło cźisty dobytk tak rozdźĕlicź, so ło 20 % hr. rezerwnemu fondej, 72 % hr. wobdźělowarskemu fondej pschipokasa, 431 hrivnow ło jako dividendy rozdźĕli a 77,50 hr. ło podźěle. Tutón namjet jenohłósnje pschijachu. S pschedbyźstwa wustupischtaj knjes wobthodny wjednik Langa, nowe wólby wotpokasnjo, knjes Hajnza se Sirbowicźi, dokelž ł druźitwa wustupi. Pśches łós wustupi knjes Jurij Wjeśaŕ ł Bukojny, tola jeho jenohłósnje sajo wolachu. Sa pschijźbydakow bĕchu nomjetowani knjeża Oskar Schuster, Ota Puttrich a Arnoścht Grośa ł Barta. Pozledniczi wólbu wotpokasa. Shromadźizna knjesa Schustera ł tśikrócznej wjeschinu sajowuwoli. Sa dalscheho pschijźbydaka wuzwolichu knjeża mĕšchćanoptu Wjesarja ł Bukojny. S dobladowarśiwa wustupischtaj pśches łós knjesaj Fehrmann a Janczka, jeju pak shromadźizna jenohłósnje sajowolesche. Schtož dobrjeze ł bobustawstwa sa wobsedzerjow w Barcze a wokolinje nastupa, dyrbjachu bo wustawki pschemĕnicź. Knjes Max Neumann ł Bukojny jako bobustaw wuzwolichu wubjerka rospravnjeze wo nowotwarje składownje pschi dwórnischcźu. Knjes swjatkowy direktor dr. Krjeźmaŕ pschejeschcze druźstwu spoda dla pschichódneje składownje pschi dwórnischcźu. Najwyschschi kredit postajichu na 7000 hrivnow, kwobudny kredit wostanje pschi 200 hrivnach. Najwyschschi kredit na śmĕrći wuzinja 2000 hrivnow. Knjes wobthodny wjednik Langa źdźeli shromadźiznje wo sćerźenju, kotrejž je druźitwo ł Lorenzez firmu wotjamtko. Na kónzu dóńdże k jara źiwemu wuhrajenju, dokelž bĕšche pschedbydźiwo nanjetowało, so ma ło nowy wobthodny wjednik postajicź; pschećerśivo tomu pak bobustawy nimale jenohłósnje wuschpichu.

S **Lubija.** Twar żelesniznu ł Lubija do Kunewalda wjcze potuzuje. Na cźarje bodźi ło hižom hač ł Dażinej pśidjeź, dokelž je hižom hač k mośiej, pod kotrymž pucź ł Dażina do Luboša wjedźe, dotwarjena. Wjazu dźěła bĕšche trĕbne na staźiji w Dażinku, hdźež dyrbjachu pschiprawu sa pschikładowanje tworow natwarjeć. We šamnym cźasu pu tež w Lubiju pucź sa nowu cźaru pschihotowali. Tole dźěło tež tu śpĕšnje pokroczuje. Kaž shonitny, chodźa wobkhad na nowej żelesnizy hišchcze lĕtka wotcekwicź.

S **Pśewjow.** Cźežke njewjedro ł krupobiczom cźehnjesche frjedu psched wjeczorom pśches naschu krajinu. Krupy bĕchu sdźela jako hołbjaze jeja a rosbichu wulki dźĕł żita, kiž nĕtko najrjeńšcho rosćesche. Wjele schkody ju krupy tež na ząbowych schtomach nacźinile. Lĕtdźesatki dołho ło tudomni wobhdźerjo dopomnicź njemóża, so bychu krupy tak šilne bile.

S **Haklowa.** Druhi dźeń śwjatkow pschedstaja na tudomnym jewišchću śobustawu muźśeho śpĕwneho towarstwa a turnarskeho towarstwa w Hodźiju operetu „Dźowczicźka šwonowcho wĕźnika“ wot Heinza Horsta. Hra, kotraž mĕjesche pschi dwójnym pschedwjedźenju w Hodźiju wulki wuspĕch, pschehadźi pschihladowarjow do mĕstacźka Caula nad Rheinom, kotrejž Franzozowscy ja cząš wusswobodźenjschich wójnowo potkóczowachu. Njedźiwajo swojeje rjuńneje jakładneje muźśe je hra bohata na rheinišim wjeselu a radośtnej mysli a namaka dla swojeje krašneje, wutrobu jimazeje hudźby we wschitkich wutrobach žywy wothłós. Nĕhdże 30 śobukutkowazych, wschitcy w krašnych drastach ł drastoweje wupožcźenje R. Fingerlosa w Budyschinje, šamtaja hy na truha khakoka sazimcź. Dołodła lub: tež pschedwjedźenje nĕtkotre rjane hodźinki.

S **Kulowa.** Tež nad naschej krajinu je frjedu na wjeczor śylne njewjedro sakhadźało. Ssylny deschcź ło tjeńe a krupy schmitjachu. Drobi pschewobroczicźu ło do rĕtow. Ssylny wichor šlama wjele schtomow, tež staru tołstu lipu na zyrkwinym nameścze. Krupy rosbichu mnoho woknowych schkleńcow a zdźěchu wjele rosćazeho šadu je schtomow, rosbichu żita a płody w sahrodach. Pschi Szalowschim a Selenym pucźu šu krupy psches połoju żita sesamale. W Kulowzu wuwali wichor staru lipu ł korjenjeni. Wona padźe na schĕrowu cźĕchu Walvrjez kubła a ju khětko wobschkodźi. Dale wotkry wichor połoju zyhelowje tschi Sarjeńcez brózinje.

Se **Stróże** pola Wulkich Sdźarow. Lĕcźny śwjedźeń, kotryž žebi nascha młodźina kóžde lĕto wuhotuje, budźe lĕtża njedźeła, 26. junija. Młodźina cźe posthcźicź reju, sportlike pschedwjedźenja a śwjeselenja sa mkodych a starych.

S **Bukojny** pola Wulkich Sdźarow. Wobjarujomne njesbože sta ho wczera pjatk dopołdnja 3/4 12 hodź., hdźež Kulowski pucź na Budyschćo-Wojerowsku statnu dróhu wuběhuje. Motorowy koleśaŕ Withelm Mârteus ł Wojerez śtasły do auta a ło po sdacźu śmutskach cźežko śrani. Jeryn sobustawu kolonu Cźerwjenoho Kschiża we Werningshoffje śnjesbożenemu sa krótti cząš pórnju pomoz pschinjeze. Na to franzoscho ł automobilom do Wojerez dowjesechu.

S **Wojerez.** Ssylne hrimanje se slimkojtym deschcźom cźehnjesche frjedu psched wjeczorom pśches naśche mĕsto a a wokolinu. Dołho padachu tež krupy njewjschdneje wulkosće. W mĕsće pócźe woda wjele dworow a pinzow. Też w njedalokim Njedźichowje ło pschi śylnym wichorje telko deschcźa nala, so bĕchu wschitke dróhi powodźene a pscherowy a haty njemóźachu wodu dośrĕbacź. Krupy ł dźĕła tak wulke kaž kurjaze jeja, na połach a w sahrodach wulku šchkodu nacźinichu. W Kośelu, wĕhdże 3 hodźiny ł wjeczoru wot Njedźichowa śe krupy zyle žně nicźiłe. Na kóńnym metru śteja w pscherĕtku jenoż hišcźe tśi śtwjelza, kotrež krupy šlemike njesbu.

S **Borschcźe.** Sporzatk meje bĕchu w naschej wśy jenemu wobsedźerjej motorske koło tradnyli. Sandźenu njedźelu polizija nĕtko paduha wuhlĕdźi a koło sajo namaka. Dokelž je paduch w śwojim cząsu ł kolom k Budyschinci jĕł, wśo tej w tulych śtronach ga nim pytachu. Pschipadnje pak nĕtko na prawe śtedy pschihlĕdźichu. Wutrobnischu njenuźjo jeneho, kiž iwo paduchstwje wĕdźeschе, tón so tej wusua, so je kradźene motorske koło w lĕśu pola Tranjow sthowane. Polizistojo tam dźĕchu, so bychu žebi śhowaniu pokasacź dali, tola jedyn Tranjowski wobydlerź bĕšche śtónzowane koło dźeń pśedy nanukał. Padnoha njenuźjo njerozumjejschtaj ł tajkej maschinu wobkhadźeć. Jeźu ku w Dźĕzach sajeli, ale sajo puschćeli.

Z Łužicy.

* S **Kumwalda.** Wobjarujomne njesbožo ł jédnym kolom sta so pondźelu pschiwoldnju w Njemjezdźnitkej haźy. Na wuskim pucźu sajédże knihjwjednik Frzy Hencźl, kiž mĕjesche hišcźe druhe koło w lĕwej ruzy, do kolojédżeneho, kiž jemu napschecźo pschijédże. Hencźl padźe je śwojimaj kokomaj a žebi ruku stama. Tamny kolesaŕ je njesrani.

* S **Wuhańcźu** pola Kumwalda. We Wuhańcźach, Kobłjach a we Wurbišu pschindźesichtej sandźeny tydźeń dwĕ dźĕśi do cźežkeho njesboża. W prénim padźe śnjesbożi schtyriletny wocźehnjerśi žynk fabrikśeho dźĕlacźerja Ewina Kneźlicha w Nowych Wuhańcźach, jako mĕjesche jeho druha źwójba wothładacź. Wón padźe je stólza a žebi nohu dwójzy stama. S nozydłom sa khorych donjeschchu tu dźĕśi do cźežkeho njesboża. W prénim padźe śnjesbożi schtyriletny

Janske kupjele w Smječkecach.

Swjatki (njedźelu) wot popołdnju 4 hodź.

wulki koncert w zahrodźe.

Wuwjeduje Dreždźanska wustajeńska kapała (Feiereis).

Wšěch lubje přeprošuje zarjadnistwo.

Hosćenc w Sowrjecach.

Druhi dźeń swjatkow **pyšny bal.**

Započatk w 7 hodź.

Nowa kapała Budyskeho koncertowelho a dźiwadłoweho orchestra

Přećelnje přeprošujetaj Arnošt Paleŕ a mandźelska.

Hosćenc w Lejnje
pola Khrósćic

Swjatkownu njedźelu a pónděłu

wulke tŕěnje wo myto

1. myto	jězdne koło
1. myto	mužacy časnik
1. myto	pućowanski kofer atd.

Druhi dźeń swjatkow wječor w 7 hodź.

pyšny bal, knježny wola.

Parkowy koncert

w Njeswačidle 1. dźeń swjatkow

wuwjedźeny wot hudźb. korpsa II. Bn. S Inf.-Reg čo. 10 pod wosobinskim Swjedźenjom wyššeho hudźbneho mištra A. Käppler.

Započatk 3³⁰ hodź. popołdnju.

Dobre pohosćenje. Dosahace městna k sedźenju. Cah do Budyšina jědźe w nocy.

W knježskim hosćencu wot 6³⁰ hodź. pop. **reje**

Zastupna płaćizna —.50 hr.

Wšitkich přećelnje přeprošuje

Wojeńske tow. w Njeswačidle a wokolinje.

Hosćenc w Jaworje
2. dźeń swjatkow
zjawne reje.

Hosćenc w Haslowje!

2. dźeń Swjatkow wječor ½8 hodź.: zjawne předwjedźenje operety

„Glockentürmers Töchterlein“

wot Heinz Horst.

Wuwjedźena wot sobustawow Mužskeho spěw. towarstwo a Turnarskeho tow. (M. G. V. u. T. V.) w Hodźiju

Přizamknje so: **Pyšny bal.**

Wo bohaty wopyt prošu

Hosćenkaŕ. Towarstwje.

Hosćenc w Pančicach

2. dźeń swjatkow, 6. jun., w 4 a 7 hodź.

parkowy koncert

wuwjedź. wot kapały nětk. saksk. gardy jěch. polka

Wjednistwo: Wyšši hudźbny mišter a štabowy trubnicaŕ H. Stock

Přizamknje so BAL

Kedźbu! **Kedźbu!**

Hosćenc w Minakale.

1. a 2. dźeń swjatkow

pyšne swjatkowne reje

sylna kapała nowočasne reje.

Zastup za žónskich z dawkom, reje darmo 0.50 hr.

„ za mužskich „ „ „ 1.00 hr.

Wo bohaty wopyt prosytaj

F. Scholz a mandźelska.

Hosćenc při dwórnišću
w Zdźěrje

poruča k swjatkam česćenym hosćam a wulětnikam swoje rumnosće, najlěpši kofej a tykanc, prawe Pilzenske piwo z Budyšskeje piwarnje a słódźerje Akcijowe towarstwo.

Wo přećelnu podpjeru prosytaj **Bruno Anders a mandź.**

Do kóždeho serbskeho doma šluseja „Serbske Nowiny“!

Lehmannec
konditornja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijemniše hóstne městnosće - Konditorske pječiwa - prenjejše rjadowanje

Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert

Wosebitosć: TORTY so jako dar při kóždej składnosći hodźace. Tod k jědźi. Fürst Pückler.

Poskićam swoje staroznate

kowarske kosy we wulk. wubjerku z rukowanjom

wot 2.80 hr. sem hač do 5.00 hr.,

kosudła 1.40, 1.50, zacynkow. blachowe

kunki 0.30. **Brusy** wot 0.45 hač 1.00 hr.,

:: :: **rynki** za kosy 25—50 pj. :: ::

Na přeće podawam kosy dospołnje hotowe k wužiw. w. 5.90 hr. sem

Paul Michalk, kowarski mišter w **Radcy** p. Laza.

Hosćenc a kofejownja
„Baumfelder“

mějićel Robert Willkommen při dwórnišću

poskića swoje **spodobne rumnosće**, hdyž so njekuri, k bohatemu wopytanju. We **jědźach a napojach** poskićam nimo dobrych **konditorskich wěcow** to najlěpše

Wutrobnje witajće!

Fotowe projekcijowe powjetšenske domj. klnowe } **aparaty**

a wše wěcy za amatěrske fotografowanje. ◆ **Fotowy dom**

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 13

Wuwiwanje filmow a platow kaž tež wotčahi wěcy wuskutkuje a najspěšniše.

Nawoženje a njewěsty

Přijomne nakupowanje matracow, nakładnych zatkow, sofow, chaiselonow. ◆ Matracy z nakładnymi zatkami, 35 hr, plyšowy sofa 120 hr., chaiselon 40 hr. ◆ Stajne skład po wšěch płaćiznach. ◆ Prošu wo wobhladanje mojeho składa. ◆ Jeli so z hotowymi pjenjezami płaći, 5 % rabata. ◆ Předźełanja přijimuju po najnižšim wobličenju.

Paul Böhmer w Lichanju

fabrikacija patentowanych matracow a pohstrow. meblow

Telefon: Hućina 58 pola Klukša

Parny vulkanisěrowanski wustaw

M. A. Fuhrman w Budyšinje

při Mjasowych jětkach 8 Telefon čo. 3053.

Wěcy wustajene zarjadowana z nowočasnymi naprawami wuhotowana, wuporjedźenja za awtowowe mantle, za mantle motorskich, jězdnych kolow kaž tež za šlawchi.

Hódnostna metoda — spěšne a tunje podawanje.

Žane čakanje! Žane čakanje!

Slěbroworclowe kosy

kosydła, naprawu ke kosamklepanju poskića tunjo

Walter Voigt, železowa wikowarnja

w Budyšinje na Jerjowej hasy 3.

Běrny k picowanju

ma tunjo na składze

w Kubšicach

Richard Jacob

běrnjaca wulkowikowarnja w Budyšinje

Telefon 2137 a 2660.

Wulki wubjerk! Najtuńše płaćizny!

płokajomna žlda } w najnowšich
muselin } mustrach

Ličny barchent za kabaty, žonjace wobleki a košle

zasadk. košle zwjeršne košle

Macco-šaty za žony, mužow a dźěći

Hilger w Budyšinje
jenož na Seminarskej hasy 2

Sym k swojej klinkańi

dźełarńju cementowych tworow

připrawił. W tutej zhotowjam wše ze znateho prěnjorjadneho Tri Hwězdźanskeho betonoweho ćerka a křemjeńneho pěska

cementowe twory

wšěch druzin

Při potrjebi prošu wo wobkedźbowanje mojeje firmy.

Klinkańa w Tŕoch Hwězdach

cementowe twory křemjeńne jamy

Paul Arnold

w Tŕoch Hwězdach pola Budyšina.

Telefon Budyšin 3911.

Bornicy

předawa přijomnje

Paul Bennewitz

w Budyšinje

čisty sprawny holc do domu

pyta k 15. VI.

ryćerkubło w Sćeńcy

pola Laza.

Srěnosylneho konja pyta a ma **konja k rězu** na předań

Larraß w Hodźiju.

Młody čehniwy **wół** je na předań

w Češkecach čo. 7, p. Přěčel

Poskićam po přihódnym płaćenskim položenju

2-motorske kolo, dobre znamki a druhe jězdne kola, šijace mašiny, centrifugi, hubkowe šijace mašiny, zimace mašiny, pisace mašiny, rěćadła, zynkowe płaty, připrawa a narunanja wuporjedźenja najtuńšo

H. Paul Gräfe

mechanikeŕ mištr

w Kamjencu

blizko kat. cyrkwje. Tel. 470.

Wuporjedźenje wobuća

solidnje a tunjo w najkrótšim času.

z ruku šite

z drjewowymi hozdźikami

Ago (bjez šowa a hozdźika.

Crepe-gumijowe póduše so na wšě drije přidźinja

Heinrich Mohr

w Budyšinje, na Žitn. wikach

Młode husy

ma na předań

kubleŕ Krahl

w Koblicach

pola Hodźija.

Kruwa a ćelećom je na předań

w Krakecach čo. 30.

Bruny walach

6lětny je na předań pola

rězniskeho mištra Lau

w Hórkach pola Njeswačidła.

Wozjewjenje!

Šłoš sym přećiwo kubleŕej knjezej Korli Šołće w Trupicach rěčała, z wobzarowanjom wróćo bjeru a warnuju před dalšim rozšěrjenjom.

Elza Sokec

w Drježdźanach.

Dźěćacy lěkaŕ dr. med. Schnabel

bydli nětk

na Kěžorskej drózy 3II

Rěčne hodźiny kaž dotal: na Kěžorskej drózy 6.

Dora Šěcec

Erich Wězaŕ

strowitaj jako slubjenaj

*

W Khelnje *W Křiwej Boršći*

Swjatki 1927

Hańža Welsec

Felix Hajna

wučeŕ

strowitaj jako slubjenaj

w Šunowje w Khrósćicach

Swjatki 1927

Bóhu lubemu Knjezej je so spodobało, pjatk rano mojeho lubowanoho mandźelskeho, našeho nana, přichodneho nana a dźěda

Jakuba Leńša

kublerja w Njebjelčicach

po dlěšej khorosći a pilnym z dźěłom a paćerjom přewodźanym žiwjenjom, doma wobstaraneho ze swj. sakramentami, w 71. lěće žiwjenja do swojeje njebjeskeje wótčiny wotwołać

Jeho spróchne čěło budźe swjatki pónděłu ½8 hodź. swjećenej zemi přepodate. Jeho dušu poručamy paćerjam wěrliwych.

W Njebjelčicach a Serb. Pazlicach, 3. 6. 27.

Hlubokozrudźeni zawostajeni.

1. přiłoha k čisłu 129

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 4. junija 1927

Dwoje swjatki.

Swuki zyrkwinskich swonow sjnczja do kraja. Zyrkwje so pjelnja a mózuje saklincza byrgle, jim pschidrużi so błóh kemscherjow, ronjazy s wyskazeje dsatneje wutroby. Psches barbne zyrkwinske wokna sraje Boże stónczko pruhi, sanurjo pobożnych do mnohobarbneje krażny.

Boża stwórba wabi won do pschirody. Wschо so młódni, seleni, a łuki pyscha twórki w njeliczomnej sjnzach a mnohobarbnej krażnoszi. A nade wschém so wuliwaja stónczne pruhi, kaz bychu wscho posłoczicz chazyc, wokolschcjo a wocerstwsejo tódze, haj najmjenschе stwjelczko. Mnohosz naschich domjazych spewarjow, naschich spewarjow, naschich ptackow, sanjeze czi wulkotnu hudzbu, hudzbu, tiz da cze sabjecz na wscho sachodne. Wona cze wosboża, wotschewsa, czi najwelnia wutkabu s najhorzyschim pscheczom dsata. Serbasch do so tutu stódkosczj małych herzow a njejazy so czi dsatne słowa se erte ronja. Kaz swjedzenika mesnosczj bywa czi kózdy hajk, kózdy kerczk, kózdy schtom. Zitne sona so zolmja w zunim westiczu a stónczna pruha posłocza młódne kłoz. Wschudzom cze wita stwórba w młódnej krażnoszi a bywa czi s pschipowedarku Bożeje wschehomóznosze a lubosze, cze napomina a dopomina, so by so dsakny wopakasał sa wscho, schtoz so czi posłicza, dari. Sswjedzenschi schat je so stwórba wobletka, so by wozwjeczita pschistojnje swjatkownicztwa, a s kwetkami pschetkany pschestrjeń je czi k noham pokozita, so by po nim krocził, hódny wscheje tuteje krażnosze. Kak błyschczi so buritej wóczko, hdyz wuhlada zolmjage hona a tuczne selene tuki. Dzak so jemu njejazy s wutroby zórli, dzak Bohu Knjesej, stworiczelej. Won swjedzi s Bohom swjatki.

To bé swjatkowniczka w pschirodze. Rospominajmy pak hischcze jenu swjatkowniczku, swjatkownicżku naschego serbskego naroda. Daloko a schéroko ko rézi a so spewa wo naschej rjanej tużiskej domisnje. Sso wusbéha, kak rjana, kak wosbożaza je. Ssy zebi to też hdy sam pschemysliłi? Ssy hódny tajkeho raja?

Kaz wulki schtom swój wjerschk posbéha k njebjesam, so by swétło wyschinow do so srébak a so by se swojimi sódnimi hakojami pschikrywo to, schtoz k jeho sdonjej so wupina. pichitula, tak dyrbi tez nasche dzéło sa nasch narod być. Dyrbimy so posbéhnycz k wyschinam kaz stworjenja s worzła, so bychmy druhich sobu storhnyli, sa mnohich pak byli skhow a wuczek, so bychu swoje pytali a dostali, schtoz su shubili.

Budzemy-li so krucze jako Sserbja wusnacz, serbsku récz zwéru czesczicz a jako pilni prózowarjo dzéłacz sa swoju narodnoscz, k lépschemu Sserbstwu, potom smémy tez s poknym prawom swjeczicz narodnu swjatkownicżku! —ł.

Swjatkowny kwas.

(Wobras se wży.)

„Gluk, gluk, gluk!“ — tak skakasche rézka w mérzu psches kamjenje a halozki, polna nadsije a wjesela. Tehdom bésche pschiroda kaz tajke nézne dzéczatko. Kaz holczka sa maczérnej salu. A nétko pschiidzechu jutry, rjany swjedzeń, hdzez bu serbska młodzina konfirmowana a tak krocził s dzéczazeho raja do kraja młodosczе. Kaz nétko pschesbé njej leżi.

„Gluk, gluk, gluk — konzert a reja. Bórzy pschiidze krażna meja!“ bórbotasche wodzicżka a so s wjeselosczu pyches hlowu mjetasche.

Tak thétije pak wona njepschiidze. Jeje adjutant, młódne nalezo, mésesche polnej ruzy dzéła. Wodnjo a nozy je spéchał a pyschił, so by wschitko prawje rjane było, hdyz hnadna knjeni pschiidze.

A hdyz wscho kézésesche a wonjesche, dha pschicżahny we swojim błyschczu kralowna mesa. Ale schtóz trasch sze myśli, so je to horda knjeni a czesczélakomna, tón może swoje dżiwy widzecz. Ale niz kusta njebé nasdata. Runje nawopak: Młoda, czita knjeżnicżka, so pyches zyte wobliczo sméże. Kózdemu mésesche nécztho rjez a nimo nikoho njeidze, kaz by ji pawk hubu sapschadił. A salubowana tez je hacz ja wuschomaj. Nó, tajkale wjedrowa rjanka! Janeho hólza njewostaji na pokoj. Niz pak tohodla, so méta nétajke ste wotpohlady. Niz w najmjenschim. Bé tak łbożowna, so smé druhich wosłożicz. Ale tym młodym je pokasała, kak maja so woprawbże lubowacz a sańcz mécz.

Ssamo k semi so ikhili a ju wokoscha. S makeje holczki bé młódna knjeżnicżka nastała. So moht so do njeje sakuńnycz. A njebjo ju stradzu wodbżiwowasche. Wschitaj zez dobraj. Nétotrykuli dar je ji wobradżiło a na kózdu wodzicżku smoju podobinu pokozito. A meja je jemu sa to mnohi postrow se schkowroncżkom do wyschin pósłała. Boża stwórba so we swojim pyschnym wobleku wobdżiwasche. Kaz bychu wschitcy kwaz swjeczili. Runje na tak wubjernje rjanym mejstim dnju.

Kaz zón so wscho bycz sdasche. A stónczenje pschiidze sażny dzeń, hdzez zez wschitcy ruzy sawdachu kaz nawożeń a njewjesta pyched woktarjom. Kaz by zonik, a tola bé wscho woprawdżitosci.

Haj woprawdżitosci je. Wscho hotuje so na kwaz. Ptaczata rjenje hudza a spéwaja, wodchlukoze krażnu melodiju, hona so smeja a mjetele létaju wjesele we pométsje. Wsche hażki, łopjeschka a kwetki zez schukotaja: Dzemy na kwaz. Módre njebjo je meji njewjesczinu pychu wobletko. Niz runje kaz sa mkodusichu holczku. Ale tez niz runje kaz sa zonu. Tajta srénja wéz, mjes nałeczom a léczom. Kczécz a srawicz wscho dyrbi. A swjatkownicżku rano, na kwaznym dnju, steja wschitcy w kwaznej pysche. Hischcze rjeniscze njewjesny widzak njejsym. A krażnischu swjedzenisku drastu! Schtomy we dożynych łopjenach a s płodow spoczatkami. S wulkeho dzéła hischcze rjenje kczéje a wonja. A mjesecickzi se swojimi czeć wjenymi tschémi, s zyrkwinskej wézu a tsichce wokna sybola so we wjeczornym stónczku. Zolmjate zitne hona. Bérny steja hizo w rynkach. Luki w najrjenschim kczewje a lézy w selenej pysche a sażwéczenymi swéczkami. A bréza steji w domach a zyrkwjach a stónczi njewjesicze. Sswjatkowne kwétki su njewjesczinu kwéczel. A mile njebjo swétke a jażne. Tu a tam béze mrócżatki, kaz bychu je s wotry skobali. Woprawdże, rjenscheho kważneho dnja zez mysliłi njemózesch.

A Bóh sam jich zohnuje a wéruje. Pscheje wscho dobre. Po żnjach swjeczja klébórny kwaz a w nasymje móża sładowacz na dołhi pucz zimjenski. A wschitcy ludzo pomhaja kważowacz. Maja swoje wjesele na rjanym porje. Wscho cżitschézi so won a so pschethodżuje, so bychu młody por bliżo widzeli. Wscho dyrbi zobu swjeczicz a tózdy sacżuwa, so Bóh luby Knjez zobu pschi kważnym błidze zedzi a nade wschémi wotpocżuje jeho zohnowanje a duch.

Marija Krječmarjowa:

Swjatki.

K swjatkam prezórli daloki swét
Wokrewnym zbożu naletni són.
Daloko njese prez rózowy kwét
Wyskacu powésć mjedzany zwón:
Knjezowe słowo — zemje raj,
Wokrewne, słódke — budź a traj!

Wutroba zawyska: Zbożowny cas,
Knjezowe słowo wuputa nóc.
Z kwétneho morja wjaza so pas
Krasa nam roni njebjesku móc:
Knjezowe słowo — zemje raj
Wokrewne, słódke — budź a traj!

400 létny jubilej Budyskeho gymnazija.

Sahrodny zwjedzeń.

Tajke nécztho sahroda Budyskeho gymnasija hischcze zenje widzata njeje. Na trawnikach, kaz buchu hewak jako nécztho zwjate strazowane, stejachu nadobo blida a stoły, a pschi sadnjej zecenje gymnasija je so wulki hóstiny stan zahnédzik. Turnowarni gymnasija a zuzobne Némscheje wyschscheje schule béschtej wobé sa hudzbne a zenerijowe pschedwjedzenja pschiprawjenej. Mjes prékuschowymaj zerdzomaj pyched turnowarnju bé klankodżiwadło ratwarjenje, njedaloko kiwasche hermanska buda se wschelakimi dobrejemi. Lézwo rubjezníkow s hrósbnymi mjeswoczemi Indianow na stanach wupjelnjesche skakanisku jamu. Blido prénjeho turnarja bésche s pschistorczenym czeźitym wosom do wulkeho podzja pod holym njebjom powjetschene. Mjes kecżkami a schtomami, mjes blidami a stólzami, mjes jenotlinymi méstnami wschelakich posticzenjow hibasche so wjeselo zyka. Schulerjam njeje jenoj pschedwjdzana winowatosci, zo na sahrodnym zwjedzenju wobdżelicz, ale mutskowne wutrobne zadanje, zo po mozach wusakhadzecz. A nade wschiktim zmésesche so módre junijowe njebjo s wupytanej rjanoscju, lédma mróczalka jo sacżuwomnje sasjupi.

S wjeselej hordoscju njesmédżiske jenoż wulke zwjedzenske towarstwo na wurjadnje poradżeny zwjedzeń chladowacz, ale wobzebje tez nawjedowarjej sahrodneho zwjedzenja, knjesej studijowej radżicżelej dr. Fritsche a Weigeldt. S wjeselym sajimom bechu wschitke rjadownje swój podzél k poradżenju zwjedzenja pschinoschowale. Schulsti chór wuspéwa pod nawjedowanjom k. Rjentscha nétotre wjesele spéwy. Jazzowa kapala hornich rjadownjow pod knjesom studijowym referendarom Oettelom pschedinjese najmodernische kusti k rejam nawabjo. Pizane dzéwadło hornich rjadowinjow sybolesche a frinkolesche go we wschitkich barbach a synkach. Najwetsche spodobanje mjes wschitkimi hudzbnymi posticzenjemi zbudzi pak bjes dwéla dżéczazeje orchesje pod nawjedowanjom delnjeho primana W. Grosicha. We lubosczach, pizanych rokoko-draschach a w béłych wlosowjazach (Perücken) zedzachu male herzowki a mali herzy s rjadownjom sexty hacz do terzije sa swojimi pultami. Woni pschedniejschemu dwójzy pschekwapjozu dżéczazu sinfoniju wot Haydna ze swojim pischpotanjom golobika a kukanjom kolle s derje saßtuzenym pschikleskom. Mjes tym to bésche go tole w turnowarni gymnasija stało, béchu runje tak ze sajimom w turnowarni wyschicheje schule dżiwadło hrali. Hornja terzija pschedwjedze tryhaj wot Hansa Sachsa, kotrejz bésche ju knjes studijowy referendar dr. Wöttger nawucził. Quinta zamo pod nawjedowanjom knjesa studijoweho rady Hommele malu komediju w jendzelskej récži pschedstajesche. Delnja sekunda dżiwyche zyle moderna być a krajesche rewue, a hdyz tez wschitcy wobstrucżischu, so zami hischcze zanu woprawdżitu rewue widzeli njejsu, dha poradzi so jim rjad zyke wjeselych wustupow se zliwenja sastarskich studentow. Nécztho zyle hrósbne bésche zebi delnja terzija pod nawjedowanjom knjesa studijoweho rady Mehlhorna wu-

Kuzlarska woda.

Powedaniczko s Banata.

17] (Pokracżowanje).

Jeho wocżi wustupujetej kaz sprostnjenej, jeho dychanje je cżeże, sionjaze.

Tam w krjewczerwjenem blyschczu palazeho so schczedowza won widzi swoju zonu w rukomaj druheho. Wonaj hromadze récżitaj, wona so smérwa.... jeje lizy so czerwjenitej.

Jemu so sda, jako by jeje schwizne cżélo nadobo so pschebłyschczowało kaz zadawe zoknjenje Cżerny, jako by wono so bliże a bliże pschiwimylo — kaz had wije so wono k njemu horje a kole jeho do wutroby.

Kaz wutschik sajschtrécża huzle.

Dżiwischo so rejuje; molerz pschima ruku swojeje rjaneje rejtwarki a cżehnje ju do boka. Tamle tomu bubej ju won wotwjedze, hdzez Knjes zedzi a hlowu, do myślow ponurjeny, s rukomaj sprewa.

Wonaj pożydnjetaj so na zkalu, Rakuschan bjerje swoju mapu na koleni a wotkrywa ju.... jażne mésaczkowe swétło poda na béle kopjena, kotrez molerz dżiwej podawa.

Bliże zkoni so won, pschezo bliże k njej... tak njerdżezitaj dwaj cżłowjekaj, kotrajz staj zebi zusaj.

S dżiwim synkom pschetorhnje so zyganowe hrocże, won popuschcza zmykacz a wudżera na bub, bjes pohibnjenja, kaz wobras s kamjenja wurnyty.

Wyskajay mjenuja jeho mjeno a dzakuja so jemu na pyche mózne waschnje.... won pak to njeslyschi. Rejowarjo so rostkhadżeja; bórzy cżehnja so wschitcy wokolo molerja a Malgorsaty, tózdy dhe kopjeno widżecz.

Pomalku, thabłujo dże Josef se swojej skały; jeho cżehnje kaz s djabołzkej mozu k tammnymaj hromadze pod bubom. Pyched jeho wocżomaj so wschо bórbota, jeho krt je kaz sadżernjeny.... we wobleku so won skradżu bliżi, njewobkedżbowany stupi so won sesady rosmotrowjazych.

Molerz podawa zmézo swoje stigy (nacżiki), wobrasy s bolmy Cżerny, próżbnjerjaz a pitzane zkalnate wotwiży.. nadobo położi won ruku na kopjena a wota thyrkhe:

„Tżakajce, nétko mam łule potajsnitwo, kiz njeje za wasche wocżi molowane; jenoż jena zmé je widżecz, ta najrjeńscha mjes wami, moja krażna rejwarka jowle, zotra Béleje Rjeki!“

Wschitzy koldokoła so pschecżiwja, dwé błyschczatej wocżi naklonjatej so błubje nad ramjenomaj molerja.... tschepotata muzża ruka spina so wokoło kalaczoweho pschimadła w pażu.

„My wschitke zmy rjane, my wschitke zmy zotry Béleje Rjeki!“ zmeja so zónitkich cżerwjene huby, brune holczo hraońe throhle schtikaju jawobżewak se zidżaneje papjery a storhnje jón.... molerz dżerzi wobras wótsje so zmézo wyche hlowy.

Tu kloni so khetije a skradżu Josef s roshorjenym wobliczom nad njón, jeho wocżi jemu thodżitej, jeho hubje so scżahujetej.... won widżi béle cżélo wódnizy w rohodżi leżo, widżi jeje zmérwaze wobliczo mjes kolebazymi so lilijemi, wobliczo Malgorsateje... wobliczo jeho zony!

Njewurasny zwuk wudobywa so s jeho schije, s pjasczu dyri won s wotmachom do wobrasa... a potom sahtykuje go brjenda kalacza....

S błukom jatschikmjenjom zypnje so molerz do hromady, jeho satorhowaze so cżélo swjese go po Malgorsaczinem kolenje k semi.

Sczimy cżahnu nad mézaczkom, wétsik soschumi pyches dubowe wjerschki, a s brjoha Cżerny klinczi to kaz njewusdane woschczeranje.

Mutne, żałoscżaze sadwélowanje!

Knjes tschaße s pjasczu pschecżiwu Jósesej, sakliwa jeho w mjenje swojeho splaha, hranizarjej dataj go do njeho, so bychtaj jeho w mjenje zakonja sajakoj.

S nakhżiz stożenymaj rukomaj stoji zygan a wudżera s wulkimaj wocżomaj, bjes zacżuca, jako by to jeho wscho niczo njestarało, na zwoju zonu, kiz je go pschipódła zusnika na semju cżipka, so by krew se zmjertnеje rany sastajiła.

„Rjekhmanko.... czehodła tutón żałostny njejskut?“

Tu posbéhny Józef zwoju hlowu, hlada s błyskotatymaj wocżomaj na Knjesa a wotmolwja s hrubym hłosom:

„Srew tajkeho hólczika, kiz kradnje cżelcz mojeje zony, kiz moluje jeje wobliczo na tajkule njehańbitu podobiznu, krew tajkeho njekrażnika wopanza brjendu cżestneho towarscha!“

„Moje wobliczo?!“ Malgorsata so sruna, hrabnje s tschepotatej ruku rostorhany wobras a hlada na njón. „Ty lżiscz, Józefe Blachia... tale zónska nima niczo podobne ze mojim wobliczom, ani nij jenicżki ryb!“

Won so satorhnje, wutorhnje so wojatomaj, padnje póbla njeje na zemju a wudżera na wobras, potom do wobliczа swojeje zony.... łopjeno tschepoze w jeho ruzy, bjes rosumna won s błubokeje wutroby sażchitnje.

„Malgorsata, béda mi!“ A won tłocżi swoje wobliczo do saidow jeje wodżewa.

Wona storka jeho wot so, jako by jeho dych był s jedostym wudychom mora.

„Prjecz wote muje, poklaty!“ zareji wona s błokom, dżiwje strózele wohidża jeje rjane wobliczo.

Józef posbéhnje so thablujizy; won wupischestrewa ruzy sa njej w cżichim sadwélowanju.

„Ja du do zmjercze, Malgorsata.... pschi swojej lubosczi k tebi, kiz zy mje scżinika k mordarjej, wodoj sa klepienemu!“

Wona s hrózbu wot njeho zosa, tschaße pokhmurjena a spjerawa swoju hlowu a wotthadża, so by kaz honjena dżiwina do cżicheje nozy won cżeka.

Stonajo se żałoscże tschaße jo jeho cżélo, potom wupischestrewa won smérom swojej ruzy hranizarjomaj na pscheczo.... wonaj swjasataj jej temu na khribjet.

(Pokracżowanje sczéhuje.)

myślika. Jeje ćwjatu wěsče rubježnik Karaček a dźiwje fotografowane a schminkowane postawy spěwachu rubježniski spěw. Quarta pod knjesom studijowym radu Ströhmerom pschedwjedźe nězne klankowe hry a sajkuji wjele njenjes we ćwojej hermanšćej budże. Naspomnicu ma ju hišče rjana burska reja, kotruž make porik delnich rjadowanjow na turnowanišću pod knjesom studijowym radu Mišelwizom pschedwjedźechu. Jako wěsče ju potom cyna na senju puschežita a jako pišane kampiony ćwoje wobkuflaze ćwětło je selenych halogkow pschesweći, snoschowachu ju hodża najmłódšich kěnikow jako ćwětłe reginy (Elfen) hodży najmłódšich kěnikow jako ćwětłe reginy (Elfen) njeczonu reju nawuczila. Mjes tym njerecžeše ju młodžina, kotraž rad rejwa, hižom dawno w turnowarni, doniž z dypkom w 10 hodź. kónz njeslaśwoni.

Smuhł tajkich pschedwjedźenjow je tón: niz jenoź starschi, ale też hižom najmłódšche kěniki je ćwojimi pschiwuhrnymi dyrbjachu je strony schule na někotre hodźinki k wjeselu sjednoczić. To je ju pschi zahrodnym ćwjedźenju w gymnasiju najlepje poradźiło.

Z wuhladka Serbskeho Domu.

Skota zakónčna pruha hraje mi do wuhladka, wotschewjazu kraju, roni mi, so je ju ćwj. Pětr ćwojeho smyka, w nastupanju hrosneho kěrchneho wjedra — dohladał a ćwoju zkutkownosć k naschemu lěpschemu porjedźił. Dźak budź jemu! Tak ju nam spodoba a budźemy wjeselene mysle ćwjatki ćwjećićź.

Runje psched wuhladom ćolmi w zunim sadunjenju wětšika wulka serbska khorhoj a jej pschidruża ju mnohe mnohe druhe, z kotrymiž ju wěse, sjawne a privatne twarjenja města pyschene. Witaju trach nalěco? Ně, witaju starych gymnasiastow do města, ćwjedźenšich hosći, kotříž pschikhwatachu k wosčasnjenju 400lětneho wobstaca Budyschkeho gymnasija. Tři dny traje sławnostny ćwjedźeń, wo kotrymž Wam tej „Serbske Nowiny" rospomna a tola knježi w mésče lěčany měr, njeje hotka a tolka a bubnowanja, kaž ćmy to hewak ćwječeni. Dźe wuhladamy mnoho módrych kapicžkow w ćyle lěčnje sorasčenych jandźelkow — knjenje a knjeżny — w ćyle tam a ćem khwatazych muźiskich, zapschehnjenych do pschaha skutkownosće, do dźěła.

Hdyž tak hladam tu a tam, schto wuhladam? Něschto, schtož mje boli: Po ćyłym wobschěrnym mésče njewuhladam ani jenicžkeje serbskeje khorhoje wjazo a tola wabja mnohe wobthodny, mnohe korčzmicžki sjajuce Sserbow k ćebi — dokelž ću też Sserbja. Maja ćamo pschi durjach, pschi wokuje, napiš: „Nječi ferfiti", a tón hišćeże wopaki pišany. Schtó je jenoź tutu mudrosć po ćyłym mésče rosschérjał? Jemu ćych radźił, w pschichodże tak pišaś, kaž je prawje, mjenujźo: Nječi ś cź, a uiź cź. Wu pak chcyš ćyle mudry być, tak njech pišа: „Tu ju s e r b s ź y nječi!" Kotry Budyschći serbsći wobkhodnik, kotry khěžewobwjedźeł ma tak kruty rjap, tak khubotu lubojcź k ćwojej rodnej ćemi, nječi — jo by je ćwojeho domu wupowěźnył khorhoj we s e r b s ć i c h barbach; by pschidrużił wulkej serbskej khorhoji Serb. Domu fotficžku? Dajcże mi wotmołwu wěry a ćwěry pschi najbliśšej wošławeńskej pschiležnosći, wupowěschcże khorhoj w barbach: módro-cžerwjenych a běłych a ja ju poklonju Wam j dźakneje wutrobu!

Pobladnu k połnozy Budyschkeje wokolinu, tam hdźeż ju wupina boże ćedleschko (Abgott). W cźémnomódrym morju schtomowych wjerschkow wuhladam běłu khorhojcźku, na wyšokim scježoru ju ćmahuju. Schto wosnamjenja?

W komorzy „Wuhladka" je pschetužno, pódu tam pěchi, so hych naschonił, schtož je mi hišćeże potajne.

Spěcham pśches Budyschin won hacź ke Kat. seminarej (natwarjazej schuli). Wobhladam ćebi hišćeże rjane pyschne khěžki, kiž budźa nětdy tworicź tu ćyle nowy dźěl města. Je to poło skutkownosće towarstwa, kotrychž ideal a camér je: Kóždemu ćwój domcźk, ćwój raj, ćwoju zahrodku — k wocźerstwjenju cźěła a dusche. S Pětrowskeje wěże scjelu ćwony ćwoje ćwuki, majestotnje pschicźišćejeja mi wjeczor. Krocžu nimo jastwa won do pschirody. Selene łuki, ćolmjate pola, pischpotate kopjeschka schtomow a kerczkow, cźikot ptaczkow mje powita, wětřik ćebi lišćchtuje ś mojimi włosami hraje, dokelž ćym pschecźel tych, kotříž w lećże ani khobuka ani cźapki njenoscha. Cźerstwa wóń mi pjelni płuza, krafnosć ćwórbu ćije mi ćoźo do wutrobu, jo ani njepyjnu, kak ćym pilnje nóźkował po woźrjedź połow ćo wijazej schcźeźaju, jo bjažo ćo bliźu k ćoźemu ćydleschku. Lěpna cźichina mje wobjima, skalny sticzа mi měrno k wotpocźinjenju a rjenje pośpjane pucźiki wija ćo woźrjedź lěsneje krafnosće. Nóźkuju dale, dokelž ćym wcźipnu. Wuhladam taficźku: „K Flinzowej khěžy". To je mi něschto nowe, dokelž ćym tu tola hewak kaž doma. Schcźeźka wije ćo dale horje, wobrubjena je schtomowym hajom a kerczkami, pyschena na stronach ś trawu a ćwětkami a metalcźi ću tu slóschtnje kolebaju. S lohlim poćupom śpěchам dale horje. Schto wuhladam psched ćobu? Njanu pěknu drjewjanu khěžu, selenu wobarbjenu, ś małymi krinkotatymi wokńejschkami a na nich lube ćwětli. Je mi to ka bajka, ale — tola je wopraudźitosć. Dam wóczku wcźipnje dale ćahaczi. Hnydom pschi khěžy ćpaduje wobschěrna skalna scjena do hłubiny. Na wjerschku tuteje skały stejo mamy nimo měry krafny wuhlad do kokowokolo ćo wupinajeje pschirodneje krafy. Wjerschk tuteje skały je pschekłepany hoscjenzaŕ (tak ćměmy drje ś połnym prawom prajicź) rjenje je ćemju pschikrył a ś pěstom pozhnał. Kokowokolo skały je wobhrodźenje ś tolsticzi brěwnowych hakoćow pschipirawił, kiž pośłicza ćyle pschirodny ras. Stólczki a bliba wabja mje k połudnjenju na mału chwilku a hižo ća wokomik porjedźi mi hoscjenzaŕ cźerstwu kichlenzu mloka. Pohladnu ća skały do hłubiny. Tu je ćebi Schprjewja cźaru ŕjedź schtomowiny a skalnych scjenow wurubała. Pośtuchам na jeje schumjenje: O by mi tola schpetała wo wonych cźasach, jako wjeśkowacžu tu naschi prjedownizy, naschi ćerbiju wótzojo, jako woprowachu na śjoch skalnych wjerschkach ćwojim pschibohам, jako sanjeśechu ćebi ćerbśke śpěwy a wokolina sarja pod wyškom jich trubow. Kak rad bych wěđźał mnoho, mnoho še jaschtych cźasow, ale — Schprjewja bórbota dale, dale do ćerbśkeho kraja. Cźeźka bół ni puta wutrobu, jima moju duschu — kak bě ćeńy, kak je nětko — kak budźe nětdy. — Runje napischcžo wuhlaдam hordośtnu skału, kotrejež wjeśchcź debjeśche junu podobiznu pschiboha Flinza, ćłote cźelo, ś kotrejež-wali ćo teź ćłote cźelo do hłubiny, ś kotrejež ju hišćeże jana cźłowjeśka ruka śdehnyła njeje „a byrnjež mnoho ćo pospytako. Hłubina djerźi we ćwojim klinje krucže to, schtož bě naschim wótzam ćwjate. — S tutej doby śapora ćo nasche hubjenstwo, pokoji ćo zuja dłoń na nasche ramjenja a buchmy zuśbnizy na ćwojej rodnej ćemi, we ćwojim rodnym kraju a Judaschowa ruka ś nascheho ćamčneho łěha docźinja hišćeże djenża to ćwoje, zuśba pak ćerje ćo do naschich rjadow, ćerje na naschim wutrobnu. Pohladnu horje k Budyschinej i jeho wěsemi, dele ke Wownjowej, Małjezam, Khwacźizam, kokowokolo domina a tola — zuśba.

My dhjemy pak bycź we wschim horju hódni naślědnizy ćwojich wótzow, cźerpjerjo a wojowarjo hacź do slónczenja cźasow. Ssnano ćolmi ćo na wjerschku skały něhdy ćerbśka khorhoj, ćewjo ćbožowny pschehubit naschich potomnikow.

Djenża pak scjěhowach běłoćelenej khorhocźźo na wyšokim scježoru na skale pschi „Flinzowej khěžy" ćo ćmahowajej, wabijazej łacźne dusche do Božeje ćtwórby.

Se skalny pschihoha „Flinza" pak pschiwokam wam lubym Sserbam: Sewjecźće ćbožowne ćwjatki! -ć.

Serbskim spěwarjam!

13. julija t. l. wotměje so při składnosći internacionalneje wustajeńcy „Die Musik im Leben der Völker" w Frankobrodźe (Frankfurt) n. M. też

serbski koncert.

K tomu trjebam někotrych najlěpšich spěwarjow, žónskich a muzskich. Štóž chce so wobdźělić, njech mi hnydom swoju adresu pósćele. Jězba z khwatakom (54 hr.) budże zarunana a nócleh też. Też druzy nicspěwarjo móżeja so wobdźělić a njech mi to hnydom wozjewja. Při wjetšim wobdźělenju so jězba wo 25% poniži.

Potajkim ma kóždy składnosć, za tuńši pjenjez do tamnišeje krajiny dojeć a sebi najprjódcy rjane a wulke město Frankobrod z tutej wulkotnej zajimawej wustajeńcu wobhladać. Ducy po puću domoj widźimi wulku rěku Rhyn (Rhein) a móżemy też druhe ważne městnosće, n. př. Wartburg, Weimar atd., powjedać. — Pućowanski plan wozjewju hakle, hdyž je lisćina wobdźělnikow hotowa. — Čas khwata, rozsudźće so, prošu, hnydom.

Drježdźany (Feldherrnstr. 6 II), 26. V. 1927.

Bjarn. Krawc (-Sohneider),
kral. hudźbny direktaŕ.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyšćina.

Sćwjatkownicžu, njedźelu, 5. junija.

— W Pětrowskej zyrkwi ma rano we 8 hodź. farar Berg prědowanje (zyrkw. hudźba: „Stwor we mni, Bože, cźiste wutrobu", schćěhowanje města wot Handvija Hamerschmidta); dop. 1/10 hodź. ma farar Grośu w drastowni konfirmowanu sa cźeźkoślyschacych, pschip. w 12 hodź. ma farar Merda prědowanje.

— W Marijnej-Marcźinej zyrkwi ma rano we 8 hodź. farar Groše spowědź a ćwj. wothkanje, dop. w 9 hodź. farar Menda prědowanje. (Zyrkw. hudźba: „Pójcźe, dusche, tutomu ćnjeś mamy ćwjecźe ćpěwacź", ćwjatkowny khěrluch wot Jana Boscźijana Bacha.)

W Tuchoŕskej zyrkwi ma rano 1/7 hodź. farar Große liturgiku ćwjatkownu nutrnosć ś ćobuskutkowanjom Budyschkeho mišijonskeho dźiśerskeho khóra. Prowuje, ćpěwarske ćobuschinjeśa.

Druhi dźeń ćwjatkow, pónjedźelu, 6. junija 1927.

— W Pětrowskej zyrkwi ma rano 1/8 hodź. duchowny primarius Fröhlich prědowanje (zyrkw. hudźba: ćwjatkowny khěrluch ća sopranowe solo a pischcźele wot Gottlieba, ćpěwa knjeni Katharina Johnowa); pschip. w 12 hodź. ma farar Paul prědowanje.

— W Marijnej-Marcźinej zyrkwi ma dop. w 9 hodź. farar Paul prědowanje (zyrkw. hudźba ka w Pětrowskej zyrkwi).

Na wobźmaj ćwj. bnjomaj ćberka ća Powschitkowny fond krajnej zyrkwje.

Modleŕśka hodźina ća njedźelańcje, biblijska hodźina we Cyang. towarschowni a biblijeŕ wjeczor w Tuchoŕskej zyrkwi w ćwjedźeńskim tydźenju wupadnu.

Schćěhowŕk wjeczor we 8 hodź. je w Tuchoŕskej zyrkwi posaunjiŕi koncert ćwjatkowskeho posaunjiŕskeho mišstra farara Adolfa Müllera ś Drježdźan. Sastup 1 hriwnu.

Tydźeńsku słužbu ma w Pětrowskej zyrkwi farar Berg, w Marijnej-Marcźinej zyrkwi duch. prim. Fröhlich.

Na dalokich pućach.

K. B. Šěca w Sowrjecach.

24] (Pokračowanje.)

Při přistawje pak też su dźěłaniśća tych, kiž nowe łódże twarja a stare wuporjedźeja, mjenuja so łódźmicy (Schiffswerft); najwjetša mjez nimi je Blohm und Voss. Sto tam wšo widźiš, njehodźi so wopisać. Wulku łódź twarić wjele wjacy wušparanja čini hač wulku kěžu. Stóź hišće žanu namórsku łódź widźał njoje, njemóże sej myslić, kak wulka ta poprawom je, też to njeby dorozumić mohł, runjež jemu nadrobnje rozpisał, kak dołha, šěroka a wysoka je, kak hłuboko we wodze tči atd. Stoż na wobrazach widźiće, je jenoż horni dźěl łódże, wjetša połojca je pod wodu. Drjewjanych łódźi, kaž wone w prjedawšich časach běchu, na morju wjacy njewidźiš; wšo je železne, też sylniše rjady znutřkach, drjewjany je hišće wjerch abo přikryw (Verdeck) a znutřkowny wutwar, komorki (Kabine) a druhe rumy.

Při nowotwarje so najprjedy na dnje sylny rjap połoži, z njeho so zběha po woběmaj bokomaj twjerdy rjeblowe (Gerippe) ze železnych rjadow, na wšě boki zwjazanych a wobtwjerdźenych, na njón so dołhe a šěroke železne platy přišrubuja, te su na kromach hromadźe znytowane. Smy tam w kowarni přihladowali, kak so tajke platy najprjedy přihotuja. Železny blach bě tak tolsty kaž porst, někotři kowarjo jón na nakowu położichu, jedyn za někajku ruču (Hebel) přimny, tuž přijěde wot horka nóž a wotrězny jedyn rózk po druhim, zo běchu nětk kulojte; to bě ducy hotowe. Tajki nóž dyrbjał też měć, myslach sej při sebi, mój stary šparak druhdy wjacy khléb krać njecha. Na druhej nakowje, kiž měješe wosrjedźa dźěru, do platy dźěry za nyty wjercźachu, poprawom kalachu; wot horkach přijědže pačidło (Stemmeisen) a wučišća rjanu kulojtu dźěru, a spody kulojty plack z platy wupadny; to žanu minutu njetraješe. Kak dołho by kowař wšě mocy napinać dyrbjał, zo by jeničku dźěru wuwjerćił, jow bě jich za tón čas sto hotowych, a kowarjo mózachu přihladować, přetož cyły grat tu z parnej mocu dźěłaše. Při kóždej kromje platy běštej dwaj rynkaj dźěrow, te dyrbjachu wózo na kóždej jenak stajnje daloko rózno być, a to hač na włósk, tuž mějachu kowarjo jara kedźbować. Pódla nowu łódź twarjachu, kiž dyrbješe do Afriki jězdźić; jow přihladowachmy, kak kowarjo hotowe platy na rjeblowe přičinjeja a hromadźe nytuja, štož bě napinace a jara ćežke dźěło, kiž sej wjele wustojnosće žadaše, přetož nyty dyrbja platy tak twjerdźe hromadźe dźeržeć, zo so ani kapki wody mjez nimi přećišćeć njemóže. Njewěm, hač je tajke wobćežne nytowanje přeco hišće ručne dźěło, kaž to před 35 lětami bě, abo hač su za to *mašiny* wunamakali, khiba zo nětk platy hromadźe skrěja, kaž to nas kowař z rozlamanym železom čini (autogene Schweisung).

Na starych wobrazach łódże widźimy, na kotrychž wulke štomy stoja, dwaj, tři abo štyri, to su s é e ž o r y (Mastbaum), a w šuli drje smy prjedy někdy słyšeli, zo so za nje najwjetše smrěki bjeru; na nimi su mjez dołhimi rjadami wulke p l a c h t y (Segel) wupinane, do kotrychž so zapěrajo wětřik łódź ćeri; *to su plachtate łódże*. Tych hišće přeco wjele po morju jězdźi, najwjetše z nich pak nimaja wjacy drjewjane sćežory ale železne; widźach tam tajki na dworje ležo, bě to jara dołha truba z tolsteho železa, wobsteješe pak z třoch kruchow, z kotrychž bě delni najsěrši, horni najwuši. — Ćežke kruchi kładu so ze zběhadłom do noweje łódże, n. př. mašiny, kanony atd., z najwjetšim, kiž tam steješe, hodźeše so 3600 centnarjow zběhnyć.

Popołdnju dźěchmy do zwěrinarnje; před njej pomnik za w wójnje 1870/71 padnjenych steješe, tón bě najrjeńši ze wšěch, kiž sym hdźe widźał, jednory ale kóždemu zrozumliwy. Wumyslił, zhotował a stajił je jón naš krajan profesor Schilling w Drježdźanach, kiž bě we swojim času jedyn z najsławnišich rězbarjow (Bildhauer) cyłeho swěta. — W zwěrjońcu słyšachmy wulkotny koncert: w jenym khlěwje law ruješe, zo tak zemja rźeše, a w druhim, snano 20 krowelow zdalenym słon (Elefant) trubješe, zo to přez wuši dźěše. Hewak bě tam tón skót, kaž jón w Drježdźanach też widźimy. Wopicow bě tam dosć, wšě po starym wašnju zdrasćene; te po nowej módže hišće po měsće běhachu. — Wulke twarjenje bě jeničky za mórski skót připrawjene, rěkaše tohodla wodźene (Aquarium); to bě mi cyle nowy swět, njeje jich wjele městow, kiž jón maja. Běch drje hižom mnoho tajkich zwěrjatow w wšelakich knihach wotmolowane widźał, ale wobrazy, byrnjež rjeńše byle, su a wostanu morwe, tu pak mějach lute žiwjenje před sobu. Wjacy stow skleńčanych kašćikow a kašćow, někotre wjele wjetše hač krinja, wšě z mórskej wodu napjelnjene, jedyn při druhim na sylnych blidach stejachu, w najwjacy bě dno z pěskom posypane, w někotrych z kamuškami a kamjenjemi pokładźene, we druhich běchu wšelke mórske rostliny, a zaso do druhich wulke kruchi kamjenjow stajene. A w kóždym kašću bě hinaše žiwjenje; ryby tu pluwachu, raki a wšelke waki ležachu abo khowachu so mjez kamjenjemi a w pěsku. Widźiš tu wjele, zrozumiš maio, a prajić njemóžeš ničo. Wšelke zwěrjatka na kamjenjach sedźachu, kaž bychu přirosćene byle, a te běchu najspodźiwniše mjeze wšěm skotom. Widźach tam tajke, kiž běchu na rjane róże podobne, a tysacy ludźi, kiž tam nimo khodźachu, je za nič druhe njemějachu. Ale trjebaše jenoż stejo wostać a z porstom do škleńcy klepać, a hnydom so różički pomałku zhubichu, kaž bychu so zaso do pupkow wróćo schahnyłe. Tuž tam potom mała šěra hromadka na kamjenju sedźeše, kaž by z njeho wurosćena a sama też kamjeń była. Ale wočakaj khwilku a njebihaj so jara, bórzy na njej čerwjene pupki skhadźeja, přeco wjacy, te so hladajcy powjetšuja; róża zaso zakćěwa a bórzy ju w prěnjej rjanosći widźiš, luboznu kwětku pod wodu. To pak žana róża njeje, ale su małe mórske zwěrjatka, kiž do towarstwow zjenoćene so w mórskich hłubinach žiwja. Wjele mohł hišće wo tajkich Božich potajnstwach prajić, dokelž pak njecham, zo by so šešerjaty kerćk, kaž chcu mój nastawk mjenować, na wulki štom wurostł, chcu to při druhej składnosći činić.

(Pokračowanje sćěhuje.)

S Barta. Druhi dźeń žiwjatkow dopołdnja ½10 hodź. so w naschim Božim domje žerbšce předowanje cžita.

S Malešecz.

Sćwjatkownicžku rano we 8 hodź. žerbšce a dop. ½10 hodź. němšce kemšenje, we 11 hodź. dźěcžikemšenje.

Druhi dźeń žiwjatkow rano we 8 hodź. žerbšce a dop. ½10 hodź. němšce kemšenje (jarat Kšichžan z Klukicha).

Na wobkmaj žiwj. dujomaj sćerka sa powschitkownu zynsku. pokład.

Wutoru wulšt žónskeho towarišstwa.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Hainichena.** (Njemjedro). Pschi žynlnym njemjedrje dyri błyšk do železnistich telegrafiskich grotow mjes Hainichenom a Dittersbachom a wobschkodźi tež blize pošťowe twarjenje. Druhi błyšk dyri do maschinownje zgholenicze w Nowej Wjesy pola Frankenberga a poslužschi tam dźěłacžerja Freudenberga. Lěkarjam so poradźi, snjesboženeho sašo k žiwjenju wrócžicz, tola zranjachu jeho hnydom do thorownje dowjesez dacz.

* **Ze Sciebenlehna.** (Město schewzow.) Schewsta genota we Sćiebenlehnje tele dny zwjedżeń zwjeho 390 zineho wobstacza zwjerzesche. W 1880 mješesche město teho nježdże z 2000 wobydlerjow na 150 zamostatnych schewzow mischtrow a 250 schewstich pomocznikow. Dźensnischi dźeń je tam hischcze 70 mischtrow, kotrišž swjetscha zaso dźěłaja, a 15 pomocznikow.

Přilopk.

* S **błyskom zarażene.** Wokoło Friedlanda w Mecklenburgskej zakhadźesche sandźenu frjedu cžekte njewjedro, kotrež wulku schkodu na žitach a sadu nacžini. Na polach kubła we Wultim Daberkowje błyšk žonu zarazi, kotraž na polu dźěłasche, też na kuble Annenhof pola Gelenbecka zarazy błyšk dźěłacžerku. Pola Straßburga w Uckerskej marzy frjedu wjecžor błyšk žonu na polu tak cžekło tranf, so wona bórzy na to wumrě. — Motorowe łódź „Falke" z Lübecka njedawno Holy błyšk zapali. Ruščerstwo możesche so wutkowacz.

* **Bojosej psched dawkami.** W płacženju dawkow su zwjerzeklubleržo a druhi wulkowobšwědżerjo jara powišni. Mamy wjele tajšich pschikładow. So njemohł jedyn wobwěsčeń z wjazy hacz 18 000 jutrami leżownosez ani pjenježa dawka płacžicz, to nasch wschědny rozumcžł njesachmanje. Tomu pak tak je. To je wožity knjesyk von Berlach nad Parzowom pola Köślina. Wbohi, mina žadyn dołhodowu a tuž njetrjeba žaneho dołhodneho dawka płacžicz. Landdundyka radžerna je jemu cžorne na běłem wuličita, so nicžo wjsche mina. Sa to pak tamni 6 jutrja w Parzowje se zwojimi 324 jutrami na 648 hr. płacža, potajtim w pscherešu 108 hr. na wobwědżenstwo wot 54 jutrow. Wy-li so Gerlachowe wobwědżenstwo po 54 jutrach rozbito, by wone na 36 400 hr. dawka pschinjesło, tak pak ani slamaneho pjenježa. To je runje won do njebjež wolaju hrěch, so bur wot zwojich 54 jutrow 108 hriwnow dawka płacži, so kóždy chudy dźěłacžer, pschitam ezy a fastejnik 10 prozentow zwojich njedožahajucych dochodow dawkej da a tamny wulkowobšwědżer se zwojimi 324 jutrami nicžo. Tu je nětchto słyšiło w naschej dawkarni. — Na demokratiskim dnju w Hamburgu wobtrjeli mały bur Bojan, so we Gardelegenskim wokrjesu jadyn wulkowobšwědżer dołhodneho dawka njepłacži. A „Bossiske Zeitung" pišа wo Prenzlauskim wokrjesu, so wulkowobšwědżenstwo, kiž na tam 452 000 jutrow ležownosczow — 66 proz. wschoho wobwědżenstwa — jenož 20 proz. dołhodneho dawka płacži, a mali a frěni wobšwědżerjo se zwojimi 34 proz. leżownosczow pak 75 proz. dawka zwjedu. A tajke wobstejnosče so w tak mjenowanym ludowym stacze rozwiwaja. Hdże wostanje sprawnosć, hdyž so wulkowobšwědżenstwu tajkele dawki spuschcza! Bur mona pod cžežu dawkow a tajši bohacž žej zwoje žiwjenje z běli njeczini. A tola mina tónz léta nicžo wjsche, so mohł statej dacz, schtož statej zlusčha. Tu mohł jedyn że zelesnej pjasču wo blido dyricz. Tajkele pady méše buram wecži wocžinicz, so dyrbjeli so mješ zobu bóle organisowacz, bjes tamnych wulkich knjesykom.

Towarstwowski powěstnik.

Bačica Serbska w Budyšinje. — Na posledn. hlown zhromadźiznje sym jako **pokładnik M. 8.** wuzwoleny. Tuž prošu, wšě płacenja wot nětka na sćěhowacu adresu sład: O. Janak w Budyšinje — Bautzen i. Sa. — Serbski Dom.

Budyšin. „Nadžija" so wutoru po Swjatkach njezeńdże.

Domowina čini kedźbliwje na wšotowarstwowski zlět, kiž budże **17. julija 1927** w Radworju. — Wosebite přeća a namjety njech so bórzy připosčelu předsydźe k. fararjej Šewčikej do Khróšcic.

Njebjelčicy. „Jedn. Sokol" zarjaduje druhi swjaty dźeń Swjatkow (póndźelu) wulšt na kołach do Slepeho a Łaza atd. Wotjědże so rano ½8 hodź. Teš Njesokoljo móżeja sobujsć. Njech so hnydom pola načolnika zamołwja. Jedn. Sokol.

Zjednoćenstwo serbskich wučerjow zmjeje srjedu, 8. junija, dop. w 10 hodź. w Serbskim Domje swoje posedźenje. Wšitcy serbscy wučerjo we słužbje a na wotpočinku so z tutym přeprošuja. Dźeński porjad: 1. Rozprawa předsydy. 2. Rozprawa pokładnika. 3. Wólby. 4. Naše mšešanorčene šule w knizy: „Die Wenden" wot O. E. Schmidt. 5. Wšelake. Kral, předs. Krawc, zapis.

Domowina, Zwjazk serbskich towarstwow. Sekretariat w „Serbskim Domje" w Budyšinje. — Rěčne hodźiny: wukhwilu jenož kóždu sobotu popołdnju 3—5 hodź. (Krjeńcmšf). Přinoski přijima jenož pokładnik Wojnar, kiž je w Serbskej Lud. Bancy wšědnje k rěčam. Wšě pisma njech so podawaja pak posrědnje přez Sekretariat, pak njeposrědnje na předsydu, fararja Šewčika w Khróšcicach.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu 4. junija 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,216	100 pólsk. markow	47,05
jendželski punt .	20,472	100 čěskosł. krónow	12,492
100 šwajc. frankow	81,095	100 franc. frankow	16,50

Berlinska burja bě wčera pschi spočzatku kruczišcha, posdišcho pak so kursy efektow zeblabjowachu.

Produktowe wiki běchu wčera jara mérne. W pschenizy so žaneje noweje płacžiny njepostaji. Rožka bě žadna a rafy nětkle wo 20—40 pf. po zentnarju horje. Wowsa bě wo 10 pf. brózschi.

wčera w Drjezdźanach (sandź. póndźelu):
pschenizy 73 kg. 14,90—15,50 hr., (15,15 hacz 15,40 hr.),
pschenizy 69 kg. 14,30—14,55 hr., (14,65 hr. hacz 14,90 hr.),
rožki 69 kg. 13,50—13,75 hr., (13,50 hacz 13,75 hr.),
rožki 66 kg. 12,85—13,10 hr., (12,85 hr. hacz 13,10 hr.),
ječmjenja nalětnjeho 13,50—144,25 hr., nasymskeho ječmjenja 12,25—13,50 hr., 12,20—13,50 hr.),
wowsa 13,40—13,65 hr., (13,35 hr. hacz 13,60 hr.),

w Berlinje:
rožki 13,40—14 hr., nalětnjeho ječmjenja 11,80—13,90 hr., wowsa 12,35—12,65 hriwnow,

schtwórtk w Kamjenju:
pschenizy 14,25—14,75 hr., rožki 13,25 hr. hacz 13,75 hr., ječmjenja nalětnjeho hr. 13—13,50, nasymskeho 12—12,50 hr. a wowsa 13—13,50 hr., běrny 5—6 hr. Libjata 1,80—3,00 hr.

w Shorjelcu:
pschenizy 13—15 hr., rožki 13—14 hr., ječmjenja nalětnjeho 11—13,50 hr., wowsa 12—13,20 hr., běrny 4,50 hr.

w termijnowym witowanju:
sa julij: pschenizy 15,20—15,17½ hr. a rožki 13,15 hriwnow,
sa september: pschenizy 13,77½ hr. a rožki 11,75—11,71¾ hr., wowsa pak 10,37½ hriwnow,
sa oktober: pschenizy 13,77½—13,75 hr., rožki 11,72½—11,71¾ hr.

Wiki wužitkowetho stotu wčera pjatk w Berlinje (Magervieh-hof-Friedrichsfelde.)

Na nje běchu pschihnali 207 młodych bójkow a wyšokotuczelnych krutwow, buka, 3 prósdnik a 70 czelatow.
Młode bójki a tuczelne krowy płacžachu
1. kajkosče 260—590 hr.
Tuczelne jałoziny 220—490 hr.
Prósdniki a druhi stót k wjasanju a ke kormjenju 40—48 hr.
po zentnarju žiwoje wahy.

Na pschedań.

Koło motorske 1½ PS, knježi dwór w Schcheizy.

Byk k pschihnjenczenju w Nowej Luzy 20, nětkle 8 zent. w Drežwach 9.

Czelcza wot pjatnje krowy we Wojerezach, Mjeschkanowa haha 9.

Kury pacžerkate we Wojerezach, Rožowa haha 6.

Ložo dźěłacze, Schmoller w Budyschinje, Sunkelnika haha czo. 31.

Prošata, Franz w Pschischezach.

Prošata, Wahoda w Kanezach pola Biskopiz.

Synowobrocžat a želesny pluh w Budyschinje, Wettinski dwór".

Krowa wyšokotuczelna, też na młody stót samenicz, knježi dwór w Jšoru pola Niskej. — Krowa młoda bójka w Zidźenku 19.

Jałowa wyšokotuczelna, Wóšlazy hród 9 w Kamjenzu.

Wós dźěłazy w Kamjenzu, Budyschka haha 24.

Wós hospodarski w Sdźri 8.

Pschikładnicy pytaja:

Dźowku, Haska w Niskej. — Mlyn w Halschtrowje. — Hanke w Czornym Chołmzu. — Rentiki hamt w Minakale. — Bjar w Czežwjenych Nošlizach.

Kowarskeho. Zieger we Wulkim Wožnju.

Hołzu do domu Killmann we Bermuthoffje. — Rychterka w Budyschinje, Khžorska haha 7 II. — Mlyn w Hrubocžizach. — We Budyschinje, Thrombergstr. 33.

Hanka w Czornom Chołmzu.

Hołzu do domu, dwórnischczowy hoscženz we Wjeleczinje.

Bahuncza w Budyschinje, Drjewowe wiki 25 I.

Pjekarskeho wuczabnika. Schejnert w Kulowje.

Trawjenje na pschenajenze:

we Wojerezach, Sérjedźna haha 14; w Trumy pola zwonjerez druhi dźeń žiwjatkow pop. w 3 hodź. na pschesadźowanje; pschi Czornowodźinym mješe pola Kulowa druhi dźeń žiwjatkow pop. w 3 hodź. na pschesadźowanje; prěni dźeń žiwjatkow 1 pop. w 5 hodź. gmejnske trawjenje w Nowej Wsy pola Kalowa a to jeneje luki.

Leżownosče hudnizy na pschesadźowanje:

w Hródku;

schtwórtk 4. 8. Wesnerowe domsče z pódlańskimi twarjenjemi, na Hrodowskej hahy 7;

schtwórtk 1. 9. Nikolauszez leżownosčz z domskim a dwórom na Borschczowskej dróhy czo. 8.

W Chójanach pola Hródka

schtwórtk 18. 8. domsče, hródźiczka, bróžeń, pěz, płokarnja, dwór a sahroda, nětkle 4 kórzy pola, słuschaza Leiznei:

we Sslomjenju

schtwórtk 15. 9. domsče z bróžniczku, hródźiczku, rhodniju a dworom, słuschaza swud. Brudlinej.

Wschě leżownosče dop. w 9 hodź. na žudnistwje w Hródku, jsliwa czo. 12.

Sudnizy na pschesadźowanje.

wutoru 7. junija 1927:

w Kamjenzu w kasarnach, 1. dom, dop. w 9 hodź.: 2 poraj žuržakow, nakowa, khlěbkrajak, blachowa wanja, měch žyreho koseja, mały pjenježny khamor, klamarska pokładnja, 1300 zigarow, kucža;

w Brěsu pola Kamjenza: schatowy kamor, bjlšej, blido, kredenza, sklezaz cžapnik, sofa, 6 stolow, korbowej stolaj, kobrz, wotjimowy wobras, blidzy, pjenježny kamor a cžapnik, blido k wopkowanju, drastny kamor, koło, hnkanjowy rězak, 20 zent. syna, schkrink, (kupay sandu so dop. w 9 hodź. w hoscženzu „K želesnizu");

srjedu, 8. junija 1927:

we Lutu dop. w 11 hodź. w hoscženzu pschi torhoscžu meble, mužaze a žonjazej kolesy, wschelaki kolesaržk cžapor;

w Delnim Wujesdże pop. w 2 hodź. we Walwerez hoscženzu schijaza mjschina, sofa, schkleńczany kamor.

Skrowe depeše.

Djenja žanych produktowych wikow njeje.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunl abo 1000 kg, lewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	3. 6.	2. 6.		3. 6.	2. 6.
Pšenica	294-298	294-298	buny	21-23,00	20-22,00
rožka	276-280	270-276	woka	22-24,50	21-24,00
nal. ječmjeń	236-268	236-268	módre lupiny	14-15,75	14-15,75
naz. ječmjeń	—	—	žołte lupiny	16-17,50	16-17,50
wowsa	247-263	245-251	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	194-197	194-197	raps. wosušk	16,00	16,00
pšenč muka	38-39,50	37-39,50	lany wosušk	20-20,70	20-20,60
ržana muka	36-38,00	36-38,25	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	16,00	16,00	brnj. kruški	34-34,20	34-34,20
ržane „	18,50	18,50	syno, 50 kg	2,40-2,75	2,50-2,95
raps	—	—	žana sloma	1,75-2,00	1,85-2,05
lane symjo	—	—	pšeč. „	1,10-1,50	1,10-1,60
hróch	27-30,00	27-30,00	wowsna „	0,95-1,20	0,95-1,20
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jočna „	0,95-1,20	0,95-1,20

Drježdźanska burza.

Pšenica	298-303	běrnjace kružki	34,00-34,50
rožka	270-275	pšeńč. wotruby	14,30-14,80
nalětni ječmjeń	270-285	ržane wotruby	16,50-18,00
nazymsk. ječmjeń	245-270	pšeńčna muka	50,00-52,00
wows	268-273	ržana muka	41,50 43,00
čerwjeny dźeczel	230-240	woka	28,00-29,50
raps	—	pjeluški	28,50-29,50
kukurica (Mais)	193-198	hróch	33,00-37,00
suche truhančki	14-15,00	cokrowe truh.	19,00-21,00

Wiéne płaćizny štwórtk	w Kamjencu	w Lubiju
2. VI. Wšo po złotej hriwnje	za 1 centn	za 1 centn.
Pšenica	14,25—14,75	14,00—15,00
Rožka	13,25—13,75	12,80—13,60
Ječmjeń	12,00—12,50	12,00—13,40
Wows	13,00—13,50	12,25—13,00
Syno	3,25—3,75	3,50—4,50
Sloma z maš. móč.	2,00—2,75	1,80—2,10
Sloma k zasłanju	2,50—2,75	
Slóma z ruku młócžena	3,00—3,25	2,25—2,75
Běrny pola ratarja, nowe	5,00—6,00	5,00—6,00
„ hač na železniou	—	—
Butra	1,90—2,00	0,85—1,10
Jeja	0,09—0,10	0,10—0,11
Pšeńčne wotruby	—	8,25—8,60
Ržane wotruby	—	8,50—9,00
Pšeńčna muka	—	23,00—24,00
Ržana muka	—	20,50—21,50
Prosata, wulke	—	—
„ srěnje	14—20	—
„ małe	—	—

Drobnowikowanske płaćizny w Budyšinje.

4. junija 1927 po hamtskim postajenju.

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniż. płaćizny hr.	najwyš. płaćizny hr.
Howjaze mjaso z koscemi	1 kg	1,80	2,40
Celace mjaso	1 „	2,40	2,80
Skopjace mjaso	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,70	2,40
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,40	3,20
Pšeńčna muka	1 „	0,52	0,62
Ržana muka	1 „	0,44	0,50
Khlěb	1 „	0,37	0,40
Jédźne běrny	1 „	0,14	0,16
Raja	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	1,80	2,00
Sušeny połc	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lit.	—	0,26
Jédźna butra	1 kg	4,00	4,40
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,10	0,11
Jédźne buny	1 kg	0,40	0,60
Cokor, drobny	1 „	—	0,80
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,20

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 **Filialy we Wojerecach a w Khójebuzu** Telefon 3506 a 3507

přijima pjenjezy na dań ze 4—7 procentami

Wobstara kupowanje a předawanje kaž też zarjadowanje efektow, **hypothekow** a wšě druhe bankowske dźěła

Tresor! Pjenjezy so wupłaća też pola agenturow! **Tresor!**

Alphons Schauscil
w Budyšinje

Woschity dom za serbske nowosće!

Hobrski wubjerk najnowšich mustrow

za kabaty, šórcuchi a rubišća

Wolmjane museliny w krasnych mustrach!

Njedosćěžny wubjerk firmowanskich šórcuchow

wołmjanych a židźanych,

cankow, francow a židźanych bantow

Bele šórcuchi za njewěsty we wšelakich kajkosćach

Njedosćěžny wubjerk žonjacych drastow

mantle * kostumy * wobleki * bluzy

we wšěch tkaninowych družinach a po wšěch płaćiznach

Najwjeršši skład w měsće!

spanske jstwy wšěch drjewowych družin a po wšěch płaćiznach

jědźne jstwy hohorunja z 150—240 cm šěrokim bufetom

knježske jstwy hohorunja z 110—240 cm šěrokim knihow. khamorom

Dyličenske jstwy, nuklinje, kruwowe a male meble, stacy

Samsna dźěłarnja za twory a meble

Clemens Schmidt w Budyšinje

na Dohatej hasy 15 na Hrodowskim naměstnišu 2

Pytam

fotografije rjanych serbskich wsow a wulětnych městnow we Serbach

G. Janak w Budyšinje w Serbskim Domje

Ručne rjeblowane

wozyčki

we wšěch wulkosćach a po wšěch płaćiznach ma na składźe

kowarski mištr

Max Weise w Kukowje.

Hornowcowe žloby

za konje, kruwy, swinje a prosata, kaž też sudy k naselowanju. **Cementowe twory** a narownje pomniki ma najtuńšo na předań

Jan Schramm

w Hermanecach pola Łaza.

Woschity wobkhod

za

nawočnicy, šćiparje, (Klemmer)

dalokowidy atd.

Specialist nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na Seminarskej drózy 5.

Dołhe a krótke škórnje

ručne dźěło, ma jenož na składźe

wobućowy dom Mark w Kukowje.

Sokołski spěmnik

Njech sebi jón kóždy Serb kupi.

Płaći jenož 50 pj. Na předań

w Serbskej knihańi w Budyšinje

Plany
k wupožčenju

k wodźewanju Waših wjezow (*syno, slonu* atd.) poskićamy wupožčenske plany firmy **Wilh. Schmidt w Sommerfeldze D. L.** Prawe posłužowanje wot našeho składa při privatnym nakładu. — wórnišću w Budyšinje Tel.2184.

C. W. Frommelt nasl.

w Budyšinje.

Młode wysokosćelne čehniwe a wužitkowe

kruwy

mataj wosebje tunjo na předań a k zamjenjenju. Stajnje wukowaja z pjahowanskim a rěznym skotom. **Max Köhler** w Nižej Wey a **Paul Köhler** w Njeswačidle.

Hróch

woku

pjeluški

hobrski kowrot

sréni kowrot

čonop

předawa

Paul Bennewitz

w Budyšinje.

Wužitkna kruwa

je na předań

w Delnjej Hórcy čo. 15

Domjace jehnjata

ma na předań

měšernja w Krakecach.

Młoda syna wysokosćelna čehniwa **kruwa**

mjez dwěmaj na wubjerk je na předań

w Daticach čo. 5.

Sprawnu bursku holcu

kotraž móže warjenje a domjace dźěła nawukнyć, pyta k 15. VI. do młyna-pjekarnje ze přizamknjenjom k swójbje za wysoku mzdu

Jurij Šołta

młyn a pjekarnja

w Złyčinje

pola Łaza

Telefon Łaz čo. 16.

Wupjerki,

łožowe nawoblečenja, płachty, trjenja, blidowe raby, twjelki w zańtych dobrych kajkosćach wosebje tunjo

A. Rauze a syn

w Budyšinje.

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach.

Syru wołmu

kupuje po najwyšších płaćiznach a zamjeni za najlepše čestne cuzno **Otto Oswald,** nohajcowa fabrika w Budyšinje.

Visitne khartki

zhotowje spěšnje a tunjo

Smolerjec

knihićišćerńja

w Budyšinje.

Kopřiwina metr 40 pj. **K. Erler**

w Budyšinje na Žit. wikach 13] znapřeča hosćenca „Stern".

Marmorojty šćerk

(Kies) za rowy a zahrodźi ma najtuńšo na předań

Erwin Giebner

w Bud. na Drjewowych wikach 7 Telefon čo. 2907

Vogtlandske gardiny, story, vitrage, šaty, přikrywy, šórcuchi, wóskowane tkaniny, mužace potrjeby poskića **Marta Bržuer** w Budyšinje na Moltk. drózy 5. Zhotowjenje šatow, wušiwanje mjechow.

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj **papjerowy wotpady** po 3 pj. **lapy, bješe běłcho wina bješe čerwjeneho wina** sektowa, hlaže, wšě druhe, hdyž po powyšenych dnjowych płaćiznach, **železo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnosće.

Popp na Hornčerśk. hasy 18 telefon 3427.

Sserbjo

podpjerajće Wuze

Serbske Nowiny.

Vogtlandske gardiny, vitraže, kronki, cankl, ložowe přikrywy, gumijowe podpołožki

J. Erler w Budyšinje

za Zwěrchowskej Jaworskej hasy čo. 16

Wšě družiny

hnojidłow

ma stajnje na składźe

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach.

Serbske

křećeńske lisćiki

Serbska knihańa

w *Serbskim Domje* w Budyšinje

Njewěrnosće, kotrež sym kujenj **Driemlowej** w njepodpisanu lisće na Kněžku we Łuzy wuprajił, z tutym wobšarnje wróco bjeru a warnuju před dalšim rozšěrjenju.

M. Huschmann

we Łuzy.

Korta za skót

wšěch družin a wulkosćow kaž też

tonowe roły a šamoty

poruča po najtuńšich płaćiznach

G. Schneider w Budyšinje

na Walskej drózy 14.

Konje k rězu

kupuje kóždy čas po najwyšších płaćiznach

Kurt Kaiser w Budyšinje,

na Humboldskej hasy a při Mjas. jětkach. Tel. 2403

Kupowanje a předawanje kubłow

wšěch družin, kaž też wobstarnje **hypothekow** w kóždej wysokosći po přihódnych danjach wobstarnataj prawje a spěšnje bjez žanoho doprědkpłaćenja. — **Thieme & Grohe,** ličomnica a hypotheki wobstaranska centrala **Kamjenc** Dolnjoserbska 6, Złota hora. Telefon čo. 193

Konjace, howjaze a swinjace wiki

w Kukowje

Wutoru, 7. jun. 1927

Wulki wubjerk plahowanskeho a wužitkoweho skotu přenjeje rjadownje.

Přihódna kupna składnosć. Přihódne přizamknjenje ze železnicu

---

Wšě čišćeńske wěcy

serbske a němske

kaž zličowanje, listowe hłowy kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, słubowe khartki, wěrowanske khartki, smjertne khartki, visitne khartki, přeprošenja, dźakne khartki atd. zhotowja spěšnje a płaćiny hódno

Smolerjec knihićišćerńja

z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje

Košlomy lětny barchent 60 pj.

wšelakich mustrow, rjany běły, ... m 65, nasinkowe, ceńrowe a druhe lične hłuzy na stajnje zelko

A. Kasper * Burgplatz 11

A. Pilopp w Budyšinje

Sprawne serbske posłužowanje!

Pesćikam:

čelace mjaso . . . . punt	**1.20** hr.
swinjace mjaso punt	**0.80—1.00** hr.
zmjerjenjene mjaso . . punt	**0.80** hr.
howjaze mjasa . . . . punt	**1.00** hr.
mjasowa jušna	**10** pj.
hejduška a jatrowa kołbasa .	**10** pj.
čopte kołbaski	**10—20** pj.
wšelaka kołbasa . .	**0.80—1.40** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rěznišk. mištr, na Šulerskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serbskej knihańi" w Budyšinje skaza. Wukhadza měsačnje a płaći štwórćělětnje 2,50 hr

2. přiloha k číslu 129

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 4. junija 1927

Swjedźeń ducha.

W Budyšinje, 4. smažnika 1927.

We wójnskim czasu běchmy posabyli, swjedźenje swjeczicy. Swsójby běchu rostorhane. Do wschěch kónczin zwěła rospješčeni, dosczahny tam a sem někaka powěsć wojowarja — nana, bratra, lubeho. Jenoż ſ rědka bě jenotliwsej spožczene, se ſwojimi lubymi ſo ſesicz. Dokelž sa tutymi myślemi stejesche saso dźeń roszohnowanja. Tak seßkabi po czasu duch a tuta ſkabosczi po lěte tónzej wójny pschezo wjetsche. Wschmy ſiwi bjes nadźije na rjeńschi pschichod. Tak dźeſche lěta dołho.

A ſwjatki maſa pschezo saſo poſbožnychu. Każ mejſke njewjedro padnu kóżde lěto do ſchcheſczanſtwa. Nałeczo ſo roswiwa ſe ſwojimi pupkami a ſczenjemi. Każ běſe morjo ſokmja pſches Bożu ſtwórbu. Bohu ſpodobne ſpěwy klinczа po pschirodźe. Nałeczo! Czitajmy w japoſchkiſch ſawiſſnach. To je ſamón nałétni ſpěw. Kak czahachu wuczomniczy ſ Knjeſom po ſemi! Kajke żiwe ſkutkowanje na wſchěch puczach a měſtnach. Mkode wodźachu nastachu. Hdźeż jenoż ſhladujemy, pokaſaja ſo dźeſawi mużojo a żónſte. Hacż botal njewidźane rjetowstwo wubiła ſ khoreho czahża. Rade wschěm bźełom, na wſchěch wojowanjach a czerpjenjach, na wſchěch jaſtwach a rjeczasach nałetne wobkuſkaze ſkowo: Hlejeće, każ ſo mjes ſobu lubuja!

Każ mejſke njewjedra pſchikhadźeja ſwjatki hiſchcze dźenża do mucznebo ſwěta. Duch ſwjatu ſchumi po njeſmiernoſczach. Stara zyrkej ſo womkodźa. Stara wěra pokaſuje ſo w nowej wumożeſtnej mozy. Kruhi, kotrež na ſtronje ſtejachu, namokwja ſo w klinje wulkeho ſhromadźeńſtwa. Duch kſchesczańſtwa czecze we wſchěch żikach. Ludźo wſchelakich rěczow a krajow namakaju ſo hromadźe. Sso hibacz pſchinjeſe żohnowanje. Tak ſu prěni japoſchtolo ſebi też myślili. Wěſo mużojo polneje wěry a luboſcze. Tak dźěn běſche na prěnich ſwjatkach.

To ſo ſ nowa poſběha czeiwjenoſcz ſwjatkow na wobſorje ludow. Skónczinje ſpadaja wſchitzy falſchni proſetojo. Rosjaßnjenje pſchińdże, ſo żiu że wopaczných bohow na tróń ſadźili. Żyle pſchitomne wojowanje wubraje ſo pod heßtom ſwobody. My rozumimy pod tym ſwobodnoſcz ducha. Pod tutej parolu ma ſo wěrnoſcz a ſprawnoſcz wudobyć.

Sslepy, kiż w rańſchej ſdalenoſczi tej pſchikhad njebjeſeſtho wohnja ſaczuwa, hraba każ dźęcżo ſa tutym rańſchim njebjom. Wupſcheſtrěwa ſwojej ruzy, derje wědźo, ſo żenje jón dozpěcz njebudże a tola njepſcheſtawaj zo ſa tym cżiſchczecz dyrbi. Tamni pak, kotſiż běchu ſ duchownej błepoſczu biczi, dyrbja ſako ſwoju młodoſtnu cżiłoſcz żiwjenja ſebi wudobyć, ſo bychu móhli na horu ſwobody puczowacz, ſa cżimż ſkónczinje wſchitzy cżłowjekoju żadaja.

Swjatkowne pućowanje.

(Wobras ſe wßn.)

Hdyż ſej Schewzej ſwuj wuúdźe, to ſo pſchezo nęſchto podawa. Lětſa chże prěni ſwjatu dźeń njenadźiju bratra ſe ſwójbu wopytacz. Dyrbi dwě ſtaſiji po żelesniju jěcz. Dha dźěn wózka njemóże tak ſta byczź.

Ale hiżo pſchi ſawrjenju khěżnych durjow běchu kozoj wopuſch wottuſkli. A hdyż ſu takle hiżo zgiły kruch po dróży ſchli, dopomni ſo Schewzowa, ſo je ſwoju toſchku na ſahrodnuch durjach wiſajo woſtajiła. Wěſo, nętko wſchak hiſchcze ſo ta węż hodźi cżiniecz. Ale hiżo to, ſo dyrbi ſo wobroczicz a wrocźicz, njeje żane dobre ſnamjo. Skoro tak, hdyż rano jako prěnjeho cżłowjeka ſtaru żonu ſetkaſch abo cżi łóczła pſches pucz pſchebeżi. Haj, woprawdźe, na dwórniſchczu ſo żonje ſchtyrcżk rostorhnje, hdyż chże bez cżrije ſwjaſcz. Nó ,to ſcżehnje tamny kónz naſpjet a dha hiſchcze ras doßaha. A ſchto nętko bě? Naſch Schewz njemęješche ani jeneje zigary pſchi ſebi. Ale tu bě nętſaka wupomoz. Pobrachowachu hiſchcze dźeſaczi mjeſchinow. Da żonje jěſdnej khartzy a bęješche ſkoku k pjekarjej. Nadobo pſchijędże cżah. Schto nętko? „Dźěrkcżje hnydom wobej kartzy. Dyrbi kóżdy wokomik pſchińcz." Wona łeſe do cżaha, ſtupi k woknu a ſtejeſche każ na jehliczkach. Ach, dyrbi tola khętſjepſchińcz, moj luby Pětr, tón ſtary woſtoł, hotowy hłupak! Mój bożiczko, cżah hižo jędże. Wy-li hiſchcze nętko pſchiſchoł a khętſje horje ſtocził. Pſchęzo ſpěchniſcho ſo cżah hiba. Hakle pomału pſchińdże żona k ſebi. Piſchczaka naſtradſcho ſ mjerſanjom by. Wſcho bě ſkażene! Schto to dale budźe, hdyż ſama k ſwakej pſchińdże? A cżi ludźo we wotdźełach kędźaſchu w dahrym mérzu a ſtakachu wobi wot ſo, każ njeby ſo dale nicżo ſtako. Nó, jena nadźija wſchak hiſchcze bě, ſo je w poślednim momencze nęhdże do ſadnjeho woſa ſtocził. Ale podarmo ſhladowaſche ſa nim, hdyż ſ cżaha wutupi. Pſchi ſamjerje mężeſche jenu kartu pſchewjeſe. A hdyż chżeſche runje ſwoju wutrobu wuſypacz, bě ji tutón muż ſ błachowym kaſchczikom ſ wumóżnikom. Mężeſche, ſo dyrbi 8 mjeſchinow pſchi płocze poſtupicz. To bě mjenuju jedyn pſchedcżah, porjadny hakle pſchijędże. Hiſchcze żenje neje ſwjatkownicżku ſcżaſiſho ſo ſmjeła hacz w tym wokomiku. A woprawdźe: Njetrajeſche dołho, dha ſo cżah pſchiwlecze. Durje ſo wotewrichu, ludźo wuſtupichu ſ wotdźełow. Hdźe jeno je we ſwojim ſelenym ſkomjanym kłobuku? Schto-o-o? Schto-o-o? Hiſchcze żenje neje dłeſcheho mjeſwoża cżiniła hacz prěni dźeń ſwjatkow. Nętko ji pocża ſwitacz. Wſohi Schewzo, bydh-li tu litaniju ſłyſchecz mohł, kotruż dhgſche cżi duzy po pucżu wotpěwacz.

Ale pſchińdże hiſchcze kołwrótniſcho. Hdyż pſched ſwakowu khěżku pſchińdże bęchu durje ſamrjene. Zadnym cżłowjek njebě widźecz a ſłyſchecz. Najſterje ſu w zyrkwi. Nó haj, to dyrbješche cżakacz. Ssudny ſo na ſtudnju, dźeſche khwilku do ſahrodki a dźiwaiſche ſo nad rjanej ſzłotwju. Tamle pola ſuſoda wukiny ſona dóńcżku wodu ſa poßleżu. „Hejda, njemóżece mi rjez, hdźe cżi ludźo ſu. Nichtó njeje doma." — „Cżi ſu wſchitzy tijo dźeńſa rano ſ kołami wotjeli." — „Nętko mje woſtajcże na poſkoj! To mohło ſnudom ſtinacze bicz. Hakle w ſydomnacżich jędże pſchichodny cżah." Nętkle bě hakle dopoldnja w dźeſaczich hodźin. Schto tón dołhi cżaſ ſapocżecz? A nicżo k jědźi ſobu. A w toſchay — cżakajcże kelko hnydom? — mój bożiczko jenoż ſi grózche. Bohu dźakowano, ſo mężeſche uoiſpetnu tharrku, nę dwę.

Dźěſche po wſy dele a kupi ſebi we wjeſnej korczmicżay błeſchku limonady. Dźiwaſche ſo na rjanych ſwjatkownych twęczelach, kotrež na błidze ſtejachu a hromadźe próſdnych bieſchow na „ſchenkwaſu". Skoro każ w haptyzu. A korczmaŕ ſhladowaſche tam ſam ſtradźu pſches kuchińſke wotnjeſchcko a myßleſche: „Nó, ſchto też to do jeneje je."

Mrócżi ſo a wośpjet ſtejeſche pſched ſwakowymi durjemi. Ale te bęchu ſamrjene a woſtachu tak. A ſaſo bźiſche do ſahrodki. Wośpjet pſchińdże ſuſodźinka ſ poßlenou won a mężeſche: „Cżi drje do wjeczora domoj njepſchińdu." — „Nó haj, mózu hatle popoldnju w pjecżich wotjecz." — „Jeli żmęm ſo praſchecz, ſchtó dha Wy ſcże?"

Schewzowa dyrbjeſche ſobu k nim pſchińcz a ſ nimi powobjedowacz. Dokelž Sserb je Sserbej bratr a njeda jemu ſahłódnicz. A Sserb njetrjeba ſ druhim wjele ſłowow cżinicz. Dołho njetraje a ſu tak dowerliwi mjes ſobu, każ bychu ſo Bóh wě kak dołho ſnali. Cżaſ lecżeſche. Schewzowa dyrbjeſche też ſobu poſwacżicz a ſkónczne bęſche cżaſ na cżah.

A hdyż bě takle khwilku na dwórniſchczu poſedźała, njemędźeſche, ſchto ſo ji ſta. Każ by ju wopiza ſdrapała. Seleny ſkomojny kłobuk dźeſche nimo cżakajne, kolo ſo k płotej pſchiſtaji a naſch Schewz ſtejeſche we wudwjernjach, każ je żiwy a cżiły. A poczeſche ſo, ſo bě ſlě na njeho hladacz.

„Hdźe ty nętko jow pſchińdźeſch?" Wón hnydom ſaczu, na cżo ſo żona pſchihotuje. Tu melodiju ſaczuwasche „Chżu widźecz, hdźe ſem pſchińdźeſch! Wędźeſche, ſo njetrjebasche węż do dołhoſcze cżahnjecz."

„Daj ſej powędacz. Pſchińdźech wot pjekarja a cżah wotjeżdże. Dźech hacz k rożcżej a cżakach khwilku. Pak bě wotjeła pak dyrbjeſche naipjet pſchińcz. Ty pak njepſchińdże. Nóſkowach domoj a ſydnych ſo na koło. To ſłyſchach hiſchcze jedyn druhi cżah wotjeżcz."

„Staj dwaj cżahaj jěkoj, ty ſtary boranje!"

„Ach tak łohodła, to pak tola cżucz njemózach. A nętko ſo dźiwaj. Lędy ſym ſe wßn won, ſchtó pſchińdże? Bratr ſe żonu a hólzom. Nętko mójeſch ſebi myślicz. Żyle njenadźiżu cżahnu nak wopytacz. Ś krótka, wſach jich ſobu domoj, ſ zyła hdyż cżaſyche ſebi też por cżiſij wotméricz. Ssmy ſebi żiwjenje rjenje cżiniłi, ſwakowa je warika a potom ſmy wokoło tſoch wſchitzy ſ kołami wotjeli, ſo bychmy hiſchcze cże nadeſchli, prjedy hacz cżah wotjeżdże. Nętko pój ſobu k bratrej, dyrbimoj pſchenoſowacz a hakle jutſje wjeczor wotjecz."

Każ hižo prajach, hdyż ſebi naſch ſchewz wuúdźe, to ſo ſ wjetſcha nęſchto ſtanje. Ale tón ras bě njeſłożo k nęczemu dobre. Njebyl-li ſchewz po jigarn ſchoł, ale by tak cżinił każ druhe muże, kotſiż ſo naſtajnje żoninej ſale dźerża, dha byſchtej ſo wobej porcże wobeſchcżej a ſawrjenej durje namakałej.

Wobhładowańska jězda na Budysko-Kamjenskej dróży.

ſrjedu 1. junija 1927.

Wjednistwo towarſtwa „Kraftverkehr Freistaat Sachſen", kotrehoż auta wſchędnje Budyſchin ſ Kamjenzom a ſe wßami, kotrež mjes wobėmaj měſtomaj leża, ſwjaſuja, bęſche na minjenu ſrjedu wſchelakich knjeſow k wobhładanſkej jěſbje pſcheproſyło. Wot autoweho towarſtwa bęſchtaj pſchitomnaj knjes tajny rada Grahl ſ Drjezdżan a knjes wobkhodny wjednik Kaestner ſ Budyſchina. S wokrjeſnjeho hejtmanſtwa wobdźělſchtaj ſo na jěſbje knjes wokrjeſnjy hejtman Richter a knjes wyſchſchi knjeżerſtwowy rada dr. Walther, Budyſke hamtſke hejtmanſtwo laſtupowaſche knjes knjeżerſtwowy rada dr. Bater. Wot dróhi a wobutwarſkeho hamta w Budyſchinje bęſche knjes knjeżerſtwowy twarſki direktor Höſſelbarth pſchitomny a wot mėſta Budyſchina knjes wyſchſchi twarſki rada Göhra. Towaſtſwo bęſche dale pſcheproſyło Budyſke wobkhodne towarſtwo, kotrež mějiczel hotela knjes Juraſte ſaſtupowaſche, mężchcżanoſtow wſchitzich gmejnow, kotrež pſchi Budyſko-Kamjenſkej dróſy leża a ſajuwjerjow nowinow ſ Budyſchina a Kamjenza. Autobus bęſche ſa tule wobhładanju jěbu rjenje ſe ſelenymi pletwami wupſcheny.

Pſched Prěcżežami auto ſaſta. Wobhjělnizy wobhładachu ſebi **twar pſchepokożeneje dróhi pola Prěcżež.** S tutej dróhu dyrbi ſo nahle koleno w Prěcżežach wotſtronicz. Knjes knjeżerſtwowy twarſki direktor Höſſelbarth poda tam na měſtnje ſamym krótku rosprawu.

Nałétnja bajka.

Żórleſchku ſo poczina woſtudźicz w próſdnej horje. Je tam delka jara mało bjeſadny a towaſichnoſcz je hudjena. Tokity lěni ſkjemjeni leżi tam w hłubokej wuſłobinje a dréma, wobroczi ſo łehdy kóżde bjeſadacz lět jónu na druhi bok, a też cżerwjeny pěſt tam je, ſ kotrymż wſchak ſo w lęcże pſchi jaſnym ſwětle zyle derje łuſkowacz hodźi, kotryż pak je w ſymje runje tak łěni, każ tón kamjeń. A nętkle je hiſchcze ſyma. Żórleſchko kuka pſches kryſtalnojaſne łodowe wotkneſchko horje a ſpchuje: „Ach, łdy by tola hižo nałeczo było."

To wuſkyſcha ſtary mózny dub, kiż póbla żórka ſtojeſche a bě napjelnjeny ſe żobuczuczom ſ tym małym mjeſcżepliwym żórleſchkom k nohomaj. Pokhili ſwój wjeſchk a ſchepny dele: „Wocżakki jenoż hiſchcże mału khwilku, nałeczo bórin pſchithadża, cżuju to hižo we wſchěch ſtawach." — Tak ſtari ludźo maju ſwjetſcha pſchęzo prawje, ſpża, łdyż ſo wo wjedro jedna. A tak pſchicżahny nałeczo hižo ſa dwaj abo ſi dny. Nałétnje ſłónzo łukaſche pſches hakoły łeża a roſta kryſtalnojaſne łodowe wotnjeſchko, ſa kotrymż żórleſchko jate żedźeſche. — A hnydom ſapocża wuſwobodżene żórleſchko wjeſele płapotacz: „Dobre ranje, łubi dubo!"

„Dobre ranje, łube żórleſchko! Na, hižo ſpěſchne?"

„Sso wě, niz hižo, ale ſłónczinje. Tam delka pod jemju je tola tak małko żiwjenja, nicżo k ſmjeczu, nicżo k bjeſadowanju, ſtakotanju a ſcżeżkanju! To macże ſo Wy łépje, łuby knjeże, Wy ſachacże wſykoło k mróżcżelam a możeczje wſchitko widźecz, ſchtoż chżeczje!"

„To dże, njeſłyſzym pak też nicżo wobſebitcho a poſbehowazeho widźał, tu horjeka."

„Ale Wy bęſchcże tola ſwobodny a ja jata! Ow kak rjenje je tola wonka na cżeſtiwym powěrſje! Chżu tola jónu hnydom kuſt do dola bżeczź, hewak ſłónczinje mój pucż ſakubu. Mam dźě woprawdźe jara nuſnje, knjes dur — —".

„Pſchcżo pomałku, łube żórleſchko, woſtaj tola tudy horkach. Mohło ſłónczinje nętkat wopaki ſtupicz a ſebi nóſku ſranicz, pſchetoż by hubjeny pucż nętko. Tak woſtań tola pſchi mni."

„Ale knjeże dubo!"

„To wſchak dyrbiſch poßłuchacz! A je dha tu horka zyle tak łubjenje? Njechajſch dha mi kuſt cżaß ſacżericz, ſe mnu kuſt bjeſadowacz?"

„Bjeſadowacz, ow ju, to wſchak je też zyle rjenje," wotmołwi tróſchku ſmęrowane żórleſchko a ſapocżina hnydom ſ płapotanjom. — A ſchto bajeſch? — Lute łłupoſcże; ſchto dha móże tajke małe ſtworjeńcżko też muðreho wędźecz?

Wono powędaſche wo błębornych rybicżkach, kotrež pod wólſchemi bydła a kotrež wono pijuje, wo jenej młodej, rjanej łipje, kotraż pſchi brjoży ſteji a nad kotrejež wohnjatym kżenju mężeſche ſwoje wjeſele, powędaſche wo jenom ſtarym, wobużnem jaforzu, kotrehoż na koruſchkach łoſkotaſche, kotryż pak najebacz teho żane wieſłoſe mjeſwocże pokaſacz nochżyſche, wo brucżku, kotryż w ſkorżanym khabacże na łopjenju pſches wodu ſpěchaſche, powędaſche wo Jankowym młynje, kotrež wono wjeſele wjercżeſche a kotryż ſ jónu ſwiporżeża, wo łacżnym cżełatku, kotremuż jónu nęſchto wody do noża ſynkny, ſo dyrbjeſche wótiſe porikacz a wo wjazy tajkich wężkach, kotrež mógże jenoż rěcżka dożiwicz.

Dub ſłuchaſche na wſcho to każ tajki dobrocżiwy dźeń, kotremuż wnucżk nęſchto baje. „Ssy pſchcżo łajimawe żórleſchko było", khwaleſche je, a mózeſch wjele powędacz; maſch dże też nimale hodźinu daloki pucż."

„Haj, njebężu-li pſcheſkoku, trjebam nimale hodźinu", wotmołwi ſpęſchnje żórleſchko, „a njebyſchtej-li ta łłuba hrjebja a potom ta wałita rěła bylej, bych węſcże hacz k morju pſchiſłicho. Ale tak —

„To ſo tola njechżewaj, łube żórleſchko, pſchińdźeſch tola daloko doſcz po ſwęcże! Spomń na mnje! Ssym nimale 400 lět ſtary a ſteju hiſchcże na ſamżnym měſtnje, na kotrež ſchrěkawa żołdźik donjeże, ſ kotrehoż ja narożſcżech. Mózeſch mi wěricz, hacżrunjeż 400 lět ſtajnje do teje ſamżneje wokolinу hladam, mózu tola kóżdy dźeń nęſchto noweho widźecz. Jenoż dobrej wocżaży dyrbiſch mėcż! — Powędaj mi tola hiſchcże nęſchto! Njewěch dha nicżo ſe ſchule?"

„Ow jej! ſe ſchule", praji żórleſchko, „nicżo dobreho, łuby knjes dubo, nicżo dobreho!"

„Myślach ſebi", wotmołwi dub ſrudnje ſ hłowu nygajo.

„Wy ſcże ſebi to myślił? wopraſcha ſo żórleſchko.

„Haj, widźach jeho ras w ſymje nimo hicź! Wſęch wſchak, toh' młodoh' wucżerja. Njewěm wſchak, ſchto tu horka dżgżche, ale widźach, ſo bě jeho mjeſwocżo jara cżmowe a potkmurjene."

„Ow jej, jeho mjeſwocżo je 'żno dołho potkmurjene! Wě ſrudnje poßledniu naſynmu delka w dole."

„Powędaj mi, żórleſchko, powędaj mi!"

„Wy tola wěſcże, kak wjeſoły wón pſchcżo bě! Zadyn pucż nębě jemu pſchehubjeny, żane wjedro pſchehrośne, wón pſchińdże tola druhdy tu horje. A żenje njeidźeſche nimo naju. Stajnje ſłyſzym ſłyſzny ſo na Wasch ſbonk, a ja wěrju, ſo ſnajeſche kóżdu ſakttku we Waſchim doſtojnym khabacże. Pſchedemnu wſchak mężeſche mjenje cżeſcżoſnoſcże. Pſchejeſkocżi mje druhdy, to wſchak ſcże ſa ſło njewſach, ale druhdy ſtaji mi ſwoju nohu do pucża, ſo njemózach dale, a to bě mjerżaze. Njenje pak bě, hdyż do mnje kamjeſchti funkaſche, to ſo kóżdy ras ſmėcżach a wón ſe mnu. A ja ſym tehо mėnjenja, knjes dubo, ſchtóż mózе żórleſchko hnėwacz a hnydom po tym ſo ſ nim ſmjecz a radowacz, tón je węſcże dobry cżłowjek."

„Dobry a też ſbożowny", pſchiſłaji dub.

„Ow haj," ſdychny żórleſchko. Sbożowny wón bě, ale wón to wjazy njeje. Snajeczе dźě mój pucż, mózeczе ſa mnu do dałeka ſbladowacz a węcżeſe tak też, ſo mję mój pucż nimo ſchule wjedże. Je kraſnje tam delka. Najprjedy pſches pola a łuki, potom pſches ſahrodu; we ſahrodże tu w nałeczu na prawej ſtronje ſu nadże żołte, a na łewo ſteja njeſapomnicżli — módre! Módre a żołte a wożrjedź ja ſłébrobėła, to dyrbiſch jónu widźecz. Tola potom pſchińdże hiſchcże łépje. Steji tam małe kamjeńtne korto — k tomu kortu ja pſchińdu. A

Pschepokoženje dróhi ma dróhi- a wodutwarjeti hamt w Budyschinje w rukomaj, kiž žo po modernych zaßadach wuwjeduje. Pschepokoženа dróha budże jara pschihódna tu ßa ßpeschny tworowny wobkhad ſ cżeżittymi autami. Zyły twar je na 90 000 hr. wobliczeny. Dróha powiedże po ßtarym hłubokim puczu a pschiłuże ßady leżownoßcże korczmarja Mróßa ßaßo na ßtaru dróhu. Tak ßhubi żo nahłe ßawinjenże a też hora tak njepschihódnje nahła njebudże. Na nowej dróży dżeła nęhdże 30 wjeßnych dżełonjemżerjow, wjednitßow chże ßa 3 mężaza j dżełami hotowe bycź. Dotalna dróha żo potom wobßędżerjam ßa pola pschewoßtaji, kotriž żu ßwoje leżowno ßcże ßa nowu dróhu dali. Wotßtupjenje leżownoßcżow njeczini dale żanych wobcżeżnoßcżow, kterje wottorhanje jeneho twarjenja.

Na praßchenje k. wyßchßcheho knjeżeßtwoweho rady dra. Walthera, ßa kelko lęt ßnadź mója wichitke dróhi w tajkim porjedże bycź, ßo żu ßa ßpeßchny wobkhad ßa twory khmane, dżeli rosprawjeć, ßo dyrbja w bęhu 6 lęt wßchitke hłowne wobkhadne dróhi nowocżaßnje wutwarjene bycź.

Po tutym wobhladanju dojeżdżechu żebi wobdżełnizy do Kamjenza, hdżeż żo k nim hißchże nękotli Kamjenßki knjeża pschidachu, mjes nimi knjes hamtßki hejtman dr. Sievert a knjes męßchczanoßta dr. Gebauer. Shromadnje podachu żo na horu Hutberg, po puczu wobdżiwajo kraßnje ßcżeżaze a derje wothladane płahowanißchcża azalejow a też wużiwajo kraßny wuhlad do dalokeje hałe. Na horje bęße kokejowa pschestawka. Na wróczejßje wopytachu wobdżełnizy kłóßchtr Marijnu Hwęzdu, hdżeż jich kłóßchtrßki probßt, knjes pater Macek, wutrobnje pośtrowi. Jako bęße jim kłóßchtr pokaßał a ßtawißnu jeho naßtacża a ßakożenja ryżował, pscheproßhu jich ke karanczżej dobreho kłóßchtrßkeho piwa, kotrejż wßchitkich pßchi tużnoßti jara wośchcżewi. W Budyßchinje ßiednoczżichu żo wßchitżu w „Societät", hdżeż jich autowe towarßtwo derje pohoßcżi.

Pßchi tym buchu hißchcże wßchelake ważne ßkowa rękżane. Najprjedy powiła knjes tajny rada Grahl ßhromadżenych a roßkoży ßamęr jękby, kotryż dwojaki mjenowaße, mjenujżo autowe towarßtwo je wobdżelnikam pokaßacż chcyło, ßchto autowy wobkhad nękto poßtarża, a ſ druha chże propagandu cżinicż, k cżemuż je żebi wyßchnoßcże a nowiny pscheproßnło. Knjes wokrjeßny hejtman Richter pokaßa na rjanu dróhu a na dobre wobkhadne ßrędki, a kak cżara ſ Budyßchina do Kamjenza twori ßwiſt do łonża wokrjeßneho hejtmanßtwa, kiž je we wobkhadnym naßtupanju jara hubjeny ßaßtarany. Autowa cżara ma pak hißchcże wjetßchi nadawk dopjeliciż, wona dyrbi wuhładkowacż a wurunacż napßchecżiwnoßcże mjes industrijowej a rataßßkej krajinu, pßches kotruż jeżdżi, dyrbi dale k dobrym poczahanym mjes katoliſkimi a evangeliſkimi, mjes SSerbami a Nęmżami ßaßupomhacż. Knjes wyßchßchi twarßki rada Gühre, ßaßupjeł męßta Budyßchina, ßpominajcże na cżaß wotewrjenja cżary psched dwęmaj lętomaj, hdżeż żu żebi cżeßcże myßlc cżiniłi, hacż też to żo cżara wupißacżi abo hacż żu męßta a wßu doßcż podpjerali. Djenja je węßo njepowalna nuſnoßcż, ßo cżara dale wobßteji, kiž je ßa wjeczorny Lużizu tak ważna, ßo je jeje ßakożenje dospołnje wopytanje. Mjon pßchejeßche cżarje dalßche tycże, wobkedże we hoßpodarßkim naßtupanju. Knjes kłóßchtrßki probßt, pater Macek dżakowaße żo ßa wopyt kłóßchtra a też ßa pßchiłubjenje, jo ma ßa Kłóßchtr ſilmowacż a ßo by tak do żeßkerokeje ſjawnoßcże pßchiißhoł. Knjes tajny rada Grahl poda krótki pschehlad wo roswiczu autoweho wobkhada w Saßßkej, pßched 14 lętami bu ßałożeny. Do wójny wobßtejachu 28 cżarow, kiž pak żo we wójnißkim cżaßu ßaßtajichu. Po wójnje pak żo nowe cżary wotewrjachu a jich liczba ßroßcże bórßy na 57; tola inflazija pßchidże a wßchitke cżary dyrbjachu ßaßo ßwój wobkhad ßaßtajicż hacż do jeneho, kotraż do Cżeßkoßłowakißkeje wjedżeßche. Po inflaziji wotewrjachu ßaßo autowe cżary, a pßched 2 lętomaj, jako cżaru ſ Budyßchina do Kamjenza wotewrichu, wobßtejachu ßaßo 57 cżarow a tele dny wotewri towarßtwo hižom ßwoju 108. cżaru mjes Roßweinom a Hainichenom. Knjes hotelěr Juraßka pokaża, ßo je ßa rauſchu Sakßku wobkhad zyle nuſny, dale je nuſne, ßo mjeno Budyßchin do dalokeje ßjawnoßcże pßchidże, ßo by męßto je ßwojimi rjanoßczemi zuſnych pßchiwabjowało. Kamjeniſki męßchczanoßta, knjes dr. Gebauer, wuſbehny, ßo je też Kamjenz na autowej cżarje ßylnje wobdżełkeny. Knjes hamtßki hejtman dr. Sievert wupraji ßwój dżak nowinam, kotreż żu pomhaże, mjeßnych ludźi ßa autowu cżaru ßajimowacż. SSa pschepročenje męßchczanoßtow k wobdżełenju na jeßbje dżakowaße żo w mjenje męßchczanoßtow knjes Wollmann ße SScżiież. W mjenje nowinow podżakowa żo knjes redaktor Schwarz. Knjes knjeżeßtwowy twarßki direktor Hößelbarth, kiž ßaßße dróhowe ßarjadnißtwo ßaßtupowaße, naßpomni, ßo żeho wyßchnoßcż wßchitko k poßdżenjenju wobkhoda cżini.

K poßdżenjenju wobkhada we Lużizy je nuſny ſilm wo Lużizy, kiž ma pßchedßtajeċ naße rjane męßta, naße cżiche wßeßi a naßch lud. Knjes wyßchßchi knjeżeßtwowy rada dr. Walther mózeße lubu powieżż pßchinjeßcż, ßo ßjawne towarßchnoßcże wudawki pßchewoßtnu. Film ma żo pßchedßtajeċ ßchulßkim dżeċżom, towarßtwam atd. Haj, wßchudżom, hdżeż żo ßkładnoßcż politicza, cżeżeża film pokaßowacż. Knjes wyßchßchi twarßki rada Göhre rękżeße wożeżbje ßa to, ßo je nuſne, ßo żo wożeżbje rjanoßcże naßßchich męßtow do filma pßchiwoßtnu.

Pßchi wßchelakich rękżach minuchu ßo hodżinki. Knjes męßchczanoßta Bětnař-Kukowßki dżakowaße żo je krótkimi ßłowami wyßchnoßcżam a wożeżbje ßa to, ßchtoż bęchu ßa pßchesjenoßcż mjes wobydlerjemi rękżeli. Dcż.

Wo bękych knjenjach a čornych rapakach.

Scherjenja kralowßkich hrodow. Palczik a cżerwjeny muż jako powieżeżer ßmjercże w Franzowßkej. Scherjazy ßmjertni pózkoju.

Knjeżaze wjerkhowßke domy a mnoßy wułży mużjozo — tak ßmajmjeńßcha podawißny powedaja — doßtawachu pßches ßjewjenja duchow abo pßches druhe ßle ßtamjenja pschedwęcżż ßtruchłych podawkow abo też runjewon pßchipowędżenje jich błiſkeje ßmjercże. Tak łetßchu tßi dny do ßmjercże kħóżora Franza Joßeßa Rakußkeho wułte cżrjódy rapakow wokoło jeho hrodu. Rapakow wuhładachu też wjeczor pßched wujżdżowanjom Maximiliana do Mexika, dale rano ßahe na tym dnju, hdyż ßo tragedija w Meyerlinku wotkry, a też na tym wjeczoru, hdyż bu thežorka Hilżbjeta wot Luchcenia ſ kłaczom ßaßtkła.

Scherjenje, kiž Hohenzollernßtim ßmjercż a ßrudobu pßchipowędżi, bę ßnate pod mjenom bęła knjeni, kotraż że ßtajnje ßjewjeße, hdyż jenemu ßtawej kralowßkeho domu ßtrach wo żiwjenje hrożeße. Tole bęłoßwoblekane a ſ bękym ßawodżewkom ßawodżete ßjewjenje je druhdy też rękżało. Tak powęda żo wo ßcżęhowazym: „Mloda prynzezna ſ Hohenzollernßkeho rodu ßcżeße junu wjeczor we ßwojej ßchárni pßched hładaßtom a wobßłaßowaße żo we ßwojej nowej drożże. Nadobo, ani żo niewobroczo, wopraßcha żo komorneje, kotraż bę tu hißchcże była, ale runje wotecżha: Kak na cżaßu je? A hlej, ßedży ßcżękowebo krwadża wuſtupi bęła knjeni a wotmołwi: Je w dżeßacżich, moja najlubßcha. Wboha prynzeßa je ßtrożelemi ißhori a wumrę dżeßacż dnjow poßdżißho."

SSmjerczż Hendricha III. Franzowßkeje pßchipowędżi żo je ßjewjenjom ſ tym, ßo żo do cżórlacha ßdraßcżeny palczik w kralowßtim hrodże ßjewi, kiž bę krala bliżo nęßhto dnjow pßcheßcżędżowak a zemu wßchelake potajne ßkowa napowedak. Na dnju, prjedy hacż bu kral morjeny, wułkoży tutón je ßtwy, w kotrejż bęße ßamłułki był a wołaße: „Wón je żo wrócżił! Wón je żo wrócżił! a je mi prajił, ßo mam żo pßched katacżom wożżwody ſ Guiże na kedżbu bracż."

Scherjenje, kotreż żo franzowßkemu kralej Ludwikej XI. nęßchto dnjow do jeho ßmjercże ßjewi, — bę to ßamy muż, kiž hrożeße ßo jemu krónu ſ hłowy ßtorhnje — bu widżane wot krala a wßchitßki, kotliż wokoło njeho ßtejachu, a też wot kraloweho żyna ßameho, poßdżißcheho Karla VIII.

„Cżerwjeny muż", na franzowßkim kralowßtim dwoże, ßjewi żo Hendrichej IV. w nozy toho dnja, na kotrymż Ravaillac je żwojim kałaczom jemu żiwjenje rubi. Tutoho muża wuhładaßchtaj też Ludwig XIV. we ßpoczatku revolucije a preßident Carnot na ranju toho dnja, hdyż jeho anarchißt Caßerio ßtonżowa. Hrabja ſ Mouton powęda, ßo je Napoleon I. na żwojim ßmjertnym toju prajił, ßo je cżerwjeny muż jemu jeho błiße ßkończenje pschipowędżił. Po powędanju druheho rowjenka, franzowßkeho ßtatnika hrabje Molé, ßjewi ßo tole dżiwne ßcherjenje, ßcżełliwßchi żo a mężo dych a hłoż, Napoleonej a rękny: „To je ßcżeżi ras, ßo pßched Wam ßtupju. Mój ketkachmoj żo w Cżajptowßkej w bitwje pola pyramidow a druhi ras po bitwje pola Wagroma, hdżeż wam powęßcż dach, ßo ßmężeże ßchtyri lęta cżaß, ßo bychże powßchitkowny mér ßcżinił. Wy mje niejßcże poßłuchał. Wot dżeńżnißchcżeho macże hißchcże tři mężaza cżaß, żwoje plany roswiwacż abo namjety SSwjatßtarßow pßchijimacż. Tßi mężaza poßdżißcho wßda ßo Napoleon ßmjenja.

Hampton Courtowy hród a Londonßka weża mężeßchtej wjazy króċż ßjewjenja duchow. Hilżbjeta, kralowna Jendżelßkeje, ßhoni wo żwojej najbliżßchej ßmjerczi wot ßcherjenja, kotreż bęße żyle na nju podobne.

W ßpoczatku wot Cromwella naßchkaraneje wójny ßjewi żo po bitwje pola Preßtona (1648) duch lorda Strafforda, jendżelßkeho ßtatnika, kiž bęße po pßchißaženju dotheho parlamenta dla żwojich pßcherżiwnoßcżow pßchecziwo Schottißkej był wotprawjeny, a pßchipowędżi Karlej I. ßmjerczi na ßchafocże. —

Hdyż tutomu njeßbożowcemu monarchej we Whitehallu hłowu wotcżahu, dopomnichu żo na druhi wotnowacż podawk: italßki twarz a rěbař Benini bycże poßtawu krala dołóncził, a tón poda żo, ßo by żebi ja wobhladał, do ßrodowßkich ßahrodow. Mjes tym ßo kral wo pomniku ßhwałobnje wupraji, njeżeße żo ßokoł, kiž bę kurwotu popadnył, nad ßłupinu, a pßchi tym padnychu nękotre łapki krwě dele na ßchiju poßtawp. —

Na ruſkim dworje ßhodżeße ßcherjenje, kiž łóżdy tróċi tajku podobu pßchiwia, każ mężeßche wjerkhowßka wożżoba, kotraż dyrbjeße wumrecż, potajkim takżez podobne k ßmjerczi wotßudżeneho. Kħéżorka Katyrna jeneho dnja cżitaße, hdyż dwórßka jej prajicż pßchidże, ßo je krocżo pßches tróniżu ßalu ju, thežorku, tam na tróżje żedżo widżała. Katyrna, wßcha wußtrożana, dóżdże do tuteje żórle a wuhłada tam woprawdże ßwojżu podobißnu w podobje ßcherjenja żedżo. Wona ßo jemu naßpicżecżo ßłupi a pßchißaża, ßo by ßo wotßkałko. Ale ßcżwjenje ßo njechibny. Katyrna bę jara roßhorjena a da ßtrażu pßchißcż, kotreż ju potucżi, ßo by ßo podobnaka (Doppelgänger) tßelika, na cżoż bę trón wopußchczeny a pródny, jeneż dżerżały wot wołojanych łukow. Dżeßacż dnjow poßdżißcho bę Katyrna morwa. Hacż buchu ßobußtawy thežorßkeje żwójby, kotreż buchu wot bołßchewikow morjeni, też wo podobnych profetißkich ßjewjenjach powędacż móhli, budżeċhu-li pßchißłużnicż mężi pßched ßmjerczu ſ nężim wo tym rękżeċ?

—Ża cżuju, ßo mi ßtrach hroży a ßo je moja ßmjerczż zyle błißka", tak praji Hilżbjeta, thežorka Rakußkeje, k żwojej pßchidwórßkej, hrabinży ſ Czaterny, na ranju toho dnja, na kotrymż bu ßtónżowana. A wona powędße dale, ßo je w nozy, wotkużiwßchi ſ hłubokeho ßpara, widżała, kak je jeje jśtwa hyła wot mężaczka zyle jaßnje roßßwętlena, a ßo je ßo w tutym błyßchczu wobliczo żónßeje jśtwiło, kotraż je płakała a ſ nutrnym żobußłużiwanjom na nju hładała.

---

korto je bórßy napjelnjene. Njemóże to też ßzyła hinak bycż, hdyż mam doßcż wody, a tak bórßy pßchebęhnu, to rěka, ja leßu po kamjenju ßaßo dele a bężu dale. Tola, wono pßchidże hißchcże lépje.

Wożrjedź ßchuliſkeho dwora je ßtudnja, w kotrejż je na ßtara kwicżata rola tßi. Cżaßa-li ßchtó ßa rołku, pßchidżeji woda. Ale zyle nahle a zyle maßana. A ta njemóże ßtładżecż; pßchetoż ani jedneho ßchulßkeho dżeċża ta wodu njecyje. Wßchitke pßchidu te mni. Cżit hólzy poloża ßwoje tołßte cżerwjene liża na korto a napija żo, a te holcżßi dżerża pękne tam rużu, hdżeż dele bężu, daja je żebi nabężecż, a cżi hólzy bija do wody, ßo jenu wßcho tak pluſkota. Holzy, żebi draßtu womacżżo, ßchicżo zofaja, njeże to wießeło, lubu luńże? Hleżce, a wucżeż je k tomu ßtajnje rad pßchihładowal, pßchetoż wón bę wjeßoła duſcha a ßtyßchcże rad ßmjercże dżeċżi a moje pluſkotanje. A jednoho dnja bu wßcho hinak. Dżeċżi njeßmędżachu żo nadobo wjazy mjes kobu ßchcżeżacż, cżaßto ßtyßchach krute a njelubośne ßkowa pßches wokna, druhdy ßtyßchach dżeċżi płakacż, a ßydżeli żo hdy ptaczatko k wokmu, bu wośno ruċże ßamrzene. A to wßchitko wot toho dnja, hdżeż bę wón ſ tym holicżom tu horka, ſ tym holicżom, kotreż bę tak rjenje idraßcżene, kotreż tak mudrje rękżeċhu a tak mjelcżo żo ßmężłotaßche, każ żane druhe tak."

„Wém", praji dub, „ßedżeßchtaj wobaj hromadże póbla mje a wonaj bęchtaj woprawdże rjanaj cżłowjekaj. Ale mi njebę pßchi tom jara derje."

„Wężcże Wy hißchcże, wo cżim wonaj rękżeßchtaj?"

„Hm, dub ma tola dobry pomjatk. SSoßm żebi żożde ßkowo ßpomßatkowaj."

„Tak mi powężcże, ßym nimale wßcho zabyła."

„Njepowém to rad, dokeľ je żo mi to tehdy tak mało ßpodobało. Ale to tebje runje tak wjele ßtara każ mje, a cżaß to łohodła powędacż, dokeľ żo to posabyło. — Wona bę błędne holicżo ſ męßta a pßchißłużbje ßem, ßo by rjanych cżeżwjenych lißow nabyła, każ dże to też druhy ludżo cżinja. To wßchak poprawom njeże derje, łube żórleßchko, ßo żu nężtle ßtajnje telko zuinch delka w dole. Że tam naßtajnje telko harу, hdżeż bęße tola prjedy wßcho cżicho. SSßym też tońßchto ßrudneho naßhonił. Pßchißłużże jónu tajßi mkody porik tu horje a wonaj rękżeßchtaj wjele wo lubośći a ßmężże. A wón wßa nóż a wurěßa wutrobu a dwaj pißmiłaj do mojeje ßkory. Dwě njedżeli poldżißcho trocżeßchtaj wobaj nimo ßo, każ byßchtaj ßo njeßnaloj, a wobaj mężeßchtaj tola wjeßołe mjeßwoczo. Mje ßtareho duba pak ta wutroda w ßtorje pali taż ßmażo haiby. A tak ßo ßtróżich, hdyż jeho ſ jenej żuiej widżach, dokeľż cżujach nęßchto ßle. Wonaj ßydnoßchtaj ßo na trawczku w mojim chłódku a ßlehnoßchtaj ßo na mój idónk. Dokho mjelcżeßchtaj; potom wża wón jeje ruku do ßwojeje. Hłóż jemu iſchepotaße, hdyż praji:

„Nimam drje pjenjes, łubła a wyßokeho ßaßtojnßtwa; ale njeżżym tehodła thudy. — Kak ßbożowny ßym w naležu! To kżeża ßchtomy pßched mojimi woknami a hałoły polne tcżżina ßahaja te mni nuts do cżicheje ßchulßkeje jśtwy; płaczżi wężeße fijola, kwětki ßcżelu lubośnu wón a wutroda żo mi wotewrja, a dżeċżowße wócżża pocżinaju żo błyßchcżicż tak jaßnje, tak jaßnje a mórże tak wonka njebeßa. A hdyż wjecżor bwężdy krocża nad cżichej wjeßku a ßteborny błyßchcż wokoło małej zyrkwicżki a mojej puſcżinjeju pßchadu, je mi, każ by ba poła mje bydlił pokoj. Njeże to żane ßbożo, kotreż jenom' żiwjenje pßchekrażnicż ßamóże? Rjana domißna, nadobne ßaßtojnßtwo a wutroda, totraż ma żwój mér, wjazy błeßkrom a ſ haru, ßchtoż ludżo wotmeńenje a wobkhod mjenuja? Njebyßchże Wy mohła ße mnu we tutym lubośnym dole ßbożowna bycż; je Wam żiwjenje jenoho wucżerja woprawdże pßchethude?"

„Żiża ßo jemu żeßlachu, hdyż tak rękżeße, a jeho wocżi wißachu na jeje hubomaj. A wona wotmołwi, a jeje ßłowa bęchu mękne a ßymne:

„Wy ßcże idealna natura, Wy ßcże pękńejeż, a to cżini Waß ßajimaweho; ale Waßch idealtim wjedże pßchedałako. SSchtoż Wy powędaßchcże wo kżeńjach, wßchak wßcho jara rjenje kłinczi, to pak njeże żane woprawdżite ßbożo. To wobßteji jenoż wßcho w ßantaßtji. To ißhrże wutrobu w jenej mjeńkej hodżińje, jedna dże żo tu też jenoż wo hodżinu, ßłyßchcże, wo hodżinu, a tajta hodżina nima hißchcże hußto doßcż żane 60 mjenßchinow."

Wón pohladny wußtrożany na nju.

„Haj, ale cżłowjeßki tajßeho ßacżuwanja ßboża a wliw po jenej tajßej hodżińje!"

„SStyßchcże dale", pokraczowaße wono: „Waßcha domißna je rjana, bjes dwěla, ale wona poßticża łóżdy dżeń te ßamßne rjanoßcże, a tohodła to po cżaßu ßluże wjazy njejima. Dżeże hacż nękotre tydżenje njebych tute rjanoßcże ßańcż męła; potom by mje wótruda hrabnała. A żym żónßka. Kak móżeße wy jako muż ßpokojny bycż ſ cżißchimu tutoho doka? My njewęßcże, kak kraßnje to je, żiwy bycż we wulkomęßcże! To żo honi a wari a żołni, to wojuje a będżi, krocżi ßtajnje dopredka, je wężżne hinaße a njeßteji żenje cżißche. Nę, mój pßchecżeło, njeże ßym ßtworjena, ło bych była żbożowna w jenym tak wußkim dole."

Wona mjelcżeßche, a wón puſchcżi jeje ruku. Cżujach, kak we wßcheċh ßtawach tßchepotaße. Wotewri dalelo żwojej wocżi a hładaße dele do wótcżneho dola. Wjeċżorne ßtoto leżeße nad jednorymi khżżanami a ßchulßtrowßcże horje pßches ßelene lipy. A wón tßchepotaße hißchcże mózniſcho. Hładaße na tebje, żórleßchko, hładaße na mnje. Na żyłym cżęle tßchepotało żo wußna. „Lubuju Waß ſ zyłeże wutrodu, a budu ßo próżowacż ßłużbu we wulkomęßcże dośtacż!"

„To je rośumnje," praji tamna, „a nętk móżeßch dale rękżecż. Haj, dyrbi bórßy wßcho zyle ßaßnje wjes namaj bycż. Niż jenoż to męßtno, kiž Wy ßtutkujeże, je to, ßchtoż by mi ßnjemóżniło, ſ Wami ßbożowna bycż je to hißchcże nękotło druhe — Waßche ßaßtojnßtwo." Wßtany, żwojej wocżi na nju kżożujo.

„Lubowana! SSchto Wy cżiniecże! Wy mi wutrożranicże, hdyż moje powołanje hanicże! To njebyßcże Waßche woprawdżite myßle! Nę, nę, zyle wężniż. Że bha żyła hißchcże ßamoh' nadobniſchcho powołanja, dyż-li wucżerjowcho, kotreż ßaßwężcża żaßne żywjenja w cżemnych cżłowjeczich duſchach, kotreż ßtrucża ßtake

Wotrow a jeho hrodźišćo.

Wopisuje Jurij Słodeńk.

Wotrow! — Tamne stare „Ostrusna in pago Milzani.“ Tak znajmjeńša prjedy nastajnje rěkaše, doniž znaty stawizuar a starožitnosćar prof. dr. Meicha w Drježdźanach hižo 1908 we „Neues Lausitzer Magazin“ na podłožku namjenjeneje lisćiny z lěta 1241 je dopokazał, zo tuto mjeno na „burgward“ Dolgowice pola Lubija so počahuje, nic pak na Wotrow. Tu njeje městnosć, zo by so slědźiło, štó ma prawje. Ale na tom drje so dwělować njehodźi, zo 1319 w lisćinje mjenowane Ostrow mjeno nětčišeje wsy je. Po prawem mělo so Wotroh pisać, wukhadźejo ze stareje serbšćiny ostrog — wobhrodźena městnosć.

Wotrow steji na pódźe prastareje kultury, wo kotrejž nam na 4000 lět stare popjelnicy swědča. Roli, kotraž jich z wulkeho dźěła zeźiwješe, zdowěrichu krajni prawobydlerjo swojich zemrětych. Najskerje jich w polnej wozdobje spalichu a jich posmjartne powostanki hromadźichu we wumjelsky wjerćanych popjelnicach. Wulka ličba namakanych wěcow a rowow rěči za to, zo bě tu krajina sylnje wobydlena. Tamne doby su najskerje měrnje wotběžałe. Mało brónjow a wudebne kónčki mjedźanych šipow a železne nože su skerje k honćwje hač k bitwje wužili. Kajkemu rodej su prastari wobydlerjo přisłušeli, njehodźi so z wěstosću postajić. Prěnje wurywanki namakachu při woranju, dalše při wukopowanju pjenkow, pěskrýču a sadźenju štomow.

Njedótknjena wot powšitkownje znatych pućowanskich dróhow, wotležana wot hary modernicho wobkhoda wupřestrěwa so wjes wosrjedź hórkateje płódneje krajiny. Hižo 1006 mjenuje so wjeska castellum (wobhrodźena městnosć) a ma stawizny kaž srědka jena druha wjes.

Leži w blizkosći stareho nasypa, wulkeho hrodźišća — drje najwjetše a najrjeńše swojeho runjeća — wokoło kotrejež so Klóštrska woda (prjedy „Bĕły Halštrow“) wije. Tu wjedźeše ze starodawna wikowańska dróha wot wjećora k ranju (do Pólskeje). Někotryžkuli bohaty překupski čah je so tu nimo bihał, kotryž je stary nasyp widźał, snadź też wjesowych honćwjerjow. August II., sakski kurwěrch a pólski kral, je lěpšeho překhoda dla 1736 dał kamjenitny móst přez rěčku natwarić. Jeho započatej pismikaj mjena a lětna ličba su do kamjenja wurnbane. Su hišće trochu widźeć. Prjedy su drje so přez wodu brodźili kaž w susodnych Pančicach.

Wo Wotrowje so baje, zo je wě wójsku Korle Wulkeho, kiž je tu nĕhdy w blizkosći leżało, jedyn pobožny křesćanski wojak był. Nošeše wobraz swjateje Marije přecy při sebi (trósku fantastiska reprodukcija je hišće w Mrózkec korčmičcy widźeć). Hdyž bě wójsko wótehnyło — je drje so wo někajki wotdźel jednało, kiž bĕše so přećiwo Serbam puščił — zwosta wobraz w tutej krajinje. To dyrbi tónsamsny być, kiž je pozdźišo rýčeł Lucijan nad Sernjanami na konju sćěhował a kiž so skónčnje w jenej lipje před Różantom zhubi. Tu so drjewjana kapałka natwari a wobraz w njej zaměsćichu. Tak nasta hnadowne městno Różant.

Je-li je tamne stare Ostrusno traš Wotrow, dha bu wjes a wokolina wot kĕžora Hendricha II. Mišnjanskemu biskopstwu darjena. Wulki dźěl wsy přeńdźe w 14. lětstotku do wobsedźeństwa knjezow z Haugwitz. Po času rozdawachu swoje wobsedźeństwo z dźěla na klóštr Marijnu Hwězdu, z dźěla na knjezow z Ponikau. Tući předachu wobšěrne wobsedźenstwo 1504 na Budyšske tachantstwo. Někotre tudomne wobsedźeństwa cyrkwinskeje gmejny (Wotrow a wokolina słušeše tehdom do Khrósćic) stejachu pod dohladom Budyšskeho hródneho brabje, štož nam lisćina z lěta 1665 wujasnuje. Při wulkej zdalenosći wot farskeje cyrkwje mysleše tehdomniši biskop a tachant Woski z Bärenstama (rodź. 1690 w Khrósćicach, wumrě 3. hodownika 1771 w Budyšinje) na to, tu samostatnu parochiju założić. Tola tutón dobry wotpohlad so rozbi dla njedostatka pjenjeżnych srědkow. Lud bě po 30 lětnej wójnje docyła wokhudnył. Při tom dóńdźe k 7 lětnej wójnje. Tuž natwari so najprjedy fara (1756) a w njej kapałka. Darniwi wĕriwi wuhotowachu ju znutřka z trĕbnej nadobu. Tak darichu dupu, piščele, zwony atd.

Prěnje *Bože služby wukonjaše farar Kobalr* (rodźeny w Kulowje). Poswjećił bě kapału hišće biskop Wóski (1757). W tom času da cyrkwinska wyšnosć (tachantstwo w Budyšinje) dowolnosć k wutworjenju samostatneje parochije, wobsteječeje z Wotrowa a Žuric. Jako přihodne twarniščo bĕše biskop Borchmanec zahrodu, kotraž k farje mjezowaše, zhladał. Ale tehdomniši wobsedźer njemóžeše so ke kupej rozsudźić, samo potom hišće nic, hdyž so jemu wuhladу na wuswobodźenje wot žitneho dźesatka činjachu. Tak dyrbješe so cyrkwička na nětčišim městnje natwarić, kiž gmejnje słušeše a hdźež mějachu někotři wjesnjenjo swoje zahrodki. Gmejna přewostaji městnosć darmo. W nalětniku 1771 bĕše romanski twar zwjetšeho dźela hotowy. Tež cyrkej wobdawacy kĕrchow so zhotowi. Hakle 1839 bu z murju wobdaty a to ze zornowca Hórćanskich skałow. Tu wotpočuja powostanki serbskich wótčincow tak biskopa Łušćanskeho, Čišinskeho a dr. Biskopski dohroćel, mjenujcy Wóski z Bärenstam, njedožiwi dotwarjenje cyrkwje, štož bě jeho najhorcyše přeco było a za čož bĕše swoje cyle zamoženje 7762 toleŕ woprował. Zemrě dwě lĕće prjedy a jeho naslĕdnik poswjeći nowu cyrkej. Wĕzo stej gmejnje přez dobrowólne zapřahi a přiwoźowanje twarskeho materiala wjele k twarej cyrkwje přinošowałej. Za znutřkowne wupyšenje postarachu so wšelake wjesne swójby. Mała zelena wĕža, kotruž mózoš lochcy z Wujĕzdźanskej zamĕnić, tohorunja cyrkej, dósta hnydom při spočatku štyri zwony. Dwaj liještej so pola Weinholda w Drježdźanach a druhej dari tehdomniši Budyšski tachant. Jedyn zwón so při zwonjenju pukny a bu 1862 pola Gruhla w Malem Wjelkowje přelaty. W lĕće 1917 buchu zwony za wójnske zamĕry woprowane. Tehdom chcyše cyrkwinska gmejna wjetši zwón kupić. Mnohe pjenjeżne dary so naliromadźichu, ale inflacija je wšě spórje. Prěnje piščele natwari wésty Renner w Budyšinje (1815), ale „njepřiłudneho wjedra“ buchu hakle 1817 dotwarjene a płaćachu na 319 toleŕ. Dodźeržane piščele dyrbjachu so 1880 ponowić a to za 2127 hriwnow, k temu wulke pódlanske wudawki. Tute natwari Eulc w Budyšije. Prospektne (prědkne) piščały woprowachu so za wójnske zamĕry.

Z dowolnosću cyrkwinskeje wyšnosće natwari so na kĕrchowje křižu puć. Wobrazy za 14 stacijonow připrawi Florian Libš w Nixdorfju (w Češkej). W tych lĕtach dósta wĕža też swój časnik, kiž je mištr a wumjele Jan Kislink w Khrósćicach natwarił. Sto też to by rjekł, by-li nětko swój mištrski kus słyšał a widźał?

Dołho a zbožownje skutkowałe tu farar a kanonik Jakub Herman (1871—1909), kiž za wosadne a gmejnske zamĕry 10 000 hriwnow dari a z přileżnosću swojeho złoteho jubileja cyrkwi drohotne wokno ze serbskim apismom wěnowałe: „K dźakownemu wopomnjeću na swój złoty mĕšniski jubilej 9. novembra 1909 swojej farskej cyrkwi wěnował. Jakub Herman, kanonikus a farař.“ Mnohe serbske napisma w cyrkwi swědča wo tom, zo sej wosadni swoju rĕč a nałožki česća.

Hižo 1894 spózna cyrkwinska wyšnosć, zo je cyrkej njedosahaca. Też znutřkowna nadoba ma so ponowić, dokelž je mnoho čerw přetočił. Wĕzo najmjeńša katolska wosada w Serbach njezamóži tajki twar ze swojich mocow přewjesć. Nahladne srědki bĕchu so hižo nahromadźiłe. Ale někotři njespokojni wosadni hóršachu so dla twara pola biskopa Wahla. Při tutej njepřezjenosći sta so nětko něšto wĕrje njepodobne: Nawdate pjenjezy so zasy wróćichu a nawoźene kamjenje sej darićelju wotwozychu a to drje z dowolnosću wosadnych zastupjerjow. Staru cyrkwičku trósku zwuporjedźachu. Ale z tym pak njebĕ stary njedostatk a brach zbĕhnjeny. A tuž so myslićka dale dźerži, zo ma so tola hišće nowa cyrkej natwarić. Tu ma kłeśćanska lubosć k bližšemu wobšĕrne polo k dźěławosći. Woporniwosć wosadnych je přikladomna. Při nětčišich hospodarskich wobstejnosćow njeje mózno, ze swojeho tajki wulki twar přewjesć. „A wšitcy, kiž tam přikhadźachu, woprowachu z wjeselej wutrobu nahladne dary za Knjezowy dom.“

Biskop Wóski staraše so też wo šulske woćehnjenje młodźiny. Prěnja šulska jstwa bĕše pola Mrózkee (nětko Šołćic). Dokelž rumnosće nihdźe njedosahachu, dyrbješe so wosebita khěža za tutón zamĕr natwarić. To bĕše w lĕće Knjeza 1820. Hižo 1836 dyrbješe so nowa šula wuwjesć. Tola hubjenje twarjena khěža sypny so 1841 do hromady. Ale nowe žiwjenje wurosće z rozpadankow. Tuž so cyle nowa šula na samsnem městnje natwari. Dokelž pak ličba dźěći stajnje rosćeše, bu wobšĕrniši šulski twar nuzny. Na wječornym wukhodźe stoji nětko šula z lěta 1905. Po 20 lětach, potajkim w lĕće 1925 dyrbješe so wospjet powjetšić. Tak je moderny twar nastał, kiž wšĕm nowočasnym žadanjam wotpowĕduje. Je monumentalny skutk architekty Rudolfa Cyža we Khrósćicach, kiž je při wšelakich konkurencnych šulskich twarach sej palmu dobyća wubĕdźił, posledniu při twarje 6 rjadownskeje šule w Radworju. Byrnjež so Wotrowska jeno powjetšiła, dha so nam tola jako jednotny twar reprezentuje we wjesnem stilu a jednorych formach. Je woprawdźe dobjenka za cyłu wjes a dopokaz, zo ma šulska gmejna za šulske potrĕbnosće dosahaceho dorozumjenja. We wšĕm, njech su šulske abo bydleńske rumnosće, pokazuje so praktiski twarc. To je za wjesne pomĕry jara nuzne.

W susodstwje, hdźež z čornych dźĕrow hrózba přez lěto šerješe — w nocy 6. februara 1925 wotpali so Rabec statok, při tom přińdźechu štyri dźěći wo žiwjenje, — pozbĕha so tohorunja nowotwar a stowaršuje so z wjesnym wobrazom, kiž so z tym porjeńšuje. K tomu přinošuje wĕzo też derje plestrowany wjesny puć. Zahrody wobdawaju z wulkeho dźěla žiwe ploty a pĕkne statoki su zwjetša masivne. Póda zeźiwi hišće swojich ludźi.

Tu su burske kubła, kotreż hižo so lětstotki w jenej a tej samsnej swójbje dźĕdźa. Zdźěla maja někotři wobsedźerjo jenajke mjena. K lĕpšemu rozeznawanju maja wěste přimjena. Lětdźesatki dołho dźerža so mjena prjedawšich wobsedźerjow. Rjane sadowe zahrody su w lĕtnej pyše wobkuzlace. Ze sadowymi štomami stowarša so dźiwje: buk, lipa, klon. Też mnohich studnjow tu je. Z časa pak, hdźež bu wodowód natwarjeny, su swój zamĕr zwjetša zhubiłe. Ze

---

wutroby, kotreż pokasuje khabłazym dźĕćcatkam schcejćtu k hoju? Nĕ, jowoh!“

Wona dźĕsche ś hłowu wiju: „Wy sće sahorjeni! Wuprajće swoje hłowa w jednorej proju, a wone klinkja zgle hinak. W čim dha wobsteji Waše powołanje? Wy spytajće dźĕćzom te najhórše njepospytłuschnosće wotwučiwšej, da kotrychž pak wone pschcjo sajo wróćo padaju, dokelž so runje tajaj starschi doma móznischi wuczerjo. Dale! Wy nawucujće dźĕćzom ś wulkej próżu nĕkajke khudnischke wědomosće, schtož pak žu wone wschо sajo sabyli, žu-li lĕhdom dwĕ lĕće je schule. Schto dha je to potom połĕhowaze a rjane na tajkim powołanju, kotrehož wuśpĕch tej próży a sapiwanju napschcjo steli? A sapjaće je temu wĕće, kiž je wukonja. Haj, njech wschat je hischcze na traju nĕschto łżnje. ale pola nas w mĕśe płaćeji łożdy liczbniti hromadźny sekretar, łożdy.....!“

„Wichestańće, Wy nimaće žaneje wutroby! A hdyž by to wschо wĕrno bylo, schtož Wy pschcjećerne barbiće, hdyž by powołanje wuczerjowe woprawdźe to poskłednje, to najbóle sapĕte bylo, njeby potom tón, kiž je wukonja, kiž je we nim wutrajny, najebacj wschcho hładu a dźĕła a sapjawanja, dokelž wĕri, wyšokich łubłowu dla wutracj dyrbjecj, cłowjek, hdźny tajka łubosćcje? Ja Waš wutrobnje proschu, njećadajće žebi wete mnje, so bych tuto sastopnistwo wopuschćił!“

„A tola dyrbju sej to žadacj, dokelž njemóžu so ženje do Waschcho połoženja sajiwicj, njemóžu jenje hyšć žonu wuczerju. Prajś so tola stajnje, łubosći pschinješe woporu; tak derje, — cschodła njechacje Wy mjedła jedyn wopor wschinjiecj, schtož wschat so Wam cschćo padnycj žda, schtož Waš pak jenoš wot cschće wuśwobodźi, kotruž byschcze pryedy abo połdźischo jako tajku šaschuwał? Wy wobhrodźicje tola dobru pĕśnjerku móz, kotraj dožaha, nĕschto wulke wumjesć. Njepschećinjetże ju dale na rjane maticzkosće, kotreż nimaja wulkeho wuśitka. Schćitućze Wasche mjeno snate, a ja chcu być Waschа!“

„To je fantom, jenoż fantom!“

„Ale ja do toho wĕrju, a byschcze-li też Wy do toho wĕrika, by žo ś tutym fantomom stała woprawdźitosć; wĕra do swojeje łamźneje mozy cjini dźiwy. Dźicze najprjedy jako wuczer do wulkomĕsta a pytajće tam najtorki, pytajće tam iwiti. Waśch talent budże žebi pucj wurubacj. Njemyślu runje na nowočasnejšeho pĕśnjerja khutnych hrow, wjele bóle na to, so bychcze mĕt cześcejenchо mjena a snano městno w dobrej redakciji, potom chcu Waschа bycj.“

„Luba, ja njemóžu! Mohł drje swoju domišnu wopuschćicj; ale swoje powołanje mam pschejara lubo!“

„Tak chcemoj žo bjes słowow dźĕlicj a łożdy swoje pucze hicj!“

Wona stany a da jemu ruku. Wječorne słónzo pleschcesche słocjany wĕnz wokoło jeje hłowy; wona bĕ we tym wokomiku tak rjana. Wbohi wuczer widźesche łubosnu postawu, kotraj chżyschc žo wot njeho dźĕlicj. Jeho krej tłóczeschc žo k wutrobje a wón wja ju za ruku prajiżo: „Chcu — wschо cjinicj, — wschо, schtož žebi pschejecjeće!“

Womałku krocżeschtaj po horje dele; wono rĕczeschc žiwje na njeho, wón pak mĕsesche hłowu pothilenu. Wón bĕ dźenka pscheradźił to najdróżschc, pscheradźił domišnu, pscheradźił swoje powołanje, a wono bĕ ś dobrocżerku.

A tady mje bĕ žłyschcecż płacż. Tam žedżeschc hajnikowa młoda dźowka, kotraj bĕ wschо to žłyschała. Ty derje wĕsch, łube žorlescho, schto wbohemu dźĕćzu wutrobu tak cżeżko cżinjeschc! Je tu horjeka tak hušto žedżała a žhładowała dele k schuli. Mĕśesche jeho tak łubo, toho tam delkach!

Dub mjelczeschc, žorlescho pat łdnohu: „O, schto je to do łnudneje wĕżi! Nĕtko budże wón njebożowny a wbohe hajnikowe dźĕćzo też. Budże drje žo wschо tak stacj, njeje wón tola ani jenticzko raja wjazu tu horje pschischoł!“

„Że žo wĕsche haniował, žorlescho, psched namaj!“

„Haj, haj, haniował“, žorlescho wośpjetowaschc a rĕczeschc žamo sa žo. A bórzy wušyny. Symny wĕtr dujeschc pschcs łĕś a porżahny wodzicżku sajo ś cżeńkim łodowym krywom.

*

Lĕdy dżesacj krocżeł wot duba ždalena stejeschc stara khójna. Na jeje žłonk bĕ zoły cżaj mużiti słchnjeny a bĕ wschо hłuchak, schtož bĕschtaj žebi dub a žorlescho powĕdałoj. Bĕ hłuchak kedżbnje, pschetoj dub a žorlescho rĕczeschtaj wo nim. — Nĕtko dżĕsche domoj.

Na łĕtnej schcejżaju pichi wjeśnym pucżu ietka dżĕćzo. Wono łukny nimo njeho je spłókliwym postrowom. Jewak bĕschc to hinak, dżĕćzi thwałachu stajnje wjeśeli jemu napschcżo, wuhładachu-li jeho na pucżu. Ale we poślednim cżasu mĕjesche pschcżo wjele k myślenju, jeho cżuwy wośtabichu a wichuli žydachu hušto doscż puti, tohodła dżĕćzi jemu cżi maki wschudżom ś pucża. We tutym wokomiku bĕ jemu, jako by nĕschto žłubił. Hacż wón to sajo namaka?

„Mĕschcżanske dżĕćzi maju pschewjesće wuczerjow, njebudu tak pschiwiżliwi“, prajesche žebi w dalechicżu.

Setka potom thudeho dżĕłaczerja, potom bohateho bura. Wobaj jeho ztrowjeschtaj.

„Kak budże to nĕtko w mĕśe?“ žebi myślesche.

Pschińdże hacż k zyrkwiczy. Leżi tak mĕrnje wośrjedź makeho kĕrchowa, so dyrbjisch so modlicż, hdyž ju też jenoż wot wonka widżisch.

Wśsche junu w jenej zyrkwi był. Wĕchu drje tam žwojedżiśe Boże žłużby a traśna hudźba; ale „Mótcże naša“ žo tam njeje mohł pomodlicż. Mnohy ludźo žo tam tłóczachu a stupachu žej na nohi.

Nĕtko je hacż k łuźi dóschoł a wośtanje stejo. „Hdy bych ja był mołer“, pichi žebi myślł, „bych ju hnydom molował. Budże ś rĕdka tajka thĕża, kotraj tak rjenje leżi, każ tuta, a wjele mjenje tajka, kotraj je mi tak łuba. Bych žebi wobras žobu wiał a žebi do nowoje jstwy powĕśmył.“

A pichi tym pschińdże jemu do myślow, hdże budże we wulkim mĕśe bydlicż. W tśećim poschkodże jeneje wulkeje thĕże — nó haj!

Wón žhładuje pschcżo sajo na łubosny domcżk. Symny pót steji jemu na cżole. Wichi thĕżinych durjach wobrocżi žo na prawo. Chże junu do sahrodti pohładacż, hacż hišo žiłałki tcżĕża. Te hischcże žu ża njeho. Hdyž

Kašćanskich ležownosćow běži woda nimale do wšěch statokow.

Zo je wokolina hižo před tysacami lětami wobydlena była, wo tom swědča namakanki domjacych připrawow, hornčerskich sudobjow a kamjentnych naprawow, kotrež so zdźěla w farskim muzeju, z dźěla w Zhorjelcu abo druhich městach khowaju. Někotre nadeńdźeše pola wobsedźerjow, na kotrychž leżownosćach su so namakałe. Tak wurychu so před wjacy hač 30 lětami w jenej pěskojčnej jamje wjele popjelnicow. Při wurywanju pak so mnohe rozbichu. Dalše wurywańki namakachu na polu a w lěsu kublerja Symanka a to ze zažnjeje łužiskeje doby (wokoło 500 lět př. Khr.) Tute kaž tež blizke hrodźišća w Protecach, Kukowje, Kopšinje a Łahowje rěča za huste wobydlene krajiny. Płodna póda dawaše wobydlerstwu dźěło a khlěb. Hrodźišća su drje so na přenim městnje jako wobornišća a wukhowanišća (před nadpadami) wuživałe, wšěsce tež jako wobornišća.

Wotrowske hrodźišćo wobstoji z dwojeoh dźělow. Mjeńši wupřestrěwa so na Jělčanskich honach. Do mjeńšeho hrodźišća natwarichu wěsće nasi prjedowničy před stami lětami drjewjanu kólnju, hdźež hnožachu bornčerske sudobja, žito (rožku, pšeńcu, wows), hroch, jahły a hišće druhe pólne płody wukhowachu. Bóh wě, před kelko lětami je so kólnja wotpaliła a zwuhlene powostanki su něme swědki nětkuše kultury. Wurywanje nawjedowaše prof. Feyerabend ze Zhorjelca. Po zdaću je wulke hrodźišćo někotre sta lěta po Khr. natwarjene. Wjes je starša hač wone. Za to rěča dźe stare wunamakanki. Stož je so zdźeržało, powěda nam wo njewšědnej wušikosći a wysokeje kultury tamnišich rowjenkow. Tuta doba so rad jako kulturelnje nizka wobhladuje a posudźuje.

W lěće runja so hrodźišćo malemu paradizu. Tu kćěja dornčele w kerčkach. Na nich khłóšća měrnje pódła so nijetele, pčoły a wosy, sauo šeršenje. A we kěraškach a štomach wšo juska a spěwa. Sylobikow drje tu nijeje. Tym je w tutych wysinach přezyma. Ale zyba pinka, šerač čikota a hač do pózdnjeho lěća wabi drózn z lubosćiwym spěwčkom. Druhdy da so tež dźiwi holb' słyšeć a čichi michał s owotwola. Z ranja dyrbiš so po wuzkej šćežcy přez lustu keřćiu na wjeršk brodźić. Z wječora wjedźe přihłódniši puć na hrodźišćo. Na jasnych dujach maš tu krasny wuhlad. Južny wobzor wobrubeja módre hory łužiske, kotrychž wjerški su ze žiwym lěsom a jehlinu krónowane. Před nimi wupřestrěwaju so jich sotřički kaž Lipica, Kołpcy, kotrež njeposrědnje k wjesey mjezuja. Na nich stoji wójnski pomnik z pólnych kamjenjow natwarjeny, pyšeny ze znamjom dobyća a zhładuje daloko do spadowaceje krajiny. K wjećoru wuhladaš město Kamjenc ze swojej znamjenitej horu. Daloko k ranju pozběhnja so wjerški łužiskeje stoliey. A k sewjeru saha wóčko přez pólu kłóstrsku krajinu hač do Delan, haj samo hač k srjedźišćam „łužiskeho złoteho". A wjesćička leža kaž hrajki natwarjene. Kłóštrska woda wije so mjez tučnymi łukami a jeje brjozy pyša štomy a kerčki, hdźež nježne ptačata swój skhow a škit namakaju. Krajina jima přećela Božeje stwórby, hakle potom, hdyž w pyše rostlinow stoji. Tu słuša molef. Pjero to tak nadrobnje wopisać njemóže.

Nawječorny puć, kiž na hrodźišćo wjedźe, je runje tak zajimawy. Kelko rodow je na tutom hobrskim nasypje twarilo, kiž so mócnje z krajiny pozběha. Po překročenju historiskeho mosta winješ so nimo skały. We hłubokej dolinje leži młyn, idyllisey do zeleneho stajeny. Wobkuzłacy kućik, kajkiehž je na hrodźišću a wokoło njeho dosć. Stara zwučenosć dže nimo a njewidźi rjanosće, z kotrymiž je Boża miłosć krajinu wudebiła. W zymje přiúdu zrědka hosćo na hrodźišćo. Ale w rjanem nalětnem, lětnem a nazymnem času přikhwataja tu domjacy a cuzy, po jenym a w čerjódach. towarstwa a šule. Tu zastań wokomik, wšědny člowječe, ze swojimi swětnymi starosćemi, tu wotpočń, njeměrny měšćano, a wobdźiwaj krasnosć Božeje přirody.

Hišće mnoho mohło so wo Wotrowje a jeho mócnym hrodźišću rjec. Tola přińdźe sami a hladajće. Njepřinjesće pak jeno jasne wóči a čućiwu wutrobu sobu, ale też strowej nozy. Tu dyrbiće stupać.

Botaniska žadnosć w Sakskej.

W kónc meje a na spočatku junija sakšćiwaju wjelkake rostliny, kiž wotrjeńdża powšitkownje ležiwajeje kwětoweje kraćnosće našeju wožebitu ležownosćeju sajźuja.

Pjerlaty nalik. S mnohich nalikow, kiž wonka rostu, (nalik nalik, w sabrodach pěstowany, su tschitniny s Stalkfeje (subupschinjepši) sajinuje najbóle ta druzina, kiž je wot wyschnejšeje schtitana, mjenujcy pjerjanka (Dianthus caesius, Silene caesia, Pfingstnelke). Na kamjentnem a pěsčojznem pujtnischću, we ferćejnach a rědźejnach, pschi starych murjach a w starych sahrodach japadnjenych roswalinow pozběhuje wona žiwot bacj do 25 cm wyschoki nahi stolpik s jaznoćerwjenymi derjewonjazymi nězuopjerkazymi kwětkami, pod kotrymiž sedźa sywjetscha dwójka tupych a pod tutej dwójka tónčkatych wyschich kojenow. Wón zkuscha k mjetelowym kwětkam. Snutskownosć kwětki někotrych nalikowych druzin wuzywaja pschekaćanzy jako lehnischczo.

Kulojniczka. W narańschich Rudnych horach wotamka nětko pomału kulojtniczka (Trollius europaeus) swoje žołtoloste kulojte khorcži. Ssama na zjebi pokazuje tale rostlina zhubny zjiwjenski nahon; wona pschercośce na wósmych łukach ja nješchto lét wschě denje rostliny a też dobre górske trawy. Stót je rad nje'erse, dokelž ma jeje stolpik wótru nijeshu. Też ma kulojniczka bohate zymjo, kiž hodźi so lohzy wuzywacz. Pschi tak wurjadnje schwarnych wumělenjach sa jeje dalsche rosćscherjenje njedyrbjał, tak by cłowjek myslił, žadyn njedołstk na tutej kraćnej ležiwajcej rostlinje bjez. Tola s prěnja su krajiny jeje rosćscherjenja dla jeje pschirodźinskich potrěbnosćow wobmjezowane, a s druha su so wubjeżnizy kwětkow, kotrjž sčo wot leta wot njeje hobrsče twórčele wjasachu, wo to postarali, so je w Sakšcy wulzy poměrnika. Tak dałoko je to wopačna lubosć k kwětkam pschinjesła! Njeje to srudnje? Nětko je so schwarna žyła namětnych pschercelow pschirody sjednorješa, so by strazowała te městna, hdźež tale kwětka rosće, pschetož hdyž budźa jaho po sta a sta rostlin, pola nan porědschich, hižo smutorhanych, pschińdże schkit pschepodobje. Wobaranje je khmanische hač khtolitanje. Pschi desdźicu a w nozy dawaju pyschne kwětkoje hlowički kulojtniczki wschelakim pschekaćanzam sthow, dokelž je dychanja dla smutska twórčiny cjoplischo hač wonka.

Wódna lilija. Se spočatkom sažnjeho lěća wotkrywa jena s najkraśnischich kwětkowych dozyka, běła wódna lilija (Nymphaea alba polystigma) swoje pyschne kwěty. S hłubokeje wody zdźeła wona swoje dołhe stołkiti a pozběha swoje kulowate płuwaze łopjena na hładzinu wody, cżasto wopuju je zyčzitnu a rohodźu, so by zjebi tohorunja městno na błózo wósejźila. Łopjenja je zjwjezi snědnjebjeż smutskownej stronku pschilpjerjeja hischcze skutkowanje snědnjeteje, smutska žołteje twórčiny. Pschi wotewrjenej wódnej liliji sjojtschca jeje łopjenka zyke pschewidźa; hakle hdyž so na snerkach sjodźiwna kwětka sawrěwa, nješ tym so bě so na złózu trochu nad wodu pozběhnyła, to spósnajesch wěnz łopjenkow, kiž nětko swoju selenu zwonkownu stronku pokasuja. Pschi wódnej liliji hodźi so jara derje pschetkod wot kronojtnych (wěnčkojtych) do prószchnych łopjenkow studowacj. Wobsebni pschidwunji nascheje wot wyschnosće schitanaej wódneje lilije stej cżerwjenojta kwětkaja hatna lilija egipiowskich tomidkow a znamjenita Victora regia rěkow Jużneje Ameriki.

Pihawy. S domorodnych pihajzow, kotrež stoja wschitke jenak pod schitkom, stej hižo muzika pihawa (Orchis maculata) a blakata pihawa (Orchis maculata) swoje cżerwjenospisałkowe kwěcżinki nad wósejnymi łukami poběhujcej Wožebje łokulinda (blakata pihawa) so cżasto wot wopacznych pschecżelow kwětkow sjejwuzywa, pschetož niz jenoj do twěcżinow, ale też do spodźiwnje dyrkatych łopjenow su so nuboscżnji salubowali. Pihawam, kotrychž wobkedźbowanje je jara wjele tomu pschinoschowało, so je so mohło do potajnstwa kaprólschenja so rostlinow psches pschekaćanzy ponurićej, budźenny bórzy wobzetkiy nastawk wěnawacj. Tohodła so dźenja spokojiny s pokasanjom na to, jo kózda luka pschejo jenoj sajo telko tutych rostlinow spłodźi, kelkoj je lětstotki měrwała. Wubjerjebane zbjlicżki pihawow njedaja so narunacj, kózda stara so jenoj wo jene jenicżku dsjewcżicżku. Tohodła je pschikasuja dwójzy pschihódna: schkitajcże tute zadne dsjecżi Flory! Wschako bywa tola hischcze telko druhich kwětkow w lětnich měsazach, we kotrychž móżemy so na wjele rjanych dsjakownych kwětkach sjeselecż.

Njewě, zo je woženjena.

We wschědnej jenajkoscżi amerikanskich mandželstwo rosswjasanych prozesach ma wobsebity pad někajsi sajim. Amerićenjo maju takte „lenjazje" hacż do schije sjole, dokelž je sjwjetscha stara schtórnja. Hdyż pak jónka psched sudom wobkrućuje, so je jeje jeńtwa njepkazżiła, dokelž sjyła njewě, so je wożenjena — to je snajmjenscha ras nješchto nowe, schtoż so sjwětej pożadliwoscżu błyschcż da.

Mandželstwa sjyta jónska, hakle njedawno pschicżejenjena ruska emigrantka (wucżahowarka) pschedstajł wež psched sudnistwom takte: Krótko po jeje pschikhadze je so w Ameriizy s krajanom sjesnała, kiż ma w Bridgeport (město) wjetschi wobkhod. Muż žo do njeje saluborwa a ju je ženitwu nadběhowasche. Wona pak ménjesche, jo je pschemkoda k ženitwje a njeměsesche też žanoho lóschita ko wożenicż. Nimo toho njebě ji muż sjompatisti. Wobkhadżowasche s nim, każ bżeń so z krajanami wobkhadżuje. Jenoho dnja ménjesche muż, jo ma wona swoje papjery do rjada pschinjesć, hewak so wupokaż. Snaje w Bridgeport sastojnika, kiż ji to wobstara, trjeba jeno, hdyż na nju nětkajke praschenja staja, „haj" rjez. —

Jónka bě s tym spokojom, dokelž njemóżesche nimo sjkowa „Yes" (haj) ani dalscheho sjkowcżka jendzesłi. Każ je so wżeta dale pletła, njeje cżesko wuzjedźicż. Sastojnik w Bridgeport njebě nichtó druhi hacż stawnik a tamna „Yes", kotrež mjesesche na jeniczke praschenje wotmolwicż, je snate sjkowo w tajkich padach na stawnistwje rosstrajaze. Knjes dojedże j njej do hotela a pschesłoji ji pożtownje sjwérowanske wopiśmo a staji ju psched hotowym sattom. Wona jeho rucże wopuschczi a poda so k sjwojej macżeri.

Prawizniizy steja tajkemu padej bjesspomozni napscheczo. Ssu to hižo potom, hdyż je so wscho tak stało, każ to jónsta powédasche. Ale mandżeliti wobkrućuje, so je jónska derje wédżała, schto stawnik wot njeje chce, ale wona je trósčku byrdomdejšo nałożena.

W Ameriizy ma žona nastajnje prawje. A tak budźe muż j wětkoscu ikórżbu pschechracz a worcżiinu sapkaczicż dyrbjeć. Khutni ludźo budu pschidacż dyrbjeć, so mże je so nječtó wożenicż, ani so by wědżał.

Směšk.

** **Wuwsarte.** „Je tola zrawocżiwje, kak cżłowjeka furicżio husto wobcżežuja." — „Kuriju zyłcżki dżeń a njewobcżežuju nikoho!" — „Schtoha sceże?" — „Tschikrjer!"

** **Spěchnje, hewak je pschepoźde.** Snaty jendželski chirurk Charl njeměješche rad, hdyż jeho ludźo nekajke malicżkoscże dla wobcżežowachu. Jenoho dnja sjej jeho do domu snateho bohacżka žadachu a so ma so do spěcha měcż. S khwatkom pschińdże ke khorokoju a wobkrući, jo je sjej jenoż troschtu koju wobodrěł. Tola cżinjesche starosćiwe mjeswocżo a poruczi žłužobnikej, tak rucże hacż mójno do haptyki dobżeczi. „Wożcże, njeskomdże ani mjeńschiny", doda chirurg. Patienta słédny a jo wo praschа: „Je dha tak sle?" Charl sczeże j ramjenjomaj. — „Jeli njekhwata, dha žo boju, — so mjes tym rana sajźije, prjedy hacż jo wrócżi."

** **Ssamopaschnosć.** Nawożenja (zjebi rosmyslujo): „Mój luhuschko, chżu cżi jeno wusnacż, moje tydżenske dokhody njestaja jo wysche hacż na 100 hr. Mysljisch, so s tymi wuddżesch?" — Wona (mérnje): „Haj, ja hižo, — ale wot cżeho chżesch ty žiwy hnch?"

** **Sabyczitwosć.** Moja wowka je tak sabyczitwa, so mje hižo tři dny dołho wjazy myla njeje!" — „To dyrbi tola hnydom widżeć, hdyż na tebje pohlada?" — „Ne, žym ji jeje bryle sjhował!"

** **Poslednja wola.** „W mojim testamencże sjym postajił, so moja žona jenoż potom po mni wschjo sjedzi, jeli so sajo wuda?" — „Cżehodła tajkeje spodźiwne wumjenjenje?" — „Se by snajmjeńschcża jednym muż na swécże był, kiż wobžarnje, so sjym wumrjeł."

** **Lipschina cżanża.** „Nałeżnje waš proschu, wo nekajku siaru drastu. Każ widżi-ke, sjym napoł naha!" — „Haj hladajcże, to je tola dżensdnischa móda."

** **Schto orasta samóże.** Herman Buschin, njedby wschesor a pěsnjeł. Hdyż we sjwojej wschédnej drasce dżesche, njemjażachu ludźo jeho sacżej. Wobsleczże so pak sjwoju sastojnišku kunju, dha jeho kóżdy strowjesche a sjednoho po psched nim klonjachu. Jeneho dnja cżitnu ju mjesnaju do kuta a mjenjesche: „Ssy ty Buschin abo ja?" —

** **Pschekłepany.** Schésłestiny Michał prajesche sjwojemu nanej, kiż bżesche so hodży za rumpodicha pschekłepawak: „Nano, nje njemóżesch wjazy sjedacż. Ty bżesche rumpodich, ty sy jutrowomu sajazu a ty sy też bacżon."

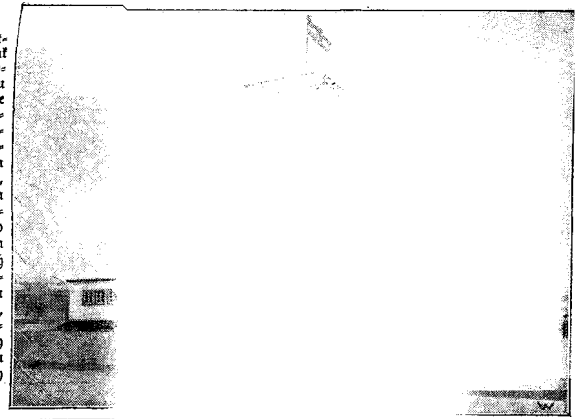
** **Kak jej bżesco njebło pschedstaja.** Njedawno cżesku mała holza, hdyż je schule pschińdże k sjwojej wowaji: „Wotka, w njebżeżach njebudżesch telko kofeja picż mócż, każ pola nas. Tam to j warjenjom kofeja pomałku dże." Wowka: „Ale Lenka, kak pschińdżeżesch tola na tajke myslicże?" Lenka: „Knjes wucżer je nam powédał, so Boże mjenuje pomału mlěka."

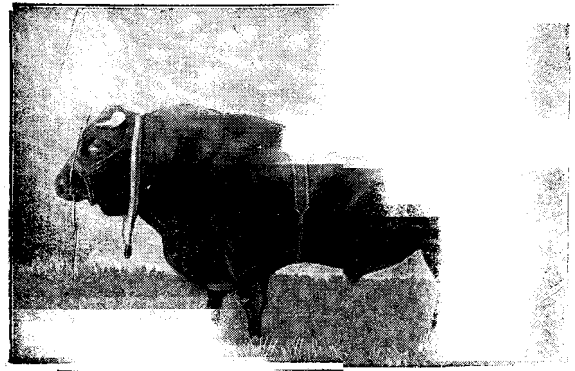
Naš čas we wobrazach

Čo. 22 | W Budyšinje, 4. junija 1927 | 3. lětnik

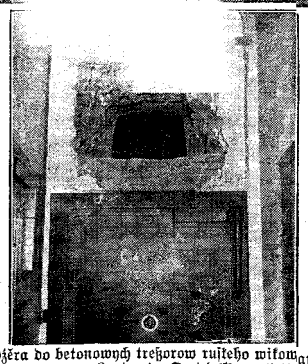
Ratarska wustajeńca.

Němske ratarske družstwo wotměje kóžde lěto pak w tom pak w tamnem wjetšim měsće swoju wustajeńcu. Lětša je so na nju Dortmund w Rhynskej krajinje wuswolił. Wscho, schtož wědomosć a technika k lěpschemu ratarstwu wudokonjetej, so tu wustaji a pokaže. Město a provinza stej so na pschemo prózowakej, wustajeńcu hacž nanajrjeńscho a sajimawischo wuhotowacź. Rospołożena je na 140 jutrow abo něhdże 120 hórzow. Na tutom pschestrjenju je pschihotowanych 70 000 kóžnych metrow wustojenischczow sa ratarsku maschinsku industriju, konjenzy sa 300 koni, krowarnje sa 400 wowzow a khlěwy sa 600 switni. Wódla toho su hischcze klětki a khlěwy sa zhły drobneho stotu.

Na wustajenischczu chzedźa wotměwacź na pschemojechanje a jězdźenja. Sa pschihladowarjow su 6000 městnow natwarili. Wulkotne twarjenje je tam hnojidłowa industrija natwarić dała. — Na 400 żelesniczných wosow bě trěbnych, wustajeny stół pschiwoźowacź. Tu wustajene słoczoła skuscheja do najlěpschich nascheho kraja. Wustajeńca dyrbi 6 dnjow tracź. Sarjadnistwo měni, so na 400 000 wopytowarjow pschińdże zehi wustajeńcu wobkładacź. S njeje wukhadźeja sa nasche ratarstwo jasno nowe pohnuwanja po nastupjenym puciu dale krocziś. Ratarjesraje so j wudźěłkami industrije, so by je we swojim ratarstwje a hospodarstwje nałožował.

Dźera do betonowych trěžorow ruskeho wikom wupósłanzstwa w Londonje. Jendźelska polizija njesamó żelesne durje wotewriczź, tohodla wukama tutu dźeru.

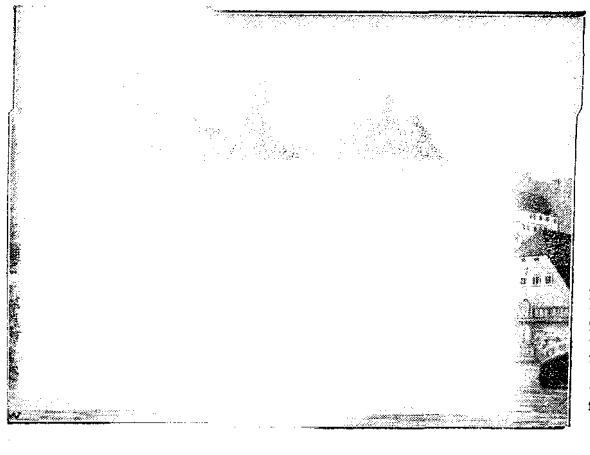

Sradujemy so dźenża k swjatkam na łódźiczy. Hdźe je mój pscheczel jenoż tak dołho?

Wupytanje wobrasa w tydźeńschim cźišle: Stajcze wobras na hłowu. S lěweho wobrasoweho rózka stupi nam hólcź napscheczo.

Hódańczko: Kotry leńczk cźerwjeny kčejše?

Wuhódanje hódańczka w tydźeńschim cźišle: Wětřk.

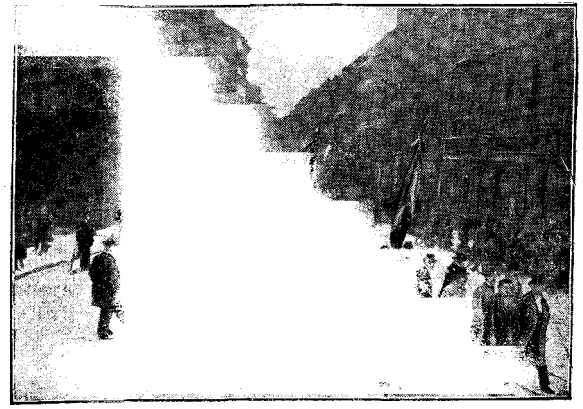

Universita w Marburgu.

Runje kaž nasch Budyski gymnasij tež Marburgska universita lětša swój 400lětny jubilej wobstatcza swjećejesche. Swjatocznosće sapoczachu so póndźelu, 30. meje. Nasch wobras wjedże nas pscheh twarjenja university. Městačko leži w Kasselskim wokrjesu na woběmaj brjohomaj rěki Lahn. — Wobydlerjow smjeje něhdże 20 000. Kaž hižo na twarjenjach university spóznawamy, ma snutkowne město we swojich domach zyle sastarski ras. Něhdy słuschesche tuto město k Hessenskej. Universitu, jako prěnju Lutherstu, sałoži hessenski krajny hrabja Philipp s pschimjenom „wulkomyslny". Jako wuczerjow na nju powoła najsnamjenicźišich reformatorow tamneho cźasa.

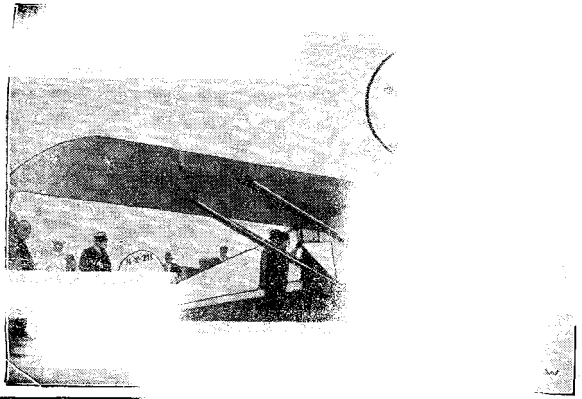
Statuy jubilej swjatka katolskich pschekupskich towarstwow w Mainzu.

Tele dny wotmě swjatk katolskich pschekupskich towarstwow w Němskej swój stoty jubilej. Swjedźenje a swjatocznosće wotměchu so w Mainzu. — W tymle měsće pscheh 50 lětami swjatk sałożichu. Wón je so mjes tym do mócneho schtoma rosrosł. Jemu pschisłuscha něhdże 500 towarstwow. K tym pschidruježa so wschelake młodosine wotdźělenja. Wscho hromadże wopschijeja 49 000 sobustawow. Na 50lětny jubilej běchu sastupzy se wschěch stron Němskeje pschisłali. Na naschim wobrazu widźimy dźěl cźaha so nimo hibacz. W nim nalicźimy na 70 pyschnych thorhojow.

S lětadłom přeś atlantiski ozean.

Naſch wobraz pſchedwjedžuje nam dźenża wjele źiwjeneho amerikaniſcheho lětarja Lindbergka. Niże njeho je jeho lětadło. Americźenjo źo wo jeho źiwjenje jara bojachu. Tola jemu źo pſcheleczenje poradźi. Nekotre lěta pſjedy teho běchu hižo franzowſcy a jendźelſcy lětarjo morjo pſcheleczeli. Tež jedyn wodźliwy powětron, my prajimy po jich prěnim twarzu „Zeppelin“, atlantiſki ozean ſbožownje pſcheleczi. Tón woſta potom w Ameriźy a je po někotrych měſazach ſnjeſbožik. Wſchako hižo wo tym rěcza, ſo chzedźa w hobrſkich lětadłach ludźi přeś atlantiſke morjo noſyć. Franzoſa Nugeſſer bě źo na pucź ſ Pariſa do Newyorka naſtajił, njeje pak tam doleczał.

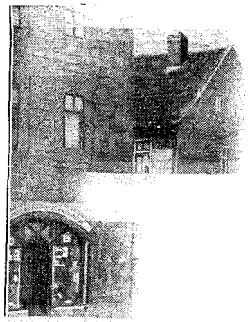
Lětadło w Pariſu.

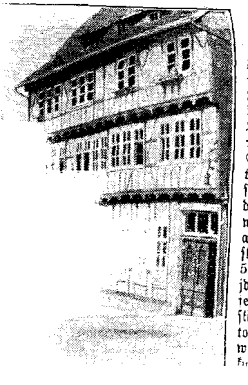
Snamjenitemu amerikaniſkemu lětarjej Lindbergkej je źo poradźiło, ſe ſwojim lětadłom wot Amerili hač do Pariſa ſa 36 hodźin doleczeć. Pariźenjo źu jeho ſ wulkej ſahoritoſću witali. Lědma możeſche źo luda dowobaracź. Sloro jeho ſamjeczechu. Ludźo dachu źo ſ nożemi do jeho lětadła. Kóždy chzyſche ſchěſku ſ njeho wotpačić, ſo mohł ju jako dopomnjenku ſchowacź. Napoſledk dyrbjeſche polizija ſakhowźić a lud ſ nazylnoſću woldźerźowacź, ſo njeby zyke lětadło roſkuſtowak.

600 lětny jubilej měſtaczka Brěſała (Friesack).

Měſtaczko Brěſak leži w jara bahnjatej krajinje Branibořſkeje. Njedaloko njeho ſtaj tak mjenowany Brěſowſki a Rěnowſki Luh. Kaž nam tute mjena hižo praja, źu měſtaczko ſtari Sſerbja ſakhożili. Tu ſtedjeſche na ſwojim krutym hrodźe ſerbſka ſemjanſka knježka Kwěźon. Tych potomnizy hiſchcze dźenża w pruſkej ſydła. Se ſabatkoſću wojewodu, tuźi rjekoju pſcheczíwo němſkemu a woſtebje pruſkemu nadtnjeźiwu. Wěſcze źu nětdy na czole ſwojich ſerbſkich rjekow priedowniźy tutoho ſerbſkeho ſeinjanſkeho ſplaha pſchezo ſaſo a ſaſo pſcheczíwo zuzbnikam poſtanyli. Skónczenje jich pſchemóz pſchemód a jich kruta hrody na 80 po ſerbſkim kraju roſroſcheneych roſkama. Tu je ſtaj pſchi 600 lětnym jubileju.

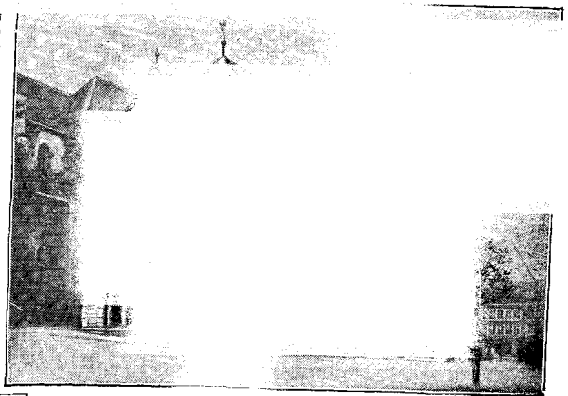

Nordhausen jako tyſyaz let ſtare měſto.

Lětſa ſwjeczi měſto Nordhauſen tyſyazlětne wopomnjeczе, ſo ma měſchczańſke prawa. Wono leži w Jorobrodſkim (Erfurtſkim) wokſiesu Durinkſkeje (Thüringen). Lubońſke ſlěhuje źo na hórku a roſpuſchcza źo do nižiny pſchi rěcy Shorſkej (Zorge). Nordhauſen ſemje telko wobydlerjow kaž naſch Budyſchin. Jeho pſchemyſłko abo induſtrija w dwěmaj wupłodomaj wuźiwańſkeje induſtrije ſtej daloko a ſchěroko ſnatej. „Nordhauſenſkeho žitneha“ do wójnu pſches 5 milijonow litrow do wſchěch kraſdźw ſczelichu. Pódla tuteho palenza te měſto ſnate ſe ſwojim źwanſtim tobakom (Kau- abo Prſemtobak). Dale dźěłaja tam ſchnupowanſki tobak, zigary a tobak ke [illegible]

Blozyowa paza, jaby prowna ſtyrkej, dom mjenowana. S cźaſow jako pod Durinkſkej hiſchcze Sſerbja ſtydlachu, mjena njeſnajemy. Měſto hižo w lěcze 874 w ſtarych liſtinach naſpomnjeja. Mathilda, mandźelſka ſtyežora Hendricha I. ſałożi tamniſchi kloſchtr. W lěcze 1180 měſto w tamnych wójnach wjele pſchětra. Bórſy pak jo ſnowa natwarichu. W lěcze 1253 doſta prawa ſwobodneho, pod ſtyežorom ſtejazeho měſta. W lěcze 1803 Nordhauſen Pruſkej pſchipadny, posdźiſcho k Weſtfalenſkemu i ſtyežorom Napoleonom ſakoſenym kraleſtwu. Hižo 1815 jo ſaſo ke Pruſkej pſchidźělichu. W ſtawiſnach ſnaja Nordhauſen jako měſto wažneje ſyrkwinſkeje ſtkadźowanki. Tu wotmechu tam 1105 Philipp Schwabenſki a kral Hendrich II.

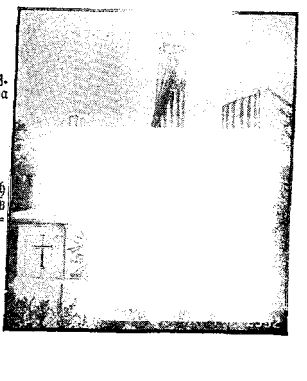

K wobraſej na lěwo:

Knjeżna dr. Marja Hagemayerez. Pruſki juſtizny miniſter pomjenowa ju ſa krajnu a ſamtſku ſudniźu.

K wobraſej na prawo:

Pomnik, poſtajeny we Witkowizach k cźeſći italiſkich wojakow, wo cźaſu ſwětoweje wójny na Morawje ſemrětych.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

•S. N.« płaća měsačnje we wudawańi 90 zł. pi., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihiščišćerńja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. woteńać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšći a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 130 | Budyšin — Wutoru, 7. junija 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Amerikanski lětak Chamberlain do Němskeje přileća.

Amerikanski lětak Chamberlain je sobotu we swojim hosćom Levinom Atlantiski ozean přeleća. Tola prjedy hač je k wottyknjenemu tónzej, do Barlina, doleća, je dyrbjał dla njedosahanja benzina swoje lětadło „Columbia" pola Eislebena k semi přihistajić. Pola Klingi w Delnjej Łužicy, 15 kilometrow k ranju wot Khočebuša, dyrbješe Chamberlain so ś nowa na semju dele puśćić, přeći cźimž so jene wobśchadło wobśchodźi. Też motor wjazy prawje njedźełaśe. Chamberlain a jeho hosći so do Khočebuša podaschtaj, hdźež jeju we Anjorgez hotelu přeća elnje powitachu. Lětarjej so potom do Skoteje knihi města Khočebuša sapisaschtaj. Na to so ze swojim lětadłom, kotrež bě so mjes tym porjedźiło, na dalschi lět do Barlina puśćiśichtaj. Tam staj najskerje dźeńża wutoru popokdnju přeća elnje. Sa lět ś Ameriki do Němskeje staj 43 hodźin trjebałoj.

Hindenburgowy sobožołpśehajazy telegramm na Coolidga.

Němski president ś Hindenburg je amerikanskemu presidentej Coolidgej złoźowazy telegramm pópłał: Ke throblemu leśenju amerikanskeju ozeanskeju lětarjom Chamberlaina a Levina, kotrajž staj ś rjeckowstim pśeńewinjenjom cźasa a městnosće śwětowe morjo přeńewinyłoj a naśpjech ludaj ś tym sbližiłoj, Wam, knjes presidento, a amerikanskemu ludej swoje najpjrawniśe sobožołpśeća wuprajam.

Němski kanzler Marx je ozeanskimaj lětarjomaj Chamberlainej a Levinej złeźowazy telegramm pópłał: „K sobožownemu dokonjenju Maju khrobłeho śtukka we mjenje němskeho knježeństwa a němskeho ludu najwutrobniśe sobožołpśeća wuprajam. Murjadne dokonjenje lěta ś Ameriki do wutrobu Němskeje je ś měsnikom w rosmiću powětrowego wobtkada ś nowym swjasłom přeńewitelstwa mjes naśimaj ludomaj."

Předsydstwo centrumskeje strony wo Wirthowej należnosći.

W sobotnisćim połedźenju přeńedsydstwa zentrumskeje strony njeje žaneho khłoza złyśećej było, kotrejž by žadał, so by so dr. Wirth swojeje Königsbergskeje rěcze abo dla wosjewjenja Marxoweho lista ś zentrumskeje strony abo ś jeje němskosejmskeje frakcije wusamknył. Krtika, kotraž je so se wšěch stron cźinika, je so po hlownym dźělu jenož na wótru formu poćahowała, kotruž je dr. Wirth poheźiwo swojim nětcźišćim koalicijskim towaršam swojeje strony nałožił. Dr. Wirtha je jenož němskosejmski sapósłanc Joos sakitował, kotryž je jako Wirthowy jenak smyślany towaršsch znaty a kotryž ma žylnu sejeru mjes zentrumskimi dźełaćerjemi wulkowerjemi. Se sobotnisćim wobsamknjenjom dyrbi so zdaś Wirthowy pad se śwěta wotstronić.

Mormonojo w Drježdźanach.

Schtóž so na žiwjenje sektow njesnaje, je spodźiwanjom złyšeli, so je w Drježdźanach **sekta mormonow**, kiž so **zyrkej Jesom Khrysta zwjatych posledních dnjow** mjenuje. Hdyž so w połnócnej Ameriju w Sselenym jězorje *mormonska* sekta sakoži, so w njej wjeleżonstwo zawjedźe, to rěka, kóždy muž možesće so ś někotrymi žónskimi woženiś. Wot toho cźasa pat, so su so mormonske kolonije pod knjezstwom Sjednoćenych statow połnócneje Ameriki podstajiłe, su wjeleżonstwo krucze sakasali. Mormonojo pytaju teź w Europje swoju wěru rosich ćerjeć. **Drježdźany su jrjedźiśćezo wulkeje mormonskeje mjinje.** Tu ma němskoawstrijska mišija swoje sydło, kotraž zyju raišchu Němsku wot Łobja k ranju wobdźełuje. Druha połowja Němskeje je se Schwajzarskeje do schwajzarskeje a **němskeje** mišije sjenoćena.. Wliw a organisazija tejule mišijow sdałej so žylnej a krutej bycź; přeńetož **Drježdźanski distrikt sam ma 269 zobustawow.** Wjacho hromadże nětkle **406. mišijow w Němskej dźěła.** Mišionarojo su ś wjetšcha Amerićanjow, tola teź někotři Němcy w mišijach dźěłaju.

Twjerdy swist organisazije je so na sjeźdźe wobswěśćił, přeći kotrymž je so w Drježdźanach w auguscze 1926 nětkle 120 wobdźělnikow wobdźělilo, kotśiž běchu ś najźalenišćich stron Němskeje ś wjetšcha přeći do Drježdźan přišłšchi a dużo po puczu předowali.

W twarjenju ś wulkej salu, w jenym dworje we Drježdźanach nawtarjenym, so gmejnine Boże słužby wotmjewaju, pódla Božich słužbow teź druhe wuhoty: biblijske hodźiny a słhadźowanki organisazijow.

Wobrośe skasanki pola Witkowizkich żelesarnjow w Cźeskošlowakiskej.

Pola Witkowiśtich żelesarnjow w Cźeskošlowakiskej su wulke batterije nowocźasnych kótłow wyšokeje atmosfery za nowu přeńewólnu elektrarnju w Moskwje skasałe. Kótły smeja wokoło 100 atmosferow, kafkeż so hač dotal w Cźeskošlowakiskej njejsu dźěłałe a so teź njejsu hišće w Rusku trjebałe.

Dale so mjes italskim knježeństwom a Witkowizkim żelesarnjemi wo skasanju wulkeje hromady panzerowanych platow sa italske wójnske łódźe jedna. Rumunska je žebi wotmyślika, we Witkowizach wulke maschiny sa wurywanje wuhla skasacź.

Pólska dla wobtwjerdźenjow němskich rańšich twjerdźiznow protestuje.

Franzowski swonkowny minister Briand je pólskeho pósłanca Chapowskeho přihistał. Mjes nimaj je so pjerća wo wupuśćenju němskich rańšich wobtwjerdźenjow jednało. Kaž „Avenir" zhoni, chce so Pólska přeći přeńedstejazym połedźenju Rady Swjatka Ludow wobdźělićź. „Avenir" přeńeźiwo posdaźnemu němskemu namjetej protestuje, so **by**hu neutralni offizjerojo pruhowali, kak ma so ś wupuśćenjom rańšich wobtwjerdźenjow. „Avenir" na to pokasuje, so Versailleste sprźenje to njedowola. Tohodla dyrbi so němski namjet wotpokasacź.

Neutralnosć Pólšteje w rušto-jendźelskej swadźe.

Warschawske nowiny podrobnosće wo konferenzy ministra swonkownych należnoscow Saleskeho ś ruskim pósłanzom we Warschawje wosjewjeja. Minister swonkownych należnosćow Saleski je pjerća ruskemu pósłanzej sdźělił, **so pólske knježeństwo neutralne přeći přehotowanju diplomatiśtich poćahow mjes Jendźelskej a Ruskej wostanje a so so njeje rozbudźiło, swoju politiku k Ruskej přeměniće.** Pólska žebi přeće, so by mohła se swojimi rańšich žadosćom w měrje a porjadnych pomjerach žiwa bycź. W dalschim rosmołwjenju je so potom zjekł pólsko-ruskich stykow přehotował, přeći cźimž je minister Saleski ruskeho pósłanca namołwjał, so by swoje knježeństwo pohnuł, so by přehewjedźenje někotrych winowatosćow Ruskeje pospěšiło, kotrež Rišći měr nastupaju. S dobom někotre nowiny powědźa, so pólsko-ruske jednanje wo wikowanskim paktu normalnje postupuje.

Ruske wójsko přeći mjesy so pohnyłoj.

Po powěsći ś Moskwy je wójnka revoluzika rada wobsamknła, ruske wójsko přeći pólšće mjesy pohnyłoj.

Hromadny prozeź ś kommunistiśkej młodźinu w Bołharskej.

W Sofiji je so prozeź organisazije Somsomol, sjednoćazeje kommunistiśku młodźinu, wotměł. Se 37 wobskorźenych je so 22 ś sastwu hač do 10 lět sahnyło. 15 je so wuwinowałoj. Kommunistiśtej studentoju su manifest w měsće spytali, přeći cźimž je policija nětkle 12 studentow łapała.

Knježeństwowa krisa w Rumunskej.

Rumunski ministerski president Avarescu je połedźenje wšěch stronow swołał. W nim dyrbješe so po kralowym žadanju wo sejtanju knježeństwa ś wjednikow wšěch politiśtich stronow jednacź. Do tohole połedźenja běšchaj pat jenoj wjednik nazonalistow Jarga a wjednik fśeśćijanskeje ligi Cuśa přeńišłoj. Přeńedbydnoj wšěch druhich stronow běchu wuwostali, dokelž dźeńża Avarescu wotstronić. Tutón je hnj nujowany, ś knježeństwa wróćo stupiśi. Prynja Stirbej je nadawk přehewjeł, nowe knježeństwo sestajacź.

Južnoslowjanske-albanski konflikt.

Wo južnoślowjansko-albanskim konflikcie Bělogradśe „Politika" pisźe: S wašchnja, po kotrymž italske nowiny wo sajeću kolmacza Dźaraschkowicza pišu, je sbudźiło, so su italske nowiny wo wšěch tychle podawkach hač do najmjeńšich podrobnosćow wobhonjeni byli, tak so myśl blisko leži, so je Italska zyku wěz naschkarała. Italskej bjes dwěla wo to dże, dobre počahi mjes Albanskej a Južnoślowjanskej skasyć a je tohodla teź śtrach sa nětcźiśke knježeństwo w Albanskej ś někajke podaćneje južnoślowjanske spionanje organisazije wumyślika. Italska je teź wědźała, so budźe Južnoślowjanska přeńeźiwo sajeću kolmacza je wšchej rasnoźu protestowaćź, a so ś toho wobcźežnośe nastanu, kotrež budźe Italska za swoje wotpohlady wužiwacź móz. Wobliczenje bě derje nastajane, tola teź južnoślowjanska protestowanska nota njeje bjes wucźinka wostała. Bělogradskemu pósłanzej Cenje bewej albanski president Achmed Zogu telegrafiju napraschenje pósłał, hač je so protestowanska nota woprawdźe w Bělogradźe abo znadź Tiranje napisała, a hdyž so Achmedej Zogu wotmołwi, so je so nota woprawdźe ś Bělograda pósłała, so Bělogradskemu albanskemu pósłanzej porucźi, wurunanje namjetowacź. Achmed Zogu mjenujucy namjetowajśe, so by Južnoślowjanska wótry ton swojeje noty pospěšiła, a Albanska by potom tolmacza ś jatby puśćiła. Južnoślowjanska je tónle namjet wopokasała.

S dobom je so južnoślowjanskemu pósłanzej w Tiranje druha nota pósłała, w kotrejž so žadaše, so by dr. Dźuraschkowicźej bjes wumeńenja a hnydom swobodu dali. Jeli so je tole žadanje njeby dowjelniło, so w nocźe albanske knježeństwo prošu, so by tón zamjenu dźeń personalej wšěch južnoślowjanskich konjulatow we wšchelakich městach Albanskeje puśćowanje pažy wobswědźiło. Wot tohole dnja liczene budźe so diplomatiśti wobkhad mjes Južnoślowjanikej a Albanskej jako saśatajene wobhladowacź. Južnoślowjan'ki diplomatiśti sastupjeŕ Ssakowicź je tule notu albanskemu knježeństwu wutoru přeńedpodał, tola hač dotal njeje žaneje rosprawy dóśło, hač je so po žadanju južnoślowjanskeje noty stało.

Měrowa rěć francowskeho łódźstwoweho ministra.

Na hosćinje techniskeho towarstwa sa móśke łódźnistwo a powětrowe lětarstwo w Pariju je franzowski minister wójnskeho łódźstwa rěcź měł, w kotrejž praji, so dyrbi Franzowska wójnske łódźstwo dla swojeje politiki měrcź. Kaž wšchě wjetšche namóśke a kolonialne staty, kaj Jendźelska, Sjednoćene staty, Japanska, Italska a Schpanjska ma teź Franzowska na morju nadawki dopjelnicź. Kraj najprijódy so prózuje, so by bjes stracha był. Ssrědźi, kotrejž jej tónle bjesstrach sarućeja, pomjeńśićej, rěka rospadej napscheźo hicź. Franzowska pak njetchabka. Wona měr lubuje a tódy duch přehidobywanja je jej zusp. Franzowska sprawnje prawa druhich ludow přehipósnawa. Wona dyrbi swoju namóśku móz wobnowiźć, so by swětej a Franzowskej měr sakhowała.

Franzowska offensiwa w Marokkowskej.

Po powěsći ś Casablanki je so prěni dźeł franzowskeje offensiwy přeńeźiwo sdźěłarskim rifśkim Kabylam słónczajk, kotraž bě so přeći nětkrotrymi dnjemi sapoczała. Pjatk su Franzowscy hišće ze Bah-Tajarane wobsadźili. S tym je so jim poradźiło, žebi pucź k přeńeźelemi Beni-Chaibsam dobyć, so bychu jim přeći njepśeśeźelstwu napadaje na pomoz khwatali. General de Chambrun je so jasno do śeza wróćił. S wójskowym wukasom je so wón wšchitkim wojakam, kotśiž su so přeći operazijach wobdźělili, sa jich khrobłe sadźerjenje śwój dźak wuprajił.

Po sastajenju diplomatiśteho wobkhada Jendźelskeje ś Ruskej.

Jendźelske swonkowne ministerstwo je sastupjerjej Ruskeje dwaj sapjaj ruskich stacźanow přehepodało, kotrymž je sakasane, dale w Jendźelskej přebywacź. Wulka liczba wosobow budźe dale w Jendźelskej žmjerć wikowacź, tola budźa žebi we wšitkich termijach dowolnosć k přebehnywanju dyrbjecź wobnowicź dacź.

Egiptowska so podwola.

Jendźelske nowiny powědźa, so egiptowske knježeństwo we swojej woitmołwje, kotruž je jendźelskemu knježeństwu přehepodało, žadanje přehijima, po kotrymž so Jendźelcźan sa širdara, hłownicho roskasowarja egiptowskeho wójska, pomjenuje, tola so w nastupanju druhich jendźelskich žadanjow přeńemjenuje poručeja.

Japanska pjenježna krisa.

So by so wustrowjenje japanskich bankow pospěšiło, kotreż su so dyrbjałe dla połźednj. kriji přehi burso-

wym wikowanju ſ industrijowymi papjerami ſamknyć, ſu preſidentoju tychle bankow, mjes nimi też prynjć Matjukata, wobſamkli, ſwoje zyke wobſkedżeńſtwo a ſwoje zyke hrody pſchedacź. S teile krocżelu je wjele japanſkich wulkoſczow wikowanſkeho a ſinanzneho ſwěta **dobrowólnje wotkudło.**

Přimĕr mjez połnócnej a połodnišej Chinu.

Po powĕſczach ſ Hongkonga je mózno, ſo Czankaiſhek pſchimĕr ſ Czangtſolinom wobſamknje. Czankaiſhekowe wójſka pjeża wjazu njepoſtupaju. Czangtſolin nima nicżo pſchecżiwo tomu, ſo ſo ſo Sunjatſenowe ſaſady ſawjedu. Wón je też ſwólniny, ſwoje wójſko k połnozy wrĕcżo ſcżahnyć, tola je pſchiſtajił, ſo wo mĕr njeproſzy.

*

Mjes albanſkim a južnoſkowjanſkim knjeżerſtwom njeje k doſednanju dóſchło. Južnoſkowjanſki diplomat. ſaſtupjeł w Tiranje je ſe wſchĕm perſonalom półkanſtwa Tiranu wopuſchcził. Južnoſkowjanſkim konſulam w Skadaru, we Valonje a Gorczi je ſo tohorunja porucziło, ſo bychu Albanſku wopuſchcili. Bĕlogradſkeje nowiny poſtupanju južnoſkowjanſkeho knjeżerſtwa pſchihłuſuja. Italſko-albanſki pakt je k tomule konfliktej dawſchi Tohodła je nuſne, ſo by Swjaſt Ludow w ſajimje ſakhowanja mĕra ſatrocżił. Pſchecżiwo wudawanju albanſkeho knjeżerſtwa, ſo je Džuraſchtowicź ſ albanſkim pſchiſłuſkniſkom, južnoſkowjanſke knjeżerſtwo praji, ſo je wón ſ južnoſkowjanſkim ſtacżanom.

Južnoſkowjanſki polnomócnik Ssakowicź je ſ Tiranu ſ póſlanſtwowym perſonalom do Cżarnohórſkeje pſchiſchoł a wot tam pſches Split do Bĕlograda pojeże. W Kotoru je Ssakowicź ſwonkownemu miniſterſtwu telegrafiſku powĕſcź wo wotpokazowanym ſtejiſchczu albanſkeho knjeżerſtwa a wo pſchetorhnjenju diplomatiſkich poczahow póſłał.

400 lětny jubilej Budyskeho gymnazija.

III

Swjedżeńſke dźiwadło „Perſerjo“.

Wyſoki ſtchodźeńk ſwjedżeńſkich jubilejnych dnjow Budyſkeho gymnaſija wojnamjenjeſche dźiwadł. pſchedwjedżenje ſchtwórtk w Centralnym dźiwadle. Najpſchedy wuſtupi khór ſtarych Perſow, kotrymż dóńſt perſiſkeho wójſka na wutrobje leeſche. Pſched rwoom ſemrĕteho Daraja pſchidźeju ſo k nim Atoſa, wudowa kralа Daraja, a powjeſchi jich ſtarych ſ powĕſcżu wo ſtym ſnu, kiž je ji nicżenje wójſka pod nĕtcżiſchim kralom, jeje ſynom Xerxeſom pokaſał. Tako wona hiſdże pola ſtarzow radu pyta, pſchithwata bjes dycha ſrudny pokoł, kiž porażazu powĕſcź pſchinjeſe, ſo ſu žłakſchi Grichojo perſiſke ypne wójſko ſe wichtitimi jeho łodźemi pola Salamika ſbili. We ſwojej wulkej nuſy woła Atoſa ſwojeho ſemrĕteho mandżeliſkeho Daraja ſ rowa. Jeho duch pak ji a pſchipoſkuchazym ſtarſchim pſchicżinu ſniczenja kraſneho wójſka młodeho njenaſhonitcho Xerxla wotkrynje a dalſche njeſbożo wobehmu tychenemu ludej wĕſchczi. Jako tu ſtarſchi hiſchcże ſteja zyle porażeni wot lutoho wĕſchczenja, pſchiźże njeſbożowny kral Xerxes a da ſrebi wot naſhonitych ſtarzow rad dobru radu dacź. — Na mózachmy pſchi pſchedſtajenju dźiwadła wobkedżowacź, ſebi wſchitky wulku prózu dawachu a ſwoje róle derje wobknjeżachu. Wobej pſchedſtajeni, dopołdnja w 11 hodź. a popołdnju w 3 hodź. ſtej ſo k ſpodobanju wſchitkich wopytowarjow hrałej.

Swjedżeńſka hoſczina.

Schtwórtk 2. junija pſchipołdnju bĕſche ſwjedżeńſka hoſczina w „Krónje“. Ju ſarjadowachu discipuli quondam Budiſſini. Sthód a ſwjedżeńſka ſala bĕſchtej hodże wupołſchenej; pſchi pjeczoch dołhich taflach ſhromadżi ſo 250 wobdżĕlnikow. Mjes tym ſo pſchi ſahrodnym ſwjedżenju dźeń pſchejdy generazija aktiwnych ſchulerjow žiwjenje wobhnjeſeſche, bĕchu pſchi ſwjedżeńſkej hoſczinje ſtari ſchulerjo ſami mjes ſobu, jeno wuczerjo a nĕkotſi druſy hoſcżo bĕchu pſchitomni. Łacżanſki ſwjedżeńſki ſpĕw, nowocżaſne carmen ſaeculare, kiž bĕſche wyſchich ſtudijowy rada dr. Arras wudźĕłał, dawaſche nimo blidneje hudźby prawu wjeſeloſcź. Na ſtaru ſchulu a je wuczerjow poſpĕhnnychu ſwoju ſchkleižu general Schmidt (ſ Drježdżan) a rĕcżnik Marſchner (ſ Budyſchina), kotraż też ſwjedżeńſku takſu nawjedowaſchtaj. Wyſchſchi ſtudijowy direktor dr. Ruge wotmołwi. Mĕſchczanſki rada, ſtatny rĕcżnik dr. Schmidt rĕcżeſche ſa mĕſto Budyſchin. Jemu wotmołwi mĕſchczanoſta dr. Förſter a wuſchĕhny ſajo na ſortniwe waſchnje, ſo je Budyſki gymnaſij mĕſchczanſki wuſtaw a ſo to też woſtanje. Na knjenije poſpĕhnu ſwoju ſchkleižu wyſchſchi ſtudijowy rada dr. Arras. Dale rĕcżeſche knjes tajny zyrkwinſki rada Rosenkranz, ſaraſ Rjenčź ſpominajcże na ſaſtužby „inquilinarjow“ (to ſu gymnaſiaſtoko, kotříž w Khorje Pětrowiſkeje zyrkwje ſobuſpĕwaja). Hacź do popołdnišich hodźin woſtachu wſchitzy w najwjeſelſchej myſli hromadże.

Swjedżeńſki bal.

Druhi ſwjedżeńſki dźeń wobſtaſnky jubilejſki ſwjedżeńſki bal w „Krónje“. Dokelž bĕſche ſtudijowy rada Melzhorn dla nahlcho ſmjerſtneho pada ſadźewany, nahjedowaſche bal ſtudijowy direktor dr. Mahler. Wulke ſwjedżeńſke mĕſtnoſcże pſchihotachu nĕtcżiſchi a nĕhdyſchi ſchulerjo ſe ſwojimi pſchiwuſnymi. Reje w tirnaſchi pſchi ſahrodnym ſwjedżenju dźeń pſchedy je po ſkaczu wſchitkich wobdżĕlnikow hałle tak pratuje nawabił. Njedźiwajcź teho pak dyrbjeſche ſo reſiwaſſi łóſchi pſchetorhnyć, ale na najrjeſnjeſche waſchnje. Pſchetoż tutón ſwjedżeńſki bal widżeſche ſ dobom prĕnje pſchedwjedżenje operetty w jenym jednanju: „Kak pſchiſhidu k balſkej damje?“ abo „Tu Wolf — tu Waibling“ abo „Sahrodna łanka“. Spiſaczeſej tuteho „podawka“ ſtej ablinwientaj Lětnika, kiž je napopołdnjo puſchczeny, Ruprecht Krüger a Wolfgang Petzold, kajež wyſchſchi ſtudijowy roda A. Büttner bĕſche hnu na pſchecżelne waſchnje nawucził.

Wopſchijeże dźĕła je zyle nowe, ſtuki hraje na ſahrodnym ſwjedżenju dźeń pſchedy a ſabĕru ſo ſ pſchepreſcżujom k tutomu ſwjedżeńſkemu balej. Dwaj „Quondamaj“ ſtoj bĕſtaj bjezo dołho do jubileja do łoſnow ſaſeſtaj dla hódnoſcże abo njehódnoſcże reformiſkich wuſtawow. Profeſſor na wole., ſtary filologa, ſakaje je ſwojej nanowej mozy ſwojeſ... gymnaſiaſtej Fryzej. bjezwoli Erika reformje pſchi... ho wyczerkłubleraja na bal pſcheproſyć. Tola żónſka ... jeż we radu, Erika ſapleſche pſchi ſahrodnym ſu... profeſſora, kiž je njeſtaje, do wĕzow. Pſchi tom ... ſo ſ łacżanſkimi a grichiſkimi zitatami, rĕcži ſahorjeſ... lepſchinach humaniſtiſkeho wutłubłanja. Woni wuſtow... ſwojim muſu, ſo njeżerda hłowa jenoho nana ji k ... ſkem balej hicź njeda. Wot njeje ſahorjemy profeſ... radu, jeho ſyn Fryz dyrbi je, kotraż je ſa ſtary gymnaſij ſahorjena, pſcheproſyć. Tak pſchiſhidżetaj wonaj tola hromadże k ſwjedżeńſkemu balej.

K tutomu njamamy, na poczahach bohatemu teſtiej je Wolfgang Petzold ja kráſte njedżele ſubżon napiſał. Wona cżehnje, tola njeje pſchejzata a na mnoho ſmĕſchnych pſchipadow. Spodżiwni bjezo pochłonamy, tak ſo we ouwertiuje jenotliwe naſtroje ſebi motiwy pſchinjeſuja, je wómĕnjeja a w kadenzach dalemjeſu. Pſchi ſpocżatku a na końzu ſtejeſche cżĕſti ſtudentſki thór. Zyle pſchekwapjaſy je walzerowy duet mjes Eriku a Fryzom. Profeſſor ma ſa łuplej charleſton, kiž pſchi prĕnim ſaſłyſſanym hižom we wuſchemaj teži. Směſchnje je tu thema dźeła ſa prowanje ſrałoſcże 1927 „Ssu Grichoſo“ do charleſtonoweho refrajna ſeſtajany, ſtary filoſeza na wotpoczinku nawuknje po tym ſamo najmodernišim reju. Niż njeneje derje poradźi ſo potom terzett (ſextett) ſ refrainom: „Bjeże tu je żenoż hłonżeſo“. Pezoſd je ſwojim orcheſtrom ſ wuderenym ſtułkowanjom ſpiſtaw wuſkuſy a wodże pſchi tom pſchezo hacź na najſbożowniſchi triwiału. Nadawſi, kiž ſpĕwarjam ſtaja, njejżu wĕſo łohke, ale wone ſo derje wuplaca. W knjeżich Grünbergu, Kertzſchen, Beutbergern a w knjeżni Marſchnerez mjeſeſche enſemble ſo ſwojim pſchecżu. Wołebitu khwalbu ſaſłuži ſebi knjeż. profeſſora bjes pſchecżiwjenja ke charleſtonej ſtorhny. Komponiſt nawjedowaſche pſchehwjedżenje ſam a ſmĕjeſche ſo motazy pſchikleſk knjeżi. Tuta jubilejſka operetta ju ſebi ſaſłuži. Wona pſchidruži ſo doſtojnje k jenomu Petzoldowemu prjedawſchemu dźełu. Schuka a wulka ſtoła pſchi popołdnjacharjow dźakowaſche ſo nanajwutrobniſcho ſpiſaczeſowi, maj ſa jeju kraſny dar k jubilejej.

Po tymle wjeſelſkim ſwjedżeńſkeho bala ſtupichu ſaſe reje do ſwojeho prawa.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutoru, 7. junija.

† 1897 Michał Domaška, farař w Nosačicach, kiž je pod mjenom Sinan telka kĕrluſow pĕſnił, zo móhł ſo z nimi krasny ſerbſki pſaalter zeſtajeć.

Za Michałom Domaſku.

O žaruj, ludo ſerbſki, po wšĕm kraju,
Twój žołnowany ſpĕwař wjacy njej'!
Spěwajo w zionſkim nětk wyſſim raju
Je dóſoł k ſwojom' knjezej Jezuſej.

Dźeus klinčće, zionſke wy hłoſy, jaſnje,
Přewodźće k měru ſprócenoh' ſpěwarja,
Do Ziona tu dušn, zo by krasnje
Na wěčne zanjeſła haleluja.

Kak wutrobnje je dawno hižo žadał
Na złožne zleće hory zionſke,
Je k njebju horje, k trónej zboża hladał
A harfy ſłyſſał, pſaalmy jandźelow.

Tam Boża łnada łnady krónu dawa
A palmy měra, łnady ſpěwarjej —
O Knježe Božo, twoja zbóżna rada
Dowjedź nas wšitkich junu k Ziońej.

Jan Rjenč.

*

— **Wo wjedrje.** Dźeńſa rano we 8 hodź. barometer 734, hygrometer — 10, najnižſcha temperatura w nozy 7 ſtop. ſcżikoty. — Po łdacżu nam ſaſo wuhlowe ſiwa. Po powĕſcżach njedźelſkeho rańſa ſchkleži wucżahuje. S wjeczora Emrowy **pak ſo ſylna wyſchina** na ſchĕrſkej froncze bliži. Wyſchina pola kupy Island wotſalnje ſo ſ dalekeje poknozy. To pokaſuje na jara ſſtundowny powĕtr. Wot dźeńſkeho rańſa ſchkleża też ſaſo na rjane ſtupa. Jutſje, ſrjedu ſtóncżo 3,41 łhodźe a ſo 8,17 thowa. Mĕżacżt pſchiv. 12,38 łhodźa a po pol. 1,19 thowa. Jutſje je prĕni ſwatember.

— **Sſwjatkowny ſwjedżeń** je ſo ſaſo nas minył. Wĕſeſe pak wſchitke nadźije dopjelnił njeje. Po cżopłych dujach ſaidżeneho tydżenja ſ njewjedrami ſaſtupi ſaſo njekubo deſchczowate wjedro. Sobotu a njedźelu dopołdnje je nĕkotry jenotliwy a nĕkotra ſwójba ſwój wotnyſſleny ſwjatkowny wulkĕt do wody padnyć widżała. Trochu ſwjatkowneho wjedra nĕſahdnuty prĕni dźeń pſched wjecżorom a druhi dźeń dopołdnja, popołdnju ſo hižom ſaſo deſchczowaċ poża a bu ſyrnuſchcża. Tola njedźiwajcź njepſchihódneho wjedra kujeżeſche na tudomnym dwórniſchczu wótka cżiſchczerja. Mĕſchczenjo thwatachu won do naležnjeje ſwórki, won ſ mĕſchczanſkich murjow do cżerſtweho ſwoboduego powĕtra, hdżeż wĕje ſtrowy dych, ſwjatkowny dych. Swjatkowny dych wĕſeſche ſwjate dny pak też pſches wſche Boże domy a hrĕſeſche wutrobu kenſcherjow. Kdżeży lemjcher, kiž je ſo wot ſwjateho Ducha ſbrěcż a ſaharicż dał, njech dawa jemu dale ſtutkowaċ we ſwojej hnłdże pſchi tom pſchezo hacź na najſbożowniſchi triwiału. Nadawſi, kiž ſpĕwarjam ſtaja, njejżu wĕſo łohke, ale wone ſo derje wuplaca. W knjeżich Grünbergu, Kertzſchen, Beutbergern a w knjeżni Marſchnerez mjeſeſche enſemble ſo ſwojim pſchecżiwo. Wołebitu khwalbu ſaſłuži ſebi knjeż. profeſſora bjes pſchecżiwjenja ke charleſtonej ſtorhny. Komponiſt nawjedowaſche pſchehwjedżenje ſam a ſmĕjeſche ſo motazy pſchikleſk knjeżi. Tuta jubilejſka operetta ju ſebi ſaſłuži. Wona pſchidruži ſo doſtojnje k jenomu Petzoldowemu prjedawſchemu dźełu. Schuka a wulka ſtoła pſchi popołdnjacharjow dźakowaſche ſo nanajwutrobniſcho ſpiſaczeſowi, maj ſa jeju kraſny dar k jubilejej.

Po tymle wjeſelſkim ſwjedżeńſkeho bala ſtupichu ſaſe reje do ſwojeho prawa.

Kuzłarſka woda.

Powědańcżko ſ Banata.

18] (Pokračowanje.)

Dróha k jĕſdżenju cżehnjeſche ſo pſches wuſku dolinu pſchi ſamom brjohu Cżernu.

Nahle a w barbach pſchebłyſchcżeju ſpinaju ſo ſkały we wuſkej roſdrjeżenju pſchipódła ſebje borje, pſcheroſcżene wot ſołmajcego mocha a każ muż wyſokeje paproce, zyle porożcżene ſ rózowymi pjeńkami, kiž, do roſdrĕtych łamjenikow ſaczĕſnjene, cżeſto polne łcżeżacych łałoſow tak njenadżiju wuſtupuja, jako by ſo wonjaze żórło w purpurowym ſwĕtle do dola wałiwſo.

Cżerna je tudy dźiwiſcha a hłubſcha hacź hdżeſkuli druhdże; na pok puczą do Mehadże ſłyſchu wona ſ mózným ſpadowanjom w ſchumjacych ſołmach dopĕdża, ſo by ſo po żornowzowſej ſcżĕnje dele wałała.

Tam łamą ſej ſtota rĕka pjeńcy hładko wumyte (kamjeńtne) pleczki, pſches rokocżiſmu ſ wotmachom ſwój puczą. Jako by wodopad njekażne ſłaſiſko wudżĕżił, tak pwoſcża ſo wotroſnjate żornowzowe łamjeniſka kołdokoła. Se ſadnjeje ſcżĕnu wała ſo żołnjeżża, w ſtitrocżnem ſpadu jeſchcżińjetażjy wu ſkału ſo łamaja, do hłubiny deſe, ſo by łótłiſchczo napjelniła, tij je ſo mjes łamjeniſcżejom wutworiło.

Cżĕmnoſelena a njedodtniwa je woda, tiž je napjelnuje każ tajku njemĕrnje dychaju hrudź pſchi kronje horje a dele ſo żołnju, ſo by pomałku pſches labyrint, kraſny każ raj, bujnych kwĕcżow, praſchwaza a dźiwjeho wina po błyſcżezych walciſkach wołbżała.

*

We hłubokem ſcżĕnu łeżeſche pucź pſchi pobrjohach Cżerny. Kurjawa cżehnjeſche ſo każ błyſkotate mrocżzałli wokoło ſkałow, połmurjene a mjeſcżaze łiſtochu łeżcżiny, jenoż tu a tam wulimy ſo nad nimi ſłcżerny błyſcżeż. Hdżż nĕżacżkowe ſwĕtło ſebi pſches wuſku roſdrjeżcżu łiwói pucź pytałche.

Tſchepotaze ſumchi padachu na prĕti po ſcżeżży — ſpodżiwny bój mjes ſwĕtłom a cżornom —, dałeko pſchi wutłodże ſ dola, wupinachu ſo roſwałiny Barhana na nahlej ſtale w błaſtni mĕżacżkowem ſwĕtle, nad niſtimi horami.

Pod łcżeżacej rózowej rĕcżżini, ſtyrowna do łolebaceje ſo paproce, łeżeſche Malgorſata, ſtóreſcżeſe ſwoje ſaſtrożżane wobliczo do chłódnieje wot roży ſemje a hórko płakaſche.

Wicha roſbudżenoſcż, wſcha jeje horża, woparniwa łubioſcż poſóbhowaſche hiſchcże ras porniżem błown, ſo by ſ horżym zedżenjom tanuneho muża woczakowała, kotrehoż chżyſche wona hdżiżcż a kotrehoż wobras wona tola horżyſcho hacź hdy we wutrobje noſeſche.

K poſłedniemu raſej jeho wobładaċ... jeho ſłubicż pſches łatowu rucż, jemu woteriċż daċż, aż ſo by ſo ſ nim roſżahnowała, jemu wodała... pokłaty, wopuſchczeny a ſaſuhdżeny jeje dła, kotruż wón łubowaſche.

Malgorſata tłoczeſche ruku cżeſto łohujuc k ſwojej ſ łołoſcżu pſchewjaſej wutrobje... wona cżuje, łat ſo ta ſo łapkach wutrowoj w njewuprajnje ſeudnje dyrkota nadoło hłóſ hużłow po cżichej nozy. Malgorſata ſo łatorhnje... hłowa ſo jej wjerczi a wona łłakuje ſo na koleni a hłada a hłada na cżernu pucź.

Kroczele ſatłuczja. Pomałku ſo bliża.

Natyknjene tſchły hranizarjow ſo ſabłyſkotaju, wonaj kroczitaj pſchipódła Józeſa, teho żogana, kotrehoż wjedżeſtaj na łudnišnjo do Mehadże.

Stefano je Buher, horża kreſo. Wón cżuje ſ wuſmahnjenym padołom ſłobu, tiž je ſo żónſkeje dła ſ morderjom ſtał... wón je ſa wju poſłedniu untrum próſtwu „jateho dopjelnił, ic powjaſ wotwjaſał a jemu hużłe do ruki dał. Nětko hraje Józef, tón żogan, ſwój poſłedni ſpĕw, ſwoju łołpjagu pĕſeń.

Sſyſły błyſcżeja ſo we wocżomaj wojakow. Żołny Cżerny woczichnu, njeſapomnicżli pſchi puczu frinkola ſo we włożenem błyſcżeżu, jako bychu płakałe ſe żałoſcżu a wutrobnej bolu.

Malgorſata cżuje to każ ſmjertny ſtrach, każ njewjaſanu do njebjeſwyſkaju wſchehomtóż łubioſcże pſches buſchu wĕcż. Wona njeċha, wona dyrbi na nohi, wona dyrbi ruży k njemu ſbĕhnyċż, wona dyrbi k njemu hacź żiwa abo mertwa.

„Józef!“ ſaklineżi to pſches cżĕnnu nóż, „Józef!“

Jemu napſchecżo khałuje ſtudtka żónſka poſtawa, cżiſje ſo wóſſe płacżo pſched nim a pſchima ſo jeho łaż klĕſcże je ſadwołewanjom.

Tu roſtorhnu ſo ſ wótrym ſwonkom truny hużłowe, Józef wjerchuje je wot ſo, dałeko tam do warjaze żołnjerſky ſłoteje rĕti a ſbĕha ſtykrajnej ruży ſ nĕmym dżakom k njebju.

Potom hrabnje jeho tajka njepſchewinjomna łubioſcż. Wón ſcżehnje płakaju k wutrobje, wokoſchuje jeje wobliczo ſ dźiwoju, horżym, njedołżytnym koſchenjom.

„Dopĕdka, żugano!“ ſchepta Stefano na poł wotwobroczeny.

Tu położy Józef ruku na jeho ramjeno a hłada jemu do wocżow.

„Stefano“, rjekuje wón ſ tſchepotatym hłoſom, „ży ty hdy żónſku łubował?“

„Tuż woſtaj ju ſa tónle pożledni, krótki pokład pſchi mojej ſtronje, a ntacż Boża budże tebje ſa to żohnowacż!“

Serżant wożuje mjes ſtrutoſcżu ſwoje winowatoſcże a jeho hłuboko pohnutej wutrobu... tu dótkaje ſo ſwĕtła na jeho cżaka łahodnje jeho liża, ſwĕt ſ Malgorſaczjineho wĕnża.

Wón hnydom pſchiłłiwnje a rjekuje: „Njech wſchak je Józefe; ale błyſchi hiſchcże ras, pſchi najmjenſchim poſpjeżu cżekmyż, doſcżahnu tebje naju kułti.“

(Pokračowanje ſeſchuje.)

wutrobje, w swojum domje, w swojej wokolinje, pschetoż potom swjatkowny swjedženi sa njeho bjes zohnowanja njeboschc.

— **Naschich cjeschenych cjitarjow** pokasujemy na pschemenjeny tarif sa inidy w ratarstwje, kotryż w djenžnischim cžisle wocžischcjamy.

— **Dalsche podrobnosce** k nadpadej na holzu w Sprjewinym Dole. Holza, kotruż je wutoru wjeczor njeinaty nadpadnuli, wudawa hischce, so je ji njesnaty nadpadnik też pomohal, „jo w Budschinje pschi Kronprynzowym mosce“ bydli. Nimo toho je po wojowanju z njej ji prajil, so dyrbi wona holu ke jeho hosce hicž, hdyž može sa swobnu draštu, kotruż bžche ji rosdrěl, druhu dostacž. Hdže tuta bydli, pak njeje prajil. — Hačzenjež nam to tele wudawanja z pschedhladniwosču wobhladowacž, dha tola njeje njemožne, so wón „z tudomneje kreatiny pokhadze“, dokelž je tudomnu narěč rěcžal. Po sdacžu je też tu jara derje znaty byl. Dźiwaja na tole nowe swěrjenje prošu kriminalne wotdželenje w Budyschinje zjawnosci hischcze junu wo zobudženje pschi pytanju za slóžnikom.

— **Komjej so spluschioj.** Sobotu popoldnju w pjatej hodžinje plóschi so mlody sapschak na Mužakowskej dróhy dla pschitrjteho woza, kiž prjedy njeho jedžesche. Se wulkim woremachom pschehaschcej konjej doprědka a pschezjahnyschcej jón. Pohonez spytasche jeju z zylej mozu sadžerjecz, schtuž pak so jemu njeporadži. Pschi tom so je woza žuny a padze do postronkow, hdjež wišaso wosta. Sto krucze sa wozo džerjo, wlecžesche so na 100 metrow pod wosom dale, donidž skoczeži do nadrósneho khódnika (trotoara) rasshyschtej a tam sastaschtej. Pódla troschku rostorhaneho pjesla a wobodrjenych schkorni njeje so ponkczej (dobom wobhedžerjej) žaneje cžełuje schkody stalo. Tež wós wosta njewobschkodženy. Zona pschi tutej straschnej jězbje na wosu wokasche a tak so wulka cžerjoda ludzi nabža. Samozdatny bžche se Strože pola Huczinu. Skoczerji so sa dolhi cžas smětwowacz njemožeschtej.

— **Njesbože.** Sobotu popoldnju kolojěduy na rózku Schulikeje **dróhi a Lawskeje hažy**, dokelž bžche **jemu spinadło k nasadtupjenju japrajiko**, do wošobowcheho auta **znaty**. Sražanje hischcze njebžche pschescježke, pschetoż kolojedny bžche so jenož w mjesowczu lohko wodrobrěk. — Druhi dżeń swjatkow **njedaloko Hauboldez rězarnje** pschi Drjewowych **wikach** jedyn **tudomny** a jedyn swonkowny **auto** do so **srasshychtaj**. Wožoby pschi srażenju do schkody njepschindžechu. Na mětnje njesbože so hnydom mnoho ludzi sbeža. Schkoda, kotraż je na wobémja nastała, je **pomérnje** znadna.

S **Roswodez.** Sjawny pucz z Roswodez do Wbohowa je dla nażywowanja na Roswodskich honach wot 8. hacž do 22. junija sawrjeny. Jězdny wobchad pokasuje so na Budestezy.

S **Boschez.** Tudomna dobrowólna wohnjowa wobora swjerzi pschichodnu njedželu 12. junija w Urbanez hospodarstwje. Wschelake poschizenja su pschichowane, so žmě so swjedženi pornjo dotalnym derje widjecz dacz.

S **Kubschiz.** Porschifti a Bartiki polawnischi khór běschtaj ludzi na sandźenu sjedzu do Dittrichez sale na polawnischi wjeczor pscheproschtoj. Jako běsche po sawodnym thérluscha knjez farar Handrik wschitkich wutrobnje powital, pschednoschowasche knjes Wolfram z Drjezdżan wo najtaczu polawnischich chórow, wo jich rosčerjenju a wuznamje. Wón wopisowasche dale, kak so nasch lud předewanja pschezo bóle zradnje, ale kak pak na njeho predowanja tonow hluboki sacžischcj cžina. Wjeso hudžone sacžecze bywa w naschim ludu pschezo swjerschnische, też we zyrkwjach. Knjes Wolfram pschednjese nekotre tajke swjerschne thérluschze, pornjo kotrymž stare thérluschze nacžischich wótzow, kaž „Kak rjenje swjezi fernicžka“ atd., zyle hinak wo dowerjenju k Bohu rěcža. S dźakownej wutrobu rosenđschu so pschipoškucharjo.

S **Bukez.** Njedželu psched tydženjom wuleeza žehi nasche pěwne towarstwo „Radosez“ se swojimi hosczemi na horu Jeschken w Němskich Czechach. Po njewobstajnym wjedze zylcho tydženja naž hižo rano sahe lube Boze słónczko witasche a do pschihody wabjesche. Rjana cžejdóla lubych spěwarjow a hosczi je swojim lubym dirigentom, knjesom Wielu z Bomorz 1/25 hodż. na Lubij wotjedže, kotraž tam na 120 dobrych Sserbow a też nekotrych Němzow srolesce. Wot tam cžah po 5 hodż. z nami do Zitawy khwatasche a tam hnydom karti do Liberza dostachmy, tola tak jara zdwórliwy němski revizor pažow, to sa prawe njepjsna, so tajku dalotku jěbu na nasch wupcas k pschesitnjenju krasnje wuzeeny, a tak wulutpukmy w Krazawje. Podachny so pěchi na pucz na horu Jeschken. Pucz běsche daloki, tola tak krażny wuhlad a horaty kraj je tola mako z nas widzalo a tak pschi wschelkich widzenjach hódnych wežkach pschijnowachmy stónčnje na tutu hodrisku horu. Prjedawschi program běsche so wešo pschemenił, a tak naż nekto nekotsi lubi pschecželo z cžejeho naroda tam powitachu, na cžoż so knjes Lubjenski, pschedsyda towarstwa, lubje dźakowasche. Hdyž běchmy so tam na horje pohulnili, wrócžichmy so do Liberza k zhromadnemu wobjedej z tamnymi pschecželemi a towarschkami, z kotrymiž nekotre cžane hodźinki se spěwom pschežiwichmy. Pschecrucže so nam minutku a potom dyrbjachmy so zaso naskarjecz do naschcje Łužizy. Kóždenu je so spodobalo, tutón krażny krich sentje a jeje wobydlerjow wobdźiwacz a wobhladacz, nasebacz spróznych nohow knjezjeske prysłate žiwjenje hacž do lubeje sherbskeje domizny. Sa tole wschitko pak smy naschemu lubemu sherbskemu wuczerjej, knjesej Wjeli najwutrobnischi sherbski dźak dołżni za jeho hohrsku prózu, kotruż je mél dla wschelakich pschicžinow pschetrasch. A za srjadowanje tutoho wuleta pschiwolamy jemu zhromadny dźak ze sherbskeje wutroby.

S **Radworja.** (Njehduschi wójnsky jeczi!) Njeswacžidlska wotnoszka němskostatneho sjednoczenja nehduschich wójnskich jatych wotmjeje djenża wuteru (3. dżeń swjatkow) wjeczor we 8 hodż. w hoscženzu w Cžornym Hodlerju pschiwabjenskich zhromadżinu. Towarsch Lorenz rosprawja wo programje politiżu a konfesionalnje zmje neutralneho němskostatneho sjednoczenja nehduschich wójnskich jatych a wobsebje wo wuplacženju dobrowólcžow a sanitetnych midow nehduschich wójnskich jatych. Na zhromadżinu su też wschitcy towarschosco wutrobnje pscheprosheni, kotiż němskostatnemu sjednoczenju hischcze njepschisłuschcja.

Se **Spytez.** Dla nażywowanja na Spytezanskich honach wot 7 hacž do 15. junija staj sawrjenaj: Sjawny pucz se Starych Spytez na statnu dróhu pschi narasschinu wujesdże, jězdny wobchad pokasuje so na pucz se Starych Spytez, psches Cžornu Wodu; dale sjawny pucz z Nowych Spytez na statnu dróhu, jězdny wobchad pokasuje so na pucz se Nowych Spytez do Maleje Prahi abo Cžerwjenu Rożliz.

S **Pěsez.** Tudomny hosczenz, kiž sudniże na pschedań pichnidże, kupi nasch wjesnjan, knjes Jan Nedźela, a jón w blischich dnjach pschesewsnje. Hižo hrożesche strach, so so nam sasso jedyn statok z naschich serbskich rukow poshubi, tola nam wosche so hischcze w prawym cžasu sadžewacz. Tak pschindże nasch hosczenz do cžiste serbskich rukow, na cžimż so też wosebje wjeselimy. Na hosczenzu wotpocžuja też hischcze wschelake druhe prawa, kaž klamarstwo a rěmišstwo atd. Jara pschijomne by bylo, hdy by so prénische sasso do skutka stajiło, tak njebychu hosposy trjebake po kóždym punczkit zokora abo druheho do pol hodźinu daleneje wjby abo do hischcze dalscheho města běžecz. A tak mjersaje halle je potom, hdyž su kokejowe bunczki wulětake.

S **Kulowa.** Tudomna kowarska, samkarska a klampariska jenota je žehi nowu khorhoj kupiła. Je arzymišchnik Scholta je khorhoj zyrkwinizy poswjecził. — W pośledním posedženju zyrkwinskich pschedstejczerjow sniżichu zyrkwinski dawk wo 10 na 9 prozentow. — Ratar Mikkawsch Mikeła je swoju khěżu na Kamjenskej dróhi pjeczu za 18000 gr. tchatarjej dr. Nitzponej z wottorhanju pschedał. Wón chze na jeje městno rjany nowotwar stajicz.

S **Kamjenza.** Sandźeny pjatk pschinjese naschej wokolinje zyły rjad cžejkich njewjedrow. Prěnje hrimanja rospuschczichu so wjeczor wokolo 6 hodż., zim sležedowachu wjeczor wot 10 hodż. dalsche, kiž hacž do połnozy sahadżachu. Wschitke njewjedra pschewodżachu zylne sliwokże deschcze, kiż běchu z cžasami tež z krupami nametschane. Wone so tak na semju nalachu, so w mjesze wjele pinzow powodżichu, tak woda w delnich twarjenjach Wojerowskeje dróhi we wschelakich pinzach pschez mete wysoko stejesche. We Jěžowskej a Zitrowskej wulitsche je z Cžornym Halschtrowe je swojich brujowe, stupił. Se nezy dyri błyst do jenoho domu a tžechu khěżro wobsłódkodzi, wokoło 11 hodż. možachu my wohnjowu zwěrčinu k Wósslinkej wobkedżowacz.

S **Kamjenza.** Sobotu doposchdnja wokoło 10 hodż. je fady Bombrucha cžah 74 kilneho inwalidu Waldhausena z Bambrucha pschejeł. Njesboże sta so pschi żelesnitnim pschekhodże dróhi do Nadróżneje Hrabowki. Jako cžah je Kamjenza pschijędże, pschihna też z Bambrucha cžežiły auto, kiż hischcze tři metry psched cžahom pšches kolije sadże. Waldhausera, kiż tohorunja pšches kolije dżeschce, njebežche pak cžah pschikhadżecz widżał ani słyschał, dokelž wobsi cžežko słyschesche a hubjenje widżesche. Lokomotivnik pak cžežiteho auta dla staroho muża widżał njeje. Lokomotiwa jeho zhrabnu a jeho nehdże 10 metrow hobuwlecžesche a jeho na rukowaj, nohomaj a hlowje cžežko srani, so bórzy na to wumrě. Cžežko morjeneho na Kamjenske katolske pohrjebnischcžo dowjesechu. Żelesnitši pschehjod ninia sawjerow. Najwjetschu winu na njesboži ma wjednik cžežiteho auta, kiż je tak krótko psched cžahom pšches kolije sajeł a lokomotiwnikej wuhlad saracžił.

S **Klětneho.** S 1. junijom je tudomny knjes wuczer Schmidt po wósomkětnym stuttowanju naschu schulu wupuschczik, so by so sa kantora do Hertwigswaldawy pola Zahana pschejmdlił. Na jeho městno stupi knjes wuczer Erich Berger z Goldberga.

S **Běłeje Wody.** W nozu na sobotu spyta žehi krawz, kiż na Josefowej dróhy bydli, zjiwjenje wsacz. Zjiwjenja žyty skoczi do tudomneje dźěłacžerskeje pluwarnje. Tola we wodze běchu pschemnyli a sasso wulěli. Kaž so poweda, njemože wot wschelakich ludzi dołżne pjenjezy dostacz.

Hospodarski rozhlad.

Wutoru, 7. junija 1927

W Barlinje njebě sandźenu sobotu ani bursy ani produktowych wikow. Schtož z powěsczow zhoniny, žito dale na płaczišim dżerži.

Pschisitajcej pytaja:

Pohoncža w Budyschinje, na Drjewowych wikach 25 l so dalsche wukasuje.

Kachlesczerscži, Römer w Budyschinje.

Pscžarscheho, Rychtar młódschi w Hródku, Drjezdżanska dróha 60.

Holzu do donnu, w Budyschinje, Lubijska dróha 33 l. — Hanuscha, schrodnik w Rakezach.

Dżělarjerki žwójbu knjezi dwór w Semichowje.

Dżělarjerki, Moriz Wobst w Budyschinje.

Na pschedań:

Jałoscza, 3/4 letna w Salhowje 10; — wyšokokuncželna we Łahowje 16.

Lišjaka, Kral, tkblerž we Koblenzu.

Kocže pczołow, 7 w Sdżeri 18.

Prosaca, knjezi dwór w Błobschojzach pola Hródka.

Kokoschow, 7 a khapon w Hródku, Hornjerčka haża 20.

Kolo, motorske, Riedel w Dobrunschi 35e; — holczaze, Tüpfer w Budyschinje, Bleichenstr. 6.

Wóz, dżerżazy w Budyschinje, Lotzowa haża 16 III, na prawo; — hospodarski, 60 zentn., wozjrać we Sslonej Borschcži; — hontwinski we Wawizach 7.

Runklizu w Czenzjerzach 2.

Młócžak, ssubczakaty z cžišczenjom w Zužzach 4.

Kóń, 12 letny, parkowa korczina w Nowej Wsy pola Njeswacžidła; — k rěsu, Laraš w Hodżiu 112.

Błot, młody, hylny w Cžišczach 7.

Byk w Drežzach 25 pola Łasa; — 1 1/4 Rinny w Dobroschczach pola Plužnikez.

Krawa, hylna, wyšokokuncželna w Nowej Wjesy 2 pola Suczinu; — wyšokokuncželna z druhim cželeczom; — wyšokokuncželna w Mejchizach 46; — wyšokokuncželna we Rabozach 66; — wyšokokuncželna w Huczinje 30; — wyšokokuncželna w Dobroschczach 11 pola Plužnikez; wyšokokuncželna w Hnajschczach 19; — wyšokokuncželna w Pětej Horje 20; z cželeczom w Bělczach 7.

Wischnje na pschesadżowanje:

Na statnych dróhach: Budyschin, k połnozy a k połonju, hobotu 11. 6. dop. w 10 hodż. w „Gärtnerbörse“ we Budyschinje na Mjasowym torhoschczu; — na dróży se Kerlicz do Mucžinicy, schtwórtk 9. 6. dop. we 9 hodż. w hoscženzu „Reichsadler“ w Lubiju;

Sslonej Borschczanske gmejnske hrjedn 8. 6., wjeczor w 6 hodż. w Schubiz hoscženzu w Sslonej Borschczi.

Wujesdżanske gmejnske wischnje 9. 6. pop. w 4 hodż. we Schowczicy koreżnje pschi dwórnischczu we Wujesdże pola Lubija.

Njesnarowske Siwoschczanske schtwórtk wjeczor w 6 hodż. we Mikanez hoscženzu w Njesnarowach.

Ssudniżzy na pschesadżowanje:

schtwórtk, 9. 6. 27

w Budyschinje na sudnischtwje: Kolesarški a motorski cžapor, žonjace koło, schijacze maschinu, blido regulator, 3 kladwery, stejacy cžahnik, blido sa pišanski stroj, plischowu garnitury, wolijowej wobrasaj, stejacej schpihelaj, gramafon, knihowej thamoraj, stejacu elektr. lampu, 6 pišanskich strojow, kwětkowy stejak, nóznej thamoreżkaj, pišanske blidże, sofa, wuczahowanske blido, bjusteju, verziko, wulki schpihel, 4 stejace cžahnili, 13 blidowych cžahnikow, 6 salonskich cžahnikow, 2 klamowej thamoraj, pjenjezny thamor, pokaza maschina, żelezna rjada, rjezaz, klumpa z 3 mtr. truby, woknaze wobirki a wokenżky, wodowej turbjeli po 4 mtr. taflaty ruczny wós, njewobkowanu farv, praże, knihischijaza maschinu; motorske koło 4 PS., mutowaza maschinu;

w Kamjenzu w exerzérowanskej hali, dop. w 11 hodż.: Sspiwowe hrabje, trawuschwjeł, bérunschadżał, 75 lohkich khabatow.

Ssrjedu, 8. junija 1927:

w Njebjelečzicach, dop. 1/29 hodż.: pischowy sofa. Kupzy jenoh: so w hoscženzu;

w Nowoslizach, dop. w 11 hodż.: Dolhi schpihel, regulator, schijaza maschinu. Kupzy jenoh so w hoscženzu.

Na pschenajcež:

Pěschowa jama, dokelž woda bliško, so hodżaza za dżelanje zementowych tworow. Dalsche wuiasuje tkblerž Rychtar w Kelrach.

Trawjenje w Trebuschkich honach, wschitko hromadże 24. junrow w małych łěsach pondżelu, 13. 6. dop. we 8 hodż. na Brěsowczanskej tuzy.

Skrowe cepeše.

Produktowe wiki w Barlinje dżenża dop. 3/11 hodż.: Wiki su hischcze jara znadne. Tendenza dźiwajo na žywam njepschikhodne wjedro, sterje skruczene.

Dop. 3/12 hodż.: Kaž psched hodżinu.

Z Łužicy.

* S **Hodrachežiz.** W nozu na schtwórtk je žehi njeżenjena fabrikska dźěłacžerka Klara Kokottez, kotraż pola swojeju starscheju bydleschce, z pkunom zawdala a na to wumrěła. Wona dźěłasche w jenej tudomnej fabriży. Pschicžina samomordarskiwa njeje znata.

* S **Bretschorfa.** Sstejedu je tudomny wobydlerž Jan Pjemiq wumrěł. Wón běsche Boże stwórjenje po ikhodże znak dele padnyk a běsche žehi nov uknyk a so na zjapje znanik. —

Pčołarjowe winowalosče w juniju.

Na dwórnaj słónczejnymaj dujomaj na łónzu rózownika so pczołki k prędujemu rasej rojachu. Někotsi pczołarjo su też hižom wjele cžežiłi. Derje mjedu nanoschče njejbu jenoż žylne lidy w krajinach je saźnim łężenjom, ale też někotre, kiż běchu domach wostale, pschinježbechu z bohatcho žadowehe łężenja k płastnemu mjedu. Nětk knjezi słónczenje nas nuimeta a nětko rěka nad nakutowanymi muzami pczołkow i fujsfom wotiacz. Schtóż rosumi, wotuczene pożadosče w pczołarjej swójbje pschecžišwo žehi wuhrawacz dacz, je nad nimi bohaty, to rěka: wón sadżewa rojenju, dogpije, so pczołki kelej ponowjeja, płaluje naimrjep matki a nowe lidy a nedź, nedź! Wěšte pokiwy dawacz, na tymle mésinje wjele znihyła nima, wone bychu dyrbjale pschekrótke wupadnyez; też je cžežko jahady podawacz, kotreż so za kóždeho pczołarja a jeho pczólnizu pschihodża. Pczołar dyrbi swoje nahrawy je samuineho zaczuca cžiniez.

Kak pczołari sradżesche? Dołhoż hać pczołki kóschi k twarjenju pokasuja, powěznje zyle frjedne sčežiny do lehnjerkinje, ta to poda latrycze lehnjenske płaste do njedolnoje a pschihrunje pożadanju sa płahowanjom tratow pschi kolczowym wobtwarčiu hibanje. Sku pak w kolczu wojage bórki, dha pschijidu wschitke latrycze lehnjenske płaze a matczne bónki do nowehe bydlenja. Malka, kotraż sa rojenjom jědži, wojtanje z kwětkowaznmi pczołkami w starym bydlenju a może je frjedżnych sčeženow nowe hnězdo natwarjecz. To su zbobom tři lěschiny: Sadżewanje rojenja, natwrjse płahowanje matkow a nowy lud. A mjed? Nad zawdżanym łężenjom mjes njesewaze płaze staji pczołar wobkuli za kotste płaze a pschi dobrem łężenjowym cžasu samjeni sadnje prózne płaseje njedolnoje i prénjmi pokniscžemi. Schtóż je latrycze, ma so wele

cijšcjeć. Wa^ne je, so so matkam najpozdišcho 10. junija jenoš 4 hacš 6 cyłych płacjesow w lešnjerni wostaji, pschetoš łónz julija stónczi so hłowne pschinoschowanje mjedu.

J.

Nowe mzdy ratafskich dźĕłaćerjow.

W cźišle 115 „Sserbšcich Nowin", 18. meje 1927, wosjewichmy hjom ras mšdy za ratafskich dźĕłaćerjow. Dokelš pak bĕchu tam nĕkotre smułki, wobsebje, schtoš mĕšacznu mšdu za łónišce nastupa, pschinjeseny naschim cźĕłcjenym cźitarjam a cźitaćkam dźensa tutón wuworjeźganh tarif, kiž wot 16. haprleje 1927 płacš. Pokazujemy naschich cźitarjow wobsebje na spódnje ryadki tutelo nastawka, kiž su jara wažne za wschitkich dźĕłaćerjow w ratafstwje, kotriž mĕšacznu mšdu dostawaju. Dokelš durbi łóžby dźĕłaćeŕ a łóžba dźĕłaćerka njech dźĕła za hodźinu abo tydźenšu mšdu, abo łóžby cźeładnik, kiž mĕšacznje žwoju mšdu dostawa, wo tarifje derje wobhonjeny bucź, njech žebi łóžby tuto cźišku sthowa.

Wo rozrisanju powyschi so mšda wot 16. haprleje 1927 wo 12½ pjenjezka w najwobschišchi mšdach mužow a žonow. Druhe žadźby mšdow w hotowych pjenjesach powyscha so w žamžnym womĕrje. To wuchini powyschenje mšdy wo 6 prozentow pola mužow a 10 prozentow pola žonow. Pschiložli po tarifje w hotowych pjenjesach wostanu njepschemĕnjene.

Potajkim dyrbja dźĕłodawarjo wot 16. haprleje 1927 sćĕhowaze mšdy płacźicź a dopłacźicź:

Hodźinska mšda

	za muźšich	za žónšc
14 a 15 lĕtn.	12 pj.	11 pj.
16 lĕtnym	13 pj.	12½ pj.
17	19 pj.	14 pj.
18 a 19 l.	21 pj. (18 a starsche)	17½ pj.
20 a starsch.	25½ pj.	

Tydźeńska mšda:

	Dźĕłanski cźas:		
	8hodźinski	9hodźinski	10hodźinski
16 a 17 lĕtnych	10,30 hr.	11.40 hr.	12,50 hr.
18 a 19 lĕtnych	11,80 „	13,10 „	14.30 „
20 lĕtn. a starsch.	14,10 „	15,70 „	17,20 „

Mĕšacźna mšda:

	za muźšich	za žónšc
14 lĕtnych	15,10 hr.	15,10 hr.
15 lĕtnych	17,70 hr.	17,10 hr.
16 lĕtnych	19,70 hr.	18,70 hr.
17 lĕtnych	22,20 hr.	22,20 hr.
18 lĕtnych	26,50 hr.	25,90 hr.
19 lĕtnych	30,60 hr.	29.— hr.
20 lĕt. a starsch.	35,60 hr.	33,— hr.

Bydleńški pjenjes: wot 1. 4. 1927 wot 1.10 1927
tydźeńšy 1.26 hr. 1.38 hr. za pschedstejećerjow domu
0.63 hr. 0.69 hr. za wschitkich druhich dźĕłaćerjow.

Swĕzowy pjenjes: 24 pj. za pschedstejećz. domu na tydźeń
12 pj. za wschitk. druh. dźĕłaćz. na tydźeń

Gratowy pjenjes: 20 pj. za muźow na tydźeń
14 pj. za žony na tydźeń.

Wjesby zwonka wsy 1.60 hr. wschĕdne dny, 3.20 hr. njedźelu.

Po jerćenju mjes dźĕłodawarjami a dźĕłaćerjemi organizacjemi so w pschichodze mĕšacźna mšda wjazy po wóśom- abo dźesaćhodźinskim dźĕłańskim cźasu njewobliczi. Tutym dźĕłaćerjam ta mĕšacźna mšdu ma so **pisches zyke** lĕto njeźiwajo na lĕtnje cźasy dźewjećzhodźinska mšda jako pschereństwa mšda płacźicź. Wot 1. meje 1927 so pola mĕšacźnych dźĕłaćerjach po tymle postajenju mšdy wobliczeja. Teź žnjowe pschirażki maju dźĕłodawarjo po § 8, liczbinku 7 tarifneho rjećenja nĕtko teź jenoš na dźewjećzhodźinski dźĕłańški cźas, kiž so pisches zyke lĕto liczi, płacźicź.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

S **Pirny.** Wćera wjećor pschicźeše tu žerbšti prozitjon s Krupti a wosta s wjetšcheho dźĕła we „Wettinskim dworje" bliško przedawschich kalarnow shromadnje *pisches nóg.* Nĕkotši dojĕdźechu hišće wjećor pisches Drježdźany do domizny. Dźensa rano bĕchu tu w kat. zyrkwi žerbšte kemšche. Wožu michu mĕjesche wyšokodostojny knjes farar de Lasalle, mjes tym so jedyn wućeŕ jako šobuputnik mózne na pischećelach žerbšte kĕrluschke piskałsche. Zyła zyrkej bĕ polna, nałićźichmy jich nĕhdźe 150, mjes tym so bĕchu w Krupzy nĕhdźe 190 hromadźe. Wjedro na dalołi pucź wschak je kĕźa žwjatki wschelake dosć bylo, tak so su naschi putnizy cźopkotu, dešchcz a stónczinje teź zhłódne jomne wjedro mĕli. Njech pak su žebi prawje horzu wutrobu domoj pschinjeśli a bohate Boże žohnowanje.

Přilopk.

* **Kotra je najzejšcha žónšta žwĕta?** S Galwestona w Texasu w Połnóžnej Ameriju wotmĕ so wulke wubĕdźowanje wo rjanosć, na kotrymž so sastupjerjo wschom zusch krajow wobdźĕlichu. Rosrisarjo pomjenowachu knjeżnu Dorotheju Brittonez s Jerjey-City za kralownu rjanosće zyłeho žwĕta a pschijiwolichu ji 2000 dollarow myta a žlĕbornu plaketu. Druhe myto wo 1000 dollarow dosta knjeżna Ada Williamez s Floridy, tśeće myto wo 500 dollarow knjeżna Blancez s Luxemburga. Sydom dalsche myta wo 100 dollarow dostachu 3 Amerićanki, dale sastupjerka s Francowskeje, Italskeje, Kanady a Schpanskeje.

* **Wy, teź najrjeńšchi njejsće.** Univerzitny profesor studentam pschednoschnje wo rudnych sćĕhowkach pjanioze pola starschich žonow, wo kotrychž so zenze rjeź njemože, so su hdy rjane byle. „Hlejće, moje knjenje a moji knjeża, na tutej wobłobje widźomne sćĕhowki ... Wona je lonprajeny typ pićkow. Wobhladajće sej jeno seje wmorzene mjeschcjo, sadźanej wocźi, cźerwjeny nóš, hłudny wuraz, tołsty žiwot hjese wschese formy ... Jena studentka, kotraž bĕ dołho dosć pschipožłuchała a kotraž bĕsche wo swojej a jeje rodu rjanosći pischeźwĕdcźena — wona je wschitku „Venus" mjenowachu —, wobhladowaschе sej profesora wot hłowy hacš k nohomaj a torźe jeho we žwojim pschednoschku: „Nó, knjes profesor, Wy tón najrjeńschi teš njejsće!" —

Najnowiše z cźełko swĕta.

— **Schkrowa powĕsć wo wjedrje sa jutšichu žrjedu:** Scherjate wjedro. W Jendźelskej žame wjedro.

W Essenje pschi žwjatkownym žwjedźenju delnjorheinskeho lĕtanskeho towarstwa wustojny lĕtaŕ Wagner nad lĕtanischcźom lĕtaźo na pschihladowarjow reklamowe papjery dele mjetasche. Nadobo lĕtadłowy motor zapraji a lĕtadło do luda padże. 12lĕtny hólz jo srašy a 9 wožobow jo bóle ako mjenje cźežko sranj. Lĕtaŕ wotschaš cźanwom poćerpi.

*

We Wittkowizach pola Krakowa w Pólšlej je pólvernik do powĕtra selcźił. Pisches 500 wožobow je jo sranjko. Njejbožo je cźim wjeśche, so je po rosbuchnjenju 130 000 kilogramow šĕlneho pólora je blišlo šladźischcza chloropikrinoweje kišalinu pali, kotraž jo k dźĕłanju munizije trjeba. Sranjenych je wjacy dyźi 500, z kotrychž je jo 130 w domjazym wothladanju wostajiło, mjes tym so žu je druhi do Krakowskich chorownjow dowjesli.

*

Franzowskaj lĕtarjaj Costes a Riguot, kotrajž staj jo na lĕt s Parisa do Chiny puschcźiłoj, staj wichora dla dyrbjałoj swoje leźenje pola Tadźila na tónzu Uralskich horow pschetorhnucź. Jeju leźenje je 22½ hodźinu trało. Lĕtarjej chcźetaj jo do Parisa wrócźicź.

Nowe knihi.

Dźĕłowa schula je nam dorosćenym se sažneje młodosće snaty wobras pózdnjeje schulskeje jstwy dopołnje pschemĕniła. Nĕhdy wućeŕ z bóle ako mjenje pschećelnej mjechipomoznju žwarow a kija małym mośham macźisnu wĕdy, kotraž bĕsche we wucźeńskim planu pschiprawjena, nanucźowasche. Nětk pak tłóźi so žyła hołzow a hołzow je žiwym wukonjenšim wjeselom wokoło wućerja, so buchu shromadnje śledźili, pytali a wukmyli. Ssebi sam nadźełacź, žamžne twarjenje je klucź k woprawdźitemu wukubłanju, je potajnišwo nowe schule, kotraž žebi pomału ale dobrocźesźaj swój puć ruba.

Tola pschi dźensnjischim wjelestronstim roswucźowanju njemože wućeŕ swojim dźećom pschezo na wschitke praschenja wotmołwjeć, dwĕle swoistronicź; cźełsćho je to sa mjeńsche schule na wjach, nimale njemóžne pak we schulach ś jenej rjadownju. Jena myślicźka, kotraž dobrycze w žebi khowa — a tajka je dźĕłowe roswucźenje — pschewinje pak wschitke sadźawki a wothdźerjowanja. S nowymi pádagogiskimi nadawkami nastanu nowe methodiske puće: wućeŕ staji swojej małej žyle knihu na desku, kotraž budże młodźinje bórsy žwérny pschećel a spuschćiomny radubawar na wschitke praschenja, na kotrejž wućeŕ dła mało cźasa žam wotmołwicź njemóže, „Mały Brockhaus". Kniha k pytanju, to je woprawdźe nowa myśl; pschetoš tuta kniha njedyrbi bycź nĕhdźe žuche knihjisko, a teź niz nusne sło. Kak móże pod rukomaj wuschikowano wucźerja pytanśa kniha šo scźinicź k žórlu najžiwischeje wĕdomosće, radosćneho žamostatneho myślenja a k pokładej nastorkow na wschich polach wĕdy a samóžnosće, skrótka, kak móże „Mały Brockhaus" sa žiwe dźĕłowe sjednoćenstwo mjes wućerjemi a dźećimi w schulskej rjadownji k njeparujomnemu radupodawarjej a lubemu pschećelej po pschedobdyć, to wopitanje s wutłojnymi śtowami je žamžneje praxiju wućeŕ C. Broglie we broschurzu „Der Kleine Brockhaus in der Arbeitsschule", kotruž nakład F. A. Brockhaus w Lipsku

C 1 sajimanzam s wucźerstwa bjese wscheho swjasanja pschipośćele. Tu je woprawdźe nowy puć pokasany, płodna myślicźka wušlĕdźena, witany pomognik namakany sa dźĕłowe roswucźowanje, kiž je sakładny stok noweje schule.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Wokrjesny žejm je 29. haprleje t. l. **wustawki wo źĕranju datka na piwo** wobsahujuce. Ministerstwo je wustawki dowolilo a wone s 1. julijom 1927 do mozy stupicź, wone wuńeza wot wocźišcźenja tuteho wozjewjenja na hamtskim hejtmanstwje w Budyšchinje na Bišmarkowej drósy 21 wó swje cźo. 10 sjawnje k wobhladanju.

Gmejnam hewak wobdźĕlenym so cźišcźezane wustawki hischcze pschipósćelu.

W Budyšchinje, 2. junija 1927.

Wokrjesny swjask hamtskeho hejtmanstwa.

Do wikowanskeho registra je so dźenża sapisało:

1. Na łopjeno 403, firmu **Twarjenju maschinow a mišnow Hołbjan a Frauenberger** w Budyšchinje nastupaja: Prokura Waltera Frauenbergera a Erharta Frauenbergera je saschła. 2. Ń łopjeno 818, firmu **Korla Mitbauer** w Budyšchinje nastupajo: Korla Mitbauer je jako mĕjcźel wustupił. Pschekupnzowa mandźelska Marhta Ida Mitbauerowa rodź. Schnieběz w Budyšchinje je mĕjcźelka. 3. Na łopjeno 886 **fabriku metallowych tworow bratraj Salmaj,** tow. ł wobmjej. ruk. w Budyšchinje nastupajo: Pawoł Preibisch je jako likwidator wustupił. Sa likwidatorow staj postajenaj pschekupzaj Kurt Rosel a rĕčnik dr. Korla Hentzschel w Budyšchinje. 4. Na łopjeno 916, firmu **F. Schlerath,** akz. tow. w Nowej Wjsy nad Schprjewju nastupajo: Prokura Kuria Krügera je saschła. 5. Na łopjeno 1044 firmu **Pelz a Schneider** komand. tow. w Budyšchinje. Wobsobinzaj rukowazaj towarschnikaj staj motorowy samkarski mischtr Oskar Pelz a pschekupz Wilhelm Schnieder w Budyšchinje. Towarstwo je 1. haprleje 1927 założene. Towarstwo wobaj towarschnikaj shromadnje sastupujetaj. Jedyn komanditist je sastupił. (Wobkhodna družina: Wikowanje se hamotbodami a pschijatluschnymi wĕzami sa auta, wuporjedźerja. Wobkhodna mĕsnosć je na Lubijšku drasy, mĕstne lisćinowe cźiško 939).

Hamtske žurnalistwo w Budyšchinje.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Na łopjeno 139 wikowanskeho registra, nastupaja firmu M. Hesse w Kamjenzu, bu dźenża sapisane, so firma w pschichodze Kurt Benad rĕka.

W Kamjenzu, 16. meje 1927.

Hamtske žurnalistwo.

Towarstwowski powĕstnik.

Budyšln. „Nadźija" so wutoru po Swjatkach njezeńdźe.

Domowina cini kedźbliwje na wšotowarstwowski zlĕt, kiž budże **17. julija 1927** w Radworju. — Wosebite prĕća a namjety njech so bórzy pripóscelu předsydze k. fararjej Sewčikej do Khróšcź.

Sowrjecy. „Sołobik" spéwa pŕich. štwórtk, 9. junija, wjećor 1/2 9 hodź. pola Palerjec. Dirigent.

Zjednoćenstwo serbskich wucźerjow zmĕje srjedu, 8. junija, dop. w 10 hodź. w Serbskim Domje swoje posedźenje. Wšitcy serbscy wucźerjo we službje a na wotpočinku so z tutym pśeprošuja. Dźeńški porjad: 1. Rozprawa předsydy. 2. Rozprawa pokładnika. 3. Wólby. 4. Naše mĕšanorĕcźne šule w knizy: „Die Wenden" wot O. E. Schmidt. 6. Wšelake. Kral, předs. Krawc, zapis.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšchinje. — Za lokalny dźĕl a feuilleton: A. Dučmar w Budyšchinje. — Za hospodarski dźĕl: Arnošt Bart w Budyšchinje. — Za nawĕšcźik: C. Janak w Budyšchinje.

Britwje, truhanske aparaty a nožiki,
:: **wótřeńske rjemjenje** ::
poruča w najlepšim wuwjedźenju
Ernst Frich, britwjowa a točerńa na Tŕełanskej drózy 4
Wosebita točerńa k britwjam a chirurgiskich instrumentow kaž teź wšeho krawskeho gratu.

Princeske suknje, košle, žonjace khołowy, jaki, košlowy płat, kopriwinu, bĕło a pisane łožowe šaty, dopołne šlatkki jara tanjo **K. Erler** w Budyšlnje na Žitn. wikach 11, znapŕeća hosćenca „Stern".
Rĕcźi serbskił Telef. 3519.

Wysoko- sućelna **kruwa** je na předaj
w Hasiowje čisło 7.

Marmorojty šćerk
(Kies) za rowy a zahrodki ma najtuńšo na předaj
Erwin Giebner
w Bud na Drjewowych wikach 7
Telefon čo. 2907

Kruwa z čelećom je na předaj
w Krakecach čo. 30.

Wuporjedźenje wobuća
solidnje a tanjo
w najkrótšim času.
z ruku šite
z drjewowymi hozdźikami
Ago (bjez šowa a hozdźika.
Crepe-gumijowe póduše
so na wšě črije přidźija
Heinrich Mohr
w Budyšlnje, na Žitn. wikach

Bornicy
předawa přijimuje
Paul Bennewitz
w Budyšinje

Zbytki woskowanych tkaninow
žórtuchi z kožanych tkaninow, pikrywy na blida a sofy tunjo pola **J. Erler** w Budyšlnje, Zw. Lawsk. hasy 2

Za wšĕ dopokazy lubosće a dźĕłbraća při sunjerći našeje lubeje maćerje
Marje Žurowcje rodź. Waldźic
wuprajimy so wšitkim přećelam, susodam a znatym za paćerje a wĕnecy wot wutroby
Zapłać Bóh tón Knjez!
Wosebje prajimy wysokodostojnemu k. fararjej Cyžej a k. wucźerjej Seyfertej w Hajnicach kaž nošerjam dźak.
Tebi, luba maś, hišće wutrobny dźak. Bóh njech zapłaći Tebi wšu prócu a horjo z njebjeskim mytom.
W Mnišońcu, 4. VI. 27 **Zrudni zawostajeni.**

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

«S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1 30 zł. hr. Do wukraja 13 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjec knihiličkečnja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 131 | Budyšin — Srjedu, 8. junija 1927 — Bautzen | Lětn. 86

Wo Chamberlinowym lětu.

Wobžarowna njepohoda je ozeanskemu lětarjej Chamberlinej a jeho pschewodžerjej Levinej derje zakłuženy triumf hładkeho pschilečenja w Barlinje zarjekła. Schtož je žo šhožankej Lindberghej schlachčiło, je žo njesbožałej Chamberlinej sapowědźiło. Chamberlinowy wulkotny tkutk žo wěso ſ tym njesmjeńschi. Jeho benzinowy skład budźišče do Barlina božahał, hdy budźišče žo wón nad Němskej njesahłudźił. So je wón nad Němskej puć smylił, je žo ſ njedožahazymi pschihotami pschiſłuschnieje němſkeje strony sawinowało.

Se ſpodźiwanjom žo prascheja, cžehodła žo Chamberlin, hdyž bě žo nad lětanischčezom w Dortmundze bjesdwělnje ſwěſćił, njeje ſ němſkimi lětadłami do Barlina pschewodźił. Hdyž bě Chamberlin nuſowany, pola Eiſlebena lětadło k ſemi pschiſtajićej, mózheſche žo wón hakle sa 4½ hodźiny na dalſchi lět puſchćić. Po pschedležazych powěſćach běchu ſastojnizy Halleſkeho lětarſkeho wjednistwa k njemu pschiłhowatali, tola mylł jim njebě pschipadła, ſo bychu lětadło wobſtarali, kotreż by amerićanſkeju lětarjow do Barlina pschewodźiło. Dokelž Amerićanaj němſkeje krajneje khartu njeměješchtaj, žo ſabłudźiſchtaj. Barlin ſmylnſchi běſchtaj nuſowanaj njedaloko Khoczebuſa na tonidlatu łuku žo dele puſchćić.

Wo tym, kak je leczenje wotběžało, ma ſo ſłědowaze ſdźelić: Nad Atlantiſkim morjom ſtaj Chamberlin a jeho towaršeſch pſchibódne wjedro, pſchede wſchěm wětr do khribjeta, měkoj. Hdyž pak ſo Europje bliżeſchtaj, ſo wjedro ſhubjeńſchi, a to nad kanalom a Jendźelſkej. Sadźeſchtaj do ſyłneho krótkowjeczorneho wětra, kotryż jeju k wulkemu wokokopuczej nuſowaſche. Nad franzowſkej mjeſu pola Boulogna ſur mer pschelećeſchtaj a potom kurs ke Koblenzej wſałchtaj. Hacž ſtaj nad Koblenzom pschelećałoj, njewěſtaj. Sa to ſu jeju bjesdwělnje nad Koblenzom ſwěſćili. W rańſchich hodźinach ſwjatkowneje **póndźele** jeju tolſta mhła wobda. Sso ſabłudźiwſchi pſchedaloko k pokodnju ſlećeſchtaj a ſtónčnje ſo benzin pſchetrjeba. Tohodła dyrbjeſchtaj ſo pola Eiſlebena na łuku dele puſchćić. Nowy benzin doſtawſchi ſaſo bo wyſoka na ſtronu k Barlinej ſaleczeſchtaj. Tola ſ nowa ſo ſabłudźiwſchi nad Frankfurtom n. W. pſchelećeſchtaj, hacž buſchtaj ſ nowa ſ njedožahanjom benzina nuczenaj, pola Klinki, 15 kilometrow k ranju wot Khoczebuſa, łětadło na łuzy k ſemi pſchiſtajićej.

W pſcheréšku ſtaj 7000 metrow nad ſemju lećałoj, też nad Němſkej, ſo horom a fabrikſkich wuhnjow bojo. Schtož jim, hdyž nad Němſkej lećeſchtaj, najbóle nadpadże, běchu wyſoke fabrikſke wuhnje a do połow dźěleny kaj. Pſches tołſtu mhłu ſtaj nadobo k měſtu pſchelećałoj, kotreż mějeſchtaj ſa Bremen, woprawdźe pak je to Dortmund był. Chamberlin na ludźi ſawoła: „Hdźe je puć do Barlina.“ Schěſćo muži j.mu potom puć pokaſa.

Wo leczenju nad ozeanom ſtaj Chamberlin a Levin w Khoczebuſu rosprawnikam Barliniſkich nowin powědałoj, ſo ſtaj wſcho hromadźe 43 hodźin pospochi lećałoj, hacž jeju njedožahanje benzina nuſowaſche, łětadło k ſemi pſchiſtajićej. Nad morjom ſtaj powſchitkownje pſchihódne wjedro měkoj, tola nad kanalom ſtaj ſo dyrbjałoj ſe ſyłnym napſchecziwnym wětrom a deſchćom bědźićej. Banker Levina powědaſche, ſo je nad morjom jara ſyma było. Najprjedy je žo jimaj łohło lećałoj, wobcżežnjeſche hakle žo ſapoczachu, hdyž nad krajom lećeſchtaj. Mětha, wětr a deſchcj ſu jeju bohužel k pokodnju ſdźěłałe.

Do wſy Klinki pola Khoczebuſa, blisko kotreje pſchiſtajeſche Chamberlinowe łětadło, „Clumbia“ rěkaze, druhi krócz k ſemi ſjěcz, pſchi cžimž žo jene wolchidło ſłama, běchu žo póndźelu mnohy rosprawnizy, fotografoſo a kinooperateurojo nałajili. Khoczebuſke wobydleſtwo je lětarjow ſ wulkim ſahorjenjom witało. Na měſtnje, hdźež je žo łětadło na ſemju puſchćiło, chodźa wopomnjeńſi kamjeń ſtajićz. Lětarjej njeſtaj dwaj dnjej nicžo połoj a jědloj. Tohodła běſchtaj ſalpanaj a hłódnaj a žo hnydom do Anſorgez hotela w Khoczebuſu dowjeſeſchtaj. Wjeleſtowłowłata ludowa cžišła, kotraž hotel wobkhowaſche, pak cžaſyſche lětarjow widźeczaj a jimaj měra njewoſtaji. Sa někotre hodźiny je wulka hromada ſsožopischeczow wuſnamnych wozbowom, mjes nimi też ſsožopischecže prědženta ſ Hindenburga a němſkeho kanzlera Marxa, bóſchła.

Sahorjene powitanje w Khoczebuſu.

Hižo póndźelu rano bě žo ſchkrowa powěſcź w Khoczebuſu rosſchěrika, ſo je žo Chamberlin pola Khoczebuſa abo Frankfurta n. W. ſe ſwojim łětadłom na ſemju puſchćił. Bórſy po tym žo powjeſcź rosnjeſe, ſo je Chamberlin w Klinzy. Hnydom hromady ludu, automobile, motorſke a jěſdne kola do Klinki khwatachu. Wjazy dyžli ſto poliziſtow dyrbjeſche kuku, na kotrejž lětadło ſtejeſche, ſchkitkacź. Khoczebuſki wyſchſchi měſchčanoſta dr. Krautz Amerićanow ſe ſahorjenjenymi ſłowami ſłowami powita a jeju do Khoczebuſa dowjeſe. We wſchěch dróhach žo tyſacy cžłowjekow cžiſchcžachu, kóždy cžaſyſche ſhrobłeho lětarja widźećz, wo kotrymž dźeńſa zyły ſwět rěcži.

Hdyž žo lětarjej w autu k Anſorgez hotelej pſchiwjeſeſchtaj, jeju pohłuſchaze ſławawokanje witaſche. Pſchezo ſ nowa žo ſ luda wokaſche: „Chamberlin dyrbi žo pokaſacź!“ Njeđźiwajcy ſwoje wulkeje ſprózhnoſće dyrbjeſche ozeanjki lětaſ ſ prěnjeho hoteloweho poſtkhoda delka ſtejaſemu ludej ſ poſtrowom wotmołwicź, kotryž žo ſ hrimotazym ſławawokanjom pſchewodźeſche.

*

S pſchewodom ſchěžnacze němſkich lětadłow ſtaj Chamberlina a Levina je ſwojim lětadłom „Columbia“ na Tempelhofiſki lětanſki pſchiſtaw pſchileczałoj. Mjele tyſacy ludźi jeju tam ſ hrimotazym wyſtkanjom witaſche. Němſki minister dr. Curtius w mjenje němſkeho ludu lětarjow w Němſkej wutrobnje witaſche a jimaj a amerikanſkemu ludej ſa wobdźiwanja hódny ſkutk ſožo pſcheješche.

Khoczebus Chamberlina a Levina ſa cžeſnju měſchčanow pomjenował.

Khoczebuſke wobydleſtwo ſebi ſa wulku cžeſcź waži, ſo je mohło prěnjeju amerikanſkeju lětarjow we ſwojich murjach pohóſcźicź. S tymle podawkom je žo Khoczebus po zyłym ſwěcze ſnaty a ſławny ſcžinił. Měſchčanſke ſaſtupjeńſtwo je Chamberlina a Levina ſa cžeſnju měſchčanow města Khoczebuſa pomjenowało a to Newyorkſkemu měſchčanoſce, mayorej Welkerej, ſe ſłědowazym telgramom ſdźěliło:

Město Khoczebus rjekowſkeju ſynow amerikanſkeho luda, mr. Chamberlina a Levina, ſe ſpočzenjom najwjetſchej měſchčanſkeje doſtojnoſce cžeſnjeho měſchčanſkeho prawa cžeſcźi. Wono mr. Walkera a měſto Newyork jako ſbožowne wulkhodźiſchčo khrobłeho ozeanſkeho lěta poſtrowja.

Schtó je Chamberlin?

Clarence Chamberlin je 33 lět ſtary, je žo jako lětaſ w amerikanſkim wójſku wobdźěłał a žo 1919 do Sjed. ſtatow wróćił, ſebi potom bórſy łětadło kupi a ſ nim na hermankach wiſchelake khrobłe kuſti pokaſowaſche, hacž jeho Levine wuſtłědźi a jemu ſ pjenjeſami wupomha. Levine je ſi lěta młódſchi hacž Chamberlin, ſ 11 lětami konje wothładowaſche, ſ 23 lětami je ſtarym żelesom wiſkowaſche, ſebi potom fabriki kupi a tak wobohatny, ſo je dźeńſa ſ wjazyrjóčznym mitijonarom, kotryž žo wot dweju lět ſa lětaſiſki ſport žiwje ſajimuje. Hakle hdyž bě žo Chamberlin 14. haprileje na lětaniſchču w Long Iſlandźe ſ lětadłom do powětra puſchćił, žo hakle ſa 51 hodźin k ſemi wróćił a ſ tym ſwětowy rekord dobu, bu wón ſ dobom ſławny muž.

Lět ſ Newyorka do Roma?

Druſtwo Ballanca, ſ kotreje lětadłom je Chamberlin leczenje ſ Ameriki do Němſkeje dokonjał, pſchipowědaſche, ſo je ſebi wotmyſlilo, druhe pſchedewſacza wumjeſcź. Mjes druhim dyrbi žo lět ſ Newyorka do Roma ſpytacź. Rolf Jons, pſchedźenda Brooklynſkeje wikowanſkeje komory, je Chamberlinowej mandźelſkej ſchek wo 15 000 dollarow ſa jejneho mandźelſkeho pósłał. Knjeni Levinowej je wón drohotny naruczniſki cžaſnik, kotryž je ſ brillantami wudebjeny, darił.

Streſemann a Cžiczerin.

Němſki ſwonkowny minister dr. Streſemnn, kotryž je tele dny w Baden-Badenje k wodychnjenju pſchebywał, je tam wutoru k cžeſcźi ruſkeho ſwonkowneho komiſara Cžiczerina ſnědanje wuhotował. Tón ſamžny dźeń popołdnju ſtaj žo ſtatnikaj wo politiſkich naležnoſcžach roſrěcžałoj. Wjecžor je žo dr. Streſemann na puć do Barlina naſtajił, mjes tym ſo žo Cžiczerin dźeń pozdźiſcho do Barlina pſchijeſe.

Knježerſtwowa kriza w Sakskej.

Pjecź ministrojo ſakſkeho knježerſtwa žu ministerſtwu ſchedźyńdźe Heldej ſdźěłili, ſo ſwoje ſaſtojnſtwo ſkoža. Miniſterſki pſchedſydźa Held jich namołwi, ſo bychu ſwoje ſaſtojnſtwo dale hładali, dokiž ſo njeje wo ſeſtajenju noweho knježerſtwa dojednało.

Ruskeho pósłanca we Warſawje skóncowali.

Pósłanza ruſkeho bolſchewiſkeho knježerſtwa, Wojkowa, je wutoru rano běłoruſki ſtudent Boriſ Kowerda ſ revolwerſkimi wutřelemi cžežko ſranił. Wojkow bě žo na dwórniſchczo dowjeſcź dał, ſo by ruſkeho diplomatiſkeho ſaſtupjerja Rosengoltza, ſ Londona žo do Ruſkeje wróćazeho, powitał. Tam žo běłoruſki ſtudent Boriſ Kowerda k njemu pſchibliżi a ſ bliſkoſcže do njeho wóſom krócz ſ revolwra ſtřeli. Wojkowa cžežko ſranjeneho do thorownje jedowſechu, hdźež jeho pólſki minister iwonkownych naležnoſczow Saleſki hnydom woprjta. 10 mjeniſchinow do 10 hodźin Wojkow ſwojemu ſranjenju podleža.

Wyſchnoſcžina ſdźeleńka wo napadże hiſchcże ſłědowaze nadrobnoſcže podawa: Wojkow je žo w 10 hodź. dopołdnja na hłowne dwórniſchczo dowjeſcź dał, ſo by dotalneho Londoſkeho ruſkeho diplomatiſkeho ſaſtupjerja Rosengoltza na jeho dalſchim puczowanju pſchewodźił. K woběmaj ruſtimaj diplomatomaj je žo, mjes tym ſo po dwórniſchczowym naſtupiſchczu khodźeſchtaj, młody Ruſa pſchebliżił, tiž ſ błiſka wóſom krócz do Wojkowa třeli. Někotre kuſti Wojkowa na pluzach ſranichu. Napadnika ſajachu. Wón Borič Kowerda rěka a je 19 lět ſtary. S dotalneho pſcheſtyſchenja je ſpóznacź, ſo je žo attentat politiſkich pſchicžinow dla ſtućił.

Wo ſtónžowanju Wojkowa ſu ſo hiſchcże ſłědowaze nadrobnoſcže ſdźěliłe: Dopołdnja 10 mjeniſchinow do 10 hodźin cžaſyſche Wojkow do Moſkwy wotpucžowacź a pſredy hacž cžah wotjedże, ſo hiſchcże na naſtupiſchczu pſchekhodźowaſche. K njemu młody cžłowjek, cžemnobrunu draštu wobleczeny, ſtupi a žo ſ nim do rěcžow da, kotreż nětkotre mjeniſchiny trajachu. Wojkow ſo roſnjewawſchi ſo wot njeho wotwobrócźi, na cžoż młodźenz revolwer wucžahnywſchi třeſeſche. Wojkow ſo wobroćił a tohorunja revolwer wucžahnywſchi ſchtyri krócz do napadnika třeli. S tuku ſo žo pluzow trjechiſchi Wojkow na ſemju padże. Jeho hnydom do thorownje dowjeſechu, hdźež profeſor Ssawizki kulku wotſtroni. Sa cžaſ operazije ſwonkowny minister, ſchef diplomatiſkeho korpſa a direktor diplomatiſkeho departementa pſchiſtojeſchu. **Nadpadnik Boris Kowerda je 20lět ſtary a wucžomz gymnaſija we Wilnje.** Tſtelejo je wón pjecza rjekł: „Ta je ſaſkłužene khłostanje ſa internazionalnu Ruſku. Cžeſmy nazionalnu Ruſku!“

Marſchall Pilſudſki a wſchě knježerſtwowe ſobuſtawy žu ſobuježlnoſtne thartу w ruſkim pósłanſtwje wotedali. Dale je błyſchcź, ſo Wojkow njeje poliziſkeho ſchtitanja měł, dokelž njeje ženje tajkeho żadał. Knježerſtwo je wuradźowało, pſched kajſi žud ma ſo nadpadnik ſtajicź. Najſterje ſo wón pſched nahły wójnſki žud ſtaji.

Nowe rumunſke knježerſtwo.

Rumunſke nowe knježerſtwo je ſo ſ pomjenowanjom Popowica, Juniana a Halippy ſa miniſtrow a Seweranda ſa ſtatneho podſekretara wudoſpołnjło. Parlament je ſo rospuſchćił a dyrbi ſo 17. junija ſ nowa wuſwoliću, ſo mohł ſo 17. julija ſeńcź. Miniſterſki preſident Stirbej je nowinarjam programm noweho knježerſtwa rozłožił. Wono je ſo rosſudźiło, wuſtawne poſtajenja w naſtupanju tróna a dynaſtije ſakitacź.

8 ſmjertnych wuſudow pſchećiwo ruſkim monarchiſtam.

Wokrjeżny žud w Odeży je wóſom wobdźělnikow monarchiſtiſkeje organiſazije ſ prjedawſchim garſtim ſtatnym rěcžnikom Kryſchanowſkim na cžole, kotřiž ſu ſ wukrajnymi běžkymi gardiſtami wobthadźeli a ſpionažu k lépſchemu Rumunſkeje dźěłali, **k ſmjerći je ſatřelenjom ſajudźił.** Wukrajniſti zentralny wukonjacy komitej je tſjoch ſaſudźenych ke thłoſtańi na dźeſacź lět wobhnadźił.

Jednanje wo ruſko-franzowſkim dołhu ſo ſaſtajito?

Franzowſki pósłanz w Moſkwje, Herbette, je tele dny do Parija pſchijeł, ſo by knježerſtwu wo nětcžiſchich wobſtejnoſcžach w Ruſkej rosprawu podał. Kaž je ſ wob-

honitych kruhow žitychcecz, je žo pôškanz we žwojich wočakanjach zyle šjebany wróčžik a je wšchu nadžiju spuščžit, šo budže pšchi nětčžišchich wobšteznoščach dobre dorosumjenje mjes Moskwu a Parišom móžno.

Južnoslowjansko-albanski konflikt.

Albanske knježeštwo zyle ſ njeprawom wudawa, šo je ſajaty Džuraschkowicz ſ albanſkim poddanom. Wón je žo w starej mazedonſkej žwójbje narodžił a je hižo dawno w južnoslowjanſkej knježeſtwowej službje. Hižo ſa cžaš turkowſkeho knježitwa bě ſ kolmačom w šerbſkim konſulacje w Prišrenju. So wón nětko južnoslowjanſkemu pôškanſtwu w Tiranje pšchiſłuſcha, bě albanſkim wyſchnoſcžam znate. Preſident Achmed Zogu je jeho jako južnoslowjanſkeho ſastojnika žamo wjazy krócž wožoſbinſky pschijał.

Kolmačowe ſajerže do njepschecželnoſcžow šluſcha, kajkež je albanſke knježeſtwo wolpjet pšcheczíwo južnoslowjanſkim diplomatam ſpytalo. Tak je albanſka policija wšche žobuſtwowy južnoslowjanſkeho pôškanſtwa a konſulatow wobkedžowała. Jich wobthad ſ druhimi wukrajanami a ſ Južnoslowjanami, kotrež žu w Albanſkej žiwi, je tohorunja krucže kontrollowaſche.

So je albanſke knježeſtwo žo ſapowědžiło, kolmacja ſ jathy pušchcžeſ, šmeje dalkoſahaze politiſke ſcjéhwki. Sapowědženje je žo mjenujžo, kaj je žo dopokazało, po italſkim žadanju ſtało. Natprjódzy albanſki iwonkowny miniſter wěz na dołhu kauu žunny.S tym žo cžaš dobu, ſo móžeſche italſki pôškanz w Durazzu žo ſa daſchimi inſtruktzijemi w Romje wobhonicz. Na podložu taſkeje dirktneje inſtruktzije ſ Roma je Achmed Zogu rjekł, ſo móže žo kolmacz ſwoju potom ſ jathy pušchcžeſ, jeli ſo je Južnoslowjanſka žwoju protesſtowanſku notu pokładita.

Schkitanje južnoslowjanſkeho generalneho konſulata w Skdarje je tamniſchi ſchwedſki generalny konſul pschewſał, mjes tym ſo nemſki pôškanz ſ Kardoff južnoslowjanſke pôškanſtwo w Tiranje ſchtita.

S pschiwótſjenjom južnoslowjanſko-albanſkeho konflikta žu wſche direktne jednanja mjes Běłogradom a Romom ſnjemóžnjene. Južnoslowjanſka je žo rozsudźiła, žwój konflikt ſ Albanſkej a Italſkej Radże Swjatſka Ludow pschedpokłožicz.

400 lětny jubilej Budyskeho gymnazija.

IV.

Turnowanſke pschedwjedženje.

S wobſamknjenjom žwjedženſkich dnjow ſa nětſichich ſchulerjow běſche pschedstajenſke turnowanje. Wono wotmêwaſche žo pjatk, 3. junija, dopoldnja wot 10 hodź. na turnowanſchczu a hrajniſchczu gymnaſija. Žo nawjedowaſchtaj ſtudijowy rada dr. Mahler a ſtudijowy rada Miſſelwitz. Nimo rjadowny jerzy běchu wſchitzy ſchulerjo na turnowanju wobdželeni. Žiwy hibot poſtiſczeſche pišany wobras. Na wſchelakich narjadach turnowachu nětkotre rjadownje pornjo žrebi nadobo. Dwě rjadowni pokaſowachu jara wobežeſne ſwuczowanja na ſemi ſ jara rjanym poradženjom. Dwě rjadowni ſwuczowaſchtej ſe želeſnymi tyčemi, jena prima ſ tyczemi. Holzy delnjeho a hrjedžnjeju rjadownjom běchu do jeneho wotdźelenja ſjednoczene. Po wotmênjazych běhanſtich a ſtakanſtich pohibach pokaſowachu pôškakowanſke ſwuczowanja a ſaſkełkowanja. Mnoſy pſchihładowarjo njemôgtowachu ſ pſchikłeſtom jenoſ pſchedwjedženja jenotliwych turnowanſtich wotdźelenjow, ale teſ wobežhe poradžene jenotkowe pschedwjedženja. Jyle wobežhe ſo ſo wěſo ſta pſchi pschedwjedženjach ſwubranego muſſtwa hornjeju rjadownjow na nêkotrych kanjach. Germanſti tralowſki ſtak piches pjecź pſchihotowanych koni môžachu woni wſchitzy, nêkotři ſamôchu žamo žadow koni pſchekſtaczicz. Na końcu pſchitziamknu ſa hiſchcže pschekwapjenje: Napſchemohra ſ pſaſczowanzu (Fauſtball) mjes ſchulerſkim muſſtwom a wucžerjemi. Tak pokaſa tuto wobſamknjenje jubilejſkich poſticzenjow hiſchcže junu prawje jaſnje, w kajſej towaſchnoſczi wucžerjo a ſchulerjo ſhromadnje ſkutkuja. Starſi olympiſki wojowarjo bychu też ſwoje wjeſelo měli na poſtawach turnarjow. Gymnaſij rêka po prawym ſchula uahich, a mnoho žywnych hołzow a młodźenſzow widžachmy w cžornych turnowanſkich thalowach.

Sa boſczi žwjedženſkich dnjow wotmêchu žo popoldnju hiſchcže mukêty do Budyſkeje wokoliny, k kotrymž běſche naſrjeuſche wjedro runje tak wobradżene a zyły harmoniſti žwjedżeń.

Ze Serbow.

Budyšowica.

Srjedu, 8. junija.

Kwatembra.

† 1740 Jan Pjech, diakon při Michalskej cyrkwi w Budyšinje, pilny spisowaćel, założeŕ kuŕiownje.

Z pycha błyskotatej wiſeń kêže,
Kaž by padła hwêzdnych njebjes lubosć
Do hałzow a zbudźiła w nich radosć.
Z čerwjenym ſo liękom jabloń hrêže,
Hdyž ſo wokoł meje k reji spêwa,
Cyły swêt kaž lubozna ſo pêſeń.

Cišinski.

*

— **Wo wjedrje.** Wjeſera wjeczor w 7 hodź. barometer 734, hygrometer + 2, najwyſchſcha dnjowa cžopłota 15 ſtop. po C. Dženja rano we 8 hodź. barometer 732, hygrometer + 5. najniſcha temperatura w nozy 9 ſtop. cžopłoty. — Nad raniſchej Europu niſina leži. W poſnocy pſchecjo niſiny nimo cžahaju. Tole roſpokoženje ſawinuje njewobſtajne, ſcherjaze wjedro. Poła łupy Island a nad Biskayoſtrom ſaliwom wſchak wyſchiny leža. Mjes nimaj bê wežera rano nowa niſina ſpôſnacz. Schleuja wot wežerawſcheho pſchipołonja na hrejne ſpadowańe. Tak wohłady jara ſwjeſelaze njeſu. Wóſ chcze nam bórſh ſbehne ſyrowe wjedro wobradžicz. Julije, ſchtwórtk ſłónčko 3,41 ſhodźa a ſo 8,18 ſ'howa. Mêſacžk poſ. 1,44 ſhodźa a po połnocy 1,35 ſo thoła.

— **Nasch Kamjenſki wuz** je wanwarjenu Wſchonêmu, to kôžde dżeržo wê. Nêtko na hrotne njerſanje. Dwójzy žu w poſlednich dnjach Amerikanſke letadła ezeau pſchelecžiše. To je ſa naſcheho wuja njerſaze wêz. Tohodła je wežera žadałwje puſoleſche, ſo ta Rêmſy tež njedokonjeja. Jeho to tak hrjeba, ſo njewê, w kajſim cžaſu je žiwy. Sa to e.ini jamaſmite Verſailleſke mêrowe wuczinjenja. — Haj, łodźy ma nêkajſe njerſanje.

— **S dwuchſwiſtneho kollegija tudomneho tachantſtwa** wuſtupitaj 1. julija ſaſo dwaj ſtujeſaj, njemuzyſ kujes kapłan Štêan, kiž budże ſa farara do Sebnitz pſchepadżeny, a kujes tachantſti vikar Hartmann, kiž je ſa farara do Mittweidy powołany.

— **Wumrêł** je dnjbi dżeń žwjatkow na wjeczor tudomny lêkař dr. med. Pfuhł po dołhej cžeſkej thoroścži. Wón běſche hakle 55 lêt ſtary.

— **Wopaczne dżeżaczkrhiwnowſke papierjaze pjenjezy,** kiž ſu 11. oktobra 1924 wudate, ſu w poſlednim cžaſu huſcziſcho nadeſchli. Wone ſu wobežhe ſpôznacz na njejaſnej a hrubje rožwabnej hłowje, môdra kroma na prawem boku prêdnjeje ſtrony je ſ łêpjatej ſo ſhodźatej barbu pſchecžiſnjena. Wodowe ſtajnje je ſchêre naczíſchczane. Nêmſkotatna banka płacži ſa wuzłêdżenje fałſchowarjow abo wudawarjow wopaczných pjenjez hacž do 3000 hriwnow muta. Njech tôžby pſchi pſchijmanju tychle dżeżaczkrhiwnowſkich papjerow pratuje ſedźatuje!

— **Cžeſke njeſboże i motorſtim kotam** ſta ſo druhi dżeń žwjatkow popoldnju wokoło 4 hodź. pſchi żeleznjiſtim pſchekhodże we Wopalei, kiž ſtêi wetyderia ſ Budyſchina ſa wopor ſadaſche. Nêkotři Budyſchcžy motorowi kaſcžarjo ſo ze tymle cžahu ſ wuſeta wrócžichu. Nêkaki 35 lêtny cžahnikař Alfred Gâth ſ Budyſchina jêdżeſche na cžeſkim kole bjes pobaczneho wotſa.ka. Koło jemu nadobo trochu ſa wobêmaj hranjarjomaj do prêdka do cžamneho, ſmjerczíſchcžeho lêża.

*

Pſched žwojej niſkej khêžu we zyganſkej wſy hêſi ſtara Waidſina a wupſchestrêwa brunej ruzy nad wobaſchcžo. Diwaj łótkiarſkej ſedźitaj pôła njeje a powdałoj. Wonaj ſtaj w nozy pſchi Oſed próſdnjenju nimo ſamkich wodopadow Cžerny pſchiſchłoj a ſtaj w njej pſched wuſkim dejſchcžom ſo wuthwarjej dyhłoj, — ale beda na jeju ſu ſkup! Wódnizu Cžerny a hórſkeho ducha ſtaj na žwojej wocz.i wuhladałoj. Bleda cžornowcžata žónſka je ſiwaj wobarajzy ruzy napſchecžo tykała, cžornokudżerjatyj muzyſk je ſwatajzy na jeje łoć ſo ſnupił: Iwuſtrajźanaj ſtaj wobaj wotſoſ cžerłoſt, ſo dyhłaj ſcherenju wuczekłoj. Waidſina trêwa ſcj ruzy nad wohnjzom a ſmêwa ſo ſe žwojej breſtbatej hudbu jara potajnje:

„To ſtaj bykoj Jôſef a ſlêborna lilija ſ Mehadże."

Brunaj pachcžaj pobſtuchataj.

„Mêr a pokoj budź jeju khudymaj duſchomaj, maczeſka, wobaj ſcjinaj hižo dawno ſatepjenaj na dnu łótlicžka."

Starniſchzynej wocži, cžornej kaj ſmoła, błyſkotałej ſo pod bêmi, roſzuchanymi wołoſami.

„Wêſch ty to wiſče, Rauko, zyle wêſče? Njeje napoſledku tola ſłota wodnija ſiwojej bêłej ruzy wupſchestrêła, ſo by ſiwojeju lubujſchkom wunuzeſzyły ſhrabła? Wſchako ſo teſ dżenja hiſchcže dżiwy ſtawaju a wſchelake ſtuamjenja! Tola dożej ze tom .... njebłedźitaj; ichto błupy tak tam wanka njehlê a wêrí wo wunuzenju zugana? Jôſef njeſê tola žadyn luźhčeſmy cžłowjek, wón łożeſche pod łuſkom a ſchtêrom kuſkaſteje wody. Smêrom, ſmêrom .... ſnuzyn we Mehadźi maju wuſchi. — Jôſef a Malgorſata? Ach haj, taj ſtaj wunarêkoj — ſo ſahłubioj!"

A Waidſina wołcherjaſche ſo ſ ſchmerzej wocžowaj a trêwaſche ſwej njeſczižy ruku nad wohnjom.

*

Kuſkaſka woda, błôda, potajna kuſkaſka woda!

Kuzłaſka woda.

Powêdańčko ſ Banata.

(Skónczenje.)

Kak Cžerna tak ſpodžiwnje ſchumi a ſchepze, tak małe žołuty błowy łôžaju a zim pſchikłiwaju! Kruczę ſ łęki pſchiſtulenej, ruku w ruzy, kroczą woni pſches cžichu nóz. Malgorſata hižo njeſpjacze, jeje błêde wobliczo wolpoczuje ra ramjenjonaj Jôſefowymaj, jeho wócžo je do jeje ſamrzene, njeſmêrna, hacž do ſmjerczę ſwêrna lubóſcž ſapa jemu ſ njeho napſchecžo, wuſmacze to bjes ſłowa a ſkutka, kotrež wſchak kola ſ hrimotazym łoſkom ſabjesze a ſedźenja rêdži: Ja tebje ſcjêhnju, ja ſhym ſ tobu žiwa a pôndu ſ tobu do ſmjerczę ... ja tebje njeſwopuſczu, ani nêtkole ani ženje, twoja duſcha je moja!"

Sžkyſchiſch bubot a hrimot a ſchmm? To je wodopad Cžerny!

Wuſka ſchczeſka wjedże po boku pôdłu ſkałow, nad ſaſmym bjeſdna hłubokim, ſelenje błyſchczatym łótlicžkom ſo ſwona wije, ſo by wuczowarjej łoſo wódniſzy Cžerny pokaſała; pſchetoż tam deleka we pſchetwałowanych ſo ſołmach, mjes łołebazymi ſo lilijemi a praſchinzom, ſejpody ſuchta ſwêczinow a wobſpinane wot łêtnych ptaczatow, pyza ludowa pſchiwêra łêhwo ſioleje wódniſzy, hôžež je jej bórſli duch Domotkelowy prênje wołoſchenja na hubje ſtiežił.

Krucžijcho pſchimiſa ſo Malgorſata pod paju lubowańeho, untrnjeſche, ſrêczyniſche je ſpołładnjenje jeje cžernego wócžka ... Sžkyſchiſch ſo wołacz? Ja jnaju palaſt ſe ſelenobłyſchczateho kriſtała tam błuboko deleka we ſpêwajej ſołmnjeju. Tu płeza ſo ſonjaze łwêtli wokoło łêhwa ſołmineho ſeſchca, ta ſwêczi ſo na dnu je ſłotymi ſyrnjatkami, tu majſaju ſo wôſne ſonny kaž kołebzyna pêżen wokoło kuſłożitych ſwoczow, a błêde ſunêrkaze žiwótko wyhêdże łubózne ſony, mêr a hłuboti, hłuboti pokoj ... a do wêrżnoſcže njebeſna hižo bjeſenja ... njeſtuſyſchiſch li kuſkaſke pêżnje Cžerny wo tom ſpêwacz?

Jôſef ſmêwa ſo kaž pſchekrażnjeny ... bliže a bliže ſchumja wodopady.

„Wotewê, žónſka, bêłej ruzy,
Ń we njeſmurpranjej radoſcži
Wopoczny ſ łubóſczju ſa wadam duzy
Cžerna, k twojej wutrobi!"

Kaž ſ wyſkom to ſaklinczi ſ Joſefowého erka, pod żeho uahonaj thahnje wuſka ſchczeżka, kiž mjes ſkałami ſo wuſpina nad łożom ſkoteje wódniſzy, jednotliwa pruha nêſkażka tſchepoze na ſołmjeſzyj łótlicžéka, ſ łhubiny hiba a ſdêha ſo kaj bóle ſonjaze cžełe, ſdêha błyſchczałej ruzy a kiwa ... a kiwa ...

S nahlej, dżażowſkej roſpałiſcžju wije Malgorſata ruzy wokoło Jôſefoweje ſchije.

„Dele ... dele do ſhłubiny!" ſchepze wona do jeho wucha ... poſlednje hoſze, ſ łubóſczju pſchełapowaze woſkoſchenje ... potom ſaſchumi a jeſchcži ſo ſołmjeſzyja tam deleka, ſ hrimotom waleja ſo wody dele, warju wone pluſkotaju do ſhłubiny, — dżiwja, wyſkaze tważna pêżeń wódniſzy Cžerny!

Witaj ... witaj!

S na pol wótſije wuprajenym połleczom ſtorhnje jedyn ſ hrimizazym ſcjêhu k ranujenju, ło by ſa cžełeſnerzom łułku do kłuſkotatych wodow w ſhłubinje pôżtał. Prjedy pak, hacž wutſeł wuſnuje, kładże Stefane wobarajzy ruku na ramjo ſwojeho towaſcha.

„Wośiaj to, Jamuſcho; ſchtoż je tu do ſhłubiny ſpadło, hižo Bożeho ſwêtła njeſałwobleđo!" Wón ſejehnje cžako ſ cžornych ſchejeherathych włoſow a ſupnje ruzy ke ſkotſej nodlitwje, potom wuſmje ſwêtła ſ Malgorſatſinche wênza a ſlêbornerje trêſły a pôſzełe je ja ſo pôżledni poſtrow do ſhłubiny. „Prjecj wotitud!" pſchikażuje łhêlije a thwata

dźechu, nimale do ho sajědźechu. Ssrjedźa pak běšche žónska, kotraž w swojim strašche tam a sem běhaše. To słónčne wjednikow autow nerwosnych sčini. Woni sastachu a dachu jenje směrom wotenkć, na to kóždy wós swój puć dale jědźeše.

S **Kelliž.** Pónđželu pschipoldnju wokoło 12 hodź. đóńdże na statnej dróży ſ Lubija do Mikeje ſ njeboţu. Pola wulkeje linowitny pnischeći ho sadnja wóska a koło jadźa něhđe 25 metrow do ţitneho pola. Wulke ſkoţe móţe ho njeswisowaś, ho ho auto njepolworóći.

S **Konjez.** Dţensa rano jenrć tu w domje naſcheho nóńscheńskeho M. Wicźasa Hańża swud. Weślawowa we ſtarobye psches 85 lět, jena ſ najſtarſchich wożeboh naſcheje wsy; haj nimale do ţonża ţiwjenja bźsche duchownje hibźćiwa, ale cźełnje cźerpjejsche njedźele dołho cźeźko a móţeſche w nozy a wodnju jenoź kedźeź. Semrćła je dałeko psches naſchu krajinu ſnata pod mjenom „piwarźej mać". Dołhe lěta bźsche ſe ſwojim njebóh mużom Augustom Weślawom a po jeho ſmjerći teź hischeće ſama pożledniu najeinkowa ſławneje Schunowſkeje piwarńe na tamnym Klóſtrikim knježim dworje — je dołgo haź do lěta 1900 a hyđom po tym někotre lěta ſe ſwojim ſynom najeinkowa Bakrźanſkeje łuźeje piwarńe, kaţeźi ſej wón pó ſwje wotthađaje ſwoje wrota pſches namoţ wulkich piwarńiſow na wěcźne ſawrjeći. Wjele je we ſwojim dołhim ţiwjenju đźełała a ſu ſtarała a njeſmajeſche haź do wyſokeje ſtaroby nĕr a próđnićſtwo, duchownje bźsche wulźy đźełana a nabóţna Sźerbowka, wobſchćerńe naſhonita a we wjchim wobhonjena, tak ſo bźsche to wokſchewjenje, ſ njej hjeđodowaś.

S **Rakej.** W nozy na njedźelu ſalźe paduch do tudomneje haptyki. Wón đobu ſo pſches dwór do twarjenja. Na ſkoţe tam wjele wĕzow njenamaka, kiž by ſobuwjaź mohł, jenoź 15 hriwnow padny jemu do rukow. Poſtrowe wotćejſchćeje pſchi wotnje je kriminalna policija fotografowała.

S **Barjonja.** Tudomny kubler M. Delan ſwjeceſche jeźera, 7. junija, ſe ſwojej mandźelſkej jźĕbornu ſwaţ. Bóh ſpoţej mandźelſkimaj, ſo byſchtaj jónu teź ſwój ſtoty ſwaţ ſwjeźiś mohłoj.

S **Mitowźij.** *Sjawny puć ſ Mitowźij do Halſchtrowa* je pſchi pónóźnym wjeſnym wujeźdźe dla naţyppowanja haćj na đeſchće ſawrjeny.

S **Klětneho.** Tudomna nalutowarńa a wupoćźeńa wotmě w Domſchkeź ſali ſwoju prénju ſhromadźiſnu ſobuſtawow, kotruž knjes kantor Glowna nawjedowaſche. Semrćnych ſobuſtawow pſchitomni ſ poſtanjenjom poćźeſćźichu. Shromadźiſna wobſamkny, ſo maju ſo nalutowanki ſwoprĕdka ſ 20 proſ. nahódnoſćźicź. Nahódnoſćene pjenjeźy ſo danja a wróćźopłaćźa kaţ pola ſjawnych nalutowarńjow. Tola ſmĕđźa pſches 65 lět ſtari lutowarjo namjet na wupłaćźenje nahódnoſćeneho pjenjes ſtajićź. Sa prénjeho pſchedsyđnu wuſwolichu k. bĕtnarſkeho miſchtra Bĕlu, ſa druheho pſchedsyđnu knjesa kantora Glownu. Na to rĕćźeſche hiſchće bankowy pſchedſtejićźer Dierig wot Shorjeſſeje Raiffeiſenſkeje banki wo pokoſenju na pjenjeźnych wikach.

S **Kleineho.** Naſch duſchepaſtyr, knjes duchownik Malink, je hižom někotre njedźele thory. W tutom cźaſu ſaſtupowaſchu jeho ſyńđowni duchowni. Boźe ſpiće pređowaſche knjes farar Riota ſ Rakeź a druhi đźeń ſwjatkow knjes duchownik Malink ſ Laſa, ſym itharſenſcheho duchownſtwa. Na ţerbiſchu a nĕmſkich kemſchenjach ſo wobſada bohaće wobđĕli. Na wſchelakich njedźelach ſo teź pređowanje cźita.

S **Bĕleje Wody.** Druhi đźeń ſwjatkow đopołudnja wokoło 11 hodź. ſpita ſebi mandźelſka Ď. w cźeźkich myſlach, ke kotrymž je pſches wſu wſim horſkych krajow pſchiſchła, w Jabłońkim hańſa ſe ſtarowinym ţiwjenju wſtaći. Jedyn knjes, kiž tunje nimo pſchiđźe, ſo na ſonu pſchiſćele we prawym cźaſu đohlada. Tuton, ſchleſiſcheź Richter, ſo hyđom ſwoju đraſtu wujĕcźe a đo hata ſkoći a ſonu ſe wſchĕm napinanjom pławaju wukhowa. Pſchi đrjoſy pomhaſche jemu druhi knjes ſonu wućahnjeź. Pośpyty ſ ſaſowaſwjenju ſony mĕjachu wuſpĕch. Wulkhowarſki ſkutk je cźim nahladniſchi, đokeź je knjes Richter wójniſti wobſchkođźeny a hat na tutym mĕſtnje 20 metrow hluboki. Zźiwjerađźutu ſonu đowjeſechu do Shorjelza đo wuſtawa ſa cźiwnyſhorych.

Swjedźeń ratarſkich a hajniſkich đźełaćerjow we Wózporku.

Prĕni đźeń ſwjatkow, rjany a kraſny đźeń, hđyž ſo teź druhđy jow abo tam tróſchku đoſchćowaſche, bĕ wón njeđźiwajcy tołho ſpokojazn. Kóžđy móţeſche ſo rjenje ſabowjeć w Boże ſwórbi, kotraž je wośebje wokoło ſwjatkow jara rana. Nĕtk ſebi kóžđy wuleźi, jedyn jow, druhi ſaſo druhđźe, kaţ ſo kóžđemu ſpodoba. Wonka wuhotuja ſo ſwjedźenje, towaſtwa ſo ſthađźuja, jedyn pſcheźeł wopyta druheho, ſo byſchtaj ſo hromadźe wjeſelikoj a ſradowakoj.

Tak bźsche teź prĕni đźeń ſwjatkow we Wósporku, małym mĕſtaćku, na pruſkich mjeſach leţazym. Jow bźchu ratarźy a hajniſći đźełaćerjo wokolinu ſo ſthađźowali, ſo bychu ſwój ſhromadny ſwjedźeń ſwjatoţnje woſwjećźili. Wulke ſchpitrawy bźchu cźiniłi, ſo by ſo ſwjedźeće prawje rjenje poradźił, ſchtoź ſo teź wo- prawdźe ſta. Teź mĕſtaćźo Wósport ſwojich hoſći pſcheźelnje đo ſwojich wu[illegible] witaſche, ſchtoź bź ſ đo- pokaſom, ſo, hđyž jenoź [illegible]ajch, wſchuđźom ſo thorhoje w powĕtru ſmahowachu. Na ſwjedźeńſkim namĕſće bź ſa jĕđź a picźe a ſawjeſelenja poſtarane. — Mſchitko je w porjađku! Sswjedźeń ma ſo ſapoćźeć, tak je nĕtko heſźko! — Haj, ſwjedźeń ſo ſapoćźa. Sſyły luđa khwatachu won k ćwórniſchcźu, hđyž ſo ſ-werſtwa ſthađźowachu, ſo bychu rjany, impoſantny cźah wutworili, kaţ to tak waſchnje na woſebitych ſwjedźenjach ſrĕbi ſađa. Ratarźy a hajniſći đźełaćerjo nochđychu teź wróćźo wo- ſtaćź, woni chćychu teź pokaſaćź, ko móţa teź nĕſchto wu- wjeſeć, na cźimž móţa ſo pſchikhłađowaźo ſradowaćź. Tak pćhjeđźechu ſchtyri rjenje wuppſchene woſy. Jedyn bĕ wĕnowanu jahrodnitſwu, hđyž ſahrodnikźe đźełaćerjo- ki w drańce naſchich Wótkowćźankow ſo wjeſechu. Druhi bĕ wĕnowany mlokaŕſtwu. Na nim ſo đźełaćerjeŕki wje- ſechu, kotreź ſ butrobaſkom a ſ ſentrifugu a wſchelkimi druhimi naprawami đźełachu. Tſećźi wós wjeſeſche ſnjeſaŕjow, i kóţu a ſ hrabjemi ſo rukach, a ţitny ſnop jiſeſche ſrjedźa nuđowjeny. Na woſom kroćźeche ſnjeſe- ſche đźełaćerjo ſ [illegible] woſa bĕ taſla ſ napiſkom pſchi- cźinjena [illegible]ejše a tyje nĕmſke ratarſtwo". Schtworta [illegible] pſchiprawjeny, jako bychu po ſyno jĕli, đołhe rođźe, kotreź bźchu ſ bźſami wupnſchene. Sswjedźeńſći cźah ſo pola đwórniſcheźa ſeſtupa. Na cźoło kroćźeche ſtarała a ja njej Wósporſka wohnjowa wobora. W cźaſu bźchu nimo ratarſkich đźełaćerſkich towaſtwow tej nĕkotre druhe towaſtwa. Tak na pſchi- kład turnariſe, ſpĕwne a woſeriſe towaſtwo ſ Wóſ- porka a kołojźdne towaſtwo „Viktoria" ſ Kotej. Wone ſ tym ratarſkich đźełaćerjow poćźeſćźichu, cźah porjeń- ſchichu a podlĕſchichu. Wſchitke bźchu ſ ſhorhoju ſaſtupje- ne, tehorunja teź ratarſke towaŕſtwa, kotreź bźchu ſ Por- ſchći, Barta, ſ Lawoćźa a druhđźe. Swjedźeńſći cźah wokoło 1½2 hodź. đwórniſcheźowu đróhu horje k ſorhoſch- cźu cźehnjeſche a potom nĕkotre haźy pſcheźeźahwa, haćj ſłónćnje k „Tĕleźeni" pſchiđźe, hđyž bź ſwjedźeńſke mĕſtno. Towaſtwa nĕtko đo ſurle cźehnjechu, hđyž ſo wośebita ſwjatoćźniſcź wotmĕrźowaſche. Wſchelźu ſaſtu- pjerjo ratarſkich đźełaćerjow a druhi cźeſtni hoſćźo tu k pſchitomnym rĕćźachu a đhođźu jim rosjaſnićź waż- noſć đźeńſkeho ſwjedźenja ratarſkich đźełaćerjow, wo organizaźije ratarſkich đźełaćerjow a wo pokoſenju zyleho ratarſtwa.

Hđyž bźſche ſurla pokna ſ ludźimi, Budđſli konzer- towy orcheſter rjenje ſapiſła a tak ſo ſwjedźeńſći porjađ ſapoćźa. Jako prĕni rĕćźnik ſtupi k. ſekretar Scheffel ſ Budyſchina na jewiſchćźo. Wſchitkich wutrobnje po- ſtrowi, kotreź bźchu ſ bliſka a ſ đaleka pſchithwatali, wo- ſebje knjeſa mĕſćźanoſtu Jenćźa ſ Wósporka, wſchitke towaſtwa, kotreź pomhachu cźah porjeńſchićź a potom teź dweju politikarjow, k. nĕmſkoſtatneho ſapóſłanza Behrensa ſ Barlina a k. ſapóſłanza Hartmanna. Teho- runja teź knjeſa hoſpođaŕſkeho radu Richtera jako wĕzy- wuſtojneho wot krajneho ſwjaſka (Landbund). Pokaſa, kaţ je ſo organiſazija wutworiła, wośebje w Budyſkim wokrjeſu a to na narodno-ſkhćeſćźijanſkej podkoſy. Słónćnje wutłađe biſchće wſchelake wĕzy wo organi- ſaźiji. Nĕſko ſtupi na jewiſchćźo k. nĕmſkoſtatny ſa- póſłanz Behrens ſ Barlina. Wón tehorunja wo organiſaźiji rĕćźeſche a wuſbĕhny hubjeſtwo ratarſkeho đźełaćerja, kotrehož đźeđźa pſchećźo wróćźo ſtorkaź, ſo wón njeboh ſ druhimi đźełaćerjemi ſo ſamńe ſoźialne lĕpſchiny đoſtawał. To je ſ wopaćźnoſću, ſchtoź wón đrobnje roſjaſni. Ratarſći đźełaćźeź đyrdi teź ſwoje đźeło roſumićź, runje tak, kaţ kóžđy wućeny đźełaćźeź. Wón je w ratarſtwie a ſ nim wotrośtł, ſnaje tohođźa kóžđe đźeło a ńſchimanja. Mĕćźnik bźſche jako ſaſtupjeŕ na hoſpođaŕſkej konferenźy w Genfu. Jow ſa lĕpſchiny ratarſkich đźełaćerjow wotowaſche a teź ſa powſchitkowne ratarſke lĕpſchiny, kotreź teź k lĕpſchemu ratarſ- ſkeho đźełaćerja ſtłuja. Wón je ſ woprawđźitym ſa- kłoţerjom narodno-ſkhćeſćźijanſkich ratarſkich đźełaćźeź- ſkich ſwjaſkow, wot kotrychž wón teź ſentralu nawjedźe. Tuta organiſaźija bźſche ſo 1913 ſapoćźała, je ſo jara roſwika a ſkrućźika, ſchtoź k. ſapóſłanz Behrens roſtka- đźe. Wón teź wot ratarſkich ſłow rĕćźeſche a wſchelake druhe wĕzy naſpomni, ſchtoź pſchithłokowanje pola ratar- ſkich đźełaćerjow ſłuđźi. Hđyž bźſche ſwoju ważnu rĕć ſa ratarſkich đźełaćerjow ſtónćźk, ſo k. mĕſćźanoſta Jenćź ſ Wósporka ſtkowa jimſaće. Wón wſchelke pſchećźe w mjenje mĕſta wupraji a to a tamne pſchi- ſpomni. Sa nim k. hoſpođaŕſki rađa Richter pſchiłepi porĕćźa a to jako wĕſwumuſſiny wot krajneho ſwjaſka, w kotrymž ſu ſamoſtatni ratarjo a ratarźy đźełoda- warjo organiſowani. Wón ſo wośebje wjeſeleſche, ſo je pſcheproſćźene đoſtał, ſo ſobu na ſwjedźeńſku wob- đźeliźź. Rosſtładźe poćźahi ratarſkich đźełaćerjow ſwo- jim đźełođawarjam a naſpomni hiſchće to a đruhe. Tak pokjeđźi rĕćźnik wujtupi k. ſapóſłanz Hart- mann. Wón teź wo wſchelatich ważnych wĕzach ſa ratarſkich đźełaćerjow porĕćźa. Hđyž bźchu wſchitźy rĕćźnjcy ſwoje pſchećźa a mĕnjenja wupraźili, ſo konzert a wjeſela rejźa w ſurli Wósporſkiſeje Tĕleźnje ſapo- cźa. Wonka na ſwjedźeńſkim namĕſće knjeſche wje- ſele ţiwjenje. Bźchu tam wjele ſtanow natworźili, hđyž ſo jĕđź a picźa a łkóſcźerki pſchećźowachu. Teź cźłumpjel a karuſel tam bźſchćeſ. Ludźo namakachu wſchitźom wotmĕnjenja. Wołkhađ bźſche popołdnju wulki a wob- khađnizy ſu wĕſće na ſwoje pſchiſchćźi. Ratarźy đźełaćerjo ſu ſe ſwjedźeńſkim đopokaſali, ſo móţa teź pſchećź ſjawnoſćź ſtupićź ſ wuhotowanjom woſebiteho ſwje- đźenja. Tuţ njeđ ſo jich đźeło teź cźeſći a waţi a njeđ ſo ſamołwite mĕnjno ſa to poſtaraja, ſo njeđyžkuli wonі wróćźoſtajeni byli pśhćeđ đruhimi powołanjemi, kaţ ſe ſo jim to wot wulźy cźeſćźenych ſtronow pſchiłubiłoł.

Hospodarſki rozhlad.

Wutorn, 7. junija 1927

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,215	100 pólſk. markow	47,00
jandźelski punt . .	20,475	100 ćeſkosł. krónow	12,494
100 ſwajc. frankow	81,105	100 franc. frankow	16,605

Barlinſka burſa ſapoćźa ſaſtupjenu pónđželu ſwoju đźe- ławoſć ſe ſnađnym wobrotkom. Kurſy efektow ſu ſterje wotđrjeđźawachu.

Produktowe wiki bźchu ſterje ſtrućźene, haćjrunjeź ſe wukraja ſrijźowanje ptaćźinow đźełowachu. Nośka bź đana a po zentnaru 10 pj. đróźźicha. Rańkni jećźmjeń đobu 50 pj. a wowź 5 pj. Wećźera płaćźeſche zentnar:

w Drjeźđźanach (laiđźeny pjalk):

pſchenźy 73 kg. 14,90—15,15 hr. (14,90 haćj 15,15 hr.)
pſchenźy 69 kg. 14,30—14,55 hr. (14,30 haćj 14,55 hr.)
rośi 69 kg. 13,50—13,75 hr., (13,50 haćj 13,75 hr.)
rośi 66 kg. 12,85—13,10 hr., (12,85 haćj 13,10 hr.)
nałĕtnjcźeho jećźmjenja 13,50—14,25 hr., (13,50—14,25 hr.)
naſpmjſkeho jećźmjenja 12,25—13,50 hr., 12,25—13,50 hr.)
wowſa 13,40—13,65 hr. (13,40—13,65 hr.)

w Barlinje:

rośi 14,60—14,10 hr., ntal. jećźmjenja 12,30—13,50 hr., wowſa 12,40—12,70 hriwnow.

w termińowym wikowanju:

ſa julij: pſchenźy 15,12½—15,16¾ hr., rośi 13,22½—13,30 hr., wowſa 11,95 hriwnow.
ſa ſeptember: pſchenźy 13,75—13,82½ hr., rośi 11,77½—11821½ hr.
ſa oktober: pſchenźy 12,75—12,82½ hr., rośi 11,75—11,80 hr., wowſa 10,27½ hr.

Na pſchedań:

Krowa a ſnjowe roſłe w Bĕłſej 27b pola Kamjenza.
Kolo, mužaze, Stuka mlokowy wikowaŕ w Bĕłſej Wođźe 3.

Pſchiſtajicź ptaja:

Polĕra, murjeŕſkeho, Thorman w Bĕłſej Wođźe
Djonkit, moſtowa łoćźina w Hućźinje.
Wotrośla a **ſrĕńka,** Steglich we Wujeſđźe pola Lubija.
Poſhoćźa, knjeźi dwór w Cźelchowje; — w Budyſchinie, Mińakowſta dr. 13; — Frenźel w Biſkopicach, Wyſoka haha 3.
Hołpoſa, Pĕſćźi, knjeźi dwór w Tumicach.
Hołzn đo domu, Forker w Biſkopicach, Budyſchiſka đróha 16.
Skałarjow, Stołeź ſkała pola Kamjenza.
Pićaŕſkeho, Bićźołd w Poređowje.
Schmaźaŕſkeho wucźobnika, knjeźi dwór w Jabłońcu pola Mužakowa.

Ssudnišźy na pſcheſađźowanje
ſchtwórtk, 9. junija:

w Kamjenzu, đop. w 9 hodź. w kaſarnach 1. twarjenje: ſuđobjowy thamor, cźaſowy thamor, đwójne łoźo, đitbowe blido, 4 ſtoły, ſtejazy cźaſnik, kotrźi (tepich), thnbowy ſtoł, mahoganijowe blido, ſnojnjźowej wutłwakaj, elektr. łamp je.

w Khrośźizach, pſchip. w 12 hodź. kneźa. Kupźy ſeiđu ſo w hoſćenźu;
w Jĕđlowje, pop. w 4 hodź. krowa. Kupźy ſeiđu ſo we hoſćenźu;
w Lubiju na ſnđuniſtwoje đop. w 10 hodź.: piźaŕſki ſtroj a wſchelake elektriſke lampy a inſtalaźijſke wĕzy

Na pſchenaſenje:

Miſchnje knjeźeho đwora w Maſem Wośpyku njeđźelu 12. 6. pop. w 4 hodź. we wobyđlenju hejtmana.
Traćźenje na łukach Đźiwnjſcheho knjeźeho đwora, pón- đźelu, 27. 6. đop. we 8 hodź.

Škrowe đepeše.

Produktowe wiki w Barlinje đźenja đop. ¾11 hodź.: Mohrot hiſchće jara ſnađny, tendenza ſterje ſtrućźena, wośebje ja ražku.

Dopołdnja ¾12 hođźin: Pſchi małym wobkhođźe je mĕnjenje ſtrućźene.

Płaćźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymjo po tunach abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćźizny po złotej hriwnje.

	7. 6.	3. 6.		7. 6.	3. 6.
Pšenica	280-285	—	bunyj	21-23,00	20-22,00
rožka	280-282	278 280	woka	22-24,50	21-24,00
nal. ječmjeń	246-270	236-268	módre łupiny	14-15,75	14-15,75
naz. ječmjeń	—	—	žołte łupiny	16-17,50	16-17,50
wows	248-254	247-253	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	194-197	194-197	raps. wosušk	16,00	16,00
pšenič muka	32-39,50	32-39,50	lany wosušk	20-20,75	20-2 ,80
ržana muka	36-38,00	36-38,25	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	16,00	16,00	bjerŋ. kwaśki	34-34,90	34-34,20
ržane „	18,50	18,50	syno, 50 kg	2,35-2,65	2,50-2,90
raps	—	—	ržana ſłoma	1,70-1,9	1,8 -2,05
lsne ſymjo	—	—	pšenč. „	1,00-1,40	1,10-1,50
hróch	27-30,00	27-30,00	wowsna „	0,90-1,15	0,95-1,20
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jećna „	0,90-1,15	0,95-1,0

Drjeźđźanska burza.

Pšeńca	298-303	běrnjace kružki	34 00-34,50
rožka	270-275	pšeńč. wotruby	14,50-15,00
nałětni ječmjeń	270-285	ržane wotruby	16,70-18,20
nazymsk. ječmjeń	245-270	pšeńčna muka	50,00-52,00
wows	268-273	ržana muka	43,00-44,50
čerwjeny dźećel	230-240	woka	28,00-29,50
raps	—	pjeluški	28 50-29,50
kukurica (Mais)	193-198	hróch	33,00-37,00
suche truhančki	14-14,75	cokrowe truh.	19,00-21,00

Płaćźeny rĕzneho skotu na Drjeźđźanskich skótnych wikach.

7. junija.

99 woł., 209 byk., 202 kruw. a 36 jałoje., 420 ćelat, 123 wowcow, 2063 swini.

Płaćźeny za

woły: 1. 62—65, 2. 54—59, 3. 47—51, 4. 39—45;
byki: 1. 62—64, 2. 57—60, 3. 49—55;
kruwy: 1. 59—62, 2. 51—56, 3. 38—44;
jałojcy: 1. 63—65, 2. 53—61;
ćelata: 1. 83—87, 2. 74—80, 3. 64—70, 57—60;
wowcy: 1. 64—68, 2. 50—58, 3. 44—48;
swinje: (pśez 300 pt.) 63—64, 2. (200—300) 62—63, 3. (200—240) 61—62;
rancy: 53—57.

Z Łužicy.

Se **Schěrachowa.** Nahla žmjerć pschelhwała pjatk wjeczor tudomneho dźiateľerja Berndta, kiž na Lischcźej horje bydleschе. Jako žo wón s dźela wrócźi a chžyschе khěžine durje wotewiricź, žo wón morwy swjesy. Berndt běschе psches 40 lět stary, běschе wojenjeny, nima pak žanych dźećži. Hakle psched krótkim czasom běschе žebi žamžny domjezk natwarił.

* S **Nowoslalza-Spremberga.** Saudźenu žrjedu je mlodostny dźiateľ Meßlich w Brendlerez bělerni do kotola padnył, w kotrymž běschе 65 stopnjow horza woda. Snjeslobjeny je žo na zynym cźele strašnje wopalił. Jeho pomozni ludźo hydom swobalachu a jeho do kliniki dra. Wanki w Habrachcźizach dowjesechu.

* S Habrachcźiz. Sylne njewjedro s wichorom a krupami cźehnjesche pjatk wjeczor wokoło 6 hodź. psches naschu krajinu a nacźini wjele schkody na polach, w sahrodkach a na žadowych schtomach. Też hižom schtwórtk wjeczor wokoło 10 hodź. pschicźahny k nam sylne njewjedro, kotrež pak wjetschese schkody njenacźini.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

S **Drježdźan.** (Pśenje wischnje.) Saudźeny pjatk žu w Drježdźanskej wokolinje pśenje wischnje schcźipali. Punt płacźi 60 pj. W poslednich cźopłych dnjach žu wischnje spěschnje srawiłe.

* S **Freiberga.** (Kóń sawinuje njesboże s motorskim kolom.) W blišej wsy Kleinschirma sta žo spodźiwne njesboże. Kóń sadźa do motorskeho kola, na kotrymž muzikt a žónska žedźeschtaj. Motorske kolo žo pschecźišny a też konja powali. Wjednik motorskeho kola bu na hłowje cźežko sranjeny. Žónku, wobsedźerku motorskeho kola, byrbjachu do Freibergskeje khorownje dowjesć, dokež běschе pschi padnjenju wědomje lhubika. Też tón bu sranjeny.

* S **Waldheima.** (Se skały dele padnyła.) Wutoru wjeczor 17½lěta stara holza s Kichiznje skały delepadźe, dokež běschе žo ji we hłowje samjerczało. Pschi delepadnjenju wona někotre rasy wo kamjenje dyri a bu tak hnydom sarazena. Jeje cźěło deleka s wody wuczahnychu.

S **Kamjenicy.** (Njesboże.) Na Gabelsbergerowej dróhy moleśki wucźobnik **Thiema** je **14** metrow wyschich róschtow delepadaže a žebi nop pukny. Snjesłoženeho dowjesechu do khorownje, hdźež hižom sa krótki cźaš wumrě.

*S **Lipska.** (Pschekschiwjenje na Młodźinowym hamcze.) Lipscźanska rada je tele dny jeneho swojich sekretarow se sastojnstwa wuhnała. Wón płacźeschе sa swědomicźiweho sastojnika, je pak w poslednich mězazach psches 3000 hriwnow se spomožeśkeho wotkazanja sa měschcźanski dźećzazy dom w Durzenbergskich kupjelach spischekschimjak. Naležnosćź je měšto statnemu rěcźnistwu pschepodało. Wobškorzenje je žo wusnał, so je pjenjezy podrazował, tola niz telko, kaž jeho winuja. Wón běschе pola Młodźinoweho hamta pschistajeny.

*S **Lipska.** (Smjertne njesboże.) Saudźeny schtwórtk na Dittrichowym namješcźe koło cźežiły automobil 34lětneho blidarja pschejědže, jako cźahzyche tutón runje na swoje kolo salěsć. Blidař rosbi žebi hłowu a srani žonutśkach. Jeho dowjesechu do khorownje žwj. Jakuba. Tam je hižo žamžny dźeń wumrěł.

* S **Hirschberga.** (S automobilom pschejědženy.) Jako wobsedźer dema sa zuzych Weinert w Krummhübelu psches dróhu dźěsche, jeho automobil ihrabny a pschejědže. Landarm mjeno autowepo wobsedźerja napiša.

* Se Sswódnizy w Schlesiskej. (Rěcź lhubika.) Pschi njewjedrje, kotrež schtwórtk popołdnju nad Sstólbnizu sathadźeschе, jako žylny hrimot sarja, žónska jeneho pohonca tak nastrója, so rěcź lhubi. Sawołany lěkař prózowaschе žo podarmo, so by ji rěcź sašo wrócźił.

* S **Wróćkawja.** (S błyskom sarażena.) Pschi žylnym njewjedrje pjatk popołdn. dyri błysk do cźrjódy 14 hacź 15 lětnych hólzow, kiž na polu rěpu kopachu. Jena holza žo j palazej drastu jwješe. Jeje towarišcźi podbužnychu pkomjenja, tola holzu błysk na nohomaj a rukomaj wopali.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Schkrowa powěsć wo wjedrje a jutrje schtwórtk: Dale khłódne, scherjate, njewobstajne, podobnje je tež w Jendźelskej, połnocnej Franzowskej, Schwedskej a po zyłej Němskej.

Njewjedra s krupobicźom žu žo zwjatki nad hornjej Schlesiskej rospuschcźiłe. Wobežbje cźežko je žo Niznu wotrjeź potrjechiła. Woda wby wyšoko pócźrje a dźele statołow je stotom a nadobu žobu storhny. Kladśa Niza je pyches brjohi stupiła a traj daloko powodźiła. Też w Guttenbergskim wokrjesu je ka wobłhad sastajił. S wuwalenymi schtomami a telegrafowymi žerdźemi žu dróhi sarażene a elektriski powod žo wobschkodźił. Někotre wožoby žu pschi njewjedrje žiwenje lhubili.

*

Pola Verony w Italskej žo cźežiły auto s dźesacź dźiateľerjemi po wyšokim brjohu dele wali. Pjeć wožobow je žo sarasyło, tjo žu žo cźežko ranili.

*

Jendźelsko-egiptowska kriša je žo sašo pschiwótśika. Jendźelske knježeństwo je wotmołwjenje egiptowskeho knježeństwa jako njespołojace wotpokasało. Jendźelske nowiny na to pokasuja, so dyrbi žo politiskowanju egiptowskeho wójska sadźewacź, a so dyrbi lord Lloyd w sastojnstwje wostacź.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

K schtitanju měschcźanskich sjawnych wutkodźowanischcźow je sakasane:

Stupacź na trawniki, hadźenja zjadłow, ketcźakow a schtomow a na pucźowe wobcźinjenja;

schcźipacź kwětki a lcźenja, ramacź hałožki, sběracź liscźowe ably schtomowe płody;

mjetacź s kamjenjemi, hnilemi ably druhimi wězami;

tóžde wobschkodźenje, wonjeceschcźenje ably sanjerodźenje pucźow a wotpocźowanischich kawkow;

wuzimacź dźěcźom a wothładakam dźećzi wotpocźinjenske sawki, kotrež njejsu postajene na dźećzazych hrajnischcźach a městnach ably pschi schcźežży pschi měschcźanskej muri;

wuzimanje kawkow wožobam, kotrež je žwojim swonkownym sadźerźenjom pohórschit łhudźa;

jo někotre dźećzaze wosyczki pornjo žebi jědu;

j dźećzazymi wosyczkami jěcźacź na swonkownych schcźežkach Schillerowych wutkodźowanischcźow, Walšeje dróhi, a dróhi pschi Zobelschtim a Kralowskim walu;

na wutkodźowanischcźowych pucźach s cźešitymi a ruczanymi wosami jěcźacź;

pšam, łóchtam a pjerišnje we wutkodźowanischcźach a na pschimjesowazych dróhach a namješcach žwobodnje wokolekcźeacź dawacź; pžy maju žo pschecźo la krótki powjas wodźicź a maju žo wot nacźinjenja schkodow wotdźerźowacź

Dale je sakazane:

prjecźmjetacź abo jeźo wožiacź wotpadli wschcźe druzy, kaž papjeru, hlachowe tyły, njerjad, popjek atd.

Pschecźiwjenja žo khłostaju.

W Budyschinje, 7. junija 1927.

Měschcźanska rada — policajski hamt.

Swójbne powěsće.

Sslubjen: Gertruda Haftmannez na Jidowje a Rudolf Reinelt w Frankenthalu w Pfalzy. — Elly Zöbischez w Dobruschi a Erich Hanipach w Lubiju. — Elsa Augstez w Bcźijzach a Willy Jeschka w Budyschinje. — Helena Cźeschlja a Marćin Hauschk w Bukowinje. — Erna Gabrielez w Dźěnitzach a Fryc Müller w Korsnjym. — Liddy Wachsez a Waltar Janasch na Jidowje. — Marja Lehmannez w Willy Langa we Budyschinje. — Hildegard Wagnerez we Wulkim Wjelkowje a Gustaw Kopacz w Khrósće. — Erika Lindnerez a Kurt Willmuth w Budyschinje. — Lenka Libschez w Kamjenjej p. Radworja a Max Langa we Hnaschcźanach. — Elsa Błažijez a Pawoł Mulanski we Budyschinje. — Marka Wamerez w Brězynzu pola Huski a Oskar Janasch w Budyschinje. — Martha Fórsterez w Nowej Jaseńy a Hermann Ssuschka we Sskonej Borschcźi. — Luisa Gerlichowa a Arthur Werner w Budyschinje. — Marja Bohmerez a Willy Opitz w Budyschinje. — Khata Kolbiz w Hnaschcźach a Kurt Mjeń w Budyschinje. — Hanka Hempelez we Njeswačidle a Waltar Schuster w Klukschu. — Hanka Mihankez w Delnjej Hórzy a Marćin Kindermann w Nowej Wsy pola Hulki. —

Sewěrowani: Marćin Kloß s Elsu rodź. Wuschmannez w Tjoch Hwězdach. — Richard Pladen s Marthu rodź. Kreutzigerez w Budyschinje. — Pawoł Ryčeř s Hedwigu rodź. Schusterez w Budyschinje. — Pawoł Maternj s Ernu rodź. Kerniz w Budyschinje. — Kurt Albinuß s Ernu rodź. Theez w Budyschinje.

Semrěli: August Bjenada, hubleř we Sdźarju. — Marja Madlena Pětschowa rodź. Hänslez w Sstrěschinje. Ema Emilia Biderjowa rodź. Dähnerez w Kamjenju, 55 l. — Augusta Kühnowa rodź. Khježorez w Brěsni, p. Kamjenza, 75 l.

Towarstwowski powěstnik.

Komorow. „Jedn. Sokoł“ ma dźensa srjedu a pšich. sobotu wjeczor zwučowanja. Dla wažneho prostneho zwučow. dyrbja wšitcy pšińć. Načolnik.

Luž.-Serb. Sokolski Zwjazk. Njedźelu, 19. junija, dop. w 10 hodź. zmjetaj předsydstwo a wubjerk w „Serbskim Domje“ posedźenje. Ważny dnjowy porjad! Kóžda Jednota dyrbi być zastupjena! Starosta.

Malešecy. „Jedn. Sokoł“ wuhotuje pšich. njedźelu pola Zendźe sokolski swjedźeń. Wšěch serbskich pśećelow na njón pśeprošuje předsydstwo.

Połnocny zwučow, wokrjes Sokolow (Jedn. Ralbicy, Komorow, Kulow a Wulki Čisk) zmjeje štwórtk wjeczor pola Brauneree w Kulowje pśenje zhromadne zwučowanje za zlět. Tuž so njech kóžda Jednota bohaće na nim wobdźěli. Načoln.

Porschcy. Naše „Serbske towarstwo“ zeńdże so njedźelu, 12. 6. (młode swjatki), pop. ½4 hodź. pola Lindnarjec. Přednošk je přećelnje přilubjeny. — Njech so nasše sobustawy zaso prawje bohaće zeńdu, kaž hač dotal. Předsyda.

Sowrjecy. „Sołobik“ spěwa jutře štwórtk, 9. junija, wjeczor ½9 hodź. pola Palerjec. Dirigent.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerjec w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmin w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Budyšinje. — Za nawěšćki: G. Janak w Budyšinje.

Smolerjec knihićišćerńa a knihařnja

zap. družstwo z wobmj. ruk. w Budyšinje

Sobustawy zap. družstwa z wobmj. ruk. „Smolerjec knihićišćerńje a knihařnje“ w Budyšinje z tutym po §§ 24 a 25 družstwowych wustawkow na **póndźelu, 20. junija t. l., pop. w 5 hodź. do žurle „Serbskeho Doma“ w Budyšinje, Lawske hrjebje čo. 2 na porjadnu**

hłownu zhromadźiznu

přeprošujemy.

Dźeński porjad:

1. Lětna rozprawa předsydstwa a dohladowarstwa a rozprawa wo pruhowanju knihow.
2. Wobzamknjenje wo bilancy abo wobličenja dobytka a wotbytka.
3. Wuswobodźenje předsydstwa a dohladowarstwa.
4. Wólba sobustawow předsydstwa a dohladowarstwa po §§ 23 a 29II a 30 wustawkow.
5. Namjety a naprašowanja.

Bilanca na 1926 budźe wot 12. junija t. l. w našej „Serbskej knihařni“ na Lawskich hrjebjach čo. 4 k dowidźenju a přehladanju za sobustawy družstwa zjawnje wupołožena.

Sobustawy maja so na hłownej zhromadźiznje ze předpołoženjom sobustawskich knižkow abo na hewak wěrjohódne ważnje wo swojej wosobje wupokazać. Zastupjenje přez druhich njeje dopušćomne.

Dohladowarstwo družstwa „Smolerjec knihićišćerńja a knihařnja“.
Arnošt Holan, předsyda.

Motorske kolo
blez dźwk. a wjedn. wopisma z fabrikskim ruk. tunjo na předań **Max Seifert** w Budyšinje na Kamjentnej hasy 29.

Žonjace ježdne kolo
nowe z fabriki, z ruk. wopismom za 68 hr. pola **Max Seifert** w Bud. na Kamjentnej hasy 29

Transmisije

kóždeje druziny

wolije, benzin atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na Drjewowych wikach čo. 27.

Rólowanske akupanske ruby, ruby na blida a na hoscźenske blida, ložowe damasty, běłosmuhate nawobleńenja, přikrywy na sofy a diwany, wulki wubjerk, jara tunjo

K. Erler na Zitnych wikach 11 znapřeča hoscźenca „Stern“

Koło za přemochjeźaź. (Rennmaschine) jenoź jónu jězdźenu, z ruk. wop. za 38 hr. pola **Max Seifert** w Budyšinje na Kamjenskej hasy 29

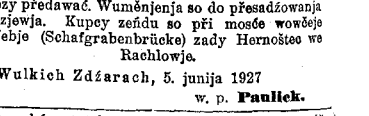
Cźitajće a rozšěrjejće

„Łužicu“

časopis za zabawu a powučenje.

Płaći lětnje jenoź 3 hr.

Skazajće sebi nowy lětnik hnydom w Smolerjec knihićišćerni a knihařni w Budyšinje Serbski Dom

Jurij Hänsel w Budyšinje

na Sukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736

Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska w Budyšinim hamtskim hejtmanstwje

Skład ratarsk. mašinow a gratu wšěch druzin

Přesadźowanje trawy!

Přichodnu njedźelu, 12. junija 1927, pop. w 2 hodź. budu na Rachlowskich łukach po losach wokoło 9 jutrow trawy na přesadźowanje za hotowe pjenjezy předawać. Wumělenja so do přesadźowanja wozjewja. Kupcy zeńdu so při mosće wowčeje hrjebje (Schafgrabenbrücke) zady Hernoščec we Rachlowje.

We Wulkich Zdźarach, 5. junija 1927

w. p. **Paulick.**

Dostanu kóno tuteho tydźenja nowy transport **rańo-pruskich, holandskich, wysokosućelu. a nowodójnych**

kruwow

a mam tute wot pjatka w hoscźencu „Markgraf“ pod přihódnymi płacźenskimi wumělenjemi tunjo na předań

Skótna wikowarnja Albert Krenz

Telefon: Budyšin 3512, Budestecy 94.

Poskićam swoje staroznate

kowarske kosy

we wulk. wubjerku z rukowanjom

wot 2.80 hr. sem hač do 5.00 hr.,

kosydła 1.40, 1.50, zacynkow. blachowe

kunki 0.30. **Brusy** wot 0.45 hač 1.00 hr.,

rynki za kosy 25—50 pj.

Na přeće podawam kosy dospołnje hotowe k wuźiwanju w. s. 5.00 hr. sem

Paul Michalk, kowarski mišter w **Radcy** p. Łaza.

Moltkowa drogerija

Hermann Schubert

w Budyšinje, na Moltkowej dróży 6. Tel. 3746

poskića

sola, barby, lakl, serščowcy, gyps, cement, karbolineum, chlorwapno (Kalk), wapno k picowanju, solicíły syrićnatan, jatrowy tuk za skót. Symjo nacźinjace srědki, koperowy vitriol, żelezowy vitriol, mašin. wolije, mazy za kopyta a kože

Dołhe a krótke skórnje

ručne dźełło, ma jenoź na składze

wobućowy dom Mark w Kukowje.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 15 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a Cišći Smolerjec knihiličišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšći a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy n n rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Čisło (Nr.) 132 | Budyšin — Stwórtk, 9. junija 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Rozrěčenje mjez Čičerinom a dr. Stresemannom.

Němski zwonkowny minister dr. Stresemann, kotryž zwjaki je swojej zwójbu w Baden-Badenje pschebywasche, bě wutoru ruskeho zwonkowneho kommisara Čičerina k zebi na zhnjedanje pscheprošył. Kaž je znate, je Čičerin k pohylnjenju swojeje strowosće dźěłachi cźaš w polodnischej Franzowskej pschebywak a na pozled zo němskim lětarjam w Frankfurcze nad Mohanom lětowacź dak. Stresemannowe pscheprošenje je jemu cźim bóle witane było, dokelž chze nětkole wodźenje ruskeje zwonkowneje politiki sašo cźam do rukow wjacź. Wón je stadnosćź wužiło i dr. Stresemannom wschě wažne politiske prašenja rospominał. Kaž franzowskemu zwonkownemu ministrej Briandej je wón dr. Stresemannej lubił, so zo w Moskwje za to postara, **so by zo bolschewiska agitazija zwonka Ruskeje w mjesach dźeźała, so zo njebudźa wjazy politiske a diplomatiske poměry kasnyj mój.** Dr. Stresemann dyrbjesche Čičerinej nastrózaju powěsćź **wo stónzowanju ruskeho pózłanza Wojkowa we Warschawje zdźělicź.** Shoniwschi, so zu nadpadnika sajeli a so je pólske knježeństwo swoje wobzarowanje wupraiło, zo Čičerin nadźijesche, so zo tohole podawka dla **pólsko-ruske poměry njepohubjesćicha** a so z toho tež němskej zwonkownej politizy žanych wobcźežnosćzow njenastanje.

Čičerin po zdaću měni, so zo se sastajenjom jendźelsko-ruskeho diplomatiskeho wobkhada najprjódy žanych dalschich sćěhowkow njeroswije, hacź so Cźěskosłowaske a Južnosłowjanska pschipósłacze ruskeho knježeństwa jako sakonskeho wotstorcźitej.

Čičerin je drje z toho, so zo franzowsko-ruske jednanje hischcźe dale wjedźe, wotwodźił, so Franzowska zebi na to njepomyślił, po jendźelskim pschikładze słědowacź.

Amerikanskaj lětarjej pola prezidenta z Hindenburga.

Amerikanskeju lětarjow Chamberlina a Levina je wutoru němski president Hindenburg pschijał. Wón jimaj swoje wobdźiwanje nad jeju nadźiwnostnym skutkom wupraji. Jeniczy wulkotny plan je jón k wul, kotremu do skutkasajenju dowjedź. Hindenburg lětarjomaj a jeju ludej zbožo pschejesche k skutkej, kotryž je wjazo dyžli sportski podawk był, kotryž ma zwoju najwjetschu ważnosćź w tym, so staj zo ludaj Němskej a Ameriki, kotražź staj hižo bjes toho pschećelnje zwjasanaj, z nowa k zebi zblizikoj. Tónke lět z Ameriki do Němskeje budźe z błyschczatym pschikładom doprědka krocźazymaj a do wyšoka zo prózowazymaj ludomaj.

Jako wopomnjećź pscheprošenje pschi Hindenburgu zwój wobraz je zamorucźnym podpiśmom w złebornym wobkuku pschepoda.

Amerikanskaj lětarjej pola němskeho kanzlera.

Němski kanzler Marx bě zrjedu popoldnju amerikanskeju lětarjow w kanzlerstim hrodźe na cźaj pscheprosył. Pschi boku swojeje mandźelskeje a pscheprošenych hosćzi wón w salonje prěnjeho poschkhoda ozeanskeju lětarjow wocźakowasche. Pschitomni běchu zwonkowny minister dr. Stresemann, president němskeje železnizny dr. Dorpmüller, statny sekretaraj Schubert a Weißmann a druhi. Je zwojimi knjenjemi. Chamberlin a Levine we jednorej drasce pschindźeschtaj, kotruž běschtaj pschi zwojim wulkoinym nadmórstim lětu pod kožanym mantlom wobleczenaj byłoj. Chamberlin w krótkich brunych khołowach a w zwětkym, belka pschi kromje pišanje wuschiwanym kožanym pjeślu, Levine w zmuhatym nadrósnym wobleczenju. Amerikanski pósłanz Schurmann jeju hosćzam pschedstaji a dr. Stresemann zo z nimaj zortujo rosmołwjesche. Potom zo w pódlanskej sali z cźajowym błidam jeschydachu, Chamberlin mjes knjenju Marrowej a dr. Dorpmüllerom, Levine mjes Schurmannowej a němskim kanzlerom, dr. Stresemann znapschećowa Chamberlina. Ozeanstaj lětarjej cźinjeschtaj jara symptihisti sozjalischcź.

Cźěsti pósłanz w Barlinje je Chamberlinej 50 bleschow Pilsenskeho piwa pósłał.

Ozeanski lětaŕ Chamberlin je psched zwojim wotleczenjom z Newyorka prajił, so by do Barlina dolezawschi rad karancźł Pilsenskeho piwa na strowosćź Newyorkskich wupił. Nosprawnizy amerikanskich nowin zu wutoru do Newyorka telegrafiraj dźěłili, so je cźěskosłowakski pósłanz w Barlinje, dr. Chwalkowski, Chamberlinej 50 bleschow praweho Pilsenskeho piwa pósłał.

Chamberlina dale w Barlinje cźeńcźuja.

Schtwórtk pschipołdnju dr. Stresemann americanskimaj lětarjomaj zwjedźensku hosćzinu wuhotuje, wecźor w 6 hodźinach staj zo do němskeho lětarskeho kluba pscheprožyłoj, a wjecźor we 8 hodź. budźetaj i hosćzomaj němskeho wobthadn. ministra Kocha. Piatk staj Chamberlina a Levina Barlinski magistrat a wjecźor Barlinski klub pscheprožyłoj. Němska powětrowa hansa k cźeńcźi lětarjow sobotu wulět z parnym łódźemi do wokolnosćze Barlina a do Habolskich jězorow wuhotuje.

Niz jenoż Barlinski zwjedźenski programm, tež programm sa dalschi pschehnk amerikanskeju lětarjow je postajeny. Niedźelu Amerićanaj po pscheprošenju awstriskeho knježeństwa do Wina poleczitaj. Potom zo sa tři abo schtyri dny do Barlina wrócźitaj. Piatk 17. junija mandźelskej lětarjow do Bremerhavena pschijědźetej. Hischcźe tón samżny dźeń zo z lětadłom do Barlina dowjesetej a wjecźor zo potom k cźeńcźi lětarjow a jeju mandźelskeju w statnym dźiwadle zwjedźenske pschedstajenje wotmeje, kotremuž zo zwjedźenska wjeczerź pschisamknje.

Lindbergh Chamberlinej zbožo pscheje.

S parneje łódźe „Memphis“ je Lindbergh radiotelegrafiske zbožopschecźe Chamberlinej pósłał.

Knjeni Chamberlinowa a Levinowa stej z parnej łódźu za zwojimaj mužomaj do Němskeje wotjełoj.

Lindberghowe wusnamjenjenje.

Lindbergha su za wyschka narodneje gardy Missouriskeho stata pomjenowali.

Ebertowy pomnik w Bayerskej.

Druhi dźeń zwjatkow su w Burgstadtu blizko Aschaffenburga prěni wopomnjenski kamjeń za semrětego němskostatneho presidenta Eberta snutska bayerskich mjesow pozwjeczili. Tyłazy republikanow bě pschi zwjedźenju pschitomnych. Wopomnjeńsku rěcź mjesche zejmski sapósłanz Dewald z Aschaffenburga. Wotpósłanzy demokratiskeje a sozjaldemokratiskeje strony pschi pomniku wěnzy złożichu. Jenohłósnje zo wobsamknjenje pschija, w kotrymż zo pscheczźiwo tomu protestowasche, so bě bayerske knježeństwo sjězd němskostatneje khorhoje w Mnichowje sakasało.

Pólski statny prezident ruskemu knježerstwu sobuzelnosć wobswědčił.

Pólski statny president Mościcki je pschedbyźdze zentralneho wukonjazeho wubjerka w Moskwje, Kalininej, telegrafiraj zwoju sprawnu zobuzelnosćź z pschicźinu stónzowanja Wojkowa wuprajił. S dobom je też pólski zwonkowny minister Salesti ruskemu zwonkownemu kommisariatej telegrafiraj nutrne wobzarowanje pólskeho knježeństwa a luda wobswědczicź. Wojkowe cźełko, kotreż je zo pondźelu wjecźor z khorownje do twarjenja ruskeho pósłanstwa dowjesło, schtwórtk do Moskwy pschewjesu.

Pólske knježeństwo zo pscheczźiwo ruskim wobskorźbam sakituje.

W swiżu je stónzowanjom ruskeho pósłanza Wojkowa je pólske knježeństwo wosjewiło, so zu pólske wyschnosćze ruskemu pósłanzej Wojkowej hnydom po jeho pschichadźe do Warschawy policajske schćitanje jeho wosoby postarjałe. Pósłanz Wojkow pak je tole postarjenje razuje wotpokasał. Ruske pósłanstwo njeje w zanym padźe pólskej policiji słóžiło, so maja zobustawy Warschawskeho ruskeho pósłanstwa wotpohlad, po żelesniznym wotpuczowacź, abo so budźe sastupjeć ruskeho knježeństwa psches Pólsku puczowacź. W poslednim padźe njeje tež pólske wyschnosćze zaneje powěsće wo tym dostałe, so zo knjes Rosengoltz psches Warschawu powjese.

Boris Kowerda njeje zo z politiskim wotpohladom, ale jenicźzy z wobzobinskimi pschicźinjemi k nadpadej na Wojkowa rozbudźił. Psched nětkotrymi dnjemi bě z Wilny do Warschawy pschijěł a wot ruskeho pósłanza visum za puczowanje do Ruskeje żadał, źdźej staj jeho starschej żiwaj. Visum pak jemu zapowědźichu. Kowerda pondźelu na pósłanza Wojkowa pschi dwórnischcźowym zasthodze cźakasche a z nim nekotre słowa wo zwojej zamknej nałeżnosći wuměni. Pósłanz pak na nastupischcźo wotendże, hdźeż Kowerda podźiwischo wjazy krócź do njeho tšeli. S dotalnym pschepytanjom je zo swěscźiło, so je pohnuwadło k attentatej runje tak wobzobinske wjeczerje dla wotpokasanja visa było, kaž nadpadnikowe monarchistiske smyslenje.

Pólski zwonkowny minister Salesti je zlubił, so zadanje, so by zo prawny sastupjeć ruskeho pósłanstwa k pschełożschenju mordarja a k zudnistwu pschedbeżnemu pschepytanju pschipuschcził, justiznemu ministerstwu poruczi.

Parižki wothlós Warschawskich wutšelow.

Parižske nowiny prawizy pschicźinu k Wojkowemu stónzowanju pola ruskich bolschewikow pytaju. „Figaro“ pischa, so je po prawom Wojkow dla swojeje dźeławosće pod Leninom zmjerzcź i ruku ruskeho cźetnjeńza sakłukli. „Figaro“ też na protestowanske hibanje dopomina, kotreż psches zyku Pólsku dźeźche, hdyż zu Wojkowa za sastupjerja Ruskeje we Warschawje pomjenowali a „Echo de Paris“ kaž „Figaro“ pischa, prajiaz, so je zo z jimanjom mnohich njebolschewikiskich politikow w Ruskej roshorjenje pscheczźiwo bolschewikiskim wjednikam pschezo žiwnischo roswiło, a so zo skónczenje rosbuchnjenju, kaž stónzowanju Wojkowa we Warschawje, njetrjebamy dźiwacź.

Zimanje wukrajinskich komunistow w Pólskej.

Organy politiskeje policije w Lwowje zu wutoru wjele wukrajinskich kommunistow sajałe. Tele sajecza z pschibotami wukrajinskich kommunistow k nastawazym gmejnskim wólbam w ranschej Galizitšej swiżuja.

Francowsko-ruske wuprawjenje dołha.

S Moskwy zo wudawa, so je ruski pósłanz Rakowski z franzowskim knježeństwom dojednanje wo sapłacźenju dołha podpisał. Dojednanje, kotreż 62 lět dołho ruskemu knježeństwu napołoži, lětnje 72 miljonow złotych franzowskej sapłacźicź, zo na privatny dołh njepocźahuje.

Hižo ras bě powěsćź z Moskwy rosschěrika, so je zo wo sapłacźenju ruskeho dołha na Franzowsku dojednało. Kaž tehdy je zo też tón krócź tale powěsćź jako njewěrna wupokasała. W Parisu njejsu nětkole dla kommunistiskeje agitazije mjes franzowskim wójskom a w franzowskich kolonijach na Rusku derje z wěcźom. W franzowskim knježeństwje zo pjecza žnine žadanje sa sastajenjom diplomatiskich poczahow z Ruskej złyschi. Poincare, Louis Marin, Tardieu, Bokanowski a Painleve zu za to, so by zo Franzowska po jendźelskim pschikładze złożiła, mjes tym so Herriot, Briand a ratarski minister Gueuille sa sakhowanje diplomatiskich stykow k Ruskej wustupuja.

Bombowy attentat w Pětrohrodźe.

W Pětrohrodźe, kotremuż bolschewikojo Leningrad rěkaju, je wutoru posdźe wjecźor njesnaty cźłowjek do sale sastupił, w kotrymż wotdźělenje Leningradskeho rosrěcźenskeho kluba kommunistiskeje strony pohrebenje zobustawow wotměwasche. Zusy bombu cźišny a po nim druhi zusy bombu cźišny. S rosbuchnjenjom zo sala wupuscźi a 26 wobdźělnikow zhromadźiżiny zo cźežko srani. Zich hnydom do khorownje donjesechu. Wódla toho dě zo wjele ludźi lohko sraniło. Winikaj, khotrajż tšesco zo sajachtaj, staj cźetkoj.

Cźerwjene wójsko.

S Moskwy zo powě, so je wójnski kommisar Woroschilow tši dnjowe wukasy, njenujizy na wukrajinske garnisony na Baltiske a Cźornomórske wójnske łódźstwo wudak, w kotrychż zo praji, so je Cźerwjene wójsko k wojowanju hotowe. Wojazy Cźerwjeneho wójska zu pjecza lěpje wuwuczeni dyžli zu wojazy zarsteho wójska byli. Lětarjzy wojazy zu na wyšokosći swojeho wudokonjenja a budźa wědźecź nadpad na bolschewikisku Rusku wotpokasacź. Ruske knježeństwo je zebi wotmyślilo ruske wójsko na 800 000 muži pospolnicź. 350 nowych lětadłow dyrbi zo natwaricź. Za wuhotowanje technisticich wójskowych wotdźělenjow zo wósom nowych fabrikow natwari, kotreż budźa jenoż wójnski material dźěłacź.

Južnosłowjansko-albanski konflikt

Albanski pósłanz Zena beg je hischcźe pschezo we Běłgradźe. Južnosłowjanske knježeństwo njeje jemu hischcźe puczowanske paży wrócźiło. Zena beg je zo wutoru wjecźor złoro dwě hodźinje se zwonkownym ministrom dr. Marinkowiczom rosrěcźał. Po tymle rosrěcźe-

Nju je pobłanz rjekł, so wón a pobłanzstwowy personal Bękogradi hischcze njewopuschćił. Albansko-južnoslowjanski konflikt so wsche sa někotre dny wuruna. W Bękogradikim knjeżerstwje po sdarju też na jednanje albanskeho pobłanza Jeny bega pola statneho presidenta Achmeda Zoga wulku wažnosć kładu, wocakuje, so so z tym konflikt wuruna.

Južnoslowjanska so prózuje, so by so z Bolharskej sjednała.

Kaž so se Sofije powe, je južnoslowjanske knjeżerstwo swojemu pched někotrymi mjezazami nowopomjenowanemu pobłanzej Nelchiżej poručiło, so by poczał z Bolharskej wo wikowanskim sreczenju jednacz. Po jeho wobsamknjenju chze Bękogradske knjeżerstwo wo rukowanskim sreczenju jednacz, z kotrymż by Južnoslowjanska Bolharskej Zaribroditi wokrjeh wrócziła, kotryż je Bolharska po swetowej wójnje dyrbjała Južnoslowjanskej wotstupicz. Tónle wokrjeh ma 50 000 wobydlerjow.

Chinejski bojkott pischeczíwo jendżelskim tworam.

W Chinje so z nowa sa bojkottowanje jendżelskich tworow dźeła. W Shanghaiu je so tohodla konferenza wotmeła, pschi kotrejż je so 300 robustawow 150 nazionalistiskich chinejskich organizazijow wobdżeliło. Wobsamtko je so, bojkott jendżelskich tworow pobłnicz a hischcze dyrbne jendżelske wikowanje w Chinje potrócziz. S dobrom je shromdażdźna pischeczíwo wuhadżenju japanskich wojakow w Tjingtawje na chinejski kraj protestowała a wobjmała, bojkott też na japanske twory wupischetrěcz. Mulka, pschecziwo Jendżelskej a Japanskej złożena hospodarska wójna dyrbi so po żadanju tychle ludźi po zyłej Chinje wjesć.

Pschebmykanje opiuma w Kalkucje

W Kalkucje w Indiskej su pschi śledżenju sa opiom a kokainom sa 6000 puntow sterlingow tejule pohłuschazeju jědow w indiskim mětkowym dźelu namakali. To je najwjetsche wotkrycze pschebmykaneho kokaina a opia, kotreż je so hdy cziniło. Kalkutta da so srjedźisna wulkeje internazionalneje pschebmykarskeje organizazije być.

Zhromadźizna Zjednoczenstwa serbskich wučerjow.

W Budyschinje, 8. smažnika 1927.

Njedźiwazy hrosneho wjedra, kotreż so hdy być signatura krażneho „smažnika", wótzejke pilny pschebydła, k. wyschischi wučerk Krał, rjanu cźrjódku serbskich wučerjow powitacz, na 24. Mjeż nimi dwójach na wułudźije. M. Rjelka z Nakza a Szymanka z Budyschina. Wobżebicze strowjesche k. wyschischeho schulskeho radu Krawza z Kamjenza. K. Kalichej z Njeswaczidła pschejesche k jeho 40 letnemu zastojnskemu jubilejej wjele zbożа a dalscheje cźilosce a strowosce a k. Łodnemu-Bukeczanskemu k jeho njedawno wobwjeczenemu zlěbowarskemu mandżelstwu tohorunja a k tomu wuhladny na złoty kważ.

W zjawjej rosprawje dóstaŋ so pschedbyła jednanjow Serbskeje ludoweje rady z wokrjesnymi hejtmanstwami we wyschelakich serbskich praschenjach a pschecźach. Nasponni, so so tute z wučerskimi zadanjemi we wyschem nierozja, njejsu pak pschecziwo nim. Pschi tom jedna so zwjetscha wo wyschelake krědźi a pocze, hdyż je tež nadawk łonjasmjeny.

Rosprawa potkadnika k. Łodneho bě krótka. S tajkim finanzijnym pschehladom, hdyż je mało dotkowdy a runje tajkich wudawkow, so dołho dlicz njetrjebasche, jenož jej pschejesche, so bychu dopołkadnizu sterze a lépje sastate pschinoschki wotwjedli. Slicźowanje so za prawo spóźna.

Pschi sczěhowazej wólbje inwsholi so detalny sastupny pschedbyła jenoblížnje sazo, tkż tež sastojnstwu na so wza. Sa pschiwzdnika a zbodom druheho zapisowarja posłaji so k. Wjela-Bukeczanski, prěni je k. Krawz-Budyschki.

Swjatk. wučerjow w Sakskej chze so nanjecze je serbskeje (katolskeje) strony próstwu na knjeżerstwo zapodacz, so by so pschi pedagogiskimaj institutoma w Drježdżanach a Lipsku serbskim studowazym pschiležnosć dawa, so wo serbscźinje wudospołnicz a chzyssche dla tuteho namjeta ménjenje Sjednoczenstwa zhromadnje pschecz. Wono tomu jenoshłósnje pschihłokowasche.

Hižo léta dołho wudawa Kołо serbskich spisowaczelow sbérku „Dom a swět", kotraż je so w Prahy z pomozu tamnych krajanow a czeskich pschecelow cźitschczała. Je hižo na 10 tajskich cźisłow wuschło. Prožby so nalézuje, so bychu so tute kupowale a tak do luda pschischcze. Tu měli serbscy wucerjo z pomocnikom być. Pschi tom naspomni k. wyschischi wučerk Symank, so je Macźica Serbska na 1100 eksemplarow je swojeho składa serbskim schulam darmotnje pschetwostajiła. Sa wschelake schule je sstanki pschihotowal a móża so w Sśmolerjej kniharni wotewjasch. Dla njesamołwjenych schulow ma so wospjet z Macźicu jednacz, so bychu też knihi za swoju knihownju dostałe.

Dla ferialnych kolonijow, kotreż so w sasczistych łétach do Czech sarjadowachu a hdżej mnohe serbske dźeczi tej czełu a dujchu wocekstwjachu, su wschelake schulske wjedrnistwa dopiś wot ministerstwa dostali, kotreż so wosebje se podawanjom serbskeje wuczby w tutych kolonijach sabéra. *K rosjednjenju tuteje* należnosce a k wotstronjenju někotrych wopaczných nahladow budu pschi tym wobdżeleni serbscy wucerjo krótku rosprawu wo swojim stutkowanju za cźas pschebywanja z dźeczimi w Czechach podacz.

Dokelż k. fararej Justej w Dóbelnje pschi wschej dobrej woli cźasa njeschwa, wot Sjednoczenstwa pożadany klowotwor zhotowicz, chze ta tutej wuczerk Nawka do rukow wzacz a z tutej nuczisnu so w swojich porjadżenjach, kotreż budże wo bliżschim cźasu do Sserb. Nowin podawacz, zbodu sabéracz. Sdobom budże na prawopis, syntax a stil dźiwacz a tak pschecza Sjednoczenstwa dopjelnicz.

Dla kulturneje knihi, wo kotrejż znu bo dawno rěcźi, rosprawjesche Frótka k. wyschischi wučerk Hanczka a naspomni někotre themata, kotreż so na nju hodża. Na bóle kniha za serbskich wucerjow być a tak pschitrjeczniza w podawanju serbskeje wuczby. Jenož trébni spisowaczelo hischcze falusa.

Na tónzu pohjedżenja poda k. Krawz króći pschehlad wobsahja knihi „Die Wenden" wot O. E. Schmidta. Prjedy hacz so z njej sabéracze, ryssowasche wěcznik nadobny nadawk Sjednoczenstwa a jenotliwje wuczerja, kak ma być tež ludowy wučerk, k ujenu hicź, duchownje wo njón so starasz a jón na wyschschi shodżenk idéalnoscze pohdżbuwcz. Schula dże k tomu falladny kamjeń posticzi. Ale na tom ma so dale twaricz, serbska kultura so dźerżeom sachczépicz. Po tutych pschedbadżanych zlowach rosżerba Schmidtowa knihi po jenotliwych wotrězkach a sasta khiwiku pschi kapitlu: schula. Bytrjej statistiskeho materiala wot pschihłuschneje stronty dostak, dha so tola rjez njemózje, so je we wschem prawa. Tak na pschi. pisa, so 3390 serbskich dźeci so wot 81 serbskich wuczerjow roswuczuja a 2489 němskich dźeci jenož wot 53 němskich wuczerjow. Dokelż pak wschitcy serbscy wuczerjo też němsku rěcź dospołnje wobkrjeja — to hnadź tuton stwjetnasty spisowaczel njewě —, dha su tamrym němskich dźeczom 134 wuczerjow k wuczbje. S tajkimi mudrosczemi zlepi nčniku sjawosci. Nunje tak je se statistiku Sserbow. Po njej su w běhu 15 lět w jaklej Łužicy na 14 000 Sserbow so shubiłe, mjeto 42 000 we lecze 1910 běchu 1925 jenož hischcze 28 000. A w Budyschinje mělo jenu 900 Sserbow być. To tola nichtó njewěri, schtóż trochu rudomne wobstejnosce znaje. W mnohim tendenzkosnje spisana kniha chze liczbu Sserbow po nużnjosci sniżej a z teho potom hudźicz, so za tajku „korzitu" wjazy hódnje ujeje, ko wosebicze sastajicz. Pschednoschkej pschejesche z Nowej Rosmelwa, kotraż runje k zlawje spisowaczela njewuklincza.

Dale jhonichmy, so ma so serbska wuczba na srjedźnych schulach rosmnożicz a so nekto na serbskich starschich zaleži, swoje dźeczi na nje złacz. Nécejesche so wo pucach, kak mohło so starschim pschebywanje swojich dźeci w Budyschinje, hdyż su tola łjutscha se wuzu, wołoczej. Każ so zda, budże so se strony Hornjołužiskeho cyrkwerstwa wulke *kwalizejenje* swojeche tym postaricz, korsiż chzedża bohoslowstwo studowacz. To budże też z wulkej lesbiznu za Sserbow, kotrymż — wosebje pola ewangelskich — duchowni faluja.

Po wjazy hacz postiecza hodźinskim dźele stónczi pschedbyła shromadżisnu, na kotrejż so też nasch wótczinz, kniez prof. dr. Muka wobdżeli, z nutrnym dżakom za swobodzenosć a wutrajnosć.

Ze Serbow.

Onjownica.

Stwórtk, 9. junija.

† 1906 w Drježdżanach 88 létny Bukeczanski farar Pětr Łahoda, rodżeny w Smochćicach.

Wóń woziwjacu wětřik wěje
A ptačkow spěwy wotcuejeja.
We błyšcu lubozniším kóšje
Tych lubosców pak młoda mejа.
Do njebjes měri
So wócko w zbóżnym błyščenju,
Móc młoda céri
Do žiłow w cilym cyrčenju.
Zwjazk zwjaza
So nežny, hdyż lubosć wutrobu čaza
A wutrobu k wutrajsce kaza.

Cišinski.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor we 7 hodź. barometer 732, hygrometer 0, najwyschscha dnjowa cźopłota 15 stop. po C. Djenża rano we 8 hodź. barometer 738, hygrometer — 7, najnizscha temperatura w nozy 8 stop. cźopłoty. — Po rosprawje wjedrankjowu znutřnjy wuwjoz drjenje wocakowacz. W połnozy cźahaja nizjny niwo. Nad połnoschej Europu je so wumjedrilo. Schtkenza tohorunja na rjane stupa. Tola wostanje tak wjedra pschejesche trochu wijaty. Jutrje pjatk stónczo 3,40 stopnja a żo wjeczor 8,19 khewa. Mětżacźk pop. 2,50 stopnja a so po połnozy 1,51 khewa.

— **Jan Raak †.** Sasso smy zwerneho zwobudźélacźerja zhubili. Sandżenu wutoru popołdnju wotmoła Knjes nad zjiwjenjom a zmjerczu naschego pilneho pismiłstajerja pschi maschinje knjeja Jana Raaka da so zwjesche wěcznoscze. W kcźewje zwojeho zjiwjenja schinny każ zwetka na polu. Hrojna khorosć każ cźerń w nim tocźesche. Psched nědże schtyri njedźelemi dźesche do zwojich projenowinow, hdyż jeho dołholétna khorosć na khorołoju cźiny. To bu jemu se zmjertnym. Pod zwernym wotkładanjom zwojeje zwotry sandżenu wutoru w Komorowje pola Rakez wuzmy w 29. lécze zjiwjenja. W Lubuschim pola Wojerez narodźi so 4. 8. 1898. Pola Lapischke we Wojerezach pizmikstajerstwo nawukowschi je we naschej druzstwowej cźitschcźerni nědże 6 lět zwernje dźełkał.

— **Wumrěła** je w Budyschinje druhi dźeń zwjatkow knjeni Hana Weigangowa rodż. Dürschez, zawołkana wudowa kommerzijelneho radźicela Otu Weiganga, tkż je 2. julija 1914 wumrěł. Wona bu psches 87 lět stara. Semrěła bésche we zwojim cźasu cźicha pomozniza zwojeho mandżelskeho, kiż wjele dobrotu cźinjesche a tej mjeztu Budyschinej bohate wotkasanje zawostaji.

— **Sjawne pschipołnjacze** wupraja wokrjesne hejtmanstwo w Budyschinje w hamtiźim wojezenju we „Sächs. Staatszeitung" schulerjej wyschischeje realki Wernerej Müllerej z Budyschina za spjechne a rosżudne wukowanje dźeńcza wot zmjerczje zatejenja. Müller bésche dźeńcza 7. meje t. l. wukhowak.

— **Nowy pschedbyła k rajneho towarstwa za wjesne spomozejstwo a hajenje domizny.** Każ nowinarjo rozmi-jeje komory zdźeluje, bu na mjezto dotalneho pschedbyła, hamtiźeho hejtmana dra. Vogela z Frommannshausena, cyrzerikuferja dr. Kauffmanna we Lusy wuzwolił.

— **W Sakskej policajźi hodźinu njepobłesche.** Ze wschelakich stron pisachu, so chzedża w Sakskej policajźi hodźinu na posdźichu hodźinu pschepołožicz. Pschesłimu tomu pak pschi sakskim ministerstwje z wojzewja, so sa Sakska žane pschemenjenjaja policajźiskeje hodźiny wotumyslene njejeju.

— **Hubjene wuhladny na dobre zadowe znd.** Po powjeschach z Mijchmanskeje wokolinty su lětża wuhladny na dobre zadowe znd jara zriadne. To lejż na tym, so je schtomny w dosczejnym cźasu pschedebły leźke a dokład

Taras Bulba.

Nikolaj Wasilijewicz Gogol

Pschedhódłowo.

Sslawny rusti spisowaczel Nikolaj Wasilijewicz Gogol (1810—1852) sabéraschze so najradscho je stawiznami. Won bobu krótki cźas zamo z profesorom stowiznow Pětrohrodskeje univerzity. Wobsejke sajimowaschze jeho wosbud zwojeje domizny Makorusleje. Wusnamne dołhe wojowanje tuteje z Pólšej, kiż bésche wosebje sabałka na tónzu XVI a do pokoja XVII. wéka słónczi so z dobrowólnym pschisamknjenjom Ukrajiny k Moskwje, sahorjesche spisowaczela.

Sastupnjerjo sajimow a prózowanjow makoruskeho naroda bechu Kosakojo. Južna Ruska, cźasto sapuschcena pschez wokoloczahaze ludy, wosebje wot Tatarow, bésche zwoje statne zarjadnistwo posbubiła. Sswerowy njepschecźel wubudzi bohatrzow (rjekow), kotśij najprzedy jako jednotliwzy, a potom zhromadnje w towarschnoscźi, wojowachu z zuibrikami. Tuczi zwobodni ludzo njenowachu so Kosaki (Kozakojo). Tole słowo ma najstarschcho tatarski korjeń. Podźi-scho pschichadżachu do kasaczestwa (njes Kosakow) też wschę druhe njespokojne elementy z Ruskeje, Pólšeje a z druhich krajow. Pólšzy krakowje, zdobom pak też wulkowjerschcyo Litwinjzy, mężachu so za krześcźerjozo połonischcho kraja. Dokelż bębi pschejechu, so bychu so puste kroje a pusty z wobydlerstwom zapżdlite, dawachu woni je radnuże jako dar zwowym knjezkam (panam). Tajsele nowowutworjene mésta a krajiny njenowachu so hromadże z pschilsbazynmi senjenni starostwa a jich wobknjezerjo starozi. Wobstajny strach, hrożazy wot Tatarow, njewoasche panow, tute kraje abo znajmjenischa dżele jich woteležnosć dawa, so wo serbscźinje wudospołnicz a chzyssche dla tuteho namjeta ménjenje Sjednoczenstwa zhromadnje pschecz. Wono tomu jenoshłósnje pschihłokowasche.

Hižo léta dołho wudawa Kołо serbskich spisowaczelow sbérku „Dom a swět", kotraż je so w Prahy z pomozu tamnych krajanow a czeskich pschecelow cźitschczała. Je hižo na 10 tajskich cźisłow wuschło. Prožby so nalézuje, so bychu so tute kupowale a tak do luda pschischcze. Tu měli serbscy wucerjo z pomocnikom być. Pschi tom naspomni k. wyschischi wučerk Symank, so je Macźica Serbska na 1100 eksemplarow je swojeho składa serbskim schulam darmotnje pschetwostajiła. Sa wschelake schule je sstanki pschihotowal a móża so w Sśmolerjej kniharni wotewjasch. Dla njesamołwjenych schulow ma so wospjet z Macźicu jednacz, so bychu też knihi za swoju knihownju dostałe.

Dla ferialnych kolonijow, kotreż so w sasczistych łétach do Czech sarjadowachu a hdżej mnohe serbske dźeczi tej czełu a dujchu wocekstwjachu, su wschelake schulske wjedrnistwa dopiś wot ministerstwa dostali, kotreż so wosebje se podawanjom serbskeje wuczby w tutych kolonijach sabéra. *K rosjednjenju tuteje* należnosce a k wotstronjenju někotrych wopaczných nahladow budu pschi tym wobdżeleni serbscy wuczerjo krótku rosprawu wo swojim stutkowanju za cźas pschebywanja z dźeczimi w Czechach podacz.

Dokelż k. fararej Justej w Dóbelnje pschi wschej dobrej woli cźasa njeschwa, wot Sjednoczenstwa pożadany klowotwor zhotowicz, chze ta tutej wuczerk Nawka do rukow wzacz a z tutej nuczisnu so w swojich porjadżenjach, kotreż budże wo bliżschim cźasu do Sserb. Nowin podawacz, zbodu sabéracz. Sdobom budże na prawopis, syntax a stil dźiwacz a tak pschecza Sjednoczenstwa dopjelnicz.

Dla kulturneje knihi, wo kotrejż znu bo dawno rěcźi, rosprawjesche Frótka k. wyschischi wučerk Hanczka a naspomni někotre themata, kotreż so na nju hodża. Na bóle kniha za serbskich wucerjow być a tak pschitrjeczniza w podawanju serbskeje wuczby. Jenož trébni spisowaczelo hischcze falusa.

Na tónzu pohjedżenja poda k. Krawz króći pschehlad wobsahja knihi „Die Wenden" wot O. E. Schmidta. Prjedy hacz so z njej sabéracze, ryssowasche wěcznik nadobny nadawk Sjednoczenstwa a jenotliwje wuczerja, kak ma być tež ludowy wučerk, k ujenu hicź, duchownje wo njón so starasz a jón na wyschschi shodżenk idéalnoscze pohdżbuwcz. Schula dże k tomu falladny kamjeń posticzi. Ale na tom ma so dale twaricz, serbska kultura so dźerżeom sachczépicz. Po tutych pschedbadżanych zlowach rosżerba Schmidtowa knihi po jenotliwych wotrězkach a sasta khiwiku pschi kapitlu: schula. Bytrjej statistiskeho materiala wot pschihłuschneje stronty dostak, dha so tola rjez njemózje, so je we wschem prawa. Tak na pschi. pisa, so 3390 serbskich dźeci so wot 81 serbskich wuczerjow roswuczuja a 2489 němskich dźeci jenož wot 53 němskich wuczerjow. Dokelż pak wschitcy serbscy wuczerjo też němsku rěcź dospołnje wobkrjeja — to hnadź tuton stwjetnasty spisowaczel njewě —, dha su tamrym němskich dźeczom 134 wuczerjow k wuczbje. S tajkimi mudrosczemi zlepi nčniku sjawosci. Nunje tak je se statistiku Sserbow. Po njej su w běhu 15 lět w jaklej Łužicy na 14 000 Sserbow so shubiłe, mjeto 42 000 we lecze 1910 běchu 1925 jenož hischcze 28 000. A w Budyschinje mělo jenu 900 Sserbow być. To tola nichtó njewěri, schtóż trochu rudomne wobstejnosce znaje. W mnohim tendenzkosnje spisana kniha chze liczbu Sserbow po nużnjosci sniżej a z teho potom hudźicz, so za tajku „korzitu" wjazy hódnje ujeje, ko wosebicze sastajicz. Pschednoschkej pschejesche z Nowej Rosmelwa, kotraż runje k zlawje spisowaczela njewuklincza.

Dale jhonichmy, so ma so serbska wuczba na srjedźnych schulach rosmnożicz a so nekto na serbskich starschich zaleži, swoje dźeczi na nje złacz. Nécejesche so wo pucach, kak mohło so starschim pschebywanje swojich dźeci w Budyschinje, hdyż su tola łjutscha se wuzu, wołoczej. Każ so zda, budże so se strony Hornjołužiskeho cyrkwerstwa wulke *kwalizejenje* swojeche tym postaricz, korsiż chzedża bohoslowstwo studowacz. To budże też z wulkej lesbiznu za Sserbow, kotrymż — wosebje pola ewangelskich — duchowni faluja.

Pschi tom je so pschedewsym na to dźiwało, so bychu je fakticznje wuzwolili pschez wuzwolerjow, kotśij su wot swojich wokrjesnych zastupnikow wuzwoleni bychu. Tak su wosebje wjesne wobydlerstwo a mjezne wobydlerstwo wuzwolili swojich wuzwolerjow, kotśij su potom wuzwolili wokrjesnych zastupnikow. Tak su wosebje wjesne wobydlerstwo a mjezne wobydlerstwo wuzwolili swojich wuzwolerjow, kotśij su potom wuzwolili wokrjesnych zastupnikow.

Pschi tom je so pschedewsym na to dźiwało, so bychu je fakticznje wuzwolili pschez wuzwolerjow, kotśij su wot swojich wokrjesnych zastupnikow wuzwoleni bychu

żmy tak rymny czaß měli. S wiśchnjemi w tamnej krajinje dezyka spokojom njejžu. Jabłuka a kruschwy dawaja jenož pola někotrych druzinow trochu lepschu nadžiju. Jara kritiśny pat ſ winom ſteji. Stare dobre hałoſy na ſerdčach poſtrejuja jara rědke ſapoczatne płody. Dožyła žu we wschelakich winizowych krajinach Mischnanſkeje wokolinY wuſładły wjele hubjenſkje hacz poſłednje lěta. Jenož ſa wſchelake druzíny jahodkow ſu wuhladły dobre.

— **Próſtwa na kokojeſdnych.** W zyłej Sakſkej wobtedbowaſche ſo w poſłednich dnjach, kak ſu wożebje kokojeſdni ſwoje koła ſ nětkole tak krajnje ſakcejkwanym hoſpodarſtwom ako ſchoſchczaznym ſelom (Beſenginſter) wupyſchowali. Wyrnjeſ tale roſtlina też pod ſakoſtim ſchitiom njebyła, tak to tohodła byczł njetrjeba, ſo taſke tónze ſmutorhaja a tyhajore kěſki ſnicza. Krajne towarſtwo ſakſkeho ſchtita domowiny a ſ nim wſchitzy pſcheczeło pſchirody proſcha wſchěch roſumnych kokojeſdnych, ſo dyrbu ſo la ſchkit pſchirody ſobu ſaſtupili, ſo nad bohatſtwom wjeſelečł, jón njeſchczipacz, ale jón wostajicł, hdyž roſcze k radoſczi wſchěch tych, kotrjž chodża rjanoſce pſchirody wužiwacł. Kaſki ma to ſmyſł, koło na nětſchto hodżinow wupyſchicł a hoſowż někotre dny wó jſtwi pomeczł, hdyž tola dżeńſnischi dżeń pola tóżdeho ſahrodnika a w tóżdej witkowańi je ſeleninami ſa nětſchto pjenjeżkow zyły twečzeł wſchelakich kwětkow doſtanjeſch, ani ſo by ſo ſ tajkim dobytkom pſchiroda wurubiła.

— **Hańbujcze ſo!** Na Hohnitzinſkim rewěrje w Sakſkej Schwyzy ſu na Boże ſtpiſce njeſnaczł ſtóſnizow, puſchczíwſchi ſo ſ powjaſom, poſłednje hnězdo wucjahowaneho ſokoła (Wanderfalke) wubrali. Krajne towarſtwo ſakſkeho ſchtita domoſiny ſlubi tomu 150 hr. mzta, ſchtóż może jemu ſlóſtnikow tak mjenowacz, ſo bychu ſo móhli pokhoſtacz. Woſtwenjenja pſchiſtima pſchiſtluſchny hajniški hamt Hohnitein (Sakſka Schwiza), ſandarmeriaj Hohnſtein ako Krajne towarſtwo ſakſkeho domowinſkeho ſchtita (Landesverein Sächſiſcher Heimatſchutz, Dresden-A. Schießgaſſe 24 I).

— **Pokhroma w Sſakſkej.** Po hamtſkej roſprawje krajneho ſtrowotniſkeho hamta knježeſche pokhroma w ſakſkim ſwobodnym ſtacze 31. meje t. l. jenož hiſchcze w 12 gmejnach a 13 dworach. 15. meje běſche hiſchcze we 19 gmejnach a 22 dworach.

S **Daliz.** Hromadukładżenje ležownoſczow je poła naſ ſpěſchne poſtupowało. Tudomni tatarſki pſchewoſtaja ſtare a pſchewoſnuu nowe ležownoſcze bliſchu naſnemu. Wobſedżerjo, kotřiž nowe ſahony doſtanu, ſu ſa lěto 1928 ſ pizu ſaſtarani, dokelž maju dżeczeł wożnjtz. Wſeſnuy hat pſchi pucu ſ Khwaczíz do Kſchiweje Borſchcze chodża ſawożnjcz.

S **Khwaczíz.** K roſprawje wo wuporjedżenju naſcheje zyrkwinſkeje wěſe mamy hiſchcze pſchipomnicz, ſo ſo wężina ſtcha tohorunja wuporjedża. Tſchikrzyńſke dżeła ja knjes ſtchikrzyńſki miſchtr Pietſchmann we Wulkej Dubrawje pſchewſak. Dale ma ſo zyrkej ſtama ſwonka, wożebje na połnóznej ſtronje, wobmjetacz. Murjerja ſu pilnje pſchi dżele. Też zyrkwiti wężineho cżaſnika chodża ponowicz, dokelž na nich ſ daloka cżaſ widżecz njeje.

S **Czornych Nožliz.** Do ſpodżiwneho njeſhoża pſchiſtchdże tu 12 lětna hołga. Jako Hillmannez dżeczi pſched nekrótkimi dnjemi 3 zentnarje rożki ſ ruczńym woſom do młyna wjeſechu, njemóżachu pola Wyrcażcez wóſ wjazacz ſdżerżecz. Elſa Hillmannez, kotraż pſchi woſu dżeſche a ſo próżowaſche wóſ ſadżerżecz, padże. Wóſ ſajedże na hołzu a padże na nju. Wbohu hołzu cżeſku ſranjenu pod woſom wucżeżechu, wona běſche żebi też koleno ſtraſchnje wobdeła.

S **Wichołowo.** Sjawny puczł ſ Wichołowa do Wujeżka pola Wóſporka je dla nałuppowanja na Wichołowſkich honach wot 9. hacz do 13. junija ſawrjeny. Jéſdny wobkhad pokaſuje ſo na Hrodſiſchcżo abo Wóſpork.

S **Kamjenza.** Kamjeńſkeho wokrjeſneho ſtótneho lékarja wot 13. junija hacz do 14. julija 1927 wokrjeſnjny ſtótny lékař w Budyſchinje ſaſtupuje. (Telefon Budyſchin 2067).

Se **Sſlepeho.** W nozy wot pjatka na ſobotu dyrk błyſk do tudomneho pohrjebniſchcża. Wón roſbi jedyn roſowy pomnik dospołnje a roſnjeta trochi dalſko wokoło. Kak žiwny a horzy je błyſk był, dopokaſuje też żeleſny dżeł pomnika, kiž běſche ſo roſeſchkrěł.

Hospodarſki rozhlad.

ſchtwórtk, 9. junija 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,216	100 pólsk. markow	47,025
jandźelſki punt . .	20,478	100 čeſkoſł. krónow	12,49
100 ſwajc. frankow	81,10	100 franc. frankow	16,50

Barlinſka burſa bě też wczera jara njewěſta a bjes wjeſchcheho wobrota. **Kurſy** efektow ſo ſnowa wotdrjeżowachu. Cżicho bě też na wikach rentowych a dołżnych liſcżinow.

Produktowe wiki też wczera ſkruczene woſtachu. Pſchenża bě po powěſczi ſ mukzaja zentnar po 10 pj. dróżſcha. Rożka bě żadna, ſiwoju płacżiſnu pak njepſchemeni. Wowoż bě 10 pj. dróżſchi. Wczera płacżeſche w Barlinje:

zentnar pſchenży 15,25—15,40 hr., rożki 14,00—14,10 hr., nałětnjeho jęczmjenja 11,80—13,50 hr., wowſa 12,50—12,80 hriwnow.

ſa **j u l i j**: pſchenży 15,25—15,20 hr., rożki 13,37½—13,32½ hr., wowſa 12,00 hr.;

ſa **ſ e p t e m b e r**: pſchenży 13,95—13,90 hr., rożi 11,85—11,81¾ hr.

ſa **o k t o b e r**: pſchenży 13,92½hr., rożki 11,87½—11,82½ hr.

Swinjaze wiki wczera ſrjedu w Hródku. Na nje běchu pſchiwjeſli 544 proſzatkow a 11 běhakow. Te płacżachu: proſzata 11—23 hr. a běhaki 30—60 hr. Swinje derje dżechu.

Swinjaze wiki wczera w Barlinje (Magerviehhof Friedrichsfelde). Pſchiwjeſli běchu: 394 proſzatkow a 175 běhakow. Te płacżachu:

běhaki, wulke 60—75 hr., ſrjenje 40—60 hr., małe 24—40 hr.;

proſzata, wulke 16—24 hr., ſrjenje 12—16 hriwnow.

Běhaki nětchto lepje dżechu, proſzata każ tydżenja.

Hermank, ſwinjaze a ſtótne wiki we Mužakowje wutoru 14. junija.

Na pſchedań:

Kolo, mużaze, w Lubiju, Budyſchſka dr. 11

Kruwa, wuſſokoſrużelna podſtobna w Lěwałdze 141.

Kóń, walach liſchka, ſpedítěr Frjeda w Biſkopitzach.

Khěża ſ hródżu a bróżnju w Kobjelnje.

Wós, pſchezaſ, Wengler w Pětej Wodże, młynſka haſa 15; — w Bětej Wodże, Mużakowſka dr. 6 III.

Koſa, młoda, dójka Schimank w Dubrawje pola Hródka.

Pſchihłaſjej pytaja:

Hołzu do domu, we Lubiju, Budyſchſka dr. 1 II; — Forkeſka w Biſkopitzach, Budyſchſka dróha 16; — Chriſtoph, pjeſař w Hródku; — Urbanka w Lubiju, dworniſchczowa haſa 16 III.

Pjeſařſkeho, Gärtner w Jelenowje; — Kortez młyn pola Lejna (pola Wojerez).

Dżełaczeſku ſwójbu, knjezi dwór w Lěſchtu pola Hródka.

Dżowku, Kokla we Wulkim Bukowje pola Hródka.

Połonczja, Schołta w Jěſjowje.

Krawjeſkeho, Bośizki w Budyſchinje, Schliebenowa haſa 3, della.

Kowařſkeho, Pětſch w Boſchczach.

Dżełaczerki, w Budyſchinje w brjózńjach na Mużakowſkej dróży.

Blidařſkeho, Seelmecker w Pětej Wodże, Młynſka haſa 30.

Hołzu do domu, Kiefařka w Hródku, Drježdżanſka dr. 26; — w Hródku Marxez konditorija; — w Hródku, konjaze namješto 4; — Rachowa we Wojerez, Hródkowſka dróha 37 I; — knjezi dwór w Schczeńzy; — Killmanka we Werminghoffje; — Kralvyna we Brětnej; — kantor Hanzyna w Cżornym Khołmzu; — pjekařka Steinbachowa we Wojerezach.

Pſchenajezża a pſchedacża:

Cżołanje ke kopanju njedżelu 12. 6. pop. w 3 hodż. pſchi Werminghoffſkej żeleſnizy, podjdżicho tam, hdyž je dżiewo popuſchczane.

Wowzy, njedżelu 12. 6. dop. we 8 hodż. na knjezim dworje w Ruſchći pola Hródka.

Hrožeń, połna, 12 mtr. dołha, 8 mtr. ſcheroka, 4 metr. wyſoka. Njedżelu 12. 6. dop. w 9 hodż. w Nowej Wjeſy ſ pola Hurjinu.

Pſchenajezże wiſchnjow:

Budworſkeje gmejny njedżelu 12. 6. pop. w 4 hodż. we Herbſtej grychcze tam.

Dobroſchczanſkeje gmejny pola Płużnilez, pjatk, 16. 6. wjeczor w 6 hodż. w Kmanatej kovczinje.

Wadwjezańſke gmejnſte, njedżelu 12. 6. pſchiſ. w 1 hodż. Kupzy ſeſidu ſo na gmejnſtim hameże.

Porchowſke gmejnſte, pjatk 10. 6. pop. w 3 hodż. we wiczjej grychcże.

Kalowſke knjeże ſobotu 11. 6. pop. w 3 hodż.

S **Daliz.** Hromadukładżenje ležownoſczow je poła naſ ſpěſchne poſtupowało. Tudomni tatarſki pſchewoſtaja ſtare a pſchewoſnuu nowe ležownoſcze bliſchu naſnemu. Wobſedżerjo, kotřiž nowe ſahony doſtanu, ſu ſa lěto 1928 ſ pizu ſaſtarani, dokelž maju dżeczeł wożnjtz. Wſeſnuy hat pſchi pucu ſ Khwaczíz do Kſchiweje Borſchcze chodża ſawożnjcz.

S **Khwaczíz.** K roſprawje wo wuporjedżenju naſcheje zyrkwinſkeje wěſe mamy hiſchcze pſchipomnicz, ſo ſo wężina ſtcha tohorunja wuporjedża. Tſchikrzyńſke dżeła ja knjes ſtchikrzyńſki miſchtr Pietſchmann we Wulkej Dubrawje pſchewſak. Dale ma ſo zyrkej ſtama ſwonka, wożebje na połnóznej ſtronje, wobmjetacz. Murjerja ſu pilnje pſchi dżele. Też zyrkwiti wężineho cżaſnika chodża ponowicz, dokelž na nich ſ daloka cżaſ widżecz njeje.

S **Cżornych Nožliz.** Do ſpodżiwneho njeſhoża pſchiſtchdże tu 12 lětna hołga. Jako Hillmannez dżeczi pſched nekrótkimi dnjemi 3 zentnarje rożki ſ ruczńym woſom do młyna wjeſechu, njemóżachu pola Wyrcażcez wóſ wjazacz ſdżerżecz. Elſa Hillmannez, kotraż pſchi woſu dżeſche a ſo próżowaſche wóſ ſadżerżecz, padże. Wóſ ſajedże na hołzu a padże na nju. Wbohu hołzu cżeſku ſranjenu pod woſom wucżeżechu, wona běſche żebi też koleno ſtraſchnje wobdeła.

S **Wichołowo.** Sjawny puczł ſ Wichołowa do Wujeżka pola Wóſporka je dla nałuppowanja na Wichołowſkich honach wot 9. hacz do 13. junija ſawrjeny. Jéſdny wobkhad pokaſuje ſo na Hrodſiſchcżo abo Wóſpork.

S **Kamjenza.** Kamjeńſkeho wokrjeſneho ſtótneho lékarja wot 13. junija hacz do 14. julija 1927 wokrjeſnjny ſtótny lékař w Budyſchinje ſaſtupuje. (Telefon Budyſchin 2067).

Se **Sſlepeho.** W nozy wot pjatka na ſobotu dyrk błyſk do tudomneho pohrjebniſchcża. Wón roſbi jedyn roſowy pomnik dospołnje a roſnjeta trochi dalſko wokoło. Kak žiwny a horzy je błyſk był, dopokaſuje też żeleſny dżeł pomnika, kiž běſche ſo roſeſchkrěł.

Pſchenajezża trawjenja:

Skadowſke knjeże, njedżelu, 12. 6. dop. we 8 hodż. na pucu ſ rěſakej.

Nowo-Wjeſczanſke kłóſchtrſke, njedżelu 12. 6. pop. we 3 hodż.

Cżornowſke (pola Mużakowa) knjeże, ſobotu 11. 6. pop. we 6 hodż. a njedżelu 12. 6. dop. we 8—10 hodż.

Rachlowſke (pola Wojerez) nětkle 9 jutrow njedżelu pop. w 2 hodż.

Luka, mała we Wojerezach, Halſchtrowſka haſa 12.

Trebinſke hrabinſke pónđżelu 13. 6. dop. we 8 hodż. pſchi Brěſowſkej łuzy.

Ssudnijzy na pſcheſadzowanje:

Korczma ſ domiſtim, hródżu, kólnju, dworom a ſahrodu ſłuſchcza Janej Mazej w Dubrawje pola Hródka pſchi Wojerowſkej dróży wutoru 22. 6. dop. w 9 hodż. na ſtudniſtwje w Hródku, ſtwa 16.

we Wojerezach, ſobotu 11. 6. dop. w 10 hodż. we hoſcżenzu „Stadt Dresden“ piani, mużaze koła, ſchtjaza maſchina, elektr. motor, kucżu, 5 mtr. dubowneho wuzitkoweho drjewa. — Dop. w 11 hodż. w hoſcżenzu „K ſtotemu laiwej“ wſchelake meble, radiowe pſchiprawy, mużaze koło, wobucża, zigary, kofej, mydło, wina.

w Biſkopitzach, pjatk 10. 6. 27, dop. w 9 hodż. na ſtudniſtwje kłaſer, pjanſke klido, buſet, kredenz, komoda, klido, tworowy khamor, ſtołaj do brodukturhańje, wyſoki ſchpihel, cżeſaki, mydła, ſchcżetki, wonjazda, ſchpihele a podobne wězy ſ brodukturhońſkich kłamow, huſke kłamarſka pokładnja, wſchelake barby, dźeżka, vaſy, wós a ſchłeńczana bowła.

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dżeńſa dop. ¾11 hodż.:
Jara mérne wiki, płacżiſny kaj wczera.
Dop. ¾12 hodż.: Każ pſched hodżinu

Płačizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płačizny po złotej hrivnje.

	8. 6.	7. 6.		8. 6.	7. 6.
Pšeńca	805-808	—	buny	21-23,00	20-22,00
rožka	280-282	280 282	woka	22-24,50	21-24,00
nal. jačmjeń	236-270	236-268	módre lupiny	14-15,75	14-15,75
naz. jačmjeń	—	—	žolte lupiny	16-17,50	16-17,50
wowſ	250-256	248-254	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukuricza	194-197	194-197	rapš. wosuſk	16,00	16,00
pšeńč. muka	32-32,50	32-32,50	lany wosuſk	20-20,70	20-20,61
rżana muka	26-28,25	26-28,25	poon. melasa	—	—
pš. wotruby	15,75	16,00	bžnj. kruſki	34-34,20	34-34,20
rżane „	18,50	18,50	ſyno, 50 kg	2,35-2,65	2,50-2,95
raps	—	—	rżana ſtoma	1,70-1,95	1,85-2,05
lane ſymjo	—	—	pšeńč. „	1,00-1,40	1,10-1,50
lnčch	27-30,00	27-30,00	wowſna „	0,90-1,15	0,95-1,20
pjeluſki	20-22,00	20-22,00	ječa „	0,90-1,15	0,95-1,10

Płačizny ręcznho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

8. junija 1927. Płačizny po centn. a zł. hriwnach.

Skóne druzíny a woznamjenjenje.

Woły: 184.

Polnomjaſne, wukormjene, najwjetſeje ręczneje hódnoſče hač do 6 lět.	62—65
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene	58—60
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarſe	54—55
Mjenje picowane wěcżeh ſtarobow	38—46

Byki 390.

Polnomjaſne, wurośćene, najwjetſeje ręczne hódnoſče	58—60
Polnomjaſne, młódſe	55—56
Mjenje wukormjene młódſe a derje picowane ſtarſe	51—54
Spatne	49—50

Jałojcy a kruwy: 546.

Polnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetſeje ręczne hódnoſče	
Polnomjaſne, wukormjene jałojcy najwjetſeje ręczne hódnoſče hač do 7 lět	50—55 / 41—46
Starſe wukormjene kruwy a derje wuwite młódſe kruwy a jałojcy	30—38
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	23—26
Mjenje a ſpatnje picowane	—

Čelata: 1325.

Najlépše wukormjene (2. druž.)	60—69
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	65—78
Spatne (4)	55—62

Wowcy: 7436.

Młódše a ſtarše wukormjene (2. družina)	50—56
Starše wukormjene (3.)	42—48
Mjenje wukormjene (Märzſchafe) (4.)	30—38

Swinje: 6092.

Polnomjaſne, wosebitych raſow a jich křižanjow, hač do 1½ lět ſtare	—
Wukormjene	70
Mjaſne	68—70
Spatne	67—68
Ranzy a kundrozy	60—62

Hłowna zhromadźizna Towarſtwa Pomocy za ſtudowacych Serbow.

W Budyſchinje, 8. ſmažnika 1927.

Towarſtwo Pomocy, kiž nětko hižo na 47 lět tak ſbožnje mjes Serbami ſkutkuje a je nětkrotnemužkuli ſtudowazemu ke ſtónczenju ſwojich ſtudijow dopomhało, wotmě wczera popołdnju ſwoju **l ě t ſ u ch u h ł o w n u ſ h r o m a d ź i ſ n u**. Tamny ſahoryeny pſchecżeł Serbow, kiž je tutomu nadobnemu ſtutkej naſtork dał a ſerbſkich wótczińzow każ Smolerja, Hórnika, Muku, Jmiſcha, Tuczmana atd. ſa njón dobył, je wopraudże ſ tym ſerbſkeum ludej njeſmérnu dobrotu wopokałał, kotruż hiſchcze wſchitzy nadoſcż njedoſpóſnuja. Wulkotna mydł, naſchim wobdarzenym hołzam a holzam ſ finanznej podpjeru k dalſchowanemu powołanju dopomhacz, bdżeł ſtarſchej to ſe ſwojeho njejamóża, dyrbł ſo bóle do tuda ſekorjenicz, ma popularna byczł. Potom bychu ſo ſamo pſchi nětkrótkiſchej hoſpodarſkej nuzy ſrědki lépje nawdale a duchownemu hubjenſtwu mjes Sſerbami wotpomhale.

S roſprawy pſchedbydły, k. wyſchſcheho wucżerja Krała-Sarěczanſkeho, ſhonichmy, ſo je ſo naſch dowójnſti rjany pjenjezny twar pſches inflazyju do hromady ſypnył. S nahódnoſtnych hypotheſow, ſtatnych papjerow a ruczńych pożczenkow roſcze ſaſo ſnadny fond. W dowójnſtich cżaſach mózachmy ſ danje rjaneho kapitala (pſches 32 000 hr.) mnohich ſtudowazych ſ bohatej podpjeru ſwjeſelicz a hiſchcze nęſchto ſhowaſche k ſeſylnjenju fonda. A nětko ſtejimy pſched próſtnjenżu. Njebychu-li dobri pſchecżeljo pſches dobrowólne dary podpożu pſchinjeli, njeby mózno było, miſte podpjery ſwjeſcz. Naſchi ſtudowazy ſu ſwjeſcha ſ tłuſtych ſwójbow a ſtudije ſo lěto wot lěta podróża. Trjebamy minje **ſ e r b ſ k i c h w u c ż e r j o w**. W ſakſkej Lużizy ſkutkuja na ręcznje nęſchanych ſchulach na **35 n ě m ſ k i c h** wucżerjow, dokelž je njedoſtatk na ſerbſtich. Tamni njeſnaja a njemóża ręcż jim poddatych dżeći, a tak je huſto doſcż wucżenje ſa wołe ſtronje njeluba cżiwila. W Pruſkej je hiſchcze hórje. Tam ſaluje na **150 ſerbſtich wucżerjow**. A tak wulki je njedoſtatk na ſerbſtich duchownych? Starſchi dyrbja ſwojich wobdarjenych dżeći na wyſchſche ſchule ſłacz a Towarſtwo Pomocy dyrbi ſo ſa hrédki ſtaracz, ſo by ſo jim potrjebne ny internat ſmóżnił.

Wobras finanznjeho hubjenſtwa ryżowaſche roſprawa pokładnika, k. wyſchſcheho wucżerja Bolana w Budyſchinje, kiž hižo 22 lět ſ njewotſtdnej ſwérzu tute ſaſtojnſtwo njeſbožnje ſaſtara. Na 775 hriwnow podpjeru je na 10 ſtudowazych w běhu lěta 1926 wupłacżił. S tak wulkim zohnowanjom ſu ſa tutych byłe. Wobſchérne ſlicżbowanje pſchehladaſchtaj tk. Wjerab a Sſmolek a je ſa prawo ſpóſnaſchtaj a tak ſo pokładnik wuſpjewobdżi. Horzy dżak pſchedbydły ſzéſkowaſche roſprawje. Tutomu nadobnemu ſtutkej měli wſchitzy Sſerbja ſcherpatku ſo ſwojich mózach wěnowacz. Njewotpokaſajcże mikoho, hdyž waſ **wo** mały pſchinoſchſt ſa Towarſtwo Pomocy proſcha. To je debry ſtutk, ſ kotrehoż tyłżazore płody roſtu. Sa 3 lěta cżłe łowarſtwo — wonte ſo 19. meje 1880 w Budyſchinje ſałoži — ſwójł 50 lětny jubilej ſwjeſcżiecz. Starajmy ſo ſa to, ſo wono mjes tym ſwojim pſchedawſkim finanznym wyſchinu dożpéje. Maka cżrjódka pſchitonnych ſſkadowaſche radu, kak mohł ſo ſtudowazym Sſerbam wobſtejo we Budyſchinje jich finanzny dónt wołóżicz. Bóh dał, ſo łychtze nanjſtrowuche pucże a hrédki tej ſłónczneho wuſpjecha mełe. A Towarſtwu Pomocy pſchejemy w bożnym lécże prawje wjele nowych łobuſtawow a ſpěchowarjow.

Z Łužicy.

* S **Wopakeje.** Pręni dżeń ſwjatkow pſchińdże motorowy kolejaŕ Hajrig ſe Sohłanda n. Sdprj. ſe ſrowu Holbina po horje dele a mjeſcże 12letnu ſchulſku hołzu Rodźaz na ſozitzołowym ſydle. Tu pſchińdże jimaj jedyn Lipſcanſti wołobowny automobil napſcheczo. Auto ſnihżiny ſo ſadneho koleſa motorſkeho koła, ſtorhuy ſchulſku hołzu

koła a wlećejesche ju kruch żobu. Lěkař holzu hnydom zwobala a da ju do kliniki dra. Wankl w Habrachejźach dowjesć. Motorowemu koleśarjej žo nicžo njesta. Auto a motorske koło stej žo tžěrko wobschkodźiłej. Policija njeskažowny podawk pschepytuje, so by spóznała, schtó je na njezbožu wina. Wboha holza pak je na swoje cžěrke rany tžijom wumrěła.

* S **Kumwalda.** Pschi žylnym njewjedrje, tiž sańdżeny pjatk popołdnju je slinkojtym deschćom a krupoticžom pisches naschu krajinu cžehnjesche, dyrbi symtny błyšk do błyskowda na tudomnym gmejnišim hanicže, pschestrěła na žuždobny dom wěsteho Korle Kutschki a saraj we hródži koła. Na trwarjenjach pak žaneje schkody njenaczinił. Ludźo žo žałostnje wustrožachu.

* S **Großhennersdorfa.** Prěni dźeń zwjatkow popołdnju wokoło 6 hodź. na statnej dróży ſ Ochranowa do Hitawy automobil, tiž je Hitawy pschijědźe, 16 lětneho pachoła, tiž jemu ſ jěsdnym kołom napschećiwo pschijědźe, pschejědźe. Młody muježi bu w mjeswočzu a na nošy cžežko ranjeny. Jeho kolo bu zyłe ſtorhowane. Automobilistojo wšachu pschejědźeneho žobu do Ochranowskeje khorownje. Pachoł je pjeza po pschedpisanje jěł.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Drježdżan.** (Wadušchnizu sajeli.) Kriminalna policija saja 4. junija 20 lětnu pomocnizu Linu L. ſ Grabina (Finsterwalde), kotraž žo wot kónza haprcleje w Drježdżanach wokolobruceješe a kotraž je w tymle cžasu huščišcho w klamach kradnyła. Wona dowalnje žebi w ſtótnikarſtich klamach debjeńki pschedpokłaczej a kradnjeſche pschi tychle pschiležnoſejach drobotnje brylantowe pjerſchcženje a nawuſchnizy.

* S **Frankenthala** pola Biſkowic. Sapalerſtwa w nałchej wſy pschezo hiſchcze kónza nimaju. Sćwjatkownicžka na ranje wotpali žo hiſchcze ſ dźela ſ žkomu kryta brózeń kubleria Kaſpera. Dokelž žo woheń ſpěchnje roſcheri, mózachu ſ brózinje jenož mało maſchinow a druheje hoſpodarſkeje potrjeby wutłohować. Jedyn ſkoro zyłe nowy hoſpodarſki wóſ je žo też žobu ſpalił. Wobžedžeſt ſ wohnjom jara ſchkoduje. Sa ſapalerjom pak pschezo hiſchcze žaneho ſlěda nimaju.

* S **Riesy.** (Ssmjertnje ſnjesbožik.) Jako 14lětny žyn Gamnitzej žwóžby w Sseupliţach ſ konjom ſ dwórniſcha domoj jědźeſche, nabója žo kóń błyſka a žo ſpłóſchi. Pachoł padny ſ wosa, tiž jemu žiwot pschejědźe. Wón bórzy na to wumrě. — W bliſtich Sčánizach ſarafy Boże njewjedro ratarſkeho dźěłacžerja Loka, jako na poli dźěłaſche.

* S **Kamjenitz.** (Jěſha na žiwjenje a ſmjerć.) Jěſha na žiwjenje a ſmjerć mějeſche pschekupz Lorenz ſ Plauenſkeho wobhladać. Jako je ſwojim motorſkim kołom po nahle ſpadowazej Auguſtusburgſkej ſtatnej dróży dełejdźeſche, je pak knježeſtwo nad ſwojim kołom ſhubił, pak njeje widźał, ſo je żelesniſti cžah psched nim ſahrjeny. Mózh pschecrany falwerje, nekotre zentimetry psched lokomotivu ſajědźe psches kolije. Lokomotiwa žo hiſchcze wo nadrje kołeſo ſchmórnuła a motorowy koleſnik padże a waki žo pschi kolijach. Wóži błóm běſche, ſo je žebi Lorenz pschi ſwojej ſtroſchnej jěſbje a pschi mózným padnjenju jeroſ łohke rany nabił. Cžaſ mózachu minuſe na měſtnje ſaſtajicz.

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

— **Schkrowa powješć wo wjedrje ſa jutſiſchi pjatk:** Pomałku žo wuczahuje, tola woſtanje khłódno a trochu ſcherjate.

Sozialdemokratiſki ſejmſki ſapóſtanz Hornung we Böckingenach je žo ſ autom pschejěł, hdyž chžiſche ſwojeho wnuka, ſ kotrymž bě žo wuhodźował, na dróży ſ ſcžinyncž. Cžežko ſranjenaj žo wobaj do Heilbronniſkeje khorownje dowjeſeſchtaj.

*

Jendželſki wyſchſchi kommiſar lord Lloyd je egiptowſkemu kralej Fuadej ſdźěłił, ſo egiptowſk. wotmołwjenſtu notu njeſpokojſijma a ſo wo tym ſ jenoželſkim knježeſtwom jedna.

*

Wulke ſliwki a krupoſije žu wjele ſtronow cžeſtožłowakſeje republiki ſapuſcžile.

*

W Rumunſkej je w petrolejowych žórłach w Moreni wutoru rano woheń wudyrił. 17 cžěłow dźěłacžerjow žu na wuhlo ſpalenych namakali.

Přilopk.

* **Hdyž kopańa na zylindrowy kłobuk ſtorži.** Pschi hraczu ſ kopańu (Fußball) w Sſiwódnizy w Schlejhſkej ſwjeſeleſche hubżbna kapała pschihladowarjow ſ pschednoſchkom rjanych hudźonych kruchow. Runje jako kapała ſpěchne pschespołło hrajeſche, pschilećeła we wyſokim kole pśches błowy pschihladowarjow bół a padże na zylinder jenoho herza. Na njewočakane woſchnje poćeżeny ſilindar ſjědże, najprjedy hłuboko pśches wuſchi hacž k nošej deše a ſhubi pschi tom hišchcze ſiwój krwi. Lubžom tónle podawk wěſo tajuj njewoſta a ſchumjaze ſmjeſce napjelni měſtno. Pschihladowarjam dyžſchże ſo pschezo bóle ſmjeć, jako žebi zylindrowej pjerje ſ łožbym bokom pucź do powětra rubaſchtej, ſo žo ſdaſche, jako by herz rohaj měł. Pschi zyłym podawku dirigowaſche kapałny muſchtr ſe ſakužnje-nymi ſubami pschezo dale, ale jedyn naſtroj po druhim pacża ſtrajkowacź, dokelž žo też herzy wjazy ſmjeſca ſdjerjeć njemóžachu. Stónčnje ſhubi žo ſpěchny hudźony ruſk we wulkim ſchumjażym ſmjeſcu. Sańdże zyły cžaſ, prjedy hacź mózachu herzy ſaſo dale piſtacź.

* **Cžežke njewjedro w Pohreinſkej-Heſſyniſkej.** Połodniſchi dźeł tuteho kraja, tiž ho Oſthofen mjenuje, je cžežke njewjedro ſapuſcžiło. Cžežke krupobicže je wulkej ſymu tam jakhadźeſche. Wobežeže wulka ſchkoda naſta we winizach, tam je nětkle 80 hacž 100 prozentow winizow roſbitych. Wichor běſche tak ſylny, ſo je telegrafowe ſchćežkowy a ſdźěłowy łaž tiješchi ſwottamał. Krupy běchu nětkle jako hołbjaze jeja wulke. Też na trwarjenjach je wichor wjele ſchkody nacžinił.

* **Wóhnjowa kataſtrofa w jenej rumunſkej wolijowni.** Wutoru rano je pschi jenym wjercženju ſa wolijom pola Morenija w Rumunſkej hobrſti woheń naſtał. Wobeh žo też na ſuſodne wjercženja wuhſchetrě. Dotal ſu 17 ſwuhlenych cžełow ſe popjeła ſwuczahali.

Towarſtwowski powěſtnik.

Komorow. „Jednota Sokoł“ změjo też příchodnu ſobotu wječor zwučowanja. Dla važneho proſtneho zwučow. dyrbja wšitcy přiňč. Načolnik.

Luž.-Serb. Sokolski Zwjazk. Njedźelu, 19. junija, dop. w 10 hodź. změjetaj předsydſtwo a wubjerk w „Serbskim Domje“ posedźenje. Ważny dnjowy porjad! Kóžda Jednota dyrbi być zastupjena!

Starosta.

Maleſecy. „Jedn. Sokoł“ wuhotuje přích. njedźelu pola Zendźio ſokolski ſwjedźeń. Wšěch ſerbskich přećelow na njón přeproſuje předsydſtwo.

Połnócny zwučow. wokrjes Sokołow (Jedn. Ralbicy, Komorow, Kulow a Wulki Čisk) ma dźenſa wječor pola Braunereo w Kulowje prěnje zhromadne zwučowanje za zlět. Tuž ſo njech kóžda Jednota bohaće na nim wobdźěli. Načoln.

Poršicy. Naše „Serbſke towarſtwo“ zeńdże ſo njedźelu, 12. 6. (młode ſwjatki), pop. 1/4 hodź. pola Lindnarjec. Přednošk je přećelnje přilubjeny. — Njech ſo naše ſobuſtawy zaſo prawje bohaće zeńdu, kaž hač dotal. Předsyda.

Rakecy. Serb. tow. „Lipa“ změje přích. njedźelu pop. w 4 hodź. ſwoju měſačnu zhromadźiznu. Wšě lube ſobuſtawy a też hoſco ſo wutr. přeproſuja.

Sowrjecy. „Sokobik“ ſpěwa dźenſa ſtwórtk, 9. junija, wječor 1/2 9 hodź. pola Palerjec. Dirigent.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerjec w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarſki dźěl: Arnošt Bart w Bud. — Za nawěſtki: O. Janak w Budyšinje.

3 wosebite dny cyroby! 3

2	punčaj dobr. rajsa (Bruchreis)	jenož 38 pj.	
2	„ połneho raisa	„ 45 pj.	
2	„ běłych bunow	„ 39 pj.	
2	„ žołteho hrochu	„ 58 pj.	
2	„ wulkich ſočkow (Linsen)	„ 58 pj.	
2	„ pšeńčneho mukſi	„ 52 pj.	
2	„ pšeńčneho grica	„ 58 pj.	
2	„ rudłow	„ 78 pj.	
2	„ paleneho ječmjenja	„ 52 pj.	
2	„ wowsne kružki	„ 55 pj.	

cokor punt (jenož 37 pj.

Thams & Garſs w Budyšinje

Dobru tmoru za tuni pjenjez

jako: košle, cychi, twjelki, jaki, łožowe płachty, blidowe ruby atd. dostanjeće najlěpje w ſtaroznatym wobkhodże

A. Kasper * Burglehn 11

A. Pilopp w Budyšinje

Sprawne ſerbſke poſłužowanje!

Konditorńja a kofejownja Müller

w Budyšinje na Póſtowem naměſtnje

najwoſebniša kofejownja kiž je jenož wodnjo wotewrjena ☻☻☻ najlěpše kondiſorſke pjećwa, ſćelu też z dypkom na wſy.

Trjebane a nowe

meble

kaž też **wuhotowanje jſtwow** poruča tunjo

Ernſt Stelzig, na Hrodowskej hasy 41 Podźelnje płaćiš dowolam

Přesadźowanje!

Sobotu, 11. VI., budu ſo wot 1/2 11 hodź. na Paulſkej dróży 30 delkach

2 pisanskej błidži, 2 łoži z matracami, 1 bufett z worjeſiny, 1 šijaca maſina, 1 wučahow. blido, 1 garderoba do khěže, 1 čump. zacynk. kupańſka wanja, 1 kuchinſki khamor, blida, ſtólcy, komody, myjne blida atd., kaž też wobleki atd. atd. zjawnje a ſwobodnje přesadźować. — Wobhladanje 1 hodźinu do přesadźowanja.

Arno Wuſchick

přisahany a zjawnje přiſt. přesadź. (prjedy K. Wällnitz)

Prawizniski bürow W. Lehmann

w Budyšinje, tukhw. Burglehn 1 zady na lěwo

poruča ſo za zhotowjenje wšitkich piſomnych dźěłow kupnych, teſtamentnych a zawoſtajeńſkich wěcow, też za wumělenja wšěch družin; wobſtara hypotheki a zběra wšitke žadanki.

Zodega Espanola

Přijomne přebywanje za ſwójby při hudźbnej zabawje. Zetkan iščo za ſtarych a młodych. Tunje a dobre nakupowańſke žórło južnych a lěkowańſkich winow za domjacnoſć kaž za zaſopředawarjow.

W Budyšinje, na Mjaſowym torhoſću čo. 7

Žonjace jězdne kolo

nowe z fabriki, z ruk. wopiſmom za 68 hr. pola **Max Seifert** w Bud. na Kamjentnej hasy 29

Běły barchent

dobra twora, metr jenož 60 pj. **K. Erler** na Žitn. wikach 11.

Kedźbu! Kedźbu!

Serbski žiłdžany

nahłowjacy bant

je ſo mjez Njeswačidłom a Wětrowom **zhubił** a ma ſo wotedać pola

překupca Bära

w Njeswačidle.

Staršu holcu

kotraž może dospołnje warić a hoſpodarſtwo ſama wobſtarać,

pytataj

mandźelſkaj bjez dźěći.

Bliže je zhonić

we wudawarni „Serbskich Nowin“.

Motorſke kolo

bjez dawk a wjedn. wopiſma ſ žabrikſkim ruk. tunjona předań

Max Seifert w Budyšinje na Kamjentnej hasy 29.

1 1/2 centn. čežkeho kundroża

k płahowanju, 5 měſacow ſtareho (dobry ſplah) ma na předań **Cornak w Lubhoſću.**

Klamowa nadoba

za cyrobowy wobkhod ſo hodźaca, je hnydom tunjo na předań. Zhonić we wud. S Now.

Marmorojty šćerk

(Kies) za rowy a zahrodki ma najtuńšo na předań

Erwin Giebner

w Bud. na Drježowowych wikach 7

Telefon čo. 2907

Vogtlandske Madraske Gardiny,

ſtory, kromki, witraže kupujeće tunjo pola

J. Erler w Budyšinje

na Zwonikowej Ławkej hasy čo. 10

Kolo za přemochjězdź. (Rennmaſchine) jenož jónu jězdźene, z ruk. wop. za 58 hr. pola

Max Seifert w Budyšinje na Kamjenskej hasy 29

Dźěćace wozyčki

we wšěch barbach jenož dobre kajkoſće a jara tunje

Paul Böger

w Budyšinje

na Šulskej hasy 2.

„Sokołſke Liſty“

Časopis Serbſkeho Sokolſtwa

njech ſebi kóždy w „Serbſkej knihařni“ w Budyšinje ſkaza. Wukhadźeja měſačnje a płaća na lěto za ſobuſtawy 1.00 hr., za druh. 2.50 hr., do wukraja 3.00 hr.

Wutoru popołdnju je po dłóžſej čežkej khorosći naš luby kolega

pismikſtajer

Jan Raak z Lubuša

zemrěł. Mnohe lěta je z nami w serbſkej ćišćeřni w najlěpšej přećelnoſći hromadźe dźěłał. Jeho wopomnjeće wobkhowamy ſtajnje w čeſći.

W Budyšinje, 9. junija 1927.

Kolegojo w Smolerjec knihićišćeřni

zap. dr. z wobm. ruk.

Wutoru 7. junija pop. w 1/3 hodź. wusny w domje ſwojeje ſotry w Komorowje po čežkej khorosći naš ſwěrny pismikſtajer při mašinje w kčěwje ſwojeje młodoſće

knjez Jan Raak z Lubuša.

Šeſć lět je w našej družſtwowej ćišćeřni ze wšej ſwěru a wulkej pilnoſću a porjadnoſću dźěłał. Zhubimy z nim wažneho ſobuprócowarja a budźemy na njeho ſtajnje z čeſćowanjom ſpominać. Njech je lohka jemu ſerbſka zemja, za kotrejež lěpše je z nami ſobu dźěłał.

W Budyšinje, 9. junija 1927.

Předsydſtwo a wjednistwo Smolerjec knihićišćeřnje a knihařnje

z. d. z w. r.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaći měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. hr. Do wukraja 15 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćerja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2087.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 133 | Budyšin — Pjatk, 10. junija 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Evangelisko-zocialny kongres w Hamburku.

Pjeći zhlynym wobdźělenju bohoślowzow a narodnych hospodarjow i zyđeje Němšeje fu žo wuradźenja sozialneho sjězda w Hamburgu wotewrili, k kotrymž fu tež čežnaj presidentaj j Harnack a lajny radźićel profesor dr. Baumgarten, kaž tež president němšfoitatneho fuda dr. Simons a druhi pjećihchli. We hłownej shromadźizne pjećedźeda, president němšfoitatneho fuda dr. Simons na Augusta Hermanna Francku spominajće a potom wo evangelisko-sozialnym kongrešu praji, fo je j duchownym bitwišćerjom fa wojowanje mjes kapitalistmom wjeczernych a sozialistmom rańćich krajow.

Prof. dr. Wilbrand-Tübingenski wo nowym rozwiću sozialisma rěčeješe. Pjećhi tom roskoži, so nabožina podkoš sozialisma wotstawa, kotrehaž korjenje maju žo we djenžnišćich wobydlerskwowych wobstejnoscach a w njeshospodarstwje djenžnišćeho hospodarstwa pytacj. Měrxistisko-theoretiske stejišćenje je žo pšewinyło, nowa forma němšeho sozialisma je žo k wjecorej, k praktikemu jendźelšemu sozialistmej, wobroćiła.

Korreferent, profesor dr. **Mahling**, praji, fo je žebi wot 1918 proletariat politiku móz a wjele hospodarskich kpšchinow dobył, a so je tola wulke wostrošćenjenje dożahał, so je wubedźenje politiseje mozy a do skutka stajenje sozialisma wuwostało. Hospodarske hromadźeskuschenje zyleho świeta je žo jako tak mózne wopokasało, so žo też rusti program sozialiseowanja njemohł pšchewjesecj. We shromadnoscj bědźo, proletariat nětkolc žyłnischo na zyrkej zhładuje. Nadawk zyrkwje je w praschenju założeny, hacj móże shromadnoscj posticzicj a hacj ju posticzi?

W rosprajenju žo profesor **Heymann** woprascha: **Kak žo zyrkej k sozialistiskemu klaßowemu wojowanju staja?**

Tajny radźićel **Titius** měnjeschе, so budże fóždy kschesćijan sozialistmus sastupowacj, hdyž sozialistmus cłowjekowa dostojnoscj a cłowjeka hódne bycze sastupuje, hdyž chze wulku hromadu bo wołzobinow pschetworicj. Se stejišćeja nabožeńskeje shromadnoscje, w kotrejž njeje žanch rozdźela worschty, njemóże pak zyrkej klaßowemu wojowanju proletariata zenje pschihłosowacj.

Privatny dozent **Piper** j Göttingenow měnjeschе, so wołudowe swjasanje proletariat nusuje, sepjeru pytacj, kotruž jemu strona politica. Zyrkej je žo w tym zapowjedźiła, dokelž njeje wědźała, jenatkliwy wołzud wot wołuda wulkeje hromady dźělicj.

Studijowy radźićel **Walter Klaßen** zyrkej warnowaschе, pschi rozwiwańskich praschenjach ludowcho hospodarstwa mimo hicj, a roskoži, so ma druzstwowe praschenje pschichod sa žebje. Jeli so to zyrkej pschepodźe spóznaje, potom budże wona žama w najwjetschim strasche.

Farar **Fritza** shromadźisnu namolwi, so by se skutkami do prédka schła.

Franzowske wójsko Saarski kraj wopuschcza.

Franzowske wójsko se Saarskeho kraja cżehnje. Jedyn bataillon a jena kompagnija stej žo srjedu do Forbacha a Saargemünde wotwjeslej. Hacj do 12. junija dyrbi wuczehnjenje franzowskeho wójska se Saarskeho kraja skónczene bycj.

Bar'inskaj česnaj měšćanaj?

Amerikanikaj lětarjej budźetaj po dotalnych płanach we Barlinje hacj do šobotu pschebywacj. Sobotu do Potsdama pódjetaj a chjetaj žo wot tam j łódźu po Haholi wotjecj dacj. Njedźelu žo potom jeju lět po Europe japoczinje, kotruž jeju najprjódy do Wina pschiwjedźe. Wczera popoldnju staj Chamberlin a Levine na Tempelhoffi lětanšti pschistaw žo podaloj, so byschtaj žiwoje lětadło hischcze ras we wyschich dźělach pruhowałoj. Po tym běschtaj pschi cżaju pola němšeho kanzlera. Barlinski magistrat bo wczera pod pschedwjedźiwonym wyschischeho měschcjanoſty j pocżescżowanjom lětarjow saběrasche. Hacj botal je žo jenoj wobſamkło, jeju na śniedanje na radnizu pschepročjeć. Roswožuja pak, jenej Barlinskej drohi „Columbia dróha“ narjeknjeć. Dale žebi rosmyhłuja, hacj bychu lětarjomaj Barlinske cżestne měšćenjanstwo spożcżili.

Chamberlin do Wina poleczi.

Chamberlin a Levine njedźelu rano we 8 hodźinach psches Mnichow do Wina poleczitaj. W Mnichowje chczetaj nětkle dwě hodźinje pschebywacj. We Winje jeju awstriski swjatkowy president, swjatkowy kanzler a měschcjanska rada powitaju. Do amerikanskeho póśłanstwa we Winje, psched kotrymž žo njepschestajowajcy lud sthadźuje, hischcze pschezo hromadu swożopschecżowe se wschěch stron sa lětarjow pschichadźeja. Depeschow žu žo hižo hromadu nakopile.

Cżicżerin w Barlinje.

Ruski ludowy komisar **Cżicżerin** je schtwórtk do Barlina pschijeł. Wjecżor je w ruskim póśłanstwje hosćina była, pschi kotrejž staj žo swonkowny minister dr. Stresemann a němski městokanzler dr. Hergt wobdźělikoj.

Knježerstwowa krisa w Sakskej.

Ministerski pschedsydа Heldt je schtwórtk j němskonazionalnymi bjes wuspěcha jednał, dokelž němskonazionalni hischcze pschezo dwě ministerstej sydle sa sebje żadaju. Sobotu dyrbja snowa sastupjerjo frakzijow mjes sobu radu składowacj, so by žo hischcze ras spytało, krisu rosrisacj. Myšla žebi, so dotalny kabinett njepschemjenjeny psched žejm stupi, a so žo němskonazionalnym pschewostaji, jo powroćicj.

Pólsko knježerstwo wuznamnych ruskich cżeknjenczow zajało.

So by poroli Rušow mohło wotpokasacj, so ruskim cżeknjenjam pschi jich planach pschecżiwo bolschewikiej Ruskej polekuje, je pólske knježerstwo po Kowerdowym morderskim nadpadze na ruskeho pólskanza Wojkowa wobydlenja wjele wusnamnych ruskich cżeknjenjow pschepytacj a nětkle 35 Rušow sajerj dało. Mjes sajatymi je president swjatka ruskich cżeknjenjow, Gorlow, Warschawski sastupjer wulkowjerzcha Nikolajewicza, nětkulschi garzsy generalojo, kublerjo atd. Pólske nowiny pischu, so žo sajatym njeje hodźało dopokasacj, so žu j nadpadnikom Kowerdu nječak wobkhadźeli. Do Kowerdowcho morderstwa njeje po sdaczu žana druha wožoba saplacżena. Kowerda je pólskanza Wojkowa satsélił, dokelž bě žo tón japowjedźił, jemu dwonlosczk k naprotiwej do Ruskeje dacj. Pschi morderstwje žo jeniczky two Kowerdowu wołzobinsku naležnosczj jedna. Druhy ruzny cżeknjerzy nimaju j njej žaneho świka.

Litwinowy dźakowanski telegram na Salesćeho.

Ruski sastupowazy ludowy komnišar w Moskwje sa swonkowne naležnosczje, Litwinow, je pólskemu ministrej swonkownych naležnosczow, Saleskemu, telegram pósłał, w kotrymž jeho proschy, so by pólskemu knježerstwu dźak ruskeho knježerstwa sa zobuzelaze kłowa pschi składnosczi satamajomneho mordarstwa na sastupjerju Rusleje w Pólskej, Wojkowje wuprajicj.

Prozeß pschecżiwo Wojkowowemu mordarjej

Pólske knježerstwo je wobsamkło, Wojkowowcho mordarja pschijażnenu žudej a nig pólnemu žudej wotkudźicj dacj, dokelž móże pólny žud jenoj k smjerczi sasudźicj ado wuwinowacj. Pschi jednanju psched porjadnym žudom móże žo wudowa słónzowaneho jako ziwilna skórbnuza pschi pschedbježnym pschepytanju j pokmonožnikom sastupicj dacj, mjes tym so žo psched pólnym žudom njeznedźa ziwilne sajimy sastupowacj.

Parižske nowiny w njemerje dla słónzowanja Wojkowa.

Parižske nowiny žu žo j rosmiczom wężow po Warschawskim mordarstwje do njemerja dale. Hdy by Rusla žadała, so by jej Pólska mordarja Kowerdu wudała, njeby pólske knježerstwo tole żadanje dopjelnikło, dokelž by hewak nahładnosczj pólskeho stata schkodowała. Nowina „Oeuvre“ žo styschnimje prascha schto by bolschewiska Rusla potom cżinika a praji, so žwět njeby chzył hischcze druhe „Sarajewo doczakacj.

Moskwa Jendźelsku wobskorżuje.

Ruske knježerstwo je rosprawu wosjewiło, w kotrejž žo wjele terrorystiskich pschihotow nalicji, kotrež žu po wudowanju bolschewikskeho knježerstwa j Jendźelskeje abo Franzowskeje wuschle. Wospjet je žo spytało, Bucharina, Rykowa a Stalina słónzowacj. Dale fu chzyli Kremel bo powětra buchnyc. Też je žo we wulkim dźiwadle pschi kommunistiskim sjeździe, kotryž žo w pósledním měrzu wotmě, bomba wuschlédźiła. Na pósledku mjenowanaj pschihotaj, rosprawa praji, staj žo w direktnym świsu j mr. Whitom, kotryž konsularske wobdźělenje pschi jendźelskej misiji w Moskwje sastawaschе, wumjeloj. Dale je žo bomba na Lubjanskim namješcze w Moskwje namakała, kotraž bě j melliitom j Franzowskeje pjelnjena a kotrejž worzlowy mantel je w Jendźelskej dźěkany. Rosprawa dale na to dopomina, so žu w lěcze 1926 jendźelskeho spiona Sidneya Jurja Rileya sajeli, kotryž je po wudawanju bolschewikskeho knježerstwa rjekł, so je jemu Churchill sam instrukzije dał. Wo słónzowanju Wojkowa ruske knježerstwo praji: „Pschi tejle składnosczi je žo ruka Jendźelskeje dosć jażnje widźała. Rosprawa dopomina dale na wobeh w Leningradskim arsenalu a w jenej tamnischej knježerstwowej fabryzy, pschi cżimž bo praji, so žu jón estonizy a finiszy agentojo jendźelskeho knježerstwa załožili. Rosprawa na końzu praji: Zyle jażne je, so Jendźelska wójnu pschihotuje a so chze je wschěmi srědkami nasche měrne natwarjaze dźěło kasyc.

Nowy attentat w Ruskej.

Schefa politiskeje polizije w Minsku wojerskim wokrjeżu Dyanskeho a jeho schofera fu zastrělili a dweju druheju bolschewikiskeju sastojnikow cżežko franili. Nadpadnikach je žo stat, hdyž chzyschе polizajski schef pólskeho, dla spionaże podpladneho offizéra na motorskej drésinje do Minska dowjesć. Pólski offizér je po sdaczu cżeknuk. Nadrobnischich powěsczow njeje hischcze doschło.

Namjet pschecżiwo bolschewikiskim w Schwajzarskej.

Stawska rada w Bernu w Schwajzarskej je schtwórtk j 30 pschecżiwo 4 hłosam wobsamkła, so ma žo swjatkowa rada namolwicj, so by sadźewała, so žo bolschewikiske organizazije do Schwajzarskeje dobudu, a so by bolschewikiskim wustawu a sakonje Schwajzarskeje powaliło.

Albanski póslanc w Bělogradźe pręciwo swojemu samsnemu knježerstwu.

Po powěsczi jenych Winskich nowin j Bělograda je tamnischi albanski póslanz **Zena beg** rjekł, so nocże Južnoslowjanskim wopuschczicj, dokelž njeje je swojim knježerstwom w konfliktowej naležnosczi jeneje myśle. Zena beg dale praji, so je j wjele telegramami na žiwoje knježerstwo a na presidenta albanskeje republiki wschо, schtož je samohł, cżinił, so by konflikt wurunał. Na njeho njejžu pośluchali a jeho pohledniu depeschu, w kotrejž so wo to prózgiwasche, so bychu sajatcho totmacza i jatby puschczili, žu jemu j pschisponmjenjom wróczili, so žo njehodźi wuschiffrowacj.

Winska „Reichspost“ j Bělograda powě, so je roshorjenje w Bělogradskich parlamentariskich kruhach hischcze jara wulke. Myšl žo pscheze bóle pschedobywa, so bychu žo dla njewěstoſcze położenja a dla możnych schmatanjow wólby wotstorczile a so by žo stara skupschtina swołała. Konflikt j Albanskej žebi wurjadne położenje skupschtiny żada a żanu pschihódnu składnosczj a pschihotowanje nowowólbow njepodawa.

Albanski konflikt w Genfu.

W Bělogradźe žebi pscheja, so by žo bliżsche położenje Rady Swjasa Ludow j južnoslowjansko-albanskim konflikt sabrało. S italskeje strony žo praji, so italske knježerstwo njeby to tomu pschecziwjało, wono jenoż njeby cżerpiło, so by žo hromadze j nětczischim konfliktom też wo italsko-albanskim patku jednało.

„Journal de Genève“ žo w tymle świsu prascha: Chzeja hischcze dolho cżerpicj, so žo w Albanskej pschipadu kopja, kotrež žu niz jenoż po sdaczu wotscżin samrócżeneho położenja, ale też wole Italskeje, w mutnym kojcz. Njewidźa dha, so budże dźenża abo jutże thutnischa naležnosczj k tomu nusowacj, praschenje psched Swjatkom Ludow roswicj. Sšnadź budże potom hižo pschepodźe, so mohł žo měr sathowacj.

„Journal de Geneve“ na końzu praji, so albanske praschenje ja Swjatk Ludow sawěsče wjeje wahaze, so pak, kaž dołho Albanska njebudże w nětkajkej formje pod interazionalnu kontrollu stajena, wopraudźity měr na Balkanje njebudże możny.

Schpanijski trónsli naślědnik wokhromił?

Strowosczj Alfonskeho prynza, schpanijskeho trónskeho naślědnika, starosče wubudźuje. Prynz njemóże pjecza thodźicj. Wón žo na matrazy ležo j Casa del Campo je automobilom do kralowskeje residency poda.

Nowa revolužija w Portugalskej.

Howaschа powěsczenja j Portugalskeje powě, so je tam nowe revolužionarne hibanje nastało. Knježerstwo

wójsku w południowej Portugalskej poruczyło, to by wósche nusne naprawy cyniło. Wójsko je w Entroncamentonje zbromadzene.

Wjednik riffskich Kabylow Bakar padnył

Po powješcach ſ Marokkowskeje je pschi nadpadze schpanijskich létadłow na ſtejiſchcza ſbežkarjow létarſka bomba ſmatowała wjednika Kabylow Bakara morika. Na jeho wumrjece ſo w Madridze wulka wažnoſcʒ kładze.

Wójna w Chinje.

Dobyczerſke poſtupanje połodniſchich Chineſow.

Po powješcach ſe Shanghaia je połodniſche wójſko po 30 hodźinſtim wojowanju Hanczwang dobyło a połnózne wójſko na Lingczing ſahnało. Na wobkmaj. ſtronomaj je wjele ludźi padło.

Rosdźelenje Chinu.

W amerikanſkej politizy napischecʒo Chinje je ſo po ſdaczu pschemenjenje ſtako, kotreʒ ſnadź na ſtejiſchczo wulkomozow bjes wliwa njewoſtanje. Amerika chce ſo po ſdaczu w Tietſinje krucze ſaſzydlicʒ. 1500 amerikanſkich wojakow, kompagnija panzerowanych wojow a eſkadrona létadłow ſu ſo ſ Filippinſkich kupow do Tientſina pósłale. Se ſtajnymi wojakami w Tientſinje a ſ tymile połnjenjemi ſmeje Amerika w Tientſinje, Pekingu a pschi Tientſinſko-Pekingiſkej żeleſnizy wſcho hromadze nehdże 8000 wojakow.

Sda ſo, ſo ſo China do tijoch ſajimowanych ſferow dźel. Jendźelſka dostanje Shanghai, Amerika Tientſin a Peking a Japanſka Mandźurſku.

Miſſiſſipiowa woda ſaſzo pschibywa.

S Illinoiſa, Miſſouria a Arkanſaſa ſo wo nowych powłodźenjach réki Miſſiſſippia powé. Wulka woda na nim ſaſzo pschibywa, ſ cźimż ſo nowe ſadźenje na jeho prawym brjohu ſara jakomóži.

Preſident Coolidge je ſebi wotmyſlił, kongreſ prjedy ſwołacʒ, ſo by ſo pomoz ſa wopory wulkeje wodu hiſchcze wobſtawka, prjedy hacʒ ſo bliſche wálbne wojowanje wo preſidentſtwo ſapocznje.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 10. junija.

1902 założi so w Budyšinje towarſtwo ſerbſkich wučerjow, a wuzwoli za prědsydu **Kaplerja**, kantora při Michalskej cyrkwi.

Zwonam.

Zwonće zwony, wěčnje zwonće
Do wšěch ſerbſkich wutrobow.
Rozkoru wšu z kraja hońće.
Zwonće lubosć do Serbow!

Budźće swěru k wótcnej zemi
Rjekowstwo ſtotyſacam,
Zo ſo namóc ſkónčenje zlemi.
K horjeſtaću zwonće nam!

Jakub Sewčik.

*

Kurſus ſerbſkich narodnych rejow

jutſje ſobotu 11. junija.

Jutſje ſobotu 11. junija wječor we 8 hodź. wotmětuje ſo w ſali Sserbſkeho Domu dalſcha ſwučowanſka hodźina ſerbſk. narodnych rejow. Nakh hudźbny miſchtr knjez Biarnat Krawa a knjeżna Měranka Leſchawiz budźetej tej jutſje pſchitomnaj, ſo byſchtaj ſwučowanje na wjedowatoj. W kurſu wospjetujemy dotal nawukntene ſerbſke reje a wukniemy nowe. Tohodla je nam tóżdy Sserb a kóżda Sserbowka rad witany, luby wobdźelnik.

Dokalni ſwučowarjo njech ſo tohodla ſaſzo w polnej liczbje wobdźěla a nowi njech k nam pſchiňdu, pſchetoż mója tóżdy cźaſ do kurſa ſaſtupicʒ. Naſche narodne reje ſu drohotne kubło naſcheho ludu, kotreʒ dyrbimy ſebi wažicʒ a je hajicʒ k ſdźerżenju a ſejźnjenju naſcheho lubeho drohoho ſerbſkeho naroda. A ty ſerbſki mlodźenc, ty ſerbſka mloda holza, budź nam pſchi tym ſ pomoznikom.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera wječor we 7 hodź. barometer 732, hygrometer + 5, najwyſchiſcha dnjowa cźopłota 18 ſtop. po C. Dźenſa rano we 8 hodź. barometer 738, hygrometer — 5, najniſchſa temperatura w nozy 9 ſtop. cźopłoty. — Naſche wjedro je ſo po ſdaczu trochu ſtajiło. Wſchudżom ſu ſnyha ſaſypli. Bóh chyl naſchim ratarjam nekotre njedźele rjanehu hynoweho wjedra wobradźicʒ. Azorſtka wyſchina je nimale hacʒ do ſtrjedźnjeje Europy poſtupika. Pola kupy Island leži nowa wyſchina. Druha wotſtaluje ſo k dalokej połnozy. Tohodla połwětr jěry woſtanje. Schkleńza je dale na rjane ſchła. Nad ſiniſkim ſakowom leži ſilſchcze niſina. Jeje wuběžki ſahaju hacʒ k nam a dawaja naſchemu wjedrej trochu ſcherjaty ras. Jeſli ſo ſlónczinje wyſchina nad ranſchej Europu wutwori, tiwa nam wobſtajniſche wjedro. Wližſche dny nam to praja. Jutſje ſobotu ſtónczko 3,40 ſchadża a ſo 8,19 chowa. Měſacʒk ſchadża popołdnju 3,58 a ſo rano 2,07 chowa.

— **Budyſka Powſchitkowna khorobna pokładnja** chze, dokelʒ je w ſwojej ſtarej ſcźopnoſcźi ſpschetawa wobnowjowana, nowe twarjenje nałwarcźi. Nowotwar pſchihódze na Bjedrich-Angniſowe naměſto, napſchecźo ſudniſkemu twarjenju.

— **Sſwobodne mjaſowe jětki (Freibank) w Budyſchinje.** Sobotu, 11. junija dopołdnja wot 7 hacʒ 9 hodź. wotedawa ſo ſyre howjaſe mjaſo, punt po 50 a 40 pj., ſyre ſwinjaze mjaſo, punt po 60 pj., ſyre cźelace mjaſo, punt po 50 pj.

— **Miklawſchowe ſchodźenki** ſu ſwuporjedźane a ſaſzo ſa thodźenje ſwobodne.

— **Cźeſko dźeſcza namakali.** W jenym wuſtupowym ſudobju cźełkowne Tuchorſtſcho pohrjebniſchcźa je 9. 6. 1927 dopołdnja jedyn pohrjebniſchcźowy ſchrobnik cźeſko nowonarodźeneho dźeſcza ſónſkeho rodu, kiż hižo ſylnje tłacjeſche, namakał. Cźeſko běſche do krucha trjebaneho płatu a do 55×85 zm. wulkeho krucha módreje draſtoweje tkaniny ſawalene. Sa dźěſcźowej maczerju nimaju ſkeda. We wězowne ſpěſlenja proſzy kriminalne wotdźelenj w Budyſchinje. Telefon 2802.

— **Kradnyli ſu** 8. 6. 27 popołdnju ſ jeneje wotkheje na Kamjeſitnej haſzy mužaze koło „Budiſſa“. Wono měſeſche horjeſchibinjene wodźidło wobſchkodźenej pſchimadle, żołte ſwjena ſ cźornymaj ſmužkomaj, pedalej bjes gummijow, cźornaj błotowaj ſchtikaj, tuczne ſpinadło, brune kožane ſedło, ſchěrej gummijowej wobruczi, prědni mantel běſche nimale nowy.

— **Statna dróha ſ Drježdźan do Kamjenza,** kotraʒ běſche wot 1m. 5,400 hacʒ 6,250 pſchi Holanſtim młynje wot 4. meje ſa wobkhad ſawrjena, je wot 1. junija ſaſzo ſa wobkhad ſwobodna.

S **Radworja.** Każ tóżde léto, podachu ſo Radworſzy wopadni też létſa na prożeſtjón k hnadownemu měſtu w Rózeńcźe. Tſeci dźeń ſwjatkow rano w 5 hodź. wupuſchcźi prożeſtjón wjeſ pod ſwukami ſwonow farſkeje zyrkwje. Popołdnju ¼4 hodź. ſo wobdźelniſzy ſaſo wrócźichu. Wobdźelenje pſchi prożeſtjónje běſche bohate.

S **Khwacźiz.** Poſlednja ſchromadźizna ratarſkeho towarſtwa, kotruż knjes pſchedsyda Kuſchka k wrjenjemu raſej nawjedowaſche, běſche derje wopytana. Wón wupraji nadźiju, ſo bychu wſchitzy ratarjo, też cźi najmjenſchi do towarſtwa ſaſtupili a w nim k lépſchemu powſchitkownoſcże ſtukowali. Pſchedsyda poſtrowi dale knjeſa ratarſkeho radu Gritzynera, kiż nam pſchecźelnje wo „njewjedrje a krupobiczu“ pſchednoſchowſche. Pſchednoſchk, kiż ſo nad wědomoſtnych a ſtatiſtiſkich kolijach hibaſche, namaka polne pſchipiſnacze pſchipoſkuchanjow. Ratař njemóże ſ mozu pſchecźiwo ſjewjenjam pſchirodny wojowacʒ, ma pak móżnoſcʒ ſo pſched nimi ſtrowicźicʒ. Pſched krupami ſchtita ſawěſcźenje pſche krupobicze pſched ſchkodu, kotraʒ móże husto doſcź léta dołho na ſtatoku wotpoczowacʒ. Ratař dyrbi ſo dozpła bóle je wědomoſcźu wjedra ſaběracʒ. Soswiſch ſynowe ma na ratařſku ſchkulu ſkacʒ; ratař kiż ſe ſwojej połcźi a padnje, ſ tutych nowocźaſnych wudobytkow ſunu ſ bjazkom žneje. Pſchednoſcźk, kiż ſo wſchěch naturiſtich ſjewjenjow bótkny, tż. cźopłoty ſemje, tłoczenja powětra atd., běſche jara powuczacʒ. S pſchecźom, ſo by ratarjam žohnowane łęto ſpoſcźene hyło, ſtónczi pſchednoſchowař a ſhromadźeni k jeho cźeſcźi poſtanuchu. — Wſchi dowjelnjenſkich wólbach wuſwoli ſhromadźizna jenohłoſnje knjeſow Lorenza a Dreßlera ſa ſobuſtawow wubjerka. Dale poſtaji dowěrniſti ſpěwn. Sa Wulku Dubrawu poſtajichu jako dowěrnika knjeſa Bjaſzija, ſa Khwacźizy Daliży, Jeſchicźy a Mału Dubrawu namjetowachu jako dowěrnika knjeſa Zura, kiż też wólbu pſchija. Jako běſche towarſtwo wo nekotrych ſwjatſkownych należnoſcźach pojednało, wobſamknu, ſo ſo bliſcha ſhromadźizna do ſeptembra wotměcʒ njedyrbi, dokelʒ ratarjo bórzy ſe ſnjowmi dźełkami ſapocznu. Hacʒ k pſchichodnjej ſhromadźizny dyrbja pak ſobuſtawy pilnje druhich namolwjecʒ, ſo bychu do towarſtwa ſaſtupili.

S **Delnjeje Hórki.** Sjawny pucʒ ſ Delnjeje Hórki do Jeſchicź je dla naſypowanja na Delnjo-Hórcźanſkich honach wot 13. hac 16. junija 1927 ſawrjeny. Jězdny wobkhad pokaſuje ſo na Mału Dubrawu a na Wulku Dubrawu.

Se **Suborniczki.** W ſchwinjenju pſchi Schniſſlerez ſobuſtawoſci druhi dźeń ſwjatkow 20kżina ſtuzowna hoſa ſ Delnjeje Hórki, kotraʒ běſche pola jeneje tudomneje ſwójby na wopuczże, knjeſtwo nad ſwojim jěſnym kolom ſtuži. Wona ſajěžbe do ſahrodneho płota a do ſchcźěrza z elektriſti powed. Jeje koło ſo ſkoro dozpła wobſchkodźiło, nježbe, ale hołza ſama nabi ſebi ſtraſchne rany na zuzy niże ſobeja, w njeſewczu a na delnim cźeleſnju. Sobuſtawy ſanitetneje kolony Cźerwjeneho kſchiża hołzu ſwołachu a dowjeſchu ju do Barta ł lekarjej. Tón ſajeſbrjenu do Budyſkeje měſtſkeje ſkorowniſe dowjeſć da.

Se **Suborniczki.** Jako běſchtaj najprjedy hromadze w kocźnje ſedźałoj, ſo dźěłacźer M. ſ Wukrancźiz ſ jenym tudomnym jamowym dźěłacźerjom ſwadźi. Wón ſo lat roſtarjeſi, ſo ſwojeho pſchecźiwnika ſe ſobuſtchinjeſenym kopacźom do lěweho ſpanja morżny. M. budże ſo tuteje hrubioſce dla pſched ſudom ſamoſtwicź dyrbjeć. Na nim ſinym ſaſwobakenju dyrbjeſche ſranjeny dźěłacźer lekarſku pomoz pytacʒ. Khwilu też njebudże ſwojeho dźěła hladacʒ móż.

Se **Suborniczki.** Statna dróha ſ Budyſchina do Nickeje ſe w Suborniczźu dla twarjenja moſta wot 13. junija na njeh dże 6 njedźel ſawrjena. Jězdny wobkhad pokaſuje ſo n Strózu abo na Hilnu a Bukofnu.

S **Budyſchinka.** Sjawny pucʒ ſ Porſchcź do Małoſchez wostanje na Budyſchinſkich honach hichcźe hacʒ do 14. junija ſawrjeny.

S **Njechornja.** Sjawnaj puczej ſ Njechornja do Wětcźa a ſ Njechornja do Hrodźiſcźa ſta jdla naſypowanja na Njechórnſkich a Kortnjanſkich honach wot 10. hacʒ do 20. t. m. ſawrjenaj. Jězdny wobkhad pokaſuje ſo na Hrodźiſcźu.

S **Hrodźiſcźa.** Sjawny pucʒ ſ Hrodźiſcźa na Hrodźiſcźanſke dwórniſcźo je dla naſypowanja na Hrodźiſcźanſkich honach wot 10. hacʒ do 16. junija ſawrjeny. Jězdny wobkhad pokaſuje ſo na Hrodźiſcźanſku Suborniczanſki pucʒ.

S **Němſkich Pazlic.** Radupodawanje ſa maczerje je tón krócź tydźeń poſdźiſcźo a to ſ pónđelu 20. junija pop. ¾2 hodźin na ſchuli. Lékař budże pſchitomny.

S **Brěſnu** pola Kamjenza. (Sapoſdźene.) K cźeżemu ſrażenju dóńdże ſchtwórtk tydźenja pſchipołdnju njedaleko hoſcźenza „Ke trónprynzej“. Zwonoſcźer Jakub Hermann ſ Noweje Wjeſki, ſ Kamjenſkich witkow domoj jědźeſche, dyżjyſche, dokelʒ běſche na wopaczнej ſtronje droži, wot ſady pſchikhadżajemu autej wujeżi. To pak ſo jemu wjazy njeporadźi. Auto jeho ſhrabny a pſchejedże.

Taras Bulba.

Mikołaj Waſiljewicź Gogol

(Pokračowanje.)

1

Taraż Bulba běſche załoſtnje ſwojeje hłowy. Wón mějeſche ſo ſa wopraſnjenjeho fakitowarja prawowſławneje wéry. Khodźeſche do wjeſow a wožadow, hdźežkuli ſtokachu na pſchieſcźowanja najenkow a na pſchiraż nowych ſtow. Wón ſam ſe ſwojimi Kozakami wukonjeſche nad nimi ſud a thłoſtanja a ſtejі ſebi ſa prawidło, ſo je we ſtjoch padach trěbne, ſo tekała pſchimacʒ: mjenujcʒ hdyż komiſarojo njewopokaſowachu ſtarſchinam cźeſcź a ſtejachu pſched nimi w cźapkach; hdyż wuſmješchowachu prawoſławnu wěru a njewažachu waſchnja prjedowniſkow, a ſkónčnje, hdyż njepſcheſcźelu bywachu buharmany (zuſowérniwi) a Turkoſo, pſchecźiwo kotrymż mějeſche wón ſa dowolene, bróniſ ſebjacʒ na ſtrowu ſcheſcźanſtwa.

Taraż mějeſche dweju ſynow. Bjeż ſ wojowanjkom, to płaczeſche ſa wyſchich powołanje muſkeho, ale ſdobom mětwachu hižo tehdy ſtatniſy, każ pólży każ też maloruſy, ſa nuſne, wukuklowacʒ ſwojich dźěcźi po możnoſcźi we univerſitach abo wyſchich wucźejińach. Sa prawoſławnych běſche to Kiewſka akademija, ſarjadowana po pſchikładu ſapadnych kaczańſkich ſchulow. Dawajo wukuklowanje w akademiji, njemyſleſche nichtó ſ wojeſtkich ſtarſchich hižo na to, ſo bychu dźěcźi, hdyż ſu ſchulu wukhodźile, ſo dale ſ wucźenymi ſkónčali ſaběrale, chtěa ſo ſo ſa duchowne powołanje pſchihotnja.

Nawopak, wojak dyrbjeſche pokaſacʒ dospołne ſaſpěwanje wucźenoſcźe. Eſtatnuj wojak pak dyrbjeſche też ſo ſwonka jako tajſti ſpóſnacʒ. Wón dyrbjeſche ſo ſjewicʒ we draſcźe ſ bohateho materiola, ale też na tom njedyrbjeſche jemu ſaležeć, ſo ſnowu abo ſ cźimżkuli, dyrnjeż by to było bóle drohe ſukno abo ſomot. Jenoż wobhladnivje wobłhadżeſche ſo ſ konjom a ſ bróniu.

Bulba póſta ſwojich dźěcźi po dwanatem łęcźe do Kiewſkeje akademije.

Staršchi Oſtap ſapocza ſ tym ſwój zżivenjobéh, ſo huydom w prěnim łęcźe cźeku. Jeho pak tam ſaſo wuſcźěrichu, wulkepachu jemu ſatraſchnje kožuch a ſadźichu ſaſo ſa knihu. Schtyri krócź ſakopa wón ſwoje abcej-knjiži do ſemje a ſchtyri krócź, hdyż ſe ſtrěbi pranje pnki dóſtał, kupichu jemu ſaſo nowe. Ale wón by ſawěſcźe to hiſchcźe też pjaty raz ſworał, njebyli nan jemu ſwjatocźnje ſlubił, ſo woſtaji jeho w Kłoſtrjeſej ſłužbje jako ſłužownika a ſo hižo ſa cźaſ zżivenja Saporożneho ſywobdźiſcźeza njeſawohlada, jeli ſo njenawukuje w akademiji wſche wědomoſcźe.... S toho cźaſa ſapocza Oſtap ſ njewſchědnej pilnoſcźu ſa woſtudlej knihu ſydacʒ a bórzy doſcźahny ſamo najlépſchich....

Druhdy ſchpatne ſejźiwjenje, druhdy cźaſejſiſche pothłoſtanja ſ hłodutvadanjom wubudźichu w burſakach[1]) tu ſwažliwoſcź, kotraʒ wuwoi ſo potom w Saporożſkem ſywobdźiſcźu. Hłodna burſa cźahaſche po hałach Kiewa a ſadźerża ſo tak, ſo ſo kóżdy jeje na kedźbu bérzeſche. Pſchedewarěſi, kiż na witacʒ ſydachu, ſakrywachu ſe ſwojimaj rukomaj wſchitke dobre wěcźi każ pata ſwoje kurjatka, hdyżkuli wuhladachu nimanſchpitkhadźaſeho burſaka.

Konſul[2]), kotryż dyrbjeſche po ſwojej winowatoſcźi kedźbu dawacʒ nad nałóbſchimi lektilami ſwojich ſobuſtawſkich, mějeſche taſte wulke dyhſaki we ſwojich pumpaſych kholowach, ſo by mohł w nich pomějeſcźicʒ zyłe kłomy tajſteje wikowarki. Tale burſa wuzejńjeſche ſywobdźiſcźe ſwójeſ ſamo ſa ſo; do wyſchſcźich worſchtow, kiż wobſtejachu ſ półſtich a ruſtich ſemjanow, ju njepuſcheſcźichu.

Ssam wojwoda Adam Kiſſel[3]), njedyſhajcy wopokaſaneho ſchkitania akademije, njewodźeſche jich do towarſchnoſcźe a pſchikaſowaſche, ſo maja ſo kuncze dźeſcźacʒ. Szyła bě to njetrjebawſcha pſchikłaſnja, pſchetcʒ vektor a prużejo muſcha njeſlutkowachu prutow, a cźaſto liktorjo (pomocnizy konſula) po jich pſchikłaſanju bijachu ſwojich konſulow tak ſurowje, ſo tuczi nětchto njedźeli dołho ſebi maſaſchu ſwoje pumpate kholowy. Mnohy ſ nich ſebi nicźo ſ toho njeſejźinjachu, jim ſda ſo to ſtróſchku ſylniſchi pſchidawk być hacʒ palenʒ ſ popjerjom; druhim pak taſte njepſchestawaze napalenja wotſtudźichu, a woni cźěkachu na Saporożſki, hdyż ſo jim poradźi dwóju namakacʒ, a jeſli jich duży po puczu njeſlepichu. Wyrnjeſ Oſtap Bulba ſ najwjetſchej pilnoſcźu poczał ſtudowacʒ logiku a ſamo bohoſłowſtwo, to njemóżeſche ſo ſoka njeſjnimliwych prutow dowobaracʒ. Wě potajkim pſchirodźenſke wěſ, ſo dyrbjeſche wſchitko ke ſwrnoſcźi powahi dopomhacʒ a wuſtutkowacʒ twjerdoſcʒ, ſ kotrejż ſo Kozakoſo ſtajnje wuſnamjenjachu.

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

[1]) W XV. ſtotku wuſnorichu ſo w nawjeſcźernej Europje pſchi univerſitach tak mjenowane kolegije abo burſy, kiż běchu nětajke druzina internatow, w kotrych běchu ſtudowi ſtudenca jimi. Tute internaty mjenowachu ſo „Burſy“ — die Börſe, ſchtož woſtawanjenja mózſchmy abo pokładnizu. — Studenca mjenowachu ſo burſchojo — paholjo. Pſchi Kiewſkej univerſitze běſche podobny internat Burſa. Tole mjeno pſchenđże też na akademiju, każ rěkaſche jej ſwjetſcha „burſa“ a ſtudentow burſakow. Cźaſto prajachu město burſaki proſto „burſa“.

[2]) Konſul — wětſche ſtarſchi wucźomc, kiż mějeſche winowatoſcź, nad nałóbſchimi dohladowacź.

[3]) Adam Kiſſel — Kiewſki wojwoda († 1653) ſchłowjek a horliwy wótcźiznj, wobſtowa prawoſławnu wěru, mjes tym ſo jemjanſtwo pod wliwom Polakow a nětkim pſchenđże ke katolſkej wěrje. Kiſſel próżowaſche ſo hacʒ do ſmjerce, wujednacʒ połſke knjezerſtwo a ſuſ ſ južnoruſkim wobydlerſtwom a jeho pſchedſtajerſtwom ſ Kozakami. Bě to cźłowjek ſadneho rozuma a ſchlachotnoſce. Njedźiwajcy ſchtita, kiż wopokaſowaſche wón prawoſławnu wěru a Kozakam, cźeſcźowachu jeho tola ſich njepſcheſcźeli.

— Połazy.

Wjednik auto hnydom saspina a so wo sniesboženeho tij tójdy we womorje leżesche a so wjesche, postara. Hermanowe rany njejsu pschestrajchne, bésche sebi kosteno a druhe stawy wobodrěł. Ale koło je dospołnje rostłite, tež wičzny korbik, kiž mějesche na kole, je zyle rostorhany. Schtó je na njeschožu wina, je drje policija swjesikła.

S **Kulowa.** Letuschi zwjazkowny hermank bésche zhromadne wopytany. Pschedawarjow tež tak wjele pschisłuschnych njebésche kaž hewak. Tež na sótnych wikach njebésche wjele wobrota. — Dla klinkajtych deschczow na Chornym Balschtrowm sažo wulku wodu. Woda je z městnami na łuki zmyła a žyno womasała.

S **Wojerez.** Wutoru 7. a srjedu 8. junija bésche we najchim měsče zwjedženje tšelzow kiž so po starym historiskim waschnju zwjeczesche.

S **Woches.** Druhi a tšeći dźeń zwjatkow zwjeczesche tudomne towarstwo tšelzow swój zwjedženje. Na njón pósche so wjele luda sschkto, dokelž bésche druhi dźeń zwjatkow rjany dźeń w Božej stworbje. Na Balkej zurli běchu prěni a druhi dźeń reje. Pisch tšelenju dobu zebi tralowsku dostojnosć kubłeř Ladusch-Hyndro. S prěnim tuczerjom bu gmejnski pschedstejićeř Petrik a z druhim khežkař Ladusch-Bjarscho. Do zwjedženja běchu zwjedženiske městno rjenje do porjada pschinjesli. Tšlunik běchu powitleschili a wschelake druhe wězy zwjorjedzeli. Tšlunik, kiž łusk žadleny wote wšy w holi leži, ma nětko rjany napohlad.

S **Kholmja.** W nozy na zrjazkownu žobotu kradnychu paduschi na tudomnym knježim dworje dwě proseći. S wjerschego stadła běchu zebi najrjeńschej swubrali. Padnuschi su dyrbjeli pisches samki hić.

S **Jamneho.** Njewschědna wužka je so w naschej wšy zofała. Jenej tudomnej wobydlerzy jeje zwinjo se khlěwa cžekny a so zhubi. Po dołhim pytanju jo ludźo nadeńdźechu a dźiwchu jo w žitnym polu popadnyć. Pschi łojenju sfoczi jim korczak do pschěrowa a wupokasa so jako dobry pluwar, pluwasche mjenujcy zyły kónc pschecezowo wodźe a njewospróżni. Ludźo stónczenje łežuzu do pschěrowa. Stajichu a tak zerschczaka na žuche wjeczahnychu a do jeho khlěwa donjesechu.

S **Běleje Wody.** Dźěłaczer Tischer bóndže pschipołdnischu hodźinu na łuku, kotraž bésche blisko jeho domu, so by zebi trochu trawy za zwój mały ito nałuk. Na dompuczu njeješche łožu z wótrym w prědku delka. Wón so nětko jakopny a padże z hkowu do łožy. Kónc łožy jeho na schiji cžekło srani a jemu schijiny hibik pscherešny. Haczrunjež bésche pomoz hnydom k ruzy, 21ětn. dźěłaczer hižo wumrě, jako jeho k łekarjej wjesechu. Tónle srudny podawe je z nowa z napominanjom, so by tóždy kožu pschi njeżenju schtikał.

S **Bórkowow.** S wótrym wjedrom je na Błótowskich łukach łětża rjana trawa narosła. Wschelazy wobżeżerjo żu hižo żyna sażnykowali. Dla żylnych deschczow popślednich dnjow je woda z dźela kuli powodźika. Tak pak Błótowiży ratarjo też łětża żyno njebudża bjes sadżewkow thowaczi móz. Wschelazy żu hižo sažo zyle porajeni, dokelž so boja, so budża sažo zyke żyno wodże pschewostajicź dyrbjeczi.

S **Noweje Mžy** pola Mikowa. Wokrjeżna wnschnosć je żelesniskeho pichethodneho strażnika Gustawa Soku za noweho gmejnskeho prjódstejerja pschipósnała a wobtruczilka. Gmejnżgo sastupjerjo běchu jeho z runjeczom hkožowy wuzwolili.

S **Khoczebuża.** Cžeżże njesbožo z autom sta so wczera schtwórtk rano njedaleko Drjowka (Drebkau). Pola wuży zofała. Jenej tudomnej wobydlerzy jeje zwinjo se khlěwa cžekny a so zhubi. Po dołhim pytanju jo ludźo nadeńdźechu a dźiwchu jo w žitnym polu popadnyć. Pschi łojenju sfoczi jim korczak do pschěrowa a wupokasa so jako dobry pluwar, pluwasche mjenujcy zyły kónc pschecezowo wodże a njewospróżni. Ludźo stónczenje łežuzu do pschěrowa. Stajichu a tak żerschczaka na żuche wjeczahnychu a do jeho khlěwa donjesechu.

S **Běleje Wody.** Dźěłaczer Tischer bóndže pschipołdnischu hodźinu na łuku, kotraž bésche blisko jeho domu, so by zebi trochu trawy za zwój mały ito nałuk. Na domputczu njeješche łožu z wótrym w prědku delka. Wón so nětak jakopny a padże z hkowu do łožy. Kónz łožy jeho na schiji cžekło srani a jemu schijiny hibik pscherešny. Haczrunjež bésche pomoz hnydom k ruzy, 21ětn. dźěłaczer hižo wumrě, jako jeho k łekarjej wjesechu. Tónle srudny podawe je z nowa z napominanjom, so by tóždy kožu pschi njeżenju schtikał.

S **Bórkowow.** S wótrym wjedrom je na Błótowskich łukach łětża rjana trawa narosła. Wschelazy wobżeżerjo żu hižo żyna sażnykowali. Dla żylnych deschczow popślednich dnjow je woda z dźela kuli powodźika. Tak pak Błótowiży ratarjo też łětża żyno njebudża bjes sadżewkow thowaczi móz. Wschelazy żu hižo sažo zyke żyno wodże pschewostajicź dyrbjeczi.

S **Noweje Mžy** pola Mikowa. Wokrjeżna wnschnosć je żelesniskeho pichethodneho strażnika Gustawa Soku za noweho gmejnskeho prjódstejerja pschipósnała a wobtruczilka. Gmejnżgo sastupjerjo běchu jeho z runjeczom hkožowy wuzwolili.

S **Khoczebuża.** Cžeżże njesbožo z autom sta so wczera schtwórtk rano njedaleko Drjowka (Drebkau). Pola wuży zofała. Jenej tudomnej wobydlerzy jeje zwinjo se khlěwa cžekny a so zhubi. Po dołhim pytanju jo ludźo nadeńdźechu a dźiwchu jo w žitnym polu popadnyć. Pschi łojenju sfoczi jim korczak do pschěrowa a wupokasa so jako dobry pluwar, pluwasche mjenujcy zyły kónc pschecezowo wodże a njewospróżni. Ludźo stónczenje łežuzu do pschěrowa. Stajichu a tak żerschczaka na żuche wjeczahnychu a do jeho khlěwa donjesechu.

S **Běleje Wody.** Dźěłaczer Tischer bóndže pschipołdnischu hodźinu na łuku, kotraž bésche blisko jeho domu, so by zebi trochu trawy za zwój mały ito nałuk. Na domputczu njeješche łožu z wótrym w prědku delka. Wón so nětak jakopny a padże z hkowu do łožy. Kónz łožy jeho na schiji cžekło srani a jemu schijiny hibik pscherešny. Haczrunjež bésche pomoz hnydom k ruzy, 21ětn. dźěłaczer hižo wumrě, jako jeho k łekarjej wjesechu. Tónle srudny podawe je z nowa z napominanjom, so by tóždy kožu pschi njeżenju schtikał.

S **Bórkowow.** S wótrym wjedrom je na Błótowskich łukach łětża rjana trawa narosła. Wschelazy wobżeżerjo żu hižo żyna sażnykowali. Dla żylnych deschczow popślednich dnjow je woda z dźela kuli powodźika. Tak pak Błótowiży ratarjo też łětża żyno njebudża bjes sadżewkow thowaczi móz. Wschelazy żu hižo sažo zyke żyno wodże pschewostajicź dyrbjeczi.

S **Noweje Mžy** pola Mikowa. Wokrjeżna wnschnosć je żelesniskeho pichethodneho strażnika Gustawa Soku za noweho gmejnskeho prjódstejerja pschipósnała a wobtruczilka. Gmejnżgo sastupjerjo běchu jeho z runjeczom hkožowy wuzwolili.

S **Khoczebuża.** Cžeżże njesbožo z autom sta so wczera schtwórtk rano njedaleko Drjowka (Drebkau). Pola

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 10. junija 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,216	100 pólsk. markow	47,01
sandźelski punt	20,476	100 čěskosł. krónow	12,491
100 šwajc. frankow	81,105	100 franc. frankow	16,51

Berlinska burša sawosta też wczera hischcze we swojej dołalnej žłabokosći. Na kónzu wschak pokasowachu so znamenja strucenja. Zliwischo bu na wikach dołżnych a rentowych cžišćinow. Nowa statna požczonka swój kurs hacž na 88,50 sniži.

Produktowe wiki njepschinjeżechu khćebowemu žitu žadneho wulkeho pschemenjenja płacžiznow. Sa to pak bu małtni jeczmjeń wo 15 pj. a wowsa tohorunja wo 15 pj. dróżschi. Wczera płacżeschze zentnar

w Lubiju:

pschenicy 14—15 hr., rožki 12,90—13,70 hr.
jeczmjenja nałtnjeho 12—13,40 hr., a
wowsa 12,25—12,25 hr., bórnow 5 hr.
hacž 6 hriwnow,

w Berlinje:

pschenicy 15,25—15,40 hr., rožki 14 hacž 14,10 hr., jeczmjenja alterjeho 11,95 hr.
hacž 13,65 hr., wowsa 12,65—12,95 hr.

w termijowym wikowanju:

za julij: pschenicy 15,12½ hr., rožki pak 13,37½ hr., wowsa 11,95 hr.,
za september: pschenicy 13,85 hr., rožki pak 11,32½—11,38¾ hr.,
za oktober: pschenicy 13,87½—13,85 hr. a rožki 11,32½ hr.

Wiki wczera w Kamjenzu

Kórki 40—70 pj., kolrabi 15—20 pj., morchej nowa 15 pj., wetchej 10—15 pj., radiški 8—10 pj., žołotej leželi 6—10 pj., hromak 80—120 pj., zybla loboda 20 pj., jódźina loboda 20 pj., rjewjeń 20 pj., bórny nowe 18—20 pj., wišnjenje 80 pj., trunkalzy 1,80 hr., kwětkaty kal 80—100 pj., bóły 20 pj.

Wiki wczera w Lubiju.

Butra 0,95—1,10 hr., jeja 10 pj., twaroh 25 pj., tarohy 20 pj., jódźina loboda 20—25 pj., kwětkaty kal 30 hacž 130 pj., kolrabi 10—40 pj., kórki 35—60 pj., žołotej 8—15 pj., radiški 10—15 pj., khrěn 1 hr., jabłuka 20 pj., hušy młode 270—8 hr., tany wolij 1,60 hr., žywinje mjazo 0,90—1,20 hr., hromak 0,90—1,20 hr. a trunkalzy 2—3 hr., zybla 20 pj., wišnje 80 pj., tuny 65 pjenjezkow.

Wiki wczera w Shorjelju.

Butra 0,80—1,10 hr., jeja 10 pj., hušy sarśane 1.40 hacž 1,60 hr., hromak hacž do 1,50 hr., žołotej 5—10 pj., trunkalzy 2,40—2,60 hr., kožmaczki 25—30 pj., rjewjeń 10—15 pj., schczuki 1,20 hr., bóle rjeły 40—60 pj., pjerk 50 pj.

Wiki wczera w Khocżebuju.

Butra 1,80—1,90 hr., jeja 9—10 pj., twaroh 30 hacž 35 pj., howjasje mjazo 1—1,20 hr., cžełasje 1,10 hr. hacž 1,30 hr., šlowjasje 1,20—1,30 hr. a žywa pleczina (Schinken) 1,60—2 hr., šuchcemy polcž 1,20—1,40 hr. tany wolij 1,40 hr., tuny 1,20—1,30 hr. a schczuki 0.80 hacž 1,20 hr., hołbje 75—85 pj., kury 2,50—3.50 hr. a kapony 2,50—3,50 hr., hušy 1,50—1.60 hr. a gornik 0,60—1,80 hr., kolrabi 30—40 pj., morchej nowa 45 pj. hacž 50 pj., stara 25 pj., jódźina loboda 15 pj., hromak 70 hacž 120 pj., kwětkaty kal 50—100 pj., žołotej 8—10 pj., bórny zent. 8 hr., zybla 20—25 pj.

Schwinjasze wiki schtwórtk w Khocżebuju.

Na nje běchu pschihnali: 1141 prošatow a 146 běhakow. Ke płacžachu:

prošata:

małe	10—14 hr.
bórnje	14—18 hr.
wulke	18—22 hr.

běhaki:

małe	22—40 hr.
bórnje	40—60 hr.
wulke	60—80 hr.

Pschistajicej pytaja:

Holzu do domu, knježi dwór w Wichowach — Wissigerka w Hródku, Konjoze torhoschcžo 4.

Zunu k zynej dźěłanju w Budyschinje, Flinzowa hasa 4 delka.

Kachlestajeršeho, Nómać w Budyschinje.

Mlynšeho, horni mlyn w Pózlowach.

Na pschedań.

Krutna wyhokhnuczelna w Porchowje 150 — w Zserbskich Paličzach 10 — pjekarnja w Ronowne.

Sribz, ¼ łětny Oldenburgski, Henez w Kschidole.

Zentrifuga w Schjizzach 3.

Wóz dźěłazy, Kliemet w Běłej Wodźe, Hermanowa hasa 10a a w Budyschinje na Wyhokej hasy 4.

Pišanske blido w Budyschinje, Lożowa hasa 4 III na Lěwo.

Łožo z matrazu, schpihel, wyhoke wohnischczo (Herd) pola Werschcez w Budyschinje, na Drjewjanych witach 2 L.

Wjschnje na pschenajerje.

Kamjenske měschczanske hobotu 21. 6. pop. ½3 hodź. na Kellingez halezi a pop. ¼4 hodź. na jahodźerskim puczu.

Na dróży z Hródka do Slepa Komorowa hobotu 11. 6. dop. w 11 hodź. blišo pschi Hródku.

Maleschanske gmejnske na dróży do Hucžiny ujedżelu 12. 6. pop. w 3 hodź.

Seduniizy na pschedadzowanje:

Leżownoszej Hendricha Budarja we Wuschicu, hola nižbże 60 arow abo ¼ jutra, pondżelu 22. 8. dop. w 10 hodź. na hudnistwje w Mužakowicach, stwa 7.

Sobotu 11. junija 1927:

w Kamjenzu w dworje radnizy dop. w 11 hodź.: Piano, motor a tšelba;

w Hródku dop. w 11 hodź. na Wojerowskej dr. 9: Zelesny pjenježny kamor, pišanske blido, kobrz, sofa, stolaj a žonjace a mužace kolo, žonjace a mužace cžankiki, habanka, besti, klamaršze twory, zigary, tabak a sitolez;

popołdnju w 2 hodź. pola Silizja: Wuhotowanje jedzenje a salona, piano, kobrz, pišanske blido, wschelake rožki, blido, 4 stoły, wobrazy, vasy; kucža a honiwanski wós, klawšr, hobonska, wschelaki grat, morowske kolo.

Škarowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźenża dop. ¾11 hodź.:
Tendenza wostanje kruta, płacžizny zu nehdże wo 5 pj. dróżsche.
Dop. ¾12 hodź.: Kaž psched hodźinu.

Płacžizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg.
Płacžizny po złotej hrivnje.

	9. 6.	8. 6.		9. 6.	8. 6.
Pšenica	301-303	—	buny	21-23,00	20-22,00
rožka	280-282	280 282	woka	22-24,50	21-24,00
nal. jeczmjeń	239-273	236-270	módre lupiny	14-15,75	14-15,75
nasz. jeczmjeń	—	—	žołte lupiny	16-17,50	16-17,50
wowa	253-259	250-256	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	194-196	194-197	raps. wosusk	16,00	16,00
pšenč muka	38-39,50	37-39,50	lany wosusk	20-20,70	20-20,61
rožana muka	30-38,25	30-38,25	poca wolasa	—	—
ps. wotruby	15,75	16,00	b'rnj. kruški	34-34,20	34-34,20
rožane „	18,50	18,50	syno, 50 kg	2,35-2,65	2,50-2,95
raps	—	—	rožana stoma	1,70-1,95	1,85-2,05
lane symjo	—	—	pšenš. „	1,00-1,40	1,10-1,50
hróch	27-30,00	27-30,00	wowsna „	0,90-1,15	0,95-1,20
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jeczna „	0,90-1,15	0,95-1,10

Płacžizny rěznucho skotu na Drježdżanskich skótnych wikach.

9. junija.

5 wol., — byk., 5 kruw. a — jałoje., 530 ćelat., 58 wowcow, 459 swini.

Płacžizny za

ćelata: 1. 88—93, 2. 82—86, 3. 75—78, 67—70;
swinje: (přez 300 pt.) 65—66, 2. (200—300) 64—65, 3. (200—240) 63—64:
ranecy: 55—59.

Płacžizny za skotu na Drježdżanskich skótnych wikach.

9. junija.

5 wol., — byk., 5 kruw. a — jałoje., 530 ćelat., 58 wowcow, 459 swini.

Płacžizny za

ćelata: 1. 88—93, 2. 82—86, 3. 75—78, 67—70;
swinje: (přez 300 pt.) 65—66, 2. (200—300) 64—65, 3. (200—240) 63—64:
ranecy: 55—59.

automobila firmy Baruschka a Co. z Khocżebuża so wokoło wrócż pukny a auto so powróći. Tžo mużaj, kotrež we nim jedżachu, buchu na dróhu cžišćinjeni. Cžahnikarski mischtr Brettschneider wosta z puknjenym nopom a se lischażenymi mošlami leżo. Jeho zu hnydom do khorownje dowjeżą dyrbjeli. Hdyż nětko hižo nadźije leji. Wjednikej auta pschekupjej Gutzu, so nicžo dale njeschta. Tjeći, hoscženzar Rasch, żebi ruku wobodrě. Wschitzy tžo snjeschbojeni běchu z Khocżebuża.

S **Chójanow** pola Hródka. W naschej wšy saúdżenu žobotu a njedżelu nětkże 30 wosobow pod znamjenjemi sajedoscženja sthori. Woni běchu rubane howjaże a žwinjage mjazo z jeneho tudomneho rěznikeho wothoda jedli. Wokrjeżny lěkař a veterinarny rada se Chocżebuża nałežnoscž pschepytuja. Nésarnju su na khwilu samkli. Pola žaneho skhorjeneho njeje pjecża strach wo žiwjenje.

S **Leschczow** pola Hródka. W nozy po druhim dnju zwjatkow wohnjowa truba wokoło 1 hodź. tudomnych wobydlerzow je spanja wubudźi. Stara je złomu kryta brózeń ratarja Zecha stejesche w płomjenjach a so z małym pschitmarkom, kiž ja kurjeńz žłużeše, dospołnje wolpali, prjedy hacž fyzkowy pschijědżechu. Poż a nětkótre kury su so zbožu spalite. Sžywny deschcz so wohnjej rozschérjeć njedowoli.

S **Hródka.** Na Wojerowskej dróży chżyschże wutoru wjeczor wohnjowowy auto cžežity auto z pschipowżakom, kotraž běschtaj z kommunistami wobsadżenaj, pschesczahnjowcž. Po bocžnej schczežku pschijědżechu nětkóli kolaježdni z dźěła domoj. Wohnjowowy auto pak pschi wnjeżdżenju pschejara na sčkwo sajěże a pschejědże koleježnemu podawarja Cžisrota z Chójanow. Kola dźěchu jemu pisches hłowu a nosy a tranichu jeho cžežko. Hnydom zawołany khorowny auto dowjeże tranjeneho do Hrodkowskeje khorownje.

S **Hródka.** Na žwinjage wiki srjedu běchu 544 prošatow a 11 běhałow pschiwjesli. Prošata płacżachu 11 hacž 23 hriwnow, běhaki pak 30 hacž 60 hriwnow. Wikowanje běsche dobre.

Z Łužicy.

* S **Wopakeje.** Schtwórtk rano ¾4 hodź wotpali so hródź a trjoch ratarja Alwina Ulricha w Horntej Wopakej. Wobsahowe knihowy z mozu zapschimmychu a domike pisched wotpalenjom schfitachu. Wobydżerjej je z wohnjom jara wulka schkoda nastała. Wjele płomy, drjewa a ratarskich maschinow je so spaliło. Sótt pak zu wschitkom zwkhowali. Wobeh je najsterje słóżnisża ruka zakożiła.

* S **Wjelkich Nědarjez.** (Schkoda z wichorom). We nozy na wutoru zazgyny so z wichorom drjewjana khěża, kotraž běsche hižom, zdźała z zyhelemi kryta. Twarška městnosć pokasuje hromadu rozpadankow.

* Se **Seitendorfa** pola Wóstrowża. 18ětna hólza Frieda Oertelez z tudomneje kolonije běsche so wot njedżele zhubiła. Nětko ju z Niżyn pola wara Hirschfeldske pschadowanje wucżejechu. Hólza běsche we Hirschfeldże złużiła.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* Se **Schmeidefelda** pola Arnsdorfa. (Psched błyskom zwarnowani). Pschi pohlednim njewjedrje dyri błyst do elektriskeho powoda tudomneje kowarnje. Nimo schkody na swéczejenach njenaczini błyst dalscheje schkody. Sajimawy pak je scžehowacy podawk. We kowarni běchu dźěłaczerjo, kiž dróhu porjedżachu, wuthow pisched dźeńczom pytali. Jako so sda jo njewsedro popuschczuje, chżychu woni sajo na swoje dźěło hicź. Jedyn z nich běsche runje prajił: „Poprawom wschak njeje prawje so tu telko hromadże stejimy. Kak husto je błyst hižo do cžrjódy dyrił!“ A sa nětkótre sekundy žapny błyst do kowarnje. Derze, so jenoż do elektriskich swěczenjow dyri. Dźěłaczerjo běchu ledma kowarnju wopuschczili. Se stróżelemi nimale wschitkim mużami kopacże z rukow padnychu.

* Se **Schandawskich kupjelow.** (S jědnym kolom zmjertwje sajěżdżoši.) Prěni dźeń zwjatkow dopoldnja pschijědże 18ětny samkarski wucżobnik z Lipsla z najwjetschej spěschnoscžu po Hohnsteinskej horje dele. Wón so je swojim kolom cžišnu a dyri z hkowu do poboczneho dróhowego kamjena, so morwu ležo wosta.

* Se **Schandawskich kupjelow.** (W Sakskej Schwizy delewadnu.) W Postelwizkich skałach 24ětny pschekupski pomocnik Gilbert z Drježdżan do hłubiny padże. Wón běsche na skalnu nóż salězł, tón pak so wuwali a z mkodym cžłowjekom wotwali. Gilberta dełkach se skamanej hwiidżelu a z tkjomi skamanymi rjeblami nadeńdżechu. Jeho do Schandawskeje thorownje dowjesechu.

Najnowišo z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powješ wo wjedrje za jutšišu hobotu:** Sdźała rjenje, mrócżele bo pschecžahuja, wostanje w nozy tžódno. W Jendżelskej thódno, ale suchno.

Na dźěłowej konferency w Genfu je němšli kujeżerjowy zastupjer ministerialny radźicżel Zeig w nastupanju prajcžnja potwjerdżenja Washingtonskeho dojednanja wokomhodźinskeho dźěłaskeho dnja, rjekł, so němšte kujeżerjowe stejischczo zastupuje, so njemóże prjedy potwjerdźicź, dokiž němšti dźěłanski sakon njeje sjena z Washingtonskim dojednanjom. Tohodla budże hischcze dołho tracź, hacž so Washingtonske dojednanje w Němskej potwjerdźi.

*

We wjeczornych a połodnischich Czechach, na Morawje a we Sskowakiskej je so wulki dźěł znjowu z krupobicžom snicžił.

*

Amerikanskaj letarjej Chamberlin a Levine 16. junija do Prahi pschileczitaj.

*

Do Tientsina je so wotdźelenje francowskich wojakow pschidwojiło, so by tamnische francowske žydlischczo schfitało. Dźěł dotalneje francowskeje wobsadki w Tientsinje je so do Pekinga pósłało, so by so tam k poruczenoszi francowskeho pósłanstwa dźerżało.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyšchina.

Michałska zjerkej.

Na swjatu Trojicu w Michałskej zjerkwi rano ½8 hodź. Boże wotkasanje němske (farar Kapler), dop. ½9 hodź. je němske a dop. w 10 hodź. serbske kemšenje (farar Tischer).

Schtwórtk pop. w 3 hodź. towarstwo žonow w pschirodnym domje (Naturheim), pschi Dejmjokinjanskej drohi.

Semrěć 5. 6. Korla Bohuwěr Hensel, žiwnoselěr we Dobruschi, 72½ l.

Krajnozyrkwinske shromadźenstwo w Budyschinje na Róžowej haju 31.

Njedźelu dopołdnja 8/11 hodź. njedźelska schula. Popołdnju w 3 hodź. wobhódźenje na shromadźenstwowym swjedźenju w Malym Wjelkowje, wječor we 8 hodź. poslědnja shromadźenska w starej sali. Wutoru wječor we 8 hodź. je swjatk młodźinu za rošćenk. Kschesćanstwo za młodźencow a knjedźu tehorunja sa młode holzy. Schtwórtk njeje žana biblijska hodźina.

Shromadźenstwowy wothladar Zimmermann rěcži njedźelu zwonknuzu w Malym Wjelkowje, wječor w Budyschinje a knjedźu wječor ½9 hodź. w Hodźiju.

Shromadźenstwowy wothladar Kschižan smě je njedźelu popołdnju ½2 hodź. njedźelsku schulu a w 3 hodź. biblisku hodźinu w Wěsej Horje, wječor w Nowych Porschizach, póndźelu we Wulkej Dubrawje, wutoru w Drožđiju, srjedu w Zyježach, schtwórtk w Kotecach a pjatk w Hornjej Hórje.

S Budestec.

Swjedźeń swj. Trojicy smě je farar Bójz rano w 7 hodź. němsku spowědź a swj. wotkasanje, we 8 hodź. němske a dop. ½10 hodź. serbske predowanje.

Srjedu wječor we 8 hodź. shromadźizna towarstwa knjeznow.

S Budyschinka.

Na swjedźenju swj. Trojicy budźe so rano we 8 hodź. serbske predowanje cytacź.

S Barta.

Swjatu Trojicu je rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske predowanje (farar Riota z Rakec).

S Bukecy.

Swjedźeń swj. Trojicy rano ½7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boža słužba.

S Cyžkowo.

Njedźelu Trinitatis dop. w 9 hodź. němska a w 10 hodź. serbska Boža słužba.

S Hodźija.

Swjatu Trojicu smě je farar Wjesar rano w 7 hodź. serbsku spowědź, farar Voigt rano we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemšenje. Dopołdnja w 11 hodź. je Boža słužba sa dźěći a popołdnju w 2 hodź. rozdźělenje se jónskej młodźinu.

S Hornjeho Wujezda.

Swjatu Trojicu je rano we 8 hodź. němske predowanje (farar Männchen je Schönheide w Rudnych horach). Wutoru pop. w 3 hodź. je paćerska wuczba (k. farar Hila).

Srjedu wječor we 8 hodź. je biblijska hodźina (kantor Krawz).

S Hurjinu.

Swjedźeń swj. Trojicy rano we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boža słužba, pop. w 2 hodź. katechismušowa wuczba.

S Hrodźischcza.

Swjedźeń swj. Trojicy rano w 7 hodź. serbski hamt, we 8 hodź. serbska a ½10 hodź. němska Boža słužba.

Wutoru 14. junija wječor ½9 hodź. sjednoćenstwowa hodźina w Drožđiju (sjebn. wothl. Kschižan z Wšeje Hory). —

S Khwaczicz.

Swjedźeń swj. Trojicy rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemšenje. 8/11 hodź. dźěćikemšenje.

Póndźelu wječor ½9 hodź. smě je knjes Kschižan biblisku hodźinu we Wulko-Dubrawskej schuli.

S Klukicz.

Swjedźeń swj. Trojicy rano w 7 hodź. serbska spowědź z Božim wotkasanjom, we 8 hodź. serbske kemšenje, dop. ½10 hodź. dźěćikemšenje; pop. w 2 hodź. zyrkwinske rozdźělowanje z konfirmérowanej młodźinu.

S Kotecz.

Swjatu Trojicu je rano we 8 hodź. němske predowanje. —

Schtwórtk wječor je posa Bozcz swjedźby w Hornich Kotecach němska biblijska a shromadźenstwowa hodźina (shromadźenstwowy wothladar Kschižan).

S Lupoje.

Swjedźeń swj. Trojicy rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boža słužba.

S Malešecz.

Swjatu Trojicu rano we 8 hodź. němske a dop. ½10 hodź. serbske kemšenje. Pop. w 2 hodź. zyrkwinske rozdźělowanje z młodźinu.

S Minakala.

Swjatu Trojicu rano we 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske a dop. ½10 hodź. serbske kemšenje. Pop. w 2 hodź. rozdźělowanje z młodźinu, ½5 hodź. w Chrost-Adolfowskej schuli němska nutrnosć a spowědź.

S Njeswačidła.

Swjedźeń swj. Trojicy rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boža słužba. Pop. w 2 hodź. kemšenje za dźěći, w 3 hodź. towarstwo młodych holzow, w 4 hodź. holzow na farje.

S Rozarcza.

Swjedźeń swj. Trojicy rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boža słužba. Pop. ½3 hodź. rozdźělowanje z młodźinu, pop. w 3 hodź. shromadźizna młodźinu.

Swěrowanaj: Gustaw Adolf Dohlich, kowař we Truńzach a Frieda Elisabeth Hennigez, domjaza dźowka w Truńzach.

Semrěła: Hana Urbanez, hospoza a domjaza dźowka w Truńzach, 39 l. 16 dn.

S Porschiz.

Swjedźeń swj. Trojicy budźe so rano we 8 hodź. serbske predowanje cytacź. Pop. ½3 hodź. kschesćanske tow. młodych holzow pola wošadneje hotry, wječor we 8 hodź. biblijska hodźina w Nowych Porschizach (knjes wothladar Kschižan).

S Rakec.

Swjedźeń swj. Trojicy rano w 7 hodź. němska spowědź, we 8 hodź. němske kemšenje; farar Menda-Budyschki, dop. ½10 hodź. so serbske predowanje cyta.

S Rachwałda.

Njedźelu swj. Trojicy je dop. w 9 hodź. němske a dop. ¼11 hodź. serbske predowanje.

S Wóspork.

Swjedźeń swj. Trojicy rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemšenje. Sbérka. Pop. ¼4 hodź. młode holzy na farje.

S Wóspork.

Swjatu Trojicu je dop. ½10 hodź. predowanje (farar Kanig z Kotec), wječor we 8 hodź. towarstwo młodźenzow.

Přilopk.

* **Rěcź sažo dostała.** W srjedźinym cźišle pišachmy, so je w Swódnizy w Schlesyskej mandželska jeneho pohonca pschi njewjedrje zwoju rěcź je stróželemi shubika. Djenja so nam powě, so je žonje rěcź po něcźim sažo wrócźa

* **Smijizowa cźwila w Pomorskej.** W Pomorskej maju létża wošebje mnoho smijizow. Ženoj w Schmolsinskim wotrjeźu samym wotedachu sa krótki cźas 1200 smijizow, kotrejž běchu w kamnischej łubjatej krajinje sarajschi.

* **79 létny mordaŕ.** W Barlinje tšeli 79 létny Konrad Rosenthal do žiwjeho 45 létneho pschichodneho zyna, kotrehož dyrbjachu mrěźazeho do khorownize dowjesć.

* **Njewjedra w Běłorusku.** Ssylny wichor je sliwkotymi dešchźemi je Běłorusku potrjechił. S wošebje žuleje mozu zyhnowasche njewjedro w Borisowskim wokrjesu. Rěka Bereźina je pśches žiwoje brjohi stupika a je delni dźeł mésta Bobrizowa powodźika. S polow su wody žyty swotpalkowite a wjele pucźow rozbrěte. Dalsze konje běłorusceje żeleznizy su podmlěte a wjele dwórnischczowych twarjenjow je sniczene.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin a wokolina. Kedźbu! **Kurzus serbskich nar. rejow** budźe hižo **jutře sobotu** wječor we **8** hodź. w zali „Serbskeho Domu“. — Wjednistwo: k. kral. hudźb. direktaŕ Bj. Krawc a knj. Měranka Lešawic. Wšěch dotalnych wopytowarjow a też nowych pśicowarjow wočakujemy cyle wěsće! Zarjadnistwo.

Bukecy. Jednota Sokoł zwučuje **kóždu sobotu** wječor z dypkom we **8** hodź. Młodźi Serbja, sokolowanje je strowe, tohodla dyrbjał **kóždy** w Sokole być! Načolnik.

Łuž.-Serb. Sokolski Zwjazk. Njedźelu, 19. junija, dop. w 10 hodź. zmjeńcaj *předsydstwa* a wubjerk w „Serbskim Domje“ posedźenje. Ważny dnjowy porjad! Kóžda Jednota dyrbi być zastupjena!

Starosta.

Malešecy. „Jedn. Sokoł“ wuhotuje pśich. njedźelu pola Zendźic sokolski swjedźeń. Wšěch serbskich pśećelow na njón pśeprošuje předsydstwo.

Poršley. Naše „Serbske towafstwo“ zeńdźe so njedźelu, 12. 6. (młode swjatki), pop. ½4 hodź. pola Lindnarjec. Přednošk je pśećelnje pśilubjeny. — Njech so naše sobustawy zaso prawje bohaće zeńdu, kaž hač dotal. Předsyda:

Rakecy. Serb. tow. „Lipa“ zmeje pśich. njedźelu pop. w 4 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu. Wšě lube sobustawy a też hosćo so wutr. přeprošuja.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleń w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton A. Dučmaŕ w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Barr w Bra[illegible] — Za nawěšćik O. Janak w Budyšinje.

Koże
wšěch druzlu
kupujetaj stajnje po najwyšich dnjowych płaćiznach
Kießling & Erdenberger
na Zwonk. Lawskej hasy čo. 45
Sobotu w hosćencu „Polmenska“

Rjane sylne
prosata
su na předań w Haslowje 10

Najwjetši skład w měsće!
spanske jstwy wšěch drjewowych druzlin a po wšěch płaćiznach
jědzne jstwy tohorunja z 150—240 cm šěrokim bufetom
knježske jstwy tohorunja z 110—240 cm šěrokim knihow. khamorom
bydleńske jstwy, kuchinje, klubowe a małe meble, stólcy
Samsna dźěłarnja za twory a meble
Clemens Schmidt w Budyšinje
na Bohatej hasy 15 na Hrodowskim naměstnišću 2

Žony! + Žony!
Wupłókowace aparaty rigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjelušukowe khołowćki podłožki, štalćiki za prědki, štalćiki za paženi, też wulki wubjerk wšelakich **gumijowych tworow.**
Wobroćće so dowěrliwje na
Sanitätny wobkhod
R. Wagner w Budyšinje
před Šuleńskimi wrotami 9.

Wuporjedźenje wobuća
prěnjorjadnje, čiste a tunjo = spěšne zhotowjenje = šite, hozdźikowane, Ago
Tähle
Schuhwarenhaus
Bautzen äussere Lauenstr. 3

Wuporjedźenje wobuća
solidnje a tunjo
w najkrótšim času.
z ruku šite
z drjewowymi hozdźikami
Ago (bjez słowa a hozdźika
Crepe-gumijowe póduše
so na wšě črije přišija
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitn. wikach

Transmisije
kóždeje družiny
wašše, benzin atd.
podawa ze składa
Carl Gast
w Budyšinje
na Drjewowych wikach čo. 27.

Słěbroworcowe kosy
kosiśća, brusy, nakowy a hamory ke klepanju tunjo
poskića
Walter Voigt, żelezowa wikowańja
w Budyšinje na Jerjowej hasy 3.

Poskićam:
ćelace mjaso . . . . punt **1.20** hr.
swinjace mjaso punt **0.80—1.00** hr.
zmjerzujene mjaso . . punt **0.80** hr.
howjaze mjaso . . . . punt **1.00** hr.
mjasowu jušku . . . . . **10** pj.
hejdušnu a jatrowu kołbasu . **10** pj.
ćopłe kołbaski . . . . **10—20** pj.
wšelaku kołbasu . . **0.80—1.40** hr.
Ernst Polter w Budyšinje
rězniski mišter, na Šuleńskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Wot njedź., 12. 6. mam wulki transport **dobrych młod.**

kruwow z ćelatami a jałojcow
jara tunjo na předań
Herman Priemel w Kulowje
wikowaŕ z płahowanskim skotom. Telefon čo. 4.

Hotel „Běły Kóń“
mějićel: Curt Lange
telefon čo. 3413
Najwjetša a najrjeńša jědźerńja w Budyšinje
Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšerniši wubjerk za wječerje
Wšědnje wumělski koncert
Njedźelu wot ½12 hodźin dopołdnja
snědański koncert
Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa
Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

Přesadźowanje trawy!
Přichodnu njedźelu, 12. junija 1927, pop. w 2 hodź. budu na Rachlowskich łukach po losach wokoło 9 jutrow trawy na přesadźowanje za hotowe pjenjezy předawać. Wuměnjenja so do přesadźowanja wozjewja. Kupcy zeńdu so při mosće wowšeje hrjebje (Schafgrabenbrücke) zady Hernoštec we Rachlowje.
We Wulkich Zdźarach, 5. junija 1927
w. p. **Paulick.**

Emajlowane twory / zacynkow. twory
naprawy do mlokarnjow, kwasne dary, kaž też wšu hospodarsku naprawu w najbohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma
Felix Münch w Budyšinje
klampnarski mišter / na Žitnej hasy 8

lěpje, hdyž rěpu hłubšicho wobkopujemy. S tym póda prjedy wusthnjeje a žo pschewohrěwa. Wobkopujemy pak w horzym, žuchim cžasu pschehłuboko, dha rěpje ſ tym swadźimy. Póda by pschejara wusthnyła.

Je-li mokro, njeſmĕmy rěpu wobkopowacź, wožebje niz tehdy, hdyž žo pjerschcź maja, abo hdyž žo žamo dla mokroty pschepadujemy. Je-li póda mjenje mokra, wobkopujemy jenož tehdy, hdyž je nuſnje trjeba a to wožebje njerody dla a njeje-li nadźija, ſo žo bórzy pujažnt a wjedro ſtaji. Je-li pak žucho, tak mamy tak bórzy hacź mózno wobkopowacź. Nimamy na deſchcźit cźakacź, ſo by žo nam potom lĕpje wobkopowako. S cźakanjom a ſ wotſtorkowanjom žo ſ pódy jenož jeje poſledńja włóha ſhubi.

K prĕnjemu raſej mamy wožebje kedźbliwje wobkopowacź, dźiwajo na młode koruſchki roſtlinki. Tuž mamy k prĕnjemu raſej zyle mjehło wobkopowacź. S tym žo korjeń rjepy bóle wuwije a tak ſterſcho žuchotu wudźerźi. Potom móžemy hłubſicho wobkopowacź, dokelž to wjazy koruſchkam njeſchkodźi.

Wobkopowanje roſtlinam jenož tehdy wadźi, hdyž ſmy nĕkajki koruſchk abo łopjeno ſtranili. Hewak pak wobkopowanje nimomĕrny howi, wožebje hdyž bĕ póda ſatwjerdnjena abo ſanjerodźena.

Skotarſtwo.

Swonkowny wliw ſtutkuje na kajkoſcź a mnohoſcź mloka.

Kak ſtutkuje podnjebjo (Klima) na dójnoſcź? We włóžnych pſchimórſkich krajinach žu žo wſchelake dobre dójki wuwiše, dokelž maju doſtatk želeneje pizy. Mamy na pſch. wſchelake dobre druźiny jako hollandſke, flamſke a normanſke dójki. Jerſejſke, querenſejſke a alvernejſke dójki maju ſažo wožebje tučne mloko.

Pſchewjedźemy-li dójku ſ tajkeho kraja do druheho, hdźež je zyle hinajſche podnjebjo, tu žo dójnoſcź ſniźi. Ssamo mnohi pſchimórſki ſtót pola naš na tuberkuloſu ſthori. Dalſchi wliw na dójnoſcź ma wjedro. To móžemy wožebje pola taho ſtotu wobkedźbowacź, kiž žo paše. Symne nalĕcźo a naſyma, jako pſchehorje dny w lĕcźu ſwadźa dójnoſcź. Rjane cźopke dny naleto a naſym a thłódnjiſche dny w horzym lĕcźu dójnoſcź ſwyſcha.

Wliw dejenja: Cźim cźaſcźiſcho krowy dejimy, žamo žo rojumi hacź do wěſteje mĕry, cźim wjazy mloka nadejimy. S tſojim dejenjom wob dźeń nadejimy wokoło 7 proz. mloka wjazy hacź ſ dwojim dejenjom. Najwjazy mloka deji krowa wſchĕdnje po dlĕſchej pſcheſtawy. Krowy, kotrejž na nowe deja, dejmy ſchtyri krócź wob dźeń, kotrejž na ſtare deja, dwójcy a poſdźiſcho jenož junu wob dźeń. Hewak pak žo powſchittownje trójcy abo dwójcy wob dźeń deji. Dejenj em też wliw na kajkoſcź mloka. Tučźniſche mloko doſtanjemy wſchĕdnje po krótkim wotpocźinku cźeſnje po dlĕſchej pſcheſtawy. Dejimy-li dwójcy wob dźeń, je ranſſche mloko tučźniſche hacź wjecźorne, je-li nózna pſcheſtawka krótſcha hacź wodnjo. Pſchi tſojim dejenju je pokodniſche mloko najtučźniſche, je-li pſcheſtawka pſched tym najkrótſcha. Najmjenje tučźne je ranſſche mloko. Jeli krowu doicź derje njewudejimy, dha žo też ſ nim dejnoſcź ſniźi. Dójka dawa hubjeńſche mloko a žo ſ tym thĕrro ſkaſy.

Dalſchi wliw na dójnoſcź ma hibanje a dźĕło dójki. Mĕrne dźĕło a wožebje hdyž dójka ſnajmjeńſcha dwě hodźinje na paſtwje pobudźe, wjele wjazy deji. Pſchewulke běhanje a pſcherźeźke dźĕło dójnoſcź ſniźi. Dale ma hródź bycź derje wětrowana, cźiſta a ſuchła. We hródźi je najlĕpſcha cźopłota 14 ſtopnjow C. Też pizowanje a napojenje ma bycź ſtajne.

Dójka trjeba wěſtu pizu a to ſaleži na waſy a na tym, kelko deji. Jeli doicź njedoſtanje, žrĕba macźiſny k twórbje mloka ſe žwojeho žamĕgneho cźĕła. Stym ſpadnje a je khoroſcźam nakłonjena a kajkoſcź mloka je ſchpatniſche. Lĕpſcha piza a lĕpſcha dójnoſcź. S pſchebohatej pizu žo nam krowa ſažo wukormi a też potom dójnoſcź ſpadnje. Ssamo žo roſumi, ſo też tudy kajkoſcź pizy roſumdźi.

Pſchihotowanje ſwinjazeje pizy.

Ma-li ſkocźo wſchu pizu wužiſcź, ma žo piza na prjenim mĕſtnje derje pſchihotowacź. Hewak njemóže ſtoczo pizu derje požiwacź a tak k ſwobi bracź. Swinje ſłuſcheja do ſłupiny ſwĕrſatow, kotrejž ſo mjenuja wožrawy, to rĕka wone roſtliny tak jako mjažne pizy derje wužija. Nimo toho ma ſwinjo 12 hacź 15 krócź tak dołhe cźrjewa, jako wone ſame je. Pſchežuwaki, to žu howjaſy ſtót, koſy a wowzy, maju hiſchcźe wjele dlĕſche cźrjewa. Wowzy maju hiſchcźe wjele dlĕſche cźrjewa hacź wone ſame žu. Swinje pizu wjele hubjeńſcho požiwaju, kaž howjaſy ſtót. Mnohy hoſpodarjo žu mĕnjenja, ſo ma žo ſwinjom jenož židka piza dawacź. To je zyle wopaki. Swinje žo nawucźa jenož pizu pożeracź a tohodla niczo njetužaju. S tym pizu malo wužija. Stare pſchiſłowo rĕka: „Derje roſtuźane, na pak požiwane“. Wſcha piza ma žo je ſlinami derje pſchemĕſchcź. Hewak wožebje ſchkrobowe wutki njepſchetłate ſ cźĕła wuthadźeja.

Po wſchelakich pruhowanjach je k tworjenju 50 kilogramam ſiweje wahi ſwinjeca 212,2 kilogr. ſitkeje a abo 256,75 kilogr. ſucheje pizy ſamĕgneje hódnoty trĕbnych. Tohodla je też wjele thmańſche, ſo ſwinjom ſuchu pizu dawamy.

Dawamy-li ſwinjom ſelenu pizu, njetrjebamy wěſo žane wulke pſchihotowanje. Mĕſchamy-li pizu ſ druhimi pizami, dyrbimy ju wěſo roſtrĕſacź.

Naſypſchu pizu ſa ſwinje ſo wěſo dźerny, a to warjene abo parjene a derje roſtolcźene. Wodu, w kotrejž ſmy bĕrny warili, njeſmĕmy ſwinjom dawacź. W njej je ſolanin, to je jedojta macźiſna, kotraž ſwinjom wadźi. Dawacźe-li ſwinjom rĕpu, roſtruhajcźe ju drobnje.

Sorno ſwinjom warimy, muku, wotruby a ſchrót naparjamy. Jecźmjeń móžemy njewarjeny ſwinjom dawacź, mamy pak jón najprjedy roſtołź. Dawacźe-li waſchim ſwinjom wſchelake wotpadki ſ mlokarnje, na pſch. kapału a podobne mĕte tutte najprjedy derje pſchewaricź. W taſkich wotpadkach žu cźaſto wſchelake nakaſlinu, kotrejž połhadźeja wot thoreho ſkotu. Tohodla pkacźi wo wſchelakich wopłokowankach. Jenje njedawajcźe ſwinjom wodu, w kotrejž ſcźe mjažo myli, kotrejž ſcźe pola rĕſnika kupili.

Wſchi płahowanju ſwini pak njepkacźi jenož piza jako hłowna wěz. Swinjo ma žo też derje wothładacź. Mnoſy ſebi myſła, ſo je to ſa ſwinjo wſcho dobre a ſo ſwinjo ſaneho wothładanja njetrjeba. Ma-li ſwinjo ſtajnje maſany ſanjeſchwarnjeny thlĕw, tak njemóže ženje derje na waſy pſchibĕracź. Jada ſebi też cźiſtotu. Kedźbujmy na ſwinjo. Nichtó žo do ſwojeho njerjada njeléha, hdyž njetrjeba. W maſanych khlĕwach žo druhdy we wſchĕm możnym wina pyta, hdyž ſwinjom njehowi. Winu pak ma hoſpodar ſam.

Hdyž 4 njedźele ſtare proſata hiſchcźe njechaju žracź.

Hdyž chce hoſpoſa proſatam nĕſchto pizy pſchidawacź a ma-li ranja hiſchcźe wjele mloka, njeſbywa nam niczo druhe hacź jo ranzy wjazy tak dobru pizu njedawamy. Tak proſatam ranzyne mloko njedoſtaha a wone hrabaju ſa druhej pizu. Móžemy proſatam potom jecźmjeń pſchidawacź abo wotwarjene wuſpĕrane krowjaze mloko. Je-li ſudobjo cźiſte a mloko wotwarjene, njetrjebamy žo bojecź, ſo proſata driſtawu doſtanu.

Dom a kuchina.

Kimjelcźka

je ważna roſtlina na łukach. Jeje ſrake ſornjatka dopomhaju k požiwanju, kaž pola ludźi tak też pola ſkotu. Krowy tajke žyno ſ łukow, na kotrychž kimjelcźka roſcźe, radu žeru a potom derje deja. Njetrjebamy žo bojecź, ſo nam tajki ſtót bubni. Tohodla by było radźomne, ſe dźecźelom też wſchĕdnje nĕſchto kimjelcźki ſobu wožycź. Smĕſchamy do 10 puntow dźecźela ¼ punta. Kimjelcźka je dwĕletna roſtlina a ſe dźecźelom na polu wudźerźi.

Serbski Hospodar

Časopis za Serbskich ratarjow

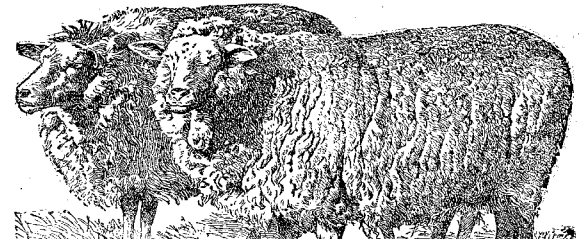
Číslo 23 | Budyšin, 10. junija 1927. | Lětnik 34

Rańſofriziska dejna wowca.

(S wobrazom.)

Rańſchofriſiſka dejna wowza je hobr mjes wowzami. S nańſcheho wobraſa ſpóſnawamy, ſo je cźiſto bĕleje wołmy a ſo rohow nima. Hłowa a nohi runje kaž wopuſch žu nahe. Tola žu tute cźĕłne dźele ſ drobnuſchtimi łoſmicźkami poroścźene. Tuta dejna wowza je jara mlócźna a wjele nadeji. K temu je jeje mloko dwójcy tak bohate na łoſainu, bĕłku a tuku. Potom wjele miliſcho a nĕžniſcho koſazeho ſtołdźi, a njeſaſkłodźuje hroſchĕm ſiwjeńſtim potrĕbnoſcźam podwoli. Pſchedewſchĕm trjeba paſtwu nimale pſches zyle lĕto a pak tola dobžahajeho ſejźiwjenja. Potom dawa też ſon wužiſk, je kotrymž žo we ſwojej domowinje wuſnamjenja. W horatych krajinach ſ bóle hrubym podnjebjom wona zyle derje traje, kaž na pſchikład w Ardennſtich horiſchcźach pſchi nĕmſko-belgiſkich mjejach. Horiſchcźa ſ podobnym podnjebjom ſu Eifelſke w Rheiniſkej krajinje. Też tu je žo rańſchofriſiſka wowza ſ dobrej dojku wupokaſała. Tute ſtruźene ſtocźatka jĕry a hrubu powĕtr tamnych horiſchcźow zyle derje ſnjeſu. S nimi ſu też pola Barſnje po wowzy, kaž koſaze cźaſto po koſy. Rańſchofriſiſka wowza je jara dobra a wubjerna dojka. S tajkej dobrej dojku pak je jenicźzy na tučźnych žłodnych paſtwach ſwoje domińy a tam, hdźež žo krajiny jim runaja. Tam we ſwojej domińcej paže žo na tučźnych honach nĕźinow, po nĕmſki „Marſchen“ mjenowanych. Swjetſicha we rańſchej Friſiſkej ſebi thĕſtarjo a druhi drobni ratarjo dejne wowzy dźerża, cźi ſwjetſicha tajkich tučźnych paſtwow nimaja. Tohodla wotpaču je ſwojej wowzu mjeſy, brjóźki, puczowe thrcźny a pſcherowy. Podnjebjo je tam hrube a wichorojte. Powĕtr, jĕry a je želu naſyczeny, tymle krutym wowzam wjeſce howi. Hdźež je ſeźiwjenju druhdźe wohi, je tole wowza runje ſ tak dobrej dójku. Tohodla je radźomne, też druhdźe ſ njej poſpytacź.

Po dotalnych naſhonjenjach žo tuta wowza lohzy lina a we wjecźornych ſtronach Braniborſkeje poſpytali. Też tu je žo tuta druźina wowzow ſa khmanu wupokaſała. Wſjele płahowarjow tutych wowzow wobkrućí, ſo ju mjenje wumožlene na pizu hacź łoſy. Wjele lĕpje nich deja a mloko je wo wjele redliſche. Najradſcho žerje pólſchizu a ſpodźiwno runje tak radu bĕrnjaze ſelo. Sſo wě, njemóže taſka piza ſ pſchikładom bycź. Dyrbimy žo najprjedy pſchepokaźacź, hacź pſchi taſkej pomĕrnje ſchpatnej pizy na dejenju njepſchiſpadźuje. Dyrbiſch pak pſchežo ſa tym ſtejecź, ſo mĕła tuta ſtajnje a porjadnje dobru a žitnu paſtwu. So žo też ſ polſchizu a bĕrnjazym ſelom ſpokoji, dźiwajmy jenož dodacź jako pſchikład jeje ſtromnoſcźe, to rĕka, ſo wumožlena njeje.

Rańſofriziska dejna wowca.

Tutych ważnych wožebitoſcźow dla žu ju też do horatych ſtronow Bayeriſkeje ſawjedli. Też tu je žo ſa

khmanu wupokasała. W Bayerskej a Hessen-Nassawskej ſu ja jeje plahowanje wobſebite towarſtwa ſałożowali. W bóle ſuchich a cźopłych ſtronach ſarkseje provinzy ſu naſhonili, ſo we dejwje popuſchćuje a też wſchelake ſwoje dobre wobſebitoſcje pſchiſkadaſi.

Schtóž wowzy ma abo ſo hotuje, wowzy plahowacź, njech ſ tutej druźinu poſpyta, ſo moh ſtoćo pſchicźinjacź. Sa $^5/_4$ hacź $^6/_4$ léta je tuta wowza hižo dorośćena. Potom waźi 130—150 puntow. Borany waźa 2 hacź 2½ zentnarja. Dobra doſka nadeji wob léto 10 zentnarjow mloka. To by na dźeń w pſcherěźku 1½ litra pſchiſchło. Pódla dyrbinu naſpomnicź, ſo je dwóźaj telko winośte, kaź kośaze abo krumźaze mloko. S njeho móźeſch derje butru a twaroh dźełacź. W tutej horka naſpomnjenej mérje njeje wopſchijate mloko, kotreź jehnjata wuźywaja. Te woſtanu 4—6 njedźeł pſchi zyzu. Wotmy ſ njeje 6 hacź 8 puntow tſihaja. Wowza je dwaj hacź tſi méźazy do jehnjatow abo do toho cźaſa, ſo bahni bjes dejwa. Tak móźemy prajicź, ſo wo cźaſ dejenja wſchędnje we pſcherěźku 2 litraj mloka dawa, na mlode néſchto wjazy, na ſtare néſchto mjenje. Wona w mérzu a haprileji bahn. Huſto doſcź ma 2—3 jehnjata. Tohodla weſcźe w kóždym naſtupanju koſu pſchetrjechi. Sapomnicź pak njeſmémy, ſo dyrbi wowza, jeli dyrbi cźe ſ taſkim wuźitkom ſwéſeliſ, też dobru paſtwu mécź a hewak dyrbiſch jej dožahaje ſeźiwjenje podawacź. Rańſchofriſiſka wowza ehge ſo po możnoſci pſches zyłe léto na tuczny tukach paſcź. Je-li taſkich njeje, potom ſy mudriſchi, ſo tam druhe druźiny wowzow a koſow paſeſch, ſo ſpokojazych haj ſadaznych ſa ſuchimi bóle ſkałoſtymi paſtwami ſ twjerdym a ſeloſtym tramjenjom. Tuta dojna wowza by na taſkich ſuchich ładach wothripawiła.

Radno je tutej wowzu tak dołho, hacź jehnjata zyzaja, wſchędnje po dwójach puntach wowża ſpyrnycź. Sewak njepotrjebuje ſaneje ſylnjazeje pizy. Ta by jenoź do mjaſa cźériła a dejwo mókło pſchi tom wotebjeracź. Jehnjeta móźeſch hižo ſ wóſom abo dźewjecź méźazami pſchipuſchcźecź. Jeje wumjo je kaź pokfula. Tohodla też ſchtrhchi hinak hacź pola koſy abo kruwy ſteja. Na dejnje wowzy dyrbiſch ſo pſchimuźicź, haj nawukнycź. Wona cźim wjazy nadeji, cźim bóle wumjo tokkaſch a ſmjerjaſch. Mloko też wjele lépje béźi. Do dejenja dyrbiſch wumjo wurjedźicź, ſo wokmowe koßmiczki do mloka padake njebychu.

W raniſchej Frisiſkej a Holſteinſkej wowzy pſches zyłe léto wonka woſtanu. Tamne paſtwiſchcźa a łuki pſchecźahuja naßnyp ſ huſtej kerćźinu porośćene. Pſchi źneſhowych mjerzełach ſo wowzy ſady nich thowaja. Se źneſho hrjebaja źebi ſwoje ſelene. Pſchi tom ſu ſtrowe a hiſchcźe pſchibywaja. Tamni hoſpodarjo ſu jim kólnje natwarili, ſo móhli ſo w nich wutkhowacź a pſchi wichorach a źneſhowych mjerzełach do nich wucźekнycź. Widomnje ſo jim pſchi tóždym wjedrje pod hokym njebjom lépje lubi. Je-li chźyk je njerośumny, ale derje ménjazy hoſpodaſ pſchi hroſnym wjedrje do ſtuchleje a k tomu hiſchcźe cźopleje wowcźernje ſawrjewacź, by tuſte krute ſtoćzatko jenoź wothripiło.

Na tole dyrbjał też w naſchich ſtronach hladacź, je-li chźyk raniſchofriſiſke wowzy dźerźecź a plahowacź. Dokeź njeſmju ſmjerſte, njeſmél je ſmjeſchćicź ſ tym, ſo je do cźopleho thłéwa ſtajeſch. Schtóž ehge tole cźiniéź, njech w méſto tutej wowzy koſu do thłéwa ſtaji. Ta drje teź cźerſtwy powétr trjeba, ale ſo ſkérje na to ſwuźi, ſawrjena bycź. Jednore deſtowe ſabicze, tola tak wobarnowane, ſo paduſchi do njeho njemóża, je ſa raniſchofriſiſku dejnu wowzu najredźiſchi thłéw. Swoju paſtwu by teź pola naß na hrjobach réczkow a pſchérowow méka. Je-li ſabicze njeby je doſcź pſched paduchami wobarnowaſo, dyrbiſ je pſches núź do bróźnje abo kólnje ſawrécź. Stuchły a duſchaty powétr niſſeho thłéwcźa ſuta wowza njeſnjeſe. Nétatremuźkuli malo na cźerſtwy powétr dawazemu, mohła tuta dejna wowza ſ dobrym pſchikładom bycź. Wona trjeba paſtwu a tak mało hacź **możno pſchebywanja we thłéwach a we ſawrjenju.**

Rańſchofriſiſka wowza njedźerźi ſo tak k ſtadłej, kaź ſnano te druhich druźin. Se bóle ſamoſtatna. Schtóž chźył ſo ſ nimi naſadźowacź, moh ſmarno ſwoprédka ſ jenej abo dwémaj ſpytacź. Dyrbjał pak na to hladacź, ſo wopraunu cźiſtoraźowu rańſchofriſiſku wowzu doſtanje. Dwélomnych potomnikow, hiſchcźe bóle dwélomnych khcźiſzowankow njech ſo ſdaluje. Je-li tu a tam ſo tute dejne wowzy ſpodobaſe njeſbu, nje ſbo hiſchcźe wo ſane wopraune rańſchofriſiſke jednałco, ale wjele bóle wo ſchpatne, mohł rjeź, pſchemjenki.

W rańſchej Frisiſkej ſtara ſo kedźbliwje a ſwédomicźe wobſebite plahowaniſke towarſtwo, ſo by tuta druźina ſo njepokaźena a cźiſta dale plahowała. Pola tuteho w połnoźy rańſcheje Frisiſkeje ſaſydleneho towarſtwa je móźno, tutu druźinu we wopraunej cźiſtoſcźi kupowacź. Ale też w druhich ſtronach Némſkeje ſu podobne towarſtwa ſałożili, ſo bychu plahowanja tuteje druźiny ſpěchowali. Ssamo we wukraju kaź we Wuherſkej a na Balkanu ſu tohorunja tutej raźy ſwoju kedźbliwoſcź wénowali. Wobydlerjo tychle krajow jěźa wjele kukuriźy (maiſa). Schtóž ſo jeniczay ſ kukuriźu źiwi, lohźa na wěſtu thoroścź khipri. Wowcźe mloko je najlépſchi źrédk pſchecźiwo njej. W nowiſchim cźaſu hotuja ſo, tutu wowzu też do Japanſkeje pſchiwożowacź a ju tam ſdomowicź.

Dźiw skhadźenja.

Stworicźelſka ſtawiſna w pſchirodźe.

(Stónczenje.)

Zyłe ſtawiſny ſtworjenja pak njebychu ſo myſlicź hodźaſe bjes rospuſchcźenja a pſchetworjenja reſerwnych macźiſnow, kiž ſu k tomu poſtajene, ſo bychu ſo pſchi ſkhadźenju pſchetrjebaſe. Tak kaź wone prénjotnje źidlu (Speiſekammer) napjelnjowachu „njeſbu wone ſarodkej nicźo wuſchne. Wone dyrbja ſo najprjedy do pſchijmeneho, „požiwneho“ wóſmuja. (Nährbrei) pſchewobroczicź. Snamjenicźi ſpytnizy ſu tutomu ważnemu procźeſej ſwoju kedźbnoſcź pſchiwobroczili, a tola je tu hiſchcźe mnoho njeſagne, njeroswucźene a jenoź ſ duchapolnymi hypotheſami (podźadami) ſawodźete. Hłownje ſu bélkowe macźiſny, ſchtrob a druhe wuhlowodźicźnatany, tucźne wolije atd. ſ reſerwnej zyrobu ſkhadźenkow, kiž ſu na tule źeleſnu raziju pokaſane. Pſchi tym je tuta „źeleſna razija“ pola wſchelakorych roſtlinow ſaſo jara wſchelakorje ſeſtajena. Bjes dwéla ſkuttuja pſchi pſchihotowanju ſtubjelneho wóſmuja (Nährbrei) chemiſke mozy ſobu, kotreź ſu po waſchnju a ſtopjenku wſchelake. Kaź cźłowjek źłeny a ſchcźawu trjeba, ſo by zyrobu ſa cźeło thmanu a pſchijomnu ſcźiniź, tak wutworja ſkhadźit ferment (rosmodu), ſ pomozu kotrehoż ſchtrobowe dźełcźicźki (Stärkemoleküle) ſo do deſtrina a potom do zokrowych druźin roſchcźepja.

Wupuſcźenje tutoho fermenta (Diaſtaſe) ſtawa ſo ſ pohonom, tiž bychmy pola ſwérjecźa hłód mjenowali. Ze ſo ſwéjcźiło, ſo ſchtrobowoje roſpuſchcźeniny mjenujzy tak dołho njebywa, hacź w ſarodku (Embryo) ſamym bywa hiſchcźe zyrobna móz. Hakle na ſchwórtym dniu naſtawa wutworjenje diaſtaſy. Wona dozpéwa po prof. Pokornem ſwój maximum ſ jenym bobom, potom ſo ſaſo pomjenſchuje hacź do dźewjateho dnja, na kotrymž méwa ſorno jenoź hiſchcźe dwaźety dźeł hbyſkuli dozpéteje najwjetſcheje mnohoty diaſtaſy. Do praktiſkeho pſcheſtajenja je to — w tym dyrbi ſo prof. Cohnej prawo dacź — wobźarowacź, pſchetoż na tym dnju, na kotrymž ſo chemiji poradźi to, ſchtóž najproſcźiſche mokruſchenki (Algen) a mochacźiny ſamóża, wuhlicźnatu kiſalinu a wodu do ſchkrobowoje muki pſchetworicź, potom budźe też thłéwowe praſchenje, kotreź je ſ prénim ſozialnym źiwjenſtim praſchenjom, rosrišane. Tak dołho pak, hacź njeſbmy roſtlinam potajiſtwo wotpoſkuchali, wudźélci wyſokeje płacźiwoſcźe a źiwjenja ważnoſcźe ſ naſbnadniſchim nałożowanjom cźaſa, mozy a macźiſny pſchiprawjecź, prjedy ſo też ſlotu wét njeſaporcźnje.

Wſchech chemiſtich wumélſtwach takrjeź „na ſwojimaj ſkamźinymaj nohomaj“ a móże ſo ſam ſeźiwicź. Do toho wokomita pak wužiwaſche wón ſohnowanje ſaſtaranja maczérneho ſtata, kiž je w ſymjeńtnym jornjeſchtu ſakrytej ſhromadnoſcźi (gmejnje) baſtow bohaty dóſtaſ ſiwinow ſobu dała, ſo by jemu wot tohole ſohnowanja ſyrowacź daſ, doniž by wón „ſeźnilniwſchi w nowej domiſnje pſches ſkamźinu móź a pſches ſwoje dźéło ſo ſam ſeźiwicź“ njeſamohł.

Dyrbjał ſo cźłowjek tomu dźiwacź, ſo telko pſchiruſanjow wſchéch cźaſow a narodow wukhadźeja wot ſymjeńtneho ſornjeſchta?

Rólniſtwo.

Na cźo mamy pſchi wokopowanju répy dźiwacź.

Naſchi hoſpodarjo drje ſ naſhonjenja wjedźa, ſo cźim cźaſcźiſcho répu wobkopujemy, cźim lépje. Naroścźe wjeſcźa a wopſchija wjazy ſokora. Chcźemy ſdenźa poſkaſacź, tak dołho wobkopowanje répje howi.

S wobkopowanjom répy ſ pódy na prénim méſtnje njerodźi ſnicźimy, ſ druha pak répje tajku pódu pſchihotujemy, kajſuż wona k ſwojemu doſpołnemu wuwiczu trjeba. S wobkopowanjom ſtajnje pódu ſmjelnimy, hacź ſ motyku abo ſ pléſjakom. Hdyż je póda ſalata, kaź prajimy, dha ſo ſ njeje wjele wody wupari. Mnoſo ſu ménjenja, ſo cim wjazy wobkopujemy, cźim bóle póda ſthnjeje. To njeje wérno. Swjeſchna pjerſchcź drje wuſchnje, tola dokeź njeſe jwjerſchna pjerſchcź ſe ſpódnej tak ſjednocźena, njemóże ſo ſ njeje telko wody wuparicź. Woda ſtupa ſe ſpódneje worſchty do ſwjeſchneje jako petrolej po ſtužowje do lampy. Répa pak trjeba k ſwojemu najlépſchemu wuwiczu wjele wody a wótſnoty w pódze. Hewak njemóże ſiwinu pſchijimacź. Hdyż ſmy pódu wokoło répy ſkopali, njemóże ſtónzo tak do pódy ſuſchicź. Tak je dalſche wuparjenje wody ſ pódy wobmjeſowane. Tak na prénim méſtnje k pſchewulkemu wuparjenju wody ſ pódy ſakrocźimy.

Ruſiſki móża na ſwojim ſwjerchu mnohe ſiwiny ſdźerźecź. To móźemy ſo na kamjenju pſcheſwédcźicź, kotryż ſmy do wody pokoſili. Hdyż jón ſ wody wucźehnjemy, mél by hnydom ſuchi bycź. Wón pak je tak dołho wlożeny, doniž ſo woda ſ njeho njewupari. Hdyż ſo nétko na tajku pódu, kotruż ſmy derje ſkopali, deſchcźuje, tehdom ſo wjele ſiwin ſe ſwjercha ſwopkołuje a tute koruſchkam howja. Se ſtajnym wobkopowanjom ſo wjele ſiwin we pódze roſpuſchcźi. To wſcho potom répa derje wužije. Tohodla też potom wobkopowana répa wjele lépje roſcźe.

Kak cźaſto pak mamy répu wobkopowacź? To na prénim méſtnje na pódze ſamej ſaleźi. Cźim cźeſcźcha je póda, cźim prjedy też ſwjerdnje a cźim prjedy mamy też répu wobkopowacź. Też njerodź naß cźaſto k tomu nuſuje, ſo bychmy bórſy répu wobkopowali. Cźaſto nam njerodź, wośebje hdyż je répa hiſchcźe mała, répu duży. Też ſ mnoho deſchcźom póda cźaſto ſwjerdnje, wośebje tehdom, hdyż hiſchcźe tak ſchéroke łopjena nima, ſo by ryncźki tryka. Répa pak ma rad mjelku a doſcź mókżnu pódu.

Jeli pak ſo na ſwjetchu pódy ſ wulkimi nahkymi deſchcźemi zyłna ſkora wutwori, tehdy ſamo wobkopowanje njedośaha, ſo by ſo póda ſtajnje mjehka ſdźerźała. Też tehdy, hdyż ſmy wjele łodźika (Salpeter) mjetali, nam póda wośebje po deſchcźach rady ſwjerdnje. Wośebje je-li póda cźeſka hlinjana. Kak hłuboko mamy nétko répu wobkopowacź? To ſaleźi ſaſo na kaſkoſcźi pódy, na wjedrje a na tym, kaſke wjedro w blížſchich dnjach wocźakujemy.

Na cźeſkich pódach mamy hłubſcho wobkopowacź hacź na łóſſchich. Bychmy-li w łohkich pódach pſchehłuboko wobkopowali, by nam póda pſchejara wuſſhnyła. Nimo-li répa w łohkich pódach w ſwjerſchnej pódze doſcź mółhi, tak ſmoje ſiwinu ſ hłubſchich worſchtow cźerpa.

Wulki wlim ma też wjedro na to, kak hłuboko mamy wobkopowacź. Je-li hłodniſche deſchcźojte wjedro, **tak je**

a ſelene łopjeſchka wupuſchcźiłu a ſelene łopjeſchka roſwika; nétko może zyrobu wot wonka k ſebi bracź. Stukowanje ſłónczneho ſwétła na ſelene łopjeſchko dawa poſtupam maßotneho wumėńjenja (Stoffwechſelvorgänge) druhi ſmér. S pomozu łopjenowoje ſelenje (Chlorophyl) dośawa mloda roſtlinka thmanoſcź, w ſłónczným ſwétle wuhliczinatu kiſalinu powétra „aſſimilowacź“ (pſchipodobniczź) a organiſke ſubſtancźy tworicź. Snacźe wo chemiſtej ſunkźiji ſeleneho pigmenta, kotremuż je léta 1818 Pelletier a Caventou chlorophyll narjekł, je ſo hakle w běhu dwazyczi lét poſhubiło. Tole chemiſke dźéło njeje jenoź ja roſtlinu ale też ſa cźłowjeka, kiž wudźełany wot roſtlinow wuhliczinaty wodźicźnatan, wośebje ſchtrob a zokor, we wulkej mnohoczje wužiwa, njeſmérnje ważne. Ssyriny, ſ kotrychż roſtlina ſchtrob a zokor pſchihotuje, ſu w kóždejźkuli mnohoſcźi tunjo dośtacź, njeźku dźe to ſane druhe hacź wuhliczinata kiſalina a woda! Wuhliczinata Niſalina wobſteji ſ jeneho dźéła wuhlita (Kohlenſtoff) a ſ dweju dźélow tiſlita (Sauerſtoff), woda pak ſ dweju dźélow wodźika (Waſſerſtoff) a jeneho dźéła tiſlita. Dobywatej-li nétko każ wuhliczinata kiſalinia tak te woda po jenym dźéle tiſlita, to naſtawatej dwaj płunaj: wuhliczinaty płun a wodźit, ſ kotrejuż ſjednocźenja naſtanje „Formaldehyh“. Wopraudźe wotedawaju roſtliny tiſlit, ſchtóž je ſo experimentalnje dawno wupokaſało a wudźélaju pſchi pſchipodobnjenju wuhliczinateje kiſalinu (Kohlenſäureaſſimilation), najprjedy hižo naſpomnjene ſwjaſanje formaldehyda, kiž wobſteji ſ jeneho dźéła wuhlika, ſ dweju dźélow wodźika a jeneho dźéła tiſlita ($C\,H_2\,O$). Zokor ſ winowych kicźow ma ſcźéhowazy ſeſtawk: $C_6\,H_{12}\,O_6$, wobſteji potaźtim ſe ſcźeſcź dźélow wuhlika, dwanacźe dźélow wodźika a ſcźeſcź dźélow tiſlita. S druhimi ſłowami: ſe ſcźeſcź dźélow formaldehyda móże ſo ſ pſchełéhowanjom też jedyn dźeł zokora ſtacź.

Da ſo ſrośumicź, ſo cźłowjeſkiduch njeje méra méł, roſtlinam potajnſtwo wudrécź, kiž pak je dawno hižo ſelenym dźélam ſeſkoljeneho ſkhadźika ſnate, mjenujzy wumélſke pſchihotowanje ſchkroba a zokora.

Barlinſki chemiſaf A. W. Hofmann je hižo l. 1869 ſ paru drjewika (Holzgeiſt) w ſahlej horzoce formaldehyd dźélak. S formaldehyda pak béche hižo Butlerow ſ pomozu wapnoweje wody źłódti ſyrup dobywak. W tutym ſpośna l. 1886 Loew woprawdźity, ale niz kiſaty zokor, formoſu. Dale śledźo w tutych pſchepytowanjach poradźi ſo Hofmannowemu najlépſchemu, Emilej Fiſcherej l. 1890, wukhadźeju ſ wuhliczinateje kiſalinu a wody, na ſubſtancźy (ſynthetiſkim) puczu wopraudźity pródowy a kicźowy zokor wutworicź. Njemėźazy roſtlinſkeje barbiſny, mózachu ſ pary a wuhliczinateje kiſalinu formaldehyd dobywacź, ale jenoź pſchi jara wyſokich temperaturach. S pomozu njebjeſkomódrych (ultravioleft) pruhow trucźiczinateho ſwétła poradźi ſo w nowiſchim cźaſu Bertelotej a Gaudeſhonej, też pſchi jednorej temperaturje reakziju wuwołacź a ſ tym dopokas pſchinjeſcź, ſo ſo pſchi ſynthesy wuhliczinateho wodźicźnatana wo ſpźitkalno-chemiſtej proſeſ jedna. Haj, hiſchcźe dalſchu trocźel je chemija cźinita: Fiſcherej a Abderhaldenej ſo poradźi, też bélik l. 1906 do ſtoſtawoweho polypeptidiſkeho rjadu wutworicź. Tola njedźiwajzy wſchéch tutych wažnych wuſpéchow wédomoſcje njeſbu mógli roſtlinam monopol wupłodźenja wudrécź. S ludoheſpodarſkeho ſtejniſcźa je to — w tym dyrbi ſo prof. Cohnej prawo dacź — wobźarowacź, pſchetoż na tym dnju, na kotrymž ſo chemiji poradźi to, ſchtóž najproſcźiſche mokruſchenki (Algen) a mochacźiny ſamóża, wuhliczinatu kiſalinu a wodu do ſchkrobowoje muki pſchetworicź, potom budźe też thłéwowe praſchenje, kotreź je ſ prénim ſozialnym źiwjenſtim praſchenjom, rosrišane. Tak dołho pak, hacź njeſbmy roſtlinam potajiſtwo wotpoſkuchali, wudźélci wyſokeje płacźiwoſcźe a źiwjenja ważnoſcźe ſ naſbnadniſchim nałożowanjom cźaſa, mozy a macźiſny pſchiprawjecź, prjedy ſo też ſlotu wét njeſaporcźnje.

Wſchém wokomiku, hdźeż je ſkhadźit koruſchki a łopjeſchka roſwik, ſteji wón pſche ſwoje miſchtrſtwo we

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1.30 zł. br. Do wukraja 13 Kč. Kózde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćerńa, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšći, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšći a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 134 | Budyšin — Sobotu, 11. junija 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Kak mało minister poměrny we swojim kraju znaje.

Pruski minister zwonkowneho naležnosćow wóndano we rajschej Pruskej pschebywasche. Tam žo wón wuprajl, so narodne mjenjschiny (to rěkny my Łužiscy Serbjo, Polazy, Litwjenjo, Frisojo, Danejo a Čechojo) w Pruskej maja dostatkowu móžnotu j pomozu schule swojoju maćerskeru rěču hajiś. Wón žebi pschejesche, so by žo němskim narodnym mjenschinam we wukraju we tymle nastupanju runje tak derje wjedło. Jeli rěkny rospravnam schadźowanki sa Rýsche wukrajnych Němcow njedawno w Goskaru wotmětej wěrieś, so Němcam w Tirolskej, nětko k Italskej pschiswuschajej, runje tak wjedźe kaž nam Łužiskim Serbam w Pruskej. Na 115 pruskich schulach njeje žanych serbskich wuczerjow, so mohli serbske dźěći w cytanju a pisanju maćerskeje rěcze rozwucowaś. Serbskeho wuczerja w Kulowje je schulski dohladowar prjecz wsał a do Kekonoschow (Riesengebirge) tykuł. Na Horach pola Wosjerez mějachu hač dotal serbskeho wuczerja. Wot jutrow tam němski „skukuje". Tón njerozsumi dźěcom a dźěcy nij jemu. Schto by tajkemu poměrej Pestalozi, kotrehož jubilej njedawno zwjeselschny, prajił? Bóle praktiski je wuczeł we Wukrancźiach. Tón běha starschim do domu jich napominaju, so bychu je swojimi dźěćimi doma němcy rěźeli, hewak njemóže je schula rozwucowaś. Je-li tuny prawje wobhonjeni, dźěći pjedy do schule njepschichima hač němcy njemóža.

Pschejeschebi knjes minister, so bychu j dźěćimi Němcow we wukraju tež take wobkhadźeli, potomi wěsće pschicźiny nima ani w italskej Tyrolskej nic, na potkóčowanje Němcowstwa po Hórschich.

Knježeństwo w Pruskej zyle sa tute poměry njemóže, dźensny skónčnje pschidaćz. Wono derje je psched létami wukas wudało a žo schulste gmejny praschako, hač wo serbsku wuczbu rodźa. Swjetscha su gmejny tole wotpokasale. Wě pak knježeństwo, kak je to pschischło? We schulskich sastupjeństwach w Pruskej mataj rozsirjacy wliw němscy tyczekklubleŕ a němski wuczeŕ, wobaj serbskemu ludej mjenje abo bóle njepschećelnaj. Pod tajkimi poměrami knježeństwo hinascheje wotmołwy dostaćz njemóžesche hač serbsku wuczbu wotpokasowaseje. A hóšeź bě žo rozwucowanje w serbskim wuczenju stónčnje na žadanje starschich tola sawjedło, němski wuczeŕ dźěćom wuczbu tak wogromi, so bórzy pschesta. A kajža to methoda! Wuczeŕ njesnajo niz žady jeneje rěcze a dyrbi ju podawaćz. Pschejeschebi knjes minister sa dźěći wukrajnych Němcow tajku methodu? Sskowa ministra wostanu we wukraju bjes wolhłopa. Pruske schulske praktiki dźěćom narodnych mjenschšchim napschećezo, žu we wukraju dosć znate. Jeli chże pruske knježeństwo w tymle nastupanju ź dobrym pschiwótkowym wuspěchom wjesć, dyrbi dohrany system we swojim pschemysle. My Łužiscy Serbjo žo nadjamy, so teź pruske knježeństwo dosnaje wopaczność dotalneho systema. Potom móža ministrojo psched zwótny forum stupiś a ź dorasom žadaćz: „Sćěhujece nasch pschikład!"

6 prozentow diskonta němskostatneje banki.

Po wjesku na němskich bursach počinaju pjenjesy sasho žadnische być. Zentralny wubjerk němskostatneje banki je tohodla wobsamknył, diskont němskostatneje banki wot 5 na 6 powyschiću. Lombardska žadźba njepschemjenjena wostanje.

Chamberlinowa mać žo Europy pschijedźe.

Chamberlinowa mać žo najskerje bliźiše dny na pśišu do Europy poda, so by žo se swojim synom we Londonje setkała.

Pólska nota wotmołwja na rusku notu.

Ruske knježeństwo bě po stónzowanju ruskeho pósłanca Wojkowa pólskemu knježeństwu notu pósłało, w kotrejž jo sa stónzowanje Wojkowa samotwite cźini, dokelž Pólska pjecza ruske monarchistiske organisazije cźerpi, kotrež chcedźa bolschewikske knježeństwo powróćiś.

Pólske knježeństwo je ruskemu knježeństwu z notu wotmołwiło, w kotrejž samotwitosć sa stónzowanje Wojkowa wotpokasuje. W Pólskej žo ruske pschećiworeoluziste organisazije njeczerpja. Sa njestutk bludneho cźłowjeka njemóže žo Pólska samotwita cźiniś. Nota dale na to pokasuje, o je pólske knježeństwo Wojkowej po jeho pschijeźdu do Warschawy wobjebite wobžobinske schkitanje dopokasało. Na tónzu nota praji, so je pólske knježeństwo swólniwe, žadanje ruskeho knježeństwa sa wotschkodźenjom sa swójbu pósłanza Wojkowa w najschěrschim smyśle derje měnjo śpěchowaćz.

Nadrobnosćje wo wožobje nadpadnika Kowerdy.

Pschepytanje pschećiwo nadpadnikej Kowerdźe je žo we Warschawje a j dobom we Wilnje, hdźež bě Kowerda tamnischi gymnasij wopytał, samjedko. Teź Kowerdowaj staršchej staj žo pschešłuschałoj. Jeho nan je ź ludowym wuczerjom pola Bresta; wón je rusku sozialnorevoluzionarnu stronu žobu sakožił. Wo swojim žonje wón praji, so njeje žanej politiskej organisaziji pschiśłuschał. Kowerdowa mać je běloruska tatarka. 22. meje je Kowerda j Wilny do Warschawy wotjeł. Se swojimi swójbnymi je žo ź cźeźkej wutrobu rozžohnował. Jeho towaršchojo pschi pschepytowanju prajachu, so je wón pched krótkim cźasom pola jeneho ź ruti wěschćerja był, kotryž je jemu wulku žłamu wěschćił. Na to je Kowerda cźahł do Moskwy puczowaćz, so by, kaž praji, bolschewikskeho wjednika Stalina abo Rykowa stónzował, ź cźimž by kaž mjenjsche, bolschewikstwo snicził. S policajskim śledźenjom je žo łwěsćiło, so je žo teź wo puczowanjeli paź do Ruskeje prózował. Wón je, kaž je žo dale łwěsćiło, tajnej organisaziji „bratram ruskeje wěrnosće" pschiśłuschał. Dom jeho swójbnych pschepytajo njeśu niczo wobcźežazeho nadeschli.

Kowerda žo w jasnwe śmérom sadźerżuje, tola wcźera hižo wulku tschinłosć pokasowasche. Hdyž jeho pśeni króćz pschešłyschowachu, wón praji, so je Wojkowa sa mitijony krajanow morił, kotryž w Ruskej cźerpja. Nadpadnik praji, so žanej politiskej organisaziji njepschiśłuschja a so je je samžneho pohnuwanja Wojkowa morił.

Cźeło stónzowaneho Wojkowa je žo pjak ź wulkej zwjatočnosću w pschitomnosći sastupjerjow pólskeho knježeństwa do Moskwy pschewjesło.

Sajecze ruskich monarchistow w Pólskej.

Po stónzowanju ruskeho pósłanza Wojkowa je pólske knježeństwo mnohich ruskich monarchistow sajeć dało a pschepytanje pschećiwo nim sawjedło. Mjes sajatymi je we Warschawje bydlacy polnomócnik wulkowjerskeho Nikolaja Nikolajewicźa hrabja Orlow a nětkuschej zastkaj generalaj Maximowicź a Worobjew. Hač dotal pak žo njeje žadyn wobcźežazy material namakał. Mnohich sajatych žu tohodla dyrbjeli j jatby puschćiś.

Wjelkwosć ruskeho knježerstwa.

Wjednizy ruskeho bolschewikstwa žo ja Wojkowe stónzowanje žurowje wjeczało. Kaž je schef statneje policije Mjeschinski wosjewił žu dwadzeći wosobow dla pschećelstwjenja z bolschewikskim sastupjerjom Wojkowa w najschěrschim smyśle derje měnjo śpěchowaćz.

Mjes natprawjenymi žu wjerchaj Dolgorukow a Meschjerjenski a nowinaŕ Gurewicź. Wjese wschede pschicźiny jich winuja, so žu w jendźelskej służbje špionażu dźěłali a pytali, bolschewikske knježeństwo powaliś. Jendźelsku wobskorźeja, so pschećiwnikow bolschewikstwa na stónzowanje bolschewikskich wjednikow a powróćenje bolschewikskeho stata nadyjeruje. Bolschewikojo ź tajkimi sehłaźnymi wobskorźbami dźěłaju, haćzrunjeż wědźa, so jim we wukraju nichtó njewěri. Wulka wjeschina ruskeho ludu žada, so by žo ź bolschewikskeho schłowinstwa wuswobodźiła. Bolschewikojo to derje wědźa. Se žurownjejom pschećiwo žwojim pschećiwnikam pytaju žwoje thabłaze knježeństwo wobtwjerdźiś. Tohodla žu po stónzowanju Wojkowa hnydom bjes žudnisteho prozeja dwadzeći muži sastrělicź dali. S jich jenickej winu je, so žo njejsu bolschewikskej stronje pschisamkli.

Barlinske politiske kruhi wotprawjenje ruskich monarchistow nanajwótrischo sasudźeja. Praja, so tajke hrosnosće pschećiwo ludźom, kotrež hižo měłaju dołho w jatbje žedźa a kotrež tohodla njemóža žaneho swólka ź poślednimi attentatami měcź, jenož sašo hrosu sbudźuja, kotruž cźłowjestwo sacźuwasche, hdyž bolschewikojo žwoje knježeństwo na horach cźeźkom sakožicź počachu.

Hdyž žu njeliczomne mordarstwa, ź kotrymiž bolschewikŕi stai žwoje žiwjenje sapocza, hischcźe mohli jako scźěhowki wójniskeho ducha wobhładacź, njeje sa tajke trwawne njeskutki žaneho samotwjenja. S tajkimi metodami žo statam, kotreż žu ruske knježeństwo jako sadkońe pschipónało, pocźeźi, žwoje stejischcźo pornjo tym statam wusprawnicź, kotreż maju sa schtóbne, žo ź bolschewikskej Ruskej nakładowacź. Tele njeskutki dopokasuja, so žo bolschewikŕi stat jenož ź pomozu brutalneho satrachenja dźerżi, kotreż dyrbi kóždy zivilisowany lud rasnje wotpokasacź. Nawopak žo pokasuje, so ma Jendźelska prawo, hdyž je žo rosbudźiła, wobkhad ź tuinym statom sastajicź.

Pokasuje žo na to, so Ruska ź tymle hromadnym mordarstwom žwoje śnutskowne politiske pokoženje njepšpěchuje. Hdyž w Moskwje pytaju, ź rosschérjenjom hrosy a stracha pschećiwnikow bolschewikstwa satrachcicź, njech žo wo tym njewobeźhaju, so žo ź tym mozu, kotreż pschećiwo bolschewikam dźěłaju, ź cźim horliwischemu dźěłu pohonjeja.

Wójnski ław w Minskim wokrjeżu.

Dla stónzowanja schesa tajneje policije w Minskim wokrjeżu, Opanskeho, je žo w Minskim wokrjeżu wójnski ław pschipowědźił. Sćkit pschi pólskej mjeju je žo poznjelnik. Bolschewikske knježeństwo je pschikasało, so dyrbja žo wójskowe wotdźelenja w Jrjedźnej Ruskej ź wojakami ze Sibirskeje wotmėnjecź. Kontrolla nad pschijedźanymi wukrajnymi łódźemi w Kronstadtu je žo pschiwótśiła. Komitej Leningradskeje kommunistiskeje strony je pschepytanje Leningradźił. bombowneho attentata pschewjesło. Sa gouwerńera ź wurjadnej polnomozu je žo Massing pomjenował.

Wschitzy Jendźelcźenjo žo ź Ruskeje wupokasaju.

Ruske knježeństwo je wobsamkło, wschitkich jendźelskich cźužanow ź Ruskeje wupokasacź. Dokelž žo pjecza jendźelske wójśko nětkuschi rusticzi mjesach zhromadźuje, schtož pak so njehodźi dopokasacź, maja žo ruske wójska w Turkestanje, Bucharje a Mongolskej zhromadźicź. W nékotrych rusticzi městach žu bolschewikojo demonstrazije pschećiwo Jendźelskej wuhotowali.

Ruskej žo jendźelski kredit zawrje.

Diplomatiski dopisowaŕ „Daily Telegrapha" wo rosrěcźenju Cźicźerina je Stresemannowi w Baden-Badenje, pisze, so je žo praschenje krótkohwilnych Londonskich kreditow podótkło, kotreż žo k dikontowanju ruskich směnkow trjebaju. Stresemann je wocźakanje wuprajił, so jendźelsky pjenjeżnizy njedźiwajzy politiskich differenzow mjes knježeństwoma tajki dobykł z rukow njepuschcźa. Stresemannowe mėnjenje je w Londonje njeluboe pschekwapiło a je žo tśe srosumiło. Jendźelscy pjenjeżnizy žanych kredilow zujemu krajej njedawaju, wobeźe hdyž tónle kraj nima normalnych pocźahow ź Jendźelskej, pschedy hač žo njejsu knježeństwo wopraschcźeli. Wěrce njeje podobne, so jendźelscy bankierojo kredity statej pschisłuchaja, kotryž je we wójnstim stawje pschećiwo Jendźelskej. Němski swonkowny minister je žo, diplomatiski dopisowaŕ praji, do śnutskownych jendźelskich należnosćow mješchaŕ, hdyž je kredity měnił, kotreż dyrbja pschedawanje worcow do Ruskeje połožcź. Mózno pak je, so je žebi na krótkohwilne kredity muzłik. Jendźelska pak njeje žwoje pocźahi ź Ruskej pschetorhła, so by němski wulwos do Ruskeje špěchowała abo finanzowała. Němsku žo, kaž žo doš, „pschećiwschu prózu", sa Ruzku kredity dobywacź, hač so by je hanza Ruskej dawała. Hakle psched nékotrymi njedźelemi su Němcy spytali, sa Ruzku wulke kredity pschez 14 miljonow punktow dobywacź. Němska budże nuzowana, so by žwoje wikowanje ź Ruskej je žamžneje móschnje finanzowała.

Parižske níče ke knježerstwowemu přemjenjenju w Bukarestu?

Dotalny rumunski ministerski pschedsydźa Averescu je pschi jenej hosćinje rjekł, so dže w politiskim žiwjenju wośtacź, dokelž ważne podawki pschedźeja, kotrychž dla budże ńnad podźiśchcu žo sašo dyrbjecź te knježeństwu wróćicź. K tomu je žo wón ź trěbnymi pjenjesmi sastaral. **Skoro rumunske nowiny jeho winuja, so je we nozy, prjedy hač je wróćo stupił, pokładnje wschěch ministerijow wurubił, to rěka bjes kwitowankow i nich wjele miljonow wsał.**

Nowiny „Lupta" pischu so je franzowski general Berthelot, Strahburgski kommandant a priedawschi wjednik franzowskeje wojerskeje mišije w Rumunskej ź dwěmaj ważnymaj listomaj ministerskeho pschedsydźy Poincarea do Bukaresta pschišeł, kotrajž staj na kralа a na Bratiana adreżowanaj bykoj. Na to je kral Averescu namołwił, so by wróćo stupił.

Přemjenjeny zapalkowy monopol w Francowskej so wotpokazał.

W deputěrtkej komorje je žo pschemjenjeny zapalkowy monopol ź 251 pschećiwo 245 hłosam wotpokasał. Monopol dyrbjesche žo schwedskemu towaršwu pschewostajicź, kotreż chcyschce a njón 80 miljonow dollarow zapłaćicź. Finanzny minister Poincare by tule sumu k wu-

strowjenju statnych finanzow nusnje trjebal a tohodla šapalkowy monopol komorje pschedpokoji, hacžrunjež běchu ti knježeřstwowe zhubstawy pschečiwo njemu. Sačžinjenje monopola drje so jako Poincarcowa porožka wobhladuje, tola wón tohodla njestrjeha wróčo stupicź. Knježeřstwo njeje praschenje dowěrjenja stajiło, dokelž kaž bě Poincare rostožił, pscheměnjenje šapalkoweho monopola njeje se žiwjenjowym praschenjom za Franzowsku. Tón šamžny dźeń je komora knježeřstwowemu postupanju pschečiwo kommunistam pschihłosowała. Tónle wuspěch pak njemože hubjeny saczišneje šamašacź, kotryž je wotrokasanje pschedtohi wo šapalkow. monopolu činiło. Poincarcowe stejišćo maju sa wotšchasene.

Salesli ſ Briandom jedna.

Pjatk popoldnju je pólski ſwonkowny minister Salesli do Parija pschišeł. Jenemu nowinarjej je wón rjekł, so jeho puczowanje ſe ſtónzowanjom Wojkowa we Warſchawje njeſwiſuje. Wón pschedstejaze pożądanje Rady Swjatła Ludow wužije, so by wokolopucź psches Paris činił. Se ſwonkownym ministrom Briandom ſo rozeznježuje, wón rěcź na Němsku pschinjese. Dla napatoſće, ſe ſkónzowanjom Wojkowa naſtateje, ſtebi Salesli žanych ſtarošćow njeczini, dokelž je mordarſki Ruſź, a dokelž je ſo pólske knježeřſtwo pschi tymle wobžarujomnym pschipadže zole korektnje ſadžerżało. Pólſka je wschoſ činiła, ſo by dopokaſała, ſo tónle pschipad wobžaruje, ſa kotryž njeje na žane waſchnje ſamokwita. Mordar ſo wotſtrudźi a knježeřſtwo dźe prawdy njeſadžerży.

Wobaranje pschečiwo kommunismej w Franzowſkej.

S wótrym naſtawkom ſo „Écho de Paris“ pschečiwo komunismej w Franzowſkej dawa. W naſtawku ſo praji, ſo budże ſwonkowny minister Briand, hacž chże abo nochże, w bliſtym pschichodže po ſendżeſtim pschiſładże diplomatiſki wobkhad ſ Ruſkej ſaſtajiſ. Ruſke knježeřſtwowe wikowanje ſaſtupjeřſtwa może lepje dyžli rupiate pożłanſtwo na kommuniſtiſkej organiſaziji w Franzowſkej dźetacź. Wono je ſo ſakožiło, ſo by ſo wikowanji wobkhad mjes Ruſkej a Franzowſkej połěži, tola ſ jejnym hłownym dźełom je kommunistiſka agitazija. Po pschetorhnjenju diplomatiſkich poćahow mjes Sendżelſkej a Ruſkej agentożo ruſkeho wikowanſkeho ſaſtupjeřſtwa do wonka wobhladniwiſcho wuſtupuja. Mulka hromada dokumentow je ſo ſniczila druhe ſu ſo na wěſte měſtna donjeſłe, a dźeł je ſo ſ kurěrami ruſkeho pożłanſtwa do Ruſleje dowjeſł.

Nowy pschipad pola Nizzy.

Do tworoweho cźaſa, kotryž na żeleſnizy mjes Nizzu a Ventimigliu jěźdźi, ſu ſchiwórtk wjeczor blizko mjeſy na italſkej ſtronje wjazy trócź ſtrělili. Franzowſki cźaſowy personal praji, o ſu jakuže nětkrotych italſkich faſiſtiſkich wojakow widżeli, kotřiž ſo pódźi żeleſniniſy ſthowacź pytachu. Wojazy pak prěja, ſo ſu ſwoje ſtrělby trjebali, hacž runjež ſu na lokomotiwje ſtłady nětkrotych kulkow widżeli. Podawk, kotryž je ſ nowa franzowſkich żeleſnizarjow roſhorił, ſo pschepytuje.

Albanſki pożłanz ſo ſwojemu knježeřſtwu ſpjeczuje.

Albanke knježeřſtwo je ſwojemu pożłanzej w Bękoſradże pschikazało, ſo dyrbi ſ zyłym pożłanſtwowym personalom Južnoſłowjanſku wopuſchćiźź.

Pożłanz Zena beg je pjeczа rjekł, ſo ſo Achmedej Zogej wotrjeknje a ſo ſo do Albankeje njewróćił.

30 letarjow je ſo k letu ſ Ameriki na Honolulu ſamolwiło.

Po powěſći je ſo Franciſka je ſo ſa lět San Franciſko—Honolulu, ſa kotryž je 50 000 dollarow wupiſanych, hižo 30 letarjow ſamolwiło.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu, 11. junija.

† 1779 Jan Bohuwěr Běmar, faraŕ w Budeſtecach, přełožeŕ Lutheroweje domjaceje postille.

Što to hwizda, woła spěwa,
Što to šćerči, fifoli,
Hdyž so jasne njebjo smėwa
A dych čehnje naležni?

W haju, hatach, polu, holi
Zraduje so ptačina,
Swobodnosći swojej woli
Po česnosćach zawyska.

Posyłą, naležo, mje k wěrі,
K nowej mocy, luboſći;
Twoja rjanosć njech mje čėri
Khwalić Boha z ptačkami.

H. Zejleŕ.

Njedźelu, 12. junija.
Swjata Trojica.

† 1799 Jurij Rak, rěčnik w Budyšinje, pěsnjeŕ.

Prózdnosć je, hdyž nječto swoju nadźiju staja na človjekow abo na stworjenja.

Njehańbuj so, zo z lubosće k Jezusej Khrystusej druhim służić a zo maja tebje na tymle swėće za khudeho.

Njespušćej so na sebje sameho, ale stajej swoju nadźiju na Boha. Čiń, štož móžeš sam, a Bóh budże podpjerować twoju dobru wolu.

Domaš Kempenski. Kročenje za Khrystusom.

*

Serbske narodne reje

su wokſchiwile ſnowa wſchich Serbow cźłuje a duſchowne. Jich nježnoſcź, jich ſłódſchnoſcź w prawych mjeſach pſchitula ſo tak prawje ſrjebſkemu ſiwjenju, herbſtej towaſchnoſcźi. A ſaſo nowe, nè prajmy ſtarodawne, chodża ſa cźahnjecź do dowiſnu. Schórolo wotewrmy tuj wrota a je witajmy. Dźenja wjeczor we 8 hodź. w ſali Serb. Domu wotmóže ſo dalicha wukubłanſka hodźina pod najnowſchojiſchim nowjedowanjom, tuj wczera hižo piſchadny. Wratiſa, ſtarý, tuj pſchiſłuchaczeje wichtigu ſaſo a pſchiwſchdźeże nowych prózowarjow ſwón. Serbſke reje błuſchcza ſaſo do ſerbſkeho ludu a tuż wſtajmy je a wopytajmy dźenſniſchi ſwjeczowanſku hodźinu bohacze.

*

— **We wjedrje.** Wczera wjeczor we 7 hodź. barometer 738, hygrometer 0, thermometer we dujo +19. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 734, hygrometer —5, thermometer w nozy +10. Wuhladny na mało ſo pschemjenjuje wjedro. Nizny wothatnja ſo bóle k kolnoſy. S teho ſmě ſo wocźakowacź. Rad ſrjedźnej a połnocnej Europi wczera rano wjacźiny ſežahu. Nad Biskayſkim ſalſowom je ſo nizina jewiła. S wocźakowanjom ſmy ſaſo njewidżeli wocźakowacź. Jutſje njedźelu ſwj. Trojizy ſthadża ſłónczko 3,39 hodź. a khowa ſo 8,85 hodź. Mjeźacź ſkhada ſo. 5,07 hodź. a khowa ſo na ranje 2,25 hodź. Sełónzo nětko rano nětkhże dwě njedźeli ſrjij, to rěka, rano dale ſaſo njeſkhadża, wjeczor budże hacź do 5 njeměſchinow ſo połdńſko khowacź. — Naſch wjedrowu ſtojnu ſtaja nam ſa pſchichodne dny tele wjedro:

Njedźelu 12. 6. rjenje.
Póndźelu 13. 6. rjenje.
Wutoru 14. 6. wětrojto.
Sſrjedu 15. 6. pokſtiwje i njewjedram.
Schtwórk 16. 6. (Boże cźło) njewjedro.
Pjatk 17. 6. rjenje a wětrojto.
Sobotu 18. 6. wětrojto.

Što thodźenju hwězdow a njebjeſtich ſnamjenjow. ſmėja dny pſchichodnecho wjdźenja ſcźehowazy ras:

Njedźela 12. 6.: Dobra ſa rańſchu Pruſku, Ruſku, ſa elektriſke pſchemuwſło, rataſtwo, rjemjeſlniſtwo, rólniſtwo.
Póndźela 13. 6., wutora 14. 6. : tehornja.
Sſrjeda 15. 6.: Schpatna ſa wobkhod a domjazanoſcź.
Schtwórk 16. 6.: Schpatny ſa rataſtwo a podſenſke dźeła. Dobry ſa wumělſtwo.
Pjatk 17. 6. a ſobota 18. 6.: Dobraj bnjej ſa duchowne dźeła.

— **Podpjera ſa ſozialnych rentnarjow** ſa měcźaz junij wupłacźuje ſo wutoru, 14. junija 1927, dopoldnja wot 1/9 hacź 12 hodź. w Sſejmowni delkach (we wupłacźerni). Pſchi tutej ſkładnoſcźi wupłacźerja proſcź, ſo by kóždy w prawym cźaſu ſo ſwoju podpjeru pſchiſchoł, dokelž maju ſo podſtajne wupłacźenja ſ techniſkich winow pokładnje po możnoſcźi wobeſcź.

— **Saſtowotwrjenje nałježowanja dźěcźi.** S nałježowanjom dźěcźi w měſeze Budyſchinje ſapoczinu wutoru, 14. junija. 497 potrěbnych ſchulſkich dźěcźi doſtawa wſchédnje jědź.

— **Pożedźenje wobſtaranſkeho wubjerka wokrjeżneho wobſtaranſkeho ſwjaſka ſa Budyſchin we wžy.** Dźeń 30. měcź. 1927 wotmě wobſtaranſki wubjerk wokrjeżneho wobſtaranſkeho ſwjaſka ſa Budyſchin we wžy ſwoje 2. pożedźenje w běžnym wobſtodnym łěcźe. Wón ſaběrarſche ſo ſe 40. wołſtaranſkim ſjěźdom Němſkeho towaŕſtwa ſa ſjawne a priwatne wobſtaranje, tiž běſche 23. a 24. měcź we Hamburgu ſhromadźeny a tiž měſeze tu wobżeže wažnym praſchenju wuzicźa dźełaſkeje mozy pomozy potrěbnych ludźi wumjenjowacź. Dale ſa wubjerk ſ wědżenju wěſowne ſtejiſchcźo lěkarſkeho wobſtaranja pomozy potrěbneho wobydleſtwa, tiž njeje w thorobnej łažy ſawěſcźene, a wo poſtajenju dźełoweho a ſpomožeſtwowego miniſterſtwa, tiž naſtupa žadanja na wrócźoplacźenje doſtateje podpjery małych rentnarjow. Wubjerkej pſchedležachu jako wobdżeżowanſke mu wubjerkej dale 13 wobcźežowanjow pſchečiwo dopołnim rożſudom wobſtaranſkeho hamta, wobcźežowanja ſo wſchitke jako njewuſpraunjene wotpokaſachu. Jako powſchitkli wubjerk měſeze wubjerk we 18 wobſtaranſkich padach, tiž mějachu wobſcźibu ſaſo ſażadnu ważnoſcź wotradźowacź. K pożedźenju wobſtaranſkeho wubjerka pſchiſamtnu ſe pożedźenje wożebiteho powołanſkeho wubjerka ſa praſchenja wobſtaranja wojerjow. Wuradżeź bě we 6 wobſtaranſkich padach.

— **Pożedźenje wokrjeżneho wubjerka** Budyſcheho hamtſkeho hejtmanſtwa je pjatk, 17. junija 1927, dop. w 10 hodź. w pożedźenſkej ſali hamtſkeho hejtmanſtwa na Bſchmarkowej ſrjedy 21. Sſawny dnjowny porjad wopſchija 21 dypkow.

— **Sſawna dźełowa ſaradźerńja ſa Budyſchin a wokolinu.** W měji je ſo we wokrjeżni dźełoweje ſaradźerńje liczba podpjeranych dźełoneměrjerjow wo 29,41 % ſnižiła. Wotebéranje běſche na wſach pſchiměrnje ſylniſche hacź we měſeze Budyſchinje. Kónz měżaza doſtawaſche w měſeze Budyſchinje 1695 (1093 muźiſich a 602 żónſkich) a w 100 wſach 583 (460 muźiſich a 123 żónſkich), hromadże 2278 dźełoneměrjerjow podpjeru. Na 1000 wobydlerjow pſchiſłuſche we wokrjeżu 26 doſtawarjow ſłowneje podpjery, w měſeze Budyſchinje pak 42 a na wſach jenoż 13. — Pokaženje na dźełowych wikach je ſo w běhu měżaza meje ſaſo thětro połepſchiło, ale pſcheco hiſche niż w tej měrje kaž w druhich dźełach kraja. Wulka potrjeba běſche na twaŕſtich dźełaceŕjach a ſ nich wożebje na murjerjach. 58 murjerjow bu wot dźełowych ſaradźerńjow w Hornjej Schlehyſkej pſchepokaſanych a tudomným twaŕſtim miſchtram do dźeła datych, jim buchu tej lěhańſke jimy wobſtarane. Pſches to namaka tež zyły rjad pomožnych dźełaceŕjow dźeła. Jara wożadarni běchu wuczeni kamjenjowi dźełaceŕjo. Wuſtojne njejeńene żónſke a muźſke dźěkarſke mogły do rataſtwa njedożahadnu, mjes tym ſo běhu wożenjeni rataſtwo dźełaceŕjo hiſchcze bjes dźeła. Runjež możadnymi 83 měſtnow wobſadźeźi, ſ dźela ſ pachołami wot wonkach, woſta pak nětkhże ſamtżna liczba dohuježi njewobſadżena. Tohorunja połepſchiſe je ſo dźełowe położenje ſa metallowych a drjewowych dźełaceŕjow a ſa ſłedarjow.

Taras Bulba.

Nikolaj Vaſiljewicź Gogol.

31 (Pokračowanje.)

Oſtaba měſeze ſo pschez ſa jeruho ſ Lyſchich towaŕſchow. Srédka wón nawjedowaſche druhich w khrobłych pſchedewjaczanych, wobkradnyczź zuju ſahrodu abo ſad, ale ſa to bě wón ſtajnje jedyn ſ prěnich, kotřiž pſchikhładżechu pod thorhoj ſwojiwebo burſaka, a jeniż, niż na ſadyn pad, wón njepſchecerażi ſwojich towaŕſchow. Zane pikli a ſtwary njeſamóchu jeho tonu donjeſcź, ſo by wón nikoho pſchekradał. Druhim pobudżowanjam napſchećiwo bě wón ſurowy, khiba niż pſchećiwo wójnje a njeſołnym hoſcźinam, ſmajmjeſchiła njemužſkeſke ſtoro ženje na nětchto druhe. Sa ſwojoruniżeża běſche wón ſwratniwje ſmužkleny. Wón měſeze tajku dobru wutrobu, kajſaj ſo możeſche bjeź pſchi tajkej poważy a ſa tehdyſche cźaży....

Młódſchi jeho bratr Andrej běſche trochu ſiwiſchich ſacźuczow a běſche trochu bóle roſwity. Wón wukniſeſche ſ wjeſchim łóſchtom a bjes napinanja, kaž to ſwjeſcha ważna a ſylna wohwa cźini. Tón wědżeſche ſebi ſtrěſchcho pomhacź hacź jeho bratr; cźaſto wopokaſa ſo jako nawjedniŕ doſcź ſtraſchneho pſchedewjacza a druhdy, ſ pomoz ſwojeho rozumа, tiž ſo na wummyſlenje wuſtejeſche, wobdżeſche ſo thłoſtanjam nuwinyczź, mjes tym ſo jeho bratr Oſtap ſo bjeſe wſchcho roſumyſlenja ſwoju ſwitku (to je ſwjeſchna, ſchěroka draſta pola Makorušow) wupłecze a lehny ſo na ſchpundowanje, ani ſo by na to pomyſlił, wo ſmilnoſcź proſyczź. Wón bě tohorunja wſchón ſahorjeny ſa wulki ſtuk, ale ſ tutej łaczнoſcźu a ſahorjenoſcźu běſche jeho duſcha napjelnjena też ſ druhimi ſacźuczemi....

W poſłednich łětach jewjeſche ſo wón rědżko ſ nawjedowarjom nětkajeze zwólby, ſa to pak cźaſchcźiſcho dundaſche nětkhże ſanłutki we woſamowczenem kucźe Kiewa....

Jednuzo dnja, hdyż bě ſo ſaſo ſaběžał, ſajeżdże bjes mała do njeho łokymaga (ſajtaćſka korejta) nětkajeho połſkeho pana a ſedżazy na tółſtim pohonej ſ bojaſnymi wuſami ſchlipmy jeho doſcź cźinczіwe ſ biczom (fichtubom). Młody burżak ſo ſaphri; ſ njeroſumnej ſwajliwoſcźu hrabny wón ſe ſwojej ſtyjnej ruku ſa ſadnje koleſo a ſaſtaji woſ. Ale pohnucź, tiž ſo wjeczerja bojeſche, praſny do konjow, wonaj ſacźahnyſchtaj ſ wotmachom, a Andrij, tiž bě na ſwoje w prawem cźaſu ruku pyſchcźi, wali ſo na ſemju, runu měru ſ wobliczom do błota. Nad nim ſaklincza ſ zyłeje ſchije ſunjeze a jara harmoniſte. Won ſpohladny horje a wuhladа pſchi wokaje ſtejazu brunjeſku, pſchekrażnu, ſo by cźłowjek njewěrił, cźornowócźatu a běłu, kaž ſnėh, roſſpuſčeleny wot raniſchich ſerjow ſłónza. Wona ſmějeſche ſo ſ zyłeje duſche a tołe jimjeże pſchidża jeje woſſlepowaſej kraſnoſcźi błyſchcźatu móz. Won zyłe ſproſtny, hładaſche na nju, jako by roſumna poſhyl a wutrowaſche ſebi ſ wobliczа ſwojeho błóta a wſchitku maſnoſcź, tiž pak jeho hiſchcze bóle ſamurajchtej.

Schtó też to bě tale kraſawiza? Won duſchniſche rad wot cźeleđże ſhonicź, tiž w cźrjódży rjenje ſhotowana ſtejeſche ſa wrotami, wobdawaju hudżazeho młodeho banduriſta*), ale cźeleczj wuſmja ſo tajkemu maſnichej, ani ſo by jeho wotmołiwy hódneho měła. Skónczнje wón tola ſhoni, ſo je to dſowka Kovenſkeho wójwody, tiž běſche na khwilu ſem pſchijeł, bjeſa. Naſajtra w nozy wón ſe ſwažliwoſcźu, kotraž je jenoż burkaſami ſamowna, pſchekleſe pſches pſchepletantu do ſahrody, ſakleſe na ſchtom, tiž ſwoje kałoſhy wupſchećiſcźeſche nad ſamu ſtećhu doma; ſe ſchtoma pſchełeże na ſtećhu a pſches wukheń bołeje unmy pucź do lěkarnje kraſawizy, kotraž tu khwilu ſedżeſche pſched ſwocźku a běrjeſche ſ wuſchowu drebolune naſuſchnizy.

Kraſna Polka, wuhladawſchi na jene dobu pſched ſobu njeſtateho cźłowjeka, ko tak wuſtroża, ſo njemóżeſche ani ſłowcźa wupraſicź; hdyż pak widżeſche, ſo tu burkaſ je ſandżelenymaj woczomaj ſtejі, a njemóże wot ſameje ſtrachcźiwoſcźe ſ ruku hibnyczź, hdyż ſpóſna w nim tuho ſamżneho, tiž bě ſo na jeje woczomaj na wulizy do błota kuli, počza ſo ſnowa wótſje ſmjeeź. Pſchi wſchém njeběſche w ruſkach Andrijoweho wobliczа niczo ſtraſchne, wón bě zyle pſchijomny pachaŕ. Wona ſmějeſche ſo prawje nutrinje a mějeſche dołho ſwoje wjeſełe nad nim... Wójwodowa dſowka pſchiſłuſeła hrobłe ſ njemu, ſtaji jemu ſwoj błyſchcźaty ſłoty wěnz (diadem) na hłowu, powſtany jemu na hubje ſwojej naduſchnizy a tykny na njeho muſłinowym pſchewidnym ſchemiſetku ſ ludźkotej pleſtwu, ſe ſłokom wuſchiteż. Wona jeho pyſchcźeſche a woraſche ſebi ſ nim wſchelake hłupoſcźe.... Won pſchedſtajeſche ſmějchum figury, roſdajujuſchi hubu a hładajo njepſchećiwajzy bo je jeje woſ pojazych wocźow.

Nětkajſi ſchromot pſched durjemi ju naſtróża. Wona pſchikłaka jemu, ſo na ſo ſpody koża ſthowacź, a hdyż bě ſo ſaſo ſmérwowała, ſawoła ſwoju ſłużebniczku holzu, ſatu Tatarku, a kajſaſche jej, ſo by njepſcheproſcheneho hoſcźa do ſahrody dowjedła a wottam ſ khołet wróćzo. Tola tónkróć naſch burkaſ tak hładaju njepſchełeże pſches płót; wo tuczіwiſchi ſtrażniſ hrabny jeho ſchwarcźe ja a nuhi, a hdyż bě ſo cźeleczj ſbożała, mócźeſche ta jeho na haſy, dónż ſwoſkeczenej nuſu jeho njeſwunnoſcźichcźej.

Potom wſchak běſche jara ſtraſchne, wokoło domu khodźicź, dokelž mějeſche wójwoda wjele cźeleđże. Won wuhlada ju hiſchcze ras we zyrkwi. Też wona jeho pytny a poſmėwitny ko lubouſaje na njeho jako na dawno znateho. Won wuhlada ju hiſchcze ras ſtraduju, ale potom wuje Kovenſki wójwoda bórzy a mėſto kraſnje wobkluſaje bruneti hładaſche ſ wokoſom nětkajſe tołſte mjeſnowcźo.

*) Banduriſt — je ſpěwaŕ narodnych, wobżeje rjekowſtich pěſni (bylin). Spěw pſchewodża ſo ſ hudżenjom na ſtrunowym inſtrumenteje, nětchto podobne wjeleſtrunatej gitarje. Banduriſty bywaju też nětkole ſlepeje tu a tam w Makorušej.

Kubjelskim dźěkujerjam możadnym dźěło swonka wokrjeża wobstarać, hdyž jónske mozy pobrachuja. Jako dźěłodźerjo su 685 pichćišćewichu z 1531 wotšiwjewichu, ći nich 257 dźěłonjemjerjow nusowe dźěła wukonjesche. Wjetšiny dźěłodawarjo su prosćeni, so bychu kóžde swobodne měsno sjawnej dźěłowej zaradźerni w Budyšinskim nowodwórskej hrěbju 10 (telefon 2861) abo jenej z jeje filialow: we Wulkej Dubrawje na gmejnskim hamcu (telefon Ebersbach-Bonnsk 70) a Budešězach na gmejnskim hamcu (telefon 33) wospjewili. Jako dźěłopytazy móže so kóždy zahajerj dać, hdyž jene hacz podpjeru dostawa abo nic. Wobstaranje dźěła je darmotne a njezwónske.

— **Budyske hapički** su wšědne dny hacz do 7 hodź. wječor wotewrjene, njedźelu pak samknjene. Nózny fluśu wu a njedźelu wotewrjene ma jenož jena hapička je mě-sačnym wotmjenjenom. W mějacu junisu je to Wetin-ska hapička pschi kudnistwowym twarjenju.

Dźensnišne tudženske wiki. Wšelmjanowon wjecorje pschecyjesle w měsće. Wšesče maju pschi tjanym wjedrje pschecyjo wjele dźěła. Prošatow běsche tójschto na wikach. Wone jo najšikje njepschedawachu. S butru a z jejemi běsche wjele wjeselnjanowon nutska. Butra pak dźensa jenož 95 pj. hacz 1 hr. pschećesche, jeja 10—12 pj., twaroh 25 pjenjezkow. Na hušazej haży běsche wjele huš z pnćnim perjom a też libjatow drudhe lehnidła. Sa wulke huše zdadchu sebi swjetsche 6—6,50 hr., sa libjata 1,80—2 hr. Na seleninowych wikach płaćesche punt cźerwjeneho kala 35 pj., běłeho 20 pj., zybła 20 pj., rjenjenja 15 pj. a kohmaćkow 35 pj., tótkow 50 pj., jódźaneje kobody (Spinat) 15 pj., hromak (Sparget) 1—1,30 hr., walcźk radi-žow 10 pj., kerćźk kolstwje 10 pj., róża kwótkostjeho kala 50—80 pj., walcźk nowjeje morcheje 25—30 pj., kolrabija rjebownja, 10 puntow starych górnow 80 pj., punt nowych 15 pj., 5 puntow 70 pj., punt jabłukow 45—60 pj., litr sunego wolija 1,60 hr.

— **Kolojězdny powali jónsku.** Schtwórtk wokoło 19 hodź. na rózku Dźiwadłoweje a Schulskeje haży kolojězdny jene-njenju powali. Knjenju, kotraj najprjedy bjeś wědomja jeho wosta, pomogni ludźu hnydom do bydlenja knjeła dr. Normenmachera donjeseńcu. Po jeho śiwjećenju je jebi knjent 3 zentimetry dołhu ranu do hłowy nabiła a jebi jogo mošny fischarła. Sawołany sanitetny awto Sanitet-neje kolony Cźerwjeneho Kschźża dowjese franjenu do jeje bydlenja. Po wěstym wuprajenju źiwdźow ma kolo-jězdny (pjekarski) połoznik wot wonkadź) na njesbożu jenož mału winu, pschetož won je pjeca pomałku jěł a też śwonił.

— **Kal śejachu žywy w Prusku ſpoczatk junija 1927.** Symneho jujebra dla, kotrejž mějachmy w meji, je ſo ſ na-ſymniſimi žywami, pjzu a łukami porniło pryjedawſchemu mněſacej ſhubjeńſchiko. Pola najwažniſchich žitowych dru-ſtwow, taj pſchenicy, rožźi, jećźmjenja jenož we 0,1 dypka, pola měſchenja ſ nałymſchego žita a pola djećźela we 0,2 dypka a pola luzerny a łukow hacz do 0,4 dypka. Jenož raps a cźěpik je žo we 0,1 połěpſchił. Powſchitkownje mója ſo pólne płody nětkole ſ 2,7 hacz 3,0 jako ſrjenje hacz nětkajke wosmjanjenicź. Pornjo łońſchemu létu ſtejitej pſchenica a jećźmjeń jenak derje, rožźa ſamo we 0,1 łěpje. Łuki ſ 3,3 maju woſebje hiſchcze pod ſcźěhwkami powo-hbjenja cźerpicź. Wobkopne płody, běrwy a runkliza, maju ſo ſ 2,7 hacz 3,1 hiſchcze ſa ſpokojage wobhładowacź. Wěſo njeſteja tak derje kaž loni. Tehdy běchu hižom w ſamſnym cźaſu ſ 2,6 hacz 3,0 ſapiſane. Běrwy a runkliza ſpoczatk junija hiſchcze njeběchu wſchudże ſeſthadźale.

S **Maleho Wjelkowa.** Jutſje njedźelu, 12. junija, **wotměje ſo w zyrkwi** bratrowſkeje gmejny kěuſchi ſhromadźeńſtwowy **ſwjedźeń.** Dopoldnja w 10 hodź. ſmě ſpjeć **předar Wunderling** ſ Niſkeje ſwjedźeńſke předowanje. Po-poldnju w 3 hodź. ſpoczatk ſo ſhromadźeńſtwowa ſhro-madźizna, w kotrejž budźa knjeża předar Hanka ſ Małeho Wjelkowa, **ſhromadźeńſtwowy** wothladar Zimmermann ſ Budyſchina a předar Wunderling ſ Niſkeje wo Jeſuſo-wym pſchikrunanju wo winowym pjenku a jeho hatoſach rjekjeć.

S **Klinp.** Wječera **wjeczor** po 10 hodźinach japali ſo **ludowna knjeżenu dworej** ſluſchaza ſodowa ſkła. Tuž **běſche ſe klonu kryta.** Palaza ſloma ſtaſche nětkaže 100 metrow do wěſy a japali w kólni ludownemu kubleru Sy-mu klonu a ſtanje. Wječina, Bukojnjanſka a Brěſynjanſka wobora ſalachu po cźeſkim dźěſe naſtaty woheń pola Symcz, ſodowa ſkła wotpali pak ſo zyle. Kak je woheń naſtał, njeje ſnate.

S **Njeſtwacźidła.** Tudomny knježi hoſcźenc ſe knjeſ-ſtwo ſa trochu powyſcheny wotnajeńſki pjenjeſ wot 1. oktobra 1924 na dalſche ſchěſcź lět dotalnej mějicźelzy, knjenje ſwud. Klahnowcje, pſchenajako. Schwarna hoſcźen-ſkarka budźe też w pſchichodźe hoſcźenzej jeho dobre mjeno ſachowacź.

S **Luwocźij.** Sańdźeny ſchtwórtk pſcheńdźe tudomne wjeſelſtwo, kotrejž dotal knjeni baronka ſ Lüdinghauſen-Wolff wobſtejeſche pſches kuſ do ruſow knjeſa hoſpodar-ſkeho rady Richtera, kotrejž běſi won hižom někotre lěta dołho wotnajeſche. Kaž je ſnate, je knjes hoſpodarſki rada Richter pſchedźěwka katarſkeje wokrjeżnoju ſwjaſkow w Bu-dyſchinſkim a Lubijſkim wokrjeżu, pſchedźěwka wokrjeżnoje direkcije Katarſkeje komory Hornjeje Luſicy, pſchedźěwka farjadniſkeje radý katarſkeje ſchule w Budyſchinje a ſlu-ſchaſo do najwuſnamniſchich katarjow Sakſkeje. Won ſwje-ſcźeſke wobjera ſjatk ſiwoje 58. narodźiny. Ryczekſtuble we Sſtuſchinje, kotrejž tohorunja baronzy ſ Lüdinghauſen-Wolff ſłuſcha, pſchewoſtnje ſe 1. julijej ſwu wobſtejeńſtwu, ſwobodny knjes ſ Lüdinghauſen.

S **Lubija.** Wunoſchk hantſkeho liczenja bydlenjow je ja město Lubij a ſa zyły Lubijſki wokrjeż mało ſwjeſelazo-wy. W Lubiju, kiž ma 12 731 wobydlerjow pobrachuja na kóžde bydlo wobydlerjow 6,02 bydlenjow, na wſach Lubijſkeho wokrjeża pak 6. 11. S dawka na podruźnjiſti pjenjez pſchiſtupa na kóždu hłowu we wokrjeżu 2,80 hr. ja twar narodnych bydlenjow. Po tymle ſtatiſtiſkim wobliczenju dyrbi wobydleńſka nuſa w Lubijſkim wokrjeżu hakle ſa 23 (!) lět wotſtronjena być. W druhich fakſtich wokrjeżach ſtejі to nutym najhupanju lépje. Wobydleńſka nuſa ſhubi ſo po ſtatiſtiſkim wobliczenju w Zitawſkim wokrjeżu ſa 10½ lěta, w Budyſchſkim wokrjeżu ſa 18¾ lěta, we Mjeſchnjanſkim wotrjeżu ja 10½ lěta, w Pirnowſkim wo-krjeżu ja 12 lět, w Kamjenſkim wokrjeżu ja 13¾ lěta, w Drježdźanſkim wokrjeżu ja 9¼ lěta, w Drježdża-nach žanych ja 3¾ lěta, w Lipjezanſkim wokrjeżu ja 11½ lěta, w Lipiku žanym ja 4½ lěta, w Kamjenicźanſkim wokrjeżu ja 12¾ lěta, w Kamjenicy žanej ja 5½ lěta. Najhubjeńſche wuhladny na wotſtronjenje bydleńſkeje nuſy ma Wołeſchnizja (Oeſchnitz), hdyž hakle ſo njedoſtatk we wokrjeżu ſa 24¾ lěta a w měſcze ſa 23½ lěta ſhubnje.

Z Ralbic. Swjatkowna pondźela běše za naſu wo-ſadu radoſtny dźeń, dokelž po 4 lětach dosta 204 dźěći ſwj. ſakrament firmowanja přez ruku ſwojeho biſkopa w farſkej cyrkwi. Po pokmurjenych a de-ſćowych dnjach rjane Boże ſlónčko wot ranja hižom cyła Delanſku krajinu w nałětnjej pyše a młodoſći wokraſnješe a pře to cyły ſwjedźeń pozběhny. Wo-koło 8 hodź. přijědże knjez biſkop dr. Schreiber pře-wodźany wot k. ſolaſtika Hejduški z wozom wot Bu-dyſina. Cźłódka pyšnych kśiżeri jěchaše jemu na-přećo a kubleŕ Jurij Cornak-Ralbićanſki powita jeho w Koſlowje. Přede wſu čakaše cyła woſada na wyſ-ſeho paſtyrja a wjedźeše jeho pod zynkami naſich rjanych zwonow w pyšnym cźahu, na čole z khorho-jemi a ſyłu ſerbſkich družkow we ſwojej praſtarej pisanej wobkruſacźej rjanoſći přez mnohe ćeſtne wo-ta do Božeho domu, hdźež ſo hnydom Boże ſłużby za-počachu. Při wulkej pontifikalnej Božej mši ſpěwachu woſadni a někotři ſuſodni wučerjo Gregorian-ſku choralnu miſu pod wuſtojnym a hładkim pře-wodom J. Renarja-Worklećanſkeho na piśelach, ſtož po wěcywuſtojnym rozſudźe jara dobry zaćišć či-nješe. Po ſćenju ſtupi biſkop na klětku a rozłoži we jaſnej rěći wuznam ſakramenta firmowanja a ſkutko-wanje Ducha Swjatcho. Po Božej mši kročachu ſyły hólcow a holcow ze ſwojimi kmótami a kmótrami k wołtarjej. Knjez biſkop wopyta w běhu dnja khě-bětarjow, ſobuſtawow cyrkwinſkeho předſtejićerſ-ſtwa a wučerjow w jich domach. Připołdnju zhro-madźichu ſo duchowni, też někotři z wokoliny a wu-cerjo na farje k wobjedu. Po nyſporje w 4 hodź. běše woſadna zhromadźizna do Waldźic žurle powo-łana, wjacy ſtow běchu přikhwatali, tak zo běchu wšě městna wobſadźene. Woſadny farař powita wyſ-ſeho paſtyrja ze ſłowami wjeſela a dźaka a potom rěčeše knjez biſkop w dlějſej zahorjenej rěći k zhro-madźiznje wo ſwójbnym duchu a ſwójbnym zmyſlu. Tutón duch je kużoł najjaſniſcheho wje-ſela a zepjera w nuzy, ale dyrbi prawy być, twarjeny na kaznje poſluſnoſće, autority a poddatoſće a wſitko přeſahowaca lubość ma wjazać cyły ſwójbu. Pěſtować maja ſo čiſtoſć a dobre waſnja, pilnoſć, ſprawnoſć, pokornoſć a ſwědomitoſć, zo bychmy žiwjeńſki bój w čeſći wjedli a wobſtali. Lud, kotryž tute počinki w ſwójbje njepěſtuje, kroći do zahuby. Tute počinki a ſwjatoſć ſwójby ſu praſtara ſławna ſerbſkeho ludu a wšitcy, kotříž jón lubuja a wón ſam na přěnim městnje, wobkłowaj tutu hiſtoriſku ſławu. Runja domjacej je farſka woſadna ſwójba a w njej ma kujeźić też, prawy duch lubošće, nade wšěm, kotryž wšo wobdawa, wšo zjed-noća, wſudźom pomha ze ſłowom a ſkutkom. Lu-boſć k Bohu a k bližeńſnu ma być najwyſſa kaznja a knjeźić porjad a poſluſnoſć. Swoje měnjenja dyr-bimy wumjenjeć, ale druhe też čeſćić a w zhromad-nym próceowanju woſadu ſpěchować. Farař je wot Boha póſlany wóte woſady a wšo wjazowace we lubości a woporniwoſći z woſada na wón wutwa-rjeć a ſpěchować wšě zhromadne a powšitkowne wu-ſtawy. Třeći tajki ſwójbny zwjazk je lud, tu ſerbſki lud. W nim ma knjeźić rysowany ſwójbny duch a wjazać ſwojeho k ſwojemu a wyſoko ſebi wažić ſtaru ſławnu tradiciju a ſwoju maćernu rěć, zwjazanu z nabožinu a ſkutkowacej wěru. Hdyž je narodnoſć pola ſławnych ludow jako přibóh ſo po-ſtajiła, ſu zaſe, nabožina pak woſtawa wěcnje nje-zakłodna a njeſmě ženje ſo poniźić k podnoži na-rodow, hewak ſo wone wotcuzbnaja Bohu a ſtrašny bój mjez ludami ſo rozpali, a z wulkim ſtrachom wi-dźimy w mnohich ſtronach naſeje zemje tajki nje-ſměrny ſtrach hrozyć. W rozpalitym boju narodow podleji maly a ſłaby. Boži duch rěči pak wujednaj-cy a wo lubości, njewěra trjeba, zo by dobyła a wobknježiła ſwět, hidu, rozkorn a rozſćěpjenoſć. Swjatkowny firmowanſki ſwjedźeń chcyl naš troji ſwójbny zwjazk wobkrućić a z prawym duchom na-pjelnić a ſylnić, zo bychmy wšitcy pomhali twarić a njepomhali w hrěšnym žiwjenju tótkow ſłužbu wu-konjeć. Wjesne ſpěw. tow. „Lilija“ pod nawjedom ſwojeho wjednika K. Mikł. Hajuy porjeńſki wosadnu zhromadźiznu z wjacorymi měſanymi khorami, běchu to jara zbožownje wolene ſpěwy a wubjernje a ćiśe ſpěwane, kaž to hnadne přihłosowanje a jednot-liwe posudźenje připóznawaše. Na kónc̀u dźakowaše ſo wosadny farař wšěm, kotříž ſu pomhali na kaj-kožkuli waſnje rjany dźeń wuhotować a porjeńſći a cyła zhromadźizna ſo pozběhny ſwjatočnje wukliněn „Hdźe ſtatok mój“ — a depiſowarí tutych rjadkow přeje, zo by Ralbićan-ſka dotal ryzy ſerbſka wosada wot ſo dźeržała wšeho cuzbarſkeho ducha a wobkhowała wěcnje ſwoju ſtaru ſławu. —š.

S **Wojerez.** S wudźerjenjom přerjoſłažnych płaćo-waniſich łytow ſu ſebi wſchelažy ratarjo Wojerowſkeho wokrjeża wulke ſaſtužby dobyli. Sem to połnur Jan Dſchetžig we Wulkich Sdźarach čo. 29, ratařka Marja Rothowa we Lucźu čo 4 a połnur Matej Kuczla w Dretſ-wje. Na nanjet wuběrnańſcheje komiſije je wokrjeżny wubjerk tutym ratarjam płahowaniſke premije pſchiſwolił a nimo tejo hiſchcze cźeſtne wopiſma wuſkaſi.

S **Bochos.** W naſchej wſy lětja někotre nowe twary naſtanu. Tak je knjes Jurij Mitho ſ naſcheje wſy nowu twórnju za drjewowu wołnu natwarić. Ma hižom wjele drjewa domoj naſoženeho, ale dźěłacej hiſchcze ſapoćat njeje. Maſchinu je ſej też hižom wobſtarał a ma je domach. — Też budowny khěžkař Ladušch-Roenſch lětſa nowe domſke twari a ma hižo ſkoro natwarjene, jenož nutſkach njeje hiſchcze gotowe. Roenſchez ſtare domſke běſche w naſchej wſy poſlednje wobydlene domſje, kotrež je hiſchcze ſ drje-wa twarjene a je złomu kryte było.

S **Dźěžow.** Druhi dźeń ſwjatkow tón pohonetja tudom-neho wobſtejeńſtwa Keila tak njeſbožownje do njeswjeca kopny, ſo dyrbjachu jeho hnydom do jenesje Shorjeſtſeje khorownje dowjeſeć. Jeho franjenje je jara ſtrašcźne.

S **Lucźa** pola Delnjeho Wujeſda. Sſerbiti krajan Arnoſchi Mikeła je w naſchej wſy na ležowoſtejeſi ſwojeho bratra Pawoła Mikele zementowe twory dźěłacy tworiuje wotewrił a dźěła wſchě zementowe twory, tuž ludźo ſ tydźe a też ſ druhich ſtron njetrjebaju wjazy tak daloko po taſte wſy jěſdźicź, dońtamu je blišo w dobrej kaſkoſći a też tunjo po dnjowych płaćijnach. Dokelž je knjes Mikeła Sſerb, ſo wón na Sſerbow wobroćża, ſo bychu jeho młode ſpěchowitoſće pſcheſerjenje podpjerali. Hladajće też na-wěſćiſk w dźenſnjiſchim cźiſle.

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

— **Sſchrowa powěſćej wo wjedrje ſa jutſiſchu njedźelu:** Wocźoplenje, połpiłenje ſ njewjedrom. W Jendźelſkej khłódno woſtanje.

*

Němſkemu ſjejmej ſo nacźiſć wo korcźmnym ſačonju pſchedpołoži. S nim dyrbi ſo ſ njewužiwanju alkohola wo-baracź.

*

Němſki ſjejm ſo wo ſjwjatkownych próſdninach ſaſo 14. junija ſendźe. Prjedy ſjejm ſwoje wuradźenja hakle 20. junija ſapoćnje.

*

Němſki namjet, ſo by ſo němſka rěcź jako tſeća rěcź w pſcheſłoſkach dźěłow internacionalneje konferenzy dźěła w Genfu pſchipuſchcźiła, je ſo wotpokłasał.

*

W Frankfurcze nad Wódru je ſebi ſydlerſ, kotryž bě ſebi dom natwarił, ſ nożom krć pſcheceńnył. Dokelž nje-móžeſche dań ſaplaćicź, chcychu jeho je ſjwojom ſ doma wuſnaćź.

*

Do Prahi je 10 połiſkich offizjerow na pjecź lětadłach pſchileźało.

*

Do Prahi ſchtyrjiſtawate wotpołanſtwo ſ južnoſłowjan-ſkeje ſkupſchtiny pſchińdźe, ſo by ſo pſchi mjeſypařlamen-tnych wuradźenjach wobdźěliło.

*

Pólſkeho ſekretara Kattowinkela, kotryž bě 344 000 hr. pólſkich pjenjez pſchelſchiwiwſchi cźełnył, ſu w Berenje pola Lyona ſajeli. Pſchi nim hiſchcze jenož 805 hriwnow a 1900 franzowſkich frankow namakachu.

Towaŕſtwowski powěſtnik.

Maćica Sſerbska w Budyſinje. — Na poſiedu. hłown. zhromadźiznje ſym jako pokładnik M. S. wuzwoleny. Tuž proſu, wšě płaćenja wot nětka na ſćěhowacu adresu ſtać: G. Janak w Budyſinje — Bautzen i. Sa. — Sſerbski Dom.

Budyſin a wokolina. Kedźbu! **Kurzus ſerb-ſkich nar. rejow** budźe hižo **dźeńſa ſobotu** wječor we **8** hodź. w zali „Sſerbſkeho Domu“. — Wjedniſtwo: k. kral. hudźb. direktaŕ Bj. Krawc a knj. Měranka Leſawic. Wšěch dotalnych wopytowarjow a też nowych próceowarjow wočakujemy cyle wěſće! Zarjadniſtwo.

Budyſin. Sſerb. tow. „Nadźija“ zeńđże ſo **wutoru**, 14. junija, wječor 1/2 9 hodź. k měſanej zhromad-ździznje w „Kat. towaŕſowni“. Wſitkich ſobuſtawy cyle wěſće wočakujemy. — Hoſćo ſu nam ſtajnje lubje witani. **Předſydſtwo.**

Budyſin. „Bjeſada“ ſchadźuje ſo kóždu **pońdźelu** w Sſerb. kołejowni.

Bukecy. Jednota Sokoł zwučuje **kóždu ſobotu** wječor z dypkom we **8** hodź. Młodźi Sſerbja, ſokol-wanje je ſtrowe, tohodła dyrbjał **kóždy** w Sokole być! Načolnik.

Domowina čini kedźbliwje na **wſotowaŕſtwow-ski zlět**, kiž budźe **17. julija 1927** w Radworju. — Wosebite přeća a namjety njech ſo bórzy pří-póſćelu předſydze k. farařej Sewěŕkej do Khróšćic.

Drježdźany. „Jednota“ změjе **njedźelu**, 19. julija, wulět do Sakſkeje Świcy, a to na Rauenſtein. Wotjědźemy z njedźelſkim liſćikom přip. 13⁰³ hodź. wot Hłown. dwórniſća (Hauptbahnhof) hač do Rathen, hdźež ſo na dwórniſću trjechimy. (Sonntagsrück-fahrtkarte płaći 1.30 hr.) Je-li doſć wobdźělnikow, wotjědźemy hižo rano w 9⁰⁰ hodź. wot Hłown. dwór-niſća do Pólzſcha a wot tam na Gr. Bärenſtein a trjećimy ſo potom z pozdźišimi na Raubenſtein. Wo bohate wobdźělenje proſy předſydſtwo.

Hrodźišćo. Serb. tow. „Zerja“ (ſpěwny wotrjad) ſpěwa přich. **ſrjedu**, 15. junija, wječor 1/2 9 hodź. w Nje-chorunju. Njech zaſo wſitcy přińdu, też hoſćo ſu lubje witani. Kerk.

Lipſk. Naše „Sſerbſke blido“ ſchadźuje ſo **kóždy tydźeń wutoru** wječor we **8** hodź. w korćmje Schaffrath, Waldſtraße 33.

Małeſćecy. „Jedn. Sokoł“ wuhotuje **jutře njedźelu** pola Zendźic ſokolſki ſwjedźeń. Wšěch ſerbſkich přećelow na njón přeproſuje předſydſtwo.

Porſicy. Naše „Sſerbſke towaŕſtwo“ zeńđże ſo **nje-dźelu**, 12. 6. (młode ſwjatki), pop. 1/4 4 hodź. pola Lindnarjec. Přednošk je přećelnje přilubjeny. — Njech ſo naše ſobuſtawy zaſo prawje bohate zeńđu, kaž hač dotal. Předſyda.

Rakecy. Serb. tow. „Lipa“ zmije **jutře njedźelu** pop. w 4 hodź. ſwoju měſanu zhromadźiznu. Wšě lube ſobuſtawy a też hoſćo ſo wutr. přeproſuja.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerʼ w Budyſinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučmanʼ w Budyſinje. — Za hoſpodarſki dźeł: Arnoſt Bart w Bra-ſnycy. — Za nawěſtki O. Janak w Budyſinje.

Sym k swojej klinkarni

dźełarnju cementowych tworow

připrawił. W tutej zhotowjam wšě ze znateho wérnjorjadneho Tři Hwězdźanskeho betonowego šćerka a křemjenitneho pěska

cementowe twory

wšěch družin

Při potrjebi prošu wo wobkedźbowanje mojeje firmy.

Klinkarnja w Tŕoch Hwězdach

cementowe twory křemjenite jamy

Paul Arnold

w Tŕoch Hwězdach pola Budyšina.

Telefon Budyšin 3911.

Kedźbu!

Kosy z dospołnym rukowanjom

kupujeće zaso w staroznatej kajkosći pola

August Heync

w Budyšinje na Kamjenitej hasy.

Dr. Korla Thiel

je swoju lěkarnju **do Pančic** (do domskeho k. Panicy) přepołožił. Statnje pruhowana khorobna sotra (pomocnica w rěčnych hodźinach) budźe swětłowe kupjele, wyšinske słónco a thermiske kupjele (Vierzellenbäder) podawać.

Woblek po měrje

z mištra Dittrichoweje dźełarnje

je wosebje płaćiznyhódny, dokelž derje dźerži, je eleganty a znaty w cyłej wokolinje

Skład pokazkow tkaninow wšěch družin

w jenož dobrych kajkosćach a po wšěch płaćiznach

Na přeće předpołožu też pokazki w domje a radźu wěcywustojnje

Pětr Dittrich, krawski mištr w Kulowje

Haschkestrasse 12 njedaloko piwarnje

Hdyž chceće

woprawdźe dobry wobraz měć, dha dźiśe do fotografiskeho ateljeja

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 13

Kóždu njedźelu wot 1/2 11—3 hodź. wotewrjene

Sym twornju za cementowe twory wotewrił

a poskićam dobre a tunje cementowe roły, studnjowe rynki, studnjowe płikrywy, murjerske cyhle, tłušne cyhle, płotowe stołpy, dłožki (Fliese) we wšěl. barbach.

Arnošt Mikel we Łuču

pola Delnjeho Wujezda. Sym Serb!

Cyle woschje tunjo.

Dźělbu zbytkow **łožowych damastow, bělosmuhateho nawoblečenja, linona, pisanych cychow, bliduych šatow, košlowych płatow, košlowych cephirow, mako-košlow, a khołowow, košle** ze zasadkom abo zašiwkom na předań.

Hilger w Budyšinje.

Žane klamy! **na Lotzeskej hasy 20, I.**

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pf. **papjerowy wotpady** po 3 pf. **lapy, bleše běłeho wina bleše čerwjeneho wina** sektowe błoše, wšě druhe bleše po powyšenych dnjowych płaćiznach, **żelezo a stare metale** jenož na wupokaz wyšnoše.

Popp na Horndźerśk. hasy 18 telefon 3427.

Młodych

dźełaćerjow

a młode

dźełaćerki

pytaja hišćo w Margarethenhěće. Poskićenja kóždy čas pola durnika (Pförtner).

Porcelinowa fabrika

H. Schomburg a synojo akc. tow.

w Margarethenhěće

pola Wulkeje Dubrawy.

Syru wołmu

kupuje po najwyšších płaćiznach a zaměni za najlěpše česane sukno **Otto Oswald,** nohajcowa fabrika w Budyšinje.

Klamowa nadoba

za cyrobowy wobkhod so hodźaca, *je hnydom tunjo na* předań. Zhonić we wud. S. Now.

Magnetny dom!

Górlitzer Johannes Kaufhaus Schomburg Bautzen

Wołmjane museliny a pisane židy za šórcuchi

zelene, čerwjene a módre sukno za sukinje

čorne počehnjenje za kóntuše

pisany barchent za kóntuše

čorne wobsadki za kóntuše

pisane wobsadki a banty wokoło žiwota

wołmjane tkaniny a židy za nahłowjace rubišća z přihodźacymi žiłdźanymi francami, chenillowe rubišća

Wosebje tunjo:

satinowe šórcuchi, pisane a jenobarbne 3.50

hotowe kapy a banty za holcy . 0.95

čorne, běłe a róžobarbne Moiréjowe banty 2.50

Dobre čehnje k sebi!

Lehmannec konditornja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hósćne městnosće - Konditorske pjećwa přenjeje rjadownje.

Wšědnje wot 4—1/2 7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert

Wosebitosć: TORTY

so jako dar při kóždej składnosći hodźace.

Łaćd k jedźi. Fürst Pückler.

Dołhe a krótke škórnje

ručne dźełu, ma jenož na składze

wobućowy dom Mark w Kukowje.

Fotografowy Meister

ateliej w Budyšinje na Kěžorsk. dr. 15 łóžu nioždźu wotewrjene

Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pućowanišk. pasow, wobrazow za industrijelu, kwasnych a njewjesćinskich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 2438.

Za kupjenje, předanje, kaž też za přenajeće

wjesnych- a ryćerskubłow

za posrědkowanje kupjenja nahódnoscešnych hypopothekow a za wobstaranje **hypothekow** w kóždej wysokosći poručataj so

Thieme & Grobe

w Kamjencu, Bönischplatz 2.

Złota hora Telefon čo. 193

Trawa

na tak mjenowanych pastwišćach budźe 13. junija pop. w 3 hodź. zjawnje na přesadźowanje předawana. Kupcy zeńdu so blizko waggonoweje fabriki.

Měšćanska rada w Budyšinje

wotdźěl za hospodarske wěcy.

Moltkowa drogerija

Hermann Schubert

w Budyšinje, na Moltkowej drózy 6. Tel. 3746

poskića

zola, barby, laki, serščowcy, gyps, cement, karbolineum, chlorwapno (Kalk), wapno k picowanju, solićiły syričnatan, jatrowy łuk za skót. Symjo načinjace srědki, koperowy vitriol, železowy vitriol, mašin. wolije, masy za kopyta a kože

Twarske pjenjezy hypotheki

móžeće dostać přez

A. Pöltschik w Budyšinje

na Wettinskej drózy 42

Telefon 3642

Maće-li wotpohlad ertnje jednać, proš'u, přijdy wo poweš'.

Derjedźerjany

dźěćacy wóz

žołty płećeny, je na předań na Židowje na Wielkowskej drózy čo. 165 B.

Čehniwe a płahowanske

kruwy

su jara tunjo na předań. Skót k rězu so zamění pola

Max Köhler w Nižej Wsy

Paul Köhler w Nieswačidle.

Pólna brózeń

12 m dołha, 8 m šěroka, 4 m wysoka, z krutej třěchu, budźe so njedźelu, 12. junija, dop. w 9 hodź. za hotowe pjenjezy zjawnje na přesadźowanje předawać.

W Nowej Wiescy čo. 3b

pola Hućiny.

2 lohkej

hospodarski wozaj, i wobkhodny wóz

kaž też

přehrjebowak (Igel), **brony, radło, kosy** z rukowanj. a hišće druhe

ma na předań

Kowarnja w Trjebičicy.

10 rójow pčołow

je na předań

we Wuježku čo 11

pola Bukec.

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach.

Młoda wysokosućelna **krowa** je napředań we Wieselu čo 7.

Pisane łožowe nawoblečenja a łožowe płachty, wupjerki, najl. twory, wulki wubjerk, jara tunjo

H. Erler w Budyšinje za Žitnych wilkach 11 znapředa hosć. „Stern“

Ręcu serbsku!

Najlěpše marmorojte běle

kruchate

wapno

jo dóšło a poruča tajke

Albert Paatz

filialka w Halštrowje.

Telefon 13.

Vogtlandske wumałake **gardiny** kupujeće stajnje tunjo pola

J. Erler w Budyšinje

při Krónpryncowym mосće.

Wšě družiny hnojidłow

ma stajnje na składze

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach.

Wupjerki,

łožowe nawoblečenja, płachty, tjenja, blidowe ruby, twjeńki

w znatych dobrych kajkosćach wosebje tunjo

A. Rauže a syn

w Budyšinje.

Při składnosći naju

sleborneho kwasa

smój telko wopokazmow luboscje a přichilnosće w zbožopřećach a darach dosłałoj, zo njemóžemoj so kóždemu wosebje dźakować. Tuž z tutym wšitkim

najwutrobniši dźak

wuprajimoj. Wosebje słuša naju dźak lubemu a česćenemu Baćońskemu wojeńskemu kał hońwinskemu towarstwu swj. Huberta, kotrymajž je mi česć předsydować. Tohorunja wutrobny dźak česćenej Bermichec hudźbnej kapali za porjeńšenje swjedźeńskeho dnja.

W Baćonju, 10. junija 1927.

Michał Delan a mandźelska.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 **Filialcy we Wojerecach a w Khoćebuzu** Telefon 3506 a 3507

přijima pjenjezy na dań ze 4—7 procentami

Wobstara kupowanje a předawanje kaž też zarjadowanje efektow, **hypothekow** a wšě druhe bankowske dźěła

Tresor! Pjenjezy so wuplaća też pola agenturow! **Tresor!**

Přiloha k čisłu 134

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 11. junija 1927

Bohatosć kčenjow w juniju.

Na rózownik sćěhuje smaznik hdźež róża, kralowna kwětkow sakcźewa. W nězsnej barbitosći a cźichim wonjenju błyšcźi so jeje pjecźkopjesćkata króna na seleno cźernjowych kečźkach psći mjesu, na thribjetach kamjenjow a psći kromje lěta, je stolopjesćkami we gwězdatych barbach, a wopojazym aroma błyšcźa so skarosćiwje hajene a pěsćene na sahrodach. Do rózowego cźasa cźišcźi so tež hewak wschitko, schtož psćiroda samoze kraznego a bobreho we gwězce roztlinow płodźi. Cźaz pschedkźa je psćiscźok, kiž sapocźina so po roztlinskej protyzy s kcźenjom cźernownika (Robinica pseudoacacia); wono psćinjeze winowe a lipowe kcźenje. Se złotcho kitkowza (Cytisus laburnum) ronja so złote titki; wopojazu wón rosćerkźa dźiwi smjerdźaty kelt (Philadelphus coronarius) s cźemnolisćkatych bosjowych kečźinow wubiwaju běłe cźecze. Sprostnjene cźmowe chojnowe hałoźy wutrhuja gwětkosćelene wubiwanki horje, mjes tym so tež psći jědłach a schmrěkach gwětkołobjsćkcźate wubiwanki wodorunje wupłesćestrěwaju.

W lěsu kčźa roslatki (Rispen) lěkneje gyrdźesćkcźaty (Galium silvaticum), wschelakore pihawy pokazuja swoju błyšcźatu kraznosć, běły gedmacźk (Trientalis europaea), złotata jako gyrik serwa abo rosponka (Phyteuma spicatum) tu stej, a pozledniscneje psćiwusna, hłowkata serwa (Phyteuma orbiculare) je swojej tulowatej, gwětlinowej hłowu a s cźemnomódrej tróńu błuscha k sakitowanym roztlinam pschedhór, kaz toharnja złotohłójcźkata, turkowska lilija (Lilium martagon). Se swojimi jara snak sawjertnjennymi wobkwětnymi łopjeschkami a hišcźe nětotre druhe roztliny. W hajach a kečźinach, na brjohach a hórkach je „psćiwikata" cźerwjenka (Rubia tictorum) so rostcźéwa. Złotobłe kwětki ma łichtjawonnja (Leonurus); złotoselene. kitkate kwětki thmjela wija so do wyšokosće horje pocźahuja so tež lubosne cźuźime złonćne lubki (Helianthus vulg.). Woki wobkelkaju so swoju pišnu kwasnu drastu a na cźerwjeń błyšcźi so kocze selo. (Valeriana off.), kotrehož pjenicźk, hdyž je wušuscheny, psćeczimnje wonja a hórko łtodźi, ale dawa hojace selo psćeczéwno wschelakim thorosćam. Na łukach a trawnišcźach rostu rjane mulke huźa: kwětki (Chrysanthmum leucanthemum) a hermanczki (Matricaria chamomilla). Złote kčźa pjecźporsćcźkate selo (Potentilla) a nětotre druhiny dźesćela, sestajenki žewrjenka (Tragopogon pratense) a kwětki jaiscbobnika (Hieracium piloselta) a wowcźeho sela. Spodźiwnje rjanu nězsnu módrinu wubiwaju lubosne šwonczki do wscheje pišaneje kraznosće; cźerwjenobarbne banty tykaju nětotre druzjny nalikow do toho. Błakata pihawa psběhuje swoju cźerwjenu purpurowu kwětku. Njesbytny sdźak abo tiknak (Rumex acetosa) roswiwa swoje cźerwjene roslatki (Rispen), hužaze jasnczki pokazuja swoje pak fijałkowe, pak cźerwjenkołe pak złote prošchnički a barbuměnjaza njesapomnicźka na wuhonach, rěcznych brjohach a psći rolach wušnamjenja so s tym, so jeje kwětki kčźa najprjedy złe, potom błedocźerwjene, napośledku pak njebjomódre. Swjetcha namakaśch wschě barbu nadobu hromadze. Na rolach šwěca so šyrte barby cźerwjeneho dźesćela, na mjesu běłota běłeho dźesćelka, na sahrodach pihinjesku kwěcźiny bunow a wokow nowe dypki k wulkej barbowej symfoniji kwětkowych hrjadkow. W polach s tóńku pali so płomjenita cźerwjenosć makojcźki (Papaver rhoeas). Do njebjowcei módriny wobleklaja so hordy hndusch (Delphinium staphisacria) a kostrijanz (Centaurea cyanus) nimo cźerwjenkoitych kukelow (Agrostemma githago). Nataŕ nima pak rady, dokelž jich łymjenja jemu ływ sanjeschwarnjeju, ale wón radźe so tola nad jich rjanosći. Krejcźerwjene wobliczo cźini cźerwjenu myschonz (Kronica anagallis) a módry łoźmanc wuźywa swoju dobywarsku módrjeń p zytych ładach. Psći wodźe błyšcźa so žołte blaki jesćkcźelzeho sela (Lysimachia nummularia), palazych a jědojtych prasćlenkow (Ranunc. flammula) łuknadźow a dr; an běl kčźa psćiwusne kwětki butjinkow a tohorunja palcźija (Calla palustris).

Ssněhojty kwětkowy dźiw wupokazuje běła hatna lilija, wohrjedź swojich wulkich na wodźe płuwazych łopjenow, a ichtóź sebi žadne rjanosće psćirkody waži, tón so jeje njebótka, niz tohodła, dokelž stoji hatna lilija tež pod wukasom schkitanja roztlinow, ale tohodła, so je jemu psćeczéwne, kaz njerosumni rubjeźnizy s rubjeźnej ruku do tuteje kčźejazeje kraznosće sa psćimacź.

Se wschěmi tudy mjenowanymi kwětkami wschak njeje sapiš wschěch roztlin wuczerpany, kotrež w tutych njedźelach kwaź łwjecza. Smaznik wojnamjenja wjerschk kčźejazeje kraznosće na semi. Hacź wschitzy, kotšž bo psćirodny won pucźuja, tež sacźuja tróschtu wot teje łwjatosće tutoho rostcźewajeho cźasa?... Dołho wschak njetraje a pod łožu padnu łyty pišanych kwětkow, kotrež nětko kuczmy psćestrěnz debja.

Z wuhladka Serbskeho Domu.

Na worzłowym koniku do łužišćich horow.

Schtórtk! Nochu swój pucź nastajisć bo Wuhladka, ale do Božeje lěcźneje psćirkody. Ranko w 7 hodź. Boże słónczko łuka s milišćim wobliczom na semju, šmějkota so a słonczuje mutije słote pruhi na Budyšćin a wokolinu. Sireny trubja k bźeżu, jako wopuscźeju na worzłowym koniku s lubej žiwjenišćej towaršku a dwěmaj dobrymaj žerbšćimaj duschomaj Budyšćin. Spěchamy po Drježdźanšćej dróźi won ke Hodźijej. S wotbehmaj stronomaj dróźi wotscheweje wócźko młodne seleneje hona, łoimjaze žita a na lěwo rjeczas łužišćich horow. Małe chěžći a wjesti kolowokolo kukaju do ranja wcźipnje, ju kaž małe holanti w cźerwjenych kapicźkach, žołtych, běłych rubišćatych a jelennych łukničkach. Raj žerbšći, domowina moja! Teptamy słónchtne dale, a hižo wuhladamay wěži Hodźijšćeje zynkwje. Tam chjemy, a hižo je po horje dele psches seleny schtomowy haj do wjesći. Wupschahnjemy koniki a nastajimy so pěšći na pohrjebnišćeźo. Schto tam chjemy? Spominacź na šachodnosć, pytacź rowy žwěrnych Sserbow a poslednje městacźo měra wótza dr. Jmišcha a jeho manuželskeje. Serbow drobeje pěknjeńši sašćkich cźasow. Mnoho žerbšćich napišmow na pomnikach nadeńdźemy, cźitamy kraźne łrónćka, wuhladamy psći zyrtkwi pomnik padnjenych žwětoweje wójny. Sersedź němcźiny pscheradźa krótke žerbšće łtowa, so tež žerbšcy nanoio, łynjo wuprowachu łwoju krej sa domišnu. Wjetšchina pomnješćich kamjenjow, pod hórkami, s kwětkami, wěnzami a seleninu wotpocźowanych łprózných semišćich putnikow, ma němšće napišmo a samo nadeńdźemy tow: hdźež nan a macźerka matej mjena w žerbšćinie sarnyte, łyna a pschimuina w němcźinje. Schto samoze bóle k wutrobje rěcźeć hač tajiš pomnik. Jeho rěcź je jasna. Pytamy sa rowami wótza Jmischa a jeho mandźelskej — słónczuje psći pucźu, psći zyrtkwi jeju nadeńdźemy, pozno žebi. Dwaj łchžijaj s cźornebo marmora šahatej je hušteje seleniny, łtoro w njej zyle łtkowanaj. Pschimmy sa hałojami kečźta, kiž pytaju žebi tu wólnje łpowe prawo a cźitam do kamjenjow sarnte žerbšte napišny, mjena, kiž pytachmy. Studoba jima wutrobu, pschetoż łchtož tu hórki kryja, je nam Sserbam drohotne a bź nam Sserbam njesaprahnity kužok luboscźe a łboża. Sserbška semja krnje tu dwě łkotej wutrobje! A byli kečźina šamo kchižje šakrowa, tutej dwě hórzy Sserbja njesapomnja, njesapomnja hač do słónczenja cźasow. Hišcźe bija w Hodźijšćej wołaźe šerbšte wutroby a Bóh dał, so by tak wostało. Knjeze Bože, łdźerž miły, strowy a cźiły nasch šerbšći lud.

Wopuschcźimy pohrjebnišcźeźo a nasche wócźko puta šaso kraźny pomnik sa padnjenych wojowarjow, ale — tak kraźny kaž je (obelišt, kiž wotpocźuje na schtyrjoch kulach, horka bobjeny s ławrjenzowym wěnzom a worzłowym helmom, kołowokoło wobrodźeny s kwětnymi rzadkami, małymi schtomikami), njeslewja ani jenicźkeho šerbšćeho hrónćka, ani łtowa, hacźkuli mjena we němcźinje pišane we wjetschinje pscheradźa, so hyšku padnjeni Serbja. —

Po króttim rańšchim cźělnym wocźerstwjenju łydamy so łaso łwoje koniki a špěchamy boru horje, potom po runinje, s cźapami i hórkami wotmeńjatej, k Semizam. Wětšk je bo pośbehnył, pośpeha s kerczinu a kopjeschkami, chłódni nam cźoło, łwaha hacźi pak naschi špěch. Wyšine wjeści naš łtrowja, pilni ratarjo dźełaju na polach, w haiku na schtomach pak wyskaju ptacźatka. Tajke cźiche łbožo wotschewi cźěł a duschu a kaž i njepscheczełom była nam kóždy šamothód, tiž wrjeskotajo špěcha po dróźy. Pola „Stikeho jěcharja" winjemy so na lěwo po selenej chłódnizy, tak wupada tu se schtomami wobrubjena dróha, błižimy bo Semizam. Wjeśka s pěknymi cźerwjenymi a módrymi tšćkami wuputa so pschi nastupje na Klóschtrišu horu. Jelesniiki niadukt pscheganuje dróhu a chěži w chěrej wyschinje. Wjeśka we łwojej cźiłtosći a měrnosći łtići napohlad wopramdźiteho seniłkeho edena, njeby-li nasche wócźko wuputak njeźměrny pschestrěn łtatow, leźazych na horje łamej.

Stocźimy je łwojich konikow, łastupimy do hoscźenza pschi nastupje na horu, wocźerstwimy so cźełnje a heišta, hižo dźe po wijatym pucźu łriedź kerczkow a schmrěkow horje na horu. Haj, prósplninke dny su krasne dny, a pscherwchłowak bych toho, kiž šebi s tajšim pokładom k šahubje łwojeje łtrowośće hraje! Sersedź nastupa hory wuhladamy hižo łtaty a elektrišće woju żelesniju woza kamjenje tam a łem. Spěchamy dale na horu a hesćencz, pětnje cźiłty, pschijima nadź. Dobra schtleźaja piwa, schalka bunjazeho atd. bocźinja to łwoje a k tomu pachamy my muzoio łwoju trubku. Tola schto to? Hora šatichepota, wokna hoscźenza schcźercźa, hrimot scźele łwoje kluke łwuti, jako by cźert rěcźał. Tšleja w łkalach na horje! Wotpacźa ſ namozu kamjenje. Ryja ſ łužiłteje semje łtote pokładow. Krafenjo łtoto še łwojeho kraja šebiaja a dadźa je do rukow zuinikow. Cźaśz špěcha a my ſ horu. Na prawej łtronje puta nasche wócźko njeźměrnje hłuboka łkała. Łužiłti łornowz leźi tu we wulkich pschełtrjenjach a kaž ſ nożom wotrěźnjene łkalne murje rěcźa k nam wo nowej techniłkej mózaznosći. Schześć łběhadłow wupina še nad łkalnej hłubinu a runje friedźny 400 zentnarjow cźełti rózkoty kamjeń ſ hłubiny łběha. Pod cźełtkim napinanjom njeśe jón na cźahowy wós a hižo połbubi bo wócźkej. Ludźo, tiž tu w łkale a pschi łkale dźełaju, wupaduja każ mrowje, ležma jich wuhladaich a tola łaja bohaitwo bohacźkam do rukow. Schtóż njeje hišcźe taiśe techniśe nowośće, tak hłuboke łkały a kraźne kamjenje widźał, niech šo poda na Klóschtrišku horu, do kotrejež šo se wschěch stronow dowbynaju, ju pschetocźa kaž knoty. Kóńz horu wuhladamy hišcźe wopomnjeniśe namešto chežora Wilhelma II. a dale deleka hišcźe pomnik padnjenych, wěšo w němškej rěcźi. Schto tu še šerbšćim napišmom, to tola žadyn Němz cźitacź njemóże?!

Na dalokich pučach.

K. B. Šěca w Sowrjecach.

26]

(Pokračowanje.)

Nětk so hotowachmy na nowy daloki puć, njechachmy přeco při morju wostać, ale też na nje jěć pohladać; jutře dyrbješe nas łódź do Helgolanda dowjeść, a rano we wósmich hodźinach přistaw wopušćichmy. Kóžda łódź ma swoje mjeno; naša rěkaše „Ariadne", bě to parna łódź za ludźi, potajkim nic nakładna łódź (Frachtschiff) a měješe městnosć za połsedma sta pućowarjow. Wjednik łódźe rěka Kapitän. Z běžacej wodu so lěpje jědźe hač z napřećiwnej, kóždy wjednik tohodła hlada, zo z přistawa wujědźe, hdyž so wotliw započnje. To bě wjesele na našej łódźi, smjeńe, spěwanje a juskanje, kaž bychmy na kermušu jěli. Ale žaneho dyrje tam njebě, kiž njeby někajke bleski ze sylnym palencom, winom abo krepkami měł, z tymi chcychmy so surowcho njepřećela wobroćć, kiž kaž hrozbne šerjenje na morju na nas łakaše; to bě mórska khorosć (Seekrankheit). Před njej měješe kóždy potajnu hrozu, tuž sej z picom a spěwanjom kurażu činješe. Kaž dołho běchmy na Łobju, njebě strach wulki, přetož łódźe smědźa tu jenoż pomałku jěć, tuž žaneho zatrasnjenja njepytnješ, a žołmy tu njejsu tak wulke, zo bychu je storkać a čumpać mohłe. Jeneho pućowarja, młodeho čłowjeka, pak tola widźach, kiž hižom bluwać poča, prjedy hač na morjo přińdźechmy, tón też je so cylički pućo z khoroseu bědźił a naposledk kej wróćał. Njedaloka Hamburga je při Łobju na prawicu nješto z lěsom porosćenych hórkow, mjez nimi městačko Blankenese leži, jow maja měšćanscy bohačey swoje rjane ville natwarjene, w kotrychž wot palča hač do nazymy bydła. Dale dele ležeše lěwa stronu na dwě połojcy rozlamany rjebłowe (Wrak) wulkeje namórskeje łódźe „Athabasca", a hišće dale dele stare kruchi druheje. Wšelke so ći wujasni, hdyž tajke nješto widźiš, zrozumiš přede wšěm, čohodła dyrbja łódźe na Łobju pomalu jěć; wjele wjacy njezboża by so tu stało, bychu-li wulke a najwjetše khwataé mohłe kaž chcedźa; žołmy, kiž při tajkim wrótnym hanjenju a honjenju nastanu, bychu wšě małe łódźe a žołmy na brjóh zmjetałe. Wódnt policija też ze wšej krutosću na to ćerži, zo žana łódź čaru njewopušći, na kotruž je pokazana. Tu chcu rozjasnjeju přistajić, zo je Łobjo, kaž też wšě druhe rěki, wosrjedźa najhłubše, tuž je tu jězdne kortyšćo za najwjetše łódźe, z bokow njeho, hdźež hłubokosć wotcběra, jězdźa mjeńše, a zaso dale k brjohej čołmy. Při tutej składnosći chcu też naspomnić, zo woda srjedźnu čaru pospochi z pěskom a njerjadom zanošuje, tuž dyrbi so ta stajnje rjedźić; to wosebite łódźe wobstaraja, kiž so rěčne rjedźadła (Bagger) mjenuja. Při cyłym dohladźe a wobhladnjowošći pak so tola hdys a hdys stanje, zo jena do wosći pak so tola hdys a hdys stanje, zo jena do druheje zawadźi, a potom je njezboże hotowe. Do druheje zawadźi, a potom je njezboże hotowe. Do prjedy mjenowaneje Athabasca bě druha wulka łódź do srjedźa storčiła a wot dna hač do wjercha šeroku dźerz wurazyła, a woda, kiž so hnydom z wulkimi kužołami nutř liješe, dołama, štož bě łódź nalemiła. Za milijony tworow je tam kóne wzało, łódź bě zhubjena, a za wotstronjenje połojcow, kiž srjedźnu čaru zaraćištej, dyrbješe so wjele tysac hriwnow wudać. — Nazdala pokazowachu so khěže a dołho wjacy ujetraješe, dha łódź w Cuxhavenje pozasta; 105 kilometrow běchmy po Łobju jěli, a to bě khětro dołho trało.

Tuž so nětk morjo před nami wupřešćeraše, ow ow, to so zdaše wulka łuža być! Wšitcy na pokrywje łódźe stejachu a hladachu a mjelčachu, też tym najmudrišim so jazyk přesta hibać. Dłeši čas pak hišće jědźachmy w mutnej wodźe, kajkuž ju Łobjo do morja wuliwa, a po nětčim hakle so mućeńki na dno sadźa. A tak to dźe wodno a w noey, jedyn dźeń za druhim, lěto wot lěta, a přińdźe čas, zo budźa so z mórskeje hłubiny nowy kraj zběhać. Nazdala bě na prawu ruku Brunsbüttel widźeć, tam počachu wulki kanal k baltyskemu morju ryć. — Morjo pak, na kotrež běchmy so tak wjeselili, nas z jara pokhmurjenym mjezwočom witaše, kaž by nas rady njewidźało. Čim dale přińdźechmy, čim bóle so wětr zběhaše, a łódź so poča čumpać. Na lěwu ruku widźachmy tři łódźe, khětro daloko rozno změrom stejo, te běchu tam twjerdźe zakótwjene (verankert) a pokazowachu w noey z wulkimi swěcami přikhadźacym łódźam puć a rěkaja tohodła swětłowe łódźe (Leuchtschiffe). Dale přińdźechmy, a bóle wětr zakhadźeše; žołmy so walachu, dołhe a šěroke a wysoke; to bě też rjane, ale rjenje tam njebě. Wjesołe smjeće a šćěkanje hładajcy wotmjelkny, słyšeć bě jenoż howrjenje wětra a zastork žołmow do łódźe. Přeco wjacy pućowarjow, wosebje žony, so z pokrywa zhubi a pytaše wućek w kajutach. Palenc a wino a krepki běchu přetrjebane, a wjesele bě do wody padnyło. Mi so tu też dosć njehubješe, tuž dźěch do kuchinskeje kabiny a kupich sej blešku šćipaka, pozdźišo też šklenčku wina; to bě dobre posylnjenje, hač je što pomhało, njewěm, skodźiło pak ničo njeje. Prjedy hač zrudoba cyle nad wjeselom doby, zestupa so na pokrywje Zhorjelske spěwne towaršwo a zanjese spěw, kiž bě tajkemu wjedru na dałokim morju přihódny. Wězo sobu spěwach. To pak běchu, kaž so tak prajiš, poslednje storki; potom wšo wočichny, a pokryw so hładajo wuprózdni; mórska khorosć jeneho po druhim zmota. Kak a z čoho ta nastanje, njeje hišće dosć wućinjene; najbóle ju njepřestawace čumpanje łódźe zawinnje, a hroza potom dočini. Ale wjele ludźi też při rjanym čichim wjedrje a na krótkej jězbje skhori, tuž drje to też na powětře leži, kiž je na morju hinaši hač na kraju.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Wočerśiwimy ło, łydnjemy ło na łwoje worzlowe koniki a śpěchamy do Budyšchina a wětšił naš honi, hejża, kak koleża schwórża, to je radoscź, wjeśele. Sserbšti śpěv, saklinczi, Hodźij minje ło nimo naš a Budyšchin, Sserbšti Dom naš wita. Wuhladko horka łrjedź domu je hišchcże ławrjene a njech też wołtanje tak hacź do pšichodneho tydźenja. ć.

Posawniska hudźba na wěži radnicy a w Tucherskej cyrkwi w Budyšinje.

Saidźemy schtwórk pšchebywaschе knjes farař Adolf Müller ſ Drježdźan ſe łwojim mišijanſkim dujeſtim chórom w naſchim ſtarym Budyšchinje, ło by nam poſtiežił rjanu ſtaru dujeſtku hudźbu ſ wěże radnizy a w Tuchorſkej zyrkwi. Wokoło 5 hodź. ſpołdnju ſjelnjeſche ło ſtowne torhajoſchcźo ſe łwojimi pšchibudnymi dróhami ſe ſtarej łudźimi, kotříž na duchowne tšerkuſche, kotreż ſ wjeſe dele *klinczachu*, nutrnje połzluchachu. *Nazpjetdy* łłyſchachmy intradu wot Jana Pezeliuſa, kotrež běſche w 17. lětſtotku ſ *měſchczanſkim dujerſom* w Budyšchinje. Tehdy wſchednje dwójzy měſchczanan we wěſtym poſtajenym czaſu rjanu kěrluſch ſabłachu, na kotrymž ſo tehdomnišchi wobydlerjo natwarjachu. Tehdy ſzebi hiſchcże łóſdy khwile wſa, na kěrluſch połłuchacź, ale djenſnjiſchi dźeń ſzebi cźłowjek k cźichej nutrnoſzi wjazy cźaſa njepowſchcźe. Jaka druhi klinczeſche pšches powětr „Schtoż Bohu wjeſchmennu ło poda" w originalnej ładźbje wot Jurja Neumarka. Tſeczi kěrluſch běſche łóſz ſtrażnika, kiž ło ſa pšłanje ſe wěże wołebje pšchibodźi: „Wotwcźejże, tón głóſ waſ woła" wot Filipa Nikolaja a *ſtónczinje* Bachowoj dźakny khoral „Mjech Bohu dźakuje". Wjeczor ſhromadźichu ſo woładni w Tuchorſkej zyrkwi, hdźeż jim 10 muzi ſyłny chór pod natwjedowanjom knjeſa ſararja Adolfa Müllera kraſne połſběhowaze wězy ſ łudźmi ſaſdźenych cźaſow naſchich wótzow pšchedźeſche. Też pšichcźele łudźmi dujerjow doſtojne pšchewodźachu. Mnohim ſ pšchipołłucharjow je, jako by kraſne parle nabożneje hudźby ſłyſcheli, dyrje myſlicźa pšchijcźa, ſo bychmy w Budyšchinje huſcźiſcho tajku lubu połběhowazu hudźbu ſłyſchecź ſkładnjeź měli. Wěża radnizy je łwojim waitwarkom ło kraſnje k tonu pšichodźi.

Kaž so na wsy drascźimy.

(Wobras ſe wěży.)

Mój jeberko, takle ſady měſazka runje naſchi ludźo ſe łwojej drażu njeſchu. Khodźimy na wjach runje tak ſchikwanje, tak „ſchik" a adrett, kaž w měſtach. Wołebje naſcha młodźina, hólzy a holzy, njeſteja w nicźim ſa měſchczanami. Dołhe ſzekte (ſzamowſjaſki), kiž ło pod łazom hacź ne brjuch dele bimbaja, w hornim ſatu Židźane ſchamtka „bubi"-hłowa, dołhe cźenkte nohajzy, ſo mjaſko pſches nje tuka, wjetke wobleczenja, kotreż mózeſich bjes wulkeje cźěże do ſaka tytnycź, nětołi měnja do möſchnje. To wjcźho źno pola naſ też je a na wěży ło móda ſobu cźini. To rěka, jeno wot němſtich a pſchebaſbjazných ło ſerbſtich, kotrymž ſzerbſka drasta wjazy we hódź a nobl doſcź njeje.

Ale mjes ſtarſchimi ludźimi taſka thoroścź njecźordujе. Tuczi njeſju tak kołwrótni na nowu módu. Wołebje niz wob tydźenju. To ło wobleſamy, ſchtoż mamy. A łaz je hotowy. A maſch-li nětkotre hriwnarje wyſche, to ſzej něſchto rucze, něſchto nowe kupi, něſchto praktiſke. Na rjanoſcź ło pſchi tym tak njeſchada. Hłowna wěż, ło dźerſi a mózeſich nětkotre léta nośnjcź, hdźeż ſy rjany pjenjes ſa to wudaś. So ło poſdźiſcho też plataſnje ſapłacźi. Dokelż płatana drasta dyrbi po prawoom junu tak dołho dźerſzecź, kaž nowa a hiſchcże dléſe. Tak naſcha womka naſtajnje prajeſche, kiž je dawno na Wołej prawdźe. Saptatany khodźiſcź, to hańba njeje, ale reſtorhany, ſo traſch powſta ſ khołowom wiża, abo naſtajnej w nowych kłunkrach a doma wſchudźe dołh a próſdne ſaki, to je hańba. Haj, tak mi wona hujte rěcźeſche. *Wopraudźje je też tak. Njemóżeſch tola wězy* łyndom do hadłampow tykaś, łdyż ło pocźinaju trójſchku puſchcźecź. To dyrbi ſapłaśa horje, a hiſchcźe jena. Hacź je to nětko koſchla, pjeſł, khołowy, ſchtórnja, nohajza abo hewak nźichto. Kajſi napołhad to cźini, po tym tola hicź njemóże. Komuź njeje prawje, njech tam njebłada. Na wjach hinaſchi njeſjmy, wołebje niz we naſchim hoſpodaritwje. Schto bychu ludźo prajtli, bychmy ło ſ hnojwożenju, ſ łdźeranju bérnow, ſ bělenju pinzy, ſ młócźenju abo druhemu Wóh wě kak wupitali. Kaž ſzej to dźełło a wjedro ſzada, tak ło hotujemy. Sskomjanu khlobuk njech je, łajtichź dhje, jeno ſo ma ſchérotu kromu. Hłowna wěż, ſo maja khołowy ſzke ſaki, ſo nóż, ſchnóra abo ſapałkowa tyſka po noſy dele njeſuwna, na polu womka dyrbiſch ſzej tohodła ſchtórnje ſuć. Najhłownijſche, ſo hnydom njepiſchemotaſch, łdyż ło dośchcźi dźe, abo hnydom ſymu njemrźeſch, łyrnjeź ſnéh bóle mlaſkał. A łyrnjeź bóle ſabaśany łył. Cźopło dyrbi bycź.

W ſymje tołſte łożane khołowy a dołhe ſchtórnje, do kotrychž możeſch lóncźo ſkomy a tſi pory tołſtych łapow natyłacź, ſtrykowany pjeſł a na njón horje łaket, cźopke wokołoſchijaze tubiſchko, łoſmatu cźaptu a pjaſcźazy rukaźay. A w lěcźe tak łohło hacź jeno móżno. Potom dele ſ pjeſłom a łazom, ſ pſchedkoſchlicźku a ſ druhim cźaprom! A koſchlaze rukawy prawje wyżoko ſwuhorowacź! Se ſchewzowym dźełkom w lěcźe kłaſa. Zony, hoſticźa a dźěcźi khodźa bośy a mużoſo wotnoſcha wſchě ſtarе łórti, kotreż ło do ſymu njehodźa. Haj, tajsa my na wjach khodźimy.

A tola ło dźiwamy, łdyż ſapocźinamy hladacź a liczicź, ſchto ło to wſchędneje drasty naſběra. Drjewjanźy, łożane tołſte, por wotnoſchenych njedźeliſkich cźriji, poraj króttkich ſchtórni a jedyn por dołhich. Tu wiſzaja por ſtarych khołowom, tam też a te naſjubjeńſche na ſłhodźe. A zyły rjetomas pjeſłow, ſamo drillichowych ſ wójny. Stary hipł k mjetanju pſchikłupnych hnojow a kożuch ke ſymniſchom niz abycź. Tu łaz a łdyż dyrbi bycź hiſchcźe jedyn piżany. Jyłu hromadu kłobukow, cźapkow, pſchedkoſchlicźkow, rubiſchkow, ſchanikow, łapow a parow. Wſchudźe ło něſchto wala.

Potom pſchiłdźe wſchędna wułhodźowanſka drasta. Łdyż takle do korczmy do ſhromadźiſnu, abo k łubzy dźeſch, abo měſchczanoſcze dawki njeſeſch, abo ſzej na hermank dóſdźeſch. Na njedźeliſku drastu ło jara dźiwa. To dyrbi něſchto wożebite „łos" bycź, łdyż ło tu wobleczemy, ſ wuwſzaczom, łdyż ſe mjchi dźemy. Potom ſzej też pjerſchcźeń na porſt tykńemy. Pſchi dźele jón njetkebamy. Abo łdyż ſ maczerju na wożebitny ſwjedźeń dźemy, na wuſtajeniu, abo k ſwatej na kermuſchu, abo ſzej do Drježdźan a do Prahi dojeźdźemy. A dobry cźorny wobłek je najdrażiſchi a najważniſchi, wěrowaniſki. Ke liczińſkam a kwaſam a pohrjebam, pſchi wulkich ſwjedźenjach a jubilejach a wożebje k Bożemu błidu ło jón wobleſamy.

Haj, many rjanu drastu, thamor pokny. A też naſche jónti. Niz tajke wjetke thorhojcźki, ale krutu, twjerdu drastu. Możemy wjecźor we wułwětlenych ſchtórnicźkach, w ſchlipšu a thornarju k łubzy hicź. A byrnjeź ſłutnje najmodernińſche njeónke, hacź ma wobleczenje por tnyſlow wjazy abo mejnje, troſchku hinaſchi rěź hacź *měſchczenjo, tohodła wołtanjemy*, ſchtoż ſmy. Jenitwu ſzej tohodła njeſkajmy a mużłu ſzej, ło bychmy ło ſmeſchni cźinili, bychmy-li ło po kóždej moderner juſchny měli. My ło rad rjenje hotujemy, wołzebje naſche herbike holicźa, kotreż ſchcźe ſzej narodnu drastu waża. Tola zyrkej dyrbi we wżyu wołtacź. Najradżcźo ſmy we wſchędnej drajeźe. To naſ nihdże nicźo njettócźi a njebuſa. Pſchi tej też tak ſlé njeje, łdyż nehdże wiſnajo wotſtanjeſch abo ło ſchmórnjeſch.

Cyrkwinske powěśće.

S Budyšchina.

Njedźelu Sawjatcze Trojizy, 12. junija 1927:

W Pětrowſkej zyrkwi na rano ½7 hodź. farař Paul ſpowědź a ſmj. wołkaſanje, ½8 hodź. ma farař Siegemund pŕedowanje a ½10 hodź. kenſchenje ſa dźěcźi.

W Marijnej-Marcźinej zyrkwi ma dop. we 9 hodź. farař Paul pŕedowanje a w 11 hodź. farař Große kenſchenje ſa dźěcźi.

W Tuchorſkej zyrkwi ma wjecźor w 6 hodź. farař Bera rěcź pſchi wjecźornej nutrnoſcźi.

Sbórka ſa naſch dźěcźaſy dom.

Pórodźeni popołdnju ¼4 hodź. wołſadne ſonjaze towaſchowe, ſhromadnje ſe Sſorjelſkej ewangelſkej ſónſkej powoze.

Wutoru pop. ½3 hodź. je w Pětrowſkej zyrkwi modźeriſka hodźina ſa njedźelnicze.

Wutoru wjecźor we 8 hodź. ma farař Berg w Evang. towaſchſtwu bibliſku hodźinu.

Pjatk popołdnju w 4 hodź. je w Sozietät Guſtav-Adolfiſke ſonjaze towaſchſtwo. Kujeni Cźſa Hartmannowa dobrocźinje nětkotre ſpěwy pſchednjeſe.

Pjatk wjecźor we 8 hodź. ma farař Siegemund we Evang. towaſchſtwenni bibliſku hodźinu.

Tydźeńſku ſłužbu ma w Pětrowſkej zyrkwi farař Große, w Marijnej Marcźinej zyrkwi farař Menda.

Hrózbna nóc.

Zakoſtne podeńdźenje ſ najcźeſcźiſcheho cźaſa Ruſkeje.

Ruſki ſpiſowacźel W. Nemirowicź-Dancźenko powéda we ſwojim runje wudatym dźenitku ſcźěhowaze hróſbne podeńdźenje, kotreż je ło w cźaſu najhórſcheho hłoda w Pětrohrodźe ſtało, a dotal zyle njeznate wóſtało, dokelż ſowjeſke knježeńſtwo tehdy woſſewjenje tuteho ſakoſtneho podawka krucze ſakaſa.

Běcźe w lěcźe 1920. Hiſchcźe howrjeſche měſczańſka wójna a Ruſka bě pſches blokadu entelnji zyle wot ſwěta wotrěſnjena. Zakoſtne nuſa, hłód a hubjeńſtwo knjezachu w měſtach. W Pětrohrodźe běchu drohi nimale próſdne. Konjaze ſcźerbtny leżachu po měſcźe wokoło, ſe kotrychž ſzebi napoł wuhładnjeni a zyle rostorhani ludźo cźaſcźe mſaga wurěſzowachu. *Młody inżeńer H.* běſche w jenej ſtelbowej tworni pſchiſtajeny a mózeſche ſo tohodła wěſcź feźiwicź. Jeneho wjecźora dźeſche do dźiwadła, jo by ſo trochu rozpjerſchił. Dźiwadła hrajachu mjenuiży dale, ſo njeby ſmužitoſcź wobydlerſtwa zyle ſpadła. Mětſno pódla inżeńera bě próſdne. Jene měſtno dale ſzedźeſche rjana młoda knjeni, kotraž bě pomérnje derje ſdrażcźena. Sdaſche ſo we wulkej nerwoſnej napjatoſcźi hycź a hładaſche ſpohi na ruczny cźaſnik. Ke końcej pſchedſtajenja dóſpě jee niemér a nerwoſnoſcź tajeli ſtopjeni, ſo ło inżeńer roſſudźi, na nju porěcźecź, a ło ju ſa winu jeje pocźinanja wopraſchecź. Młoda ſona powédaſche jemu, ło na ſwojeho muża cźaka, kiž chyſche ło ſ njej w dźiwadle ſetkacź. „Najſterje je ło jemu njeſboje ſtało", ménjeſche ſona: „ſnadź je jeho ſamo cźeka ſajała a ſatſelila."

Inżeńer ſmérowa njeſbożownu tak derje hacź możeſche a wuproży ſzebi dowolnoſcź, ju domoj pſchewodźecź. Won dowjeże ju potom po jeje pſchecźu do jeneje wotleżaneje dróhi w jenym pſchedmjeſcźe, hdźeż jeho wona do ſkoro roſpadaneje a wot wohnderjow wopuſchczeneje chěże dowjeźe a po ſadnim ſłhodźe, pſchetoż prédne běchu tehdy njewużitomne a ſamknjene.

Po dołhim ſwonjenju wotewrichu ło durje bydlenſa. Muż w nóznej drasce je ſamucźenym pohładom a roſzybanymi włoſami ſtejeſche na prjoſu.

S wulkim wjeſelom ſpóſna ſwoju żonu a powédaſche, ło je ſ muczniońcźu a pſchenapinanjom wużnył a tak cźaſ dźiwadła pſchejpał. Inżeńer cźyſche nětko wotewrjecź, pſchi cźimž jeho muż, ſa dźělbracźe, kotreż bě jeho żonje wopokaſał, ſ dźakanymi ſłowami bohacze pożypa. W khudużchej ſtwi bu bohata wjecźer naſtajena, ſchtož bě tehdy we Pětrohrodźe luxus bjes runjecźa. K temu ło hiſchcźe dobre wino pſchipiwaſche. Po nětkotrych ſchłeżgach cźujeſche inżeńer wołojowu cźeżu w ſwojich ſtawach a cźyſche domoj hicź. Mandźelſkej pak jeho wobwrěcźeſchcźej, hiſchcźe wſazy picź. Bórzy cźuſeſche pak ło hóſcź tak hudźeny, ło běſche womorje blisko. Młoda żona běſche ſwólniwa, po ſe lékarja dóńcź, dokelż ło waſchnjo hoſcźa, też jej, kaž prajeſche, nětko jara ſpodźiwne njo hoſcźa. Mjes tym dyrbjeſche pak ło wěm do ſta lećnycź. Inżeńer bu do pódlanſkeje ſtwu dowjedźeny, a lehnu ło tam na łoſo, pſchi cźimž inſtinktnje najwjetſche napinanja cźinjeſche, ło njeby wédomnje ſhubił. Hdźe manżelſkej ſtwu wopuſchcźiſchcźej, ſtkuſcheſche wón, tak buchu durje wot wonka ſamknjene. Nětk bě jemu jaſno, ło ſu jeho do paſti ſawkłi. Ale kajſeje winy dla? Poliziſ tiizy bě zyle bjeſporoczny, wołſobiniſchi njepjeſcźelow ło mózeſche ſ cźekka mécź, nimo toho běſche (pokorniej jednorje ſdrażcźeny a njemėſcźe ani pjenjes, ani drohotnoſcźow pſchi ſzebi. Inżeńer wojowaſche ſe ſzylnej thorowatoſcźu, kotraż bě jeho wobjała, jako nadobo, pſchi ſzwětle pohlednuje ſzwécźki, kotraż ſtwu roſſwětlowaſche, jeneho muża pod konypejom wuhlada. S namozu ſhraba wſchě mozy hromadu a wali ło, ſe ſwircźinkom w ruzy na muża, ło by nadpadej ſadźiwał. Jeho morſk pak trjechi cźeko ſe żałoſtnje rosbitej hłowu.... We hłubkej womorje ſypny ło inżeńer pódla cźeka dohromady.

Hdźe ſaſy k ſzebi pſchiłdźe, leżeſche hiſchcźe pſchezy pódla cźeka. Wſcho *bě cźicho. Pſchemyſłowaſche*, ſchto měł cźinicź. Tu pſchiłdźe jemu mużlicźka, kotruż hnydom wuwjedźe. Wobleczе cźeko ſwoju drastu, ſcźahny je potom do łoża, a ſawobje hłowu ſ hłowakom. Potom ſależy pod konypej a cźakacźe w ſmjertnym ſtraſche, ſchto ło nětko ſtanje. Bórzy ſtkyſcheſche cźiche ſtupy, durje ło wotewrichu a mandźelſkej ſtupichtej do ſtwy. Jena mėjeſche ſwėcźku w ruzy, muż njeſeſche ſekeru. „Mużłu ſzebi, ło wón hiſchcźe tak daloko njej!" ſchcźatcźe ſona, kotreż ruzy tſchepotaſchtej. „Tola to ſno pódźe!" wotmotkwi muż. Jona ło wotwobrocźi, muż ſhěhnu ſekeru a roſkocźi ſ wulkim morſkom hłowu poſdacźneho wopora. Bjes kóżdeho pohladujenja na to, wacźeſchcźej ło njecźłowjeſkej mandźelſkaj ſaſy won a woſtaſiſchtaj durje wocźinjene.

Sa thwilu wuléży inżeńer, ſe ſymnym potom połaty, ſe ſwojeje ſkhowanki, hrabnu ſekeru, kotruż bėſchtaj ſłóſtnikaj na łożu leżo woſtaſiſtoj, a léſnſche, jenoż ſe ſpódnej draſtu ſdrażcźenej, kaſiſ běſche, na wſchěch ſchtyrjoch pſches dołhu thódbu hacź k wulkhódnym durjam, wacźini je bjes próſzy a cźerjeſche kaž błudny po ſłhodźe dele. Bjes ſaſnacźa běſeſche dale pſches dwór na drohu a potom k policźi. Tu bu jeho wołſebje njeſchtajte, na cźaſ ło wobdźélenje ſtrażnikow wot ſtracha wobkłedźenym inżenérom do hróſbneho domu poda. Policźija dobu ło do bydlenja a jato łłóſtnikej mandźelſkej ſwój ſabity wopor jimy pſched ſobu widźeſchtej, wotpokłóſchtej bjes pſchecźiwjenja dospołne wuſnacźe. Muż běſche pſched revluziju *chemikar w jenej mydłowni* byk. Njeſtrašnja nuja a powſchitkowna demoraliſazija w cźaſu pſchewróta ſbudźi w nim mużlicźku, ſ pomozu wot njeho wunamakaneho ſrédka, ſ cźėłow tuk ſa mydło dobywacź, dokelż tehdy w Ruſkej tuki zyle pobrachowachu, a ſuwaraje tohodła njeſtyſchane płacźiſny ſa mydło płacźachu. Jeho żona ſtužeſche jemu jako wabjeńka. W tajnym laboratoriju bu tute hróſbne dźěło pſchewjedźene. Roſſchėdacźe tuteho mydła ſmóżni ſłóſtnikomaj pomérnje dobre żiwjenje.

Mandźelſkej buſchtej hnydom ſudniſzy ſatſeleneſ. Rowinaſtwo njeſmėdźeſche tehdy wo tutym żałoſtnym podeńdźenju roſprawjecź.

Hans Depla a Mots Tunka.

(Bjez zamołwitoſce redakcije.)

Hans Depla: Dobre ranje, přećelo, hdźe pak sy zaſo hać do ranja cźał, dundako ty, nėkajki?

Mots Tunka: Wšak ći tola hižom před tydźenjom prajach, zo chcu swojeho ſtareho wuja we Wonecach wopytać a wćerawſi rjany wjećor mje wosebje won wabjeſe.

Hans Depla: Ale, ty ławako, ſy mi tola ſlubił, ło wjacy tak po nocach wokoło cźahać nochceſ!

Mots Tunka: W tymle padźe dyrbjach ſlub złamać, přetoż štož mi wuj powědaſe, dźe pře *wšu* měru; wěr mi, mój dźėdaj z dźensniſim ſwėtom wjacy ſobu *njemóżemoj*.

Hans Depla: Što dha to maſ wosebite, zo ſy ſlub złamać dyrbjał?

Mots Tunka: Wuj wšak mi ſkorżeſe, kajko mjerzanje *ma jeho* ſusod z tej njeporadźenej a tuž ſebi njemóżach pomhać a dyrbjach k ſusodej dóńć, ło bych wſitko dokładnje zhonił. Tam běſe wulka bjesada, mjez nimi ſławna Starćec Gustla a Młoduški Pjeńk. Ty Hanso, to je mjenujcy twoja ſtara lubość, kotraž ſo nětko z Pjeńkom nasadźuje.

Hans Depla: Nó to je k ſmėcham, na tajkele mandźelenje. Gustla móże tola nimale Pjeńkowa maſ być ało mylu ſo snadź ja! Khiba jemu dawa wuċbu na dobre puće...

Mots Tunka: To ſebi njemyſlu, přetoż ma dobre *na*zhonjenje.

Hans Depla: Myſliš kaž wozmješ. Gustla je tola zwjetša w „pjerju", ale hać...

Mots Tunka: Prawje maš, luby přećelo, tajkich padow mamy wjacy, ale Gustlcy tole njeprėju, přetoż wona je a wostanje kralowna kwėtkow a dyrbi dostać muża rjaneho...

Hans Depla: To traš wjacy njebudźe; kwėtka je khėtro přećkėła a zhinyła.

Mots Tunka: Ja chcu hić, Hanso, měj so rjenje, přetoż hewak ći hiśće wšitko wubleźu.

Z Łužicy.

* S **Wopaleje.** K cześćenemu njeboţu ſ motorſkim kolom, kotrejţ ho ſwjatkowniczku w naſchej wſy ſta, ſhonichmy, ſo je cześćo ſranjena 12lětna Rodigeg holza njeje wumrěła, ale leži je ſtamanymi ſtawami a cześćo ranjenej hłowu w Wankez kliniky w Habrachcześćach. Lěkaŕ ma nadźiju, ſo holza pſchi ſiwjenju woſtanje.

* S **Nowoſalza-Spremberga.** Nĕhdźe 25 lět ſtary muſkeſ je ſtujedu popołdnju duchaſtabu nĕhdźe 20 lětnu holzu ſeneje nudomneje ſiwóſby wot ſtĕlniſkeho ſtujedſenja na mĕſchczańſku horu ſobu narĕcźał a ju tam wumnoſowacź ſtyſkał. Na ſhoţe pak ludźo k tomu pſchindźechu a nadpadnika wotebnachu; ſenu ſo poradźi cześćnjeć.

* Se **Schĕrachowa.** Tu ſajachu proſcherja, kiţ ſu bu hruby a ſamo ſ pukami hrożeſche, hdyţ jemu nicjo njedachu. Pſchi ſajeczu ho lumpak ſe wſchej mozu ſapjerasche, ſchiſiwdźi ſaſtajnika a zwólnu wozobu, kotraţ jemu pomhaſche. Jeho najprjedy do wſeſnjeje bĕrtlinje tyknychu. Jako bĕchu jeho ſamſki, teptaſche a kopaſche wot nutſka ſ nohomaj do darjoho a ſakhadźeſche kaţ wrótny. Proſcherjo ſe 59 króćy podobnych pſcheſtupjenjow dla thłoſtany. S dźĕłowego wuſtawa bu hakle lětſa w januaru puſchczeny a ſiwoje poſledźnje thłoſtanje je w mĕrzu a haprileji wotbyłował. Nĕtko jemu ſaţo darmotne bydlenje ſiwa.

Se **Soſlanda** n. Schprj. Schtwórtk pſchipołdnju je ſwój tudomny ſiwnoſćeſ Reinhold Scholta ſiwjenje wſak. Jeho pſchiwuſnoſ jeho w bróţni wobwĕſnjeneho namakachu. Pſchicźina ſamomordarſtwa njeje ſnata.

* Se **Zitawy.** Jena 17lětna tudomna dźećaćeſka mĕſche ſiwjenje ſtyte. Wona ſpyta ſo tohodła ſ płunom ſaſtodźećeź. Tola ſ kiſtkowym aparatom ju na policajſku ſtrań ſaţo ſo ſiwjenja wróćicźu a na to do mĕſchczańſkeje thorownje dowjeſechu.

* Se **Zitawy.** Wot póndźele je ſo wyſchiſchi póſtowy ſekretaŕ Korla Oswald Kliemt ſhubił. Jeho bydlenje je na Mozartowej dróhy 2. Kliemt bĕ ſom dlĕſchi cźaſ na cześćo wyſłe cźerpjeſche a je najſterje tuku na ſo ſłoţił.

Ze Saksheje a dalšich krajow.

* S **Drježdţan.** (Sćmjertne njeſboţe na Lobju.) Sorjeda popołdniu bĕſchtaj ſtebi młodaj muſkaj ſ cźołmom na Lobju wuſĕłoj. Jimaj pſchijĕdźe parna łódź napſcheco, kotrejţ ſe ſiwojim cźołmom wujeć njemóţeſchtaj. Wonaj ſtocźiſchtaj tehodła do wody a ſypiaſchtaj ſo ſ pluwanjom wukhowaćź. Tola jenoţ jedyn brjóh boţahnu, druhi, 20letny mechanik, namaka pak ſmjerć w ſołmach.

* S **Miſchna.** (Se ſelesniſkeho moſta dele padnył.) Pjatk popołdnju padźe 35lětny dźećaćeſ Fryz Wege pſchi molowanſkich dźełach na ſelesniſkim moſcze do Łobja dele a ſhubi ſo we wodźe pſched wocźemi ſwojich ſobudźełaćerjow.

* S **Lipiſka.** (Pjenjeſne thłoſtanje na ſchulſki ſtrajk.) Schulſka gmejna w Knautnaundorfje pola Lipiſka hižo wot lětuſchich jutrow ſtrajkuja. Schulſka wyſchnoſć bĕſche poſtajiła, ſo ma ſo tamniſcha ſchula ſóſchnyć, dokelţ bĕ tam jenoţ 29 ſchulſkich dźećźi. Dźećźi dyrbjachu do nĕhdźe 5 kilometrow dalokeje wſy do ſchule thodźićź. Starſchi pak ſo hiſchcze dźenſnjſchi dźeń ſapjeraja, dźećźi do hodźinu dalokeje ſchule ſłaćź. Miniſterſtwo je nĕtko poſtajiło, ſo ma ſo pſcheczíwo ſtarſchim ſ pjenjeżnym thłoſtanjom ſakrocźićź.

* S **Zwikawy.** (Dźećaţy wóſ w hacźe.) Na ławzy pſchi kolpjazym hacźe (Schwanenteich) ſtebjeſchtaj holzy a ſtebi wo tym a druhim powĕdaſchtej. Pſched ſobu mĕſcheſtej dźećaţy wóſ ſ dźećźom ſtejo, na kotrejż mĕſcheſtej kedźwaćź. Wobĕ holzy bĕſchtej pak tak do wĕcźow pſchiſchłej, ſo njepytnjeſchtej, jo dźećaţy wóſ po brjoſu dele do hata ſajdźe a ſa wokomik nĕhdźe 6 hacź 8 metrow ſo wot brjeha woſtali. Na wołanje wuſtrójźaneju holzow pſchibĕża telegrafowy dźełaćeſ. Wón wukhowa dźećaţy wóſ a jenu ſ holzow, kotraż bĕſche ſa woſom do wody ſtoćźiła.

* S **Plawna.** (Wĕrowanje rano w 6 hodź.) Pſched tudomnym ſtawniſtwom naſtupi ſwjatkownu ſobotu 40 młodźeńcow ſhromadny puć ſiwjenja. Se bychu ſtawniſtwu ſaſtojnizy wſchitkich w prawym cźaſu ſwĕrowaćź mógli, dyrbjachu hižo rano w 6 hodź. ſ prénim poſom ſapoczećź.

* Se **Sajdy w Rudnych horach.** (Błyſk ſaraſy konjej.) Pſchi połłednim njewjedrje ſaraſy błyſk w jenej ſkale p. Jethawy konjej jeneho kublerja. ſ Jethawy. Pohonca błyſk k ſemi wjerchu, tola jeho njeſrani.

* S **Hirſchberga.** Na ſwjatkownych ſwjatych dnjach ſta ho w Krkonoſchach (Riesengebirge) ſe ſapſchahanmi, motoriſtowymi łokami a autami ſcheſćeź njeſboţow na dróhach. Pſchi tutych ſnjeſbożenjach bu ſcheſćeź wobołom cźeźko ranjenych, jena wołoſba pak namaka ſmjerć.

* Se **Zahanja.** (Njeſtuk duchaſtabeho.) Nĕhdźe 20 lět ſtary nabły a trochu duchaſtabły dźećaćeſ Ota Libig w Dittersbachu ſe ſarliwoſeźu 24 lětnu dźećaćeńku Wagenknechtej ſ hnojowymi widłami tak króſhnje pſchebi, ſo dyrbjachu holzu do thorownje dowjeſeź, hdźeż je bórſy wumrěła. Libiga je policija ſajała.

* Se **Zahanja.** (Domiſniſki ſwjedjeń.) Pod wobdźełenjom provinzialnych a knjeſerſkiſtwowych wyſchnoſćow ſwjeſeſche mĕſto Zahań ſwjatki wulkotnje pſchiprawjeny domiſniſki ſwjedjeń. Wobſtejte cźaſi pſchiwoţowachu wulke ſtuły nĕhdźićich Zahańſkich a zuſych do mĕſta, kiţ po tyſnjach liczachu. Mĕſto bĕchu puchu wobletli, kajkuż dreſ mog cźaſa Kurlandſkeho wójſkowy wjaţy widźało njeje. Swjatkownu wotmĕchu ho w ſyrkwjach a na pohrjebniſchcźach nadobne ſwjatoc'roſeje. Popołdnju cźehnjeſche hiſtoriſki ſwjedjeńſki cźaſ ſ 45 ſwjedſeriſkimi wołami, 200 jĕdnymi a 3000 wobdźĕlnikami po mĕſchczańſkich dróhach. Na to wotmĕwaſche ho we wójſkowſkim parku ludowy ſwjedjeń, pſchi kotrymż wſchitke mĕſchczańſke ſpĕwne towaſſiwa a wółom kapałow konzertowachu a ſportſke towaſſiwa a ſchule wſchelake ſmuczowanja poſtiſcźiłu. Sćmjerſkeſ ſłónczi ho ſ pſchedwjedźenjom „Wallenſteinoweho Lehwa" w pſchiſrodze.

* S **Bylomja** (Benthen). (Cźeźke njeſboţe na żelesniſkim pſchekhodze.) Na cźarje ſ Borſigſkeje dźełarnje do Preisſreiſchana wołozobowy cźaſ ſapſchaſ ſ ludźimi pſchejĕdźe. Na woſu ſedźachu hórniſki inſpektor Wanjek, jeho mandźelſka a jeho dźowka a dźowka knjeſerſkiſtwoweho rady Schnalki ſ Wróthławja, kotraż pola Warſkeż na wopyſchu pſchebywaſche. Pohonca cźah na mĕſtnje mori. S nutſka-ſedźazych wozobom buchu ſ wuwjazom dźowki hórniſkeho inſpektora wſchitcy cźeźko ranjeni. Wina na njeſboţu je jenicźky pſchekhodowy wotkładaŕ, kiţ ſajwery ſaćiſnił njeſćeſche. Jeho hnydom ſe ſłużby puſchcźichu.

* S **Parchina** w Mecklenburgſkej. (Schkoda njewjedrowej kataſtrofy.) Rada mĕſta Parchina, kotreż je njewjedrowa kataſtrofa cźeźko potrjechiła, je ſo na knjeſerſtwo w Schwerinje telegrafiſcy wo pomoz wobroczíka a ſebi hnydom podpjeru ſadała, dokelż ſu tam ſnź bocźiſta ſtićźene. Na kraſny finanzny hamt ſu ſo ſ próſtwu wo woſtaſorcźenje abo ſpuſchcźenje dawkow wobroczili. Pola dyrtja tataraja tam ſtorwa wobſtejcź.

* Se **Sćiankowa.** (Też jubilej.) Spodźiwny „ſłoty jubilej" ſwjeceźeſche na ſuditiſtwach ſnaty dundak Heier ſe Königshaina. Wón je runje ſwoje 50. jaſtwowe thłoſtanje ſkóncził. Ale lĕdma bĕchu jeho ſ jaſtwa puſchczili, kradnjeſche ſaţo pola tſjoch tataraſow w Kaiſerswaldze wſchelake graty, kiţ pſcheda. Nĕtko ma ſo ſ 51. rafej pſched ſudom ſamołwicź.

Zemrĕtemu preceźej.

Studoba jima mi wutrobu,
hdyţ pſchimam ſa pjerom a napiſchu
Jan Raak ſ.

*

Bołoſcze wjeſcheje njepomnju,
hacź twojoh' bycźa dróhu cźernjoſtu
Młodoſcze ſkĕw Bóh Knjes cźi da
a w kſĕwu bycźa cźe wotwoła.
Wutroba twoja bĕ luboſcze ſro,
ſtkutk ſiwjena Sſerbam płódniwe dno.
Pſchiroda Boża, ta bĕ cźi raj,
Bóh Knjes w njej: wotpoćźink daj.
Cźiſchinko drĕmaj — w ſemi wótzowſkej,
ţak horaz ſa luboſcź mĕj!
Pilny ty bĕſche, cźe njeſapomnimy,
ſkutki twoje my cźeſcźimy.
Luboſcź ty ſnjeſche,
nĕk ju ſnjeſeſche
w Bohu tym Knjeſu.

*

Płacź a ſtyſk wuputa wutrobu,
hdyţ ſłoţu pjero a doſtónczu:
Jan Raak ſ.

P. Krſeczmak.

Přilopk.

* **Njewĕrjomna łohtomyſlnoſcź autoweho wjednika.** Dentiſt Meiſner ſe Schunowa w Schleſnſkej poda ſo ſe mandźelſkej jeneho Wótſtkławſkeho inżeńera na ſawjeżeńſku jĕdu ſ autom. Dentiſt móſeſche wĕſo jĕdźićź, njemĕſeſche pak wjednikeho wopitma. Pſchi jĕdźe dźiwiſche ſtebi zigaretu ſapaliću a puſchći wodźidło ſ rukow. Auto ſajĕdźe pak do ſchtoma, pſcheciźnu ſo nĕkotre raţy a pohrjeba wobeju. Ludźo, kotriż nimo pſchiſłyſchu, jeju ſ puknjenym nopom leżo namakachu. Wlićźeſchi nóż ſtaj wobaj w thorowni wumrĕłoj.

* S **błyſkom morzena.** W Raſpenawje pola Friedlanda we Wrótſtkawſtim wokrjeżu je ſtebi Boże njewjedro też cźłowjeſke żiwjenje ſa wapor żadało. Hačrunjeż tam ſylne njewjedro ſatkadźeſche, hoſćeńcarka Würflowa tola ſ elektriſkej plotu, kotruż mĕſeſche k ſwĕżnym grotam pſchiiamknjenu, ſchaţu plotowaſche. Njeſapaţy dyri błyſk do grotow a njepſchedhładniwa żona bo pohkuſchena a cźeźko ſlemjena ſwjeſe. Slemjenje wupſcheſtrĕ ho też na wutrobu a ſa krótke hodźinki hoſćenćarka wumrĕ.

* **Hnĕźdo w liſtowym kaſchćiku.** S Bunzlawy we Schleſyſkej piſaja, ſo je ſtebi w jenej wokolnej wſy por ſpĕwanſkeju ptaćkow ſwoje hnĕźdo do liſtoweho kaſchćika natwariło, ſo by ſtyl ſchkitany pſched njeluboſnoſćemi wjedra a pſched rubjazymi kóćźanmi. Hnĕźdo trjeba pokoju liſtoweho kaſchćika ſa ſtejże. Tuklwólnje ſedźi ptaćka maćeŕka na 12 jejach a je ſtajnje jara roſhorjena, hdyţ liſtnoſcheŕ pſchińdźe a ju tam myſli.

* **Załoſtne ſmjerćź jeneho dźećźa.** Pjećźĕtna dźowcźiczka wucźerja Junga ſ Offenbacha pola Herborna jĕdźeſche ſe ſwojimaj ſtarſchimaj a ſwojim dźĕdom ſe żeleſnicu do Giežena. Mjes ſtazijomaj Dudenhofenom a Gieženom hołcźka na burjowe pſchimadło kłocźeſche, burje ſo wotewrichu a dźećźo padźe ſ jĕdźazeho cźaha. Wono padźe na hromadu dróhnych kamjenjow pſchi kolijach a kuſi ſo pod jĕdźazym cźah, kiţ jo tak króſhnje pſchejĕdźe, ſo bĕſche na mĕſtnje mortwa.

* **Prawe thłoſtanje.** W Dabrunje pola Wittenberga ſo 19 lětny ſchemż ſe ſwojej macźerju ſwadźi. Wón ſo tak roſhori, ſo ſ revolwrom na ſwoju macź dźĕſche a ju ſe nim do hłowy dyri, ſo cźeźko kravjeſche. Pſchi dyrjenju pak revolwer ſwutĕſi a kulka mori njeporadźeneho ſyna ſamneho.

* **Załoſtne njewjedro** ſatkadźeſche w Luxemburgſkim kantonje Remichu w nĕmſkej krajinje ſ praweje ſtrony rĕki Mojule. Wołeſbje jara cźerpjachu pod njewjedrom winizy, kotrymż je tam wjele. Wſchitke młode kſćenicźki leża wotbite na ſemi, ſo drje naſymu njebudże trjebaćź wjele kicźow ſbĕraćź. Krupy ſ mĕſtnami 20 zentimetrow wyſoko leżachu.

* **Cźeźke njewjedra w Pólſkej.** Po zyłej Pólſkej ſakhadźeſche ſwjatkownu ſobotu załoſtny wichor, kotryż ſ mĕſtnami ſylne njewjedra pſchewodźachu. Telegrafowe a telefonowe groty je wichor ſ wjeſcheho dźĕła roſtorhał. Naćźinjene ſchkoda je jara wulka. Wołeſbje cźeźko potrjechił je wichor je ſliwkami mĕſto Łódź. Hłowna dróha mĕſta bĕſche tam zyle powodźena, ſo ludźo po njej ani thodźićź ani jĕdźićź njemóżachu.

* **Tolſtojowy ſyn jako hrajeſ we filmowem dźiwadle.** Hrabja Jilja Tolſtoj, ſyn ſławneho ruſkeho ſpiſowaćela, hraje w ſfilmowanem romanu ſwojeho nana „S m o r g e n d e r ſ t a c ź e", w Hollywoodu (w Amerizy) hłownu rólu. Na ſwojeho nana je wón zyle podobny.

* 14 000 dźećźi bjes domjagnoſće. We Wulkajinje najſćerńu, każ ruſke nowiny piſaja, w bĕżu 1926 niż mjenje hacź 14 000 dźećźi, kotreż njemĕźachu ſtarſchiſkeho domu. Licźba tych dźećźi bjes pſchikrywa wſchak je hiſcheze wjele wjetſcha. — To je też zohnowanje komuniſma a bolſchewiſma.

* **Motorowy koleſaŕ na rohomaj kruwy.** Pola St. Etienne w Franzowſkej ſpyta motorowy koleſaŕ ſe ſwojim motorſkim łokom pſcheż ſtadło kruwow ſajeć. Na to ho jena kruwa tak roſnjerja, ſo koleſarja ſ łokom na wołt wſa a wo ſchtom wrjeſnu. Koleſaŕ mortwy leżo woſta.

* **Cźeźke twarſke njeſboţe w Neaplu.** Pſchi twarſkich dźełach w Neaplu ſo jundamenty jeneho twarjenja ſapſypnychu a ſydom dźełaćerjow pohrjebachu. Tſjoch dźełaćerjow mortwych pod roſpadankami wuczahnychu. Tamni ſchtyrjo pak ſu jara cźeźko ranjeni.

* **Lĕt ſ Londona do Indiſkeje bjes pſchetorhnjenja.** Se Londona piſaju, ſo dhe jendźelſke lĕtarſke miniſterſtwo hiſchcze tutón mĕſaz jendźelſkim wojeſkim lĕtarjam bjes pſcheſtawki do Indiſkeje leczećź dacź. S tuteje powĕſcze a też ſ roſpraworo ſaſtodźenych dnjow wo pſchelećenju Atlantiſkeho azeana ſpóſtnawamy, ſo ſo we lĕtarſtwje wiſke pſchemĕnjenje a wuwiźe pſchihotuje.

* **Cźeſći wichor pſchi Cźornym Morju.** W bołharſkej krajinje pſchi Cźornym Morju zyhnowaſche ſatraſchny wichor, kiţ wulku ſchkodu nacźini a też wjele cźłowjekow mori. Wón wotkrej wjele ſtĕchow a ſtwmała a ſlemi wjele ſchtomow. Na morju je ſo wjele mjeńſkich łódźow podmórił.

* **Woheń w jenej Mekkaſkej modleźni.** S Jeruſalema pſchihłada powĕſć, ſo je w jenej modleźni w Meżzu, każ bĕ ſo tam 600 wĕrjazych k nukrnoſći ſhromadźiło, woheń wudyrił, pſchi kotrymż je 20 wobſobow ſmjerć namakało.

* **Liſtowe ſnamki ſ Lindberghowym wobraſom.** We Amerizy ſabĕraju ſo pjeża hižom ſ planom, ſo chźedźa dobrocźeſelſke liſtowe ſnamki ſ Lindberghowym wobraſom wudali. Wone dyrbja 2 zentaj wjazy płaćźićź, hacź druhe dwajzentowſke liſtowe ſnamki. Wunoſchk ſ tutych ſnamkow, kotreż wĕſcze mnoho kupzow namakaju, chźedźa nuſutradaznym w powodźenych krajinach pſchi rĕzy Miſſiſippi pſchiwobroćićź.

* **Najwyſchiſchi mrócźeleſchkabak zyłeho ſwĕta.** We mĕſcze automobilow Detroit w Sjednoczenych Statach Połnózneje Ameriki ſu tele dny najwyſchiſchi mrócźeleſchkabak zyłeho ſwĕta dotwarili. Nowe twarjenje mjenuje ſo Book-Tower. Wono wopſchija 85 poſchkodow a je 873 ſtopow, to je po ngſchej mĕrje nĕhdźe 300 metrow wyſoke.

* **Hobrike lĕtne wohnje w Kanadźe. S Toronta** pſchindźe powĕſć, ſo ſo wokoło Rouynſkich ſtotowych polow wulke ſmuhi lĕża pala. Wóſom mił ſ krótkeho wjeczora Rouya elektriſke dźĕłarnje dźĕłaćej njemóża a też telefonſki wobtład do wſchelakich diſtriktow je pſchetorhnjene.

Hamtſke wozjewjenje z Budyšina.

Wokrjeżny ſjezm je 29. haprleje t. l. dodawk k wuſławkam wokrjeżneho ſwjaſka Budyſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa wo ſbĕranju wokrjeżneho dawka ſ 29. mĕrza 1926 wobſamknyt. Dodawk wuleźi, hdyż je jón wobſamknjeńſta wyſchnoſcź dowolića, na hamtiſim hamtſtwoje w Budyſchinje na Bismarckowej dróſy 21, wó ſtwje cźo. 12 ſjawnje k wobhładanju.

W Budyſchinje, 1. junija 1927.

Wokrjeżny ſwjaſt Budyſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa.

Wokrjeżny ſjezm je 29. mĕrza t. l. 5. **dodawk k wuſławkam wo pſchiſtajeńſkich, ſaplaczeńſkich a prawnych wobſtejnoſcźach ſaſtojnikow Budyſchſkeho wokrjeżneho ſwjaſka ſ 12. januara 1923** wobſamknył.

Dodawk wuleźi, hdyż je jón dohładowaŕka wyſchnoſcź dowolića, na hamtiſim hejtmanſtwoje w Budyſchinje na Bismarckowej dróſy 21 wó ſtwje cźo. 12 ſjawnje k nutſpohładnjenju.

W Budyſchinje, 7. junija 1927.

Wokrjeżny ſwjaſk Budyſchſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa.

Pjatk, 17. junija 1927 popołdnju w 10 hodź. je

pożedzenje wokrjeżneho wubjerka

w pożedźeńſtej ſali hamtſkeho hejtmanſtwa w Budyſchinje na Bißmarckowej dróſy 21.

W Budyſchinje, 9. junija 1927.

Hamtſke hejtmanſtwo.

Porjedſenka.

We woſſiewjenju Budyſchſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa ſe 14. meje 1927 naſtupajo **ſakaſ twarjenja a wothładowanja w bjeſdźelnych krajinach wulkeje wody** mjenu ho we 2. woſtawku ſa ſłowomaj „Kotowſkeje Wody" ſłowa „Cźornje Wody ſ Dolhej Wody, Wjednarjeczańſkeje Wody" pſchiſtajicź.

Woſſiewjenje płaci potajſim ſa bjeſdźelne krajiny wulkeje wody pſchi Wulkej a Małej Schprjewi, Wjaſońzy, Albrechtowej rĕzy, Lubijſkej Wodźe, Kotowſkej Wodźe, Cźornej Wodźe ſ Dolhej Wody, Wjednarjeczańſkej Wodźe, Butrowej Wodźe mjes Wjeleczínom a Roswodezami, Wuježcźańſko-Jenkeczańſkej Wodźe, Sohlandſkej wjeſnej rĕzy, Rózowej rĕzy, Grunaſkej rĕzy a Sślĕkrowej rĕzy.

W Budyſchinje, 30. meje 1927.

Hamtſke hejtmanſtwo.

Hamtſke wozjewjenje z Kamjenca.

Zíwnoſcźeŕ a ſkalaŕ Wjedrich Wilhelm Arnoſcht Mickiſch, kiţ je ſo 27. dezembra 1873 w Cźornowje narodźił a też tam bydli, je ſ wobſamknjenjom podpiſanſkeho ſuda w Kamjenzu ſ 13. meje 1927 wopiſſiwa dla pod pſchedporuczníſtwo ſtajeny.

W Kamjenzu, 7. junija 1927.

Hamtſki ſud.

Hospodarski rozhlad.

Sobotu, 11. junija 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,216	100 pólsk. markow	47,01
100 šwajc frankow	81,095	100 franc. frankow	16,51

Berlinska burša ho wčera wusnamnje ke krutosći na wšěch stronach zhraba. Kurhy efektow žo widomnje ješćinjowachu. Na kónzu burhy wšchat ho jasno trochu jeslabjowachu. Kurhy rentowych a dołżnych liscinow so wotrjebjowachu. Kurs nowoje statneje poždżonki spadny na 88,25 hr.

Na produktowych wikach ho płacišny zhlóbowego žita malo pschemjenichu. Amerikanska rospsrawjenija, kiž wosjewja kal kżywy steja, zapisa, so pornjo poslednjemu nadżazu żywy nježicho schpatnischo steja. Rožka bě na wikach słabna, jeje pak wjele njekupowachu. Jećžmjeń bě zentnar wožera w Barlinje wo 10 pj. a wowsa wo 5 pj. brožši. Zentnar płacżeneje wožera

w Drježdżanach (landš. pódsdżelu):
pschenicy 73 kg. 15—15,25 hr. (14,90 hr. hacż 15,15 hr.),
pschenicy 69 kg. 14,40—14,65 hr. (14,30 hr. hacż 14,55 hr.),
rožki 69 kg. 13,60—13,85 hr. (13,50 hr. hacż 13,75 hr.),
rožki 66 kg. 12,95—13,20 hr. (12,85 hacż 13,10 hr.),
jećžmjenja nałtunjeho 13,50—14,25 hriwnow, (13,50—14,25 hr.),
jećžmjenja nakmischeho 12,25—13,50 hriwnow, (12,25—13,50 hr.),
wowsa 13,50—13,75 hr. (13,40—13,65 hr.)

w Berlinje:
pschenicy 15,25—15,40 hr., rožki 14—14,10 hr., jećžmjenja nałtunjeho 12.05—13,75 hr., wowsa 12,70—13 hr.,

schwórtk w Kamjenzu:
pschenicy 14,20—14,50 hr., rožki 13,20 hr. hacż 13,40 hr., jećžmjenja nałtunjeho 13 hr., najmjeńscho 12 hr., wowsa 13 hr. hacż 13,50 hr., bórhi 5—6 hr.,
prošata 16—21 hr., libjata 1,30—2 hr.,
młode huży 4—7 hr,

w Sbrodzicy:
pschenicy 13,50—15,25 hr., rožki 13 hr. hacż. 14,25 hr., jećžmjenja nałtunjeho 12 hr. hacż 13,75 hr., wowsa 12—13,40 hr., bórhi 4,60 hriwnow,

w termijnowym widowanju:
za julij: pschenicy 15,17½ hr., rožki pak 13,38¾ hr.,
za september: pschenicy 13,73¾ hr., rožki 11,77½—11,90 hr.,
za oktober: pschenicy 13,73¾ hr., rožki 11,77½—11,90 hr.

Wiki wužitkowcho skotu wožera pjatk w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde.)

Pschihnachi bźchu 514 dóżkow a hnżesenych krawow a jałożow, 138 cżelatow, 4 bych, 5 próśnikow. Sdżesene krawy płacżachu 260—590 hr., hnżesene jałoży 220 hr. hacż 490 hr., próśnichi, stót k wjasanju a ke kormjenju 40—48 hr. wo zentnaru żiweje wahi. Wubrany rjany kót bě hischcże drohi. Wiki bźchu mérne.

Wiki wužitkowcho skotu sandżenu hrjedu w Leer w raniscej Frieschej.

Pschihnachi bźchu 432 howjadow. Młode dóżki a hnżesene krawy płacżachu:

1. kajscże	650—800 hr.
2. kajscże	500—625 hr.
3. kajscże	400—475 hr.
Sdżesene jałoży	350—650 hr.
Lżne bycżki	300—700 hr.
Połżtne bycżki a cżelcżki a lżne a dwólżtne próśnicki	225—450 hr.
Dwójnjedżelske cżelata	30—60 hr.

Na wikach bě wscho hromadże 249 schtuk drobnego kotu. Wone płacżachu:

Prošata	12—16 hr.
Libjaki	30—50 hr.
Wowzy	30—45 hr.
Jehnjata	12—20 hr.

Wiki trochu slazachu.

Wiki sandżenu hrjedu we Slym Komorowje.

Butra 2 hr., jeja 10 pj., kwótkaty kał 75 pj., hromat 70—120 pj., bórny 7 pj., hotowej kżeżk 5—10 pj., kożmaczki 30 pf., mlź 1,60 hr.

Statna banka je diskont (to rżka dań) ſ 5 proz. na 6 powyschiła. S tym budże pschihotaw wukrajneho kapitala do Němskeje sajo wjetschi.

Na pschedań.

Krawa wyšokożuncżelna a jałożja, też wobcej na druhe howjadła wumjeni Exner w Wšej Wodzy, Howma dr. 17.

Khęża Gusta Lenik we Wuschidży, też pschenaja.

Kolo motorske a dwókolschaty ruczny wós w Lubiju, Fichtowa haża 101.

Wóz dżeżacy w Budyschinje, Sukelnischa haża 101l na prawo — Rožowa haża 111l na prawo — Haujenowa haża 9 delka na Lkwo — Zubelnika haża 10 delka na Lkwo — Lubijska drózha 28 jadni dom II.

Sofa w Hródku, Schlossbezirk 2.

Sdżno w Kulowje, Salowska dr. 8.

Wahnischcja (Herdy) Rümenapp w Hródku, Hrodowska haża 9.

Kolo motorske, Riedel w Dobruschi 35c — Klingšt we Budyschinje, Lopschiż haża 17 — w Porschizach 44.

Kalschżiki balkonowe w Hródku, Wischnjowa haleja 3.

Kurh 12 ſ khaponom w Budyschinje, Sahrodowa haża cżo. 1.

Kachle żelezne a elażowe w Biskopizach, Zyrkowiska haża cżo. 3.

Cżilla hońtwinska, klarineta a 7 wulkich huż w Hornim Wujezdże 9.

Sćoma, 150 zent., rżana a howżna, knježi dwór we Luchi.

Krowa wyšokożuncżelna na Hórach 34 pola Wojerez.

Wós dżeżacy we Wojerezach, Selena haża 15.

Khęża ſ 2 pastwontaj we Wojerezach. Dasche wukasuja we Wojerezach, Dolha haża 19.

Pschihlajacej pytaja:

Jutrownu hołzu, Spiller w Wšej Wodzy, Shorjelska haża 11.

Pohonca za mlokowcho, knježi dwór w Wšej p. Kamjenza.

Kowarstwo, Pfannenstein we Wutkim Bukowje p. Hródka.

Gwark w Wodzschinje, Hawarskeho haża 51.

Dżelacżerki Grellchel w Hródku, Sahrodcowa haża 8.

Hołzu do domu, Vogel w Hródku, na Torhoschcżu 9.

Pohonca do ralarstwa, pschaš Cżech we Wóhborku.

Domownika, hoscżenz „Sloty law“ we Wojerezach.

Murjerjow, Hladi w Bezdżelu.

Hołzu do domu, Garms, fahrobnik we Wojerezach — Radna winza we Wojerezach — knježi dwór w Schcżelezy — Zaangelka w Lubiju, Wóhborkska dr. 191.

Sandżischy na pschepadowanje:

Dożerjeż we Budworju, hlusczacy Jakubej Wikej, na hudnischwje w Kamjenzu, schwórik 28. 7. dop. w 9 hodź. Leżownosć je nimale 1órz wulka, twarjenja ſ 22 700 hr. do wopalneje pokładnje sapisane.

Khęża leżaca w sahrdlenischezu pola Kamjenza, ſ 9200 hriwnow do wopalneje pokładnje sapisana a Alfredej Bertramej w Kamjenzu słuschaza, schwórik 25. 8. dop. w 9 hodź. na hudnischwje w Kamjenzu.

pódsdżelu 13. junija 1927

w Lejnje pola Kamjenza: Sofa, blido, motor 4½ PS — kuzy lenda za pschiw. w 1 hodź w tanunym hoscżenzu;

w Korczinje pschiw. w 12 hodź. w hoscżenzu: hońtwinska tiścżba;

w Kulowje pop. w 2 hodź. w hoscżenzu „K 3 krónam“: Zonjazej koleji, konjcj, pjenieżny kamor, zentrifuga, 3 schijoze maschiny, polża, wschelake mebje a cżołm;

w Dubrjenku pop. w 5 hodź. w hoscżenzu: Zonjazej koleji, 3 konjaze hecża, komotaj, gnjawa, hospodarskej wojaj, zentrifuga, wschelake mebje.

w Bukowje pola Wojerez dop. w 10 hodź. w hoscżenzu: Symili wobleż;

we Wutkich Sokarach dop. w 11 hodź. w hoscżenzu pschi żyrkwi: zentrifuga.

Skrowe depeše.

Produktowe witi w Barlinje dżensa dop. ¾11 hodź.:
Witi žu mérne, w płacżišnach žaneho pschemjenjenja.
Dop. ¾12 hodź.: Kaž psched hodżinu.

Płacżiny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wobżowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płacżiny po złotej hriwnje.

	10. 6.	9. 6.		10. 6.	9. 6.
Pšenica	305-308	305-308	buny	21-22,00	20-22,00
rožka	280-282	280 282	woka	22-24,50	21-24,00
nal. jećmjeń	241-275	239-273	módre łupiny	14-15,75	14-15,75
nazy. jećmjeń	—	—	żołte łupiny	16-17,50	16-17,50
wowa	254-260	253-259	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	194-196	194-197	raps. wosušk	16,00	16,00
pšenš muka	38-39,50	37-39,50	lany wosušk	20-20,70	20-2,60
rżana muka	36-38,25	36-38,25	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	15,75	16,00	bórnj. kruski	34-34,20	34-34,20
rżane „	18,50	18,50	syno, 50 kg	2,35-2,65	2,50-2,95
raps	—	—	rżana sloma	1,70-1,95	1,8-2,05
rane symjo	—	—	pschč. „	1,00-1,40	1,10-1,50
hróch	27-30,00	27-30,00	wowsna „	0,90-1,15	0,95-1,20
pjeluski	20-22,00	20-22,00	jeċna „	0,90-1,15	0,95-1,20

Drježdżánska burza.

Pšenica	300-305	bórnjace kruški	34,00-34,50
rožka	272-277	pšenč. wotruby	14,20-15,00
nalétni jećmjeń	270-285	rżane wotruby	16,70-18,20
nazymsk. jećmjeń	245-270	pšenična muka	50,00-52,00
wows	270-275	rżana muka	43,00-44,50
čerwjeny dżećel	230-240	woka	28,00-29,50
raps	—	pjeluški	28,50-29,50
kukurica (Mais)	193-198	hróch	33,00-37,00
suche truhančki	14-14,75	cokrowe trub.	19,00-21,00

Wićne płacżiny štwórtk 9. VI. Wšo po złotej hriwnje

	w Kamjenzu za 1 centn	w Lubiju za 1 centn.
Pšenica	14,20—14,50	14,00—15,00
Rožka	13,20—13,40	12,90—13,70
Jećmjeń	12,00—13,00	12,00—13,40
Wows	13,00—13,50	12,25—13,25
Syno	3,25—3,70	3,50—4,50
Sloma z maš. młóc.	2,25—2,75	1,80—2,10
Sloma k zasłanju	2,75—3,00	
Sloma z ruku młócena	3,00—3,75	2,25—2,75
Bórny pola ratarja, nowe	5,00—6,00	5,00—6,00
„ hač na żeleznicu	—	—
Butra	1,90—2,00	0,95—1,10
Jeja	0,09—0,10	0,10—0,11
Pšenčno wotruby	—	8,25—8,60
Rżane wotruby	—	8,50—9,00
Pšenična muka	—	23,00—24,00
Rżana muka	—	20,75—21,50
Prosata, wulke	—	—
„ srénje	16—21	—
„ małe	—	—

Drobnowikowanske płacżiny w Budyšinje,

11. junija 1927 po hamtskim postajenju.
Wšo płacżiny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniše. płacżiny hr.	najwyš. płacżiny hr.
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	1,80	2,40
Cżelace mjaso	1 „	2,40	2,80
Skopjace mjaso	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,70	2,40
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,40	3,20
Pšeńcna muka	1 „	0,52	0,62
Rżana muka	1 „	0,44	0,50
Khlěb	1 „	0,37	0,40
Jédżne bórny	1 „	0,14	0,16
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	1,80	2,00
Sušeny požc	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lt.	—	0,26
Jédżna butra	1 kg	3,80	4,40
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	1 kwka	0,10	0,11
Jédżne buny	1 kg	0,40	0,60
Cokor, drobny	1 „	—	0,80
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj tepj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,20

Serbskim spěwarjam!

13. julija t. l. wotmėje so při składnosći internacionalneje wustajeńcy „Die Musik im Leben der Völker“ w Frankobrodże (Frankfurt) n. M. też

serbski koncert.

K tomu trjebam někotrych najlěpšich spěwarjow, žónskich a mužskich. Štóž chce so wobdźělić, njech mi hnydom swoju adresu pósćele. Jězba z khwatakom (54 hr.) budże zarunana a nóclěh też. Też druzy niespěwarjo mógeja so wobdźělić a njech mi to hnydom wozjewja. Při wjetšim wobdźělenju so jězba wo 25% poniži.

Potajkim ma kóždy składnosć, za tuńši pjenjez do tamnišeje krajiny dojěć a sebi najprjódcy rjane a wulke město Frankobrod z tutej wulkotnej zajimawej wustajeńcu wobhladać. Ducy po puću domoj widźimy wulku rěku Rhyn (Rhein) a móžemy też druhe wažne městnosće, n. př. Wartburg, Weimar atd., wopytać. — Pućowanski plan wozjewju hakle, hdyž je liścina wobdźělnikow hotowa. — Čas khwata, rozsudźće so, prošu, hnydom.

Drježdżany (Feldherrnstr. 6 II), 26. V. 1927.

Bjarn. Krawc (-Schneider),
kral. hudźbny direktaŕ.

Khori njezadwčlujće!

Přindźće ke mni

k přepytowanja

a přinjesće też hišće bleńku rańšeje moče sobu, kotruž so wě mojim laboratorija w Zeitzu chemiscy a mikroskopiscy přepytuje.

Wočowa diagnoza

tak daloko hač je tasama wědomostnje připóznata. Zaběrna so hišo 25 lět ze wšitkimi hišće hojacymi khorosćemi z biochemiju, naturskim hojenjom a homöopatiju.

Rěčne hodźiny su nětko póndźelu popołdnju wot 3—7 hodź. a wutoru dopołdnja wot 8—½12 hodźin w Budyšinje na Biemarckowej dróze 7 II pola Lehmanna, a potom porjadnje kóžde 2 njedźeli, też hdyž w „Serb. Nowinach“ njestej.

Paul Bohn, naturski hojeŕ.

Młode rańšo-pruske wysokosućelne
krowy a krowy zcelatami ma na předań
Krems we Wukrańčcach.

Kupowanje a předawanje kubłow

wšěch družin, kaž też **wobstaranje hypothekow** w kóždej wysokosći po přihódnych danjach wobstaratej prawje a spěšnje bjez žaneho dopředkapłaćenja. — **Thieme & Grobe,** ležomnosće a hypotheki wobstaranska centrala **Kamjenc,** Bönischplatz 4, Złota hora. Telefon čo. 193.

Wosebity wobkhod

za
nawočnicy, šciparje, (Klemmer)
dalokowidy atd.

Specialist
nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

W Budyšinje na Seminarskej dróze 5.

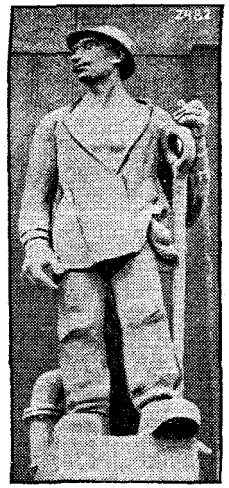
Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serb. knihańi“ w Budyšinje skaža. Wukhadża mósačnje a płaći štwórćletnje 2,50 hr.

Postawy w domje hórnikow w Morawskej Ostrawje.

Hewer (Häuer)

Paleŕ kotła

Paleŕ kotła

Hórnik

Prěni pschedstajerjo a pschedstajerli ſtawneje cžěſleje hry „Pſchedana njewěſta“.

Nan čzyſche prénje twiſchnje ſcheſtpacź. Hdje jenoż wón je?

Wuhódanje hódańcžka w tydženſchim cžiſle: Wobroćź wobraś na praiwo. Pſcheczel ſtupa mjes cžotmom a wjeſtkom.

Hódańcžko.

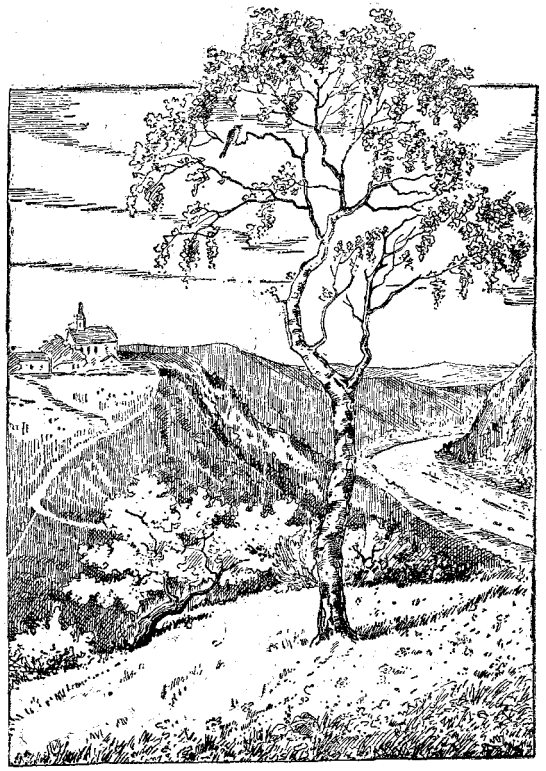
Zalta ma je cžěſtowe; na nohaś ju koſcžake;
Wojak ma je ſ wokoja; macź je twori wot žydra

Wuhódanje hódańcžka w tydženſchim cžiſle:
Hórſki lenczk (ſtyſknjwe ſelo).

Naš čas we wobrazach

Čo. 23 | W Budyšinje, 11. junija 1927 | 3. lětnik

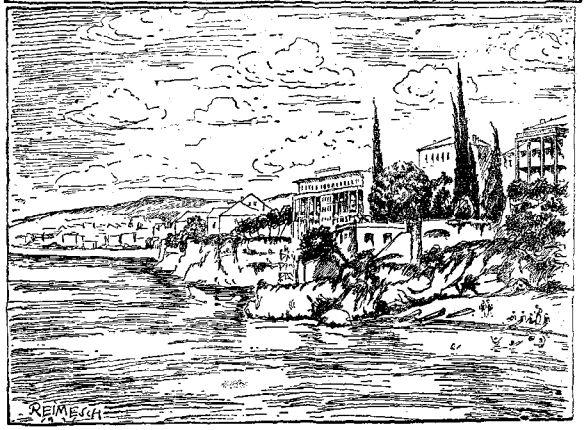
A pschińdze ſ rózicžkami
K nam měódne naléczo —
O, ptaczki, tehdy ſ wami
Tu wyſka, ſpěwa wſcho.

Nětk błyſchiſch „ſ próchа ſtawa“,
Nětk „tam pſchi roſpuczu“
Nětk „dobra nóz“ ſo dawa
Pod běłej bréſyczku.

Nóz je a měžaczk ſwěcži,
A lipa ſatcžěwa;
O, kajſu radoſcź ſticži
Tam reja wjeczorna.

Hdyž ſynki tarakawa
A huſle ſpěwaju;
Schto wyſchiſchu radoſcź dawa
Sa měódnu wutrobu?

Sŏlónčna Dalmazija.

Pschi brjoły Jadranskeho abo Adriatiskeho morja leża kraje naschich słowjanskich bratrow. Tu łydła słahi łame pr. *pomjenowanju nam* łużiskim Serbam najbliżschi. Ssu to słahi balkanskich a chorwatskich Serbow. Runje napschećo Italiji je jich domisno. Pornjo Italiskej, alewot Jadranskeho morja k ranju leży Dalmazijo. S cżażami jathadżeja tam terhaze a lodoje wětry. Tola w dolinach rostu palmy, srawja zitrony a słote jabłuczka. S strajnje jelenych schtomow schczipaja łżódne figi. Se żwoschich polow żnéja wob lěto dwójzy běrny. Na winizach rosce wohnjate wino. Nas horow a krajiny je krutu a hordosiny. Tajzy su też jeje kłowjanzy wobydlerjo. Dalmatinoje su wutwokani jako najlepschi wojazy żwěto. Jakostna żwěkowa wójna najżurowischo sathadżesche w krajach naschich słowjanskich bratrow na Balkanje. A tola běchu balkanszy Serbja cżi, totsiż s lamstej khrobłoscżu frontu w Mazedoniji rosmalichu a tak wójnu wopranwdże rossudżichu. Dżenża su sjednoczeni we wulkim stacże, do kotreżoż Dalmazijsa łżuscha. Wotrosczaza mkodżina, wosheże inteligenza, kori so ja mózny stat Balkanskich Sskowjanow.

Wobrasaj:
1. Kupa Rali.
2. Hosćenz Jadran.

Pojerski dom w Emsiskim kupjelach.

Sswětoznate su kupjele we Emsu pschi rězy Lahnje we Wiesbadenskim wokrjeżu. Tam se semje so żórlaza woda ma wożebitu hojeżku móz. Wone łkuscheja łobu do najstarschich a najżkawnischich nascheje Europy. Woda so něhdże 35—46 stopjeńkow Celsija cżopła se semje żórli. Wona na żeleń seżkodżuje a ma wulku howjazu móz. Wożebje nakożuja kupanje w njej a jeje picże pschi sthorzenju dychanow. Hižo stari Romjenjo tute kupjele znajachu, tu wustrowjenjo pytajo. Se semje druhdy romske pjenjesy a druhe dopomnjenki na pschebywanje Romjenjow se semje rydja. Wurychu też założli stareho romskeho hroda. *Na dnju 13. julija 1870* mésesche pruski kral a poschdżischi kéżor Wilhelm I. ważne rosrěcżowonje s franzowskim wotpóżkanzom Benedetti. Wobaj so dorěcżeschtaj. — Bismarck pak pschemény tekst depesche, dokelż wójnu pytasche. Nasch wobras nam tutón dom pschedstaja.

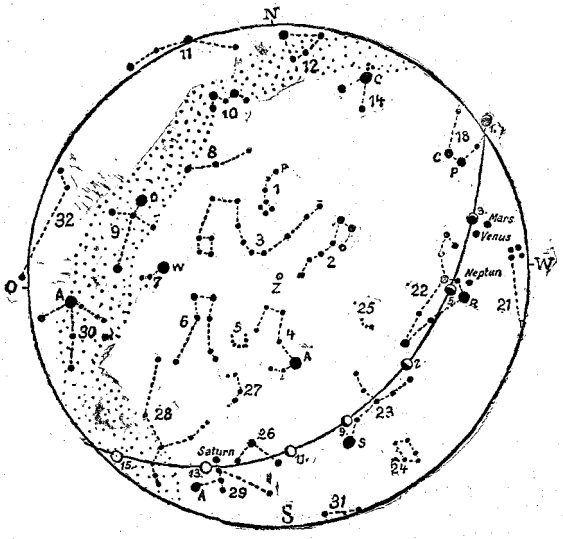
K wobrasej na lěwo:

Knjeni **Corlett Ajrby** pschedżydka żónskeho swjaska wojowazeho sa żónske prawa.

K wobrasej na prawo:

Postawa **Antona Dwořaka** ßkawneho cżeskeho składnika a hudżownika.

Hwězdna khartka na mjezu junij.

jedwjedź (Bär)
P = polarna abo ſewjerna.
to rěka połnożna hwězda.
2. Wulki mjedwjedź
3. Smij 4. Cżołmaj
A = **Arktur.**
5. Króna.
6. Herkules
7. Warnyo, (Leier)
W = **Wega**
8. Cepheus
9. Kołb (Schwan)
D = **Deneb.**
10. Cassiopeja
11. Andromeda
12. Perseus
14. Wójnik (Fuhrmann)
C = **Capella.**
18. Dwójnikaj.
C = **Castor** P = **Pollux**
21. Wódny had
22. Raw
R = **Regulus.**
23. Knjeżna
S = **Spica.**
24. Rapak.
25. Berenizyne włoßy
26. Waha 27. Had
28. Noschcr hadowy
29. Skorpion
A = **Antares.**
30. Worjoł
A = **Atair.**
31. Centaur
32. Pegajus
Z = **Zenit.**
Planety abo thodżaze hwězdy: Venus, Marś, Saturn a Neptun.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čiśći Smolerjec knihićišćarnja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinju. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 135 — Budyšin — Pondźelu, 13. junija 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Hudźbne zbatrenje.

Wotewrjenje „hudźbineho lěća“ w Frankfurcu nad Mohanom je žo politiski podawk sćinił. Ssylny njesapomnity sacśišćiwy franzowski minister ludoweho rozwucenja **Herriot** je swojej rěcu sawostaji, kotruž je Schillerowymi žłowami skónčił: „Wšichitzy ludźo budźa bratrja! Sjednoćenje so milijony! Zyły zwět budź wotchłanuł!“ W łožach pośłuchacu Stresemann, Vandervelde, Hunsmans I a sastupjerjo Awstriskeje, Pólskeje, Schwajcarskeje, Italskeje, Czěskosłowakskeje a Madźarskeje.

Sastupjerjow europiskich statow powitawschi žo němski swonkowny minister dr. **Stresemann** na stronu wumjelskeje kritiki swěri. Wón wobzarnowasche, so cžornoschi rhythmus nad harmoniju dobywa. Dyrbimy tule „bubinowarišku tśełeńcu“ na nasche cžuwy wotpokazać a sašo duschinu zwjatocžnu hodźinu pytać, s kotrejž najwjetsche wuthadźa, schtož je žo stworiło.

Krótke powitańše rjekowa w mjenje pruskeho knjeźerstwa min. dr. **Becker** porěcža. Wón na žłowo grichiskeho mudreho Platona spomni: Wschemèni-li so hudźba potom je stat pschemèni.“ Wumělc budź s měschnikom, jenje njejsmě wón je sastojnikom wumělstwa być. Tónle Frankfurtiski hudźbny zwjedźeń budź prénja wulka manifestazija pschirunowaweje hudźbneje wědomosće a dobre pschedstajmjo pschichodneje Frankfurtskeje wyšokeje hudźbneje schule, kotraž smjeje swojoraznje wobsebite formy.

Potom Herriot, s dołhotrajacym pschikleskanjom powitany, na jewischcžo stupi. Wón franzowski rěcžesche, jenož tu a taki někotre žady němski wobsetkowje. Franzowske knjeźerstwo je rad pscheproschenje na wutku Frankfurtiska manifestazija pschijała, kotraž je wopramdźe internazionalna a w znamjenju genija, kotrjž je se Frankfurta wusčhoł, steji a je žo genius zyłeho cžłowjestwa sćinił.

Njesłyny do Frankfurta jako wuzwiwarjo pschiskli, ale s **khutnej wolu**, hudźbu hódny instrument měra sćinić. —

Hudźba je internazionalna, tola so bychmy wopramdźe **internazionalni** byli, dyrbimy najprjódy nazionalni być, Herriot pschi žołnym pschikleskanju praji. Słónčnje tola wo to dźe, so wumělc, s krwje swojeho ludu žo narodźiwschi, na swojej semi stejo a s njeho rosco, rěcž swojeho ludu rěcži. Ale hudźba a wumělstwo stej wobdźenstwo cžłowjekow, a kaž žo na jene waschnje cžerpi a płacže, tak je tež jena wopramdźita hudźba zyłeho cžłowjestwa.

Herriot žwoju rěcž słónczi s rěcžu, so by tola Frankfurtske wuhotowanje skutki měra, najwyschscheje formy cžłowjeskeje kultury, spěchowało.

Po Herriocje belgiski minister Hujsmans, sastupjerjo Madźarskeje, Pólskeje, Italskeje, Czěskosłowakskeje a Awstriskeje rěcžachu.

Na tónle Frankfurtiski hudźbny zwjedźeń žu tež kuźiśy Serbjo pscheprošcheni. Woni pod wodźenjom knjeza hudźbneho direktora Krawza někotre serbske ludowe spěwy pschednjesu.

Wjesdźelośći w Němskej dale woteběra.

Ličba dźěłoneměrjerjow je žo w mesji dale smjenschiła a to wo 94 000 to je 12,6 prozenta. Ličba dostawarjow hłowneho podpjery je na 649000 spadła, ličba dostawarjow pschirażka ł 835 000 na 727 000.

Rozprawa Parkera Gilberta.

Parijski „Temps“ pschipowěda, so žo rosprawa generalneho agenta sa wotschkodźenske płacženje Němskeje, Parkera Gilberta, wo wuwjedźenju Dawesoweho plana w poślednich dźewjecz měśacach tśeceho léta pschichodnu pódźelu wojjewi. Kaž „Temps“ shoni, so tale rosprawa niz jenoż na to njesamjesuje, swjesćiwcy, so je Němska wot 1. septembra 1914 žwoje **winowatosće porjadnje a dopołnje dopjelnika.** Rosprawa tón trócy też hospodarske a finanzne połoženje Němskeje nadrobnje rosłoža a budźe žo wobsebje s dołhodami s monopolom (złow piwa, alkohola, cukra a tobaka) saběracy, kotreż je Němska jako cžasu data.

Zalcskeho rozrěčenje z Briandom.

Pólskeho znowkomnego ministra Zaleśkeho je žobotu ministerski president Poincare pschijał. Kaž je schpiceho, je žo mjes nimaj 130 pólskej pozcžonzy pola amerikanskich bankow jednało.

W rosrěcžowanju s nominarjemi je žo Zaleski khětro wobhladnimje wo praschenju němskich raišskich twjerdźiznow wuprajił. Po jeho nahladze by Němska dyrbjała žama najwjetschi sajim na pośledniej kontrolli měcz, so njeby žo dało, so ma něschto potajcz. **„Jeli so pak žo Němska japowědnje, mènju, so nicžo druheho njewubudże, dyžli Swjast Ludow wo investigaziju prožyc.“** Sewak žu pocžahi mjes Němskej a Pólskej sašo zyle normalne. Jednanje wo witowanišćim rěcženju drje cžežko a pomalku do prédka du, dokelž žo němšzy wulkoležomnoscžerjo dale pschecžiwjeja, dowos pólskich ratarskich wuplodow pschipuschcžeja. Tola je nadźija na dojednanje, dokelž ma němska industrija wulki sajim sa to, so by mohła sašo žwoje wudźełki w Pólskej wotbyć.

Zyle nadrobnje potom Saleśti wo słónzowanju ruskeho pósłanza we Warschawje rěcžesche. Pólska tole mordarstwo cžim bóle wobsaruje, dokelž je Wojkow sprawnje sa sjednanje mjes Ruskej a Pólskej dźěłał. **Pólska njemože žo sa mordarstwo samolwita sćinić, dokelž staj mordar a słónzowany Rušaj, a dokelž je žo pósłanz pschejo sapowědźił, wožebite polizajste schkitanje pschijeć. Morderja na žadyn pad Ruskej njewudadźa, ale pólski žud jeho wotkudźi. Hdy bychu jeho pscheď wožebity žud stajili, bychu jeho mohli k žmjerzi sasudźić.**

W tutym padze bychu jeho satšélili. S rédka pak žo stawa, so w Pólskej małoletneho k žmjerzi sasudźa. **Bolschewiske pósłanstwo we Warschawje może žłebi zadaci, so žo jemu wunoschk pschepytanja wojjewi, pscheprytanje žamo pak je potajne.** Pólske knjeźerstwo je pak pschepytanje njewocžakawschi, wotschkodźenku sumu sa Wojkowowu žwójbu pschijewolilo, a je žo w tymle nastupanju po pschikładze Schwajcarskeje skóžiło.

Wo wotprawjenju 20 jatych w Mоskwje njeje žo Saleśti wuprajił, dokelž žo nocže do znutskowneje politiki bolschewitskeje Rusteje mšcžeć. Minister jenož praji, so tónle połopt satrascheńja wobsaruje. Saleśti njewěri, so ma bolschewiska Ruska s tymle satraschenjom druhe wotpohladu.

Wotmołwa Moskowskich bolšewikow na Pólsku.

W ruskej wotmołwje na notu pólskeho knjeźerstwa ł 19. junija ruske knjeźerstwo je spokojenjom wuras wobzarowanja pólskeho knjeźerstwa ł pschicžinu Wojtowoweho słónzowanja na wědomje bjerje, praji pak, so žo wono nima jako wožobinski skutk błudneho wobhladacz. Wono ma wjele dopokasow, so pólske autority organisazije a wožoby, pschecžiwo bolschewiskiemu knjeźerstwu wojowaze, cžerpja a je w někotrych padach porjadnje podpjeraju. W bliźschim cžasu žo pólskemu knjeźerstwu nječho materiala k temule praschenju pschedpokoži. Dale je žo swjesćiło, so je mordar ł pólskim statnym pschiślušchnikom. Bolschewiske knjeźerstwo wocžakuje, so sastupjerja pólskeho knjeźerstwa k wobhódźenju pschi pschepytanju a prozeżu pschipuschcža. Dale bolschewiske knjeźerstwo žada, so pólske knjeźerstwo organisazije a wožoby, kotreż pschecžiwo bolschewiskiemu knjeźerstwu wojuja, nuluje, žwoju bołkawosć w pólskim kraju sastajicz a je ł Pólskeje wupokasa. Bolschewiske knjeźerstwo wocžakuje, so pólske knjeźerstwo jemu bjes komdźenja wotpowiedazu wotmołwu da.

Dalsche wotprawjenja w Ruskej.

Po powěścjach ł Blogowěschcženska fu tam pjecz žobustawow organisazijow, kotreż pschecžiwo bolschewikam wojuja, satšélicz dali. Wotprawjenych winowachu, so žu po namołwjenju wulkowjercha Nikolaja Nikolajewicža monarchistiśku agitazju mjes kosakami dźěkali a pschecžiwo bolschewiskiemu knjeźerstwu schkrakali. Też we Cželjabinšku fu nětko dwaj ruskaj a ł Tiflisa powě, so žu tam pschecžiwnikow bolschewitskeho knjeźerstwa wotprawili.

Tez attentat w Kownje wotmyslany?

Litewska politiska polizija je tajne powěšcže dostała, so je wotmyślene, Na ruske pósłanstwo w Kownje attentat sćinicz. Ministrojo fu žo wo tym rosprajili a wobsamtli, pośtynjene schkitanje ruskeho pósłanstwa organisowacz.

Statny president Ssmetona je ruskeho pósłanza sa Litwu, Arojewa, ł wožebitymi cžesćemi powitał. Jako pschewod pscheď pósłanzowym automobilom a sa nim wotdźelenje husarow jědachu, mjes tym so bě žo pscheď Hrodom statneho presidenta cžežna kompagnija pośtajiła. Pschi pschijimanju běschtaj ministerski president profesor Woldemaras a schef politiskeho departementa we litawskim ministerstwje pschitomnaj.

Winsku univerzitu zawrjeli.

We Winjej universcze je pjatk wjecžor w małej žwjedźenskej sali, hdźež bě pschedwidnoschk sozialistiskich studentow, k pukam ł němskimi ludowymi studentami doschło. Pschi tym žu wschelakich studentow cžežko na hłowje ranili, někotri žu žebi mosłyn sschabnuli. Hdyž bě žo pschedwidnoschk ledma sapocžał, hakenkreuzlerjo wokachu: „Židja won!“ Někotri hakenkreuzlerjo žo do socialistiskich studentow dachu, so bychu jich nabili. Słónczne hakenkreuzlerow, kotrež běchu w mjesischinje, je sale wuczišćeschcžu. Mjes tym běchu hakenkreuzlerjo pożyknjenje dostali. Nětkdże sto hakenkreuzlerow žo je sadnimi durjemi do universitu puschczi. Běchu ł kamjenjemi, klijemi a sabijakami wobronjeni. Naita bijeńca, pschi kotrejž žo na woběmaj stronomaj někotri sranichu. Słónczenje dyrbjachu socialistiśaj studentoju zosacz. So bychu žo njemerny njewospjetowale, je žo universita hacz na dalsche sawrjeła.

Namjesny pschirad pola Ventimiglie.

Italska wyschnosć je sajaziśiskeho wojała, kotryž je pjatk do franzowskeho cžaja, mjesu pschejedźazeho, tšélał, k aresteju na ístawczi dnjow, sasudźił. Wojak je prajił, so je widźał, so stej dwě wožobje ł cžaja wutkupiłej, a so je měnił, so chcetej žo bjes prawa do Italskeje picheżmykacz. Teho dla je tšélał.

Malajski komplott w Hollandskej.

Wobydlenja malajskich studentow w Haagu a w Leydenje pschepytajo, je polizija hromadu rukopisow, dwě pitšanjkej maschinje a někotre natykane revolwery sebrała. Hacz dotal njeje nikoho sajeła. Hłowneho podhladneho ruskeho Hattu, njejsu móhli hacz dotal nadeńcz. Sapschimli, kotreż ma hacz dotal polizija, na to pokasuja, so žo ł Hollandskeje nowy revoluzionarny dźěl w Hollandskej Indiskej (Jawje, Borneu, Sumatrje a Celebesu) pschihotuje. Polizija nowinarjam hakle nadrobnischi rosprawu poda, hdyž budźa malajske pitšma wuczitane. W Haagu žebi myšla, so majlajski komplott ł Moskwy žwoje pschikazy dostawa a so ruscy **bolschewikojo** we Haagu žwojich agentow wudźerżuja. Wyschnosć tukaju też na pólskanjstwo jeneje wukrajneje mozy w Haagu. Wot někotreho cžasa polizija tole pólskanjstwowe twarjenje a pólskanjzowe privatne wobydlenje wobkedźuje. Jeli so žo tukanje hollandskeje polizije jako wérne wupokaże, śmeje tale należnosć hischcže tšélre sćežki.

Wójna w Chinje.

Połodnische wójska k Pekingej postupuja.

Kaž „Chicago Tribune“ ł Pekinga powě, maju tam **dobrycze połodnischeho wójska sa dopołne.** Wocžakuje žo, so nazionalistojo žwoje hłowne město do Pekinga pschepołoża a tam wopramdźite nakhwilne knjeźerstwo postaja, hacz žo ludowa shromadźizna powoła. Rosdźěl měnjenjow mjes Hankowom a Nankingom žo pjecza šibi, kaž bórzy Cžangtsiolin revoluzionarnej thorhoji nad Pekingom smahowacz da a Sunyatsenowe sadawy pschipósnaje. —

„Timesowy“ sastupjeł w Shanghaiu je pjecza ł wěstego žórła shonik, so je **Hankawske knjeźerstwo wobsamkło**, žo wot **Borodina a druhich Ruzow wuńwobodźicz.** „Times“ dale ł Parijskich žórkow powědźa, so wojeśiti radźicźeł Kantonskeho knjeźerstwa, general Galent, zyła Galent njerčka, ale Blücher a so je potomnik němskeho półn. marschalla ł wuńwobodźerskich wójnow. So Galent po prawom Blücher rčka, je žo ł pismow, pschi pschepytanju twarjenow ruskeho pósłanstwa w Pekingu sebranych, swjesćiło. Blücher je w lécze 1909 do Orenburga pschischoł a je žo tam se žwojej wustojnoscžu wunamjenił. W lécze 1921 je tutón muž, kotryž sawěscže njeje kommunist, ale internazionalnu dyrdomdejnik, we Chinje wujewił.

*

Połodnische wójsko je nětko mjesy Kiangsuskeje provinzy pschekrocžiło a žo do Schantungskeje provinzy dobyło. Pjatk je wono město Tangczjen pschi Tientšinsko-Pukawskej żelesnizy dobyło. Połodnjone wójsko, kotreż je we wulkim njeporjedźe, žo połodnischemu wójsku jenož tšabje napschecžo staja.

600 milijonow dollarow pšezbytka.

Pschi składnoscži lětneho połoženja farjadnitšich wyschnoscžow, swjatkowcho knjeźerstwa we Washingtonje je president Coolidge pjatk wjecžor wo sašadach pschi

statnych dolhodach a wudawkach rěčał. Praji, **so je hižo nětkole ja běžne fiskalne lěto pschesbytk 500 miljonow dollarow swěsčeny. Pschesbytk pschihodneho lěta ho na 338 miljonow dollarow wobliča.** Njedźiwajcy tehodla president też dale k słutniwosći napomina, pschetož snutskowny dołh a dawkowa cjeża dyrbja ho po możnosći snižić. President w tymle swišu na to dopomina, so franzowske dołhowe srěčenje hišće pschesno njeje potwjerdźene, a so ho snutskowny dołh njemóže w tej měrje wotpłaćić, kaž je ho wočakało. S tehodla je spóznał, so zhebi knježerstwo na to njepomyślí, swojim dołžnikam něschto i jich dołha ipuścić. Direktor statnych dołhow a wudawkow Lord, kotryž po Coolidgu rěčeše, ſ hišćicze wjetšim doraſom ſaſadu amerikanſkeje finanzneje politiki: Lutować! Lutować! Lutować! poručowaſche. **Amerikaniši nazionalny dołh je ho wot konca wójny wo 8 miljardow dollarow na 18½ miljona** dollarow pomjeńšił.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Póndźelu, 13. junija.

† 1884 Jan Arnošt Smoler — najstarniši Serb.
† 1904 wudowa po Juliusu Wjelanje w Slepom, 92-lětna, kotraž žada sebi jenož serbski pohrjeb.

Won z Budyšina staroserbskoh' jeho wjezu,
Za čornym wozom w dolhim rjedźe přewodźerjo
Du. Zrudźenych to našich Serbow zastupjerjo
Su, kotrychž hinjenju Wón stajił mócnu mjezu.

Won na Hrodźiško staroslawne Jeho wjezu,
Hdźež swobodnosće rozlamanej dokrwawjinjo
Spja, spać tam Wón też, nowej' swobodnosće zerja
Chce, prawy potomnik jich, w Bohu swojim Knjezu.

Česć morwemu ta posledńja je dokonjena.
Row zamka so. Skutk hórbski pak jeho žana
Móc ani smjerć też nihdy njezamknje do rowa.

Dóńž słónco skhadźa honam łužiskim a khowa
So, mjeno Smolerjowe w serbskem swojim budźe
Też na wšě wěki znate, žiwe, khwalbne budźe.
Cišinski.

*

— **Wo wjedrje.** Wječor we 7 hodź. thermometer wo dnjo +23. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer +4, thermometer w nozy pak +10. Wuhladny na mile dešćecyrkowanje. — Berlinska **wjedrotna** ra wulku nadźiju, so skónčnje cypole lěpne **wjedro** sastupi. Nižina ſ Biskayskeho ſaliwa je ho dale **ſe polnoc**y rošcherika. Runje wyšše naschich stron sekta ho ſ khłódnymi polnóčnymi powětrami. Mróčele roszpuschćichu ſo hobotu na wječor w žylnischim pochcza. Wječera jako žylnje maczuza kurjawa padawše. Schkleńza wischak hubjenje njestej a pokasnje khrje na rjane, ale mróčele nochcu ho rozcjahnyć. Natak by rjaneho žnowneho wjedra nusnje trjebał. — Jusle wutoru khłodza klónčko 3,39 hodź. a khowa ſo 8,21 hodź. Mšaczk khłodza wječor 7,28 hodź. a khowa ho rano 3,12 hodź.

— **Wječerawiska njedźela** je ſe ſwojim pokhmurjenym, kurjawojtym a maczatym wjedrom nałkotrenuzkuliž, kiž je ſwjatki domach wostał, wulkt abo wuhad ſkasyła. Slejtmy nětko hižom w najbliščich dnjach a njejšmy hišćcze ſtoro dożyła ničžo wo lěcu pytli. Hoščenzarjo na horach a w druhich wulčinischćach ſ tutym njelubym wjedrom wšo chěrro ſchkoduja. Tola tej měšćanczenjo rad khłódnym njedźelu hwitaja, so móhli ho po tydźenſkim dźele w fabrikach a kontorach cźerſtwjeho powětra nałyčkać. Burjo bychu nětko też rad słónczne wjedro wſali, khdyž ſyna ſażnyknja.

— **Paduschtwa na Tuchoricim pohrjebnischczu.** Ev.-lutherſki farſki hamt wotjewja: Na Tuchoricim pohrjebnischczu je ho bohużel wospjet ſtało, ſo ſu kwětti z rowow kradnyli. Na dnju Božeho ſpicze ſu nětko ſażnje wobkedźbowali, kat ſtej dwě holzy ſ 5. wotdźelenja hortenziju a pyschenički korb ſ nażadźanymi kerźażnymi kwětkami kradnyłej. Też mjenuje holzow ſtej ſnatej a ſ naležnoſczu ho dale ſaběramy. Kwětti ſu wšo hižom dawno ſażo na ſwojim měſtnje. Tele rjadki pak ſjawnoſczi wotzewjamy, ſo bychu ſo tajke wězy w pschichodze njeſtałe. Dohladowanje je hižom dawno pschiprawjene a my budźemy nuſowani, dalſche paduſchtwa hnydom ſtatnemu rěčnistwu wotſewiſcz.

— **Nosurana policija.** Schewiſcheho pomocznika, kiž dźěła nima, ſtajił popołnoc na Garbarſkej haſy widliſchcza ſajachu. Dyrbjachu jeho tehodla do měſčanſkeje khorownje dowjeſcz. — Tehownja do khorownje dowjeſchu wotkowanoho dźěłaczerja, kotrehož w nozy wokolo 11 hodź. na Khžarſkej dróży dla ſylneho wužiwanja alkohola wrjeſiny ſajachu. Młodeho muſkeho mužaczu jenoz ſ pomocu nětkotrych wutrobitych mužow najprjedy na policajſtu ſtrażu a wot tam do měſčanſkeje khorownje dowjeſcz. Wobaj transportaj wutwjedze dźěłaczerſka ſamaritka kolona.

— **Wotběranje wutkanjnych nowin.** Nowiny a cźaſopiſy, kotrež we wukraju wukhodźeja, ſmědźa ſtoſ ſnydom pola nakładnikow abo pola wonkownych nowinſkich agenturow ſkasaja, kotrěž dyrbja je pod frankowanej wobałku roſcheſcz, hačrunjež móhli je ſ póſtu pschihbuſchcho a tuńſcho dóſtacz. Tehodła na to pokaſujemy, ſo póſty ſkasańſi na nowiny a cźaſopiſy ſe ſcźěhowazych krajow pschijimuja: ſ Belgiſkeje, Danſkeje, Eſtonſkeje, Finſkeje, Franzoſkeje ſwobodneho měſta Gdańſka (Danzig), Jendźelſkeje, Italſkeje, Lotyſchſkeje, Litwiniſkeje i Memelſkej kraſiny, Luxemburgſkeje, Hollandſkeje, Norwegiſkeje, Auſtriſkeje a Lź Schwjedſkeje, Schwajzarſkeje, Cźěſkoſłowakiſkeje, Wuherſkeje a Sjednoczenych ſtatow Połnócnjeje Ameriki. So by kóždy nóſty był, ſo ſwoje wukrajne nowiny dóſtanje, ſo poruča, ſo by ju po możnoſczi hižom 14 dnjow, amerikanſke nowiny hižom ſnajmjeńſcha 4 wjedźele do cźaſa, hdyž ſapoczkuju wotběracz, ſkasaſ. Pola tych, kotrěž hižom wukrajne nowiny wotběraju, ſpěra póſta je prawym cźaſu pſched ſkónczenjom wotběraniſkeho cźaſa piſches wunoſchowazych liſtynoſcherjow.

— **Pakhroma je wudyrila** mjes howjaſym ſkotom kuježeho dwora w Drožkjin.

— **Němſke powětrowne towaſtwo (Luftchanſa) we haprcji.** Po ſdźělenju němſkeho powětrowneho towaſtwa ſu jeho wobkhodne lětadła, kotrež po lětaniſkim planje lětachu, 617 911 kilometrow pschekrałe. Pschewjeſe ſu 5568 puczowazych, 50 285 ſ. wocźoſkow, 33 809 ſ. twarow a 19 127 półtowych pokhſkow a nowinow. S tuteje roſtrawy widźimy, kak ho lětaſtwo tež w Němſkej pschoſpo bóle połsbuje.

S **Worszowa.** Dla naſtupowanja na Worszyniſkich honach ſtej ſawjeſcz: Sjawny puczk ſ Budyſchſko-Wótpoſorſkeje dróhi do Stanez 14. a 15. t. m. a ſjawny puczk ſ Budyſchſko-Wótpoſorſkeje dróhi do Drožkjin 15. a 16. t. m.

S **Małeſchcz.** Porjadnje naſcha jednota „Sſokol" pſched ſchěſtym ſjawnoſczu wuſtupuje, ſo by pokaſała, schto ſu w njeſproſnilowem ſwunczowanju dokonjeli. S kóždym wuſtupjenjom wjdźimy nowy poſtup. Wječera ſako pſchekłapi naſ jednota ſ krażnje poradźenym ſkupinami najmłódſcheho dorosta. Wſchitcy ſtari a młodſi ſchmuju pſchikłeſkowachu, ſako žylne wotdźelenje Sendźiz Zuzli wopuſchczi. S wutrobu radowachu ho wſchitcy na ſróſtnymi poſtawami naſchich najmłódſchich. Na nimi bě widźeſcz, ſo ho rad podwoluja krutej ſokoliſcej diſzipliniže. Potom pſchedwjedowachu nam ſtarſchi Sſokoliſo ſwoje wunjeſelſtwo na prěſkuſchu a bradłach. Se wſchěch pſchedwjedźenjow bě ſpóſnacz, ſo ſu ſu ſaſiwili do ſokoliſcheje cźěłowuczowanja, a ſo ſu ſwaja hižo na wobcźežniſche a nimo **měry** napinaze wobroty a ſahibowanja. Schtož nam naczołnik bratr Kern na prěſkuſchu pſchedwjedźe, bě wjazy hacź wobhdźiwanja hodne. S tajkimi wuſtupami, **kaž** wječera **wobkadachmy**, móže ho naſcha jednota pſched najſchěrſchej ſjawnoſczu widźecz dacź. Nadźejemy wulkeho wulkhwalowanja. To by bylo pſchecźiwo ſokoliſkej ſaſadze. Sſokol njehlada niz dźaka, niz khwały. Wjeſelemy ho hižo na wulki ſtatny ſwjedźeń w Bożej ſwótrźe, nam wječera pſchijowědźeny, ſe ſtrony wodźazeho naczołnika. Sſwojim cźěłowuczowanſkim pſchedstajenjam dodachu Sſokolſo a Sſokolki mały žorcźik: „Błaſnjeńj w prěnim poſthodźe." Kruch porodło na žerbſkim jewiſchczu wohladamy. Pſchedſtajenje bě taż do jenoho kruha ſlate. Žiwje a ſ połnym dorosſumjenjom pſchedſtajowachu ſwoje hłowne róle tak, ſo ſtónczuje pſchihłowarjo wérjachu do ſłokaſnjenja w błaſnjerju. Naſchej młodźinje hudźeſche ſokoliſka kapała k wjeſołej rejzy, kaž ſtuty pola njeje ſmuczeni: ekſtatnje, ſajnje a wěſče. To jenoż tak njepřiſchemy, tu khwalbu ſnjeſa naſchi hudźinzy wſchudźom, hdźež wuſtupja.

S **Lubija.** Po wośſewjenju wokrjeſneho heſtmanſtwa ſaſtupuje Lubijſkeho wokrjeſneho ſkótneho lěkarja wot 20. junija hacź do 11. julija Zitawſki wokrjeſny ſkótny lěkař; mjes tym ſo Lubijſki wokrjeſny ſkótny lěkař wot 10 hacź do 18. junija Zitawſkeho wokrjeſneho ſkótneho lěkarja ſaſtupuje.

S **Lubija.** Měſčanſcy ſaſtupjerjo we ſwojim poſledniim połdźeſenju podſkſchenju **wobkhada** na pruhu ke Lubijſko-Kunnowaldſkej autowej ſarje hacź k dotwarjenju nowieje żelesnizy pſchiſłoſowachu. Město pak njecha ſapłaćicź pobrachowace 5 proſ. rukowanja, kotrež je naſtał ſ wuſtupjenjom Dańina jako rukowarja. Autowa cźara ſ Lubija na Nowoſzu ho dozyła njerwupłaćí. Sa cźaſ wot 1. auguſta 1925 hacź do 31. dezembra 1926 nuczinja njedoſtatk 18 827 hriwnow. S nich ma naſche město 40 prozentow ujeſcz, to je 7531 hr. Saſtupjerjo zenohłoſnje wosſamknychu, ſo ma ho tuto ſrěczenje wupowědźicź. Na tónzu jednaczku ſaſtupjerjo wo hoſpodaſkim płanje, każ je botał dowědźecz, ſmědźe dnje 180 000 hr. njedoſtatka.

S **Jaworu.** Sjawny puczk ſ. Pauczig do Krjepjez je na Jaworſkich honach a ſe wěſy na ſtatnu dróhu njedźaju puczk dla naſtupowanja wot 11. junija 1927 hacź na dalſche ſa wſchitkich wokhad ſjawrjeny.

S **Kulowa.** Wjedźiny a wótrjozo naſcheho města maju khutiny notwohlad dawoł na „Bubi"-hłowy ſahujeſcz, dokaż je měſčanſkimi pjenjezmi měſchk khętro próſtny. Cźi knjeja licza mjenujcy tak: Schtóž móže tydźeńſcz ſa wotkładanje włoſowneje friſury wěſy pjenjez ſwobodź, smóže tej dawk ſaptacźicź. Nad tym ſu ho wſo naſche knjeze, kiž ſu pletwy wot ho cźiſłe, jara roſhorile a ſu protest ſapodale a ſebi ſadale, ſo měſ ſo ſe ſromſnym praſkowom dawk na płochi ſdźerać. Wone praja, ſo móża tajzy mužojo, kotrěž ani cźeſkaka ani ſchcźerki njetrjebaju, ſkerje obuluſ ſa měſčanſkiku kaſu wuſhonkowacź.

S **Kamjenza.** Jako błachu mjaſo ſ jenehu tudomneho rźnińſka jěbe, kiž w horzych dnjach ſakhowanego tydźenja łoſke ſtuanjenja ſkażenoſcze pokaſowaſche, kſhori w najchim měſcze uhoże 20 wołowow. Khorowcź pokaſowaſche ho ſ hołoſcźu w żołoku a cźirjewach a łohkej ſmuży. Swjeſelſcha pak ſu ſkhorjeni ſaſo wotkhorili. Każ ho powě, nětkuſelna rźniſka żana wina njetrjechi.

Dom za kehelekulerjow w Budyšinje.

Wječerawiſchi njedźelu pola doma ſa kehelekulerjow, kiž je ſa krótki cźaſ wyſchcy je ſemje ſroſt bu ſałožmy kamjen położeny. Wobdźěłaniſzy běchu ho prjedy w Lužaſiji ſhromadźili, ſo bychu w ſhromadnym cźaſu na Nowarſkim dróhu cźahnyli, hdźež nowy dom naſtawa. W 11 hodź. ſtupi ſwjaſtkowy pſchedſtajeda, kniez wyſchſchi inżenjer Stoewer na rěcźnu tribunu, hdźež ſ pletwami wupyſchenu ſołożny kamjeń na ſwoje poſtajenje cźakaſche. K ſawodej ſaſpěwa Rietzelſki muzikſi thór rjany ſpěw a poſlenſchi ſe hiſchcze dalſchu ſwjatoczneſcz ſe ſwojimi ſpěwami. Knjez Stoewer ſpominaſche w ſwojej rěcźi na naſtaſce družiny ſa dom kehelekulerjow ſ pſchewjedźenju nowotwora. Samyſłi a ſamér doma je, hajicź němſki kehelekulerſki ſport.

Taras Bulba.

Nikolaj Wasiljewicź Gogol.

4]

(Pokračowanje.)

Skónczenje minuchu ho lěta ſtudijow. Oſtap a Andrij ſkóncziſchtaj kurſus a jědźeſchtaj domoj. S njeſcźerpliwoſczu wozakowatoſche ſtaru Taraſ ſwojeju ſynow. „Hacź też to ſtanjetaj ho ſ dobrymaj Koſakomaj?" — pſchiſchcze jemu na myſle. Lěta dołho dźe běſche na jeju nawróczenje cźakał. Wſche myſliczki jeho ho na to měrjachu, ſo byſchtaj njewohaſibiloj koſakſkeje hławy.

Skradźu wſchak ho ſwón pſchezo bojeſche, ſo akademija podučny to nimaj twjerdoſcz woſejſkeho ducha. Cźim bóle ho cźaſ jeju wotthada ſ akademije pſchibliżowaſche, cźim njemérnischi bu nan. Hdyż bě ho ſkónczinje ſaſowidźenja docźakał a wuhlada ſynow połnych mozy a ſtrowoty, to we nim radoſtnje ſaklapa wótzowſka koſakſka wutroba. Po żelbyſchich ſapſchijeczach njebeſche ja wojownika pſchiſtojne, pokaſowacź roſhorjenoſcź ſwojeje duſche ani w horju ani we wjeſelu. W dobromyſlnem żortu nad njeleposczu ſynow da Bulba wubuchnyvcź ſarzuczu radoſcze, kiž jeho wutrobu pſchepejelnjeſche. Ale jeho ſtarſchi ſyn Oſtap pſchi ſwojej runjewonſkej a trochu cźeſkej powaſy njeſmjeſche wuſmjeſchenje, a nan wobdźiwaſche waſchnje, ſ kotrymaj może jeho ſyn ſwoje njeſpodobanje hrubje wuprajicź. W tutom wubuchnjenju ſpóſnaſche ſadźerżaneho hněwa widźi wón ſaſrodki ſylneho charaktera.

Tohodła potajſim Bulba, město toho, ſo by ho roſhnéwał, ponurja ſwoje ſahorjenje w ekſzentriſtim wupadu, kiž dawa ſtarej macźeri myſlicź, ſo je jeje muż roſum ſhubił.

S tutym wuſtupom ſetkanja ſapoczuje ho pola Gogolja roman, kiž podamy tu w ſkrótſchenem wobſahu.

„Nó, powobroczej ho tola raſ, ſynko! Kajſi ſy ty tola nětajki ſměſchny! Kajſe ſu tola na waż popowſke „podſzaſniti" ſwobwěſcheli? Khodźa dha wſchitcy tajzy w akademiji?"

S tajkimi ſłowami powita ſtary Bulba ſwojeju dweju ſynow, kotrajž běſchtaj w Kiewſkej burſy ſtudowałoj a nětko k nanej domoj pſchijěłoj.

Sſynaj běſchtaj runje ſ konja ſleſłoj. To běſchtaj dwaj tawſtnej duſchnej khadli, kotrejuż běchu njedawno jako ſeminariſtow wotpuſczili. Sſylnej, ſtrowej wobliczi běſchtej ſ prěnim moſchkom pokrytej, kotrehoż ſo hiſchcze brttwa dótka njebě. Wonaj běſchtaj ſ tajſim nanowym powitanjom jara poraženaj a ſtojeſchtaj tu ſmórom, ſłožiwſchi woczi k ſemi.

„Stojtaj, ſtojtaj! Sajtaj ho mi prawje rjenje wobhladacź", rěczeſche wón dale, jeju tu a tam wobroczejo. „Kajſe dołhe ſawitki (ſukuje abo podrjaſnjiti, ſpódnja duchowna draſta, kotruż prawoſławni duchowni ſpódy ſwjeſczenoho ornata noſcha), tola na wamaj widźu! Tajkele ſawitki! Tajtich ſawitkow na ſwěcze hiſchcze bylo njeje. A hdy by ho jedyn ſ waju takle do běżenja dał! Hacź też to ho njeby na ſemju walił, ſamotawſchi ho wo podłohu."

„Dy wſchak ho namaj njeſmjeł, nanko!" rjekny ſkónczinje ſtarſchi ſ njeju.

„Hlej, hlej, kajſi hordacźe! A cźehodła bych ho też ſmjeczej njebył?"

„Nó, tohodła; hyrujeſ by mi też ſ nanom był, wuſmjeſchcheſi ho mi, to cźe, na moju duſchu wěrno, pſchemłócźu.

„Sdźiw ty tola rěcźiſch?" praji Taras Bulba, wotſtupiwſchi je ſpodźiwanjom nětſchto krocźeli wrócźo.

„Haj hyrujeſ też nan był. Sa khſchidu njehladam, ſchtó je a njewaju nikoho."

„Kak każ chcześ ho je mnu bicź? Sſnadź ſ pjaſczemi!"

„Mojedła też tak, ſ cźimż by to też był."

„Nó derje, dyżentoj pjaſczowacź!" rjekny Taras Bulba, wuhorujo ſebi rukawaj. „Chżu tola widźecź, kak ho ty na pjaſcze wuſtojiſchi!"

A nan ſe ſynom, měſtom ſo bychtaj ho poſtrowiłoj po dołhim dźělenju, poczekſchtaj ſebi jedyn druhemu pjaſcze nahadźecź, to do bokow, to do khcźiża, to do wutrobnja, to wołſtupujo, to ho wobroczejo, to ſnowa naſtupujo.

„Hlejcze, jenoż, dobri ludźičźka: ſtaremu je ho hłupy dor'eże dał! Tón je ſyle roſum ſhubił!" prajeſche bleda, ſuha a dobra macź, ſtojaza na prjoſy a njemějo hiſchcze możnoſcze ſwojeju dźěſeji wobſtimacź. — „Dźěſeji ſtej doma moj pſchijěłej, dźěſe ſcźa ſynej ho njewidźeli a tón je ſebi wumyſlił, Bóh wě ſchto: ſ pjaſczemi ho wokoło bicź."

„Haj wſchak tón ho ſłaſnje wuſtoji na pjaſczowanje!" rjekny Bulba, poſaſtawſchi: „Wopraſdźe ſdźiwanje to roſumi!" rjekny wón, trochu ſo ſhrabawſchi. „Ale, cźehodła njedyrbjachaj ho trochu poſpytowacź. Wón hudźe dobry Koſak! Nó derje, mój ſynko, ſwoboſczujtoj ho!" A nan hubicźkowaſche ho ſe ſynom. „Derje, ſynko! Tak naczeſto kóżeho, każ ſy mje poſtorkał: nikomu njeżo njeſpodźiwej! Ale najebacź wſchcho dźiwna draſta na tebi wiſa: Kajſi powjas maſch tola wokoło bruchа?"

A ty, thadliczka, ſchto tu ſtojiſch, ruzy ſpuſchczíwſchi?" rjekny nan wobroczejo ho k młódſchemu: „Schto ty hłupako, njeuczeczejeſchi-li mje?"

„Schto dha tebi hiſchcze do moſſowy pſchiłúdźe! praješche macź, wobjimajo mjes tym młódſchenu ſynu, „kak móżeſch ty jenoż na to myſlicź, ſo by ródne dźeczo ſwojeho nana nabiło! Mjech je nětko doſcź ſ tym: moje dźeczo je tajſi daloki puczź wuſzło, zyle wuſtało... (Tole dźeczo běše ſtarſche dwaczeſi let a pſches ſyły metr wulkeho roſta); wono by nětko dyrbjało wotpoczowacź a nětchto poſłeſ. A tón ſtary by ho najradſcho ſ nim do bieża dał!"

„Ach, mój jejdyrko, ty by tajſi „mańuczik" (maczerſki ſynk), każ ja widźu!" rjekny Bulba. „Njeruſchchaj ty mi macź, ſynko, wona je tajka baba, niczo wona njewě a njeroſumi. Kajſe je mi to plenczenje! Waſche ſaplenczenje ma być cźiſte ſdźerace pola a dobry tón: to je waſche plenczenje! To by wſchitko lute hłupoſcze, ſ cźimż wam hłowu natykaju: każ ta akademija tak te ſnitji, abezeſdy a filozofija — ja ho do wſcheho tajkeho wohladam!... Lepje budźe, mam ja ſa to, ſo waſ hiſchcze tule njedźelu na Saporożſke ſwobodniſchcźeho pósczeku. Tam je ja waſ wedomoſcź prawa! Tam je waſcha ſchula, tam naſbéracze hakle prawcho roſumna...

(Pokračowanje ſcźěhnje.)

Cajm wobydlerstwa a podpißanja na podźělowe papjery
[illegible] dopokasałe, kak nusne je pśihiprawiś dom sa kehelekulerjow w najcerj rjanej Sužicy. Jako běśe nowowmar
[illegible] hodnje wupißany a wupißmo, kiž mějeśe ko sanmujeśnika, s pśihitohami pśihcejśitane. Bu bo swojeje żelesneje
[illegible] fakturowane a do sakładneho kamjenja położene a
[illegible] rjowane i datumom. Na to dyrbi knjes Stoewer
[illegible] i hamorom a pokasa na waźnosć doma sa kehelekulerjow, kotrejż dyrbi byś i wulkej wěsu sa město a wobkuma a pomnik Budyšinskich stawiśnow. K tomu dyrbi
[illegible] hamorom w mjenje mě ta knjes wyšichni twarśi rada
[illegible] Göhre, w mjenje mějśećanskich sajmjerjow knjes
[illegible] Lunza, dale sajmujerjo wot wubjerka sa
[illegible] wowanje cěła, swjatkow i Drježdźan, Zitawy, Hórki a
[illegible] Hornjoserskeho swjatka turnarjow w Budyšinje
[illegible]. Po słónčenju rjaneje zwjatočnosće, pśihi kotrejż
[illegible] nimo mnoho sajmujerjow wyšnjosćow a turnarskich
[illegible] sportiskich towaŕstwow też mnohi pśihiwładowarjo pśihi-
[illegible] nuli, hdźaśe so cas do Gudźi hotela. Tam so wob-
[illegible] kmikam hišće se male doświeśenje posliczi, pśihi kotrejż
[illegible] bu hišće wjele lake rěcźane. Wobsebje wulkopśihjaśe ma
[illegible] so rěc knjesa wyšichcerjeho twarśeho rady Göhry, kiž na
[illegible] wobśeśnosće pśihi twarjenju doma pokasa a zale wobsebje
[illegible] wulkopśihjomnu łaskawu hnjesa pśichodnjoh Stoewera a
[illegible] dale sobustawam dohladowarśtwa a sbromadnemu pśichod-
[illegible] stwu swoje pśihipśihnace wuprajl. Knjes Stoewer
[illegible] hakowasche so sa tuto poćeśenje a wšichnim swojim
[illegible] sobustaćerjam a proschesche, so bychu tuto dźelo s nim
[illegible] jmjenuje ke kóńcej dowjedli. Město Budyšinh pak njebudże
[illegible] s domom sa kehelekulerjow jenoź wo rjany, nahladny twar
[illegible] kolaśiche, ale wobsebje wobśbad so s tym sbožnje. Nadźijamy so a pśejejemy, so by wšichtikim k zohnowanju byl.

Wóterstwjenja
za plucakhore zónske „Waldheimat“ w Sepicach.

Swjatk Lužiśich wokrjeżnych wobstaraćiskich swjatkow, kiž wobsteji se schtyrjoch wokrjeżnych swjatkow Budyšinskeho, Kamjenskeho, Lubijskeho a Zitawskeho hamtskeho hejtmanstwa a s wobeju wot wokrjeża zwobodnerju městow Budyschina a Zitawy, kotremuż kónc novembra 1925 wotewrjena woćeśtwjeńnja za pluzathore zónske „Waldheimat“ w Ssepicach złuśiła, wotmé 7. junija 1927 w Ssepicach zwoju letuśnu swjatkowu zhromadźinu. S rosprawy wo pśenim poknym wobtkodnym lećze 1926/27, kotruż pśichedźeła swjatka, hamtski hejtman dr. Sievert s Kamjenca poda, wulkadźeśche, so je wocześćiwjeńnja „Waldheimat“ pod lekaŕskim wjedniśtwom wobsebiteho lekaŕa za tuberkulozu dra. Büttnera-Wobsta w Drježdźanach-Langebrücku a domjazeho lekaŕja zanitetneho rady dr. Schmidta w Ssepicach hižom jara śwjeśelaze wuspěchi měł. W lećze 1926/27 pśichebnowasche w domje, wobsrjedź lěta leżanym a s dwěmaj lěhańkimaj halomaj wuhotowanym, kiž je jako mały, wurjadnje pśihijomnje a rjenje pśihiwrajeny sanatorij, 102 khorych, kotrež powschitkownje ći měźazy, dźěła tež dłšeh cźaś tam wostachu. Licźba khorych wuczinjeśche w pśichereśku léta wschadnje 22. Mjes nimi běchu tej pazientki i nětkotrych druhich wokrjeżnych wobstaraćiskich swjatkow, kotrež buchu, dołhoj je w domje, kiž 30 khorym měśtna posćiźnje, dosć měśtnow próżne, rad pschijate. Dobre wothladanje a dobra jědź, kotrejż khori w domje „Waldheimat“ bostawaju, pokasuje so w spokojazym pśihibéranju wahi, kotreż w sańdźenym lećze pśihi tśiměźacznym lékowanju na hłowu w pśichereśku 9½ punta wuczińjeśche. Nětkuśi su pak też bóle pśihibéraći, hač bo 20—24 puntow, haj samo 32 puntow. Puśćeśene bu w minjenym lećze 86 khorych. S nich bě 77 s pozitiwnym sputumom pschiwsatych.

Pśihi wotkhadże njemějeśche 20, to je 27 prozentow zanych tuberkelowych bazillow wjazy. Pola wschitkich khorych, kiž buchu jako negatiwni pschipóśłani, je so negatiwnosć sdźerźała. 67 prozentow khornych może sajo dźěkaś, i nich je 45 proz. połnje do dźěła khmanych, 22 prozentow pak podźelnje. **Dobre lékowanište wuspěchi w Ssepicach**, kotrejż mjaz jo cźim wyšche wažiśi, dokelj běchu tam nimo jenoź nětkotrych lohkokhornych i hłownje dźěła khori w postupjenym stadiju, kotrychż w druhich hojeńskich wjazu njepschijimuja, **namakaju khoje wuzsaźenje też w swěźeńjach metreologiskeho krajneho wustawa Saksleje, po kotrychż je krajina wokoło Ssepic hmuha, hdźej najdlźe źrónczało kwěźi a hdźej je najznadniśha pśicherśtowa powětrowa wlóžnosć w zymje jakśim zwobodnym stacje.** Ważnosć khowanja khornych we „Waldheimat“ leźi też na sozialno-hygieniskim polu, wosebje w tym, so źu khori s natykowazej tuberkulozu ras na dlšeh cźaś ze swojeje wokolinu, sa kotruż woni wulki strach wośnamjenjeja, wotstronjeni, so może źo mjes tym husto njepschihódne bydleńske pśaćenje lépje śrjadowacź a so źo khorym wo jich khorošći a wo śrjadze natykninja za jich wokolinu] wośpjetnymi lékaŕskimi pschednoschkami a] wotmołwjenjom na wot nich sapodate papjerki rosjaśnjenje padawa. Swjatkowa zhromadźizna wa se spokojenjom k wędźenju wulpěchi minjeneho wobhódneho léta. Dalschej dypkaj zhromadźizny běschtej dźělenje wo slicźbowańskim wunoschku léta 1926 a dowolenje hospodaŕskeho plana sa léto 1927.

Hospodarski rozhlad.

Póndźelu 13. junija 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2155	100 pólsk. markow	47,01
jendźelski punt . .	20,476	100 čěskosł. krónow	12,489
100 šwaje frankow	81,09	100 franc. frankow	16,505

Berlinska bursa bź sobotu znowa skrućeła, wšicze jako pśiklad powyschenja diskonta. Burśa so nadźija, so nětko jako mukrajne pjenjezy do Nimskeje pschikhadźeja. Kurhy wschelakich efektow so powyschowachu. Nischto žiwischo běchu też wiki rentowych a dołżnych śicźinow.

Produktowe **wiki** běchu mérne. Płaćišny žita so njepśichemenichu. Te sa poddźiśe termije bo trochu wotdrjehowachu. Ssobotu płaćeśeche zentnar

pschenźu 15,25—15,40 hr., rožki 14.—14,10 hr., nałkinjeho jećmjenja 12,05—13,75 hr., wowsa 12,70—13 hr.,

w termińowym witrowanju:

sa julij: pschenźu 15,10 hr., rožki 13,28¾ hr., wowsa 12 hr.,

sa september: pschenźu 13,83¾ hr., rožki 11,85 hr., wowsa 10,55 hr.,

sa oktober: pschenźu 13,82½ hr., rožki pak 11,82½—11,85 hr., wowsa 10,55 hr.

Na pschedań.

Khłodnica w bźlej Wodźe, Sahrodniska haża 131.

Był nźkotre k pschipuschćowanju.

Pśiwoły 10 kołcźow we Wujeschcu 11 pola Bukez.

Kóń a pony] gratom a wojom, Henigej hoschćenź we Pschiwćźach. — 5-ćinny, Hartmann we Wjelećźinje, telefon 27.

Jałowje wyhołožnjećelna, śtadło kur a młode huńy w Budyšinje 18 pola Barta.

Prohnja w Źrźežach 7.

Pśiwoły 10 kurjatkami, Henka w Cźornych Nošlizach.

Kolo motorsike, 4 PS., Schuster w Adolf. Hórje.

Kolo jonjage, Hyna w Pśećejcach 25.

Krowa młoda] cźelećom w Malschećach 24 — wyšokoćelna w Brěžnycy 4 — blišo k cźelenju a jałowje w Hajnźach 3 — blišo k cźelenju w Nowej Wśy 19 pola Hucźiny — blišo k cźelenju a bźhakaj, Katzko we Hornim Ssomjenju — młoda dźiśa a wyšokožnjećelna w Sserbskich Pesjicach 7.

Wos dźerźący w Budyschinje, Kotolska haża 20 III.

Was dźerźący w Budyschinje, Kotolska haża 20III.

Ssyno Löhnert w Malom Wjeśkowje — 10 zent, Liebsch we Wujeschcu 9 pola Bukez — w Hródku, Hórska haża cźo. 13

Pschenajecze wischnjow:

Wiśchnje Hodźijśke gmejnśte w Prostowje, pišomne poschćenja hač do 18. 6. wjećor w 6 hdź. na gmejnskim domu.

Pschenajecze trawjenja:

Łuka w Bźlej Wodźe, Borschćezowska dr.

Trawjenje, śrejaze, Aalburg we Wjaźy p. Hródka.

Pschijimajej pytaja:

Bźaduśkeho Urban w Klukschu.

Dźaniku młyn w Słpśejinje.

Pśiwoźku, Drucker w Budyschinje, Lawśke hrjebje 12.

Dr. Paulušowa w Budyschinje, Rowarśka haża 2 II.

Hotzu do domu, Finster we Wojerezach.

Kuchinku a do domu, hoschćenź „Króna“ w Budyschinje. Hoschćenź Wettinski dwór w Lubiju

Stanitzku, hród w Hródkuschćan.

Sswojba wobozańska, knjeźi dwór w Ssemjonowe.

Dźěłaćerjow Moritz Wobst w Budyschinje.

Bohowcja Schmidt w Chójanach pola Hródka.

Murjerjow a cźišlow, Metag w Hornowje p. Hródka.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźenja doh. ¾11 hodź.: Wiki su hišće jara šmadne, pschenza je nješto žłabscha, rožka pschi swojej dotalnej płaćišnje wostawa.

½12 hodź.: Wiki su pschezo hišće mało wuwite, žewot janeho pschemenjenja.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	11. 6.	10. 6.		11. 6.	10. 6.
Pšenica	305-308	305-308	buny	21-23,00	20-22,00
rožka	280-282	280 282	woka	22-24,50	21-24,00
nal. jećmjeń	241-275	241-275	módre łupiny	14-15,75	14-15,75
naz. jećmjeń	—	—	žołte łupiny	16-17,50	16-17,50
wows	254-260	254-260	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	194-196	194-197	raps. wosušk	16,00	16,00
pšenź muka	38-39,50	37-39,50	lany wosušk	20-20,70	20-2[illegible]
rżana muka	36-38,00	36-38,25	pocn. melassa	—	—
pš. wotruby	15,50	16,00	bźrnj. kruški	34-34,20	34-34,20
rżane „	18,25	18,50	syno, 50 kg	2,35-2,65	2,50-2,95
raps „	—	—	rżana słoma	1,70-1,95	1,85-2,05
lane symjo	—	—	pšenź. „	1,00-1,40	1,10-1,50
hróch	27-30,00	27-30,00	wowsna „	0,90-1,15	0,95-1,20
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jećna „	0,90-1,15	0,95-1,[illegible]

Wićne płaćizny w Budyšinje.

11 junija 1927

Wšź płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najnišša płaćizna	najwyša płaćizna
Pšeńca, nowa	73 kilo	14,25	15,25
Rožka, nowa	70 „	13,00	14,00
Jećmjeń,	50 „	12,00	12,25
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	13,75	14,25
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny	50 „	5,00	6,00
Butra	1 „	3,80	4,00
Syno, nowe	50 „	—	3,00
Słoma, z maš. młóc., pras.	50 „	1,60	1,80
„ „ „ k zasł.	50 „	2,00	2,50
„ z cypami młócena	50 „	3,00	3,20
Pšeńćna muka, 60%	50 „	23,25	24,75
Rżana muka, 70%	50 „	22,00	22,50
Pšeńćne wotruby	50 „	8,75	9,00
Rżane wotruby	50 „	9,00	9,25
Jeja	1 štk.	0,10	0,11
Prosata 747 štuk	1 štk.	12,00	25,00

Płaćizny ręcznho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

11. junija 1927. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach

Skótne družiny a woznamjenjenja

Woły: 351.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěcźeje hódnosće hač do 6 lět	65—68
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	60—63
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	56—58
Mjenje picowane wšěch starobow	42—48

Byki: 422

Połnomjasne, wurosćene, najwjetšeje rěcźeje hódnosće	61—63
Połnomjasne, młóde	58—60
Mjenje wukormjene młóde a derje picowane starše	54—57
Špatne	50—53

Jałojey a kruwy: 956.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěcźeje hódnosće	53—58
Połnomjasne, wukormjene jałojey najwjetšeje rěcźeje hódnosće	43—49
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młóde kruwy a jałojey	32—40
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojey	25—28
Mjenje a špatnje picowana	23—25

Celata: 1800.

Najlépše wukormjene (2. druž.)	82—93
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	68—70
Špatne (4)	55—65

Wowcy: 9650.

Młódše a starše wukormjene (2. družina)	52—58
Starše wukormjene (3.)	42—50
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	30—38

Swinje: 13281.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiženjow, hač do 1½ lět staro	—
Wukormjene	61—64
Mjasne	60—63
Špatne	58—60
Ranzy a kundroxy	47—55

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Kamjenizy.** (Pśihi nanowym rowje śnjeśbožći). Jako na Nowym pohrjebnišću žydowskeho hólź pśihi rowje žwojeho nana pśchebnowasche, bo pomnik nadobo powali a na hólza padże. Se śtamanej bwiždźelu dwrbjachu hólza do khorownje dowjeśeź.

* S Kirchberga pola Kamjenizy. (Sbožo w njeśbožu). Pśihi hrajkanju bliśko mtynśteje hrjebje padże tśi-ćetny gnnt jeneho tudomneho wobnyderja do napjateje wody. Woda jeho hnydom łobuśtorhny. Pjećśetny bratśi pyta smužiśe swojeho bratra wulkowacź, **hnnt** pak žo nam do wody. Wschitkowatazym ludźom **poradźi** žo starschebu hólza wulkowacź, młódšcheho běśe woda hižom tak dalśeko wotnjeśła, so jeho wjazy doźahnycź njemóžachu. Wšched mtynśtim kołom wośta dźěćo pśched cźełakom wiśaco. Wone běśche hižom wědomje śhubiło. Posnyty sašowiśwjenja mějachu wulpěch a wuśtróżanaj staršej móześchtaj po strachoscźiwej thwili swojej dźěśći njewobschkodnej domoj donjeśeź.

* S **Lipika.** (S tśichi bese padnył a žo žmjertnje śranił.) Pśiał tśichikrjeśćki mišchtr Korla Běrka s Lindenawy] jeneho nowowdara w Kleśikowej drózy w Gohlišu žo nobžmtywschi, schźeśej metrow wyšoko bese padże a jara ciężko śranjeny lézo wosta. Sa krótki cźaś śnjeśbożeny w khorowni wumrje.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěść wo wjedrje ša julije wutoru:** Rimale rjenje, śuchu a cźopliśicho. — W **Jendźelskej**, danskej polonischej, pśihi baltiskim morju a śrjedźnej Ruskej rjenje, śuchu, wobśtajnje a cźopliśicho. Jenoź w franzowskej njewjedro hewak po zyłej Europje cźopło a rjenje. —

W Drježdźanach je młody cźłowjek žobotu dopołdnja mějeczela Lorenzej cźrijownje na wulkej Frohnjej hażu] roschkowej klamcru sarajnej spytak, jo by klamowny pjenjezny kaschćik wurubił. Lorenz pohlušcheny na semju padże, tola hdyž za thwilu] pohłuschenja wotucźiwschi, wo pomoc wołaśche. Rubježnik tehodla cźekny. Hač dotal jeho hišće njejsu jaśkapili.

*

Cźeśkosłowakski president Masaryk **je nowe pośelstwo wudał. M nim wón porjad a dźěło jada. Žadyn stat njemóże bjes hromadźeźdźenja je žuždobom wobśteć. Też je swontkowneje politiki dyrbitej bo nażynoscź a łża wotśitronicź. Snutska kraja śtej podrjadowanje a poźtuschnosć nusnej.**

*

Aktiwnosć cźeśkosłowakskeje wikowanskeje bilansy sa prěnich pjeć měźazow t. l. 1 milijardu 263 milijonow krónow wuczinja.

*

Jendźelske knježeŕstwo je žo rozsudźiło,] najrańschimi źrědkami łóždy njemeŕ abo powschitkowny strajk potłóczeź.

*

Do Hankawa je wjele cźahow je sranjenymi pschijeło. Sranjeni w śtótnych wośach w njerjedźe a njesawobaleni leża. Wukrajne thorowanje lu pschepjelnjene, w hospitalach ju natykowaze thorosće wudyrśe. Lékarjo a lékaŕstwa njedośahaju, dokelj je bobrija jendźelskich a amerikanskich wojakow wuhnała.

Přilopk.

* **Wulki wohoń** we **Wrótkławju.** Twarjenja a wuhlowe śklady Lorenzej a Richterej śirnow na naranschim twarowym dwórnischću we Wrótkławju žo sańdźenym pjatk wotpalichu. Wohoń śnieźi nihdże 1000 zentnarjow žłomy, 800 zentnarjow žita a nětkotre śta zentnarjow brikletow. Wohoń je tśichikujeć] njerodu sawinował, dokelj je warjazej kolmasy (Teer) pschebjeżał dał.

* **Kunthowy kruwje sakalale.** Wulku schkodu na tśólet Trippler w Griehowje pola Kožuzga w Anhaltiskej. Jenu

šu kuntwory dwě kruwje na pastwje łakałe. Dwě dalšej kruwje stej skhorjeł. Tu jedna šo wo šwjerzbjage kuntwory (Kabelmücke).

* [illegible] **ze Łužan.** Wot swojeho swětowoho puťowanja šo mróčiłwišći pschinješe žej jedyn Parižan runje niš wšědne wopomnjece šobu domoj — mjenujcy 70 młodnych krokodylow, kotrež we šwojej kupalni wokoło jordowacej dasche. Jeho žona šo na tym jara njeswjeseli. To hišće by wětšk šmło, dyhuj-li šo krokodyle šmérom sadźerałe. Tola tajke něšto njemóžešch šej wot młodnych krokodylow žadacj. We nozy, hdyž mandželska šwětopuťowarja wjerne špasche, bu njejapn pschez młodeho krokodyla wubudjena, kiž chcyše najšerše tež ras we cžoptym kóžku spinkacj. Na šmjercj wustrožana žonska skočí njeboješna s łoka a poda šo špěšnje, jenož lohay šdrasčena, k našlišćej policajskej stajiji a proschešče wo pomoc. Nimo toho dasche šwojemu muježi pišomnje k wjedženju, šo šo do domšeho pryjedy njewrócí, doniž njeje pósledni krokodyl s tšeše. Schtó w tutym krokodylowym wubědkowanju dobyczer wostanje, njeje hišće wěste. Jeli pak dyrbjało k rozwisanju mandželstwa dójcj, by to wšni pod w prawišniskich stawisnach byk, šo bu krokodyle j pschicžinu mandželšteho dželenja byle.

* **Wojowanje s wjelcžiju.** Italska nowina wopisuje wojowanje burskeho khadlu w Abruzzach, kiž cžašše 8 młodnych jeneje wjelcžiže wotnjesecz. Wěsche jenoš se šekeru a se šerpom wobrónjeny. Wjelcžiža da šo do khadle a běšeše s wotmachm na njeho, hdyž bě šo tutón na dompuct rodał. Jemu šo poradił, ju se šekeru a se šerpom tak ranicz, šo wjelcžiža štónczne cžekny. Tamne wošom młodnych wjelkow woteda hólcžej gmejnskemu pschedstejicžerjej šwojeje wěsy.

* **Hotele sa „poriti" łakałane.** Mussolini je w šwišu s Watikanom jako minister šnutskownych naležnosczow zgoły rjad krutych wukasow wudał, kiž šapschimuja hluboko do pschedstajenjow varijetejow, rewujowych jewischczow a rejwanskich salonow. Tu a tam šu šo dyrbjeli varieteje šamknycz, dokelž njemóžachu šo dosez thěšije k wukasam pschipodobnicz. Wušupowanje rejwarkow s nahimaj nohomaj je łakałane. Hdyž šow Romje rejwarki w jenym varijeteju wo tule łakałnju njestarachu, buchu wot policaje nusowane, s jewischcža wotenicz. Hotele dyrbja pschi pschijimowanju hošcži krucze na to dbacz, šo bychu jenoš tajke poriti pschipuschczene byle, kiž móža šo jako mandželskaj wupokłasacz. Krutý pózdiwišši rejwarski regiment pschima hišće dale. Psched nječhto cžašom je šnata towarnja Klobukow Boršalino w Alessandriji wutwałała, šo dyrbja w fabrizy pschijatajene dźěłaczerki šunuje we wěšez dolhošcži a bluzy s rukawami nošycz. Ruka šmě jenoš hacz do łokcza naha bycz. Wěšte je, šo budu tej druhe dźěłaczinje pod wilowm krutych knježeřskich wukasow tutomu pschikładej sčěhowacz — wěšo k njelubošcži młodnych dźěłaczerkow.

* **Nowe powdojenje w Emerizy.** We někotrych wokrjesach Missouriskeho a Illinoiskeho stata šu šo nowe wody do runinow wulałe. Wobydlerjo počinaju tohodla šaso s tutych krajinow cžekacz.

* **Šmjercz najwjetšeho sberarja knihow.** Se šmjercžu amerikanskeho železniskeho magnata Henryja Edwarda Huntingtona, wo kotrehož šmjercži runje powěda, je wotešchol najwjetšeh sběrać knihow našich dnjow. Huntingtonowe mjeno wošebje jara mjenowachu, hdyž wón Gainsboroughowe šlawne „blue boy" za 3 milijony hrimow kupi. Wón měješe pschi šwojej sběrku mischtrowstwow dźěłow tlažiskeho jendželskeho moleršwa, mješ druhim Reynoldsowy wobraz mrs. Lidsony jako „tragiłeje muzy" wošom rjanych rounejšow, kraśne dźěła wot Turnera, a běšče halle njedawno za Laurenzowy hołczy wobraz „Pinkie" rekordnu płaczinu šaplacził. Ale wjele wuzkotnische běchu hišćeje knihowe pokłady, kotrež běšče w bohatej knihowni na šwojim wobšydstwje w Pažadenje nakopił. — Huntingtona běšče najprjedy Newyorkiti starožiniežer Smith pohnuł, stare knihi kupowacz, a pozdišcho bě s jeho poručenym dr. Rosenbach, kotremuž nješmérne žrědki k nakupowanju knihow pośticžowaše. Pschi pschešadžowanju Hoe-sběrki šaplacži wón za Gutenbergowu bibliju 50 000 dollarow; amerikanski dźěł šlawneje Britwell-knihowny doby sa žebje a šawěcži šebi najdrohotnische kruhi teježe zaduješe sběrki, runje tak doby wón najlepšche dźěła pschi pozdišchich pschešadžowanjach Huthknihownych. Na tajke wajsnje nahromadži knihownu sběrku, kotraž běšče wošebje bohata na jendželskich cžišchich hacz do 1640, a s kotrejž njemóžeše šo žana druha privatna sběrka runacz. Wón je cžakcžišcho šo wuprajł, šo maju jeho pokłady šo šlawnosczi pschišłupne šcžinicz.

Žurnalist a pryncesa.

W Budapešcže jara šnaty žurnalist Adam Persian je njedawno polpytał, s pschijimjanjom jedojteje zubłanzy w hydlenju swojeho pschczeła šebi živenje wjacz. Živenja žyteho nětkole w sanatoriju lěkja. Tónle podawk tohodla wulku kedžbnosczi šbudźuje, dokelž wosnamjenja štónczenje wopravdźiteho Budapeštskeho romana. S mjenom Adama Persiana je šo napośledk šlawnosczi we wulkim prozeju pschecžiwo falschowarjam frankow šnjesł. Persian, kiž běšče tehdom še šodbškaczerjom ranšich nowin, dosta poručnosczi, do Konstantinopla dojecz, šo by tam s universitnym profesorom Schczěpanom Meďarošom, kiž běšče do tuteje wězy šapleczeny, rozrěczenje (interview) měł. Hdyž bě sa nětkajšu cžaš interview wošjewjeny, cžišny nasajtra we [illegible] hodžinach nještarja štótnik bombu pšches wotewrjene wokno do jaiwy [illegible]nowjeho wobydlenja. Na šhožo bomba njerosleza. Sšědženja sa štótnikom běchu bjes wuspěcha šwotake.

Po nětkajšej dobje powědaše šo, šo Persian na nětkajši šwišt s turkowšej pryncežnu Medšidje. Medšidje je dźělena mandželska pryncza Abdula Kadira, žona pryedan[illegible]šeho sultana, kiž bě[illegible]ł s toho cžasa, šo šu šobustawy wucžerjeneje dynastije s Turkowšteje wuhnate, še šwojej šwójbu w Budapešcže. S mandželskimi dyrbomjemi Abdula Kadira njeješu šo jenoš Budapeštske šudy šame, ale wjele bóle hišćeje wscha šjawnosczi sběrać. Dokelž je pryncežna jenoš po turkowskim wobrjadu wot Abdula Kadira dźělena, ma wona dale titul khežorskeje pryncežny, cžohožbóla je ju Abdul Kadir wašpjetnje šudniizy pschešcžěžowak. Turkowka běšče dlže je pok lěta s fabrikantom kolow Ernštom Landawom ślubjena. Tónle ślub pak je wona w špocžatku minjeneho měšaza roswjasała, najšerjcžo pod wlowm Persianowym. S toho cžaša widžachu žurnalistu cžasto je šmětkowkožatej módrowócžkatej Turkowku hromadže. Persian bě šo rosšudził, božiwjenja pryncežnu w formje romana napisacz. Pryncežna pschepoda jemu k tomule samérej šwoje w turkowskej rěcži napitzane dženiki k wuživanju. W tutych dnjach je nětko kniha wuschła pod titulom „Mustapha Medšidje, roman turkowskeje pryncežny, horjo a žedženje šady wodjeczka narańscheho kraja." Prěnja strona knihi bě s podobiznu pryncežny debjena. Persian wocžakowaše dwě wuspěcha tuteje knihi polěpschenje šwojeho niz runje schwarneho pjenježneho połoženja.

Bórši potom sjewi šo pryncz Abdul Kadir w twarjenju wyschischeho měschczańskeho heitmanitwa a wobstorži Persiana a šwoju dźělenu žonu dla pschiškłodzenja na šemrětcžo. Wón šadasche šebi sajesce zyteho nakkada tejele knihi. Pryncz wudawasche pola policaje, šo je kěto s Turkowku Medšidje Mustapha jenoš njerunorodne (morganatiste) mandželstwo wjasak. Wono neje tohodla woprawnjena, titul pryncežny šebi pschiswojecz. Medšidje je dozyła dźowka pjetarja turkowskeho wójska a jitwinka štužobna. Jeje nan rěkasche Scherif Mustapha, jeje macj Djelane. Kniha we šwojim wobšahu tschichwóži wopomnjece morweho. We nikom druhim, hacž we pschedawschim sultanu Abdulu Hamidu šo tu jšt rěcži a to na tajke waschnje, kiž na žadyn pad wérnosczi njewotpowěduje.

Nječhto hodžin poždšicho šhoni Persian wo wobstorżbje Abdula Kadira. Wón dźěšche k šwojemu pschečelej Ludwikej Lukazenjej a proschešče jeho, hacž šmě wjecžor pola njeho pschebywacz a w jeho wobydlenju pichenozowacz. Rano namakachu jeho bjes wědomja na divanu leža. Na šemi łešeše bleschka se šbytkom seleneje židkosče. Se dyhšałe mucžeżechu rožšohnowanšk dopis jeho žonje. Pódjonja luboscž a pjenježne starosče mjenuja šo j pschicžinu šamomordarstwa.

Hamtske wozjewjenje z Rudyšiná.

Pošedženje šwomožeršiwowcho a młodšinskeho wubjerka, pondželu 20. 6. 1927, dop. 1/410 hodź. w pošedženskej šali hamtskeho heitmanšiwa w Budyšinje.

Wokrjesny wobšłarański wjask za Budyšiše wšy.

Wuwjedženja.

Wulke měschczańske šešenje wot 3. hacž 10. julija 1927 nastupajo:

Hudźbne posticženja, špěwne pschednoschki, wustajenja, reje a hewasche šmjeżelenja, wuhracža atd. na Tšelniku šmědża šo jenoš potom wuwjesch, hdyž je wuwjedował do teho trěbnu **polizajsku dowolnosć** dostał. Tehorunja je wukonjenje korczmarstwa a bróžnoho pschedawanja palenza na Tšelniku jenoš temu dowolene, tiš ma k temu wošebitu dowolnosć.

Próstwy wo dowolnosče maju šo hacž najpozdišcho do **sobotu, 25. junija 1927** na měschczańsku radu, policajski hamt w Kupnizy po dwěmaj itkodomaj s pschedpokazenjom nušnych wupokazańskich papjerow šapodacz.

Pola šamknjeneje šhožoneje městnoscže wuleża **powschitkowne polizajske postajenja** wo dowolnosczi wuwjedženjow pschi Wulkim měschczańskim tšelenju, wo postajenju, wobšwětlenju, wupyšchenju štanow, budow atd. na Tšelniku wot 22. septembra 1914 **k nutšpohladanju,** na kotrež tu pokazujemy.

Pschecžiwjenja pschecžiwo tutym postajenjam, dalokož ninaja šo powschitkowne khłostanske postajenja nakožowacz, khłostaja šo s pjenježnym khłostanjom hacž bo 150 hriwnow abo s jatbu hacž do 14 dnjow; nimo teho maja pschecžiwnizy wocžakacz, šo šo jim jich wobkhad šaštajі abo jich wobšhadne rumnosče šamknu.

W Budyšinje, 7. junija 1927.

Měschczańska rada, policajski hamt.

W měschczańskej hłownej kenzlizi (na radnizy po jenym šthodže) wuleża cžišła 19—22 prénjeho dźěła a 22—26 druheho dźěła němškošlatneho šakońskeho łopjena kaž tež cžišła 14 a 15 šakšeho šakońšteho łopjena w běhu bližšcheju 2 njedželow k nutšpohladanju sa łóžbeho.

W Budyšinje, 7. junija 1927.

Měschczańska rada.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Do registra kubłowego prawa bu dźenša šapisane, šo kamjenjeršeršaŕ Jan Domšchka w Sejiach nima prawo šarjadowacź a wužiwacź šamóšenje šwojeje mandželšeje Hańže Domšchanjoje rodź. Knebleje, kaž je tu šo mandželšim šwěžejnjom 1. 10. meje 1927 wučžinjene.

W Kamjenzu, 16. meje 1927.

Hamtske hudnistwo.

Towařstwowski powěstnik.

Budyšin. Serb. tow. „Nadžija" zeńdźo so wutoru, 14. junija, wjeśor 1/29 hodź. k měsačnej zhromadźiznje w „Kat. towařšowni". Wšitke sobustawy cyle wěsće wočakujemy. — Hosćo su nam staj̊nje lubje witani. Předsydstwo.

Budyšin. „Bjesada" skhadźuje so kóždu póndźelu w Serb. kofejowni.

Łukecy. „Radosć" spěwa srjedu, 15. smažnika. — Přinoški budźeja so zběrać. Dirigent.

Drježdźanski „Hromadnik" zmeje přich. njedźelu, 19. junija, wulět do Hohnsteina w Sakskej Šwicy. Wotjězd wot Hłown. dwórnišća rano 6[10]. Njedźelski lisčik 1V. kl. do Raten. Zetkanje 3/46 před čakańi I. a II. rjadownje. Bj. Kr.

Drježdźany. „Jednota" zmeje njedźelu, 19. julija, wulět do Sakskeje Šwicy, a to na Rauenstein. Wotjědźemy z njedźelskim lisčikom přip. 13[03] hodź. wot Hłown. dwórnišća (Hauptbahnhof) hač do Ratben, hdyž so na dwórnišću trjechimy. (Sonntagsrückfahrtkarte płaći 1.30 hr.) Je-li dosć wobdźělakow, wotjědźemy hižo rano w 9[00] hodź. wot Hłown. dwórnišća do Pötzscha a wot tam na Gr. Bärenstein a trjechimy so potom z pozdźišimi na Rauenstein. Wo bohate wobdźělenje prosy předsydstwo.

Hrodźišco. Serb. tow. „Zerja" (špěwny wotrjad) spěwa přich. srjedu, 15. junija, wječor 1/29 hodź. w Njechornju. Njech zaso wšitcy přińdu, tež hosćo su lubje witani. Keřk.

Lipsk. Naše „Serbske blido" skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Łuž.-Serb. Sokolski Zwjazk. Njedźelu, 19. junija, dop. w 10 hodź. zmjetaj předsydstwo a wubjerk w „Serbskim Domje" posedźenje. Ważny dnjowy porjad! Kóžda Jednota dyrbi być zastupjena!

Starosta.

Nawječorny wokrjes Sokoła zmeje srjedu, 15. VI, wječor we wósmich zhromadne zwučowanje we Wotrowje. Přihotujemy so na zlět. Kóždy dyrbi přińć. Hłowny načolnik.

Radwoř. „Serb. Rat. Dorost" zmeje srjedu, 15. VI, rano w 6 hodź. w Radworju kemše za našeho njeboh sobustawa Mikl. D.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleń w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Brězowcy. — Za nawěsćiki: G. Janak w Budyšinje.

Młoda wysokosučelna **kruwa** je napředań we Wjeselu čo. 7.

Derježdźerjany **dźěčacy wóz** žołty plečany, je na předań na Židowje na Wjelkowskej drózy čo. 1652.

Rólowinske nakupanske ruby, ruby na blida a na hoščenske blida, łokowe čmaste, běłosamuhate nawobležbjenja, přikrywy na soły a diwany, wulki wubjerk, jara tunjo

K. Erler na Zitnych wikach 11 znapřeča hoščenca „Stern"

10 rójow pčołow je na předań we Wujeńku čo 11 pola Bukec.

Składnostna kup!

1 mužace jězdne koło 60 hr.
1 žonjace jězdne koło 65 hr.
wobej kole cyle nowej z rukow.
Max Seifert w Budyšinje na Kamjentnej hasy 29.

Derježdźerjane **motorske koło** 6 PS. je na předań w Nowych Koporcach čo. 29 Wobhlad. wječor wot 6 hodź. sem.

2 lohkej **hospodarskej wozaj, 1 wodźěrowy wóz** kaž tež **přechjebownk** (Igel), **bróny, radło, kosy** z rukowanj. a hišće druhe ma na předań **Kowarnja w Trjebielecy.**

Rjane sylne **prosata** su na předań w Haslowje 10

Marmorojty šćerk (Kies) za rowy a zahrodki ma najtuńšo na předań **Erwin Giebner** w Bud. na Drjewowych wikach 7 Tel. Amt čo. 2907

Kožlowy lětny barchent wšelakich mustrow, rjany běły, ... m 65, muslinowe, cefirowe a druhe lětne bluzy ma stajnje zešite **60 pj.**

A. Kasper * Burglehn 11
A. Pilopp w Budyšinje

Sprawne serbske posłužowanje!

Moltkowa drogerija

Hermann Schubert
w Budyšinje, na Moltkowej drózy 6. Tel. 3746
poskida
zola, barby, laki, serščkowy, gyps, cement, karbolineum, chlorwapno (Kalk), wapno k pícowanju, solitšty syrinčenjo, jatrowy tuk za akót. Symjo načinjace srědki, koperowy vitriol, železowy vitriol, mašin. wollje, mazy za kopyta a kóle

Pytam
2 fotografije rjanych serbskich wsow a wulětnych městnow Serbach

G. Janak w Budyšinje w Serbskim Domje

Přesadźowarnja Wuschick.
(prjedy Kurt Wällnitz)
Srjedu, 15. 6. 27, budu na Zwonk. Lawakej hasy 14, zastup z wrotami na lěwo, pop. wot 2 hodź.: jara wjele trjebanych mjeklow, jězdnych kolow, šijacych mašinow, 1 štrykowańsku mašinu, 3 knjeršej sanaj, 1 łodowy khamor atd., wjele trjebanych šonjacych a mužacych drastow, wobuwkow atd. rjanje a swobodnje přesadźować.
Wobhladanje wutoru 4—6 hodź.

Arno Wuschick
přisahany a zjawnje přistajeny přesadźowar.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec kniharnička, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 136 | Budyšin — Wutoru, 14. junija 1927 — Bautzen | Lětnik 76

Posedźenje Rady Zwjazka Ludow w Genfu.

W Genfu žu žo pónđelu pośedźenja Rady Swjaska Ludow wotewrite. Na đnjowym rjeđže jenoź njewažne naležnośće stejachu, kotrež žwobodne město Gdańsk (Danzig) naštupaju.

W Parišćich diplomatiskich kruhach njewěrja, so žo ton króć w Genfu mažniše politiske praschenja rosrisaju. Ani ſ praschenjom Rušeje, ani ſ praschenjom wobšađenja Porheinšteje žo Rada najšerje njebuđe šaběrać, đokelž žu napschećiwnośće sajimow w tymaje praschenjomaj pschewulke. Jendželske žadanje za europiskej jenotnej frontu napschećiwo Rušej je žo na neutralnosći Němčeje rosbiło. Też Franzowska nochze žwoje pozahi k Rušej zyle pschetorhnyć, đokelž by ſ tym hospodarčizy schkodowała. Schtož praschenje Porheinskeje nastupa, muźża žebi w Pariju, so dr. Stresemann njebuđe žadać, so by swjaskarske wójsko wuczahnyło. Do prědka je widźeć, so by žo tajši namjet wotpokasał. Briand je đrje dr. Stresemannej klubił, so žo wobšađenišće wójsko šmjeschi, tola đla pschećiwjenja, kotrež žo w Injeczitwje a w generalnym šabje w tymle praschenju Briandej napschećo staja, šmě žo wočakać, so by žo franzowske wobšađenišće wójsko jenoź wo někotre tyžnje šmjeschiło. Na šmjeschenje wo 10 000 muži, kotrež Němska namjetuje, njeje žanych mnklow. Bojosć Franzowzow pšched nowym nawalom Němcow je pschewulka.

Cžičerin w Barlinje.

Ruski ſwonkowny kommišar Cžičerin, kotryž w lutowiu w Barlinje pschebywa, ſ němskimi industrialnymi a bankami wo požčonkach a wo podawanju tworow jedna. Kaž je znate, žu jendželšzy pjenježniźy po šaskanjeju diplomatiskeho wobkhada mjes Jendželšej a Rušej wobſamkli, so njebuđa wjazy do Němčeje pjenježy wupožčować, ſ kotrymiž žo wuwos wuđželkow němskeje industrije na požčonku do Rušeje šmóžni. Cžičerin njeje tehđila pjerca še žwojim jednanjom w Němšej wjele wuspěcha měł. Wón najšerje žrjedu Barlin wopuščeži, so by žo do Moskwy wróćił.

Knježerstwowa kriza w Sakskej.

Sastupjerjo frakcijow saskeho žejma žu žobotu a pónđelu šnowa wo wutworjenju noweho saskeho knježerstwa jednali. Też tón króć njeje žu mógli ſ němskimi nacionalnymi wo liczbje ministerskich žydkow dojednać, kotrež maju žo tuźym pschewoſtajić.

Wupuščenje němskich wobtwjerđženjow w ranju žo stónčże.

Generalny leutnant ſ Pawalšą je wupuščenišće đźeło na 34 betonowanych šthowach, kotrež dyrbjachu žo po žadanju ſwjaskarjow pšched němskimi ranšchimi twjerđźinami šniczić, wobhladał a wo tym rosprawu podał. Na to žu Barlinšte wójerše mišije šatows, kotrež žo we konferenzy ſwjaskarskich pórazanow w Parišu wojſewiše, so je žo wupuščenje pschewjedło.

Jednanje wo ſpuščenju viſa mjes Němšej a Czěskožkowakſej.

Letša šapočzatk julija w Barlinje mjes Němšej a Czěskožkowakſej wo ſpuščenju viſa w pucžowanskich pasach jednacź šapočzu. Też viſum pucžowanskich pasow mjes Czěskožkowakſej a Awstriſkej ma špadnyć.

Bayerski finanzny minister ſmjertnje do njezboża přišoł.

Bayerski finanzny minister dr. Krauźneck je žobotu dopołdnja ſmjertnje do njeſboża pschišchoł. So by žwoje w klinizy ležazej žonje nowiny kupił, chźiše po dróžowej železninzy k hłownemu dwórnischczu dojeć. Wón ſpeta na wós skočiź, tola žo wobžunu a pod koło pschińdźenjeneho woſa pschiđże. Czejko ſranjeneho še ſtanowym rjapom a ſmjeczenym nopom do chirurgiſkeje klinki pschiwjeſechu, hđźež ſa krótki czaš wumrje. Dokelž žanych legitimazistich papjerow pschi šebi njeměſe, wón hač do tšoch hođźin popołdnju jako njeznaty mortwy leżeſche. Mjes tym běchu žo ministrowi žynnoſe dźiwne wuwoſtacža žwojeho nana do ſtaroſchow dali a žo dźensnje na ministerſkeho pschedſydu dr. Helda wobroczichu, kotrehož wobydlenje je pódla finanzneho ministerſtwa. Tón žo pola polizajſkeho preſidija wobhoni. Wot tam jemu đźělichu, ſo w chirurgiſkej klinizy njeſnaty mortwy leži, kotryž ma na porjcze czeżnu pjerſchczeń Němſkeho muſeja. Miniſterſkemu preſidentej bě ſnate, ſo běchu dr. Krauźneckc pschi wotewrjenju Němſkeho muſeja ſ czeżnym pjerſchczenjom wuſnamjenili. Tehđila žo do kliniki poda, hđźež wuſtrózany mortweho jako žwojeho miniſterſkeho kollegu ſpóſna.

Motor Chamberlinowcho lětadła so wobškodźił.

Amerikanſkaj lětarjej Chamberlin a Levine ſtaj dyrbjałoj đla wobſchkodźenja motora žwojeho lětadła „Columbia“ žwój lět do Wina wotſtorczić. Wuporjeđźenje budźe ſnajmjeńſcha tyđžeń tracź. So byſchtaj žo wot cżeſczowanjow, kotreż žu žo jimaj w Khocżebuju a Barlinje wopokaſale, ſhrabałoj, ſtaj ſ Barlina po żeleſninzy do Baden-Badena wotjełoj. Wot tam žo do Barlina wróćitaj, ſo byſchtaj žo 19. junija na lět do Wina puſchczitoj. Tam budźetaj hač do 22. junija pſchebywać.

We Winje žo hakle w pośledním wokomiku pſchikhad ameriſanſkeju lětarjow wotpraji. Sa jeju powitanje běchu žo wobſchérnje wjele wudawkow žadaże pſchihoty cżinile. Żeleſniza a đróhowa żeleſniza běſchtej wobſchérny wobkhad k lětaniſchczu w Aſpernje organiſowałej. Runje tak je w Mnichowje wuwoſtaće amerikanſkeju lětarjow njeluby ſacżiſchcź cżiniło. Nětđże 15 000 ludźi bě žo na lětaniſchczu ſeſchło, a powěſći, ſo lětarjej njepſchihđźetaj, žo đołhi cżaš njewěrjeſche. So by žo wulka hromada ludźi někak ſabawiła, bayerſke lětaſke towaršſtwo wobhładowanſke lětanje wotmětwaſche. Hakle popołdnju žo ludowa cżrjóda roſběża.

Pólska spěšnje bolšewikskej Ruskej wotmolwi.

Kaž žu nowiny „Warſchawjanka“ ſhonile, žu hižo njeđźelu w pólſkim knježerſtwje na wotmolwje na druhu ruſku notu đźełali, kotraž je žo pólſkemu knježerſtwu đla ſtónżowanja póſtłanza Wojſkowa pſchepođała. Wotmolwa đyrbi žo telegrafiſaż do Moſkwy póſłaċ. Đokelž je ſwonkowny miniſter Saleſki do Parisa a wot tam do Genfa wotjeł, nakhwilnje marſchall Piłſudſki miniſterſtwo ſwonkownych naležnośćow ſaſtawa. Powſchitkownje žo wočakuje, ſo wón njehańbiċiwym wobſtórżbam ruſkeje noty rańſe wotmolwi.

Nowiny pſchiwiżowarjow Piłſudſkeho „Głoſ Prawdy“ piſchu: Wótry offenſiwny nocżiny ton, hoły wobſtórżbu počżeja, žo mérnje roſprajiċ. Sſo próżujo, ſo bychu žo dobroſużbne poměry ſatkowałe, je pólſke knježerſtwo wſcho cżiniło, ſo by tónle ſrudźaży podawk počżahi njekałoł. Tola žanu krocżel dale!

Knježerſtwowe nowiny „Epoka“ praja: Pólſke ſjawne ménjenje budźe wědźeć, na tule notu wotmolwiċź, ſe đźěła ſo ju roſtudnje ſacżiſknje, ſ đźěła ſo jeje wobſchižeża ſpyta nima łekżdu. Warſchawjanka méni: Đokelž bychu žo poměry pſchiwotſtile, hđy by žo đalſchich taſkich nolow wudałoł, budźe najlépje, ſwadu bjes wžajemnych podłożkow nia dale wjeſć.

Pólſki ſwonkowny miniſter druhu ruſku notu jara měrnje pozhudźuje.

Genfſki dopiſowaċ „Berliner Tageбl.“ je ſ pólſkim ſwonkownym miniſtrom Saleſkim roſrěčenje měł, we kotrymž je žo tón wo nowej nocże bolſchewiſkeho knježerſtwa wuprajił. Miniſter méni, ſo je nota ſ tkmanym podłożkom ſa wuprawjenje naležnośće ſ internacionalneho ſtejiſchcża. Bolſchewiſke knježerſtwo ma tři žadanja. Prěnje žadanje, ſo dyrbi pólſke knježerſtwo trěbne naprawy ſ pſchepytanju, ſwěſczenju a krutemu ſaſtudźenju nadpjerarjow attentiata a jich žobupomharjow cżinicź, je žo **hižo dopjelnilo.** Minik je žo žudniſtwej wyſchnoſći pſchepodał. Po pożledních miniſtrej pſchedńeżanych powěſczach, **jeho wuwoſaczny žud wotthudźi.** Tónle žud ſpěſchne jednanje ſmóżni a może też ſ ſmjerczi ſaſtudźiċź. Pſchepytanje je žo do drobna pſchewjedło. Saſtudźili žu ſa tym, hač nětaſki komplott wobſteji. Hač do miniſtrowcho wotjěża do Parisa, ſu **wobydlenja nětđże 50 wožobow pſchepytali,** wo kotrychž žebi muſłachu, ſo žu ſ mordarjom nětkaſ wobkhadźeli. Tola niczo njeje žo mohło wuſłědźiċź. Nimamy žaneho ſajima, w naſchim kraju wukrajne organiſazije cżełpicź, kotreż mohli wobcżežnośće je žuſodami Pólſkeje naczinicź. To pólſke ſaſtonje njedowoleja a też na žadyn pad njeczerpja. Schtož druhe žadanje naſtupa, po kotrymž dyrbi pólſke knježerſtwo ſaſtupjerjej ruſkeho knježerſtwa pſchi pſchepytanju žobuſkutkowacź dacź, žu pola naż w Pólſkej jaſne jaſkoniſke poſtajenja. Tón, kotryž je ſ njeſkutkom ſchkodowak, ma prawo, žo wobžobiniżu pſchi pſchepytanju wobđźelicź. Też je jemu dowolene, ſwědkow mjenowacź. K tſeczemu žadanju, po kotrymž dyrbi pólſke knježerſtwo njepożrědnje rajne naprawy pſchecziwo terroriſtiſtim organiſazijam cżinicź, kotreż pſchecżiwo ruſkemu knježerſtwu đźěkaju, pólſki ſwonkowny miniſter praji: „Tajke terroriſtiſke organiſazije, kotreż žo pſchecżiwo naſchim žuſodnym ſtatam mérja, njeſmu wěſo dowolene, a jeli ſo bolſchewiſke knježerſtwo nam material poda, wěż nadrobnje pſchepytamy. Hđyž nětchto njeſakonſkeho ſwěſczimy, budźemy pſchecżiwo tymle organiſazijam a wožobam poſtupowacź. Žadanje **bolſchewiſkeho knježerſtwa po taſkim žanych** wobcżežnośćow njepokaſuje a ménju, ſo może žo wěż lohko wuprawiċź. Miniſter ſtónżnje k praſchenju němſkich ranſchich wobtwjerđženjow praji, ſo w ſajimje wſchich ſtronow leži, tole praſchenje pſchecżelnje wuprawiċź.

Albanſki konſul Běłograd wopuſchczi.

Albanſki póſłanz w Běłogradu Jena beg je žo naſchczeżo žwojemu prjedawſchemu wuprajenju roſhudźił, po žadanju žwojeho knježerſtwa Belgrad wopuſchczeć. S póżłanzom hromadże wſchón perſonal žužnoſkowjanſke hłowne město wopuſchczi. Póſłanz žo do Tirany njewróći, ale do Pariża pożeże. Běłogradſkemu ſwonkownemu miniſterſtwu njeje žo hiſchcże ſdźełiło, kotry ſtat budźe ſajimy Albaniſke w Žužnoſkowjanſkej ſaſtupowacź. Kaž je žtyſchcź, žo ſaſtupjerſtwo bamžowemu nowaſijej abo italſkemu póżłanzej dowěri. Đokelž albanſke knježerſtwo njeje hač dotal kolmacža Đźuraſchkowicża ſ ſaſtwa puſchczitko, je Žužnoſkowjanſka też žwojich tſjoch konſulow ſ Albanſteje wotwołało.

Nowy attentat pola Moſkwy.

Blížko Moſkwy je žo ſnowa attentat pſchecżiwo nawjedowazej wožobje bolſchewiſkeho knježerſtwa ſtukził. Pola Boizn žu žobuſtaw kommunniſtiſke akademije Wladiméra Turowa ſtónżowali. Mordarjow hiſchcże njeſnaju, też hiſchcże wo nadrobnoſcżach mordarſtwa nicżo njewěđża. Turow bě 1923 ſ naměſtnym pſchedźydu ruſkeho wikowańſkeho ſaſtupjerſtwa w Barlinje.

Leona Daudeta zajeli.

Redaktor monarchiſtiſkich nowin „Aktion Francaiſe“ bě žo đla ſchchimdźenja franzowſkeje republiki ſ ſaſtwa ſaſudźił. Hđyž jeho ſudniſka wyſchnoſć namolwi, ſo by žwoje khłoſtanje wotpokuċźił, Daudet wotmolwi, ſo to njebuđe cżiniċź. Stónżnje ſudniſay łžukżobnyn po njeho đo redakzije pſchińdźechu, tola namałachu twarjenje ſamknjene. Někotre ſta młodych pſchiſwiżowarjow monarchiſtiſkeje ſtrony běchu wokoło doma barrikady nawtarili a je ſ kałacżkatym grotom wobđali. Pſched domom wſpjet ſ pukam đoźdże, ale đokelž cżaſnje žo poliżija ſ mozu pſches barrikady dobyċź, ale đokelž ſpyta, ludźi wotehnacź, kotříž pſched domom wobkhad đźacżachu.

Njeđźelu k nowym cżeżkim ſranjenym đoźdże. Daudet na balkon nowińſkeho twarjenja ſtupi a žo pokłonjejo a ſ ruku machajo wjele ſtow monarchiſtow a wcżipnych pſchihładowarjow powita. Polizjſtam, kotříž ſpytachu, žo pſches barrikady dobyċź, młodźi ſakitarjo napſcheczo ſtupichu. Đoiđże k njemđrej pſchimańży. Do poliżjſtow tintowe žudobja, łćpidłowe hornży a đruhe wězy mjetachu. S wobeju ſtronow žo někotre wožoby, mjes nimi też poliżajſki direktor, k ſemi poraſnychu a žo tak cżeżko ſranichu, ſo đyrbjachu jich đo thorownje đowjeſcź. Daudet pak na balkonje ſtejo žebi ruży rybowaſche a žo wuſtmėwajży wjerhaiży pſchihładowaſche.

Póndźelu rano poliżajſki preſett ſ đróhi Daudeta namolwjeſche, ſo by žo poddał a njetrěbnemu kreipſchczeżu ſadźěwał. Po radże žwojich pſcheczełow žo Daudet ſtónżnje podda.

Kaž Parižiſke nowiny powđźa, je žo wſcho hromadże 25 poliżajſkich ſaſtojnikow ſraniło. Pjeċź monarchiſtow žu ſajeli. Ludowa cżrjóda ſpyta, ſajatych wuſtwobodźiċź. Jenoź pſchiſłkađej poliżajſkich pożnjinjenjow ma žo đźakowacź, ſo žo poliżiſtojo noweje pſchimańży ſminychu.

Kommuniſtiſke wólbne poraženje w Franzowſkej.

W Aubeſtim wokrjeżu je njeđźelu w horżej wólbnej bitwje kandidat prawiznych ſtronow kommuniſtiſkeho kandidata ſbił. Tſi njeđźele đołho je wólbne wojowanje w Aubeſtim wokrjeżu trało, kotryž bě hač dotal kommuniſtiſki ſapóſłanz w žejmje ſaſtupował. Hač ru-

Nje sozialdemokratojo kommunistiskeho kandidata pschi druhej wólbje podpjerachu, món 3000 hłosami w mjenschinje wosta.

Jendźelska so přeciwo ruskim porokam wobara.

Poslednji jendźelscki diplomatiski sastupjeć w Moskwje psched pschetorhnjenjom jendźelsko-ruskich poćahow, Hodyson, ßo rasnje pschećiwo wudawanjam rukeho knjeżerstwa wobara, so ßu ßobustawy jendźelskeje mikije we Moskwje nješchto njesakońskeho stuczili. Wobstórža, so je ßo namětny konsul White pschi spschihańanstwje wobdźelił, kotrehoż ßobustawy ßu chzyle Kremel a wulke dźiwadło rostołčiłi, je runje tak sełharna każ njerosumna. Tak mjenowane wusnaća sajatych wosobow dyrbja ßo ł wulkim njedowjerjenjom pschijeć, dokelž cźeka wusnaća ł hrożenjom a cźiłowanjom: wudrěwa, abo jatym lubi, so jich ł jatby puschcźi, hdyž diktowane wuprajenja podpisaja

Jendźelske wójnske łódje pschi polskim brjohu.

Ssobotu rano ßu do polskeho wójnskeho pschistawa we Gdyni schtyri jendźelske podmórske cźołmy a jedyn tschi- žak pschiješe. Wone pjeća hacź do 15. junija tam wostanu. Każ ßo ł jendźelskeje strony praji, nochcźeja Jendźelcźenjo je ßwojimi łódźemi też ßuchodny pschistaw ßwobodneho města Gdańska (Danzig) wopytacź.

Wójna w Chinje.

Cźankaischekowe wójsko je dale postupujo města Hai-hau a Sikiangcy wobsadźiło a k Schuddienej cźehnje. Cźangtsolin je ßwojim wójskom na stronu k Mukdenej zoła

Lindbergh před amerikanskim Indom.

Oceanski lětak Lindbergh je ßobotu do Washingtona pschijeł. Psched pomnikom Jurja Washingtona, hdźež president Coolidge Lindbergha powita, ßu ßo wusturpy wothrake, kotrež nimaju dotal pschikładu. Njepschewidźene cźrjódy dobyczerskeho lětarja je schumjazgm wótkanjom witachu, a dosć dołho traješe, hacź wustkanje wocźichny, ßo by president mohł rěcźeć. Hdyžkuli president Lindbergbowe mjeno wurjeknu, wótkanje snowa wudyri, a hdyž president, pschitiknuwschi Lindberghej wusnamjenjenje wójniskeho lichiża a jeho k stacźkemu kabatej jemu tuku potschasze, ludowe wótkaze wołanje na najwysche stupi. Lindbergh potom k amplionej pschikrocźi, schtoż nowy wubuch wótkanja wubudźi. Lindbergh ludej dźěli, so ßu jeho w Europje prózyli, so by pschecźelstwo Europy k americanskemu ludej stokmacźił. Stónczenje Lindbergh a jeho macź ł presidentowym automobilom do Wélego doma wotjědźeschtaj, hdźež budźe Lindbergh ł presidentowym hościom sa cźas ßwojeho pschebywanja we Washingtonje.

„Hudźba w žiwjenju ludow.“

Frankobrod, rjane a starożitne wikowanjske město nad Mohanom, cźini poslednje pschihoty k wobsebitemu ßwjedźenju. Wot ßobroty (11. 6.) hacź do 28. augusta wotmjewa ßo tam mjesynarodna hudźbna wustajeńca. We wulkim ßrubu ł njej steji „wulki internazionalny hudźbny ßwjedźeń 1927“, kiž ßo k prěnjemu rasej w Němskej ßwjedźi.

Po dotalnych wosjewjenjach budźe tuta internazionalna wustajeńca wschо pschetrjedźicź, schtoż je ßo hdy na tutom polu stało. Němska móże horda być, so jene je ßwojich městow pschi narodnym wuběrowanju dła wustajeńcy palmy dobyła je wotnjesło. Běchu tola mjes druhimi ßo famohwyzyrnimi městami też Paris a Newyork. Na tutom „lěcze hudźby“ wobdźěła ßo nimale wschе kulturne staty ßwěta. Wustajeńca, ja kotraż buchu Frankobrodska ßwjedźerska hala a pschimjerjesowanje lećownosće zyle pschetworjene, budźe wschо pokazacź, schtoż ł hudźbu ßwinje. Kóždy efektowazy hudźbny nastroj wot bambußnizy a banje hacź do saxofona, klawéra ł běrtkł tonami atd. njebudźe jeno k widźenju, ale budu też pschedwidźeńene. Też nasche stare hudźbne nastroje, każ ferbske hußle, hußlicźki, tarakawa, měchawa a dr. budu wustajene. Ssamo jedyn kinstl orchestr budźe k widźenju a słyschenju. Wulka budźe też liczba hudźbnych iberkow a manuskriptow (rukopißow). Też mnohe ferbske budu sastupjene. S mnohich knihownjow a muzejow zyłeho ßwěta ßu ßo drohotne wězy k wustajenju pschewostajile. Jedyn zyły wotdźěł je wustajeny „hudźba w pschitomnosći a wobłaka schulsku hudźbu, muzikalne knihownje, hudźbnu metłodu, hudźbne města, domjazu hudźbu, kajkaż ma a njeßmě być, dobru a hubjenu towarschiwowu hudźbu a druhe. Jedyn druhi wotdźěł je mechanischim nastrojam wenowany. Pod titulom „50 lět rěcźna laschina“ budu ßo gramafon, fonograf pod wobdźělenjom pschiłuschujeze němskeje a mikrajneje industrije pokasowacź. Ssamo ßo rozumi, so radio pobrachowacź njebudźe.

Runje tak wulkotne każ wustajeńca budźe hudźbny ßwjedźeń, hdźež budu wschelakore hudźbne poskicźenja nimale wschich kulturnych ludow ßłyschcź. Każ je hižo wosjewjene, budu Serbja 13. julija spěwacź. Pólska hudźba a wumělcy wo budźetej ßo 14. a 15. julija pschedwiduješcź. W pschi internazionalnym dźěłaczerskim hudźbnym ßwjedźenju budu ßo też Czechojo wobdźělicź. Južnoßłowjanski khor „Tora“ budźe 12. a 13. augusta wustupowacź. A wěcze je njebudźe też ruska hudźba pobrachowacź a tak budźe zyle Sstowjanstwo tu sastupjene.

To je jenoż maliczki pschehlad polskich cźenjow ßłowjanskeho rasu. S zyleje Němskeje, ł dalscheje Europy a ł druhich wotdźełow ßwěta budu khory-wustupowacź. Hižo ł toho móża cźitarjo dowidźecź, so hischcze nihdźe hudźbny ßwjedźeń w podobnych rozměrach ßo pschewjedł njeje. S mnohich poskicźenkow smjeje kóżdy nješchto sa ßo. Schtóż nětko móże, njech ßej tam dojedźe.

Kak stejachu sywy w Sakskej spočatk junija 1927.

Statistiski krajny hamt wosjewi: W měsazu meji po rjanych dnjach na łonzu prěnjeje sterzinu měsaza sacźuwajoma syma sastupi, kiž ßo hakle ł pohledrim dnjom meje a ł prěnimi dnjemi junija skónczi. Cźasczisćo pschinjedźechu mrózy, wosebje w Rudnych horach a we Hornjej Łužicy. Dešcźowe běsche ßrjedź měsaza a na łonzu wjazy. Na rosowicze ßywoow mějesche syma w meji wulki wliw; wschitke wuzitne rostliny w rosczenju wrócźowostachu. Najsmitka pschenża je je symnym wjedrom wjele wot ßwojeje tucznje seleneje barby ßhubita a jeje łopjena maju serjawe kónczki. Najsmitka rožka wosebje na posdje wobnytych polach je njedźiwazy ßłohowneho a ßwjetcźa włóżneho wjedra, kiž pjenkowanju howi, pschezo hischcze boicź rědka a wostanje krótka w ßkomi. W cźopłischich kónczinach rožka kcźeje. Raps je hižom psched nětkotrymi njedźelemi kcźet, a to jara derje. Rapßowy brucźk wětrvjetcźo wjedra dła wjele seschkodźicź njemóże. Nałětne wuzitnym běchu też we wyschischich krajinach na łonzu meje do semje.

Nózinych mrózow dła ßu wożebje posdże wozyte nałětnje ßywy jara bedźo wotłake, so hakle ßu we wyschischich krajinach hakle njedawno seßthadzałe. Pschi łětuschim wurjadnje dołhim cźasu wuzitnym wot spocźatka měrza hacź do łonza meje je wowß jara njejenaki w ßwojim rosczenju. Kiž ßu sahe wożyty, njeje pod mejiłej symu tak jara cźěrpił a je hižom nimale na symitku „pschenżu dojcźehnył, ale posdże wokyty wowß je syma jara wrócźoberżała. Najbóle pod symnym wjedrom cźerpikej stej nałětnja pschenża a nałětni jecźmjeń, kotrejż rjeł ł wjele městnami żołtej.

Se ßadźenjom běrnow a ł puschczenjom runklizowych ßymjeschkow buchu ludźo hakle posłednje dny we meji botowi. Sahe ßadźane sajnje běrny w cźopłischich kónczinach sthadźeju. Sa wobkopne płody běsche khłodne wjedro też ł wulkim sadźewkom pschi rosczenju. Zokrowo rěpa a runklizа łkhadźatej. Djeczeł też khětro ßporu rosce.

Djeczele, kiž maju ßo podworacź, hischcze pschiběraju. We wyschich krajinach hischcze njejßu sapoczeli djeczel pizowacź. Pomału rosczesche też trawa na łukach, njedźiwajcy teho móże pak ßo derje na drainérowanych łukach a na ßuchischich cźopłischich łukach ł dobrymi ßnowymi zujemi licźiła. Wone budźa pornjo druhim létam khětro sapoździene a ßu ßo jenoż hakle w nanajpischich hórnischich krajinach sapoczałe. Natarjo jara na schtódniki ßtorża. We wyżejnej hapricli ßu ßo wschitke njerjedowe rostliny derje sałożile. Wóstaw a kostrjanża je mnoho. Nałětnje wuśmwy ßu łusto ł wójnischczom a rapikom sanjerodźene. Wjeswolity wapnowy duhyk pschecźiwo nimaj łětża telko njewuczini, każ druhe łěta. We djeczelu naczini djeczelowy rad husto próżdne městna.

Jako ßmjerjecze schtódniki pokasuja ßo kundroży a mejske bruki, grotowe waki, rólne schlinki, hdys a hdys też myschе, knoty, żurki a pjimowe schczurki. We wobschérnych dźělach kraja je runklizowa schmisa ßwoje jeita na łopjeschka sesthadźanеje runklizy nałaździała, so ßu wulke schkody na runklizy psches źracze dudki tuteho schtódnika wocźakacź.

W dalschim je Statistiski krajny hamt schźehowacze pschecźekowe liczby wo ßtejischcźu ßywoow wulicźił (1. wuznamjenja jara dobre, 2. dobre, 3. hrjenje, 4. ßłabsche a 5 jara ßłabe): Najsmitka pschenża 2,5 (2,6), nałětnja pschenża 2,6 (2,8), najsmitka rožka 2,3 (2,7), nałětnja rožka 2,9 (2,8), wowß 2,7 (2,7), raps a rěpik 2,4 (2,8), runklizа 2,9 (2,9), zokrowa rěpa 2,9 (2,8), djeczel 2,7 (3,2), luzerna 2,6 (2,7), powodźowańske a wotwodźowańske łuki 2,7 (2,6), druhe łuki 2,8 (2,9), łupiny 2,9 (3,1). Licźby w spinkach poczahuja ßo na ßpocźatk junija 1926.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutoru, 14. junija.

† 1898 karaf Nidanski — Jan Božidar Tešnaŕ

Polna płodow, polna kčenja
Zemja je, każ zahroda,
Lubi rjane zapłaćenja
Pilnej rucy rólnika;
Jeho čoło po prócy
Khłódźa čiebe wječory.
Hdyž dźeń haša,
Próca přestawa.
Zwony swjatok zazwonja:
Pójće dom! **H. Zejleŕ.**

*

— **We wjerje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 734, hygrometer +2, thermometer we dnjo +15. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer +2, thermometer w nozy +13. Wichłady na malo ßo pscheměnjuja wjedro. — Jara pomałku ßo wuwjedruje. Schtkeńa je ßo wot wječerawschcheho Łóma hnuła a pokasuje na rjane. Nad rauschcz Europu je ßo wyschina wuwiła. Ta lubi rjane wjedro. Nad połnócznej Němskej je hižo rjenje. Dalscha wyschina cźehnje ßo wot Jendźelskeje psches Danßk a połoiscki Schwedßk do Rußeje. Powětr cźucźiwje wocźoplnje. Tohodła ßu njewjedra móżne. — Jutße ßrjedu ßhodźa ßtónczko 3,39 hodź. a khowa ßo 8,22 hodź. Mjeńacź ßhodźa wjecźor 8,38 hodź. a khowa ßo rano 3,45 hodź. Jutße je połny mjeńacź. Pschedpowjedank wschak mění, so ł dešcźom sastupi.

— **Klobukowe klamy firmy Hugo Lehmann w** Budyschinje, kiž hižom wot lěta 1882 wobsteja, ßu wot pschichodneho schtwórtka, 16. junija 1927, ze ßwojich dotalnych městnoscźow na Bohatej haßy 22 na wupschedźiwnu stronu dróhi, do twarjenja, hdźež bźšche dotal Zentralna kofejownja, na Bohatej haßy 25 pschepołożene. Nowe wobkhodne městnoscże ßu pschełwarjene a zyle nowemu cźa-

Taras Bulba.

Nikolaj Wasiljewicź Gogol.

5 (Pokraczowanje.)

Bulba dowjedźe ßwojeju ßynowe do jstwy... Wschо bě tu cźiste, ł piśanej hlinu wumasane. Na scźěnach wiśachu tesaki; nagajki (koßaßke kuuty) prudła na ptaczki; wudy a tśelby, pschełkepanje wudźełany roh sa proch, ßłota wudźełcźa sa konje a wudły ße poßłéborunjenymi ześezankami.

Wokna wo ßiwje běchu małuschke, ł kulowanymi schkłenzami, kotrež maju nětko jenoż w ßastarschich zyrkwjach, psches kotrež njebě niczo widźecź, thiba so wotßunjecźi ßazuje wotnjesło.

Wokoło wotna a duri běchu cźerwjene wotwody. Na połzach ßtejachu karany, błesche a błeschcźi ße jeleneje a módreje schkłenzy, wumrěßowane złéworne bańki, pokroczene palenzowe schkłenczki wschelakich wudźełkow, benatschki, turkowßlich, czerkeßtich....

„Nó, moji knjeża bratśja, nětk njech ßo kóżdy ßynje ßa błibo, hdźež je jemu lubo. Nó, ßynko, najprjedy schlapnjemy jednu „gorilku“ (paleńcu)!“ tak wječerjesche Bulba. „Bóh ßohnuj! Budźtaj ßtrowaj, ßynkaj! Każ ty, mój Ostapo, tak też ty, mój Andrijo! Bóh dak, so bychtaj wój we wójnje ßtajnje dobry wupjech mělaj, so bychtaj baßurmanow*) bilaj, też Turkow bilaj, Tatarow tohomuśa bilaj; hdyż Ljachi (Polazy) sapoczmu nješchto pschećiwo naschej wérje cźinicź, so bychtaj też Ljachow bilaj. Nó, podaj wschak ßwoju schkłenczku.... schto? Njewěrno, ße je to ßchwarna gorilka? A kak rěka po Lacźanßku palenz — gorilka? To běchu cźi ßłupi Lacźanßzy? Wonі ani njewědźachu, so je na ßwěcze palenza. Kak dha ße toho njemóchowali, kiž je lacźanßke bałanje pišał? Ja wschak ßylny njejßym we pißanje, a tohodła to też njewěm: Horatius, ßo mi ßda.“

„Hlej, tajki nan!“ pomyßli ßobi ßebi ßtarschi ßyn Ostap, „wschо.... wě, a hischcze by pschihnuknył.“

„Ja myßlu, archimandrit njeje wamaj ani ponuchacź dał na palenz“, rěcźesche Taraß dale. „A wuśmajtaj ßo, ßynkaj, ße waju mózne schwikali ł drějacźku a cźerstwym prucźišłom po thribjecze a po wschém, schtoż ma Kosaka? A ßnadź tohodła, so ße hižo pschejaraa k kośmicz pschischli, ße waß najlepschcho też ł pleczenym tkhudom prali; cźej, najnaj, nij jenoż po ßobotach, ale też ßrjedu a schtwórtk je nješchto ßydałco?“

„Cźehodła dyrbjeli my nětko na to ßpominacź, nanko, schtoż je było, ße minyło!“

„Njech by to nětkole nješchto ßpytacź chcył!“ rjekny Andrij, „njech by jenoż nješchto chcył ße ßadźeracź; njech by ße nětkuże nětkajti Tatar na naß wotterchnył, tón dyrbjał naßponicź, kajka wędka je kosakki teßak.“

„Derje, mój ßynko! Wopraudże, prawje tak! Hdy by k tomu dojschło, to też ja ł wamaj ßobu pojechamy, wopraudże wérno. Kajkeho djabola mam tu ßedźo cźakacź? ße bych ho ja ßtat ł hejduschkhjerjom, dumańodarjom, kiž ja wowzami hlada, ßwinje paße, bo ßenczi doma? Dunđe njechak, ja ßym Kosak, nochzu doma ßydacź! Tuj ßynjecź wójnu njeby:o, ta ja tola ł wamaj na Saporożźu pojedu — pobundacź, wopraudże wérno, pojedu!“ A ßtary Bulba ße po nětczim rosßpyri, pyrjesche ho a ßlúczuje ße zyle rosthori, ßtany wot blida a wudoßtojuniwschi ße, zateptny ł nohu. „Jutße pojedźemy! Cźehodła też to dyrbjeli wottorkowacź? Kajkeho njepjechcźela bychmy tule wuđeđeli? Schto nam tale khéżka pomha? K cźemu tutón zhły cźapor?“ Rjekkywschi tole pocźa ł hornczkami a błeschkami wokoło biecź a mjetacź.

Wboha ßtaruschka, kotraż běsche hižo na tajkele wustupy ßwojeho muża ßwuczena, pschihladowaschе wscha ßrudna na łaczy ßedźo. Wona njeßmědźeschе nicźo k tomu rjec; hdyż pak wuhlyschcza tajkele njekrasne rosßudzenje, njemóżeschе ho ßyßłow ßdźerzecź; ßwobładny na ßwojeju dźěłcźi, ł kotrejż małe dyrbjeschе ho sało każ bórzy rosßobrowacź — a nichtó njeby samoh wopißacź wschu tu njewuskcźinitu múj jeje horja, kotrež, każ be widźecź, tschepotasche w jeje wocźomaj a na krucze sakußnjenymaj hubomaj.

Taraß Bulba wjeßeleschе ho do cźaßa hižo ł myßlicźu, kak wón pschichthadźa ł dwěmaj ßynomaj do Saporożźkeho ßwobodźišcźa a rjekńe: „Tu hładajcze, prošchu, kajich schwarnych pachołow ßym wam pschiwjedł!“ Kak jeju pschedßtawi wschém ßtarym wupruhowanym w bitwach towarscham; kak pohladnje na jeju prvkje ßtutki we wojerßtim rjemjeßle a tutkanju, kiž mějachu ho tohorunja ja jene ł hłownych dostojnßtwow ryczerja. Wón derje dźěßche jeju ł wopředka ßameju połźicź; ale widźo jeju cźißo- ßrój a wulku cźełnu hrażnoscź, wubudźny nadobo jeho wojerßki duch, a wón ße najatra rosßudźi, ł nimaj ham ßobu jěchacź, hdyż njeby tu żana druha pschicźežna była hacź jenoż jeho twjerda wola. Wón cźinjecze hižo pschihoty a dawaße roskaßy, wuběrasche konje a bronje ßa ułobjenje ßynow, wobhonjowaschе a rosßladowaschе ße to ł konjezu a bróńi, wuběrasche cźeledź, kotraż dyrbjeschе jutße ł nimi hromadźe ßobu na puczowanje.

Dsanlej (abo cźaßl) pomuzuił Kosakßkich ßtarschinowcow. Towkacźej pschepoda ßwoju mózy, ßobom jemu krucze pschikasaju, jo ma ße ße wßěm połkom ßjerwicź, je-li wón trajał by ße ßaporożßkeho ßwobodźišcźa nětkajtu powěźcź pobrał. Wyrnjeł by wón hižcze rosßwjeßelenу był a hłowa ße jemu hischcze wot thmjela mucźiła, to wón tola na nicźo njepraßadu; wón ßamo pschikasa, konjow napojicź a najbórzej ßmy do ßoba łěpßche pschenżu, a wrócźi ße mużeny wot ßmjerji wobßtaraitjow.

„Nó dźeczi, nětko dyrbimy ho wuspacź hicź, a jutße budźemy to cźiniecź, schtoż Bóh da. Haj, ty wschak nam ßme łoża ßtacź njetrjebaßch! Nam łoża trjeba njeje; my ßpimy wonka ßpacź.“

(Pokracź. ßcźěhnje.)

ßej pschimiérjene. Wobkedźujcke też nawšickk w dźenźnjtschim cźišle.

— Kradnuli ßu w cźaßu wot kónza haprleje hacź do 10. junija 1927 se famknjeneje komory na łubi jeneho domu na Schlebenowej dróßy mużaze kolo „Rapid“, kiź mjeńesche cźorne krońna a błótowaj schkitakaj, wottrjebane ßujena, rune wodźidło se jaßnoźołtymi drjewjan. pschimadłomaj, njemźjesche żaneho spinadła, ale cźśmnobarbne kożane ßedło, Torpedoßti ßamobóßh, schérej gumijowej wobmeczi. — Dale ßu kradnyli 12. 6. 27 dopołdnja wokoło 11 hodź. se ßahrody jeneho hoscźenza pschi Lubijitkej dróßy mużaze koło ßnamki „Mika“, kiź mjeńesche cźorne krońna a błótowaj schkitakaj, cźorne ßujena i jaßnoseleńymi ßunahami, horjelshónjene wodźidło ſ cźerwjenymaj gumijowymaj pschimadłomaj, ruczńym ßpinadłom, brune kożane ßedło, tehorunja tśirózkatu grotowu toschu, Torpedoßti ßamobóßh, schérej gumijowej wobrucźi. — Dale ßu kradnyli w cźaßu wot 6. hacź do 11. 6. 27 ße ßamtnjeneje łubineje komory zigaretowy etui, alpakowoh, do kotreßoź ßaj pißmikaj „G. K.“ ßarntaj. — Wo wßitkne ßdźenja proßy kriminalne wotdźélenje w Budyschinje.

S **Wulkeje Dubrawy.** Podpjerańſke towaríſtwo mjeńesche ßandźenu njedźelu wurjadnu generalnu ßhromadźiznu ſ ważnym dnjowym porjadom. Shromadźizna, kotraž běſche jara derje wopytana, je ninu wobkhodnych należnoscźow dopowerjeńſe praſchenje ſtatutow pruhowała. Wußtawki we ßwojim nowym wobdźélanju ßhromadźizna jenohłośnje pschija. S 1. julijom ſtupja wone do mocy a pschinjeßu wuſtnanne łépschiny ßa ßobuſtawy. Hłowny dypk rozmowy běſche wuprajenje wo wobdźélenju na poſtajeńenju khorhoje bratrowſkeho towaríſtwa w Korjowju. Dokelž ßo nětkhe 100 wołoßobow wobdźéli, pojedże towaríſtwo njedźelu, 3. julija ſ tśjomi autami a wotjedże dopołdnja ſ dypkom w 10 hodź. ſ Wulkeje Dubrawy. Kapała je pschilubila ßwjedźeńſkim jéßu porjeńſchcź. Knjes pschedśydo Hoćer ſ wutrobnymi ßkowami dźaka a ßbożopschecźa knjeſow Cetwizu a Shma ſa 25 létne cźerne ßobuſtawſtwo ſe noschonnym jubilejſkim ſnanjeſchkom a ſ kwétkami wuſinjeńenjeni. Wobaj ßo ſ hnutśej wutrobu podźakowaſchtaj. Se wotlicźenjom léćńeho ßwjedźenja ßo pschedźydźitwo wukłoži. Shromadźeni wobſtamknychu jenohłośnje, ßo ma ßo khorhojmy ſond ſałožiś ſ 10 pj. méßacźneho pschinoßka wot 1. julija. Sa tśi léta chże podpjerańſke towaríſtwo 50. ßwjedźeń ßwojeho wobſtacźa ßwjeczéś. Pokkadnikej létnje ſarunanje pschiſłuſchołu. Towaríſtwo, kiź ßo jenoź na dobru towaríſchnoscź ſałožuje, je hižom hußto ße ßohnowanjom błło. Sßłny dorośt ſtajnje wita.

S **Wojerez.** Wobeſje khrobły jebak je ſandźenu tydźeń Wojerezy wopytał. SSeßój pschiſłuſchéche ſ dopjelnjuzu woſjeńk, na kotrejž hóſtnu hru zyrkuſa Hagenbecka pschipowędźi, kotruž dyrbjachu Wojerowſzy widźeć. Borſuſjewi ßo też wón ſam jako pschihotowazy organiſator a ſkaſa pola magiſtrata méſtno ſa hobrſki zyrkuſ, pschedpołożi hromadu pjenjezow a da ßebi je podpißaś, ſchtož móżeſche jeho prawym wotpohladam jenož pomhaćź. Potom łkaſa pola ßwojich rěſnikow hobrſke hromadu njaßa, hnydom po zentnarjach, pola wjetſcheje wikowańſkeje firmy wjeſow żita a w Lapſchicźez knihjeźićeſcźerni wułki nakład plakatow. Pschi tym pak njeſwonnni ßebi pola podawaczełow pjenjezy poſcźéć. Jako běſche ßnaj wotpohlad wunjeſł, da ßo ſ autom do Cźornewo Khołuza dowjeſć a jédźeſche ſ cźahom ßaſo do Wojerez wrócźo a dale. Po nékotrych dnjach wottrjebu hałe khróble jebanſtwo. Najſterje je jebak nébduſchi artiſt (zyrkußowy thumichtar), kiź ſ kuſom, kiź wot zyrkuſa wotkhadża, wobkhadźeć mé. Dopißuza, kotruž běſche pósłał, běſche w Niſkej na póſt data, hdyž je njedawno mały zyrkuß hraſ.

S **Wósporku.** Dla pleſtrowanja delnjeho dźéła Dworniſchćoweje dróßi we Wósporku je tónle dźéł ſa wſchitkón jśóny wobkhad wot 15. junija hacź nédźele do ßrjedź julija 1927 ſawrjeny. Wſchitkón wobkhad ße ßamokhodamy połaſuje ßo ſ Kotej na Małeńicy a Wodowej do Wósporka (na ſtaru wójſkowu dróßu). Sa ßhotny ſ jśóny wobkhad ſtej Wodowa a Jurjowa dróha poſtajenej. Niewobkedźowanje tuteho poſtajenja ßo khłoſta.

Hospodarski rozhlad.

wutoru 14. junija 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,216	100 pólsk. markow	47,01
ßendźelski punt . .	20,479	100 čěßkoßł. krónow	12,489
100 ßwaje frankow	81,09	100 franc. frankow	16,505

Na **Berlinſkej burſu** běchu wichelake měnjenja w naſtupanju kurſow. Napoſłedk ßo ßnowa wotbrjebjowachu. Wiki rentowych a dołkowych liſćinow běchu tehorunja błabe. Kurś ßtatnje pożeżońki ßo wo 15 pj. wyſche ßtaji a to na 88,40 hr.

Produktowe wiki běchu wczera trochu ſebłabjene bjeß toho, ßo bychu ßa hotowe żito płaćźiny cźućźiwje ſnjiżene byłe. Podáſſche termije běchu wo maſićźkoſćź wyſche. Zentnar płaćźeſche wczera

w Drjeżdźanach (ßaſdá. płatk):
pſchenicźny 73 kg. 15—15,25 hr. (15—15,25 hrinowoh),
pſchenicźny 14,40—14,65 hr. (14,40 hr. hacź 14,65 hr.),
rożtí 69 kg. 13,60—13,85 hr. (13,60 hr. hacź 13,85 hr.),
rożtí 66 kg. 12,95—13,20 hr. (12,95 hacź 13,20 hr.),
jećmjenjo nałtnj. 13,50—14,25 hr. (13,50 hacź 14,25 hr.),
jećmjenjo natymſkeho 12,25—13,50 hr, (12,25—13,50 hr.),
wowßa 13,50—13,75 hr. (13,50—13,75 hr.)

w Berlinje:
pſchenicźny 15,25—15,40 hr., rożtí 14 hr. hacź 14,10 hr., jećmjenjo nałtnjeho 12,05 hr. hacź 13,75 hr., wowßa 12,70—13 hr.

w termińowym witowanju;
ſa julij: pſchenicźny 15,12½ hr., rożtí 13,32½ hacź 13,36½ hr., wowßo 11,92½ hr.,
ſa ſeptember: pſchenicźny 13,82½ hr., rożtí 11,90 hr.,
ſa oktober: pſchenicźny 13,85 hr., rożtí pak 11,92½ hr.

Pschihladajcź pytaja:
Holzu do domu w Hródku, Drjeżdźanſka dr. 37 — Heimann w Biſkopizach, Fabrikſka haſa 1 — Heinrichez pjekarnja w Semjicach — v. Heynitz w Kamjenzu.
Dźéłaczerki. Hänćel na radźinym kuble w Lubiju.
Murjerjow Lehmann w Cźerwjenych Nožitach.
Pohonca w Budyſchinje, Tiſzaſſka dr. 6.
Djanoßu, radź. kublo we Wósporku.
Mlekowu, Miedźej mlokarnja w Budyſchinje.

Na pschedań.
Ssěmjo 15 zentnarjow w Pochłowje 141.
Kolo motorſke 3 PS., w Wunizy cźo. 60.
Kěs brěſnoch, wóß, Tulkez rěkaſ we Laſu.
Buk 1½-létny w Niechornju 33.
Buk 1½-létny w Niechornju 33.
Knuwa wyßokoſmućkelna w Krakezach 33.
Kalowe ßaßnjki, kralowſki młyn w Delnjej Kunje.
Mlunkizowe kopa 20 pj., kujeſi kwór w Jabłońzu.

Pschenajeczе trawjenja:
Trawjenje, Hójnicźańſke kuježe, ſchtwórtk 16 6., w kotrej hodźinje, njeſhonichmy;
mlekowa fabrika w Biſkopizach;
na Ssmilnjańſkim puczu w Biſkopizach;
na Pauſkowej haßy 35 w Budyſchinje.

Pschenajeczе wiſchnjow:
Wiſchnje, łubjeſ ſklenm w Hodźiju, ßada hacź do ßrjedź pißomne poſkiceńja.

Ssuduiſzy na pschekadzowanje:
ßrjedź 15. junija 1927:
w **Delnim Wujkźe** dop. w 9 hodź. we Wowerez hoſcźenzu ßonjaze a mużaze kolo;
w **Radśu** pschij. w 12 hodź. w hoſcźenzu zentringa;
we **Hornjowje** pola Hródka dop. w 10 hodź. kmoźazy wóß, łuczy ßeńdu ßo na gmejnſtim hameze;
we **Lojowje** pola Hródka dop. w 11 hodź. proſjeczi, łuczy ßeńdu ßo na gmejnſtim hameze;
w **Jeleſnej** pola Hródka pschij. w 12 hodź.: 5 łujerdych metrow twaŕſkeho drjewa, łuczy ßeńdu ßo na gmejnſtim hameze;
we **Wósporku** pop. w 3 hodź. gramofon ſ 26 płatami, mużaze a ßonjaze kolo, 12 kolowych wobrucźow, 7 lamowe — łuczy ßeńdu ßo w hoſcźenzu „K hwiźdze“;
w **Sserjóſkich Paſiźach** dop. ½10 hodź. motor 6 PS., łuczy ßeńdu ßo w hoſcźenzu;
we **Wujerezach** w hoſcźenzu „K méſtej Drjeżdźany“ dop. we 10 hodź.: piſańſki ſtroj a kniſowny kamor a popołdnju w 6 hodź. piano;
w **Wórhu** pola Wojerez dop. w 9 hodź. dwě krowi, łuczy ßeńdu ßo w hoſcźenzu;
we **Werminghoffje** pop. w 4 hodź. w hoſcźenzu: ſymſki nawobleka.

ſchtwórtk 16. junija 1927:
w **Budyſchinje** na ßudniſtwje dop. w 9 hodź.: Búſeje, piſańſke błido, 8 kwétkowych korkow, piſańſki ſtroj, pianofort, ſchkrjpk, cremonoſka ſchtrama, 15 błidowych cźaßnikow, pjenjezny kamor, normalſki cźaßnik, klamarſke błido ſe ſchkleńcźanym natwarkom, 5 cźaßnikowych pschikrowjeſchatkow, wſchelaki koleßarſki cźahor, 4 tworowe kamory, 4 ſlejaze cźaßniki, kuchinſtej búfejer, wopłokowaze błido, 3 ioſa, łodowy kamor, cźeſity 80-zentnarſki auto, łéhańſki kamor. pjenjezny kamor, motor 4 PS. na tuny prud ſe ſahibakom, kniſowej kamoraj, dźéłańſke błido, klamarſke poſkadnja, klamarſkej poſzu, automatiſka pjerowa waha, draſchła, wotmjane khabały, ſchórzuchi, wobuecźa, wuhotowanje bo wobhdlenſkeje ſtuwy, gramofon, wſchelaki ſiedlarſki gerat a druhi cźahor;
w **Lejuje** pola Wojerez pſchiw. w 12 hodź. w Laurſchkowej hoſcźenzu Wajazońſka pschiprawa;
w **Sahrodze** pop. w 2 hodź. w hoſcźenzu ßonjaze a mużaze kolo, zentrifuga;
w **Lubuſchu** dop. w 10 hodź. w Skónjej hoſcźenzu: Wohydleńſka baraka, klamarſki kamor, klamarſkej poſzu, 25 kopytow, ſchewſka ſchijaca naſchina, klamarſke błido

Škrowe depeše.

Produktowe wiki w Barlinje dźeńſa dop. 3/11 hodź.: Pschi ſnadnym wobroczu żito na płaćźinje wobſtawa.

Dop. 3/12 hodź.: Skerje je wěſte wożiwjenje ſpójnacź, ale tuprzu ßo wjeſtſcheho tupowanja hiſchcze ſdaluja.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a woljowe ßymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hrivnje.

	13. 6.	11. 6.		13. 6.	11. 6.
Pßenica	305-308	302-308	buny	21-23,00	20-22,00
rożka	280-282	280 282	módre łupiny	22-24,50	21-24,00
nal. jećmjeń	241-273	241-275	żołte łupiny	14-15,75	14-15,75
naz. jećmjeń	—	—	żeradella	16-17,50	16-17,50
wowa	254-260	254-260	raps. wośuſk	18-23,00	18-23,00
kukurica	194-196	194-196	lany wośuſk	16,00	16,00
pßenź muka	38-39,50	37-39,50	poon. melasa	20-20,70	20-21,60
rżana muka	36-38,00	36-38,00		—	—
pß. wotruby	15,50	16,00	bérnj. kruſki	34-34,20	34-34,20
rżane „	18,25	18,25	ſyno, 50 kg	2,35-2,65	2,50-2,95
raps	—	—	rżana ſ'oma	1,70-1,95	1,85-2,05
lane ſymjo	—	—	pßenź. „	1,00-1,40	1,10-1,50
hróch	27-30,00	27-30,00	wowana „	0,90-1,15	0,95-1,20
pjeluſki	20-22,00	20-22,00	jećna „	0,90-1,15	0,95-1,20

Drjeżdźańska burza.

Pßońca	300-305	bérnjace kruſki	33,50-34,00
rożka	272-277	pßenź. wotruby	13,90-14,70
naliſtni jećmjeń	270-285	rżane wotruby	16,50-18,00
nazymſk. jećmjeń	245-270	pßeńcna muka	49,50-51,50
wows	270-275	rżana muka	43,00-44,50
ćerwjeny dźećel	230-240	woka	28,00-29,50
raps	—	pjeluſki	28,50-29,50
kukurica (Mais)	193-198	hróch	33,00-37,00
ſuche truhanćki	14-14,50	cokrowe truh.	19,00-21,00

Płaćizny rěznego ſkotu na Drjeżdźanskich ſkótnych wikach.

13. junija.

67 wol., 285 byk., 268 kruw. a 31 jałojc., 761 ćelat, 687 wowcow, 3654 ſwini.

Płaćizny za
woły: 1. 63—66, 2. 55—60, 3. 48—52, 4. 40—40,
byki: 1. 64—66, 2. 59—62, 3. 51—57;
kruwy: 1. 60—63, 2. 52—57, 3. 39—45;
jałojcy: 1. 64—66, 2. 54—62;
ćelata: 1. 82—88, 2. 74—80, 3. 62—68, 59—60;
wowcy: 1. 64—68, 2. 52—60, 3. 44—48;
ſwinje: (přez 300 pt.) 62—63, 2. (200—300) 60—61, 3. (200—240) 58—59;
ranecy: 53—56.

Z Łužicy.

* Sr Sohłanda pschi Schprjewi. Pola jenoho tudomneho wobkhodnika pobu w nozy paduch a kradny 370 hr. hotowych pjenjez, kojuchowy bon, dyßhćźny cźaßnik a wſchelake druhe wéźy.

* Se Zitawy. Ssobotu wjećzor wokoło 10 hodź. na podſchéjenej Schlićenowej dróßy njedaloko móſta Ssw. Ducha njeſnaty cźłowjek 18-létnu holzu nadpadże, ji ruczńu toſchu ſ néhże 18 hr. pjenjez wuhrabny a ſ wjej cźeku. Sa pachołom nimaju hiſchcze żaneho ßlěda.

Ze Sakskeje a dalších krajow.

* S **Drjeżdźan.** (Njeßoże na dróży). Pjatk popołdnju na Wulko-Hajnſkej dróży piwowy ſapćhak do woła dróhoweje żeleſnizy ßaważił. Piwowy wós ßo po wwrócźi a koujej ßo walißchtaj. Piwowaj pohonćaj padnyſchtaj ſ wóſa, na jeneho padny piwowy wós. Wobeju dyrbjachu cźeſtokrutnjeneju do khorownje dowjeſć.

* S **Hainewalde.** Se ßwojim motorſkim kołom njeſłożi pjatk popołdnju w ſawinjenju dróhi pschekupa Tammert ſ Lubija. Wón pukny ßebi nop a nabi ßebi hiſchcze dalſche rany. Jeho dowjeſechu do **Zitawſkeje** khorownje a wot tam do Lubijſkeje.

* S **Warnsdorfa.** (Auto wottorhny krumje róh.) Spodźiwnje njeſłoże ſta ßo pjatk rano w Warnsdorfje, hdźej jedyn ratał trawu ßyjeſche a běſche ſapſchah ſ krutwomaj hłownej dróży ſtejo wotſtajił. Auto pschijéźdże nimo a wottorhny ſe ßwojim jadnim dźéłom krutuje prawy róh. Halle po khwili ßo jedyn, kiź nimo pschijindże, na krawjaze łkoczo dohlada.

Najnowiše z cyłeho świeta.

— **Schkrowa powěść wo wjedrje ſa jutſiſchu ßrjedu:** Cźopłiſcho, mrócźcle ßo pschećzahuja, pokhilenje k njewjedram. W Jendźeliſej ßrjenje wocźopleniе.

W Baltiſkim morju łynła jendźelſka eſkadra bitwiſtich łodźow błiſko ruſkich brjohow ſchćhnje.

*

Ruſki revolucijſki ßud w Pliſkirowje w ruſkej Wukrajinje je pjećź robuſtawow pschećziwobolſchewiſkeje organiſazije k ßmjerći ſajßudźił, wudawajo, ſo ßu ſpionazu ſa Pólſku dźélali.

*

Cźeſki Wjazńław Schpaczek je pjatk mórſki kanał, Jendźelſku wot Franzowſkej dźélazu, ſa 10 hodźin 45 minutow pschećzuwał.

*

W Caſſanje błiſko Milana w Italſkej ſ wichorom krupy padachu. S dwórniſchćowego twarjenja ßo tśěcha wottorhny. Schćeſ żeleſniſkich wołow ßo powrócźi a mały łéź błiſko żeleſnizy ßo ſwuwała. Znź ßu ßo do cźiſta ſnicźiłe.

*

S franzowſteje rańſchoindiſkeje kolonije je ßo 500 wojakow do Tientſina pschiwjeſło.

*

Japanſki wójniſki miniſter je do Pekinga pschijéł, ſo by po porućźnoſcźi ßwojeho knjeſerſtwa měr mjes połodniſchej a połnóżnej Chinu pohrěbował.

*

Amerika ßwoje wójſko w Chinje pohyblnja. Transporćiſta łódź Chaumont je ſ Filippiniſkich kupow ſ 1150 namórſkimi wojatami, 25 tankami a létadłami do Shanghaja pschijéła.

Přilopk.

* S **błyſkom ſarażeni.** Ssudźene ſchtwórtk ſatkhadźeſche w Hannowerſkej cźeſće njewjedźa. We wſy Borſfelde dyri błyſk do nowotwara a ſaraży dwě wołoße. — Pola Bielefelda ſamkaŕ Laußtroer pschi njewjedźe na polu dźélaſche. Błyſk ßapny a jeho ßaraży. Wo njeho ßarnje wudowa a dźewjerej dźéćźi.

* **Zyłe gmejniſke ſaſtupjerſtwo ſa ſchwedſkimi gardinami** Wéſeje ßadny pad, ßo dyrbi zyłe gmejniſke ſaſtupjerſtwo, kiź je 14 gmejniſkich ſaſtupjerjow wobſteji, arreſtowe thjoſtanje wotſtrańcźeć, ſta ßo w gmejnje Pechgrünje w nałwjeſorſnej Cźeſkej. Gmejniſka rada běſche pschećziwo poſtajenju knjeſerſtwa proteſtowała a dyrbjeſche tohodła 3 hjedźele do khłódła.

* **Spodźiwne ſkukowanje błyſka.** W Reblinje w Belgardſkim wokrjeſu w Połorſkej mjeſche żebi holza jeneho ratarſkeho dźéłaćerja ras wjeſoŕ, jako ßo hrimaſche, ßwo-

je wložby a cjeſaſche žebi hiſchcze mokre wložby runje pod elektriſkej lampu. Błyk, kiž běſche do elektriſkeho powodá dyrił, ſkoči ſ lampy na holju a mori ju na měſinje.

* **Ruhježne mordaŕſtwo w Hattingenje.** Hórnikſtwo wſcheho pſchiſtajeneho Küppera na puczu ſ Hattingena pſchi rěcy Ruhr do Byſanga, hdyž ſu mježeſche hórnikſkim iaworſtajenym renty wupłacikej, automobil pſcheſcěhnu a ſaſtrělowali. Wobſudžowacy wołoſbe wulkoczíſchej a walkíſchej ſo na Küppera a tkáliſchej jeho do wutroby a jeho ſmjertnje franciſchtej. Ruhježnikowaj padźe 19.000 hriwnow inwalidnych rentow do rukow. Na to cžakaſchtaj we wróſtnej jíbje a pſchejdźeſchtaj pěſchoho a ſtónežnje ſe ſwojim automobilom p. Niederwenigenerna ſmjeſhożiſchtaj a pěſchi dale cžakaſchtej.

* **Schto Amerićzenjo w Europje pſchetrjebaja.** Na ſjězdźe amerikanſkich wikowaŕſkich ſtatſchejow we Winje ſdźeli dr. Klein, direktor Washingtonſkeho wikowaſkeho ſtarowa, ſo amerikanſcy turiſtojo w Lěće 1927 700 miliſonow dollarow w Europje wołaja. To je po naſchich pjenjeſach 3 miliardy hriwnow.

* **Cžežke njeſhože na dróſy.** W Newyorku je ſo ſaſdźeny ſchwórtk cžežke wobkhadne njeſhože ſtało. Połnje wobkhodnych awtowych ſtudy do pſrwandźeho automobila. Stróženje běſche tak ſtyſne, ſo ſo autobus powaſi. Dwě wołoſbje ſkočiſchtej ſ autobuſa a tón na njej padže a je ju hnydom mori. 32 daſchich wołozowow ſo njenje ako bóle cžeſko ſrani.

* **Cžaſniki w Mexikanſkej ſu wo hodźinu dopředka ſtorcžili.** W Mexiku ſchtwórtk wjecžor wſchitke cžaſniki wo hodźinu dopředka ſtorcžichu. Tale naprawa njepłaczi jenoż ſa łěcžny cžaſ, ale ma dale woſtacz.

Swójbne powěſće.

Swěrowani: Oswald Fryče w Lubiju ſ Margaretu rodź. Schejápanez w Budyſchinje. — Erich Aich ſe Margaretu rodź. Wagnerez w Budyſchinje. — Alfred Jakob we Wojerezach ſ Margaretu rodź. Schusterez w Hodźiju. — Willy Libig ſ Alju rodź. Böhnez we w Kamjenzu. — Waltar Messerſchmidt ſ Hitzu rodź. Heibſiedez w Kamjenzu.

Semrěli: Kiſchećan Bjedrich Lißner w Budyſchinje, 71 lět. — Khyrſta ſwud. Wjenkowa rodź. Lehmannez na Zidowje, 76 l. — Max Hilſcher, kowaŕſki mišter w Śmilnej, 54 l. — Jan Mośig w Budyſchinje. — Hedwiga ſwud. Micriſchowa rodź. Uhligez w Kamjenzu, 59 lět. — Michał Kabła, muněnkaŕ w Khrósćigach, 66 lět. — Augusta ſwud. Dejzyna rodź. Engelmannez w Kamjenzu, 80 lět. — Klementina Pöhlowa rodź. Tatzhäuſerez w Hródku, 66 lět. — Hana Kanterowa rodź. Garniczez w Bukowje pola Hródka, 40 lět.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Do wikowańſkeho regiſtra je ſo dźenja ſapiſało:

1. Na łopjeno 659, firmu Heinrich Mohr w Budyſchinje naſtupajo: Arnoſcht Kurt Mohr je wuſtupił.
2. Na łopjeno 794 firmu Schamotowonju a ſilikowu dźakarnju we Wětrowje Guſtava Ruhſanda, towaŕſtwo ſe wobmj. ruk. w Budyſchinje, naſtupajo: Wobkhodnaj wjedniſkaj Guſtav Ruhland a Madlena Ruhſandowa rodź. Auſſchneiderez bydlitaj nětk w Budyſchinje.
3. Na łopjeno 1045 firma Leo Häuſler w Budyſchinje a jako jeje mježiſkeł pſchekupz Leo Häuſler w Budyſchinje ((Wobkhodna družina: Zonjaze, mužaze a dźěrjaze wobleczenja. Wobkhodna měſinoſcz pſchi Mjaſowych jětkach 5).

Hamtſke žudniſtwo.

Do wikowańſkeho regiſtra bu dźenja ſapiſane:

1. Na łopjeno 937, firmu „Albinus & Herbſt, towaŕſtwo ſ wob. ruk. w Budyſchinje“ naſtupajo: Likwidazija je ſkónčena a firma je ſaſchła. Saſtupowańſke prawo liſtwidatora Alfreda Herbſta je ſkónčene.
2. Na łopjeno 1046 firmu „Arnoſcht Günther w Budyſchinje“ a jako jeje mježiſkeł Arnoſcht Günther w Budyſchinje. (Wobkhodna družina: Wikowaŕſtwo ſ ruczánymi dźěłanmi, vogtlandſkimi wuſchiwanjemi, wołnu a troſkimi tworami. Wobkhodna měſinoſcz: na Zitnej haſy 9).

W Budyſchinje, 31. meje 1927.

Hamtſke žudniſtwo.

Wukazowańſke hodźiny za ſeſſualnu a manoželiſku radu ſa wobydlerjow měſta Budyſchina

wotměwaju ſo wſchědne dny wot ½12 hodź. hač do ½1 hodź. w Sejmowni na Hrodowſkej haſy 10, po 2 khodomaj na Lawo. — Rada poradźa ſo darmo.

W Budyſchinje, 13. junija 1927.

Měſchćańſka rada, ſpomoželiſki hamt.

Towaŕſtwowſki powěſtnik.

Budyšin. Serb. tow. „Nadžija“ zeńdże so wutoru, 14. junija, wječor ½9 hodź. k měſačnej zhromadźiznje w „Kat. towaŕſowni“. Wſitke sobuſtawy cyle wěſce wočakujemy. — Hoſco su nam ſtajnje lubje witani. Předsydſtwo.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł“ ma ſwoje zwučowanja kóždu ſrjedu wječor we 8 hodź. w towaŕſowni (Chriſtl. Vereinshaus) na Hornčeŕſkej haſy. Načolnik.

Bukecy. „Radoſć“ ſpěwa ſrjedu, 15. ſmažnika. — Přinoſki budźeja ſo zběrać. Dirigent.

Drježdźanſki „Hromadnik“ změje přich. njedźelu, 19. junija, wulět do Hohnſteina w Sakſkej Świcy. Wotjězd wot Hłown. dwórniſka rano 6¹⁰. Njedźelſki liſčik IV. Kl. do Raten. Zetkanje ⅝6 před čakańſkej I. a II. rjadownje. Bj. Kr.

Drježdźany. „Jednota“ změje njedźelu, 19. julija, wulět do Sakſkeje Świcy, a to na Rauenſtein. Wotjěd̄emy z njedźelſkim liſčikom přip. 13⁰³ hodź. wot Hłown. dwórniſka (Hauptbahnhof) hač do Rathen, hdźež ſo na dwórniſču trjechimy. (Sonntagsrückfahrtkarte płaći 1.30 hr.) Je-li doſć wobdźělnikow, wotjěd̄emy hižo rano w 9⁰⁰ hodź. wot Hłown. dwórniſka do Pětzſcha a wot tam na Gr. Bärenſtein a trjechimy ſo potom z pozdźiſchimi na Rauenſtein. Wo bohate wobdźělenje prosy předsydſtwo.

Hrodźišco. Serb. tow. „Zerja“ (ſpěwny wotrjad) ſpěwa přich. ſrjedu, 15. junija, wječor ½9 hodź. w Njechornju. Njech zaſo wſitcy přińdu, też hoſco ſu lubje witani. Kerk.

Khwaćicy. Naše „Serbſke towaŕſtwo“ ſo přich. njedźelu (19. junija) na poſwjećenju ſykawy a wěže wóhnjowoje wobory wobdźěli, a to w čaſu, kiž je na ½1 hodź. poſtajeny. Wo bohate wobdźělenje prosy předsydſtwo.

Lichań. „Zernička“ změje ſrjedu wječor ½9 hodź. pola Rudolfec ſpěwanje. So prosy, zo bychu ſo też mužſcy ſpěwarjo prawje bohače wobdźělili. předsydſtwo.

Łuž.-Serb. Sokolski Zwjazk. Njedźelu, 19. junija, dop. w 10 hodź. změjetaj předsydſtwo a wubjerk w „Serbſkim Domje“ poſedźenje. Ważny dnjowy porjad! Kóžda Jednota dyrbi być zaſtupjena! Starosta.

Minakał. Serb. tow. „Statok“ wotmeje přich. njedźelu (19. 6.) pop. w 4 hodź. w Lipiću ſwoju měſačnu zhromadźiznu. Dokelž ma ſo wo wšotowafstwowſki zlět w Radworju jednać, ſo wutrobnje prosy, zo by kóždy ſobuſtaw z wěſtoſću přiſoł. Też hoſco ſu nam wutrobnje witani. Předsydſtwo.

Nawječorny wokrjes Sokoła změje ſrjedu, 15. VI., wječor we wosmich zhromadne zwučowanje we Wotrowje. Přihotujemy ſo na zlět. Kóždy dyrbi přińć. Hłowny načolnik.

Radwoŕ. „Serb. Rat. Dorost“ změje ſrjedu, 15. VI, rano w 6 hodź. w Radworju kemše za našeho njeboh ſobuſtawa Mikł. D.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleń w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučmaŕ w Budyšinje. — Za hospodarſki dźeł: Arnošt Barth w Bratrowcy. — Za nawěſtki G. Jenak w Budyšinje.

Přepołoženje wobkhoda!

Česćenemu wobydleŕſtwu w Budyšinje a wokolinje dawam k wědźenju, zo mój wot lěta 1882 wobſtejacy

wobkhod za kłobuki, čapki a pjelsćinowe twory

štwórtk, 16. junija

wot Bohateje hasy čo. 22 na Bohatu hasu čo. 25

(prjedy Centralna kofejownja) přepołožu.

Budu ſo ſtajnje prócować, ſwoje woteběraŕſtwo dale nanajlěpje poſłužować, zo bych zympatiju, kotraž je ſo mi w 45 lětach wopokazała, dale wobkhował.

Z počeſćowanjom

Hugo Lehmann w Budyšinje

na Bohatej hasy 25

Vogtlandske Madraske wumělske **gardiny**

ſtory, etaminy, kromki, tkaniny za vitraže

kupujeſe jara tunjo pola

K. Erler w Budyšinje, na Žitn. wikach 11, znap. hoſć. „Złota Wěrzda“. Rěču ſerbſki!

Młode holcy

móža po tydźeńſkich a měſačnych kurzach doſpołnje šaty šić nawukнyć pola

M. Dittrich

w Kamjenzu Albertplatz 16¹

Čeladnik

15—19 lět ſtary ſo k 15. 6. abo pozdźišo pyta w Khróſćicach 63

Młoda wyſokoſrućelna **kruwa**

je na předań w Minakale čo. 3b.

Wſě ſulſke knihi

dóſtanjeće w Serbſkej knihańi w Budyšinje

Rjana wyſokoſrućelna

kruwa

je na předań

w Brězyney čo. 4.

Wuporjedźenje wobuća

ſolidnje a tunjo w najkrótſim času. z ruku šite z drjewowymi hozdźikami Ago (bjez ſowa a hozdźika. Crepe-gumijowe póduše ſo na wſě čriže přišija.

Heinrich Mohr

w Budyšinje, na Žitn. wikach

Brusy

ma tunjo na předań (wot 30 pj.)

zwud. Forchowa

w Kamjenzu Burgstr. 2a.

Zbytki woſkowanych tkaninow

žórcuchi z kožanych tkaninow, přikrywy na blida a ſofy

tunjo **J. Erler** w Budyšinje, na pola Zw. Lawak. haſy 10

Billiger

als vor dem Kriege

sind die weltbekannten

„Miele“ Zentrifugen.

Fordern Sie noch heute die niedrigen Preise und günstigen Zahlungsbedingungen beim nächsten Händler.

Mielewerke A.G.

Gütersloh/Westfalen

Grösste Zentrifugenfabrik Deutschlands

Krajny kofejowy Edeka-tydźeń

wot 13. hač do 19. junija 1927.

Srjedu, 15. junija 1927

woptanje bunow. kofeja darmo!

Bruno Natuš w Kukowje

Stóž je spytał, tón wě!

Słěbroworcowe kosy

kosišća, brusy, nakowy a hamory ke klepanju poſkića tunjo

Walter Voigt, železowa wikowańnja w Budyšinje na Jerjowej hasy 3.

Sokolski spěwnik

Njech ſebi jón kóždy Serb kupi. Płaći jenož 50 pj. Na předań

w Serbſkej knihańi w Budyšinje

Swojemu ſtaroſtej

knjezej wučerjej Jakubašej,

a jeho młodej žonje

wjele

zboža a Božeho žohnowanja

do młodeho mandźelſtwa. Wutrobne na zdarl

W Njebjelčicach, 14. ſmažnika 1927.

Jednota „Sokoł“.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 30 zł. pj., za póła a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde so. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihtišćernja, rsp. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawětki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 137 | Budyšin — Srjedu, 15. junija 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Rozrěčenje mjez Stresemannom a Briandom.

Němski zwonkowny minister dr. Stresemann je pón-dźelu w Genfu z franzowskim zwonkownym ministrom Briandom wo praschenju kontrolle němskich rańschich wobtwjerdźenjow a wobkhadźenju Porheinskeje jednak. Pschi tym je pola Brianda žylne pschećiwjenje pschećiwo němskim namjetam nadeschło. Briand po słužbu zaše pod cžišćenjom franzowskeho generalneho staba steji. Hdyž wón wjecžor 1/7 hodźin wot Stresemanna dźěsche, praji: **„Nahlady hischcže jara rósno du.“**

Němšay wotpółkanzy Briandowe žłowa potwjerdźichu. Rospominanje němskich rańschich wobtwjerdźenjow a wobkhadźenje Porheinskeje so w tukhwilu haczi. Stresemann a Briand so pschećelnje rosrěčeschtaj a so zjawnje wo znutskownopolitiskich podawkach wupraještaj, kaž daloko wone na zwonkownopolitiske roswicze sttuhuja. Briand namjetowasche blížiche dny we wosebitych konferenzach hromadże z jendźelskim zwonkownym ministrom Chamberlainom wuradźeć. Tón zamy wjecjor Stresemann z Chamberlainom rěčeschе, niz jenoż wo praschenjach, kotrež z dalewjedźenjom Locarnskeje positi swižuja, ale też wo **bolschewiskej Ruskej.**

Sso do swojeho hotela wróćiwschi Briand nowinarjam praji: „Móju Wam hižo dźensa rjec, so smój **Stresemann a ja wopołnej pschesjesnoszi spójnatoj, so dyrbi so Locarnska politika dale wjesć.** Knjes Stresemann je pschisnał, so je Locarno Němskej wulke lěnschinu wunjesk a prascham so Was, hacž njeje z wulkim dobrykom za Němsku było, so je so jako wulkomóz ze wschěmi prawami do Swjatka Ludow pschijała a so je w Porheinskej hižo dalokodźahaje pschiswolenja dostała. Mózno njeje, wschо na dobo dostacz.“

Němski sejm cyrobowy zakoń přijał.

Němski sejm, kotryž je so po zwjatkownych próšdnicach sazo sešoł, je **cyrobowy zakoń w druhim a tśeśim cźitanju po wubjerkowym wobdźěkanju pschijał.** Wschě namjety na pschemjenjenje su so zacźišćle.

President Löbe je wosjewił, so je **nacźisć korczmneho zakonja** doschoł, a so je statne rěcžnischo zdźěliło, so je so pschepytanje pschećiwo němsko-ludowskemu sapósłkanej Kubje, kotrehož dla nadpjeranja na mordarstwo winowachu, sastajiło.

Sstrjedu budźe němski sejm wo namjetach pschećiwo powwschenju póstšeho porta wuradźowacź.

Amerika přećiwo reviziji Dawczowcho plana.

Rosprawa Parkera Gilberta so w Newyorku jako wotrajenje agitazije wukožuje, kotraž so z němskeje strony pschećiwo Dawesowemu planej wjedźe. **Němske knjeżerstwo njeje mohło na amerikanskim nahladze dwělowacź; pschetoż Parker Gilbert je hižo psched měsazami naležnje wo rosjasnjenje wo němskim finanznym wuruwanju žadał a pschi tym swoje wobmyslenje wuprajił.** Pschi namjeze němskeho knjeżerstwa na revisiju so bjes dwěla amerikanske knjeżerstwo sa Gilberta stupi. Wono budże jeho žadanje podpjerowacź, so najprjedy rosprajenje pjenjes na jenotlíwe kraje wotstroni.

Sakski sejm.

Sakski sejm je namjetu na pschenajeze statnych kubłow, kotrež z wulkej schkodu hospodarja, pschećiwo hłosam němsko-nacionalnych, němskeje ludoweje, hospodarskeje a demokratiskeje strony zacźišćnył a znowa za hospodarjenje tutych kubłow 250 000 hriwnow jako pschidawk pschisłowił. Dale je so kommunistiski namjet pschijał, po kotrymž so na statnych kublach 48hodźinski dźěłaršti cźas wob tydźeń zawjedźe. Sa zyłe léto njesmě dźěłaršti cźas wjacy dyžli 2400 hodźinow wucźinicź.

Kommunist **Renner** sa prawny wubjerk wo němsko-nacionalnych a kommunistiskich namjetach na wotstronjenje **zakonja wo plahowanju hewjadow** rosprawjesche. Němski nacionalny namjet je so mjez tym wróćo wzał, dokelž je so knjeżerstwo hižo z wosjewjenym wumjeżenstim porjadom po němskonacionalnych žadanjach słožiło. Wubjerk je so pschećiwo kommunistiskemu namjetej wuprajił. Sesejm po króttkim rosprajenju wubjerkowym namjetam pschihłosowasche.

Wobhladanje němskich rańschich wobtwjerdźenjow.

W Genfu znadź so němski namjet w nastupanju wobhladanja wupuscženych betonowanych sthowow pschi němskich rańschich twjerdźiznach pschijima. Po nim dyrbi jedyn wotpółkanz neutralnych mozow pruhowacź, hacž je so wupuscženje betonowanych sthowow tak wuwjedło, kaž je žebi konferenza swjasarskiskich pósłkanzow w Parisu žadała.

Zjězd němskostatneho zwjazka němskich póstskich a telegrafowych zastojnikow

je so w Mnichowje z wobsobinskimi poměrami póstšich a telegrafowych sastojnikow saběrał. Referent, swjasłowy sekretar Franz, so pschećiwo wschěm pospytam wobroczi, w dźěłowej słužbje licžbu sastojnikow smjeńschicź a jich po nječim z privatn. pschistajenjami narunacź. Dźěło změ so jenoż powołanskim sastojnikam dowěricź. S tym zameje pschicžiny tež rěcžnił plany wotpołasa, měschane hospodarske dźěło sawjesć. Jenohłósnje sjedź dwě referentowej rezoluziji pschija. Jena so pschećiwo prózowanju wobrocza, pósce jejny nětczišchi kharakter wjacy, dokelž so potom njeby póstše, telegrafowe a telefonowe potajnstwo schtitało. Druha rezoluzija pjenjezne srědki žada, so mohło so hischcže lětża nušne powyschenje sastojnikow pschesjesć.

Dr. Richard je swjasła sastojnikow wo pschedłoży sa sakoń wo sastupjerstwje sastojnikow, sa němskostatny tłokotańki porjad a sa sakoń wo spomożenju po snjesbożenju rěcžeschе. W žiwym rosrěčenju so wótre poroki pschećiwo tym němskożejemstim sastojnikam cźinjachu, kotrež zu jako zobustawny swjasła němskostatnych sastojnikow we wubjerku němskeho žejma sa należnoste sastojnikow pschećiwo žadanjam swjasła němskostatnych sastojnikow hłosowali. W jenohłósnje pschijatej rezoluziji so zwobodniske sastojniste prawo žadasche a so sakuenjenje sastojnikow do powschitkowneho dźěłoweho prawa wotpokasa.

Winsta universita so samkła.

Njedźiwajcy warnowanja rektora Möllscha zu so naležnoste němskonacionalnych studentow pschećiwo socialistiskim studentam, kotrymž wjele židow pschisłuschu, wospjetowasche. Rektor je teho dla universitcźiny anatomisti a fysiologiski wustaw samknycź dał. S pschipowědźenjom najwótrischeho dyžliplinarniskeho sakrocženja so studowazy psched cźinami warnuja, kotrež mohłe nowe njeměry zbudźicź. Rektorat by nusowany był, cźitanje lěcžneho semestra 1927 samknyc, z cźimž bychu wschitzy sapiłani studentojo tónle semester zhubili. Polizija je universitcźiny pschijěžeł wobkhadźiła.

Moskwa na swojich žadanjach wobstawa.

W tsećej nocże, kotruž ruske knjeżerstwo blížiche dny pólskemu pósłkanej pschepoda, budże wono na tym wobstejecź, so so jeho žadanja dopjelnja. Wutoru je so Cźicžerinowy sastupjeź Litwinow z pólskim pósłkanzom rostrěcžał. Politika pitarnja je Litwinowu politiku pschećiwo Pólskej sthwalika a jemu porucźika, so dyrbi na tym wobstejecź, so by ruszy cźełnjenjaz z Pólskeje wupokasaja, hewak dyrbi ruske knjeżerstwo Pólšej z napramami hrosycź.

Pólsta dalschich pschiswoienjow njeczini.

Pólska wotmolwjaza nota so Moskwje hakle tónj tehole tydźenja pschepoda. Wona budże króttka a praji, so **Pólsta njemóże žiwoje stejiščicžo pschemjenicź a zaneho druheho dojscźcźinjenja dacź.** Kóžde dalsche jednanje dyrbi pólske knjeżerstwo wotpokasacź.

Kaž Warschawske nowiny pišchu, pólske knjeżerstwo na ruisku notu wotmolwjejo hischcže tak zwoju mérnosć pokaže, so pak wo jenotliwych ruskich žadanjach njewuprají. We Warschawje na stejišchcžu steja, so je diplomatiske jednanje wo tónzowanju Wojtkowa zyły zwět za pólske stejišchcžo dobyło. Pódla teho też wopraždže njeje móżno. Žadanja Ruskeje praktiśy dopjelnicź.

Mobilisazija w ruskej Wukrajinje.

Kaž pólska powěsćcźenja „Expreß“ z Moskwy powě, je so w ruskej Wukrajinje **territorialne wójsko na schtyri měsazy k jwuczwonanju swołało.** Wono prénju reserwu pschedstajaja. **Loni bě so wono jenoż na tśi njedźele k brónjam swołało.** Po tym samym žórle je so aktivne **cźerwjene wójsło we Wukrajinje wo 300 000 muži posylnilo.**

Rosengolz jako zwědk w prozeßu pschećiwo Korwerdże.

Po namołwjenju pólskeho wurjadneho žuda so prjedawschi ruski pósłkanz w Londonje, Rosengolz jako zwědk pschećiwo nadpadnikej Korwerdże wobdźěli. Rosengolz je wutoru z Moskwy do Warschawy wotjěł.

Chamberlainowy plan přećiwo Ruskej.

Jendźelski zwonkowny minister Chamberlain so prózuje, **zhromadnu finanznu a hospodarsku frontu europiskich statow pschećiwo Ruskej** wutworicź. Němska njeje so hacž dotal za tule frontu pschećiwo Ruskej dobycź dała, wona chże so dale pschi jendźelsko-ruskim konflikcie neutralnosće dźerżeć, na kotruž je ruske-němskim srěcźenjom swjasana. Spěchnischi wuspěch je Chamberlain w Franzowskej měł. Pschi poslednim wopyće franzowskeho presidenta w Londonje je so płacźiwa postajała, kotruž Franzowska za pschemjenjenje zwojeho kursa napischeczo Ruskej dostanje. Franzowske knjeżerstwo je so na to swjasało, jednanje wo dosyn a poźcźonkach se Ruskej sastajicź, hacž runje je Cźicžerin swólniwy byk, do wschěch prjedawschich wumjenjenjow swolicź. Diplomatiske pocźahi mjez Parisom a Moskwu dyrbja so na najmjenschu mjenu smjeńschicź. Nawrót franzowskeho pósłanza w Moskwje, Herbetta, kotryž hižo nětkotre njedźele w Parisu pschebywa, je so wotstorcźił.

Dale je franzowske knjeżerstwo zwoje stejiščicžo ke pólsko-ruskemu jednanju wo srěcźenju nienadpada a wo wikowanjskim srěcźenju pschemjeniło. Mjez tym so je franzowske zwonkowne ministerstwo lětża w mérzu khętro napinasche, so by pólsko-ruske dorosumjenje spěchowało, Poincare dźensa porucža, jenoż dotalne diplomatiske a hospodarske poměry mjez Ruskej a Pólšej zachowacź. Też poměry k baltiskim statam su so w tym nastupanju pschemjeniłe, so Franzowska jendźelsku radu, kotraž so we Genfu litewskemu knjeżerstwowemu presidentej Woldemarasej dawa, podpjeruje a so so pschi Chamberlainowym prózowanju, Litwu a Pólšu sjednacź, wobdźěla.

Jako płacźisnu sa nowostožene jejneje polititi je Jendźelska Franzowskej zlědowaze zdźěliła:

1. **W rańschim dźělu Ssrjedźozemskeho morja** so žadanja Italskeje samjesuja, tak so so Jendźelska a Franzowska do nadknježstwa w bliskim rańschim kraju dźěliłej.

2. **Syriski mandat so Franzowskej wostaji.** Sa to egiptowste nazionalististe hibanje w Franzowskej žaneje podpjery njenamaka, kaž je so to prjedy stawało.

3. Jendźelska je stónczne franzowskemu knjeżerstwu zlubiła, so **Italska w Tangerskim sarjadnistwje žaneho mésna njedostanje.**

Na podkožku jendźelsko-franzowskeho srěcźenja so Jendźelska prózuje, z pomocu Locarnskeho pakta wschě wjecźorno-europiske staty pschećiwo Ruskej sjednocźicź. Hdy by Němska k temule sjednocźenjstwu pschistupiła, by Jendźelska jejne žadanje za wucźerpnjenjom wobkhadźenskeho wójska z Porheinskeje abo z najmjenscha za jeho smjeńschenjom podpjerała.

Kak su Daudeta w Parizu zajeli.

Redaktor monarchistiskich „Action Francaise“ wot póndźele w jastwje žedźi. Pschi rosrěčenju mjez snutskownym ministrom a polizajskim prefektom bě so njedźelu w nozy wobsłamkło, monarchistiskeho wjednika sajecź, też, hdy by trjeba było, so z mozu do twarjenja „Action Francaise“ dobnycź. Město hischcže w rańschej cźischinje leżesche, hdyž se wschěch stronow wulke wotdźelenja polizajtow a gardistow pschicźešechu. Sa někotre minuty běchu wschě wokolne dróhi sawrjene a město psched „Action francaise“ wobkhadźene. Też zyłne mužstwo wobnjoweje wobory z dołhimi rěblemi hotowe stejeche. Na to polizajski prefekt Chiappe do thěže stupi a žadasche, z Daudetom rěcžecź. Tón polizajskemu prefektej praji, so by chcył krejpschelecźu sadźewacź a so je teho dla pschećiwo woli wschitkich swojich pschecźelow swólniwy, so poddacź. Hdyž bě so monarchistiskim mužstwam zlubiło, so móża zwobodne nuczahnycź, wone so sestupawschi twarjenje wopuschćichu a so w blížischim sastanischczu podlesnistaje żelesnizy zhubichu. Jako posledni Daudet na brjoh stupi. Sso z króttka se swojimi zwěrnymi rozžohnowawschi wón hromadże se sarajdnikom „Action francaise“. Delestom, do prefektoweho automobila stupi, kotryž jeho do jastwa dowjese.

Ruske prašenje w Genfje.

Wutoru popołdnju w 5 hodźinach je žo w hotelu Beau-Rivage w salonach jendźelskeho swonkowneho ministra Chamberlaina rosprajene sapoczało, pschi kotrymž žu žo němšti, francowski a belgiski swonkowny minister a italiski Radźiny wotpósłanc wobdźělili. Maju sa to, so je žo w tejle konferency i hłowneho dźěła wo thromadnym stejišću Locarnskich mozow w ruskim prašenju jednało. Pódla teho je žnadź žo też albanske prašenje rosprominało.

Egiptowska žo podwola.

Wutoru je žo egiptowska wotmołwjaca nota zastupjerjej jendźelskeho knježerstwa w Kairje, lordej Lloydej, pschepodała. Kaž žo źda, je žo egiptowske knježerstwo we wójstwownym prašenju jendźelskemu zadanju podwolilo. Sa to wšak sčitzri natry njewosłjewene wostałe, dale to, so je wutoru pschedźěwdźe egiptowskeho knježerstwa Sarvat pascha cžaj pił. Tole cžaj wosnamjenja měr.

Zena beg i Běłograda wotjědże.

Južnosłowjanske knježerstwo je powěsć dostało, so Zena beg w bliščim cžasu Běłograd wopuscheži. Se tym by diplomatiski wobkład mjes Južnosłowjanskej a Albanskej dospołnje sastajił. Pschihoty sa to hižo južnosłowjanske knježerstwo cžini. Wono južnosłowjansko-albansku mjeru dospołnje sawrjeca da. Franzowste a jendźelske knježerstwo stej pola Achmeda Zoga dla wurunanja albansko-južnosłowjanskeho konflikta sakročiłej. W Běłogradze cžakaju na powěsć, hacž je sakročenje wuspěch mělo. Wot teho wotwisuje, hacž bo Zenje begej puczowanški paž pschepoda.

Lětadło sa lět do Indochiny žo spaliło.

Snaty francowski lětar Pelletier d'Oisy bě žo wutoru popołdnju w Le Bourgetu pola Parija na daloki lět do Indochiny (ranšcheje Indiskeje) puschežił. Někotre minuty posdźišo pschihladowarjo widźachu, kak wulke lětadło nadobo sasta, žo padajo pschećišiny a žo spalowschi na semju padże. Pelletier d' Oisy a jeho pschewodnik, kotrejž krótko psched dopadnjenjom i lětadła skočišchtaj, kaž i Božim dźiwom njesranjenaj wostaschtaj.

Ze Serbow.

Onjownica.

Srjedu, 15. junija.

Ju 1908 w Mješicach basnik a braška, skałar Handrij Pawoł.

1168 rozlama so na Ranje serbski templ, Swjatowitej swjećeny.

Makojca so šěri
Polna z hordosću,
Słabje pak so měri
K twojom' runjeću;
Aj ty róża najrjeńša,
Kaž ta moja holička.

Domotki drjo móža
Pychu dawać sej,
Ale kaž ty, róża,
Nihdźe žane njej'.
Aj ty róża najrjeńša,
Kaž ta moja holička.

H. Zejleŕ.

*

— Wo wjedrje. Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 730, hygrometer +2, thermometer wo dnjo +23. — Dźensa rano we 8 hodź. barometer 732, hygrometer +4, termometer w nozy +13. Wuhlady na mało so pscheměnjaze wjedro, chětro cžoplo, hrimanja móžne. — We położenju nižinow pornjo sawčerawšchim wulkeho rosdźela sposnać njeje. Nad sawšchej a połnocnej Europu wežera wyschiny spohnawachmy. Nad połoušchej pak nižiny. Schkleniza nimale jenak tleji. Wjedrarnje měnja, so cžoske, bóle tuzne, k njewjedrom pothilene wjedro dale wobthowowany. Jutrje je Božeho cžła. Tehdom so rady hrima. Na swjatu Trojicu mjałachny deschežik. Po starych burskich prajenjach je, kaž by so w lěcze na žyhle železo schło. To rěka, smječeny drje deschcze, bjes toho, so by mokro była. Jutrje schtwórt schadźa płónczo 3,39 hodź. a khowa so 8,22 hodź. Mjeżacy schadźa wjeczor 0,26 hodź. a khowa so rano 4,28 hodź.

S **Wjedrušta.** Swój sloty tydź swjeczeschе sandźenu njedźelu tudomny žiwnoscžer Jan August Mět se swojej mandźelskej Marju rodź. Gruhlik. Jubilaraj buschtaj 10. junija 1877 w Budestecžanskim Božim domje swěrowanaj. Mandźelski, kiž je 73 lět stary, je hišcze strowy a cžiły, też mandźelska wjeselí so hišcze dobreje strowoty a je 70 lět stara. Jimoj narodźi so 5 dźěcži, i kotrychž jene hižom male wumrě. Dwaj žnaj a dwě dźowaj gmědźachu je starschimaj jeju dźeń wjeselea wošwjeczicz a běchu i dźela i dalcka pschischli. Jubilarow knjes farař Bójž njedźelu w Wjedrušku pożohnowa. K jeju słotemu kwasej je jimaj tež němšti president Hindenburg postrow pósłał.

S **Wjelerzina.** Tudomna ludowa schula je telefonowe pschisamknjenje pod cžišłom 38, hamt w Korswynju, dóstała.

S **Pjowjow.** S 1. junijom pschejdże tudomny Hoffmannej hoščenz je salu a ratarskiwom bo wobsedženstwa knjesa pjekarskeho mischtra Neumanna. Sandźenu žobotu a njedźelu zwjeczeschе nowy hoščenzar we wjeselłym towarstwje je swojimi hoščemi gmědźeli pschicžerpnjenja. Mkodźi a stari wjeselnjenjo běchu pschischli, nowy hoščenzar a jeho mandźelska prózowastchaj žo, wschitkich derje pożtłużowacz. Dotalny hoščenzar je do hór zacžahnył.

S **Lipicža.** Kaž jhonimy, chodźa pola naš też zapoczecz Sprjewju cžłłcžicz a runacz. Chodźa pak hischcze khwiłu wocžakowacz, doniž hnowne žně nimo njeběchu. Schtó runanšte dźěła pschewoimje, hischcze njeje wěste.

S **Komorowa** pola Rakez. Sjawny puncz i Komorowa do Strože je dla twarjenja mosta a wótnicha na Komorowskich honach wot 14. hacž do 24. t. m. sawrjeny. Jězdny wobthad pokasuje žo na Wulke Sdźary.

S **Barta.** Sjawny puncz je Suborneckich do Barta je dla nałożowanja na Barišich honach wot 15. hacž do 30. t. m. sawrjeny. Jězdny wobthad pokasuje žo na Nowy dwór, Dubrowku abo na Bukojnu a hrodowiski ałeju.

S **Lubija.** S lětnej schromadźiznu šaškich pczelarjow, kotraž žo w naschim měsce wot 2. hacž do 4. julija t. l. wotmě wa, je pczelarska wuslajeza krajneho jwjaška šaškich pczelarskich towarstwow sjednoczena. Profesor Sander wot Erlangskeje universitty rěcži wo nětczišchich wažnych praschenjach pczelarstwa.

S **Lubija.** Wežera dopołdnja wokolo 11 hodź. dójdże na Swonk. Budyschšej drohi k wobhadnemu njesbožu. Klajeska Trägerez i Dürrheunerskeho pschihóże i jedsomu kolom po drohi, njewuhlyschu pak juanjo ji napischcžo pschijědźazeho motorskeho kola i pschiwosom a sajědże je swojim kolom do pschiwoja. Wona padże i kola a žeby trochu stowy smjeczе a łožu wobdrě. Bližischi łekař injeschowanu swobała a ju saso puschcži.

S **Husti.** Pižmowe schczurki bu też w tudomnej wokolinje pschezo bóle a bóle pokasuja. We wódnej hrjebi wowczeržnje žu twar tutuch schłódnikow wuslědźili, dokal pak bo hischcze njeje poradźiło, jenu ischczurku sastrelicz. Twar pak je hischcze zyle nowy.

S **Hornjeho Wujesha.** W nozy na pónjdźelu we hajnkowni w Tuchoŕtkim łežu paduch poby a sežeschowaze wězu kradny: Selenu igmiku łokmikatu jupu, kotraž mějesche šnutskach płat i napiśnom Friedrich Wolf, Oberneukirch i. Sa., H. Richter, Forsthaus am Tauscher, F. 191, 26. 10. 21; por dołhich wojerskich schtórnjow, por mužazych schnórowanskich stupnjow, 6 porow nohajow, 2 nakhrijetnikaj, kakacz, britej, mošcheŕ i 8 hriwmanj a cžornokožanu lístownju i 15 hriwmanj, wschelaku zytobu, 2 wupokasaj na mjeno Richard Gustav Richter a hnitwinske sawěsčenske wopismo Stuttgartskeho sawěsčenja, kotrejž žnadź žo w pschichodze na wopacžne wasnješcženja, kotrejž žnadź žo w pschichodze na wopacžne wasnješcženja wutrjeba. Wo powěsče prošny žandarm w Porchowje. —

Z **Worklec.** Posledniu njedźelu woswjeczištaj tudomny skałaŕ a žiwnoscžer Mikławš Kósk a jeho swěrna mandźelska Marja rodź. Solčic, wobdałaj wot swójby, přiwuznych, znatych a hewašich přeczelow swój sléborny kwas. Z tutym wažnym dnjom je sa swój sléborny kwas. Z tutym wažnym dnjom je sa za njeju pominyło pjecadwacecži dołhich lět, ze sobu tohdom při swjatym woltarju swěru slubištaj k zhromadnemu žiwjenju. Na tutom wuznamnym dnju spomina tolodła z dźaknej wutrobu na wše hač dotal w bohatej měrje dostate dobroty a hnady. Pčina črjódka dušnych synow a dźowkow bě so w starožiskim domje zešła k zbožownym hodźinkam, pod njese mutne zbožopřeča a přepoda nahladne dary jako znamjo luboscze; tohorunja přiwóżechu też mnozy wjesnjerjo a dalši jubilaramaj swoju soburadosć wokazać. W Kóskec swójbje je hišće dobre, přikładne křesčanske a serbske žiwjenje z domom, pěstuje so čoscžownosć a haja so róndne wašnja a nałožki, w jeje srjedźinzje skódny wliw cuzbarstwa nimdy podłoži njenadeńdże, ale Serbske Nowiny wobkhowaja česne městačko. Wosebje knjez Kósk je po Serbach znaty jako idealny, njesprócniwy spěchowaŕ serbskeje ideje a z energiju a aktivnje wšudże k spomožerju a zwóżenju droheho Serbowstwa skutkuje. Tak też Serbske Nowiny na brjozy noweje doby jubilaramaj nutrnje přeja, zo by Boža šćedriwosć a smilnosć jimaj kiž će dalewom čiłosć a strowosć spožčila, njech słónčko zboža wobstajnje rozjasnja jeju drohu žiwjenska, zo by jimaj jóm spožčene było, při nimž duchownym a čełnym derjemeču złoty kwas swjećić.

Z **Ralbic.** W nocy na pónjdźelu mjez 2 a 1/3 hodź. su z njezamknjenych khlěwow jenoho tudomneho kubła běhaka (hišće njewuržezaneho kundrozaj kradnyli. Wo powěsče prosy pólcaj w Róženče.

Z **Ralbic.** Podobne wjedro kaž lětsa mějachmy tež před 100 létami. Tehdy sčěhowaše zymje z wurjadnje wjele sněhom mokre naléčo z njewjedrami a dešcemi, krupobićom a powodźenjemi. Na wjele městnach so statoki z Božim njewjedrom wotpalichu. Tele duy je nětko rune 100 lět, zo w Ralbicach při sylnym njewjedrje błysk do statoka bura Jakuba Nuka dyri a zapali. W konjeńcu zarazy dweju konjow. Syna wobsedźerja, kiž cheyše runje jeneho konja přiwjazać, błysk pohłuši. W trochu zdalenym swinjacym khlěwje zarazy błysk hišće jene swinjo. Duchapřitomnosći bura Nuka mějachu so tohdom dźakować, zo so statok njewotpali. Na žadyn strach njedźiwaju, khwataše wón na třěchu, kotraž so hižom paleše. Dokelž pak wody k rucy njeměješe, liješe mloko na woheń. Tak so jenož dźěl hródźow wotpali.

Z **Kulowa.** Po dłóšej přestawcy wotmě tudomna přemysłowe towarstwo zaúdźenu sobotu zaso na zhromadźiznu, kotraž běše derje wopytana. Zhromadźizna zabóraše so mjez druhim wosebje wo možnosći rozpušćenja towarstwa. Tutoho prašenja dla zhromadźeni wobzamknychu, zo ma so za tři njedźele generalna zbromadźizna zwołać, kotraž ma wo rozpušćenju skónčenje rozsudźić. Zhromadźeni też jenohłósnje wot přemysłoweho towarstwa wolenym měšćanskim zastupjerjam swoje njedowěrjenje wupraji, dokelž su pječa w měšćanskim parlamenće přećiwo zajimanu přemysłoweho towarstwa hłosowali.

S **Werminghoffa.** Hłowny akcijonar „Eintrachtskich dźiwadłow, knjes Petschek, swjeczeschе wczera swoje 70. narodniny. K jeho cžešcži je brunčanska brjeky ty se šohožopschejagym wónowanjom zhotowicz dała.

S **Wojerez.** Farstwowy swjśt evangelskeje gmejny w Ptacžejach i evangelskej wošadu w Cžornym Khołmcu bu i pschihłobowanjom Lehniczanskeho knježerstwowneho presidenta wot evang. konsistorstwa zhbhnjeny a šu so do Lejnjanskeje wošady i Wojerowskim zyrkwinskim wotrjeżom safarowałe.

Taras Bulba.

Nikolaj Wasiljewicz Gogol.

6] (Pokračowanje.)

Nóz bóšche ležom wjebjała; ale Bulba thodźeschе stajnje sahe spacz. Wón wali žo na pschestrenu, wodże wotwcži kožuch na žo, dokelž bě nóżny powětr dosez cžerstwy a dokelž žo Bulba rad, hdyž bě dobre domta, cžoplischo wodźewasche. Wón poza bórzy žmorcžez, a jeho pschikładej jeschowasche wschón dwór; wschо, schtož bě žo we wschelakich kutach spacz lehnyło, wuńdu a sažmorcža. Pschedewschém wuńdu strażnik, dokelž bě žo najbóle mjese wschémi wopił i pschicžinu pschtjesda młodych panikow.

Jenicžky wowba macžerja njespinkasche. Wona pschihódnu žo k hłowam drogeju swojeju synow, leżazeju jedyn pschi druhim; wona roscžesowaschе i cžesakaše jeju młode, njerozdnje sazuchane hłdźerje a macžesche je se swojimi hyslami; wona zhladowaschе na njeju wschu, hładasche je wschej duschu, wschо žo wona pschewročzi do zawitcha hladanja a njemóžesche žo nahladacz. Wona bě je jeju cžešcžicha je swojej hrudźu; wona bě je jeju wupěstonika, jeju doroh hajiła — a jenicžky na wokomik jeju nětko psched žobu widźi! — „Stajnaj mojej, drohej mojej synaj! Schto budże i wamaj? Schto na waju cžaka?“ rjekny wona, a hyły falachu jeje morschžiny, pschemeńeżeje jeje nětdy krasne wobliežo. Wobrawdże, wona bě wbohuška, kaž tódaschkuli žonska tohole khrobłeho wéka .... Wona widźeschе swojeho muża za léto dwaj dnjej abo tři, a potom nětchcze lět we nim nicžo hłyschecz njebě. Hoj a hdyž žo potom i nim sebe widźeschе, hdyž běschtaj wobaj hromadże žiwaj, kajse dha bě to žiwjenje? Wona dyrbjeschе wschelake fichiwdźenja tuješez, hamo też puki, wona widźeschе dobroty, wopokasane jenoż i miłosze .... Wscha luboscz, wschе zacjucza, wschо, schtož je nežneho a pożadliwego w žónstwej, wschо wobroczi žo pola njeje k jenicžkemu zacjuczu macžerskemu. Wona še zapalom, i horliwosczu, se hyslami, kaž pustna rybałka, žo dźela špótnacz njeje. Nad sawšchej a połnocnej Europu wežera wyschiny špótnawachmy. Nad połoušchej pak niżiny. Schkleniza nimale jenak tleji. Wjedrarnje měnja, so cžoske, bóle tuzne, k njewjedrom pothilene wjedro dale wobthowowany. Jutrje je Božeho cžła. Tehdom so rady hrima. Na swjatu Trojicu mjłachny deschežik. Po starych burskich prajenjach je, kaž by so w lěcze na žyhle železo schło. To rěka, smječeny drje deschcze, bjes toho, so by mokro była. Jutrje schtwórt schadźa płónczo 3,39 hodź. a khowa so 8,22 hodź. Mjeżacy schadźa wjeczor 0,26 hodź. a khowa so rano 4,28 hodź.

S **Wjedrušta.** Swój sloty tydź swjeczeschе sandźenu njedźelu tudomny žiwnoscžer Jan August Mět se swojej mandźelskej Marju rodź. Gruhlik. Jubilaraj buschtaj 10. junija 1877 w Budestecžanskim Božim domje swěrowanaj. Mandźelski, kiž je 73 lět stary, je hischcze strowy a cžiły, też mandźelska wjeselí so hischcze dobreje strowoty a je 70 lět stara. Jimoj narodźi so 5 dźěcži, i kotrychž jene hižom male wumrě. Dwaj žnaj a dwě dźowaj gmědźachu je starschimaj jeju dźeń wjeselea wošwjeczicz a běchu i dźela i dalcka pschischli. Jubilarow knjes farař Bójž njedźelu w Wjedrušku pożohnowa. K jeju słotemu kwasej je jimaj też němšti president Hindenburg postrow pósłał.

S **Wjelerzina.** Tudomna ludowa schula je telefonowe pschisamknjenje pod cžišłom 38, hamt w Korswynju, dóstała.

S **Pjowjow.** S 1. junijom pschejdże tudomny Hoffmannej hoščenz je salu a ratarskiwom bo wobsedženstwa knjesa pjekarskeho mischtra Neumanna. Sandźenu žobotu a njedźelu zwjeczeschе nowy hoščenzar we wjeselłym towarstwje je swojimi hoščemi gmědźeli pschicžerpnjenja. Mkodźi a stari wjeselnjenjo běchu pschischli, nowy hoščenzar a jeho mandźelska prózowastchaj žo, wschitkich derje pożtłużowacz. Dotalny hoščenzar je do hór zacžahnył.

S **Lipicža.** Kaž jhonimy, chodźa pola naš też zapoczecz Sprjewju cžłłcžicz a runacz. Chodźa pak hischcze khwiłu wocžakowacz, doniž hnowne žně nimo njeběchu. Schtó runanšte dźěła pschewoimje, hischcze njeje wěste.

S **Komorowa** pola Rakez. Sjawny puncz je Suborneckich do Barta je dla nałożowanja na Barišich honach wot 15. hacž do 30. t. m. sawrjeny. Jězdny wobthad pokasuje žo na Nowy dwór, Dubrowku abo na Bukojnu a hrodowiski ałeju.

S **Lubija.** S lětnej schromadźiznu šaškich pczelarjow, kotraž žo w naschim měsce wot 2. hacž do 4. julija t. l. wotmě wa, je pczelarska wuslajeza krajneho jwjaška šaškich pczelarskich towarstwow sjednoczena. Profesor Sander wot Erlangskeje universitty rěcži wo nětczišchich wažnych praschenjach pczelarstwa.

S **Lubija.** Wežera dopołdnja wokolo 11 hodź. dójdże na Swonk. Budyschšej drohi k wobhadnemu njesbožu. Klajeska Trägerez i Dürrheunerskeho pschihóże i jedsomu kolom po drohi, njewuhlyschu pak juanjo ji napischcžo pschischłdźazeho motorskeho kola i pschiwosom a sajědże je swojim kolom do pschiwoja. Wona padże i kola a žeby trochu stowy smjeczе a łožu wobdrě. Bližischi łekař injeschowanu swobała a ju saso puschcži.

S **Husti.** Pižmowe schczurki bu też w tudomnej wokolinje pschezo bóle a bóle pokasuja. We wódnej hrjebi wowczeržnje žu twar tutuch schłódnikow wuslědźili, dokal pak bo hischcze njeje poradźiło, jenu ischczurku sastrelicz. Twar pak je hischcze zyle nowy.

S **Hornjeho Wujesha.** W nozy na pónjdźelu we hajnkowni w Tuchoŕtkim łežu paduch poby a sežeschowaze wězu kradny: Selenu igmiku łokmikatu jupu, kotraž mějesche šnutskach płat i napiśnom Friedrich Wolf, Oberneukirch i. Sa., H. Richter, Forsthaus am Tauscher, F. 191, 26. 10. 21; por dołhich wojerskich schtórnjow, por mužazych schnórowanskich stupnjow, 6 porow nohajow, 2 nakhrijetnikaj, kakacz, britej, mošcheŕ i 8 hriwmanj a cžornokožanu lístownju i 15 hriwmanj, wschelaku zytobu, 2 wupokasaj na mjeno Richard Gustav Richter a hnitwinske sawěsčenske wopismo Stuttgartskeho sawěsčenja, kotrejž žnadź žo w pschichodze na wopacžne wasnješcženja, kotrejž žnadź žo w pschichodze na wopacžne wasnješcženja wutrjeba. Wo powěsče prošny žandarm w Porchowje. —

Z **Worklec.** Posledniu njedźelu woswjeczištaj tudomny skałaŕ a žiwnoscžer Mikławš Kósk a jeho swěrna mandźelska Marja rodź. Solčic, wobdałaj wot swójby, přiwuznych, znatych a hewašich přeczelow swój sléborny kwas. Z tutym wažnym dnjom je sa swój sléborny kwas. Z tutym wažnym dnjom je sa za njeju pominyło pjecadwacecži dołhich lět, zo sobu tohdom při swjatym woltarju swěru slubištaj k zhromadnemu žiwjenju. Na tutom wuznamnym dnju spomina tolodła z dźaknej wutrobu na wše hač dotal w bohatej měrje dostate dobroty a hnady. Pčina črjódka dušnych synow a dźowkow bě so w starožiskim domje zešła k zbožownym hodźinkam, pod njese mutne zbožopřeča a přepoda nahladne dary jako znamjo luboscze; tohorunja přiwóżechu też mnozy wjesnjerjo a dalši jubilaramaj swoju soburadosć wokazać. W Kóskec swójbje je hišće dobre, přikładne křesčanske a serbske žiwjenje z domom, pěstuje so čoscžownosć a haja so róndne wašnja a nałožki, w jeje srjedźinzje skódny wliw cuzbarstwa nimdy podłoži njenadeńdże, ale Serbske Nowiny wobkhowaja česne městačko. Wosebje knjez Kósk je po Serbach znaty jako idealny, njesprócniwy spěchowaŕ serbskeje ideje a z energiju a aktivnje wšudże k spomožerju a zwóżenju droheho Serbowstwa skutkuje. Tak też Serbske Nowiny na brjozy noweje doby jubilaramaj nutrnje přeja, zo by Boža šćedriwosć a smilnosć jimaj kiž će dalewom čiłosć a strowosć spožčila, njech słónčko zboža wobstajnje rozjasnja jeju drohu žiwjenska, zo by jimaj jóm spožčene było, při nimž duchownym a čełnym derjemeču złoty kwas swjećić.

Z **Ralbic.** W nocy na pónjdźelu mjez 2 a 1/3 hodź. su z njezamknjenych khlěwow jenoho tudomneho kubła běhaka (hišće njewuržezaneho kundrozaj kradnyli. Wo powěsče prosy pólcaj w Róženče.

Z **Ralbic.** Podobne wjedro kaž lětsa mějachmy tež před 100 létami. Tehdy sčěhowaše zymje z wurjadnje wjele sněhom mokre naléčo z njewjedrami a dešcemi, krupobićom a powodźenjemi. Na wjele městnach so statoki z Božim njewjedrom wotpalichu. Tele duy je nětko rune 100 lět, zo w Ralbicach při sylnym njewjedrje błysk do statoka bura Jakuba Nuka dyri a zapali. W konjeńcu zarazy dweju konjow. Syna wobsedźerja, kiž cheyše runje jeneho konja přiwjazać, błysk pohłuši. W trochu zdalenym swinjacym khlěwje zarazy błysk hišće jene swinjo. Duchapřitomnosći bura Nuka mějachu so tohdom dźakować, zo so statok njewotpali. Na žadyn strach njedźiwaju, khwataše wón na třěchu, kotraž so hižom paleše. Dokelž pak wody k rucy njeměješe, liješe mloko na woheń. Tak so jenož dźěl hródźow wotpali.

Z **Kulowa.** Po dłóšej přestawcy wotmě tudomna přemysłowe towarstwo zaúdźenu sobotu zaso na zhromadźiznu, kotraž běše derje wopytana. Zhromadźizna zabóraše so mjez druhim wosebje wo možnosći rozpušćenja towarstwa. Tutoho prašenja dla zhromadźeni wobzamknychu, zo ma so za tři njedźele generalna zbromadźizna zwołać, kotraž ma wo rozpušćenju skónčenje rozsudźić. Zhromadźeni też jenohłósnje wot přemysłoweho towarstwa wolenym měšćanskim zastupjerjam swoje njedowěrjenje wupraji, dokelž su pječa w měšćanskim parlamenće přećiwo zajimanu přemysłoweho towarstwa hłosowali.

S **Werminghoffa.** Hłowny akcijonar „Eintrachtskich dźiwadłow, knjes Petschek, swjeczeschе wczera swoje 70. narodniny. K jeho cžešcži je brunčanska brjeky ty se šohožopschejagym wónowanjom zhotowicz dała.

S **Wojerez.** Farstwowy swjśt evangelskeje gmejny w Ptacžejach i evangelskej wošadu w Cžornym Khołmcu bu i pschihłobowanjom Lehniczanskeho knježerstwowneho presidenta wot evang. konsistorstwa zhbhnjeny a šu so do Lejnjanskeje wošady i Wojerowskim zyrkwinskim wotrjeżom safarowałe.

Taras Bulba.

Nikolaj Wasiljewicz Gogol.

6] (Pokračowanje.)

Nóz bóšche ležom wjebjała; ale Bulba thodźeschе stajnje sahe spacz. Wón wali žo na pschestrenu, wodże wotwcži kožuch na žo, dokelž bě nóżny powětr dosez cžerstwy a dokelž žo Bulba rad, hdyž bě dobre domta, cžoplischo wodźewasche. Wón poza bórzy žmorcžez, a jeho pschikładej jeschowasche wschón dwór; wschо, schtož bě žo we wschelakich kutach spacz lehnyło, wuńdu a sažmorcža. Pschedewschém wuńdu strażnik, dokelž bě žo najbóle mjese wschémi wopił i pschicžinu pschtjesda młodych panikow.

Jenicžky wowba macžerja njespinkasche. Wona pschihódnu žo k hłowam drogeju swojeju synow, leżazeju jedyn pschi druhim; wona roscžesowaschе i cžesakaše jeju młode, njerozdnje sazuchane hłdźerje a macžesche je se swojimi hyslami; wona hładasche je wschej duschu, wschо žo wona pschewročzi do zawitcha hladanja a njemóžesche žo nahladacz. Wona bě je jeju cžešcžicha je swojej hrudźu; wona bě je jeju wupěstonika, jeju doroh hajiła — a jenicžky na wokomik jeju nětko psched žobu widźi! — „Stajnaj mojej, drohej mojej synaj! Schto budże i wamaj? Schto na waju cžaka?“ rjekny wona, a hyły falachu jeje morschžiny, pschemeńeżeje jeje nětdy krasne wobliežo. Wobrawdże, wona bě wbohuška, kaž tódaschkuli žonska tohole khrobłeho wéka .... Wona widźeschе swojeho muża za léto dwaj dnjej abo tři, a potom nětchcze lět we nim nicžo hłyschecz njebě. Hoj a hdyž žo potom i nim sebe widźeschе, hdyž běschtaj wobaj hromadże žiwaj, kajse dha bě to žiwjenje? Wona dyrbjeschе wschelake fichiwdźenja tuješez, hamo też puki, wona widźeschе dobroty, wopokasane jenoż i miłosze .... Wscha luboscz, wschе zacjucza, wschо, schtož je nežneho a pożadliwego w žónstwej, wschо wobroczi žo pola njeje k jenicžkemu zacjuczu macžerskemu. Wona še zapalom, i horliwosczu, se hyslami, kaž pustna rybałka, žo

Cžorne morjo, i tyhazerowymi saldami a saldkami, a psches nje pschecžahnyły žo słoty paž, k paježi běchu pschicžinjene dalše njemjenki, i bombiclami a druhimi wupyschenkami. Kojakin (kojafska połžunkija) freicžeřivjeneje barby, je šu na jažnoczeřivjeneho kaž woheń, wopažowanki žebi jim i pžanym paženi; kaftylowane (wudbypowane) turkowske pistolže težachu sa paženi; tešak schczerczeschе wokolo wohow. Jeju wobliczo, mało hischcze wuhmahnjene, kaž je sda, žo wotrażni a pobéli; mlode cžorne wuży nětkle nékak bóle wotsczinichu bélijun wobliczа a strowu, polne barbu mlodosczez; wonaj běschtaj rjanaj pod cžernymaj cjakomaj i boranewoho kožucha, je słotym wjerchom.

Wboha macžerka, hdyž jeju wuhlada, ani słowa wuprajicz njemóżesche, a hyły sastupichu jeje wocži.

„Nó hynaj, wschitko je hotowe! Cžehodła bychmy hischcze žo kondźili“, rjekny skónczuje Bulba. „Nětko je fichcžesczanskim waschniu dyrbimy wschitku žo hischcze nas pshed prohom pożydowacz.“

Wschitku žo hydnychu, hamo też cželedź, kiž i cžeřesczanosczu pschi durjach stojesche.

„Nětko, macži, požehnuj swojeju synow!“ jrajesche Bulba. „Prosch Boha, so bychtaj smuczeze wojowałoj, so bychtaj schkitałoj ryczerstwu cžesć, so bychtaj žo stajnje sastupiłoj ja wěru Khrystusowu! A njeczinitaj-li tohe, tak njech radšcho jahnyłaj, so by ani jeju ducha njebyło na swjeczi! Pschijstuptaj, dźěcži, k macžeri: macžerna modlitwa wumoži taž na wodze tak na zemi!“

(Pokračowanje jeschnje.)

* Waschnje, so žo wschitku, prjedy hacž nětkle zapuczuje a hdyž žo rozsahnuła, hydaja, je žo tej hischcze dźensa jakhowała po wschej Ruskej. Pobydnu žo niz jenoż jowjerstwu, ale też domjazu cželedź. Tole pożledanje pokasenje a smérowanje po njemérach pschihotowy wuzjewu žo psched žanym rożžahnowanjom — hewak, po narodnem pschiwérku bywa mało nadźije na saživedjenje.

S **Mukranczij.** Sstwjedšeń šwojeho 100 létneho wobstaca žiwjecki pšichodnu njedźelu, 19. junija tudomna ludowa šchuła. Pšedy 81 šluschecki naschu wjeź do Barta a njewobhdźesche šamtuneje šchule do léta 1827. Duczman, šakojež šchule a jeje pšeni wuczeł, kiž bješe šo we Mokodach narodził, pišche wo tehdomnišchich wobstejnoscach w šwojej thronisy. Sa make dźesi dźerżeche wschudny hur, kiž mózeše šam lédma cźitacz a pišacz, nékotre méšazy w šjunje šchulu a rozwuczowaše dźesi w cźitanju a pišanju a da jim happytschtuki a nékotre kérluche wukhowacz. Dokelž nétko nékotši we wošadše špohnachu, so dźesi, kotrejež hólzy, hdyž k wajakum pšichódźechu, méjachu pšechmało schulskeho wukhkanja a njemóžachu šamo list domoj napischacz, dźełachu na šašojenje šamuneje šchule, kotraž šo we léce 1827 wotewri. Na tule ważnu stawišnu ma šo 19. junija je schulskej šwjatocznoscju w małym kole wona we 8 hodź. w schulskim twarjenju spominacz, pšichcejuz budża krajny radźicźel, wokrejšny schulski rada, wolesheny wyschši schulski sekretaŕ a nékotši tudomni wuczerjo pšichtomni. W 9 hodź. šapoczinje šo šwjedźenske kemšenje we šyrkwi, pšichi kotrymž šmeje knjez šyrkwinski rada Lic. dr. E. Ziemer ſ Wrótšlanja šwjedźenske predowanje. Pšichi pšichpołudnišchej shromadźišnje w 3 hodź., kotraž wotmeje šo pšichi rjanym wjedrie na pobrjebnischczu pšichrowje wuczerja Duczmana, budża šo wošebje šwjedźenšći predaŕ, wošadny duchowny a pšichtomni wuczerjo šwowa jimacz. Sstwjedźenška knjiga ſ wobrazami na wschelake wjeły je šandźenho cźaša dopomina. Na šwjedźeń šu tohodla wschitcy nébduschi schulerjo a wschitke nébduske schulerki pšcheproschene a šo wocźakuje, so ſ bohatym wobdźelenjom na šwjedźenju šwoju šwéru ſ schuli wopokasaju a wobwjerdźa. — Każ je wschitkich rjadkow widźimy, njeje lu wjazy Sserbow, dokelž šu wschitke šwjatocznoscje němske. (Pšichiš. dop.)

S **Wjelcze.** Tudomny pšchekupz R. w šasandźenim šwjatowanje špita po roshorjenej šwójbowej swadźe šo šatšeł. Jeho dyrbjachu do khorownje dowjeźeć.

S **Khocźebuza.** Tu šemrě 79 lět stary tudomny nźhonšći wyschši méšchczanoſta Werner, cźesny méšchczan méšta Khocźebuza. Wot léta 1892 hdcź do léta 1914 je nad naschim méstom šlejał a je šebi wulke zaſługy wo nje dobył.

Z Łužicy.

Se **Sohlanda** pšchi Schprewi. Sšunjerne njeješe sta šo pjatk popoldnju na Budyšchišej dróży. Tšiśmy šmyk klidarja Henczela runu šmuhu do auta šabeża. Sadnje tolo šajdże jenu pšches khlowu, wutrobnu a nohu, so bješe hólcź hnydom mortwy. Na wjednika cźejšteho auta njepadnje žana wina.

* S **Wjednarjez.** Na tudomnej Kamjentnej hoże nještarno w nozy motorowaj koleſarjej do šo kraſhyschtaj. Jedna muški šebi pšchi padnjenju mošny šichoſte, jena žónſke pak šo na nohomaj cźežko krani. Tudomna Kamjentna hora je ſtraſchna a hižom sa wjele koleſarjow je ſ njeſhožom była.

* S **Malych Mźarjez.** Duje thitto njewschednego byka tudomny ratar Arno Tibel pjcheda. Njane ſkoczo, kiž bješe 3 léta a 5 méšazow ſtare, wažeše néhšże 22 zentnarjow. Byka kupi rźnišći mišchtr Hermann w Radebergu k rźni.

* Se **Jitnowa.** Po powšéchnej ſe Spitzkunnerſkoho wumrě njedźelu naiſtarſcha taminſcha wobydlerka Hilża šwud. Michelowa. W februaru lětſche šwoje 98. narodniny šwjećiła.

* S **Dyhina.** Sstwjatki poby na Dyhinje 85 lět ſtary muž ſ Klétneho. Wón wobdźěli šo na wulkim maleje cźerżdźiczki. Starz njepokaſowajche žanu muczniſcź a ſtupaſche pilnje šobu.

Papjera we wšćdnym žiwjenju.

Hdyž lětušu wustajeńcu w Drježdźanach wopytaš, sy wulcy pšekhwapjeny, hdyž w lěhdom sonjenej wšelakoſći, tysacorym nałožowanju a w nježnym a šikwanym wotmėnjenju wšo to widźiš, štož je papjera a štož ma z njej zwiska. Hač so nétko wo hobrsku dźełarńju z jeje 150 mašinami jedna, abo hač w stawiznikim wotdźelu započnjo z dobu, hdyž papjeru hišće njeznajachu, pšez Chinejsisku a Japansku wšo to wobdźiwaš, štož ze stawiznu papjery zwisuje, abo hač w twarje nowinarſtwa duchowne wobliċo časopisa studuješ, hač w kartonažowej dźełarni, we wupłodżerni reklamy, w fotografiskim wotdźelu abo wumělskej rysowarni khodźiš, pšeco nowe dźiwy rostu pšed twojimaj wočomaj.

Štož w žortnym hróńcku wo „Wićazowym papjerjanym žiwjenjoběhu“ w jenej kabinje cźitaš: „Wot naroda hač na mary pisa Němc ‘noch formulary’“, to spóznaješ woprawdźe w twarach, hdcź na pšiklad widźiš „papjeru we wšėdnym žiwjenju“. Tu widźimy najpriedy mału wosebitu wustajeńcu našich młodych a najmłódšich, dale wot dźeći niže 14 lět stworjene hrajki, kotrež su we swojim cźasu na wupisowane mytowanje zapóſłali. Wustajeńca němskich hrajkowych fabrikantow poſkića mnohoſć wuběrnych hrajkow. Dale widźiš, kak papjera človjeka přewodźa w šulia wučbje. To zjewja so w powšitkownym razu nałožowaneho rysowanja, samo małe šulska dźełarńja za papjeru a lěpjerstwo je wustajena. Ale też za dorozumjenje w zemjepisu, w matematicy a w přirodowědu, za štawizny a hospodarſtwo pokazuja pokročowacy postup šulerja a — też papjery.

Pódła wjelestronskeho wumělskeho přemysła widźimy wužitk a potrjebnoſć papjery w bydlu a we hospodarſtwje. Skoro so cź zda, zo hakle prěni raz spóznaješ, što wšo z papjery dźełaju, snadź wo jstwi, pši kréżnach, na puéowanju abo pola klamarja. Zo zdrasćenje wjele widźeć dawa, so samo rozumi. Tak widźimy papjerjann drastu z wobdźiwajomnej techniku zhotowjenu, tak zo ju znajmjeńša po zwonkownym napohladże wot sukńanje skoro rozeznawać njezamóżemy. To nima rékać, zo chce Drježdźanska wustajeńca wuživanje papjerjaneje drasty spěchować a poručeć; je wšak za mnohich ludźi zajimawe zhonić, zo modele wšćch wulkich konfekcijowych domow najprjedy z papjery dźełaju, zo bychu wupruhowali, kak w barbach a w formje skutkuju. W medicinje a hygienje (lékarſtwje a strowotnistwje) bjez papjery docyła wjacy njeźdże. Přikłady widźimy we wustajeńcy „wo jstwje lékarjowej“, wo jstwje zubneho lékarja“. Hladaj, hdcź cheeš, do cłowjeskeho žiwjenja, bjez papjery jakoż najbłowišneho faktora njemóżeš sebi je wjacy myšlić.

Při dekoraciji (wupyšenju) a w dźiwadle smy so dawno hižo na małe dźiwy zwučili, tola štoż staj w tutom wotdźelu Měrćin Pietsch a Adolf Mahnke w barbowej pisanoſći stworiłoj a wustajiłoj, to je runje kuzlokrasne. Cyle jewišćo w architekturje, w domjacej nadobje, w plastiskich ornamentach, postawach — wšo w jednom zwisku jenoż z papjery a to skutkuje wulkotnje.

Na papjeru we wobkhodźe, w hospodarſtwje a we techniey, z wosebitymi wotdźelemi němskeho póstowstwa, na přikładny póstowy wustaw za wumérjenje kraja atd. abo na papjeru w pjenježnym wobkhodźe a w pisarńjach dźeńsa jenoż powšitkownje naspomnju. Dale widźimy wosebite papjery, cigaretowe, židźane, chemisko-techniske, pisane, tapetowe a skónčnje „papjeru jakotwarsku maćicznu“. Runje tole poslednje dyrbiš widźeć, to so wšo ćežko wopisa z krótkimi słowami. Też wšitko druhe njeje mózno, ze suchimi słowami rysować, to dyrbi człowjek widźeć a wón steji před dźiwami našeje woprawdźiteje „papjerjoweje“ doby. Hdyž pomyslimy, zo w 34 wulkich twarnych wotdźelach wobšernu wustajeńcu zarjadowachu, hdcź so na dźeławych dnjach a njedźelach wšé masiny hihaju a na 600 dźełaćerskich mocow při nich swoje dźełko wukonja, tak zo stajnje wšé wupłody nastawać widźimy, z toho spóznawamy prawdu powšitkownehо rozsudu, zo je lětuša wustajeńca „Papjera“ najzajimawša a najbohatša z dotalnych šešć létnych rozhladow. D.

*

W Drježdźanach zetkamy so we wustajeńcy.

Wjednistwo lětušeje wustajeńcy je jara praktiſku nowinku zarjadowało. We wulkej čitarni zastupiš pod wulkej wėžu do njeje — je kniha (Treffbuch) wupołożena, do kotrejež smé kóždy čas a městno zapisać, hdyž chce so z někim we wustajeńcy zetkać. Hdyž někotři we wšelakim času tam zastupja, bychu pak też rad khwilku hromadże byli, njeje jim při najlépšej woli často mózno, zo so namakaja. Nétko je tohoła próca. Napisaš čas a městno, hdże će přeće abo — nadeńdże. Čitarnja leži tak, zo móžeš tam lohcy pohladać hić. W tutej wulkej čitarni, bjez dwěla najwjetšej našeho kraja, je na 600 nowinow, też wobrazowych a wukrajnych, wupołożenych. Namakaš mjez nimi samo „Serbske Nowiny“, tak zo móžeš na puéowanju hladać, što je w Serbach najnowše. We wobšérnej čitarni móžeš rjeuje wotpočnyć a pódła nowinki zhonić a sebi rjane wobrazy wobhladać. D.

Hospodarski rozhlad.

Sšerjedu 15. junija 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,216	100 pólsk. markow	47,01
jendelski punt .	20,477	100 českosł. krónow	12,49
100 šwajc frankow	81,09	100 franc. frankow	16,505

Berlinska burša njemóže žo Lischeze zyle sbrabacz. Wčera pschinješe powschitkowne seplabjenje esckowych kursow. Jenoż nékotre spezialne hódnoſtki sapiſowachu powyschowanje swojich kursow. Na kónzu pokasowasche drje jasno pschecelniske njeswocžo. Wiki dołżnych a rentowych lisczinow wostachu dale zlabe.

Produktowe wiki wjele noweho njepschinjeschechu. Sa seutenwerkhu terminu drje bé pschenża wo néschto malo dwojschca. Herak wjchi druzhiny žita pschi dotalnych plaćźinach sawostachu. Wčera ptaćeschu w Berlinje zentnar

pschenży 15,25—15,40 hr., rożki 14 hacź 14,10 hr., nalżinjeho jerćmjenja 12,05 hacź 13,75 hr., wowsa 12,70—13 hr.,

w terminlijowym wótrowanju:

sa julij: pschenży 15,17½ hr., rożki po 13,37½ hr., wowsa 11,90 hr.,

so september: pschenży 13,92½ hr., rożki pak 11,92½—11,91¾ hr., wowsa pak 10,50 hr.,

sa oktober: pschenży 13,87½ hr., rożki pak 11,95 hr.,

Na pschedań.

Gramofon ſ 20 platami, Horlza w Hródku, Zyrkwinska hasa 4.

Krawa slisko k cźelenju we Wujeschku 17 pola Bukez.

Wolna, 20 trjebane, w Kamjenzu, Arnddowa hasa 13.

Gumajsche łožane, Junker w Budyschinje, Sserbska hasa ho. 141. —

Wos bžerżazy a sswinsti w Lubiju, Swonk. Budyschska dr. 141. — Henczel w Dźžinitzach, Industrijowy dwór.

Prosata! Hanska w Lejnje pola Kamjenza.

Bihatej w Budestecach 70.

Duzy Senjedźelske, 4, w Koblenzu 5 p. Hodsija.

Bihata we Sslonej Boricheji 26.

Kazki mlode w Budyschinje, Wjeleczanska dr. 15.

Bolza Hamaiska a blido w Budyschinje, Sswkelnska hasa ho. 181.

Pschichajicz pytaja:

Holzu mlodu Górischez cźischczenja w Hródku. — Direktor Schneider w Tschepline pola Mužakowa. —

Korn, Kapino w Dubrawje pola Hródka.

Kadarsleho, Lehmann we Wyšokej pola Kubschiz. —

Wach w Kulowje.

Wojnaschleho, Priemer w Sprijózach.

Bohmcia, Schokla w Jžjowje. —

Bohmcia a dzionku, Wels w Budyschinje, Tschaiska dr. ho. 6.

Bankarjow, bratraj Kreisel w Kiju pola Mužakowa.

Kowarschcho, Strehliz skala we Smilnej. — Michalk we Mazkej.

Intrownu, Poulisch a žyn w Biskopizach.

Skalarjow, Michalk a Warschat w Radźanezach, skala pola Kubschiz, samolwjenja pschijima skalarski mischtr Glaser.

Krawschcho, Neugebauer w Budyschinje, Klowne torhoischcio 7.

Pschenajecża.

Luku, Dittrichezy w Kulowje na Torhoschczu.

Trawjenje na mischczanskich lukach w Kulowje pondźelu, 20. 6. wjecžor w 6 hodź. na pischerjadźowanje.

Kóżeczańske łuże pola Wagenza žobotu 18. 6. pop. w 3 hodź.

w **Lubiju,** Dwórnischczowa haja 18 delka.

Wischnje Blozoſche gmejnſke, žobotu 18. 6. wjecžor w 6 hodź. w Zichezerez hoicźenzu.

Sšudnižy na pschedawanje:

schwórk 16. junija 1927:

w Lubiju na Sšudnischnje dop. w 10 hodź. meble, sloty mužazy cźašnik, zelezny pjenježny kamor;

w **Kamjenzu** w kajarnach dom I: pjenježny kamor, bufej, nowej lożowej nawobleczeni, 4 hlowaki, thoscowy tub, 6 serwickow, elektr. stejaza lampa, šuhhaiki, dop. we 9 hodź.;

w Lejnje pola Kamjenza dop. w 10 hodź.: klawźr. Kupzy sešdu žo w hoscenzu.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki pjenža dop. 3/11 hodź.: Witowanje je hischcze wurjadne mérne, tendenza je wocźakowaza.

3/12 hodź.: Dotal njeje žo hischcze žane khmane witowanje wuwito. Ptaćižuy djerża žo na wczerawischej wyschokoſći, tendenza je dale wocźakowaza.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe symjo po tuci abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	14. 6.	13. 6.		14. 6.	13. 6.
Pšenica	305-308	305-308	buny	21-23,00	20-22,00
rožka	280-282	280 282	woka	22-24,50	21-24,00
nal. ječ-mjeń	241-275	241-275	módre lupiny	15-16,00	14-15,75
nal. ječmjeń	—	—	žolte lupiny	16-18,00	16-17,50
wowsa	254-260	254-260	zeradella	18-20,00	18-20,00
kukurica	193-194	194-196	rapa. wosušk	16,00	16,00
pšeńš mučka	38-39,50	37-39,50	lany wosušk	20-20,70	20-20,60
rżana muka	36-38,00	36-38,00	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	15,50	16,00	bérnj. kruški	34-34,50	33-34,00
rżane „	18,00	18,25	syno, 50 kg	2,45-2,55	2,35-2,65
rapa	—	—	rżana slomja	1,77-2,00	1,70-1,95
lane symjo	—	—	pšeńš. „	1,00-1,40	1,00-1,40
hróch	27-30,00	27-30,00	wowsna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jeċna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* Se **Stolpnja.** (Błyšk dyri so zyrkwje.) Pšchi njewjedrje, kotrež schtwórk popoldnju žo njejazdy nad naschej krajinu rospuschczi, dyri błyšk do błyskowoda naschej méšchczanskeje zyrkwje. Hačrunjež bješe błyskowód w porjedšu, pšchešłocki wón na twarjenje, pšcherasły šylun murju a wobschkodźi wokno a šejźun.

* S **Pirny.** (Sajźbojeńcne ſ kolbašu.) Spočatk šanjdźeneho tydženja w naschim méšcze wschelake wožoby khoriachu, kiž běchu žo ſ kolbašu sajźbojeńcke. Pšchepytanje wyschnoſcze dopokasa, so je wschitka sfałena kolbaša wot jeneho tudomneho rźnika kupowana. Wyschnoſcź nałeżnoſcź dale pschepytuje.

* S **Drježdżan.** (Wošeń w kinowje.)) Njedźelu popołdnju w kinowje w Drježdźanach w Nowym méšcze pšchi dźeńcznym pšchedstajenju wošeń wnidyri. Hačrunjež wošeń hnydom falachu, podachu žo cźrjódły hźerźi do wulkeje hrošy. Wschitke cźišchczachu žo ſ wukhodam, hdyž we dóschich rynkach jene na druhim teschachu. Na jdoże pak žane dźěcźo do njeśboża pschischło njeje. Pšchicźina wohnja leżesche w tym, so pschedwjedźeńſti aparat njeboschce we porjedšu, kajtiž je pschedpisany.

* S **Lipšku.** (Sšmjertnje ſcźešoži.) Na ſrudne waschnje wo žiwjenje pšchischoł je hobotu na cźarje mjes Wahrenom a Litzschenu pomožny tepjeŕ Wóhlig ſ Falkenberga. Snjeschoženy na ſwojej lokomotiwje je žerdźu wohenj hriebosche. W ſamnjatym wokomiku pschišłebže druhi cźaj nimo a šhrabny žerdź, kotrejež kónz ſ lokomotiwy won tješche tak nješožožwinje, so tejerja ſ potnym wotmachom do hłowy dyri. Wožaržnomny na druhi dźeń na ſwoje rany wumrě.

* S **Zwikawy.** (Nózny wopicźi wopyt.) Woprawdźita wopica wopyta w noze bydlenje jenoho šastojnika. Wopica, kiž je ſo ſtradźu néhże wušunyła, ſwjese ſo ſ wotcewrjenym woknom prénjeho poikhoda do kuchnje, hdźež bješe šastojnikowa mandźelska wjeczor nuſne potrébne wézy k ſwjatkownemu pjeczenju na kuchinste blido šešłała, so by nasajtra wschitko k ruzu méła, taż butru, twaroh, zokor, drožbże atd. Wopicźka ſebi nétko thlóschczeńki derje šładźeca daſche, hrabny bórſy do teje, bórſy do druheje ſchłź. Schtoż pak ji nješkodźeſche, ſchwikny po wopicźim waschnju ſkrótka wo ſcźenu a wo podłohu. Nichtó njemyſlene ſwérjatko pschi jeho nóznym wopycźe a tohodła žedźeſche też jako muźik pékne

na wokńe, jako hospoza rano do kuchnje sastupi a wobradu wuhlada. Hospoza a wopiza njechtonychtej žo kaž kol je stroželeli. Wopiza pak žo prenja shraba a žo je wopiczej spěchnoscžu wotjali.

* S **Hainichena.** (Esmjertnje pschejdženy.) Jako běsche kubleč Hunger w bliskim Ottendorfje je zwosjimaj konjonaj po djeczel lět, žo konjej psched schczowkanjom pža, kiž běsche žobu běžak, nabožschtej a žo spłošschischtaj. Hunger pschinđže jeju djerzo pod cžejti wós a loka bžichu pisches njeho. Kubleč stama žebi rjap a wumrě bórzy po tym, hacž běhu jeho do khorownje dowjesli.

* S **Meerane.** (Pólzaj jako paduch.) Sswjatkownu žobotu žu ſ tudomneje mešczanſkeje sahrody nekotre pyschne rostliny kradnyli. Kriminalna polizja je nětko paduchow wušledžika. Wonaj staj lěto dobo tu pschistajenu pólzaj W., kotrejž mózesche hnydom hicz, a postajenz rěsarnje.

* S **Rodewischa** we Vogtlandſkej. (S cžaha padnył.) Sandżenu pondżelu ſ cžaha do Auerbacha muž ſ jenoho wotbkła tleczeje rjadownje padny. Cžały hnydom ſ nusowym spinadłom sastajichu a padnjeneho do cžaha sdżihnychu.

* S **Halły.** (Auto dżesczi pschejěł.) S Lipska pschikhadżazy automobil w nahłym dróhowym sawinjenju pola Gröbertza pschespěschnje jědsesche a sajédze na khodnik a tam do cžrjódki nimodujcych ludzi. Schtyrilětnu holczku mori a pjeczělětneho hólczka na hłowje cžežko srani.

* S **Hamburga.** (Gumijowe dróhi.) W Hamburgu chjedża nowe plestrowanisse waschnje na konzu dróhi wupruhowacz. Dokelž žu maršinje gumijowe kóski (Würfel) hischcze pschedrohe k plestrowanju, chjedża dróhi dale ſ kanjenjemi plestrowacz, kotrejž žu ſ cžerkim gumijom poczehnjene.

Přilopk.

* **Puczowanšti zyrkuž žo sajnypnył.** W Oberlangenbielawje w Schlesſkej žo žobotu pschi žylnym wětrje tam pschebywazu puczowanšti zyrkuž sajnypny. Mnohy pschihladowarjo buchu pod płachtami a žerdźemi pohrjebani. Na 10 wožobow mjenje abo bóle cžežko sranjenych smuczahowachu.

* S **blyskom zarazeny.** W jenej wsy wola Reichenbacha w Schlesſkej sakhadżesche žobotu cžežke njewjedro. Jedyn živnoscžer chjedże žebi cuże hischcze nětchto trawy nažnječ. Won staji kožu a ju wótsesche. W žumžnym wokomiku sajédże błysk ho njeho a jeho sarasi.

* **Ssebje žameho sapalił.** Na hrózne waschnje pokładnjowy pósčelnik Georgi ſ Lipska w Magdeburgu žwojemu žiwjenju kónz sčinił. Najprjedy pola žwoju drastu je petrolejom, potom ju sapali. Pod zalóžnymi bolescenji wuběhny jako žive płomjo po dróhy wokoło a storha žebi po kruchach drastu ſ cžeła. Njebožownemu, kiž žo bórzy njemógny žwjese, dowjesechu do blišscheje khorownje, hdjež bórzy wumrě.

* **Mjes njebjom a semju.** Młodostny Barlinſki dźěłacžer Willi Klausnig spyta hižom huscžiſcho — ale pschesco jako běsche tkórcz pjany — na wjerschk wěže zyrkwje japoschtowa Pawoła salécz, hdjež žu dla wupotjebjenſtich dźěłow runje róschty pschiprawjene. Tele dny wuwjedże sa-žo tónle žwažliwy wotpohlad. Zyke na hornju kromu róschtow žo žynu a ſ nohomaj bimbasche a na hłowje stawasche a drje by hischcze dele padnył, njebchu jeho wohnjerni wobornizy delewsak. Won pak hischcze žwojim wutkowarjam wobcežnoscže cžinjesche a turnowasche wjeſele dale, jako jemu powjas pschicžišcžnychu. Dotal je polizija jeho jenož warnowała, nětk pak drje budże jeho w jeho žwobodnych hodźinach wobkedžowacz dyrbjeć.

* **Srudne njesbožo pschi žnuczowanju wohnjoweje woboty.** Pschi žnuczowanju dobrowólneje wohnjoweje woboty w Holsterhausenje, pschi kotrejž mějesche žo wutkowanje dźěcži je palazeze jo schule pschedstajacz, sujesłoži 13-lětny hólz, kotrehož dzjuchu ſ sleczeho posthoda ſ powjasom dele puschcžicz. Pschi tom puschczi žo powěschadło ſ powjasa a hólz padże do pinzowcho wotka a žo sarasi.

* **Pschekłepane ranjte tischki.** Wšyne sarjadnistwo na kupje Ranje (Rügen) běsche k nukozenjenju nowych tischkow w lěsu na lěsnych kromach wschelakich wjsow ſ zyankalijom sajédżoczene kruchi mjatza. Wupołożiło, schtož mějesche njewočakany wuspěch. Hacž dotal namakachu sajédżoczenych 40 pžow, mjes nimi drohotne skocžeca, zyły retomas łóczkow, kotrychi a lěsnych ptaczkow, ale žanu jenicžku lischku.

* **Njesłuch galizistkeho bura.** Dla žwójbnje swady je wo wšy Sabie w narodnischej Galizijſtej jedyn bur žwoju žwobom wožbowm žylnu žwójbu ſ karabinerom sesastrélał. Mordar je cžehnył.

* **Cžežke njesboże pschi žwjedżenistim cžahu.** Pschi jenym žwjedżenistim cžahu w Zürichu pschišči žo kóń sababjeneho jésdneho a skoczi do schtrérjow próždneho wosa dróhotwje želesnizy. Jésdny a kóń žo tak cžežzy srésachtaj, so žo mortwaj swjesechtaj.

* **Njewjedro a wichor pola Milana.** Njedaloko Milana w Italſkej wospschcži žo njewjedro ſ krupobicžom a žalostnym wichorom. Wichor schčerka želesnitſkich wožow ſ kolijow cžišny a mały łěs dospolnje sestama.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powěsć wo wjedrje sa julije schtwórtk:** Trochu khłodnischo, ſ khwilemi pschihubu njewjedra a deschcže, posdźischo žo wumjedri. W Franzowſkej a Jendżelſkej khłodnischo a njewjedra.

Prjedawschcheho němſkeho finanzneho ministra dr. Reinhelda žu dla podwjedjenja dawkow wobstorżili. Pschecžiwo njemu je žo pschepytanje sawjedło.

*

Salška zentrumſka strona je njedźelu w Drježdżanach žwój łetuschi stronimy sjéd měła. Wona je poroki, kotrež je dr. Wirth němskožejmſkej zentrumſkej frakziji na njewoprawnjene waschnje cžinik, wobžarowała a je němskožejmſkej zentrumſkej stronje žwoje polne dowěrjenje wuprajiła. Knjezerſtwowy radźicžel dr. Flügler je žo jenohłožnje sa krajneho pschedbydu wuswolił.

Nazionalistiſzy sozialistojo žu w Elsenje ſ jeneho twarjenja cžorno-cžerwjeno-žołtu khorhoj dele storhnyli a spalili. Na to žo je sobustawarni němſkostatneje khorhoje do pułow dachu. Polizija je djewjecz nazionalistiſkich sozialistow sajała.

*

W Kröffelbachu w Schwabiſkej je žo pschi sliwu 6 statokow wobschkodżiło. Mułka woda wowcežerniu podsmlé, kotraž žo žynynyschi 100 wowzow pod žobu pohrjeba. Něchdże 70 wowzow žo pak satlócžiło, pak žo tepiło.

*

Pilsudſti je pólſti jejm na 20. junija swołał.

*

Franzowſke knjezerſtwo ma wotmyſlenje, monarchiſtiſkeho redaktora Leona Daudeta 14. junija, na franzowſkim nazionalnym žwjedżenju, wobhnadžicz.

*

W Nikaragui žu liberalni dobrowólnizy wjednika jeneje němſkeje firmy w Telpanoka sajeli. Jeho chjedża jenož 1000 dollarow wupuschcheho pjenjeſa puschcžicz.

Swójbne powěsće.

Swěrowani: Adolf Pětschka ſ Margarelu rodź. Schönez w Budyschinje. — Hans Langhammer ſ Hanu rodź. Schmiedlez w Běłej Wodźe.

Towarſtwowski powěstnik.

Bukecy. „Radosć“ spěwa srjedu, 15. smažnika. — Přinoški budźeja so zběrać. Dirigent.

Drježdżanski „Hromadnik“ zmėje přich. njedźelu, 19. junija, wulět do Hohnsteina w Sakskej Šwicy. Wotjězd wot Hłown. dwórnišca rano 6^{10}. Njedźelski lisčik IV. Kl. do Raten. Zetkanje $^{3}/_{4}$6 před čakarńju I. a II. rjadownje. Bj. Kr.

Drježdżany. Kedźbu! Wulět tow. „Jednoty“ na Rauenstein zmėjemy hižo přichodnu njedźelu, **19. junija**, nic julija. Hewak wšo druhe wostanje, kaž je w „Powěstniku“ hižo wozjewjene. Předs.

Drježdżany. Serb. tow. „Čornobóh“ wotměwa přichodnu sobotu, 18. junija, wječor we 8 hodź. pola našeho sobustawa Gusty Zmija na Christianskej dróży 22 swoju měsačnu zhromadźiznu. Wšitcy Drježdżanscy a wokolni Serbja so na nju přeprošuja. Też druzy hosćo su nam lubje witani a móžeja so do towarſtwa zamolwić. Łužiskich Serbow prosymy wo připósłanje hdys a hdys dalšich adresow swojich znatych w Drježdżanach.

A. Lehmann, Dresden, Flemmingstr. 11 III.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ zmėje přich. njedźelu (19. 6.) pop. w 5 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w Hänzlec hosćencu. Přednošk je přilubjeny. — Jednać budże so wo našim wulětu do Drježdżan a wo wšotowarſtwe. zlěće w Radworju. — Wšě lube sobustawy a też hosćo so wutr. přeprošuja.

Předsydstwo.

Khróšćicy. „Rat. Dorost“ zmėje jutře štwórtk w 6 h. w Nukničanskej korčmje měsačnu zhromadźiznu. Předsydstwo.

Łuž.-Serb. Sokolski Zwjazk. Njedźelu, 19. junija, dop. w 10 hodź. zmėjetaj předsydstwo a wubjerk w „Serbskim Domje“ posedźenje. Ważny dnjowy porjad! Kóžda Jednota dyrbi być zastupjena!

Starosta.

Minakał. Serb. tow. „Statok“ wotměje přich. njedźelu (19. 6.) pop. w 4 hodź. w Lipiću swoju měsačnu zhromadźiznu. Dokelž ma so wo wšotowarſtwowskim zlětu w Radworju jednać, so wutrobne prosy, zo by kóždy sobustaw z wěstosću přišoł. Też hosćo su nam wutrobnje witani. Předsydstwo.

Nawječorny wokrjes Sokoła zmėje srjedu, 15. VI., wječor we wosmich zhromadne zwučowanje we Wotrowje. Přihotujemy so na zlět. Kóždy dyrbi přińć. Hłowny načolnik.

Njebjelčicy. „Sokoł“ zwučuje kóždy štwórtk wječor po nyšporje. — Dźěći zwučuja njedźelu připołdnju w 12 hodź. Načolnik.

Radwoŕ. „Hu. Jednota.“ Mužsey štwórtk w 20 pola Br., žónske pjatk po nyšporje na šuli. M. N.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smolerˇ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmanˇ w Budyšinje. — Za hospodarſki dźěl: Arnošt Bartˇ w Bě. rvncy. — Za nawěšknik: H. Janak w Budyšinje

Wóčkaty grot hodźe

Natuš w Khróšćicach

Dla přenasenja žiwnosće mam nadawk

6 rjanych kruwow

předać, kotrež **w Dalecach čo. 5** stoja,

Nahłowjace rubiška

za 75, **65** pj. ma

Andr. Kasper

A. Pilopp

w Budyšinje ◆ Burglehn 11

Sprawne serbske posłužowanje!

Pohonć

kotryž konje derje wotkładuje a rolne dźěła rozumi, namaka hnydom dobru stužbu w hosćencu

w Pančicach

Kofejowy tydźeń

Mudre hospozy kupuja jenož we

Edeka-wobkhodach.

Pjatk 17. junija 1927 wot pop. 3 hodź.

woptanki kofeja darmo!

Čińće pospyt z mojimi měšenjemi a budźeće wšěsce mój trajny wotběrar!

M. Hornig a Domanja

mějićel Franc Natuš

w Khróšćicach

Hróch kolij wokn pjeluški

Natuš w Khróšćicach

Młode holcy

móža po tydźeńskich a měsačnych kurzach dospołnje šaty šić nawukneje pola

M. Dittrich

w Kamjencu Albertpl. 16

Transmisije

kóždeje družiny

wolije, benzin atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na Drjewowych wikach čo. 27.

Jurij Hänsel w Budyšinje

na Sukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736

Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska

w Budyšinskim hamtskim hejtmanstwje

Skład ratarſki, mašinow a gratu wšěch družin

Najlěpše nowe

kisałe kórki

tunje a dobre pola

Stompe & Nedo w Budyšinje

Stó nam pomha? Tón, kotryž při nakupowanju so na „Serbske Nowiny“ powoła!

Visitne khartki

zhotuje spěšnje a tunjo

Smolerjec knihičišćerńja

w Budyšinje.

Młoda wysokosućelna **kruwa** je na předań w Minakale čo. 8b.

Hrabje brusy

Natuš w Khróšćicach

Džak!

Wróćiwši so wot rowa našeho lubeho zemrěteho, pismikstajerja

Jana Raaka

wuprajimy za krasne róže wšěm daricelam, kaž tym, kiž jeho krowej přewodźachu, wosebje sobudźełaćerjam a sobustawam předsydstwa družstwa Smolerjec knihičišćerńje a Komorowskej młodźinje naš

najwutrobniši džak.

Jeho lubym přećelam, kotříž jemu w času dežkeje khorosće pokoj a nadźiju spožčichu

„Zapłać Bóh!“

Zrudzeni zawostajeni.

W Komorowje, 11. VI. 1927

Čeladnik

15—19 lět stary so k 15. 6. abo pozdźišo pyta w Khróšćicach 62

Rjana wysokosućelna

kruwa

je na předań

w Brězyncy čo. 4.

Brusy

ma tunjo na předań (wot 30 pj.)

zwud. Forchowa

w Kamjencu Burgstr. 28.

Świetliki

(Lacke)

barby

Natuš w Khróšćicach

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 xł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 xł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde 6o. płaći 10 xł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihtišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežuje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobilěrja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 138 | Budyšin — Stwórtk, 16. junija 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Rozrěčenje Locarnskich mocow w Genfu.

W Genfu žu sastupjerjo Locarnskich mozow wutworu pregnanz pschichodnych pohoženjonom Rady Swjatka Ludow postajili. W konferency je žo wo sledowanych schtyrjoch dypkach jednalo: 1. Wobžadženske wójsko w Porheinskej ma je zmjenschicz. 2. Wutpuschenje bekonowych schkowow němskich rańschich twjerdyšnow dyrbi žo kontrollowacz. 3. Pschichodne jednanje wo wobžadženišćim praschenju. 4. Formulowanje schromadneje wopowědže mozow porheinskeho pakta na konzu Radžineho pohydanja.

Londonska „Morning Post“ schoni, so je Franzowska suchowa, 15 000 muži z Porheinskeje wróčzo wsacz, z wuměnjenjom, so žebi Němska wupuschenje wobtwjerdzenjow rjanych rańschich twjerdyšnow kontrollowacz da. Dopisowar „Morning Postu“ dale praji: Jeli so by žo tónle nazmjet pschijal, bychu so sastupjerjo Franzowskeje, Jendželskeje, Němskeje, Belgiskeje a Italiskeje znowa k sjadanu Locarnskich rjekzenjow wusnali.

Němska sa kolonijemi žada.

Po powěsći „Journal de Genève“ je dr. Stresemann wutoru wot Brianda a Chamberlaina žydko sa Němsku we mandatowej kommišiji Swjatka Ludow žadak, tola je z tym pschecziwjenje pola wobeju swonkowneju ministrow, wosebje pola Chamberlaina, nadeschol. Na stronje Jendželskeje a Franzowskeje maja sa to, so žadanje Němskeje jenoz na to dže, so by žo w mandatowej kommišiji wo to prózowak, so by žo jej mandat na jenu koloniju pschidželił.

*

Swjatk Ludow je Němsku namolwił, so by pschedbudowu sa internazionalnu konferenzu statow k wutworjenju świetoweho swjatka sa pomoz pschi elementarnych katastrofach pschewolaka. Němske knježerstwo je sa tole sastupstwo dr. Krüza namjetko.

Italske nowiny wo Genfu.

Přjedawschja pschesijenosć mjes Jendželskej a Italskej je do kruchow schła. Musfolinowa politika je wjazy do politiskich planow Jendželskeje njehodźeshe. Tohodla je žo Jendželska k Franzowskej sašo pschiwobroczika a žiwi nihdyschi swjatk z njej wobtrownika. Wot teho czaša Italska na Jendželsku krěni. Italske nowiny na nětcżishe jednanja Rady Swjatka Ludow z njedowěrjenjom spladuja. „Messagero“ praji, so njemože z kuzitkom byc, hdyž ministerjay presidentoju žo privatnje mjes sobu rosrěczuja. Wot stónenja świetoweje wójny njeje Europa jenje tak njeměrna była kaž dženja. Briand hrje praji, so žo Locarnska politika dale wjedze, tola to žu jenoz hole słowa; pschetož hdy bychu wjazy byle, njeby w Porheinskej wjazy zuse wójsko stało. Němska pak žo wot zuseho wójska hišćeze njeje wuzwobodźika a žo njewuzwobodźi. Franzowska w najlepšim padze někotre tyžzaj wróčzo wosnje, so by němske pschiwolenja w ranju dozpiła. Jendželska, kotraž pschedy Němsku podyerowasche, je žo zyle zawróčzika, dokelž je tej němske pschecželstwo k Ruskej njespodoba. Jendželczenjo, „Massagero“ praji, žo je žiwojej wotkhitkowanju najpschecżo Stresemannej njetaja; pschetož jich sadada réka: Pschecželso mojich njepschecželow žu też moji njepschecželso.

Wjetšina němskeho sejma přeciwo powyšenju porta.

Němšti žejm je žo žrjedu s powyschenjom pósitiskich tarifow saběrał. Na dnjowym rjedze stejesche **demokratiske napraschenje dla powyschenja porta** a kommunistiski namjet na wuprajenje njedowěrjenja pschecżiwo pschemyslu ministrej.

Demokrat **Raschig** na to pokasa, so drje němšti žejm wo praschenjach powyschenja porta nima rozsudźicz. Tole praschenje pak tak hlubоko do hospodarskeho žiwjenja sarěsuje, so pósitši minister a sarjadniska rada njemóžetaj nimo wobsamknjenja němskeho žejma hicz. Jendželski porto njeje drósżichi dyžli němšti, dokelž wón za 50 gramowych list a za zyły žiwet płaczi. W Sjednoczenych statach połnóżneje Ameriki list jenoz 8,4 pj. płaczi (Estyschcze, Łatyschcze!), hač runje žu tam mjedy a płaczižmy wjele wjetšeje, dyžli pola nas. Žadyn cžłowjek njemóže žebi pschedstajicz, kajke sčežmy wón powyschenje porta pola naš měcz. Saamo žo rozumi, so pósitši minister nocze požerjonku z wukraja pschijeczz. Wukrajny kapital pak dyrbi tohu puczz do Němskeje namaka. W nětcżišćim cžasu njeje na žadyn pad trěbne, porto powyschicz.

Sozialdemokrat **Taubadel** sarjadniku radu němskeje pósty warnuje, pschecżiwo woli wulkich stronow němskeho žejma, nowe wulke poczeženje ludu sawjesez. Też powyschenje sastojnišcze mjedy njeběmě žo po puczu podroženja stacz.

Hdyž bě němšti pósitši minister dr. **Schatzel** pytał dopokasacz, so je musne, pósitske tarify powyschicz, sapódlanz Leicht z bayerskeje ludoweje strony sa wsche knježerstwowe strony powědźi, so po finanzownym sakonju němskeje pósty němšti žejm njeje za praschenja powyschenja porta pschikluschny. Tohodla knježerstwowe strony podate namjety wotpokasa.

Mollath z hospodarskeho sjednoczenja krótke wopowědženje knježerstwowych stronow wobjasnuje. **Tak** lohko žo wěz njewotbindže. Hospodarska strona njeje žo pschi agitazijskich namjetach wschelakich stronow k połepschenju pósitskich pschiprawjenjow wobdźelika, z kotrymiž žu wulke póstcże wudawti nastake. Póstcże finanzne hospodarstwo je jara reformy potrěbne. Němska pósta njeběmě wulke summy wupožczowacz, hdyž nima žanych pschesbytkow. Powyschenje porta na wulki dżel ludoweho hospodarstwa katastrofalne słutkuje. Sa Barlinske gmejnske sarjadnistwo ramo by žo korrespondenza wo 360 000 hrivnow wob lěto podrožika. Wjele ważnych wotrjadnych nowin rjenjejka by dyrbjało dla powyschenja porta sanez. Němska frjuja worschta njemóže nowe wulke cżeże snjesez, kotrež žo na nju s powyschenjom porta wala.

Nag. sozialist **Dietrich** na to pokaja, so nowiny knježerstwowych stronow žo wótro pschecżiwo wotmyslenemu powyschenju wobrocżeja, mjes tym so žu tele strony ministrej k woli. S tym žo ludej pěk do wocżow žypa.

Ludowy **Henning** žo tohorunja pschecżiwo powyschenju wuprajі, za kotrež je niz jenoz pósitši minister, ale zyle knježerstwo samolwite.

Pschi sledowanym wothłosowanju žo sozialdemokratiski namjet, so dyrbi žo schedłoka wo powyschenju porta wróčzo wsacz, s 175 pschecżiwo 173 hłosam pschija.

Protest zakskeho sejma přeciwo powyšenju porta.

W sakskim knježerstwie je hospodarska strona namjet podała, so by sakske knježerstwo pola němskostatneho knježerstwa a w sarjadniskej radze němskostatneje pósty a němskeje železniży se wschěmi średkami na to słutkowało, so by žo pósitši tarif njepodrožił, dokelž by žo z poczeženjom zyleho hospodarstwa zołma drohoty wupuschczita. Namjet je hnydom w płonczným wuradżenju pschija.

Demokrat profesor dr. **Kastner** žo na knježerstwo se sledowazym napraschenjom wobroczi: Podrożenje tarifa, **ke** kotremuž je žo sarjadnistwo němskeje pósty hižo psched dżesim cżasom rozsudźika, je žo nětkole sjawnosći pschepodało. Wono njeje w tejle wuzkosći ani musne ani snjesne, wosnamjenja wjele bóle **strukchne wuwuzinanje monopolskeho prawa** němskeje pósty na schodu zyleho wobydlerstwa. Praschamy žo tohodla knježerstwo: Schto je cżinilo a schto chże dale cżinicz, so by pschipowědženemu powyschenju tarifa sadżewało? **K** sałożenju žiwjeho napraschenja rěcznik pschisponni, so žu hižo w meji **demokratojo na to žo poczahowaze napraschenje w němskim žejmje sapodali, so pak je žo knježerstwo sapowědźiło, na to wotmolwicz. Pschi tym žu knježerstwowe strony, też hospodarske sjednoczenstwo, knježerstwo podpjerake.** Hdy budźishe žo j cżasom w němskim žejmje sakrocżiło, budźishe žo mohło powyschenju sadżewacz. Powyschenje je zyle njepschekupke. Sarjadnistwo němskeje pósty je sa wuprawjenje wobłhada pósitskich schekow njemudre namjety cżiniło, kotrež dyrbja **k** wotběhanju wobłhada pósitskich schekow dopwjesez. Póstа je j wulkej wuitojnosću finanzne położenje sacżemnila. W dżełowym wubjerku pósitskeje sarjadniskeje rady žu žo bohużel też sastupjerjo pschisłuschajenzow sapowědźili, reserwy pruhowacz, pryedy hač je žo wo powyschenju tarifow wuradżowało. Dohodły sarjadnistwa pósty njejsu hubjene, chětre pschesbyłi žu žo dozpiłe, tak so njeje trjeba, ludowe hospodarstwo s powyschenjom tarifow wo 600 hač 650 milijonow hrivnow poczežicz. Póstа chże nowe sałużaze pschiprawjenja s běžazych dohodowv sapłacżicz. Tu njeje pschekupży. Němšti stat chże žebi że powyschenjom tarifow žrědki sa reformu sastojnišcze njedy wobstaracz. W pozdźejšej hodźinje dyrbi žo pschecżiwo tomule wotmyšlenju najwótrischo protestowacz.

Hospodarski minister dr. **Wilhelm** praji: Sakske knježerstwo ma powyschenje tarifow w tymle wokomiku sa njesnjesne a njeje žo mohło pschepowědźicz, so je nusne, tarify powyschicz. Wono žo boji, so snješe powyschenje wobmyślomne sczežkosć, je tohodla pschecżiwo njemu protestowało a budże tohodla pola sarjadniskeje rady němskeje pósty swój protest sastupowacz.

Wojkowcho mordarja wotsudźili.

Nahły žud we Warschawje je 15. junija nadpadnika na ruskeho pósłanza Wojkowa, 20 lětneho Borisa Kowerdu, žudźił. Mjes pschipołucharjemi bě 120 nowinarjow, mjes nimi wjele wukrajnych, pschihotnych.

Pschi powschitkownej napjatosći žo žudowy pschedsydа da wobškorżeneho Kowerdu, schwižneho bźedeho młodżenza, intelligentneho napohlada, wopraschа, hač žo wón cżina wusnawa. Kowerda wotmolwi, so drje je pósłanza **morił**, so pak so **winowatu njeczuje**. Na praschenje, cżehodla je pósłanza morił, wobškorżeny wotmolwi, so je to wotnoliwa na wschо to, schtož žu bolschewikojo w Ruskej stucżili. Hdyž bě pschedsydа wobškorżenemu hišcże nětkore praschenja pschedpołożił, na kotrež tón měrny wotmolwi, žo swędźi pschesłyschachu.

Połojitojo wuprajicht, so je Kowerda do ruskeho pósłanza schésć krócz a tutón do Kowerdy schtyri krócz strěił. Kowerda je žo policistam na prènje sawołanje poddał a rjekł, so je rusti lud wjeczik.

Kowerdowa macz, kotraž je hluboko huuta, praji, so je jenuy žyn pod bolschewiskim knježerstwom wjele wucżerpił. Wulki sacżišcej je na njeho wotprawjenje klukerja Lebedewa cżinilo, kotrehož žu bolschewikojo dla jeho politiskeho smyslenja sastrělili. Hižo tehdy je wón rjekł, so je „rusti narodny rjet“ sczinił.

W podobnym smyśle žo jeho nan wuprаji, kotryž pschi spoczatku świetoweje wójny jako dobrowólnik do ruskeho wójska sastupi. Hdyž žu bolschewikojo žo knježerstwa smužowali, je wón do Wilna cżekнył, hdyž je je Ssawinkowom sozialnorevolucionarne winowny wudawak.

Pschecżelżo a direktor Wilenskeho gymnazija praja, so je Kowerda mérny, pschistojdy a wérnosć ludowazy cżłowjek był. Dokelž dyrbiesche žo hižo sa schulske léta za žiwojich žiwóžnych staracz, je dyrcżał husto wucżbu skomdżecz.

Pschedsydża bźorskeje rady Tarassiewicz wobšwědczi, so je jeho Kowerda prežny, so by jemu wisum do Ruskeje abo do Prahi wobstarał, tola jemu to njeje wschelakich pschicżinowv dla możno było.

Pawlukiewicz, mjeżecel „Ruskeho Słowa“, w kotrychž nowinach je Kowerda i korrektorom był, praji, so je wón pilny a korektny dżełacżeł był, na kotrehož žo żenje njejsu trjebali wobżežowacz.

Profesor Dombrowski wobšwědczi, so je pósłanz Wojkow s kulku, kotraž je pluza pschedrěła, žmjercz pocżerpił. Jeho druhe ranjenja žu lohke było.

Sud Kowerdu k khłostańi na cżas žiwjenja sańudźi a republizhnemu presidentej porucżi, khłostanje na 15 lět khłostańe pschetworicz. Nadpadnikowehо nana k wobškorżenemu puschczichu, a wobaj žo minuty dołho wobjataj dżerżeschtaj.

Kowerda je wo pschicżinach žiwojeho cżina sledowaze wuprajił:

Hdyž žo bolschewikiti pschewrót sta, bźech wucżomz realneho gymnazija w Ssamarje. Tam bźech że **swędźom** bolschewiskich hrošnosćow. W lécze 1919 žym do Bólšteje schok. Tam žym wopaczнosće bolschewikskeho systema spóznał. W tymle cżasu žym žo rozsudźił, pschecżiwo bolschewiskim wojowacz. Loni dżeych tohodla do Ruskeje bjes paża hicz. Dokelž žo mi to njeporadźi, bźech nuśowany, žebi sakonski paż wobstaracz. Hdyž žo mi to sapowědźi, wobsamknuch jako znamjo protesta pósłanza Wojkowa moricz. Wobżarnuu jara, so žym to w Pólštej cżinił. Njeżžym dżeył Pólšej, kotruž jako druhu domiznu wobhladuju, njeluboscze naczinicz.

Dospołne rozłorhnjenje mjez Južnosłowjanskej a Albanskej.

Dokelž je sakroczenje Jendželskeje a Franzowskeje pola Ahmeda Zega w należnosći pschijeczenja na swobodu sajateho tolmacża Džuraschkowicża bjes wuspěcha wostało, je žo rozstorhnjenje mjez Južnosłowjanskej a Albanskej dospołne sczinilo. Albanski pósłanz Zena beg je žrjedu Belograd wopuschcził. Južnosłowjanska je někto žiwojim konsulam, kotrjž běchu hišcże w Albanskej wostali, porucżiła, so dychu hnydom Albansku wopuschczili. Sobuzmy žo mjeja pschecżiwo Albanskej sawrje. Franzowska je sastupjerstwo južnosłowjanskich sajimow w Albanskej pschewsała, banzowu nunzius budże albanske sajimy w Južnosłowjanskej schitkacz.

Italskich inżenierow w Albanskej skónzowali.

Hawaska powěsćerńja z Albanskeje powě, so je wobydlerstwo połnóżnoalbanskeje wšy Ruki schtyrjoch italskich inżenierow skónzowało, kotrjž twar tamnischeje drohi wodžachu. Jedna ko pjerża wo njepschecżelskle hibanje pschecż

ćiwo italskopschećelanej politizy kněježeństwoweho presidenta Edkmeda Zoga.

Pschetworjenje kněježeństwa w Južnoslowjanskej.

Prjedawschej ministraj Usunowićej a Maximowićej staj so wo ministerske sydło prózowałoj, so bojo so so pschi pschichodnych wólbach wjazy do skupschtiny njewuschwitlaj, hdyž njemóżetaj f kněježeństwa wuhwolerjow pod swój wliw staćiś. Ministerski pschedsydża Wukićejewić je pak jeju žadanja wotpokasał. Wón je so wot krala f Topole f polnowuzu k wupiśanju wólbow do Běłograda wróćił. Nowowólby smědja so 11. septembra.

Cook jako čornowidźeŕ.

Sekretar jendźelskich hórnikow, Cook, kotryž je lońschi hórnistki strajk i pomozu rušcheje pjenjeżneje podpjery wudżił, je wulki pschećel ruskich bolschewikow. Ma sa wulki politiski smykł, so je so diplomatiski wobkhad mjes Jendźelskej a Ruskej sastajił, a f teho wulke strachi sa Jendźelsku widźi. W schromadźiźuje w Bärmskeju je mjes druhim rjekł: „Stejimy pschi pschedwjeczerje wójnu f Ruskej. Knježeństwu sławnje praju: Hdyž wójnu pschiporadscheje, sudu jedyn f prěnich, kotśi knježeństwu njepschećelskiwo pschipowjedźa. Snadpschećiwiśe mi žnadź, so žebi pschetu, so by jendźelske śwětowne knježeństwo rospadło. Na žane waschnje! Sčym žebi wotmyślił, knježeństwo sniežiś, kotrejž dźakačerjam a jich zwójbam tajku nuzu njepopschawa, so bychu so mohli jeźiwiś."

Kaž Londonske nowiny pišchu, je knježeństwo 100 jendźelskim dźěrzom, kotrejž chyžnu na wopyt kommunistiskeje młodźinskeje organisazije w Moskwje do Ruskeje wotpućowaś, pjeżwowanske pasy sapowědźiło. Diplomatiski dopytowaŕ „Daily Chronicle" w tym rozsudnu krocel knježeństwa widźi, so by rosćěrjenju kommunistiskich myślow mjes jendźelskej młodźinu sadźěwało.

40 000 jendźelskich hórnikow dźěło zhubi.

W Jendźelskej je wjele sleje krwje naćiniło, so je franzowske knježeństwo dowoś jendźelskeho wuhla jara samožiwało. Knježeństwo je w delnim kjeznje dźěliło, so je so tohodla pola franzowskeho knježeństwa wobjezjewało, so pak jemu hišćeze njeje móżno prajiś, hač je wujpěch *mě.o. S konserwatiwnje strony je so namjetło, franzowskemu* winu mjeńy sakwjeć, hdyž Franzowska jendźelske wuhlo wusamknje. **Licza ś tym, so ś franzowskej sakaźnju dowoła 40 000 jendźelskich hórnikow dźěło zhubi. Jena jama we Walesu je hižo 5000 hórnikam dźěło wupowědźiła.** Franzowske pśimanje je sašo powschitkownu kedźbliwosć na kritiske położenje jendźelskeho hórnistwa wobwobzěło, kotrejmuž so njedźiwajźy dołhoju pschejźiwu straśbu hórnikow derje njewjedźe „Daily Expreß" tohodła wobšeđerjam wuhlowych podkopkow poroki čini. Wunjetnje jim, so industrija žama niczo njeczini, so by so reorganisowała. Jenož 40 prozentow jendźelskich jamow je z nowoczasnymi maschinami wuhotowanych, a so schromadnym dźěle hórnistwo industrije njemóże žanjeje rěcze być. Wótra konkurrenza mjes žobu a f switkach ajeje pschestała, hačrunje sej Němska a Franzowska na konferenzy śwětowneho hospodarstwa śwótniwej byłej, dajednanja wobsamknyłej. „Daily Expreß tohodła we nowej wuhlowej krizy rěc i a wobšeđerjow jamow psched wobtrótom sjawneho mjenjenja warnuje.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk, 16. junija.
Božeho Cśa.

† 1106 biskop Benno, japostoł Serbow, 96lětny.
† 1915 w Zhorjelcu Jurij Brósk, nyńy faraŕ we Křižowje, pilny serbski kórluśeŕ.

Wudebjena wjes je cyła
Z wejkami a pletwami,
Kaž by witać krala chcyła
Z khorhojemi, z kwětkami.

Radosć wšitke duše hnuje,
Skónčny je a krasny dźeń.
Swojich swěrnych wopytuje
Dušow kral a nawožeń.

Takle Jezus přez wjes kroći,
Dom a dušu žołnuje
A wšě k sebi wabi woći ...
Lubosć we wsy kraluje.

Čišinski.

*

Mamy njepřihódne lěčne wjedro wočakać?

Hižom wot spočatka nalěća cźerpimy pod njepschihódnym, symnym, njeskónčnym wjedrom, kajšeŕ sa wjele lět wjazy njepomnimy. Ludźo počinaju so hižom se podźiwanjom praschećeŕ, hač drje lětka sašo *žanebo prawego* lěća njesmějemy. Lětża bźšche měrz psches měru cźopły, tola zyku ljubu meiu dyrbiachmy i temperaturu sa lubo wjacź, kotraž so pschezo khěrno pod pschećeŕskowej šmuhu hibasche. Tydźeń psched žwjatkami pschinješe na mnahe lěčznju horzotu, ale hnydom nastachu hrimanja a symne bluke wjedro tu sašo bźšche.

Wu so praschamy sa pschičinu taiceho wjedra. Schto je wina, so pola naš k žanemu wobstajnemu cźasnemu wjedru dańcź njemóże? Wjedrowuštojnym dźensnischi dźeń hišćeze móżno njeje, nam wjedro na měsazu abo dźeź dopředka wěschćiźcź. Woni njesnaja hišćeze tajnu mó a powěźše, kotraž nasche wjedro cźini. Sa pschičinu symneho nalěća maju woni šmlnu, niethablazu wyschinu (rjane wjedro) pola Selensźeje (Grönland), w tutym pasnje dnja jara husto wětry wot połnóžneho cźopa a te pschiwožuja wjelo symu do morja. Swjetscha tute symne wětry tak žyzne a wutrajne njejšu, so jich *kuttowanje* hač pola naš k *kśedźanej Europje* sachwamy. Lětża (a tšy hižom loni) móża tele symne wětry so hač k nam dobywacź a nam lěcźo takle kajšeŕ. Druhe lěta fu *jim swjetscha nižiny na morju* (dosch cźowate wjedro) sadźewale do Europy ducź. Lětża pak je malo tutych nižinow.

Nětk sašo k naschemu proschenju: „Kajke wjedro smějemy dalewon w lěcźu?" Na to móżemy potajkim takle wotmolwiźcź: Wostanje-li wyschina pola Selensźeje dale *symna a njesadźewaja-li nižiny mjes Selensźeju a Europu* symnym wětram k nam ducź, smějemy w lěcźe powschitkownje tkódne, mróčne wjedro i wiele deschcźemi. Sso wě, teź w tajkim lěcźu fu hdys a hdys cźasto rjanych cźełnych dnjow, wone pak njejšu wobstajne, minu so ruče a njelube wjedro dobydźe.

Pschisponmicź dyzemu hišćeze pschi tutej *kładnosći*. so k Nowemu lěcźu wschelaźy start ludźo zyblowu zlobiki i wodu naliwaju, ša kóždy měsaz zlobiť: to kotrymž zlobiku bo woda šhubi, tón měsaz budźe šmchi. w kotrymž pak woda wostanje, tón měsaz budźe mokry. To tehdomnischim wobkedźbowanju su nam dźělili, so smějemy iunij pak šuchi a pak mokru, julij pak šuchi.

Nade wschitkej cźłowjeschej mudrosću a moju pak tuju, tiš nam wjedro dawa a tiš powětr a wětry wodźi a wschitke mróčsele. Wón wschak nam teź lětża telko *narośći da, so nuły njesmějemy.*

*

— *Wo wjedrje.* Wječera wokolo pschipoldnja nasta nad naschej krajinu njewoczakano šylne njewjedro. S Biskowskich stron wschickasnuły niz pschewulka cźorna mróčel Psches Malo-Wjelkowske strony hibasche so k dołhemu rauju. Njesjahaja so šahrima. S bohom kiny so šylny deschcź i mróčel, tuche njebjo porźahowazych. Wokolo Ništej *rospuschćeši so njewjedro* i *krupobiczom*, wulkim wichorom a šlinkatym deschcźom. Wětr bź tak šuliny, so jenu žonu na želesniczkym pschekhodźe pola Ništeje psched *runje ninu* pódźezy *tworowy* cźoh cźišny. Tón žonu pschejź. Ta bź hnydom morwa. Na Schcźowustich tukach pola Malešchcź a wjchudźom, hdźež cźehu žyna sabyki, mźaglu je rózno lelo. Nichtón njewuhlešeše šebi na šylny deschcźik. Tón šyno sašo hrosnje namaca. Popoldnju pak spóźnachny, so tón, kotryž macźa, teź sašo šuchi. Njebjo drje so počahny, ale šylny wětr šmokuje šyno wudu, bjes toho, so by wobšidło. Popoldnju woko 2 hodź. je šylne njewjedro i krupobiczom nad Wienkami stronami *wjele schkody* naćiniło. — Wot wječeranschcyny poldnja schkleńza pomalku na rjane šlupa. Nad Jenšojcami je tehorunja wuwjedrjenje sastupiło. Wjedrańze mazu mu tu nadźiju, so bo wjedro šlasi. Bo ich *mnjenju* wuwjedrjenje a sčynjnuje so nad Ništej wyschimo. Ta by tej njewjedrje Europje wobstajne *wjedro pschinjesła*. — Nište pjeć khodźa šlónčko 3,39 hodź. a thowa so 8,23 hodź. Měsacź khodźa njeczor 10,26 hodź. a khowa so wjec 5,53 hodź. — Wječera njeczor w 7 hodź. barometer 73 hygrometer 0, thermometer wo tajo +26. Dnjesa rano we 8 hodź. barometer 743, t meter —8, thermometer w nozy +12. Wuhlady na *nachnjenje* šuche wjedro.

— Amerikanskaj lěkarjej a detajoluśiśe Serbowstwa. Kaž je naschim cźitarjam šnate, staj bo amerikanskaj lěkarjej Chamberlin a Levine pola Klinki na semju pschećěłoj. Klinka je herbsta wješ wjchóže 2 hodźinje f rano Khodźebuša. *Tam fu jimaj hnydom do wožowy padne* krašne drasty naschich delnjoluśiśkich Serbowlow, jako fu pschićiśke šłamnju pschewinjerjow morja powitaźi. Serbśke drasty fu jimaj tak lubjachu, so fo hnydom je nźkotrymi Delnjoluśiźankami fotografowaćź daschaj, so bychtaj šebi dowomnjeńku da luśiśkich Serbow do šwojeje dalokeje domizny bohumiłoj. Nadźijomnje šaj lěkarjej tej šhoniłoj, so fu wobźdźelcki Delnjeje Luśizy Sslowjanki!

— Pśerowa wyša w Budyschinje dostanje nowy krow. Dotalny krow 103 metrow wyšokeje wiże Pśerowskeje zyrkwje je zyle dodźerżany a dyrbi so ponowić. Zyrkwinske pśisłuchjećerstwo je so ša kopowny krow rošhódało. Róschty fu hižom sapoczeli twaricź.

— Puczowanjske rasupodawanje ša macźerje w Kamjenjskim wokrjesu je pondźelu, 20. junija, pap. w 1 hodź. we Wóšlinku pola knjesa dra. Bergmanna, pow. ½3 hodź. we Wyšokej na schuli a 4 ap. 1/4 hodź. w Zitzu w Cuhnez hoscenzu. Lkar budźe pschitomny.

— Nosprawa polizije. Sstrjedu popoldnju wokolo 6 hodź. wošobowy automobil na rózku Djejowskich wikow a Kamjentnego hašu 5 lětne dźěcźo potorhny, jako dźěcźe wono pschez dróhu pscheběhnyło. Bótorowy schłitak so dźěcźa schmórkny a powali. Wono so na šwoje jenoš na kolenomaj wodźeŕ. Autowy wjednik njeje na njeswóju winu. — Popoldnju wokolo 4 hodź. wošobowy automobil na Krottenschmidtowej dróšy jamnika (Dačel), tiš so le druhim pschem schcźěłasche, sajdźe. Wjednikej auta njemóża winu dawaź.

— Pokhroma je jaschka mjes howjasym štotom luśerja Ulbrichta we Wotbrannicach cźo. 73.

S Kulowa. W poślednim cźasu je w naschim mšeśe a jeho wokolinje njesnaty *złowjek pröttwy wo dostaśe* renty hromadźił a šebi wschudźom 2 hacź 5 hriwnow zananja šaplacźicź dał. Žiły je wudawał, so Schroederka a jo we Wojerezach bydli. Kaž pak je policija nźko šwěźiła, so Schröder na Wojerowskej poliziji žadyn *pschijećiwowany* a tej hewak znaty njeje. Teź wudawanja wo jeho wožobinskich wobstejnosćach fu nam dźělili, so šmějemy iunij pak šuchi a pak mokru, julij pak šuchi.

Nade wschitkej cźłowjeschej mudrosću a moju pak tuju, tiš nam wjedro dawa a tiš powětr a wětry wodźi a wschitke mróčsele. Wón wschak nam teź lětża telko *narośći da, so nuły njesmějemy.*

*

— *Wo wjedrje.* Wječera wokolo pschipoldnja nasta nad naschej krajinu njewoczakano šylne njewjedro. S Biskowskich stron wschickasnuły niz pschewulka cźorna mróčel Psches Malo-Wjelkowske strony hibasche so k dołhemu rauju. Njesjahaja so šahrima. S bohom kiny so šylny deschcź i mróčel, tuche njebjo porźahowazych. Wokolo Ništej *rospuschćeši so njewjedro* i *krupobiczom*, wulkim wichorom a šlinkatym deschcźom. Wětr bź tak šuliny, so jenu žonu na želesniczkym pschekhodźe pola Ništeje psched *runje ninu* pódźezy *tworowy* cźoh cźišny. Tón žonu pschejź. Ta bź hnydom morwa. Na Schcźowustich tukach pola Malešchcź a wjchudźom, hdźež cźehu žyna sabyki, mźaglu je rózno lelo. Nichtón njewuhlešeše šebi na šylny deschcźik. Tón šyno sašo hrosnje namaca. Popoldnju pak spóźnachny, so tón, kotryž macźa, teź sašo šuchi. Njebjo drje so počahny, ale šylny wětr šmokuje šyno wudu, bjes toho, so by wobšidło. Popoldnju wo

S Wjelzeje. Wutoru pschipoldnju 24-lětneho žyna tudomneho wobšedźerja wójnstwa Lehmanna pschi wjeźmnu muješće bjes wědomja jeho namakachu. Wón leješe na drózy se franjenej hłowu, jeho motorske kolo wjeśe lohko wobschkodźene njedaloko njeho. Njeśłoże je jo we wokomiku stało, jako je motorowy kolešaŕ jenemu Buddkowskemu saschadnej wuješć chcył. Sranjeneho su do Khorźebuśeje khorownje dowjezli.

S Miłkeje. Wczera hrjedu pschipoldnju wokoło 1 hodź. j połobnja hrožo njewjedro pschichwaśnju. Wono pschiśło so j torhożym a wjerćaźnym wichorom, kiž w nasdnim wjeśe wschelaku schkodu waćini. Na namjeśe powali wón 2 lipje. Też pola jeneho doma na Mušakowskej drózy powali lipu a cyłbuny ju na płót jeneje jahrody. Wulku schkodu naćini wichor w Khrodach. Nimo toho so pschjeśe błyśnje kmeny dźiwu. S błyskanjom a hrimanjom pschi njewjedrje njeboźske śk, najbórschi bźeśe wótr, kiž je žebi też bohužeł cłowjeske žiwjenje žadał. Psches 70 lět stara Adamka j Noweho Dwora cyłbuny pschi wichorje żeleźnike kolije w Nowym Dworje pschetorhnychu. Sowjera hł hižom dele puschćena była, wichor bźeśe pak ju saso sbórhnył. Adamka žebi mytkeśeše, so je puć swobodny a pschekrjoži kolije. Jako bźeše je hižom pschekrocźiła, cźišny ju wichor nźkotre krocźele wrócźo a do cźaha, kiž w tymle wokomiku njeschiła. Cźah wbohu žónšku na błonje a wobźmaj nohomaj pschejeźdże, so wona žywdom wumrě. Tu so najstarschi ludźo na wichor domnimachu njemóża, kiž by takle sadhadźał.

S Barschcźa. W jenej tudomnej korcźmje so raz njedźor hosćo swadźichu a do pukow dachu. Jeneho tkalza tak smorskachu, so bjes wědomja nźo swóta. Mjnjo, so je pschebity jenož cźežko pjany, donjeschu jeho do kólnje we dworje korcźmy. Jako jeho nasajtra hišće bjes wědomja jeho nadeńdźechu, sawołachu policiju, kotraž pschebitego do khorownje bowjeźeć da. Tam je wón wědomja wjacy njenabywschi, hórzy wumrě. Wobdźelnikow pschi bijeju je policija swóźeźiła.

Dźěławosć spomožerskeho a wobstaraŋskeho hamta města Budyšina w meji 1927.

W měŋazu meji bu w radudawaŋni ja maćerje a wobstaraŋni ja cźěcźne dźěćźi na Kralowskim walu 3 na 9 popołdnjach 332 cźěcźnych dźěćźi a w radupodawaŋni ja małe dźěćźi na 3 popołdnjach 85 dźěćźi k pschepytanju pschedstajenych.

Radupodawaŋnju ja ſamodruhe wopyta 15 žónſkich.

Na zyrabje bu 1278 puntow žiwjeńſkich ſrědkow wuſkoſeje hódnoſće darmo rozdźełene.

Darmo bu wudate 58 dźěćźacych ſchatkow abo draſćičkow.

Dale bu darmo wupožćene: 15 dźěćźacych wosow, 11 ſportſkich wosow, 11 dźěćźacych korbow, 7 ložow, 1 ſynkawka.

Wobſtaraŋnja ja pluźakhorych na Kralowskim walu 3 w měŋazu meji we 8 radupodawaŋſkich hodźinach 42 wožobow wuźi, ſe kotrychž bu 10 k prěnjemu rafej a 32 wosjpet pſchepytanych.

Na mjenjeſamožitych pluźakhorych ſo dla łěpſcheho ſeźiwjenja 214 puntow žiwidłow wuſkoſeje hódnoſće rozdźełi. Wupožćene bu dale a wěźach ſa wothładanje khorych: 16 pſchikrywow, 5 thermometrow, 35 bluwarſkich błeſchow, 1 ložo ſ matrazu, 4 powětrowe wěnzy, błeſcha ſa wohrěwanje žiwota a 12 łěkaŕſkich ſtołow.

Do wocźeſtiwjeńſe ja pluźakhorych „Waldheimat“ w Ssepjach buchu w roſprawnym měŋazu 3 pluźakhore žónſke pſchijate, dwě pluźakhorej pak ſo derje wocźeſtiwjenej wot tam wróćiſchtej.

Wobſtaraŋnja ja ſchuſſke dźěćźi dyrbjeſche wſchelake dźěćźi, kotreż buchu k wocźeſtiwjenju do hór abo k morju póſłane, dźěła ſwoblekaćź. S wobſtatkow ſpomožeſkeho hamta bu 9 porow ſtupnjow a 10 wſchelakich ſchatow, je ſberki nuſowehо ſjednoczeńſtwa 2 poraj ſtupnjow a 12 ſwjeſchnych draſtow wudatych. Dale dóſtachu muźojo a žony w hubjenych hoſpodaŕſkich wobſtejnoſćach 5 porow ſtupnjow, 11 wſchelakich ſchatow a 15 wſchelakich wobleczenjow.

W rěčnej hodźinje ſa tłhipnjeźow 5. meje pſchebitajichu ſo 3 nowe a 5 ſtarych padow.

Radudawaŋnju ſa ſtakompuźlnych, na padawu khoroſć cźerpjazych a duchakhorych wopytaſchtej 2 wožobje.

Schtyri wobſtaraŋki w měŋazu meji w hromadźe 243 domow wopytachu.

W radupodawaŋni ſa alkoholowych khorych, kotruż ſpomožeſći hamt w ſjednoczeńſtwje ſ Budyſchſkej měŋnej ſkupinu Němſkeho ſonjazeho ſwjatka ja biesalkoholnu kulturu nawjeduje, wotměchu ſo też w měŋazu meji tóždy ſchtwórtk wot 6 hać 7 hodź. wjeczor radupodawaŋſke hodźiny ja alkoholowych khorych a jich pſchiwiſnych. Wobſtaraŋka je 98 domow wopytała a 5 wožobow nowych do wobſtaraŋa pſchijała.

Wot 9. hać do 22. meje ſrjadowa ſpomožeſći hamt ſ podpjeru dźěćźenoho a ſpomožeſtwowebo miniſterſtwa a w ſwjaſu ſe ſpomožeſtim hamtom Budyſchſkeho hejtmaŋſtwa w pożedźeńſkej ſali měſchczaŋſkich aſtupjerjow wuſtajeźu ſa ſtrowotu a derjemźe (Geſolei), kotruż bozyła 3748 wožobow wopyta.

Wobſtaraŋſki hamt w roſprawnym měŋazu potuſchene abo darmo woteda: 1186 pokrutow chléba, 4868 fbm. pluna, 171 kwh. miliny, 372 litrow petroleja abo ſpirituſa, 945 jěžnych ſnamkow.

Podpjerow w hotowych pjenjeſach, podruŋſkich a hoſpodaŕſkich pſchiwomozow bu wſcho w hromadźe 64 286,37 hriwnow wupłaćene.

W roſprawnym měŋazu wupłaćene podpjery dźěłoŋjemźerjow wućźinjachu 58 463,65 hriwnow.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórtk 16. junija 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Doller	4,2155	100 pólsk. markow	47,0
jendźelski punt . .	20,475	100 čěskosł. krónow	12,49
100 swajc frankow	81,075	100 franc. frankow	16,51

Berlinſka burſa wosta też wczera jara muczna. Pſchi ſpoćatku jenjeſche ſo ſmadne wožiwjenje. Bórzy ſo pominy. Kurſy efektow ſo ſkerje nedorjchiowachu.

Produkty wiki też wczera ſwoju botalnu cźichoſć ſchowachu. Żito woſtanje drje na wikach žadne. Sa njo je mało kupzow. Płaćiſchi wotſtacu njepſcheměnjene. We Berlinje płaćeſche zentnaŕ wczera

pſchenicy 15,25—15,40 hr., rožki 14 hr. hać 14,10 hr., jećmjenja naĺnjeho 12,05 hać 13,75 hr., wowſa 12,70—13 hr.,

w termijowym wikowanju:

ſa julit: pſchenicy 15,05 hr., rožki pak 13,38¾—13,32¾ hr., wowſa 11,82½ hriwnow,

ſa ſeptember: pſchenicy 13,90 hr., rožki pak 11,43½—11,45¼ hr., wowſa 10,50 hr.

ſa oktober: pſchenicy 13,90 hr., rožki pak 11,97½ hr., wowſa 10,50 hr.

Swinjaze wiki wczera hrjedu w Berlinje (Wagerwiehhof-Friedrichsfelde).

Na nje bźchu pſchiwjeſli 220 bźhałow a 544 proſjakow. Te płaćachu.

bźhali:

wulke	60—75 hr.
ſrjenje	40—60 hr.
małe.	24—40 hr.

proſjata:

wulke	16—24 hr.
hrjenje	12—16 hr.

Wiki bźchu mdrne.

Pſchichodźejcy pytaja:

Hołzu do domu a ke khojej oxrjenju, khojejowuja Edelweiß w Kamjenzu. — Konditorija Langa a jeho we Bitkowjazach. Hołzu do domu a do klamow „Mjeſto Metz“ w Budyſchinje na Kamjenſkej haŋy. — Nieſelka w Niſkej. — Hołzu, kotraž naje Darica, Körberka we Budyſchinje, Bohata haŋa 10.

Piſtoriſzu Säuberlichowa w Budyſchinje, Nowo-Salzaſka dróha 6.

Pjekaŕſkeho Jäger w Bitkopizach, Zyrkwinſka haŋa 16.

Wojnaŕſkeho, wójnaŕ w Cźornem Khołmzu.

Rěźniſkeho, Puriſcha we Wóſbórtu.

Biſkopſkich, Hauſer w Budyſchinje, Schliebenſka haŋa.

Na pſchedań.

Schlitenźany kamor w Lubiju, Jahłowa haŋa 2 delka.

Gramofon ſ płatami w Budyſchinje, Nowoſalzſka dr. 17 delka na prawo.

Kamor łodowy w Budyſchinje, Połnóżna haŋa 7 delka.

Wós dźěćźacy w Hródku, Drježdźanſka dr. 18.

Kolo motorſke 6 PS., w Nowych ſkoprzach 29, wobhladaś wjeczor wot 6 hodź.

Kurcźa we Wojerezach, Hródkowſka dr. 13.

Kolo błišo ke kóſłatam we Sdomjenzu, Minza 136.

Mandolina w Budyſchinje, Schlachthofſtr. 19 delka na prawo.

Biſtej a 12 ſtołow w Kamjenzu, Arndtowa haŋa 42 delka.

Sdymo 8—9 zent. w Bźlej Wódźe, Moltkowa haŋa 9.

Gudźiŋa na pſchekładźowanje.

ſobotu, 18. junija 1927:

w Budeſitzach: wſchelake italſke pſchedźeńo a 2 kulichaj ſawałenſkeje papjery, wažatej 5 zent. 40 puntow.

we Wojerezach dop. wot 11 hodź. w hoſcźenzu „K ſtaremu łowjej“: Symſki nawołeſkaŕ, tkaniny na mužaze wobleki, wobuźa, meble, klamaŕſke meble, radiowa pſchi-

Skrowe deneše.

Barlinſke produktowe wiki, dźeńſa dop. 3/11 hodź.: Wobſthad je měrny, tendenza wožałkowaza.

Dop. 3/12 hodź.: Połoženje na wikach łaž pſched hodźinu. Powſchitkowna tendenza: měrna.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymjo po tunach abo 1000 kg. hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	15.6.	14.6.		15.6.	14.6.
Pšenica	304-308	305-308	buny	21-23,00	20-22,00
rožka	280-282	280 282	woka	22-24,50	21-24,00
nal. jećmjeń	241-275	241-275	módre łupiny	15-16,00	14-15,75
naz. jećmjeń	—	—	žołte łupiny	16-18,00	16-17,50
wowſ	254-260	254-260	zerandella	18-23,00	18-23,00
kukurica	193-193	193-194	raps. wosuſk	16,00	16,00
pšeńč muka	37-39,50	37-39,50	lany wosuſk	20-20,0	20-2 ,50
ržana muka	36-38,00	36-38,00	poen melasa	—	—
pš. wotruby	15,50	16,00	hrjaj. kruški	31-32,0	34-34,20
ržane „	18,00	18,25	ſyno, 50 kg	2,45-2,55	2,35-2,65
ryna	—	—	rżana ſtoma	1,77-2,00	1,70-1,95
lano ſymjo	—	—	pšeńč. „	1,00-1,40	1,00-1,40
hróch	27-30,00	27-30,0	wowſna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluški	0-22,00	20-22,0	ječa „	0,90-1,15	0,90-1,15

Płaćizny rěznoho ſkotu na Barlinskich ſkótnych wikach.

15. junija 1927. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne druźiny a wozmamjenjenje.

Woły: 254.

Połnomjaſne, wukormjene, najwjetſeje rěźneje hódnoſće hać do 6 lět	65—68
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene	60—63
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarſe	56—58
Mjenje picowane wšěch ſtarobow	43—48

Byki 294.

Połnomjaſne, wurośene, najwjetſeje rěźneje hódnoſć	61—63
Połnomjaſne, młódſe	58—60
Mjenje wukormjene młódſe a derje picowane ſtarſe	54—57
Spatne	50—53

Jałojcy a kruwy: 753.

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwjetſeje rěźneje hódnoſće	52—58
Połnomjaſne, wukormjene jałojcy najwjetſeje rěźneje hódnoſće hać do 7 lět	43—49
	32—40
Starſe wukormjene kruwy a derje wuwite młódſe kruwy a jałojcy	25—28
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	47—53
Mjenje a ſpatnje picowane	—

Ćelata: 2750.

Najlěpše wukormjene (2. druź.)	78—88
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	60—78
Spatne (4)	50—58

Wowcy: 6815.

Młódše a ſtarše wukormjene (2 druźina)	50—58
Starše wukormjene (3.)	40—48
Mjenje wukormjene (Märzſchafe) (4.)	30—35

Swinje: 11286.

Połnomjaſne, wosebitych raſow a jich křiżenjow, hać do 1½ lět ſtare	—
Wukormjene	62—64
Mjaſne	61—63
Spatne	60—62
Rancy a kundrozy	55—57

Z Łužicy.

S Drěnich Pózkowow. Njeſbože ſ motorſkim kolom, kotreż móżeſche ſo też derje wobeńć, ſta ſo njedźelu wjeczor wokoło 11 hodź. pſched hoſcźenzom „Seleneje ſdźe.“ Dwaj Pózkowſkaj motorowaj kolešarjej ſdźěſchtaj jedyn ſa druhim po dróhy do Ottendorfa. Pſchi „Ždźe“ ſaſta prěnje kolo, na kotrehoż ſoziuſchim ſydle hiſchće pſchewodnik ſedźeſche. Jako ſo druhe motorſke kolo ſe wulkej ſpěſchnoſću bliſcheſe, typta pſchewodnik druheho kolešarja, kiž bźeſche jeho bratr, k haſtacu namołwić. Druhi kolešaŕ nětko jara ſpěſchnje ſwoje kolo ſaſpina, njemóżeſche pak ſadźiwać, ſo wono jeho bratra powali a ſo wón ſam ſ nim padźe. Wobej bratraj nabiſchtaj ſebi cźežke rany, kolo ſo jenož lohko wobſchkodźi. Telekonijny ſawołany ſamaritan, kotrehoż ſ motorſkim kolom k měſtnim njeſbožu pſchiwjeſechu, poſkići ſranjenymaj bratrowaj prěnju pomoz.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S Wurzena. (Rubježny napdad.) Khróbły rubježny napdad ja ſo pſchi ſwětłym dnju na dróhy ſ Kührena do Lupoje ſta. Mučowazy rjemjeſlnik druheho puczowazeho, kiž ſ nim dźěſche, wot ſady napdadže a jeho nětkore rasy ſe ſochorom pſches hłowu dyri. Potom ſwjeſe jeho do bliſkeho lěſa, dajeſche jeho ſa ſchiju a kapaiſche do njeho. Jako ſo pěſchi ludźo bliźachu, puſchći napdapnik ſwój wopor a cźekny.

* Se Saidy pola Lipika. (Byk ſkónzuje cźłowjeka.) Jako wobydleŕ Wilhelm Zaper do hródże ſaſtupi, ſo by ſwojeho byka wunjedł, jeho ſtoſco powali. Koſchojerjeny byk ſtorkaſche do muża ſe ſwojimaj rohomaj, njeſtaſche jeho do powětra a teptaſche na ninr ſ nohami. — Wbohi muž woſta ſ cźežkimi ſmuſkowunymi a ſwonkowunymi ranami leżo a bórzy na to wumrě.

Najnowiše z cyłeho ſwěta.

— Schkrowa powěſć wo wjedrje ja jutſje pjank: Rjane, ſuche a cźopłiſche wjedro. W Jendźelſkej a w dołhowjeźornej Franzowſkej ſmeja dźeſcźe.

Demokratoja a ſozialdemokratoja ſu w nuſnim ſjemje namjet ſapodali, ſo by ſo 11. auguſta, na kotrymž je ſo němſka wuſtawa wudała, jako nazionalny ſwjaty dźeń poſtajił.

*

W Lahmannej ſanatoriju w Bźłym Jelenju pola Drježdźan je žebi prjedawſchi ruſki ludowy kommikar ſa hajenje ſtrowoſcźe, profeſzor dr. Tarażewicz, ſiwjenje wſak. Bóh je ſpytał, ſo ſ dwěmaj twjelkomaj na wokonowym łichiju powěſnyncź. Pſchi tom je ſ wokonm won padnył a cźežko do ſchłoby pſchiſchoł. Bórzy po tym je wumrjeł.

*

„Weſtminſter Gazette“ ſo boji, ſo w połnóżnej Albanſkej revoluzija wudyri, kotraž k internazionalnym konfliktam dowjedźe; pſchetoż w tymle padze Italſka wobronjena w Albanſkej ſakrocźi. Swjaſt Ludow dyrbi ſapſchimnyeź, jeli ſo nocźze wſchu nahładnoſcź ſhubicź.

*

W Barcelonje w Schpaniſkej tekſtilni dźěłaczerjo ſtrajkuja. Cźrjódła ſtrajkowarjow chcyſche ſo do jeneje ſabriki dobyć. Měſchczaŋſka garda dyrbjeſche jich bróń wuźiju worehnacź.

*

Amerikaŋſki milijonar Lear Block je ſo w Haagu we Hollandſkej ſ lětadłom na łět na kupu Jawu puſchćił. Dwaj pilotaj a Blackowy ſekretaŕ jeho pſchewodźa.

Přilopk.

* Dźiwne wurjeźenje. W jenej wſy w Heſſiſkej da kwaſny nan pſched kwaſnej hoſćinu wſchitkich kwaſnych hoſći pſchewažić. To ſłuſchi mjes kwaſarjemi wjeſele, ale też ſpodźiwanje. Po hoſćinje ju hakle wſchitkim jaſne, ſchto ſ wożenjom po prawom chźeła, pſcheć wjeſelſći mjſchtr ſaſo ſwoje dźiło japoźa. Jedyn hóſć bźeše pa hoſćinje 5 puntow cźežſchi hać do njeje, dokuż niż wjele mjenje. Tole ſmješne wobkedźowanje je wſchelakim khóro dźiwne ſo ſdało.

* **Wopaczny kriminalny sastojnik.** Po powješći s Frankobroda pós'a jena tamnischa firma 17 lětneho pschistajeneho na banku, so by 2000 hriwnow hotowych pjenjes a schek wo 3000 hriwnow wotstěhnyła. Jako dźiwsche młody pschistajeńz bankowe twarjenje wopuschčeźił, blížesche so jemu nětkle 30 lět stary knjes, pschedstaji so jako kriminalny sastojnik a namotiwjesche jeho, so by s nim zobu na policajsku wyschnosć pschischoł, dokelž maju jeho tam pschetyschowaćz. Tu dźiwsche so w prěnim posthodze na kawku zymnez a kriminalny sastojnik so na nětkotre mjenschiny wotzali. Jako běsche młodemu człowjekej cźakańsći cźas pschedołhi, dźěsche so praschećz a zhoni k zwojim stróżelam, so je rubježnikej, kiž je jeho pschi wotstěhnjenju pjenjes wobkedźował, do rukow padnył. Stóśnik pak běsche twarjenje s druhimi durjemi wopuschčił.

* **Nutsklamarjo s pohlušchazymi srědkami.** W nozy wopytachu paduschi wobsedźerja knihiśischćerinje Kircha w Ochtrupje. Dobuchu so pisches wokno do domskeho, rozbichu schkleńcźane burje korridora, pschihódźechu tak do bydlenja a lěkarnje Kirch. Wjachu jemu i laza słoty cźažnik, wó jsiwi wiśaze tholowy a s nich klucze k pjenjeźnemu kamorej, hdźež wjetschu sumu pjenjes wjachu. Potom so wotstalichu, njemuhažnywschi źiwźu. — Sa njeduschnikami nimaja ani glźba. Kaž so wupokaja, njeje wobsedźer wo tym nicźo słonił. Hewak strażity poš běsche zgle sawjerćany a kanarik w klěcźy běsche morwy. Wěsće su nutsklamarjo s pohlušchazymi srědkami dźěłali, so bychu swoje dźěło njemylení wukonjeć mógli.

* **Rosbuchnjenje pola broduricharja.** W Brüsselu rosbuchny w jenym krósćerskim wobtsehu hudobje s trojczowinu (Aether). Kak je k rosbuchnjenju dóschło, njeje znate. Twarjenje so zapali. Dweju wobstarneju wobsedźerjow dyrbjesche wobnjowa wobora wukhowaćz. Jedyn z njeju je cźežko sranjeny. Rosbuchnjenje běsche tak žylne, so kamjenje s dróhi swutorha a wokonje schlešnźu dołheho rjada twarjenjow rospuka. S nimodusych ludźi buschtaj na swoje jenoż dwě wosobje sranjenej.

* **Tśikazy pjany.** W Fairyort (pschi Eriśkim jězoru w Amerizy) salśe sej na dowolu pschehonazy pschihluschnik amerikańskeje nabrjóńnje policije do njewobkedźbowaneho cźołma, kiž knjeźerstwu słuschesche a k sabźerwanju pschestupjenja alkohola słuschesche. Wot tam wutśekli wjazy hacź sto króćz. Na dobre zbožo mikoho trjechił njeje. Hdyž spytasche, na cźołmje pschicźinjenu maschinku tśelbu do dźěła stajić, saja jeho policija, dokelž běsche „pjany". A to bě jedyn, kiž dyrbjesche kedźbować, so zo njeby alkohol „njerozumitnje" trjebał.

Swójbne powěsće.

Sem rěśi: Dr. Waltaŕ Müller, kowaŕski mišter we Hodźiju, 37 l. — Khrysta swud. Roscherjowa rodź. Kschiźanez w Nakezach, 81 Lět. — Erich Schmuhl, ratař we Delnim Hbjelsku. — Julius Pan.ka, šulkelnik w Kamjenzu, 66 lět. — Kschesćan Richter, wumjenkař we Najzu pola Hródka, 90 Lět.

Towaŕstwowski powěstnik.

Drježdźańska. „Hromadnik" změje přich. **njedźelu**, 19. junija, wulět do Hohnsteina w Sakskej Šwicy. Wotjězd wot Hlown. dwórnišća rano 6^{10}. Njedźelski lisćik IV. Kl. do Raten. Zetkanje $^{5}/_{6}$ před čakańju I. a II. rjadownje. Bj. Kr.

Drježdźany. „Jednota" změje přich. **njedźelu (19.6.)** wulět do Sakskeje Šwicy, a to na Rauenstein. Wotjědźemy z njedźelskim lisćikom přip. 13^{03} hodź. wot Hlown. dwórnišća (Hauptbahnhof) hač do Rathen, hdźež so na dwórnišću trjechimy. (Sonntagsrückfahrtkarte płaći 1.30 hr.) Je-li dosć wobdźělnikow, wotjědźemy hižo rano w 9^{00} hodź. wot Hlown. dwórnišća do Pötzscha a wot tam na Gr. Bärenstein a trjechimy so potom z pozdźišimi na Rauenstein. Wo bohate wobdźělenje prosy předsydstwo.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornoboh" wotměwa přichodnu **sobotu**, 18. junija, wječor we 8 hodź. pola našeho sobustawa Gusty Zmija na Christianskej drózy 22 swoju měsačnu zhromadźiznu. Wšitcy Drježdźanscy a wokolni Serbja so na nju přeprošuja. Też druzy hosćo su nam lubje witani a móžeja so do towaŕstwa zamołwić. Łužiskich Serbow prosymy wo připósłanje hdys a hdys dalšich adresow swojich znatych w Drježdźanach.

A. Lehmann, Dresden, Flemmingstr. 11 III.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica" změje přich. njedźeń (19. 6.) pop. w 5 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w Hänzlec hosćencu. Přednošk je přilubjeny. — Jednać budźe so wo našim wulětu do Drježdźan a wo wšotowaŕstw. zlěće w Radworju. — Wšě lube sobustawy a też hosćo so wutr. přeprošuja. Předsydstwo.

Khrósćicy. „Rat. Dorost" ma dźensa štwórtk w 6 h. w Nukničanskej korčmje měsačnu zhromadźiznu. Předsydstwo.

Khwaćicy. Naše „Serbske towaŕstwo" so přich. njedźelu (19. junija) na poswjećenju sykawy a wěže wóhnoweje wobory wobdźěli, a to w času, kiž je na $^{1}/_{4}$1 hodź. postajeny. Wo bohate wobdźělenje prosy předsydstwo.

Łaz. Tow. „Handrij Zejleŕ" wuhotuje přich. njedźelu (19. 6.) serbski wječor we Słyčinje z dźiwadłom a rejemi. Spěwanje tón króć wupadnje. Započatk wječor we 8 hodź. — Popołdnju wot 2 hodź. wotměłaja so tśělenje a kehelekulenje. Sobustawy přińdu z towaŕstw. znamješkom. Předs.

Łuž.-Serb. Sokolski Zwjazk. Njedźelu, 19. junija, dop. w 10 hodź. zmjetaj předsydstwo a wubjerk w „Serbskim Domje" posedźenje. Ważny dujowy porjad! Kóžda Jednota dyrbi być zastupjena! Starosta.

Minakał. Serb. tow. „Statok" wotměje přich. njedźelu (19. 6.) pop. w 4 hodź. w Lipicu swoju měsačnu zhromadźiznu. Dokelž ma so wo wšotowaŕstwowskim zlětu w Radworju jednać, so wutrobnje prosy, zo by kóždy sobustaw z wěstosću přišoł. Też hosćo su nam wutrobnje witani. Předsydstwo.

Radwoŕ. „Hu. Jednota." Mužscy štwórtk w 20 pola Br., žónske pjatk po nyšporje na šuli. M. N.

Radwoŕ. „Jedn. Sokoł" zwuknje **pjatk** wječor $^{1}/_{2}$9h. Kóždy aktivny sobustaw ma přińć, dokelž mamy po zwučowanju ważne rozrěčenja. Načolnik.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny źěł a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Hrósćicach. — Za nawěsćki C. Janak w Budyšinje.

Wóčkaty grot hozdže
Natuš w Khrósćicach

Najwjetši skład w měsće!
spanske jstwy wšěch drjewowych druzin a po wšěch płaćiznach
jědźne jstwy tohorunja z 150—240 cm šěrokim bjufetom
knježske jstwy tohorunja z 110—240 cm šěrokim knihow. khamorom
bydleńske jstwy, kuchinje, klubowe a małe meble, stólcy
Samsna dźěłarnja za twory a meble
Clemens Schmidt w Budyšinje
na Bohatej hasy 15 na Hrodowskim naměstnje 2

Rólowanske a kupanske ruby, ruby na blida a na hosćenske blida, žołowe damasty, běłosmuhate nawobleńcźa, přikrywy na sofy a diwany, wulki wubjerk, jara tunjo
K. Erler na Zitnych wikach 11 znapřeča hosćenca „Stern"

Hróch kolij woku pjeluški
Natuš w Khrósćicach

Vogtlandske wumělske **gardiny**
kupujeće stajnje tunjo pola
J. Erler w Budyšinje
při Krónpryncowym mосće.

Wotewrjenje wobkhoda.
Česćenemu wobydleŕstwu w Budyšinje a wokolinje kaž swojemu česć. wofeběŕaŕstwu zdwórliwje zdźěłu, zo sym swój pychaŕski wobkhod wot Moltkoweje dróhi čo. 10
na Róžowu hasu čisło 14
přepołožiła a 15. f. m. wotewrjła. Budu so kaž hač dotal prócować, česćenemu wofeběŕaŕstwu derje a tunjo posłužować.
Z poćesćowanjom
Ida Teige / pych. wobkhod

Dźěćace wozyčki
dobre kajkosće po tunich płaćiznach a přeco najnowše
Paul Böger
w Budyšinje na Šulskej hasy 5

Moltkowa drogerija
Hermann Schubert
w Budyšinje, na Moltkowej drózy 6. Tel. 3748
poskića
sela, barby, laki, serščowcy, gyps, cement, karbolineum, chlorwapno (Kalk), wapno k picowanju, solicilty syrićnatar, jatrowy tuk za skót. Symjo načinjace srědki, koporowy vitriol, železowy vitriol, mašin. wolije, mazy za kopyta a kože

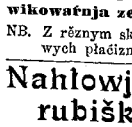
Wobkedźbujće tute nizke płaćizny!
Wokoło 500 porow žitkarow, čorne a drjewobarbne, štuka 1 hr., mało wobškodźene 70 pj., wokoło 300 wačoki-nošnikow wšěch druh. 70 pj., 1,25 hr., 1,50 hr.; wokoło 200 rjećazow najlěpše 2,25 hr., pedale z gumijom 2,10 hr., wodźidła 1,50 hr., sedła 2,50 hr., žitki rjećazow 1,20 hr., saki 75 pj. hač do 1 hr., stroje njezerowate 100 štuk 3 hr., zwjena čorne a drjewobarbne 90 pj., plumpy na krosna 70 pj., plumpy z nohu 1,80 hr., stejaki za kola 50 pj., zadnje koło dospołne z Torpedosamoběhom 17,50 hr., krosna za přemołobjźeźdanje pisane 44 hr., krosna dosp. ze žitkami 36 hr.
Lěto sprawne rukowanje!
Jan Schiebak w Budyšinje na Mužak. drózy 4
Žane klamy! Najwjetši wobkhod z kol. w měsće!

Konditorńja a kofejownja Müller
w Budyšinje na Póstowem naměstnje
najwosebniša kofejownja kiž je jenož wodnjo wotewrjena ⊙⊙⊙
najlěpše konditorske pjećwa, scelu też z dypkom na wsy.

Trjebane a nowe
meble

kaž też **wuhotowanje jstwow** poruča tunjo
Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4
Podźěłanje płaći dowolam

Kofejowy tydźeń
Mudre hospozy kupuja jenož we
Edeka-wobkhodach.
Pjatk 17. junija 1927 wot pop. 3 hodź.
woptanki kofeja darmo!
Činće pospyt z mojimi měšenjemi a budźeće wšěm mój trajny wofeběŕaŕ!
M. Hornig a Domanja
mějićel Franc Natuš
w Khrósćicach

Dolhe a krótke škórnje
ručne dźěło, ma jenož na składźe
wobućowy dom Mark w Kukowje.
Nowy transport młodych, sylnych, wysokosućelnych originalnych raňošpruskich-holandskich

krowow a jałojcow
a někotre z ćelatami
je wot soboty w mojich hródźach w hotelu „Korjeńch" w Budyšinje jara tunjo na předań
Emil Gräfe w Budyšinje
wikowaŕnja ze skotom Telefon 2063 a 2418
NB. Z rěznym skotom móže so po najwyšších dujowych płaćiznach sobu płaćić.

Swětliki (Lacke) **barby**
Natuš w Khrósćicach

Handrij Štrympa
w Budyšinje
na Róžowej hasy 15
poruča
meble
a pólstrowane twory
Sym Serbł

Sokołski spěwnik
Njech sebi jón kóždy Serb kupi.
Płaći jenož 50 pj. Na předań
w Serbskej knihaŕni w Budyšinje

Nahłowjace **rubiška**
za 75, **65** pj. ma
Andr. Kasper
A. Pilopp
w Budyšinje ❖ Burglehn 11
Sprawne serbske posłužowanje!

Hrabje brusy
Natuš w Khrósćicach

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 18 Kč. Kóžde so. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěłaja Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobilišeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 139 — Budyšin — Pjatk, 17. junija 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Sakski sejm.

Schtwórk je žejm wo sozialdemokratiskim **namjetu na wuprajenje njedowěrjenja pschečživo ministerstwu prezidentej Heldtej** jednał.

Sozialdemokrat **Eedel** k namjetej praji, so žu jednanja wo pschetworjenju knježeŕstwa s wohidnym tryskom. Kriša je s teho nastała, so chcedźa sćěhowki wólbow wobeńcź. Po nich by dyrbjała najbohatša ľejmowa strona, mjenujcy sozialdemokratiska, knježeŕstwo pschewzaćź. Potom rěčnik wótre najšdy na starych sozialistow a wobsteje na ministerskeho pschedsydu Heldta cźinjesche. Wćhe strony žo sozialdemokratow boja, kotrež žu hischće pschezo žwólniwi, knježeŕstwo sestajecź. Dale žo rěčnik do demokratow da, kotrež koalizaciju s němsktonazionalnymi podpjeraju, hač runje je wjele stronin̄skich dobustawow pschećživo temu. Stónčnje rěčnik spóźli, so jeho fraktzija **komunistiskemu namjetej na rospuschćenje žejma** pschihłosuje.

Kommunist **Böttcher** wo tymle namjeće rěčesche. Spominasche na wjele wězow, kotrež je žejmom njeswěsuja. Stresemann dla podawkow w lěće 1923 do thlostanje słuscha, s woprawdźitej wustawu žu kanony a maischnje tśěbu njesozialistiskich worschtow. Rěčnik sozialdemokratam porokowasche, so žu marxizmus na schćěpowu cźišnyli. Dale Böttcher wo Locarnje rěčźi. Pschedbyda jeho k wójy, na to k porjadej sawoła. Na konzu rěčnik praji, so móže jenož diktatura proletariata dźěławemu ľudej pomhacź.

Nazionalistiski sozialist Tittmann kommunistam porokuje, so banki na pokoju wostajeja. Potom wón sajudźenje Wikinga kritisowasche. To je s pschicźinu, so nazionalistiscy sozialistojo namjetej na wuprajenje njedowěrjenja pschihłosuja, pschetož zyły kabinett je samolwiły za skutki jeneho ministra.

Namjet na wuprajenje njedowěrjenja žo s 49 pschećživo 46 kommunistam, sozialdemokratow a nazionalistiskim sozialistam wotpokasa. S runja telko hłosami bu namjet na rospuschćenje žejma saćźiny.

Na to žejm kapitlej wo dothodach a wudawkach **ľudstwa, jastwow a justizneho ministerstwa** pschiwobrocźi.

W namjetach wjetschiny žo mjes druhim žada, so bychu žo wudawki sa jastwowych **duchownych wuschmórnyje a so žo duchowni jako spomožerjo njebychu wjazy we** jastwach cźerpili. Dale žo žada, so by žo licźba jastwowych lěkarjow a wuczerjow powjetschiła a so bychu žo statne domy sa puschćenych s jastwow pschiprawile. Sa wschě mjdowe dźěło we jastwach maja žo wumělenja s dźěłacźerskimi jastwami dojednacź. Pschi wobhnadźenjach dyrbi žejm rosćudnje žobu sćutkowacź.

Kommunist **Sievert** žada, so bychu žo kommunistiske nowiny w jastwach pschipuschćałke, so bychu politiscy jeźi, s wuwsacźom tych, kotrźi s **mordarstwami** cźorneje **němsktatneje** woboty swiśuja, wobhnadźili.

Kommunist **Nescher** namjetuje, so dźěłaćiski cźaŋ we jastwach a thlostańnjach njejmě wjazy dyźi wóżom hońin wuczinicź. Jatym dyrbjało dowolene bycź, zebi jědź kupowacź a někotre nowiny cźitacź. Sakalanje rěčenja dyrbi žo wotstronicź atd.

Sozialdemokrat **Böchel** namjetuje, so by žo **žmjertne** thlostanje wotstroniło. Wono dyrbi žo do thlostańnje pscheměnicź.

Dr. Wagner s němsktonazionalneje strony praji, so žebi jeho fraktzija pscheje, so by žo **žmjertne** thlostanje jenoź we wobjebitych padach, pschehe wschém pschi pschemyślenym mordarstwje wukonjało.

Nag. sozialist **Tittmann** na to pokasa, so žo prawo njeje ženje hušćišcho tamało, hač hdyž je sozialdemokratija justizu w ruzy měła.

Sozialdemokrat **Neu** měni, so je znate, so móże w klasowym staće jenoź klasowa justizja bycź. Klasowa justizja je drje nješchto wrócźo schła, sa to pat je politiska justizja do prědka stupiła. Ssamo president němsktatneho ľuda je rjekł, so „justizja mozy" existuje.

Dr. **Gelfert** s němskeje ľudoweje strony sa to rěčźi, so bychu duchowni dale w jastwach słutkowali. Sastaranje puschćenych s jastwow njejmě tak daloko hicź, so s tym sastaranje sa njekhłostanych cźerpi.

Justizny minister **Bünger** žo pschećźivo najšdam kommunistiskich rěčźnikow wobroćźi. Hdyž žo kommunistiske nowiny w jastwach njerjeźeja, žo to teho dla stawo, dokelž žo w nich s wopacźnymi powěsćemi wo justizy njećiwi. Minister je pschećźivo powschitkownej amnestiji był a je jenotliwemu wobhnadźenju lěpschinu dał. W Saksej je w februarje jenoź 22 politiskich jatych było, s kotrychž žu žo mjes tym jednacźo puschćźili. Wo **žmjertnym khłostanju njemože sakski žejm rosćudźicź**, ale němšti žejm

Dothody a wudawki ja justizu a jastwa žo pschiswola. Namjet na wotstronjenje duchownych s jastwow žo saćźiny. Namjet na pschiprawjenje statnych domisnow sa puschćenych jatych žo pschija.

Dr. Reinhold so zakituje.

Prjedawscheho němskeho inanzneho ministra dra. Reinholda běchu dla podwjedźenja dawka wobstorźili. Jedna žo wo wobstórźbu prjedawscheho pschistajenźa Reinholdez cźišchcźernje, W. Drugulina, kotryž bě Lipscźanskemu finanznemu hamtej hižo tśi lěta wróćo leżoze pady wosswejił. 800 dollarow abo 800 jendźelskich puntow njeje žo pjecza porjadnje do knihow sapiłało. Nehdyschi minister dr. Reinhold, kotryž w St. Moritzu pschebywa, je sastupjerjej „Drježdźanskich najnowschich nowin" rjekł, so jemu njeje hač dotal wo zyłej wěcy nicźo znate było. Kaž žo sda, žo wo wobstórźbu sarjadnika Drugulinez cźišchcźernje jedna, kotrehož žu dla pschešchiwjenja wobstorźili. Dr. Reinhold stónčnje praji, so na zyłej wěcy njeje ani wérneho žłowźka, tak so pschepytanje smérom wocźakuje.

Němscy wjerchojo swoje kubła wróco žadaju.

Němske knježeŕstwo je psched někotrymi lětami wuzwojeńśi zakoń sa kubła němskich wjerchow wudało, po kotrymž maju hač do 20. junija němske jenotliwe kraje žo s wjerchami wobeńe wo wobwjedźeństwje lěkow rosrunacź. Hač do tehole cźaża njeběchu wjerchojo s pomozu ľudow swoje wobhwjedźeństwa wróćo žadacź. Dokelž němske knježeŕstwo pschihotow njeczini, mjenowany zakoń podleschićź, strach hrozy, so někotre kraje, kaž na pschikład Durinŕska wulku licźbu prozeŕow pschećhraje. — wschо hromadźe wo 25 prozeŕow i nehdyschim Gothastim wójwodu, Schwarzenbergiŕej dynastiju, z prjedawschim Sakso-Altenburgskim wójwodu a s herbami Sakso-Weimarskeho wójwody atd. Wschо hromadźe by žo dyrbjało 108 knježich kubłow wróćicź. Teho dla we **někotrych** němskich krajach njemeŕ knježi a demokratiske nowiny žadaju, so by žo zyle praschenje s němskotatnym sakonjom rosrišało.

Priwótrenje rusko-pólskeje napjatosće.

W Moskwje je žo schtwórk wjele nadróżnych demonstrazijow jako protest pschećživo mikemu wuńudej sa *nadpadnika* Kowerdu wotmělo, kotrež žo wobeje pschećźivo pólskim pólskańtwowemu twarjenju měrjachu. Pólski pólganz je wobeńe policajiske schkitanje dostał. W Moskwje pschebywajuzy prěni sekretar ruskeho pólganzstwa w Pólskej, Arkadjew, je žo do Warschawy podał, so by tamnischemu ruskemu pólganzej nowe instrukzije pschinjeśł. Sso s pólskim **pólganzom w Moskwje** rosrěcźujo, je Litwinow rjekł, so je pólske knježeŕstwo smykł sćinicź, hdyž je miky wuńud dowolilo. Wobhnadźenje ke khłostańskemu dźěłu na 15 lět rusko-pólske pocźahi hischcze bóle wohrozy. W Moskwje žo powě, so je bolschewiske knježeŕstwo swólniwe, políteho offizěra Jania, kotrzj hischcze njeje wotprawjeny, s Kowerdu saměnicź, so pak je pólske knježeŕstwo tajke saměnjenje wotpokasało.

Nadpadnik Kowerda.

S wuprajenjom zwědkow psched wuwsacźnym ľudom we Warschawje njech žo hischcze někotre dodadźa. Kowerdowa macź praji, so je žo wobstorźeny we Wilnje narodźił a so je, hdyž je dźewjecź lět stary był, dyrbjał do snutskowneje Ruskeje cźeknucź. Wón je pschezo žwólniwy, pilny a poslušchny był. Nan praji, so je žyn chcył rad studowacź, so pak njeje k temu pjenjezy měł. Loni je wón na diftheritis cźežko sthorił, tale thorosćź je jeho cźłowam sejchłodźiła, pschetož wot teho cźaża je wón nerwosny. Direktor gymnasija, do kotrehož je Kowerda hacź do januara tehole lěta thodźił, jemu najlepsche wopismo wustajił. Wón je pilny był a by rad dale studował, tola jeho khudoba jemu to njeje dowoliła. Hdyž žobuschulerjo Kowerdźe powědachu, so dyrbja swoje pruhowanje cźinicź, Kowerda jim praji: **„Teź na mnje pruhowanje cźaka." Pschihotuju žo na njo.** Wichelazy žobuschulerjo a kollegojo w dźele prajichu, so žu žebi wobkorźeneho wysoko wažili. Jedyn policajski kommisar z Wilna praji, so pschepytowańska wyschnosćź njeje mohła swěsćicź, so je Kowerda monarchistiskej organisaziji pschiłuschał.

Kowerda powjeda, kajke pschicźiny žu jeho k nadpadej pohnułe. Po statnym pschewróćze je wón dyrbjał pschećźěhanjam njebolschewikow pschihładowacź. Najhórsche žurowośće bolschewikow je widźał. Wón žo dopomina, so žu bolschewikojo ras lokomotiwniko do lokomotiwneho wohnja cźišnyli. Potom so pschesćěhanje wo wězy sapocza, w kotrejž je bydlił. Wjele s jeho znatych žu satkeli. Bórzy po tym je žo je zwojimaj staršchimaj do Pólskeje wróćił. Mjesu žu bjes puczowańskeho paša pschekrocźili. W Pólskej je žo hnydom s kommunistiskimi Běkoruźami jesnał. Spóźna, so žo tu s bolschewikiskimi pjenjesami dźěłasche. Hdyž chcyzhu jeho nujowacź, do **kommunistiskeje** organisazije sastupicź, je wón sjawnje pschećźivo kommunistiskej wustupował. S bolschewiskich nowin a knihow je spóźnał, so bě w Ruskej zwólba internazionalnych nadróżnych rubježnikow knježeŕstwo na žo storhnyła. Wón je počźał žebi wo wojowanju pschećźivo bolschewikiskim myślicź. Tohodła je chcył do Minska puczowacź, tola njeje mohł paša dostacź. Tak je jemu nadpad we Warschawje wostał, a teho dla je Wojtowa satkelił. Wón wobžaruje, so je s tym Pólskej njeluboscźe pschihotował.

Pólskeho wschišcheho leutnanta Jania w Ruskej wotprawili.

Sso pschehladowschi bě psched tydźenjom pólski leutnant Jani rusku mjesu pschetrocźił. Ruskojo běchu jeho jako spiona satkeli, a schef ruskeje policije Opanski jeho do Minska wjedźeše. Po puczu žu njesnaćźi ľudźo Opanskeho nadpadli a sstrowanli. Rusći žud je na to Jania dla sstrowanje a dla sstrowanja Opanskeho ze žmjercźi wotkupdźił. S tymle podawkom je žo ruske-pólske napjatośćź snowa pschiwótiła.

Terror w Ruskej.

Po nowych powěsćach i Ruskeje žu jako wjeczenje sa sstrowanje ruskeho pólganza we Warschawje 200 wobžobow wotprawili. Pódla teho žu sandźeny tydźeń 2100 pschećźiwnikow bolschewiskiwa do Ssibirskeje wuhnali. Wschédnje pyta žebi wjele pschihłuschnikow prjedawschich měschćanskich worschtow a aristokratiskich truhow žiwjenje wsacź, so bychu žo bolschewiskich zurowoscźow sminyli. W Moskwje je sandźeny tydźeń dla tejele pschicźiny wschédnje nehdže 15 wobobow ruku na žebje khłoźiło.

Francowska rozprawa wo Geniskich wuradźenjach.

Knježeŕstwu blisko stejazy „Petit Parisien" wo wuposchtu datalnych Genśiskich wuradźenjow pische, so budźa swjatkasiazy wězywustojni dokonjane wupuscźaze dźěło na wobtwjerdźenjach psched němskimi rańschimi twjerdźiznami kontrollowacź. Stresemann je žo na to swjatał, so teź druhe žadanja konferenzy swjatkaŕskich pólganzow w Pariju dopjelni. Kontrolla wo wupuscźeńskim dźěle žo na waschnje wukonja, kotrež budźe po možnosći mało nadpadne. Stresemann je winowatosćź pschewsał, so němšti žejm jakonje wo wumoju wójnskeho materiala bórzy dowuradźi. W praschenju ponjeschenja policajskich mozow a pschetwara kasarnow ju swjatkarjo žlubili, so žebi nichtó na to njepomyślił, kontrollu, po dezemberskim dojednanju wotstronjenu, saso sawjesćź.

Wćjera wosjewjena dźěłenka jažnje rosumiecź dawa, so žaneje rěcźe wo tym bycź njemóże, so by zuse wójsko do cźaża Porheinskeje wucźahnyło.

Briand sthorił.

Jenotliwe rosrěcźenja sastupjerjow statow prjedawscheje ententy s Němskej žu žo schtwórk dale wjedźe. Franzowski jswonkowny minister **Briand** je na sahorjeńe cźuwom lěkeho wóczka sthorił. Po radźe žwojeho lěkarja je won schtwórk s Genfa wotpuczował, so by žo wóczneho lěkarja wo radu praschał. Dla jeho wotjědza z Genfa žu žo powschitkowne rosrěcźenja swonkownych ministrow dyrbjale pschetorhnyć.

Ruśko-franzowske pocźahi žo pohubjenśiske?

Diplomatiśi dopisowaŕ Londonskeho „Daily Telegrapha" po wěstych podešćenjach ľudźi, so niedźiwaju pschećźiwjenja Brianda a wěstych franzowskich politikow na lěwizu pschećźiwo dospołnemu sastajenju diplomatiskich pocźahow mjes Pariśom a Moskwu žo dotalny franzowski pólganz **Herbetta** do Moskwy njewróćźi. Jeho dźěło budźe diplomatiśi sastupjeć sastawacź. Dale žo wocźakuje, so rusći pólganz w Pariju, Rakowski, dołho **wjazy tam njewostanje.**

Přećiwo dolešćwikstwu, nic přećiwo Ruskej.

Parižske nowiny so jara z njewěsta wo wutornišćim Genfskim wuradźenju wuprajeja. „Matin“ wospjetuje w knjeježitowej idźelenju přiwde wišćem nicžo wo ruskim praśenju njenmaaka. Tele wuradźenja su so stake, so by so mjes štatami dojednało, na kajke waśnje bychu žełi wažne powšeźe dawake a so přeco naśchtykarjemi sozialneje rewolucije šchtitake. Njejedna so wo jenotnu frontu za wójnu přećiwo Ruskej. Nichtó žełi na take nješchto njemyśli. Chamberlain njeby chcył samolwitosć sa taiku wójnu pśewześ. Jedna so wo cźiśe šchtitaze hromadźebźeljenje, so by so Europa přeco možnym nałožitym pśewrótom wobarnowała. Němska mohła so pśichi tomle dojednaniu zyle derje wobźěliś a njeby pśichi tym rěčenje, z Moskwu wobśamknjene, sranila. Jałne je, so su to wězy, wo kotrychž ma so tajnje jednaś. Ničžo njepomha, manifesty wojsewicź, hdyž sa nimi žadyn wopraudźity skutk njeźěduje.

Albansko-južnosłowjanski konflikt.

S Balkana su znowa njesmérnjaje powěsće pśichichśe. W połnoc̀nej Albanskej su **schtyrioch italskich inżenierow satśěliki.** Tamnischemu wobydlećstwu je s pobórschkom, so je so kraj pod italske nadkněžśiwo staźił. Druha powěsć praji, so su italsjan sajźěłtojo do južnosłowjanskich namjesnych Kražnikow išeleli. Sjawne je, so Italska składnosć hlada, Južnosłowjansku do krwawneje swady z Albanšej sćahnyć a njemér w Albanskej sbudźicź. Potom by wona pśichicźinu měła, na podkładu italsko-albanskeho sdźerżenja we Albanskej sakrocźicź. Stónchnje dyrbi so Swjatł Ludow tola z albanskim pśischenjom sabéracź. Dokelž wón wě, so so Italska njeda wot swojich planow na wobknježenje Balkana wotwjesć, nochze so jomu, do albansko-južnosłowjanskeje swady sapschimnyć.

Wotpuczowanje albanskeho pósłanza z Bělograda.

Albanski pósłanz Zena beg je śrjedu w nozy z Bělograda na stronu do Dubrownika wotjěł. Pśedy hač wotpuczowa, wón nowinarjam praji, so so do Albanskeje poda, so by presidentej Achmedej Zogej wulki smrłk pśeprajił, kotrež je z pśichetrhnjenjom diplomatiskich poćahow k Južnosłowjanskej zeńicź. Wón žełi pischeješe, so by Južnosłowjanska k Albanšej sćerpna była, dokelž maja Albanizy k Južnosłowjanam wjetśe symphatije, dyžli k druhim ludam. Nadźija so, so so jemu poradźi, pischeźelne pomšry mjes wobémaj ludomaj wobnowicź.

Rosrěčenje z Borodinowej žonu.

Dopischowaŕ „Daily Expreß“ w Chinje, Kecźum, je w Pekingu sdałnosć méł, žonu **ruskeho radźićela we Hankawje, Borodina,** wopytaś, kotraž w Pekingskim zentralnym jastwje na wotšłudźenje pśed chinesskim sudom cźaka. Dopischowaŕ wo swojim jenohodźinskim rosrěčenju z Borodinowej pische, so so wona njeje ženje do politiskich dźełow swojeho muża měschała a so je tehodla pśeswědčena, so ju **po njeztronišćim sudnišćim pischeprašanju wuwinuła.** Na ruskej parnej łódźi su ju sajeli, hdyž so do Ruskeje wróćeše. Borodinowa dale praji, so ju z njej w Pekingu bóle jako z hosćom dyžli z jatej wobchadźeli.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk, 17. junija.

1849 założi so Dźiwoćišćanske ev. serbske towarstwo pśez Jana Hajnu, Pětra Dejku, Jana Dučmana a Pětra Młónka.

Kliwalba burstwa.

Mój nan je bur a serbski je,
To na wočach jom' widźiśe,
Muž kruty, sprawny, hódny —
Za wopon pluh a bránu ma
A z konjomaj kraj wobdźěła,
Hač kiwa wječor khlóday.

Ze złotom, slěbrom, parlemi
Bur njechordźi so po dwori,
Te da wón knjeźim nosyć —
Za bant a hwězdu po boku
Wón bróžeń radšo kopatu
Wot Boha zechce prosyć.

H. Zejleŕ.

*

— **Wo wjedrje.** Cźopśe kěžne wjedro je sajtupiło. Wětrcy duja z rauja. Nad Ruskej je žo synlna wyschina wuwiła. Tej pśiches Schpaniišku žo nowa wyschina z Azorskich kupow pśibližuje. Natarjo maja žo je znowa do spěcha. Wjedrarnje pak nam sdźěluja, so synlna nizina z wjeczora žo k nam pśibližuje. Ta žaha wot hrjohow Ameriki hacź do Jendźelskeje (wjećera). We Jendźelskej žo hižo beschcźuje. Tej schkleńza pomałku na hrosne paduje. Tak ruce šnano so nam wjedro njeskaju. Nižina móže žo teź k połnozy minyć. Tola na pśichodnu póndźelu trjechi wulka měrzła kurjawa. — Jutśe sobotu błónczko rano w 3,39 schdźa a so wjećor we 8,23 hodź. khowa. Měsacź schkadza wjećor we 11,07 hodź. a so rano w 6,40 hodź. thowa. — Wećera wjećor w 7 hodźinach barometer 734, hygrometer +2, najwjetscha temperatura wo dnjo +24. — Dźenża rano we 8 hodźinach barometer 735, hygrometer +3, najnišcha temperatura w nozy +13. — Wukłady na wjedro: Mało pschemeńenjenja, pśichi horcźe k njewjedram dóndże.

— **S pohedźenja sajtupjerjow Pětrowskeje wošady we Budyschinje.** Póndźelu sejdźechu so sajtupjerja Pětrowskeje wošady k pohedźenju, kiž mjeśeche bohaty dnjowny porjad. Najprjedy wotměchu so wólby do wschelakich wubjerkow. Sa nowopschipraweny zyrkwinski dom sa młodźinu na Hrodowskej haźu 6 pschihowolichu sajtupjerjo apparat za pschedwjedźenje ćwiklowobrajow. Sa nakupjenje knihow a hrow ma so 100 hr. z wunoschkow wobźadneho měšaćeneho kopjena wuźicź. Nimo toho la sajtupjeźitwo nadźiju, so znadź někotru dobru knihu a znadź tej pschichodne hry sa rjany zyrkwinski dom sa młodźinu darjene dostanje. Pschi twarschich praschenjach rospraupjesche knjes twarschi mischtr Leupold wo nanjetach płacźišnow sa wuporjedjenje wjelow Pětrowskeje a Marijineje-Marćinskeje zyrkwje. Rózchowe dźěła na Pětrowskej wěži wuwjeduje Kranzej twarska firma, koprowy kryw Pětrowskeje wěže pak sajtupjeźitwo wobsamknu klampnarskemu mischtrej Siegelej w Budyschinje pschepodaći, runjež žu wot wonkownych firmow teź tunje nacźišli płacźišnow sapodate. Wobsadne sajtupjeźitwo je sa to, so dyrbi so dźěło po możnosći na tudomnych mischtrow wuphśacź. Knjes Siegel je pśed lětami měschćańske wjelo kryt a dopokajał, jo dobre dźěło podawa. Kryw wěže Marijineje-Marćinskeje zyrkwje je po zykej Luźizy snata Winterez firma, kotraž je w tajkich dźěłach wobjebje wobhonjena, dostała. Pschi twarschich dźěłach na Pětrowskej zyrkwi ma so z dobom drastowna snutskach ponowicź a dostojny napohlad dostacź. Sajtupjerjo wobsamknychu dale, so ma Tuchorśka zyrkej 50 stólzow a wopomy kschćechi dostacź. To je nujne, dokelž pschi porjadnych biblijstich wjeczorach mjelina we lawkach njedostahaju a pschi cźełnych rěčach chodźa zarownaz rad na wotkrańschćach hedźerz. Teź wschelake pohribnischćowe naležnosće pschinidźenim k rěčam. Mjes druhim so dźěłaceŕjam na pohrjebnischću mjsa wo 10 proz. powyschi. Zyrkwinske slicźowanje sa 1925/26 sthwalichu. Dźiwajo na to, so so wo naschu krajnu zyrkej wyšnjoj sałužbny konsistorialny president D. dr. Wóhme k 1. julijej na wotpocźink poda, dyrbi so sa zyły kraj dr. Wóhmowe wustajenje załožiś, ke kotremuž ma kóždy staw zyrkwje 1 pj. pschinoschowaci. Sajtupjerjo wobsamknychu, so po liczbje duschow 320 hr. jako pschinoschk Pětrowskeje wošady postaja. S pschileżnosćju 400létneho jubileja tudomneho gymnasija je zyrkwinske pschedstejićerstwo wosamknyło, so ma so kóždoletnje kóždemu spěwarjej pschi jeho wotbkadze 100 hr. stipendija wuplaćiś, wschо jene, je kajkemu studijej so pschiwobrośi; jedyk trjeba, móże jo stipendij teź na dźesatu wotbkadźaju spěwarjow rozdźeliś. Stipendij, kiž dźak wosnamjenjenja za sobuskutkowanje gymnasiasow 3½ létstotka dołho pschi kemschenjach, ma so pschezo w dowje kóžnoczasnego duchownego primarinta wuplaćiś. S wogjelitym dźakom wsachu sajtupjerjo k wuradźenju, jo je město k wuporjedźenju wěże Pětrowskeje zyrkwje 3000 hr. pschiskwolikо a je teź létsa sobu1500 hr. za dźeżazy dom pschihotowało. Stónchnje wosjewi so sajtupjerjam hischće, so ma so njedźelu 19. junija nowy dom krajnozyrkwinskeho sjednoczeńskeho pohrjebnišća, a njedźelu 26. junija budźe w Nakezach Gustav-Adolfski swjedźeńe.

— **Wotdźělenje za hosćenzarstwo** su pola Sjowka, dźěloweje zaradźenje je w Budyschinje na Hrodowskej haźy 19 (w Ssejmowni, telefon 2861) pschiprawiło. Wono dyrbi być hospodarska pschiprawa za hosćenzarśiwo a budźe so prózowaś, so by wschitke zadanja dopjelniło. S tuteje pschicziny je teź nimo hewasćeho wobkhodnoho cźasa (wschednje wot 8 hacź ½1 hodźin a wot ½3 hacź 5 hodźin, śrjedu a sobotu popoldnju sanknjene), porjadna njedźelska słužba wot 11 hacź 12 hodźin sajwjedźena. Tak je wschitkim dźělodawarjam składnosć data, so hebi dla zjaneho wjeda a drudich padow gylniśchu trěbnu podpjeru personala za njedźelskich wobkhodowstaraja, teź wschitcy hischcze gwobodni dźěłaczejo móża so w tomle cźasu sejsć. Teź trěbne mamy za kuchnju a poskužowanje pschi gmójnskich gwjatkownoscach towarischnoscach a tohorunja sa wobstaraju. Posrědnimy njerwupschestrěwa so jenoż na podpjerannych dźělowjesnjerjow, ale na wschitkich, kiž w powołanju teź na wukomnjenje mełmo pytaju (k poskužowanju, serwěrowanju, za kuchnju a bufet atd.). Wschitcy dźělodawarjo a dźělaczejo su prosćeni, so bychu tulo wotdźělenje pranye žiwje wuzwoli. Wobstaranje dźěła je darmotne a njestronite.

— **S pschileżnosćju spěwarskeho zwjedźenja w Budyschinje** pojedu sobotu 18. a njedźelu 19. junija połnowe auta mjes Budyschinom a Suborniczku po sćehowazym planje:

	Ssobot 18. junija:				
z Budyschina, dwórn.	6.—	11.40	13.05	19.15	23.30*
do Malescheje	6.35	12.10	13.35	19.45	24.—
do Suborniczki	7.—	—	13.55	20.05	0.20
se Suborniczki	7.10	—	14.05	20.15	
z Maleschez	7.30	12.20	14.25	20.35	
do Budyschina, dwór.n.	8.—	12.50	14.55	21.06	
	Njedźelu 19. junija:				
z Budyschina, dwórn.	6.50	11.—	13.05	19.30	22.—*
z Budyschina drjew. wik.	6.56	11.06	13.11	19.36	22.06
do Maleschez	7.25	11.30	13.35	20.—	22.30
do Suborniczki	7.50	11.50	13.35	20.20	22.50
se Suborniczki	8.—	12.—	14.05	20.30	
z Maleschez	8.20	12.20	14.25	20.50	
do Budyschina, drjew. wik	8.44	12.44	14.49	21.14	
do Budyschina, dwórn.	8.50	12.50	—	21.21	

* jenoż, hdyž je trjeba.

—**75. narodniny.** Dźenża pjatk 17. junija swjeći cźesćeny měšćańzan knjes prof. Bjarnat Marśich, kiž je na wotpocźinku žiwy, swoje 75. narodniny. Po stónchnjejm akademiskim studowanju stutkowaschе jako domjazy wucźeŕ, pojdźiścho na realży a tachantiskej schuli w Budyschinje, stónchnje pak bu sa wukubłaraja wuczerjow na Budyschi katolski seminar powołany. Tu je lětdźesatki dołho žiwnje skutkowaŕ, doniž je pśed nětkim pśez Bjarnat Marśich, kiž je na wotpocźinku žiwy, swoje 75. narodniny. Po stónchnjejm akademiskim studowanju stutkowaschе jako domjazy wucźeŕ, pojdźiścho na realży a tachantiskej schuli w Budyschinje, stónchnje pak bu sa wukubłaraja wuczerjow na Budyschi katolski seminar powołany. Tu je lětdźesatki dołho žiwnje skutkowaŕ, doniž je pśed nětkim pśez Bjarnat Marśich, kiž je na wotpocźinku žiwy, swoje 75. narodniny. Po stónchnjejm akademiskim studowanju stutkowaschе jako domjazy wucźeŕ, pojdźiścho na realży a tachantiskej schuli w Budyschinje, stónchnje pak bu sa wukubłaraja wuczerjow na Budyschi katolski seminar powołany. Tu je lětdźesatki dołho žiwnje skutkowaŕ, doniž je pśed nětkim pśez

— **Stowó 25létny žiwjeńny jubilej** swjeći 15. junija 1927 měšćańzanski wysschi dróhowy dohladaŕ knjes Bohuwěr Schczěpank. Knjes měšćańzanski twarski rada Góhre wuprajі žiwjeńnu měšćańzanskeje rady a spominasche w narěcźi na jeho žiwernu słužbu, kotruž je wot léta 1902 jako stražnik, wot 1910 jako dróhowy dohladowaŕ a posdźišcho jako wysschi dróhowy dohladowaŕ města Budyschina wukonjaŕ. Wón njeje jenoż jako stražnik swoje słužbne dźěła spuschćomnje wukonjaŕ, ale je teź we swojim nowym sastojnstwje sajimy města spěchowaŕ a swoje wino-

Albansko-južnosłowjanski konflikt.

S Balkana su znowa njesmérnjaje powěsće pśichichśe. W połnoc̀nej Albanskej su **schtyrioch italskich inżenierow satśěliki.** Tamnischemu wobydlećstwu je s pobórschkom, so je so kraj pod italske nadkněžśiwo staźił. Druha powěsć praji, so su italsjan sajźěłtojo do južnosłowjanskich namjesnych Kražnikow išeleli. Sjawne je, so Italska składnosć hlada, Južnosłowjansku do krwawneje swady z Albanšej sćahnyć a njemér w Albanskej sbudźicź. Potom by wona pśichicźinu měła, na podkładu italsko-albanskeho sdźerżenja we Albanskej sakrocźicź. Stónchnje dyrbi so Swjatł Ludow tola z albanskim pśischenjom sabéracź. Dokelž wón wě, so so Italska njeda wot swojich planow na wobknježenje Balkana wotwjesć, nochze so jomu, do albansko-južnosłowjanskeje swady sapschimnyć.

Wotpuczowanje albanskeho pósłanza z Bělograda.

Albanski pósłanz Zena beg je śrjedu w nozy z Bělograda na stronu do Dubrownika wotjěł. Pśedy hač wotpuczowa, wón nowinarjam praji, so so do Albanskeje poda, so by prezidentej Achmedej Zogej wulki smrłk pśeprajił, kotrež je z pśichetrhnjenjom diplomatiskich poćahow k Južnosłowjanskej zeńicź. Wón žełi pischeješe, so by Južnosłowjanska k Albanšej sćerpna była, dokelž maja Albanizy k Južnosłowjanam wjetśe symphatije, dyžli k druhim ludam. Nadźija so, so so jemu poradźi, pischeźelne pomšry mjes wobémaj ludomaj wobnowicź.

Rosrěčenje z Borodinowej žonu.

Dopischowaŕ „Daily Expreß“ w Chinje, Kecźum, je w Pekingu sdałnosć méł, žonu **ruskeho radźićela we Hankawje, Borodina,** wopytaś, kotraž w Pekingskim zentralnym jastwje na wotšłudźenje pśed chinesskim sudom cźaka. Dopischowaŕ wo swojim jenohodźinskim rosrěčenju z Borodinowej pischе, so so wona njeje ženje do politiskich dźełow swojeho muża měschała a so je tehodla pśeswědčena, so ju **po njeztronišćim sudnišćim pischeprašanju wuwinuła.** Na ruskej parnej łódźi su ju sajeli, hdyž so do Ruskeje wróćeše. Borodinowa dale praji, so ju z njej w Pekingu bóle jako z hosćom dyžli z jatej wobchadźeli.

Taras Bulba.

Nikolaj Wasiljewicź Gogol.

8] (Pokrać̀owanje.)

Stónchnje pschijěchachu woni z pschedmješta won a wuhladachu nješchto rosbrójenych „Kurenjow“*, kiž běchu z dormom (abo po tatarsku z wojołkom) pokryte. Druhe běchu wobate z kanonami . . . Mały nałyp a „łapješka“, kotrež z zyła ichtó njeschkitasche, pokazowaschtej njetrałnu wěsłotu a njebožajsnosć. Někotři schwarni Saporožźi, lezazy z trubkami w zubach na jamej hapy, pohladnychu na nich zyle ljesodźak a ztanychu z mésta. Taraš je žiwojimaj zynnoj jěchasche wobhladnuwje mjes nimi a rjekny: „Sdrawśiwujeze panowje.“ „Dźeń dobry teź wam!“ wotmołwjachu Saporožźy.

Na pschestrěni pjecź wjerst běchu rosbrojene cźrjódy luda. Woni shromadźowachu so wschitcy do małych cźrjódow. To potajśim běsche Sséczi! To potajśim je to hnězdo, z kotrež wulětuja wschitcy cźi hordźi a kotrejž taž laiwy! Wottud potajśim rosliwa je wola a kosafiwo na zyłu Ukrajinu**)!

Putnizy pschijěchachu na schěroke nameśto, hdyž shromadźowasche so swjetscha rada. Na wulkim powročźenym hudźe hedźesche Saporožźi bjes kochle; wón dźerżesche zu w ruzu a pomałku ju saplatowasche. Sadźo jim saraczeske pucź zyła zyła herzow, wobsjedź kotrychž rejzowasche młody Saporožźi mjetajo z rukomaj. Wón rejesche jenoż: „Ziwjscho hrajcze, herzy! Njetuj, Toma, palenza ja pra-

*) Kurenі (wot słowa kurićz ku). Pola Kosakow rosumjachu pod tutym słowom jadnu jenjsticzku jětkow, kotrychž wobydlerjo stejachu pod sarjadnjstwom wubranehо kurenjowego hetmana. Zyłe saporožźe wójsko rozdźełowasche so na kurenі.

**) Ukrajna po prawom kroma, wobkraj, krajina na kromje kraja. S tutym mjenom mjenowasche so teź Malorusła.

* Gopak (wot słowa gop-stop) je maloruska narodna reje. Tropaŕ (wot ź owa tropat-tepacź na jenom mjesće) reja Malorušćow a Ruśow. Pośledni mjenuja ju „trjepak.“

wośławnych łichesćejanow“. A Toma, ź narażenym wócźkom, porjedźesche njelicźo kóžnemu pschihódaźejcemu po wulkim nopachu. Wokoło nkdeho Saporožźicheho dźěłacha schtyrjo stari dosć wulkocźnje je žiwojimi nohami, skałachu a wjerzachu so każ widhor spěschnje w stronu, kotraž herzam na hłowu a nadobo so puschćiwschi pschitśěpydnychu so cźapku a bijachu a borkachu mózuje je žiwojimi ześelownymi podkowkami kruće steptanu jemju. Semja rześche a hrimotasche po wschej wokolnoscźi a w powětrje dałako běchu ślyschcź „gopak“ a „tropak“*) „wurejvojvane ź brinkotacymi podkowkami schćórnow. Ale tón jedyn najźiwischo je wschech sałchkikowasche a leczeńe sa druhimi w rejach. Zyły rosléćechu we wérschk, jeho ślyna hrudź bé zyle na ha; cźopły symści wowcźi kojuch bé na rukaw wobleczeny a ź njeho lijeśche so pót ź cźarami każ ź boiwa. — „Tuź so tola tón kojuch ślecź!“ rjekny stónchnje Taraš, wschak tola widźesch, każ so pari. — „Njemóju“, wobtruci Saporožźi. „Cźehodla“ noż niz.“ „To nihdy niz; mam dźeń tajte waschnje: schtoż je sebje sczahnu, to pschepiju.“

A cźopły hižo dawno na hordźinje njebé, ani paża na kaśtanje, ani rubischka niz: wschо bé pschedate, pschepite. Sstyły pschitkbrachu, k rejwarjam pschidawachu so druhi, a njebé hinak możno, bjes nutrneho sajima widźecź, kak wschitko hobusterhny tale najrosnowniscźha, najnjendrischa reja, kajśeja bésche zwrét hdy widźał a kiž po žiwojich mózuych wumamakarjach rékajche „Kasacjok“.

„Ach šaperlot, njeby-li konja było!“ sawoła Taraš, „to by ch bo wopraudźe šam teź do rejwanja dał!“

S nmohimi starzyni snatymi jetka bo Taraš, ale mnohy z prjedawschich towarischow, sa kotrymiž bo wón praschesche, běchu sahinyli. Jedineho běchu njepjechcejšo wobnowźili, druhemu je žiwoho cźeka koża sdrěli, někotrehož hłowu bě-

*) Koschevoj: Pola Saporožźich Kosakow rékasche „kosch“ sahydlenje (stan) a „koschevoj“ běsche ź naczońnikom „kosch“ — sahydlenje; sahydlerjі „ataman,“ abo hejtman we wójnskim cźasu běsche ź nawjedowarjom zykeho Saporožźeho kosakiskeho wójska a mjesečhe njewobmjesowanu moc.

chu pozelenu we žudźiku do Konstantinopla pósłali. . . .

Bulba połnił hłowu a do myślow so ponurowschi rjekny: Dobri to běchu Kosakojo!“ —

III.

Taraźowesjuź hynew sajimasche Sséczi wulzy jocz. Žiwjenje w njej běsche tajka nékajka wéczna hoscźina — hal sapoczawschi so a njemérjo tónza. Wschitcy, kiž méwachu hischcze nješchto wot narubjeneho a dobyteho ź wójny, dundachu wot ranja hacź do wjeczora wokoło. To běsche łosajne dundanje wjeselege towarischnoscźe, wobdateje se wéczným strachom a pschego hotoweje na žmjerć, hdyž rékasche hronizy, domišny schkitacź. Se wschćech stron pschikwatachu ludźo każ do žiwojeho domu. Nichtó je jich njeprascheschе, ź wotkel ku a kak so njemuja. Pschikhadźachu pschipowědźi so jenoż pola „koscheweho“.*

Tón ź wjetscha takle rećzeschе: „Budź postrowjeny Schto do Khrysta wěrischi?“ — „Wěrju“, wotmołwi pschikhadźany. — „A do žiwjateje Trojizy wěrischi?“ — „Wěrju.“ — „A do zyrkwje khodźischi?“ — „Khodźu.“ — „Mé derje, łesli běi fschiż!“ Pschichodźeschi ześini běi fschiż. — „Rô derje“, wotmołwi Moschewoj, „dźi někto do „kureńa“, kotrejež ham najlépje šnaschesch, wšch.“ S tym stónchnje so zyła zeremontija. A zyła Sséczi mobleche žo w jenej zyrkwi a běsche šwólniwa, ju haczź do pośledniseje kapki krwe šaktowaczź, haczrunjejі niczo njechachu wědźeczź wo pośle a pschewinjenju žebje šamneho. Židża, Armenuja a Tatarja, kotśiż so nróżnje sa dobytkom młodźachu, žwałchu so bodliczź a wiwkowaczź w pschedněsnjesce, dokelž Saporožźy ženje rad njebadźachu, a kelkoż pjenjes ruka se šaka wuceahnu, telko teź šaptaczźchu.

*) Koschevoj: Pola Saporožźich Kosakow rékasche „kosch“ sahydlenje (stan) a „koschevoj“ běsche ź naczońnikom „kosch“ — sahydlenje; sahydlerjі „ataman,“ abo hejtman we wójnskim cźasu běsche ź nawjedowarjom zykeho Saporožźeho kosakiskeho wójska a mjesečhe njewobmjesowanu moc.

Katoscze žiwerńje a žwedomicze dopjelnik. Sbožopjschecza a bary dosta jubilar też hišcheze wot šastojnikow a pschihajenych hlubokottwarscheho hamta, wot kollegow jeho powokanskeje skupiny a sastupjerja šwjatka sakitich gmejnskich šastojnikow. Tuta jednora žwjatoczrosć a žiwe djelbracze jeho kollegow dešchtaj jubilarej šnamjo džaka a dyrbitaj jemu dalekown mós a wjeselc dawacz k štrowemu a šbožownemu šutkowanju.

— **Swobodne mjašowe jětki (Freibank) w Budyšchinje.** Sobotu, 18. junija, dop. wot 7—9 hodź. wotedawa žo žyre howjase mjaso, punt po 40 pj., žyre žwinjase mjaso, punt po 60 pj., nałelene žwinjase mjaso punt po 60 pj.

— **Duchapschitomnosć žoušcze.** Wutoru dopołudnja we 11. hodźinje poradźi žo mjeńšezeju wikowanskeho štejšchenca se šelenymi twarami psched Wagnerez rjanšhownom na Kaenbleščkej drohi schješčkatym połcžku w poslednim wokomiku psched ſ Drježdžan pschihódźacym autom ſ drohi storhnjcz a tak sadžewacz, so bu džesco pschejedzene. Dźešcu běšche žo ból ſ ruki wukuklł, jako je ja nim běžało, njeje wobkedžbowało, so ja prawim hišcheze druhi auto pschihibźe, a je chžylo ból lohkuje. Wikowarka spadna strach, stoczi na drohu a storhnu džesco wróčo, pschi čimž hama na drahu padze a žebi njeswjerzowacz a koleno rosbi.

S Hrubjelcźij. Sćěborny lwaš Jenješčesce 10. t. m. tudomny mješčanoša na wotp. knjes Jakub Mrěžnik je swojej mandželskej Hanju rodź. Žyžej se Strižkecha. Mnoho dowitrow je sbožopschecznemi wobšwědčenjow, kak běschtaj jubilarej tež šwonka naschcje wšu ľubowanaj. Saidźenu wutoru wotmě žo jednora žwjatoczrosć.

S **Komorowa** pola Klukšcha. W nozy k šandženemu pjatkej na ranje wokoło ¼3 hodźin wotpatkhu žo w naschej wšu ti statoki. Tři žwójbny šhubichu swoje bydlenje. Fierlez, Lerchez a Kěžnikez domske woheń do cźišta jatcź. Wohnjowej woborje je Sdžarja a Kupoje njesamóžeschej pschi najwjelschim napinanju twarjenja wukhowacź. S cźežko potrjechenych wobšedžerjow ma jenož Kěžnik sawěsčene. Pomožni žurbodźa štót wukhowachu. Woheń je po sdaczu štótnika wuka sakótka.

S **Huczinu.** W nozy na schtwórtk wokoło ¾1 hodźin we bróžni žiwnoscźerja Horjenka woheń wuhdyri a zhu bróžeń do popjela pschewobroczi. Nasha wjesna wohnjowa wobora ruczc mózne sapschinny a tak domske psched wotpalenjom wuhowa. Nimo wjesnjeje žytawy běchu hišcheze žytawy ſ Brěžyny, Bukojny a Suborniczki pschihtwatale. Suborniczanka žytawa njetrjebaschc wjazy sapschinnych. Tónke woheń běsche džesaty wob léto. Jeneho Huczinjanskeho džełacźerja, kiž pschi runanju Schprjewje žobu džeła, žu sajeli, dokelž žebi myšla, so je won sapaleł. Nětko šnadź budźe nam nastacze wohnjowy nadšijomnje bórzy jasne.

S **Bukojny** pola Barta. Sandženu njedźelu běsche inspekzija tudomneje dobrowólneje wohnjowcje wobory, kotruž wotmělchu knjeza Eckard ſ Budyšchina, Sšykora ſ Malešchez a Dittrich ſ Kubšichiz. Pschitomne běchu też dobrowólne wohnjowe wobory ſ Barta, Rakoſa, Hlinj, Brěžyny, Huczinu, Adolfisteje Hěty, Suborniczki a wobora brunizoweje „Olby". Pšched šhromadženym muſšiwom pschepoda knjez wopalny mišchtr Eckard hejimanej Bukojnjanskeje dobrowólneje wobory, knjezej Maxej Neumannej, žlébrowe czesnje šnanjo sa 25lětnu šłužbu we woborje. Nětko šwučowaſche žo wobora pschi žytawje, pokaja paradne pschespolo a nadběh. Sa tři mjeńšichmi da wobora hižom wodu. Sa wschitke pschedwjedzenje dosta wobora najšépše wuſhwalenje. Towarschojo hišcheze nětkre podźinki we wjeselej rosmolwje w Neumannej hoschcznju wostachu.

S **Hušli.** Wošezuy, kiž mjes tudomnymi schulskimi džečźimi tak žylnje šaſhadźachu, so dyrbjachmy šamo schulu na žiwiu šankhcz, žu žo šaso šhubile. Sa to pak pokasuje žo druhi njeluhy hóšcź, njemuježo cźorlach. Nadšijomnje žo też prawje bórzy pominje a žebi zaſnyh šmjertnych woporow njeżada.

S **Němšcich Paſliz.** Radu podawanje ſa macźerje je pónđelu 20. junija popołdnju ¾2 hodźin na tudomnej schuli. Lékař budźe pschitomny.

S **Cźišzowh.** Tudomny wučeř Fähnrich bu po žiwojim žadanju wjeje do Zahanja pschešadženy. Jeho hačź bo 30. junija wučeř Kujawa sastupuje. 1. julija pschińdze na tute městno wučeř Bielwald ſ Hartmannsdorfa w Freystadtskim wokrjesu. Wot 16. meje šlužuje tu ša pomožneho wučerja Lichtenthal ſ Wojerez. Nowotwaž tuteje schule je nimale dokonjany. Po wulkich prózdninach może žo we nowej schuli roswučowacź.

S **Lubuscha.** Wojnař August Sšadek w Lubuschi je 29. měrza 1927 dwójcźne džěcźo w Praczezach pschez satepjenjom wukhował. Knjes knjeżeiſtrowy prešident we Lhnjcu je jemu sa tutón skutk, kiž wo smužitosći a rossudženosći šwědczi, 30 hriwnow pjenjes pschiſwolił.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 17. junija 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,215	100 pólsk. markow	47,05
100 šwjedzelski punt . .	20,47	100 čěskosł. krónow	12,487
100 šwjic. frankow	81,07	100 franc. frankow	16,606

Na **Berlinskej buršy** wčzera kursy efektow žiwje horje hijachu na powišć, to žu winowatoscze mjeńšeckow wšchź wurunnuc. To wčka, wschelazy mali kutowarjo běchu žiwoje pjenjesy do akcijow, žo wikowanych na dwěrje, kakši. Na nje běchu banki hischcze pjenjezy wotčiſowali, so mohli ſ nich prawje wjele nakupicź. Tehdom kursy efektow horje hijachu. Po wukasu statneje banki žo na nje požczene pjenjesy bjes rozpowědzenja wróčo zadachu. Mjeńšczelo dyrbjachu akzije sa kóždy kurs, to wčka płaczijsmu, pschedacź. Kursy psches to na dobo šylnje spadowachu. Na pjenjesach mózne banki je sa nisti pjenjes čupowachu. Mali mjeńšczelo šhubichu wschź swoje bo efektow abo kupje efektowoje špekulazije štukane krošcki. Nětko žu swoje efekty sa tuni kurs dacź dyrbjeli a ſ tym swoje pjenjezy pschihadźili. Hdyž žu je wotbyli, kursy sašo spadnjuja a šama hra może žo sašo wospjetowacź.

Produktowe wiki tež wčzera wulkeho pschemčnjenja njepschinjeschu. Skrje šdasche žo, so płaczijny chzedźa powniščinowacź, hladajo na lčcźnu czopłotu, howjazu tčžkatym rozkart a druhemu rosczaženu žitej. Posdźischc termije pschinjeschu hižo žo wotdrjebjowaze płaczijny. Wčzera płaczejsche zentnar

w Lublju:

pschenicźy 14,30—15 hr., rožki 13—13,70 hr. jecźmjenja nałutowjeho 12,25—13,40 hr wowsa 13—13,75 hr., běrny 4,75 hack 5,75 hr.,

w Berlinje:

rožki 14—14,10 hr., jecźmjenja nałutowjeho 12,05—13,75 hr., wowsa 12,70—13 hr.

w terminowym wikowanju:

sa julij: pschenicźy 14,92½—14,95 hr., rožki 13,42½—13,15 hr., wowsa 11,75 hr.

sa september: pschenicźy 13,87½—13,82½ hr., rožki 11,82½—11,83¾ hr., wowsa 10,55 hr.,

sa oktober: pschenicźy 13,85—13,82½ hr. a rožki 11,82½—11,85 hr., wowsa 10,55 hrivnow,

Wiki łožow. Koże, wožebje howjase, na wikach we Stuttgarcze běchu po punecze 3—10 pj. drósčche. Drósčcha koża štukuje na płaczijnu rčzneho skotu.

Briefetowe płaczijny k 1. julijej t. l. najšérje hischcze njepowyschu.

Wiki wuſitkoweho skotu šandženu hrjedu w Leer w rańschej Frieſiſkej.

Na nje běchu pschihnali 646 howjadłow a 287 schtuk drobneho skotu. Sdcźelne kruwy a mlode dójki płaczachu

1. kwalitecze	700—800 hr.
2. kwalitecze	550—675 hr.
3. kwalitecze	400—500 hr.
Sdcźelne jałowizy	300—650 hr.
Lčtne byczki	300—800 hr.
Połlčtne byczki cźeležći a lčtne hacź dwójcźne próšdniki	200—450 hr.
Prošata	11—14 hr.
Běhaki	30—45 hr.
Wowzy	30—45 hr.
Jehnjata	8—16 hr.

Na wikach bě wjele zuſnych kupzow. Tola wiki pomału dčchu.

Wiki wčzera w Kamjenzu.

Kórki 30—50 pj., kolrabi 12—15 pj., kwałkaty kał 80 hacź 100 pj., morchej 15 pj., běła retichej 10—15 pj. a połotej 6—10 pj. kerćzł, hromak (Spargel) 80—120 pj., selene buny 50 pj., truſi 70 pj., jěžna koboda 30 pj., zybła 20 pj., rjerwjeń 20 pj., nowe běrny 18—20 pj., łomaty 100 pj., wišnje 60 pj., truſkalze 100 pj.

Wiki wčzera w Lubiju.

Butra 85—100 pj., jeja 10 pj., twaroh 25 pj., šwinjaze mjaso 90—110 pj., howjaze 120 pj., kołbaza 1 hr. hacź 1,40 hr., kišale kórki nowe 20—50 pj., łany wołij 1,60 hr., karoty 20—30 pj., kwałkaty kał 20—80 pj. a buny 40—50 pj., hromak 1—1,10 hr., kolrabi 20 pj. hacź 25 pj., kórki 25—45 pj., rjerwjeń 15 pj., połotej 5 hacź 10 pj., radiški 10 pj., rečchej 10 pj., krčni 100 pj., pčtršchilka 10 pj., hriby 90 pj., wišnje 40—70 pj. a truſkalzy 1—1,10 hr., kožmaczki 20 pj., běrny 15—20 pjenjezkow.

Wiki wčzera w Shorjelzu.

Butra 90—95 pj., jeja 9—10 pj., nowe běrny 15 pjenjezkow.

Wiki wčzera w Khodźebuzu.

Butra 1,70—1,80 hr., twaroh 30 pj., howjaze mjaso 1—1,20 hr., cźelcze 1,10—1,30 hr. a skopjaze 1.20 hr. hacź 1,30 hr., šwinjaze 0,90—1,20 hr. a pječzina šynka 1,60 hacź 2 hr., šuchcny wołcź 1,20—1,40 hr. a jeja 10—12 pj., łany wołij 1,40 hr., liny 1,70 hr. a schcźuki 1—1,20 hr., mlode hołbje 0,70—0,80 hr. a kury 2.50 hacź 3,50 hr., khapony 2,50—3 hr., kacźki 1.70—2.50 hr., šornik 0,50—1,80 hr., kolrabi 20—30 pj. a morchej 25—35 pj., jěžna koboda 20—25 pj., hromak 30 pj.

Sčwinjaze wiki wčzera schtwórtk w Khorčzebuzu.

Pschiwjesli běchu 1335 prošatow a 133 běhakow. Te płaczachu

prošata:

małe	8—12 hr.
šrjenje	12—18 hr.
wulke	18—22 hr.

běhaki:

małe	22—40 hr.
šrjenje	40—60 hr.
wulke	60—85 hr.

Wiki šandženu hrjedu we Slym Komorowje.

Butra 1,90—2 hr., jeja 10 pj., selene buny 35 pj., hromak 65—125 pj., połotej 5—10 pj., 3 selene kórki 90 pj., kolrabi 30 pj., tomaty 90 pj., 3 buny zybłe 50 pj., 2 puntaj nowych běrnow 35 pj., truſkalzu 80—100 pj., wišnje 60 pj.

Na pschedaſ.

Piano w Nechornju cźo. 5, tel. 2428.

Kruwa wyšokomłocźenka w Sserschtich Paſlizach 13. — Młoda dójka podšonka ſ 2. cźelcźenjom, mjes dwěmaj na wubjerk w Kukowje 57. — Sšyta kruwa bliško k cźelenju w Nowej Wsy cźo. 4 pola Hušli.

Pczjole róje, Wendt w Kamjenzu, Kasarnska haša.

Kolo motorske Bášm w Budyšchinje, na Žitnych wikach.

Wós desknany, 25 zent. w Budyšchinje, Seminarska dr. cźo. 21.

Sšyno, 50 zent., Wolf w Motydle 15.

Prošata, Wohnisch w Jeschzach.

Sšódo wijazy 3,30 cm. wyšoki, Fahnhauer w Budyšchinje, Schäfferowa haša 18.

Hušty 13, stare 9 njedź., we Wulkim Wjelkowje 8.

Lkhajon, Plymonthiki w Budyšchinje, Pšched Schulerskimi wrotami 9.

Pschihladacź pytaja:

Holzu do domu, Durina w Lubiju, Dwórnischcźowa haša 19. — Schochertowa w Biskopizach. — Schwaerowa w Biskopizach, Nowo-Mšchcźańſka dr. 14. — Langbeinowa w Biskopizach. — Knježi dwór w Cźichonjzach.

Rohozańki, knježi dwór w Debrzezach.

Dźonku, Henczel w Hornim Wujezdže 46.

Wojnatkeho, Seifert w Delnjej Hórzy.

Kuchařku na tydźeń k Budyšchkemu tšelenji, Biesold we Budyšchinje, Bohata haša 7.

Rčznikeho, Schuster w Adolfskej Hěcźe.

Swonińku, knježi dwór w Spytezach.

Čsudnizy na pschebadźowanje.

sobotu 18. junija 1927

w **Biskopizach** na tudnišnje dop. we 9 hodź. Piano, bušej, sofa, Khajski stoł, pišańſki blidź, wuczahowańſke blido, 6 stólczkow, pschicźowej koſaj, 3 schpihele ſ blidkom, panelowa deſka, ſtejak rostawy.

Pschestajenja.

Trawjenje 2 hórzaj pschi Cźornowikich mjesach, dalsche w Kschidole 12.

Wischnje Semicźańſke gmejnske, sobotu 18. 6., kupzy jenjhu žo pop. w 6 hodź. pola Hohlfeldez drakowej fabriki.

Skrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiki djenja dop. ¾11 hodź.: Pschi žnadnym mwobrocźe dotalne płaczijny wostanu.

¾12 hodź.: Pschi žnadnym wobrocźe je tendenza wotczakowaza.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Zito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaczizny po złotej hriwnje.

	16. 6.	15. 6.		16. 6.	15. 6.
Pšenica	305-308	305-308	buny	21-23,00	20-22,00
rožka	280-282	280 282	woka	22-24,50	21-24,00
nat. jačmjeń	241-275	241-275	módre łuptny	15-16,00	14-15,75
nat. jačmjeń	—	—	žołte łupiny	16-18,00	16-17,50
wowsa	254-260	254-260	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	191-192	192-193	raps. wosušk	15,80	16,00
Pšenč muka	38-39,50	37-39,50	lany wosušk	19-20,00	19-20,0
rčzana muka	36-37,75	36-38,00	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	15,25	15,50	běrnj. kruški	31-32,00	34-34,20
rčzane „	17,75	18,00	syno, 50 kg	2,45-2,55	2,35-2,65
raps	—	—	rčzna sloma	1,77-2,00	1,70-1,95
lane symjo	—	—	pšenič. „	1,00-1,40	1,00-1,1.
brčch	27-30,00	27-30,00	wowsna „	0,90-1,15	0,90-1,15
Pieluški	20-22,00	20-22,00	ječna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Płaczizny rčznicho skotu na Drježdžanskich skótnych wikach.

16. junija.

3 woł., 3 byk., 18 kruw. a — jałojc., 748 ćelat., 65 wowcow, 399 swini.

Płaczizny za

ćelata: 1. 84—87, 2. 76—82, 3. 68—72, 63—65;

swinje: (přez 300 pt.) 61—62, 2. (200—300) 60—61, 3. (200—240) 58—59;

raney: 53—56.

Z Łužicy.

* **Se Schérachowa.** S požwjeczenjom nowonatwarjeneje cźerkwje na tudomnym katolſkim pohrjebnišchcu žu wobšchérne twarške džeła wobjamknjene. Cźerkwinje abo pohrjebna kapała pschikhła žo w žwojim stilu zpřwinskemu twarenju a barok. Hała dostanje kapałnu městnosć se woltarjom, hdyž smjeje 250 wožobow městna a 3 komorki sa cźeła, nimo teho kubju sa spěwarjow. Pšched twarjenjom wupschestrěwa žo nowy dźeł pohrjebnišchcza.

* **Se Zitawy.** Wutoru rano w jenym domje na Swonkownej Wbersdorfskej drohi mlodeho mužskeho ſ pjunom sajedjoczeneho namakachu, wón bjes wědomja we kožu leješche. Jeho hydom do khorownje dowjesechu. Po sdaczu njedźesche pjunowa pschiprawa w porjadku.

Najnowše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powješć wo wjedrje ja jutše žobotu:** Hišcheze cźopło, pomałku žo pomrócźuje. Njewjedra žu mózne. W Jendželskej khłodnischo, tam a w Franzowſkej žo hižo deschcźuje.

W Barlinje je žo automobilny omnibus ſwróčił, hdyž chžyše žo kokoješdnemu muwinyć. 27 wožobow je žo wobšchkodźiło, mjes nimi schtyri cźežko.

*

Franzowſki bataillon je žo hrjedu ſ Marseilla do Tientsina pschijwjeł a je ſwój twarter bliško franzowſkeho ğydleschcza rosłożił.

*

Mjes reserwistami 95. pšeschego regimenta w Bourges žu žo šašo podawki ſtałe, kotrychž dla je žo general Nollet do Bourges podał, so by wěz na městnje ſgamym pschepytał. Se 700 reserwistow je žo wčhdże 100 pschi rewoluzionarnych demonstrazijach wobdźěliło. Najwjazy ſ nich je ſ Parižiſkeje wokolnoſcze. Ssu strażowanje wojata nadpadli, so bychu jemu ključ ſ mčstnoſcźi wzali, w kotrejž dizjiplinarizy ſadženi ſwoje khłostanje wotpokuczeja. Na podłožku pschepytanja žu 12 wojakow do ſajtwa cźišnyli.

*

Finſke kujeżeſtwo je w Moſtwje pschecźiwo ſaſtčlenju finſkeho wyſchka Elvengrena protestowało, kotrehož je 9. junija ſ druhimi woporami w Moſkwje wotprawili

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Nowjeho Města.** (50 lět železniza.) 1. julija budźe runje 50 lět, so hu železnišću cjaru ſ Nowjeho Města do do Wjasońzy zwjatočnje wotewrili.

* S **Drježdżan.** (Drježdżańska ptacza kuka.) Wulki ludowy zwjedżeń, Drježdżańska Ptacza kuka, wotmětwa so lětša wot 2. hač do 10. julija. Pjatk 8. julija wječor pschedwjedu krasny wohnjoskok.

* S **Drježdżan.** (Dźěćo ſ cjaha padnyło.) Na cjarje ſ Drježdżan do Sipika padźe ſ wožjobowjeho cjaha, kiž ſ połnej pješchnoscju jědźesche, schtyrilětne dźěćo. Cjah hnydom sastajichu. Po jdarju dźěćo njeje do schkody pschischło. Železniſzy sastojnizy je sdźěwnychu.

Cyrkwinske powěsće.

W Michałskej zyrkwi:

1. njedź. po ſwj. Trojizy w Michałskej zyrkwi rano we ⅛8 hodź. Boże wotkasanje serbſke (farař Tischer), dop. ⅛9 hodź. serbſke předowanje, w 10 hodź. rozrěčowanje ſ młodźinu ((farař Kapler).

Pjatk wječor ⅛8 hodź. na Hrodźiščeńcu Jana natwnoſcź.

Semrěli: 10. 6. Amalia Khrystina ſwud. Wenkowa rodź. Lehmannez, khěžemyſlidźerka, Pod hrobom, pokhowana do Kumwalda, 76 l. — 13. 6. Pawot Gerhard, Jana Augusta Mětracha, pohonca w Delnjej Kinje, mandź. ſynt, 6 dn.

S Budyschinka.

1. njedź. po ſwj. Trojizy budźe dop. ⅜11 hodź. serbſka Boża ſłužba.

Semrěli: Handrij Bohuměr Jeremias, wuminjeńkař w Budyschinku, 69 l. 6 m. 29 dn.

S Barta.

1. njedźelu po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. je serbſke a dop. ½10 hodź. němſke cźitanſke kemſchenje.

S Delnjeho Wujězda.

1. njedź. po ſwj. Trojizy rano we 7 hodź. serbſka ſpowědź, we 8 hodź. serbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje.

S Hodźija.

1. njedź. po ſwj. Trojizy ſmjeje farař Voigt rano we 7 hodź. němſku ſpowědź, farař Wjesař rano we 8 hodź. němſke a dop. ½10 hodź. serbſke kemſchenje. Dop. w 11 hodź. je Boża ſłužba ſa dźěći. Popołdnju zyrkwine rozrěčenje ſ młodźinu wupadnje.

Sobotu wječor w 7 hodź. je ſchromadźizna wołanđneho sastupjerſtwa na farje.

S Hornjeho Wujězda.

1. njedź. po ſwj. Trojizy je rano we 8 hodź. němſke předowanje, dop. ½10 hodź. rozrěčowanje ſ konfirměrowanej młodźinu (farař Balze ſ. Norchowa).

Pódźelu pop. w 4 hodź. pacjerſka wuczba (farař Hila).

S Hurčiny.

1. njedź. po ſwj. Trojizy rano w 7 hodź. serbſka ſpowědź, we 8 hodź. serbſka Boża ſłužba, dop. ½10 hodź. kemſchenje ſa dźěći.

S Hrodźiščcźa.

1. njedź. po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. serbſka a dop. ½10 hodź. němſka Boża ſłužba, ¾11 hodź. kemſchenje ſa dźěći.

S Klukicha.

1. njedź. po ſwj. Trojizy rano w 7 hodź. serbſka ſpowědź ſ Božim wotkasanjom, we 8 hodź. serbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje.

Semrěli: Hana Paulina rodź. Engmannez, mandźelſka Jana Reinholda Dietricha, kowačſkeho mišchtra we Cźechowſkim dworje, khowana w Ketlizach, 63 l. 9 m. 19 dn. ſtara. — Jan Gusta Bjenada, kubleř w Sdźarach, 49 l. 5 m. 14 dn. ſtary.

S Kotez.

1. njedź. po ſwj. Trojizy je rano we 8 hodź. serbſke předowanje cźita (kantor Hoker).

Pokhowany bu Bjedrich Hermann Schwaza, nětkuſchi wodsteřki hoſcenza tu, 58 l. 8 m. 5 dn. ſtary.

S Lupoſe.

1. njedź. po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. je cźita němſke předowanje.

S Małeſchez.

1. njedź. po ſwj. Trojizy rano we 7 hodź. serbſka ſpowědź, we 8 hodź. serbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje, we 11 hodź. dźěćikemſchenje. Sběrka ſa wodu.

S Minkała.

1. njedź. po ſwj. Trojizy rano we 7 hodź. serbſka ſpowědź, we 8 hodź. serbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje.

S Rožarſtz.

1. njedź. po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. němſka Boża ſłužba, dop. ½10 hodź. rozrěčowanje ſ młodźinu. (Farař Kanig-Ketlicańſki.)

Semrěła: Elſa Hildegard, dźowka bźělaćerja Mara Richarda Gnauka w Truſwjzach, 8 m. 6 dn. ſtara.

S Rynchwałda.

1. njedź. po ſwj. Trojizy dop. w 9 hodź. je němſke a ¾11 hodź. serbſke kemſchenje.

S Wóſtrinka.

1. njedź. po ſwj. Trojizy rano we 8 hodź. serbſke a dop. ½10 hodź. němſke kemſchenje. Sběrka. Dop. we 11 hodź. kemſchenje ſa dźěći.

S Wóſporta.

1. njedźelu po ſwj. Trojizy dop. ½10 hodź. ſo předowanje cźita (kantor Seibt).

Towaršstwowski powěstnik.

Bukecy. „Jedn. Sokol“ zwučuje kóždu sobotu wječor we 8 hodź. Sokolwanje je strowo a z dobom zabawne! Přińdźe trochu z časom! Naćoln.

Drježdżany. **Kedźbu!** Wulět tow. „Jednoty“ na **Rauenstein** změjemy hižo **přichodnu** njedźelu. **19. junija,** nic julija. Howak wšo druhe wostanje, kaž je w „Powěstniku“ hižo wozjewjene. Předs.

Drježdżany. Serb. tow. „Čornoboh“ wotměwa přichodnu sobotu, 18. junija, wječor we 8 hodź. pola našeho sobustawa Gusty Zmija na Christianskej drózy 22 swoju měsačnu zhromadźiznu. Předs.

Hasłow. „Jedn. Sokol“ z Khróšćic wuhotuje tu njedźelu, 26. junija, wječor ½8 hodź. sokolski swjedźeń. Wulkotny program: Sokolwanje, spěw, hudźba, reje. Přińdźće wšitcy!

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ změje přich. njedźelu (19. 6.) pop. w 5 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w Hänzlec hoſcencu. Přednošk je přilubjeny. — Jednać budźe so wo našim wulětu do Drježdżan a wo wšotowarſtw. zlěće w Radworju. — Wšě lube sobustawy a tež hoſco so wutr. přeprošuja.

Khwačcy. Naše „Serbske towarſtwo“ so přich. njedźelu (19. junija) na poswjećenju sykawy a wěže wóhnoweje wobory wobdźěli, a to w času, kiž je na ½1 hodź. postajeny. Wo bohate wobdźělenje prosy předsydstwo.

Łaz. Tow. „Handrij Zejleř“ wuhotuje přich. njedźelu (19. 6.) serbski wjeſur we Bytinje z dźiwadłom a rejemi. Spěwanje tón króć wupadnje. Započatk wječor we 8 hodź. — Popołdnju wot 2 hodź. wotmělaja so tršelenje a kehelekulenje. Sobustawy přińdu z towarſtw. znamješkom. Předs.

Łuž.-Serb. Sokolski Zwjazk. Njedźelu, 19. junija, dop. w 10 hodź. zmjetej předsydstwo a wubjerk w „Serbskim Domje“ posedźenje. Ważny dnjowy porjad! Kóžda Jednota dyrbi być zastupjena!

Minakał. Serb. tow. „Statok“ wotměwa přich. njedźelu (19. 6.) pop. w 4 hodź. w Lipiću swoju měsačnu zhromadźiznu. Dokelž ma so wo wšotowarſtwowskim zlětu w Radworju jednać, so wutrobnje prosy, zo by kóždy sobustaw z wěstošću přišoł. Też hoſco su nam wutrobnje witani. Předsydstwo.

Nawječorny wokrjes „Sokoła“ změje přich. wutoru (21. VI.) wječor we wosmich na Khróšćanskej šuli zwučowanje z kapału. Wšitcy maju přitomnosć, zo přińdu. Wokrjesny načolnik.

Pančicy. „Jedn. Sokol“ změje jutře sobotu (18. VI.) wječor we wosmich we Worklecach zwučowanje. Njech wšitcy cyle wěšće přińdu. Naćoln.

Porśicy. „Jedn. Sokoła“ wuhotuje přich. njedźelu, 19. t. m., wječor ½8 hodź. rjany sokolski swjedźeń. Wšěch lubych Serbow a wšě bratrowske Jednoty z blizka a z daloka wutr. přeprošuje předsydstwo.

Radwoſ. „Jedn. Sokol“ zwučuje dźensa wječor ½9 h. Kóždy aktivny sobustaw ma přińć, dokelž mamy po zwučowanju ważne rozprawjenja. Naćolnik.

Cźišćowy redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerſ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmanſ w Budyšinje. — Za hospodarſki dźěl: Arnošt Bart w Bratſnycy. — Za nawěſtki: G. Janak w Budyšinje.

Smy

wotdźěl za hoscencarſtwo

připrawili a prosymy wšitkich, kotrychž nastupa, wo žiwe wuživanje. Wobstarujemy wšitke dźěła, kotrež do powołanja słušeja, darmo a njestroniscy.

Wobkhodne časy:
Wšědne dny wot 8 hač ½1 a wot ½3 hač 5 hodź.
a tež kóždu njedźelu wot 11 hač 12 hodź.
(Srjedu a sobotu popołd. zamknjene.)

Zjawna dźěłowa zaradźernja
za Budyšin a wokolinu
na Hrodowsk. hasy 10 (w Sejmowni) Telef. 2861

Kedźbu!
Kosy z dospołnym rukowanjom
kupujeće zaso w staroznatej kajkosći pola
August Heyne
w Budyšinje na Kamjentnej hasy.

Poskićam:

čelace mjaso	punt **1.20** hr.
swinjace mjaso	punt **0.80—1.00** hr.
zwjerzrjene mjaso . .	punt **0.80** hr.
howjaze mjaso	punt **1.00** hr.
mjasowu juſku	**10** pj.
hejdušnu a jatrownu kolbasu .	**10** pj.
ćople kolbaski	**10—20** pj.
wšelaku kolbasu . .	**0.80—1.40** hr.

Ernst Polter w Budyšinje
rězniski mišter, na Šuleſkej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Tobak punt jenoż **1 hr.**
rjeplkojty / kudźerjaty rězany / čisty přemorski
poruča
Hultsch w Budyšinje
Schülerstrasse 6 **Cigarowy wobkhod**

Jónkróćna składnosć
snj. plušowy sofa dosp. z „Afrik.“ wupóſtrowany město 150 hr. za 122 hr. na předań.
Zernik w Budyšinje
na Lubijskej drózy čo. 17.

Vogtl. gardiny
kupujeće jara tunjo pola
K. Erler w Budyšinje
na Žitn. wikach 11 znapř. hoſć. „Złota Hwězda“. Rěču serbsći

Koże
wšěch družin
kupujetaj stajnje po najwyšších dnjowych płaćiznach
Kießling & Erdenberger
na Zwonk. Lawskej hasy čo. 45
Sobotu w hoſcencu „Polmeśćka“

Třoch nježenjenych **pohončow**
pyta hnydom
Klóštrske kuježstwo
w Marijnej Hwězdźe.

Wuwzaćne předaće!
Chaiselon derje dźěłany město 50 hr. za 38 hr. na předań **Zernick w Budyšinje**
na Lubijskej drózy 17.

Wšě šulske knihi
dostanjeće
w Serbskej knihařni w Budyšinje

Wuporjedźenje wobuća
solidnje a tunjo
w najkrótšim času.
z ruku šite
z drjewowymi hozdźikami
Ago (bjez šowa a hozdźika
Crepe-gumijowe póduše
so na wšě črije přišijnja
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitn. wikach

Žony! + Žony!
Wupłókowace aparaty rigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjelušowe kholowški podlołki, stołdźiki za prědki, stołdźiki za pažeńt. też wulki wubjerk wšelakich
gumijowych tworow.
Wobroćće so dowěrliwje na
Sanitätny wobkhod
R. Wagner w Budyšinje
před Šuleſkimi wrotami 9.

Wuwzać. płaćizny.
Dalše dźěłby stólcow z holwjaz. kožu, wys. wobtóženja, dubowe njebarbjene 18.50 hr. dźěłba wulk. wutčehowansk. blidow, prawy dub, njebarbjene 62.— hr.
Blidarnja Köhler
w Budyšinje, Wend. Kirchhof 6.

Hotel „Běły Kóń“
mějićel: Curt Lange
telefon čo. 3413
Najwjeſa a najrjeńša jědźernja w Budyšinje
Tunje małe a wulke wobjedy
Najwobšerniši wubjerk za wječerje
Wšědnje wuměłski koncert
Njedźelu wot ½12 hodźin dopołdnja
snědański koncert
Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno piwa
Wuprahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

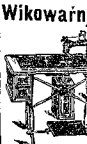
Při małym naplaćenju a měsačnych dźěłbach wot 10 hr. sem dostanjeće přenjorjadnu
šijacu mašinu
J. Klemm w Budyšinje
na Serb. hasy 1 Narun. dźěła a wuporjedźenja tunjo.

Restauracija a kofejownja
„Baumfelder“
poruča swoje přijomne runy, hdźež so njekuri, a rjanu
zahrodu
při najlěpšich jědźach a napojach k přećelnemu wuživanju.
Z přećelnym poćěšowanjom. Robert Baumfelder.

Derje kupuje
štóž so na „Serbske Nowiny“ powoła!

Emajlowane twory / zacynkow. twory
naprawy do mlokarnjow, kwasne dary, kaž też wšu **hospodarsku naprawu** w najbohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma
Felix Münch w Budyšinje
klampnarski mišter / na Žitnej hasy 8

Słěbroworcowe kosy
kosišća, brusy, nakowy a hamory ke klepanju
poskića tunjo
Walter Voigt, žełezowa wikowarnja w Budyšinje na Jerjowej hasy 3.

Wikowarnja z jězdznymi kołami Fuhrmann
w Budyšinje na Hornćerskej hasy 10
jězdne kola
šijac. mašiny
žim. mašiny
gramofony
z platemi

Wšěcy wustojna wuporjedźernja

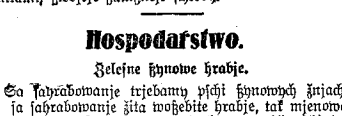
Hdyž su kurjatka wokoło dwě njedźeli stare, potom móžemy jim pomału něšto pšeničneho sorna dawać. Pšchi tym jim stajnje měnje a měnje jahłow dawamy, hač jim skónčnje sa 4 njedźele sykła žane jahły wjazy njedawamy. Něšto kurjatka pomału k mjehšej jědži pšchiwučimy. Rosmješchamy do warjenych bérnow něšto drobnje roskraneho žyna a kźežku drjewjaneho wuhla. Do wody dawamy něšto žyriznanu selesneho (Eisenvitriol). Czerstwy powětr a žiwnźo su pšchi tym też wjelo hłowna wěz. Pšchi taksim wothładanju kurjatka bórzy narostu. Dźeržacz njedźeli stare móžemy je zyle derje na witkach pšchedać. Tehdom móžemy też hižo hnacžiłi wot młodźiczkow rosejnawać. Tak je njetrjebamy dołho służnje pizować.

Nimo toho dyrbimy hischcze pšchispomnić, so je derje, hdyž patu prénje dwě njedźeli s kurjatkami do wjetscheje, k tomu pšchiprawjeneje kletki sawrjewać. Pata s kurjatkami druhdy pšchedaloko sa jědźu wokoło běha. S tym pak kurjatka jara sešłabnu. S kletki pata wjelo czekneć njemóže. Też njehrosy nam strach, so kurjatka něšto dostajnje. Hdyž tajke małe kurjatka druhdy pšchejara běhaju, to czasto tak sešłabnu, so sahimu. Dźenża pak dyrbimy też s kóždymi hischcze njetscheschimi twardawkami liczić. Wopaczna sćutliwosć nihdy k swożu njewjedźe. Ssmy je winikami, žiwojeje žantżneje schkody.

Hospodarstwo.

Żelesne žynowe hrabje.

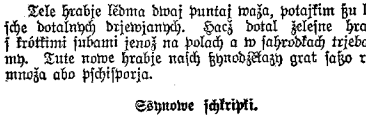
Sa sahrabowanje trjebamy pšchi žynowych žnjach a też sa sahrabowanje žita wožebite hrabje, tak mjenowane tigrjse. Něšto su saso nowe hrabje na wiki pschinjeschli. Jeje twarz je mjenuje „Bursła hordosć“ (Bauernstolz). Hač na hrabischczo su zyle se żelesa. Tohodła dołho dżerża. Suby so njewotkamaja a też njewupadaja. Tak by wjele porjedżenja salutował a masch pšchezo dobry grat k ruzy.

Tele hrabje lédma diwaj puntaj waża, potajkim su lożsche dotalnych drjewjanych. Hač dotal żelesne hrabje s krótkimi jubami jenoż na polach a w sahrodkach trjebachmy. Tute nowe hrabje nasch žynodźiżaży grat saso rosmnoża abo pschisporja.

Ssynowe schkripki.

Ratak dźenżnischi dżeń k wschemu maschinu a maschinsku móz trjeba. Jara wobużne a wobezežne dźełło je s wosa branje a worschtowanje žyna, wožebje hdyž je pod zyhlowymi tšechami wopratwna praženża. Pódła teho je

to dźełło, žadaze wjele dźeławych rukow. Runje do stroweho, druhdy drje napinazeho ratarskeho dźełła so dżenżnischi dżeń skoro nikomu wjazy njecha. Ratak je nimale jenczy na samelio žebje a žiwojich pschiwusnych pokasany. Tehodła su nětko we wjetschich ratarstwach k tomu pschistupili, žynowe schkripki tworicz dacz. Wone wołożuja domoj branje a wožebje wotkładowanje žyna a lutuja dźeławe mozy.

Kak tajki žynowy schkripk dźełła, je nětk s nascheho wobrasa spósnacz. Se žynom nakładzeny wós sajédże hacz k żwizkam brózdnje. Pod ponožkom żwizkow je wuhladko. S toho tczi kónz żelesneje schény. Pódła schény je powjas, běžazy na wuzłobjenych kolesłach. Na jenym kónzu powjasa je pschimadło. Te wulke kónza žyna nadobo sapschimnje. Druhi kónz powjasa wisy k jemi dele. Sa tón konja sapschahnu. Tón czehnje a sbéha žyno a donjeże je tam, hdzež žtuscha. Pschimadła kónza žyna sapschimowaze su wschelake. Też s powjasom se žetku kónza wjasaja a sbéhaja, je na žadane město pschewożu.

Zahrodnistwo.

Wapno we żadarstwie a we seleninowej sahrodze.

Wapno je we sahrodnischim hospodarstwie runje tak ważne, jako w pólnym. To by było podarmo, hdyž bychmy to wospjetowali, schtoż žnmy hacz dotal wo wapnje pisali. Tola pak ma wapno w żadowej a seleninowej sahrodze hischcze druhu ważnosć, kotraż we pólnym hospodarstwie njeje tak wunoschna a tak wunoschna być njetrjeba. Dyrbimy pschispomnicz, so żad a selenina wjele wody we żebi wopschijeju a runje nawopak, hospodarske płody wożebje žita saso malo wody wopschijeju. Wěmy też, so tajke rostliny abo płody, kotrež maju malo wody w żebi, so wjele dżeje dżerża, hacz wodżane rostliny a płody. Też to wěmy s nałbonjenja, so je tajke płody wożebje w mokrych létach wjele lépje dżerża, ke kotrymž žnmy pryedy s wapnom hnojili.

Sahrodne płody trjebaju potajkim wjazy wapna, hacz pólne. Wunoschki nětkotrych sahrodnych płodow su tak wulke, so s rolnych płodow żenje to njedożdżejemy, schtož se seleniny, Boblinow (Tomaten) na pisch. wupěstujemy na 1 hektaru 1200 zentnarjow, kórkow 1000 zentnarjow. S toho możemy lohko žudzicz, kelko wapna potom sahrodne płody trjebaju, maju-li žo prawje derje radzicz. Dale mamy hischcze wjele sahrodnych płodow, kotrež możemy hnydom jako wapnowe płody mjenowacz. Ssu to buny, hróch, selena koboda (Spinat), selerij atd. Kak wopschija we pschewéšku 95 prozentow wapna, karotka 11,5 prozentow a selerij 13 prozentow.

Też najlépsche druzyny żadu wopschijeju poměrnje wjele wapna, wožebje jabłuka a twerdobócżate płody.

Wapno wopjera dale żadowu twój, žiwischu barbu a žłód. Wožebje wulki wusnam na wapno ja twjerdobócżaty żad. Bjes wapna žu żadowe schtomy khipre a thore a bórzy sahinu. Czasto žu pruhowali, schto je se winu thorosche żadowych schtomow a namjetowachu pschecziwo nim wschelake žrédki. Tola możemy s połnym prawom prajicz, so wožebje wapno schtomy pšched saznym sahinjenjom wuthowa. W tikatych pódach abo w žuchich sahrodach, hdzež dła njedostatka wody schtom telko wapna pschijimacz njemóże, njemóżemy też wjelo zyle najwjetschi wuspech wočakowacz.

Prawe wapnjenje w seleninowej sahrodze je też tohodła radżomne, dokelž žo w mnohich seleninowych sahrodach jenostronzy s dużkowymi hnojemi abo kompostom hnoji. Tohodła žo pjerschcz w běhu lét pschehnoji a sakiżnje. We sakiżnjenej pódże pak niczomu njehowi, kaž žnmy hižo spomnili. Tonu możemy jenoż s wapnom wotpomhacz.

W seleninowych sahrodach se seleninu nimo měry wjele wapna wucżerpamy. Tohodła mamy znajmjenscha kóżde tżeże abo schtwórte lěto żadowu a seleninowu sahrodu wapnicz. —

Časopis za serbskich ratarjow

Čisło 24 Budyšin, 17. junija 1927. Lětnik 34

Žiwe płoty a jich ważnosć za pola, łuki a ratarstwo.

(S 5 wobrasami.)

Nětkuy rěkasche, so drjewjane wobkrodżenja jeru drjewo, žiwe pak je płodża. Dżenżnischi dżeń płoty hischcze krucischce twarja. Sa tajke žaneho drjewa njepotrjebujemy. S wulkeho dźełła su grocżane k betonowym stołpam pschiklepane. Ssamo pohrjebnischcza s tajkimi płotami wobkrodżuja. W nasčichch druhich žnmy žo wot Bożeje stwórby jara dalili. Nasčichm pjerjatym spéwaczkam žnmy rubili mózny nětnéhdżenja a lehnjenja. Pódła pak njesłaj ani ratak ani sahrodnik wopomnikoj, so žebi žamomaj najdóle swadżitaj. Nasche małe spéwate ptaczki su dżenża najlépschi pschecželjo, haj dobrocželjo ratarja a sahrodnika. Njejpróżninoje sbéraja a swuběraja mjerodż w polach a łukach, w sahrodach a sahrodkach.

1. wobr.: Na nasypu nasadżany žiwy płót.

Kotre żiwe płoty płodża nam dżenża drjewo k palenju a sa druhi wschelaki wužiik. Wulke hłowonzowe, hrabowe a podobne tole wěsche njesżu. W nich samoża nasche ptaczata njemylene a derje schtowane žiwoje gnézdo twaricz a tam w pokoju lahnycz. Wone swój rodny statok pěrnje je selenym wobkrodżenjom wobdawaja. Je-li je twój drjewjany płót dodżerżał, dyrbiješ jón j nowym narunacz. Je-li dżeżesch na jeho město saso drjewjany stajicz, hlada cżi rjany twdawk do rukow. Seleny abo żiwy dostanjesch wjele tuńscho, haj darmo. Hromadż nasnmu dostawjene jabłuczka czertowoje jabłóny. Te thowaj hacz do nałéczа w horndzach. Hornży thowaj w cżaš žnmy na czopytnu abo w konjazym hnoju. Druhdy jabłuczka wokrjeż. Tak pschihotowane wožnj je nałéto do hrjebiczkow. Kóżde 10 ztm. puschcz žnmjesčko do hrjebiczki. Hrjebiczki njech pornjo žebi 5—7 ztm. łósno běża. Potom pschikrtnj je 3—4 ztm. s pjerschczu. Te bórzy sesthadżeja a smjesch s nich schwarzne žadżenki. Jara pschihódne żiwe płoty su te s hłowonza, czertowoje jabłuczinу, też schmrěkowe a jedlowe.

Rjane żiwe płoty twori też hrab. Toho žnmjo hromadż tohorunja nasnmu. Potom je wukaschcz a pschežaj. Najlépje je, so je hnydom nasnmu do hrjebiczkow wožnjesch. Ssmješch pak je jenicży zentimetr wyšoko s pjerschczu jawodżecz. Spratowy hajnik może cże roswucżicz, kak dyrbiješ s nich żiwy płot salożicz. Hdyž chżesch żiwy płót wožadżecz, dyrbiješ też na łajkotej pódy (Boden) hladacz. Hrab żada bóle žnpotatu, mjelnu a na wapnje bohatu pódu. Czertowa jabłuczina ma radżcho krěnżo cżežku pódu. Hrab w symje žiwoje lišczo njepuschcża. Tohodła wo cżaż symy sahrodu a wobkrodżene pola psched torhażymi a lodojtymi wětrami wobarnuje. Płoty s czertowoje jabłuczinу rostu što lét a hischcze bléže. Wěsche żadyn płót, a też grotowy niż, tak dołho njesteji.

2. wobr.: Při nasypjo na brjoh přěrowa nasadżany žiwy płót.

Dżenża wschak podarmo sa to rěczimy, so by ratak žiwoje ležownosće saso se žiwymi płotami wobdawał abo snajmjenscha nékaju kerczinu sa wulkow drobnych ptaczkow siejo wostajił. Hajnik a najenk hornwy to wobżarujetaj. Młode sajacy a druha njewinowata a druhdy wužitna dżiwina móble pšched njelubym wjedrom pod nje wucżekneć. Tón ako tamny je žo wěsche dobladał, so maja żiwe płoty też żiwoje lépschiny. Sso wě, pschinjeju też wjele wobużnojcżowu žobu. To samjelcżecz nochżemy. Ssu jómu wotstronjene, scżežka je je žadżenjom nowych narunanty.

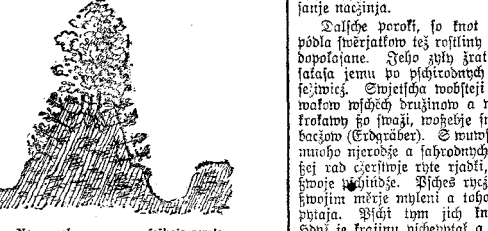
Nasche postawy dyrbjeli bóle je żiwym płotom wobkrodżowacz. W Jendżelskej su wužiik żiwych płotow dawno spósnali, so sastupy je żiwym płotom wobdate schesćimu haj pjerczimu wjazy pschinjeju hacz żyle njewobarnowane žona. Tohodła je jendżeliski ratak żiwoje ležownosće powschitkownje wobkrodżił. W Hollandskej a Belgiskej prajа, so je tchżo a wunjeżliwosć tamneho hospodarjenja sałożena na żiwych płotach. Żiwe płoty žadżeja tam na nasypki, kajżej je na naschim 3. a 4. wobrasu pschedstajujemy. Też w łohkich a pěskojcżnych stronach Hannowerskeje, wožebje pola Osnabrücka, w Mecklenburgskej a Westfalenskej žo s tutymi żiwymi płotami wjele seltkujemy. Kajżi wužiik dawaja nětko te na nasypy žadżane żiwe płoty. Wone pschetworja hewak hrube podnjebjo wožebje w horatych krajinach do mil...cheho, wothżerżuju rěsate, symne a žuschate wětrny wot sastupow wobdatych je żiwymi płotami na nasypach. Sahonam sakhowaja lépje cżapkotu pódu,

kotruž bychu torhate wětry wósće wotnjesłe. Worschty powětra pschi semi wopschijeja wschelake płódnosći spěchowaze dymy. Też *tute rěne wětry wotnjesełe njemóža. S tuteje pschičiny nalěto pryedy a nasymu dźěje w toplich ja cyłkim leżazych sastupach rosće. Trawa je huscišcha a tučnišcha. S jenym słowom, je żiwym płotom na nażypje wobdate sastupy žu wjele płódnische hač nahe.*

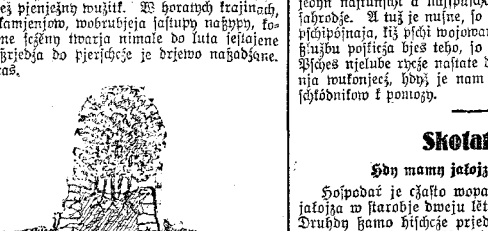
3. wobr.: Na wysoku nasypu nasadźany żiwy płót, wobdawecy lohku pódu.

Sa sklóssiwo iźi Kpschino w tom, so w tajkich sostupach žo wjele pokojnischo paše. Tu ma sa žiwoje derjeměcje trěbny měr a pokoj. Tehodła žo lěpje formi a njazy deji. Nażypy se żiwym płotom wobarnuja jón psched brubymi wětrami nalěto a nasymu. W žmałazej horizoše lěža ma tu khłódne nještacžo sa wotpočiwanje. Tehodła je sa krajne pastwy żiwy płót na nażypje najredlišcje

4. wobr.: Na wysoku nasypu z čežkeje zemje nasadźany płót.

a najpschirodnische wobhrodźenje. Żiwe płoty na schěrokich nażypach, hladaj 4. wobras, dawaja drjewo a pschinjeżu tehodła też pjenježny wuzitk. W horatych krajinach, hdźež je wjele kamjenjow, wobrubjeja sastupy nażypy, kotrychž swonkowne sćěny twarja nimale do luta sestajene kamjenje. Wožrjebja do pjerischoše je drjewo nažadźane. Hladaj 5. wobras.

5. wobr.: Sćěny nasypy z kamjenjemi pokładźene. Na nasypje rosćo tehorunja żiwy płót.

Słónčnje je radne, żiwe płoty tam nažadźeć, hdźež žu dróhi a puće sarěšane. Żiwy płót, a hyrnjež w lymje liścza njemóc, jadźěwa, jo žnih hłuboku dróhu abo puć sawěje. K temule samérej *najlépje* žłuzi schmrěkowy abo jedlowy płót. *Tych jehlina najlépje* ***žněhowym mjeczelam*** *hacž.*

Njech tele rynczki naschich ratarjow **pohnuja pschemyślowacy**, hacž njeby radne było, tón abo **tamny sastup** se żiwym płotom wobhrodźić. Też naschi **žerbšty pryedownizy** wjele bóle żiwe płoty hajachu hacž my dźensnischi dźeń. Spišacželej tychle rynczkow žu w naschich **Serbach** sastupy znate, nětdy je żiwym płotom wobdate **běchu** wjele płódnische hacž dźensnischi dźeń. Hospodarjenje naschich žerbšćich wótzow je we wschelakim nastupanju **jara** derje pschemyślene było. Někotreho žerbšteho ratarja je nowotarstwo je statoka wuhnało.

Rólnistwo.

Je knot wužitny abo schkódny?

Kaž njewinowaty a bjesstrašchny žo nam knot po žwojim swonkownym bycź ja, dha žu tola měnjenja wo jeho schkódnosći abo njeschkódnosći ja polo a sahrodu **jara** wschelakore. Hdyž je na jenej stronje wužitk knota **jako** spušcžomna sahradna policija pschipósnaty a jeho rucže žo jemu tehodła woda, dha na druhej stronje měnja, so je knot njedostatny niczer rostlinow a strašchny **njepschećel** wschěch rostlinskich kulturow a ma žo tohodła niczi, **tak** ruce hacž jeho trjechja abo **popadnjeja.**

Bjes pschebžudła dyrbi žo tola pschidacź, so je po dolholetnych pschepytowanjach jeho wužitk wjetschi hacž schkoda. Tohodła wobhedžerjo sahrodow a polow pschespěchnje jednaja, hdyž knotej na kóždy pad sa žiwnjenom du, dokelž pisches pschipadne rucže na pschihotowanych rjadkach mjerjanje nacżinja.

Dalsche poroki, so knot pschi swojej njedobrocžnosći pódla swerjakow też rostliny k hebi bérje, njeje w **praktizy** dapołasane. Jeho zuby žratili a pschezwrotny aparat sakasa jemu po pschirodnych sabadach, žo wot rostlinow sežiwicź. Swjetscha wobsteji jeho jedź s pschekaźanjow a wokow wschěch druzinowy a wulkosćow, žamo na **žaby** a krokawy žo stwaži, wobežbe sniczi wjele **kundrošow** a **hrjebaczow** (Erdgräber). S wuwjaczom krokawy niczi potajkim mnoho njerodže a sahrodnych schkódnikow. Knot wusmoli hej rad czerstwje tyte rjadki, dokelž žo nadźija, so tu na swoje wohnidže. Pisches rucže buchu tuchi schkódnikoje we swojim mérje myleni a tohodła hej druhebo měrnischcja pytaja. Pschi tym jich knot pschežkapnje a popadnje. Hdyž je krajinu pschepytał a wjazy hódnje njeje, sa jédzu tam błędźicź, shubi žo žam wot žo. Tak też sežehwki jeho dźěławosće sastanu, njemuzy njewitane hromadli.

Tuž žmě žo s dobrym prawom wobtrucźicź, so je knot jedyn najtuńschi a najspušcžomnischi polizista w poli a sahrodze. A tuž je nuzne, so ludźo dźeń a bóle jeho wužitk pschipósnaja, kiž pschi wojowanju napischecžo njerodźi žwoju žiwužbu poskića bjes tebo, so dy hej hdy ja to schto žadał. Pisches njelube rucže nastate dźełko měro žo bjes pokurrenja wukonjeć, hdyž je nam tola pschi niczenju mnohich schkódnikow k pomocy.

Skotarstwo.

Hdy mamy jałowzy pschipuschćeć?

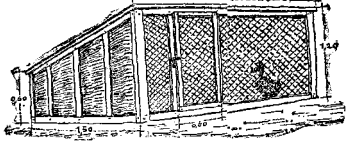
Hospodaŕ je cźasto **wopačneho menjenja, so ma žo** jałowza w starobje dweju lět k prénjemu rasej wocźelicź. Druhdy žamo hischcże pryedy. Hospodaŕ **žwoju jałowzu tohodła tak** zahe pschipuschći, so **dy žo mloda dóšła takrjez na wyšoku dójnoicź pschimuczića. Wón měni, so** hdyž **žo mlokowe žaliy** dosećz zahe **njemuwija, dha dóšła** žwoju zyku energiju k tworjenju mjasa a tuka pschemě**ni.** Dźensa pak **wjetschina plahowarjow skotu na to** dźerżi, wobežbe cźi, kotrejż cźistokrejny skót plahuja, so **hdy**chu **žo** jich jałowzy w 28., 30. a žamo w 32. měžazu wocźelite. Tutón nowy a wěsce prawy nahlad wotpočuje **mjesće na prawych** *jatkach*

Tworjenje mloka je dosećz napinaze **ju dóšku. Jałoza, kotraż je pschemłoda pschipuschćena a kotraż dy hischcże wjele pschirostła, žo nihdy tak njewumije, jako tajka, kotruż** žmy posdźischo pschipuschćili. Wulke a rjane **dóški žu poprawnym te, kotreż najwjazy mloka dawaju. Tajka jałojza** ma žo najprjedy cźełnje derje wumicź a **potom kalle** mózemy ju też najlépje wužicź. **Mamy drje dosećz** pschicźinow, so je nasch ikót cźasto dosećz njepłódny. **Mina pak** tcźi w pjezwanju ikotu wobzebje w cźasu jeho **najlépscheho wuwiwanja.** Nasch ikót, **kotryż mamy skoro wschědnje w hródźi a malo abo** jenje na paśtwje, **njeje dozyła tak krutu ani tak płódny, jako tajki, kotryż wjele na paśtwje pschebywa.** Nimo toho njeje w nětkotrych hrózach dosećz cźerstweho powětra. Mnohy plahowarjo žo wšo boja, hdyž na jich ikót trochu wětšit sadunje. Dale też njesmémy ikotej žamužnu jadrnu pizu dawacź. Tak nam kruwa mała wostanje. Młody ikót ma też dojcź tajkeje pizy dostacź, kotraż je mjenje jadrna, jako žynno, a nimamy-li te, dha žlomu. Howjasemu ikotej mózemy też nješto bunjazeho schrota pschidawacź. Nimamy-li tajkeho, mózemy žebi s rostokcżenym hrochom wupomhacź, abo pschidamy horschcź žonopoweho wotrucha. S tym je ikót płódnischi a nam pryedy wostanje. Wobežbje pak měli žo sa to staracź, so by młody ikót na cźerstwym powětrju pschebywał.

Pjeriznarstwo.

Plahowanje kaczkow.

Plahowanje na wodże pschebywajej pjerišny je wschelake. Mjes plahowanjom huž a kaczkow je wěste rozdźěle. Kaczki wjele jeji nanjeżu. Hužy jich snjeżu mjenje. Sa plahowanje huž cźi w tom wěste samjesłowanje. Doniž žo njeporadźi, druzimy huž, wjele jeji njeżeżych, wuplahowacź, njeje możno, huży we wulkim plahowacź. Plahowanje huž ma pornjo plahowanju druhich druzin pjerišny też žwoje lépschiny. Libjata žu wot najsaźnischeje młodosće krute a jěry powětr derje snjeżu. Hužom dožaha sa lhšéw dełkowe sadźicże. Hdyž je prédna sćežna žnano s grotowebo płeczadła, dožaha, hdyž pschi hrubym wjedrje tutu sapowěžnjejsch abo psched nju wokeżu stajisch.

Młode kaczata žu wo wjele khipyrische. Najbóle dyrbisch prénje tři njedźele sa nimi hladacź a je pschełpowacź. Sastupja-li w mejі hrube dny a hrošje mjedzo, dyrbisch je do derje wobarnowaneho khłéwa samrěwacź a cźiste, žuche a cźopłe žlanje sasćełacź. Mokre a mazane žlanje, kaž masanosć w khłéwje mohło kaczatam tak žwadźicź, so bychu sabinyłe. Je-li žo s tepjenjam wohrěwajo wulahnu, trjebaja prénje njedźele pschiprawy, jim wucźeř postiežowaze a je wutwohrěwowaze. Hužom tajke wohrěwaze pschiprawy trjebacź njemóžesch, dožahnu pschełaloko dele a libjata žu hižo pschewulte, tak so pod nje njeżdu.

Młode kaczata dyrbisch hinak bizowacź hacź młode libjata. W prénich 36 hodźinach wschak mjes woběmaj žaneho rozdźěla njeje. Tola potom trjeba libjato hinajschu pizu hacź kaczato. Prénjscha žerje radżcho selene, pohłednischej dyrbisch mjažne žranje pschidawacź. Prénje dny dawaj woběmaj drobno rosbrjebjeny khleb a wotrużny schrót smječkany s drobno rostkatymi łopjenami młócża, trawowych a žitnych łopjeńkow, žołotwje a młodych kopschiwow. Po něhdże tydženju dawaj pak wotrużny pak kukuricżny schrót, sa tym hacź je to abo tamne tuńsche. K tomu, so wě, dostawaju młodne travjenja. Suhamu žmišch seleneho wizazy hacź kaczatam dawacź. Pohłednim dyrbisch mjažnego pschimješchowacź, pak rybizu a pak mjažowu muczku. Jara khwala žebi pschidawanje rybjazeho wolija (Lebertran), schtož młodym kurjatkam tohorunja jara thje. Żenje njeżnješch tajkeho wolija wjazy 2—5 prozentow pschimješchowacź. Do tajkeje pizy pschidawaj też pschenicżne wotrubły, ale sžajnje mjenjschu połoju. Pódla žuchje pizy staraj žo sa cźistu cżerstwu wodu. Tu dyrbisch cźasćischo ponowicź, dokelž ju kaczata a libjata bórzy sanjeschwarnja. W prénim cźasu žnyaj jim wschědnje 5 rasow. Hdyž žu 2—8 njedźel stare, dostanu wschědnje 4 razy pizu, kaczki hacź do 12 njedźel posyochi. Wjeczor w 7. hodź. dostanu k wjeczeri abo na nóz jenoż wowżnny schrót. Rano we 7 hodź., w 11 hodź. a popołdnju w 4 hodź. dostawaja mjeńku pizu, wobstejacu s wotrużneho schrota, wotrubow, bérnow, rybjazeje muczki a kosćoweho schrota s něchto rybjazym wolijom a sesběranym mlokom. K temu dyrbja dosćz seleneho wužimacź. Kaczata k plahowanju pizuj wschědnje 3 rasy. Sso pažaze druzimy, kaž mjenowane běhaze kaczki, trjebasch wob dźeń, hdyž žu dorosłe, jenoż dwójzy pizowacź.

Cźohodła kury njenjeżu.

Kak cźasto błyschimy na naschich wžach naše hosposy žwarjeć, so jim kury tehdom, hdyž žu jeja najdróżsche, njenjeżu. Druhy saso žwarja, so kury wjazy sežeru, hacź wužitka dawaju. Bychu-li pak kury rěcźeć mohłe, bychu nam na to rjenje wotmokwile. Prénja winowatosć je, so žebi prawu druzinu kur wobstaraty. Tajku druzinu mózemy žebi žami s nažadźowanjom wobstaracź, hdyž žebi jeja wot praweho plahowarja kupiny. Mózemy pak žebi też hnydom cźistokrejnu druzinu kupicź. Je-li žebi kury s dalschepe krajiny pódlacź damy, ma to też druhdy žwoje wobcźežnosće. Tež, hdyž žebi jeja pódlacź damy, mamy cźasto dosćz žwoje mjersanje, dokelž žo njemózemy wschědnje na ludźi spušcżesć. Druhdy nam pósćelu stare jeja, druhdy sako njeżu wschě wopłodnjene. Tak naš ža drobe pjenjesy hischcże cźasto sjebaja. Tuž budźmy pschi tajkich skasankach kedźbliwi!

Druha wina, so kury njenjeżu abo so jim pódla naš sžyła njehowi, je to, so žo bo nascheje krajiny njehodźa. Sšnadź žmy pschewyšoko nad morjom. Jenje njemózemy jeja wot tajkich kur nažadźowacź, kotreż žu w krajinje, kotraż je jenoż 100 metrow wyšoko nad morjom do krajiny, kotraż 500 metrow wyšoko nad morjom leži. Tam by kurom na žane wuschnje njebowiło. S wyschele krajiny do nišschele mózemy kury pschežadźicź, tola s nišsche krajiny do wyschischeje je pjenjesy prezemjetanje.

Dalsche praschenje k wólbje druzimy je, ke kajkomu samérej dżemy kury wuzicź, žo wě k njeżenju abo jenoż mjasa dla. Naschi hospodarjo kury wšo k woběmaj saméromaj trjebaju. To žu kury rěnjeje wabi. Te derje njeżu a my mózemy je też posdźischo jako wukormjene derje pschedacź. Sa tutón samér bychu žo też wožebje cźerwjene islandske (Rhode Island) derje hodźake. Hdyž ž kurymi na sprawne waischnje wobthadźanny, snjeżu wone na 176 jeji sa lěto. So pak bychmy žebi tajke kury wuplahowali, mamy paty prawje sahe nažadźowacź a to najlépje hižo we měrzu. Kurjatka, kotreż maju posdźischo derje njeżeć, maju žo najposdźischo na sapoczatku haprvla dypacź. Dale mamy s kurjatkami derje wobthadźeć. Tak bórzy hacź žo kurjatka pózdnu dypacź, mamy žebi tyhu pschihotowacź a na cźopło stajicź. Na to mamy je jene po druhim tak bórzy hacź je wudypane do pschihotowaneje tyhy dacź. Hacź do 48 hodźin pak jim njetrjebamy niczo jéżeż dawacź. Potom pak je jako prénja jédź jene wobli jejo, kotreż drobne rosžrajemy. K tomu mózemy, je-li mamy nješchto mało drjewjaneho muhła pschimješchacź. Na pjatym dnju pak mózemy jim jerzne krupicźi abo tróchu powarjene jahły dawacź. Njewarjene jahły njeżju khmane, dokelž te kury derje poživacź njemóža. Też na picź njeżnémuy sahyeć. K tomu hódźi žo najlépje wotwarjene sesběrane mlako.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaća měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowóźnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćerńja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaj, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyšo wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 140 | Budyšin — Sobotu, 18. junija 1927 — Bautzen | Lětnik 86

„Němcowstwo přez Serbstwo wohrožene!“

Tak śměšchny, haj hłupikojty tutón „strach“ je, dha so tola sjawnje na njón kóždoru cźini. Niz trasch wot ludźi, kotrjž so měšačźom bydla. Ně, wot domjazych, a to hišćcze intellektuelnych, kotrymž dyrbjało pśi jich wótrischim rozumje cźink a wuspěch najcheho połoženja smaty być.

Njedawno wotměwasche so w Rychbachu pola Shorjelza tak mjenowany „domisništi wječor“. Měšćanske sarjadnistwo bě jón smóžniło a ſ Drjezdźan běchu śej hłownego rěčnika skalali. W mjenje měšćacka stronjesche měšćanjki rektor Kirchner pśichitomnych. Rozkłaśi samér wječora, pokasa na „strach“ (!), kotrež Němcowstwu w namjesnych krajinach hroža. Do tutych kłuschа tež

Hornja Łužica.

Tute strachi hroža snutska a swonka. Skoro mi pśichi tym hajka wo wjelku a wowzy na myšle pśichiźe. Kóždy Serb wě, kaše cźeńkoty so runje w Pruſkej naschemu ludstwu cźinja.

W Rychbachu je wuczeńśi seminar, hdźež so mnoźy serbźny wuczomzy na swoje wuczeńśe powołanje pśihotowachu. Chžychu-li nětdy serbźny wuczerjo być, dyrbjachu tež swoju maczeńśinu dokładnje na šuli nawukнуć. Ale to so strajchnje myliśi. **Pruſkej hišćcze jenje na myšle pśihišćo nje je, tuku naturlu sašadu pola serbskich wuczomzow pśichewješći.** W žanym seminaru, hdźež tajby běchu (tak we Starej Darbnej, Rychbachu a Liebenthalu), njeje so jim serbśka wuczba podawała. S tutych wustawow wumjeśechu potom wuczerjo, kotśiž [illegible] nětak swoju maczeńśinu cźitaś samóžachu, we wjele mjenje hatle pišaś. Tuczi pśeheśadźichu so potom ſwjetiske **do měšton a němzy wuczerjo do serbskich wjeskow.** To njeje pśichipad, **ale derje pśichemyśleny ſyſtem. Sserbśke dźěcźo — němśki wuczeŕ,** kiž rěcź swojich poddatych dźěcźi njesmaje a njemóže. Hdyž Mussolini ſ tirolſkimi Němcami runje **tak cźini,** hatle wołanje w němśkim nowinaſtwje wo barbarſtwje, wo potłóčowanju a wumorzowanju! A Němcy doma žami tak cźinja. Mjeńcźe najpśódzy pśiched swojimi durjemi.

W žanej pruſkej ſchuli ſo porjadna serbśka wuczba njepodawa, hyrnjej so jakoń 31. dezembra 1918 wudaŕ. Podstajene wyšnoſcźe so po nim nimaju. Wšchelake šuſſke pśchedstejićzerſtwa wo nim ničźo ſhonili njeſu. Ssamo nabožina ſo wbohim serbśkim dźěcźom w maczeńścźinje njepodawa. **W Afriky ſo rodam, nětajke por ſtow tyſaź kylnym, tſchesećanſka wuczba w jich rěcźi wuczi,** kotruž ſu miſionarozy na orientaliſkim ſemiaru w Barlinje nawukli. **Ale Sserbam — ně, to njeńdźe.** Móhli hewak ſa tym pſchiśiś, ſo ſu wobžebity narod w Němſkej. Bychu-li taſkele a podobne wobſtejnoſcźe Němcy w krajach, hdźež ſu woni narodna mjeńſchina, pſcheźiwili, bychu ſawěſcźe wſchě ſwětowe inſtanzy do boja wołali. Ale O. E. Schmidt, kiž je tam „ſtaſnu“ knihu wo Sserbach napiſaŕ, wě jej pomhaś. „Sserbjo ſami nochzeja ſerbſkeje wuczby.“ To je ſtónczny wuſpěch tuteho ſtóletneho narodneho potłóczowanja, kotremuž ſu tamni Sserbja wuſtajeni. Ssu wſchě narodne cźucźe a wědomja ſhubili. Sserbſka duſcha je hač do žra ſajedojcźena a tuž wotpokaſa ſrědki k wuſtrowjenju. Kaž khory ſpomoźne lékarſtwo. Ssamo němſkoſtatny ſwonkowny miniſter žej myſli, ſo maja Sserbja dokładnjeje móžnoty, ſwoju maczeńsu rěcź we ſchuli hajiś. Kak malo je tola wo mjeńſchinoſtnych wěſach wobhoſtenj. A hišćcze žanoho konza tutoho narodneho hubjeńſtwa njedowidźimy.

Cźicźerin pola němskeho kanclera.

Němſki kanzler je ſchtwórk ruſkeho ludoweho kommiſſara ſo ſwonkowne naležnoſcźe Cźicźerina pſchijaŕ, kotryž je ſo ſ němſkim knježeŕſtwom roſſjonowaŕ, prjedy hač je do Ruſkeje wotpućowaŕ.

W Barlinje je ſo Cźicźerin nękotre króćcź ſ němſkim pódſanzom w Moſkwje, Brockdorfom-Rantzauom, ſetkaŕ, kotryž nětkle w Barlinje pſchebywa. Pſchi tychle konferenzach je ſo Cźicźerin na jaćźiſchcź kedźbliwy cźinik, kotryž ſu Moſſowſke wotprawjenja na ſaſtupjerjow ſtatow, pſchi wuradźenjach Rady Swjaſta Ludow w Genfu ſo wobdźełachu, cźiniłe. S ultimatnej noty bolſchewikſkeje Ruſkeje ſchcźiwo Pólſkej, by ſo ſtejiſchcźo Ruſkeje hiſchcźe pohubjeniſchto. Pódła teho je ſo też na ſtejiſchcźo europiſkich ſtatow k bolſchewiſkej agitaziji ſwonka Ruſkeje pokaſało. Tole roſprajenje je na Cźicźerina ſmjerowazy ſaćźiſchcź cźinikо. W Barlinje ſo powſchitkownje jako ſćźěhowk kehole roſprajenja wobhladuje, ſo ſo nje tśeźa ruſka nota Pólſkej pſchipóſłała, ſdobom pak ſo wuraſnje praji, ſo pſchi tychle roſrěcźenjach jźyła njeje wo pohrěbniſtwo Němſkeje w poměru mjes Ruſkej a Jendźelſkej ſchło.

*

Wo Cźicźerinowym natwóćeje ſo ſ Moſſwy powě, **ſo je bolſchewiſke knježeŕſtwo Cźicźerina namolwiło, ſo by ſo hnydom do Moſſwy wróćiło.** Jeho tam hižo dźeńſa ſobotu wocźakuja. Bliſchi dźeń budźe wuraſne pohrěbnje rady ludowych kommiſarow, w kotrymž dyrbi Cźicźerin wo ſwojim wukrajnym pućowanju roſpraviś. Wón je pjeća ſ wunoſchkom ſwojich wukrajnych roſrěcźenjow ſpołojom.

Němski sejm.

Němſki ſejm je bjes debatty **pſchiſtawk k porjadej prawiniſcheho porjada** we wjchěch tſjoch cźitanjach pſchijaŕ a potom k wuradźenju ſakonjowego nacźiſća k popiſchcźenju **pjekarniſkeho porjada** pſchieſchoł. Po tymle nacźiſku dyrbi pſchi ſakhowanju wóſmnohodźinſkeho dźěła móžno być, wupad dźěłaćiſkich hodźin na nękotrych dźěławych dnjach ſ dlěſchim dźełom na druhich dźěławych dnjach wurunacź. Hotowoſcźeſ k dźełu njeſmě so jako polny dźěłaćiſki cźas wobliśiś. Dźěłaćiſki cźaſ njeſmě hromadźe ſ hotowoſcźeſ k dźełu wſcheho hromadźe 60 hodźin wob tydźeń pſchekročiś. Njedźelu a ſwjate dny dyrbi ſa cźaſ dweju hodźin dołowene być, lokho ſo ſkaźace konditorſke twory pſchihotowaćі.

Sozialdemokrat **Unterleitner** pſchećźiwo namjetej rěcźeſche. W němſkim ſejmje ſo nadźijomnje tež mjes knježeŕſtwowymi ſtronami žanych dźěłaćerjow njenadeńdźe, kotiž bychu do cźeźko wobdźěłaneho cźłowjekow hódneho dźěłaćiſkeho cźaſa w pjekarńach a konditornjach dźěry wubili. Pſchećźiwo barbariſkemu poſpytej, 60 hodźinſti dźěłaćiſki cźaſ w pjekarńach ſawjeſej, dyrbjała ſo němſka ſtrowotniſka wyſchnoſcź wobroćiś. Nuſne njeje, kakanjuju njedbćelſtwo dźěła powaliś, ſo by ſo dźěłanje ludoweho kremа a ſłodoweho tykanja połóźiło. Pod knježeŕſtwom pjekarńiſkeho porjada ſ lěta 1918 je ſo pjekarſtwo pſchiſłódnje roſwiło. Mišchtram ſo derje wjedźe, tola połoźenje pomoznikow je dźeń a hubjeńſche. Pſchijećerje pſchedležazeho namjeta by k dalſchemu powjetſchenju bjesdźełoſeſe w pjekarſtwje dowjedło.

Kommunist **Rädel** tehorunja pſcheźiwo namjetej rěcźeſche. Knježeŕſtwo bloka ſamoſtójtych mješćanowo dha poſłednje dobyće lěta 1918 wotſtronicź.

Dunkel ſ hoſpodaŕſkeho ſjednoćenſtwa praji: Zadyn rozumny cźłowjek w pjekarſtwje hebi njepchcźeſe, ſo bychu ſo prjedawſche wobſtejnoſcźe ſe ſwojim njerjekłowjeſkim pſcheś méru dołhim nóznym dźěłaniſkim cźaſom a ſe ſwojim bjeſnjeſnym wuwuźiwanjom a plahowanjom wuczońkow wróćiłe. Pjekarſtwo dyrbi jenož kaž wſchě druhe pſchemyſłe prawo na 48 hodźinſti dźěłaniſti tydźeń a rozjunne wuminanje mjes jenoſtliwymi dźěłaniſkimi dnjemi. We wubjerku budźe ſo móz wo nadrobnoſcźach rěcźeć.

Namjet ſo ſozialnopolitiiſtemu wubjerkej pſchipokaſa.

Bjes debatty ſo **ſakoń wo wójniſkim naporjedźe** wukrajnemu wubjerkej pſchipokaſa.

Cła na ratarſke wupłody.

Wubjerk knježeŕſtwowych ſtronow je ſchtwórk wo ratarſkich złach jednaŕ. Powyſchenje winowego cła ſ 5 hriwnow na 5½ hriwny ſda ſo ſpeśćenje być. Dwóſlnjeſche je, hacź ratarſtwo ſo na bérny na 1½ hriwny pſchećźiſchcźi. Tu ſo pſchećźiwjenje pola dźěłaćeńſkich ſaſtupjerjow zentrumſkeje ſtrony pokaſuje. Nětcźiſche cło na bérny 50 pjenjezkow wuczińja. Pornjo pſchetrjebanju 40 miljonow tunow bérnow dawa 400 000 tunow wukrajnych bérnow do wahi njepada. S nich dyrbi cło na 360 000 tunow njepſcheměnjene buźeć. Powyſchenje cła ſo jenoź na ſtyłk 40 000 tunow poćahuje. Bérnowe płaćźiny budźa ſo tohodla wot teho wotwiſowaćі, hacź ſo na tele 40 000 tunow 50 pjenjezkow abo 1 hriwna ſa ſo diwójnym zentnarje połoźi. S tehole ſtejiſchcźa wobhladane njeſda ſo žadanje ſa powyſchenjom bérnoweho cła ſa ratarſkſtwo wuſnoſchne być. Pſchi wuradźenju mjes knježeŕſtwowymi ſtronami nėmſkonacźionalni ſa powyſchenje wuſtupowachu, mjes tym ſo jo zentrum wotpokaſa. Němſka ludowa ſtrona njeje wo tym wobſamkła. Sa to ſu wuhladły na powyſchenje cła ſa ſwinjaze njeńdźo pſchihódniſche. Hacź ſo žadźba 30 hriwnow, kotruž ratarſtwo žada, dozpije, njeje hiſchcźe wěſte, tola němſki ſćźěhowjeńſki miniſter a němſkonacźionalna frakzija na nim wobſtawataj. Nětcźiſche cło na ſwinjaze njeńdźo 21 hriwnow wuczińja. Sšadźby ſa połcź a ſchmalz ſnadź njepſchemėnjene woſtanu. Sezjwjenjſti miniſter Schiele a druhi ſaſtupjerjo ratarſtwa na to pokaſowachu, ſo je mjne, ſnajmjeńſcha nětcźiſchi dowoſ bjeſzłowneho ſmjerſkeho mjaźa ſmjeńſchicź.

Hoſpodaŕſke ſwjaſki pſchećźiwo powyſchenju póſtſkeho tarifa.

Saſtupjerjo němſkeho pſchehdewjaćelſkeho hoſpodaŕſtwa ſu ſ telegramom němſkeho póſtſkeho miniſtra w poſłednjej hodźinje ſnowa naležnje namolwili, ſo by ſo powyſchenja póſtſkeho tariſa wotſtajił. Teź ſ poſłakjenjom pſchedłoźi, kotrež je ſarjadniſka rada wobſamkła, njeniźe ſo powyſchenje ſuſjeć. Sa zyłe njeſmjeźne maju wobźebje powyſchenje liſtoweho porta a powyſchenje bjernjow ſa cźiſchcźerſke wėzy.

Pjeć Němcow w Ruskej zajeli.

Jedyn němſki wulkopſchekupz, kotryž je ſo ſ Moſſwy do Barlina wróćił, powėda, ſo je ruſki revoluzionarny ſud ſrjedu pjeć Němcow ſajeć dał. Wſchitkich pjećoch ſu do jaſtwa ſaſwrjeli, dokelž na nich tukaju, ſo ſu ſpionažu ſa zuſe knježeŕſtwo dźěłali. Němſke ſwonkowne miniſterſtwo budźe ſebi w Moſkwje w tejſe naležnoſcźi trėbne wuſkadźenjenje žadacź.

K ſajeću Němcow w Moſkwje Barlinſki „Lokalanzeiger“ piſche: Bohužeł tole ſajece Němcow w bolſchewiſkej Ruſſej njeje jenicźki pad. Pſched nėkotrym cźaſom ſu ſo němſkeho kommuniſta Alexandra Dobberta, kotrehož bě ruſke knježeŕſtwo jako tołmacza a pſchewodnika do Ruſkeje pſchithadźanych němſkich dźěłaćerſkich wotpołanzowerjow poſtajiło, ſ podobnym pſcherady ſajeli. Zadanje němſkeho ſwonkowneho miniſterſtwa ſa puſchczenjom Dobberta ruſke knježeŕſtwo wotpokaſa, ſo na to powołajo, ſo je Dobbert mjes tym ruſke ſtaćźanſtwo pſchijaŕ a ſo je ſo Ruſ ſcźinił. Mjes tym je revoluzionarny ſud Dobberta ſaſudźił a wotpraſnił. Jeho ſonu ſu ſ jejnym maćerju dźěłaćerjom jako dowėrjenja njehódnu na pjeć lět do Sſibirſkeje wuhnali.

Podobnje leża wėzy ſe ſajećom němſkeho 65 lět ſtareho Hamburgſkeho kapitana Bernera. Tutón, kotryž je prjedy ſa jenu Bremenſku firmu 30 lět wikowaniſte łódźe mjes Bremenom a Pétrohradom wodźił, bě pſched nėkotrymi mėſazami po poruczniſcźi jeneje Hamburgſkeje wumėrjerſkeje firmy do Pétrohrada pſchijeł, ſo by w tamniſchim pſchiſtawje łodowe wobſtejnoſcźe ſtudował a hłubokoſcź wody wumėrił. Pſchi tymle bźele roſkłakował ruſkeje wójniſkeje łódźe Bernera ſ mozu ſ němſkeje łódźe wotwjedźe a ſaja. Bernera do jaſtwa ſadźichu a potom dla jeho cźeźkeho ſthorjenja do ſmutſkowneje Ruſkeje dowjedechu. Wón je pjeća nėkto w jenej Moſkowſkej thorowni. Wſche prózowanja němſkeho wukrajneho miniſterſtwa ſu teź tu bjes wuſpėcha woſtałe. Ruſke wyſchnoſcźe ſu prajile, ſo je Berner wikowańſku ſpionažu dźěłał.

Rada Zwjazka Ludow so rozcźeła

Poſłedenja Rady Swjaſta Ludow w Genfu ſu ſo dźeńſa ſtónczyłe. S hłownej pſchicźinu jich krótkeho tracźa je ſthorjenje franzowſkeho ſwonkowneho miniſtra Briandа. Jeho lėwa połoja wobliźcźa je ſo ſpłnje ſahorika. Naiſpłniſche je ſaherjenje wokoło wócźa. S tym ſtrach hroſy, ſo ſo teź mohły ſahorja. Po nėmjenju lėkarjow dyrbi ſebi Briand dleſchi cźaſ nėr popſchcź. Pariſſke nowiny wuſnoſchi Radźinych wuradźenjow wſchelako poſpuđźuja. Te, kotrež wo njewuſpėchu rėcźa, maju pſchewahu. S najcźornſchimi barbami Pariſſki „Journal“ njepłodnoſcź Radźinych wuradźenjow wopiſuje. Praji, ſo wone ani jeneho praſchenja njeſu roſſrėſkale, ale wjele praſchenjow ſa pſchichod ſkudźiłe. „Petit Parisien“ praji, ſo roſprajenja njeſu žaneho wunoſchka pſchinjeſłe. Po Briandowym wotpućowanju wėzy na tym žanym dyrku ſteja kaž prjedy. Kóždy ſtat je ſwoju połmu njewotwiſnoſcź ſakhowaŕ, kaž je ſo w pſchedpołłednjej konferenzy ſtało. Jendźelſka ſwoju politiku, kotraž je ſo po ſaſtajenju diplomatiſkeho wobſkhada ſ Ruſſej poſtajiła, dale powjedźe. Hakle hdyž budźe komunniſtiſka agitazija druhe ſtaty k tomu nuſowaŕ, budźa wone Chamberlaina podbjerowaćі. „Petit Parisien“ dale na pſchedſtejaje pſchiſcźeje **němſkeho ſaſtupjerja do mandatoweje komiſije** Swjaſta Ludow pokazuje. Jendźelſka, kotraž je hacź dotal ſ roſſudźenoſcźu němſkemu žadanju na pſchećźo ſtupała, je na dobo ſwoje pſchećźiwnje ſpuſchcźiła. **Tak ſo Stresemann tola ſ próſnymaj rukomaj do Barlina njewróćі.**

Stejšichcho Swjaska Ludow k južnoßlowjansko-albanskemu konfliktej.

Saſtupjerjo ſchćeć ſtatow w Radźe Swjaska Ludow we Genfu ßu ßo ſ južnoßlowjansko-albanſkej roskoru nadrobnje ſaberali. Dojednali ßu, ſo ſakroczenje Swjaska Ludow w tymle konflicze njeby pſchiſprawne było. Dale je ßo wobſamſtko, pola wobdźelenerju kujeżeſtwowu na to ſtuttowacź, ſo by ßo ſwada bórſy wurunała. Każ je ßtyſchećź, njeje ßo pſchi jednanju na italſko-albanſki pakt ſpomnilo.

S tymle jednanjom wo južnoßlowjansko-albanſkej ſwadźe je ßo Swjaſt Ludow pſched zylym ßwětom ſam wutſchiſchił. Dokelž wón, ſo jenoſ Italſka njeby nicżo pſchitacź dała, ßebi wón njeſwěri, ſ njej wo rewiſiji italſko-albanſkeho pakta jednacź, kotryż je ſ pſchicżinu wſchich ſwadow mjes Južnoßlowjanſkej a Italſkej.

Ruske wójſko.

Każ ßo ſ Moſkwy powuź, je wójnſki kommiſar Woroſchiłow wójſko we Wukrajinje dobſkadźował ſpóſnał, **ſo wulki dźěł offizjerow wukrajinſkeho wójſka njeje dowěry hódny.** 800 offizjerow ßo pjerza wotßadźi a ßo ſ dźěla zyle ſ wojeſkeje ſrjedy pſchećiſnychu.

Turkeſtanſki wójnſki ſud je nękotrych intendantow dla pſcheſchćinjowanjow k ſmjerći ſaſudźił.

W Kronſtadu je wojeſki ſud nęhdyſcheho komandanta jerje łódźe Baltiſkeho wójnſkeho łódźiwa Klepikowa dla **ſpionaże** k lepſchemu Jendźelſkeje k ſmjerći, jeho żonu dla **pſchipomozy** k jaſtwu na 15 lěta ſaſudźił.

Sydom jendźelſkich pſchiſłuſchnikow ßo ſ Wladiwoſtoka wupokaſało.

Jendźelſkeho konſula we Wladiwoſtoku Patorna a ſchćeſ dalſich jendźelſkich hoſćanow ßu, każ je Reuterez powěſćerja hatle nětkole ſhonika, ſ Wladiwoſtoka wupokaſali. 16. junija ßu ßo woni ſ nakładnej parnej łódźu do Maulle na Filipinſkich kupach pſchiwjeſli. Tam woſtanu, hacż nowe inſtrukzije ſ Londona doſtanu.

Nowy italſko-franzowſki pſchipad.

Nowy franzowſko-italſki pſchipad je ßo po powěſći „Petit Pariſien“ pola Tripolija podał. Hdyż chyſche poſtka parna łódź „Nancy“ ſ Malty jędźo do Tripolijeho pſchiſtawa pſchijeć, nětoſi italſki ſtražnizy do njeje ſtrełachu. Někotre kulki łódźine wobłożenje pſcheraſchu. Italſke wyſchnoſće ßu pſchepytanje ſawjedle.

Prozeß dla wjelepſcheradý pſchećiwo Zornej ſ Bulacha.

Po pſchikaſni ſ Pariſa je ßo pſchećiwo Klawźej Zornej ſ Bulacha, wjednikej „elſaſkeho oppoſizijſkeho bloka“ prozeß dla wjelepſcheradý wotkewił. Franzowſke ſtatne rěkſaſtwo je Bulachej, kotrehoż ßu 30. haprileje na ſjaſnej dróhy ſajeli, jo by ſtmełkarjne jaſtwowje khłoſtanje wotpokucził, wobſtórżbu wojſewiło.

Roßßudne dobyże Franzowſow w Syrilſej.

Po powěſći ſ Konſtantinopla je franzowſke wójſko we Syrilſej po krutym wojowanju ſultana Atraſcha w kraſinje pola Sigba ßobu. Atraſch je pjecża do Bagdada cżekny. W tychle ſtronach Syrilſeje maja nětko ßrěžt ſa ſłónczeny.

Wójna w Chinie.

Cżankaiſhekowy mérny wukaz.

General Cżankaiſhek je wokolnik ſwjchém wojeſkim a zwilnym wyſchnoſcżam we wobkładženym kraju półtał, we kotrymż je namalwja, na prawa němſkich ſtacżanow ſe wożebitej ſtaroſcżiwoſcżu kedźbowacź a jich na kóżde waſchnje podpjeracź. We wukaſu ßo Němcy w Chinie mérni měſchcżenjo a pſchekrucżu mjenuja, kotrež ßu chineſkemu kraſej pſchećeſelnje ſmyſłeni.

S dobom je Cżankaiſhek takſaſ, wo **zuſych wójnſkich łódźow ſtrělecź.** Wukrajny minister Nankingſkeho knjeżerſtwa, dr. Wu, je porucził, ſo ßo pſchichodnje pſchi żanych wobſtejnoſcżach a ſe żanej wurěcżu njeſmędźa zuſe kontulaty, zuſe wobydlenja a druhe wutkrajanam ſłuſchaze twarjenja ſ Chineſami wobſkadźeć. Sdobom je ßo pſchikaſało, ſo maju ßo „požcżene“ twarjenja hnydom zuſym wobſtejerjam wróćić, ſo bychu ßo, każ wukas praji, cżerpjenjow wójny ſuſtinyli.

Pożßylnjenje japanſkeho wójſka ſa Chinu.

General Cżangcżunczang a marſchall Cżangkaiſolin ſtaj japanſkim wyſchnoſcżam ſdźělkoj, ſo njemóżetaj ſa bjeſtrach japanſkich ſtacżanow w Schantungſkej prowinzy rukowacź. Japanſke knjeżerſtwo je tohodla 1500 japanſkich wojakow do Tſinanfua, hłowneho měſta Schantungſkeje prowinzy półłako. Dale ßu pożßylnjenje do Tſingtawa a Saſeba po puczu.

Stejiſchcho Sjednoczenych ſtatow k półiko-ruſkemu konfliktej.

W amerikanſkich politiſkich kruhach rozwiće półiſko-ruſkeho konflikta ſ wulkej ſtaroſcżu wobkedźbuja. Wjeſke nowiny ſpn ſ wulkim pſcheczuwinjowom pſchećiwo „bolſchewiſkej Ruſkej rozwominaju. Ważebje praja, ſo je ſatſtłenje 20 jatych ruſkich monarchiſtow w Moſkwje tajne morderſtwo. Bolſchewiſke knjeżerſtwo je ſ tym ſpurnalhiſe ſhubiło, kotrež je w někotrych liberalnych kruhach ſwużiwało. W amerikanſkim knjeżerſtwje pak wżyż ſmérom wobkładuja. Po powěſcżach, kotrež knjeżerſtwo pſchedležeja, **maju wójnu mjes Półſku a Ruſku ſa wſamknjenu.** Tež njewěrja, ſo ßo Němſka pſchi wobſtupowazej politizyj pſchecziwo Ruſkej wobdźeli.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu, 18. junija.

* 1853 Mato Kosyk, naš delnjołużiski basnik, kiž je ližo wjele lět w Americy.

Wzate naléćo.
(Znělk.)

Pój naléćo! Daj swojim kwětkam kéwań
A wupyš Bożu stwórbu z krasnosću;
Zbudź ptačkow zrudne spěwy w haju,
Daj słońcu z njebja módriny so směwać.

Hdyž budże lubosć ze wšěch stomow spěwać.
Nam w žórle šukotać, wěć w hajnišću,
Dha snano w tajkim zbožn začuju,
Zo chee tež moju wutrobu mi brěwać.

O běda ći! — što hladaš, wutroba,
Tu za zbožom, kiž bu ći nětudy dało
A kotrež taji zańdźenosće morjoł —

Što tebi pomha krasnosć nałětnja?
Hlej, twoje naléćo, wot dóńta wzate,
Ći zawostaji tyšnosć, žěre horjo! —

Korla Fiedler. 1904.

Njedźelu, 19. junija.
1. nj. po swj. Trojicy. — 2. nj. po swjatkach.

1887 poswjeći so cyrkej w Baćonju, wěčny pomnik serbskeje woporniwosće a dźakownosće.

Njekhwal so z bohatstwom, maš-li je, ani ze pčećelemi, dokelž su móceni: ale khwal so w Bohu, kiž dawa wšitko, a kiž chce darować sebje samoho hišće wyše wšoho toho.

Njepřezběhnj so dla wulkosće a rjanosće cěła, kotruž może snadna khorosć zničić a wohidźić.

Domaš Kempenski. Kročenje za Khrystusom.

*

— **Wo wjedrje.** Dźenja rano wjachmy nadala njewjedra. Budyšinſku krajinu kaž njepřećežachmy. Jenoż wutke krjepjele padachu, próch trochu zamaćkawšchi. Nětko mamy sapo, dźakowano Bohu, najrjeńſche hymowe wjedro. Na wječor ßo rańſche hrimanja wšeże ſapo wročiła. Schkleniza je hač na njewobſtajne wróżo ſchła. W Budyšinſkim ßu měli wczera ſatrachowanje cżełe njewjedra. Wo dnjo bě cżima nimale każ w nozy. Błyſki bjachu a we palowachu. Nětkoże ßo wokolnje Boże njewjedro ſaſunyło. Schtoż wuhladny na pſchichodne wjedro naſtupa, tuchnje we prěnje dny tydźenja naſtkerje njewobſtajne wjedro. — S wječora bliži ßo wulka nużina. Wożebje hrozy nam nużina nad połnóſchim (hrjadowſcżenſkim) morjom. Jeſt ßo k nam winje, pſchinjeſe nam wjele deſcha. Na ſpodżu Njemſka wuſchina nad Schwanſkej njeje wjele wotſtupiła. Wyſchina nad rańſkej Europu dawa nam nadźiju, ſo ßo ſpuſche cżaſe wjedro bórſy ſajko wróći. — Jutre njedźelu, pſchinjeſ po ſwoj. Trojicu, ſłudźa ſłónczo 3,19 hodź. a khowa ßo 8,23 hodź. Mjeſaćk khłada pſchez dyrnozu 11,38 hodź. a khowa ßo dop. 7,45 hodź. — Wczera wječor w 7 hodź. barometer 720, hygrometer +3, thermometer we dnjo +29. Dźenja rano we 8 hodź. barometer 725, hygrometer + 10, thermometer w nozy +18. Wuhlady na deſchcż, hrimanje a kupobiće. — Nětk wjedrowiſtonja ma ſa ſchichodny tydźeń tele wyſnaſ ja możne:

njedźelu 19. 6. kurjawoſto,
póndźelu 20. 6. a wutoru 21. 6. deſchczowanje,
ſrjedu 22. 6. njewjedrate,
ſchtwórtk 23. 6. rjenje,
pjatk 24. 6. njewjedra a krupy,
ſobotu 25. 6. njewjedra.

njedźelu 19. 6. a póndźelu 20. 6.: dobre dny ſa duchowne prózowanja,
wutoru 21. 6.: ſchpatny dźeń ſa ſabawu a wumóſtwo,
ſrjedu 22. 6. a ſchtwórtk 23. 6. tehorunja,
pjatk 24. 6.: kritiſki dźeń prěnjeje rjadowneje ſenjerżenjow, wichorami, cżeſkimi njewjedrami, ſnano w Franzowſkej, Italſkej, Cżeſkej, Kaliforniſkej, Siziliſkej a Rumunſkej; ſchpatny dźeń ſa duchowne prózowanja a ſa pjeſnjeny wobkhad,
ſobota 25. 6.: kritiſki dźeń, podobny każ pjatk, wohrożene ſtrony ſu Franzowſka, Ruſka a Rakuſcha Pruſka.

— **Dźenſniſche tydźeniſke wiki** běchu wot wjeſneho wobydleſtwa kłakſcho wopytane, wječor maju wſchitcy ſwoje ležo a tuž ßu pſchi rjanym wjedrje dyrbjeli domoj ſtwarcżeć. Na proſzazych wikach dźenſa njeběſche pſchewjele ſjimenja. Na butrowych wikach płaczeſche butra 90 hacż 95 pj., jeja 11 hacż 12 pj., twaroh 25 pj., hušy ſ prěnim wyrjom płaczachu 6,50 hacż 7 hriwnow. Na ſeleninowych wikach płaczeſchtaj kerćikaj ſtolowje 15 pj., kórki 50 pj., punt zyble 20 pj., walcżk radiſkow 15 pj., punt rjeſwjenja (Rhabarber) 15 pj., hromadź (Spargel) 1—1,20 hr., ſoſmaczkow 30 pj., truſkalzow 80 pj., jédźenje łobody (Spinat) 20 pj., walcżk noweje morchwje 25 pj., jedyn kohlol 25 pj., punt ſtarych běrnow 8 pj., punt nowych 15 pj., litr laueho wolija 1,60 hr.

— **S pſchiležnoſcżu 15. ſwjatkoweho ſpěwneho ſwjedżenja** 18. a 19. junija 1927 w Budyſchinje pojedu jeſchowaze cżahi ſwonka jěſdneho plana: Sſobotu, 18. junija 1927, wotpohlu cżah ſ Budyſchina do Biſkopiz, wotjedże ſ Budyſchina 23,24 hodź. a pſchijédże do Biſkopiz 23,55 hodź. Njedźelu, 19. junija 1927 pojédże wſchowny cżah 782 ſ Budyſchina do Wjeleczina; ſe Budyſchina 4,55 do Wjeleczina 5,21 hodź. a cżah 783 ſ Wjeleczina do Budyſchina; ſ Wjeleczina 5,57, do Budyſchina 6,23 hodź. Mimo tuho pojédże cżah 820 ſ Budeſtez do Kamenwalda na tutom dnju hacż do Hornjeho Kamenwalda; wón wotjédże ſ Kamenwalda 23,55, ſe Sſrjedźeho Kamenwalda 0,02 a pſchijédże do Hornjeho Kamenwalda 0,08 hodź.

— **Leczny ſwjedżeń** ſa dźěći dźěrżazeho kenſchenja. Pětrowſteje zyrkwje njetwotkmenja bo dźenja, ale pſchichodnu ſobotu, 25. junija.

— **Poßedźenje młodźinſkeho ſpomożerſkeho ſwjeſerja** póndźelu, 20. junija 1927 dyrbi ßo na 2 hodź. popołdnju

Taras Bulba.

Nikolaj Waſiljewicz Gogol.

9] (Pokrazowanje.)

Dożyła bě dórt tuchi ſa dobytkom nahrabnych wikawarjow jara ſchpatny. Woni runjachu ſo tym, kotſi běchu ßo pſchi pjatach Wejuba ſajhdźili, pſchetcż tak ruczże Saporożny hižo żanych pjenjes wjazy njemějachu, to cżi najſbrobliſchi roſcżepjeliſchi jich kłamy a ſebrachu wſchitko darmo . . .

„. . . Sſčcż wobſtojeſche ſe wjazy hacż ſchćeſcżdźeſacż kurenej, kotrež běchu jara podobne na jednotliwe njewotwižne republiki, a hiſchcże bóle na ſchulu a burſu dźěći, kotrež ßu ſa połny penſion žiwe. Nichtó ßo wo nicżo njeſtaraſche a nicżo pſchi ſtebi njeměſcżeſche; wſchitko mějeſche kureeny atamon w rukomaj, kotryż tohodła rěkaſche „bat'ka“ (nank). Wón we ſwojim ſarjadowniſtwje mějeſche pjenjeſy, drasty, zyły „charcż“* kaſchu a ßamo tepidło; jemu wotedawachu pjenjeſy na pſchekhowanje. Cżaſto naſtawaſche ſwada mjes kurenjemi: w tajtim pſchipadże dóńdźe hnydom k pukam. Kureni ſaběżachu na namełſtwo a ſ pjaſcżemi ßo wobdźěłachu, dokiż ſłónczinje jedni njeſpſchedobychu druhich, a poſom ſapocża ßo pſchepiwanje. Tajkale běſche tale Sſčcż, kotrež mějeſche telko pſchiwobjenjow ſa młodych ludźi.

Otſtap a Andrij walkſchtaj ßo ſe wſchej ſahorjenoſcżu do tutoho morja lenjopałenja, a w pěnim wokomiku ſabyſtaj hnydom wótzny ſtatok a burſu, a wſcho, ſchtoż bě prjedy jeju buſchu ſimało, a podaſchtaj ſo nowemu żiwjenju. Wſchitko jeju ſajimowaſche; dundaze waſchnja Sſčcż a hnadnje poſtajene ſarjadowanje a ſakony, kotrež ſeſdachu ßo ſim ſamo trochu krute woſtrjedź tajteje ſwojoſólneje republiki. Dołh běſche wójna ſ pohanſkim ßo nań, pótrjebnymſchi nětaſtu hnadnuſchtu wěz, to mějeſche ßo ſa wohanjenje wſcheho Koſakſtwa. Jeho pſchiwobjadjachu jako bjeſcżeſlineho ſ ryngy a po ſchu pódła njeho ſpodhor, ſ kotrymż dyrbjeſche jeho łódźy nimohdobacż ſmuknuż, dokiż njeběchu jeho do ſmjerce ſabili. Njepłaczażeho dołżnika pſchiſkowachu ſ rjeczajom ke kanonje, hdżež dyrbjeſche wón tak dołho ſtedżo wołtacż, dokiż jedyn ſ towariſchow ßo njeroſhudi, jeho wutupjeſ, ſapłaczeniſchi ſa njeho dołh. Ale najwjetſchi ſacżiſchcżej cżinjeſche na Andrija zaſoſtna pokuta, kiż bě ſa morderſtwo poſtajena. Hnydom pódła njeho wurychu tow, położichu mordarja ſiwcho do njeho a nad nim ſtajichu kaſchej ſ cżełom morjeneho, a potom ſapjahowachu wobeju ſe ſenju. Dołho ſcherjeſche jeho potom tuton hróżbny wobvjad thłoſtanja a pſchecżo pſchedstajeſche ßo jemu tutón ſa żiwo ſahrjebany cżłowjek hromadźe ſe ſałoſtnym kaſchejom.

Bórzy běſchtaj wobaj młodaj Koſakaj pola Koſakow rady widżanaj. Cżaſto hromadźe ſ druhimi towariſchemi ſwojeho kurenja, a druhdy hromadźe ſ zylym kurenjom a ſe ſuſodnymi kurjenjemi, thodźachu woni po puſcże, ſo bychu njeſměrnu liczbu wſchěch możnych puſtnych ptacżkow, jelenjow a kſowow tſekeli, abo puſchcżachu ßo na jězory, rěki a pſchetoki, kiż běchu po łóſu łódźemi kurenju pſchipokaſane ſake ſtajecż a nałożene ryby pſchiſtwożowacż ſ ſeżiwjenju ſwojeho kurenja . . .

Ale ſtary Taraß pſchihotowa jim druhu dźěławoſcż. Jemu ßo tajſele próżdne żiwjenje njeluběſche: wón chżyſche wopraſtwdźite dźěło. Stajnje myſłeſche wón na to, kak muhł połběhnyć Sſčcż ſ ſważliwemu pſchedewſtaſu, hdżež by mózno było tak ßo wujeđźiđźicż, każ ßo rycżerjej ſłuſcha; ſtónežnje pſchiſłuſche wón jednomu dnja ke koſchewomu a rjekny jemu runjewon: „Schto, koſchewoj? Sa Saporożſkow wſchak je hižo na cżaßu ßo roſćeć.“

„Njeje, hdżež by ßo roſćeć hodżało“, womoſtwi koſchewoj, wſawſchi ſ erta maku trubku a wupłuwy ju ſtromu.

„Kak ty prajiſch, nihdże ßo roſćeć a wujeđź? Mózemy do Turkowſkeje hicż abo na Tatarſku.“

„Njejedóżi ßo ani do Turkowſkeje cżahnyć ani nicż do Tatarſkeje“, wotmołwi koſchewoj, wſawſchi ſaßo ſwoju trubku do huby.

„Kak też to ßo njehodźi?“

„Tak; my ßmy ſultanej měr ſlubili.“

„Haj tón je tola buſurman: a Bóh a Swjate Pißmo pſchikazujetaj bicż buſurmanow.“

„Nimamy prawa k tomu. Hdy bychmy hiſchcże pſchi naſchej wěrje njepſchißahali, to drje by mózno było; ale nětko niż, njejedóżi ßo.“

„Kak njeje? Kak ty takle rěcżiſch: my nimamy prawa? Tu mam dweju ſynow, wobaj ſtaj nikdaj cżłowjeka Hiſchcże ſenje njeběſche ani tón ani druhi na wójnje, a ty prajiſch: nimamy prawa; a **ty** ſi rjeknjeſch: Saporożan trjeba njeje cżahnyć.“

„Nó, to wſchak ßo njeſłuſcha.“

„Tak drje ßo ſłuſcha, ſo by Koſakſka móż podarmo ſa himyla, ſo by cżłowjek ſahinuł, każ poſ, bjeſ dobreho djeła ſo bjichtaj ani wótcżina ani ſchćeſcżanſtwo wot njeho ſa nohu wuzika njemélkoj? Tak praj, ſ cżemu ßmy my ſyny? Rospoſwědaj mi to tola raſ. Ty ßy mudry cżłowjek, tebi njejße podarmo ſa koſchewcho wubrali; wujaſni mi, ſ cżehu ßmy wot żiwi?“

Koſchewoj na tole praſchenje wotmołwy njeda. Wón běſche Koſak ſwojeje hłowy. Trochu pomjeſcża a potom rjekny: „A wójny tola njebudże?“

„Pokaſtim wójny njebudże?“ wopraſcha ßo ſnowa Taraß.

„Nó.“

„Tuż potom na żanu wojnu myßle njeßu?“

„Nó, żane myßle njejße na wójnu.“

„Cżakaj noż, ty cżertowy ſhadła!“ rjekny Bulba ſam ſa ſo: „Ty mje hiſchcże ſpośnajeſch!“ a na ſamoun mjeſny żebi wotmyßli ßo na koſchewom wjeſcżeć.

(Pokraczowanje ſcżehuje.)

* Charcż abo karcż (tatarſke ſłowo) rěka żiwnoſcż, jędźe a pyroba. Na charczi == na żiwjenju; ſnadź je ſłowjanſka korczma“-Kretſcham też wot tohole ſłowa wotkożene.

wostworzićz, dokelž dyrbjesche žo na ramtšne dopoldnjo druhe nužne pohjedženje postajić. Wotmyslene wobhladanje dźěćaceho doma w Ratarjezach a wothladarstwo na Hjdowje na žo tohodla wotstorčićz.

— **Budyšchisće haptyki** žu wschědnje hač do 7 hodź. wječor wotewrjene, njedźelu pak samknjene. Nóznu słužbu a njedźelu wotewrjene ma jenož jena haptyka z měšacžnym wotmělnjenjom. W juniju je to Wettlinjka haptyka pschi sudnistwowym twarjenju.

— **Frišerske wobhrody w Budyschinje** žu tule njedźelu z pschiležnostnu wulkeho pšewašeho swjedženja dopoldnja wot 8 hač 11 hodź. wotewrjene.

— **Jězba pschi žiwjatoku tydženja.** Djenža žohotu popołdnju w 4 hodź. wotjedže statny auto do Suborniceh. Tam žeby wodźěwšizuju na jězbje pschi žiwjatoku tydženja brunizowanju „Olba“ wobhladaja.

— **Budyschin wjerezi za wodu.** S połnocy zelezniży na Tešanskich honach, hdjež so psched viaduktom wot Sokolanskeho puća puć do Hrubocźiz wotschocźi, pilnje za wodu wjerela. Mětšno z pschiprawowani je hižom se daloka spóznaci. Detal žu hižom 30 metrow hluboko pschischeli. Wjerceńske dźěła drje tak ruče njedohotowe njebudża, dokelž mějo nowe wodowe žily ja šatarance z wodu pyta.

— **Zjawne ječtrasche schźěpenja.** Letnische zjawne schćěpenja dźěcži, kiž su ju so w lěce 1926 narodźile, kotrejž buchu dotal wróćesotstajene abo bjes wuspěcha schćěpjene, ju srjedu 22. a čwjaku, 23. junija 1927 popołdnju wot 3/3 hodź. w Pestalozzitej schuli deltach (w natwjerchnym wobschidle z nutsthodom z Dwórnischćoweje dróhi). Za khore dźěcži ma žo nakhwilne wuswobodźenje wot schćepjenja z lěkarskim wuswědčenjom dopokasać. Na dźeńšnische hamtske wosstejenje naschego nowinny wobsehe pokazujemy.

— **Warnujemy** psched 45 letnym nědźuchim wucžerjom Janom Tadewaldom z Zerrehne w Pomorskej, kiž je dla pschewdźenja pschecziwo swojim winowatosćam se schulskeje słužby pschestejer. Wón puczuje wokolo a wudawa žo za wotthwarjenehe wucžerja a wuseha wucžerjam a wucžerskim towarschwam podpjery. Też sprytnje wón schulskich wjednikow a pschedstajdwow wucžerskich zwjazkow z wupšanju porucženskich pismow narěčerej, kotrejž potom druhdźe pschedpołoża a z nimi swjetscha wjele jastwić. — Wo sdźelenja prošu kriminalne wotdźelenje we Budyschinje.

— **Njedajće tóčkam žiwobodnje wokoło běhać.** Policajski hamt nam piša: Pokasuje na nespokojne wojewjenje policajskeho hamta dla dźiwjerskich tóčkow, wobročamy ho z tutym na wschitkich měšćanskich tóčkow i próchwu, so tóčki dla schkitanja ptačinu z najmjenschcha w lěcznych měhanach njebychu z domu puschćeli. Runje w tutym lěce pschiběraju stórźby dla kótkow, kotrejž na swowe ptačzi thodźa, jich hnězda sconzuja a lehnjenja sujemóžnjeja a tak tśežke ludowohospodarsku schkodu nacźinja. Sšamo měšćanskeho pjerinowcho stotu stora, so žu tóčki wospjet domjacu pjerinu konzowale a wotnožuje. S tutym so hischcze wosjewi, so ma tóždy wobsedźer leżownosce prawo, dźiwjerske tóčki, kotrejž we swojej leżownosći nadeńdże, tójicz a morićz, jeli tśelenske bránje a pschiwabidła njewužiwa.

S Rakez. Dyrbjerstwa wosskjowa wobora w Rakezach, jena z najstarschich woborow w Budyschinskim wokrjesu, słubanje lětsa na swoje 70-letne wobstatce. Tónle jubilej dźe na dostojne waschnje wosjewjeceńcz. 25. junija 1927, wjecžor w 7 hodź. je w Mucžerjez dworze wulki komers. Njedźelu 26. junija 1927 rano je budźenje z pšewodom we swjatkownych gmejnach: Nadźanezach, Wurischach, Rakezach, Torowźu a Srźschinje, popołdnju wotmołwa so wulke alarmowe swuczowanje, ke kotremuž žo swjedźenscki cźah a swjedźenska rěć pschisamknjetaj. Hlicźiśe swjedźenśkje wjednistwo je wschitko cźinilo, so by pschepschosenym wohnjowym woboram, pschecźełam a popschewaczełam woprawdźe radosthe hodźinki poskicźiło. Też na tutym městnje na swjedźeni pokajujemy, dokelž móže žo wopyt jara poruczeć.

S Dejnje Hórki. Straschnje skušał je 13-letneho Jurka jich domjacy poš. Jurk dyrbješe žo kupacź a bě žo k tomu wusilkał. Poš bě hobu. Teho dyrbješe też wotlupacź. To woš šo frosumi. Wón dźěcžo do schije, do ruki słuša. Dale jemu wucho spschednjemy. Na schiji je jemu šuchu žilu pschekuhnył. Ułak dyrbjesche wobohemu hólcej ranu sajschcź a samobalicź. Jedyn Delnjo-Górcanski rachtor pša z kopschicźom bjesche, so by hólca puschćił. Wjedźo, schto na njeho cźaka, bě žo we swojej hěcže do dejewa tak ruče zakuhnył, so nadźanu jeho jenoš z nemazu wottorhnyeł.

S Kotez. Gmejnske wschuze w Hornich Kotezach je želi létka tujes August Kósler za 345 hriwnow wotnajał. — Mjes tudomnymi schkulskimi dźěcźimi fu wotzepizy wudyrile. Detal fu tśi schkulske dźěcźi na nje zkhorile.

S Łubija. Ssrjedu pop. w żelezolijarni firmy Bechtsch a Co. so formaŕ Kranz z Łubija pschi secźu sakowny, jako mjesche tśerjsku pónoź w zukowaj a rosla žeby bliskošte żelezo, kotrejž jemu na nohu skoza, stupjeń a nohaju sapali a nohu wopali. Sšobuźdźaćerjo dowjedźechu sujeżowjeneho le kujeżej brej. Wjenstowizej, kiž jemu prěnju pomoź poskicźi, prjedy hač jeho domoj dowjesechu.

Z **Marijineje Hwězdy.** Swjedźeń Božeho Cźela wotmjewa so w tudomny klóstrje hižo léta dołho z wosebitej pychu a krasnosću. Wězo přinošuje k tomu na prěnim měsće rjane wjedro, kajkež bě nam stwórił spočetne, zo sej rjeńšeho pšeć njemóžachmy. Hewak je swjedźeń do wuzkich rumnosćow cyrkwje pokazany, hdźež so rozwiwaź njehodźi. Po wulkej Božej mši z assistencu, při kotrejž klóstrske knjezny wjacyhłósnu łacansku missu ze znatej wustojnosću spěwaja, wječe so njeskónčne dołhi čah na klóstrje, hdźež prastare štomy, keŕcina a kwětki w najrjeńšej nalětnjej pyše stoja. A hižo mrějace swěcki jawor zdruża so z cyłej přirodnej pychu k wokrasnjenju Božeho potajnstwa. Kroći so k woltaŕkam, kotrež su při wumělskich postawach swjatych (njewoblakowane podjeće s. Marije, najswj. Trojica, swjaty Jan Nepomukski a misionski kříž z léta 1919, njeposrědnje při cyrkwi) připrawjene a z rjanymi wobrazami, kwětkami a z wěnčkami wudebjene. Liturgiske spěwy z přewodom maleho harmonija wukonjeja knjezny we wěznej khěžćicźy při wotewrjenych woknach. Kruta klawzura njedowoli jim přistupa na dwór. Cah hiba so dale. Na čole dźěći, družki w jich dyšnej drasće. Někotre su nóe woprowałe, zo bychu zhotowane byłe. Dale knjeznjace tow., kongregacija, khowancy wustawa a nětko towaŕstwa ze swojimi khorhojemi: Lipa Serbska, Katolska Bjesada, wobeŕske, rjemjesłnicy. Za nimi njeličomne syły luda. Pod „njebjesami“ kroći měšnik, monstrancu w rucy, k stronje holeći w bělych drastach, lilije w rukach. Ministrantojo klinkaja k znamjenju, zo so Najswjećiše bliži. Wšriwi padaja na kolena, cuzy stoja, čapku zejmujo, a hladaja ze spodźiwanjom na tutón wuraz katolskeho žiwjenja. Wot loušeho sem ma nakłóstr njeści napohlad. Dwórske tymišco, hdźež husy a kački so zabawjachu, je so do zeleneho trawniška přeměniło a tak klóstr zwonkownje wjele nadobył. Wěcy wustojne rucy su trawniško do pisanych přestrjencow přetworile. Pisana kwětkow pycha khwali z Božej stwórbu na přemo Knjezowu lubosć a miłosć. Po posledním woltaŕu zanjese pschedpěwaŕ „Tebje my Boha khwalimy“ a kěrluš pokračuje w cyrkwi při mócnych zynkach piščelow, když su so tući sta, haj tysacy pobožnych kemšerjow w cyrkwi k doskónčnym modlitwam a spěwej so zjednoćeji. Boži dom je napjelujeny z woruchom a wónju młodnych bŕežow, kotrejž pyša srjedźacjen. A drobnych kwětkow wusyw z utŕka a zwonka pokazuje puć, kotryž je pobožny čah šol. Nekotryžkuli kosik běše so wupróźnił. Njedźelu wospjetuje so po samsnym rjedźe. Klóstrske knjeństwo přeprosy swojich pomocnikow při zarjadowanju čaha a njebjesanošerjow (njedźelu wukonjeja to měšcanostojo z Pančic, Kukowa, Miločic a Jawory) k małej hoseńcje, hdźež knjez probst wšém zasłużeny dźak za přikładomnu podpjeru wupraji. Też wšém, kotříž bomhaja tutón ważny swjedźeń transsubstanciacije wospjećić.

Ze **Serńjan.** Wóndano znjezboži tudomny šewcski domocnik Rychtaŕ jara ćežko. Wěsty přeće, z kotrymž chcyše sebi Rychtaŕ najskerje mały zhromadny wulět dowolić, bě jeho na jeho pohonowanje sobu na motorske koło wzał. Při spočatku cyle harmoniska ježba — dosta pak njejapcy strunehy, zruduy wukóne. Blizko před Kamjencom, hdźež běštaj so najprjódy nastajiłoj, wobaj z někajkich přičinow z motorom badnyštaj. Při tym zlemi sebi Rychtaŕ strašnje nohu. W bližšej Worklečanskej khorowni, hdźež buštaj na to dowjezenaj (też tamny towaŕš bě mjenje abo bóle so zranił), so tukhwilu wuspěšnje lěkujetaj.

Ze **Smječkec.** Hačrnjeje je statistiscy dopokazane, zo je w poslednich létach wobstatk kajkeježkuli lěsneje dźiwiny rědnyła, dha pak je so runjewon wěsta druzina mjez njej, kotraž je sobu najskódniša, tola nanajnuadnišo rozmnožiła. Wšelake struchle znamjenja to wobkruźeja. Kajkostne eksemplary wurosćenych liskow łača so při zažnich raniših hodźinach a před směrkanjom při kromje njedelokeje hole, samo, při błotach čušla za pjerizu. Wjacy statokow hižom had dotal (po létach) ze swojim njewužnym, njewitalnym wopytom počesćichu a nětko zaso nekotre kury enbichu. To sta so hakle před krótkim we Łasku. Nadźijomnje přisłušne zjastancy bórzy razuje z přibódnymi, wuspěšnymi sredkami, přećiwo tutym škódnikam zakroća. Mały ratař a wosebje prosty khěžkaŕ nimataj k brójenju a mataj wobaj zawěšće z kóždym pjenjezkom ličić.

Se **Splóšta.** Tudomna dobrowólna wohnjowa woboŕa z mjeńe jutšje njedźelu popołdnju 1/2 hodź. zwuczowanje z nětkotrymi wschelakorymi zpytawanmi. K zwuczowanju pschijamknje žo ktuschi łćežny zwjedźeń.

S **Hornich Brunkow.** Schtwórtk na ranje mějachmy w naschej wsy žaho woheń. Rěźcho do dwěnaj poćzachu je Schołtźijs kólnje zlomjenja kapaci, kotrejž bórzy hródje a domske sthrabnychu. Stót mózachu hač na nětkore kury wukhowaczej, kotrejž dyrbjachu we wohnju tónj wsacź. Wot domjaceje nadoby mózachu jenoż nješchto wobnjej wuthorhnyeć. Twarjenja so do cźisto wotpalichu, hačrunjež Wukrancźanska motorska zpkawa bórzy pschiłhowała. Skak je woheń nastał, njeje znate.

S **Wjele Wody.** Schtwórtk popołdnju kolejźiduy na *Berlinskej brózy hlownje schlesiskeje zeleznicy pschi Kolejźonu*, kiž njebjesce zahnuły, pschejedże dźěcźo tak njeswózowne, so jebi wobe nohi jama. — Schtwórtk popołdnju wokoło 5 hodź. na Mušakowskej brózy na rózku Bismarckoweje dróhi auto a kolejźiduy do so srahyschcaj. Jsdne kolo bu zkhoro wobschkodźene. Stanił so nichtó njeje.

Z Łužicy.

* S **Hajschtrowa.** Schtwórtk popołdnju wokoło 10 hodź. nadpadže 30letny agent Albert Weiža z Lipska je nim pschećełeneho 23letneho wikowaniskeho puczowarja Naumanna na puću mjes Jězu a Wotrowom, so by tuhejne mordarstwo na nim wobeschioł. Agentej Weiži bě schło znate, so bě schło Naumann kóždy schtwórtk z tójschto pjenjezami po puću. Wón poda žo z jězdunym tokom za nim, dyri jemu nětkore rasy je žnjinym žocherom bjches hlowu. Jako sranjeny wo pomoc wołasche, puschći jeho Weiža a cźekny. Wjeczor pak žo nam Budyschčej kriminalnej policiji staji a wudawasche, so je, dokelž je w nuzy, na tajke śte myśle pschischoł.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Zwickawy.** (Pólzaj pod sahjupnjenym wjerchom.) Pónđźelu puschćeji žo w měšćanskich Jansticich łupjelach wjecźy a padny na dwěju 12lětnjeju hólzow a jeju cźežko ranji, so dyrbjachu jeju hnydom do wokrjesneje twjtawa za khorych dowjesesź. Sahjupnjenje wjercha smješe žwoju pschicźinu w hibanju senje, kajfež je nad podkopkami możne.

* S **Anaberga.** (S swojom psches sćěnu.) Po nahle spadowagej dróhy w Geyersdorfje próżdnu hnójnjugowy wós jedźichu dele jedźesche. Wós wjerchny wujedrika na stronu a jadźe z połnej spěchnosću do jeneho twarjenja, wustorcźi nětdyše 12 zentimetrowu wulku dźěru do sćěny, rozbi budobja w jenej kuchni.

* Se **Schćejcźina.** (Luboscźinska struchlohra). We lěsu pola Dargebanca na kupje Wollin satšěli 23létny žyn jeneho hoscźenarja Willi Janta 25létnu słužobnu bołzu Elfriedu Borowskej z Noweje Wsy na kupje Wollin. Wón měješche z njej dołhi cźas luboscźinski wobkhad, kiž bjes scźěhowom njewostaji. Dotelž pak bo jeju mandźelstwu sadźewki do pucźa kładźechu, namaka jeju luboscźinski wobkhad tajki ruduy wukónj.

Najnowše z cyłeho swěta.

— Schtrowa powěsć wo wjedrje ja jutšje njedźelu: Khłódnischo, wětrate, skerje scherjate. W Jendźelskej cźopje mrócźele bo pschecźahuja, scherjate.

*

Pólski minister dr. Schätzel je w sarjadowniej radje němskeje pólsty swoju pschedlohu za powyschenje pólskeho tarifa wrócźo wsał. Na to je zentrumski pósłanc Altekotte druhu pschedlohu namjetował, kotrejž kadyžby žu pał tej tak pschewyschoke, so žo njebychu mohle injesć.

*

W Genfu je žo komisija za pschestajenje ruskich ezelnjenjow z Europy po połodnischeje Ameriki sejschła. Staty, kotrejž nětkole ruskich cźelnjenjow hospodnja, dyrbjale jich zastajenje w Maecźizy pjenjezje podpjerać.

*

Pjatk popołdnju je žo nad Amsterdamom a Rotterdamom mózne njewjedro z cźežkim trubobijom rospuschcźiło. Pjecź wohobow je žo z bitškom zarasyło. Na polach a zahrodach je žo za nekotre stajnjaz schćěnakow schkodu nacźiniło

*

Pschi wólbach do irskeho parlamenta žu knjezeństwowe stronu 46, republikanojo 44, djelacźerska strona 22, nezwotwisźin 15, sarnarjo 11, narodna liga 8 a sinfeinistojo 6 mandatow dobyli. Republikanojo žu wojewili, so by zapowodźa, i pschihaju jendźelskemu kralej žwernoscź žlubicź.

*

Wulka bróznjowanja w Jerzey City w połnocnej Ameriźy je žo i bźela i wohnjom wupuscźiła. Schkoda žo na miljion dollarow woblicza. 40 000 pjelnjenych a njepjelnjenych patronowych toschow je rozbuchlo a wokolostejace dźěle žuhonym twarjenjam le strachom hrožachu. Wobžoby njejsu pschi tym do schkody pschischle.

*

W Chinje je žo město Liangchow w Kansuskej prowinzy le semjerjenjom wupuscźiło. Mało cźłowjekow je pschi tym žiwjenje sšubiło. Misijonska stajiza w Liangchowje je žo sloro zyła wupuscźiła.

Towaŕstwowski powěstnik.

Maćica Serbska w Budyšinje. — Na posledn. hłown. zhromadźenje sym jako pokładnik M. S. wuzwoleny. Tuž prošu, wšě mi jadanym na sćěhowacu adresu sćelć: G. Janak w Budyšinje — Bautzen i. Sa. — Serbski Dom.

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu pónđźelu w Serb. kofejowni.

Drježdźany. „Jednota“ zmeje jutše njedźelu (19.6.) wulět do Sakskeje Swicy, a to na Rauenstein. Wotjedźemy z njedźelskim lisćikom přip. 13^{30} hodź. wot Hlown. dwórniška (Hauptbahnhof) hač do Rathen, hdźež so na dwórnišku trjechimy. (Sonntagsrückfahrtkarte płaći 1.30 hr.) Je-li dosć wobdźělnikow, wotjedźemy hižo rano w 9^{00} hodź. wot Hlown. dwórniška do Pötzscha a wot tam na Gr. Bärenstein a trjechimy so potom z pozdźišimi na Rauenstein. Wo bohate wobdźělenje prosy předsydstwo.

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ zmeje jutše njedźelu (19. 6.) pop. w 5 hodź. swoju měsačnu zhromadźiznu w Hänzlec hoscźencu. Přednošk je přilubjeny.

Khwaćeły. Naše „Serbske towaŕstwo“ so jutše njedźelu (19. junija) na poswjećenju sykawy a wěže wóhnoweje wobory wobdźěli, a to w času, kiž je na 1/1 hodź. postajeny. Wo bohate wobdźělenje prosy předsydstwo.

Laz. Tow. „Handrij Zejleŕ“ wuhotuje jutše njedźelu (19. 6.) serbski wječor we Słyčinje z dźiwadłom a rejemi. Spěwanje tón króć wupadnje. Započatk wječor we 8 hodź. — Popołdnju wot 2 hodź. wotmělaja so tŕělenje a khelekelkanje. Sobustawy přińdu z towaŕstw. znamješkom. Předs.

Łuž.-Serb. Sokolski Zwjazk. Njedźelu, 19. junija, dop. w 10 hodź. zmjećetej předsydstwo a wubjerk w „Serbskim Domje“ posedźenje. Wažny dnjowy porjad! Kóżda Jednota dyrbi być zastupjena!

Lipsk. Naše „Serbske blido“ skhadźuje so kóždy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldstraße 33.

Mlnakel. Serb. tow. „Statok“ wotmeje jutše njedźelu (19. 6.) pop. w 4 hodź. w Lipću swoju měsačnu zhromadźiznu.

Nawjećorny wokrjes „Sokola“ zmeje přich. wutoru (21. VI.) wječor we wosmich na Khróšćanskej šuli zwučowanje z kapału. Wšitcy maju přisłušnosć, zo přińdu. Wokrjesny načolnik.

Pančicy. „Jedn. Sokol“ zmeje dźensa sobotu (18. VI.) wječor we wosmich we Worklecach zwučowanje, Njech wšitcy cyle we wěsce přińdu. Načoln.

Perśicy. „Jedn. Sokola“ wuhotuje jutše njedźelu 19. t. m., wječor 1/2 8 hodź. rjany sokolski swjedźeń Wšěch lubych Serbow a wšě bratrowske Jednoty z blizka a z daloka wutr. přeprošuje předsydstwo.

Domowina, Zwjazk serbskich towaŕstwow. Sekretaŕiat w „Serbskim Domje“ w Budyšinje. — Rěčne hodźiny tuchwilu jenoź kóždu sobotu popołdnju 3—5 hodź. (Krjesenc). Přinoski přijima jenoź pokładnik Wojnaŕ, kiž je w Serbskej Lud. Bancy wšędnje k rukam. Wšě pisma njech so podawaja pak poměrnje přez Sekretaŕiat, pak njeposrědnje na předsydu, faraŕa Šewčika w Khróšćanach.

Rjowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerˇ w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmań w Budyšinje. — Za hospodaŕski dźěl: Arnošt Barth w Bratrowcy. — Za nawěšćenki O. Janak w Budyšinje.

Sym k swojej klinkafni

dźěłarnju cementowych tworow

připrawił. W tutej zhotowjam wšě ze znateho prěnjorjadneho Tři Hwězdźanskeho betonoweho šćerka a křemjeńtneho pěska

cementowe twory

wšěch druzin

Při potrjebi prošu wo wobkedźbowanje mojeje firmy.

Klinkarnja w Třoch Hwězdach

cementowe twory křemjeńtne jamy

Paul Arnold

w Třoch Hwězdach pola Budyšina.

Telefon Budyšin 3911.

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach.

Poskićam po přihódnym płaćenskim połoženju

D-motorske kola, dobre zamoki z drohe sjejazde kola, šijace maśiny, centrifugi, butrowa maśiny, žimace maśiny, piasce maśiny, rězadła, cynkowe płaty, připrawa a narunanje wuporjadźenja najlutšo

H. Paul Gräfe

mechanikar mištr w Kamjencu

blizko kat. cyrkwje. Tel. 470.

Přiwabjacy swjedźeń

Khróšćansk. sokolskeje jednoty

w Haslowje

njedźelu, 26. jun., wječor 1/2 8 hodź.

Wulkotny program:

sokolenje — spěw — hudźba!

Reje jenož za wopytow. swjedźenja.

Fotowe projekcijowe powjetšeńske domj. kinowe } **aparaty**

a wšě wěcy za amatěrske fotografowanje. ◆ **Fotowy dom**

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy č. 13

Wuwiwanje filmow a platow kaž też wotčahi wěcy wustojnje a najspěšniso.

Za kupjenje, předanje, kaž też za přenajeće

wjesnych- a ryćerskich dworow

za posrědkowanje kupjenja nahódnosćeńskich hypopothekow a za wobstaranje **hypothekow** w kóždej wysokosći poručataj so

Thieme & Grobe

w Kamjencu, Böttchelplatz 2.

Złota hora Telefon čo. 193

Pomjazy

powjestła

(narunanje za słomjane)

picu za kury

nagut

ma na składźe

Paul Bennewitz w Budyšinje

Wupjerki,

łožowe nawoblečenja, płachty, trjenja, blidowe ruby, twjelki

w znatych dobrych kajkosćach wosebje tunjo

A. Rätze a syn

w Budyšinje.

Wysokosćelna **jałojca** je na předań we Łomsku čo. 3 p. Minakała

Srěnjosylna dobra čehniwa a wužitkowa

kruwa

z třećim 2 dny starym ćelcom je na předań abo k wumjenjenju w Niježej Wsy. Max Köhler.

Princeska suknje, košle, žonjace kholowy, jaki, košlowy płat, kopřiwinu, běłe a pisane łožowe šaty, čopte šlałćiki jara tunjo **K. Erler**

w Budyšinje na Žitn. wikach 11, znapřeća hosćeńca „Stern".

Ręču serbsce! Telef. 3519.

Wšě druziny hnojidłow

ma stajnje na składźe

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach.

Tworjkupowace towarstwo w Budyšinje

z. dr. z w. ruk.

Našim česćenym sobustawam poskićamy

w nječišim copłym lěčnym času

cyle wosebje

dale wšelake

GEG

čěstowe twory

kaž nićate, formowe a kraue nudle

GEG

najlěpše kołbasy

kaž

Červenkowu kołbasu I	punt	1.60	hr.
wlóssku kołbasu I	„	1.60	„
Holsteinsku blokowu kołbasu	„	1.60	„
Brunšwigsku žlakowu kołbasu	„	2.20	„
najlěpšu mjasowu solotej	„	1.40	„
najlěpšu swinjacu hłowu	„	1.20	„
najlěpše płeca	„	2.40	„
najlěpše zawalene płeca	„	2.20	„
dobru kołbasu w 1/1 punt. tyzach	tyza	0.85	„
„ „ w 1/2 punt. tyzach,	„	0.45	„
jatrowu kołbasu w 1/1 punt. tyzach,	„	0.90	„
„ „ w 1/2 punt. tyzach,	„	0.45	„

Sobustawy, kupujće, štož-li trjebaće, we Wašim wobkhodźe!

Sobustawy, kupujće, štož-li trjebaće, we Wašim wobkhodźe!

Kedźbu!

Kosy z dospołnym rukowanjom

kupujeće zaso w staroznatej kajkosći pola

August Heyne

w Budyšinje na Kamjentnej hasy.

Wšě wobuća

a wuporjedźenje wobućow spěšnje

derje a tunjo

wobućowy dom Mark w Kukowje

Magnetny dom!

Serbow kupny dom

Serbow kupny dom

Kamm Hannes Schaar

GÖRLITZER JOHANNES

BAUTZEN

Wolmjane museliny a pisane židy za šórcuchi

zelene, čerwjene a módre sukno za suknje

čorne poćehnjenje za kóntuše

pisany barchent za kóntuše

čorne wobsadki za kóntuše

pisane wobsădki a banty wokolo žiwota

wolmjane tkaniny a židy za nahłowjace rubiśća a přihodźacymi židźanymi frankami, chenillowe rubiśća

Wosebje tunjo:

safinowe šórcuchi, pisane a jenobarbne 3.50

hotowe kapy a banty za holcy . 0.95

čorne, běłe a różobarbne Moiréjowe banty 2.30

Dobre čehnje k sebi!

Za

kwasy a swójbne swjedźenje

słódke, syine

jabłukowe a jahodkowe wina

Za žnjowy čas:

malinowu brěčku

čitronowu brěčku

Hornjołužiska sadowa tołčerńja

w Budyšinju Königswall 10

Młodu wysokosć. wužitknu **kruwu** kotraž derje čehnje ma na předań

Pawoł Funka

w Delnim Wujezdźe.

200 ctr. **słomy** a 200 ctr. **syna** ma na předań

Michał Šmidk w Radworju

Rólny wóz

je na předań **w Zdźěri 8**

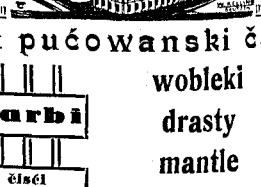
Vogtlandska wumětłaka **gardiny**

kupujeće stajnje tunjo pola

J. Erler w Budyšinje

při Krónpryncowym mосće.

Za pućowanski čas

barbi

čišći chemisey

ploduje

wobleki

drasty

mantle

a wšě druhe wobleńenja

spěšnje derje a tunjo

W. Kelling

Najwjetši nowočasny wobkhod za wothladanje drastow.

Chemiska čišćerńja a barbjerńja.

Samsne přijimarnje:

w Budyšinje na Kóžorskej dróży č. 6 telef. 3638

na Přišćanskej dróży 16 telef. 1774

we Wojerecach na Cyrkwinskej dróży čo. 42

w Běłej Wodze na Bismarckskej dróży čo. 26

přiloha k čisłu 140

SERBSKE NOWINY

Sobotu, 16. junija 1927

Zdźělenja ze šulskeje lěkarskeje rozprawy 1926—27.

Na swjeselaze waschnje šu žo starschi w sańdźenem schulstim lěcze sa lekarske schulske pschepytowanja žiwje sajimowali. Pschi prěnim pschepytowanju prěnich schulerjow a schulerkow šu we wschěch ludowych schulach Budyschina maczerje abo nanojo storo połnoličbnje pschitomni byli. Nadźijam žo, so tónle na tak swjeselaze waschnje wopokazany sajim też dale w pschichodźe tajki žiwy swostanje, dyrn žo tola pschesłyšeć, so wulki dźěl maczerjow je to pschitomnje sacžut, hnydom po pschepytanju se schulskim lěkarjom wo nětrotrjechi kuli wobkedźbitscžach swojich dźěcži žo rozrěcžeć a wujaßrnjenja a pokiwy w strowotnych a wutšbłaßtich proschenjach dostać móz.

Cžełuy staw na nowo do schule pschijatych dźěcži běsche powschikowonje spokojazy. Napadnje cžełnje złabe dźěcži, tschorunja dźěcži se žiwnischim nałožkami ke thoroscži cžuwstwow (neuropatische Veranlagung) běchu ſ wutwoßcžemi. Na cžeſ měra žo wožebita kedźbnosć złožiła, to dyrbi tudy wosšěhnyć, so mějachu mnohe dźěcži x-nóžki a splazniene nohi, a nješcžto krócz žo też nałchilnosć k tolstej schiji swěcži. Žyle wožebje cžinidmy hubjene naschonjenje se njeßenjom cžełu pola nowaczkow. Pola wulkeje złoczinki (Prozentsatz) ſ nich wobkedźbowachmy bohužel hižo wotpjate, schpatne njeßenje cžełu kaž też nałchilnosć k ſekschimjenju a ſeßibnjenju rjapa. S toho je potajtim widźeć, so tute anomalije (njeprawidłownosće) njeßmědźa žo, kaž žo to tak cžasto stawa, na schulu storkać, ale so jich sapoczatk leži hižo we tom cžasu, prjedy hač do schule pschińdu. Tuž je to starosć starschich, so w prawem cžasu wozi wotewriwać, so bychu žo cžasa na spočatk tutych pschekazeńkow dohladowali a jim wotpomhali. Je pschirodźinska wěc, so žo tajki nałožk, kiž žo hižo do schulskeje starosby pokasuje, we žiwu lět potom tak złorschi, so dyrbi žo ſ energiskimi srědkami pschećiwo njej wojowacž.

Wo tom, so bychu žo w saschlent lěcze nałhkowaze thoroscže mjes schulskej młodosću pokasowale, njeda žo ničo njeschijemneho rjec. Dožyła je žo jenož 32 padow nałażliwych thoroscžow wosiewiło.

Kaž je žo prjedy hižo wjazy krócz naspomniło, je rossčerjenje tolstych schijow wichelakich wulkosćow mjes naschimi schulskimi dźěcžimi prawje wulke. Też w tutom lěcze njeje žo wobkedźbowacž mohło, so bychu tele thorobne zjawy wrócžo schle. To drje ma złožła w tom žiwoju winu, so najwjazy tychle dźěcži ſ tolstej schiju njedźiwajuž wschěch napominanjow žo njedadža wot lěkarja dozyła abo snajmjeńscha niž dosć dołho hojicž.

Dale je to też tuto sašo swěcžiło, so žu storo w kóždej pschepytowanej klaßy jenotliwe dźěcži ſ hubjenym widźenjom abo tola ſ pschekaženkami, cžehodla dyrbjachu běli nałwoži (bryle) wobstaracž. Rada je wěsty njenjes wutšajtła k darmotnemu wobstaranju brylow sa dźěcži, kotrychž starschi w hospodarstwej nuły stža. Tule spomožnu naprawu žu tej jara k wužitku brali.

Jako ważny postup na polu schulskeho pěstowanja jubowo ma žo mjenowacž to, so je žo někto pschehladowanje dźěcžazych jubow wot jubnych lěkarjow a dospołne wuporjedźenje jubow snajmjeńscha jenoho lětnika zawjedźo.

Też pschećiwo cžiwli njerodźe žnny sašo wojowacž dyrbjeli. Dohladowaž dyrbjachu žo 38 schulskich rjadowniow, dokelž běchu ſ njerodźu sanjeschwarnjene. Pschi tom žo spóšna, so ma 127 holzow wschi, a dyrbja być pod dohladowanjom.

W sašchlem lěcze žym na to skorźicž dyrbjał, so maja mnohi starschi tak mało dorosumjenja sa spomožne skutkowanje zdrołskeje a pluwanskeje wucžby. W tom je było połěpschenje zacžuć.

Bohužel njemóžu žo jenak derje wo waschnju, kak dźěcži drasću, wuprajeć. Runje tak łonšcheho lěta žym też lětsa sašo wobkedźbował, so nimale wulka złoczinka schulskich dźěcži w symstim połěcze njedźiwajo na wonkowny temperaturu žo zyle njepschiſprawnje drasćeſ. Hdyž dźěcži, hačrunjeż thermometer wonka stopnje cžopłoty pokasuje, do dwójnje, trójnje to ſtych ſpodnich schatow a do dwójneje wolmjaneje ſwjećschneje drasty wobleczene, hudźiny dołho we derje pschebrěcženych schulskich jitwach žedźecz dyrbja, to njeda žo skrućenje cžełu dozběcž. Tajke dźěcži dyrbja žo prjedy abo poſobiſcho nasymnieć. Starschi tutych dźěcži, kotříž maja tak mało srozumjenja za ważne prašchenje draćenja, bychu potom najradscho hiſchcže winu na sašymnjenju žiwotich dźěcži na schulu storcžili, a tuž matej potom swjetſcha złokoſka wucžba a pola nětrotrjech tak njelubowana pluwanska wucžba sa to cžerpjeć.

Sšym so prózował, ſ rosłažnjenjom pschećiwo tutomu njewuschnitstwu wojowacž, ale hačž dotal bohužel hiſchcže bjes wuspěcha.

Dr. Traeger, měſchćanſki lěkař.

Ja bych dał pjenjez kórc, kdy bych był skórc!

Kak rjenje skórcy maju so,
Cí prěni wišnje jědža.
So njeprašeju nikoho,
Haž khłóščić je też smědža.
Ja bych dał pjenjez kórc,
Hdy bych był skórc!

Do najzralšich na wjeršku tam
Hlej, črjódy skórcow khodža,
Ja delka sliny pózeram,
Hdyž widžu, kak jim słodža.
Ja bych dał pjenjez kórc,
Hdy bych był skórc!

Wy njeznajeće lut'wanja,
Mi jenu woptać dajće!
A byrnjež cyła njebyła,
Mi z kuskom chcyće stajće!
Ja bych dał pjenjez kórc,
Hdy bych był skórc!

Hój, wišnja leći ze štoma,
Hop, do huby z njej hnydom!
O kajka słódka dobrota,
O měł jich jeno sydom!
Ja bych dał pjenjez kórc,
Hdy bych był skórc!

Skórc rěči jedyn z najstaršich:
„My prjedy posnědamy
A potom z wišnjow poslenich
Ći rady sydom damy."
Ach, dał bych pjenjez kórc,
Hdy bych był skórc!

M. Nawka:

Z wuhladka Serbskeho Domu.

Schto radosćí rjeńschu dawa
hačž drohu pucžowacž,
hdyž ſ nowej drastu trawa
chże semju wobleckać.

Wjedro: pschemeńnjate — runje kaž cžłowjeſke žiwjenje, ras błónczko, ras deſchcž. Swěcži-li Boże błónczko, chwataju měſchcženjo won do Božeje pschitrody a to we tajtich łyžach, so žo drohi cžornja. Wołschewne hodźinki žrěbanja cžerſtwjeho powětra kaža ſ cžaßami ſamokhody, kiž wrjeſtotaju po dróhach ſpěchaju, so žohu cžełnjo tołstu mrócžeł kura, procha. Cžłowjek nima měra, ani cžerſtwjeho powětra žo jenu njepopscheje, schtó jim to kaže? Ssobucžłowjekojo, kiž ſnaju jenož žebicžnosćeſ, spěch, ſwažliwosć, cžasto žebi a druhemu k schkodźe. To je dóht, žiwotnu Waschu wotmołwu! Ně, dóht je jenož wupłod cžłowjeka, wuthadźaju se wschelakeho žiwjeńſkeho ſaměra, w najwjazorych padach pak wuthadźaju se žebicžnosće toho abo tamneho. Skótła: cžłowjekojo mjes žobu wmarja dóht! Wschědny bjeń žerje wobthod, ſahaju w njeßměrnym spěchu dale, wscho cžucže do žo Ta luba njedźelka pak mohła bycž wołschewjerka wschěm łacžnym, wołschewjerka wschěm muczjnym, płodźicžerka mozy ſa dalſchi žiwjeńſki boj. A by-li cžłowjek ſ cžłowjekom cžuk, by temu tak było!

Hdże thwataju cžrjódy? S wjetſcheho dźěła tam, hdźeż jich hoſcženzarjo wabja pisches wosſewjenja w Budyſchſkich dźenikach. Tón hoſcženzař thwali tu lěpſchinu ſwojeho wobthoda, druhi tamnu, tam hudźi ſławna kapała a tu porjedża žo najlěpſche piwo — a po tym budże rejka. Druhi ſaßo nóžkuja na hory do chłódneho schtomowego haja.

Sa Budyschin bliža žo ſ 18. a 19. junijom ważne dny. Wołwjeſcži žo tu „15. ſwjaſtowy ſpěwny ſwjedźeń" ſwjaſka ſpěwn. tow. Hornjeje Łužiny. Ssobotu ſ wołebitymi cžahami hač do pop. 15,30 hodź. pschijědu nětkle 4000 ſpěwarjow do měſta. Pod hudźbu kapały wodża žo hoſcžo na Žitne naměſto, hdźeż jich měſto pisches ſaſtupjerſow powita. Wjecžor w 7 hodź. budże wulki powitaſiſki konzert we wojeſkej ſwucžowarni na Łubijſkej dróſy pod nawjednistwom a žobuſtutkowanjom zławnych mozow, na pschikład komorneho ſpěw. Wlaſchi. Chory ſpěwaju žo w žyłnoſcži 1300 žobuſtutkowažnych pod pschewodom 80 hudźbnikow. Sstawnoſtne poſtiženja tudy ſwjedźeńſki porjad k njewschědnoſcži poběhnje. Njedźelu rano: Zwrkwiſka hudźba. Njedźelu dopołdnja we 9 hodź.: Raniſcha ſwjatocžnoſć, poſtiženja najſtrašniſchich muſiſkich chorow we Zentralnym hźiwadle, w Měſchćanſkim hźiwadle. Popołdnju ſ cžahom pjećhyßazom ſ wóhom ſwjedźeńſkimi wosami, 150 thorhowjemi a 10 łapałami. **Popołdnju ½5 hodź.: Sswjedźeńſki konzert** we ſwucžowarni pod žobuſtutkowanjom ſpěwarjow 150 ſpěwnych towarſtwow, 100 hudźbnikow a k. komorneje ſpěwački Charl. Wiereckez, ſhromadne a jednotliwe thory najſławniſchich němſkich hudźbnikow. Shromadny ſpěw 4500 ſpěwarjow „Wótczina" ſtónczi ſwjedźeńſki konzert. Pondźelu: Mułčty do łužiſkeje trajiny, do horow k łpołnacžu tjaneje dominy, Serbow dominy.

Měſchćanſke twarjenja pyſcha žo ſ wènzami, pletwami, ſ khorhojemi, hoſcženzarjo ſtajeja pſched durje mejſi, wſchudžom ſpěch, žiwy wobkhad, to je wobras Budyſchina w tutych dnjach. Wobradža-li Bóh Knjes błónczne wjedro, budże wobthad w naſchim praſtarym wěžatym Budyſchinje hobrſti a — piwarnja njeſměje piwa doſcž k ſpokojenju łacžnych ſpěwarjow. Spěwarjo ſu łacžnywſelekeje ludźi, to wěmy a też hoſcženzarjo, běłoſalacži, tocžcže — tocžcže!

Sserbja pak maja 17. julija ſwój ważny dźeń, dźeń **hobrſkeje** manifeſtazije w Radworju. Domowina ſwjeczi ſe **ſerbſkimi towarſtwami** ſwój **„Wſchotowarſtwowſki ſlět".** Tydźenje dołho žo hižo dźěła k ſpomoženju ſlěta.

Na dalokich pućach.

K. B. Sčža w Sowrjeeach.

26] (Pokračowanje.)

Ja běch dotal strowy wostał, runjeż sej žanych krepkow sobu wzał njeběch; zo te ničo njepomhaja, bě tu zjawnje widźeć. Ale ja so njebojach; přińdże kaž přińdże. Hroza ženje ničo njepołěpši, ale hubjeństwo powjetša. Naposledk jenož hišće pjećo abo šesćo na pokrywje stejo a wobłożenja so dźerżo do morja hladachmy; rěčeć bě kóždy zabył. Woprašach so kapitana, kiž nimo přińdże, hač nam žaneho stracha njehrozy při tajkim wjedrje. Tón pak so mi wusmija, rjekny wši: „Ach, što dha sej myślee, tón kus wětřika!" Nó haj wšak, wón rěčeše kaž rozymješe, a po swojim dołholětnym nazhonjenju měješe wězo prawo; bě na wšěch morjach pobył a też do wichorow přišoł, kiž łódźe łamachu, tuž bě toho zwučeny; ale za nas wohich, kiž běchmy na prěnjej jězbje po morju, bě to ćežki započatk, bychmy rad z mjenje wětrom spokojom byli. Na kraju drje smy wětra zwučeni a njestróžimy so tež tajkeho, kiž hałozy ze štomow drěje a smrěki na horach powala; a hdyž tež so tehdy hubjenje khodźi, dha tola lohko nichtó njepadnje, dokelž so puć njekhabla. Na łódźi pak cyle njeměšće stupaš, dokelž cyle twarjenje ze žołmami khodźi, pak so předk zběha, pak posledk, pak so na prawicu, pak na lěwicu pokhila. Tuž, chceš-li dale kročić, dyrbiš so stajnje wobłożenja dźerżeć, kaž so małe dźěćo něčeho přimaja, hdyž khodźić wuknu. Na wšěm posledku so nětk też poča deščik hić, nic sylnje, ale tola tak, zo dosahaše. To pak też najlěpši člowjek njewutraje, hdyž wšo do njeho storka. Tuž sebi myslach, zo snano su ći najmudriši, kiž běchu w kajutach wukhow pytali; pódźeš tam pohladać, prajach při sebi a masach so dale hač porno durjam, zady kotrychž bě skhód do delnich runow. Jow dyrbjach wobłoženje puščić a někajke šěsć metrow prěki hić; ale łódy běch poł puća, přińdże nowy stork a čisny mje do žonow, kiž tam pod dołhim krywom, kotryž wosrjedźa na kóždej łódźi je, na stólcach sedžo błowu wěsćo zrudobu wjedźechu kaž khorne muchi. Žana so njebóršeše a njeswarješe, hdyž tak njeležeše do nich prasnych, mějachu drje same ze sobu činić dosć, a wubluwane hromadki na pokrywje powdachu wo tom, što jim je. Po skhodźe dele mózach so po bokach dźerżeć, tuž njepadnych, ale we kajutach nadeńdźech hubjeństwo, kiž wjetše być njemóžeše. Mnozy jich tam sedźachu kaž morwi, druzy běchu błowu na blido położili, někotři klečachu, a zaso druzy ležachu pak na ławkach, pak delkach na deskach. Wšudźom bě wšo zabluwane, a po cyłym smjerdźeńca, zo so mi dych zastaji; też na wuši dołho wutrał njebych: radšo tola na howrjenje wětra a kleskot žołmow posłuchać hač tu na stonanje, zdychowanje a žałoseńje. Khwatach tohodla zaso na pokrywy, dosahnych też zbožownje wobłoženje a hladach na bjezkónčno morjo. A wětřikec hólcy so też wjeselachu, zo mje zaso maja a čisnychu mi k powitanju někotre horšče wody mjez wóči. Žołmow bě jich skerje wjacy hač prjedy, a na wjeršku měješe kózda krónu běłeho ješka; to bě napohlad, kaž bychu po morju lute dołhe běłe hady seklowali wokoło jězdźile. Rjane to bě, ale rjenje tu njebě. Hdyž žołmy jena po druhej do łódźe zawadźichu, plusnychu nětko wody na pokryw, tuž bě tam wšo mokre a my wězo też. Předešćnik wupinyć bě podarmo, wětr budźeše jón bórzy wobročił a złamał; wot klobuka woda kapaše, nawoblekał bě mokry, kołowy też, a mjezwočo dyrbjach sej pospochi ju wužimać; hdyž pak so mi kapki do huby ronjachu, njemóžach so woblizować a je pózerać, dokelž běchu selene a jórke. Mórska woda tak wohidnje słodźi, zo ju nichtó pić njemóže a też njesmě, hewak skhori. Łódźe tohodla wjele žórlaccje wody sobu bjeru a lutuja ju bóle hač naše hospozy. Sym w morju błešku načrjał a sobu dom wzał; wjele su wodu woptawali, hrozne mjezwoča su ścahowali a pluwali, podźakował pak so nichtó njeje.

Zdaše so mi, zo je tamnu stronu łódźe lěpje, dokelž tam žołmy tak nahle do njeje njestorkachu a dokiwkach so tam. Ale wjele hinak tu też njebě, přetož woda pluskotaše přez cyły pokryw, jenož mjez woči jow mjenje dostach. Pódła mje někotři bjez trošta na morjo hladachu; haj, derje so tu njemějachmy, a wšě te rjane spěwy a štučki, kiž pućowanje tak jara wuzbožuja a khwala, běchu žołmy wotnjesłe. Ale što hakle dyrbjachu ći wbozy rybacy tamle nazdala prajić, kiž při tomle wjedrje w tŕoch łódźičkach na swoju mokru hońtwu jědźechu! Jich lohke wozydła njemóžeja žołmy přerěžnyć kaž naša čežka łódź, ale dyrbjachu so dać po morju wokoło mjetać. To bě hrozno přihladować, kak je wodowe hory pak na khribjet wzachu, pak do dola šwiknychu, zo ničo wjacy wot nich widźeć njebě, a tola je zaso nowy nawal zběhny, a zaso so do smjertnoje hlubiny zwjezechu. A tak to horje a dele dźěše, doniž je z wočow njezhubichmy. Nam drje so to hórše zdaše hač bě, rybacy pak so wésće njejsu do stracha stajili, běchu na to zwučeni a hižom we wjele hórších wjedrach na morju byli.

Kapitan z mosta dele zawoła „Helgoland!" my pak hišće ničo njewidźachmy. Nadobo mi něšto čople na ruku přileći, što to! Pohladach na mojeho někotre kročele zdaleneho susoda, bowskows! tón so tam stejo daješe a do morja bluwaše, wětr pak bě hrozne muceńki hrabnył a mi na ruku šwiknył. Myslach sej, zo sym mórskej khorosći wućeknył, nětk pak mje přimny tuž tam nětk na přemoh wróćachmoj. Jeničky derje, zo so nětk Helgoland z wodoweje pusčiny zběhać poča; też wětr pozasta, a mróčele so počachu rozčahować. Mórska khorosć! Kak ći to je, hdyž ju maš, a što će boli? Hubjenje ći je, jara hubjenje, a wšo će boli, kaž by rozbity był. Sy-li snadź hdy na kózłopiwje był, cyłu nóc do so łał a hakle na ranje šmotawy do borła zaležał, luby wujo, je ći při stawanju tak, kaž by mórsku khorosć měł; ale na morju maš ju darmo.

(Pokračowanje přichodnje.)

Wulkotne pschekwapjenja cžakaju na serbski lud. Tśi tyšac Sserbow bě posledni ras w Bukezach — pjeć tyšac šwěrnych šwojeho ludu wocžakujemy kśiže w Radworju a njech woja cžasi njepschestawajcy Sserbow na tutym dnju wot ranja sahe do Radworja. Boje kłónczko njech sćele słote pruhi, wokschewjo pola a hona, cžłowjeske duschе. K wyschinam w stutku k spomoženju narodnoscže chodźa šwěrni šahacy, kśi so hižo dołho, dołho prošeju. Njech Radwoške šwony klincža do kraja. do najpotajnischeho, do najsdalenischeho kuckiška, njech so šmahuja w zunim saduwanym serbske khorhoje se wschěch domow. Radwoł budźe Sserbow, evangelskich a katolskich šwěru witacy k sebi, to wěmy. Brassia, sotry — do Radworja khwatamy 17. julija wyskajo, špěwajo, hrajo šwjedźeń pjeć tyšacam šwěrnych šwojeho ludu a to — daj Bóh!

Haj wěšu twjerdu štótwu
ma naiche Sserbow'
kśi špoščži móz a žro.
Njech wichor howri hróšnischo
njech žołmy sajeschcža,
naš šchkita pschistaw towaršwa
a luboscž bjes tónza!

Tro stari znaći.

(Wobras se wšyn.)

Tucži tśio šu so mjenujcy nutali a namakali. Tuž šo wšazy jedyn wot druheho dźiwcy njemóže. Schło woni šu? Nó, jedyn knjes a dwě knjeńnje, mjenujcy młónčk, kofejowa a zichorijowa tyča. To šu cži tśio kaslacžinerjo, tak daloko hacž šo na nich dopomnicž wěm. Pola stareje Kaschporki prjedy nastajnje bydlachu. Wó šćiwje hnydom na lěwu ruku, na hornjej dešy połzow, w małom kamorežku. Ale tak prawje tam hromadźe stali njecišu. W tej dźerže bě cžma, khětro wušto, dyrbjachu šwój bleczk ſ zokorowej tyču a ſ kikatowej bleschu dźiwcy a we šamžnej komorzy hydlicy. Tutej starej kaldonje mysleschtaj, so staj nješchto lépšche. A tuž bě husto „krakel". Wjes dźiwa, so tamni tśio, kotśiž ſ dawna hromadźe šłuchcheja, šej wotmyšlischu, wo druhe wobydlenje šo postaracy. Ssnadź šej něhdźe khěžežičzku kupicy, jeli pschilešnosć je. Njenjesy wšak mějachu. Běchu wot šwojich młodych lět šem porjadnje a slutniwi žiwi. Mésto, so šej wschě nowocžasne klunkry kupowachu, lubowachu pjenjesy na wschě możne waschnje, schtož je sa naschu dšenšnischu młodźinu cžežko. Wobšeže, so bychu por fenkow mélt, hdyž chzedźa šo woženicy. So zyła nadoba do kofrika njemóže, kaž pola Něhdźej Khaty. Wón ani žony a taj ani mužow dostakoj njesłaš. Kaž dźeń to husto we žiwjenju je: Tajsa lohka, rejwaja pópla šo husto prjedy wuda hacž dobra sprawna holza. Nó, kusk wuběracz wschak też chaychu, niz prenjeho lépšcheho abo prenju lépšchu jej wjacy. Mésjesche šnadź jedyn sprawne wotpohlady, dha šej tu a tam rosmnožlowachu, doniž wězka rosmoka. Na młónczk běchtej też šwojej wocži šłokoj. Ale wobej šej tola bracy njemóžeschе. Bratra šaneho nima. Tak wošta wón stary thadla a wonej starej holzy a šu šej hromadźe rjanu šiwicžku na polzach pschiprawili. Hdyž maja wschitzy tśio nětkat ruma.

Wot horjeka na ludźi hladaja a wo nicžo šo njestaraja. Cžehodla njedyrbjeli šej derje byc? Maja dha tucži šnjeha nješchto wustacy, hej? Ssu tola tak lépje žiwi, hacž bychu šo sdruhej mandźelstwej pokojau mjersali. Dźěcacy nicžo dale njetrjebaja a ſ lešiwjenju jim došaha. Kofej šo kóždźicžki dźeń pije. To šej žanych stracžkow cžinicy njetrjebaja. Ta „konjunktura" dźe nastajnje. Jeneho jenicžkeho woteběracza maja. To je staru dobrocžiwu kofejowu horuz. Je jich najlépschi pschczeł. A hdyž jarejt: „Sso warju!", to dyrbjeli widzecy, kajke žiwjenje tam horjeka nastanje. Kak jedyn po druhim ſ połzow dele skaka. A rjany postrow w mjenje wschěch tśioch dyrbi mlónczkowu kaschczicžk hornjez wuprasicy, hdyž k njemu do kachli salése. A wjele dobreho pschinješe wot njeho domoj. Kak šo tyšay šmějkotatej, hdyž na kachlowej lawcy šteji. Myšli šnadź šej też: Schkoda, so šej jenu njejšym wsał!

Wcžera pak je šo nješchto podało, schtož šo hischcze we jich žiwjenju ženje stało njeje. Do wlošow šej sajebžechu. Wulka hadrija nasta. Młónczk je hižo dawno nješchto fantaširował, so jeho nerwy pšches dźěcy cžerpja, so dotalne wjazy wukonjecy njemóže. Leitja měł na wulki dowol hicy, kaž pšched wšom létami, hdyž ſ nožizowym tocžerjom šo na pucy poda a wocžeščiwjeny šo sazo domoj wróci. Wo tom wšo tamnej knjeźničzay nicžo wědjecy nochzyschcze. Dyrbitej też dźěłacy a njemóžetej na „turne" jecy. To je jenoš wumyšlenje. Po létomaj moht trasch ras sapucžowacy, prjedy na žadyn pad. To hischcze nětkat bjes hadrije dźěsche, tola troschtu wótšischo hacž hewak. Maly łakacy tola wošta. Wcžera popołdnju wutnkasche młónczk šwoju dołhu ruku na hłowu kofejoweje tyje. Tajke nješchto je šo hižo wjazy krócy stało. Hacž bě to nětko wcžera ſ wotpohladom, schtó móže to wobkrucžicy. Zadyn cžłowjek. Ale kofejowa tyča šej to tak wutkadowasche. A hižo šo šwadźischtaj.

„Tykaj twoju wólbrnu ruku hewak něhdźe a niz klubu na mnje."

„Njecžinu cži to klubu."

„To hižo wěmy", kjawkasche hnydom zichorijowa tyča, „myšlischi šnadź šej, so šmój cži tak hkupej a cželasej? Ssy jenoš mjerjacy, so šmój cži tsaj pucžowacy „fimt" wurěcžałej. Haibuj šo, stary měschtano!"

„Proschu, knjes Młónczk rékam!"

„A ja knježna Kofejowka."

„A proschu, ja knježna Zichorinka, jeli napischerjiwo tonu nicžo nimasch."

Tak šo mjes šobu pschedstajachu, schtož po prawym trjeba njebě. „Wajtu šo ſ molom hischcze njeboju."

„Ale mój pšched tobu, njewěrno? To by hyšo. Schtó dha šy ty, hej? Stare šmorje wjazy hacž mój."

„Mam pohibadło we mni."

„A mój wecžko k wocžinjenju!"

„Moje šo na schitrjach bokach wocžinja, šym schitrjata", doda knježna Zichorinka.

„A mój šo hodźi zyle dele wšacy", jawoła Kofejowka, „šym kulojta. A nětko wšmi ruku prjecy!"

„Na to šej njemyšlu. Krydnu waju ša šlowu, cžišnu waju ſ połzow dele." — — —

To bě šyłny tohak. Najbórschе throbłoscže šej do hłowy šmjetachu. Tu pak mózachmy widzecy, kak jedojty móže muž šamo napischecžo žónšim byc. Zyłe połzy šo hižo tschačzechu, tak wonaj njemdrze ſ nohomaj tepłaschtej.

„Muživajcže tola rosuma, hewak šej wschitzy schiju winjecže!" šarejt kofejowy horuz na kachlowej šawje. Ale moni nješčuschachu a njemódšachu. A nadobo — hospoša saraja pódła muchu — „priš praj!" to ležachu wschitzy tśio ſ desku w heli.

„Hlejcže, to je wam do fr . . . strowo!"

Cyrkwinske powěsće.

Ꞩ Buǫšchina.

Sobotu 18. junija čtcny šwjedźeń dźěcži ſ dźěcžaceho kemschenja Pětrowskeje zyrkwje w Sčišejach. — Dźěcži wotekdu w 3 hodź. wot Pětrowskeje zyrkwje.

1. njedź. po šwj. Trojicy, 19. 6.:

W Pětrowskej zyrkwi ma rano ⅛8 hodź. farař Menda prědowanje (zyrkwinska hudźba ſ pschileščnoscu Hornjołužiskeho šwjatkoweho špěwneho šwjedźenja: a) jako introitus: „Skerje dyrbja hory šo hnuc atd.", moteta wot Wenera; b) „Ow, kajka hłuchokosć bohatstwa", chór ſ orchestrom ſ „Pawoła" wot Mendelsohna-Bartholdya); pschiw. w 12 hodź. ma duchowny primarius Fröhlich prědowanje.

W Marijnej-Marčinej zyrkwi ma rano we 8 hodź. farař Berg šwoju prědź a šwjate wotkazanje, dop. w 9 hodź. duchowny primarius Fröhlich prědowanje (zyrkw. hudźba: „Tón Knjes je mój pastyř", moteta ſ tśihłóšnym žónški chór wot Nägelija.)

W Tuchowskej zyrkwi je wjeczor we 6 hodź. wjeczorna nutrnosć. Narěd ma farař Paul.

Sbórka za naschu wošadnu diakoniju.

Wutoru pop. ⅔3 hodź. je w Pětrowskej zyrkwi madelska hodźina za njedźelnicže.

Wutoru wjeczor we 8 hodź. ma farař Berg w Ev. towaršchowni bibliišku hodźinu.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. je w domje sa młodźinu na Hrodowskej haśy 6 pschihotowanje sa dźěcžikemschenje, farař Große.

Pjatk wjeczor we 8 hodź. ma farař Siegemund we Ev. towaršchowni bibliišku hodźinu.

Pjatk wjeczor we 8 hodź. je w cžełnym haju Tuchoreho pohrjebnischcža Janska nutrnosć. Nětk šmije k. farař Große. Zyrkw. chór špěwa pod šobuskutkowanjom duješčeho kwarteta. Pschistup je darmo. Programy šu po pjenješčkach pschi šakhodach dostacy. Sbórka sa zyrkwinski chór.

Tydźeńšku słužbu ma w Pětrowskej zyrkwi farař Siegemund, w Marijnej-Marčinej zyrkwi farař Paul.

Krajnozyrkwinske šhromadźenšstwo w Budyšchinje pschi Pólnym hrodźiku 6.

Njedźelu popołdnju w 3 hodź.: Sjawna poǫwjedčeńša ǫwjatocžnoščі nowoho šhromadźenškowoho doma pschi Pólnym hrodźiku 6. Wot njedźele 19. hacž do šoboty 25. junija, wjeczor we 8 hodź., šmije knjes inspektor Brušk ſ Kamjenicy w nowym domje evangelisazíše pschednoschfi sa kóždeho, ninto toho wot pódźele hacž do pjatka wschědnje popołdnju w 5 hodź. bibliišku hodźinu. —

Knjes šhromadźenškowy wotkładat Zimmermann šmije bibliške hodźiny wutoru we Wjasowizy I, štrjedu na Zidowje a schtwórtk we Wjeleczinje.

Shromadźenškowy wotkładat Kichižan šmije bibliške hodźiny njedźelu wjeczor w Krokezach, pónděłu we Kumwałdźe, wutoru w Nachłowje, štrjedu w Semizach, schtwórtk w Trjebjeizach a pjatk w Tucžizach.

Ꞩ Budeschz.

1. njedź. po šwj. Trojicy šmije farař Bóiz rano w 7 hodź. šerbšku špowědź, we 8 hodź. šerbšce a dop. ⅛10 hodź. němšce prědowanje.

Pšched zyrkwinymi durjemi šbórka za naschu zyrkej.

Dop. w 11 hodź. dźěcžaca Boža słužba, farař Bóiz. Pop. w 4 hodź. šhromadźišna šchsecž. tow. mužiškeje młodźiny.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodź. bibliška hodźina.

Sšrjedu wjeczor we 8 hodź. šhromadźišna šchsecž. towaršwa žónšskeje młodźiny.

Ꞩ Bukez.

1. njedź. po šwj. Trojicy rano ⅛7 hodź. němška špowědź, we 8 hodź. němška a dop. ½10 hodź. šerbška Boža słužba. Pop. we 2 hodź. rosrčežowanje ſ konfirmérowanej młodźinu.

Na Jana wjeczor we 8 hodź. nutrnosć na pohrjebnischczu.

Semrěli: Dr. med. Arnoscht Bohumér Pfuhl, lekař w Budyšchinje, khowany w Bukezach, 55 l. 5 m. 8 dny stary. — Margareta Hiža, mandź. dźowcy. Mara Otty Horna, želesn. dźělacerja w Ponworzach, 3 l. 16 dn. stara.

Ꞩ Khwacžicy.

1. njedź. po šwj. Trojicy rano we 8 hodź. němške a dop. ½10 hodź. šerbške kemschenje.

Pokhowana 14. junija: mowonarodzena mandźelska dźowcžička Jana Arnoscha Wóhnyk, pjekařskeho mischtra we Wulkej Dubrawje.

Ꞩ Nješwačidła.

1. njedź. po šwj. Trojicy rano w 7 hodź. šerbška špowědź, we 8 hodź. šerbška a dop. ½10 hodź. němška Boža słužba. Popołdnju w 2 hodź. rosrčežowanje ſ němškej konfirm. młodźinu (knjes farař Renez ſe Lupoje).

Pokhowanaj: 10. junija Gusta Khorla Schołta, fabr. dźěłacžeť ſ Hoješchowskeje Dubrawki, 27 l. šary, wunrěk w měšchcz. khorowni, tu khowany. — 12. junija Hana Gustla Zieščez, wumjenkatka ſ Njeswačidła, 62 l. stara, wumrěła w měšchcz. khorowni, tu khowana.

Ꞩ Porschich.

1. njedź. po šwj. Trojicy budźe rano w 7 hodź. šerbška špowědź, we 8 hodź. šerbška a dop. ½10 hodź. němška Boža słužba, pop. dźěcžikemschenje we Boschezach, ½2 hodź. wotdźělenje sa młódšche, ½3 hodź. wotdźělenje sa starše dźěcži, ½2 hodź. rosrčežowanje ſ młodźinu, ½3 hodź. wošadne towaršwo „kodych mužiških, wjeczor we 8 hodź. bibl. hodźina w Krakezach (k. wothładat Kschican).

Wutoru wjeczor rosrnučowanje posaunistow.

Swjasanje ſ autowym omnibußom mjes Budyschinom a Bitkopizami

ſ pschisamknjenjom do Drježdżan.

Železniški jězdny plan Drježdżansko-Shorjelskeje cžary pokasuje njedostatk, dokelž mjes Budyschinom a Drježdżanami wschědne duy mjes 12.59 a 15.56 ſ Budyschina a mjes Drježdżanami a Budyschinom wschědne duy mjes 22.53 a 2.05 do Budyschina žadyn cžah njeje bił. Tutemu njedostatkej je ſomnibußom, kiž kotrejž a hodźinu jězdźi, wotwomhane. Wón ma w Bitkowicach do Drježdżan a ſ Drježdżan pschihódne železniške pschisamknjenje:

omnibuß

| Sšriedu sobotu | | |

*** Donnerowa a Krönert wobhnadzenaj.** Sahrodnik Otto Krönert a mandželska Annamarja Donnerowa, kotraž staj shromadnje ručnika Donnera w Drježdźanach, mandželskeho sabudženje kónsowakoj, buschtaj loni we dezembru pshed pshichežnym sudom w Drježdźanach k smjerzeći sabudženaj. Mjerko pak je jeju shromadne minsterstwo ke zhkostanju na czaj žiwjenja wobhnadźiło.

*** Dobrili wohenj w jenym ruskim mjescze.** Po powěsći s Mokkwy je w mjescze Nogaczowie s hischcze njeinamje pshiczinu wulki wohenj kathadkal, kiž je 600 twarzenjow suczkł. 25 człowjekow je w płomjenjach smjerc namakla. W jenym domje sa dźeći spali so 18 dźesći. Po dotalnym wobliczenju wuczinja schkoda 3 milijony rublow.

*** Wulki łóh we bludnizy.** Bludna žónska, pryedy hižo sbudźana a nźko w jenej Parizkej bludnizy wukhowana, je pshed krótkim wulki łóh Credit National dobbla. Jeho sa milijon frankow so ji wupłaczi. To pak ju dale njeshnu. Hdyž tutu hromadu pjenjes widźesche, mużnesche mjerzje. „To mje njemysli, nam hischcze wjele wjazy milijonow.“ — S teho so pokaza, so simdźa w Frankofskej bludni lotteriju hrać a też dobywać.

*** Njesboża na Londonskich dróhach su loni khětro pshibrali.** Po rosprawje Londonskeje polizije shubi w lecze 1926 na Londonskich dróhach 1003 wostajbow pshes njesboże swoje žiwjenje. Pornjo lětu 1925 je to 63 prozentow wjazy.

*** Butrajny rejwał.** W jenym dźiwadle w Barcelonje w Schpanskej rejwasche elsafski trajny rejwał Charles Miklas dźesacz bnjow a nozow sa sobu a bęsche na tónzu cźinje hischcze pomerjnje cźerstwy. Wón bu pshi tutym dalkim rejwanju 24 puntow lóżschi. Sa tóżdu hódźinu bęchu jemu tśi mjeńschiny k wodwchnjenju wostajili, kotrejž hischcze pshecźo pohnje njewutrjeshi. Wón chżesche hischcze 36 hodźin dźeje rejwacz to pak jemu wyschnoscze sakasachu.

*** Strach lodowych horow** w Atlantiskim morju. Parna łódź jendelskeje cźary White Star „Arawia“ rosprawjesche pshi swojim pshikhżdże do Halifara, so je na swojim połodnischim puczowanjskim puczu hromadu lodu sekkała, kaž sa 20 Lt wjazy wobkedźbowali njeżsu. S łódże spóznachu nźhdże 40 lodowych horow, na jenym dnju sanio 12. Szylnjeje kurjawy dla bęsche łódź we wulkim strasche, so bo pluwazych horow sasdże.

*** Skórżkowa cźwita w Perisijej.** Hubjenje steji s krajemi, w kotrychż stóczki z cźasami w njejmjerniych liczbach so jenja a wjele skłodny nacźinja. Je dźen njemóżno, doseż jara pshecźerstwo nim sakrocźicź. To je dyrbiała Persijka w wosshednim cźasu nashonicź. Druhdy so tam we wjelej mnohosći stóczki nawala, schtož je sanno sa tutón kraj jena wosebitosć. Koje su w snutskownej Persijej zyle krajiny sniczisze. Tam, hdyž so tuta na jenju puschcźa, njewostanje nicżo njewobschkodźene, wone seżeru wjasy, schtož jim w rostlinkach na prżki pshindże, żito a druhe rostliny. Tak wostanje sa wobydlerstwo malo k sekiwjenju wysche a sczehwk tutoho domapytanja je hłód. — Knježerstwo nima mozy a srędkow, so mohło tutej cźwili, tiž je zuniewon katastrofalna sa potrjechene krajiny, tkutkownje napschecźo stupicź. Możemy tej wyssicź, so je wobydlerstwo, dźiwajo na tute njesboże, zyle nerwosne a hacź k sdaisanju postunuje, hdyż tute hromady stóczkow, kiž wopramadże złonzo saczemnieja, nad wobsorom widźa. A pshi tym su bjes mozy pshecźiwo tutej straschnej cźwili.

*** Sakonske rjadowanje koschenja.** Amerikanski stat Kansas je sakoń postajił, kiż ja k prenjemu rasej s wažnym prashenjom koschenja sabera. Tam wedźa mlode holzy a hólzy, wo kaskim paragrafie śmedźa so koschicź. Jedyn paragraf pokasuje na to, so je koschenje prakiarty natorjź cźłowjeskeho splaha, so by cźuzża lubosće a pshecźelstwa a znajomstwa pokasał. Rosrisanje njeje runje hubjene, hyrnjej dossahaze njebyło. Sakonjedawar je sabył pshipomnicź, kajka hubła je. Jeje wopisowanje njeje lohke. Hižo pjenjer wo njej praji: „Hubka, to je śmeżcha wež, hischcze njewem, kak to hłodźi, so njeźe a tez njepije a tola hłodnosć płodźi.“ Sakonjedawarjo w Kansasu móża so na tutoho pjenjerja powołacź, jeli su sakondzili, wopisowanje hubki podacź. We dalschich paragrafach so rosprawuje, pod kajkimi wumenjenjemi śmě so koschicź. Dale su ljudstwa posłaženje sa wokschowanje na dróhach a nameschach. Na tóżdy pad ma so pshi sjawnym koschenju pshiwuschnistwo w koschenju dopołacź. Tak drje budże bórzy wikowanje s wopacznymi wopisanmi so rosswiwacź. Po § 14 so sjawne koschenje mjes njepshiwuschnymi s 10 dollarami (42 hr.) tłokota. Pshewjedźe-li so tutón sakoń krucze, potom drje wschitkich hólzow a wschitke holzy Kansaskeho so jastwa sesadźeja a stat budże dyrbjecź nowe jastwa twaricź, dokeż wobstejace njebudu dossahacź.

*** Słóż swojeho knjesa.** Jenemu knjesej w Viktoria, hłownym mjesce kupy Wanzouver pshi nawjeczernym brjohu Połnóżneje Ameriki bęsche so jeneho dnja jeho brodatny hoschtowinski pop shubił. Jako na druhi dźeń nowiny nameschćił wo shubjenym pśu pshinjeżechu, mjeńczeła pśa 25 mil sdaleneho mjesta telefonijsy sawołachu. Wschu tam zuseho pśa namakali, tiž so po wopisanju we nowinach shubjenemu runasche. Mjeńczel nekt prożschesche, so bychu pśa sas k telefonijskemu aparatej pshinjesli, so by poż mógł sas jeho słóż słyschecź, jo by jwjeżił, hacź jón słoczo spósnaje. Poż jo jara sapjerasche, jako jeho aparatej zezhnichu. Tole lédma bęsche słóż w telefonu sasłyschał, pocza s wjeselocźu wuez, twutorhnyp so a nuchasche we wschich kuczikach sa swojim knjesom. Dokeż pak jeho nichże njenamała, pshindże sabo sam wot so k aparatej, dokeż bęsche w nim słóż swojeho knjesa słyschał. Jeho knjes pak bęsche hnydom pshesswędczeny, so bęsche to jeho shubjeny poż, tiž bęsche 25 mil sdaleny słóż swojeho knjesa spósnał.

*** Najwyschische twarjenje swęta.** Twarska wyschnosć w Newyorku je nacźisti sa twar noweho „mrócźelaka“ (Wolkenkratzer)) s mjenom „Larkin Tower“ dowolila. Twarjenischcźo, kotrejž ma so w blizkosći „Times-Square“ natwaricź, smjeje na 110 poschodow a budże 365 m. wysoke, potaklim wo 65 m. wyssche hacź Eifelowa wéża w Parisu. S tym budże twar najwyschischa chża na zyłem swędze.

Listowanje.

Khorobna każa. Hdyž w hospodarstwje swojeho nana dźetacze, hdyž je po jeho wulkosći zusa dźełowa móc trjebna, kotruż pak pshes swoje dźeło parujecze, dha dyrbi Waš Wasch nan jako dźełodawar pola pshisłuschajeneje krajneje khorobneje każy samołwicź. Dla dakowanych nałeżnosćow wobroczesze so najlepje na finanzny hamt we Wojerezach.

M. B. do Prusseje. Dokeż je lékaŕ żonu sa nałkwilnu babu postajił, bonjż druha njeschchindże, dha ma wona po naschim ménjenju prawo babinstwo dale wukonjecź. Hdyž wona babu połnje sastupuje, dha ma po naschim ménjenju

Hospodarski rozhlad.

Sobotu, 18. junija 1927.

Wczerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,215	100 pólsk. markow	47,075
jendelski punt . .	20,47	100 českosl. krónow	12,487
100 šwajc. frankow	81,05	100 franc. frankow	16,505

Na Berlinskej burhi so wczerawschi wobkhad s horjebijazymi kursami sapocza. W bżhu dnja so kurhi snowa seshłabjowachu.

Produktowe wiki tež wczera swoje dotalne mjeswocze pokasowachu. Płaczisny so Lżma pshemeńnichu. Wjedro je rjane a płodne a żitam howi. Je-li dale tak wokanje, kłasa žnź wo wjele posdźischo njebudu hacź hewak. Zentnar żita płaczesche wczera

w Drježdźanach (sandź. pondźelu):
pshenżu 73 kg. 14,85—15,10 hr. (15 hr. hacź 15,25 hr.),
pshenżu 69 kg. 14,25—14,45 hr. (14,40 hr. hacź 14,65 hr.),
rożki 69 kg. 13,50—13,75 hr. ((13,60 hr. hacź 13,85 hr.),
rożki 66 kg. 12,85—13,10 hr., (12,95 hacź 13,20 hr.),
jeczmjenja nalšt. 13,50—14,25 hr. (13,50 hacź 14,25 hr),
jeczmjenja naiwšk. 12,25—13,50 hr. (12,25 hacź 13,50 hr.),
wowsa 13,50—13,75 hr. (13,50—13,75 hriwnow),

w Berlinje:
rożki 14—14,10 hr., jeczmjenja nalšt.jeho 12,05—13,75 hr., wowsa 12,70—13 hr.

schtwórtk w Kamjenzu:
pshenżu 14,20—14,50 hr., rożki 13,20 hr. hacź 13,60 hr., jeczmjenja nalšt.jeho 13 hacź 13,50 hr., najwušschcho 12—12,50 hr., wowsa 13,25—13,75 hr., bórny 5 hacź 6 hr., prošata 16—23 hr., łóbjata 1,50—2 hr., huśy 5—7 hr.

w Shorjelzu:
pshenżu 13,50—15,50 hr., rożki 13 hacź 14,30 hr., wowsa 12—13,60 hr., bórny 4,80 hriwnow,

w termińowym wikowanju:
za julij: pshenżu 14,92½—14,90 hr. a rożki 13,15—13,23¾ hr., wowsu 11,75 hriwnow,
za september pshenżu 13,82½—13,80 hr., rożki 11,81¾ hr., wowsu 10,40 hr.,
za oktober: pshenżu 13,90 hr., rożki 11,82 hacź 11,85 hr., wowsu 10,35 hr.

Wiki wužitkoweho stotu wczera pjatk w Berlinje
(Magerwiehhof-Friedrichsfelde.)

Pshihnali bżhu 713 młodych bólkow a šuczelnych krumow jałojzow, 219 cźelatow, 18 bykow, 7 próżdnikow a 16 wowzow. Mlode bólki a šuczelne krumy płaczachu 260—590 hr., šuczelne jałojzy 220—490 hr. Stót le kormjenju a k wjasanju, byki a próżdniki 40—48 hr. po zentnarju žiweje wahi. Koni bżhu 614 pshihnali. Te płaczachu 200—1200 hr., Pornjo posledniem wikam bżhu płaczišny Lżma pshemeńnjene. Wiki klazachu.

Na pshedań.

Dólna krowa a šuczelna jałojza na pshedań w Krjejezym cźo. 18.

Zubjele, tśischne, trjebane, Schjolta w Zelesnej p. Hródka.

Sćmno s luli 40 zent. Budźich w Kójanach poła Hródka, Telefon 249. — W Kójanach, Górska haża 1. — W Bukojnje cźo. 8 poła Wojerez.

Motor 4 PS, Klingšt, Hoschiz haża 17 w Budyschinje.

Motor 2½ PS., a jornowzowe płotowe stołpy, Linka hoseżeńz w Bżlej Wodźe.

Jałojza wyżołoschuczelna a byk w Małom Wjelkowje 3.

Krowa młoda w Hornich Prušach.

Prošata, Soba w Cźornowje poła Pomorz.

Wós dźesacy w Bżskopizach, Budyschka dr. 4 ll. — We Bżskopizach, Nowe torhoschcźo 10. — W Kamjenzu, Oskar Müllerowa haża 131l. — Ulbrich w Hródku, Wilhelmowa haża 33. — W Budyschinje, Hoschiz haża cźo. 17. — Drjewowe torhoschcźo 5 delka. — Kamjentna haża 19a, sadni dom.

Kóń 5-letny we Stachowje 37. — Kóń 6-letny cźerwjeny Schumi, Lubjiška dr. 6.

Huśy 12—18 dnjow stare, Haasa w Bżskopizach, Kamjenska dr. 49.

Kolo motorske 4 PS., w Kamjenzu, poła Blocka, Oskar Müllerowa haża 3. — Kolo mużaze we Wojerezach, Zyrkwinska haża 4 poła Heilmanna.

Pschisłuschacy pytaja:

Pjekarskeho, Moramitz w Bżlej Wodźe.

Holzu do domu, Hopzyna w Hródku, Barschćekowska dróha cźo. 3.

Rězniski, Rotha w Mućzomje.

Kuchinski, knježi dwór w Pschiwcźizach.

Holzu do domu, Rößleika w Bżlej Wodźe. — Jokuschowa mężchcźanske kubło w Budyschinje

Holzu do domu w Hródku, Drježdźanska dr. 59.

Dźowku, mężchcźanske kubło we Wohborku 196.

Kuchinska hoscźenz „K złotej cźótwizy“ we Wojerezach.

Pjekarskeho, Kopaczez pjekarnje w Mitowje.

Krowjeho, Welš we Wojerezach.

Pohonca a żonu do żyna w Budyschinje, Fichtowa haża cźo. 6 a w Zyżlezach cźo. 5.

Dźiłarzerši na twar dróhi poła Brěsowki. — Gebauerez wobuczowa fabrika w Bżlej Wodźe. — Dźiłarzekki a dźiłaczerjow, Bulang w Hródku poła dwórnischcźa.

Dźiłarzerjow, Schołta we Schwrjewcźach. — Pawlik, zementowa fabrika w Dubrawje poła Hródka

Esudnitzy na pschehódowanje
pondźelu 20. junija 1926
we Wulkich Sożarach dop. w 10 hodź. schijaza maschina kupzy seidu žo w hoscźenzu pshi hlownej dróhi.
Serjedu 22. junija 1926
w Niśkej w hoscźenzu „K hwězdże“ pop. w 2 hodź. harmonium.

Trawjenje.

Pastwowe łada, jedyn sakup, Lehmann w Bżskopizach Dwórnischcźowa dróha 9.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźensa dop. ¾11 hodź.: Wiki su mało wumite, tendenza wotcźakowaza a skerje ptakiska.

¾12 hodź.: Ssnadny wobrot, wotcźakowaze ménjenje, ale sesłabjene płaczisny, dokeż je wutraj tuniši.

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Żito a wolijowe symjo po tunt abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po złotej hriwnje.

	17. 6.	18. 6.		17. 6.	18. 6.
Pšenica	301-308	305-308	buny	21-23,00	20-22,00
rožka	280-282	280 282	woka	22-24,50	21-24,00
nal. ječ-mjeń	241-275	241-275	módre lupiny	15-16,00	14-15,75
nasz. ječmjeń	—	—	žołte lupiny	16-18,00	16-17,50
wows	254-260	254-260	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	191-193	192-193	raps. wosušk	15,80	16,00
pšenž muka	34-39,50	37-39,50	lany wosušk	19-20,00	19-20,00
rżaua muka	35-37,50	36-38,00	poen. melasa	—	—
pš. wotruby	15,25	15,50	bórnj. kruški	32-32,50	31-31,50
rżane „	17,75	18,00	syno, 50 kg	2,45-2,55	2,35-2,65
raps	—	—	rżana sloma	1,77-2,00	1,70-1,95
lane symjo	—	—	pšenž. „	1,00-1,40	1,00-1,40
hróch	27-30,00	27-30,00	wowsna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluški	20-22,00	20-22,00	ječna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Drježdźanska burza.

Pšenica	297-302	běrnjace kruški	33 50-34.00
rožka	270-275	pšenž. wotruby	13,70-14 50
nalětni ječmjeń	270-285	rżane wotruby	16.50-18,00
nazymsk. ječmjeń	245-270	pšenična muka	49.50-51.50
wows	270-275	rżana muka	42,50-44,00
čerwjeny dźećel	230-240	woka	28.00-29,50
raps	—	pjeluški	28 50-29,50
kukurica (Mais)	193-198	hróch	33,00-37,00
suche truhančki	14 14.50	cokrowe truh.	19,00-21,00

Drobnowikowanske płaczizny w Budyšinje.

18. junija 1927 po hamtskim postajenju.
Wše płaczizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Twora		najniż. płaczizny hr.	najwyš. płaczizny hr
Howjaze mjaso z kosćemi	1 kg	2,00	2,40
Ćelace mjaso	1 „	2,20	2,80
Skopjace mjaso	1 „	2,40	2,80
Swinjace mjaso	1 „	1,70	2,40
Tukrajny swinjacy šmalc	1 „	2,40	3,20
Pšeńčna muka	1 „	0,56	0,62
Rżana muka	1 „	0,46	0,50
Khlěb	1 „	0,41	0,42
Jědźne běrny	1 „	0,14	0,16
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy šmalc	1 „	1,80	2,00
Sušeny połč	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lt.	—	0.28
Jědźna butra	1 kg	3.60	4.20
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Jeja	štuka	0,10	0,12
Jědźne buny	1 kg	0,40	0,60
Cokor, drobny	1 „	—	0,80
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. topj.)	1 ctr	—	2,10
Brunicowe briketty	1 „	—	1,20

Wiczne płaczizny štwórtk 16. VI. Wšo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centu	w Lubiju za 1 centu
Pšenica	14,20—14,50	14.30—15 00
Rožka	13.20 —13 60	13,00—13 70
Ječmjeń	12,00—12,50	12,25—13,40
Wows	13,25—13,75	13.00—13,75
Syno	3.00—3,50	3.00—4,00
Sloma z maš. młóc.	2,25—2,75	1 80—2,00
Sloma k zasłanju	2,75—3,00	
Sloma z ruku młóćena	3.50—3,75	2.25—2,75
Běrny pola ratarja, nowo	5 00—6,00	4,75—5,75
„ hač na železnicu	—	—
Butra	1,70—1,90	0,85—1,00
Jeja	0,09—0,10	0,10—0,12
Pšeńčne wotruby	—	8 25—8,50
Rżane wotruby	—	8 80—9,00
Pšeńčna muka	—	23,00—24.00
Rżana muka	—	20,75—21,50
Prosata, wulke	—	—
„ srěnje	16—23	—
„ małe	—	—

też prawo na polne sapkaczenje a chorobna khaša žebi pjenjesy wróčo žadacz njemóže. Wěsto žu to jenoż njewjasomne ménjenja. Najlépje wschak je, so so wo tom ras na wokrjesnej wyschnosći w Rósborku woprascherče, doklž nam pruske postajenja njejžu znate.

D. P. Wobčańkče najprjedy, schto powolańske družstwo (Berufsgenossenschaft) wobsamknje. Njesčerče-li z tym spokojom, wobroćče so na wyschschi sawěsčenski hamt. Tam móžeče namjetowacz — jeli z tym hišće spokojom njesčerče —, so Waš jedyn privatny lékař pischeprytuje. To móžeče tuchmilu sa swoje pjenjesy čzinicz. Schto so potom wobsamknje, je stónčnje placzaze.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Nowe syno

kupuje kóždu dźělbu

Wójskowy zeźiwjeńaski hamt
w Budyšinje. Telefon čo. 3020.

Blišschi njedźelu, 19. junija, šmědża s pschiležnosću spěwarskeho swjedźenja w fričerskich wobšhodach města Budyšina w čzasu wot 8 **hacz 11 hodź. dopoldnja** ludźom poskužowacz a šmědża pomnožiz a wuczobni dźěłacz.

W Budyschinje, 16. junija 1927.

Měschczanska rada, pschemyšlowy hamt.

Sjawne darmotne jětrascheźepjenje

pola dźěcži, kiž žu so w lěče 1926 narodźile a kiž běchu dotal wróčo stajene, kiž buchu bjes wuspěcha schczěpjene abo kiž hischcze dospołe schczěpjene njejsu (prěnje schczěpjenje), budža **srjedu, 22. a sobotu, 25. junija 1927 popoldnju wot ½3 hodź. w Pešlatozzišej schuli** delkach (nawjeczorne wokschidło s nutskhodom na Dwórnischczowej dróhy). Tu maja so dźěcži, kotrychž zwóžbne mjena so sapoczmu s pišmikami

A—G srjedu, 22. junija 1927 wot ½3 hodź. popoldnju,
H—S srjedu, 22. junija 1927 wot 3 hodź. popoldnju,
M—R sobotu, 25. junija 1927 wot ½3 hodź. popoldnju a
S—Ž sobotu, 25. junija 1927 wot 3 hodź. popoldnju

k schczěpjenju pschedstajicz.

Wobhladowanje schczěpjenych dźěcži je tydźeń posdźischo, potajšim 20. junija 1927 a 2. julija 1927 sa wschitke dźěcži wot ½3 hodź. popoldnju w šamtnej schczěpjenišej měšteschczi.

Dźěcži maju maczerje pryedy domach s myhdlowej wodu, wožebje ruczki wysche kopcza, smjeł kaž so hłuschca a je cžiste schatki woblez. Sa tódle dźěcžo ma so papjerka s derje cžitajomnym mjenom, dnjom naroda a měsinom naroda dźěcza, kiž ma so schczěpjecz, kaž tež mjeno, staw, powołanje a bydlenje nana, wothladarskeho nana, maczerje abo wothladarskeje maczerje zobupschinjesć a w schczěpjenišej měšteschczi wotedacz.

Se zwóžbow a twarjenjow, w kotrychž natykowaze thoroschcze hnjeza, kaž wošepizy, cžórkach, duschaty kaschel, diphthertja, róża, bleczkaty tyfus, tyfus atd., njesmědża w žanom padze dźěcžo do schczěpjenišeje městnosće pschinjesć. Starschi, wothladarjaj starschi abo pschedporučnizy, kotřiž zwoje dźěcži a woczehnjenišče dźěcži, kotrež schczěpjecz dacz žu winowaći, privatnym lékarjam schczěpjecz dadża, maja je **hacz do 30. septembra 1927** schczěpjecz dacz a wo tym wobkruczenje, so bu dźěcžo pšche jětra schczěpjene abo so s nékajkeje sakonišeje pschičiny njebu schczěpjene, hacz do tuteho czasa pola podpisanego měschczanskeje rady, na polizajskim sarjadnistwje w kupnizy (Gewandhaus) po 2 thodomaj wó zjitwje 1 pschedpołožicz.

Pola thorych dźěcži ma so nakhwilne wuzwobodźenje wot schczěpjenja s lékarskim wopišmom dopokazacz. Je-li bu dźěcžo, kiž je k schczěpjenju winowate, po lékarskim wuzwobodźenju diwójzy wot schczěpjenja wuzwobodźene, może potom jenoż měschczanski schczěpjenišči lékař, kujes dr. Traeger, wuzwobodźicz.

Schtóž tole wozjewjenje njewobledźbuje, ma khłostanje wočakacz.

W Budyschinje, 18. junija 1927.

Měschczanska rada, polizajske wotdźělenje.

Sso počkajo na nasche polizajske postajenje s 10. meje 1905 znowa wojsewjamy, so dla schkita wužitnych ptačkow w Budyschskim měschczanskim wobrjesu wokoloběhaze a cžuschkaze kócži wot naš postajenych ludźi lójicz a moricz dawamy.

Měschczanska rada, polizajski hamt.

Nastupa wólby do starschiskeje rady.

Pschi wólbach do starschiskeje rady 29. meje buchu wuzwoleni:

za Pešlatozzišu schulu:

na 1. wólbny namjet (šwobodneje schule)

1. Wilhelm Kirchner na Fabrikskej dróhy 40a,
2. Richard Wiesner na Hrodowskej haży 3,
3. Adelheid Jesche na Wulkej Bratrowskej haży 1

na 2. wólbny namjet (khěschczanskeho starschiskeho swjatsa):

1. Oskar Mammitzsch na Hausenskej dróhy 40,
2. Reinhard Tempel na Wjelečzanskej dróhy 32,
3. Martha Herrmannowa na Lubijskej dróhy 39,
4. Dr. Erich Thoss na Stieberowej dróhy 54,
5. Swud. Mauckschowa na Arnoldowej dróhy 5,
6. Franz Eduard Peinelt na Arnoldowej dróhy 5,
7. Gertruda Hartwigowa na Arnoldowej dróhy 2,
8. August Symank na Woješčinskim sahrodnju čo. 15,
9. Ota Stein na Sieberowej haży 7.

za Lutherowu schulu:

na 1. wólbny namjet (šwobodneje schule):

1. Fryž Grubl na Rybarskej haży 13,
2. Korla Schneider na Rybarskej haży 18.

na 2. wólbny namjet (khěschczanskeho starschiskeho swjatsa):

1. Sancho Herold na Moltkowej dróhy 6,
2. Willy Lotza na Sedanskej dróhy 17,
3. Arnošt Mikan na Walskej dróhy 3,
4. Helena Höpfnerowa na Sahrodnej dróhy 6.
5. Christoph Steffen na Hornczeskej haży 19,
6. Ota Dornig na Schäfferowej dróhy 19.

za Lessingowu schulu:

na 1. wólbny namjet (šwobodneje schule):

1. Gertruda Nowakowa we Woješčinskim sahrodnju čo. 25,
2. Marczin Jánka na Rózowej haży 19.

na 2. wólbny namjet (khěschczanskeho starschiskeho swjatsa):

1. Dr. Hentzschel na Renatušowej dróhy 1,
2. Ota Werner na Renatušowej dróhy 20,
3. Martha Poldrakowa na Mužakowskej dróhy 15,
4. Fryž Nowak na Schäfferowej dróhy 23,
5. Paul Schwarze na Mjaßowym torhoschczu 8,
6. Hugo Bender na Schäfferowej dróhy 41.

Wólbni Prjódstejerjo.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 **Filialcy we Wojerecach a w Khočebuzu** Telefon 3506 a 3507

přijima pjenjezy na dań ze 5—8 procentami

Wobstara kupowanje a předawanje kaž też zarjadowanje efektow, **hypothekow** a wšě druhe bankowske dźěła

Tresor! **Pjenjezy so wupłaća też pola agenturow!** **Tresor!**

Parny vulkanisěrowanski wustaw

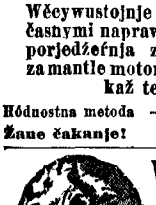
M. A. Fuhrman w Budyšinje

při Mjasowych jětkach 8 Telefon čo. 3053.

Wěcy wustojnje zarjadowana z nowočasnymi naprawami wuhotowana, wuporjedźernja za awtowone mantle, za mantle motorskich, jězdnych kołow kaž też za šlawchi.

Hódnostna metoda — spěšne a tunje podawanje.

Žane čakanje! Žane čakanje!

Wosebity wobkhod za **nawočnicy, šciparje,** (Klemmer) **dalokowidy atd.**

Specialist nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na Seminarskej dróhy 5.

Korta za skót

wšěch družin a wulkosćow kaž też

tonowe roły a šamoty

poruča po najtuńšich płaćiznach

G. Schneider w Budyšinje

na Walskej dróhy 14.

Konje k rězu

kupuje kóždy čas po najwyšších płaćizn.

Kurt Kaiser w Budyšinje,

na Humboldskej hasy a při Mjas. jětkach. Tel. 2403

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serb. knihańi“ w Budyšinje skaza. Wukhadża měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Lehmannec konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hóstne městnosće - Konditorske pjećwa prěnjeje rjadownje.

Wšědnje wot 4—½7 hodź. a wot 6—12 hodź. koncert

Wosebitosć: TORTY

so jako dar při kóždej składnosći hodźace.

Łódł k jedźi. Fürst Pückler.

Sym twornju za cementowe twory wotewrił

a poskićam dobre a tunje cementowe roły, studnjowe rynki, studnjowe pikrywy, murjerske cyhele, třešne cyhele, płotowe stołpy, dłožki (Fliese) we wšel. barbach.

Arnošt Mikel we Łuču

pola Delnjeho Wujezda. Sym Serb!

Wšě čišćerske wěcy

serbske a němske

kaž zličbowanja, listowe hłowy kwitowanja, načišće na listowe wobalki, kwasne spisy, slubowe khartki, wěrowańske khartki, smjertne khartki, visitne khartki, přeprošenja, dźakne khartki atd. zhotowja spěšnje a płaćizny hódno

Smolerjec knihićišćerńja

z. dr. z w. ruk. w Budyšinje w Serb. Domje

Moltkowa drogerija

Hermann Schubert

w Budyšinje, na Moltkowej dróhy 6. Tel. 3746

poskića

sele, barby, laki, serščowcy, gyps, cement, karbolineum, chlorwapno (Kalk), wapno k picowanju, solicžity syrićnatan, jatrowy tuk za skót. Symjo načinjace srědki, koperowy vitriol, żelezowy vitriol, mašin. wollja, mazy za kopyta a kože

Kedźbu! Pančicy!

Poručam swój wulki wubjerk na jara dobrych a tunich

posamentach

(Spachtel)

Emil Glawš w Pančicach čisło 110

Košlowy lětny barchent 60 pj.

wšelakich mustrow, rjany běły, ... m 65,

muslinowe, cefirowe a druhe lětne bluzy ma stajnje zešite

A. Kasper * Burglehn II

A. Pilopp w Budyšinje

Sprawne serbske posłužowanje!

Emajlowane twory / zacynkow. twory

naprawy do mlokarnjow, kwasne dary kaž też wšu **hospodarsku naprawu** w najbohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma

Felix Münch w Budyšinje

klampnarski mištr / na Žitnej hasy 8

Poskićam:

čelnce mjaso	punt	**1.20** hr.
swinjace mjaso	punt	**0.80—1.00** hr.
zmjerznjene mjaso . .	punt	**0.80** hr.
howjaze mjaso	punt	**1.00** hr.
mjasowu juškU		**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kolbasu .		**10** pj.
čopte kolbaski		**10—20** pj.
wšelaku kolbasu . .		**0.80—1.40** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

różniski mištr, na Šulefskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Trjebane a nowe

meble

kaž też **wuhotowanje jstwow** poskića tunje

Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4

Podźěnje pładźi dowoleje.

Ruske wischědne wójsko.

Na nałchim wobrazu widźimy, jo nowe ruske wójsko njeje jara po wojerfiku motane. Tehodla Ruscy pjenježy njeje mó'no, ßo ſ jenym ßwónym ßußodłom do cześterje wójny ſapjerješi. Pod bróńju ma Ruska nětuđże 562 000 mużow. S tych je jenoż ßnadny dźěl po wojerfiku dokładnje wuwuczeny. Wjetſchina mużſkowow wojſka ßo jenoż krótki czaß ſ bróńjemi wuwuczuje. Sćmejſch wojakom njeběrje nětcziſche ruſke knježerſtwo ſe ſtrowego a kruchego wjeßneho luda. Narjerje ßo boji, ſo móhli wjeßnjenjo tak ruczże hacź měli bróńje w horſchczi, dźenßniſche bolſchewiſke knježerſtwo wotſtronić. Tuż ſu dźenßniſchi ruſcy wojacy ſmjeticha jenoż wulkomeſchczanſti lud. Po naſchim wobrazu ßudźo ßwoju wojerſku ßłużbu we ßwojej wſchědnej drasce ſaſtarują.

Ruſka-Pólſka hraniza. Dźenża wſchoněmſke nowiny ſaßo wjele wo wójnje mjes Ruſkej a Pólſkej piſchu, dokelž bebi ſu pjcheja. Ruſka a Pólſka ßo ſcześe do wójny ſapleczetej.

Siamejiſka kralowſka kócźka. Wona dosta na internazionalnej wuſtajeńzy 1. myto.

Wopytanſki wobraz.

Hdźe je hrodowy wotamkaŕ?

Wupiſmjenje wobrazu w tydźeńſchim cźiźle:

Stajcze wobraz na hłowu. Pſchi najźylniſchim ſchtomje ſteji nan.

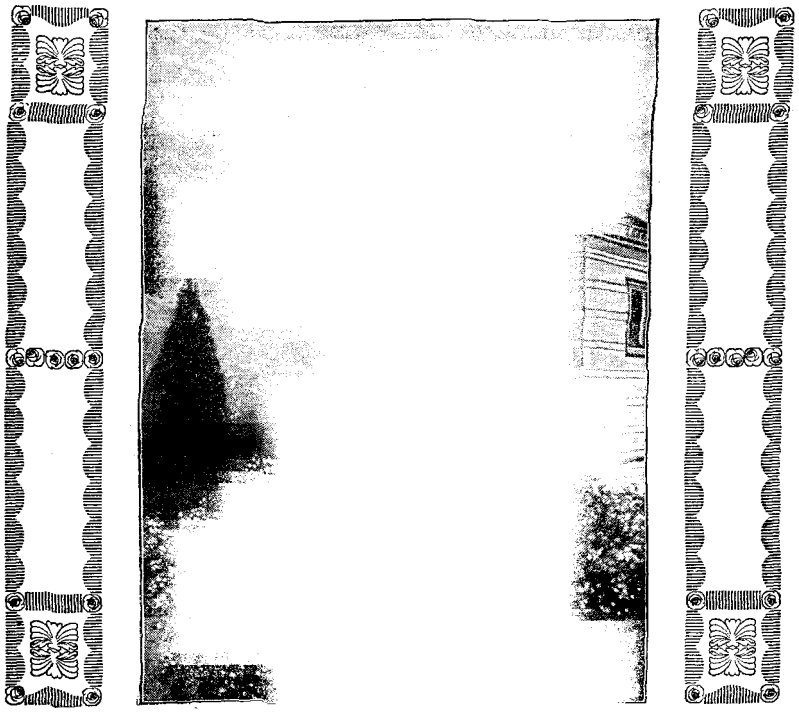
Hódanczło:

Hdźe woſtaja ßnak ſwoju ćołu, hdyž chce k wobjedu hicź? w tydźeńſchim cźiźle: Kulki.

Naš čas we wobrazach

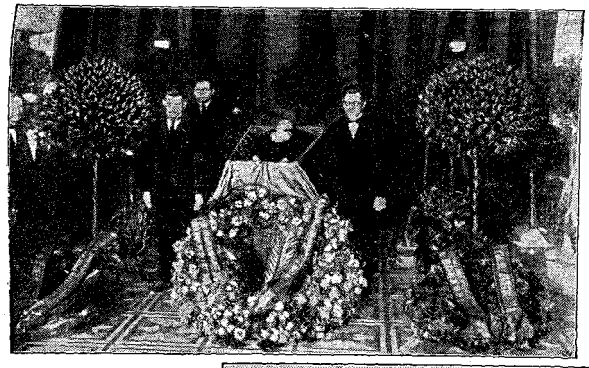
Čo. 24 W Budyšinje, 18. junija 1927 3. lětnik

Kupała w Baden-Badenskej.

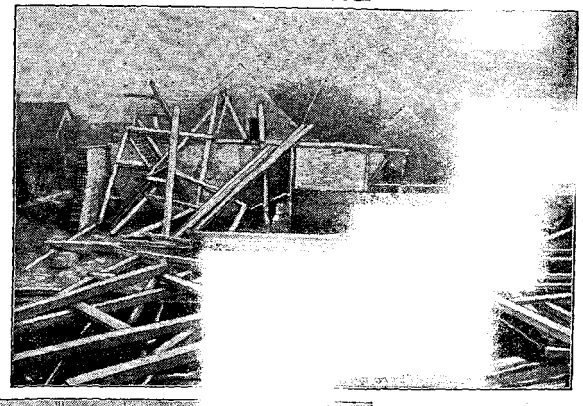
Baden-Baden leži w Badenſkej. Tuto město, kaž jeho němſke mjeno praji, je město kupjelow. Haj wono ſłuſcha do najſwoßebniſchich Europy. Tu ßo woda jara horza je ſemje žórki, pſchi 47—71 ſtopjeńkach Celſija. Hižo ſtarym Romjanam běchu tute horze kupjele ſnate. W cźaßach jako naſch Sbóžnik po ſemi thodjeſche, tu Romjenjo kuſeßachu. Se ſemje ßo žórlaze wody ſelerje ſaßkudźuja. Wſcherchoſo Badenſkeje ſu tuto město hacź na najrjeńſcho wutwarili.

Mnohy w tutym měſcze też wyſoko hrajachu. Tola taſke hrace w Němſkej wſchudźom ſakaſachu. Město ſu wobdali ſe kraſnymi wulkodźowanſkcźemi. Ale też zyta wokolina je jara kraſna, jaſminowa, haj luboſna. Podnjebjo je nimale mile. Tohodla też w ſymje wjele zuſnych pſchikbadźa, ſo bychu tu pſchebywali. Wot tam nimaja też daloko do klóncznjeje Italſkeje. Do wójny ſ wulkeho dźela a to w leńcznym cźaßu Franzowſojo tute kupjele wopytowachu.

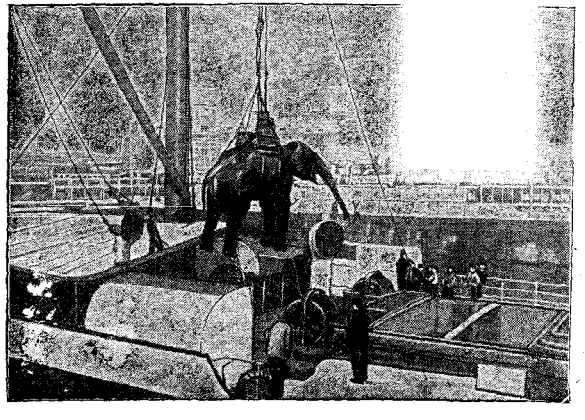
Satšćeny ruski wupósłanc na marach.

Ruski student Kowerda bě tydźeń po swjatkach na dwórnischczu we Warschawje ruskeho wupósłanca Wojkowa satšelił. Tutón wodawk je pólske knježerstwo jara roshorił. Satšćeny Wojkow bě ſ wutrobu pischeczel Polakow. Wutrajnje ſo prózowasche wobaj mózny ſłowjanſkaj ludoj dokładnje wujednać. Pólske knježerstwo ſebi jeho też wulzy wożesche. Wono ſanu krótkel njeſſomdźi, jo by rosniemdrjeny ruski lud ſaſo ſmérował. Pólske knježerstwo derje wě, jo Pólſkej ſanych ſtrachow njehroźy tak dołho hacž ma dźenża brje ſeſtakjenu, ale tola hischcze mózny Ruſku ſa pischczelnizu.

Žałostny wichor japuſczeſche wſu a měſta.

W naſchich „Serb. Nowinach“ ſmy wjele wo wichorowych ſapuſczenjach čitali. Tutón wjerčały wichor ſałhadźeſche jenož krótke mjeſtchiny w Hollandſkej a pſchimcowanej potnóznej Němſkej. Tute krótke mjeſtchiny doſahnychu, wſy a měſta do roswalinow a rospadankow pſchewobroćichu. Naſch wobraz wjedże naſ do wſy Streitzig. Tam je wětr ſobu najhórje ſałhadźak. — Wichor roſczahowa tam 12 twarjenjow, 10 tčechow ſtyła wuſebitny a donjeſe je na 250 metrow daloko prječ. Wjele ſtow lět ſtare toſſte ſchtomy wotwjerčił, kaž bychu čzenke pruczički byle.

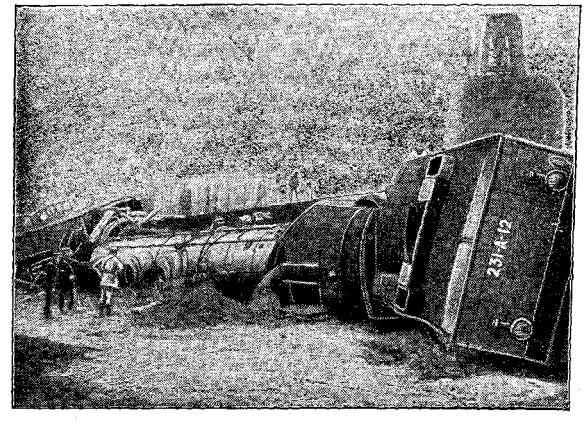
Kak elefanty abo ſłonje ſ łódźow hjeru.

Sklóny ſu hischcze we Indiſkej a druhich čzopłych krajach dźiwje žiwe. Pola naſ pokaſuja je we ſwěrjengach abo zoologiſkich ſahrodach. S ſich domiſny dyrbja ſo hacž do naſcheho kraja po łódźach pſchewożowač. Tele pſchewożowanje je hižo ſe ſſkudnymi ſwěrjatami jara wobužne. Dźiwje abo napołdźiwje ſwěrjata pſchekładowaci, je pſchi tom hischcze ſtraſchne. Łódź w pſchiſtawje abo w hafenje jara wyſoko ſ morja ſahła, tehodła njeby móżno było, ſa tak czeſke ſwěrjata, kajkeż ſłonje ſu, woſebity móſt twarič. Potom je wulke praſchenje hacž by dźiwje a ſ mótſkej jěſbu wobojane ſłoczo mérnje po moſcze ſchło. Tehodła wuſběhuja je ſe ſpalnym pažom. Kož na naſchim wobrazu widźimy, położa jón ſłónjej wokoło žiwota.

Amerikanſkaj létarſej Chamberlin a Lewin pola ſjerbſkeje wjeſki Klinki w Delnjej Łužicy.

K druhemu roſej ſa krótki czaſ je ſo Americionam poradźiło, atlantiſki ozean ſ létadłom pſchelečzeč. Druhi dźeń ſwjatkow ſo naſchi Delnjołužiſzy bratſſanjemcu dźiwachu, jako k nim njewočakany wopyt a to hischcze ſ Ameriki pſchiſlečza. Klinka je wałka wjeſka njedaloko Khoczebuſa. Tam daſchtaj ſo też ſ tſjomi ſjerbſkimi holzami w pyčemych narodnych draſtach tomnych Serbowkow fotografowaču. Hana němſka nowina nječe tutón wobraz pſchinjeſła. Sſmy pak jón we wutrajnych nowinach widźeli. Niż němſke krajiny boſtachu taiſki žadyn wopyt, a'e naſch luboſny ſjerbſki kraj. My Serbja móżemy ſebi wjele na to wjedźeč.

Njeſboże na żeleſnizy pola Beſſay w Franzowſkej.

Na czarje ſ Pariſa pſches Lyon do Marſeillje ſpěſchniči ſ wulkej ſpěſchnoſczu jěduja. Tak też Pariſiſki ſpěſchnik ſwjatkowny tydźeń po tutej czačarje ſ 95 kilometriſej ſpěſchnoſczu czérjeſche. Pola měſtačka Beſſay ſpěſchnik do tworoweho czaha ſajdże, kotryż bě runje ſ koliſow wujěł. Sražene bě ſtraſchne. Hacž na 4 wozy wſchě wozy ſpěſchnika ſ koliſow wuſtakawſchi ſo ſ njewurjekliwym wotmachom do lokomotiwy tworoweho czaha. Sroſbitych woſow ſwučahachu 8 morwych a 20 czeżko ranjenych. Na naſchim wobrazu widźimy powroczenu lokomotiwu ſ jeje wuhlowym woſom.

K wobraſej na lewo:

Amerikanſkeho létarja Chamberlina njeſu w Barlinje na ramjenjach.

K wobraſej na prawo:

Ruſti wupósłanc Wojkow we Warſchawje. Toho ruſki ſtudent Kowerda na dwórnischczu we Warſchawje ſaſtrěli.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 141 | Budyšin — Pónjelu, 20. junija 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Stresemannowy nadawk.

„Echo de Paris" je dobérku Genfskich powješćow a jeździ pschinjeß. Chamberlain je Stresemanna namolwił, so by Rußam k poměrnosći radźił, dokelž so němske knježerstwo za tónle nadawk najskerje hodźi. Stresemann je s wjeßokosću tule mißiju pschijał, tola druhe Radźne sobustawy ßu Chamberlaina na jeho njewobwładniwosć kedźbliweho cżinile a wón je so nětko do njemerca dał. Warnowanja němskeho knježerstwa njeßu na Cżjecherina mułki saczißchi cżinile; też němski Moskowski pósłanc Brockdorff-Rantzau je dyrbjał Cżjecherina warnowaś, ale Cżjecherin je rjekł: „Komplott dale dże", a je hnėwny wotjeł. „Echo de Paris" pak do prėdka widźi, so so Němscy pschi tymle dźele rachujehnje. „Poměrnosć Moskwy do Londona pschedaś a poměrnosć Londona w Moskwje wuwujaś, to so derje saplahaśi", Bismarck njebudźesche mohł lėpje cżiniś. Dohd ßu němske nowiny njeßpokojom, potom ßu wotpohlabom pschećerjeja. Němska je zyle wėsty wuspėch mėła; pschetoż wona w septembrje do mandatoweje kommißije ßejmpi a ßwa ma wuhlady, so někotre kolonije wrócżo dostanje.

*

Genfßa wotstorkowaza politika.

Genfski dopißowaŕ Londonßkich „Times" wo wunoßchu końdanja Rady Swjaßka Ludow pißche, so politika wotstorkowanja, kotruż Rada w nowißchim cżaßu ßa wßě wobcżejne projekcja nałożuje, ßo w kruhach Swjaßka Ludow ßolnje kritikuje. W Genfu ßu saczißchi měli, **so je poßlednje końdanje cżłudßke na wopraŵdźitych wunoßchkach bylo, dyßi wßě pryedawßke.** Też tón króć je ßo Rada ß wotstorkanjom ß wjele wobcżeżnoßcżow wuthowała, tola ßamo dobri pschećelcżo Swjaßka Ludow lichu ßo dyrbjeli wopraßeć, hacż tale methoda njeje wopacżna.

Nowa clowna predłoha w němskim knježerstwje.

Němßke knježerßtwo je ßo w pjatkownym poßedźenju ße njerosßudźenymi zlownymi praschenjemi saběrało. Knježerßtwo w tymle praschenju na podłožku wobßamknjenjow Genfßkeje hoßpodarßkeje konferency ßteji. Němßka hoßpodarßka rada ßo namołwi, ßo by hnydom wo ßwojich nałahach w nastupanju rewißije němßkeho ßakonja wo zlownych tarifach rosprawiła. Potom dyrbja ßo na to ßo pozdźiwaze nawjetcy ß pośpeßenjom němßkemu ßejmej pschedpołożeć.

Hacżrunje dyrbja ßo po żadanju konferency źiwėtowehu hoßpodarßtwa zła ßniżeć, **ma ßo na eżißenzu němßkeho** ratarßtwa dźiwaś, a ßo tehdła zła na wukrajne ratarße wuplody pewßchicź. Na połołku tehole rosnoßenja je němßke knježerßtwo wobßamknło, němßkemu ßejmej a němßkoßtatnej radźe namjetowaś, ßo by **ßo wot dezembra 1927 autonomne cłuńnowe zło na 1 hr. powyßchiło a ßo by ßo njeßchło na ßwinjaze mjaßo wunoßło, tak ßo ßo 32 hriwnow zła na ßwinjaze mjaßo ßawjedże.**

*

Zlożne praschenja pßched ßaßtupjerßtwom dźełaczerßkich ßwjaßkow.

Mjeß ßaßtupjerjemi ßtjoch dźełaczerßkich ßwjaßkow ßo w tu khwilu wuradźenja wo ßlach w němßkej ßejmownі wotbywaju. Sozialdemokratoju chcedźa podźełczenju wobßtejnßcżko zlownego ßakonja pßchihłoßowaś, jeli ßo ßo zła njepowjeßcża. Spytaju ßo ß khcheßcżjanßkimi dźełaczerßkimi ßwjaßkami dojednaś. W praßchenju ßmjerßkeho mjaßa chcedźa ßwobodne dźełaczerße ßwjaßki wotßtronjenju bjeßzkownych, 20 000 dwójnych zentnarjow pßchihłoßowaś, jeli ßo ßo nětcżißcża zlowna ßadźba ß 45 hriwnow na 15 hriwnow ßniży.

Rosßrajenja wo němßkoßtatnym ßchulßkim ßakonju.

W němßkoßtatnym ßchulßkim ßakonju ßu ßo poßlednje wo w němßkim ßnißkownym minißterßtwje ßtrony němßkoßtatnje rady wo tym rozprawjeli. Liczi ßo ß tym, ßo by ßakonjowy nacżrt do 18. julija w němßkim ßejmje w prėnim cżitanju ßwuradźi a ßo ßo, pryedy hacż ßo wuradźenja němßkeho ßejma wotßtorcża, pßchihłußchenemu wubjerkej pßchipołoże.

Němßka żelesniza elektriße lokomotiwy ßkaßuje.

Dokelž wobßkhad na żelesnizach, na kotrychž ßo cżahi ß elektrißimi lokomotiwami cżahnu, pßchibėra, je nuźne, wjetßchu liczbu lokomotiwow ßkaßacź. W lėcże 1928 dyrbi ßo 88 elektrißich lokomotiwow wobßkhadej pßchepodacź.

Poincare Němßku wobßkorżuje.

Franzowßki minißterßki pßchedßyda Poincare je njedźelu pßchi pohrjeżenju ponnika w Lunewillu pohwjeżcżaju rėcź mėł, kotraż je po runje ßtóneženych rosrėżenjach we Genfu wożebje ßpomnjenja hódna. Wón na zyle njedobrowólne pßchißtajenje Zeppelinßkeje łódże pßched ßwėtowej wójnu w Lunewille pokaßawßchi praji, ßo je ßpytała Němßka ß tajkimi pßchipadami ßwoje bronjenje woprawnicź. Tři dny poßdźißcho ßu w němßkim ßejmje na tónle pßchipad powołajo dopokaßacź pytali, ßo dyrbi ßo němßke wójßko powjetßchicź. Němßkemu ludej Poincare prawdoßcź lubowaßu Franzowßku na pßchećżo ßtaji, kotruż Němßku ß hidu a wjeżeßnoßcżu njepßchećżeła. Franzowßka je w ßwojich ßławnych ßtawiznach ßtajnje po dobrym pßchewinjenemu ruku pedała, wėßo ß wumėnjenjom, ßo ßo je dobrym njeßaprėwa. Też w Locarnie a Genfu je wona ßwoju mėrnoßcź ßtajnje dopokaßała. Franzowßka njeje żenje nėßchto ßwonka ßrėczenjow pytała, wėßo ß wumėnjenjom, ßo ßo je dobrym njeßaprėwa. Też w Locarnie a Genfu je wona ßwoju mėrnoßcź ßtajnje dopokaßała. Franzowßka je jenoż bjeßßtrach mjeßow a ßaplaczenje wójnßkeho wotßchkodżenja żadała a hudże to dale żadacź. Ale cżehodła je Němßka pßched dwėmaj njedźelomaj wójnßku łódź do Lißabona na nadpadne waßchnje póßłała, kotruż hißchcże „Elßaß" njenuje. Cżehodła je jedyn němßki minißter w ßwojimaj rėcżomaj 1. a 3. nowembra 1925 po Locarnje rjekł, ßo je je Němßka jenoż mozy bróńjow wotrjeła, dokelž nima wjaży wobranjeneje mozy. Cżehodła je rjekł, ßo ßo moralnje němßkich prowinzow a dźelow wobydlerßtwa njewotrjeknje. Cżehodła je druhi minißter hißchcże murańßkeho pßchißpomnił, ßo Elßaß jako němßku prowinzu wobßkładuje, a ßo ßo Němßka na żane waßchnje njeje němßkeho kraja wotrjeła, byrnjeż ßo naßylnoßcże wotßajała? Móże Barlinßke knježerßtwo wėrcicź, ßo tajke wikonjenje Locarnßkeho ßrėczenja ßaczuwam Franzowßkeje wotpowėduje? **Cżehodła je němßki finanzny minißter Köhler ßrosumicź dał, ßo budże Němßka, pryedy hacż ßo dwė lėcże minuchu, żadacź, ßo by ßo Dawesowe ßrėczenje pßcheměniło, a ßo wjazy bo prėdka poßlane ßummy njeßaplaczi?** SSću to ßwowa mudroßcże a ßjednanja? Hdy budźißche Němßka nam ßjawnje prajiła, njeßpytanym Wam Elßaß a Lothringßku wutorhnuwß, ani ß nowej naßylnoßcżu, ani ßleßcżu, ani na nėtażże druhe waßchnje, hdy by Němßka ßobom, każ je konferenca półłanzoch lėtha 10. februara żadała, ßwólniwa była, ßwoju polizију reorganißowacź, wojerße organißacije roßpußchcźicź, arßenale a kaßerny, kotrež hißchcże pßchećżiwo Verßailleßkemu ßrėczenju wudźerżuje, pßchedacź a nowe wobtrajerdżenja, pßchećżiwo ßrėczenjam natwarjene, dowupußcźicź, by nam wona pßchibližnje położiła. Na końcu ßwojeje rėcże Poincare ßnowa mėrnoßcź Franzowßkeje wußdėhowaße.

Chamberlin a Lewine we Minje.

Chamberlin a Lewin ßtaj ßo njedźelu hromadże ße ßwojimaj żonomaj na łėt pßches Mnichow do Wina pußchcźiłoj. W Oberwießenfeldu pola Mnichowa lėtadło k ßemi pßchißtajiłchtaj. S automobilom ßo na Mnichowßku radnizu dowjeßechtaj, hdjeż bė ßo jimaj cżeßna hoßcżina wuhotowała. Sa krótku khwilu ßo k lėtadłu wrócźichtaj, a ß nim 7/8 hodźin wjeczor na lėtanißchcżo w Aßpernje pola Wina pßchileżißchtaj. Ludowe cżrjódy jeju ß mózným wußtanjom powitachu. Hudźba amerikanßku hymnu pißkaße.

W Ruskej so zaso wo wójnje rėcźi.

Wećżiednje dny je ßo pßchi konflikcu mjeß Rußku a Jendźelßkej ßnowa wo wójnje rėcżeło poczało. Bolßchewikßki wójßki kommißar Woroßchilow je tak wójnßku rėcżał, każ ßo by wójna ß kołu wo birże klepała. Dźełaczerßki ßekretar jendźelßkich hórnikow, Cook je rjekł: SSämy pßched wójnu ß Rußku. Rėcźi ßo wo mobiliſajiji Cżerwjeneho wójßka we Wukrajinje . . .

Zyły żiwėt wo możnoßcźi wójny w cżaßu, kotrymż je hißchcże generazija poßlednjeje wójny żiwa, jenak myßli. Wożebje w krajach, do kotrychž ßu ßo njepßchećelße wójßka dobyle, je pßchećżiwjenje pßchećżiwo wójnje jenak wulke. Nětkole też w Rußcej.

Wėße je, ßo je ßo Rußka po poßlednich powješćach do hroßy a bojoßce dała. Wona ßo wójny ß někotrymi europiſkimi ßtatami pod wjednißtwom Jendźelßkeje boji. Tale bojoßcź Rußku honi, ruße wójßko rucże poßylnicź, a wukrajnow w Rußcej ßatraßchi. Po wėßnych powješćach ßu zujobniży w Rußcej w ßtrachu, ßo jich bolßchewikßke knježerßtwo ß nėkajkej wurėczu wotprawicź da.

Nowe wotprawjenja w Rußkej.

Napjate położenje a ßakhadżenje pßchećiwo pßchećiwnikam bolßchewikßkeho knježerßtwa ßu ß pßchićżinu nowych ßmjertnych wutwudow byłe. W Charkowje ßu dwaju Polakow ßaßtrėlili, kotrejuż běchu loni w auguße ßajeli, na njeju tukaju, ßo ßu ßpionaju ßa Pólßku dżełali.

W Moßkwje je wyßchißchi ßud pródßtwu wo wobhnadżenje nėhdußcheho kommandanta w Kolczakowym wójßku, Mamajewa ßaczißhowyßchi ßmjertny wußud potwierdźił, ßo na to powołaju, ßo ßo w nėtcżißchim wokomiku pßchećżiwniży bolßchewikßkeho knježerßtwa ßnowa hibaczi poczinaju.

Hole wumyßlenki rußkich bolßchewikow.

Po ßtónżowanju rußkeho półłanza Moßkowa we Warßchawje ruße knježerßtwo wßchudże w Rußkej jendźelßkich agentow widźi. Jendźelße knježerßtwo je pjeża ludźi wotnajało, kotriż dyrbja bolßchewikßkich wjednikow ßtónżowacź abo ßbėżi a revoluziju pßchećżiwo bolßchewikßkemu knježerßtwu naßchkaracź. Najnowßcha wumyßlenka je, ßo je ßo pßchedbyła grußinßkeje mjeńßchewikßkeje ßtrony Gabunja do Tiflißa wrócźił. Nowoinarjam je rjekł, ßo jendźelße knježerßtwo **ißdźił w Kawkaßu pßchihotuje.** Grußinßki mjeńßchewikow je hižo jendźelße pjenjeży doßtali. SSe ßu teke powėdźeże njewėrne, je łohko dopokaßacź. W ßyżej Grußinßkej bolßchewikow ßo knjeża. Hdy by ßo Gabunja wopraŵdźe do ßwojeje domißny wrócźił, hydym **jeho bolßchewikow hnydom** ßajeli a njeßchkodneho ßcżinili. W Moßkwje dale barbja, ßo knježerßtwo dla Gabiunijoweho narwróta **w** Kawkaßu wójnßki ßtaw pßchipowėdźi. Straże pßchi rußko-turkowßkej mjeßy ßo poßtajija. Powėda ßo, ßo kurdiße bandy nadpady na rußko-turkowßku mjeßu cżinja, pßchi cżimż jenoż kommunißtow morja. Turkowße knježerßtwo ßo ßapowėduje, rußkich cżeknjerjow bolßchewikßkemu knježerßtwu mudacź.

Pßched wurunanjom albanßkeho konflikta.

Jużnoßłowjanßkemu knježerßtwu je ßo dżełiło, ßo je ßo w Genfu pßchi konferency mjeß Chamberlainom, Briandom a SStreßemannom franzowßki namjet pßchijał, w kotrymż w jużnoßłowjańßko-albanßkim konflikcu ße ßtrony wulkomozom ßnowa w Tironje w ßntjßku wurunanja ßwadby ßakrocża. Sdobom ßu jużnoßłowjańße knježerßtwo napomińali, ßo by ßo po wotpuczowanju albanßkeho półłanza ß wotmyßlenymi naprawami njepßcherhwatało. Jużnoßłowjańße knježerßtwo je tohodła wukaß na ßawrjeże albanßke mjeßy nakhwilnje wrócźo wßało. Jeli ßo by ßo tokmacz Djuraßchkowicz ß jatby pußchcżił, by ßdobom Jużnoßłowjańßka ßwoju wótru notu na Albanßku wrócźo wßaka.

Rubjeżny nadpad na diplomata w Turkowßkej.

Sćżwajcarßkeho ßaßtupjerja w Turkowßkej, H. Martina je blißko Angory banda wóßom rubjeżnikow nadpadła a wßče jeho wėży rubiła. Rubjeżnikow ßu mohli ßajeeź, rubjene wėży pak njeßu mohli namałacź.

Zapřimnjenje Japanßkeje do chinejßkeje wójny.

Chineße połodniße wójßko je nowu offenßivu ßapoczało.

Jeho hłowny nadběh ßo pßchećiwo mėßtu Jenczawej mėrjeße, kotrež je wono dobyło. Każ „Times" powėdża, je wjele offizjerow a muzßtwow k poßtupowazemu połodniżchemu wójßku pßchećhło.

Wulka kedźbliwoßcź ßo w Londonje żiwej politißkej dźeławoßcźi Japanßkeje ße połnóżnej Chinje pßchihwobroca. Prózowanje japanßkeho wójnßkeho miniſtra pßchi jeho wopyće w Pekingu, pßchimėr mjeß połodniżchim a połnóżnym wójßkom dozwjeź, njeje ßo ßchlachcźiło. Cżankaißhek je ßo rańße ßapowėdźił, ß połnóżnym wójßkom wo pßchihodże Pekinga dojednacź. Japanßky wojazy ßu ßo ß Tßingtaua do Tßinanßua póßłali, hdyż bė SShantungßki gouverneur Cżunczangczung wojßewił, ßo ßa bjeßßtrach japanßkich ßtatnych pßchißłuchnikow njemóże wjazy rukowacź. **Japanße dże ß tuthym poßtupanjom połodniżchemu wójßku ßadżewacź, dale k połnóżu Żolcże rėki poßtupowacź.** Też nowe Pekingße knježerßtwo je ßo pod wliwom Japanßkeje pßchetworiło. **S tym je ßo zyła wojerßka móż połnóżneje Chiny** pod Cżangtßolinowym roßkaßowaŕßtwom ßjednoczíła. Pekingßki dopißowaŕ „Daily Telegrapha" je ß Cżangtßolinom rosrėżenje mėł, w kotrymż je tutón Jendźelßkim wo pomoż pßchećiwo połodniżchemu wójßku proßył. Cżangtßolin je na to pokaßał, ßo ma bolßchewißke a Rußka hißchcże pßchećo pßchiwabażu wliw na Hankawßke a Nankingße knježerßtwo.

15. Zwjazkowy spěwny swjedźeń Hornjołužiskeho němskeho spěwneho zwjazka

18. a 19. junija 1927.

Spěw wokšchewi cźěło a duchu, je rěcź wutroby. Schto by była luboscź bjes spěwa? Něma maša! Schto by było nałěcźo bjes sawnska ptacźkow? Króna, do kotrejež brachuje najdrohotnišchi kamjeń. Spěw wjasa wutrobu k wutrobje a stoka też wšěch spěwarjow Hornjołužiskeho **němskeho** spěwneho swjasa do zyłka k wuwjedźenju 15. Swjasłoweho spěwneho swjedźenja w Budyšchinje.

Sobotu 18. junija.

Budyšchin we swjedźeńskej pyšche.

Prastary Budyšchin bě sebi swjedźeńšiši schat wobleki, kaž ležo hdy. Se starych wěžow, ſ chěžow, na namětnach, wschudźe ſołmjachu so khorhoje w saduwje měšćka ke postrowej spěwarjam. Mnoho domow pyšchacu pletwy, wěnzy ſ witaźnmi hrónczkami, khorhoščki a kwětki, pyšches haſny cźehnjesche so tu' a tam pletwo. Bohata haſa bě sebi najkrašnišchi schat wobleka: wschudźe **pletwy**, wschudźe khorhoje, lampowe sćežory wobwite se selenym a horka wulki kwěcźel žiwych kwětkow. Wschudźe wjeseła myśl a skutkownoscź. Pyched mnohimi domami **města** młodne brěžnički. Město bě kaž seleny haj, jako ań womkłodniko a tomu też tak bycź dyrbjesche, kaž tyſaźn hoſcźi wocźakowasche k hospodže we ſwojich murjach.

S tſjomi woſebitymi cźahami pichikhwatachu spěwarjo do swjedźeńskeho **města** a to ſe stronu Lubija 1.47 hodźin 1300 spěwarjow ſ 25 khorhojemi, se strony Kamjenca 2.04 hodźin 800 spěwarjow ſ 15 khorhojemi a ſ hornjeh kraińow Habrachcźan ke-Wieleczańskeje kra**jiny** 1400 spěwarjow se 34 khorhojemi. Pyched dwórnischcźu witaśe jich postrow ſrjedź khorhojowych sćežorow **ſo** wupinaźn a pyši sathodże do Bismarckſkeje dróhi cźesne wrota ſ měšćańskim a horniołužiskim woponom a wulkej lyru, woźiwjene pyches kwětki a selene pletwa.

Postrow spěwarjam.

Žitne witi, wobrubjene ſ 5 khorhojnymi sćežorami, pychijachu spěwarjow ke krótkim postrowjaźnym wokomikam. S powyschenego měšna, dobjenym ſ měšćańskim woponem, wobrubjenym ſ pletwami, witaśe pyched**žnda powitan'ſkeho wubjerka, knies dr. Henczeł**, spěwarjow do swjedźeńskeho **města**, wokołe witajo cźeścźeneho Swjasłoweho pyched**žnda** wuſchich. wucźeria ſ Wernera. Możnje saklinca a wutlincza hornjołužiſti swjatkowy spěw a po tyſaźach rospuschcźachu ſo spěwarjo do města, dróhi a namětna pjelwio, wulśio radoscź a wjeſele ži**wjenje**. Sswiedźeń bě ſo ſapocźał.

Hižo popołdniu 4.30 hodźin wotmě ſo we wojeſkej ſmuchwarni pruha. Swucźowarnja bě swjedźeńſaŋ wu**pyschena** a wopschija hobrišći podium ſa spěwarjow, powyschene měſtno ſa dirigenta a njeliczomnu ſtyku kawkow. Nehdźe 6000 woſobow bě ſo ſeschło.

Powitanſki konzert wjeźor w 7 hodź.

Konzert wotewri ſo ſe 6. ſjenu ſ baje „Frithjof“ wot Mara Bruchs. Muźiſki chór, wobſtejaźu ſe 1300 spěwarjow, 80 hudźbnikow a dweju wulśjernych ſolistkow; knjeżna komorna spěwarka Charlotte Wiereck a k. komorny ſpěwar Wiedrich Plaſchka, měſeſchtaj ſkutk wuwješeſ. Nošleduiſchi bě wotpraſik. K. komorny ſpěwar Pawoł Schöffler bě pychemjedźenje ſola na ſo wſał a ſ kraſnym hłosom a ſkutkom (runje kaž spěwarka) wšěch pyschitomnych wotſchewi. Khór ſtejeſche pod wjednistwom ſwjasłoweho chóroweho mischtra k. kantora Richtera. Nimoměrn cźeſke pychedewſaſe ſo k najwjeſołej ſpokojnoſći pychewjedże. Hobrſći pychiſſlek ſtawiſche wubjernych ſoſtkow, dirigentu, hudźbu pod nawjednistwom k. kapałneho mischtra Bendera a chór.

Tutomu ſkutkej ſcźěhowaſche pychedwjedźenje ſ modernego cźaſa; prěnjatne pychedwjedźenje ſa muźſkt chór: „Horjeſtacźe“ wot komponiſty Gattera ſ Plawna, tźi bě ſkutk Hornjołužiſkemu ſpěwnemu ſwjaſkej wbnował. Budyſke muźiſke chóry „Muźiſke ſpěw. tow.“, „Nietzelſki muźſti chór“ a „Swjaſk ſpěwarjow“ běchu pychedwjedźenje na ſo wſake a ſ dirigentom bě komponiſt ſam. Skławazy pychitkleſt bu ſ mytom ſa prěnjotne poſticźenje.

Spěwarjo Budyſkeho 8. wokrjeſa pychedwjedźechu ſ pyschewodom hudźby ſkutk „Ekkehard“, pěſeń wot Marty Sorge. S dirigentom bě k. wucźeſ Nietzel. Pychedwjedźenje žadaſche pychewinjenje cźeſcźeho dźěła. Hobrſći pychiſſwuk dopokaſa, ſo pychitomni ſkutk pychedwjedźajnych cźeſcźachu. S tym ſtónczi ſo powitanſki konzert, tźi bě ſo dla wchelakich cźeſkow a njeluboſnoſcźow ſe ſtrony ſpěwarjow troſchku połdźe ſapocźał. Pychitomnych bě nehdźe 4000 ſpěwarjow 4500 pychipoſłucharjow.

Sswjedźeńſki wjeczor

ſapocźa ſo wjeczor w 9 hodź. we wobluku wulkeho komerſa ſpěwarjow. 140 w Swjaſku ſjednoczene towaršwa tworjachu chór. 1. hacź ſ. wokrjeſ pak poſticźiźichu jednotliwe chóry. Kapała w ſynłoſći 60 muźi pod wjednistwom k kapałneho mischtra Bendera wotewri wjeczor ſ Beethowenowej ouwerturu „Sswjeczijna domu“. Njeměr pychipoſkłucharjow kaźeſche ſ cźaſami pychedwjedźenje. Po tym zyły chór pod wjednistwom ſwjaſkoweho chóroweho mischtra kantora Richtera Mozartowy „Swjaſkowy ſpěw“ ſanjeſe. Mjes ſwjedźeńſt. hoſcźemi widźachmy kk. kultuſkoweho miniſtra dr. Kaiſera, wokrjeſneho hejtmana Richtera, hamtſkeho hejtmana dr. Jungmanna, wyſchſch. měſchćańſkoſtu Niednera, pychedſtejiczerja měſchćańſkich ſoſtupjerjow Lunzu, wyſchſch. twarſkeho radu Göhry, tajneho zyrkw. radu Rosenkranza, prim. Fröſſicha a prim. na wotp. Heblera atd.

Swjaſkowy pychedźyda k. wyſchſchi wucźeſ Werner ſjimaſche ſo na to ſkowa k ſwjedźeńſkej powitanſkej rěcźi, woſebje powitaja k. ſtatneho miniſtra dr. Kaiſera, dale k wokrjeſneho hejtmana Richtera a k. wyſchſch. měſchćanoſtu Niednera jako pychedźendu cźeſtneho wubjerka. Woźebje pokaſa we ſwojich poſtrowjaźnych ſłowach, kak puta wšěch ſpěw ſ bźeku bjes roſdźěla na wšěch, mažny fakt, ſo ſo ſpěwarjo k 3. raſej w Budyſchinje ſeſidu, a ſo ſo tu ſwjaſt w lěcźe 1862 ſłaloſi. Wutrobnje dźakowaſche ſo ſa wulku hoſpodliwoſći města a měſchćanow. S nutrnymi ſłowami witaſche też k. pychedźnda ſakſkeho Swjaſka łužeſa měſchćanoſtu Rothu ſ Lipika a ſaſtupjerja Juliuſa Otto-Swjaſka M. Mühlu. Na to ſanjeſeche wšěchnych pychitomni wótczińſki ſpěw „Němſka wyſche wſcheho“.

Knjes wyſchſchi měſchćanoſta Niedner ſławjeſche ſpěwarjow, witaſche jich wutrobnje do ſwjedźeńſkeho města, pokaſujo na to, ſo tu pyched 65 lětami ſtejeſche kolebka Swjaſka, pyched ſoſtupnu wuſpěch a poradźenje ſwjedźenja.

K. kult. minister dr. Kaiſer łwaleſche ſkutk ſpěwarjow, napominaſche k hajenju kulturnych łubkow, pokaſujo na to, kak wjele kulturnych łubkow je němſki lud ſhubił, kaž na. pyſch. draſty a ſwjedźenje. Spěw njech bě ſathowa. wumělſtwo ſo haji. Kražna domiſna njech dowa pohon, a wola mój a łuſt. Numěſtkowo budź wjeſeł. Se ſławjazanymi ſłowami na łužiſki kraj ſtónczi knjes ſtatny minister ſwoje nimoměrny ważne a wutrobne ſłowa.

Pychedźyda Saſkeho ſnčw. ſwjaſka k. měſchćanoſta Rotha ſ Liwika ſławjeſche měſto Budyſchin, ſkakowaſche ſo ſa dobry ſkutk a napominaſche k ſakhowanju kulturnych łubkow a ſtónczi ſ pychecźom ſa dobry wuſpěch ſwoje ſłowa.

Knjes rěcźnik dr. Henczeł rěcźeſche ſa barbu-naſchcźach akademiſich ſpěwarjow w mjenje wšěch Budyſkich ſpěwarjow. Wutrobnje poźtowi wšěch pychitkwatanych hoſcźi, roſkoſi cźeſze pychiprawjenja ſwjedźenja, dźakowaſche ſo ſa wſcho dobre a napominaſche k dalſchemu hajenju němſkeho ſpěwa.

Knjes M. Mühl rěcźiſche jako ſaſtupj Julius-Otto Swjaſka ſahorjace ſłowa wo ſpěwje.

Po rěcźach pychedwjedźechu ſo jenotliwe muźiſke chóry, parle ſpěwow, tźi ſo ſ wutrobitym pyschikleſtom witachu.

Na to pyschecźita ſwjaſkowy pychedźyda wuſchi wjeczeř Werner ſbožopyschejaze telegramy. S rezniſchitkowanym chórom „Němſki ſpěw“ pod kruźym dirigentſtwom ſwjaſkoweho chóroweho mischtra Richtera ſtónczi ſo kraźny wjeczor.

Njedźelu 19. junija.

Boże ſłónczko ſcźeleſche ſkote pruhi na ſwjedźeńſke město a wubudźi měſchćanow a hoſcźi ſe ſpa. Měſchćańſki konzertny a dźiwadłowy orchester hudźeſche po měſcze, pychipowědźo, ſo je najwajſnišchi dźeń ſwjedźenja ſo ſjewił. Dop. 1/2 9 hodźin ſapocźachu ſo „raźſke ſwjedźenje“, pop. w 2 hodź. měſeſche bycź „ſwjedźeńſki cźah“ a 1/2 5 hodźin „hłowny konzert“. S nowej mozu ſtuſchcu ſpěwarjo do ſkuita. Móz ſpěwa ronjeſche ſo ſ wutroby do wutroby, wupłodźo ſbožowne hodźinki wokſchewjenja a ſwjeſelenja.

Raźſche ſwjatocznoſnoſće.

Na raźſchim kemſchenju w Pětrowſkej zyrkwi 1/28 hodźin ſeſidźechu ſo wulke ſyły do Budyſchina pychichwatanych spěwarjow, hdźež jim Budyſki zyrkwinſki chór pod nawjedowanjom knjeſa kantora Petzolda dwaj kraſnaj spěwaj ſanjeſe. Wulka Pětrowſka zyrkej ſteſche borſy pychepjelnjena, jo mnohy měſtna njedóſtachu. M treźnje ſtołpnjowanym pianu ſaklincza najprjedy troſchcźe ſłubjenje: „Skerje dyrbja horn ſo hnucź“ a potom wóſne: „Ow, kaſka hłubokoſć“. Tu běſche wyſkanje a wutroby ſo poſběhowachu k wyſchinam ſ dźakom a thwalbu. Knjes ſarař Menda pyschi ſawodźe ſwojeho predowanja, kotreż běſche na Rom. 11. 33—36 ſkoženе. Spěwach hoſcźi witaſche, kotſiž ſebi njeběchu wšacź dali, do Bożeho domu pychińcź. Předar kwaleſche ſpěw, tźi ſłuſcha najhłubſchemu a najwjeſołſchemu, ſchtož cźłowjeſku wutrobu hnuwa a najrjeſišchi a najmóžnišchi je ſpěw, hdźež je ſtow a tyſaźom ertow klinczi: Njebjeſa pychipowědaju wěrźneho cźeſcźi!

Dalſche raźſche ſwjedźenje wotměchu ſo w „Krónje“ w „měſchćańſkim dźiwadle“ a w „Zentralnym dźiwadle“. We wſěch tſjoch měſtnoſćach poſticźiźu pódcza 4 wyſchelake wrjeſotu wumělſke ſpěwy. Wſchě możnoſće běchu haſć na poſledni rózk a kuckſk pychepjelnjene a dźakowneje wutroby pychińcźachu pychitomni dary.

Sswjedźeńſti cźah.

To běſche nješchto, ſchtož naſch Budyſchin ſdawna wjazy widźał njeſe. Hižo do poſtajeneho cźaſa ſtejachu měſchćenjo a pyschihwatani wjeſnjenjo pyſchi kromach dróhow, po kotrychž dyrbjeſche cźah pychicźahnoć a cźakachu. Skónczinje pychipowědachu ſunki hudźby, ſo ſo bliſi. Předtu tſjo rjekoju na ſylnych konjoch pyſſałjo cźah wotewrichu. Potom ſcźěhowaſche dołhi cźah ſamoń, na kotrymž ſo na 5000 ſpěwarjow ſ zrjeje Luźiźy wobdźělichu. Njeliczomne khorhoje jenotliwych pěwnych towaſſtwow pychicźahny nimo wocźow pychihladowarjow. Najrjeſiſche běchu ſwjedźeńſke wojſy, naliczichmy jich pjeć. Prěni pokajowaſche na město Budyſchin na ſwjedźeńſke město, druhi wós běſche wot Semicźanſkich ſpěwarjow, kotrež ſkakarjow pyschi dźeſe pychedſtajeſche. Tſeźi wós dwyſche puczowanſki ſpěw wojnamjenjecź, ſchtwórty pychedſtajeſche ſpěwy nědźuchich Nirnberažkich muſſtrſkich ſpěwarjow (ludowy ſpěw) a pjaty wós zyrkwinſki ſpěw. Rjane ſaſtarſke draſty pola tſerſcheho a ſchtwórteho wója dawachu pychedſtajeniu prawy ras, woźebje ſpodobaſe ſu dyrſe ſo ſandźelio na poźledniim wóſu, ſa kotrymž ſu cźah ſtónczi. Zyły rjad budźbnych kapałow pychińſche wſjeſeły ſtup do cźaſa a ſpěwajo ſtupachu nahdźělnje ſa nimi. Pol hodźiny dołhi cźah hibaſche ſo wot dwórniſchcźa po Bismarckowej dróſy, Hoſchcź haſy, Seminarſkej haſy, Lawſtich hriebjach, Snutskowmej Lawſkej haſy, Bohatej haſy, Zitnych wikach, Khžorſkej dróſy, Moltkowej dróſy, Kamjeńtnej haſy, Drjewowych wikach, Lubijſkej dróſy do wojeſſtejeſe ſwucźowarnje, hdźež je hłowny konzert ſapocźa.

(Stónczejo ſcźěhuje.)

Taras Bulba.

Nikolaj Waſſiljewič Gogol.

10] (Pokračowanje.)

Srěcźawſchi ſo ſ tym a druhim da wón wſchěm pſchepicźe a wopoſeni Kojaju, wſcho hromadze ſchwarna cźrjódła, cźěrchu runy puci na namětu, hdźež ſtojachu ſe ſo pam pſchiwiaſane hudźby ſ kotrymiž ſwjeſcha do hromady wozachu: njemawakawſchi pałkow, kotrež mějeſche pyſcheo bulnowaſ pyſchi ſebi, hrabowachu łóźdy po ſchcźipje do ruki a pozachu do nich mócźicź. Na tole bicźe pſchibě a naſpjedy bubnowaſ wuſkaki cźłowjek ſ redźym wócźkom, njedźiwaźy toho na' ſwjercź ſaſpanu.

„Schtó ſmě do ſtólew bicź?“ wón zareji.

„Wjedź ſměrom!“ Wſchi ſwoje pałki a cźeſy, hdyž cźi to kaſaja!“ wotwołowachu pſchibě awſchi ſtarſchiny.

Bubnaſ wja ne to hnydom palzy ſe ſaka, tźi běſche ſebu woſa, dwěrej pſchederje wodźeſche, kaf ſo tajſe podeſdźenſo ſłónczo. Kóhły ſabrinwachu — a bóhły ſbožacźu ſo, kaf. cźinjeſu, cźorne cźrjódły Saporożzow. Wſchitky hromad idźu ſo do koła, a po rjeczim jabubnowanju jenotliwe ſo napoſledu ſtarſchiny: koſchewoj ſ połzu (nawjedźikowym ſzcherom) w ruzu, ſ wědźenjom ſwojeho doſtojnſtwa. ſudnik ſ wójſtewym pjeczatom, pſſaŋ ſ cźornidźelowizu a ſjadł ſe ſeſenu. Koſchewoj a ſtarſchiny ſzjumowachu cźzoſti a roſtkonjachu ſo na wſche ſtrony Kozakow, kotſiž tu hordo ſtojachu, podpjerjo ſebi boki ſ rukami.

„Schto wa tole hromadzenje na ſebi? Schto dźeſcźe, panowje?“ rjekny koſcherej. Khždźe enje a ſwarjenje ujeſdaſche jemu rěcźeź.

„Stoj ſměj Bohor! Stoj, cźertowſki hladła na měſtnje ſzohor, mu wo tole dźěło njerozdźimy!“ ſtdźicźachu ſ cźrjódły Kozacy. Rěcźiſ je ſtrózhych turenjow dźiwdu, kaž ſo ida, tonu pſchecźiwiź; ale turenje, kaj pjane tak teź ſtrózhe, dachu ſo do bicźa ſ pjaźeźemi. Nasta powſchitkowny hołk a hara.

Koſchowoj dźiwiſche rěcźeź; ale derje wódźo, ſo rozmjenđrjena ſwojewólna cźrjódła może jeho ſa to hacź na ſmjerć pſchebicź, ſchtož ſo ſkoro pſchcźo ſtawa w podobnych pſchipadach, połkoni ſo jara hłuboko, połoži ſzohor wot ſo a łhubi ſo w cźrjódże . . .

„Kohо nětko ſa koſchewoho wuſwolicźe?“ rjekny chu ſtarſchiny.

„Kukubenka wuſwolcźe!“ rejeſche dźeſ.

„Kukubenka njechcźu!“ ſtdźicźachu druſy, „to by pſchebłahe było, tomu ujeſe mloko ſtdźicźe na hubomaj wuſſtho.“

„Njech je Schilo ſ atamanom!“ wołachu jeni. „Schila hyšmy dyrbjeli ſa koſchewoho poſtajicź!“

„To ſhrilſcźa tebi ſe ſchilom!“ wołachu cźrjódły ſwarja. „łajiſ je wam tón Kokaf, hdyž je pakoſcźił, njekrazaźik, kaž tajſi Tatar? K cźertej ſ nim, do měcha pjanoho tohole Schila!“

„Borodateho, Borodateho poſtajimy ſa koſchewoho!“ „Nachzewy Borodateho! Dundr wſaſ . . . Borodateho.“ „Wołeſcźe Kidrjaga!“ ſchcźy Taraſ Bulba nekotrym.

„Kidrjagu, Kidrjagu!“ rejeſche cźrjódła. — Borodateho, Borodateho! Kidrjagu! Kidrjagu! Schila! K cźertej ſe Schilom! Kidrjagu! . . .

Ta wěſka ſ wólbu dóźdźe do pjaſcźowaźſy, — a Kidrjaga ſ toho wunidźe jako dobrycźer.

„Wěźeſe po Kidrjagu!“ jawołachu ſyły. Nehdźe dźeſacź Kokałow wuſtupichu ſ cźrjódły, nětkoſi ſ nich ſo ſdóna na nohomaj dźer achu. — tak jara běchu ſo wotmiłali, a dźěchu runy puci ke Kidrjadyj wojſewicej, ſo je wuſwolenу. Kidrjaga, haźrunje pſchcźiſtera łoża, ale mudry Kokaf, brdźeſche dawno hižo ve ſwojim furenje a jako by wo niczim niczo njewědźał, ſchtož ſe ſo ſotałko, wopraſcha ſo: „Schto, panowje? Schto ſcźeli pſchejcźe?“

„Dźi, tebje ſtu ſa koſchewoho wuſwolili!“

„Dowolcźe panowje!“ rjekny Kidrjaga, „hdźe teź to bych ſa koſchewoho!

„Kukubenka wuſwolcźe!“ rejeſche dźeſ.

„Kukubenka njechcźu!“ ſtdźicźachu druſy, „to by pſchebłahe było, tomu ujeſe mloko ſtdźicźe na hubomaj wuſſtho.“

„Njech je Schilo ſ atamanom!“ wołachu jeni. „Schila hyšmy dyrbjeli ſa koſchewoho poſtajicź!“

„To ſhrilſcźa tebi ſe ſchilom!“ wołachu cźrjódły ſwarja. „łajiſ je wam tón Kokaf, hdyž je pakoſcźił, njekrazaźik, kaž tajſi Tatar? K cźertej ſ nim, do měcha pjanoho tohole Schila!“

„Borodateho, Borodateho poſtajimy ſa koſchewoho!“ „Nachzewy Borodateho! Dundr wſaſ . . . Borodateho.“ „Wołeſcźe Kidrjagu!“ ſchcźy Taraſ Bulba nekotrym.

„Kidrjagu, Kidrjagu!“ rejeſche cźrjódła. — Borodateho, Borodateho! Kidrjagu! Kidrjagu! Schila! K cźertej ſe Schilom! Kidrjagu! . . .

Ta wěſka ſ wólbu dóźdźe do pjaſcźowaźſy, — a Kidrjaga ſ toho wunidźe jako dobrycźer.

„Wěźeſe po Kidrjagu!“ jawołachu ſyły. Nehdźe dźeſacź Kokałow wuſtupichu ſ cźrjódły, nětkoſi ſ nich ſo ſdóna na nohomaj dźer achu. — tak jara běchu ſo wotmiłali, a dźěchu runy puci ke Kidrjadyj wojſewicej, ſo je wuſwolenу. Kidrjaga, haźrunje pſchcźiſtera łoża, ale mudry Kokaf, brdźeſche dawno hižo ve ſwojim furenje a jako by wo niczim niczo njewědźał, ſchtož ſe ſo ſotałko, wopraſcha ſo: „Schto, panowje? Schto ſcźeli pſchejcźe?“

„Dźi, tebje ſtu ſa koſchewoho wuſwolili!“

„Dowolcźe panowje!“ rjekny Kidrjaga, „hdźe teź to bych ſa koſchewoho! Hdźe teź to ni bych ſ koſchewym! Haj, ja tola tajſi rozom ninam k wukonjenju tajſeho ſaſjadnoſtwa. Njeje dha ſo wopraſadźe żadyn khmaſiſchi w zyłym wójſku nanakaſ?“

„Dźi 'noź, praja tebi!“ wołachu Saporožzy. Dwaj ſ nich hrabnuchu jeho pod pažu, a kaž jara ſo wón teź japjerajeſche ſ nohomaj. ſłónczenje jeho tola na namětſo pyſchcźahnuchu, ſe ſwaranſi pichewodźiſo, ſtorkany ſadu ſ pjaſcźemi, łopaty a naſwarjeny: „Njeſtajej ſo, cźertowy Khadła! Pichijiſmuj tola cźeſcź, pyſko, hdyž ju tebi dawaju!“ Na tajkele waſchnje dowjedźechu Kidrjagu do Koſakſkeje kola.

„Schte, panowje?“ woſſewiſchu do zyłeho ludu cźſ, ſo tſiſ bźehu jeho pichinjedli, ſcźe wu ſ tym pſchecźedne, ſo by tutón Kokaf hył pola naſ ſ koſchewym?“

„My wſchitſy ſmy pſchecźedne!“ ſakſchcźa cźrjódła, a wot hitroho wołanja dołho tlinczeſe zyła wokolina.

Jedyn je ſtarſchin wja ſwohor a pſchinieſe jón nowo wuſſwoleſenym koſchewym. Kidrjaga po ſtarem waſchnju ſo hłuboko wotſtkny. Starſchina pſchinieſe jón druhi ras: Kidrjaga wotſtkny ſo teź druhi ras, a potom we tſerſi ras pſchija hi ſ reſpekta.

Pſchijěpjenatoge wo ange ſaklince po zyłej cźrjódże a ſnowa ſahrima daleko do pola Koſakſke rejcźe. Potom wuſtupichu ſ wozſtrcźa ludu ſchtyrjo najſtarſchich ſche dźiwowuſkatych a ſchcźiwerwuſkatych Koſakow cźeſcźanych ſtarych ludźi na Sseczi ſejcźeſche, pichcźeſo nichtó wjes Zaporożzanſi njewumrě pichirodźiſuſke ſmjerćcźe), a ódy ſeſidu łóźdy do ruki wſaſ pjerſchk, kotraž bě ſo w tom deſcźu wem cźaſu do ſkota pſchetworiła, połoži ju jenu na hłowu. Mokra ſenja bě cźeſke ſ jeho hłowy, ſcźeſche po wuſkach a po ſiſonaj, a ſaſaſa jemu ſyle wjeſewacźo ſ cźołom. Ale Kidrjaga ſtu ſtojeſche, njechnuźo ſo ſ mjeſta, a dźakowaſche ſo Koſakam ſa wopokaſanu cźeſcź.

(Pokračowanje ſcźěhuje.)

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pónd'elu 20. junija.

* 1875 Jakub Nowak, farař w Radworju zasłužbny Serb.

Łužicy

Łužica, ty krajo swjatych serbskich domow,
wudebjena ze zelenju młódnych štomow,
wobhrodźena z mócnym skitom skalnych horow
ŕkitała sy swěrnje ródnosć našich dworow.
Stotki dawaš, maćeŕ swojim drohim dźěćom
słónco, dešć a zlote žita z čoplym lěćom,
dawaš, maćeŕ, sylne žórła wěčnej wody,
swojej pjerśće płódnotu a polne płody.

Jozef Nowak.

*

— **Wo wjedrje.** Wječera thermometer wo dnjo +28. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 732, hygrometer —9 a thermometer w nozy +12. Wuhladny na malo so pischemuńjace wjedro, pokhilenje k suchemu wjedrej. Naše wjedro je sajo trochu schorjate ras pischiwalo. We połnozy cźehnje wulka atlantiska niżina nimo. S połonja pschibližuje so wyschina z Azorskich kupow. Schkleńja rano pomalku na rjane stupaschje. Jutrje friedan sthadźa słónčko 3,39 hodź. a khowa so 8,24 hodź. Mjeschź sthadźa w połnozy 12,04 hodź. a khowa so dop. 10,25 hodź.

— **Próśdniny, hdyž je w ratarstwje nuzno.** Dokelž mějachmy pobłednje thydźenje mokrosymne wjedro, je ratarstwo że swojim dźěłom khětro wróćkowotkało. So by wjetschi schkodu wotwobroćiło, je ministerstwo za ludowe wukubłanje w pschesjenosći z hospodarskim a dźěłowym a spomožerstwowym ministerstwom też lětża za pschećahowanje runkliży, wotstronjenje njerodźe a pschi zymnowych postajiło, jo hmjeda dźěći ludowych schulow a wopytowanja pokrocźowanjskich a powokańskich schulow žo wot wopyta schule wuzwobodźeć.

— **Wo praschenju wo Budyschskej khorownj** wotmĕchu so pjatk popołdnju w 5 hodź. w domje sa khorowatych jednanja mjes sastupjerjemi mĕsta a wokrježa. Jednanja běchu jenož powschitkownje a njewjasnjasnje. K wĕstym rossudźenjam hischće njeje došchło.

— **Wo wulkim shoju rĕčzej może** jedyn tudomny wobchodnik, jako pjatk wječor krótko psched Katarzejami se swojim autom, kiž je žehł hakle psched zyle krótkim cźasom kupił, sujesbožu. Won pschijĕdże z Drježdżan a njejapaty stama žo koleso pschi lěwym prědnim kole a koło žo puschcźi. Hacźrunjez auto ſ 45 kilometrjej spĕschnosću pschijĕdże, ſ nulskażedźanych nichtó do schkody njepschindże. Wóš žo hischcze nĕhdźe 15 metrow daloko schmórajsche a potom bjez dalscheho njesbože sasta. Wobruczł wobschkodźeneho kola bĕsche žo wĕsu khětro rozdrĕła.

— **Rosprawa polizije.** Serjedu 15. 6. 27 je w lĕsu mjes Hajnijami a Khójnicźku njesnaty młody muzikl jónschich wulkhodźowarjow na njepózcźiwe waschnje wobcźeżował. Njesnaty je nĕhdźe 27 lĕt stary, 1,65 m. wulki, šwižny, hnydom pod nohawnymaj dźĕrkomaj je mĕł nohotre wótšti jako wuhy, pschi lizu nad hornjej hubu 1½ × ½ zm. wulki lĕpjatk pletr. Wobleczeny bĕsche brunu wablek, na hkowje mĕsjesche schĕru sportisku cźapku. Schtóž może dalsche wo njesnatym prajicź, njech to blischemu žandarmej abo kriminalnemu wotdźĕlenju w Budyschskich idźĕli.

— **Kradnyli žu we wokolinje w nozy k 14. 6. 27** ſ nuisdobwanjom selenu schtrykowanu jaku ſ brunej wołmu saschiwanu, połnoschéry mantl, brunu ulšter, schéry pjeſ, schéru na schéro-selenu jupu, cźornu schtrykowansku jaku, cźemnoschéry a jasnoschéry klobuk. Wo wĕzowne žołelenja prošy kriminalne wotdźĕlenje we Budyschinje.

S **Khrowarźij.** Wječera njedźelu wošwjeczi nascha dobrowólna wojnjowa wobora swój 25-lětny jubilej wobstacźa. S nim sjednoczi też poświeczenje nowoje štahawowinje ſ kaženiju (Steigerturm). Pscheproschuja bź k každej pschiležnosći wokolneje wobory a wjesnej sĕrbste a wojerske towarstwow. Se žuboženych wobory bĕchu pschijźi žobuženjeczi dobrowólne: obory ſ Radworja,, je Semochcźi, se Sarkeja, ſ Budyschinka a ſ bliskeje Margarečineje hŕby. Radwórska wobora staji swoju derje wuwucźenu hudźbu. Sĕrbske a wojerske towarstwo pschindźetej se swojej khorhoju. Wjedro tak nĕkak hojesche. Wjeſ bź ſ khorhojemi a pletwami rjenje wuzwischena. Wórhy po 2 hodź. shromadźichu so jubilarna wobora a hosćo pola nowowozow. Tžesny komandant k. gwowodow Jurkus witasche pschikhwatanych hosći. Knjes farař Serjeńk mĕjesche pschedź. rĕcź. Pokasa na wjeselestronske sabłušone sluzowanje wobory sa pomoz žuwojeho bliskscheho, cźasto dosć ani žuwojeho žiwjenja a strowoty njechladajo. Dźensnischi ſ jich sławi hnét pschemĕrnje wusnamjenowanym sporta abo sabłuženych Ktarjow, hyrjiež jedyn z nich sa pomoz žuwojeho bliščeho tekko sabłušow njemĕł, laž jenicki truš ſ woborow. Knjes mĕschćanosta Klier pschepoda w mjenje wobornego swjasta, (wobstejazeho ſ Makeje Dubrawki a Jeschicy) nowowoznaj k rukam dobrowólneje wobory. Komandant wobory, knjes Schołta jej pschenja, žobom pschepoda k. mĕschćanosći wopišmo, so je jeho wobora sa cźestnejso žoslužowa pomjenowała. Wón ma, cźehe sabłuženi pschewinuwschi, wo nowowozaraj najwjesćsche sabłušby. (Pschikpomnicź dźensy, so knjes mĕschćanosta, dołholetny gwórny žobuštaw sjerbskeho towarstwa, ma rajwjesćsche sabłužby, so maja Khwaczźaj dźensa ſa nje tak mnohe trźiny wodowáš). Po žwjedźenjesim aktu wotmĕ jubilarna wobora swuczowanje. Te žo ſ wulkej eraktnosću wutwjedźechu, žwdźcźo wo tom, je je žo žwdźenje swuczowała. Kał w pschihodnje wohnjowneje nuzy wustupi, dopokaja nam na Knjeschez statoku. Sa krótke njeschiny mjetaschje na tśechi statoku ſ mózajmnaj prudowaj sodu. Jej k powozy pschi hna motorowa špitawa ſ Margareńcźineje hŕby. Ta mĕjesche žuboženy Nowakez statok wobarnowacź. Wyšoko pisches ŕkchu sejeleschе swój mózny prud, so ho wodu po tśischе jenoż tak kijesche. K tomu pschihnźichu so hischće njebjezke mróżeże, žwjedźenskiu wjeſ, wobornikow a pschihladowarjow na krótke njeschiny je deschćom, laž by schnórki sczahnuł, pokrjepiwschi. Wórhy stónzo sabło žwoje žwjatoły Jankе wohrjewaze pruhi na jemju jczeleschе. Woborny a towarstwa sestupachu so do žwjedźenskeho cźaha. Wjeſ pschecźahnywschi, wobsamknu hlowny dźěł žwjedźenja. Slóschtne nózki mĕjachu pola Nowakez a też pola Schołcźiz pschilĕžnosći, so hischće nĕkotre hodźinki pschi wjeselej rejzy sabawjecź.

S **Huski.** Hermank w Hužy je lětża njedźelu, 3. julija, wot 12 hodź. pschipołdnju a traje hacź do pónd'ele, 4. julija, wjeczor.

S **Kischibola.** Žadni schiwinohacźi hoseźo žu do nascheje wsy sacźahnyli. Sšo to schtyri młode lischki, kotreż žu njedźelu na hontwinstkim rewěrje wobschćerknych Kischidolskich lĕžow popadnyli. Swĕrzatka, porikow, žu do chlĕwa tykli a dźeńa je sludźicź.

S **Drjowka** (Dreßlau) w Delnjej Łužicy. Powĕsć wo cźežkim ſóstnistwje je nasche mĕstacźko rosburila. Dźěćzi namałachu frjedu popołdnju pschi hrošanju we wumurjowanej jamje blišo Drjowka cźeło młodeje holzy. Hnydom sawołana policija swĕsći, so je morjena 22 lĕtna služobna holza Marija Gódelez ſ Radwjdźa w Kalawskim wokrjeżu, kotraż bźiše žo wutoru wjecźor zhubiła. Wschitko na to pokasuje, je bu holza sdźiwowana. Hnydom tukachu na hołynskeho lubeho, 21 lĕtneho dźěłacźerja Willija Sšáhra, jeho zajachu a hamtskemu sudnistwu w Slym Komorowje pschepodachu. Sajaty pak hischće ſóstnistwo prěje. Mjes tym je podhlad hischće pschecźiwo pomocnikej wobrocźił, pschecźiwo wósemu murjerjej M., wo kotrymž hischće njewĕdźa, je winowatstwo.

S **Wunischowa** (Wünschendorf) w Kósbortskim wokrjesu. Swidźenu hobotu powołdnju cźežke njezpjedro pschez naschu krajinu cźehnjesche. Błykł sajdże do brózuje jeneho statoka. Ta a hródź ho wotpalichtej.

Hłód. Mały Richard ſona, laž by wulke hołoseże mĕł. Macź žo jeho wopraschcha, schto jemu je. Na to wotmołwi: „Ach, macźi, jsym tak hłódny!“ Macź posłuchi jemu žuhu zaltu, kotruż žedi krótiży wobkładuje. Potom prajesche macźeri: „Nó, macźi, tajšti hłód ja nimam, ale jenoż pomałanu hłeb.“

Rospodarski rozhlad.

pónd'elu 20. junija 1927:

Kurzy sobotu w Barlinje.

1 Dollar	4,2155	100 pólsk. marków	47,05
jendźelski punt . .	20,468	100 čěskosł. krónow	12,489
100 šwajc. frankow	81,665	100 franc. frankow	16,50

Berlinska bursa bź saidźenu sobotu hdźża sesłabjena. Sšnadny wobrot bź tehorunja na witkach ſ bolšynami a rentowymi lisćinami.

Produktowe witki saidźenu sobotu wjele žiwjenja njezjewjachu. Žitne płaćizny hdźe sšerje sesłabjene. Rožka 10 pf. pschiběžaše. Ssobotu płaćesche zentnar w Berlinje:

rožki 13,90—14 hr., jećmjenja najlěpschego 12,05—13,75 hr., wowša 12.70—13 hr.

w termijowym witkowanju:

za julij: pschenźy 14,92½ hr., rožki 13,20 hr. a wowša 11,60 hr.,

za september: pschenźy 13,50 hr., rožki pak 11,82½—11,85 hr., wowša 10,35 hr

za oktober: pschenźy 13,15 hr., rožki pak 11,85¾—11,87½ hr.

Hermank w Hužy budźe njedźelu 3. julija a pónd'elu 4. julija 1927

Konjaze a skotne witki we Wósporku budźa pónd'elu 27. julija 1927.

Na pschedaŕ.

Dólna kruwa a jarcźelna jałowja w Krjewjezy cźo. 18.

Wóz ſ blachu, wuzy w Koßarni.

Kolo motorik, Po ... dróha 18 U.

Jałowja a 7-zentnarski **hyk** w **Rakem Wjelkowie** 3. — **Wyšokožuńcźelna** we Lomšu 3b pola Minakala, we Bukojnje 18 pola Barta. — **Nizokožuńcźelna** jałowja a hyk, Fijan w Lutoworju pola Hródka.

Kruwa wyšokožuńcźelna w Małej Dubrawy 10, we Kójlach 4, w Rakojdach 51.

Kruwa ſ rjetežom w Stjelnje 46, wyšokožuńcźelna kruwa we Lušu 53.

Wihaſi 3, Heina w Schetezach.

Prošata we Wulkej Dubrawje 8.

Karnikle, stare a młode, Henczeł w Hornjej Hórzy.

Karjata pelingske a kurjata Jrousowe, Nowak w Lejnje pola Bukez.

Kuchinske wukotowanje za 50 hr., klinga w Hródku. Alma Riedlowa haša 2.

Huhu 6—8 ſ pódnim pjerom w Zdźilzach 8.

Pschenajerja:

Dźerżeł stejazy w Radworju 36.

Trawjenje w Budyschinje, Nowosmjeschćanska dr. 9191.

Pschistajicj pytaja:

Pohonca ženjeneho, knježi wót w Dešetezach; wježenjenym, knježi dwór we Wšohowje; pótkowy mlyn we Njebjelczańach; kubło we Wecminghoffie.

Rěmišlerja, Schuster w Adolfowej hěcźe.

Dźěłaczerku, Schmidez hornjeńcźanka w Bilku, Jach, Lipowa haša.

Holzu do domu, Pobst rendant mĕschći, pokladnje w Kulowje; kotraż może warić, w Budyschinje, schćorska dróha 241; Tischerja w Bělej Wodze; Schwalerka we Bilopjazach, Zyrkowinska haša 7; Tannerka w Bělej Wodze, Ledźenzheim; Herbska orychta w Dažinje.

Murjerjow, Rosichez w Bilopjazach.

Sdružnje na pschejadżowanje

w Kamjenzu 21. 6. 1927 dop. 9 hodź. w kasarnach, twarjenje 1: Rakowa, pischowy jośa, dwórne hlido, stolaj, kobrz, cźajowa maschina, wobrasaj, klawír a schafy, knihi, korbowa blesha ejerazy, taschersk japalkow.

Płaćizny na Barlinskich produktowych witkach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	18. 6.	17. 6.		18. 6.	17. 6.
Pšenca	—	—	bony	21-23,00	20-22,00
rožka	278-280	280 282	woka	22-24,50	21-24,00
nal. jećmjeń	241-270	241-275	módra łupiny	15-16,00	14-15,75
naz. jećmjeń	—	—	žołte łupiny	16-18,00	16-17,50
wowa	254-260	254-260	xeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	191-193	191-192	raps. wósušk	15,80	16,00
pšeńc mąka	34-39,50	37-39,50	lany wosušk	19-20,0	19-20,00
ržana muka	36-37,00	36-37,00	nocn melasa	—	—
pš. wotruby	15,25	15,00	b.rnj. kruski	32-32,00	31-31,80
ržane „	17,75	17,75	syno, 50 kg	2,45-2,55	2,35-2,65
rapa	—	—	rżana a oma	1,77-2,00	1,70-1,95
lane symjo	—	—	pšeń. „	1,03-1,40	1,00-1,43
hróch	27-30,00	27-30,0	wowsna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluški	20-22,00	20-22,0	jećna „	0,90-1,10	0,80-1,15

Wiśne płaćizny w Budyšinje.

18 junija 1927

Wóš płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najniša pla jena	najwyša płaćizna
Pšonca, nowa	73 kilo	14,25	15,25
Rožka, nowa	70 „	13,00	14 00
Jećmjeń,	50 „	12,00	12 25
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	13,50	14,00
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny	50 „	5,00	6,00
Butra	1 „	3,60	4,00
Syno, nowe	50 „	—	3,00
Słoma, z maš. młóc. pras.	50 „	1,60	1,80
„ „ „ k zasł.	50 „	2 00	2 50
„ z cypami młóc.ena	50 „	3,00	3,20
Pšeńcna muka, 60%	50 „	23,25	24,75
Rżana muka, 70%	50 „	22,00	22,50
Pšeńcne wotruby	50 „	8,75	9,00
Rżane wotruby	50 „	9,00	9 25
Joja	1 štk.	0,10	0,11
Prosata 777 štuk	1 štk.	10.00	23,00

Płaćizny rěznego skotu na Barlinskich skótnych witkach.

13. junija 1927. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach

Skótne družiny a wozmamjenjenja.

Woły: 455.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	63—65
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene . .	58—61
Mjenje wukormjene młode, derje pjecowane starše .	54—56
Mjenje pjecowane wšěch starobow	49—45

Byki 460

Połnomjasne, wurostene, najwjetšeje rězneje hódnosće	60 - 61
Połnomjasne, młódše	56—58
Mjenje wukormjene młódše a derje pjecowane starše .	52—55
Spatne	48—50

Jałowje a kruwy: 961.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	50—55
Połnomjasne, wukormjene jałowje najwjetšeje rězneje hódnosće	41—47
Mjenje wukormjene młódše a derje pjecowane starše .	39 38
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałowje	23—26
Derje pjecowane kruwy a mjenje pjecowane jałowje .	51—53
Mjenje a spatnje pjecowane	—

Celata: 1550.

Najlepše wukormjene (2. druh.)	74—83
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	66—70
Spatne (4.)	45—52

Wowcy: 10320.

Młódše a starše wukormjene (2. družina)	44—53
Starše wukormjene (3.)	40—47
Mjen e wukormjene (Marschafe) (4.)	30—35

Swinje: 8794.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křižanjow, hač do 1½ lět stare	59—60
Wukormjene	58—59
Mjasne	57—58
Spatne	57—58
Kancy a kundrozy	51—55

Poswjećenje nowcho domu Budyskcho Krajnocyrkwinskcho zhromadźeństwa.

Wječerawscha njedźela bźiše ja Krajnocyrkwinske zhromadźeństwo w Budyschinje dźeń **wutrobneho** wjeselca a dźakowneje radosće. Zhromadźeństwo mĕšesche swój rjany nowy shromadźowański dom, kiž je žehł **pschi Połnym hrodźiku**, pschi rjanym brjohu Schpreje a krasnym wuhladom na mĕsto natwarjeć sanjało, **swjatocznje poświeczowjesche**. S błida a daloka zichkhwatanych tak wječerawschu njedźelu hromada a hotry ratarskich zhromadźeńskow a mnoho hośći i mĕsta a z cźežow, so bźiše rjana muzika jala pschepjelujena. To sapołnja, kajka mĕz krajnocyrkwinske zhromadźeństwo je, kotrež je žo hakle psched 30 lětami we Luńjay jakopjerwi poćahnyło. Mjes zhromadźenymi widźachmy wichelakich cźežnych hośći, tak k. fajnscho zarkwinskeho rada Rafelberga, Lejza wuješchego zyrkwinskeho hamtskeho rada Thomaška, farskeho dudowneho primarinna Kroßiża, Lejza prěnjeho Sanftu i Matcho Wjelkowa, Lejza tamaja Tźěcźa a dalšich.

Pschedewschim, kajke lubjezźiwe a rjane Nowjel. witasche wschitkich nutrobnje za nowcho swjatcz a k. 1:30. pschinjasu, jowmuschje i dźakowne na wschitko. pschikhwatanje pschi nastajenju nowcho domu, k tuzj je žadyn zhromadźeństwowski nejmaj wordl, na pschichle wosebjenje, ale tuž ſ błakom na Božu powaźu.

Poswjeczeńsku rěcz mjejesche knjes misijonar na wusłužbje Bohme. Wón sakoš ju na Psalm 118, 23 hacź 25a, rozwi dwě hłownej myslli, wjeselu dźak a wjeselu prošrow. So je na autym městnje tutón dom nastał, hdźež někdy korčma stejesche, je so wot toho Knjesa stało a je wopraudze dźiw pśeds naśichnaj wocomaj. W zylym swojim sakładze bu tuta leźomnosć pśemjenjena a nowy dom nasta. S nowym domom dostanu wśitke krajnoserbskeje sfromadnesćiwa nowy sejeru, schtož je se dopokazom, kak so wone dale roswiwaja a postupuja. Sa to wśitkim słuscha Bohu dźak. Ale na tajkim ważnym a wołsebitym dnju khwataja myśle teź do pśichodna. A to napjelni wutrobu s pśosbu, kotraž je runje tak wjeselka kaž dźak sa dostatku pomoz Knjesowu. Najnutrnjejsa pśosba wśitkich bratrow a sotrow wostanje, so by w nowym domje Jes Khrystuś sam se Knjesom był a so by bratrowska luboseć wśitkich stawy jednoćile, so bychu w Knjesowej mozy a tuzej luboseći za Boże kralestwo dźěłali, ludźi k Jesušej wodźili. S wutrobnej modlitwu poswjeczi rěcnik se sfromadzenymi nowy dom kralej Jesušej.

Po poswjeczenju pśichodnjejšechu wicelazy sastupjerjo sbožopśichcza a pśichodnaku dary. Najprjedy porcza knjes wyspichi zyrkwinski hamtski raba Thomas sbodom we mjenje knjesa tajneho zyrkwinskeho rada Rosenkranza we mjenje superintendentstwa a zyrkwinskeho wokrjeza a wobkrucźi, sa krajna zyrkej s wulkim sajimom prozowanja sfromadzenstwa wobkśěbuje. Knjes primarius Fröhlich posa na sfromadne sameny zyrkwje a sfromadzenstwowe a na dar Pětrowskeje wosady, pult sa rěcnikow. We mjenje města porcza knjes měschczaństi sastupjeŕ dr. Schmidt, sa Bratrowsku wosadu w Małym Wjelkowje knjes pśedar Hanka, dale architekt, kiž je dom wuwarił. Wón pokasa na njesprózninje dźało knjesa pśichśihydy, knjeźerstwowego rady Ryśela. Dale rěcźachu jśichcze sastupjerjo drugich ługiskich sfromadzenstwow a pśichodachu sjawjedźiśe dary bratrowskeje luboseće. Zyła sjwjatocznosć bě śche wobmjenowana a wupyschena se sjwami khorow, solow a sfromadnymi spěwami. Na kuncu porcza k. sfromadzenstwowy inspektor Brück i dankuje knjes pśichodźiła dźakowasche za wutrobnje wusćiknu rěcnikam sa sbožopśichcza a dary a stónczi s modlitwu poswjeczeństi sjwjedzenje.

Wjeczor we 8 hodź. wotmě so evangelisazilski pśichodnoschi „Je po śmjerći sašowidźenje?“ S rěcnikom bě sche knjes inspektor Brück. Wón směje pśiseś zyły tydźeń kóždy wjeczor we 8 hodź. dalschi pśichodnoschi w nowym domje. Póndźelu ma thema: „Kak mójeźi Boha nasłonicy“; wutoru: „Kak k trajnemu bohatstwu pśichadźeny“; srjedu: „Rasch stat pśichioda“; schtwórk: „Spotčatk, tiž dobry kónz zwěźeći“; pjatk: „Wothladanje cźěła a dusche“ a sobotu: „Schto nětko.“ Kóždy je wutrobnje witany.

Wusudźenja.

§. **Shromadny lawniski žud w Budyšinje.** Njeźenjeny 28lětny pišaŕski pśichisłušeńc a kommunistiski měschczański sastupjeŕ Jan Schotta s Budyšina bě wobskorźeny dla wohanjenja republikanskeje statneje formy. Schotta bě sche so w pojedźenju Budyšich měschczańskich sastupjerjow 29. haprele 1927 pśichi wuradźowanju wo hospodarskim planje wo schulskim etacźe k namjetam wuprajił a je mjes druhim wojewił, so kommunistiska frakcija frédli njepśichiswoli, tiž fu sa schulske próžninny do hospodarskeho plana stajene, dokeľ tele wuwjedźenja pjecza sa tym bu, so bychu „leśanu wustawu“ wopkławsale. Pśiched žudom Schotta pśichida so je tele słowa trjebał. Sžud sašudźi jeho dla pśichśihdźenja pśicźešiwo sakonjej sa schkit republiki k 2 njedźołomaj jastwa.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Noweho města.** (Dźěcźo we wodze śmjerjeź namakało.) Wutoru popołdnju padźe tśiśetny žynk khěźeru Rasche w žurbodnym Ehrenbergu do mlynskeje hrjebje. Woda dźěcźo žobustorhny a njeźeśche jo k žrjedźenemu mlynej. Ludźom bo poradźi bźěcźo i wody wucźahnyś. Pospyty na sažowoźiwnjenje njemědźachu pak bohužeł wjacy žaneho wuspěcha.

* S **Hördy** we Westfalskej. (S zigaretu wo žiwjenje pśichichoł.) Młody cźłowjek w Hördze bě sche žebi zigaretu sapalił a je so ześ njej do ložja lehnył. Rano jeho sadušeneho we ložu leźo namatachu. Ložo bo zyle žehlesche. Jako wokna wotewrichu a cźerstwy powětr pśichśihu, počźachu ześ ložja pśemjenja. Pospyty na sažowoźiwnjenje młodeho cźłowjeka njeměźachu žaneho wuspěcha.

* S **Hamburga.** (Nadpad na jědźaŋy automobil.) We nozu cźišmy nětko do automobila hoscźenzarja Beeschena na Hohlohlej dróhy wulki pólny kamjeń, kiž schkitaństu schkleńzu rozbi. W žaruźnym wokomiku skoci muzikl na auto a skała hoscźenzarja i kalacźom straschnje wyscheho wócźka. Kalacź sajědże je žwojim tónzom hacź do mosłowa. Auto njeměźesche wjazy wjednika a wali so do dróhoweho pśicźerkowa. Nadpadnik da je nětko do hoscźenzarjoweje žony a chžyscze ju wumozowacź. Mjes woběmaj dóndże k bźěnźu, pschi kotrejž so wobaj na schiji a na cukomaj sranischtaj. Jako ge po dróhy druhi auto bliješe, bandit cźeknu. Pośpśischo pak nadpadnika jako 24lětneho šahrodnika Schlenkata s Quickborna wuźělźischu, tiž nětko žiwjeho muža hraje. Hoscźenzarja se straschnej ranu dyrbjachu do khorownje dowjesć.

* S **Numburga.** W tudomnym klóschtrje, kotrejž tež mnohy katolšky Sserbja wopytuja, bźěše so Filipowa na žiwjace městno dojědu, šu loni pschiju khóźbu swuporjedźił. Nětko fu wobsamkli, so ma fo tamne 33 wobrasow na wjetchu ponowicź, kotrejž su wobźebita pycha zyrkwje. Dźěła wukonjetej žiźo psched někotrym cźasom molerjej Neumann s Wyschicheho Hennersdorfa a Mitticha s St. Georgenthala. Teź šlawna koreńska kapała, wobbladanja hódny mumělśti wutiwar, ma fo w bliźischim cźasu dospołnje swuporjedźicź. Numburgski klóschtr je žewjernemu Cźech, ale teź s namjesneje katolskeje Sakskeje wopytuja. Schtóž je wot Sserbow na hnadownym městnje w Filipowje pobył, žej žiwjetśicha do hodźinki šdaleneho Numburga dóndże. Po měšazach budźe tam wo wjele ponowjeny klóschtr widźeć.

Přilopk.

* **Najstarschi muž Bajerskeje** (drje zyłeje Němskeje“ je prjedawschi kowaŕ Ruckdaschel s Wunsiedla. Psched 104 ľetami rěkasche wo nim: „Dźěcźo je fo nam nartodźiło, jeho mjeno budźe Jan. Schdóńmž fo hischcze wschźěnje pschekhodźuje, pije někotre schkleńzy puva a njeśajěźwa žiano zigaru. Je dźiwajo na to, tajku wyšoku starobu dozpěł?

* **80 milijonow hr. šłota w podmorju.** Ruske knježerstwo je japanšemu inženjeŕej Kwiaško nawdalo, jendźelšku wójnsku łódź „Cźorny pryńz“ wulkowacź, kotraž je sa cźaš krimšeje wójny (1853—1856) w Cźornym morju fo podmurila. Nurjaki fu wuźělźili, fo łódź tukhwilu na 12 metrow w jitu (Schlamm) tezi. Sowjetiske wyschnosće měnja, so fo wukhowanje łódże sadani. Woni wobkrucźa, so je w njej na schtyry milionow puntow (punt je 20 hr.) we šłotakach.

* **Struchłohra lubosće pschi pohrzebje.** W měsće Tiflis (w Kawkasu) zofasche fo pśched někotrym cźasom zimaza struchłohra lubosće, kiž ma zara špodźiwne pschedstawiśiny. A tragika hišćeze fo powjetschuje, dokeľ žo pschi pohrzebje sta a psched wocźemi wulkeje cźrjódy ludźi. Młody Kawkaski Gurier Golkradże, kiž bě žiwojim pschećelam jako ekzentrikeŕ a jara rošcźahły muž znaty, běšche žo ś zyłej horzotu žiwoeje prěnjeje luboseće do rjaneje młodeje hołzy, do džowki jeneho znateho ś njenom Katow, njeśměrnje zalubowal. Hołzy, kotrejž wutroba a ruka hišćeze žiwobodna bě, žiwobodachu fo najpriódy luboscze jeje wobdźiwarja a běšche jemu teź pschikłilena. Bórzy pak je jeje sacźucza za njeho wotmjeńkuchu a tuž jemu po móžnosći ś pucźa śpěchu. Rospalite proschenja, hroženja se śmjerću — nicźo njepomhachu, rjanka wosta kruta a jemu fo njeporadźi, jeje śmyślenje pscheměnicź. Wona wosta tydźenje dołho sthowana. Tak bu Golkradże dźeś a bóle nervoznischi a njeměrnischi. Shubi wschu měru za žiwoje cźinjenje a wobsamknu, hołzu ś namozu rubicź. Pschećeleź žlubischtaj, jemu pschi tym ś pomozu bycź. Wotpohlad fo teź poradźi. W pschihodnym wokomiku rubi hołzu a wotwjedźe ju do horow. Tola dołho njeśmědźeschce fo lubowaŕ žiwojeho dobycza wjeźeliccź. Mnohi ś hołznemo pschećeleźstwa podachu fo sa rubjenej a jim fo poradźi, hišćeze we žamej nozy wotwjedźenu wumožicź. Wot teho cźasa žapadze młodźenz do cźežkich myślow. Wotedźe do ta motły a šalowaschce fo wschemo towaristwa. Dokeľ lubowaŕ lubej nibdże wjazy blišto njepschińdże, myślachu ju, so je fo je žiwojim dóntom wotnamakaŕ. Ale w tym fo jěrje mylachu. W februaru wojeni fo hołza se żeleźnim sastojnikom a cźežnjeschce je žiwojim mužom do Kutaiś. Wot toho wokomika łakasche Golkradże na njeśměrnu wodnu a nozu. Teź młoda žona běšche njes pschewodźerni. K njej pschisłupi młody Gurier, kiž bě hižo wot ranja za njej wźekł, wucźahny wótrý nóž a ńo ju tśi rasy do wutrobý. Połizija jeho na městnje saja. Dasche bo bješe wschcho pschećeźiwjenja wotwjeśeć.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Němski lětaŕ Anton Könnecke cźe ś lětadłom ś Barlina do San Franciska leźećej. W Newyorku nocźe sastaćej, ale jenoź listowe měchi ś lětadła cźišćanjeź. W San Franciscu cźe Könnecke lětadło k semi pschisłaćicź, fo někotre dny wutwopoczowacź a fo potom wrócźicź. Tón łróź w Newyorku sastanje, so by listy do Europy žobu wsał. Jedyn druhi lětaŕ a dwaj pašaźeraj ś nim žobu poleźitaj.

*

Pjatk w nozy je wichor pola Schneidershammera pschi baherśko-buriuskej mjeji w statnym lěku sa pół minuty 4000 hacź 5000 wuhłokich hacź 50 zentimetrow tołstych schtomow kaž kjeschki wotlemił.

*

We wokolnosći Lecca w Italskej je krupobicje zyłe žnjé wupuśćiło. Schkoda fo na 70 milijonow lirow woblicja.

*

W Sofiji je kral Boriš ś trónskej rěcźu žobranje (šejm) wotewrił. Hdyž praji, so žu fo wólby w rjedźe wotmeśe, jeho socialdemokrat Janko Sźekałow pschetorhny, wótśije wołajo, so je fo žiwoboda pschi wólbach potłóčźiła. Na to pohlušchaja hara nasta. Hdyž bě ropot wocźichnuł, kral trónsku rěcź dožita a parlament wopuschći.

Swójbne powěsće.

Sslubjen: Elša Schusterez a Arnoschť Mikanja we Barcźe. — Lenka Micźajez w Budyschinje a Mattat Beyer w Shorjelu. — Hilža Urbanez w Hadrachcźe zach a Gerhard Lukasch w Kotwasu.

Semrěłoj: Gustav Schołta w Holeschowskej Dubrawje, 27 l. — Cäcilija Jeschkez rodź. Franzez w Bźelej Wodźe, 36 l.

Towaŕstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija“ změje jutře wutoru (21. 6.) wjeczor z dypkom 1/2 9 hodź. w Kat. towaŕšowni spěwanje. Pśiniźe se wšitcy cyle wěsće. Dirigent.

Budyšin. „Bjesada“ skhadźuje so kóždu póndźelu w Serb. kofejowni.

Domowina cźini kedźbliwje na wšotowaŕstwowski zlět, kiž budźe **17. julija 1927** w Radworju. — Wosebite pśeca a namjety njech so bórzy pśipósćelu předsydźe k. farariej Šewčikej do Khrósćic.

Haslow. „Jedn. Sokoł“ a Khrósćic wuhotuje tu njeźelu, 26. junija, wjeczor 1/2 8 hodź. sokolski swjedźeń. Wulkotny program: Sokolwanje, spěw, hudźba, reje. Pśiniźće wšitcy!

Hornja Hórka. Tow. „Łužica“ změje njeźelu, 3. jul., pop. w 14 hodź. pola Hänzlec wurjadnu hłownu zhromadźiznu. Dnjowy porjad so hišće wozjewi. Předsydstwo.

Malešecy. „Jedn. Sokoł.“ Dźěći maju džensa zwučowanje. — Dorost, sotry a bratśa, jutře wutoru. Budźemy nowe prostne zwučowaś, tuž móžeja so teź bratśa z Rakojd, Porśic a Radworja wobdźělić.

Nawječorny wokrjes „Sokoła“ změje jutře wutoru (21. VI.) wjeczor we wosmich na Khrósćanskej šuli zwučowanje z kapału. Wšitcy maju přisłušnosć, zo přińdu. Wokrjesny nałolnik.

Ralbicy. Tudomne „towaŕstwo młodźeńcow“ woswjeći přich. njeźelu, 26. junija, swój załoženski swjedźeń we wjesnym hosćencu. Započatk 1/2 8 hodź. wjeczor. Hraś budźe so nowa wulka činohra w 5 jednanjach. Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Radwoŕ. „Hu. Je.“ Wutoru mužscy w 21 (Br.), štwórtk žónske (šula). M. N.

Sowrjecy. Spěw. tow. „Sokołbik“ změje přich. štwórtk wjeczor z dypkom 1/2 9 hodź. spěwnu hodźinu. Prosymy pak, zo wšitcy přińdu. Prajśe to jedyn tom druhom'! Dirigent.

Hłowny redaktor a zamolwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny źěł a feuilleton: A. Dučmaš w Budyšinje. — Za hospodarski dźěł: Arnošt Bart w Bźěwnicy. — Za nawěšćiki: G. Janak w Budyšinje.

Wuporjedźenje wobuća

prěnjorjadnje, čiśće a tunjo = spěšne zhotowjenje — šite, hozdźikowane, Ago

Holca, jutry šulu wukhodźiwši, pyta słužbu jako

pěsłonca

(1—2 dźěsć!) abo do kuchnje na burske kubło w kat. Serbach. Dalše zhonźe we wud. Serb. Now.

Wupjerki

jenoź dobra twora,

9/4 m 2,— 9/4 m 3,25
7/4 m 2.50 12/4 m 4,—

teź hotowe žešite, ma

Andr. Kasper
A. Pilopp
w Budyšinje ◆ Burglehn 11
Sprawne serbske postužowanje!

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj.
papjerowy wotpady po 3 pj.
lapy, bleše běłeho wina
bleše čerwjeneho wina
sekowe bleše, wše druhe bleše po powyšenych dujowych płacźenach, železo a stare metale jenoź na wupokaz wyšnosće.

Popp na Hornjeŕsk. hasy 15 telefon 3427.

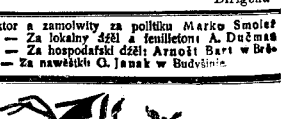
Slěbroworclowe kosy

kosiśća, brusy, nakowy a hamory ke klepanju

poskića tunjo

Walter Voigt, železowa wikowarnja
w Budyšinje na Jerjowej hasy 3.

Někotre zběrki basnjow
Jakuba Čišinskeho
su bórzy rozpředane! Njech sebi čitarjo „Serbskich Nowin“ hišće zbytne eksemplary zwěsća!
Serbska knihařnja w Budyšinje

Jurij Hänsel w Budyšinje
na Sukelnikej hasy 34 :: Telefon čo. 2736
Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska
= w Budyšinskim hamtskim hejtmanstwje =
Skład ratarsk. mašinow a gratu wšěch druzin

Čitajće a rozšěrjejće
„Łužicu“
časopis za zabawu a powučenje.
= Płaći lětnje jenoź 3 hr. =
Skazajće sebi nowy lětnik hnydom
w Smolerjec knihićišćeŕni a knihaŕni
w Budyšinje Serbski Dom

Serbja kupujće
a dawajće jako dary jenoź
Zejlerjowe spisy
IV zwjazki
Z rozšěrjenjom podpjeraśe serb. studowacych a zwjeselićе kóždeho, kotryž tajki spis dostanje.
Skład w Serbskej knihaŕni w Budyšinje

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósła a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a dźěłi Smolerjec knihtišćernja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domju w Budyšinju. Telefon 2887.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 2 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 142 — Budyšin — Wutoru, 21. junija 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Němskostatnym zastojnikam so 1. oktobra mzda powyši.

Němske knježeństwo je žadanja němskostatnych zastojnikow za polépšenjom mjezy rospominało. Swoje stejišćo k nim je se séćěhowazej wopowěu wuprajiło: Němske knježeństwo pśihsnawa, jo je mjeda zastojnikow dźiwajo na powjetšene wudawki za sežiwjenje njedostajaca. Wona je tohodla z pśicinjowanim statneje politiki zwólniwa, wospjet zlubjene polépšenje mjezy pśiwoženjesću a zastarańenje dźěła hromadźe źiskaśaś. Wobwod k zawěsćenju nuczenych njeje so rozsćerił. Nałaćenje dźěłaćerjow njesmju žo do zawěsćenja pśiśiś. Wumóženja za dostawanje podpjery su so polépšyłe. Dostawar podpjery móže posćiśone dźěło wotpokazaś z powołanjom na to, so jemu posćiśene dźěło dźiwajo na jeho podźiśe powołanje sejćhkodźi. Runje tak je so cłaś, za kotrymž móže so po powołanju njeswuczene dźěło wotpokazaś, wot 6 na 9 podlešćiho. Dźěłonjemeŕ smě dźěło bjes wupowědźenja wopuśćiś a njedźiwajo toho podpjeru dostawa, hdyž so wo ważne pśiśiny jedna, na pśiklad, hdyž so tarifna abo namětnje swuczena mjeda njeplaćaj.

Debatla w němskim sejmje wo Poincarcowej réći.

Poincareowa réć, kotruž je njedźelu w Lunewillu měł, so w Němskej wulki politiski podawk sćini. Němski zwonkowny minister dr. Stresęman na Poincareowe wobstórźby w němskim sejmje sozialdemokratam wotmołwi, kotśiž wo njej napraśenje zapodawdźa. Dr. Stresęmann nochze so dla réćow wadźiś, kotrejž su Němcy méli, kotrejž njejsu za němske knježeństwo za samołwiće. Jeli so by so wo réće bayerskeho ministerskeho pśedsejdy Helda jednało, so snapśeśiwi so Held němsku zwonkownu politiku njewodźi a so so jeho stejišćeju pśiwołała ważnosć njepśiznawa.

W Franzowskej je Poincareowa réć kaž bomba skutkowała. Na lewizy so wona w tym smyśle wulkaduje, so chce Poincare zwonkownu politiku, kotrejež wodźenje je wón hač dotal Briandej pśiwostajił, sam do ruki wjaca. W franzowskim parlamence chcedźa wědźeć, so je mjes ministromaj k wótremu wurěčowanju dóšło, kotrejž znadź bjes sćěhowstwow njewostanje. Mjes Poincareom a Briandom je hłuboko pśihimazy rozdźěl ménjenjow w nastupanju wotbrónjenja Němskeje. Poincar hišće pśeco Franzowsku se strony Němskeje wohrožonu widźi, mjes tym so je Briand wo sprawnosći němskeje mérnosće pśeswědźony.

Prozeß dla krajneje pśicherady.

Pśiśeśiwo „Frankfurter Zeitung“ je so pśiwpytanje dla krajneje pśicherady zawjedło. Krajna pśicherada je so z tym zawinowała, so žu wucaśi z wopomnjenišćeho pisma wjednika Młodoněmza Mahrauna w „Frankf. Ztg.“ woczišćała.

Powyšenje póstskeho tarifa so wotstorčiło.

W sarjadnišćej radźe němskeje pósty je so zrobotu pśiśeśiwo 8 hłosam śledowaze wobsamknjenje braunschweigskeho półłanza Bodena pśijał:

„Sarjadniška rada němskeje pósty je na wědomje wzała, so je němski póstski mišstr pśehdełoh wo powyšenju póstskeho tarifa wróćo wsak. Wona po tym śledowaze wupraji:

1. S wróćowzaćom so praschenje na žane waschnje njerozrišta, kak ma so nastaty nejdostatk někotrych milijonow hr. wurunacz. Sarjadniška rada so z tymle stawom njemóže spokojiś. Tohodla zrobi žada, so by so na praschenje wotmołwiło, hdyž móže so njedostatk (defizit) jeniczajs z powyšenjom póstskich płaćizlnow wurunacz a hdy ma so tajke powyšenje sawjesć.

2. Napischeżo wosjewjenej pśiśiśinje, so je so pśehdełoh wróćo wzała, dokelž dyrbi so na wjetšinu němskeho žejma dźiwaś, so na to pokazuje, so so po finanznym zakonju němskeje pósty jeniczajs sarjadnišej radźe zaleži, wo póstskich płaćizlnach rozsudźiś. Cźim bóle sarjadniałk rada wocakuje, so so nowa pśehdełoha wo powyšenju póstskich płaćizlnow se wšchej spěšchnosću wudźěła. —

Bolšewikske granaty pśed sudom.

Hamišli žud w Neukölline je zrobotu samołwitu redaktorku kommunistiskich nowin „Der Klassenkampf“ we Halli, Irmgardu Raschez dla pśichwalenja němskozejmskeho zapódłanza Künstlera k 50 hr. pjenježneho khłostanja zasudźił.

3. dezembra 1926 bě „Manchester Guardian“ nastawk wosjewił, w kotrymž so praji, so maja **bolschewiske ruske munizijske fabriki z němskotatnej woboru swój a jej munizoju podawaju.** Na to je němskozejmiti zapódłanz **Künstler z dźełacerjemi munizijskeje fabriki w Trostu** rěcał, kotśiž jemu rosprawu jendźelskich nowin potwierdźiłu a dalše nadrobnosće zdźełichu. Künstler na to tole rosrěčenje w někotrych sozialdemokratiskich nowinach, mjes druhim w Hallešim „Volksblattu“ wosjewi. Kommunistiski „Klassenkampf“ na to z napśimom „Sehkalny Künstler — Sehkalny kepzał“ nastawk pśinjeseše, kotrejž so z kschiwdźazymi wudmami pśheczišwo Künstlerej mjerwjesche.

Młodeje samołwiteje, kotraž drje bě na nastawku zyle njewinowata, bě niz jenaž žudowemu pśehdźydźe, ale też pśihipołłucharjam a stórźbnikej zeł. Jejny rěčnik halle na kónzu jednanja pśihlidźe, wona žama pak ničo wo žudniškim storjenju njerozumjesche a we swojej njewědomosći ménjesche, so dyrbi stórźbnik dopokasaś, so je z njeprawom stschiwdźeny.

Wołsebje sajimaze bě Künstlerowe zdźělenje, so je jemu w dowěrliwym pośedźenju lutowanskeho muniskeho rěmska njeźejma jedyn wyšoki offizjer rjekł, so je so woprawdźe sa němske wójsko munizija w Ruskej skałała.

Wušudowe pśiśiśiny roskładuju pśehdźyda praji, so je so pśi postajenju tłokstanja na hubjene hospodarske poměry wobstorčeneje dźiwanja.

Wojowanje wo šwětowe namórske knježeństwo.

Wo konferencu namórskeho wótpołnjenja, kotraž je so pónjdźelu w Genfu sapočała, „Petit Parisien“ pische, so budźa w njej wobsebje wo sejperanišćach wójnskeho tódźstwa pśaht Panamaskim kanalu, na Hawajiskich kupach a w Singaporiskim pśiśtawej jednaś. Panamaski kanal a Hawajiske kupy su w mozy Sjednoćenych statow, kotrejž z nim w tutym dźělu zwóła morjo wobknjeża. Jendźelska je Singapore w Indiskim morju wobtwerdźiła, so by zebi zwoje knježeństwo w Indiskej a Awstraliskej sakhowała. Japanska so z tymle wobtwerdźenjemi wohrožena cźuje a žada, so bychu so wotnjeźe.

Pśicyny wusuda pśeciwo Kowerdze.

Sa pśiśiśiny wušuda pólneho žuda pśheczišwo Wojkowemu mordarjej Kowerdze, kotrychž dla jeho njeje k zmjerći sažudźili, ho mjenuja, so šchitanje zawinego bjesstraha zebi to njeźadasche. S jeneje strony su so jako połožaze wobsitnosće wobstorčeneho młodoścé a jeho moralika zamownosć wobhladowałe. K jeho lépschemu su też jeho hłuboke wótcźinitwo a jeho z wutroby wuthadźaze sacźucza za cźerpjenja jeho krajanow zobu rěcźałe. S druheje strony je se schkodu sa wobstorčeneho było, so je jako Ruža aźište prawo snjewužiło w pólskim kraju ruskeho półłanza stónzował a z tym moralitej nahladnoszi a politiskim sajimam Pólskeje seschkodźił.

Nowe wotprawjenje w Ruskej.

Daž so z Moskwy powě, su w Leningradze a Charkowje njedźiwajo zaprěwanja rušteje telegrafoweje powěźerńje zašo wschelake wošoby satśělili. Pódła toho su w Leningradze wóšom Eitonzow, kotrychž winowachu so zu špionoju, a w Charkowje wschelakich prjedawšichich ruskich offizjerow z zmjerći sažudźili. Offizjerow běchu wošstorźili, so zu zběrli organisowali a njemérny w lěcze 1905 połóžili. Też w Salawskej (Grusinskej) wójnske žudy wjednikow žudźa, kotrež zu spytali, Salawskaku wot Ruskeje wottorhnyć. W pśihódobje njeśmědźa so zmjertne wušudy wjazy zjawnje wosjewiś. Organisazije kommunistiskeje strony w Moskwie a w provinzach žadaju, so bychu so pśheczišwnizy bolschewistskeho knježeństwa dale pśheczešehali.

Hač na dalsche so Wojkowy naźědnik njepomjenuje.

Warschawske nowiny su powěsć z Moskwy pschinjeśe, so bolschewiske knježeństwo, dźiwajo na milty wuhud pólskeho žuda pśheczišwo Wojkowemu mordarjej Kowerdze widźi, so we Warschawje ruski zastupjeŕ njeej doscź schitany. Po nowišchej powěsći so ruske półłanzske mésto we Warschawje se Stomjanikom wobhadźi.

Nowe pśiwótrenje albanskeho konflikta.

Južnoślowjanske knježeństwo je dowěrliwe powěsće z Albanskeje dóstało, so albanske knježeństwo napśeczo radź, njedźelu se zhromadnej kročelu wulkomozow datej, na swójim pśedawšchim stejišću wobstawa, so je nałeżnosć sajateho južnoślowjanskeho tołmacza cźišce znutskowna nałeżnosć Albanskeje a so žane zuse knježeństwo njenajtupa, dokelž je Džurašchkowicz albanski statcźanski pśiśiśkušnik. Albanskeho presidenta Achmeda Zogu je Italka pokupika, wón jenož tak cźini, kaž jemu Mussolini pschikazuje. Tón pśhcinjowa wóinje pśheczišwo Južnoślowjanskej pyta. Wón chce so zyleho rušchego brjoha Adriatiskeho morja zmozowaś a Južnoślowjansku do někotrych dźelow rosbiś, kotrež bychu potom zyle wot Italskeje wotwišne byle.

Pólskanzo wulkomozow ju też w Bělogradze, tola jenotliwje, k pomérnosći radźiłi. S Južnoślowjanskeje so na to pokazuje, so Južnoślowjanska, kotraž je so po žadanju wulkomozow słožowała, njemóže wjazy dołho pasiwna wostaś, a to cźim mjene, dokelž naspomnjene dowěrliwe powěsće też wo tym réćo, so ma albanske knježeństwo wotpohlad, Džurašchkowicza k zmjerći sažudźiś dacź. Tajka kročel mohła so w Bělogradze jako zjawna provokazija srozumiś a by mohła katastrofalne sćěhowti méć.

Wójna w Chinje.

Krute wojowanje w rańschej Chinje.

Mjes Cźankaišchekowym wójskom, pódla khežorskeho kanala postupowazym a někotrymi divisijemi połnóżneho wójska je blizo Tśninga, 30 kilometrow k krótkemu wjeczorej wot elesnišcheho kschižnišcheza Pengcźawa, ke krutemu wojowanju dóšło, kotrejž je so z zofanjom połodnišcheho wójska stónzoło. Cźankaišchekowe postupanje k Tśinanfuej dóstawa Tientšinsko-Pukawskeje żelesnizy je drje so z tejle bitwu nałkwilnje sastajiło.

Diktator Czangfsolin.

„Njedżelu žu w Pekingu maršalaŀ Czangfsolina jako diktatora poknježneje Chiny postajili a pod pschisahu wsalt. Na to je Czangfsolin Panfua sa ministerskeho pschedsydu pomjenowak.

Konferenca Zjednoćenych statow, Japanskeje a Jendżelskeje wo wotbronjenju wójnskich łódstwow.

Dżenża dopołdnja je žo w Genfu konferenca wo wotbronjenju wójnskich łódstwow, kotruż je prsident Coolidge swołak, wotewrila. Namjetu sa wotbronjenje je amerikanska kommisija pschedpołożiła. Hłowne dypki tyshe namjetow žu pjeca žłedowaze:

1. **Teš ša pomoznje łódje žo pomera mozu** ſ 5 : 5 : 3 **mjes Sjednoćenymi statami, Jendżelsku a Japanskej posłaji.**

2. **Najwjetscha tunaża 10 000 tunow wuczinja.** Sjednoćene staty žu widsomnje tónle namjet cżinile, so buchu **możnosći** łodżywale, so byschtaj Jendżelska a Japanska 6000 abo 8000 tunow jako najwjetschu mjeru żadały.

3. Amerika ša najwjetschi kaliber tanonow na łkchiżach 8 żolow namjetuje, mjes tym so žo ſ tym liczi, so by **dże** Jendżelska najwjetschi kaliber 6 żolow żadaczi, so by žo **możno** było, wikowanje łódże we **wójnstym** cżaju jako wójnske wuhotowaczi, schtož by po amerikanskim ménjenju tym statam polkkował, kotreż maja wulke wikowanje łódstwa.

4. Sjednoćene staty budża ša žebje tuhanu łhromadnu tunażu łichżakow żadaczi, kotruż ma Jendżelska. Po tym by žo amerikanski twaršti programm połwjetschił, dokeż dże je wésće, so žo jendżelska tunaża łkchżakow njepomjenjeschi.

5. Sjednoćene staty žo rasnje smjeschenju tunaże panzerowych łódżow abo drnhenu rosdżelenju tunaże panzerowych łichżakow pischecziwjeja, każ je žo we Waschingtonje dojednało.

6. Amerika kóżdy połput wotpokasuje, praschenje sejveranischeżow łódżjtwow w Cżichim ezejanje rospomnjacz.

Mexikanski boykott amerikanskich tworow.

Nowiny mexikanskeho knježerstwa žu presidentowy **wukas wojjewile**, ſ kotrymż žo knježerstwowym wyschnoscam sakasuje, tworu je Sjednoćenych statow połnóżneej Ameriki kupowacz. Mexikanskim agentam pak nieje sakasane, indirektnje se Sjednoćenych statow kupowacz.

15. Zwjazkowy spěwny swjedżeń Hornjołuzliskeho němskeho spěwneho zwjazka

18. a 19. junija 1927.

(Skónczenje.)

Popołdnischi swjedżenski konzert.

Wjes dwéla běsche wulki konzert w hobrskej swuczowanskej hali noweje pschikoweje kasarny

wjerschi zyleho swjastoweho swjedżenja.

Njeżmérna hala na Lubijstej dróhy hodżi so zyle derje sa pschedewjasza w tajkim rosmérje. Smnitskowny wutwar běsche twarsti mischtr Müller ſ Budyschina pschewsak a sa 4000 spěwarjow podium a sa runje telko pschipoškuchazjow hydlow pschiprawił. Podium połłupowasche amphitheatralisjy a tak możesche so ſynk bjese wschém sadżéwkow do publika rosliwacz. Psched nim stejesche rukoła wéża sa hłowneho dirigentu, na kotruż wożebity stżoh wjedżesche. Tola wupokasa žo jehn jenicżki łakhód a wuthód sa pschipoškuchaſtwo sa njedożahaju. To saczuwachmy, hdyż so tute tuhaży pschipoškucharjow po koncżerze jara pomału wotżalichu. Nałoczne wrota běchu rjenje sawrjene. Hewak pak knježesche we wschém najlépscha disziplina.

Hłowny konzert

wotewri žo ſ hudżbnej swjedżenskej dopomnjenku na hudżbneho titana Beethowena (1770—1827), kotreżhoż wopomnjenjske posmjertne léto žo ležka w zyłej Němskej a dale jeje mjesow wschudże wulkotnje wożwjeczi. Jako sawod saklincza snata Egmontowa ouvertura, tamny mischtrsli stukt, liž njeje jenoż ruby wobras jenomjenitelho Goethoweho drama, ale podoba żiwjenskeho pucża jeho komponisty. K jeho wopomnjenju běchu tež wénowane „Boża cżescż ſ pschirodu“ (wołdżełkał ſa mużiſki khor a orchestr J. Faißt) a „Boża móz a pschedwidżiwosć“ (po W. Baumgartneru). Prěni dżeł stónczi žo ſe Schubertowej „Wječhomóś“, ſa sopran, mużiſki khor a orchester wobdżełkał F. Liſzt, pschi kotrymż tnjeni komorna spěwarka Charl Bierek ſ Drježdżan soloparthje ſ wulkej wuschikosću a wurasnoscżu spěwasche, so jeje worzlowy sopran 4000 spěwarjam a 100 hudżbnikam wahu dżerżesche, wjeso hdyż tuchi trochu zunischo saſtaſchu. Tuta posticżenja sawostaji hłuboki soczischcż na dżalne pschipokhuchaſtwo. Wschė khromadne khory nawjedowasche kantor Arno Rychtař ſ Wójkowa a to ſ wulkej wuschikosću a wobrótnjowosću. To dopomha tež pżes wschelake hudżibne wuskoscże, bjes kotrychż pschi tak rospjetschenych khórach a ſ wjetscha jenej pruhy śrédża wotteżdże. Wjeso cżimi tajti zyelny thór, kajkiż drje Budyschin hischcże widżał njeje, najhłubschi elementarny łuczischcż.

Druhi dżeł konzerta běsche Jnowemu spěwej wénowany, kotryż žo ſ dżela wot khromadneho thóra, ſ dżela wot jenotliwych wokrjesow (Bitawſti) spěwachu. Mjes nimiskimi thorej, kotrejż je snaty Liſzejanski profesjor Wohlgemuth wobdżełkał a sam dirigowacz dyrbjesche. Wón pak žo „thorowatosce“ dla samolwicż da, Podobnje wodsjeche tež komorny spěwar Plaschka swjatkowy swjedżeń sa nóſ, każ tež ras našch wulki żerbſki konzert. Budyschinſzy hu hižo žo trochku na to ſwuczili, so Plaschka swoje słowo njedżerži, snajmjenscha niż sa Budyschin.

W tżeczim dżéle sarża bóle wótczińska truna. Możnje a poněhowazy saklincza Fr. Naglerowy thór „Němska ſwéra“. Potom spěwachu saſo jenotliwe wokrjesy, tak Witkopſki („Krala Sigurdi njewjesćinika jesba)“, ſ orchestrom wot Zöllnera, Kamjenſki („Wo ſwobodje a wótczinje“) a Budyſki („Spěw ſwónka“ wot Kanna).

Do pożledniejo žhromadneho khóra jawda wokrjesny hejtman Rychtař wschém spěwarjam w mjenje cżesti. wubjerka a ſ dobom mětta ſwjatożne hożenje. Spomina nasche na naš wschėch ſwjasawazu luboscż k domisnje a naschej hornjołużiſkej kultury a wunjeże na naschu łudu łużiſku domisnu ſławu, kotruż spěwarjo we „łużiſkim ſpěwje“ wuklincżeżi dachu. Też pschedbyda Hornjołużiſkeho ſwjatka, wyschi wuczeř ſm. Werner ſ Wulkeho Schunowa, zimaſche žo hiſchcże ras ſłowa a dżakowasche žo wożebje hospodliwemu Budyschinej, kt. wokrjesnemu hejtmanej a hudżbnemu nawjedniſej a wschém spěwarjam. S mózněj hymnu „Na domisnu“ wot Rudolfa Buđa ſa thór a orchester wuklincża manifestazija ſa němiſki ſpěw na łużiſkej semi. Se wscheho widżachmy, schto pschesjena myſl ſamoże. Se wschėch kónczin Łużjay, ſamo ſ Prußeje, běchu němſke spěwne towaršiwa pschithwatake, też se ſerbſkich wsow, hdżej pak ſerbſkeho spěwanſkeho towaršiwa njeje. Te też ſłuſchcża do wobłuka łużiſkeho wobraża. To nochżnli cżi japomnicż, liž žo ſa druhu wež wopruja.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutoru 21. junija.

1840 założi so Spytečanska přědarska konferenca serb. ev. duchownych.

So hono młódnje zyboli
A hola hordźi khroboli
Ż tym dychom młodeh' naléča,
Pupk zeleny so puknje,
A kwětka z njeho kuknje,
Hdyż słónco pruhi zaswéča. Cżiſinski.

Lěco so započnje!

Jutſje ſrjedu 22. junija ſtupi ſłónczko do hwjždowjeho ſnamjenja, to je ſnamjo, liž wot wjſchitkich dwanacż ſnamjenjow ſwjerchcżeho kola na njebju najwjetſche ſkeje. Sełónczko ſtupi połatkim na najwyſchſi ſtwdżénk zyleho kola a pschinjeſe najdłóſi dżeń a najkrótſchu nóc. To rika: Mjł łapoczinje ſo lěcio, ſtronomiſke lěcio. Meteorologiſke lěcio łapoczinje ſo hižom ſ 1. junijom. Po 22. junija poczina ſłónczko ſaſo pomałku nje khodżicż a dżiwjo wotekhacż. Wo tym pak wſo hnydom wiele niepatrjenemy, dokeż to jenoż ſ kóżdym dnjom małko wuczinja. Lěcio dawa rożcż a ſrawicż płodam na połach a w ſadrodach. Cżopyte horże dny ſu k temu jara tżbne. Dotal wſo wjele taſich wopruwdżinich horcżich dnjow mėli njejſmy. Nadżijomnje pschinjeſu nam lěcne mużaży mękko też prawe lěcne wjedro.

*

Eucharistiski procesijon w Budyšinje.

Każ we wjekich katolſkich wosadach, tak też w Budyſchinje wotmi žo na ſobotu ſerawkowej njedżeli mjes Bożim cżełom wulkotny prózeſijon ſ Najſwjeczischim. Po ſwjatoczenej pontifikalnej Bożej mſchi, kotruż mjeſenje najdoſtojniſchi kujes biſkop, ſestupachu ſo jednotliwe kat. towaršiwa Budyſchina ſe ſwojimi thorhojemi a hoyż běchu ſwjate ſcżenjo a pschiſłuſchne modlitwy pſchi khżiżnem woltarju jako prěnim w turkoli dyle wuſpéwane, cżeſnjeſche zyły prózeſijon pomałku ſ zyrkwje a po Mjaſnych witach do tachantſkeho dwora. Wo to jara dożoho napohlad, hdyż w jednem ſtyſchcżu Bożeho błonza ſo pobożni wothadni ſ duchownſtwom a ſwojim wuſchcżim paſtyrjom, kiż Najſwjeczischim „pod njebjeſami (baldachinom) njeſeſche, na cżole po namjeſe kroczachu. Tulomu njewiſchżnemu prózeſijonej pſchiſłuchowachu wulke ſtyły ludu, pſched kotrymiż mużina polizija na porjedk dżerżeſche, tak ſo wjcżón wobkhad w najwjetſchim rjadu a ſtadu mjana. Na tachantſkim dworje běchu dalſche ſti woltarki (Božeje macżerje, najſwj. Jězuſowoje wutroby a ſwj. Józefa) wuſtajene, hdżež wotmjeſowachu ſo wobrjady po ſwuczenem waſchnju. Jara wuſtojnje pſchi ſwjatoczności ſpěwasche tudomny zyrkwiſki khór ſwjateje Cezilije a duzy ſ zyrkwje a do zyrkwje wróżo hudżebſke kapala Kralusche. Po skónczenju wuſpéwachu ſhromadżeni khwalbny Kralusch „Tebje my Boha khwalimy!“ a po nowróżce do zyrkwje wobſtamkny žo zyła pobożnoſcż ſ pożohnowanjom ſ Najſwjeczischim. Njech ſjatowe cżeſczenje Sſyna Bożeho a wſcho to wutrobne modlenje a proſchenje wo żohnowanje ja lud a kraj a pólne płody namaka ſmilne wuſłyſchenje pola Boha!

*

— **Wo wjedrje.** Wjeżera wjeczor w 7 hodż. barometer 737, hygrometer +3, thermometer wo dnjo +18. — Dżenża rano we 8 hodż. barometer 740, hygrometer 0, thermometer w nozy +10. Wuhlady na pschemjenjacże wjedro, połkilenje k beſchcżiłkej. — Schkleniza wot wjeżerawſcheho žem na rjane ſtupa. Ajoratka wſchina je žo dżeriża hacż k nam pſchedrěla. Tohodża je žo wiwjedrilo. Wjedratnje mėnja, ſo ſ Atlantiſkeho ozeana ſo pſchibliżowaza niżina wjedro bórzy ſaſo wobroży. Ratař je też ſa nżkotre dny rjaneho wjedra jara dżakowny a ſwoju ſynu dom, kelkoż jenoż ſamóże. — Jutſje ſrjedu ſkhadża ſłónczko 3,39 hodż. a khowa ſo 8,24 ſ hodż. Mżjacżk ſkhadża we połnozy 12,45 hodż. a khowa ſo do pſchipołnia 11,46 hodż.

— **Serbſka Boża ſłużba w Drježdżanach.** Połledniu njedżelu w mżżazu junija, to je 26. junija, ſo dali Bóh, Serbſko ſaſo w Kſchiżnej zyrkwi w Drježdżanach do ſerbſkeje Bożeje ſłużby ſhromadża. Kemſchenje ſo połołdnju ¼4 hodż. łapocżnje. Pżdbowanje ſnježe knjes farař Kapler ſ Budyschina. Wſchitzy Serbja ſ Drježdżan a ſ wokolinu ſo wutrobnje wo powſchitkowne wobdżelenje pſchi Bożej ſłużbje a ſa Bożim błobom proſcha.

Taras Bulba.

Nikolaj Vasiljevicz Gogol.

11]

(Pokračowanje.)

Na taſkele waſchnje ſtónczi ſo wulka hara wuſwunenja, nad kotrymż ſo Bulba ſmjerzcż radowasche, hacż też wſchitzy druhi, to ſo njewé; i tym bé ſo wón na prjedawſchim koſchewym wjeczér. Wjchako běſche Kidrjaga ſ jeho ſtarym towaršchom, běſche ſo ſ nim pſchi jednym a tym ſamym pokhodach po krajach a morjach wobdżełkował, dżeſ bjero na twjchkich ſurowoſcżach a wobcżežnoſcżach wojowaſkeho żiwjenja. Sſowy roſſendżechu ſo hnydom, ſo bychu wótzhy wopſtawiłe a ſapocża ſo hobotwanje a bundanje, kajkeż hacż dotal njebéſchtaj hiſchcże widżałoj Oſtap a Andrej. Winowe korczmy buchu rosbite; mėd, palenz a piwo bérjechu żebi proſto bjes pjenjez; korczmarjo běchu wſchak wjeſeli, ſo ſami wſtachu zyli.

IV.

A naſajtra wuradżowasche ſo Taraſ Bulba hižo ſ nowym koſchewym, kak by ſo hodżało, Saporożzow k nékajkemu pſchedewſzaſu pohonitż. Koſchewoj běſche mudry a pſchekepany Kosak, jnajeſche Saporożzow po prěti a dokhoſći a rjetky twarbdła: „Njeje możno pſchijżahnu ſtamacż, na żadyn pad to ſo njehodżi,“ a thwilu pomjeleżiwſchi, pſchiſtaſi: „Niežo wo to, możno wſchak je; ſłubjenje my njeſtamany, a néſchtożkuli żebi wumyſlimy. Njedy ſo jenoż lud ſhromadżi, tola niż po mojej pſchikaſni, aje po ſwojej dobrej iwoli. Wy wſchak wėżeſe, kak to najlépje żežinjcż ſo hodżi. A my ſe ſtarſchinami hnydom też na namérſko pſchidżemy, jako hdyżmy wo niczim njewédżeli.“

Ani hodżinki ſo po tutej rosmołwje njeminy, hdyż hižo wo kótlow bijachu. Nadobo ſo tu ſendżechu pjeni a njerosumni Kosakoje. Kosakſkich cżapkow tyżaſy ſo na méſtno ſypachu. Sapocża ſo rosmołwa. „Schto? Cżehodża? taſkeje pſchicżiny ſu naſ do hromady ſoubiwowali? Nichtó njewotmołwi niczo. Napoſledku w tom a druhim kucże poc'a ſo wołacż: „Podarmo tu wjadnje koſakita móz, wójny njebżwa! Starſchiny ſu ſo zyle do ſpanja dali a ſabaliſi, ſ tukom ſu wocżi ſabżełeli! Każ je widżeczi, ſprawnoſcż a pratudy na ſpżédże njeje!“ Starſchiny ſo wulzy jara dżiwachu nad taſtimi rżeżemi.

Napoſledku koſchewoj, throbiły a pſchekepany Kosak, w bżnej rżeżi na to pokaſa, ſo žu ſultanej mėr łubiłi a ſo njeje, ſ tim bychu mógli wojowacż, ale ſo, je-li trjeba mlodeſcż trochu powinczicż, to njech ſo cżrjódy po cżolmach puſchcża a trochu na brjohach Anatolije poſtżdża. A dokelż budże ſo ſultanej najſtżerſcho chżjeż pokhodżacż rosmołwoſcż throbołakow, to je trjeba, ſo na jeho pſchijeżce pſchihotowacż.... Woni ſo rosſudżichu, połżacż mlodeſcż pod nawjedniſkowu učitorkych najhonitych wojownikow a dżel tuteje cżrjódy bżeſche k brjoham pohladacż ſa cżołmami a je wuhotowacż ſa puch.

W tomle cżaju pſchibliżowaſche ſo wulka pſchewoſna łódż k brjohu. Stejaza na njej cżrjódża ludżi machjaſche hižo ſ naſdala ſ rukami. To běchu Kosakoje w rostorhanych ſwitkach.... Jedyni ſ nich wołaſche a machjaſche ſ ruku bóle hacż wſchitzy druhi; ale pſchi wrjeſkotu a tſchiku dżéłacżerjow njebé jeho ſłowow ż.yſchcżeż.

„S cżim pak ſeſe żem pſchijżeli?“ wopraſcha ſo Koſchewoj, hdyż pſchewoſna łódż (parom) pſchijżitawaſche k brjohu. Wſchitzy dżéłacżerjo, poſaſtawſchi je ſwojim dżélom a poſłyſchnywſchi ſwoje żekery a błożka, hladachu ſ wucżakowanjom.

„S bédu a hubienſtwom!“ ſawoła ſ paroma podhadżity Kosak.

„S kajkeż to?“

„Dowołeje, panowje Saporożzy, rżeż dżerżecż!“

„Rżeż jenoż!“

„Njejſcże bża wy niczo wo tom ż'yſcheli, ſchto je we hejtmaniſchżinje*) ſtawa?“

„Schto dha?“ wopraſcha ſo jedyn ſ Kurrennych atamanow....

„A to je ſtawa, ſo ſchtóż je ſo narodżił a wukſchcżił, kajſeho hiſchcże wjdżał njeje.“

„Haj, rżeż nam, ſchto ſo njerżini,“ ſawoła jedyn ſ cżrjódy, liž bėſche ſcżerpnoſcż ſhubił.

„Tajka doba je naſtała nétkole, ſo hižo żwjate zyrkwje nétko naſche njejżu.“

„Kak to, ſo njejżu naſche?“

„Nétko maju je Żidża wotnajate. Hdyż Żidej dopredka njeſapłacżiſch, to njeżmé ſo żana Boża ſłużba wotmėwacż.“

„Schto ty tola powėdaſch?“

„A hdyż wjeleras pżyczi Żid ſnamjeſchko njepſchiczini ſe ſwojej njecziſtej ruku na żwjatu paſchu (jutrowom wohuſchk), to njeżmé ſo też paſcha poſwjeczicż.“

„Tón tola łži, panowje — bratſja, to nikdy możno njeje, ſo by njecziſty Żid kładł ſnamjeſchko na żwjatu paſchu.“

„Sſłyſchcże! Ja wam hiſchcże ſwjazy roſpowėdam: A ſendży? (połży katołſky duchowni) jėdża nėtko po wſchej Wukraſinje w taratajſach (dwėkoleſatych wołyk). To wſchak njeby dale jėć było, ſo w taratajſach jėdża, ale to je bėda, ſo ſapſchahaju hižo nit koni, ale pratwożſkawnych kſchejſcha-now. Sſłyſchcże! hiſchcże niż to roſpowėdam, hižo pjeża Żidowki ſchija żebi żuknje ſ popowſkich rytſwow (wo.tarna braſta mėſchnikow). Widżicże tule, ſchto ſtawa ſo we Wukraſinje, panowje! A wy tu żedżicże na Zaporożkej, haj o bundacże, a najjſerſchżo je wam Tatar tajki ſtrach naczinił, ſo nimaceże ani wuſchowu ani worżow — niczo niż, a wy tohodża njeżłyſchicże, ſchto ſo na ſwėrcże ſtawa.“

(Pokračowanje jeżchnje.)

*) Hejtmanſchczina je kraj, ſarjadowany wot Koſakſkeho hejtmana.

— Lětuše sjawne jěrazschczěpjenja w Budyšinskim ju jutše frjedu a pschichodnu hobotu popoldnju wot 1/3 hodź. w Pestalozzijskej schuli. Nadrobnische hlej pod hamtskim wozjewjenjom z Budyschina w sobotnischim czisle.

— Wiadlischcza zajachu njedźelu wjeczor mlodu žónsku na Serbskich hrjebjach. Dźiwackeetkźy samaritoju poskitchu ji prěnju pomoz a dowjesechu ju do jeje bydlenja.

— Krasnuli su w nozy k 20. 6. 27 z nutsdobytkowskom we wokolinje: Cžmonobrunu mawschestrom sportowu jaku z pasom, schěre jechańske gurtowe hoberu, modru tažnisku z kapuzu, 5ku podschiku, jakoschi auto-lampy blaschki z rybłom, 2 čokolatowej dyhajacnej rubischźy z „M. S.“ wupschitej, por žoltych mužazych sokow, por módrow- a hólowannatych slow z kokanymi paskami, por czornych kožanych gamaschow, czornu kožanu mócheel, mužazy remenowy tornistr cžapnik ze slotej fromu z cžornisimi kleščowe, hitlerowy cžapnikowy rjeczašk z pschipowješchatom (jutrowym sajac) a mužace jidne kolo „Arlos“ čo. 13345 z czornym wobrubkom, žoltimi špicami, horje spschujenym wodźidłom, schromaj gumijowymaj wobruczkomaj, Torpedoškim hamoschom a cžerwjenymaj gumijowymaj pschimadlomaj. Wo wažowne sdźelenja prošy kriminalne wotdźelerje we Budyschinje.

— **Wuhlady na žadowy wunoschk.** Wložne naležco je pózkatemu hadej powschitkownje tylo. Hdyž drje so wóźko a wutroba na krajnoscź kschcženjow pschi symnym wjedrje tak wotschewicź njemóžeschtej, dha wabjachu někotre cžłoby dny w cžasu kwischnjoweho a zlowkoweho kschenja žłodne pezoły won k pitnemu dźelu. Tak drje su wschě kschenja wopytałe. Tuž njeju tež wischnje a zlowki bohate płody a prěnje wischnje dźechu za drohi pjenjez do nježkow. Pschi pschenajecu gmejnskich a privatnych halejow móžesche so wobsedowacź, so najeźiły wyhoże płacźiwy žadacu.

Pschechadźowanja pschinjeschechu z dźela dwójzy telko kaž poslajena takka. Brěschki a aprikosy su pola nas cžerpłe a tuž malo njeju. Smjerść je jim wjele schkodźił, widźimy smjerdźiwe kopjena a kschenja. Wšo trjeba pócźkate žad wjele złonza, jo by sratwił a złódnił.

Sa žad njeju rjane wuhlady na wunoschk. Bohate kschenja drje wulku nadźiju sondźichu, ale njedopjelnja wočakowanje. Wobeje kruschiwy su cžerpłe. Pola jabłukow móže so je žrěnim wunoschkom liczeć. Worjeschiny su derje sastatkte. Jahody wschěch druzin maja wjele płodow; wone su tež wulke. Tej tu cžakamy na złonzo, so by złódnili brěžki płodźiło.

— **Wojowanje pschećiwo wikowanju z hołzami.** Po wokolniku pruskeho ministra pódawa centralna policija w Berlinje po bźěnjim pschećiwo mjesynarodnemu wikowanju z hołzami lózdełtnim rosprawu pola Swinika ludow a to po wěstych prajschenjach. W tutych napraschowanjach žadaja sej mjes druhim powdeć wo wschěch wuzjawjenych padach zyłeho lěta. Dale ma so naspomnicź, w kelko padach je so wudaczo wozbowu žadało a hacź je so bźehu łeta někotre wobsamko dla wudaczo a hacź je so pschi pschewjedźenju cžečeły cźinikte. Dale ma so mjeno staroba na narodne pschikluczene wozbowu wosweicź, kotrejž buchu bźehu lěta wotwiczkowane abo wupokasani. Wobźehe ma so rospinacź, kajki schkit so jonam a dźěrżom na dwórnischczach a w salkach pschećiwo njekmanikaze poliscijnje.

S **Budestez.** Dla pjenježnych wobstejnoscźow do smjerce schoł je w dalokej wokolinje znaty a swojeje žortniwosće dla lubowany fabrikant Hermann Elsner. Dalóko wot domiznj je na kupje Hiddensee pola kupy Rany (Rügen) smjerć z wótka pytał. Semrěły Elsner je w bankowskich kruhach derje znaty. Psched Ltami bźeše z wichodźidła Kumba thornarjow a koschlow, 8 sportowych garnilurow, elektr. kontrolna pokładnja, 3 schijaze maschiny, tafelaty wós, regulator, wschelaka wobhdźenska nadoba, drastnej kamoraj, 5 pisańskich stilow, dwoje sofa, drastpowjschak, komoda z mjezu, sportski stol, kwitkowej korizy, klamarske blido, 5 tworowych kamorow, klawěr, gramofon, kredenza, nowy mlynski stol, aktowy wokrjezaty kamor, kamor mjinoho blida, 5 wobrasow a kosmicžkaty płaschcź, žonj. lhabataj, żelezna kara;

w **Lubnjskej** dop. w 11 hodź. w Skoinzej hoscženzu: wschelaki koleßaržiki cžapor,

w **Ptaczyzach** pschip. w 1 hodź. w Schlenkrichej hoscženzu ždebkarska słobaza maschina.

Leżownosće hudnizy na pschechadźowanje:

Leżownosć Alinny Arndtowoje rodź. Förstertej w Dźěžach z domistim, khlěwom, dworom, sahrodku, polom a łuki (wschu hromadże nkhdże 1¼ jutra wulka), frjedu 3. augusta 1927, dop. w 10 hodź. na hudnistwje w Niskej, w jstwje cžo. 2.

Do mandźelskeho samoženjowcho sapiska

su sapiskali, so wikowar Gustav Schulz w Budyschinje nima podańla na sarjadowanju a wuzjawanju samoženja swojeje žony Selmy bywschoje wdow. Fritschowoje rodź. Strehliz

Hospodarski rozhlad.

wutorn 21. junija 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinju.

1 Dollar	4,215	100 pólsk. markow	47,025
jendźelski punt . .	20,468	100 čěskosł. krónow	12,489
100 šwajc. frankow	81,08	100 franc. frankow	16,505

Berlinska bursa wčzera nowy tydźeń wikowanja se skrucženymi kursami efektow započa. Pospjechu sastupi pak znowa sesłabjenje. Na wikach z dołżnymi a rentowymi listinami wosta wobrot šnadny. Kurs nowoje statneje pożiczki so znowa wotdrjebi.

Produktowe wiki pschinjeschechu posdźischim termijam šnadne skruczenje płacźisnow. Sa hotowe žito so płacźiny njepschemjenichu. Wczera płaczeshe zentnar

w Drježdźanach (sobotu, pjatk):

pschenicy 73 kg. 14,80—15,05 hr. (14,75 hr. hacź 15,10 hr.),
pschenicy 69 kg. 14,10—14,45 hr. (14,25 hr. hacź 14,50 hr.),
rožki 69 kg. 13,50—13,75 hr. (13,50 hr. hacź 13,75 hr.),
rožki 66 kg. 12,85—13,10 hr. (12,85 hr. hacź 13,10 hr.),
ječmjenja nalětnjeho 13,50—14,25 hr., (13,50—14,25 hr.),
ječmjenja nazymskeho 12,25—13,50 hr.. (12,25—13,50 hr.),
wowsa 13,50—13,75 hr. (13,50 hr. hacź 13,75 hr.),

w Berlinje:

rožki 13,90—14,80 hr., ječmjenja nalětnjeho 12,05—13,75 hr.), wowsa 12,70 hacź 13 hriwnow,

w termijowym wikowanju:

za julij: pschenicy 14,97½ hr., rožki 13,27 hr. a wowsa 11,65 hr.
za september: pschenicy 13,80¾ hr., rožki 11,92½ hriwnow,
za oktober: pschenicy 13.87½ hr., rožki pak 11,90—11,92½ hr.,

Na pschedań.

Pola 2½ jutra, pola 5 jutrow w Sslepjanskich honach, Matej Spreetz a Hana Spreetz rodź. Buschiz w Trjebinje.

Stymo z łuki, Hendrich Balzar w Dubrawje p. Hródka. Dwaj wosaj žyna, Markus we Wojerezach, Hasticzkowa haża 22.

Brykata w Trjechowskim górbarku.

Buda 3×4 mtr. nimale nowa, Mesech w Kamjenzu, Połnožna haża 17.

Wohnischcza, 130×65, Sinapins, blidar we Wojerezach.

Pschistajiej pytaja:

Pohonczo, Pawlik w Dubrawje pola Hródka; kuble we Mučowje pola Werminghoffa.

Holzu do comu Sinapiuškowa w Hródku, Bezlinska dr. čo. 15; w Hródku, Zedźizowa haża 6; Leschina we Wojerezach, Dwórnischczowa haża 9; kuchi dwór we Koschli.

Gmdnizy na pschehadźowanje.

Pjetk 22. junija 1927:

we **Sabrodze** dop. w 9 hodź. w hoscženzu drastnej kamor,
we **Nowym Měsće** dop. w 11 hodź. ¾-lětna jałozja,
we **Lejnje** pola Kamjenza dop. w 11 hodź. klawěr — kupny seidu so w hoscženzu,

schtwórtk 23. junija 1927.

we **Budyschinje** na hudnistwje dop. w 9 hodź.: 13 bliskowych cžapnikow, 6 salonskich cžapnikow, pjenježowej khamoraj, bźe kuzko na kupnje, wuležahowanske blido a 5 bźerjow, pisańskej strojej, motorske kolo 4 PS., plokaza maschina, njewobkowana kara, żelezny kotoł a żelezna rjada, rjeczaš, klamora š 3 mtr. dołhim hrěbakom, nowe parnischczowy wobluk, woknowej wokenzy, wodowej tribuseli po 4 mtr. pisańsk. sekretar, vertikal. knihowej kamoraj, fotografowaza pschiprawa, dźiłowa thornarjowa a koschlowa, 8 sportowych garnilurow, elektr. kontrolna pokładnja, 3 schijaze maschiny, tafelaty wós, regulator, wschelaka wobhdźenska nadoba, drastnej kamoraj, 5 pisańskich stilow, dwoje sofa, drastpowjschak, komoda z mjezu, sportski stol, kwitkowej korizy, klamarske blido, 5 tworowych kamorow, klawěr, gramofon, kredenza, nowy mlynski stol, aktowy wokrjezaty kamor, kamor mjinoho blida, 5 wobrasow a kosmicžkaty płaschcź, žonj. lhabataj, żelezna kara;

w **Lubnjskej** dop. w 11 hodź. w Skoinzej hoscženzu: wschelaki koleßaržiki cžapor,

w **Ptaczyzach** pschip. w 1 hodź. w Schlenkrichej hoscženzu ždebkarska słobaza maschina.

Leżownosće hudnizy na pschehadźowanje:

Leżownosć Alinny Arndtowoje rodź. Förstertej w Dźěžach z domistim, khlěwom, dworom, sahrodku, polom a łuki (wschu hromadże nkhdże 1¼ jutra wulka), frjedu 3. augusta 1927, dop. w 10 hodź. na hudnistwje w Niskej, w jstwje cžo. 2.

Do mandźelskeho samoženjowcho sapiska

su sapiskali, so wikowar Gustav Schulz w Budyschinje nima podańla na sarjadowanju a wuzjawanju samoženja swojeje žony Selmy bywschoje wdow. Fritschowoje rodź. Strehliz

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki dźenża dop 11 hodź.
Płacźiny kaž wczera, tendenza mérna.
¾12 hodź. Kaž psched hodźinu

Płacźizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tonu 1000 kg, hewak 100 kg.
Płacźizny po złotej hriwnje.

	20.6.	18.6.		20.6.	18.6.
Pšenica	—	—	buny	21-23,00	20-22,00
rožka	278-280	278 280	woka	22-24,50	21-24,00
nal. ječmjeń	241-275	241-275	módre łupiny	15-16,00	14-15,75
naz. ječmjeń	—	—	žołte łupiny	16-18,00	16-17,50
wows	264-269	264-269	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	191-192	191-192	raps. wonušk	15,80	15,60
pšenč muka	38-39,50	37-39,50	lany wonušk	19-20,00	19-20,00
ržana muka	36-37,50	36-37,50	poon. melasa	—	—
pš. wotruby	15,25	15,00	běrnj. kruški	32-32,50	31-31,80
ržane „	17,75	17,75	syno, 50 kg	2,45-2,55	2,35-2,65
raps	—	—	ržana sloma	1,77-2,00	1,70-1,95
lane symjo	—	—	pšenč. „	1,00-1,40	1,00-1,40
hróch	27-30,00	27-30,00	wowsa „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jačna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Płacźizny rěznego skotu na Drježdźanskich skótnych wikach.

20. junija.

130 woł., 342 byk., 301 kruw. a 51 jałojo., 954 čelat, 756 wowcow, 2956 swini.

Płacźizny za

woły: 1. 62—64, 2. 54—59, 3. 47—50, 4. 39—44;
byki: 1. 60—64, 2. 55—59, 3. 48—54;
kruwy: 1. 57—59, 2. 49—54, 3. 36—42;
jałojcy: 1. 60—64, 2. 45—56;
čelata: 1. 77—80, 2. 70—75, 3. 60—67, 50—58;
wowcy: 1. 54—62, 2. 64—68, 3. 52—60;
swinje: (pšez 300 pt.) 57—59, 2. (200—300) 60—62, 3. (200—240) 58—60;
rancy: 50—54

Drježdźanska burza.

Pšenica	206-301	běrnjace kruški	33,50-34,00
rožka	270-275	pšenč. wotruby	13,40-14,20
nalětni ječmjeń	270-285	ržane wotruby	16,20-17,50
nazymsk. ječmjeń	245-270	pšenična muka	49,50-51,50
wows	270-275	ržana muka	42,50-44,00
čefwjeny dźeóel	—	woka	28,00-29,50
raps	—	pjeluški	28,50-29,50
kukurica (Mais)	193-198	hróch	33,00-37,00
suche truhančki	14-14,50	cokrowe truh.	19,00-21,00

S **Kubschiz.** Njedźelu popoldnju w dróhownym zastojnju pola Krosjchez hojzenza motorowy kolesaz do wjesnoho pschihódźe. Se strony Lubija pschijźešo synedko tak kruce sapsina, so by wobruczj pukny. Motorske kolo wocza so wjerhecz a sajedźe do żelesneho wobsebnika. Sydnik motorscheho kola so jenož lohko stani. Jeho žona pak, kotraž sohnjedźesche, z cžim žehli pschi padnjenju nohn. Knjes dr. Deška w Kubschizach posłieži franjenej prěnu pomoz.

S **Drježdżija.** Wczera pónđelu popoldnja wokolo 10 hodź. cžarowneho khora Schönberga z nasjeje wby mjes Kubschizami a Budyschinom spějomy tworowy cžah wot jadby zmjertnje płodźedże a jennu pol hlowy wotjeże. Schönberg běsche 55 lět stary. Schtó je na njesbożu wina, dalsche pschepytanje dopokasa.

S **Kamjenze** pola Radworja. Dźenża wjeczor knjes kubleř Domanja se swojej mandźelsku skoty kwaž swjeżi. Nětko hospodari na znatym kuble knjes Mětuk z Dalíž. Dołeli zjal jubilarej khrej, je zyrkwinske pożohnowanje we wjesnej kapaźy, kotrejž Radworšći knjes farař Nowak wudźeli. Też „Serbske Nowiny“ złotymaj mandźelskimaj wutrobne žołepschecza wupraja, cžim bóle so staj tež nasch cžasopis ljubje wuteběrałoj. Bóh jo’cź jimaj hischcze wjeseły wjeczor žiwjenja.

S **Komorowa** pola [illegible] wby sta so sandźenu njedźelu popoldnju cžełe wjeselo. Jako ludomny kowarski mišchtr Schuster se swojim motorskim kolom se swojeho dwora na dróhu wujdże, pschihna wot Lěsleje po dróży druhe motorske kolo, na kotrymž muž a žona žedźeschtaj. Schuster, so strachu dohladowaschi, cžežkje so ruče wuwinnesche, tola samoh tu bźohom bźeše a wobej kole do so sajedźeschej a so do so sahuknyschej a padźeschej. Kolesarjej hischcze jes wjetschepe schkody wotendźeschtaj. Ale žónsku su pschi srażenju do dróhowego pschérowa wjerchnjena a tam žiwiłu bjes wědomia teżo wosta. Wona bźeše hebi drastu rózdrěła a siebi ruku we ramjenju cžežko wobschkodźiła. Podźěžicžo pschijźe je Budyschina auto po nju a dowjeze ju do Budyschźeje tharownje. Wobej motorjej kolešy kuschkej tak wobschkodźenej, so k dalschej jśjoże khmanej njeběchtej. Schtó je na njesbożu winu, drje polizajśe pschepytowanje wujasni.

S **Rakoja.** Njedźelu jędźesche jedyn tudomny ratarski dźiłacźeŕ se swojim kokom na swoju sdalenu kuku. Kožu bźeše hebi na ramjo powěsnył. Hódź bźeše puć jara błocźany, padze twór se swojim kolom. Na shoże mjesesche pak swoju kožu schtitanu, hewak by jemu wótry bok kožu runje na schiju padnył a jeho žiwjenju kónz fezinił. Tehodla njech tola tógdy z kožu prawje wobhladnuje wobthadża.

S **Lubija.** Pschlaktiswowa wustajenza wotnjeże tu Lubijske wotrjezne pschołarske towarstwo z pschilejeżnoscźu lětneje zhromadźizny krajneho swjasla fakkich pschołarskich towarstwow wot 1. hacź 4. julija w Tšelerni a pódla njeje. Pjatk, 1. julija sapoczmu rosbudźerjo wo myta se swojim kokom. 2. julija wjeczor we 8 hodź. je w „Měsće Lipska“ pschednoschk. Knjes wyschschi wuczeŕ Sachse z Lipsla rěcźi wo mjedze jako wo žiwidle a hojidle. Wustajenju wotewrja sobotu, 2. julija, pschipołdnju w 12 hodź. Hłowna zhromadźizna 2. julija popołdnja ma so w sali Tšelerje z pschednoschkom knjesa profesora dr. Zauber z Allangena wo „Cžasej pschimérjenych praschenjach pczowarstwa“ wotewrjeż. Sa cžaš wustajenzy su wodźenja pschez wustajenzu, wobsebje schulskich rjadowanjow wotmyślene.

S **Lubija.** Njezrozumliwe njesbože mjesesche sobotu dopołdnja wobsebjeŕ automobila, kiž wot Chorjelza pschijźeże. Najprjedy sajedże pola wischnjowoje hory do pschérowa. Lědma bźeše swój auto z pomozu druhich sbożowanje na drohu sawjeł, sajedże pschi wróćosjedźenju k druhemu rowej do pschérowa. Tola z tym hischcze dosež njemjesesche. Wušło w „Wettinskeho dwora“ spyta automobilist khodnik sobuwjacz a pschi schtwórtym njepschedpiśomnym jędźenju skoro płót jeneho sahrodnistwa pschi Statnym namjeśeje wottorhny. Schtó też to je temule wumělśenemu jędźerjej wjednitże wopismo wupiłał? Dla jeho hubjenemu jędźenja bźehu wjednitej hižom pschi dwórnischczu radźili, so lěpje njebdy dale jěł. Wopiśane schtyri „njesbože“ stachu so ja 10 mjenischinow.

S **Delnjeho Wujesda.** Sandźenu pjatk bźiše Kuzoba na holza rěsnika Wanra sa łaczkami hladacź schła, kotrež bźehu w rěży. Wona pak njemóžesche wschě namałacź a tuž so lhětro stihli, so by pohladała hacź spodły mosta njeju. Na njesboże pak so do rěki fumy a so zyle podmuri. Szamnjy wokomik pak jędźesche wobsebjeŕ zementowoje dźiłacźe njes Wjenka z Nychwalda nimo. Wón so njesbożu bohdlawdźi hnydom sa holzu do rěki skoči a ju psched fmjerczu wuthowa. Holza je wokolo 16 lět stara. To je sajo wschitkim z wornowanju, so bydu pschi rekach kedźbliwje bydlić. Hdyž hnydom nichtó w blišiskej wjesi, pschijśadźa swoje žiwjenje.

Z **Nuknicy.** Khróščanski Ratajski Dorost wuleća sebi wječor na Bože Cžło do Nuknicy a wotmě tam swoju měsačnu zhromadźiznu. Městopředsyda powita sobustawy, kiž běchu so wurjadnje bohace zešle. Wosebjo witaše něsto nowych młodych ratajskich pročelow, kiž su k nam pschikwatali a chcedźa sobu pjelnić naše narodne rjady. Najprjedy přečita so protokoll a bu jenohłósnje přiwzaty. Mjez tym pak dóńdże wysokodostojny knjez farař Sewčik, kotrehož městopředsyda wosebje witaše, wuzběhny, zo ma mjenowany knjez za nas stajnje čopłu wutrobu, nas we wšěm podpjernjo. Najprjedy jednaše so wo swjedźeń, kiž měješe so 26. junija wotměć, tola wšelakich přičinow dla da na 3. julij přepołoženy. Na to sčěhowace dokladna rozprawa towarsa Natuša wo zlěče w Bačońu. Wosebje wuzběhny, zo by tola nuzne było, zo so sobustawy te žna popoldnisim dźele połnje wobdźěla, nie pak mjenje z tym swoju winowatosć dopjelnić, jenož wječorny zabawny dźeł wopytać. Dale dosta słowo knjez farař Sewčik. Napominaše nas stajnje k prawej přezjednosći, stać swěrnje k swojemu lu-

waldskeje filiale Kommerzijskeje a Privatneje banki. Potom pschewsa textilowe dźiłarnje w Budestezach, kotrež mějachu posledni cžas jara pod jenježnymi cžełemi cžerpjeć. Semrěły, kotrehož mać je na Budyschinje wosthod, bźeše jako pilny a prózniwy cžłowjek znaty.

S **Kubschizy.** Njedźelu popoldnju w dróhownym zastojnju pola Krosjchez hojzenza motorowy kolesaz do wjesnoho pschihódźe. Se strony Lubija pschijźešo synedko tak kruce sapsina, so by wobruczj pukny. Motorske kolo wocza so wjerhecz a sajedże do żelesneho wobsebnika. Sydnik motorscheho kola so jenož lohko stani. Jeho žona pak, kotraž sohnjedźesche, z cžim žehli pschi padnjenju nohn. Knjes dr. Deška w Kubschizach posłieži franjenej prěnu pomoz.

S **Drježdżija.** Wczera pónđelu popoldnja wokolo 10 hodź. cžarowneho khora Schönberga z nasjeje wby mjes Kubschizami a Budyschinom spějomy tworowy cžah wot jadby zmjertnje płodźedże a jenu pol hlowy wotjeże. Schönberg běsche 55 lět stary. Schtó je na njesbożu winu, dalsche pschepytanje dopokasa.

S **Kamjenze** pola Radworja. Dźenża wjeczor knjes kubleř Domanja se swojej mandźelsku skoty kwaž swjeżi. Nětko hospodari na znatym kuble knjes Mětuk z Dalíž. Dołeli zjal jubilarej khrej, je zyrkwinske pożohnowanje we wjesnej kapaźy, kotrejž Radworšći knjes farař Nowak wudźeli. Też „Serbske Nowiny“ złotymaj mandźelskimaj wutrobne žołepschecza wupraja, cžim bóle so staj tež nasch cžasopis ljubje wuteběrałoj. Bóh jo’cź jimaj hischcze wjeseły wjeczor žiwjenja.

S **Komorowa** pola [illegible] wby sta so sandźenu njedźelu popoldnju cžełe wjeselo. Jako ludomny kowarski mišchtr Schuster se swojim motorskim kolom se swojeho dwora na dróhu wujdże, pschihna wot Lěsleje po dróży druhe motorske kolo, na kotrymž muž a žona žedźeschtaj. Schuster, so strachu dohladowaschi, cžežkje so ruče wuwinnesche, tola samoh tu bźohom bźeše a wobej kole do so sajedźeschej a so do so sahuknyschej a padźeschej. Kolesarjej hischcze jes wjetschepe schkody wotendźeschtaj. Ale žónsku su pschi srażenju do dróhowego pschérowa wjerchnjena a tam žiwiłu bjes wědomia teżo wosta. Wona bźeše hebi drastu rózdrěła a siebi ruku we ramjenju cžežko wobschkodźiła. Podźěžicžo pschijźe je Budyschina auto po nju a dowjeze ju do Budyschźeje tharownje. Wobej motorjej kolešy kuschkej tak wobschkodźenej, so k dalschej jśjoże khmanej njeběchtej. Schtó je na njesbożu winu, drje polizajśe pschepytowanje wujasni.

S **Rakoja.** Njedźelu jędźesche jedyn tudomny ratarski dźiłacźeŕ se swojim kokom na swoju sdalenu kuku. Kožu bźeše hebi na ramjo powěsnył. Hódź bźeše puć jara błocźany, padze twór se swojim kolom. Na shoże mjesesche pak swoju kožu schtitanu, hewak by jemu wótry bok kožu runje na schiju padnył a jeho žiwjenju kónz fezinił. Tehodla njech tola tógdy z kožu prawje wobhladnuje wobthadża.

S **Lubija.** Pschlaktiswowa wustajenza wotnjeże tu Lubijske wotrjezne pschołarske towarstwo z pschilejeżnoscźu lětneje zhromadźizny krajneho swjasla fakkich pschołarskich towarstwow wot 1. hacź 4. julija w Tšelerni a pódla njeje. Pjatk, 1. julija sapoczmu rosbudźerjo wo myta se swojim kokom. 2. julija wjeczor we 8 hodź. je w „Měsće Lipska“ pschednoschk. Knjes wyschschi wuczeŕ Sachse z Lipsla rěcźi wo mjedze jako wo žiwidle a hojidle. Wustajenju wotewrja sobotu, 2. julija, pschipołdnju w 12 hodź. Hłowna zhromadźizna 2. julija popołdnja ma so w sali Tšelerje z pschednoschkom knjesa profesora dr. Zauber z Allangena wo „Cžasej pschimérjenych praschenjach pczowarstwa“ wotewrjeż. Sa cžaš wustajenzy su wodźenja pschez wustajenzu, wobsebje schulskich rjadowanjow wotmyślene.

S **Lubija.** Njezrozumliwe njesbože mjesesche sobotu dopołdnja wobsebjeŕ automobila, kiž wot Chorjelza pschijźeże. Najprjedy sajedże pola wischnjowoje hory do pschérowa. Lědma bźeše swój auto z pomozu druhich sbożowanje na drohu sawjeł, sajedże pschi wróćosjedźenju k druhemu rowej do pschérowa. Tola z tym hischcze dosež njemjesesche. Wušło w „Wettinskeho dwora“ spyta automobilist khodnik sobuwjacz a pschi schtwórtym njepschedpiśomnym jędźenju skoro płót jeneho sahrodnistwa pschi Statnym namjeśeje wottorhny. Schtó też to je temule wumělśenemu jędźerjej wjednitże wopismo wupiłał? Dla jeho hubjenemu jędźenja bźehu wjednitej hižom pschi dwórnischczu radźili, so lěpje njebdy dale jěł. Wopiśane schtyri „njesbože“ stachu so ja 10 mjenischinow.

S **Delnjeho Wujesda.** Sandźenu pjatk bźiše Kuzoba na holza rěsnika Wanra sa łaczkami hladacź schła, kotrež bźehu w rěży. Wona pak njemóžesche wschě namałacź a tuž so lhětro stihli, so by pohladała hacź spodły mosta njeju. Na njesboże pak so do rěki fumy a so zyle podmuri. Szamnjy wokomik pak jędźesche wobsebjeŕ zementowoje dźiłacźe njes Wjenka z Nychwalda nimo. Wón so njesbożu bohdlawdźi hnydom sa holzu do rěki skoči a ju psched fmjerczu wuthowa. Holza je wokolo 16 lět stara. To je sajo wschitkim z wornowanju, so bydu pschi rekach kedźbliwje bydlić. Hdyž hnydom nichtó w blišiskej wjesi, pschijśadźa swoje žiwjenje.

Z **Nuknicy.** Khróščanski Ratajski Dorost wuleća sebi wječor na Bože Cžło do Nuknicy a wotmě tam swoju měsačnu zhromadźiznu. Městopředsyda powita sobustawy, kiž běchu so wurjadnje bohace zešle. Wosebjo witaše něsto nowych młodych ratajskich pročelow, kiž su k nam pschikwatali a chcedźa sobu pjelnić naše narodne rjady. Najprjedy přečita so protokoll a bu jenohłósnje přiwzaty. Mjez tym pak dóńdże wysokodostojny knjez farař Sewčik, kotrehož městopředsyda wosebje witaše, wuzběhny, zo ma mjenowany knjez za nas stajnje čopłu wutrobu, nas we wšěm podpjernjo. Najprjedy jednaše so wo swjedźeń, kiž měješe so 26. junija wotměć, tola wšelakich přičinow dla da na 3. julij přepołoženy. Na to sčěhowace dokladna rozprawa towarsa Natuša wo zlěče w Bačońu. Wosebje wuzběhny, zo by tola nuzne było, zo so sobustawy te žna popoldnisim dźele połnje wobdźěla, nie pak mjenje z tym swoju winowatosć dopjelnić, jenož wjeczorny zabawny dźeł wopytać. Dale dosta słowo knjez farař Sewčik. Napominaše nas stajnje k prawej přezjednosći, stać swěrnje k swojemu lu-

dej a być dobri, prikladni serbscy młodźi ratarjo. Da nam też trěbne pokiwy za wšoserbski zlět w Radworju. Prosy wo prawe bohate wobdźělenje po wosobach a też w poskićenjach. Předsyda dźakuje so k. fararjoj za rjane słowa. K dlěšej rozmołwje přińdże při wučinjenju wobdźělenja při zléze. Wšitcy su za prawje aktivno sobuskutkowanje. Też přednošowař bě mjoz tym přikluwatał. Towarš Leśawa wopisowaše nam dokładnje wo wuléze zwjazka 31 „meje do Pomore. Rysowaše nam we serokich rozměrach wšitko widźane, tola wuzbytk wšeho je, zo so tu jedna wo pospyty, kiž so za bura mało hodźa. Naposledk přija so namjet, zo ma so 29. junija do Ralbic zhromadźizna powołać a z tym spytać też tam rata/ska młodosć hromadźeć. Też něšto nowych sobustawow hišće předsyda do našeje srjedźizny přija, jich wutrobnje witajo a jim na wutrobu kładźo, nětko stać kruće k nam, być cyły muž na swojim městnje. Towarš Natuš doda hišće w dlěšej rěči, kak so nam husto radikalnosć wumjetnje, kiž by nam woprawdźe druhdy nuzna była, dokelž mnohosć našeho luda nima wo narodnosći docyła wjele zaprijoća. Ze spěwom „Sławna słowjanšćina naša“ skónči městopředsyda tak bohace wopytanu zhromadźiznu z horcym přeco:m: Přichodny raz wšitcy zaso!

S **Kulowa.** Sćwjedźeń Bożeho Cźěła hmědźěše naše město pśchi najrjeńšim wjedrje po swuczenym waśchnju wośwjeśćiś. Wośebje śwjatočny běše dopołdnja wulki prózejśijon, kiž śo po dróhach hibaśe, kiž běchu rjenje ś młodymi bźěśami, kwětkami, wěnzami, pśetwami a chorhojemi bohace wupyšćene a ś trawu posypane. Na śchyrjoch wśelakich městnach běchu woltarje nastawjene, hdźež śo nutrnośće wotměwachu. Popołdnju cźehnjeśe druhi prózejśijon wokoło zjadnoje a torhoścźa, na kotrymž śo jadno wśśitke zyrkwinske towarśtwa, rjemjeślniśke jednoty, hołcźi, kiž kwětki sćelechu, wobdźělichu.

S **Werminghoffa** śo nam pisze: Njesboże ś motorskim kokom. W śnjadnej Bukojni śta śo sobotu rano w 3 hodź. wobkśaŕujomne njesboże ś motorskim kokom. Wěsty Erich Grätz je Kidowa pola Budyśchina mjaśny mśtno, hdźež śo nowa dróha wot stareje wośchćeśpi a sajźdże je 60 hacź 70 kilometrśtej spěchnośću na starej porjadnje sawrjenej dróhy do sawjerzy. Wśchi padnjenju śo kokeŕ tśěro cźeźo swonkach a śmuśkach śrani. Wo źyśnym wotmachu fraźenja śwědźi, śo je kolo sawjeru śe śenje wutorchnyło a roślamało. Króśko po njesboźu pśchińdźechu tśjo Bukojnjanśźy wobhbdźerjo nimo śniesboźenoho. Sranjeny, kiž běśche naźhwilnje k śebi pśchijśoł, prośechśe jich, śo bychu jemu pomhali, to pak cźi tśjo kśchećeźenjo wotpokasachu. Tak je śranjeny hacź do 4 hodź. bjes pomozy na dróhy leźecy dyrbjał, na kotrejž w tymle cźasu žaneho wobkhoda njeje. Wokoło 4 hodź. je śo ś wulkej prózu hacź k nědźenskej Župankeju źiwnośći dowlekł, hdźež je bo śwjeśł. Wórśy po tym je jeho jena wobhdźerka domu nadešcha. Rucze zasołane bobustawy dobrowólneje sanitetneje kolony Cźerwjeneho Kśśiża we Werminghoffje posćiśćiru śranjenemu potom „prěnju pomoz“ a dowjeśechu jeho ź khorobnym wośom do Kulowskeje khorownje. Sa mjenanu tamnych tśjoch sastupjerjow lubośće k blišćenemu hiźom śledźa. Wśśeće śo ja to posćaraja, śo je bobućkowjekośo jhenja.

Se Stróže pola Wulkich Sdźarow. Tudomna śchinła bu w lěće 1827 nahwarjena, wobsteji potajkim lětha 100 lśt. Tutón 100-létny jubilej ma śo njedźelu 14. augusta śwjedźeńśźy wośwjeśćiś. Schulske pśjódstejeńśtwo wśchitkich nědźuśchich Stróžanskich śchulerjow a śchulerki na jubilejśi śwjedźeń pścheprośenje a proźby wśchitkich, kotrjž žu w bźěhu lět se Stróže wuchadźichu, so bychu swoju adrešu pśchedstejśićerjej śchulśkeho śwjatka, knježej wuchérjej Wille sdźělili. Schulske pśjódstejeńśtwo a gmejna śo wśśeće nadźatej, so ś nětej wśchitkich nědźuśchich Stróžanow w starej domińnje powitaju.

S **Wunschowa.** (Druha rosprawa.) Sańdźenu śobotu popołdnju dyri Boże njewjedro do kruśchwiny tudomneho źiwnośćerja Kubśiśka a błyśk sajźdże po elektrśkim powodźe do hródźe a też do brózanje. Brózeń tśi błyśk śapaŕi. Ludźa pak śo śwjdom wośwjeśćichu, so k wjetśchemu wobnjowemu njesboźu njedóńdźe.

S **Rotwełu.** Sańdźenu njedźelu popołdnju wokoło ½3 hodź. wudyri w brózni ratarja M. Nowuścha woheń, jako bonjazy na luzy žyno dźěłachu. Sśuźobźo śo wobnja dohladachu a wobnjowu woboru sawołachu. Brózeń pak śo ja krótki cźaś wotpali. Dokelž pak běchu wrota famtinjene, njemóžachu ź brózinje nicźo wulkowaś. Wulki dub, kiž pśchi brózni śtejeśe, pocźa źo śtornunja palić. S tym bu śtrach wulki, so źo woheń bale rośśćeri. Bliśke brózinje wobdźerjow Nowaka, Jaušca a wudowy Pawlikoweje źo hižo palićej pocźachu. Tola tu móžachu woheń hišće w prawym cźasu podujźeć. Pśchi haśchenju wobdźělichu źo wobnjowe wobory ś Rowneho, Sślepeho, Dźewina, Mulkeź a Mikorasa.

Z Łužicy.

* S **Bśtkopiz.** Pśchi njewjedrje, kiž śobotu rano wokoło 6 hodź. pśches naśe město a wokolinu cźeźnjeśe, dyri błyśk pśchi Stołpnjańśkej dróhy bliśko T. Jdźanśko-Budyśchiśkeje źelezniźy a Wjaśońśkeje wótki do śkupiny śchtomow, kotraž ś dweju bubow a ś muž śtyjnjeje śipy wobśtejeśe. Sipu błyśk hacź k śemi ńe do nětkotrych dźěłow rośśćeźśpi a śloro wodźeł. Śśyny wětr, kiž popołdnju dujeśe, sipu bolemi, jako bźěśe wunje źónśka se źivotnt dźěśćom nimo śtrašćiwego městna śchła. Dźěłaceźerjo ślemjenu śipu wotśtronichu.

* S **Wóśtrowza.** Pśchi kupanju w Nśpy śatepi śo wotrocźk Hellmut Gläśner ś Drježdźan, kiž pola kuśerja Cźśśle w Lubońu pola Wóśtrowza śłużeśe. Wón bźěśe ś dwěmaj towaŕśchomaj kupacź śchot. Tutaj móžeśchtaj pluwacź, wón pak niź a śo na hłubokim městnje podnóri. Wón bźěśe 19 lśt staŕy a jenicźki syn źivojeju staŕścheju.

* Se **Shorjelza.** Cźeźke njesboże ś motorskim kokom śta śo wcźera dopołdnja wokoło 10 hodź. na Hospitalśkej dróhy. Motorowy koleśaŕ pśchejźdźe młodeho cźłowjeka, kiž njekedźbliwje dróhu pśchekrocźi. Koleśaŕ teź se śwojim kokom padnuź a śo cźeźko śrani. Jako bźehu śranjenoju śwobaliti, dowjeśechu jeju do khorownje.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Freiberga.** (Kruwa sabodże muža.) Wobźiwjena kruwa so pśchi śakhodźe do města śwojemu wjednikej wutorhnu a pśchekło se śwojimaj rohomaj muźiśkeho, kiž chtyśe so ji napśchećo stajiś, tak cźeźko, so na śwoje rany wumrě.

Najnowše z cyłeho świeta.

— Schorowe powjeśći wo wjedrje sajuśi śrjedu: Snowa so powtrócźuje a wjedro dośtawa ś nowa wiśnate raś.

Ministerśtwo němšćośtatneje wobory němśkeho knjeźerśtwa pśchijśtawś k paragrafej wo krajnej śpiceradže pśchepołożiś, po kotrymž so śdźeleńśi w nowinach abo hewak w śjawnośći, wo śhrešćenju pśchećiwo politicnjanam měrowneho śaktitanja khłośtaju, bynjeź bychu wone wěrne byłe.

*

Tśjo śtudentojo a pjeć śtudentow Rostockśkeje univerśity so ś pśachtatym cźśkmom po morju do Mieritz wjeśechu. Sa cźaś wjeśhu wětr nasta, kotrejž cźołm powróćśi. Dunjta łódź „Allegandrine“ so njeśhoda dohłada a wuchowansći cźołm wuśadźi. Tón pak mójeśhe jenoj dwě śtudentśy wulkowaćj, mjes tym so ju śo tśjo śtudentojo a śi śtudentśi tepichu.

*

Powěśćj, so Ruśka nowého pótšanja za Pólśku njepośtaji, je njewěrna. Śijo w bliśćim cźaśu so nowy ruśki pótšanj pola pólśkeho knjeźerśtwa pomjenuje. Jako najwažńśki kandidat so Stomoniatow mjenuje.

*

Hdyž egiptowśki kral Fuad 4. julija London wopuśći, chże jemu Jendźelśka wěcźny śwjaśk napołožiś potneje runoprawośće wobeju śtronow posćiśćiś. Jendźelśka so nochże do egiptowśkich naležnośćow měśchećj, jeli so Egiptowśka Jendźelśkej śtejiśkeju pśchi Śuezśkim kanalu śchkita. Też druhe śtaty njebudźa so hměćj do egiptowśkich naležnośćow měśchećj.

*

W Kolumbiji w połodnjśchej Amerizy je śo po wulkich dešćach w měścu Modellenje śemja bunjta, ź cźimž je śo wulka pśchadcwnja zaśunyła. Nětkuže 100 dźěłacźerjow a dźěłacźerśow je pśchi tym źiwjenje śhubiło. 20 cźełkow bu ś rozpadankow śwucźahali.

Přilopk.

* **Nawocźi jako wina śeśmundźenja.** W cźakańi Nowo Schcźeźiśkeho dwórniśćerja bźěśe śtaŕśchi knjeś, tak dołho hacź wobpołodnjowaśe, śwoje nawocźi na blido połožił. Sśelenćko pak śo w śchćelcźach śapopadźe, a mjetajśe śhromadźeny pruhi runje na nohajźy napśchećo śedźajoze hołzy a śaśmundźi je. Wona halśe śacźu, hdyž śkoro bźěra wuprasna. Spodźiwna wina śaśmundźenja.

* **A njeśhy śwólniwa.** Cźeźkajźolne wotwjedźenje śe leśtadonś taśeraśke śo w Śkantragu policija a śtamnośći. Sedma śo wo 30 lśtneho letarja Charles Lajośte, kiž śe śwoleśadonś knjeźniczkin Newcen Burke, kotraž dyrjśke śo jeho wjdaeź, pśches powětr wotwjedźe. Lajośte je śwojim pścheczelam wusnuł, jo dyrbi knjeźna Burke śo ś nim wożeńć. Jeli niz, pójdźe ź njej do śmjerśe.

Towarstwowski powěstnik.

Budyšin. „Nadźija“ změje dźensa wutoru (21. 6.) wječor z dypkom ½9 hodź. w Kat. towarśtwowi spěwanje. Přińdźće wšitcy cyle wěśće. Dirigent.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł“ ma swoje zwučowanja kóždu srjedu wječor we 8 hodź. w towarśtwowni (Christl. Vereinshaus) na Horadźańskej hasy. Načolnik.

Bukecy. „Radosć“ spěwa srjedu, 22. smažnika, wječor w 9 hodź. Dirigent.

Haslow. „Jedn. Sokoł“ a Khróśćic wuhotuje tu njedźelu, 26. junija, wječor ½8 hodź. sokolski swjedźeń. Wulkotny program: Sokolwanje, spěw, hudźba, reje. Přińdźće wšitcy!

Hornja Hórka. Tow. „Lužica“ změje njedźelu, 3. jul., pop. w 14 hodź. pola Hänzlec wurjadnu hłownu zhromadźiznu. Dnjowy porjad so hišće wozjewi.

Lichań. „Zernička“ změje srjedu wječor ½9 hodź. zaso pola Rudolfec spěwanje. Přińdźe wšitcy! — Nowe sobustawy su nam witane. Předsydstwo.

Małešcy. „Jedn. Sokoł.“ Dorost zwuč. dźensa wutoru. Budźemy nowe prostne zwučować, tuž móžeja so też bratśa z Rakojd, Porśic a Radworja wobdźělić.

Nawječorny wokrjes „Sokoła“ změje dźensa wutoru (21. VI.) wječor we wosmich na Khróśćanskej šuli zwučowanje z kapału. Wšitcy maju přisutnosć, zo přindu. Wokrjesny načolnik.

Pančicy. „Lipa Serbska“ změje přich. pjatk (24. VI.) ważne spěwanje wječor ½9 hodź. pola Natušec w Kukowje. Dokelž maju so też wěcy wuradźować, njech wšitcy přińdu! Dirig. a předs.

Ralbicy. Tudomne „towarśtwo młodźeńcow“ woswjeći přich. njedźelu, 26. junija, swój założeński swjedźeń we wjesnym hoścencu. Započatk ½8 hodź. wječor. Hrać budźe so nowa wulka cinohra w 5 jednanjach. Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Radwoŕ. „Hu. Jo.“ Wutoru muški wy 21 (Br.), štwórtk žónske (šula). M. N.

Sowrjecy. Spěw. tow. „Sołobik“ změje přich. štwórtk wječor z dypkom ½9 hodź. spěwnu hodźinu. Prosymy pak, zo wšitcy přińdu. Prajće to jedyn tom' druhom'!

Wulki Ćisk. „Jednota Sokoł“ ma kóždu srjedu a sobotu zwučowanje.

Zwjazk łužo.-serbsk. studentstwa změje jutře srjedu (22. 6.) w Serbskim Domje wubjerkowe posedźenje. Započatk ½17 hodź. Program: Hłowna skhadźowanka. Starši.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučmaŕ w Budyšinje. — Za hospodarski dźeł: Arnošt Barth w Bratświcy. — Za nawěšk: G. Janak w Budyšinje.

Wuporjedźenje wobuća
sołidnje a tunjo
w najkrótšim śasu.
z ruku šite
z drjewowymi hozdźikami
Ago (bjez šowa a hozdźika
Crepe-gumijowe póduše
so na wšě śrije přidźija
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitn. wikach

Zbytki wóskowanych tkaninow
Wórsuchi z wokawanych tkaninow,
přikrywy na blida a sofy
tunjo pola **J. Erler** w Budyšinje, na Zw. Lawsk. hasy 10

Vogtlandske wumělske **Gardiny**
kupujeće stajnje tunjo pola
K. Erler w Budyšinju
na Žitnych wikach 11, znapřeća hosć. „Zł. Hwězda“ / Ręču serbski

Nimale nowy
sportski wóz
z plachtu (Plane) na předaŕ
w Komorowie 22 p. Klinka

10 młod. kurow
k plahowanju su na předaŕ
w Drožditu čisło 31

Wše šulske knihi
dostanjeće
w Serbskej knihaŕni w Budyšinje

Twarske pjenjezy-hypotheki
na po lěće 1918 twarjene twarjenja z bydlenjemi
posrědkuje
Prawizniski bürow W. Lehmann
w Budyšinje / Burglehn 1

Kedźbu! Pančicy!
Porućam swój wulki wubjerk na jara dobrych a tunich
posamentach
(Spachtel)
Eduard Glawš w Pančicach čisło 11c

2. hypotheki
za nahódnoćenkimi a
1. hypotheki
dawatej po přijomnych wumjenjenjach
na ratarske leżownosće
Direktor Schmoll & Hauser w Drježdźanach A. 1
na Albrechtowej drózy 5. Telefon: Drježdźany 10666
Dowérne rozrěčowanje a namjety samoj wobstaranoj a to:
28. t. m. dop. ½10—½3 hodź. w Budyšinje w Serb. kofejowni pop. 3—7 hodź. w Radworju w Domanec hoścencu
24. t. m. dop. 9—1 hodź. w Rakecach w Bakałm domje pop. 4—7 hodź. we Wojerecach w Černem baru

Twarske drjewo
a špundowanja hotowe ke kładź.
łaty, zabłda atd.
błldafske deski
poruća
August Schlemann / młyn w Hermanecach

Moltkowa drogerija
Hermann Schubert
w Budyšinje, na Moltkowej drózy 6. Tel. 3746
poskića
zele, barby, laki, serščowcy, gyps, cement, karbolineum, chlorwapno (Kalk), wapno k picowanju, solicźity syrićeńsan, jatrowy tuk za skót. Symjo nacźinjace srědki, koperowy vitriol, żelezowy vitriol, mašin. wolije, mazy za kopyta a kože

Serbja kupujće
a dawajće jako dary jenož
Zejerjowe spisy
IV zwjazki
Z rozšěrjenjom podpjerańe serb. studowacych a zwjesałiće kóždeho, kotryž tajki spis dostanje
Skład w Serbskej knihaŕni w Budyšinje

Do kóždeho serbskeho doma śluseja „Serbske Nowiny“!

Čitajće a rozšěrjejće „Łužicu“
časopis za zabawu a powučenje.
Płaći łětnje jenoż 3 hr.
Skazajće sebi nowy łětnik hnydom
w Smolerjec knihićišćerni a knihaŕni
w Budyšinje Serbski Dom

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

„S. N.“ płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće z pola dowarnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čiści Smolerjoc knihiličaršnja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšiki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 143 — Budyšin — Srjedu, 22. junija 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Minister Schiele wo zakitanskich čłach.

W pónđelnichim wotewrjeńšim poćeđenju němšeje ratarskeje rady je němski minister Schiele rjekł wjal a mjes druhim sćěđowaze rjekł „Němske ratarstwo nochże ničo dyžli **je skužazym stawom w němšim ludowym hospodarstwje być.** Tola so by mohło swoju winowatosć pschi ludowym zylku dopjelnicź, wono trěbne wikonarsko-politiske wobrónjenje trjeba. Ratarske sakitanjke zła nimaju myšl, ratarstwu lohki dobytk wunjesć, ale wěstośće na dołki čaš dacź, so mohło, njemylene a wichorami, na šwětowych wikach swoje najlepše mogy roswićź. Sso starazo wo šhromadne roswicze naseho ludoweho hospodarstwa a pohladujo na nětčišne hospodarske wobstejnośće mam ja swoju winowatosć, žadacź, so **bychu so ratarske zła powyšchile.**

Njepschestawaza paśivnosć nascheje wikonarskeje bilanzy wosnamjenja stajne wohrożenje naschich finanzow, naschebo ludoweho hospodarstwa a nascheje politiskeje swobody. Tale paśivnosć pak jenoź pokazuje, so so wjele njetrěbneje žiwnośće na počzenym podłožku swukraja dowożuje. Woprawdźite wustrowjenje swoje je płaczenje mogy jenoź dospjeć, **hdyž je zamjenje mogy balansowane hospodarstwo dobudźemy.**

Njeparujomny hospodarśi šrědk k tomu šu **zła na njeparujomnu žiwnosć.** Hdyž njesamóžemy tule mózamnje produkzije poskitnicź, potom so junu wobstejnośće wrócza, kotrež šmy sa cźaš wójny jako blokadu sćenali, wobstejnośće, kotrež naschu politiku a finanzu swobodu wohrožeja. **Tohodla w prawje srozumjenej a wobjenej ratarskej politizy wěrne spokojenje widźu.“**

*

Landbund je jara njespokojom.

Němski landbund widźi sobu postajenjom nowych ratarskich **złow we swojich wočakowanjach** so sklebany. 1 hr. **zła** na dwójny zentnar běrnow je zyle njedobałaze. Tohodla dyrbi němski šejm zło powyschicź. Landbund so dale hórchi, so je so na schmalź a tuk jenoź njedobałaze zło położiło, na mloko pak sobu zyła žane. Němski šejm dyrbi tele smylki porjedźicź.

Korčmny zakoń pred němskim sejmom.

Korczmny zakoń je pónđelu w němšim šejmje do prěnjeho wuradźenja pschischol. Němski hospodarski minister dr. **Kurtius** w dźěschej rěczi **zakonjowy** naczisk roskładowasche. Spomni na prjedawšche pospyty, snjewužiwanju alkohola je zakonjom sadźowacź. Stat ma bjes dwěla prawo, w tym sapschimowacź, pschetoż alkohol niz jenoź strowoszći jenotliwza, ale strowoszći zyleho luda schkodźi. S druheje strony pak by wopak było, mjez statneje dyrbjeńskeje mozy pschedalsko wupschestrěć. Knježeństwo žadanje wotpokazuje, Němsku wuwuschicź, dokelž so we wuwuschenych krajach prózuja, wužiwanje lohkich alkoholitich napitkow dowolicź. Knježeństwo je so też wobšwědčiło, gmejnske postajaze prawo sawjescź. S toho pak so njesmě šudźicź, so knježeństwo wobaranje pschećiwo snjewužiwanju alkohola tkutnje njeměni. Hačzrunjeż je liczba korczmow woteběrała, je tola liczba **pschedawarńjow palenza pschiběrała.** Pschedležazy zakoń dyrbi pschewulkemu pschiběranju korczmow a pschedawarńjow palenza sadźowacź. Dowolnosć k pschedawanju alkohola dyrbi wot dopokasanja potrěbnosće wotwisowacź.

Sozialistka **Schołczina** we Wesćsaskej je ſ pschedležazym naczińskom njespokojom. Na žadanje pschećiwnikow alkoholoweho snjewužiwanja njeje so w pschedkosy dźiwało. W prašchenju schkitkanja młodźiny je pschedłoha krozel wróczo schła pornjo prjedy. Hdyž je sakasane, młodźinym pod 18 létami palenz sa pjenjezy podawacź, so ſ tym młode holzy njeschkitaju, sa kotrež ſ wjetscha pschewodźer płaczi. Podležschenje policajskeje hodźiny do 3 hodź. rano w Barlinje je zyle smylena wěc. Pschedležazy zakoń dyrbi so dokładnje połěpschicź, hdyž dyrbi pschećiwo snjewužiwanju alkohola schkitacź.

Němski pósłski minister Schätzl wo nowej znamcy.

Němski pósłski minister dr. Schätzl je wo wotmyšlenej nowej Hindenburgskej šnamzy sćěđowaze wosjewił:

Snamka so na dnju narodninow němskeho presidenta do wobtkada pschepoda. Dokelž so wo spomjeńšitwowu šnamku jedna, budźe so wona po dwójnej płaczišnje naczišchćanego hódnoty pschedawacź. Tutón płaczišnowy pschiraźk je wobsehje sa cźežkožerjazych pschišłuschnikow šrěnich worschtow, dostawarjow sozialneje renty atd. postajeny.

Hindenburgska šnamka so pschedwidźomnje w tšioch hódnoscźach naczišchćeji, mjenujuc po 5, 10 a 20 pf. a dyrbja so — snajmjeńšcha w prěnim cźašu — w formje **šnamkatych** šešikowych pschedawacź, kotrež 20 pjeczpjenježkowych, 20 dźešaćpjenježkowych a 20 dwazyćpjenježkowych šnamkow wopschijeja a 10 hr. płaczа.

Sakski sejm.

Knježeństwowa pschedłoha wo **wobdźělenju šaskeho stata pschi towaršwje sa šaske lětaršše pschišłuschy se 460 000 hr.** a tohorunja knježeństwowa pschedłoha **wo powyschenju statneho pschinoschka sa mašowe šarjadnišwo w Lipšku na 300 000 hr.** je so hospod. wubjerkej A pschipokasało.

Namjet němskeje ludoweje strony, **so bychu so pcine klažby ſ dyrbjeńšim wobdźělenjom dźěłoujemjerjow, pokrazowanšku šchułu wopytowazych, šakozile,** so hospodarski šemu wubjerkej pschipokasa. Knježeństwo so namolwi, so by sa młodostnych dźěłoujemjerow wuzbu po powokanjach pchiprawdo, w kotrymž móhli so młodostni dźěłacźerjo wunjuczicź, kotšiž njejsu wuzbnoho wustawa namakali.

Kommunistiski namjet, so by sejm knježeństwo namolwił, so by pola němskeho knježeństwa na to dźěłało, so so šakoń wo njerjedźe w pišmach njeby pschećiwo politišim a swobododuchowšim pišmam njenakoźił, wjetschinu namaka, dokelž runje dosć njesozialistiskich sapósłanzow njebě w poseđenri pschitomnych.

Wothłosowanje wo kapitlu **statnych therowniow a wothładarniow** so wotstorcźi. Sozialdemokratka Thümelowa **žadache,** so by so sa wschón personal w tychle wustawach wošmomhodźinski dźěłansći cźaš sawjedł. Kommunist Schminke sa personal wjetschu mjdu žada. Hórschi so, so tu wothładarja thorych frjudowali. We Waldheimskim wustawje je jedyn rubjenju mordar thorych nabił. Kommunistojo tu 25. nov. 1926 namjet sapodali, so by so knježeństwo namolwiło, so by wschitkich sastojnikow, pod cźišchćom pschićežbnjenja němskošatanje woboru, kotšiž su so jako dowěrnizy reakzije w policiji, justizy a sarjadnišwje wupokasali, hnydom łazo je służby puschćiło. Dale dyrbjachu šakonjowy naczišk rejmej so pschedpokožicź, po kotrymž ma so tym, kotšiž su se ekzekutivu němšokatnej wobory schćěhowali abo sranili, pschešadźenym abo šawostajenym tych, kotrychž su pschi pschićežbnjenju němšokatneje woboru morili, traja renta pschišwolita.

Aktiwnosć łyna něhdušcheho němskeho krónprynza.

Liga sa prawa cźłowjekow je so pola generalneho statneho rěcznika dla sastajenja prozeża pschećiwo starschemu synej něhdušcheho krónprynza wobcźežowała, kotryž je, kaž je znate, so pschi loišchich manevrach wobdźělił. General je Seeckt je tohodla nusowany był, wróco stupicź. Generalny statny rěcznik je liši sa prawa cźłowjekow dźělił, so njeje žaneje pschićiny šatrocźicź.

Rozrěčenje z pólskim ministrom Zaleskim.

Na jěšbje pólskeho šwonkowneho ministra Saleskeho ſ Parisa do Warschawy staj dopišowarjej „Berliner Tageblatt“ a „Voss. Zeitung“ rozrěčenje w želesniškim wozu měłoj. Saleski pschi tym praji, so kóžde pohubjenjschenje němšo-pólskich pocźahow na położenje w Europje schtóžkuli šlutkuje, mjes tym so na druhej stronje dobre poměry mjes woběmaj šusodnymaj statomaj politiske napschećiwnoscźiwnosće w Europje pohłabjeja a měr wobtwjerdźeja. Cźežiščicźo němšo-pólskich poměrow leži pschi jednanjach wo wikonarskim srěcźenju. Wobcźežnośće pschi nětčišchim hospodarskim jednanju ſ wobcźežnosćemi pschi wuruna jajmow swišuja. Mjes tym so Pólšej jako ratarskemu krajej wo to dźe, swoje ratarske wupłody wotbyć, je Němska na wuwos swojich industrialnych wudźěłkow pokazana. Po měnjenju Saleskeho hodźa so politište pocźahi mjs Němskej a Pólšej ſ borsomnym wobšamknjenjom wikonarskich poměrow mjes woběmaj šusodnymaj statomaj ſ wjetschim wuspěchom połěpschicź.

Na prašchenje, kak minister pschedwidomne roswicze położenja w ranju poćeđuje, wón wotmolwi:

„Zyle optimistiśny. Njewidźu žanych njepschewinliwych napschećiwnosćow sajimow mjes Pólšej a Ruskej. Ruska runje kaž Pólšta njemóže na nětkajšich schmjatanzach mjes sobu sajima měrcź. Njemóžu wopschijeć, kajkich pschićinow dla dyrbjale wobcźežnosće nastarcź. Na wopak wěrju, so so pólsko-ruske pocźahi ſ cźasom pschezo połepschja.“

Poźlednje podawki rospomniwschi Saleski praji:

„Nakwilneho šmućenja poměrow mjes woběmaj krajomaj ſ pschipadnymi podawkami a ſ druhimi njedobrohladnymi pschićinami njebudźe so pschi najlepšchej woli žana ſ wobeju stronow šmjnca móc. Njedźiwajcy wschego móžu je spokojenjom swěźicź, so šu so poměry mjes Pólšej a Ruskej sa poźlednje tři léta tkero połepschike. Sprawnje žiebi pšcheju, so bychu so nasche pocźahi pschezo dale połubiłe.“

Na prašchenje, kak so Pólšta k namjeru na Locarno w ranju stoji, Saleski wotmolwi, so by so měrko w sajmje Europy, haj zrěkło šwěta powitacź, hdy by k dorozumjenju dóschło, kotrež by jěsestrach w ranju połticźiko. W tymle šmyśle prózujemy so wo pakt njenadpadnjenja ſ Ruskej, a nadźijam so, so budźe tónle pakt ſ prěnjej krocźelu k sawěrcźenju měra w ranju.

Na prašchenje, kajke pschedwidomne sćěhowki šměje pschetorhnjenje pocźahow mjes Jendźelskej a Ruskej, Saleski wotmolwi:

„Njewěrju, so nětčišcha jendźelsko-ruska krisa k tajkim sćěhowkam dowjedźe, so so druhe staty do konflikta sćahnu. Po mojim twjerdym pschepšewědčenju so wo naležnosći jedna, kotrež so na London a Moskwu samjesuje. Poźlednje powěsće, kotrež šmy ſ Londona dostał, mój sačišćej potwjerdźeja, so jendźelske knježeństwo ničzo njesapozorne, schtož by mohło politiske położenje šhórschicź ale so budźe so Jendźelska prózowacź, so by so měr teź w ranju sakhował.“

Pschemjenjenje wustawy w Pólšce.

Sšejm ju wutoru w nozy sakoń pschijał, po kotrymž šmě so šejm šam rospuschćicź.

Pilšudskeho woźebity kurěr do Moskwy.

Woźebity rosprawnik Parižskeho „Matina“ je se Warschawy sćěđowaze šhonił: Woźebity kurěr ſ instrukzijemi marschalla Pilšudskeho k pólskemu pósłanzej we Moskwje je wotjěł. Pólšti pósłanz dyrbi Litwinej rjec, so je Pólšej njemóžno, ruske žadanja pschijsjeć. Pólška je wschu cźinita, so by Ruskej dosćažnjenje dała a nětkole Ruscu sdwórliwje ſ rosćuđenoscźu namolwja, so by Pólšku na pokoj wostajiła. Hdyž na njedopuschćene waschnje tajši pschipad wuwuźe, budźe šama sa sćěhowki samołwita, kotrež ſ toho nastanu.

Ruscy cźekinjenzy Kowerdźe hołduja.

Mjes tym so Wojtowemu nadpadnika Kowerdu we Warschawje šudźachu, pu pólnemu šudej telegrammy organisajzijow ruskich cźekinjenzow (emigrantow) ſ Běłograda do Parija pósłali, kotrež Kowerdu wupraschischu, so by prozeż šhožowny tónz měł. Też šajźitiska organizazija w Milanje (w Italskej) bě depeschu pósłała, kotraž jenoź štowa wopschijeschе: „Njech je žiwy Kowerda!“

Chamberlin do Prahi přileći.

Ozeanskaj létarjej Chamberlin a Lewine staj we Minje dopišowarja. „Prager Presse“ pschijakoj. Létarjej prajeschtaj, so schtwórtk pondźelu ſ Minu do Prahi poleczitaj, hdźež wokoło pschipoldnja doleczitaj. W rozrěcźenju wonaj swoje wjeselе wuprajischtaj, so so wjeselitaj Prahu wopytacź, dokelž su teź jimaj šławne stawišny tutoho města znate. „Wjeselimoj so wošebje“, Chamberlin praji. „na namaj so dostawaźu čzešcź, sa naju president Mašarnk pschijima, prěni měšćanc Czěskoslowakskeho stata, kotryž ma w Amerizy tak wusnamne mjeno jako statnik a filosof.“

Létarjej czěskoslowakskej sjawnoscźi najwutrobniše postrowy prajeschtaj.

Czěške twory sa Gdynju.

Dowos a wuwos ſ Czěskoslowakskej dźěsche hacź dotal pisches Hamburg a Triest. Sa pad, so by so won pisches tutej měsce sawrěł, je Czěskoslowakska ſ Pólšku železni šti tarif dojegnała, po kotrymž mohł so dowos a wuwos tworow Czěskoslowakskeje pisches nowy pólski mórski pschistaw w Gdyni wodźicź.

Wujednankik namjet w južnoslowjansko-albanskim konfliktu.

Po powěsći „Giornala d' Italia“ z Roma su so poslanzy Němskeje, Francowskeje, Italskeje a Jendźelskeje w Tiranje a Belogradze prózowali, zola počźežnoju knježerstwom w južnoslowjansko-albanskim konfliktu nowu wujednanisku formulu nameitowacź, wo kotrejž źebi w Romje myślu, so móže ju kóždy z wobeju krajow pschijeźeć. Po nowym namjecze dyrbi Južnoslowjanska swoju notu na Swjatsł Ludowy wróćo wjacź, mjes tym —so Albanska sajateho tolmacza puschći. Wobej krocźelí dyrbitej so z dobom stacź, mjes tym so je dotal kóžde z wobeju knježerstwom na tym wobstako, so by druhe prěnju krocźel cźiniło

Briandowe zhorjenje.

Dla trajneho drjenja we wobliczu wokoło wocžow njeje franzowskemu zwonkownemu ministrej Briandej mózno, bźežne dźeła źiwojeho ministerstwa wobstaracź. Po měnjenju lekarjow wón a blizšche tři dny tak daloko wotdhori, so budźe so k źiwojemu sastojnstwu dźełu zasy wróćicź móz

Zakazanje alkohola w Americy dla spjeciwosće luda njemóžne.

Prjedawschi kommisar swjatskowcho knježerstwa za pschewjedjenje zakonja wo zakazanju alkohola w Sjednoczenych statach połnoźeneje Ameriki, major W. Green, w „Newyork-American“ praji, so je so z pschećiwjewnjom zjawneho měnjenja **za zakazanje alkohola njemóžnik.** Palenz tu zasy je a też wostanje. Wón pak je strowosći schódny, njekhmany a druhdy jdojty palenz je wón tola. Amerika budźe derje cźinicź, źebi rosjahnicź, hacź je so wotstronjenje zakazanja alkohola woprawdźitosć scźinika. Sa poslednje 8 mězacow je myslenje pschećiwo zakazanju alkohola jara pschiběrako. Dźěkanje palenza je dźeń a bóle njewotwisne wot zakonjow zakazanego dźěkanja. Pschećimnkanje alkohola je źinje pschiběrako. Sakoń so dla sadźerźenja luda pschezo cźežscho pschewjesć hodźi.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu 22. junija.

✝ 1902 Korla Arnošt Pjekař, kantor w Budyšinje.

W cźežkim času.

Hdyž so pada, wjadnje skónje.
Falšnosć tebje wobdawa,
Dha budź troštny, Bóh će kryje,
Wón je twoja zepjera.
Wjedźe Bóh će z hary swěta
K samoće a cźichosći,
Dha budź duša z myslu zurěta,
Ze wón sam je při tebi.
Kaže Bóh hić z hory dele,
Do dola a puscźiny,
Za wšo wón cź hnadu séele —
Wšudźe w jeho ruey sy! Korla Fiedler.

*

Přichodne zaćmiće słónca 29. junija.

Hdyž smy 17. haprleje 1912 a 21. augusta 1914 khětre zaćmiće słónca pola naš wobkedźowacź mohli, budźe za krótke dny sazy wulke zaćmiće a to za dołhowjerzecznu Němsku nimale totalne (dozynne — na 90 proz.), pola naš hnadź 83 proz.

K wobkedźowanju zaćmića su wšedomnostne ekspedizije wupósłali, někotre wot metereologiskich wustawow wuhotowane. Swjetsche budu w hornišim městaczku Gelkivare (w Schwjedskej) sameścźicź. Tu serdu so schwjedske, nizozemske, ruske a połske z němstimi. Němska wupósłeje z hwězdarnjow w Hamburku (Bergedorf), Kielu a Göttingenje. Meteorologisti wustaw (wjedratnje) w Potsdamje je sej hišće z jenjorniski dypk wupytał, hdyž hižom dlsi chaś njed jmajo kuttworjazeje cźiwile wobkedźowaja. Też meteorologiski geofisikalisti wustaw Frankobrodskeje univerzity je ekspedizijo do sewjernje Norwegskej wuhotował, kiž w blizkosći městaczka Vadsö hižom wot tónza njeje źiwoje studije cźini. Tu w Norwegskej hodźi so lepje wobkedźowacź, dokelž źonzo w cźasu zaćmića wo wjele wyšche steji a zaćmicze dlźe traje hacź w Jendźelskej.

Najwjetsche zaćmicze budźe w Němskej mjes 6¼—6½ hodźin wobkedźowacź móz. Konz budźe wokoło schńórcź na wózom.

*

— **Wo wjedrje.** Wczera wjeczor we 7 hodź. barometer 732, hygrometer +2, thermometer wo dnjo +23. — Dźenja rano we 8 hodź. barometer 732, hygrometer +5, thermometer w nozy +15. — Wuhladny na mało so pschemjenjaze wjedro pschi wyšokej temperatuře, pothilenje k deschcowanju. — Kaž z pschemjenjenej wjedra dźensa dopołdnja spóznjamy, je so nižina z Atlantiskeho morja ruce do naschich krajiny walila a nam nowe deschcze a njeluboune wjedro pschinjesła. Tola po nahladach wjedrawuslotnych tale nižina njeje syłna a tak so też hórcy powětr minje a tjane wjedro so sazo wróći. Jutsje schtwórtk sthadźa źonczko 3,39 hodź. a khowa so 8,24 hodź. — Mjezacźk khadźa jutsje na ranje 2,45 hodź. a khowa so popołdnju 1,07 hodź.

— **5. sjeźd satkich płahowarjow pjerjsny wotmjeje** so w Budyšinje wot sobotu 25. hacź do **pondźele** 27. junija. Se sjeźdom je sjednoczena **hlowna zhromadźizna** krajneho swjatka **sakkich** pjerjsnu **płahowarskich towarstwow.** Po powitanu płahowarjow pschi dwórnischczu sobotu pschipokdnju w 12 hodź. a popołdnju w 2 hodź. wotmeje so **popołdnju** ½3 hodź. **hwydom hlowna** zhromadźizna w Krónje. Wjeczor we 8 hodź. budźe w Krónje powitanska swjatoczność. Njedźelu budźe wosebje sajimawe, hdyž budźa na Tšelnicu listowe holbje so do powětra tšelacz. Popołdnju pocźehnje swjedźeništ cźah wot Husarskich kasarnow **pjches** zyle město na Tšelnik, hdyž so w tšelzownch stanach sabawna hudźba politcźa. Wjeczor budźe**taj** Mittkawschk a Hród krajnje wobzwěrjenaj. Nadrobnischi programm namakacze w nawěschtiu dźenjschnischeho cźišła.

— **Jubilar mišchcźanstwa.** Swój 50-letny jubilej jako mišchcźan šmedźesche wczera pschi swjeżelajej cźelnej a duchownej cźerstwosći knjez privatus Wjedrich Gustav Hörnig na Garbarskej haśy 28 swjećicźi. Jubilarej je tuteje pschicźinny w mjenje mišchcźanskich sastupjerjow k. wyšschi mišchcźanosta Niedner a knjes pschedsteźicźer mišchcźanskich sastupjerjow Lunza w jeho bydlenju z pschepodarckom swobopschejazeho wopšima a jubilejskeho dara wutrobnje postrowischtaj a sbožo pschejeschtaj.

— **Nowy khachlestajeřiši wobkhod na Zjidowje,** Frankfurt cźo. 205, wotewri z dźenjschnischim dnjom knjes khachlestajeřiši mischtr Gustav Seifert a poruča so tež naschim žerbskim krajanam. Wobkedźowanje nawěschtk w dźenjschim cźišle.

S **Kulowa.** W posledniom posedźenju mišchcźanskich sastupjerjow běchu so wschelacze pschimjesowazy wobsedźerjo Cźornebo Halschtrowa wobsedźowali, so je město zyle prawo rybarstwa na so sćahnyło. Woni běchu měnjenja, so maja woni tež prawo na rybarstwo. Sastupjerjo pak su na jakładze, so je město z wobsedźerjom rěki, wobsahnuło, to ma hamtsti šud naležnosć rosrisacź, so dyrbi so pschimjesowazym rybarske prawo w rězu wjacź. — Rendantow zhromadźizne wuswobodźi wot slicźbowanjowe i létow inflazije 1921, 1922 a 1923. — Kommisiju za rewizija pokładnje wo tśjoch mu pożylnichu. Do njeje sastupja wuczeń Ssebowcitz, pschekupz Datbe a krawcki mischtr Narcźik. — Do bydlenskeje kommisije wuswolichu na město cźažnikarja Granja subneho lekarja Henku. — Potrjebu za twarjenje pucźa do Dubrjenka dhe město źdła wot sakiseje kamjenjoweje a bagaltowoje dźěkarnje kupicź. — Brjóh maleje rěcźi pschi Hanimym namjeśce dostanje betonowu murju.

S **Klukšica.** Saidźeny schtwórtk tudomny źiwnosćer Auguste Nowotny na luzy trawu hrabesche. Wjeczor wokoło 3/4 7 hodź. so nadobo swjesy a njemóžesche wjazy ani słowcźka prajicź. Jeho ženy, kiž z nim hrjeschesche, dowjedźechu jeho domoj, hdyž won sa dwě hodźinje twjdyscho. Wokoło 9 hodź. pschińdże lekaŕ a wobkrućeji, so je Nowotnehu Boża ruczka sajała (Gehirnschlag). Semrěty bě 61 lět stary a je dotal pschezo strowy był.

S **Lichanja.** Sandźenu njedźelu źwjeczeschte tudomne wojeńske towarstwo źwjedźeri źiwojeho 25-lětnjeho wobstaćka. Popoldnju sestupa so źwjedźenšti cźah a cźełnjesche pjches wjeź do knjezeho dwora a potom na źwjedźenšku łuku. Tam źo wobźehita źwjatocznosć wótrym. Knjezna Bukaneg prajesche źwjedźenšti prolog. Pschedźiwa towarstwa knjes Bukan z Lichanja, powita pschitomnych, wosebje też žuźbodne wojeńske towarstwa, na cźož knjes farar Kschijan źwjedźenšku rěcź dźerzesche, w kotrejž wuskedny, so ma sakład wojeńskeho towarstwa dale sawostacź: pobožnosć, luboscź k wótcźinje a towarschnosć, so pak prawu luboscź k wótznemu statej móże jenoż wurosćź luboscź k domińje a so nascha domišna nam wschelake łuzitskowne pokłady poskića. Na to knjes cantor wyschitki wuczeń Hanćka-Pětorschitki w mjenje zorkjesheneho swjatka wojeńskich towarstwow jubilejnemu towarstwu postrow a zbožapschejeze wupraji, pokazujo na wažny nadawk wojeńskich towarstwow, kotryž wosebje w tym wobsteji, so na źnowanawarjenju naschego ludneho źiwjenja a w źoudźenju pocźinkow zobuskutkuje. Wschelake zbožopschejeza je ztrowy pschecźelow towarstwa a też je ztrowy bratrowskich towarstwow sćěžkowanzin, pschi cźimž źo też wschelake dary pschepodachu. W mjenje towarstwa so knjes pjetaŕki mischtr Donath-Richatiši za wsche dopokazma lubozće a za zobuskutkowanje pschi źwjedźenju podjakowa. Wschelake zabawa a druhe wokschemjenja źo poskićachu w Rudoljez hosćenzu, kaž też w nattwarjenych stanach.

S **Porchlź.** Pjatk 24. junija budźe wjeczor ½9 hodź. źwjatocznosć (jako na źwjedźenju źwjateho Jana) na pohrjebnischcźu.

S **Kotez.** Wobźedźeŕ tudomneho hosćenza pschi statnej drohy, knjes R. Michael, je swój hosćenz pschedał. Nadźijomnje namaka hosćenz we źwojim nowym wobźedźerju runje tak dobreho korcźmarja.

S **Wóporla.** Wobźarujomny smjertne njeboże sta so sandźenu póndźelu na łuzy pschi Lubijšej Wodźe. Mlody cźłowjek z Maleczij, wótry Robert Strażla, póndźelu pop. pschi Lubijšej Wodźe trawu žnjesche. Pschi tym dyrbje je k brjohowej kromje pschebliško pschischoł, so je źo semja pod nim wotwalita a jeho žobu do wody storhnyła. Jako so Strażla wjeczor domoj njewróći, dźěchu jeho pytacź a namakachu jeho w rězy morwebo ležo. Wobnjowa wobera jeho cźełko z wody wuczahnu.

S **Mósporka.** Pschichodnu pónd źelu, **27. junija źu pola** naš powschitkowne **khětne** wiki, na kotrejž **źo konje** a druhi **khěti** pschichodnje. Stót ma so jestajecź na městnje psched Tšelerinju. Schparaty **khěti** pschihnawacź je sazo **bjese** wschebo samjelowanja **dowolene.**

S **Mudworja.** Tudomna „Herbska gruchta“ **źo** w blizschim cźažu pschedawa. Kaž hižo pihačmy, je mjenowany hosćenz psched **khtom** pod jeho **nébduschim** wobsedźerjom swjrjschchźił. Dyrbjeńske (žudnińske) pschepodźowanje běchu pak tamni wótrzelźo j někajkich ważnych pschicźinow wotstorzili. Hacź dotal bź **jedyn** z **wérickelow** se sarjadnkom hosćenza. Nadźijomnje budźe Sserb z nowym wobsedźerjom „Herbiske gruchty“.

S **Niedźischcowa.** Pschi kupanju **tepił je** so tu 23-letny **pohonič** Reinhold Müller z Noweje Wětrnje. Wón kupasche so **źo** sam we hlubokej **pěskowej dźerje.** Dźerźi, kotrež běchu jeho **wobkedźowale, dobźěchu po** pschiju pomoz. Müllera mózachu jenoż jako cźełco z wody wuczahnyć. Jeho je najskerje Boża ruczka sajała.

S **Kulowa.** Wczera popołdnja ¼10 hodź. w naschim mšeśe k wohnju trubjachu. Reichelteż brózeń sady Morlez so hižom po zyłom palesche. Pschi wjeczornym wótrku njeźe na samjelowanje wohnja žanych myslow, dokelž so brózeń hižom sa 20 mjeńschinow sajpuny. W njej stejesche jenoż kultiwator, hewak běsche próżdna. Policija, kotraž

Taras Bulba.

Nikolaj Wasiljewicź Gogol.

12] (Pokračowanje.)

„Stej, stej!“ pschetorhny Koschevoj, hacź dotal sjeja, stojnschi wocźi k semi, zaj wschitkim Saporožjm, kotrjž we ważnych naležnosćach so ženje prěnjemu pohonej njepodbawachu, ale mjeńczachu, a njes tym w cźišchinje nakopjachu bojasnu mój roshorjenja. — „Stej, a za praju słowo. A schto wy, so by djas wsal wschcho batku, schto dha je je wy sami cźinili? Njejsce dha wy tołakow źiwojich měli abo schto? Kak dha jeźe wy tajke bjeskatkostwo dopuscźili móhli?“

„Ach, kak jeźe dopuscźili wy tajke bjeskatkostwo!“ ... Haj. to bysche je tola wy pytali, hdyž běsche pjeczdźesetjacź tyhaz žamych Lachow, haj, a k cźemu hrěcha tajicź, běchu też pěsy samo mjes nozchimi — hižo fu jich wěru pschijeli. A wasch hejtman a połkownik, schto dha staj taj cźinilej?“

„Hejtman, spjeczeny w kowowem bytu, leźi we Warschawje; a połkownikowej ruzy a hlowu woza po hermanach na pokalku wschemu ludej.“

Była cźrjóda so salschnaże. Najprjedy knježesche po zykem brjosły mjeńczenje podobne tomu, kajkej bywa psched wulkim wichorom; a potom nadobo sapoczachu rěcźecź a zyły brjóh bé yolmy rěcźenja: „Kak! so bychu Zjidza wotnaśate měli jschcźejcźanske zuwkwje! so bychu jschcźezy sapschchowali do kwalkow prawosławnych jschcźejcźanow! Kak! so bychu so žmrěe dowolicź tajke cźiwilowanja w Ruskim kraju wot tajkich jakt ..... njeněrźiwzow! so bychu takke jednali z połkownikami a hejtmanom! Haj, toho bycź njejmě, bycź zjedyrbi! ... „Swobudźicźecź wschěch Zjidow!“ jaklicźa cźrjóda. ... „Sciepnicź wschěch pohanow w Dnjeprje.“ Tute hlowa, kiž běsche jedyn z cźrjódy wupraji, pschelećachu z błyskom po widokch hlowach a cźrjóda wali so na město žedaje, so bychu rychitajo Zjidza byli skónzowani

Wosoby syrotu Izraela, spuhiwschi wschu pschitomnosć swojeho tak hižo słabeho ducha, zthowachu so do próżdnych palenzowych žudow, do wuhnjowe ... rjezow; ale Kozaŋy jich wschudźe namakachu.

„Jažnomózni panowje!“ tschicźejsche jedyn Zjid, wyhoki a dołhi kaž žerdź, wutkmanyschi z cźrjódy swojich towarischow swoje bojasne wobliczo, zyłe wobhdźene wot stracha, „wjelemózni panowje, dajcźe nam jenoż słowo rjez, jenicźke słowo, my wojsterinto tram tajke něschto, schtoż nijescźe hischcźe zenje hlyscheli, tajke ważne, so njeje mózno wuprajicź, kak ważne!“

„Nó, njech jenoż praja,“ rjekny Bulba, kotryž pschezo rad na wobstorzowanego poslúchajsche.

„Jažni panowje!“ poca Zjid, „tajtich panow hischcźe zenje njeje widźecź by'o, woprawdźe nihdy nij! Tajtich dobrych, schwarnych a khrobłych njeběsche hischcźe na śwrěcźe!“ Jeho hłój wotebrasche a tschepotajsche wot stracha. „Kak je mózno, so bychmy my wo Saporožach něschto njedobre myślili. To njeźu dozyła naschi ludzo, kotrjž su z najenlami we Wukrajinje, woprawdźe nij, woni naschi njeźu! To dozyła zani Zjidza njeźu, to sły duch wé, schtó; to je tajke něschto, na cźoj dyrbi cźłowjek kwuhunycź, haj a sacźitnycź! Tośamnje praja też tucźi jowle. Njewérno, Schlema, abo praj ty, Schmulo?“

„Boh śam wé, so je to prawda!“ wotmolwischtaj z cźrjódy Schlema a Schmul w rosterhanych kabatach, wobaj blědaj kaž twarožkaj.

„My bischcźe zenje,“ rěcźejsche dołhi Zjid dale, „njejsmy z njepschecźelemi hromadu pschischli, a katolikow my ani snacź njechamy, njech go jim wo cźertu dźiże! My smy se Saporožzami kaž rodni bratrja ....“

„Kak to? so bychu Saporožzy byli z wami bratrja?“ wupraji so jedyn z cźrjódy, toho so wy njedocźakacże, salleczi Zjidja! Do Dnjepra i nimi, panowje, wschitkich pohanow dyrbicze satepicź!“

Tute žłowa běchu se šmanjenjom. Zjidow hrabnychu za rinki a poczachu njetcźaj do wody. Založne cźichcźenje

běsche se wschěch stron błyscheczź, ale žurowi Saporožza so jenoż woschcźerachu, widźo, kak zjdowske nohi w schtórc mjach a nohajzach po potwétše wołtekowatych.

Wbohi rěcźnik, kiž běsche bédu śam na hebje wokał, wuskoczi z kańana, za kotrychž běchu jeho hrabnyli, w pišanem wufkim łazu, a pschimny so za nohi Bulby a prosćepsche se załoscźajcym hłosom: „Wulki knjeze, wjelemózny pano! Ja śym wojscheho bratra snał, njeboczcźičzkeho Doroscha! To běsche wojownik na pychu a śtałow zyłeho cyrcźewstwa. Ja śym jemu wobsom stow zechinow*) dał, hdyž běsche trjeba, jeho wot Turkow se sajecza wukupicź ....“

„Ty by mojeho bratra snał?“ wopraschа so Taraš.

„Woprawdźe wérno, śym jeho snał! Wón běsche wulkomyślny pan.“

„A kak ty rékaschi?“

„Jankel.“

„Derje,“ rjekny Taraš, a potom trochu pomyślniwschi, wobroczi so ke Kozakam a rěcźesche takle: „Zjida powěschcź budźe pschezo hischcźe cźasa dosćź, hdyž budźe to nutne, a na dźenja pschepodajeze jeho mi.“

Tole rjeknywschi dowjedźe Taraš jeho k swojemu wósnischnym, pschi kotremž stejachu jeho Kozacy. „Nó, śles pod wós, leź tam a njerych so, a wy, bratśja, njewupuschcźe Zjida.“

Mjes tym Koschevoj natwjedowasche pschihotowanja k pohodźi. Wójsło pschiprawjesche so a shromadźowasche so.

W drjewjanej małej zyrkwiczźy wotmě duchowny pobožnosćej, wokrjepi wschěch se śwjecźenej wodu; wschitcy wokschichu khěži. Hdyž so tabor zibacź pocźa a cźełnjesche so se Sséczi, wobroczichu so wschitcy Saporožzy z hłowu wócźo. „Božemje, naschа macźi!“ rjeknychu woni nimale lakim njeshożom, „njech swarnuje tebje Bóh psched wschelakim njeshożom!“

(Pokračowanje scźěhuje.)

*) Zechin je złoty pjenjes.

hnydom ja pschičinu wohnja žiłdźešche, šwěcki, so běchu tej dźěći, kotrejž njebaloko bróžnje bydlitej, šebi ze šapallami hrajkałej a woheń šamischtrilej. S tutej bróžnju je so jašo jastarše twarjenje našcheho prašta pominyło.

Z Kulowa. Tšo pućowarjo wokoło zemje pobuchu sobotu w našim měšće. Ći tšo młodźi mužscy mějachu pisany molowany wóz z tšomi kolami při sebi, kotryž pos ćehnješe. Woni su so 20. měrca 1927 wo to sadźeli, zo z tutym spodźiwnym zapřahom, w kotrymž spja, wot Kólna za 8 lět wokoło zemje přindu. To maju wšědnje nětidźe 20 kilometrow pućować. Za to na kóncu pućowanja kóždy 8000 hriwnow dostanje. Woni předawaju pohladnicy. Z wuwikowanymi pjenjezami so žiwja. Wot tud pućowachu do Kamjenca a potom dale přez Saksku.

S **Kamjenca.** Wobžarujomne nješbože ſ motorſtim kolom ſa bo pondźelu wječor w 7 hodź. na Swonkownej Budyšej dróhy přiſched Reiſej ſhachlowej džěłarnju. Tam ſo 61 lětnje jónſkeje, kotraž na Wojerowſtej dróhy bydli a ſ dwěmaj druhimaj wošobomaj po hažu džěše, motorſte kolo jenoho tudomneho pſchekupza, tiž bo Bréžy jědžeſche, ſchmorkny a ju powali. Jonže ſo wobej noſy niže kolena ſlamaſchtej, nimo teho ſo wona hiſchcze ſtraſchnje wobodrź. Wbohu dyrbjachu hnydom do Mikoſtneho wuſtawa dowjeſeć, hdźež dyrbjachu ji lěwu nohu pola kolena wotewjacź, dokelž běſche kóſcź roſtſchěſkana. Motorowy kolešaŕ padże pſchi njeſbożu teſ ze ſwojim kolom. Tola jemu a jeho towaršſchej na hoziſowym hydle ſo nicžo njeſta. Polizija je ſwěſćiła, ſo je motorowy kolešaŕ pſchelěpſchnje jěł.

S **Wojerez.** Po wojſſewjenju pruſkeho ſtatiſtiſkeho ſamta ſtejachu we Wojerowſtim wokrjeſu žiwy ſpoćatk junija tałle (1 = jara dobre, 2 =dobre, 3 = ſrjenje, 4 = ſchpatne, 5 = jara ſchpatne): Naſtnjka pſchenza 2,7, naſtnja pſchenza 2,7, naſtnjſta rožka 3, naſtnja rožka 3,1, naſtnjſti jeczmjeń 2,8, naſtni jeczmjeń 2,9, wotoż 3, měſchenje ſ naſtnjkeho žita 3, ſ naſtnjeho žita 2,9, hróch a pjeniſchći 3, bobY 2,8, žóćki a woka 2,8, ſažne běrny 2,2, póſdnje běrny 3,3, zokrza 3,1, runkiża 3,2, raps a rěpiť 2,7, leń 2,9, dźeczeſ 2,8, luzerna 2,9, łuki ſa powodźenje a wotpodźenje 3, druhe łuki 3,3.

S **Khorzehuſa.** Pondźelu pſchipoldnju ſpyta ſtebi tu bźěłaćeŕ ſ pluſnowym ſaſedźowſtwom žiwjenje wſacź. Manbjeſka, kotraž ſo domoj wróći, wuczu pluſnowu wóń a ſawola hnydom ſanitetnu ſtražu bobrowólnje wohnjowje wobory na pomoz, kotraž jeho ſa krótki cźaſ ſažo do žiwjenja wróći. Dźěłaćeŕ je ſebi je ſadwělowanjom žiwjenje wſał, dokelž běſche dołho bjeſ dźěła.

*

S **Drježdżan.** Pſchichodnu njedźelu 26. junija popoldnju ¼4 hodź. wolcwrja ſo ſažo wrota Kſchiſtnjeje zyrkwje wſchitkim Sſerbam lw zuſtoje k Bożej ſłužbje w jich maćerſnej rěcźi. Wudźělenje Bożeho wotkazanja a pſrdowanje imźe knjeſ ſarar Kapleŕ ſ Budyſchina. Wſchitzy lubi ſwérni Sſerbjo ſ Drježdżan a wokolinu ſo wutrobnje do Bożeje ſłužby pſcheproſchuja. Teſ ſo proſby a wocźakuje, wo bohate wobdźělenje pſchi Bożim blidze.

Z Łužicy.

* S **Kunwałda.** Sa 50-lětny jubilej Kunwałdſkeho wojeſkeho ſwjaſka 26. junija ſtejitaj pſchi pójſe w Kunwałdze wulkej omnibuhaj ſ wužiwanju. K wobſwjeżenju wobkhada 26. junija mjes Kunwałdom a Lubijſkim dwórniſchćom jěžda póſtowe omnibuhy pſchezo ſa ſobu. Jedyn auto ſ pſchiwoſchſakom wopſchija 50 wožobow. Też do wſchěch kónczin Horniseje Łužicy auta po potrjebje towaſtwa pſchi naſtunſchim wobſchěnju domoj waża. Towaſtwa maju ſo na póſcze w Kunwałdze pſchijěwiſ, telefon 200.

* Se **Zitawy.** Njedźelu ſta ſo w cźěſkoſłowakiſkej wſy Röhrsdorfſe cźeſtze njeſbože. Wožobowy automobil fabrikanta Scheuera ſ Warnsdorfa ſ tſjomi wožobami wobjażdżeny, pſchejědże dowolnja wokoło 11 hodź. tſichjanu dróhu mjes Warnsdorfom a Röhrsdorfom. Tam jemu we ſwójſchnej ſěkſiju kokoſěbny Albert ſ Röhrsdorfa do boka ſajěde. Srażenje běſche ſałoſtne. Kokoſěbny ſlećaſche pſches ſchikitanſku ſchlenzu automobila. Schlenza jemu ſchiju hać na rjap pſcherěſny, ſo won hnydom mortwy leżo woſta.

Wusudźenja.

S **Shromadny kawnisti ſud w Budyſchinje.** 25lětny dźěłaćeŕ Richard Säuberlich ſe Stachowa běſche dla ſapaleńſtwa a dla wobſchkodźenja ſchtomowy wobſtorżeny. Wón ſo ſwojich njeſtutkow wuſna. Na wjeczoru 27. hapreje 1927 běſche w Stachowje wot dweju wiſchinjowju ſchtomikow ſtakarja Karſcha, wot jeneho ſadowoho ſchtomika pſchekupza Kúdrizy, pſched domom domjazeho rěſnika Gnauka wot jeneje lipy a wot 12 ſadowych ſchtomikow pſchi puću ſe Stachowa do Wjelkowow wjeſtſki wotſlemił. Pſchi jednanju wo tychle wjedźenſtwach ſo też wukroja, ſo je Säuberlich wjeczor 30. hapreje 1926 w Stachowje ſkomowej ſajmje ſapalił, ſ kotrejž jena ryczeſkubleriej ſ Ponickau a druha kublerjej Glawej ſłuſcheſche. Wón je to cźinił, dokelž je cźaſk thodojetepalenje ſwjeżiecź. Sſud ſajudźi Säuberlicha ſ jaſtwu na 1 lěto a 3 měſazy a wotliczi pſchepytowanſku jatbu wot khłoſtanja.

Wusudźenja.

S **Shromadny kawnisti ſud w Budyſchinje.** 25lětny dźěłaćeŕ Richard Säuberlich ſe Stachowa běſche dla ſapaleńſtwa a dla wobſchkodźenja ſchtomowy wobſtorżeny. Wón ſo ſwojich njeſtutkow wuſna. Na wjeczoru 27. hapreje 1927 běſche w Stachowje wot dweju wiſchinjowju ſchtomikow ſtakarja Karſcha, wot jeneho ſadowoho ſchtomika pſchekupza Kúdrizy, pſched domom domjazeho rěſnika Gnauka wot jeneje lipy a wot 12 ſadowych ſchtomikow pſchi puću ſe Stachowa do Wjelkowow wjeſtſki wotſlemił. Pſchi jednanju wo tychle wjedźenſtwach ſo też wukroja, ſo je Säuberlich wjeczor 30. hapreje 1926 w Stachowje ſkomowej ſajmje ſapalił, ſ kotrejž jena ryczeſkubleriej ſ Ponickau a druha kublerjej Glawej ſłuſcheſche. Wón je to cźinił, dokelž je cźaſk thodojetepalenje ſwjeżiecź. Sſud ſajudźi Säuberlicha ſ jaſtwu na 1 lěto a 3 měſazy a wotliczi pſchepytowanſku jatbu wot khłoſtanja.

Před žnjemi.

Wjedro běſche woprawdże ſtyſknjwe. Lědom bě móżno, naſtni wuſkuw wobſtarecź a běrny wožadźecź. Symu mějachmy, w kraſnej meji ſtari ludźo w kožuchach khodźachu mjes tym ſo młode holzy w jich hikawkach dyrkotachu. Tola pola ludźu we ſwojim cźaſu wobſtarane. Boże žita ſteja wyſoke pornjo muſej. Bóh je hać dotal wſcho wobſtarał. Njebudże ſo dale ſa naſ ſtaracź? Dyrbjał-li naſ we puſchcźiesź? — Skoro mohło ſo naſ tajke ſdacź, łduż hiſchcze ſamo w junitu ſe ſnežba dycha. Ssu tajzy, kotříž budu najradżo Boha ſaſudźili. — Nospomnimy ſebi ſ nékotrymi ſadami tule naležnoſcź.

Njejžu hiſchcze ſenje ſłyſchał, ſ kaſtimi titulami nékotři ludźo Boże dary poczeſcźa? Bychmy móhli wſcheſ ſnopy, kotrež běchu cźertowe, abo ſakłate, a do kotrychž běchu ſamenty a ludery ſobu wjaſane, abo ſ podobnymi ſkowami poſchcźene — bychmy-li tute móhli do wobſebiteje bróżnje ſwórſchtowacź, o kaſtu bróżeń bychmy ſa nje tſjebali. Khdyž běchu ſo pſched wjele łétami běrny wulkotnje radźiłe, dha ſamo jedyn hoſpodaŕ ſaſtorži „njewém, ſchto ſ njerjadom". Kaŕ ſyſe hinaŕ wobkhadźowachu naſchi wótzowje ſ Bożimi daramiť. ſ Bożim žitom, ſ Bożim ſłónczkom, ſ Bożim deſcźikom. Njeſwarjachu, khdyž jim junu prawje njeběſe, ale proſchachu njebjeſkeho ratarja wo hnadu a ſmilnoſcź, wo ſohnowanje.

Hórſche hać ſłowa ſu ſkuli wſchelakich ludźi; — ludźi? Sſnémy jich hiſchcze lubźi mjenowacź? Pohladaj tola na ſcheſćeźki pſchi polach a mjes polami. Wſchudyżom tłoćza ſo pſchethodźowarjo nuts, hyrnjeź ſ ſemi ſo łomjaze ſmjeſza puczik ſaraćźite. Cźim bóle ſtołpy do nohow ſchwikaja, cźim bóle pſchethodźowarjo do nich kopaja, taż do kamjenjow.

Hdyž poczinje ſorno franowcź, dha je ſcheſćeźka polna ſorna nabrojena, a ludźo teptaja po Bożim khłébje; — njeje to ſ hrěchom? Pſched wjazy łétami dźěkowachu ſo Drježdżanſkej dróhy do Budyſchina. Wot Tſjoch Hwězdow haŕ ſ měſtu bě ſcheſćeźka ſ pſcheńcu poſkyta, kotruż bě ſawcźera „paduch" na jenym polu wumłócźił. Tuż wón niczo njeměješche a tuŕ też niż; ſawěſcże kórz dobreho ſorna bě ſtónzwane. — Husto ſo dźěcźom kaſa, w jicze kotſtrjanj ke twěcźelej ſcheſćeźce. Ale kajke ſ tym polo pſchihotuja! Sawěſcże ſym też hižo khłódky do żita widźał hać ſ měſtnej, hdźež ſu ſo walałe.

Schtó mohł twſchitke njewužitne waſchnja pomjenowacź, na kaſkeż ſo Boże dary rosmjetuja! Ludźo ſmědźa wſcho cźinicź a Bóh dyrbi nam nadobnje płód wobradźecź, ſo by nam ſ naſchemu bachtowanju doſahałe!

Bożo, wróć naſ ſ naſchim ſtarym ſerdźitym waſchnjam, kaŕ mamy ſ płodami wołkhadźecź!

Ze Sakskeje a dalších krajow.

* S **Dippoldiswaldy.** (Njeſkłyſchana hrubosćź.) Jedyn kubleŕ w Seifersdorfje běſche ſwojemu wotrocźej dźěło wupowědźił. S wjeczerowſcju je wotrocźi konjom ſwojeho knjeſa ſ dyhłaczatym nożom podwjaſki pſcherěſaŕ. Hrubeho cźłowjeka policija ſaja.

* S **Döbelna.** (Njewjedro.) W nozy ſ ſobotu ſe nad Döbelnom cźeſtze njewjedro roſpuſchcźi. Sſylny wichor na torhoſchcźu, hdźež běchu hižom wjele budow ſa błiſti hermank natwarili, někotre budy potorha a roſmjeta. S wichorom ſchumjeſche ſyłny ſłimk a njewjedro bjeſche hroſhnje.

* S **Plawna.** (Belgiſti powětrowy balon ſo na ſemju puſchcźił.) Wcźera wutoru rano po 7 hodź. dyrbjeſche ſo utrokoty dla na jenej łuzy pola Plawna belgiſti wojeſki balon ſ ſemi puſchcźicź. W cźołniku ſedźeſchtaj kapitán a leutnant, kotrajž běſchtaj ſo pondźelu wjeczor ½10 hodź ſ wótzom druhimi balonami w Brüſſelu do powětra puſchcźiłoj.

* S **Hłohowa** (Glogau). (Pod cźaſ pſchiſchoſ.) Wumohaju pomozniſ Schmatzer ſ Hłohowa ſpyta hiſchcze na cźaſ do Guhraiwy ſłoczicź, jako cźaſ hižom jědźeſche. Wón pak ſo wobłumy a pſchindże ſ prawej nohu pod koło, kotreż ju jemu wotſědże.

* S **Lehnizy.** (Mordaſtwo.) W Polwizy w Lehnicźanſkim wokrjeſu w nozy na njedźelu pſched tamnyſchim hoſcźencom po kwaſnym ſwjedźenju zemſkeſkeho hyna gmejnſkeho pſjódſtejerja, kiž je bubuſtaw Stahlhelma, tſjo bejerjo ſ Nikoſtadta ſe ſcheſćeźkami nadpadźechu a tak pſchebichu, ſo won ſa dwě hodźinje wumrě. Stóſtnikow policija hnydom ſaja.

* S **Grünberga.** (Stót njepſchećeſel motorſtich kolow.) Hižom wotſpet je ſo ſtało, ſo je howjazy ſtót ſwoju njepſchećelnu ſmyſłenoſcź pſcherěſnemu motorſtim kolam pokaſał. Njedaloko Sawadu ſo ſažo tajſi njepſchećelſki akt ſta. Motorowy kolešaŕ ſetka ſtadło kruzow, jědźeſche pomałſcho a trubjeſche ſyłnje. Nadobo paŕ ſo jena kruwa ſebra a ſ offenſiwje pſchećeſe a da ſo ſ rohomaj do motorſkeho kola. Roſhorjene ſłoczje ſtorżi motorſte kolo do nimojědźaceho kokoſěbneho, ſo wobaj padnyſchtaj a kotreżaj kolo bu wot cźeſkeho motorſkeho kola roſbite.

* S **Barlina.** (Róſchty ſo ſaſpyte.) Pſchi wupoſledźenju dwórniſchćowego twarjenja w Niederſchönewaide pola Barlina ſo ſ hiſchcze niſtnateje pſchicziny róſchty ſaſpynychu. Padaze ſerdźe a deſki ſaraſchu diweju dźěłaćerjow, ſchtyrjoch paŕ cźeſko ſranichu.

Hospodarski rozhlad.

ſrjedu 22. junija 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,216	100 pólsk. markow	47,025
šwedźelski punt . .	20,468	100 čěskosł. krónow	12,49
100 šwajc. frankow	81,085	100 franc. frankow	16,50

Na Berlinſkej burſy knjeſeſche wcźera ſwoſpódka bjeſłóſchtnoſcź a ſłabe wobrot. Pſchi dalſchim wikowanju eſekťowe wiki trochu wožiwichu a kurſy we maliczkoſcź poſtupichu, poſdźiſcho wiki na tymle ſłhodźenku ſtejo woſtachu.

Produkťowe wiki w Berlinje. Nožka ſo jara hubjenje pſchedawaſche, dokelž też rżana mąka hubjenje bźe. Tuſtſcha ſchſeſyſta muka tłóczi na Berlinſke płacźiſny. Pola pſchenicźnyj njepſchijeſechu wiki tuneho pſchemělenjenja płacźiſnow. Tukrajneho wowſa poſticźa jara wjele a žadane płacźiſny běchu kupzam pſchewyſoke. Wcźera płacźeſche zentnaŕ w Berlinje:

rožki 13,85—13,95 hr., ječmjenja naſtnjeho 12,05—13,75 hr., wotwſa noweho paŕ 12,70—13 hr.,

w termijnowym wikowanju:

ſa julij: pſchenicźy 14,97½—14,95 hr. a rožki 13,21½ hr., wowſa 11,51½ hr.,

ſa ſeptember: pſchenicźy 13,82½ hr., rožki paŕ 11,90—11,87½ hr., wowſa 10,30 hr.

ſa oktober: pſchenicźy 13,82½ hr., rožki paŕ 11,88¾—11,85 hr., wowſa 10,30 hr.

Na pſchedań.

Wowcźerſki poſ, młody w Bačońcu cźo. 14, wowcźerſki poſ pola twarſtſeho miſchtra Hanſera w Budyſchinje na Schliebenowej dróhy 11.

Krunwaju wós, lohki, kiž hać 20 zentnarjow njeſe, we kowarni w Panjezach ſ. Hornjeho Wujſeda.

Mujoze kolo, trjebane, w Lubiju na Smutſkownej Zitawſkej dróhy 22.

Par młodych cźehniwych wolow na knjeżim dworje we Sserbſkich Kundraczicach ſ. Lubija.

Rólnu kóſ, Wieſk w Tyhelku pola Bžkeho Khołmza.

Pſchenajerſa.

Gmejnſke wiſchnje we Wurizach pjatk 24. junija 1927, ſ pop. w 6 hodź. w Roſtokeż hoſcźencu.

Rekoire łožy pſchewoſtajeńſkich łukow w Kulowje ſchwórtk 23. junija pop. w 5 hodź.

Pſchiſłajicź pytaja:

Dźěłaćeŕiku ſwójſku, knježi dwór we Wulkim Wjelkowje.

Hołzu ſa dom, Weſtphał w Budyſchinje na Schäfferowej dróhy 38. — 15-lětnu k ſběżom, mandźelſka cźaſnikarja Wolfa w Budyſchinje, na Schuleſtkej haſy 7.

Cźaſnikaŕ Plettig w Hródku, Sjedrichowa dr. 35. — **Hoſpodaŕſkeho pomoznika,** Pawoł Köhler we Wjeleczinje cźo. 59.

Cźeſłiſkeho połéra, Jannaſchez twaŕſti wobkhad w Budyſchinje na Stieberowej dróhy 32.

Sudnizy na pſchedźiwanje.

ſchwórtk 23. junija 1927:

w **Kamjenzu** w kaſarnach, 1. bom, dop. w 9 hodź.: Komoda, dwójne łożo, piſańſke błido, 5 ſchijażych maſchinow, piſańſki naſtroj ſ blidom, originalny měch ſhoſeja;

w **Skaſłowje** w hoſcźencu dop. w 9 hodź. Bechſteinſki klawěr;

w **Lubiju** w ſudniſkej pſcheſadźowarni dop. w 9 hodź.: Wſchelaka domjaza nadoba, piſa iſti naſtroj „Mignon", kontrolna kaſa, ſtoł ſa brodukowanje, toileta, 2 korcźmaŕſkej ſtołpaj, pluſnowe żehlawki a elektr. żehlawſki.

Škrowe depeše.

Barlinſke produkťowe wiki dźenja dop. ¾11 hodźin: Płacźiſny ſu powſchitkownje łaž wcźera. Wobrota be dotal hiſchcze mało. Dop. ¾12 hodźin: Łaž pſched hodźinu.

Płacźizny na Barlinſkich produkťowych wikach.

Žito a woljowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płacźizny ſu złotej hrivnje.

	21. 6.	20. 6.		21. 6.	20. 6.
Pšenica	—	—	buny	21-23,00	20-22,00
rožka	277-279	278 280	woka	22-24,50	21-24,00
nal. ječmjeń	241-275	241-275	módre łupiny	15-16,00	14-15,75
naſt. ječmjeń	—	—	ſołte łupiny	16-18,00	16-17,50
wows	264-260	254-260	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	190-191	191-192	raps. wosuſk	18,80	16,00
pšeńć muka	38-39,60	37-39,60	lany wosuſk	19-20,00	19-20,00
rżana muka	36-37,60	36-37,60	poen. melasa		
pš. wotruby	15,00	15,00	běrnj. kruški	32-32,80	31-31,80
rżane „	17,50	17,75	ſyno, 50 kg	3,45-2,75	3,35-2,65
raps „	—	—	rżana ſłoma	1,75-2,10	1,70-1,95
lane ſymjo	—	—	pšeńć „	1,10-1,40	1,00-1,40
hróch	27-30,00	27-30,00	wowſa „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jeċa „	0,90-1,15	0,90-1,15

Najnowše z cyłeho swěta.

Shromowa powěſcź wo wjedrje ſa jutſje ſchtwórtk. W ranſchej połozy Němſkeje je hiſchcze ſyłnje pomrócźene a ſ khwilemi ſo podeſchcźuje, we wjeczornym dźeſu, ſo wjedro pomału połepſchuje.

W Niederſchönweide pola Barlina na wiſzainych roſchtach wožom molerjow wjeſch wulkeho żeleznſk. iwarjenja barbjachu. Nadobo ſo hoki, ſa kotrymiž roſchty wiſzachu, ſłamachu. Roſchty 18 metrow hłuboko padżechu. S molerjow ſu ſo pjeċo ſaraſnli a tſjo cźeſko ſeanili

*

Pola Kſchiweje Palanki w južnej Sserbiji je w nozy 20 komitaczow wotdźelenje južnoſłowjanſkeje ſinanzneje kontrolle nadpadło. Bołharjo někotre bomby cźiſzachu, kotrejž kommandanta ſinanzneje kontrolle morichu. Pſchi naſtawazym wojowanju ſo někotři bołharjo ſranichu. Wijaſchu nóż Bołharjo nadpad wojſtetowachu. Finanzni ſaſtojnizy jich wobſtupichu. Pſchi wojowanju jeneho finanzn. ſaſtojnika morichu, jeneho Bołhara ſajachu. Won powědaſche, ſo ſu Bołharjo cźeſko ſchłodowali.

*

Amerikanſki letaŕ Byrd je ſo wutoru wjeczor ſ Waſhingtona na lět do Europy puſchcźił.

Přilopk.

* **Schto jedyn błyſk wſchikto dołouja.** W Lippinghauſenje pola Herforda dyri błyſk do ſtatoka błidaćićeho miſchtra Strakeljahna a ſapuſcźi twarjenje haċ do jeho ſakładnych murjow ſaŕ, ſo dyrbjachu jo ſwottorhacź. Taŕ mjenowany ſymny błyſk je dom wjaſy krócź ſam a ſem pſchejědźił a jón nimale do hromady roſpadanłuwe pſchewobrocził. Twarjenje ma napohlad, jako bychu je we wójnje roſtſeleli. Wſchitke durje a wokna je błyſk metrej daloko roſmjetał, do ſcźenow a wjerchow wulke dźery wudrěł a je ſpowałał a ſeſaſpypował. Tſěchu je ſwjerſchcźeho dźela wotkrył. Dźeſ tſěchi je ſe wſchěmi hradami a kóſłami wuſłoſhnył a wo pol metra na bok pſchećeſnył, domjazu nadobu a ſrjedożo roſbił. We domje bydleſchtej dwě ſrowi. Na ſhoje paŕ jenoż jedyn cźłowjek we domje pſchebywaſche, won běſche w delnim bydlenju. Każ ſ Bożim dźiwom paŕ njeſeranjeny wosta.

* S **błyſłom ſaraženy.** Po powěſcźi ſe Straſſundo cźehnjeſche ſaſtdenu ſobotu nad prědnjej Pomorſkej cźeſke njewjedro. Na jenym ryczeſkuble dyri błyſk do cźrjódy

dźełaczerjow. Jeneho dźełaczerja hnydom sarasły, dwě dźełaczerjow pak cježko wopali.

* **40 stołatow pschi njewjedrje kóuz wsało.** W Rameiowje w Nadenburgskej dwori pschi cježkim njewjedrje blyskł do jeneje krowarnje, kotruž sapali. Hrodź so dochżiła wotpali. 40 howjadłow namała zmjerzeć w płomjenjach.

* **Cježke njeszoze z automobilom.** Na drohy p. Gentkina pschecježiny so pondźelu Magdeburgski automobil. Jena wosoba hnydom mortwa ležo wosta. Dalschemu mutika žedźarjej so nop dwójzy pukny, na cjož tež wón wumrě. Wobšedźeć auta a dalscha wosoba buchtaj cježko sranjenaj.

* **Khore žwinje njeszmědża so rězać.** W Prechlawje pschi połnich mjesach sthort 16 wołowow spadła pod jara cježkimi znamjenjemi sajedowjenja. Woni běchu mjaso wot žwinjeczeje jedli, kotrež běchu dorězacj dyrbjeli. Klamny winowneteho rězníka su samtkhli.

* **W hnójnizowej jamje so zatepił.** W mecklenburgskej wjży Leußowje nětko ješe lěta stary žnut jeneho ratarja na srudne waschnje wo žiwjenje pschihódże. Jako žebi z druhimi dźěžimi brajesche, padże do hnójnizoweje jamy a zatepi so psched wocjomaj swojich towarschow.

* **Želesnišze njeszoze w Ruskej.** Na dwórnischczu we Umgatu njedaloko města Baku je wołowowy cjah do tworowcho cjaha srafył. Pschi srażenju bu pjecz wołowow morjenych, schtyri buchu cježko a schtyri lohko sranjene.

Towařstwowski powěstnik.

Budyšin. Naša „Jednota Sokoł“ ma swoje zwučowanja **kóždu srjedu** wječor we 8 hodź. w towařšowni (Christl. Vereinshaus) na Hornjerčefskej hasy. Načolnik.

Bukecy. „Radosć“ spěwa dźensa, 22. smažnika, wječor w **9** hodź. Dirigent.

Drježdźany. Towařstwo „Čornobóh“ přeprošuje swoje sobustawy a wšitkich druhich evang. Serbow na serbske kemše w „Křižnej cyrkwi“ **přichodnu njedźelu** popołd. 1/4 hodź. Předowanje změje knjez farař Kapleř-Budyšski. — Njech so prawje wjele Serbow při Božej słužbje a Božim blidźe wobdźěli. Předsydstwo.

Haslow. „Jedn. Sokoł“ z Khróšćo wuhotuje pola nas přich. **njedźelu** wječor 3/8 hodź. **sokolski swjedźeń.** Wulkotny program: Sokolwanje, spěw, hudźba, reje. Přińdźće wšitcy!

Lichań. „Zernička“ změje **srjedu** wječor 1/2 9 hodź. **zaso pola Rudolfec spěwanje.** Přińdźće wšitcy! — Nowe sobustawy su nam witane. Předsydstwo.

Njebjelčicy. „Sokoł“ zwučuje kóždy **štwórtk** wječor po nyšporje. — Dźěći zwučuja njedźelu připołdnju w 12 hodź. Načolnik.

Pančicy. „Lipa Serbska“ změje přich. pjatk (24. VI) **ważne** spěwanje wječor 1/2 9 hodź. pola Natuščec w Kukowje. Dokelž maju so też wěcy wuradźować, njech **wšitcy** přińdu! Dirig. a předs.

Sowrjecy. Spěw. tow. „Sołobik“ změje jutře štwórtk wječor z dypkom 1/2 9 hodź. spěwnu hodźinu. Prosymy pak, zo wšitcy přińdu. Prajće to jedyn tom druhom'!

Wulki Čisk. „Jednota Sokoł“ ma kóždu **srjedu a sobotu** zwučowanje.

Zwjazk łuž.-serbsk. studentstwa ma dźensa srjedu (22. 6.) w Serbskim Domje wubjerkowe posedźenje. Započatk 1/2 17 hodź. Program: Hłowna skhadźowanka. Starši.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoler w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Budyšinje. — Za nawěšćik: G. Janak w Budyšinje.

Tworjkupowace towařstwo w Budyšinje

z. dr. z w. ruk.

Našim česćenym sobustawam poskićamy

w nětčišim copłym lětnym času

cyle wosebje

dale wšelake

GEG

čestowe twory

kaž nicate, formowe a krane nudle

GEG

najlěpše kolbasy

kaž

Cervelatowu kolbasu I	punt	**1.60**	hr.
włošsku kolbasu I	„	**1.60**	„
Holsteińsku blokowu kolbasu	„	**1.60**	„
Brunšwigsku šlakowu kolbasu	„	**2.20**	„
najlěpšu mjasowu solotej	„	**1.40**	„
najlěpšu swinjacu hłowu	„	**1.20**	„
najlěpše plecа	„	**2.40**	„
najlěpše zawalene plecа	„	**2.20**	„
dobru kolbasu w 1/1 punt. tyzach,	tyza	**0.85**	
„ „ w 1/2 punt. tyzach,	„	**0.45**	„
jatrowu kolbasu w 1/1 punt. tyzach,	„	**0.90**	„
„ „ w 1/2 punt. tyzach,	„	**0.45**	„

Sobustawy, kupujće, štož-li trjebaće, we Wašim wobkhodźe!

Sobustawy, kupujće štož-li trjebaće, we Wašim wobkhodźe!

Najwjetši skład w měsće!

spanske jstwy wšěch drjewowych družin a po wšěch płaćiznach

jtalske jstwy tohorunja z 150—240 cm šěrokim bufetom

knježske jstwy tohorunja z 110—240 cm šěrokim knihow. khamorom

Dydlenske jstwy, kuchinje, klubowe a małe meble, stołcy

Samsna dźěłarnja za twory a meble

Clemens Schmidt w Budyšinje

na Bohatej hasy 15 na Hrodowskim naměstnišu 2

Kulturwehr

njech sebi kóždy w „Serb. knihafni“ w Budyšinje skaza. Wukhadźa měsačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Zbytki wóskowanych tkaninow

žórcuchi z kožanych tkaninow, přikrywy na blida a soty tunjo w Budyšinje, na pola **J. Erler** Zw. Lawsk. hasy 10

25. hač 27. junija 1927

5. sakski zjězd

plahowarjow pjerizny

a hłowna zhromadźizna

krajneho zwjazka sakskich tow. za plahowanje pjerizny.

Česstne předsydstwo: Knjezaj wokrjesny hejtman Rychtař a wyšši měšćanosta Niedner.

Sobotu, 25. junija 1927

12 a 2 hodź. přip. **witanje plahowarjow a hosći při dwórnišću z hudźbu.**
2.30 hodź. pop. **hłowna zhromadźizna** krajneho zwjazka sakskich towařstwow za plahowanje pjerizny w zalomaj „Krony“.
8 hodź. wječor **witański swjedźeń** w zalomaj Krony

Njedźelu, 26. junija 1927

6 hodź. rano **budźenje** koncertowho a dźiwadłoweho orchestra a bubnarjow sokolow dźěłaćerskeho sokolskeho zwjazka.
8.30 hodź. dop. **zetkanje** při muzeju k wobhladowanju města a měšćanskich parkow z přewodom wěcywustojnych.
9.30 hodź. dop. **pušć. listow. holdjow a přemohspěw.** na Třelniku.
10.30 hodź. dop. **snědźanski darmotny koncert** w „Měšćanskej zahrodźe“.
11—12 hodź. dop. **koncert** na Hłownem torhošću.
1.30 hodź. pop. **zestupanje k swjedźeńskemu čahej** w Husarskej kasarnje.
2.00 hodź. pop. **wučah swjedźeńskeho čaha** na Třelnik.

Po rozpuščenju swjedźeńskeho čaha **koncert na třelniku.**
W stanach třělcow **zabawna hudźba.**
Wječor (při začmiću) **swjedźeńske wobswětl. Mikławška a hrodu**
Při tym **spěwa ludowa spěw. akademija** (wjednistwo A. Wotruba) pod sobuskutkowanjom Piston-dujerjow. Potom přizamknje so

wulki swjedźeński bal w Krónje

Pónd'elu, 27. junija 1927

8.30 hodź. dop. **wulět na Čornobóh** z autobusom k wobhladanju bitwišća w Bukecach (přednošk k. farař Mjerwa).

NB. Swjedźeński büro je w Budyšinje w hosćencu „Město Metz“ na Kamjentnej hasy, je wšědnje wot 9—6 hodź. wotewrjeny. Připowědźenja za privatne nóćleh njech so tam hač do štwórtka zapodadźa.

Sylne prosata

ma na předań

Jurij Smoła w Baćonju

Transmisije

kóždeje družiny

wolije, bencin atd.

podawa ze składa

Carl Gast

w Budyšinje

na Drjewowych wikach čo. 27.

Ruby na blida a na hosćenske blida tunjo ma **K. Erler** w Budyšinje na Žitnych wik. 11

Prošu čisło

2687

jeli maće mały nawěšćik do „Serbskich Nowin“.

Přiwabjacy swjedźeń

Khróšćansk. sokolskeje jednoty

w Haslowje

njedźelu, 26. jun., wječor 1/2 8 hodź.

Wulkotny program:

sokolenje — spěw — hudźba!

Reje jenož za wopytow. swjedźenja.

Česćenemu wobydlerstwu w Budyšinje a wokolnosći dawam k wědźenju, zo sym z dźensnišim dnjom na **Židowje-Frankfurt čo. 205 pola Budyšina**

kachlestajerski wobkhod

wotewrił a poručam so k wuwjedźenju wšěch do našeho powołanja słušacych dźěłow.

Wo přećelne podpjeranje mojeho noweho předewzaća prošo poručam so

z počesćowanjom

Gustav Seifert.

Jurij Hänsel w Budyšinje

na Sukelnskej hasy 34 :: Telefon čo. 2736

Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska w Budyšinskim hamtskim hejtmanstwje

Skład ratarsk. mašinow a gratu wšěch družin

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płuda měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a poła dowérnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde do. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dźěł Smolerjec knihldźeńerja, zap. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěstki a tabele so wyše wobmjerja. Za reklamowy :: :: rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 144 — Budyšin — Štwórtk, 23. junija 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Serbske prašenje w sakskim sejmje

Srjedu so w sakskim sejmje wo kommunistiskim napieče, nastupaŋy wopaźnu knježeŕstwowu politiku napschećo Serbam jednasche. Kommunist **Renner** žadasche, so bychu wschě wyschnosće pódla němskeje šerbšiny rěč jako wobthadnu rěč wužiłe, w schulskej wuczbje byrdi šerbšća rěč rozwuczowaŋsća rěcz, němska rěcz wuczbnu wotrjad bycź, kótžde šozialne a politiske potóčenje dyrbjało so krucže kholotacź. Wón so knježeŕstwo praša, hač su so pječa rozrěčenja je samerom wotmětle, so by so šerbskej politiju „nowy kurs“ dał.

Sa knježeŕstwo je ministerialny direktor dr. **Schulz** rjekł: Kommunistiski namjet idaze šhudźuje, jako by sakske knježeŕstwo statnych pschišłuschnikow šerbskeho rozda potóčzowało a jim w jich kulturnych a politiskich žadanjach schkodźało. Napschećo tomu byrdi knježeŕstwo prajiź, so je so wono pschezo prózowało a so budźe so teź dale prózowacź, so bychu so šerbskim statnym pschišłuschnika šamowne a wužitne rěcze a kulturne hódnosće šathowale a so roswiše a njeje šwěšcene, so by so tutym wobydleŕiwowym kruham w šozialnym a politiskim nastupanju šeschkodźało. Knježeŕstwowy šastupjeŕ potom dale wo šokolskich towaŕšwach, kotrychž je nětkole něhdže 20 ſ něhdže 500 šobustawami, wo wuźiwanju šerbšeje rěcze w nowinach a šhromadźiznach, šudnišwach, wyschnosćach a w schuli rěcześche. Po statistiju je jenož hischcze 28 225 Serbow w sakskej Luźiju, w pruskej Luźiju pak něhdže 50 000. Serbjo w Sakskej něhdže šamkneny kraj njewobydla,a le šu wschudźeź ſ Němzami šměšani. W statistiju je so jenož 1980 wošobow šapisało, kotšž jenož šwoju macźeńnu rěcź rěcza.

Rozrěčenjow „je šamerom“, so by so šerbskej politiju sakskeho knježeŕstwa nowy kurs dał, njeje rěczow bylo. So by **so tymle powěźcam** dostónčnje napschećo stupiło, chze knježeŕstwo teź na tutym mětnje prajicź, so po dotalnym ménjenju njeje žaneje pschičiny, so by swoju dotalnu politiku napschećo šerbskemu wobydleŕstwu pschemeńniło.

Pschi šlédowazej debaczе šozialdemokrat **Wjela** praji, so šu Serbja wušławje šwěrni republikanojo. Woni so wschěch agitazijow šdaluja, tola šebi žadaju, so by so jich kulutura polnje šathowała.

Němškonazionalny **Grellmann** wušłěhny, so we woprawdźitosći šerbskeho praschenja njeje. Pschewulka wjetschina Serbow šebi ſ zyła njepscheje, so by so pschezo wo nich rěczało. Kommunistoju šo swojej agitaziju mjes nimi niczo njewuczinja. Swojorazinosće šerbšeje kultury dyrbja so šathowacź, a nichtó šebi na to njepomyšli, jim wobaracź.

Pschećiwo žadanju knježeŕstwa pschepoda šejm nasljedny prawnemu wubjerjeŕ.

*

Schtóž tule rosprawu wo šerbskim praschenju w sakskim šejmje cźita, dyrbi šebi rjeź, so Serbjo w Sakskej nimaju žaneje pschičiny, šo na potłóčenje wobcźežowacź. Woprawdźe pak je położenje šerbskeho luda zyle hinaschе, hacź je knježeŕstwowy šastupjeŕ jo pschedstajał. Wón praji, so šo sakske knježeŕstwo prózuje, Serbam šamowne a wužitne rěcźne a kulturne hódnosće šathowacź. Je **tomu woprawdźe tak?** Nasicha rjana šerbska rěcź może šo jenož šathowacź, hdyž so wona w schuli na doštahaze waschnje pěstuje. Po nětczišchim schulskim šakonju pak šo wona w schulskej wuczbje jako pódlanska wěz wobhladuje, dokelž je fakultativna, to rěka dobrowólna, niz obligatoriška, to rěka nucźena. Tomule postajenju ma šo pschihłokowacź, so šo dźenża w Sserbach w 19 ludowych schulach ani šerbšeho głowcźka njewucźi, hacźrunjeź šu šebi šarschi šerbšku wuczbu žadali. Liczicź, němšti cźitacź a rěczeźi, špěwacź, šemjepiź, pschirodopiź, štawišny, turnowacź atd. dyrbi tóžde dźěcźo wukmeź, šerbška wuczba pak je do dobreje wole schulskeho pschedšejicźeŕstwa data a je wot dobreje wole wucźerja wotwišna. Praschamy šo, cźehodla nam šakske knježeŕstwo obligatoriju šerbšku wuczbu njeda? Kak daloko dha bychu w ludowej schuli pschichli, hdy by dobrej woli dźećzi a šarschich pschewošatjene było, do schule thodźicź? Kak wjele dźećzi by pokracźowaniu schulu wopytowało, hdy bychu k tomu nujowane njebyli? Fakultativna wuczba je mjes Sserbami korjeń wicźeho šteho, ſ njej šo šerbška rěcź niczi. Bychmy-li nucźenu šerbšku wuczbu w ludowych schulach měli, njeby Sserbšwo dale hinyło.

Teź wo šerbskej statistiju ma šo šłowcźko rjeź. Waschnje, po kotrymž je šo šerbšti lud licził, je šebjewědomym Serbam ſ pohórschkom było. S taškej statistiku njeje so mohła liczba Serbow po wěrnosći šwěcźicź. Tohodla šu Sserbjo šami ludliczenje w šakskej hornjej Luźiju pschewjedli. Ssmy šebi myšlili, to budźe knježeŕstwa witane, hdy by wěrnu statistiku wo Sserbach dóstało. Schto pak je šo šałło? Shoniwšchi, so Sserbja šami šwój lud licźa, je jedyn hamtšti hejtman ameljnitim pschedstejicźerjam šakšał, Serbam w nastupaniu ludliczenja nětkajke wědomosće dacź. Se šwojim šamšunym ludliczenjom šu Sserbja wušłědźili, so šu na wschelakich měštnach 50 hacź 75 proz. wjazy Serbow šapisacź móhli, hacź wyschnosćina statistika pokasuje.

Ssmy šakskemu knježeŕstwu jara dźakowni, hdyž wono praji, so budźe šo dale prózowacź, so by šo šerbska rěcź šathowała a šo dale roswiwała. Hdyž je to woprawdźe jeho wola, potom dyrbi pschedе wšchim Serbam obligatoriju šerbšku wucźbu dacź. Bjes teje šo njemóže šerbška rěcź šathowacź a dale roswiwacź. Kak šo šerbška rěcź ſystematiźuje ſ měšnami potłóčuje a niczi, šnadź šebi knježeŕstwo ani dźećzi njeda. Wě šnadź wono, so je w Drožđźu privatna schula robaczańskich dźećzi a so je tam dźećzom krucźe šakšane, mjes šobu šerbšti rěcźeźi? Sa tóžde šerbške šłowo, kotrež dźećzo schepnje, dyrbi 10 pj. khłostanja šaplacźicź. Teź robocźanam je šakšane, mjes šobu šerbšti rěcźeźi. Drožđźiske rycźerstwo je Pomorskej ratašłej ſpytowarni pschenajate, kotraž do šakskich statnych kubłow šłuschа. Jejni šastojniju šu potaitim w knježeŕstwowej šłužbje. Sakske knježeŕstwo może tohodla łohko tu dalschemu potłóczenju šerbskeje rěcze wotpomhacź. Teź na želesniźu šu šerbsku rěcź šłajnje potłóczowali a hischcze dźenża potłóczuja. Sastojnikam je šakšane, we wobthadźe ſ pucźowarjemi šerbšku rěcź wužiwacź. Ssamo želesniškim dźěłacźerjam wobaraju, so bychu so mjes šobu šerbšti rosmowiłi. Na tajše waschnje šo tu a tam wužitne rěcźne a kulturne šódnoty šerbskeho luda schtitaju a roswiwaju.

Srudne wobšłejnosće mjes pruśkimi Serbami nochcemy ani rospominacź. W Pruśkej njeje jenicźkeje ludoweje schule, w kotrejž by so šerbšti wucźiło.

Nowy khłostanski zakoń před němskim sejmom.

Němskemu šejmej je šo wutoru nowy němšti khłostanši šakoń pschedpołožił. Němšti justizny ministeŕ **Hergt** wuradźenja ſ dźěšchim rošłoženjom šawjedźe. Po nowym šakonju šo **šudnikam wješcha šwoboda pschi wumérenju khłostanja dawa.** Na druhej štronje **šo bóle** hacź dotal šašada šastupuje, so dyrbi šo **powschitkownosći psched njepołěschomnymi šłóstnikami schtitacź.** Tak chze nowy šakoń možnosći dacź, so šmjeđźa so **šwuczeni šłóstnizy pschi wobsteinoscźach trajnje w jatbje dźerjeźi.** Jako šnamjo njerosdźělneje kulturneje šhromadnosće Němzow w němskim štacźe a w Awštriskej ministeŕ šdźeli, so **šo reforma khłostanskeho prawa hromadźe w Němskej a Awštriskej wschewjedźe,** tak so budźeta wobaj ludaj, pschećiwo šwojej woli štatnje dźělcnej, po tym šamym prawje žiwaj. Jenož tón rosdźěł wostanje, so němšti nacźišk **šmjertne khłostanje wobkhowa,** mjes tym so je wona w Awštriskej hižo ſ wušławu wotštronjene.

Pschi šlédowazej debaczе mějesche šozialdemokrat **Landsberg wobmyšlenja pschećiwo pschedaloko wupschestrjenej šwobodźe šudnikowej rosmérje** a pschećiwo pschelakim pschedłožnym nadrobnoščam.

Němškonazionalny dr. **Barth** mějesche hischcze wjazy na pschedłoży wušłajeźi. Won teź pschećiwo jejnym šakładnym myšlam rěcźeźche, w kotrychž štrach widźeśche, so **šo hnada a prawo** pschejara měschetej, a so šo ſ pschehnatej błudnošču cźłowješkoście nješkutki wjazy na doštahaze waschnje njekhłostaju.

Powyšenje mzdy zastojnikow.

Finanzni ministrojo němšticz krajow šu šo šrjedu w Barlinje pok pschedhódźiłowm němšteho finanzneho ministra dr. Köhlera k rosprajenju praschenja wo powyschenju šastojnišeje mšdy šeschke. Kaž je šnate, dhe němske knježeŕstwo našnemu němšteemu šejmej nowy porjad šastojnišeje mšdy pschedpołožiźi. Kaž minister praji, je němšteemu štatej möżno, lětša trchne pjenježne šrědźi šа powyschenje mšdy bjes nowych dawkow šwjeźcź. Teź pósła a želesniza to šamóžetej. Napschećžo tomu šu kraje a gmejny hižo idźělile, so je jim njemóżno, trchne pjenježne šrědźi šehnacź. Němšti finanzny minister je šo šapowědźił, pschibèrk krajam ša tónle šamyšł dawacź. Dr. Köhlerowa šoźeleńa je pola knježeŕstwow krajow wulki njemèr šbudźiła. Kraje šu šo rosłudźile, so budźa šo je wschěmi mozami pschećžiwo połnemu pschewjacźu wjeśchich wudawkow ša šastojniśku mšdu šapieracź. Pokašuja na to, so nowy němšti šakoń wo pschemyšłowych šakonjach jim a gmejnam šamšne šrědźi bjes toho dale wobmjeruje. Pódla toho maju kraje šo ša wjele wjazy šastojnikow šaraczą dyšli němšti štat. Kaž je šłyšchecź, dyrbi šo špytacź ſ kompromišom rosdźěł ménjenjow wurunacź.

Sakšti finanzny minister Weber je wutoru w Barlinje šdźěłił, so ma šo w šakšim běžnym štatnym hospodaŕšwie planje njedostatk 42 milijonow hriwnow na 1927/28 wocźakacź, jeli šo pomèry jenake wostanu. Wschi tym šu wudawki ša powyschenje mšdy na schéšcź měšazow hižo šobu liczene.

W Holłandšej šo porto šniži.

Mjes tym so chzeja w Němskej póštowe płacźiśiny powyschicź, šo w Holłandšej wot 1. julija porto ša 20 gr. cźežše listy šnutška kraja wot 10 na 7½ zts. šniži. Kóžde dalše 20 gr. 5 cts wjazy płacźi. Tole šniženje porta teź ša mały namjeśny wothed ſ Němskej płacźi.

Mjenschiwikšteho kurèra šajeli.

S Moštwy šo powè, so šu Iwana Karšiwadše, pódła wukrajneho zentralneho komiteja georgiitich mjenschewikow, hdyž je ſ Turkowšteje mjeźu do Sakawkašeje pschekročźił, šajeli. Wschi nim nětkotre listy na niejakoških zentralny komitej georgiitich mjenschewikow, mjes nimi wukašanja georgišteju mjenschiwišt. wjednikow Noaha Jordanie a Noaha Ramišchwilia namakachu. Wukašanje georgišk. mjenschewikam radźa, so bychu jendželskorušku napjatošć wuwuźili a pschihotu k aktivnemu postupowanju pschećžiwo bolschewikišemu knježeŕstwu po wudyrjenju wójny cźinili.

Albanski konflikt.

Swonkownemu ministerstwu blisko stejaze Bělogradšte nowiny „Prawda“ pischu: Ssmy shonili, so je wurunanje južnoślowjanško-albanšteho konflikta na najlěpšim puću. Wulkomožny šu šebi žadale, so by so Džuraschkowicź po możnosći hnydom ſ šatby puschcźił. Teź so we Romje kaž w Bělogradźe kroczel łežini, so bychu so teź itališto-južnoślowjanšte poměry polěpšite.

Tomu napschećžo so ſ Dubrownika pische: Albanšteho poliajšteho šastojnika, na kotrehož albanška wyschnosć tukaše, so je šo šajatym južnoślowjanšim tołmacźom Džuraschkowicźom wobthadźał, je politiiki šud w Tiranje **k šmjerźi šajudźił. Ssmjertny wušud je so pječa hižo wukonjał.** Pucźowarjo, kotšž ſ Albanšteje pschikhadźeja, powèdaju, so Achmed Zogu na šawrjeze mjeźy je šjawnym wulkim prozeźom pschećžiwo Džuraschkowicźej wotmołwi. We Walonje je šo wjazy Italcźanow w zivilnej drašće ſ łódźow na brjóh wušadźiło. We pschištawowaj we Walonje a Durazzu štajnje dwaj italškaj torpedowšaj cźołmaj łežitej.

Swonkowne ministerstwo w Bělogradźe je wutoru **wojšewiło, so je italške knježeŕstwo po próšnje** albanšteho knježeŕstwa šchitanje albanšticz šajimow w Južnoślowjanškej pschewašało.

Wošnamjenje je štónčnje hischcze njepotwjerdźena powěść „Chicago Tribune“, po kotrejž je Bělogradške knježeŕstwo ſ indirektneho žórka shoniło, so je ẑebi albanške knježeŕstwo wotmyšliło, južnoślowjanšeho tołmacźa Džuraschkowicźa **dla špionaže k šmjerźi šajudźicź dacź.** Albanška je pschi tym pośredniśtwo wulkomožow wotpokašała.

Mobilisacija a parlament w Francowskej.

Franzowška deputeŕiška komora je wutoru wo wójšłowym šakonju dale jednała. K štawej 1 šozialist Renaudel namjetny, so bychu šo šady błowa mobilisazija błowa pschištajiże: „hdyž šu šo parlament woprašcheli“. Wójšti minister Painleve praji, so šo tu wo pschedprawo knježeŕstwa jedna. Renaudl wotmołwi, so knježeŕstwowa autorita njedóstaha, so by šo mobilisazija wosprawniła. Sapóślanz Maginot jeho pschetorhny, šawoła: „Pschemėnicze mobilisaziju ſ pschipowedźenjom wójny. Hdy by komora na Waš pośłuchała, potom byschcze

Franzowsku wotbrónili. To je schpatny žort!“ Hdyž bě wójnski minister w knjeježstwownym mjenje žadał, so by so jemu dowěrjenje wuprajiło, so Renaudelowny namjet wotpokasa. Komora wóšom prěnich sakonjowych stawow pschewuradži a dalsche wuradženje na schtwórtk wotstorži.

Měschczjanska garda w pruhowanjej jatr.

Jako protest pschešiwo dliczu polěpschenja mjdy běchu Parižšzy gymnisialni wučerjo wobjamtnyli, so pschi lětuschich pruhowanjach srakoscze, kotrejž so póndjelu zapoczachu, swoju žobupomoz japowědža. Wyschnoscjam roswucžowanja so njeporadži, dožahaju liczbu profesorow za dobladowanje a korrekturu dźěkow schnacj, hačrunjež běchu univerzitnych profesorow prošyli, so bychu pschi pruhowanju srakoscze žobu pomhali. Pschi póndjelnischim pruhowanju njebě 75 dobladowanskich městnow wobžadženych. Wyschnoscj roswucžowanja so tohodla w pozlednim wokomiku rozsudźi, pomoz pola republikanskeje gardy pytacz. 75 wojakow do wschelakich pruhowanskich salow rozsdźeli a pod jich dobladowanjom dyrbjachu kandidatojo swoje pruhowanske dźěła napisacz.

Pschedacje Arkosoweho doma.

Kaž „Vorwärts“ z Londona powě, su tamnische bolschewikske twarjenje, w kotrymž běschtej, prjedy hač su jo jendželsko-ruske diplomatiske počahi pschetorhle, wikowanske towarstwo „Arkos“ a ruske wikowanske wotpókazanstwo samélczenej, póndjelu na pschedaš wupisałko. Ruskoju žadaju za nje 6 mil. hr. Wupisanje pschedacja so w Londonje jako politiske machnjenje Ruskow wobhladuje, kotrejž tohodla troschku spodžiwanje sbuduje, dokelž w Jendželskej z tym liczachu, so jo po nowowólbach w lěcze 1928, pschi kotrychž znadź jo konservativni poraza, diplomatiski wobthad mjes Jendželskej a Ruskej wobnowi.

Němšku kommunistku z Jendželskeje wupokazali.

Němšku kommunistku Katu Gussfeldtez su wutoru z Jendželskeje do Němskeje wuwjesli, hdyž bě dwajmzačne jastwowe khošanje wotpokuczila, ke kotremuž běchu ju dla wuzinwanja wopačneho puczowanskeho pasa sasudźili. Na Gussfeldtez tukachu, so w Jendželskej za kommunistow spionaju dźěła, tola jej njemóžachu nicžo dopokasacź. W Jendželskej maju ju za najstraschnischu žónsku Europy.

Wójna w Chinje.

Japanska a Nankingske knjeježstwo.

Japanski generalny konsul w Shanghaju je z notu zola Nankingskeho knjeježstwa pschešiwo Japanskej njepschećelnym wustupom protestował, pschi kotrychž su ko też žobustawy chineskeho knjeježstwa wobdźělike. Nota je dale pschešiwo wotpohladej Nankingskemu knjeježstwu pschipisowanemu, po kotrymž dyrbja ko chineszy pschekupzy kosciz so japowědaju, japanske tworn bojkottowacz, we wulkich derjewjannych klétkach sjawnje wustajecz. Kaž Shanghajski dopisowar „Daily Telegrapha“ powě, je njepschećelske bibanje pschešiwo Japanskej wobsebje z tym naskato, so je Japanska wójsko do Tsingtawa póslała.

*

Połodnische wójsko z nowa postupuje. Njedźelu je wono w Schantungskej provinzy město Tsinngczow bjesewscheho wojowanja wobžadźiło. Połodnische wójsko nětko w runej měrje k Tsinanfuej, hkownemu městu Schantungskeje provinzy, cžehnje.

Serbja, sćelće swoje wobdarjene dźěći na wyšše šule!

Rumany, kaž bjło lěta dołho sterjžiny, boješ serbskich wučerjow. Psched schtyrjoma lětami pisachmy pschi składnosći Sejlerjowych pohrjebnin, so w Saskej pobrachuje 30 serbskich wučerjow. Dźenja dyrbimy pravicz, so je liczba tuteho njedostatka žo nimale podwojiła. So by žo tójdy sam wo tym pschestrodźcjej mohł, podamy tu zapiš serbskich schulow a tajkich, kotrejž to běchu hischcze psched nětkorymi lětami. Trjebamy też serbske wučerki. Tohodla by jara mnjne było, so bychu so też serbske holzy na schule žiake. Pokasamy na holczozu pokrazowanisku schulu a na cžišowuczowanje holzow. Dołho też njebudże wjaz tracź, so budże wuczba holczazeho ručnjeho dźěła jenoż hischcze wuczeklam se seminarisku slukbanjom dowalena. We Pruisej je 42 serbskich wučerjow. Hdyž w Saskej, kotrejž je so kupje hač Pruska sa Serbow starała, hižo tolko serbskich wučerjow pobrachuje, by w Pruisej, hdjež je 6/10 Serbow, na poldra sta serbskich wuczerjow nětko namalacź mohło. Towarstwo pomozy za studowazych Serbow pomha potrjebnym schulerjam. Internaty nětkhuschcju seminarow w Budyschinje tehorunja potrjebnym serbskim schulerjam tunje pschehbywanje z jedzu poskiczuja. Kóžda serbska giwójba, kotraž to nětkaš samoze, dyrbjała swoje wobdarjene dźěco na schulu dacź, kóždy Serb jej pomhacź a dale też Towarstwo pomozy za studowazych Serbow podpjeracź

Zapis serbskich šulow a liczba jich wučerjow.

(Prěnja liczba po mjenu wosy abo města wosnamjeni serbskich, druha němskich wuczerjow.)

Budyschin Swj. Mich.	2	3	Njebjelczizy	2	1
**Budyschin kat.	4	9	Wotrow	1	1
Bart	2	1	Bork	1	1
Boschezy	2	1	Pancžizy	2	—
Bolborzy	1	2	Worklezy	2	1
Koblizy	1	1	Rallizy	1	1
Komorow p. Rak.	1	1/2	Rózant	2	—
Komorow p. Kl.	1	1	Wujesd p. Law.	1	1
Hodizi	2	4	Bukezy	7	3
Hrodtischczo	2	—	Kotezy	1	1
**Hajnizy kat.	1	4	Nožaczizy	1	1/2
**Hajnizy ev.	3	3	Luh	1	1
Klukisch	2	1	Dźiwoczizy	1	1
Rakezy	2	3 1/2	**Hornja Hórka	3	3
Maleschczy	2	1	*D ž n	1	2
Njeswaczidło	2	4	*Jitro	1	1
Delnja Hórka	2	1	*Wóglink	1	2
Porschizy	3	—	*Kupoj	1	1
Böschizy	1	1	*Mina'ol	1	4
Khwoczizy	2	1	*Pjowje	—	2
Rachlow	2	—	*Stróża p. Huch	2	1
Rakozby	1	1	*Nowa Wješ n. Spr.	—	2
Radwor	4	1	*Mschczy	1	1/2
Sarecz	2	1	*Wulki Wjelkow	1	2
Sdzer	1	—	*Walka Dubrawa	2	4
Szokolza	1	1 1/2	*Zidow	1	12
Barzoh	1	—	*Dusla	1	5
Wujesd (Horni)	1	?	*Hnaschczy	1	2
Worzyn	2	1	*Budestezy	2	4
Khrósczizy	5	—	*Roswobezy	1	2
Konjezy	2	—	*Kellizy	1	8

(1/2 wosnamjeni, to wuczeł pschi jenej schuli 1/2, pschi druhej też nětkhe 1/2 swojich hodźin sthutkje.)

*) W tutych schulach serbsleje wučby njeje.

**) Tute schule njerekkaju měschanorečne, jich serbske oćežl maja nětkore serbske hodźiny.

Swój 25 létny měšniski jubilej

swjeći dźensa knjez farař Jurij Delan w Baćonju. Daloko po Łužicy znatemu a waženemu spěchowarjej wšeho, štož je Serbam za jich duchowny, hospodarski a towaršniski postup hódne a spomožne, wěnuja też „Serbske Nowiny“ swoje žołožpřeća.

Knjez Delan nastupi 1. oktobra 1910 — po wotkhadźe k. Libša — farske zastojństwo Baćońskeje wosady. Tu skutkować běše dźěn hižom dawno jolo pječo. Sam rad to wuzna, hdyž na dnju swj. Michala 1910 po swjatočnym powitanju w cyrkwi prěnje słowa swojim zhromadźenym wosadnym porěča na to pokazujo, zo wosebej hordostny dom Boži, na wyšinje wosrjedź serbskeho kraja stejacy, a zdobom přećelske a přiwuzniske počahi z někotrymi wosadnymi swójbami je k tutomu městnej tak přikulnebo činja. Nětk ližom 17 lět dołho wosadu ze wšej starosćiwosću, swěrn, horliwosću a luboscu nawjeduje. Dźens pak raduje so wěriwe stadło, ze swojim duhsepastyrjom, zo móže w jeje srjedźiznje 25létny měšniski jubilej woswjećić. A je to wuznamnje wjesely dźeń, kaž žadyn jolo spjeće člowjek najradšo ze zbožom swojich lubych. Tohodla spěchaše ncwoměšnik na samsnym dnju do droheje domizny a lubymaj staršimaj. Dźens na samym dnju — po 25 létach — na dnju Božeho čěła dokhowanja — kroči wón jako jubilar-měšnik we swjećenymaj rukomaj cucharistiskeho zbóžnika njeso, kiž je, přewodźany wot syłow wěriwych, swjatnicu na khwilu wopuścił, zo by wonka posledni króć dom, wjes, wosadu a krajinu ze swojim žohnowanjapolnym wopytom dostojnił.

Dalša kwětka we wěncu je wopomnjenski dźeń. Runje w tutych dnjach před nětk 40 létami spěwase naš njezapomnity Ćišinski so prašejo: „Sto Serbow črjódy čahnu do Baćonja a sylzy radosće a dźaka ronja?“ Z wutrobnym hnućom sam wotmpłwi: „Dom Boži tam so krasny k njebju zběha, skutk dotwarjeny serbskej pobožnosće“ — za bydło wutroby Jězusowe je. K njej basnik nutrnje so pomodli: „Słyš zdychnjenčka a kěrluchowe hłosy, hdyž serbski lud tu pobožnje će prosy!“

Třoca kwětka pak zakćěje z přichodnej njedźelu, kiž dźěn je poswjećena k česći Jezusowoje wutroby. A runje Baćonska wosada ma wšu winu, so tutoho dnja wjeselić jako mějićelka jeje swjatnicy a jako škitarka a stražnica jeje bydła.

Oktava „Božeho čěła“, wopomnjeński dźeń konsekracije Baćońskeje cyrkwje a swjedźeń Jězusoweje wutroby pletu nježne wěnc, w kotrymž jubilej knjeza fararja Delana steji. —

Swój prěni wopor Božeje mšě swjećeše knjez jubilar w klóšterskej cyrkwi. Joho wuj, farař J. Bart — tehdom w Radeberku — měješe jemu swjedźeńska předowanje a šol. J. Skala, P. Aleksander a P. Dominik asistowachu jemu při jeho prěninach. Swjatonosći w cyrkwi přizamkny so we wótenym statoku młodeho knjeza we Wětšerc duchowny kwas. Z jaboznym spěwom z pjera Ćišinskeho postrowi swojeho bratra duchownoho Delanec Marja takle:

„Słónco so blyšći ze zlotej pychu
Róže so w Janskim čerwjenju dychu.
Klóšterske zwony wołaju rjenje,
Wołaju ke mši we Božim mjenje.

Po tebje, luby bratřiko, dźemy,
K wołtarjej tebje přewodźeć chcemy,
Khwalby a dźaki zaspěwać Bohu,
Wuprosyć móc na měšnisku dróhu.

Taras Bulba.

Nikolaj Wasiljewicz Gogol.

13] (Pokračowanje.)

Hdyž jědzechu pisches pschedměsto, wuhlada Taraš Bulba, so jeho Zidjit Jankel běšche hižo někotru jěsku z nawihzom wotkryl a pschedowasche ischcezane kamjenje, wotwjerczeze, proch a wschelaku wojersku potrjebu, tři dyrbjachu duzy na puczowanju měcź, hamo zaity a khlób. „Kajki rjertowski Zid!“ pomyšli Taraš pschi sebi, a pschiščechowschi k njemu na konju, rjekny: „Slapato, schto ty jow jedžisch, ty drje chcjesch, so bychu će saješili, taž wrobika?“

Jankel, jako wotmołwu na to, pschistupi bliže k ujemu a cžinjowschi z wobémaj rukomaj stajnjo, jako by chzył nješto to potajne wosjewicz, rjekny: „Njech jeno pan mjelczi a nikomu nicžo njepreji, njes Kosakiskimi wojami je jedyn mój wós; ja wjesu wschelaki trěbny skład za Kosakow žobu a duzy po puczu budu podawacz wschelaki proviant po tajkej tunjej płacžiznje, ko kajšej njeje hischcze žadyn Zid ženje pschedewał; wopraudże wěrno, wopraudże wěrno!“

Taraš Bulba jeschnyj z ramjenjomaj, dźiwajo so židowskej naturje a jěchaschе wotšal k žiwotnemu taboru.

V.

„Wschón krótkowjeczorny pólsti kraj bě polny hrozy. Wschudże rosnjeschenu so powěsce: „Saporožzy! Saporožzy zachmu!“ Wscho, schtož možeschе so wulkowacź, wulhowa so, wschu so sebra a rozcžka . . . Druhdy duzy po puczu jetkawachu tajkich, kotrejž bronjemi w ruzy so hoscžom stajachu, ale żywjetschego bjéla běchu wschitcy do czaża rzekli. Wschitcy wedźachu, so je cžeko, so je wobronjenej a żwajlowej hyku, kotraž běschе znata pod mjenom Saporožskeho wójska, do wojowanja dacź . . . . Sda so, so wonš bóle bodowachu, hač żwój połpok wukonjachu. Nětko bychu wložyli na hłowje stawake wot tych žałostnych żurowiscžow połdźiwjeho stoka, kotrejž wschudże Saporožzy pschinjeschechu.

Hdyž jedyn z ważnych pólskich prelatow pósla smjerowacź Kojakow, da jemu Koschevoj pisches pólłow rjez, so „Kosazy hakle runje trubki łazschlecź poczinaju.“ Borzy też wulkotny hłoschtr, hdjež běschе prelat żiwy, so z wohnjom šnieži; bě to stutk Kosakiskeje wjeczjowscže. Njesładżerjownu Kosakiu móz ładżerja tola město Dubno. Pschebywaze we nim wójska a wobydlerjo roskładžichu so, so budża so hač do połdnjeczneje kapki krwě šaitowacź. Kosazy njemóžachu mětło z nałwalom wzacź a tohodla běchu ja to, so na to wobkleowacź a wuhłódnicź. Wulpech jda so bjecź cžim wjetschich, so bě so do města wjele luda šanikło, hdyž bě se wschich stron psched Kosakami cžekmył. Żiwnoscje běschе w městce jara mało a bórzy sapocza so wulki hłód. Wobkleowanje trajeschе hižo dwě njedźeli. Kosazy cžakachu jeschcze, hačrunjež bychu radscho khrobje dale cžahnyli a napadowali, dyžli tu swoslali pschi wustudźenu wobkleowanju. Medtym wojownikam a njes nimi też żynomaj Wulby ho jara wojnadži. Cžiak, kaž ho jda, bě k tomu jworjenu, so by we wěczjenu wojnstfim wjeselu wokoscžahoł. Wón ho wuznamnjenjeschе je żywjim żiwym waschenjom, wón jda ho bjecź kaž młody law, kiž se żywojimi skutkami złožbnoscź khrobłych wojownikow — towarschowu na so słoži. Andrijej ho też wojeschе rjemjeschko dobro jda. Ale tajsele niczožiwjenje jeho cžiwilowaschе a njemérna wobrazliwoscź (fantasija) wutnjeschе jeho do njewobmjesowanych dalokoscžow. We njewěstem żonjenju hdjeschcze wón w cžemnej nozy prażnika pschi wójnistim wotrjeschе, hdyž wschu wołoko njeho špaschе kaž sarazenc. Nadobo ho jemu jesda, jako by něchto pschi nim stał.

K ujemu nakłoni ho nětkaže wupołesene żuche wobliczo a hładasche jemu rumi mero do wocžow. Dołhe a cžerne kaž wuzło wokoży, rozcznene, njeczeżane, leschcu je żwoby cžemnecho wadźekka, na hłowu cžitżnjeneho; a dźiwny bě błyschcź wocži a brunoscź wobliczа, kiž so żwótrymi ryžami wuzbehowaschе; zyły żiwo da sterzcho mytlicź, so je to nětkaže scherjenje. Nimowólnje hrabny wón sa cželbu a rjekny nimale wimoježe: „Schtó ty ty? Je-li njeczišty duch, to dži mi ł wocžow! Je-li żiwy cžłowjek, to njejdy žebi prawy cžaš wubrał za żwój tryst — ja cže na jedyn wustrěl zaješu.“

Mětko wotmołwi połoži scherjenje porst k hubam a po špaczut proischeiche wo mjelczenje. Wón popuschczi ruzy a poža łebžiwiscžo hładacź. Po dołhich wokoscžach špóna wón, so je to żonska. Jeje wobliczo běschе brune, wusmahnjene, wusłhe wot thoroscže; schcerke czelenje wustupowachu łylnje nad špadnjenymaj lizenaj; wusłez wecži złhladowaschtej na njeho horje. Cžim bóle ho wón do nich zahladny, cžim bóle namała w nich nětchto znate. Słónczinje njemóžeschе ho dźeże dżerzecź a wopraschа ho: „Praj, schtó ty ty? Wi ho jda, so żym tebje znat, abo tola nětkaže widżat?“

„Pschedi dwěmaj lětomaj w Kijewje.“

„Psched dwěmaj lětomaj w Kijewje!“ wospjetowaschе Andrij, prózujo ho, wschitko żebi wujaśnicź, schtož bě we jeho pomjatku wot prjedawschcho burhaškeho żiwjenja żyło. Wón łischeze ras krucze na nju pohladny a nadobo załschkiny zyle wótżje: „Ty ty Tatarka! słužobniza paniczi, wójrodżinje djowoli.“

„Pšt!“ schepny Tatarka, stykmywschi ji proschazym pohladnjenjom ruzy, tschepotajo na zyłem cžele a wobrocžiwschi tón žamžny wokonik hłowu nasad, ho by pohladała, hač njeje nichtó wot tajkeho zawolanja Andrijowego wotcužił.

Praj wschak mi, praj, kaž ty ty jow pischischka? rjekny Andrij, nimale bjez dycha, ze schepotom, tiž pschecrabżesche, so je wón hłuboko roshorjeny. „Odże je pannocka, je ta hischcze żiwa?“

„Wona je nětkole w městce.“

„Wona je w městce?“ rjekny wón, ztoro sażo bjes mała so rjesałschikuy, a sacžuwschi, so wschcha krew je nadobo jemu k wutrobje sraszyła, „cžehodła je wona w městce?“

„Tohodla, so je stary knjeż sam w městce; to wschak je bżżo połdra lěta, so żedżi jako wójwoda w Dubnje.“

„Schto, je wona rudecta? Haj, rěcž tola, kajka ły ty dżiwna, ichto wona nětko cžini?“

„Wona hižo druhi dżeń niczo jedła njeje.“

„Kak?“

„Hižo nichtó ł mješczanow nima dawno kusta khleba, wschitcy jedża jenoż žamolitu pjerschcź.“

(Pokračowanje ješchuje.)

Gloria z hłosom zajuskaj jasnym,
Wutroby hosćom rozraduj kwasnym,
Jutrowne jehnjo we woblatku swjatym
Kemšerjam pokaž w modlenju spjatym!

Rozraduj mać a rozraduj nana
Ze Synom Božim, z njebjeskim manna!
Bratrow a mnohich přećelow žadosć
Dopjelń a daj jim jandželow radosć!

Na woltař naše prózstwy chcył nosyć.
Za tebje my tež budźemy prosyć.
Z nami zo była hnada by Boża
Stajnje a hrělo słónco nas zboža!

Zo by hnada Boża była z našim wysokočesćenym knjezom jubilarom, wšo jeho skutkowanje w Knjezowej winicy žohnowała z bohatymi płodami a zo by słónco zboža jeho hrělo mnoho — mnohe lěta: to je tež naše wutrobne přeće.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Štwórtk 23. junija.

* 1820 Michał Domaška w Komorowje pola Rakec, pozdźišo z fararjom w Nosačicach, pěsnjeř wjele kórlušow.

O Knježe, štož sy ty mi darił,
To k twojej česći njesu ći,
Ći služić, dóńž so njezestarił,
To, Knježe, wšak so słuša mi.
Tuž daj sej lubić wopor snadny,
Njech jeho kad dźe k njebjesam!
Budź służownikej, Knježe, hnadny,
Kiž leži k twojim podnožkam!

Michał Domaška.

Swjedźeń Jana Krčenika.

Jutrje pjatk mamy swjedźeń Jana Kischženika abo Jana, kaž ludźo praja. W zyrkwjach wjeceršnych krajow (w Europje) swjeći so tutón dźeń jako narodny dźeń Jana Kischženika. We evangelskej zyrkwi pak je so tele pol zwjazeho hnjatšeho pohubiło, w katolskich tutón dźeń swjeća. Zyrkej zańdźichkrajow widźi w tutym dniu swjedźeń hkowutowanja Jana Kischženika. We wschelakich kónćinach wotpala ludźo na Janšim wjeczoru wulke wohnje. To pak pohadźa z pohanskeho czasa. Tehdy běchu tele wohnje ke wobroćenju hłónza palene, dokelž hłónzo wot nětko sabo nje thodźić pozina. Pśichi sastarśich pohanskich wobnjach rejwachu a śpěwachu ludźo, skakachu pśeches woheń a cźinjachu pobobne wěsći. Sšamo žiwy skót mjetachu do wohnja jako wopor pśichoham.

*

— **We wjedrje.** Wječera wjeczor w 7 hodź. barometer 735, hygrometer —2, thermometer we dnjo +1-21. — Dźenja rano we 8 hodź. barometer 739, hygrometer —9, thermometer we nozy +9. Wahlady na jenoż nawkhwilne kuche wjedro. — Wjedro je so dźakowano Bohu sabo stajiło. Schkleńza stupa pomalku dale na tsone. Nisina wokthadźa k dołhemu ranju. Wyschina z Azorskich kupow je so sabo nad srjedźnu Europu wupschestrjeła. Jena wyschina khwata dale k polnozy. Tak majźkrje tu khłódne wjedro wobkhowamy. Jutrje pjatk je Sśwjatkeho Jana. — Sśónzo nětk majsajcho sthadźa a je so najwodźicho khowa. Nětkole su dny najdźéjšche. Pomalku budźa dny sabo wolebšrać. Cźopkota khćza bubće dale pschibšerać, dóńž najmna njesastupi. — Sśónzeho sthadźa jutrje 8,40 hodź. a khowa so 8,24 hodź. Měsačk sthadźa po polnozy 1,26 hodź. a khowa so pschipołdnju 2,28 hodź.

— **Scamostatni hedlarja Sakiseje** w Sachu swój sjedź wot 18. hač do 20. junija w Pirnje. Dr. Kunza wot Lejpcy wubjerka sakiskeho rjemjesła pschednoschowasche wo sostaranju rjemjesła z kreditom. Pschedźhdźiwo swjetscha šamsne wosta. Sa bliže město sjedźa postajichu Riesu.

— **Nachalo pschi kowanym zadźiwanju** lanišć. 17-letny tudomny pachoł běsche swutoru wjeczor do komory słužownje w jenym domje na Swonk. Lawšej hajny sa 1/2, so by tam kradnył. Měsačel bydlenja pak so hišće we prawym czasu njeproschenego Loseja dohlada a jeho sawolanej policiji do rukow da. Pachoła, kiž wšo kóždy dotwohlad kradźenja prześesće, kriminalnej policiji pschepodachu.

— **Rózna kajawa.** Policajski sastojnik srjedu rano wokoło 4 hodź. w Knježim hacje (kelti njedaloko Sćijcy, 14-letnu schulsku holzu nadeńdże, a ju jeje starschimaj dowjedźe. Holza běsche hižom 2 nozy swonka starschitskeho bydlenja pschebywała.

— **Njewobkładniwy kołojizny** wutoru pschipołdnju na Słownym torhoschcu mjes Radwizu a Měršćanskim domom 9-letnu schulsku holzu potorhny. Njeboże njemjeješe dale sćich sćežkowok, pschetož běžeše so jenož kótko nabobrć. Kolešaŕ, kiž kaŋ sa kołu padże, njeje pschi delczéjdženju, kaž je dopokazane, dosć wobhladniwy był a ma tohodla thłostanje wobčakaćz.

— **Sšwojemu mischrej cźekuje.** Policija wja sałodjenu hóź do schkitańskeje jatby 15-letneho pjekarskeho wuczobnika z Kamjenza, kiž běsche swojemu mischrej cźekuł a so bjes samšra a śrédkow wokoło bruczeše.

— **Kipri we wokrjesu** Budyschkeho hamtskeho hejtmanstwa. K 1. oktobrej sandźenczo lěta naliczichu we wokrjesu Budyschkeho hamtskeho hejtmanstwa pschez 1100 kipnych. S nich je 48 hluchich a nimych, 52 ślepych (mjes nimi 4 wójnjey wobschkodźeni), 200 na ducha khorych a 821 cźelnje khorych.

— **Komet,** kiž so po jeho wuběžderju Pons-Winnecke mjenuje a kiž so nětkole kóžde lětko 5½ lět wrócza, je do bliskosće našeho swonjeho pschischol. Pschi jadnych nozach móžemy jón wokoło 12 hodź. z naschimaj wocźomaj derje wobkedźbowaćz. 27. junija pschitśidże komet najbliže k našej semi a je tehdy jenož hischcze 5½ miliona kilometrow dalenu. ((To nje daloko, hdyž hebi pomyślimy, so je hłowneho wot senje 150 milionow kilometrow dalene. Sa jedyn dźeń pschitśidże tutón komet 900 000 kilometrow bliže k semi. Do našeje senje pak njestorcźi, jeho blischcej nóže pak lochko melcomy a padanje hwězdow pschinjesećz.

— **Rabog.** Dyrbjeńska wohnjowa wobora w Rabocach swjeći sobotu, 25. a njedźelu, 26. junija swoje 70 lětne wobstacze na swjatoczne waschnje. Jara blisko železnizy ležaca wjeń Rabozy bě husto sakrićkanu z lokomotiwy wustrjelena a tehdyla wotpalicźu so w lěcze 1853 Brălez, Wróblez a Libschez pomjana statoli. W lěcze 1857 wotpali so Kochez kubło we Wurizach. Dla husteje kurjawy njemóžeschce nichtó na pontoz pschincź a druhe žitychomne trubjenje hischcze tehdy njesnajachu, a tak dyrbjeschce so wschitko spalicź. Tele podawki běchu za gmejny tamnischeje wokoliny z pschiźnizmu, so wohnjehascherjo swjatk sałojiću, ke kotremuż so seśeńowace gmejny pschisamknychu: Wurizy, Rabozy, Nadźanezy, Toronja, Sśrjedźin, Jažoiza, Sśokolza a Hrubocźizy. Wone wobsamknychu, so zebi žitychomne trubjenje hischcze tehdy njesnajachu, a tak dyrbjeschce so wschitko spalicź. Tehdomnischemu ženjesenu sapósłanzej Pětrej Bohuwérej Hermannej, kublerjej we Wurizach, běsche so poradźiło, 20. junija 1857 dyrbjeńsku wohnjowu wobornu salojicź. 10. oktobra 1856 běsche ministerstwo smutkownych naležnoćzow postajiło, so maja wohnjowe wobory normalne pschiprawy dóstajeć. Po tutym postajenju dyrbjeschce hóšt Rabozy nowe Handelsku zyrkwu wobstarać, kotruż zebi 10. septembra 1857 ja 515 tolerjow kupichu. Dale trjebachu uniformy, wuhotowanje a zyrkwinju. Sšykkwu fakturjerzo wyschnoscze w dworje Budyšteho hrodu wotewschachu. Rabozy wuhowachu za stejiščnoźu, dokelž wobrjedźej swjatkowych wjsoko leżesche. Nabocźanski železnistí strażnik mjezsche wohnje je trubjenjom wosjewcź, sa to dosta lětnje 5 nowych kroschow. Wo pschehanju a sarnanju mjezachu jasnje postajenja a statut podawaschе zyrkwinowemu pschedstejeżeństwu sadźerjeńsće pokiwy. Wobleczenje konmandanta wobstejesche je cźorneje platoweje jaki z cźerwjenym wuschicźkom, cźornehо kłobuka z cźerwjenym stusom. Podobnje sdrasćeni běchu tež dalsche pobustawy. Pschi dalokich puczach jěźdźachu je schwjrjomi konjemi. Dla dobreje organizazije mózeschce žiwi wobora po wuprajenju kommandanta Krótzka, kiž je hischcze w Spytzach žiwy, wjele wrěnich mytow sabrjeńcź. Tak je wobora ja 70 lět, 67 wrěnich a 91 druhich mytow žobi dobyła. Sšykawa je 332 krócź k wohnju khwatała. Hacź do lěta 1894 wobstejesche stare wobstejenje, potom pschindźechu drestowe jupy. Nětcźišo pschedźhdźiwo wobornеho swjatka je tatle sestajany: Pschedźhdźa a zlicźowar knjes měšćanosta Jan Schołta w Rabocach, měšćanosta Hendrich Kilian we Wurizach, měšćanosta August Schcźepank we Nadźaneźach, měšćanosta Pawoł Schołta w Toronju, měšćanosta Kurt Glaser w Sśrjedźinje. Sobustawy dyrbjeństeje wohnjowеje wobory su po stajnje prózowałe, so bychu bliźišeho dom a kublo zdźitałe a smědźa so tehdała nadźjeć, so wohnjdźeństwo tutón dźak wopokasa i bohatym wopytom 70-letneho žwjedźenja wobstacza, wošebje ješ wobydlerjo Budyschina, hdyž je Rabocźanska žykawa unoho dobrych stutkow dokonjała. My pak pschejemy, so by bó tjane wjedro, so byle dźeńo žwjedźenja bohacze mytowane.

— **Bukez.** Pschichodnu njedźelu pop. w 5 hodź. dźe studomny hoscźenzak knjes Stanga, žiwoju ponowjenu salu poćmjeńcźi. Pschi poćmjeńcźenju wulki orchester z rejami sapiśa. Nowa sala je khętro wjetscha hacź stara a ma nowocźasnu a pschećelnu napohlad. Stoły a blida podawasche Bjawej firma w Budyschinje, wésta Kutoez firma w Drježdźanach podawasche śwécźadła. Knjes blidarski mischtr Pachert w Bukezach je wschitke jalowe wokna a tej bufet wudźełał. Powjeschena sala wopschisa nětko nětdże 800 wobrazowo. Rejzowański parkett je 17 metrow dołhi a 9 metrow schěroki, jewischcźo je 7½ metra schěroke a 5½ metra wysoke. Firma Forkel a žyn w Budyschinje a Bukezach je salu rjenje wuhotowała. Ale tej druhe firmy su po najlepschich mozach k poradźenju a porjeńschenju pschinoschowała. Dwarjše dźěła wukonjeschtaj Rauźendorjez firma w Khrjschćizach a Brodźij firma w Bukezach. Tśechnikrjeńske dźěła wuwjedźe knjes Prost w Bukez, samkarske dźěła knjes Hóhna w Bukezach a installazijne dźěła knjes Barthel w Drožđźinu.

S Bukez. Wječera srjedu 22 junija swjeczeńsće tudomny šedlarski mischtr a gmejnski sapósłanc Pawoł Schreiter se swojej mandźelskej kłóborny zwjaz w kole swojich 5 synow a druhich pschiwutnych. Jubilarowaj so se wschich stron wutrobne žohnowanja doskachu.

S Lubija. Wulka śrudoba potrjechi swójbu ratarja Gustava Seeligera w Malej Swódnizy. Jeho mandźelka běsche so pjatk z wózom do porsta kkola. Jako běsche łahacź wuczahnyła, žnadnu ranu dale njewobkedźbowaschе. Porst pak šaczekasche a naczini žonje wulku bolośćz. To bu pschezo hórje, so dyrbjachu jomu hižom hobotu do tudomneje thorownje dowjeść. Tu pak běchu hižom wschitke lěkarske prózowanje podarmo. Wutoru wjeczor wumrě mandźelka na sajědowjesne kwě.

S Rakez. Sandźenu póndźelu indomny wobydlěr Wusch je swojim motorskim kolom na Wojerowsko—Budyschkej dróży snjesł. Krótko psched Nakezami porša jeho kolo wjerhacź a so cźišny. Kolešaŕ dele padnywschi žebi na žohže jenož trochu koźu wobodrź. Jeho motorske kolo dyrbjeschce potom druhi motorowy kolešaŕ wotwjesć. — Wušich njemjeješe kolo sawdźěcźene. Schkoda wuczinja nětdże 200 hriwnow.

S Komorowa pola Rakez. Sławny pucź z Komorowa do Stróže wostanje na Komorowskich honach hischcze hacź do 6. julija 1927 sawrjeny.

S Kamjenza. W nozy k srjedźe wokoło 3 hodź. sta so na Budyschkej dróży sabo njesdoże, kotreż wschak dele na žohže cźłowjeske žiwjenje sa wopor njeźadasche. Automobil, kiž je žwonkowneje Budyschkeje dróži z města jědźeschce, pola „Sślonza“ prawje wokolo njepschidźidże a sajědże i polnym wotmachom do Preuscherez twarjenja. S wulkim wrjesećotom, kiž zyłu blížišu wokolinu se spanja wubudźi, žuknychu žo tři wobruczе a rozbi so schkleńza. S mózným sražanym auto hnydom sabo 6 metrow wróćo sajědże, hrjedy hacź sasta. — Na Kamjensko-Drježdźanskej dróży w Brunnowje wutoru automobilaj do so krašnychtaj. Jedyn hěschce i Kamjenza, druhi pak i Połčźnjch. Ludźo njeju do schkody pschischli, wobaj autaj staj pak khętro wobschkodźenaj. — Na Tśešniku wutoru powołdnju na karuželu so 5-lětny hólz wo kruch drjewa do hłowy dyri, so zebi krwawnu ranu nabi. Lěkaŕ dyrbjeschce ranu sašicź.

S Kulowa. Tudomny blidaŕski mischtr Biarnat Rabšt swjeći jutrje pjatk je swojej mandźelskej šilborny kwaš.

S Wujezej. Tudomny blidaŕaczeŕ Malz je zebi na tudomnym nowym pohrjebnischcźu z wobwěsnjenjom žiwjenje wukał. Hospodarske starośeze drje su jeho k tuńej krocźeli pohnule, dokelž běsche wón też dlejschi cźoh bjes dźěła był. Wón sawostaji wudowu a tři dźeći, z kotrychž je najstarsche hatke 6 lět.

S Kholma. We nozy wot sobotu na njedźelu mjesrale elementy, kiž i naschej wsy njejsu, w waschej wsy hrube žiwnjowstwo słuchachu. Pola něktorych domow psched khěžne durje telko kamjenjow nawalachu, so ludźo i swarjenja njemóžachu. Pschi wjeśnym wujšóźe do Nadschowa wós prěki pscheš nahle spadowacy pucź storcźichu. Wot płotow laty swottorhachu. Sšamo pohrjebnischcźo njepschelutowachu. Dźel jeneho rowowego pomnika donjeźechu psched khěžne durje blisćeho doma. Policija je hižom mjena njedobrźinkow swěźźicła. — Póndźelu popołdnju wokoło 5 hodź. w naschej wsy žylny wichor a njewjedro sakhadźeschce. Wichor wotlemi wot stareje lipy na pohrjebnischcźu wotnohu a cźišny ju prěki pscheš hluboki pucź pschi pohrjebnischcźowej muri. Halosa rošći wjesnju elektriki powod. Wohnjowa wobora halosu wotstroni.

S Hójsla. Nuhjeze rybaŕstwo so w naschej wsy sašo ras khětro rošćerja. Sandźenu tydźeń je snajmjenjischa 12 muži i lójeńskimi pschiprawami wobiłi na tudomnych jezowosćach wumbjowałe. Wošebje we Wowcźeńskej hrjeli su jara rubili. Sšwobkojo muža to wobkruczujcź.

S Muśakowa. Tudomne towaŕstwo tśišzen, kiž hižom pschez 400 lět wobsteji, swjeći wot 26. hač do 28. junija t. l. swój 4tuńchi skeleśći žwjedźeń. Tutón pschiwabi kóžde lěto tyłnazy wophjowarjow do našeho městaczka, kiž tak rjenje w selenym leži.

Z Łužicy.

* S Eibawy. Wuporjedźeństwe dźěła na tudomnej zyrkwi su bokonjane. Njedźelu popołdnju po kemšach sašo kneśi na wěžu stajichu. Tež khorhoj a hwězdu sašo na 55 metrow wyšokej wěži pschipiranichu. Nataŕske žónske towaŕstwo bari zyrkwi nowu zyrkwinsku khorhoj.

* Se Shorjelza. Krótke njezwjedro je žylnym krupobicźom rospuśćeće po póndźelu popołdnju nad Shorjelzom a wokolinu. Krupy naćźinichu na zahrodach wulku schkodu.

Najnowiše z cyłeho swóta.

Schkrowa powěść wo wjedrje sa jutrje pjatk: Nimale khłódno a sterje schersate.

Němski ſwonkowny minister dr. Stresemann dźensa w mjesnyſtrazinoneſnym wubjerku němſkeho ſejma wo mrudźowanjach Rady Swjatka Ludow w Genfu wo němſkej ſwonkownej politizy rosprawu poda. Němske knjeſerſtwo je jeho Locarnſkej politizy pschihłoſowało.

Pschijěžazny ſud w Kamjenzu je 20lětneho cźeladnika Stoppa ſe Seifersdorfa dwójan k tmjerczi ſaſudźił. Stopp je loni w Himmelfahrtiſej gmejnſkej khěži wěſću Dulieſowu a jeje tśiłetneho ſynka ſarajnł a ſyntał, dźewjećletnu cźetku ſtónzowacź. Potom je 60 hr. rubił, ſo by 30 hr. ſhytnehо dotha ſa kupjene jěſdne kolo ſapłaćził. Stónzenje je ſyntał, ſo by ſ błędy ſamaſał, khěžu ſ wohnjom ſniczicź.

*

Porheinſke provinzialne ſarjadniſtwo chce ſ Kólna do Düſſeldorfa 32 kilometrow dołhu dróhu jeniczaz ſa wokhład ſ automobilemi natwaricź. Sa wužiwanje dróhi budźa ſa cźejśe automobile 10 pj. ſa kilometer a ſa wožobowe automobile 5 pj. dyrbjeć ſapłaćicź.

*

Londońſke nowiny powědźa, ſo Albanſka wojeſiſte wotbdźelenja blišo južnoſłowjanſkeje mjeſy ſhromadźuje. Italiſke łódje munizyju do albanſkich pſchiſtawow woża.

*

W Barcelonje w Schpaniſkej wſchitſaz tekſtilnich dźełaczerjo ſtrajknja, dokelž ſu dźełodawarjo mjdu pſchikrośili a dźełanſki cźaſ podlećhili.

*

Ozeanſkeho lětarja Lindberagha chce amerikaniſke knjeſerſtwo ſa amerikaniſkeho lětarſkeho miniſtra pomjenowcź.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S Wilsdruffa. (S błyskom ſarajeny.) Pschi cźežkim njewjedrje ſ krupobicźom, kotreż póndźelu pschez Wilsdruffſki krajinu cźehnjeſche, ſaraſy błyſk w Röhrsdorfe pola Wilsdruffa na polu wotrocźa, kiž runtkizu pschecźahowaſche.

* S Wulkeho Hajna. (Žakoſtne njeſbože.) Wutoru popołdnju wokoło 10 hodź. ſta ſo w bliſkej Nowej Wěſy žakoſtne njeſbože. Na luzy kubleria Rothy pſchindźe jeho dwěłetna wnuzka Luiſa Mathes na hiſchcze njewujaſnjene waſchnje do traŕuwjaſelaka. Koſa wottcźa wobohemu dźěſcu lěwu ruczku nize łokcza a wobſchkodźi jemu na prawej ruczy dwaj porſtej. Wobžarujomne dźěcźo dowjeſechu hnydom do khorownje, hdyž dyrbjachu jemu wobſchkodźene ſtawy wotešwjeć.

* S Aue. (Sažna ſmjerć.) Dwanaczelětny hólz kupaſche ſo ſ pśikłopnymi druhimi w Muldźe a ſo nadobo pod wodu ſhubi. Jeho jenož jako cźelo namakachu. Boża ruczka běſche jeho pschi kupanju ſjała.

* S Plawna. (Tragiſka ſmjerć.) Sthudny kótz namaka ſoſtanicźko, kotreż jene ſpźwane towaŕſtwo ſ Wallenkrona mlynſkemu wobžedźerjej Hendrichej Schlottej w Untereichenauwje ſanjeſe. Jako ſpźwarja ſwojeho 77-lětneho pschećela ſe ſpźwami ſwjeſelachu, Schlottu njejosyp Boża ruczka ſaja, kiž jenm hnydom ſmjerć pschinjeſe.

* S Frankobroda nad Wódru. (Cźežke njeſbože ſ motorſtim kołom.) Na dróży ſ Barlina do Frankobroda namaka wjednik automobila w nozy na pónđelu nimale wu-

krawjenego motorowego koleśarja bjes wědomja pod swojej maschinu leżo. Wón jeho spěhuj a jeho do Münchebergskeje chorownje dowjeze, hdyž jeho jako Korlu Rübu z Potsdama pósłachu. S lajskeje pschičiny je motorowy koleśar do njesboża pschischol, njeje hischcze znate, dokelž swjetbożeny hischcze k sebi pschischol njeje.

* S **Hannovera.** (Nowy swón delepadnyk.) Pjatk wjeczor je nowy 25 zentnarjowy cjeżki swón Kschižneje cyrkwje w Hannovru 70 metrow wysoko dele padnył. Wołada běsche swón popołdnju zjawstorżnje powitała a pożiwjeczila. Jako běchu jón wjeczor hacź na pol metra na prawe mjeno powjesili, rostorhny po powjas a cjeżki swón sleza z wulkim hrimotom na dróhu dele. Cžłowjekojo do njesboża njepschihotowchu.

Přilopk.

* **Njeskutk wójnskeho wobschkodzeneho.** We Simonswalde pola Emdena je póndźelu popołdnju wójnski wobschkodzeny swoju trochu młódschu sotru satřělił. Wonaj běschtaj so stadła hnjewa dla hadžiłoj, kotrejž běsche so do starschiskeje fahrody dobyło. Policija mordarja hnydom saja.

* **Padnuchi kurja na pruhu.** We nozy na póndźelu salězachu padnuchi do zagarowoje maschinowoje Hawy Hermannowoje w prěnim poschkodze Senkefeldskeje dróhi 1 we Berlinje. Jim padże sa wěhdże 25 000 hriwnow tobakowych tworow do rukow, mjez nimi 50 000 zigarow. Woni jwitypytachu, hdyž jenoż najdrohotnische wězy, dokelž hdyž wot kóždeje druźiny jemu zigaru sapałachu a pruhowachu, kak hłodźi. Podłoha běsche z nakurjenymi zigarami pokryta, jako rano do składowanje pschinjesechu.

* **3083 lět jastwa.** Najdlejsche jastwowe zhłostanje, kotrež może jenoho cžłowjeka potrjechić, dóńta njedawno nješchczanosła městaczka Alba w Schpanskej. Wu dla falschowanja lisčinow w 217 padach wschu hromadże 3083 lětam jastwa zasudzeny.

Hamtske wozjewjenje z Wojerec.

Wokrejšny wubjerk smje prózdniny wot 21. julija hacź do 1. septembra 1927.

W tymle czasu hmdžu termine z ertnym jednanjom po prawom jenož hischcze dla nusnych wězow so wotmětowacź.

Namjety, kotrychž wotbycze so wotstorczicź njehodźi, dyrbja z dopokasanjom nusnosce so jako „Ferienfache" wosnamjenicź.

Na jasonšte postajene czasy nimaju prózdniny žanchu wliwa.

We Wojerecach, 14. junija 1927.

Pschedsydstwo wokrejsneho wubjerka.
Dr. Lenow, krajny radźicźel.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Jurij Hentpel, invalida na Židowje, 76 l. *Professor na wotp. Oddź. Kunath w Kamjenzu*, 68 l. Johanna Róża Gebelez w Semizach-Tannizach, 30 l. Ida Nikolanšez rodź. Rößnerez w Lubiju, 51 l. — Arnošt Nedo, zinnowjeśer w Błóżanach, 62 l. Leberecht Wendschuh, wikowar w Budyšinje. — Korla Richard Kahrowe, pschekupz w Budyšinje. — Marja Kschižanowa rodź. Weißez w Budyšinje, 76 lět. — Hana Zyžowa w Zurizach. —

Towaŕstwowski powěstnik.

Drježdźany. Towaŕstwo „Čornobóh" přeprošuje swoje sobustawy a wšitkich druhich evang. Serbow we Drježdźanach a wokolinje na serbske kemše we „Křižnej cyrkwi" přichodnu njedźelu popołdnju 1/4 hodź. Předowanje změje knjez faraŕ Kapler-Budyšski. Njech so prawje wjele Serbow při Božej służbje a při Božim blidźe wobdźěli.

Haslow. „Jedn. Sokol" z Khrósćic wuhotuje pola nas přich. njedźelu wječor 1/2 8 hodź. sokolski swjedźeń. Wulkotny program: Sokolwanje, spěw, hudźba, reje. Přińdźće wšitcy!

Njebjelčicy. „Sokol" zwučuje kóždy pjatk wječor we 8 hodź., nic štwórtk, kaž bě wopaki wozjewjene. Načolnik.

Pančicy. „Lipa Serbska" změje jutře pjatk (24. VI.) ważne spěwanje wječor 1/2 9 hodź. pola Natuśeu w Kukowje. Dokelž maju so tež wěcy wuradźować, njech wšitcy přińdu! Dirig. a předs.

Ralbicy. Tudomne „towaŕstwo młodźeńcow" woswjeći přich. njedźelu, 26. junija, swój załoženski swjedźeń we wjesnym hosćencu. Započatk 1/2 8 hodź. wječor. Hrać budże so nowa wulka činohra w 5 jednanjach. Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Sowrjecy. Spěw. tow. „Sokolbik" ma dźensa štwórtk wječor z dypkom 1/2 9 hodź. spěwnu hodźinu. Prosymy pak, zo wšitcy přińdu. Prajće to jedyn tom druhom'!

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerj w Budyšinje. — Za lokalny źěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Budyšinje. — Za nawěstnik: G. Janak w Budyšinje.

Bilanca k 31. decembrej 1926

Bilanz per 31. Dezember 1926

Aktiva		Passiva	
Pokładnja	420.81 hr.	Wěrićelo	58995.79 hr.
Cassa		Hłubiny	
Póstowy žek	910.02 hr.	Podźěle družstwa	7989.54 hr.
Postscheck		Genossenschaftsanteile	
Mašiny	15020.48 hr.	Reservefondy	3862.18 hr.
Maschinen		Reservefonds	
Pismiki	6985.11 hr.	Přenošk z lěta 1926	50.34 hr.
Schriften		Vortrag v. 1925	
Nadoba w stajefni	1242.29 hr.	Dobytk	1907.70 hr.
Setzerei-Inventar		Gewinn	
Powšitkowna nadoba	1635.74 hr.		
Allgem. Inventar			
Ciš. pap. a ćišć. list.	5286.91 hr.		
Druckerei, Pap. u. Druckb.			
Knihikupstwo skład	11134.65 hr.		
Buchhandlg., Bestand			
Now. papjera a žadanki za naw.	6467.97 hr.		
Zeitung, Papier, Inserat, Aussenst.			
Žadanki	21701.57 hr.		
Aussenstände			
	72805.55 hr.		77805.55 hr.

Smolerjec knihićišćerńja a knihaŕńja

zap. družstwo z wobmj. ruk.

Schmalers Buchdruckerei u. Verlagsbuchhandlung e. G. m. b. H.

Arnošt Bart	**Dr. Bl. Posedel**	**Rěčnik a notar Wićaz**
Ernst Barth	Dr. Bl. Posedel	Rechtsanwalt u. Notar Lehmann

Bestand Ende 1925: 72 Genossen mit 72 Anteilen und 7200 RM. Haftsumme
Zugang 1926 — 0 Genossen mit 16 Anteilen und 1600 RM. Haftsumme
Suma 72 Genossen mit 88 Anteilen und 8800 RM. Haftsumme
Abgang 1926 2 Genossen mit 2 Anteilen und 200 RM. Haftsumme
Bestand Ende 1926 70 Genossen mit 86 Anteilen und 8600 RM. Haftsumme

Bilanz am 31. Dez. 1926

Aktiva		Passiva	
1. Kassenbestand	1148,29 RM	1. Geschäftsguthaben d. M.	2795,— RM
2. Darlehn	20529,80 „	2. Spareinlagen	23285,74 „
3. Guthaben bei Mitgliedern	18762,23 „	3. Guthaben der Bank	17832,— „
4. Mobilien	80,— „	4. Guthaben der Warenabt.	1284,65 „
5. Beteiligungen	300,— „	5. Guthaben der Mitglieder in laufender Rechng.	5214,65 „
6. Forderungen für Waren	11742,70 „	6. Wechsel	2062,40 „
7. Wert des Warenlagers	1623,20 „	7. Aufwertungs-Konto	293,— „
8. Zinsreste	1297,82 „	8. Rückstellungs-Konto	1600,— „
		9. Gewinn 1926	1116,79 „
	Sa. 55484,04 RM		Sa. 55484,04 RM

Mitgliederbewegung:

Bestand Ende 1925	189
Zugang	22
Abgang	77
Bestand Ende 1926	134

Ralbitzer Darlehnskassen-Verein e. G. m. b. H.

zu Ralbitz

Tžemer.	Buck.	Jurk.
Vogtländske wumělske **gardiny** kupujeće stajnje tunjo pola **J. Erler w Budyšinje** při Krónprynzowym mосće.	Wysoko-sućelna **kruwa** je na předań **w Jatrobju čislo 14 a**	**Žonjace kole** nowe z ruk. wopismom a wuhotowane za 65 hr. na **Max Seifert** w Budy na Kamjentnej hasy 2

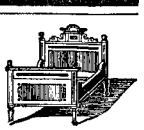
Hošćenc w Pančicach
Njedźelu, 26. a póndźelu, 27. junija 1927
Kermuša
Započatk w 4 hodź.

Konditorńja a kofejownja Müller
w Budyšinju na Póstowem naměstnju
najwosebniša kofejownja kiž je jenož wodnjo wotewrjena ❁❁❁ najlěpše konditorske pjećwa, scelu też z dypkom na wsy.

Knakładženju!

cokor	punt jenož	**37** pj.
rafinada	punt jenož	**39** pj.
wulkokruch. cokor (Lompenzucker) při wotewz. 10 pt. jenož		**45** pj.
kłobuki 10 pt.	punt jenož	**45** pj.

Thams & Garfs
w Budyšinje

Trjebane a nowe
meble

kaž też **wuhotowanje jstwow** poruča tunjo
Ernst Stelzig, na Hrodowskej hasy 4 Podźělnje płaćić dowotam

Moja wuporjedźerńja črijow je wot dźensa
na Lawsk. hrjebjach 12
Franc Kühnberg
wuporjedźerńja črijow z elektriskej mocu na Lawskich hrjebjach 12

Bodega Espanola
Přijomne přebywanje za swójby při hudźbnej zabawje. Zetkanišćo za starych a młodych. Tunje a dobre nakupowańske žórło južnych a lěkowańskich winow za domjacnosć kaž za zasporedawarjow.
W Budyšinje, na Mjasowym torhošću čo. 7

Najnowša serbska kniha je wušła w zbércy „Dom a swět" čo. X.
Ruske byliny
Přełožił, zawod napisał a šěsć prěnjotnych drjeworězow přidał
Měrćin Nowak-Njechorński
176 str. 3 hr.
Wšěm Serbam ju naležnje poručamy
Serbska knihaŕnja w Budyšinje
Serbski Dom

Derje kupuje
štóž so na „Serbske Nowiny" powoła!

Dźěćace wozyčki
dobre kajkośće po tunich płaćiznach a wjeco najnowše
Paul Böger
w Budyšinje na Sulskej hasy 5

Dobru tworu za tuni pjenjez
jako: košle, cychi, twjelki, jaki, łožowe płachty, blidowe ruby atd.
dostanjeće najlěpje w staroznatym wobkhodźe
A. Kasper * Burglehn 11
A. Pilopp w Budyšinje
Sprawne serbske posłužowanje!

Moltkowa drogerija
Hermann Schubert
w Budyšinje, na Moltkowej drózy 6. Tel. 3740
poskića
zela, barby, laki, serščowcy, gyps, cement, karbolineum, chlorwapno (Kalk), wapno k picowanju, solćiły syrićnatan, jatrowy tuk za skót. Symjo načinjace srědki, koperowy vitriol, železowy vitriol, mašin. wollje, masy za kopyta a kože

5 lětny kóń
1.70 m wysoki, spěšny a ćehnje derje na předań
w Stachowje čislo 37
pola Zemic

Bělý bardchent
dobra twora, metr jenož 60 pj.
K. Erler na Žitu, wikach 11.

Serbske kŕćeńske lisćiki
Serbska knihaŕnja
w Serbskim Domje w Budyšinje

Sylne prosata
ma na předań
Jurij Smola w Baćonju

pśiloha k čisłu 144

SERBSKE NOWINY

Štwórtk, 23. junija 1927

Zjězd sakskich plahowarjow pjerizny w Budyšinje.

Lědma je Hornjoluśiśi spěwny śwjedźeń wuklinczał a śijom sebje fiwa naśchemu městu ja tule ɣobotu, njedźelu a pónděju podobny wopyt. Krajny śwjask sakśich towaršiwow plahowarjow pjerizny wotmeje śwój 5. śjěd plahowarjow se śwojej 46. hłownej śhromadźiznu w naśchim měsće.

Plahowarjo makeho śłotu, do kotrychž plahowarjo pjerizny śłuścheja, w naśchim měsće daɣno wjazy zuse njejsu. Hižom léta dołho śmědźachmy jich pilne, hódnośce wupokazane dźeło wobkedźbowaś a kóždu symu jich wuśłužonźu wopytaś. A cuńe w tymle krótkim cźasu po śwětowej wójnje je na tymle polu wulke postupowanje pósnaś. So je plahowanje pjerizny je śwojim wupłodom milionow jeji a mnoho wésneje pjerizny wažne wójniśko w śejiwowanju naścheho luda, na tym brje dźensa ɣadyn, śiś to dowidźi, njedźiwuje. Wulki dźěł wuśpěcha je wésoɣ sajźužba pśichiłušnych organizazijow. Śjednoczeni plahowarjo pjerizny a kamuflow w Budyśchinje a wokolinje, śiś létha 50 łet wobsteji, je pod nětk hižom dołholětnym wjednistwom knjeza bźuroweho aźistentu Faßmanna śłajnje śwoje pśichnoschowako, so by plahowanje ɣaɣoweje pjerizny k najwyśchśemu hospodaŕskemu wusnamej dowjedło.

Krajnemu śwjaśkej sakśich towaršiwow plahowarjow pjerizny, śiś bu w lěcze 1887 załoženy, mózachu 1883 pśi ɣu wusłajenju krajneho śwjaska w Budyśkich murjach i dobrym wuśpěchom pśichwaśiwcy. Śwjask śtejt tuthwilnje pod wuśpěśnym wjednistwom direktora Meißnera w Drježdźanach a wopśichła pśiseś 200 towaršiwow i nětkoɣe 27 000 ɣobustawarni. Sły powójniśi cźaś je śwojim ɣakazym wiłkom daśche wopraɣnjene pśichceze śrawiś, so měł ɣo wulki dźěł pśichśamknjenych plahowarjow kóžodołtnje k śhromadnemu śjědej śhromadźiś a ɣebi bliże pśichiś. Wotmęte śjěźdy w Budyśchinje, Óbinje, Annabergu a Frankenbergu bźechu śwopśedka rjane waśchnje, buchu pak po něcźim nusniśche a nusniśche. Wuprajenje naśhonjenjow, postajenje sameŕa a wulkotne pśichwabśenje za ideale plahowanja pjerizny, to bźechu wulke wjedniśke myźle tuteh śkhadźowarjow.

Nětk je rjad na Budyśchin doścoł

5. śjěd sakśich plahowarjow pjerizny

ma bycś ſ měśnikom w hibanju, wón ma śjawnoścź a plahowarjam do wědomja wokacź, na kak wyśokim śłodźeńku dźensa plahowanje pjerizny śteji. So to pśeze tak njeběśche, je dreje ɣódnemu wědomne. Po kotrym pucźu pak dyrbjeśche némśke pjerizny plahowaŕśtwo kroczyś, so by k dźenźnišemu śłodźeńej wuwicza dóścło, wo tym wě ſtaŕy naśhonitŋ Budyśki pośudźowaŕ mytoɣ ścźehowaze powědaś. Wón pokɣadza ſ jeneje wźɣ pśichi rěźy Weser a powěda, so w tamnišej krajinje kóžda ɣurśta a ɣapona a 12 kokośchow jako ɣwaźny dar ɣobudostanje. Cźeśćowana ɣurowka plahowaśche nětk ſ tutym śtadłom kury śwoje źime dny bźeś kóždeho ponowjenja krwě a jeje ɣdowka dosta pśichi źeńtwje tehorunja ɣapona ſ 12 kokoschemi. Najśednoriśche źadanja, wubranja pśicht plahowanju, pśichenjeśenja, ponowjenje krwě a raźy ɣo njerozdźełowaju. Tajśe łětdźeśaśki dołhe plahowanje dowjeźeźe tej potom k temu, so bźechu ɣoroścźene kury potom łédma tak wulke kaź ſurtwoty, tej w barbje ɣo jim runachu. Se ſamźnjeje pśichcźiny tej wo njeźenju w symje rěźe bycś njemóźeśche. Ludźo bźechu śpokojom ſ tym małym, śchtóź kury w lěcze naɣnjeśechu. Kury buchu tehdom pśichi najlěpśchim kormjenju jenoź wóśom puntow cźeźke. S kaźdanim njebźeśche wo wjele lěpje. Méjachu barbu a waśchnja dźiwich kaźdow, teź njebźechu wjeśche. Hdyž ɣo cźaś njeźenja ſapocźa, cźehnjechu kaźdi hodźiny dałeko po wobźe pśecź, husto něko-trre wozy ſa ɣobu domoj njepśichiśdźechu, haj ſamo ɣo śta, so hakle po dołhim cźaśu je ſtadłom małych kaźdow ɣo wróćichu. Tule krótke wopiśanje brje ɣośaha, pokazaɔ, kak śłě tehdy ſ němśkim pjerizneśtwom śtejeśche.

Śtónčnje wokoło ſrjedź ſandźeneho kěśłoka pśichiźdźe pak nětkotrym dowidźazym na myśle, so tak dale hicź njemóźe. Pśichede wśchěmi bźeśe to Robert Oettel we Shorjelcu, śiś ſpadowanju němśkeho plahowanja pjerizny dźeźe pśichiładowaɔ njemóźeśche a nochcźeśe. Wón ſpóśna jaśnje, so je wumoźenje jenoź ſ kruttym śjednoczenjom ſ druhimi plahowarjemi móźne a so móźe ɣo jenoź ſ pomozu njeſpróźniwdeho rośśaśnjenja, pśichiładonmeho ſtutkowanja a ſ wustajenja k wuśpěchej bóŕcź a ɣo němśke plahowanje pjerizny śběhnyś. A tak śakoźi wón w lěcze 1852 w Shorjelcu

pśenje pjerizneplahowańśke towaršiwo Němśeje.

W lěcze 1855 załoźeźe wón hižom cźiśte aśśiśe. Cochinśke kury ſ Jendźelśkeje. Oettel bóŕśy wulka liźba němśkich plahowarjow ścźehowaśche. Bóŕśy załoźeźechu teź Brahmana Leghorn-bruźiny a ſ śchźiwanjom ſ tutymi tśomi cźiśtoraśowymi druźinami ſ domjazymi wuplahowachu potom kraźne raźy, kotrychž liźba dźensa ɣo śtow dźe a kotrejž dźensa na wustajenzach kóždeho wobkładowarja śwjeśela a putaja. 1880 śakóźchu śwjaśk němśkich plahowarjow pjerizny, krajny śwjask śakśich plahowarjow pjerizny ɣu pak w lěcze 1881 do źiwjenja śwolany. Saśkuźnemu załoźerjej němśkich pjerizny plahowazych organizazijow pak tannemu Robertej Oettelej śtajśchu ɣakowni naśłědnizy w Shorjelśkich wulkoɣdowanischczach rjanu ſamjeśitnu poślaiwu ſ thaponowym wobrazom.

Móźemy potajźkim létha

75kétne wobśtacźe němśkeho pjerizneplahowazeho organizaziśkeho dźeła śwjeźeźej.

Pŕjedy ɣowoźowany fśótny material ɣu ſ dokładnoścźu a pilnoścźu hacź k najwyśchim móźnoścźam wudośpołniłi, ɣu hódnośce do śłoźatoŕu ſaplahowali, kotreź tehdy hiśdźeśe ɣałeko w nich niźeŕźemachu. Dóźyła je wośebśte ſnamjo němśkeho plahowańśkeho duźha, so pola wśchitkich fśótnych druźinow, śiś wot ſukraja pśchewośnje, ſa wopraɣdźe hotowe njewobkładaźe, ale so ɣyła ſ njeɣpróźniwym a ſ jaśnym wóźcźom śłoźaśka hacź nanajwyśchśiche wudośpołnicź.

Hódnośćj plahowanja makeho śłotu

śénachmy hakle tak praɣoe w śwětowej wójnje. Nékotryžkuliś by ɣyrbjał ɣa cźełneho wośtakbnjenja ɣroge śiwjenje śpuśchcźiś, njeby-li ſ muźrej pśchedkładniwośeju ɣebje ſamebo ſ mjazom ſaśtaraś mohł. Njeźebjeny pśchewoɣśko, hdyž w tymle ſniśku němśke plahowańśkno makeho śłotu jako faktor ſa ɣobudźerźenje němśkeho luda wośnamjenimy.

Teź w Saśkej a niź napuśledź w Hornjej Luźizy śteji plahowanje pjerizny na kwalobnym śhódźeńu. Dobra měŕa ſa to ɣu wustajenzy. Na nich ſmě wśyɣwustojny a lajk wobkedźbowaś, kaź ɣo plahował léto a bóle ɣwojemu plahowańśkemu ſamérej bliźi. Wéśo wuwinanje němśkeho plahowanja pjerizny teź dźensa hiśdźeśe wośśamknjene njeźe a hdyž cźuje w tychle dnjach praśchenje ɣo śbě: Tu ɣanoścź — tu ſamóźnoścź? dha móźe 5. śjěd śakśich plahowarjow pjerizny w Budyśchinje ɣobu ſ temu śtužiś, tónle njewotbhtŋ nadawk we wěśtym dupu bliźe ſ ɣwojej ſrałoścźi pśchiwjeścź. Jene pak pśchi tym krucźe śteji: Dźeźo plahowanja a organizatoŕśke dźeźo njemóźetaj ɣo dźensa wjazy dźěliś, jene potŕjeba druhe ſ dobyźu ſaměŕowu, ſa praɣbe ſpóśnatych.

Jenośnje wodźena wola a ſprawne próźowanje, śłužiś ɣyłemu němśkemu ludej, śtej potajźkim w 75 létach néśćeźo wulke a wuśwamne śwoŕośoj. A tuźej wulkoźći, tutemu wuśtamej dyrbi nźto

Budyśći śjěd plahowarjow

woźebje śwój ras daś. Dyrbi wośwědcźiś, śchto krute, njeśpróźnitne dźeźo ſamóźe do hódnośćow wupłodźiś. Dyrbi byś manifeśtazija tutych 27 000, so bu létdźeśatki dołhe dźeźo wukonjane k śćěśćenemu němśkeho ludowego hospodaŕśtwa a němśkeho wótzneho kraja. Tehodła śłužimy jo ſ wjeśelom, so bu Budyśchin k temu wubrany, śłužiś tutej manifeśtaziji ſa měśtnoścź. Njech je śjěźej ſpóźcźeny ſnutśkowny a ſwonkowny wuśpěch, kotryž wjednizy ɣebi wo nim pścheja a wot njeho wocźakuja.

Jenotliwe pośtśeźenja ſu ſ wuwiźacym śhromadźiźnu krajneho śwjaska wśchitke śjawne a wocźakuje ɣo, so by ɣo domjaze wobydleŕśtwo źiwje wobdźeźiło. Wobydleŕśtwo cźyło teź pśchi śkładnoścźi śjěda twarjenja wupyśchicź ſe ſelenym a ćhorhojemi a po móźnoścźi ſuśych hoścźi hospodowacź a tak nadobne próźowanje podpjeracź. Wśchelake rośśaśnjenja wo śjěźe podamy hiśchcźe

Popodobnak.

Abraham Großmann, kiž měśeśe njedawno pśched ɣudom ɣo ſamotwicź, bź runjewoɣ ſaśłoɓjeny na ɣwojeźo bratra Izraela. K lěpśchemu ſrośemjenju njech je tu napomnjene, so ſtaj Abraham a Izrael dwójnikaj a jedyn na druheho podobny taj jeźo na jeźo. Wězmy rozśěź mjes wobéma! je jenoź tón, so je Abraham woźenjeny, ale Izrael je wośtał nedoby hólź. Nětko bź ɣo Abrahamu jenoźo dnja bjeś śpéda śhubił, a jeźo lěpścha połojcźka bź ſ dobrym prawom njekraźnje na to rośhorjena, so wón jej njebź na roźźohnowanje ſnajmjeńścha ɣwoju śchelewu knjišku wróćo wośtajił. Na ɣoźo ɣo śta, so wona jeźo w ſamśnym tudźenju na Brockwah-ɓróźy śetka. Ale Abraham ɣo ɣyle ɓźiwnje ſaɓeŕźa. Wón bźeśeźe nimo ɣwojeźe ɣony, njepośtrowźo a hdyž wona poćza na njeźo rěcźeć, wobtrucźeśche wón ſ ɣyłej mozu, so wón Abraham Großmann ɓozyła njeźe, a ɣyła njeźe ɣebi wědomŋ, so by jeźo hdy manɓiśśe puta wjaśałe. To bźeśe tola knjeni Abrahamowej pścheźyłny tobak, a wona ɓa měnśiwego Abrahama najebaź wścheho ſajeć. Tuź ſiośeśe nétko naśch luby Izrael pśched ɣudom, a wón bź ſ dobrym prawom ɣo ɣyle na ɣwojeźo bratra Abrahama roślobił:, tiž bźeśe jemu taźkule połitiku nadrjebiś.

„Knjeni Großmanowa,“ wopraścha ɣo ɣudnik, „ścźe ɣej Wy wéśta, so widźicźe ɣwojeźo muża Abrahama Großmanna pśched ɓobu?“

To ɣo tola wé, Wascha cźeśćeźeɓośtojnoścź“, ſnapśchecźiwi Abrahamowa lěpścha połoźa. „Symu ɣebi ɣyle wéśta.“

„Ale ja tola ɓoźyła Abraham njeśhym,“ protestowaścha Izrael, „ale jeźo ɓwójnicźi ɓratr.“

Abrahamowa knjeni ɓo wuźmja ɓaniźo: „To móźe ɓóźdy rjeź. Ty mi hiśchcźe ɓenje powédaś njeźeɣ, ſo maśch ɓwójnicźeźo ɓratra.“

Śtónčnje wotkry Izrael ɣwoju prawu ɓažu a pokaźa ɓobjeźeźźu ɓudno (Muttermal), wo kotremž wuprajł, ſo ma wón jeniczki ɓan taźe ſnamjeśćiśko, mjeś tym ſo jeźo ɓratr Abraham ɣo ſ nécźim ɓodobnym wupokazaɔ njemóźe. Śchto ma knjeni Abrahamowa nétko tomu rjeź?

Knjeni Abrahamowa ſcźahny jenoź ſ ramjenomaj a mětujeśche, taźe ɓudno móźe ɣebi ɓóźdy wotlepjeś do cźełka ſaɾɣpowaɔ daɔ. S kótka, Izrael bźeśe rośśłobjeny na ɣwojeźo bratra Abrahama.

Śtónčnje namjetowaśche wón, ſo wyśokemu ɓudnikuɯ ɣwojeźo bratra woɓobinźŋ pśchedwjeźe, a pśched-

Ale to je tu ſtajnje tak ɓyło a budźe tak wostaś. Móst z hanjerjemi je pod mjenom „Lästeralleo“ kóždemu znaty.

Hdyž na kraj ſtupich, běch zaso cyle ſtrowy, mórska khorosć, hdyž sy su jenoź pomół, zhubi so kaź by ju wětr wzał. Nékotŕi pak, kiž běchu so dłéši čas z njej běźíli, běchu tak wosłabnyli, zo dyrbjachu so do łoża lehnyć. Prěnje nětk bě, zo sej hospodu pytach, hdźež mohł prenocować; dostach rjanu jstwičku we domje pjekarja Jansena w delnim kraju. KJždy tu hosći bjerje, dokelž su hosćency zwjetša přepjelnjene. Rozhladowach so nětk w delnim kraju; tón je jenoź na jenym boku kupy a njeje śěroki, jeničkí rynk khěžow tam steji, pódla śěroki puć, z kotrehoż móžeš do morja skočić. Žołmy nje wjacy tak wulke kaź prjedy, hišće přecy do brjoha bodźechu a běchu wšelake mórske rostliny wumjetałe, kotreź sej wěźo wobhladowach. Běchu to wšelake zowjency (Tang), jedyn skoro kaź rače zelo w našich rěkach, ale wjele wjetši. Nowy hosćenc běchu tam natwarili, jara wosobny Strandhotel (Strand je mórski brjóh), do toho założich a kazach sej škleńcu piwa; pińcnik mi mału škleńčku přinjese, w njej bě poł tak wjele kaź w našich nětčišich karančkach, do kotrychž tola teź wjele njeńdźe, a płačić dyrbjach 40 pjonježkow, štož bě tehdy njehańbićiwje wjele; tuž ruče wupich a hladach, zo won přinđźech. Piće wašu drohu juśku sami. Śěroki skhód wjedźeše do hornjeho kraja, tón je runy kaž blido, tuž cyłu kupu přewidźiš. Wona je tři-róžkota a nic dłéžša hač 500 metrow, w přerězku 80 metrow šěroka, a ležom poł hodźiny je trjeba, ju wohnić. W jenym róžku bě po měšanskim wašnju twarjena wjes, njewidźach pak tam žaneje zahrodki, teź kerkow a štomow tam njebě. Wězo mějachu teź cyrkej a šulu. W rjanym museju wobhladach sej wšě rostliny a zwěrjata, kiž so na kupje a we wokolnym morju nadeńdu. W druhim róžku wysoka wěža ze škleńčanej tŕšchu steješe; to bě swětłownja (Leuchtturm), we njej so horkach cyłu nóc wulka jasna swěca swěći, kiž je daloko po morju widźeć a łódźam puć pokazuje. Tajkich wěžow je při morju a na kupach wjele, wone su za łódźe runje tak nuzne a wužitne, kaž za nas pućniki na rozpućach, bjez nich dyrbjał we wušších morjach a při mórskich brjohach wšón nócny łódźenski wobkhad zastać. Wšudźom druhdźe bě zeleny dorn z krótkej trawu, na nim běchu wulke wowcy, friziske dejno wowcy, za koliki přiwjazane; žony je khodźo dojachu. Wjedro bě nětk cyle hinajše hač dopoldnja, wětr bě wočichnył, słónco rjenje swěćeše, a žołmy běchu so změrowale, tuž bě do wšěch stron rjany wuhlad. Ale što widźach? Kołwokolo lutu wodu a ničo hač wodu; je to možno, zo jeje tak wjele na swěće je? A tola jenož jara mały dźěl wulkeje łuže přewidźach; budźech-li z našich horow na nju hladać mohł, by wobzor (Horizont) wjele šěrši był a wody wjele wjacy. A što hakle bych rjekł, bych-li tydźeń a dlěje přez wulke oceany jěł! Ničo njebych prajił mohł, hač zo je morjo nimo měry šěroke, tak wobšerne, zo to naš słaby rozum zaprimnyć njemóže. To na wšelke mysle přińdźeš, hdyž na małej kupje wosrjedź njeskónčneje wody stejiš, a hył-li teź kral abo khěžor, tu ničo wjacy wjetšeho nimaš hač zornjatko pěska we wulkej pusčinje Sahara. „A hdy by wěšćić mohł a wjedźał wšitke potajnstwa a měł wšitke póznaće“, jow by mjenje był hač janska muska mjez hwězdami. Tuž njehordź so, ale budź poniżny, ty na swěće ničo nejsy, a bjez tebje tež dźe. — Zwopředka so ći to wěrić njechca, zo w sěrckej wokolinje njedyrbjał někajki kusk kraja z wody kukać, wjeršk hory widźeć był abo cyrkwina wěža, ale podarmo žiju naćahuješ; ničo hač woda. Tuž njełamaj sej dale hłowu, to ći wšo ničo njepomha, a njebudź dźěćo, kiž chce ze žličku morjo do jamki na pěskojtym brjozy wučerpać. Spokoj so z tym, štož widźiš, a teho je khětro wjele.

(Pokračowanje sćěhuje.)

Na dalokich pućach.

K. B. Šěca w Sowrjecach.

27] (Pokračowanje.)

žyda do toho swoli. Tſi dny podžiſcho wotmě žo pſchſchodna termija, a wopraſiwdže bě Israel ſ Abrahamom hromadže pſchiſchoł, a jedyn bě na druheho podobny, ſo to cłowjek wěrił njeby.

„Kotry dha je někto Wasch muž?“ woprascha žo pſchedžyda pſcheſtajnjenu knjeni Abrahamowu.

„Tutón jowle!“

„Ale to tola njeje tónſamny, kotrehož ſeše poſledni raz ſa ſwojeho muža wudawała!“

Bjes mała budžiſche knjeni Abrahamowa dla wopaczneje pſchiſchi by'a wobſtorżena, a to wſcho teje njeknicžomneje podobnoſce Israela a Abrahama dla. Ale pſchedžyda bęſche dosć rosumny cłowjek a napoſledku cżahnychu wſchitkży hromadže, Abraham ſ mandżelſkej a Israel pęknie domoj. Ale knjeni Abrahamowa ma wot nětka ſwojemu muježej wjele mjenje dowěry hač hdy pſredy. Hdyž może **żebi tak** żnadno taſke alibi (druhdże) wobſtaraċ!

Pſilopk.

* **Drohotne wino w podmorju.** Džiwajo na wyſoke płaċiſny, kotrež žo pſchi poſlednich winowych pſchedażdżowanjach płaċachu, chcemy też na jene taſke pſchedażdżowanje ſpominaċ. W lěcze 1778 rosbi žo w ſaliwje rěki Schelde łódź, na kotrejž bě też rjana liczba bleſchi madżarſkeho wina. Łódź leżeſche 36 lět we wodże. Pſchipadnje žo 1814 poradži, ju wukhowaċ. Jedyn dżeł wina nadoby ſej wojwoda ſ Nagußa. Pſchi jeho ſmjerċi 1858 bęſche jich hiſchċe 44 bleſchow, wo kotrejž žo pſchi pſchedażdżowanju ayktrifti thežor a Lord Rothſchild honjeſchtaj. Poſledni doby. Dyrbjeſche pak ſa kóżdu bleſchu wjazy płaċeż, hacż bleſcha w ſtotym płaċeſche.

* **Saſo pjenjeżneho póſrelnika nadpaali.** W Schpandawje ċżiſche 18-lětny mużobnik 1700 hriwnow na banku ſaſtaraċ. Jako do twarjenja banki ſaſtupi, nadpadnychu tai jeho pachołaċi, kotraż jeho ſ nękajkej tuwej pſchiprawu k ſemi pobiſchtaj. Połaſili pak ſo poradżi, nadpadnikow łapjeċ. Pola jeneho namaka połizija natyknu piſtoliju.

* **Jeſchċeżeży jako delikateſny.** Towariſchow franzowiſkich khłóſchċeżerjow wotmòwa kóżde Żto w Pariżu hoſċżinu, pſchi kotrejž najnowiſche a najſpodżiwniſche jěże na blido też pſchiſindu. Tak wotmyſla, ſo ſwoje khłóſchċeże hobuſtawy ſpokoja. Lětſa mějachu k jědži mjes druhim ſċżěkoważe delikateſy: Starokinkfluk jejowu polmuku, „jeſchċeżeż ſe puſcżiny Sahara, jżżowy (Stachelſchwein), Korſiſku dżiwju wowżu a druhe. Najnowiſche mjes jěżemi běchu puſcżiniſke jeſchċeżeże. Wſchitkży 160 wobdżělnikży měnjachu, ſo běchu wulkotne. Jeſchċeżeży ſu woſtrjedy puſcżiny Sahara żive. Żiwy rod Arabow je ſchtyri tydżenje dołho ſo prożował, ſo by trěbnu liczbu jeſchċeżelzow nałożił.

* **Nahrabna truhła** dyrbjeſche blitko mèſtaċża Gonzaga (w Italſtej) ſwoje żiwjenje woprowaċ. Jedyn bur ſthowa duſu ſ hermanka waċżok bankowkow (21000 lirow) do ſynowneje hromadż. Hdyž ſu bur bórſy ſaſo ke ſwojim pjenjeſam wróċił, bżchu juk. Jena truhła bęſche tymje tón dżeł ſyna ſeſtrała, hdżeż pjenjeſy tſjachu. Wſcho niczo njeſpomhoſche, truhła dyrbjeſche wumrěċ. Woprawdże, pakċiſe bankowkow w żołdku nimale njewobſchkodżene namakachu. Kak wjeſelcy pak bě burik!

* **Żrawj „Krüger“.** Hoſċżo w kupjeli Wainu Beach we Neuſeelandſ bęchu njeměrni dla mnohich żrawzow (Haiſiſch), kotrež ko tam w bliſkoſċżi mórſkeho brjoha honjachu. Mjeſ nimi bęſche njeſmérne wulke ſkoċżo błeſche hacż 3 metru, kiž bě pod pſchimjenjom „Krüger“ ſnate. So buchu mèra doſtali, wobſamſnychu hoſċżo, ſa nimi honiċ. Njebojaſny wobydler ſ Wainu, ſ mjenom Ferris, poda żo ſe ſchtapidłom (Harpune) a ſe ſeżerbiſnu (ſhnile mjaſo) do morja. Łódy bě ſhnile mjaſo wuċżiſnuł, wojowachu hižo ſchtyri żrawzy wo nje, mjes tym ſo „Krüger“ tróſchku nadala ċżakaſche. Terris brodżeſche ſo dale do morja, pſchego jeżerbiinu mjetaja, a bórſy bęſche mjes żrawzami. Nětkotre plowachu ſamo ſa nim. „Krüger“ bě mjes tym ſo pſchiblížał a Terris ſtoreżi, hdyž ſo jemu pſchileżnoſċ prama bycż ſdaſche, ſtapidły do żiwota żrawza. Na to brodżeſche naſpjet a ċżehnjeſche njekrótniſka hacż k brjoſy. Waješche wżaż hacż 300 puntow.

* **Dollar (bankowka) budże mjeńſchi.** Amerikanſki ſinanżny miniſter ma wotpohlad, wot lěta 1928 ſwoj pjenjeſane dollary pomjeńſcheċ. Pſcheċ to ſo pſchichwatwjeſke wudawki wo dwaj milliardaj dollarow ſnižа. Nowe bankowki ſmija wobraſ Jurja Washingtona a dwoje dollary wobraſ Domaſcha Jefferſona.

Hospodarſki rozhlad.

ſchtwórtk 23. julija 1927.

Wċeraſne kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,216	100 pólſk. markow	47,01
jendżelſki punt . .	20,47	100 ċeſkoſ. krónow	12,49
100 ſwaj. frankow	81,165	100 franc. frankow	16,505

Berlinſka burſa bě wċżera we ſwojim wikowanju wſchelaka. Na kónzu wſchak żo kuriſy trochu ſkruċżowachu. Na wikach ſ dożynnymi a rentowymi liſtċżinami wobrot žnadny woſta. Nowa ſtatna pożċżonżka ſamó ſwój kurs wo nżċżoto malo porjedżi.

Produktowe wiki bęchu wċżera dale mèrne. Sa pozdżiſche termije płaċiſny żo nżċżoto malo wotdrjeċżichu. — Wċżera płaċeſche zentnar w Berlinje:

rożki 13,85—13,95 hr., jeċżmjenja nałċżineho 12,05—13,75 hr., wowża 12,70 hacż 13 hriwnow,

w termiſnowym wikowanju:

ſa julij: pſchenży 14,87½ hr. hacż 14,80 hr.
rożki 13,17½—13,10 hr., wowża 11,50 hacż 11,42½ hr.,
ſa ſeptember: pſchenży 14,97½—14,95 hr.,
rożki 11,86¾—11,83¾ hr.,
ſa oktober: pſchenży 13,78¾—13,76½ hr.,
rożki 11,75¼—11,85 hr., wowża 10,3C hriwnow.

Świnjaċe wiki wċżera w Barlinje (Magerviehhof Friedrichsfelde): Pſchiwjeſli bęchu 338 bżèkow a 630 proſżatow. Te płaċachu:

bżèki:

wulke	50—65 hr.
hrjenje	50—50 hr.
małe	23—40 hr.

proſżata:

wulke	45—23 hr.
hrjenje	10—15 hr.

Witi płaċachu.

Nżċżotre płaċiſny ſ wżerawiſchċich Drjeżdżanſkich wikow (Markthallen).

Młode huſy ſchmuka 2,50—7 hr., kaċżki 1—1,80 hr., **kury ſtare** 3—4 hr., młodżiċżki 0,80—2,50 hr., ſarſjana **wjeliſna** huſy 1,50—1,60 hr., kaċżki 1,80—2 hr. a halbje 0,50—1,40 hr., liny 2,50 hr. a raki 10—100 pj. a ſchċżuki 1,20 hr., wiſchnje 50—70 pj., truſkaċży 50—60 pj., **łoſmaċżki** 30—40 pj., bórny zentnar 7—9 hr., butra 1,90—2 hr., mwaroh 30—35 pj., jeja 12—13 pj., muka pſchenżna 31—35 pj.

Na pſchedaż.

Młóżaċ nowy ſ dwójnym ċżiſkanjeſom w Nowej Wſy 23 pola Njeſważiċżida.

Kruwa młoda w Pſchiwożiċżach 5.

Proſżata Sſmola we Waċżonju.

Kruwa wyſokoſnuċżelna na Horach 14. — Młoda dżiża w Zibżeńku 14.

Jałoża wyſokoſnuċżelna we Wulkim Cżiſku 7.

Warjeriſka maſchina we Wożerezach, Wiċżeńſka haża 3.

Sèno ſ łuki w Hródku, Berlińſka dr. 5.

Pſchenaſlecża.

Luzy dwě we Wożerezach, Haſchtrowſka haża cżo. 20.

Pſchiſtajiċż pytaja:

Pſcheſtarſkeho, Teich w Kamjenzu, Klóſchtrſka haża.

Dżiżaċżerja, Biedrich Berger w Kamjenzu.

Hoſpodarſkeho pomocznika, Köhler we Wieleċżinje cżo. 59.

Holzu do domu, Ehrichſonowa w Biſkopiżach.

Roboċżanſku żwójbu, knježi dwór we Wulkim Wjeſkowje.

Schwajzarſkeho wuċżobnika, knježi dwór w Mikeżach.

Pohonċża, Behniſch, wikowarnja ſ piwom w Kiju pola Mużałowa.

Holzu do domu, Tſċżelnja we Wożerezach. — **Hajnkownija** w Cżornem Khołmju.

Murjerjow Strich we Wożerezach.

Sandnitſu na pſchedżiwanje.

pjatk 24. junija 1927:

w Halſchtrowje w Radnżu dop. w 10 hodż.: Piſmańſke blido, pliſchowy ſofa, vertiko, draſtny kamor, wucżahowańſke blido;

w Biſkopiżach na żudniſtwje dop. w 9 hodż.: Piżańſke blido, bżiſej, wobraſaj, elektr. żeznik, wſchelaki autowy cżawor, hubłe, piżańſki ſtroj, ſchkleńċżane twory, mużoży wobleċż, mydło k brodytuhanju, wonżałe mydło, wonjeńſki a cżeſaki.

ſobotu 25. junija 1927:

w Budyſchinje na żudniſtwje dop. w 10 hodż.: Wożobiſnſki auto, limuſina ſa 6 wożobow, na 1200 hr. poważena, najnżiſcha płaċiſna 600 hriwnow;

we Wożerezach w hoſċżenju „K ſtotemu lawej“ dop. we 11 hodż.: Meble, klawżr, klamańſke meble, radio, piżańſki ſtroj, mużaze kolo, prochowej ſrżbakaj, hżbłowaga maſchina ſ motorom, pila ſ motorom, brunj walach, bruna kobla, hoſpodarſkej wożaj, ſchitżaċa maſchina, wóz dżeżaċżu, dżélba żigarow a napitkow;

w Hródku na finanżnym hamcże ſtwa cżo. 8 dop. we 8 hodż.: Dwaj walaj ſukża.

Do mandżelſkeho ſamożenżowego ſapiſka (do ſapiſka mandżelſkeho prawa) **ke ſudniſtwu w Budyſchinje** bu 22. 6. t. l. ſapiſali, ſo pſchebywaċel **pſchiſtajeny** Alexander Kurt Willmuth w Budyſchinje nima podżěła na ſarjadowanju a wużiwanju ſamożenja ſwojeje żony Hiżżeły bywſchej ſwud. Walterowej rodż. Pietzſchez.

Skrowe depeſe.

Produktowe wiki dżenża dop. 3/12 hodżin w Barlinje: Sſnadny wobrot, tendenza mèrna. — Dopołdnja 3/12 hodżin: Doſcż poſtiċżowanja, płaċiſny żo wotdrjebuja.

Płaċiżny na Barlinſkich produktowych wikach.

Żito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaċiżny po złotej hrivnje.

	22. 6.	21. 6.		22. 6.	21. 6.
pſchenca	—	—	buny	21-23,00	20-22,00
rożka	277-279	277 279	woka	22-24,50	21-24,00
nal. jeċżmjeń	241-275	241-275	mòdre łupiny	15-16,00	14-15,75
nez. jeċżmjeń	—	—	żołte łupiny	16-18,00	16-17,50
wowa	254-260	254-260	żeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	189-191	190-191	raps. wosuſk	15,80	16,00
pſchenċża muka	28-33,25	27-33,50	lany wosuſk	19-20,0	19-2 ,0
rżana muka	26-27,00	26-27,00	poon. melaſa	—	—
yk wotruby	15,00	15,00	bżrnj. kruſki	33-34,00	31-31,80
rżane „	17,25	17,50	ſyno, 50 kg	2,45-2,75	2,35-2,65
raps „	—	—	rżana ſioma	1,75-3,10	1,70-1,95
jane ſymjo	—	—	pſcheż. „	1,10-1,40	1,00-1,40
bróch	27-30,00	27-30,00	wowena „	0,80-1,15	0,90-1,15
pjeluſki	20-22,00	20-22,00	jeċżna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Płaċiżny rżeċżnho ſkotu na Barlinſkich ſkótnych wikach.

22. junija 1927. Płaċiżny po centn. a zl. hriwnach.

Skótne drużiny a woznamjenjenje.

Woły: 175.

Połnomjaſne, wukormjene, najwjeſċże rżeċże hódnoſċe hač do 6 lět .	62—65
Młode mjaſne, njewukormjene, ſtarſe wukormjene .	57—60
Mjenje wukormjene młode, derje picowane ſtarſe .	53—55
Mjenje picowane wżċżich ſtarobow .	38—45

Byki 320.

Połnomjaſne, wurośċene, najwjeſċże rżeċże hódnoſċe	59—60
Połnomjaſne, młódſe .	55—57
Mjenje wukormjene młódſe a derje picowane ſtarſe .	51—54
Spatne .	47—50

Jałojcy a kruwy: 628.

Połnomjaſne, wukormjene kruwy najwjeſċże rżeċże hódnoſċe .	49—53
Połnomjaſne, wukormjene jałojcy najwjeſċże rżeċże hódnoſċe hač do 1 lět .	40—46
	30—36
Starſe wukormjene kruwy a derje wuwite młódſe kruwy a jałojcy .	23—25
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy .	60—62
Mjenje a ſpatnje picowane .	—

Ċelata: 2376.

Najlepše wukormjene (2. druż.) .	72—80
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.) .	55—69
Spatne (4.) .	45—52

Wowcy: 7177.

Młódſe a ſtarſe wukormjene (2. drużina) .	45—52
Starſe wukormjene (3.) .	38—44
Mjenje wukormjene (Märzſchafe) (4.) .	30—35

Świnje: 11468.

Połnomjaſne, wosebitych raſow a jich kżiżenjow, hač do 1½ lět ſtare .	—
Wukormjene .	58—59
Mjaſne .	57—59
Spatne .	56—57
Ranzy a kundrozy .	50—52

Listowanje.

„Włożne bydlenje.“ Djakarnja, w kotrejž žo porjadnje njeċżepi, może pſchi prénim ſatepjenju łożby włożne ſcżeńy měċż. Tuż byrbi žo naſtajnje tróſchċu tepiċż a wuċżeſtiwiċż, doniż njeſżu ſcżeńy doſtkny.e. Najſkerże ſu ſcżeńy khéżro cżeſke a tak ſyunny powěrk łożay pſchebiwa a potom žo poċża. So žo tuta włożnoſcż ſ pomożu kalka wotſtroniċż hodži, njeje w twaríſchi kruhach ſnate.

Do Pruſkeje. Wot dobroczeſſkeho a finanżneho miniſtra žu žo 31. dezembra 1926 wěſte prawidła dla nałożowanja hypothekow ſ khéżneho dawka za nowottwary poſtaliċe. Po tuthych prawidłach n j e ż e d o w o l e n e, wukrajnikam hypotheki ſ khéżneho dawka ſpuſchċżeċż. Khótży ſa naturalizowanje ſłożnja žo po ſamożenju namjetowarja. Najwyſchſcha ſuma je 500 hriwnow. Pſchi wżèżej thudobje ſmě žo tuta płaċiſna hacż na 20 hriwnow poniżeċż.

Damk. Sa dżakarjerja, kiž nſdu dóſtawa, ſo damk na ſcżèżoważe waſchnje wobſiċżi: Sa ſamkarja ſmo pſi 24 hriwnow ſwobodne, ſa żonu 2,40 hr., ſa 1. dżeċżo 2,40 hr., ſa 2. dżeċżo 4,80 hr., ſa 3. dżeċżo 9 hr. Sa wiſchċżej yjeċżoch potajtim tydżeńſży 43,20 hr. Wot dalſcheje miſy maja žo 10 proz. jako dawk płaċiċż.

P. P. Sċże dawno ſtórżbu ſapodaċ dyrbjeli. S żyleho ſadżerżenja tamneje firmy żeſe tola ſpódnaċ dyrbjeli, ſo chże ſ próſtdnymi wurċżeżemi wèż ho dołhoſċże cżahnyċż. Pſchepodajcże wèż hnydom prawiſnikej. Po naſchim mènjenju je najlżpje, ſo wobaj hromadże ſtórżbu ſavolożitaj. Tak je dalſchemu pſchecżiwjenju hnydom ſadżżwane.

H. R. Woſſwjenje nahódnoſċenja je ſo We.a we ſwojim cżaſu yżże wżċże pſchipóſłało a to wot nahódnoſċeńſkeho mèſtna (hamtſkeho kuċżniſtwa). Wy drje ſeże cżaſ pſchepaſili, mjenujcż w bżhu tſjoch mżeżazow ſo temu pſcheċżiwiċż. Hewak njeby wèrieżel naſpjetne ſapiſanże namjetowaċ mohł. Nikó ſeże prawo na pſchecżiwjenje ſjubili a njemóżecże pſcheċżiwo temu niczo dale cżiniċż. So pak hiſchċe wopraſwdżiżu winu ſhonili, radżimy Wam, hnydom k prawiſnikej hiċż a jemu wżżku roſpowèdaċ.

T. P. Miſchtr ſo myli. Pſchepotſanje Waſcheho ſaſtaraċża (Mündel)) na dobroczeſſki hamt w Budyſchinje njeje trjeba. Hdyž je wuċżbne wuċżinjenje (Lehrvertrag) porjadnje ſcżinjene, wot miſchtra a ſakonſkeho ſaſtupeża ſaſtaraċża podpiſane a wot ſaſtaraċżeſkeho ſudа dowolene, dha ſu žo trèbne pſchedpiſma dopżelnile. Dalſcheho trjeba njeje.

J. Kr. ſ Wo. Herbſtwo je możne jenoż na dwoje waſchnje, pak teſtamentariżu, pak ſakonſkeje. Teſtamentariſke herbſtwo ſaſtupi jenoż potom, hdyż je teſtament ſcżinjeny. Je-li chże macż ſwoju łżżu dżżeju herbowaċ dacż, dyrbi to wżżo do teſtamenta ſapiſaċ, hewak ſo njemóże na jednore pſchecżiwo toho, kiž herbſtwo ſawoſtaja, dżiwaċ.

H. J. Dokelż żebi kupż hacż do dżenſnjiċżeho żaneho żudniſtwo pſchepodaċża (Auflaſſung) żadał njeje, maċże po naſchim mènjenju w rukomaj, to wot wżżeho nahódnoſċżenja wotwiſne cżiniċż. Radżimy Wam należnje, ſo wżż bórſy prawiſnikej pſchepodaċże, je li to tón dla nahódnoſċżenja ſ kupżom dojednał.

R. R. Podrużnу pjenjeż dacż ſo płaċi. Stórżba na roſwiſajanje podrużniſtwa je jenoż dowolena, hdyż wotnajeſ ſ płaċejenom ſo dliji a cżaſ wżżaj hacż mżżaċżny podrużnу pjenjeſ wucżini. Stórżba ſa dliżaċżo podrużniſtwa je płaċiżaja, hdyż je ſ płaċejenom 1. 5. a ſ pſchedpłaċejenom wot 1. 6. naſad.

Śmèſkl.

** **Logika.** Hdyż lubujeċże tak żónſkich, cżehodła ſo njewożenicże? — Lubuju-ſi kwótki, dyrbju ſo tohodła ſ jahrodnikom ſtaċ? —

*** **Njewèri.** „Wża, żona“, prajeſche muż, hdyż ſ wudżenja domoj pſchindże, „ſchto mèniſch mojemu wulkotnemu popadej?“ — „Mje tola ſjebacż njemóżeſch, ſtuſo dżina je cże w rybżażym wobkhodże widżała.“ — „Jo, je prawje, bèch mjenujuż telko popadnyt, ſo dyrbjach jich nżċżoto na kóżdy pad pſchedacż.“

SERBSKE NOWINY

DŽENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóždo čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćerńja, sp. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaci so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěšćki a tabele so wyše wobliceja. Za reklamowy :: :: rjadk płaci so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. :: ::

Čisło (Nr.) 145 — Budyšin — Pjatk, 24. junija 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Sakski sejm.

W sakiskim sejmje je **Henczel** z hospodarskeje strony namjet sapodał, so měła žo němska pósta za wobschodženja pschi wuživanju automobilnych linijow samokwita cžinicz. Nětkole je swobodnemu wusdaću sarjadowanstwa pschewostajene, hacz wobschłodženi z zyła něschto dostanu. Namjet žo prawnemu wubjerkej pschipokaja.

Schmidt z němskeje ludoweje strony žada, so bychu žo **tworowe automaty se żelezniskich wosow** a pschedawanišcza a reklamy w dwórnischčach **wotstronike.** S automatami žo kladnostnemu »hlóšćenju polskie. Akzijowe towarstwo, kotrež z pomocu tychle automatow dźěła, ma lětnje nětdźe 200 mil. hr. dokhodow. Jeje wužitk wucžinja 100 prozentow. Wo potrěbnosći njemože žaneje rěcže hyczź.

Němskonazionalny **Berg** namjetej pschihłožuje. Pschezo je wobmyslenje pscheczíwo tomu měr so sjawna ruka nadawk pscheibjerje, kotrež z jeje dźěławosczu nima niczo cžinicz.

Demokrat **Kastner** w podobnym mysle rěcži a žo pscheczíwo pschěhnatym reklamam na dwórnischčach a we wosach Drježdžanskeje dróhoweje żelezniży wuprajl.

W mjenje sozialdemokratiskeje strony sozialdemokrata **Schlagowa** wo reformje prawa wo mandżelskim dźěleniu a wo mandżelskim zwójstwje rěcži. Wona na hromadu njesboožownych mandżelstwow pokasawschi žada, so by žo **dźelenje mandżelstwa połóžiło.** Sakske knježerstwo dyrbi žo namotwicz, o by pola němskeho knježerstwa na to słutkowało, so by žo reforma prawa wo dźelenju mandżelstwa pschewjedła. S dobom dyrbjało žo prawo wo mandżelskim samoženju pscheměnicz. We **mandżelskim hromadże dobyte samoženje dyrbjało žo mjes mandżelskimaj po runych dźělach dźělicz.**

Justizny minister **Bunger** wo jednanju prawneho wubjerka němskeho žejma wo praschenju dźělenja mandżelstwa rosprawjesche. Tam žu sa reformu. Knježerstwo žo wjerschinje wubjerka němskeho žejma pschisamknje. Pschezo pak dyrbi žo wpomnicz, so je dźelenje mandżelstwa mózne sapschimnjenje a so dyrbi žo lohkomyslnemu dźělenju mandżelstwa sadźěwacz.

Němskostatny schulski zakoń.

Powěsći, so žu němske knježerstwowe strony hižo naczisk němskostatneho schulskeho zakonja sthwalike, a so je žo wón němskostatnej radże dale dał, je žo jako pschehwatane wupokasało. **Wobmyslenja němskeje ludoweje strony pscheczíwo zakonjej njejsu hischcze pscheczo pschewinjene,** byrnjež žo dało, so je žo wěste zdóliženje mjes knježerstwowymi stronami stało.

Přenja rata němskostatneho pschidawka k twarei hygienisteho muzeja w Drježdžanach.

Němski finanzny minister dr. Köhler je pschedběžnje 500 000 hr. jako němskostatny pschidawk za twar němskeho hygienisteho muzeja w Drježdžanach k poruczności dał. Tele pok milijona hr. je prěnja rata z dweju milijonow, kotrejž je němskostatny žejm hižo pschilubił. Rulne pak je, so žo podźělske raty zwěsćа. Ssmě dyrbjo wocžakacz, so budża w Sakskej wusmoleni zapósłanzy němskeho žejma wěz němskeho hygienisteho muzeja je wulpěchom sastupowacz, so by žo z wotmyslenym muzejowym twarom mohło bórzy zapoczęcz.

Nowy porjad wjesnych gmejnow w Pruskej.

Nowy porjad wjeśnych gmejnow je žo w pruskim žejmje w druhim cžitanju pschijał. Po nim žo **kublowe wokrejzy** z někotrymi wuwzaćemi **wotstronja** a provinzialnym žejmam žo możnosć da, **wjeśne měschczanstwa** sawjesć, kotrež žo po žamosrjadowanstwje wuprawja. Sunstkowny minister Grzesinski praji, so knježerstwo njeje z wunoschkom wubjerkowych wuradźenjow spokojom, cžehodźa je z knježerstwowymi stronami jednako, kotrež někto namjety na pschemenjenje sapodadża. W debacze sozialdemokratojo a zentrum němskonazionalne namjety na pschemenjenje t. wotstorczenje kommunalneje wólbneje starosby wot 20 na 25 lět a na powpschenje bydlenskeho cžasa za wólbne prawo wot 6 na 12 mježazow wotpokałachu. S **Eyner** z němskeje ludoweje strony praji, so žo pschedkoha sakonjaso-techniszy snjesesć njemóże. Po jeho ménjenju je žo z hłubokim poklonjenjom zentrumskeje strony pschedł sozialdemokratami prénjotny naczisk pohubjenskich. Pschezíwo sakonjej so też němszy Hannoverszy ludowzy wuprajichu.

Mjda šararjow psched pruskim krajnym žejmom.

Pruski žejm je w žrjedźinym pożedźenju najprjódzy mjeńsche pschedłohi dowuradźił. Pschi tym je žo po krótkim jednanju k prénjemu wuradźenju pschedpokoženy sakonjowy naczisk wo šararjej wušče k pschebdžěnemu wuradźenju hłownemu wubjerkej pschipokasał. Tale pschedłoha je 1927 a 1928 sa evangelsku krajnu zyrkej lětnje 17 675 000 hr. jako statny pschinoschk postaja a statnemu knježerstwu polnomóz dawa, tole šrjadowanje hacz do 1930 podlěschicz.

Rosrihaży wušud w kaliowej industriji.

W mšdowej swadże kalioweje industrije je žo wutoru rosrihaży wušud wuprajił. Wschędna msda hewjerjow žo wot 3,60 hr. na 5,95 hr. a wschędnja msda dźěłaczerjow pod semju w jenakim prozentualnym wumérje powyschi.

Mahraunowy-Sodensternowy prozeš.

W Mahraunowym-Sodensternowym prozešu dla pschihłodženja pschecziwo majorej se Sodensternej žu Mahrauna **k 300 hr. pjenježneho thkotanja sahudźili.** Redaktora cžasopisa „Młodoněmc", Paštenca, wuwinowachu. W napschecziwnej stórżbje pscheczíwo majorej se Sodensternej dla pschihłodženja na wyšokomischtru Młodoněmzowu Mahraunje skuczeneho, pak majora se Sodensterna k 180 hr. pjenježneho thkotanja sahudźichu. Mahraunowy rěcznik je žo pschecziwo wušudej powołał.

Město Barlin w Jendźelskej pożczi.

Magistrat města Barlina je w Londonje pola Rotschildowskich bankow dothowcžaknu pożczonku 100 mil. hr. dojednał z wumóžnjenjom, so měschczańsky sastupjerjo jej pschihłožuja. Pożczonka žo po wotczehnjenju 2 proz. za jendźelski štempel po kursu 93,5 wuda, žo je 6 proz. dani a žo za 30 lět po kursu 102 wróczo saplaczi. Měschczańsky sastupjerjo chodźa ippytacz kurs wotedacza hischcze polepschicz. Pożczonka dyrbi žo k pschedwjedjenju wjelichich twarskich projektow, k nakupjenju leżownoscžow za špeschnu żeleznizu atd. nałożicz.

Cžerwjeni frontiży wojowarjo pscheczíwo spomożerskemu wójsku.

Ssrjedu wjecžor žu pschihłuschnizy cžerwjenych frontskich wojowarjow na jenym dworje w połnóznym Barlinje zbohatkowy spomożerskeho wójska pschi pschednoschku swójow myhli. Hdyž jedyn politiski satrocži, po cžerwjeni frontiży wojowarjo do njeho dachu. Policist bě thodła nuzowany, žo z gumijowym klumpachom zakitowacz. Dweju nadpadnikow saja, tola jeneho jeho towarschojo wuswobodźichu.

Južnoslowjansko-albanski konflikt žo pjecza wurunał.

Po powěsćach „Giornala d' Italia" z Tirany a Běłograda stej Albanika a Južnoslowjanska nowy pożrědnikli namjet Němskeje, Franzowskeje, Italskeje a Jendźelskeje pschijałoj. Po tymle namjecze dyrbjesche Albanska sajatcho južnoslowjanskeho tołmacza Džuraschkowicza z jatby puschczicz a z dobom wjesche žo južnoslowjanska nota na Swjatk Ludow wróczo wsacz. S tym drje je žo južnoslowjansko-albanski konflikt wurunał.

Mussolini je dowos bananow zakasał.

Po swojim pschemyslenym planje pscheczíwo dowosej wukrajneje žiwnosce je Mussolini dowos bananow zakasał. Sakasnja je žo bjes prjedawscheho pschipowědženja psches nóz pschipowjedła. Protesty dowożerjow žu bjes wuspěcha wostałe.

Honotaux pscheczíwo bolschewikistwu.

Prjedawschi franzowski minister swonkownych należnoscžow Honotaux z dobom wušnamny franzowski stawisnał, je wo ruskim praschenju žobudźiaczerjej „Intransigeantu" rzekł: „Jeli so do tohole praschenja hnydom njesapschihmnjemy, budże zyła zivilizazija wohrożena; pschetož bolschewikistwo je w poslednim cžasu wulke pokroki cžinilo, wosbebje w Amerizy. W Buenos Aires je jeho knježerstwo dyrbjało podobne krocžele cžinicz, kaž psched krótkim Jendźelska. W sajimje wschěch zivilisowanych statow dyrbi žo w Chinje bolschewikistwo potkocžicz, też hdy by žo dyrbjało tohodla k wójnskemu postupowanju wulkeho stała dóńcz. Hdy by bolschewikistwo w Chinje pschewahu dobyło, by w zyłym swěcze wojowanje nastało."

Wojowanje w Marokkowskej.

Po Hawaskej powěsći z Tangera je žo 16. junija 18 000 schpanischich wojakow pschěch brónjowych druzinow z 80 kanonami do krajiny riffskich Kabylow Beni Araow nawalilo, so bychu žo tele strony wot sbězkarjow wuczisćiske. Ke krutemu wojowanju je wobeje pschi Dżebel-alamje dóschło, hdjež běchu sbězkarjo nałożny natwarili. Schpaniczenjo žu wschě jich stejischcza dobyli. Wobej stronje žu pschi wojowanju cžežko schkodowakej. We nozy z 19. junijej riffjay Kabylsojo napschecziwne nadběhi cžinjachu, kotrež pak žo wotrasychu.

Kommunistiske hibanje ratarjow w Chinje.

Pekingski „Timesowy" dopisowaš wo kommunistiskim hibanju mjes ratarjemi w Honanskej a w południschej Cžiliskej provinzy powě, so tole hibanje po sdacžu straschny charakter nabywa. Najprjódzy je žo we cžrjódzy ratarjow jednako, kotrjž so pod mjenom „Wulka hlebža" sjednoczi a žo z „owoczażnymi brónjemi wobróni. Liczba muzitkow žo na 250 000 wobliczа. Zich operazijow dla je pjeza Cžangtsolinowe wójsko dyrbjało z Honanskeje provinzy zgnacz. Hibanje je też njepschecželske pschecziwo wukrajanam a so z kommunistiskimi agitatorami nawjeduje. Kaž žo sda, je wono runje tak rozschěrja, kaž nětdy boxerske hibanje.

Amerikanisko-jendźesko-japanski swjazk?

W Genfu sastupjerjo Sjednoczenych statow połnócneje Ameriki, Jendźelskeje a Japanskeje wo wotbrónjenju wójnskich łódźiskow jednaju. Japanika ma tam porajo Sjednoczenym statam a Jendźelskej njepschihódne stejischczo. Wotpowědajo swojej wulkosći dyrbi wona swoje wójnske łódźistwo pomjenschicz. Hdy by wona do wotbrónjenskeho plana Sjednoczenych statow zwolika, njeby žo wona mohła pschi możnych konliktach ani je Jendźelskej ani je Sjednoczenymi statami měricz. Japanika tohodla swjazk je Sjednoczenymi statami a Jendźelskej namjetuje.

Kaž „Times" z Tokia zhonja, je admiral Saitow, wodźer japanskich wotpósłanzow w Genfu, wot swojeho knježerstwa polnomóz dostak, tajki pakt tśoch mozow namjetowacz, kaž bórzy mżni, so žo cžaš k tomu pschichódny hyczź sda. Japanska móże jenoż swoje wójnske łódźistwo zmjeńschicz, hdyž je Sjednoczene staty a Jendźelska za jejne nětcžiske wobsedźeństwo rukuja.

Nowe postajenja invalidneho zawěsčenja.

S němskostatnym zakonjom z 8. haprleje 1927 žu po khětrym powyschenju rentow pschinoschki invalidneho zawěsčenja **wot pónđźele, 27. junija 1927** takle postajene:

Mšdow. rjadow.	Tydźeńska sašłužba wjazu hacž	hacž do	Tydźeńšti pschinoschk
I.		6 statn. hriwnow	30 statn. pj.
II.	6 statn. hriwnow	12 „ „	60 „ „
III.	12 „ „	18 „ „	90 „ „
IV.	18 „ „	24 „ „	120 „ „
V.	24 „ „	30 „ „	150 „ „
VI.	30 „ „		180 „ „
	a wyše		

Sa tydźeńske sašłužby pšches 36 hriwnow stupi z 1. januarom 1928 nowa mšdowa rjadowanja VII z tydźeńšim pschinoschkom wo 2 hr. do mozu.

Też **wróczesłužacze pschinoschki** maju žo wot 1. augusta 1927 po hornich hódźbach płaczicz. Sbytne znamki starych hódnoscžow, kotrež žo po 31. julija 1927 wjazy trjebacz njebudża, mója žo hacz do 27. septembra 1927 na pósće abo na krajnej sawěsćerni zaměnicz.

Sa **žónski domjazy personal** (pomocznizy, kuchařki, holzy sa dom) maju žo dźiwaju na wótrjažnu hódnosć žiwobudneje stazije, kiž je na 25 hriwnow wobliczena, wuzicz pschi měz. mšdźe hacz do 27 hr. pschinoschki II. msd. rjad. pschi měz. mšdźe hacz do 53 hr. pschinoschki III. msd. rjad. pschi měz. mšdźe hacz do 79 hr. pschinoschki IV. msd. rjad.

Wórhy ma žo powyschenje pscherěskłowje žadźby za bydlenje a jědź adt. wocžakacz. Potom trěbne pschemenjenja žo šijsche w prawem cžašu wojsewja.

Dobrowólnje sawěsčeni maju swoje pschinoschki po mšdowej rjadowni swojich kóždocžažnych dołkowdy płaczicz. Snamki I. mšdoweje rjadowneje žu za nich njepłaczitwe. Dobrowólnje sawěsčeni bjes dołkowdy maju tehodła znamki II. mšdoweje rjadowneje (60 pj.) płaczicz.

Powuczaze łopjena wo tutkwitwnych postajenjach invalidneho sawěsčenja žu pola sawěsčerskich hamtow, thorohnych thažow, gmejnskich wyschnoscžow a wikarnjow krajneje sawěsčerńje dostacz.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pjatk 24. junija,
Jana křećnika.

1221 biskop Bruno Mišnjanski założi Budyske tachantstwo.

1849 założi so w Njeswačidle ev. serbske towarstwo přez Jana Mijana, Jurja Skopa, Jana Mlynka.

Z dychom swjatoh' Jana
Kśěje lubozna
Polna róża rjana
Róžow kralowna.
Aj ty róża najrjeńša,
Kaž ta moja holička.

Nalika so puka
Z hłóječku šěrokej,
Podarmo pak kuka
Hač ći runa njej'.
Aj ty róża najrjeńša,
Kaž ta *moja* holička. H. Zejleŕ.

*

— **Wo wjeŕje.** Wječera wjerzor w 7 hodź. barometer 734, hygrometer +2, thermometer wo dnjo +23. — Dźeńża rano we 8 hodź. barometer 736, hygrometer +3, thermometer w nozy +12. Wětřiłady na mało so pscheměnjaze wjedro. — Nasće wjedro śteji tele dny pod dźiwnej wlivomaj. S krótkeho wjerzora ſtorka ſaſyk wyſchiny pisches Franzowiſku hać k nam a w połnozp pak nikina nimo cźehnje a jeje twańžki nam nasche wjedro kasyeš ſpytaju. S połnozy Alpow je ſo mała niżina wutworiła, kotraž ſo pisches Cźſtkoſłowakiu a Austriku k ranju khila. Je można, ſo naſi jeje twańžki dźensy powkrjeja. Powſchitkownje ras wjedra wostanje pak dale njezwěſty. Dźeńża je ſwj. Jana. Stare burſke wſchitkowe praji, ſo wo Kenje njemjedra ſaſo domoj cźahnu. — Jutſje ſobotu ſtónczko 3,40 hodź. ſtźahdża a ſo 8,24 hodź. khowa. Mźjacź ſtźahdża jutſje na ranje 1,26 hodź a khowa ſo popołdnju 3,52 hodź.

— **Sswobodne mjaſowe jśili (Freibank) w Budyſchinje.** Sſobotu 25. junija rano wot 7 hacź 8 hodźin wotedawa ſo ſwre howjaſe mjaſo, punt po 60 pj., a ſwre ſwinjaze mjaſo, punt po 60 pj.

— **Policajſka hodźina** je w Budyſchinje w nozy wot ſobboty, 25. na njedźelu, 26. junija 1927 pſchi ſkładnoſti 5. ſjězda ſaſkich plahowarjow pjerſiny na 3 hodź. w nozy poſtajene.

— **Policija wuſłędźi** wječera mjes zuſnymi tudomneje hoſpody a ſaja dejerja, kotrehož woſpjetneho paduſchkowa dla ſ wojerſkim liſtom pytachu.

S **Radworja.** Cźhzeče nješchto nowoho wědźeć? Nješchto zyſe njewschědneho? Tuž poſkajeze. Jako wječera Hańža Nynczyna a pjekař Njeczka na tuzy pola Schibſeńzy ſwno rjadkowachu, pſchiđa ſtej k njej žadny, woſebny knjes w ſnjeh bjeł ejdraeze. Njeprajł ani ſłowjeńka. Wona wjeſołoſću ſakſchcźa e jeho ſ wobmaj rukomaj wobja, kwnjeſ ſo thętro dreźi. Ale Nynczyna njepuſchcźi, tykny jeho do rubywaneje ſale (w njedźelſkej na ſwno njetkodźi) a pokaſa hoſcźa muchim, kiž tam tęž ſjadowachu. Wſchitkżi ſo ſ njej dźiwachu praizo, ſo tajkeho knjeſa hiſchcźe widźeli njeſym. A ſtyſchcźe, ſhoſowna žona donjeſe ſtej ſwój popad wjeſela a ſmija domoj. Muž wulkej woczi cźinjeſche, hdyž wona zuſeho do ſtrjedź ſtwy wuſypa. To bě cźi konkurenta, ale ſchto ſtej muž dźejſche! Napoſledku ſo freźjeſchtaj, ſo zuſeho pſchebataj ſa tjaſty pjenjeź, ſo ſonje wuſchiwana kuta ke mſchi wuſtokźi. Schtóž chże jeho kupjeź, ſamolwź ſo hnydom we Sſmolerjez kuihawni. Tam je wuſtajeny. Mjes tym běły knjeſ w bowje pjerſchcźe ſa ſwym mjaſkom ryſe a tocźi. A jeho mjeno? K n o t. Sſnadź je na Njeczkez tuzy hiſchcźe wſjezy tajſkich knotow? Njepſcheradźeje pak to wuczenym měſchcźanam, hewak cźi hiſchcźe zyłu kuku pſcherwja a ſwobroczeja! !

S **Radworja.** Njedźelu, 26. junija, ſwjeći Dobrowólna ſanitetna kolona Cźerwjeneho Kſchiża ſwój 21 łětny ſałožeńſki ſwjeđenjo, na kotryž wſchitkich pſcherćelow a popſchewaczelow wutrobnje pſcheproſchuje. Sſwjedźeni ſapoczna ſo wjerzor 1/2 8 hodźin w Herbſtej gruchcźe w Radworju. Sa derje ſeſtajany programm je poſtarane. Róle ſu wſchitke na dobru chrajerjow roſdźelene. Hrajerjo a wjednjſtwo hrě dźěſaja ſ najwjeſelſchim ſajimom ſa wulki dobrocźelſtwi wjerzer. Kóždomu, tiž chże ſwoje wſchědne muſy a ſtaroſće na khwilu pohrjebacź, mózemy poruczeź, ſo by tutón ſwjeđenjeń wopytał. Kolonna bu ſałožena 10. junija 1966, pjerzo ſałožerjo hiſchcźe ſwěrnje ſłužbu Dobrowólneje ſanitetneje kolony wukonjeja. Nětko pſchi 21 łětnym ſałožeńſkim ſwjeđenju leźi kolonna 35 robuſtawow.

S **Porſchiz.** So nascha Sſokolſka Jednota pilnje dźěła, we tym ſwědčeźſche ſeje wuſtupy ſaſóbnu njedźelu pola Handrikeź. Hacź runjeź bě tónſamny dźeń we wokolnych wſach wjazy ſwjeđenjow, bě ſo tola rjana liczba hoſcźi ſeſchła. Staroſta powita wſchěch pſchitomnych, woſebje ſaſtupjena bratrowſke Jednoty kaž tęž nemſkich turnarjow. Wón pokaſa ſ krótka na ſamery a nadawki Sſokoſtwa, njemjuſo, ſo na cźeło ſwuczowacź a ſkuſcźicź a herbitku towarſchnoſcź hajicź. Dale pokaſa na to, ſo ſenak ſwěrnje ſteji ke nemſkej republiku kaž tęž k herbſtemu narodej. Pod nawjedowanjom bratra Kruparja - Krakcańſkeho wuſtupichu Sſokoljo ſ proſtym ſwuczowanjom a ſwuczowanjom na prěkſchu a bradłach. Wſchitzy ſwoju wěz derje cźinjachu. Wukony Sſokołow ſwědčachu wo pilnym ſwuczowanju a prózowanju. Napoſledk poſtiſcźichu ſo někotre ſkupiny. Mjes jenotliwymi pſchedſtajenjemi ſapiſka Sſokoſka kapała pod nawjedowanjom knjeſa Schmidta-Pluſnicźańſkeho rjane ſe kuſi. Tak je ſo ſokoliſi ſwjeđenjeń derje poradźił. Pſchał bych ſebi jenož, ſo bychu ſokoliſe ſwjeđenje tęž ſtarſchi ludźo a naſchi hoſpodarjo wopytali. Nascha Sſokoliſka Jednota pak njeđ dale w ſwojim prózowanju njewuſtanje a njech nowowſtawſi a pſcheczełow pſchidobydźe!

S **Kotez.** Naſchemu farařej je někaſi njedočźink we ſahrodźy wſchelake roſtliny ſwurhał. „Jeho pak je po ſdaczu nichtó njewźi, ſo je ſo wuče ſ prócha mcźej dyrbjał. Pſchetoż na druhi dźeń namakachu hiſchcźe por drjewjanzow we ſahrodźy ſtejo. Najſkerje je ſtótnik ſwój ujeſtuk ſ wjeźi-wſeſu wumjeđi.

S **Bělej pola Lubija.** Wječera ſwjeđeſche tudomny ſamožnoſćer Jan Arnoſcht Schołta ſe ſwojej mandźelſkej Friederiku Ernſtinu rodź. Niemannez ſwój ſtoty kwaſ. Wjeſelſka ſwjatoczeſnoſć pak ſo dla ſthorjenja mandźelſkeje wotměkź njemóſeſche. Tola woſpadny duchowny w Kelczach jubilaromaj ſbožopřejacźej wopiſmo evang. luth. kralneho konſiſtorſtwa pſchewoda.

S **Panjez** pola Hornjeho Bjelſeha. Sſwój ſtoty kwaſ ſwjeđeſche ſaſóbny pjatk tudomny wumeńkař Arnoſcht Kapler ſe ſwojej mandźelſkej. Bóh ſpožej jubilaromaj płónczny wjerzer ſiwjenja.

S **Rakez.** W naſchim Bożim domje ſwjeđi ſo pſchichodnu njedźelu, 26. junija, Guſtav Adolfſti ſwjeđeń. Popołdnju w 2 hodź. je ſerbſke a 1/4 hodź. nimſke ſwjeđeńſke kemſchenje. Sſerbſke ſwjeđeńſke predowanje ſmjeje knjes farař Schwjela ſ Deſchna w Delnjej Luźicy, nimſke pak k. farař Groźe ſ Budyſchina. Po nemſkim kemſchenju je w zyrkwi ſwjeđeńſka ſhromadźizna.

S **Rakez.** Tudomna wjeſna župa nemſkoſtatneje khoroje poſwjeći ſaſóbnemu njedźelu ſwoju nowu thoru. Swjeđeńſki wěcź mjeſeche **wjednik** wokrjeſnego ſwjaſka. Po ſwjeđeńſkim ſaſtupje ſta ſo na hermanſkim nametſtnje, hdźež bě ſche tribuna naſtawjena. Pſchi pomnikú wójniſkich padnjenych połožichu wěnz ſ krótkej narěču. Pſchi cźahu pſches wſej wobdźeli ſo 16 thorhojow, mjes nimi bě wjeſna kolojeſdna thorhoj, kotrejž towarſtwo bě ſkedźej muſomaj aſtupjene. Někotre robuſtawy župy běchu pſchetwa pſches dróhi ſcźahnyle ſe wſchelakimi napiſkami kaž: Njech je žiwa Republika, a nihdy wjacy wójnu. Wjeſelnjenje nejſu ſo na ſwjeđenju wobdźelili a jón (ſ malym wuwſacźom) na źane waſchnje podźerali.

S **Nalbj.** Nadupodawańſkeje hoďźiny ſa macźerje w Nalbjach w měſacu junija njebudźe.

S **Haslowa.** Z dawna ſo hižo w naſej bliżſej a dalſej wokolinjo powěda, ſo ma wósta ſuſedna Jednota „Sokol“ pjeća wotpohlad, w tutym łěće ſebi jónu do tudomnych ſtron wulěćeć. To budźe nětko wopraw-dźitoſć, wſak ſo rozſěrjuje radoſtna nowinka: „Sokol“ z Khróſćic wuhotuje přichodnu njedźelu, 26. ſmažnika we wjeſnej ſurli krasny, zjawny cźłowuczowanſki ſwjeđeń z walkotnym programom: „Sokoljene (na prěkſu, bradłach, konju a z tyčemi z pſewodom ſwojich ſokaſkimi biwakami, ſe ſurowym wojeńſkim žiwjenjom, wſcho wubodny ſo na jene dobo na ſwjeđ, podujcho wſchitko, ſchtoż ſo tu khwilu ſtawache ....

Pſchijchedſchi k wojam, wón dozyła ſaby, cźemu je pſchiſchoł; ſdźěwy ruku k cźołu a dołgo ſtebi ſo trěješche, prózujo ſo ſpomnicź, ſchto je jemu trjeba. Sſónczinje ſo ſaſtorhny a da ſo zyle do hroſy, jenuž pſchiſłuže nabodno do myſłow, ſo wona hłodu mrěje. Wón běješche k wojſu a hrabny nješchto wulkich cźornych khlěbow pod pažu a dźeſche ſe ſwojim brěuſom ſaſo wróćo. Tatarka leješche, ſedma dychaje. „Stawaj, pondźemoj“! Wſchitzy ſyja, njebjo ſu! Wunjeſeſchi-li ty ſnajmjeńſcha jedyn ſ tutych khlěbow, njemózu-li wſchitke ſam ſobu wutnjeſeź?“ — Prajiwſchi tole, wali ſebi na khribjet nješchto mješchkow ſ běłej muku, hrabny nimo duży jedinchy woſa hiſchcźe jedyn měſch ſ jahłami, wſa ſamo do rukow te khlěby, kotrež dyrjeſche Tatarzy njeſeź dacź, a truchu ſo natkiliwſchi pod cźeſu, dźeſche ſwaha mjes zjadami ſyjazych Saporožzow.

„Andrija!“ rjeknu ſtary Bulba w tom cźaſu, hdyž wón nimo njeho dźeſche. Jemu ſo ſezny; wón ſaſta a wſchón tſchepotajzy cźicho rjeknu: „A ſchto je?“

„Ć tobu je baba! Éj, ja tebje pſchemłokźa na wſche boki! K nicźemu dobremu tebje baby njedowjedu!“ Tole rjeknuwſchi ſepre hłowu wo łohéź a hładaſche wótrje na ſabłabjenu do rubiſchcźa Tatarku.

Andrij ſtejeſche mj ſiwy, nij mrewny, njeſwérjo ſebi, nanej mjeſwoczi pohładaeź. A potom, hdyž tola woczi poſłěhny a na njeho pohładny, wuhlada, ſo ſtary Bulba hižo ſaſo ſpaſche, położiwſchi ſwoju na błoń.

Wón ſcźini ſebi ſchtij. Nadobo pominu ho wot wutrohy ſtrach ſkerſcho hacź bě ſo nawalił. Hdyž ſo won ſaſo wobroći, ſo by na Tatarku ſwohladnył, ſtejeſche ta pſched nim, runja cźemnej ſornowſowej poſtawje..

Wón ſłubnu ju ja rukaw, a wobaj dźeſchtaj hromadźe, njepſchestałowajzy ſo naſad wobroćeźo a ſtónczinje dźeſchtaj po nawiżu dele do pſchſiſenneje hłubokeje khódby, po kotrejž dnu wjeſche ſo rěčka, porośćena ſ wótrej trawu a pohyła ſ hromadkami pjerſchcźe. Puſchcźiwſchi ſo do tuteje roſdrěnźy, ſhubiſchtej ſo zyle ſ widźenja wſchěho pola, wobſadźeneho wot Saporožźeho kěiwa. Pſchebiwajo ſo mjes roſhodźiny, poſtatſchtaj pſched nawalenym ſuchim dejewom. Tutu walcźinu wotſtronichſi nanakachtaj nékaſi jenjany wjelč — dźeru, nij wjele wjetſchu hacź ſkru do pjezy. Tatarka, naklonjwſchi hłowu, dźeſche prěnja; hnydom ſa njej łeſeſche Andrij; tak derje hacź to ſamo, ſo ſtchili, ſo mohł ſo ſ ſwojimi měſchkami pſchedrěć a bórſy běſchtaj wobaj w doſpołnej cźemnoſći.

VI—VII.

Wo Andrija najprjedy hnydom nicźo njepſchtyknychu we Kosakſkim kěiwje, a potom mějachu wſchitzy Kosakoj wulku ſtaroſć. To mėſta pſchedoby ſo pólſke wójſko ſ prodiantom. To najbórſche bě, ſo pſchińdże wójſko pſches mėſcźańſke wrota, pſchešćapinſchi Kosakow perſpołnaſtſcheho kurenja, kiž bě ſo pſched nimi roſpołožiło. Woni běchu ſo dołheje khwile wſchitzy wopili .... Sſylnje ſturjeni běchu Kosacy a ſtwój dóſt běchu pſchekurili. Tón wotnich a cźiſcźe ſo ſwjaſany w njepſchecźelſtich rukach, druhi dozyła wjazy njewotwjeźi, ale dźeſche na wěcźnje do ſwreje jenje ſpacź, a ſam ataman Chlib, ſjes ſhołowow a ſwjerſchnje draſty, wjeſche ſo w ſjaſchtinwojeſtiſkim kěiwje ....

Kośazy roſkładźichu ſo, dale wobkhowacź. Kośchewoł mėnjeſche, ſo pſchi wulkej liczbje wójſka budźa bórſy ſaſo hłódu tradacź. Woni ſebi wotmyſlichu, wſchitke pſchiſtawy do mėſta ſabracź, a ſhodźmy ſo pospytowacź, Polakow ſ mėſta won ſ boju wumahacź.

(Pokračowanje ſeſtkuje.)

Taras Bulba.

Nikolaj Waſiljewicź Gogol.

14] (Pokračowanje.)

Andrij ſproſtnu.

„Wanoczka je tebje ſ mėſcźańſkeho nażypa hromadze ſe Saporožzami widźała. Wona je mi prajiła: „Dźi, praj zyeźerjej: je-li wón ſo na muje dopomni, ſo by ſe mni pſchiſchoł, a je-li mje njepomni, ſo by tebi kuſk khlěba dał ſa ſtarnſchku moju macź, dokeźa ju njedham widźeeź, kaſ pſchi mni macź mrěje. Njech raſcho ja pſchedy njeje, a wona po mni! Proſch a wobſimuj jeho koleni a noſy; wón ma teź ſtaru macź, — ſo by jeje dla khlěba dał!“

Wjele wſchelakich ſaczuſcźow ſo wubudźi a wubnchny w młodej hrudźi Kosaka.

„Ale praj jenoż, kak by ſo ſem dostała?“

„Wo podſemſtej khódbje.“

Je podſemſka khódba tu?“

„Je.“

„Hdźe?“

„Ty to njepſcheradźiſch, cźeźerjo?“

„Pſchiſtahaŋ pſchi ſwjatym ſchcźipu!“

„Spuſchcźiwſchi ſo po naſkeu wotwiżu a pſcheſadźo ſeku, tam, hdźeź je luczna powodnina.“

„A khódba wjedźe do ſamoho mėſta nuts?“

„Munje k mėſcźańſkemu kłójchtreź.“

„Pójmoj, pójmoj hnydom!“

„Tola Bożdela a ſwj. Macźerje Bożeje dla kuſk khlěba!“

„Dexje, ma ſo ſtacź. Stej tudy pádła woſa, abo cźeźe. Jehł ſo na njón; teźe nichtó njewidźi, wſchitzy ſyja, a ja ſo hnydom ſaſo wróću.“

A wón wotcźidźe k wojam. hdźeź ſo ſkłady wobkhowachu, pſchiſłuſchaje ſich kurenju. Jeho wutroba wótrje bjeſche. Wſcho minjene, wſcho, ſchtoż beſche rodźinſkeho i nėkaſi

rawiły, tłi je wichtke możnosće pospytał, so by twał do zymka žiwy.

S Hórki. Sejdeu pschipoldnju cžišny so wóhły Gustav Priem z Rósbórka mjes Rodersdorfom a Hórku tu pschi wožolowom cžah. Cžah jeho pschejschoze a na mějsće mori.

S Hródka. Na tudomne wcžerawsche žiwinjace wiki bě dźiu 715 prožatow a 26 běhakow pschiwjesli. Prožata płacžachu 10—20 hriwnow, běhaki pak 30—65 hriwnow. Swinje namakachu mało kupzow a tójschto wosta njepschedatych. — Wcžera rano wokolo 7 hodź. sta so psched domom na Biedrichowej dróhy 6 wobžarujomne njeschoze. Na schtomje jedźesche wjerwjerčka. Dokelž běsche pak to runje we cžasu, hdyž dyrbjachu dźěrźi do schule, sběža so wokolo schtoma na 20 dźěrźi. Dwaj hólaj wostaschtaj wróco, jako tamne dźěrźi do schule dźěchu. Wonaj cžuschtaj swérjakko hołu do schule wisacz. Jedyn hólc sakřy na schtom. Po chwili pak bel epadže, dokelž běsche so halosa stemkła. Jeho hrybom do thorowZeho hrybom do thorowuje dowjesechu. Mjeł swérježi, so je bebi hóły mohły sschapał. Hamtšle z Lubija.

Wusudźenja.

§ Krajny žurd w Budyschinje. Firma Everth a Co. běsche žiwom khłostaneho, 26ětneho schtónowikowańskeho pomocznika Alberta Cžepiza z Budyschina jebańtwa na wobskorźika. Cžepiza běsche wot tuteje firmy benzin a wolij w nekotrych dźělach kupował. Mjescho běsche wón zaplacžił, potom pak wjetschi pjenjes dołžny wostał, na cžož bu wobskorźeny a cžasany. Pschi skasanju je Cžepiza tež wudawał, so je wobsedźeł autowoje garaže w lejowonosći na Hornjeserbskej hasy 23 w Budyschinje. Firma je była wopaczneho mjenjenja, so je wobsedźeł dobom tej mjezsel a so je Cžepizowe wudawanje, tłi mjezsche garažu wotnajatu, wopaczne było. Wona pak je tłónežnje hischcze k swojim pjenjesam pschischła. Hamtšli sud w Budyschinje pak běsche Cžepizu k jastwu na 2 njedźeli sasudźił. Jeho sastitował, rěčnik Schuster w Budyschinje, běsche pak powołanje zapołožił. Po jeho nanjecze krajny sud wušud šbehny a Cžepizu wuwinowa.

Přilopk.

* Pobrachowaze „i“. Djenża so smrjeny pschi cžiscžerske smytki. W prjedewschich cžasach pak běchu jara krucži w pożubdowanju tajkich pschehladanjow. Tehdom so hischcze wscho z ruku stajesche a tak njeźmědźesche so jenemu wuwuczenemu dźěłacžerjej tajke něschto stacz. W žydowskich lětnjej wójnje wosswi so w „Leipziger Zeitung“ politiski nastawk, w kotrymž so pschecžiwo so bliżazemu wójsku krala Bjedricha „špěschna statna pomoz“ („Eilende Reichshilfe“) žadasche. Stajeł pak žej pschehlada a wuwostajł pišmik i. Tak potajkim w nowinje tejsche „Eilende Reichshilfe“. To bě sło. Stajeł a cžišcžeże dyrbjeschtaj sa to wjazore lěta do th'ostatnje sapuczowacz. Bychu-li djenża tajke tajcžiske a cžišcžeże smytki tak krucze pożubdowali, dha drje ani stajerja było njedy, tłi mohł rjez, so njeje tehdła ženje swoju šiwobotu pschižadźił.

Najnowše z cyłeho swěta.

Schkrowa powěsć wo wjdrej za jutsje žnbotu: Po zyłej Němskej njetwobstajne ł deschczemi, w połnóznej Němskej nimo toho jara wětrojte.

Sakski ћejm je wo sozialdemokratiskim namjecze na pschemėnjenje hóntwinskeho sakonja jednal. Po nim ma so makym a ћrjedźnym kubleršam, kotrjż ћu prjedy hóntwinskeho prawa měli, tole prawo wótcžisz. Sapołožanz Grellmann sa to rěcžeše, so so wuzwojenje hóntwinskeho prawo jarnna. Hospodarski miništer dr. Wilhelm porneža, najprjedy sakonjej placžiej dacz, dokelž hewak njeiwěstosez nastanje. Kommunist Renner sa namjet rěži. Starozoziališt Beihge namjet wobžaruje, dokelž je so sozialdemokrat Fellisch prjedy pschecžiwo małym hóntwinskim rezbéram wuprajił. Sozialdemokrat Wjela pschiłinjowdźi, so jeho strona we wubjerku bohaty material sa to pschinjeże, so dyrbi so nowy hosiw. sakoń pschemėnicz. Nekotre paragrafy nimo měry wulke krutosze wopschijeja. Němskonazionalny Schreiber praji so stejischego sakturuje, so je wuzwojenje stareho hóntwinskeho prawa sapischimnjenje do wobžedźenskeho prawa. Namjet so prawnemu wubjerkej pschipokasa.

Jednanje finanzuych ministrow němskich kriajow z němskim finanzuym ministrem dr. Kühlerom wo powschenym sastojnisze mšdy je njezwuspěschna była. Do 1. oktobra njebudże so msda powyschicz moz.

Hospodarski rozhlad.

Pjatk 24. junija 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,216	100 pólsk. markow	47,00
100 šwajc. frankow	81,15	100 franc. frankow	16,505

Na Berlinskej bursy knjeježesche wcžera pschi stajnych kursach pschecželnischa tendenza. Pospschicže też wschelake efekty w kursu postupichu, na konzu bu wobkhod zamo chětro žiwy.

Na produktowych wikach w Berlinje bjsche wcžera wobrot sajo chětro jara słaby. Nalo kupzow, kiž běchu pschitomni, placžiny deletčožachu. Placžiny pschenicy a rožki so tehdła snižichu. Na zikach posficžachu hižom nowy nasymsti jeczmjeń. Sa wowsom je malo žadanja. Wcžera placžesche zenitnaŕ w Berlinje:

rožki 13,75—13,85 hr., jeczmjenja nalčtnjeho 12,05—13,75 hr., wowsa 12,65 hacž 12,95 hr.,,

w Lubiju:

pschenicy 14,50—15,20 hr., rožki 13,30—14 hr., jeczmjenja nalčtnjeho 13,25 hacž 13,60 hr., wowsa 13,25—13,75 hr. a bérnow 4,75—5,75 hr.,

w termijnowym wikowanju:

sa julij: pschenicy 14,70—14,67½ hr. a rožki 13,02½—12,98¾ hr., wowsa pak 11,12½ hr.,

sa september: pschenicy 13,67½ hr., rožki 11,72½ hacž 11, 75 hr., wowsa 10,10 hr

sa oktober: pschenicy
hacž 11,76¼ hr., wowsa 10,12½ hr.,

Wiki wcžera w Kamjenzu.

Kórki 20—50 pj., kolrabi 8—15 pj., kwětkojty kal 25—65 pj., morchej 10—15 pj., zichej 10—15 pj., radišli 8—10 pj., žołotej kčežk 6—10 pj., hromak 80—120 pj., buny 50 pj., trukt 35—40 pj., jěžna loboda 25 pj., zybla 20 pj., rjewjeń 20 pj., nowe bérny 18—20 pj., tomaty 70—75 pj., wiichnje 50 pj., trukfalzy 60—65 pj.

Wiki wcžera w Lubiju.

Butra 90—95 pj., jeja 12 pj., šany wolij 1,60 hr., morchej 20 pj., karoty 25 pj., jěžna loboda (Spinat) 30 pj., truki 50 pj., kwětkojty kal 16—60 pj., kolrabi 10—25 pj., hórki 25—40 pj., zyła 20 pj., buny 50 pj. hacž 55 pj., tomaty 40—100 pj., žołotej kčežk 5—10 pj., rjewjeń (Rhabarber) 15 pj., jabłuka 20 pj., trukfalzy 70 pj., radišli 10 pj., rjetkej 20 pj., wótrschikła 5 pj., hriby 70 pj., trši 70 pj., bérny 17 pj.

Wiki wcžera w Shorjelu.

Butra 80—95 pj., jeja 8—10 pj., kolrabi 20 pj. a kwětkojty kal 25—50 pj., hromak ((Sparge) 1,40 hacž 1,50 hr., wischnje 30—80 pj., trukfalzy 80 pj., kožmaczki 25 pj., hriby 50—60 pj., bérny 7 pj., nowe 15 pjenjezkow.

Wiki sandženu hrjedu we Stym Komorowje.

Butra 1,90 hr., jeja 12 pj., bérny 17—18 pj., kolrabi 10 pj., morchej walczk 40 pj., hórki 30 pj., buny 45 pj., truki 50 pj., tomaty 0,60—1 hr., hromak 0.55—1.20 hr., zybla 25 pj., aprikosy 70 pj., trukfalzy 60—70 pj., wischnje 40—60 pj., kožmaczki 25 pj., twarch 30 pj a kurjatka 50 pj.

Wiki wcžera w Khocžebuzu.

Butra 1.60—1.70 hr., jeja 11—12 pj., twarch 25 hacž 30 pj., howjaze mjaso 1—1.20 hr., cželaze 1 hr. hacž 1,30 hr., skopjaze 1.20—1.30 hr., žwinjaze 0.85 hacž 1.20 hr., šwja pleczčina 1.60—2 hr., šunčeny połcž 1.40 hr., schmatz 1—1.20 hr., šany wolij 1.40 hr., tiny 1,40—1,70 hr., schejcžuki 1—1.20 hr., młode hołbje 70—80 pj., kury 2—3 hr., khawzy 2—3 hr., młode šunje 1.30—1.70 hr., horny 0,50—1.80 hr., karnifle 1.50 hacž 2 hr., kolrabi 25—30 pj., morchej 25—30 pj. a truki 40—50 pj., jěžna loboda (Spinat) 30—35 pj., hromak (Sparge) 0,60—1,20 hr., kwětkojty kal 40 hacž 50 pj., žołotej kčežk 10 pj., zybla 20 pj., bérny zenitnaŕ 8 hr., nowe punt 20—25 pj., kožmaczki 30 pj., trukfalzy 60—80 pj., wischnje 40—70 pj., jabłuka 0,80—1.20 pj. a kurjatka 40 pjenjezkow.

Swinjaze wiki schtwórtk w Khocžebuzu.

Pschiwjesli běchu 1252 prožatow a 212 běhakow. Te płacžachu pschi žrjenjodobrych wikach:

prožata:

małe	8—12 hr.
žrjenje	12—18 hr.
wulke	18—22 hr.

běhaki:

małe	22—40 hr.
žrjenje	40—60 hr.
wulke	60—90 hr.

Na pschedaŕ.

Khěža, šponicy w Kobjelnizy cžo. 5.
Prožata, J. Simola w Bacžonju.
5 kolczow pżelotow w Wiskopizach na Zyrkowinskej dróhy cžo. 30.
Kolo žonjaze, Gedlich w Budyschinje na Połmózkej dr. cžo. 7; žonjaze kolo, Seifert w Budyschinje na Kamjenzkej hasy 29.
Kóń 5-letny, 1.70 mtr. wyschoły, dobry cžahaŕ, w Stachowje cžo. 37 pola Semtza.
Młócžaza maschina sa mozowe cžerjenje w Nowej Wsy cžo 23 pola Njeswaczidła.

Pschijimjej pytaja:

Jony k hynodźiwanju, Steffen w Budyschinje na Hornjeserbskej hasy.
Holzu sa dom, 17—18-letnu, Lorcenz „Połmežan“ we Budyschinje.

Cžasnikzy na pschichodźowanje.

Sobotu 25. junija 1927:

w Wiskopizach na žudnitšnje dop. w 9 hodź.: 2 drasłowaj kamorjaj, mjuje blido, 3 jatzy, 2 pżitsch. klokaj, schtleńcžkany kamor, kredenza, kulojte a wuczahanske blido, 12 stólzow z kožu, pocžehnjenych, 2 cžahanske sofje, gramofon z płatami, 3 pišanske blida, kurjenske blido, 2 schpihelaj, 3 tworowe kamory, kaminy sa muzazu drastu, žonjaze a dźěcžaze nohajzy, wolma, kofejowe mły, zyčki a hławakowe pocžehnjenja, pišanski maŕtroz, kóń, dyhsacžny cžahnik;

w Hródku dop. w 11 hodź. w pschechadźowarni na Wojerowskej dróhy: Auto, nekotre jedne kala, jedenzy pjenjezny kamor, 14 šymitschow zupow, 6 muzazych płaschczow, klamarske blido se schejcžimi polzami, dźěłna linoleja, tobak, zigary.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe wiki djenża dop. ¾11 hodźin: Wiki su zyle bjes wobkhoda. — Dop. ¾12 hodźin: Pschi popuschczowazych płacžisnach su wiki jara měrne.

Płacžizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, howak 100 kg.
Płacžizny po złotej hriwnje.

	23. 6.	22. 6.		23. 6.	22. 6.
Pšenica	—	—	buny	21-23,00	20-22,00
rožka	275-277	277 279	woka	22-24,50	21-24,00
nal. ječmjeń	241-275	241-275	módre lupiny	15-16,00	14-15,75
naz. ječmjeń	—	—	žołte lupiny	16-19,00	16-17,50
wows	253-259	254-265	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	188-190	189-191	raps. wosušk	15,80	16,00
pšenž muka	37-39,28	37-39,50	lany wosušk	19-20,00	19-21,00
ržana muka	35-37,40	36-37,80	poen. melasa	—	—
ps. wotruby	14,75	15,00	bérnj. kruški	31-31,00	31-31,50
ržane „	17,25	17,50	syno, 60 kg	2,15-2,75	2,35-2,65
rapa	—	—	rżana słoma	1,75-2,10	1,70-1,95
lane symjo	—	—	pšenž. „	1,10-1,40	1,00-1,40
hróch	27-30,00	27-30,00	wowsna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluški	20-22,00	20-22,00	ječna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Płacžizny rżeznego skotu na Drježdżanskich skótnych wikach.

23. junija.

5 wol., 20 byk., 7 kruw. a — jałojc., 731 ćelat., 109 wowcow, 198 swini.

Płacžizny za

ćelata: 1. 76—80, 2. 68—74, 3. 58—66, 49—57;
swinje: (pżez 300 pt.) 59—60, 2. (200—300) 61—62, 3. (200—210) 57—59;
ranzy: 50—54.

Cyrkwinske powěsće.

S Budyschina.

W Michał ky zarkwi.

2. njedź. po św. Trojicy rano ½8 hodź. Boże wotkasanje (němsky) farar Tischer, pop. 9 hodź. němska a w 10 hodź. serbska Boża słužba (farar Hantel).

Schtwórtk pop. w 3 hodź. towarstwo žonow na Talokej Běkeri.

Semrěł: 19. 6. Gustav Julij Hennig, wuměrowar na Židowje, 76¾ l.

Krajnozyrkwinske zhromadzenstwo w Budyschinje pjatk Póstnom zrodźiu 6.

Njedźelu: Konferenca rańšoschańskeho swjatka młodźiny. Wot 12—1 hodź. swjeżeńske kemšowanje w Mirowskej zyrkwi. Sawjedeńske prědowanje imaje kubz farar Siegmund. Powołowanje w 3 hodź. je hłowna zhromadzizna. Wječor we 8 hodź. evangeliskańska zhromadzizna. —

Zhromadźenstwowanje wo hladaŕ Kschižkan imaje bibliske hodźiny njedźelu wječor na Židowje, pódźelu we Wósporku, wutoru w Rukezach, sriedu w Kamjenzu, schtwórtk w Rosswodezach a pjatk w Suborneńcach.

S Budeščez.

2. njedź. po św. Trojicy smje farar Bóhi rano we 7 hodź. němsku swjedźbu, wjeczerni farar Domaschka rano we 8 hodź. němske a dop. ¼10 hodź. serbske prědowanje.

Psched zyrkwinskimi dawjeni so pjenjezy za Kschesci, wuklubanje dźěsci zbéra.

Pódźelu pop. ¼5 hodź. imaje kubz farar Bóhi serbsku swjedźbu w Cžornych Nošezach w Kobanez domje.

Sriedu wječor w 7 hodź. wosebjenje zyrkwinskeho pschesedstejeństwa.

Schtwórtk pop. ¼4 hodź. zhromadźizna towarstwa žonow.

S Barta.

2. njedź. po św. Trojicy je rano w 7 hodź. němska swjedźba, we 8 hodź. němske a dop. ¼10 hodź. serbske kemšowanje. (farar Mikela z Malešez.)

Sbérka za dr. Wahnowe wobstajenje.

S Wuježicz-hórka.

2. njedź. po św. Trojicy budźe dop. ¾10 hodź. němska swjedźba, ¾11 hodź. němska Boża słužba (farar Handrick-Porschiłi). Sbérka za rozwuczowanje młodźiny we evang. wótrywušnaczin.

S Butez

2. njedź. po św. Trojicy rano ½7 hodź. serbska swjedźba, we 8 hodź. serbska a dop. ¼10 hodź. němska Boża słužba. Pop. we 2 hodź. dźěsatkowe wječor.

Semrěli: Max Heinz Pjech, njem. synk we Wjeschiach, 5 měs. 16 dn. — Krimowski August Ráda, w. sahrodnik we Wózanach, 62 l. 7 měs.

S Hodźija.

2. njedź. po św. Trojicy smje farar Wjeńar rano we 7 hodź. serbsku swjedźbu, farar Voigt we 8 hodź. serbske a ¼10 hodź. němske kemšowanje. Sbérka za swjeżeńske rozwuczowanje młodźiny we evang. luth. wutšnaczin. Dopołdnja we 11 hodź. Boża słužba za Dźěći.

S Hornjeho Wujězda.

2. njedź. po św. Trojicy je rano we 8 hodź. němske kemšowanje. Sbérka za zyrkw. rozwuczowanje młodźiny. Pop. we 4 hodź. zhromadźizna žonjazeho towarstwa we Hłuchowje pola Kralez.

Wutoru 28. junija pop. w 3 hodź. rozwuczowanje pschešłich dźěsci, farar Hila.

S Hucžiny.

2. njedź. po św. Trojicy je rano we 8 hodź. serbska a dop. ¼10 hodź. němska Boża słužba. Pop. w 2 hodź. katechismusowa wuczba.

Semrěła 14. 6. Marja Amalia Beckerowa we Hucžinje, swojeje starosby 53 l.

S Hrodźišcza.

2. njedź. po św. Trojicy rano w 7 hodź. serbski hami, we 8 hodź. serbsko a dop. ¼10 hodź. němska Boża słužba. Sbérka. Pop. w 4 hodź. němski hamt: farar Kunik-Kotecžanšti.

Pohrjebowanje: Jan Groß, tydzenobsedźer we Wichowach, 67 l. 11 m. a 25 dn. — Emma Mertinowiez, domjaza dźowka we Wichowach, 21 l. 4 m. 5 dn. — Kschesćan Gustav Kunza, wunuzikaŕ w Hrodźišczu, 78 l. 11 m. 29 dn. — Gertruda Hilda Meichelta, mandźelska dźowka nurjerja Arnoschta Richarta Meichelta w Hrodźišczu, 1 l. 3 m. a 5 dn. stara.

S Khwaczicy.

2. njedź. po św. Trojizy rano we 8 hodź. serbske kemšchenje, dop. ½10 hodź. němske kemšchenje a ¾11 hodź. je dźěćikemšchenje. Sběrka za khcheźějšanske wukubłanje młodźiny w evang. luth. wuznaćiu.

S Kluksicy.

2. njedź. po św. Trojizy rano w 7 hodź. serbska spowědź a Božim wotkazanjom, we 8 hodź. serbske, dop. ½10 hodź. němske kemšchenje, ¾11 hodź. dźěćikemšchenje. Pop. w 3 hodź. towaršwo młodych ł. ½ow na farje.

Pokhowany: August Nowotny, žiwnoćeć w Kluksu, 61 l. 7 m. 3 dn.

S Kotez.

2. njedźelu po św. Trojizy je dop. ½10 hodź. němske prědowanje ł zjurkwinskim cześtnym wupomnjenjom je-mrěłeho hoscenzarja Hermanna Schwotzny; w 11 hodź. němske kemšchenje ja dźěći (wobadny farar).

S Lupoje.

2. njedź. po św. Trojizy rano we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boža słužba a ¾11 hodź. dźěćikemšchenje. — Krajna sběrka.

S Malešecy.

2. njedź. po św. Trojizy rano we 8 hodź. serbske kemšchenje ł cźitanjom, pop. w 2 hodź. zjurkwinske rozrěčenje.

S Minakale.

2. njedź. po św. Trojizy rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemšchenje, ¾11 hodź. kemšchenje ja dźěći.

S Mježwaclidła.

2. njedź. po św. Trojizy rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbske a dop. ½10 hodź. němske kemšchenje.

Sbrjedu wječor we 8 hodź. towaršwo młodych mu-žow (pruha).

Pokhowany: Jan Gusta Herzog, žiwnoćeć we Lahojcy, 51 lět stary (jemrěł w měšćanskej khorownji, tu pohrjebany).

S Nohacicy.

2. njedź. po św. Trojizy rano we 8 hodź. serbska a dop. ½10 hodź. němska Boža słužba, ¾10 hodź. Boža słužba za dźěći. — Pop. ½3 hodź. sekanje towaršwa młodych hołzow ł Wóspoorkim towaršwom na Wuhi-mužowej horje. — Wječor ⅛8 hodź. towaršwo młodych hólzow w fariskej jahrodze.

S Porchicy.

2. njedź. po św. Trojizy rano w 7 hodź. serbska spowědź, we 8 hodź. serbska Boža słužba. Sběrka za rozwuczowanje młodźiny w evang. wěrnuznaćiu. — Dźěćikemšchenje w Porschizach dop. ½10 hodź. za mjeńšche, popołdnju ½2 hodź. za starsche dźěći. Pop. ½3 hodź. wosadne towaršwo młodych hołzow pola wohadneje hos-try. — Wutoru wječor we 8 hodź. biblijska hodźina we Konjezach, knjes wothladaŕ Kschižan.

S Rakez.

2. njedź. po św. Trojizy je rano we 8 hodź. serbske kemšchenje ze spowědźu, dop. ½10 hodź. rozrěčkowanje ze němšcu młodźinu. Pop. w 2 hodź. serbske Gustav-Adolfske prědowanje: farar Schwjela ł Deschnja pola Khoče-buza, ¼4 hodź. němske Gustav-Adolfske zwjeselišče prě-dowanje: farar Grośe ł Budyšchina.

Sswjedźenišenku prědowanju pschisamknje so swjedźeńs-ka shromadźizna w zyrkwi.

Póndźelu wječor we 8 hodź. ma zjonjace towaršwo mšašcinu shromadźiznu.

Semrěli: 14. 6. Rentnarka Johanna Khrysta Ro-schcerowa rodź. Kschižanez ł Rakez, 81 l. 5 m. 13 dn., pokhowana 17. 6. w Budyšchinje. — Pokhowany bu 19. 6. dohladowaŕ Hermann August Adler ł Rakez, 64 l. 5 měš., 6 dnjow stary.

S Rychwałda.

2. njedź. po św. Trojizy je dop. w 9 hodź. němske a ¼11 hodź. serbske kemšchenje.

Se Sprjewjow.

2. njedź. po św. Trojizy popołdnju w 3 hodź. je serbska Boža słužba a serbski hamt.

S Wóspork.

2. njedź. po św. Trojizy je rano ⅛8 hodź. spowědź, we 8 hodź. prědowanje, wječor we 8 hodź. towaršwo młodźenzow ((farar Kanig ł Kotez).

Póndźelu: Krajnozyrkwinske shromadźeństwo (bratr Kschižan ł Wěseje Hory) na farje.

S Wochos.

2. njedź. po św. Trojizy rano we 8 hodź. serbski hamt, dop. w 9 hodź. němska a ¼11 hodź. serbska Boža słužba.

Swójbne powěsće.

Siwerowanaj: Arnošcht Běrach w Khemberku ł Elku rodź. Teichez w Budyšchinje.

Semrěłej: Hońža swud. Simonowa rodź. Delanez we Budyšchinje. — Alma Sidonia Seeligerowa rodź. Lorez w Makej Sswódnizy pola Lubija, 33 lět. Wuhrjebanja.

Hamske wozjewjenja z Lubija.

Sjawne pohrjebanje wokrjesneho wubjerka je pónd-źelu, 27. junija 1927, dop. ½10 hodź

Z Lubija, 20. junija 1927.

Hamtske hejtmanstwo.

Towaršwowski powěstnik.

Bukecy. „Jedn. Sokol“ zwučuje kóždu sobotu wječor we 8 hodź. Sokolwanje je strowe a z dobom zabawne! Přińdźće trochu z časom! Načoln.

Domowina. Naš wulki wšotowaršwowy zlět budźe so 17. julija w Radworju wotměwać. — Přeprošenja z wotmyslenym swjedźeńskim porjadom su so wšěm našim towaršwam připósłałe. Jeli traś by žane towaršwo naše přeprošenje njedostałe, njech nam to hnydom zdźeli. Hač do 1. julija pro-symy wo wróćenje připołoženych dopisnicow. Wo-čakujemy, zo so wšitke serbske towaršwa syjnje wobdźěła a zo po swojich mocach swjedźeń po-rjeńša. Předsydstwo.

Drježdźany. Towaršwo „Čornoboh“ přeprošuje swoje sobustawy a wšitkich druhich evang. Serbow we Drježdźanach a wokolinje na serbske kemše we „Křižnej cyrkwi“ přichodnu njedźelu popol-dnju ½4 hodź. Přednjesowanje změje knjez farar Kaplef-Budyšanski. Njech so prawje wjele Serbow při Božej słužbje a při Božim blidźe wobdźěli.

Horuja Hórka. Tow. „Łužica“ změje njedźelu, 3. jul, pop. w 14 hodź. pola Hänzlec **wurjadnu** hlownu zhromadźiznu. Dnjowy porjad so hišće wozjewi.

Haslow. „Jedn. Sokol“ z Khróšćic wuhotuje pola nas přich. njedźelu wječor ⅛8 hodź. sokolski swje-dźeń. Wulkotny program: Sokolwanje, spěw, hudźba, reje. Přińdźće wšitcy!

Malešanski zwuč. wokrjes „Sokola“. Hwizdarjo a bubnarjo (Malešecy-Radwoř-Poršicy-Rakojdy) změja jutře sobotu (25. 6.) wječor we 8 hodź. swoje zwu-čowanje w Brěžyncy.

Ralbicy. Tudomne „towaršwo młodźeńcow“ woswjeći přich. njedźelu, 26. junija, swój založeński swjedźeń we wjesnym hosćencu. Započatk ⅛8 hodź. wječor. Hraś budźe so nowa wulka činohra w 5 jednanjach. Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Wubjerk „Zwjazka Serb. Rat. Dorosta“. Přichodnu njedźelu (26. 6.) je wažne posedźenje pola towarša Natuša w Khróšćicach pop. w 3 hodź. Jedna so dla wšotowaršwoweho zlěta. Předsyda.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleń w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmaŕ w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Bě-rjency — Za nawěstki G. Janak w Budyšinje.

Khróšćanska nalutowańja

wotměje swoju

68. generalnu zhromadźiznu

na swj. Pětra a Pawoła, 29. jun., pop. w 4 hodź. we Herbskej grychce we Khróšćicach.

Dźeński porjad:

1. Zličbowanje a bilanca 1926; 2. Wuswobodźenje předsydstwa; 3. Rozdźělenje dobytka; 4. Wólby w dohladowarstwje; 5. Sobudźělenja abo namjety.

Bilanca za lěto 1926 je wupołožena we wobkhodu. Městnosći.

Předsydstwo.

Lebza. Skala. Wjeńka.

Hotel „Běły Kóń“

mějićel: Curt Lange

telefon čo. 3413

Najwjetša a najrjeńša jědźerńja w Budyšinje

Tunje małe a wulke wobjedy

Najwobšěrniši wubjerk za wječerje

Wšědnje wumělski koncert

Njedźelu wot ½12 hodźin dopołdnja

snědański koncert

Točenje Budyšskeho wosebiteho piwa, Radebergskeho a St. Beno-piwa

Wupřahowanje / garaže za awta / rumnosće za zhromadźizny / swjedźeńska sala

Poskićam:

ćelace mjaso	punt **1.20** hr.
swinjace mjaso	punt **0.80—1.00** hr.
zmjerzunjene mjaso . .	punt **0.80** hr.
howjaze mjaso	punt **1.00** hr.
mjasowu jušku	**10** pj.
hejdušnu a jatrowu kolbasu .	**10** pj.
ćopłe kolbaski	**10—20** pj.
wšelaku kolbasu . .	**0.80—1.40** hr.

Ernst Polter w Budyšinje

rěznišk mišter, na Šulešskej hasy čo. 1 (Schülerstr. 1)

Złota wyšina w Rabocach

Telefon 3811

Z přileżnosću **70lětneho jubileja dyrbjenskeje wohnjowoje wobory w Rabocach** poručamoj naju na **najlěpje wuhotowane ruznosće.**

Sobotu 25. a njedźelu 26. junija 1927:

Přenjorjadna hudźba a reje.

Wobšěrne nadobne jědźe.

Připołdnju a wječor

Hobrske pječene kolbasy z kis. běrnami

Wšelake čerstwe kolbasy, dokelž smy sami rězali.

Wo přećelny wopyt prosytaj

Erich Lippe a mandźelska.

Serbska holca,

předewšem sprawna, 20—22 lět stara, kotraž dźěći lubuje a we **małem hospodarstwje** něšto pomhaś móže, **so k 1. julijej t. l.** pyta. Z darmotnym płaćbywa-njom a jědźu, 25—30 hr. mzdy.

Bliže je zhonić

w Drježdźanach, Christianstrasse 22 pola Augusta Zmija.

Złota hypotheka 3000 hr.

na 1. město na žiwnosć z 9 kórcami leżownosćow w klóšter-skej wokolinje, zapisana, hnydom so za 2600 hr. wotstupi. Bliže přez rěčnikow **Wessera a Wünschu** w Budyšinje.

Tobak

punt jenoż 1 hr, čisty přemórski poruča **Hultsch w Budyšinje** Sobałerstr. 6 Cigarowy wobkhod

Vogtlandske wumělske **garding**

kupujośe stajnje tunjo pola

K. Erler w Budyšinje

na Žitnych wikach 11, znapřeća hoać. „Zł. Hwězda“ / Rěču serbski

Žoujace kolo

nowe z ruk. wopismom a pyšnje wuhotowane za 65 hr. na předań

Max Seifert w Budyšinje

na Kamjentnej hasy 29

Wuporjedźenje wobuća

solidnje a tunjo w najkrótšim času.

z ruku šite

z drjewowymi hodźikami

Ago (bjez šowa z hozdźika

Crepe-gumijowe póduše

so na wšě drije přičinja

Heinrich Mohr

w Budyšinje, na Žitn. wikach

Kože

wšěch druzin

kupujetaj stajnje po najwyšších dnjowych płaćiznach

Kießling & Erdenberger

na Zwonk. Lawskej hasy čo. 45

Sobotu w hosćencu „Połnišćka“

Žony! + Žony!

Wupłókowace aparaty rigatory, žiwotowe wobwjazki, měšaćne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjelušowe kho-lowški podtołki, štažiki za prědki, štažiki za paženi. też wulki wuběrk wšelakich

gumijowych tworow.

Wobroćće so dowěrliwje na

Sanitätny wobkhod

R. Wagner w Budyšinje

před Šulešskimi wrotami 9.

Sokołski spěmnik

Njech sebi jón kóždy Serb kupi.

Płaći jenoż 50 pj. Na předań

w Serbskej kniharni w Budyšinje

Kedźbu kolcsarjo!

Nowe koła za 59.—, 65.— a 68 hr. ja nimam. To su jenoż wabjeńki. Nowe je też špatne koło rjane. Při wužiwanju sće pak za krótki čas powučeni.

Jenoż wopraudze dobre twory rubaja sebi nos!

Tak sudźa moji woteběrarjo:

Z Janko-kołom jěźdźu hižo 15 lět wšědnje na dźěło, sym znim jara spokojom.

Waše Janko- žonjace koło hižo wot 1912 wšědnje wot Běłšec do Korzymja a wróćo jěźdźu. Sym hižo za wjelakimi kołami jěźdźił, ale tak lohko kaž Waše Janko-koło žane njeběžał. atd.

Wobkedźbujće! Narunanske dźěło za wot mje kupjene koła mam stajnje na składzu, dalokosahace sprawne rukowanje. Daleporučenje a spokojosć wo-tběrafstwo zmóžnichu mi, **so** sym lětsa hižo 400 kołow předał.

Wulki wobrot dowoli wosebje nizke płaćizny. Hobrski wubjerk Brennabor-, Opel-, Janko- a Prometheus-jěźdźnych kołow.

Jan Schiebak w Budyšinje

na Mužakowskej drózy 4

Najwjetši wobkhod w měšće. — Wobhladanje bjez kupowanja dowolene. — Přijomne podźělne płaćenje po přeću.

Kedźbu!

Kosy z dospołnym rukowanjom

kupujeće zaso w staroznatej kajkosći pola

August Heyne

w Budyšinje na Kamjentnej hasy.

Emajlowane twory / zacynkow. twory

naprawy do mlokafniow, kwasne dary, kaž też wšu **hospodarsku naprawu** w naj-bohatšim wubjerku, wšo dobre a tunje ma

Felix Münch w Budyšinje

klampnarski mištr / na Žitnej hasy 8

Šklenčy k zawarjenju zawarjeńske aparaty

tunjo pola

Walter Voigt,

żelezowa wlkowańja w Budyšinje, na Jerjowej hasy 3

Tak bórzy hacź so nětkde purpurne kruschki pokazaja, maju so hnydom snicice. Hewak jich po zymym polu wokoło roscźahamy. Wobkedźbujemy-li, kelko pyrn pichi wobdźełanju pódy z pola smuczahamy, możemy z toho žudźicź, kelko žiwin pyr z pola wuźrěba. To wschitko nam potom hospodarske rostliny paruja. Tohodla njech kóždy hospodar hlada, so by po możnosći wschón pyr z pola wotstronił.

Zahrodnistwo.

Pěstowanje maku a jeho družiny.

Mak je jako plahowana rostlina mjes naschimi serbskimi hospodarjemi mało znata. Wón žiwi so po repniku (Raps) do najlěpschich wolijowych płodow. Wulzy rozscherjene je pjahowanje maku wobezbe we rańschich krajach, hdźež so z njeho opijum dźěła. Też w połodnischej Franzowskej a we połodnischej Němskej so wón pěstuje. S měšninami widźimy też w Czechach zyke sahony maku.

Maku pěstuja so zwjetscha 3 družiny a to módry mak se sawrjenymi, mjenschimi makojzami a z módrym žymjenjom; schery mak z wotewrjenymi, wjetschimi makojzami a se schérym žymjenjom a běły mak z najwjetschimi makojzami a z běłym žymjenjom.

Poźlednja družina potrjebuje z Lemanty, ale žnje so pola naš jara średza, dokelž žebi nimo měry dobru pódu žada, haczrunjež je najbóle wunoschna.

S běłeho maku mamy najwjazy opija. Módry mak pak je wěscheschi, dokelž z njeho njemóže žane žymjo wupadacź, dokelž je sawrjeny. Mak so najlěpje na měrnych wapnoitnych, mènje hlinjatych pódach radźi. Też so hischcże na płódnym pěsku radźi, njeje-li pschesuchi. Na mokrych pódach pak jón szyla pěstowacź njemóžemy.

Polo k makej ma bycź cźiste a khipre. Wschо ma so nasymu derje pschiprawicź. Mak žnje so zwjetscha wot połozy měrza. Je-li prjedy rjane a pschijomne wjedro, móžemy jón też prjedy wožnycź. Ssnycź móžemy z ruku abo z maschinku. Ssyjemy-li jón z maschinku na rynczki, maju tute 32—48 zentimetrow wot žebje dwalene bycź, tak so może so mjes nimi derje jězdźicź. Ssyjemy-li je maschinku, mamy žymjo je žuchim pěstom smětschecź, abo je žuchej zahrodnej pjerschczu. Wosmjemy 4 prozentow maku a 96 prozentow pěska. Pschi ssyću z maschinku mamy dale kedźbowacź, so by makowe žymjo pschehłuboko njepschischło. Je-li hłubschо hacź poł zentimetra, dha szyla njeskhadźa. Tak bórzy hacź je mak sesklhadźał, ma so zwobkopowacź a wupleć.

Hdyž je mak wokoło 8—10 zentimetrow wyšoki, tehdom jón k druhemu rasej wobkopujemy a jednoczimy. Kóžda rostlinka ma wokoło 16 zentimetrow wot druheje bycź. Posdźischo so hischcże junu wobjězdźuje. Wschе tute dźěła dyrbimy wjele pschi najlěpschim wjedrje wukonjecź. Ssymjo trjebamy z ruku 7 kilogramow a z maschinku 5 kilogramow na 1 hektar. Vegetacźna doba maku traje 110—150 dnjow. Hektoliter maku (tórz) ważi 58—62 kilegramow na hektar. Vegetacźna doba tym, hacź je wjedro w auguscze abo w septembru. Mak je sticky, hdyž žu zwjelza wusthnyte a hdyž sorno we hłójczkach schczerkota. Sawrjeny mak na te waschnje žnjemy, so hłójczki wotrěsujemy abo zyke zwjelza a je do małych žnopkow zwjasamy. Potom mak do małych papkow sestajamy. Mamy-li jeho mało, dha jón tak bórzy, hacź je žuchi, hnydom domoj swojomy a hnydom se płónza womłocźimy. Pschemětу a cźiły mak cźenko na hłubju seržypamy, so by derje wusthnył. S makom, kotryż ma hłójczki wotewrjene, mamy wjazy haru. Tutón dyrbimy kedźbliwje z pódy torhacź a žymjo hnydom pschi torhanju do wožebitych žudobjow žypacź. Hewak nam wschо swupada. Stwjelza potom wožebje swjatamy a ppopujemy. Sa 5—8 dnjow so žymjo znowa wužypa. Je-li druhdy hubjene wjedro, dyrbimy samo 3 razy saožobu žymjo z hłójczkow wužypowacź. Na jenym hektaru nażnějemy 10—24 zentnarjow sorna a 30—50 zentnarjow słomy. Ssomu możemy słotej sasczełacź, ale możemy ju też město walcźka tepicź. Pluwy abo druhe wotpadki hodźa so derje do kompostu.

Se 2 zentnarjow maku wutolcźe so 37—40 kilogramow wolija. Makowy wožuch ma mjeschu wuživnu hódnotu, hacź rěpikowy wožuch (Raptkuchen) Możemy jón zwinjom pizowacź.

Pěstuje-li so mak sa dobywanje opija, dha so pschihotowaze dźěła teźame. Jencź pschi jednoczenju so mak schersche wot žebje wostaji. Też rynczki wostajmy wo nješchto schersche wot žebje, so Lyžmy mjes nim derje khodźicź mohli. Žně opija so sapocźnu, tak bórzy hacź so barba makojczkow z módrozeleneje na žołto smèni. Tehdom mamy makojczki narěsowacź. S tajkich narěskow tecze běła juschka, kotraž na powětru hustnje, žołtnje a so skónczuje na brunu macźisnu pschemèni, kotraž so jako małe tulki se k tomu postajenymi nożiczkami wotschczipnje.

Žně opija žadaju najczoplischе a najrjeńsche skónczne mjedro, wožebje tehdom, hdyž makowy narěsujemy, so by juschka, kotraž z nich terze, hischcże psched khowanjom skónza zhustnyła.

W južnej Franzowskej dobywaju na jenym hektaru 9—10 kilogramow opija a nimo toho hischcże doscź žymjenja, tak so so jeho pěstowanje derje sapłacźi. Wšeho mamy pschi dobywanju opija wjazy harу a dyrbimy też wež derje rozumicź a tohodla so mnohy dobywanja opija boja.

Sa nasche krajiny wschak dobywarjo opija też mjenje won wulki wusnam nima, dokelž bychmy tomu ludźi trjebali, kotrjż wež derje rozumja. Nimo toho njeje ani dowolene, tak bješe wschego opijum dobywacź, abo z nim wobkhodowacź. Opijum może so jenoż jako lěkarstwo pschedawacź, dokelž je w nim wěšty jěd wopschijaty, kotryż nasch organismus cźełnje a duchownje niczi. Pschikład mamy na cźinjenjach, hdźež so njeśmèrnje wjele opija wužiwa. Naschim hospodarjam pak radźimy, so bychu junu z makom spytali, dokelž je makowe žymjo doscź drohe. Tu by so wěso kóždemu próza sapłacźiła.

Dom a kuchina.

Kajka ma žmjetana bycź.

S naschonjenja wèmy, so kajkorjż žmjetany na létnej dobje saležі. Wšelcze ma bycź w žmjetanje 35—40 prozentow tuku. Wž žymje abo w thłódnischim cźasu pak spokojmy so z 30—35 prozentami. Ssmjetana ma telko tuku měcź, so bychmy mohli z njej derje wobkhadźecź.

Je-li žmjetana we thłódnym cźasu pschebohata na tuku, dha so na wschо lěpi. Wožebje wjele žmjetany abo zwjetscha wati. Rybjaze wati žu sa płódnosć zahrodki jara ważne swèrjatka. Dokelž knot w žymje sa morweho njespi, podawa so do hłubinow semje, hdźež njemjerstnje. Do žameje hłubiny cźłkaja tez rybjaze waki. S dobžahnjenych makow połoži žebi sklad na pschibjerk. Tole dozpije z tym, so je tak nakuśnje, jo dźě žiwe wostanu, ale cźełnycź njemóža. Jim wotkuśnje prènje ześ hacź pjecź stawczkow. S tymlemi stawczkami samóže rybjaza łaka łasyć a so tola toczicź. Wo cźaš lěcza, hdyž tele stawczki žhubi, wone bórzy sabo narostu, niž pak w žymje. Tak wostanu žiwe.

Wjele straschnischi w zahrodzy je knot se zwojim toczenjom. Pschetoczuje radys hatle wožadźane hrjadki. Podtoczene žadženki sahinu. W hrjadkach z konjazym hnojom hnojenych najbóle toczi. Sa konjazym hnojom rybjaze waki žlédża. Tehodla jich tam najwjazy nadeńdźe. Lědma so cźerstwje natoczene žmuhi wurunak a žadženki znowa wožadźał a jim pschiliwał, hižo knot sabo w hrjadzy po někotrych hodźin borka a storka. Wěscze so na druhe ranje z mjersanjom dohladaschi, so bě tam pobył a so bě twoja próza sabo podarmo. Knot jenoż wěste cźasy a hodźiny toczi. Wot rańscheho switanja hacź do 7. hodź. rano je k prènjemu rasej na honitwu wuschoł. K druhemu rasej cźehnje wokoło 10 hodź. dopołdnja na honitwu. Popołdnju sapocźina so jeho brudzenje bórzy po druhej hodźinje. Na wjecźor wokoło 5 hodź. poda so k schtwórtemu rasej na žwoje toczerste schczeźki. Nałe najlepje tam stajisch, hdźež ma swoju podsenitku schczeźku do sahrodki. Najlepje njewitaneho hoitwjerja z tym dožahnjesch, so jeho wotkałasch. Dyrbisch pak so wote wětra stupicź. Knot ma dobru cźuchawu, by-li wětr wot tebje na njeho cźahnył, by cźe wucźuwschi, hnydom toczicź pschestał. Hdyž knota wotkałasch, jeho wjele prjedy dožahnjesch, hacź hdyž pałe powlekujesch. Nakhwilnje mósjech jeho wot sahrodkow wotdźerżowacź, hdyž do dźerow petrolij abo kamjentnowuhlowy teer lijesch. Lěpische je hischcże njehaschane wapno. Tak rucze hacź je žwojim pyskom do wapna storcźi abo sawadźi, hižo po krótkim cźasu žwitnje. Dale wukasuja njehaschany karbid. Tón natykaj do dźerow a je samjetaj, potom mèsjno potrjep. Naštawaze dymy so rospuschcowazeho karbida wucźerja bórzy njewitaneho horkarja. Knot so twojeje sahrodki wèscze sdaluje, hdyž ju nałeto schczedrimje z kalijom pohnojisch. Wschelake cźerwiki, waczki a hušanczki sahinu. Hdyž knot widźi, so pschewjele łušanju nima, też mydło wjesy.

wobras: Knot.

Skelarstwo.

Kak móžemy sporje pizowacź.

Lětża bě doscź tłuste a hubjene léto. Mnohi ratar njewě nětko w létuschej symje, schto skotej dawacź. Lěpje je i mjeńschim lutowacź, hacź potom na prózdnje łubje hladacź. S lutowanjom abo je sprawnym pizowanjom móžemy też lětża piza wjele lěpje wužiwacź.

Dźenżnischi dźeń wschak dyrbi tóžby hospodar też znamo pschi pizowanju licźicź. Kusk papjery a tužka žłuschatej tohodla tóžbemu hospodarjej wschědnje do ruki. Bjes sprawneho rosliczenja njemóžemy žebi dźenża żenje pizowanje ja zyke léto myślicź. Hłowna wina we hubjenych létach je tajnje, jo hospodar żenje njewě, kelko piza je domoj thowat a kelko może lětża wupizowacź, to réka, na kelko schtuk skotu piza dobaha. Ssmy-li we hubjenych létach je ztajnje, jo hospodar żenje njewě, kelko hacź j naschim nahromadżenym sbytkom dobaha ssmy. Swesczischi-li, so cźi lětża piza njedobaha, móžech żebi we prawym cźasu druhu pizu wobstaracź abo móžech bóle lutowacź. Wèmy-li, kelko żmy lětża sorna namłócźili, móžemy też swésczicź, kelko mamy žłomy. Waha domojthowaneho sorna wunjeże pola rozli 38—42 pro-

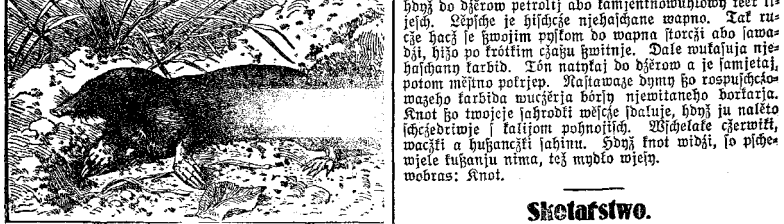
Časopis za serbskich ratarjow

Čisło 25 Budyšin, 24. junija 1927 Lětnik 34

Knot.

(S wobrasom.)

W tydźeńschim nastawku žmy dobre stronki tuteho podsenitkeho wobydlerja wopitali. My wèmy, so knot jenoż bruczki, waczki, hušanzy a cźerwiki žerje. Zenje njeławaji žebi na rostlinki abo korjenje rostlinkow. Knot je nimoměry nażrane swèrjatko. Wschędnje telko sežerje schtoż žam waži. So by sa njeho utle hobrsku žnyku sežiwjenja potrjebny nahromadźił, je pschezo po pucźu. Stajnje tocźi pschezo sa sežiwjenjom pytajo. Setka-li so je swojeho runjecźom, dóndże hnydom k wojowanju na žiwjenje a žmjercź. Dobyczéł podležazeho sežerje.

W sahrodkach służa jeho žratwje swjetscha jenoż rybjaze waki. Rybjaze wati žu sa płódnosć sahrodki jara ważne swèrjatka. Dokelž knot w žymje sa morweho njespi, podawa so do hłubinow semje, hdźež njemjerstnje. Do žameje hłubiny cźłkaja tez rybjaze waki. S dobžahnjenych makow połoži žebi sklad na pschibjerk. Tole dozpije z tym, so je tak nakuśnje, jo dźě žiwe wostanu, ale cźełnycź njemóža. Jim wotkuśnje prènje ześ hacź pjecź stawczkow. S tymlemi stawczkami samóže rybjaza łaka łasyć a so tola toczicź. Wo cźaš lěcza, hdyž tele stawczki žhubi, wone bórzy sabo narostu, niž pak w žymje. Tak wostanu žiwe.

Wjele straschnischi w sahrodzy je knot se zwojim toczenjom. Pschetoczuje radys hatle wožadźane hrjadki. Podtoczene žadženki sahinu. W hrjadkach z konjazym hnojom hnojenych najbóle toczi. Sa konjazym hnojom rybjaze waki žlédża. Tehodla jich tam najwjazy nadeńdźe. Lědma so cźerstwje natoczene žmuhi wurunak a žadženki znowa wožadźał a jim pschiliwał, hižo knot sabo w hrjadzy po někotrych hodźin borka a storka. Wěscze so na druhe ranje z mjersanjom dohladaschi, so bě tam pobył a so bě twoja próza sabo podarmo. Knot jenoż wěste cźasy a hodźiny toczi. Wot rańscheho switanja hacź do 7. hodź. rano je k prènjemu rasej na honitwu wuschoł. K druhemu rasej cźehnje wokoło 10 hodź. dopołdnja na honitwu. Popołdnju sapocźina so jeho brudzenje bórzy po druhej hodźinje. Na wjecźor wokoło 5 hodź. poda so k schtwórtemu rasej na žwoje toczerste schczeźki. Nałe najlepje tam stajisch, hdźež ma swoju podsenitku schczeźku do sahrodki. Najlepje njewitaneho hoitwjerja z tym dožahnjesch, so jeho wotkałasch. Dyrbisch pak so wote wětra stupicź. Knot ma dobru cźuchawu, by-li wětr wot tebje na njeho cźahnył, by cźe wucźuwschi, hnydom toczicź pschestał. Hdyž knota wotkałasch, jeho wjele prjedy dožahnjesch, hacź hdyž pałe powlekujesch. Nakhwilnje mósjech jeho wot sahrodkow wotdźerżowacź, hdyž do dźerow petrolij abo kamjentnowuhlowy teer lijesch. Lěpische je hischcże njehaschane wapno. Tak rucze hacź je žwojim pyskom do wapna storcźi abo sawadźi, hižo po krótkim cźasu žwitnje. Dale wukasuja njehaschany karbid. Tón natykaj do dźerow a je samjetaj, potom mèsjno potrjep. Naštawaze dymy so rospuschcowazeho karbida wucźerja bórzy njewitaneho horkarja. Knot so twojeje sahrodki wèscze sdaluje, hdyž ju nałeto schczedrimje z kalijom pohnojisch. Wschelake cźerwiki, waczki a hušanczki sahinu. Hdyž knot widźi, so pschewjele łušanju nima, też mydło wjesy.

wobras: Knot.

Skelarstwo.

Kak móžemy sporje pizowacź.

Lětża bě doscź tłuste a hubjene léto. Mnohi ratar njewě nětko w létuschej symje, schto skotej dawacź. Lěpje je i mjeńschim lutowacź, hacź potom na prózdnje łubje hladacź. S lutowanjom abo je sprawnym pizowanjom móžemy też lětża piza wjele lěpje wužiwacź.

Dźenżnischi dźeń wschak dyrbi tóžby hospodar też znamo pschi pizowanju licźicź. Kusk papjery a tužka žłuschatej tohodla tóžbemu hospodarjej wschědnje do ruki. Bjes sprawneho rosliczenja njemóžemy žebi dźenża żenje pizowanje ja zyke léto myślicź. Hłowna wina we hubjenych létach je tajnje, jo hospodar żenje njewě, kelko piza je domoj thowat a kelko może lětża wupizowacź, to réka, na kelko schtuk skotu piza dobaha. Ssmy-li we hubjenych létach je ztajnje, jo hospodar żenje njewě, kelko hacź j naschim nahromadżenym sbytkom dobaha ssmy. Swesczischi-li, so cźi lětża piza njedobaha, móžech żebi we prawym cźasu druhu pizu wobstaracź abo móžech bóle lutowacź. Wèmy-li, kelko żmy lětża sorna namłócźili, móžemy też swésczicź, kelko mamy žłomy. Waha domojthowaneho sorna wunjeże pola rozli 38—42 pro-

zentnow, pola pichenjow 48—52 proz., pola jechmjenja 62 hacj 64 proz. a pola wowsa 60—82 prozentow.

Wažnejemy-li na pich. 40 zentnarjow žita, mamy se teho 38 prozentow zlomy.

Chcemy-li posudžicj, kelko je žana piza hódna, dyrbimy tej jenu wužiwnosć znacj. Wužiwnosć pizy zaleji na tym, kak stara rostlina je a kajka je. Tej wjele zaleji na póde, na podnjebju, hnojenju a wobdželanju, dale kak smy ju domoj khowali a kak mamy ju khowanu. Srost pizneje rostliny ma wliw na wobžah žiwin. Mlode rostliny maju wjazy bjelkowin, ale mènje na žiwinach khudeje drjewowiny hacj stare. Tak dohlo, doniž rostlina hischcze njeczcje, mnoza žo w njej tej bjelkowiny. Po pichekczenju wotebjeraju. Kczejaze rostliny maju w blischoicji zomja najwjaz bjelkowin.

Žiwna hódnota pizy zaleji na tym, kelko žamžna piza wužiwnych a požiwnych dželow wopschija. Tej požiwnosć pizy na tym zaleji, kak je piza pschiprawjena a kajke khcžo może pizu jako tajku wužicj. Tohodla dyrbimy tej najprjedy wědjecj, hacj je khcžo strowe.

W prjedawschich czažach mjachu ludžo ja to, so je jenož ta piza najlepscha, kotraj jako žnjinjaza piza pkacjesche. Dženža wschak poždudžuje hinak a wjedže, so žu we wschelakich pizach macjinu, kotrej khcžata nusnje ke žwojemu sežiwenju trjebaju. Ssu to wobžebje vitaminy. Njesžu-li w pizach dosć vitaminow, dha nam ztót czaso wschelako sthori. Dženža hižom wjele khorosczow mjes stotom znajemy, kotrež bechu prjedy zyle njesnate. Wulki džel tutych khorosczow sawinuje njedostatk vitaminow. Hacj dotal žu wucjeni tri druzjny vitaminow wuglědžili a to: vitamin A, vitamin B a vitamin C.

Vitamin A je najbole mjese wschemi rosthérjeny a to w rostlinach, kaž w swérinach. We rostlinach mamy jón w seleninje; w selenej lobodže (Spinat), w bobli-nach (Tomaten) a w swérinach mamy jón w mlokowym tuku, w jejowym žolktku atd. We žwinjazym schmalcu abo w margarinje je jeho mało.

Vitaminu B mamy wjele w žitach (Getreide). Vitaminu C pak mamy wjele w kale, w žitronach, malenach, w krowjazym mloku, w jejach atd. Je-li nam wone w nekotrych jedžach pobrachuja, mózemy ikhorjecz.

Kak swérjo pizy, kotrej jemu dawamy, požiwa, to na tym zaleji, kak strowe swérjo je, kak ma požiwaze organy w kutle w porjedže a ssczeho piza, kotruž jim dawamy, wobsteji.

Ssamo žo rosumi, so khore skoczata dozyla niczo njeżeru, abo jenož jara mało. Tej sežranu pizu jara hubjenje wužija. Stoczo ma žo tej hnydom woi mlodoscze žem na wschelaku pizu swuczicj. Pschežuwaki (Wiederkäuer) wjele lepje drjewjanu twjerdu pizu wužija, hacj tonje abo žwinje, kotrež maju jenož tak mjenowane jednore kutło.

Letža dyrbimy wschelake pizy wužicj, na kotrež hewak tak njedžiwamy. Nekotrežkulisch pizy, khdž je derje pschiprawimy, mózemy letža zyle derje wužicj.

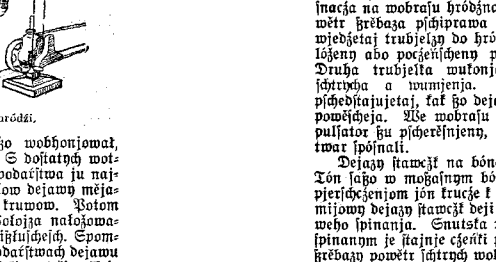
Jeczne plowy, kotrež hewak njepizujemy, mózemy letža mesto žyna wužicj. Ssuche pluwy pak njepizujemy, dokelž žo skotej w schiji satkója. Namocžimy je ze liwkej wodu a pschidamy 1—2 prozentaj czerwjeneje žele. Pschi tym pak mamy kedžbowacj, so žu wschè pluwy derje namocžene. S pizowanjom tak namocženych pluwow mózemy ⅓ žyna wulutowacj.

Dejawa.

(S 3 wobrasami.)

Jedyn snamjenity politikar je njedawno mènił, so wustajenja ratarskich maschinow je se živym srjedstwom, so w ratarstwje je njedostatk na dželawych mozach. Njedostatk na dželawych mozach ma tež žwojej dwe stronzy. Mamy-li maschiny, trjebamy tež dželawe mozy, so bychu je posłužowali a rojumili, z nimi wobthadzecj. Khdž tajkich nimamy, nam maschiny tež wjele njepomhaja. Tele słowa ja najwerniše, schtož dejawu nastupa.

S teho mohło wuthadzecj, so dejawu najbole we wulkich hródžach nałožuja. Woprawdze, so njeby hospoda hnewanja j dejerjemi a dejerkami méta, žu j wjesscha se pschicžinu, so dejawu kupuja. Wona samože woprawdze dželawe mozy narunacj. S dejawu samóżesch sa 2 hodžinje 10 kruwow podejicj. Jena wožoba może 3 dejawy poštužowacj. Tak samóże sa 2 hodžinje 30 kruwow podejicj. Telko kruwow w žamym czažu dyrbja dwaj špeschnaj dejerjaj dejicj. Tak salutujesch wožobu. Dokelž dejenje j dejawu njeżada žaneje na dejenje žo mustejazeje wožoby, njetrjebasch pschedrohu dželansku mózu. Hacj wjele pschi tym salutujesch, je druhe praschenje. Dejawa deji j pomozu elektrizitety a tu tež darmo nimasch. Dejawa na 10 kruwow nèhdže sa 2,25 hriwnow mozy pschetrjeba.

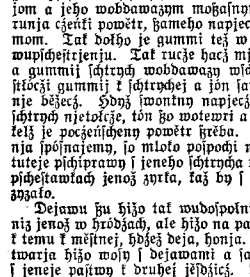

1. wobr.: Dejaca připrawa w hródži.

Jedyn Hallensenski profesor je žo wobhonjowat, kajke hospodarstwa dejawu nałožuja. S dostatkych wotmotwow wuthadża, so runje male hospodarstwa ju najbole nałožuja. Jena tiecjina mjezecjelow dejawy mjeascha w žwojich hródžach 6—15 dejnych kruwow. Potom pschinżechu czi se 16—30 kruwami. Polożja nałožowanje dejawy tymle hospodarstwam pschiskuschesch. Spomnjeny profesor mèni, so w malych hospodarstwach dejawu kedžbliwischo wothladaja. Jena pschicžina tczi wésce w tom, so runje male hospodarstwa sczeża czeledź dostanu, kotrejž by žo do hródže chcnło. Hdžej njemóża we malych hospodarstwach do hródže czeledź dóstacj, kupja žebi dejawu, abo hdžej žlabe wožoby w hródži dželaja,

2. wobr.: Dejacej bónčkaj.

3. wobr.: Kak dejace bónčk pkitykaja.

kotrež njewudżerża dwe hodžinje pospochi dejicj. Dejawa k temu pschinoschuje, hródžne džélo wolžicj. Wolożenje dejenje wjedže k temu wjazy dejneho skotu djerżecj. Wjazy wulkich howjadow w hródži dawaja wjazy hródżneho hnoja. S dejawu dejene mloko je zel redlische. Sso wé, dyrbisch ju derje paricj a rjedżicj. Prènje dejawy mèjachu wschelake njedostatki. Te žu nèko wschè žožonnje wotstronjene. Prènje dejawy truwom napohledk krej muczahnychu. Tute rjece ... li žu nèko wotstronili. Ssu hladali na pschirodny puch. Czelo kruwu dejo tež pospochi njezwaza, ale druhdy thwilczicžku posastanje, so by pójerało. Ssame posastawanje wukonja dženža maschinska dejawa. S tym runa žo pschirodnemu zrannju czelecza abo dejenju j ruku.

Dženža ma wulku žywu tukrajnych a wukrajnych dejuwotw. Wjele žu žiwe prènjche njedostatki wotpolożite a deja dženža czisce a zyle wésce bjes teho, so bychu kuwje swadżite. Halienski profesor Martiny wo nich takle žudži: „Mjes wschèmi dejawami žu žo j najthmaschimi wupokasale snamki Alfa, Pine-Tree, Alo a Moment. Se wschich najredlischo je bjes dwéla Alfa. Potom sczehujetaj Pine-Tree a Alo. Snamka Moment njebé pschi spočatku dosć spuschczomne dejawa. W poglednischim czažu žu ju wudoipokmili, awtomatiki pulsator do njeje satwariwschi. Nètko je tuta snamka tohorunja spuschczomna. Wonjej wukhwaluja, so najczistischo wudeji. Podobnje czisce deji tej snamka „Wallace."

Dženžnischi nastawk nima k tomu žtužicj, te wschelake systemy tu rospowedacj a rospisacj. Nasch wobras bowoli nam, do hródže na dejazu pschiprawu pohladnycj. Elektromotor, dejawu czerjazy, dyž tu njewohladamy. Na prawej stronje, hdžej je dla lepicheho spósnacza na wobrasu hródżna sczena prjecj wsata, steji powétr žrébaza pschiprawa (Dünnluftpumpe). S njeje wjedżetaj trubjelzy do hródže. Jemu pschiwodżuje wolożenu abo poczesczeny powétr k dejazym bonczkam. Druha trubjelka wukonja toklanje abo pulsowanje schtrycha a wumjenja. Delnjej jenotliwej wobrasaj pschedstajujetaj, kak žo dejaze bónczki k schtrychom pschipowésczeja. We wobrasu na lewizu dejaze bónczki a pulsator žu pschereschnjeny, so bychmy tych snutskowny twar špósnali.

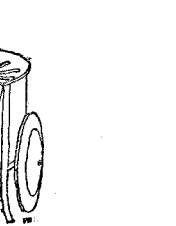
Dejazy stawczi na bónczkach je schtrychowy gummi. Tón sažo w možasnym bónczku tczi. S gummijowym pjerschczenjom jón krucze k schtrychej pschilipinaja. Gummijowy dejazy stawczi deji j pomozu rosdżélowe powétrowe spinanja. Snutska w gummiju k schtrychej pschispinanym je stajnje czesti powétr. Potajkim czenti abo žrébazy powétr schtrych wobdawa. Mjes tymle gummijom a jeho wobdawazym možasnym bónczkom je tohorunja czenti powétr, kameho napjecza, kaž w gummiju žamom. Tak dołho je gummi tej w žwojim normalnym wupschestrjenju. Tak rucze hacj mjes metallowy bónczk a gummij schtrych wobdawazy wschedny powétr studi, stócži gummij k schtrychej a jón samknje. Mloko sastanje bježecz. Khdž iwontny napjecze popuschczi gummij schtrych njetolcże, tón žo wotewri a mloko sažo bèži. Dokelž je poczesczeny powétr žréba. S nascheho rospisanja spóznajemy, so mloko popochi njebéži, ale j pomozu tuteje pschiprawy j jeneho schtrycha po druhim w krótkich pschestawkach jenož zyrka, kaž by j rutu dejił abo czelo zgzało.

Dejawu žu hižo tak wudospolnili, so j jeje pomozu niz jenož w hródżach, ale hižo na pastwach deja. Krumy k temu k mèstnej, hdžej deja, honja. W nowischim czažu twarja hižo wosy j dejawami a samója, j jich pomozu j jeneje pastwy k druhej jedżicj. Widżimy j teho, kak je w naschim mlokarstwje dejawa na puczu polneho rozwiwanja a wudotonjowanja, hižo žu wjele na tymle puczu dozpili a dokonjeli. Technika dale a dale pokraczuje. Njesprózniwje džéla dale. S njej budże kaž je separatorom abo zentrifugu. Psched 40 létami sekkachmy žo j njej jenož tu a tam w doprédkarskich hospodarstwach. Dženža trjebaja je hižo tež w kolazych hospodarstwach a w tajkich na jenicžku kruwu.

Nowy miedowy wuwjerhak.

(S wobrasom.)

Na pczolokarskimaj wustajenzomaj w Ulmje a Freiburku bechu w sandżenym lecze tež nowy miedowy wuwjerhak (Honigschleuder) wustajili. Jeho wunamakar a twarz je Julius Nitsche we Biberachu nad Rheinom. Swój wjerhak je pomjenowak „Zwéhdaty vertikalny rjedowy wjerhak" (Stern-Vertikal-Honigschleuder). Tuto mjeno hižo jasnje rosjasnowacj dawa rosdżele tuteho noweho wjerhaka pornjo starym. Stare žu tak twarjene, so płasta je žwojej schérokej stronu k sczenam pi wowbrocženych pankow wuléta. Tehodla dyrbisch po krótkim wjerhanju płastu wobroczicj, so by méd tež je tamnostronskich pankow wulétak. Njerédko žo stanje, so płasty pod wotmachom wjerhanja žo puknu, abo tola le sczenje won žo wushibnu haj wukamaja.

Tychle njedostatkow žo nowy wjerhak sminje. Méd j płastow na wobemaj stronomaj wuléta. Płasty pódla njeczerpja. Trjeba njeje, płasty wobroczecj, abo do druheho smera (Richtung) wjerczecj, hacj žy pschi spočatku wjerczak. S tym salutujesch prózu a dżéło. Tehodla tutón wjerhak puczowaze a wulkopczolarstwa jako postup witaja. Na jene dobo może 12 płastow do wjerhaka stajicj. Trjeba tej njeje, so žu płasty jenakeje wulkosczje. Dżerżak płastow we wjerhawje hodżi žo na nisko a wysoke stajecj. Tak je mózno, płasty kóżdeje wulkosczje we wjerhaku wumjerhacj. Nowy wjerhak hacj do 10 rasow telko nadżéla, kaž dotalne stare systemy. Pschi jenym pospyczu sa nèhdże 5 mjenischinow j 12 płastow nèhdże 40 punkow mjeda wumjetachu.

Rólnistwo.

Nicženje pyru.

Njerodź jako pyr kóždemu hospodarjej wésko njemaku starosej pschihotuje. Se wschelakimi prédkami spytamy jón sniczicj. Pschisporjenje pyru tež saleji na tym, kak hospodarimy ako kak pola wobdżélamy. S plahowanjom wobkopowankow niczimy pyr w jeho prènjotnym wutwiczu. W žitach pak žo nam pyr lehnje. Tej je dżeczeom žebi często polo j pyrom sanjerodżimy, wožebje khdž mamy dżecel wjazy lét za žobu na jenym a tym žamym polu. Wina je tu, so žo polo w tej dobje njewobdżéla. Najskpschi prédk k niczenju pyru je wésko na prènim mèstnje hluboke woranje. To je wésko pschi niczenju njerodże wschudże je najwjetschim wuspechom. S druhim gratom, jako j kultivatorom abo j brónami, jenož hischcze k pschisporjenju pyru dopomhamy. S tym žo jenož stara njerodź wotstroni a mlode kokorki pak w pódże swostanu a móża potom j czim lepschimi mozami rosci a žo pschisporjecz. Tak žebi potom druhdy zyle polo czim bóle sanjerodżimy.

Wulzy spomożne tež je, khdž na tajke polo, khdże mamy wjele pyru, nekajke rostliny prawje husto wožpjeny. Hospodarjo praja, so mech pschikupneho hnoja pyr bóle niczi hacj nekajki grat, j kotrymž chcemy pyr j pódy wudżélacz. Zito potlocżuje pyr bóle hacj pschenza a to tohodla, dokelž zito prjedy žejemy a wone może prjedy wotnożowacj abo žo pjenkojicj. Tak je polo bórzy nasymu selene a pyr žo njemóże dozyla derje wumvicj. Pyr žo potajkim bórzy sudżu. S nalétnich žywow žo najlepje te hubjenju pyru woka abo husta mèschenka hodżi. We mnohich hospodarstwach wobžebje na hlinjanych polach žo pyr na tute waschnje sloro zyle sniczi. — Hewak pak ma kóżdy hospodaf kedżbowacj, so by žo na jeho polu pyr njesalahnył.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

Wudawarnja 90 zł. pj., na pósće a pola dowérnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóždo čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihiličéerńja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domoju w Budyšinju. Telefon 2687.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobdźelenje so stajace nawěšćki a tabele so wyšše wobliczeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 146 **Budyšin — Sobota, 25. junija 1927 — Bautzen** **Lětnik 56**

Serbske prašenje před sakskim sejmom.

Sozialdemokratiski sapódłanz knjes Wjela ſ Hornjeje Hórki k tomu sćěhowaje porěcža:

Serbjo žu žebi sahadu wutworili, so tak daloko hač Serbow na pokoj wostaja, žebi na to njemyšla, prózowanja podpjerać je samérom, Łužicy wotdźělić a znano Częskoslowakiskej pśiśicišśnyc. Wudawanja, so je kofolstwo sasćhistiske, njeje wérno. Cźi, kotliž žo sa wjednikow Serbow nětdy wudawachu, chazili znano žerbšte wobydlerśtwo pohnucź, so by take hibanje žobu cźiniło. (Ménjiny je wubejrk némskonarodnych Serbow.) Serbjo pak žu rosumni dosć, so žo na taśich prózowanjach njewobdźěluja.

Schtoź liczby, se stron nastupjerja knjeźerstwa pśiśednjeńene, nastupa, so žu w (sakiskej) Łužicy 28 000 Serbow, drje tola po hamtiśkim liczenju trjeśi. We woprawdźitosći w Kamjenśitym a Budyśitym hamtiśkim hejtmanstwje na 42 000 žerbšćyn rěcźi. K tomu mózemy dopokazaś, so žu w Drježdźanach snajmjeńśiha 8000 Serbow žiwych. Liczba je potajkim wjele wyšcha, hač knjeźerstwo wudawa.

Někto knjes sastupjeŕ knjeźerstwa pśeje, so žu mjes Pruśkej a Sakiskej žo rosrěczenja wotmeśe (mjenujuc tak móhli skerje lépje Serbstwo wutupiś. pśiśisp. red.). Pśichtadaj njech dopokasataj, tak rojamja ſ wésteje strony pśiśeźiwo Serbam dźěłaju.

W Freibergu je wěźy rektor Schmidt ſ pśihłoźowanjom a podpjeru knjeźerstwa knižku spisał, so bychu žo Serbja, žerbšte poczinki a waśchnja podtłóczowaśe. Wyšše toho je w pózdnim cźasu tak mjenow. „Kužba domowinu" (Heimatdienst), kotraž je w Sakiskej wažbje ſ pomozu knjeźerstwa rosśerźeŕa, prof. Lautterbachej pśiśiném dała. Tón je w jenym pśednoršku we Łužicy dźerżanym, prajił, so we wójnje mjes Ruśkej a Némskej, kotraž njebudże wjacy dołho na žo cźakacy dacź, Serbjo njewurjekliwy strach pśedstajuja, tohodla dyrbili se wšémi statnymi srědkami łužiśtich Serbow wutupiś, dokeź jim snutskowny strach sa sakśi lud. Hdyž taśe wézy cźitasch a widźiśch, potom je bjes dźiwa, so žerbšte wobydleŕstwo méni, so je potłóczene.

Schtóž kulturne prózowanja Serbow a wažbje wšitke jich prózowanja snaje, wě, so pśemózaza wjeśiśina Serbaw na sakkadźe wušawy śeji a so žu republikanojo lépśi hač nęchtóžkuliž, kotryž tole jenož ſ hubu wudawa.

Hišćcze pśihitadaj, kak se strony ryćeŕskubleŕjow Serbow podtłóczuja. We Pśowjach pola Budyśina dr Heger hišćcze w lécze 1925 ſ ryćeŕskubleśkim najeńkom. Dón je ſ zyłym žwojim wliwom sadźěwał, so by sakśa žerbśka sawostała. Podobnje je teź w Minakale, hdźeź hrabja ſ Holnstein knježi. Ja žym pśiśeźiwdźeńcy, so ſ tamn. 420 wobydleŕjow njebudże wjele Němcow. Tutu schulsku gmejnu žu sa němśkorěcźnu sapiśali. Tam žu starśi wobsamkli, so by žo žerbśka wuczba wudźěłowała. Tola ministerstwo njeje do tutoho pśiśeźa jwoliło. We Minakalskej schuli žo w žerbśkej rěcźi njerosćitaju. Mózny wliw tutoho knjesa je wjedźał tomu jadźěwacy.

Hdyž ministerialny direktor dr. Schulze praji, so žo kurs napśeśećo Serbam njepśichemêni, dyrbju žo praśeć, schto chze knjeźerstwo cźiniś, so by Serbam nětko naśeśećo pśichiłko?! Serbśo žadaja pśichode wšém, so by pola kóždeho hamtiśkeho hejtmanstwa a pola wokrejźnego hejtmanstwa a teź pola knjeźerstwa snajmjeńścha jedyn žerbśkeje rěcźe mózny sastojnik był, kotryž mohł Serbow sastupowaś a kotrymž maja Serbjo dowéru, so móhli k njemu žo podaś a jeho we nékajśej formje wo radu a pomoz pśiwołaś. Nésnaju we wotrjeźu Budyśkeho wokrejźnego hejtmanstwa, ſ wuwaćom wokrejźnego schulskeho radźićela prof. Krahla, kotryž je jenož wézywustojny sa schulske praśenja a we druhich naležnoścach žobu rěcźeć njemóże, žanoho jenickeho sastojnika, snajazeho jenicźkeho žerbśk. ktowcźka a kotreho móhli jako tolmacza trjebaś. Pśoćiu knjeźerstwo, tajśich sastojnikow pśihśitaśiś. Serbjo rozhódźa, wobžełbitoho pjelchowanja, woni pak nochzedźa, so by žo ſ nimi sakhadźako. Woni žadaja, so móhli žwoju kulturu, žwoje stare prawa a stare pocźinki, kotreź śa léta hižo maja, pśiśede wšém sakhowaś a je hajiś a pśiheś ju žebi, so by knjeźerstwo Serbam woprawdźe napśeśećo pśichiłko.

Sapółłanz Grellman praji mjes druhim, so sapółłanjej Wjeli w najwjacy dypkach pśihłoźuje. Jeho rěcź a teź tu kommunistu Rennera w bliśiśich dnjach podamy.

Stresemann wo němskej zwonkownej politicy.

Swonkowny minister dr. Stresemann je schtwórtk popołdnju w němśkim žejmje wo němśkej swonkownej politiźy rěcźał. Swoju rěcź abo wjele bóle knjeźerstwu wopowědź won ſ pśihotowaneho rukopisa cźitasche. Wono bě do tśioch wotrěstwow dźělene a najpśódyzo wo ruśkim praśenju a južnoślowjańsko-albańskim konfliku, potom wo pósledniem puradjenju Rady Swjatka Ludow a stónźnje wo pomérje Němśkeje k wjeśornym mozam jednasche. W pśenim dźělu žo praji, so němśke knjeźerstwo wobžaruje, so žu žo diplomatiske poćahi mjes Jendźelśej a Ruśej pśetorhłe. W Genfu njeśu pytali, Němśku wot jejneje dotalneje politiki napiśeśo Ruśkej wotwjeśeć. Teź dr. Stresemanej njeje nicźo wo tym znate, so je žo Jendźelska prózowała, druhe staty ja antirusku frontu dobyć. Němśka budże žo dalejrěcźejuju, ſ Ruśkej wobsamknjenych, dźerżeć. Na druhej stronje by pak žo wona pśiśeźiwo kóždemu pospytej bolschewistiśeje agitazije ja kommunistiśtku revoluziju wobarale.

Potom swonkowny minister knapjatosći mjes Mótkwu a Warschawu a k južnoślowjańsko-albańskemu konfliktej pśiśiwdźe. Pśichi žwojich pśiśeźelnych pomérach ke Ruśkej je němśke knjeźerstwo žwoju winowatoćź méło, w Mosćwie k pomérnosći radźiśi. Němśka je njeśebi ćwje w jajimje sakhowanja méra a to ſ widomnym wuspěchom satrocźika. Wo wurunanju konflikta mjes Južnoślowjańskej a Albańskej satupjerjo Fudźelskeje, Franzowskeje, Italskeje a Němśkeje bjśicźe jednaja.

Stónźnje žo dr. Stresemann k poméram Němśkeje k wjeśornym mozam wobroći. Němśzy sastupjerjo njeźu žo je swjasanym žlubjenjom wo smjeńśenju wobsadźeńśeho wójska na wótu liczbu k postajenej termiji ſ Genfa wróćźili. Kaž wézy leża, ma Stresemann prawo, žo na to wobcźeowaćź, so žo žlubjenja pśichi wobsamknjenju Locarnskeho sréczenja wo **smjeńśenju wobsadźeńśeho wójska na normalnu žulnosći njeje hacź dotal dopjelnikło.** Nichtó na tym njedwéluje, so by žo Locarnska a Thoirzyka politika dale roswiwała, hdy by **Poincare** je žwojim pśihiwistom w parlamenće a knjeźerstwje Briandej w jeho dorosumjenśej politizy njesadźewał. Stresemann Poincarecowe wobstórźby, kotreź bě tón we žwojej rěcźi w Lunevillu pśeźeźiwo Němśkej cźinił, ſ radnosću wotpokasowaśe. Wono móże žnadź žo na to waschnje rosumiś, so Poincare jako fin. minister jednanjam wo ſwonkownej politizy wjazy tak blisko njeśteji, so bychu wone jemu wdome byle. Ssamo hdyž chze žo franzowśti ministerśti president na wézy powołaś, kotreź žu pśi němśkim wutrónźenju bjes ważnosće, njemóże žo w tym žaneje pśicźiźiny namakaś, na němśkej sréczejowej źwérje dwélowaś. **Nětkle žo prascha, hacź chze knjes Poincare pucź dorosumjenja satwaricź abo hacź chze jón wurunaś.** Jeho rěcź teź žady wopśichtja, kotreź móża jaćśišćych sbudźiś, so žo wón w němśkej sjawnosći wopak rosumjeny cźuje. **Na tónzu praji, so žebi Franzowśka měr žada. Na cźo žo nětko Poincare měri, na Ruhrsku abo Locarnsku politiku? Jene abo druhe je jenoj móżne, tola niz jene a druhe.** Poincare je we žwojich prjedawšich rěcźach wjele wo smyślenju Němśeje rěcźał. Smyślenje je ſ hlowneho dźěła w tej měrje sa buchom rosumjenja a méra śišo, kaž roswicże europiśkich pomérow. Wono je cźišćeś nawala do Porurśkeje a cźežke winowatosće Dawesoweho dojednanja na žo wsako. Němśka sjawnosć e myśl němśko-franzowśkeho sbližanja powitała. **Wona je hotowa, ruku japśichimnyź, kotraž žo w duchu sjednanja sawda, tola niz ruku dobyczerja, kotryž chze ju pśichewinjenemu sawdaćź.** Pśicźo wo wobrożenym franzowśkim bjesstrachu rěcźi. Nichtó w Němśkej tomule bjesstrachej njechroźy. Njeje žanoho samolwitneho cźłowjeka w Němśkej, kotryž by taźi pśichestupnit był, so by Němśku do wójny ſ někajkej mozu we wjeśorje abo ranju naśchcźiwaćź chazył. Wažom lét po mérje chżemy stónźnje wobnowjenje němśkeje žamostatnośće, chżemy mérny, ale žwobodny lud we němśkim kraju bycź. Njech žo Němśkej mér da, na kotryź ma połne prawo. Ruzje nětcźišśe knjeźerstwo je žo myśle wjeśenja wotrjekło. Ale Franzowśku mamy žo praśeć: Dyrbi duch wójny trajnje skutkowaś abo duch méra?

Niz my, ale wšitcy ludy maju prawo, žo tak praśeć, pśeto ž wšitke žu samokwite.

Knjeźerstwo cźišśe zyłu naležnosć ſ kolektu pohrjebaś. Sšem žu prawnemu wubjerkej pśihepokaja. Nětko je nad nami Sserbami, tutomu wubjerkej nasche stórźby a zadanja pśihepokoźiś, so by knjeźerstwo stónźnje barbu wušnało, hacź chze naš Serbow cźežpiś, kaž pśa pod blidom abo žo žobu staraś a hajenje nascheje rěcźe a kultury, kaž žo stara sa němcźinu.

Nowe sakske knježerstwo.

Sakśa knjeźerśtwowa kriża je žo stónźnje pśichwatnyła. Němśkonazionalni žu schtwórtk ſ małej wjetśinu wobsamkli pośticźenje ministerśkeho presidenta Heldta na wobžadźenje hospodarśkeho ministerstwa pśihijeź. Po jich namjecze žo tole ministerstwo ſ němśkonazionalnym dr. **Krugom ſ Nidda** wobsadźi. Sejtajenju noweho knjeźerstwa drje hišćcze někotre wobcźežnoścze napśeśeco śteja, cźehož dla žo łapiś nowych ministrow hišćcze njeje wojśewił. To je žo pjeca dźenja dopołdnja stało. Po dotalnych jednanjach Lipźanskich privatny dozent dr. ſ **Fumetti** ſ nahódnoścezeńśk. strony justizne ministerstwo pśihewoźmje, kotreź je dotal dr. Bünger sastawał. Nowemu ministerstwu pśihśitucźeja staroźosjalist **Heldt** jako ministerśti pśihedźyda, demokrat profesor dr. **Apelt** jako inutskow. minister a namésny ministerśti president, dr. **Kaiser** ſ němśkeje ludoweje strony jako minister za ludowu sdźěłanoścź, **Weber** ſ hospodarśkeje strony jako finanzny minister, němśkonazionalny dr. **Krug ſ Nidda** jako hospodarśti minister, dr. ſ **Fumetti** ſ nahódnoścezeńśkeje strony jako justizny minister a staroźosjalist **Elsner** jako dźełowy minister. Dotalny justizny minister Bünger a hospodarśki minister Wilhelm staj ſ knjeźerstwa wustupiłoj.

Nowy hospodarśki minister Krug ſ Nidda je žo jako žyn generalneho leutnanta a generalneho adjutanta Karla Kruga ſ Niddy 2. julija 1860 w Drježdźanach narodźił. Sswoje universitne ludźe stónźcźiwśchi won 1886 do sakśkeje statneje słužby sastupi. W lécze 1898 žo won na cźoło Schwarzenbergskeho hamtiśkeho hejtmanstwa powoła, kotreź w lécze 1903 ſ hamtiśkim hejtmanstwom w Starych Drježdźanach saméni. W lécze 1909 žo jako pśednoschaźy radźićel ſ titulom tajneho knjeźerstwoweho radźićela do ministerstwa snutskownych naležnoścow powoła. 1. oktobra 1913 jeho sa wokrjeśneho hejtmana w Drježdźanach pomjenowachu. Po revoluziji wot sastojnistwa wróćźo stupi

Bjes němśko-franzowśkeho wikowańskeho sréczenja.

Pśichi jednanju wo němśko-franzowśkim wikowańskim sréczenju njeje žo wot žrjedy dale pśichiśko. S franzowśkeje strony žu žo němśke namjety sacźišśe, a němśzy sastupjerjo žu potom franzowśke namjety jach žu mało pśichodźaze wotpokasali. Wot 30. junija, na kotrymź dnju nathwilne dojednanje wotbéhnje, dyrbi žo ſ mózności ličźić, so mjes Franzowśkej a Němśkej njebudże žaneho wikowańskeho sréczenja.

Nowe połépśicźenje nahódnjenja.

W nahódnjeńśim praśenju je k dojednanju mjes knjeźerśtwowymi stronami dośicho. Po nim ma žo jednanje tak mjenowaneho postajenja do pśejedawścheho stawa rośśérźeć a połóźiś. Dale ma žo pśichi nahódnjenju pozcźonka mjesa potrébnosće wot 800 na 1000 hriwnow powyśicź. Sapocząt kłaćenja za nahódnjene hypotheki žo wot 1. julija 1926 na 1. haprlej 1926 pśehepołoźi. Sbytne kupne pjenjezy ſ léta 1921 žo za pśenje tśi **kwartale** hacź do najwyśśicheje mjesy 400 prozentow a pośledni kwartał hacź do 600 prozentow sumnmy papjerjanych hriwnow nahódnja.

Dale žu w prawnym wubjerku němśkeho žejma praśenje nahódnjenja nalutowanśtich pjenjez rospominali. Pruśka budże najśérje nahódnjenje ſ 15 prozentami mózy pśehewjeśeć.

Saleśti pola marschalka Pilsudźśeho.

We Warschawśtim Belvederu je schtwórtk swonkowny minister Saleśti rosrěczenje ſ marschallom Pilsudźśim méł. Swonkowny minister je marschallej wo intenazionalnym połoženju a wo jednanjach w Genfu rosprawił. Potom žu žo poźahi Pólśkeje k Ruśkej rosprajiłe. Wo wotpókłanju pólśkeje wotmołwjenśeje noty do bolschewikśkeje Ruśkeje žo hakle spoczatk pśichodneho tydźenja wobsamknje. Hižo pśehedwjeźerawśchim je žo pólśkemu pósłanjej we Mosćwje, dr. Patekej, poruczko, so dyrbi žwoje pućowanje do Pólśkeje nakhwilnje wotstorcźiś.

Dróżowy ropot we Warschawje.

Schtwórtk wjeczor we 8 hodźinach je so prěnje poseńenje nowowuwoleneje pólskeje statneje rady wotewrilo, kotrejž je so ſ najwjetſchej njeſcekpnoſcu a nerwoſnoſcu wočakało. Krótko pſched wotewrjenjom ſo wulka hromada kommunistow pſched twarjenjom měſchčanſkeho ſarjadnſtwa ſhromadźi a herjekaſo pſcheciwo njepraćiwje cžinjenju kommunistiſkich hłosow pſchi wólbach protestowaſche. Jěſdna policija możeſche jenoż ſ wulkej prózu porjad ſakhować. Pjeć wobſowom ſajachu.

Pſcheměnjenje w rumunſkim knjeżerſtwje.

Rumunſki miniſterſki pſchedſydża **Stirbey** je wróčo ſtupił, ſo by prjedawſchemu miniſterſkemu pſchedſydżu **Bratianu** ſwoje měſtno pſchewoſtajił. Swoje ſaſtojniſtwo naſtupiwſchi je tutón ſwoje pſcheciwſtwo k Franzowſkej wobſwědčił. Franzowſkemu ſwonkownemu miniſtrej Briandej je telegramm pósłał, w kotrymž praji, ſo budże na ſkrućženju ſwjaſta njethahkajeho pjecżelſtwa, mjes woběmaj krajomaj wobſtejażeho, dale džełacź, pſchecżelſtwo, kotrež runje tak ſaczuwam kaž ſaſitam Rumunſkeje wotpowěda. Dotalny ſwonkowny miniſter Avarescu je ſo wot Franzowſkeje wotwobročił a ſ Italſkej pſchecżelſki ſwjaſk wobſamknył. Nětko je ſo rumunſka politika ſajo do prjedawſchich kolijow ſwjeſła.

Attentat na Kujbiſchewa.

Kaž ſo ſ Moſkwy powě, je pjeża njeſnaty cžłowjek na Kujbiſchewa, pſchedſydżu najwyſchſcheje ludoweje hoſpodarſkeje rady, attentat ſtućił, hdyž wón ſe jſtwy ſtupi, ſo by k wobjedu ſchoł. Kulka pak je mińła. Nadpadnik ſo je pježa hiſchcże w twarjenju najwyſchſcheje ludoweje hoſpodarſkeje rady khował, tola jeho njeſmu hač dotal mohli wuſlědźić. —

W Ruſkej dale politiſkich pſcheciwnikow bolſchewiſkeho knjeżſtwa ſimaju.

W Ruſkej po Woſkowym ſtónzchanju ludźi dale jimaju, na kotrychž tuńaju, ſo by pſcheciwnizy bolſchewiſkeho knjeżſtwa. Wjele duchownych wſchěch wěrywuſnaczow ſu ſajeli.

Belgiska k němſkim wozjewjenjam wo prašenju wójnſkeje winy.

Wubejrk němſkeho ſejma je nadawk pſchewſak, dopokłasacź, ſo Němſka nje wudyrjenje ſwětowe wójny ſawinowała. Na wojſewjenje **tutoho wubjerka** je belgiſki **iwonkowny miniſter Vandervelde w prěnjej komoje prěni dźeł belgiſkeje wotmołwy ſłoſił.** Tónle prěni dźeł ſo ſ němſkim wudawanjom ſaběra, ſo je Belgiſka prěnje pichihoty cžiniła, ſo by ſwoju neutralnoſcź ſłemika, hdyž je wobtwjerdżenja pſchi rěcy Maas wutwarika a ſ tym prajika, ſo ſo pſcheciwo Nětſej ſawěcźuje a ſo na Franzowſku ſepjera. So by tele wudawanja wróćił, Vandervelde liſt khěžora Wilhelma II. na belgiſkeho krała Leopolda II. a nětkore diplomatiſke pismа wuſlje, ſ kotrychž je ſpóſnacź, ſo ſu ſo tele wobtwjerdżenja po wożebitym pohnuwanju němſkeho knjeżerſtwa natwariłe. Belgiſka njeje potajtim ſwoju neutralnoſcź ſłemika.

Prěni dźeł wotmołwy ſo tele dny ſejmſkim ſapóſłanzam pſchepoda. Dalſche wotmołwjenja, naſtupaje pſchedewſchim praſchenje deportazijow a franktireuritwa, budża w bliſchim cžaſu ſłědowacź.

Stejſisco ke kommunizmej francowske politiſke ſtrony dźěli.

Spočatk ſchtwórtkowſkeho poſpjedżenja w franzowſkej deputértſej komoje je jara žiwy był. Juſtizny miniſter w nim woſwjeſi, ſo ſu kommuniſtiſkeho ſapóſłanza Caochina k jaſtwu na ſčeſcź měſazow ſajudźili, a ſo ma ſa dźeſacź dnjow khłostanje naſtupicź. Soziałiſtiſki pósłanz **Uhry** miniſtrej ſnapſchecźiwi, ſo po wuſtawinych poſtajenjach ſapóſłanza Cachina njeſmudża ſajeczi, kaž dołho ſejmowe poſtupanje traje. Nječniſk tehdoła namjetowaſche, ſo by ſo kjeżerſtwowemu ſudaniu njeſpſchihłoſowało. Pſcheciwo temu juſtizny minиſter Bartha praji, ſo móże kjeżerſtwo ſajeſce też ſa cžaſ ſejmowego poſpjedanja wobſamknjeć, hdyž je to ſejmej wośiewiſi. Sſejmej pak ſamolwitoſcź pſchipadnje, jeli ſo wobſamknje, ſo póſłanza na ſwobodże wuſtaji. Miniſter doda, ſo móże ſejm Cachinowe ſajeſce hač do konza nětcžiſchcheho poſpudanja wotſtorcźicz (to je hač do pot julija). Namjet ſapóſłanza **Uhrya** ſo ſ 241 hłoſami pſcheciwo 239 hłoſami ſacźiſny, po taſkim jenoż ſ wjetſchinu dweju hłoſow. Sa namjet hłoſowachu ſoziałiſtojo, radikałojo a kommuniſtojo. Radikalna lěwica — Loucheurowje ſtupiny — po ſwopſednym khabłanju hromadże ſ prawicu ſa namjet hłoſowaſche.

Debatta wo franzowſkej ſwonkownej politizy ſo wotſtorcźiła.

Na wopraſchenje ſozialiſta Blumа je w deputértſej komoje Poincare **wotmołwił**, ſo je jeho wotmołwił, dżeń ſa wotmołwjenje na praſchenje wo kjeżerſtwowej politizy powſchitkownje a woſebje wo finanznej a ſwonkownej politizy hałle po ſłónzenju roſrěcženja wo wólbnej reformje poſtajicź.

Kral Alfons w Pariſu.

Schpaniſki kral je ſchtwórtk wjeczor incognito do Pariſa pſchijeł. Na dwórniſchczu faſtupjerjo republizynyneho preſidenta Doumergua a wuſnamne ſobuſtawy ſchpaniſkeje kolonije jeho powitachu. Pjatk dopołdnja je wón pola republizyneho preſidenta ſrjedał. Popołdnju je wudżełowanju koni w Auteuil pſchihladował. Wjeczor ſo jemu hoſcźina w ſchpaniſkim póſłanzſtwje wuhotowa, pſchi kotrejž bě preſident Doumergue pſchitomny. Sobotu abo njedżelu kral do Londona dale pojedże.

Wojowanje w franzowſkej wjeczornej Afriji.

Kaž „Matin“ powě, je w nozy 13. junija w **Porte Etiene pſchi brjoſy wjeczorneje Afriki ſyłna cžrjoda domorownych tamniſchn franzowſku garniſonu napadła.** Nadpadnizy ſu ſnaſa ſtrašchni rubjeżnizy, kotſiž maju w njewobſahdżenym dźelu ſchpaniſkeje kolonije Rio del Oro ſwoje ſkowanki. Hižo wotpjeſt ſu też hižo ſnjeſbożenych lětarjow ſtónzowali. Nadpad na Port Etiene ſu ſ najwjetſchej khrobloſcźu wumjeli. Na ſwoje je pak ſo ſ tym njeporadźił, ſo ſu rubjeżnizy franzowſkeho alarmſkeho ſtražnika, kotrehoż cžołnu wot ſady ſaſtrělichu, mišnyli. Wojowanje je ſpěchowje alarmowanej garniſonu, je wurjadnje krute było a je nekotre hodźiny trało. Nadpadnizy ſu ſtónzenje w połnym rjedże zoſali a ſu ſo jenoż nekotre kilometry wot Port Etiene ſnowa ſhromadźili a ſo ſarychli. Sſu ſo roſhudźili, nadpad pſchi łěpſchej ſkładnoſcźi wospjetowacź.

Zakoń wo dźełacźerſkich zwjazkach ſo w jendźelskim ſejmje w třećim čitanju přijał.

Delni ſejm je ſchtwórtk w třećim cžitanju ſakoń wo dźełacźerſkich ſwjaſkach ſ 354 pſcheciwo 139 hłoſam pſchijał. Pſjedy wothłoſowanja je ſobuſtaw dźełacźerſkeje ſtrony ſapóſłanz Marton pſcheciwo generalnemu ſtatnemu rěcžnikej, kotryž bě ſakoń wo dźełacźerſkich ſwjaſkach jako ludowy ſchkit mjes dźełacźerſkimi ſwjaſkami wulhowalił, teho dla wótre wupady cžinił. Porokowaſche jemu, ſo je ſwoje talenty do ſłužby bohatych ludźi ſtajił a ſtónzenje **generalneho ſtatneho rěcžnika polizajſkeho paducha** a łahoja njeznoſowaſche. Sſejmowy pſchedſydża rěcžnika namołwja, ſo by ſſchudźaże wuraſy wróćo wſał. Dokelž ſo tón temu ſapowědźi, ſejm wobſamkny, jeho wot pojedżenjow wuſamknjeć.

Zakoń wo jendźelſkich dźěoacźerſkich ſwjaſkach ſo pſchijał.

Jendźelſki horni ſejm je ſchtwórtk namjet lorda Fitzalana pſchijał, kotryž ſo ſa reformu hornjeho ſejma wupraja. Wukonjazy wubjerk liberalneje ſtrony w delnim ſejmje je pod pſchedſydźiwſtwom Lloyda Georgija wobſamknje pſchijał, w kotrejž ſo reforma hornjeho ſejma bjez prjedawſchich wólbow najwótriſcho ſaſudźuje.

Jendźelſke dźełacźerſke ſwjaſki pſcheciwo ruſkemu ſatraſchenju.

Generalna rada jendźelſkich dźełacźerſkich ſwjaſkow a wukonjazy wubjerk dźełacźerſkeej ſtronu ſtaj wobſamknjenje pichijałoj, w kotrymž ſo praji: Wurjadne wobcžežnoſcże pſchipóſnawajo, kotrež politiſke połoženje roſhorjenje bolſchewiſkeho knjeżerſtwa dla nadpada na Woſkowa, maju wotpóſłanzy tola ſa nuſne, pſcheciwo politizy proteſtowacź, kotraž je, kaž je ſo wuſnało, pichi ſtónzowanju Woſkowa njewobdźělene woſobu jako wjeczenje ſa tole ſtónzowanje wtpawicź dała. Woni měnja, ſo móże taſti politika jenoż woſudne ſcžehwki ſa bolſchewiſku Ruſku měcź.

Zapowědźenje přisahi w irskim parlamentu.

S pſchiežim parlamentoweho wotewrjenja bě ſchtwórtk w irſkim ſłowonym měſcże Dublinje wulke hibanje. Publiſowarjo wjednika irſkeje republikanſkeje ſtrony, de Valery, ſe wſchěch dźeł Irſkeje ſ outomobilemi pſchijěżdżachu, kotrejž mějachu napiſmo: **„Wotſtronjeże pſchiſahu!“** Hdyž běchu do parlamenta ſaſtupili, de Valeru a druhich republikaniſkich ſapóſłanzow do wuradżenje kommiſijow dowjedżechu. **Dokelž ſo ſapowědźichu, pſchiſahu ſłoſiez,** ſejmowiny wjſchiſki ſaſtojniſk pſchikaſa, ſo bychu ſo wſchě durje k poſpjedżeni ſamkle a ſtražowarje. W 3 hodźinach ſo poſpjedżenje w parlamenteje ſapoca. Cžołgarſu ſa pſchedſydżu wukonjazeje mozu ſaſo wuſwolichu. Krótko po 4 hodźinach de Valera a jeho bližſchi pſchiſwižowarjo ſejmowinu wopuſcźichu.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Sobotu 25. junija.

† 1706 Michał Frencel w Budeſtecach. — „Tych Serbow wěry přiſporjeř“.

Pře wšě hona, haja,
Wulke, małe kraje,
Hdźež ſo halzy ſěrja,
Pola ſtwjelco cěrja,
Tam ſo k bydłu maja,
Tam też zaſpěwaju
Z naležćom tu ptačata.
Fijom, fi, fi! wita ſtom
Skóre w čornej ſukni ſwětej
Z nowa wobcehnje ſwój dom
A ſwjeći dobyće. S. Zejlef.

Njedźelu 26. junija.

2. njedźela po ſwj. Trojicy. 3. njedźela po ſwjatkach.

* 1872 w Khróſćicach ſerbſki pěſnjeř Jurij Winger, pozdźiſo farař w Lubiju.

Njedowěrjej kóždemu cłowjekej ſwoju wutrobu, ale z nadobnym a bohabojanym wuradżej ſej wo ſwojej wěcy. — Njeliſć ſo bohatym a njepokazuj ſo rady mjez wulikimi — Z poniżnymi a jednorymi z pobožnymi a pócžiwymi ſo towařſuj, a ſtož natwarja, wo tym ſo rozmołwjej.

Domaš Kempenſki, Kročenje za Khrystuſom.

*

Sedmjo ſpancy.

Mjes ludom je pſchiwěra jara roſſchěrjena, ſo ſo 7 njedźeli pośpodi beſdźechuje, je-li ſedmjo ſpańzy (27. 6.), beſdźej pſchińdźeju. Dźeń ſedmjoch ſpanzow je ſwoje mjeno po ſtarym powědanju dóſtał, kotrejž pokhadża ſ cžaſa, jako romſki khěžor Decius ſchceſćeſcźanow pſchećeſkhaſche. Tehdy ſkhowa ſo 7 młodźenzow do ſjeneje jamy pola

---

Taras Bulba.

Nikolaj Baſiljewicź Gogol.

15] (Pokračowanje.)

W tom cžaſu, hdyž Taraß Bulba ſedżeſche we ſwojim ſtanje, pſchihotowaju ſo na wojowanje, pſchińdże k njemu **Žid** Jankel. Tón ſamóń Jankel, kotrehoż běſche wón wot ſjmjerce wumożił a kotryž nětko marketenowaſche, (pſchi wójſku wikowaſche) a ſchpionowaſche pſchi Saporožſkim wójſku. „Panje, wěſcże-li wy, ſchto ſo ſtawa?“ rjekny **Žid.**

„Schto dha to?“

„Pólſke wójſko, pjatnacże tyſaz muži ſyłne, cžejnje a **hoſeſe** ſebi kanony ſobu.“

„Nobili ſmy dwaceći tyſaz; pobijemy też pjatnacże tyſaz!“ wotmołwi Bulba.

„A wěſcże li, ſchto ſo hiſchcże ſtawa?“

„A ſchto?“

„Waſch ſyn Andrij — o weh mir — kajki je to ſławny **rycžeſ!**“

„Nó?“

„Wón nětko ſtroni dźeri ſ Polakami.“

„Kak?“ ſaſkoči jemu Bulba do rěcži, wuſkocziwſchi, **ſo by moje dźěcźo** . . . ſo by mój ſyn . . haj ja cžje tola hnydom ſaraju, ſakl. . . Žido! Ty łžiſch, cžertowſki thadła!“

„Aj, aj, kak je możno, ſo bych ja łhał! Njech mój nan **łhoża** nima na tom ſwěcże, je-li ja łžu!“

„Kak, ſo by ſyn Taraſa Bulby taſku weſ cžinił?“

„Dalibuh*), Bóh wě, ſo je tomu tak!“

„So by wón pſchedał Khryſtowu wěru a wótcźinu!“

„Dalibuh, tak. Ja ſyn jeho na ſwojej woczi widżał.“

„Nj, waj, kajki je wón kraſny ryczeſ! Sto a wóſomdźeſacź cžerwonych płacži ieniczky bronidło (Harniſch) . . . dwohotne bróncžka (Panzer), wſcho ſe ſłota. A hdy byſcheże widżał, kak wju ſkawnje wojakow muſtrujo pſcheyhaduje!“

Taraß Bulba běſche porażeny kaž ſ błyſkom.

„Ty dyrjeſch mje do hrěſby ſacźrić. ſakl . . . Juda! To nihdy mó no njeje, ſo by khcžeſche dźěcźo wěru pſchedało. Hdy by wón Turka był abo njecziły Žid . . . Nč, tajke něſchto wón ſworacź njemóże! Woprawdże, Bóh wě, ſo nij!“

Ale wón ſo dopomni, ſo hižo dwaj dnjej ſtej ſo minyłej, ſo jeho wjazy njeje widżał; wón dopomni ſo na Tatarku, kiž bě ſo w jeho wodźelu jewiła — a jeho wócźzy ſo ſaſwědźichu.

Njemudrjeſcź, żeleſna njemdrjeſcź, wulka nóżna njemdrjeſcź tigra ſabłyſchny ſo w jeho wobliczu. „Hładaj wſchak ſo mje, ty njeporadżene dźěcźo, ſo ſy mi ſoſe nac'inilo! Sły duch je cžo porodźił, na haſbu wſchemu narodej!“

S wobliczom, roſhorjenym wot hněwa, wón wuſtupi ſe ſtana a pſchikaſa, konje wopſedłacź.

Sſurowy bój wojowaſche ſo mjes Polakami a Koſakami, Koſazy dobychu, ale do měſta njemóžachu ſo pſchedobyeź. Andrij ſo njepokaſa.

VIII.

Njewocžakowanje pſchińdże Koſakam powěſeź, ſo ſu Tatary, wužiwſchi jich njepſchitomnoſcź, na Sěcź napadnyli, ju ſnicžili a mnohich do ſajeca wotwjedli. Koſchevoj ſo roſhudźi, wobłěhowanje měſta łhdyž nječ a hnaź ſa Tatarami, ſo by jich khłoſtał a towařſchow wuſwobodźił. Toho nječinjenja pak Taraß Bulba njebě. Wón dyžſche ho na Pólzy wjeczeſć, kotraž bě Andrija ſawjedła do njeboża, wón dyžſche hiſchcże raſ ſwojeho pſcheradnikeho hyna ſawobladacź. Jemu njechaſche ho wopuſcźeźicź też towařſchow, ſajatych wot Polakow.

„Nč, twoja rada njeje ſchwarna, Koſchevoj!“ wón rjekny, „ty talle njerěcźich prawje, ty hy najſkerſcho ſahył, je w jatbje woſtanu naſchi ſajeći wot Ljachow? Ty dyſcheſ wěſcże, ſo hychmy my njeważili prěnjeho ſyrjateho ſakonja towařſchneho, ſo bychmy ſwojich bobubratrow pſchewoſtajili k tomu, ſo bychu ſ nich kožu dźeli abo roſcžaſkowali jich koſaſſke cžełko, ſwojſtli bychu jich po měſtach a wſach, kaž ſu to hižo ſ hejtmanom ſcžinili a ſ łěpſchimi ruſtimi wicžaſami na Mutkrajinje! Njejžu dha woni ſjes tobo hižo beſki wohanjeli naſche ſwjatnizy? Schtó dha my tola po prawom ſmy? praſcham ſo waß wſchěch. Kajſi je to Koſak, kiž je w nuſy wopuſchcźił towařſcha, wuradżejcźi jeho ſaſ pha, ſo by w zuſbje ſahintył? Hdyž je hižo k tomu dóſcho, ſo nichtó koſaſku cžeſcź wjazy ſańcź nima, bowolimſchi pluwnyeź ſebi do mjeſkowcža a nadawacź ſebi khchivodżazych ſłowow, to ſnajmjenſcha mje nichtó njepokori. Ja wón ſtanu tu ſamlukfti!“ —

Stónzenje ſo roſſudźichu, ſo ma wójſko ſo roſdźělicź, dźeł dyrbi ſo ſa Tatarami puſchcźicź, dźeł ma tu woſtacź.

Hdyž Koſazy ſtejachu po dwěmaj ſtronomaj, w dwěmaj rjadomaj, pſchińdże Koſchevoj mjes rjadomaj a rjekny:

„A ſchto, panowje — bratſja, je jena ſtrona ſ druhej ſpokojom?“

„Wſchitzy ſu ſpokojom, batko!“ wotmołwichu Koſazy.

„Nó, tuż ho wokoſchnjeże a jedyn ſ druhim njedy ho roſſwobnaje, ſchetož Bóh wě, hacź ho ja ſiwo hiſchcże raſ wobhladamy. Poſtuchajcże na ſiwojeho atamana, a do pjelicże to, ſchtož ſanni wěſcże; ſchto ſada ſebi koſaſſke cžeſcź!“

A wſchitzy Koſakojo, kelkoż jich běſche, wokoſchowachu ho mjes ſobu . . . roſſpudźichu ho, wocžakujcźi cžěrnoje nozy, ſo bychu njepſchecželej pytnycź njedali, ſo je koſaſkemu wójſku wubyło.

(Pokračowanje ſcžěhuje.)

pansche tymodsernitej Oesternej konstitoklatny wopyt ſ 1. februara 1726.

Nacžišt, kiž žo na powokanišću (pokraćnu) schulu njepočahuje, njedyrži jeno stačeanske dźeći ſa schulu winowate, ale wšitke druhe dźeći, kotrejž w Prnišej pšebywaju. Schulska winowatosć žo ſ wopytom jeneje němſkeje ludowneje schule dopjelni. Tak praji nacžišt powschitkownje. Schulska winowatosć ma žo w zymym staeje zapoczecj ſ 1. haprleja ſa wšitke dźeći, kotrejž žu hacž do 30. junija tuteho léta 6. léto živjenja dospěle. Dźeći, kotrejž wot 1. julija hacj do 30. septembra žwoje 6. živjenſke léto dozpěja, móža žo po namjerze worzeſnjerja na ſporčatku schulſkeho léta do schule pschiwzacj, je-li žu ſa schulſki wopyt cželnje a duchownje kmane. Schulska winowatosć ſtónezi žo po wošom létach na konzu schulſkeho léta. Dźećom, kotrejž njeſchu po wošmich létach winowatosć dozpěli, je možnosć data, hischcze jene léto schulu wopytacj. Na druhej stronje pak je možno, dźeću do cžaſa puschcžicj, je-li ſej to bomjace a hospodarſke abo druhe ſamerzy ſadaja a ſamer schule je nimale dozpěty.

Nowy ſakoń dyrbi 1. haprleja 1928 do ſtutka ſtupicj. Wšitke druhe postajenja ſu ſ tutym bjonom ſkónjene. We Schleswig-Holſteinſkej měſachu Altmu ſchulſku winowatosć. Tu ſmědža wobkhowacj. Sakoń pschewjedže schulſki minister.

Hospodarski rozhlad.

Ssobotu, 25. junija 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,216	100 pólsk. markow	47,025
100 ſpadelski punt . .	20,473	100 českosł. krónow	12,489
100 šwajc. frankow	81,14	100 franc. frankow	16,605

Berlinſka burſa bž wczera we ſwojim wikowanju jara mérna. Powschitkownje bžchu wſchak kurſy ſeſtajbcje. Jenož nžkotre akzije ſnamjenitych twornjow na kurſach dobrychu. Wiki rentowych a lotžnych ſiſcžinow wſtachu też wczera mérne. Jenož ſtara wótniſka požeſonka ſwój kurs ſkrucžt. Tón nžbdže wokolo 20 hr. ſa 1000 hriwnow thodžeſche.

Produktowe wiki pschinjeſechu wczera powſchitkowne ſeſtajbcje žitnych placžiſnow. Na amerikanſkich wikach je žito tuniſche. Nožki bž doſcj na wikach. Wona 10 pj. po zentnarju pschijždžachi. Jeczmjeń bž wo 5 pj. tuniſcho dostacj. Wowž wo 15 pj. tuniſcho pschedawachu. Wjeſe ke ſniženju placžiſnow žita howjaze wjedro pschinoſchuje. Žitka bdže ſu trochu rédke, tola wſchudžom, też na pěſkach, rane ſteja. Zentnar placžeſche wczera

w Drježdžanach (ſantd. pondželu):
pschenžny 73 kg. 14,75—15 hr., (14,80 hr. hacž 15,05 hr.),
rožki 69 kg. 14,15—14,40 hr. (14,20 hr. hacž 14,45 hr.),
rožki 69 kg. 13,45—13,70 hr., (13,50 hr. hacž 13,75 hr.),
rožki 66 kg. 12,80—13,05 hr. (12,85 hacž 13,10 hr.),
jeczmjenja nalétnjeho 13,25—14 hr. (13,50 hacž 14,25 hr.),
nalymſki jeczmjeń 12,25—13,25 hr. (12,25 hacž 13,50 hr.),
wowža 13,50—13,75 hr. (13,50 hr. hacž 13,75 hr.),

w Barlinje:
rožki 13,65—13,75 hr. jeczmjenja nalétnjeho 13—13,70 hr., wowža 12,50—12,85 hr.

ſchtwórtk w Kamjenzu:
pschenžy 14,20—14,50 hr., rožki 13,20 hr. hacž 13,60 hr., jeczmjenja nalétnjeho pak 13—13,50 hr., nalymſkeho 12—12,50 hr. a wowža 13,25—13,75 hr., bžrny 5 hr. hacž 6 hr., proſata 14—22 hr.

w Shorjelu:
pschenžy 13,50—14,50 hr., rožki 13—14,20 hr., wowža 12—13,30 hr., bžrny 4.80 hriwnow,

w termijownym wikowanju:
ſa julij: pschenžy 14,60—14,62½ hr. a rožki 12,97½—13,02½ hr., wowža pak 11,07½ hriwnow.
ſa ſeptember: pschenžy 13,67½ hr., rožki 11,68¾—11,70 hr., wowža 10,10 hr.
ſa oktober: pschenžy 13,65 hr., rožki pak 11,70 hr.

Wiki wuſitkowcho ſkotu wczera pjatk w Berlinje (Magerviehhof-Friedrichsfelde.)

Pschihnali bžchu 582 dejuych a ſuczelnych krowow, wola, 8 bykow, 29 prósdnikow a 123 cželatow. Te placžachu:

Mlode bójki a ſuczelne krowy	260—590 hr.
Ssuczelne jalowy	220—490 hr.

Wubrany rjany ſtót bž hischcze dróſchi. Próſdniki, ſtót k wjaſanju a ke kormjenju 40—48 hr. po zentnarju. Wiki kozachu, placžiſny ſo wotdrjebjowachu. Wubrany rjany ſtót bž hischcze dróſchi.

Na pschedaż.

Sloma a pluwy, knježi dwór w Bžlym Khołmzu.
Wojaſ, krowa, jałowja, Writ w Bórkhamorach.
Wojaſ, radło, pluh, bróny, rólny grat — rtſaſ Lešta we Bžlom Khołmzu.
Sjeno 3 Wosy, wyſchſcha hajnkownja we Wojerezach.
Lonſche žyno, Paul w Hucžinje.
Wos dźeczažy, Hapel w Niſkej, Nužakowſka dr. 29. — ſportowy w Budyſchinje, Hornjeržiſka haja 47 delka na ſkwo.
Krowa wyſokožuczelna na Horach čo. 14.
Cžiſtelka w Cžichojzach čo. 3.
Jałowja wyſokožuczelna we Wulkim Cžiſku čo. 7 a 1½ Lina, Schütza we Nowej Wſy pola Njeſwacžidła.
Warjetſka maſchina we Wojerezach, Bleichgäßchen čo. 3.
Gramofon w Budyſchinje, Wjeleczańſka dróha 13 delka.
Dołza do domu, rčžnik Pawelkeſ w Kulowje. — Kochowa w Muſakowje, Bahnhofſtr. — Kónigez kofejownja we Muſakowje. — Do Hródka na Drježdžańſku dr. 4.
Knorowa, Sahrodniſka haja 14. — Semer we Wojerezach, Torhoſchcko 1.
Pohonca, Schada, kubleř w Kiſchſchowje, knježi dwór.
Dželczerſki, Sssußmann w Budyſchinje, Hornjeržiſka haja čo. 35.
Kuchiniſka, knježi dwór w Krjebi.
Djakonſka hajnkownja pola Miłorafa. — Kacža korczma pola Rakez.
Pleſarſkeho, Schmidt w Hródku, Dolha haja 36.

Pschichadżowanja.

Lježownoſcže pſchi Trjebinſkej kemſchczej ſchczežży a luku njedželu 26. 6. 1927 pop. w 3 hodź.
Trawjenje njedželu 26. 6. pop. w 3 hodź. w Mučžowje čo. 14;
popołdnju w 4 hodź. mjes ſtarej rčku a Cžornej Halſchtrowje, nžhdy Hamorowſki mlyn pola Wojerez.
Dwě jutrny wulka kuła pola Schołkiſkez, Scholta, Haſchkez haja w Kulowje. — W Kulowje, Zyrkwinſka haja 14.
Luka, jutro, wyſchſcha hajnkownja we Wojerezach.

Ssudniſke nałeżnoſcže.

Lježownoſcž Roberta Barthela w Zymplu, njebudže pſchihodnu pondželu 27. junija 1927 pſchedawana. Ssudniſke pſchedawanje ſu ſdžymkli.
Lježownoſcž Arndta w Dźžach njebudže ſchtwórtk 3. 8. ale pondželu 8. 8. w poſtajenej hodźinje na ſudniſtwje w Niſkej pſchedawana.
W konkurſu kubleria Mara Lehmanna w Pſchiſchezach je ſudniſtwo ſkónczaju terminju na pondželu 11. 8. dop. w 11 hodź. wo ſſiwje cžo. 141 na ſudniſtwje w Budyſchinje poſtajiło.

Skrowe depeše.

Barliniſke produktowe wiki dženja dop. ¾11 hodź.: Wiki ſu malo nuwite, tola ſtérje kruczniſche.

¾12 hodź.: Pſchi ſnadnym wobrocže woſtanje tendenza kruta. —

Płaczizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaczizny po złotej hriwnje.

	24. 6.	23. 6.
Pšenca	—	—
rožka	273-275	277-279
nal. jeczmjeń	240-274	241-275
naz. jeczmjeń	—	—
wowa	250-257	254-260
kukurica	188-190	189-191
pšenž muka	37-39,00	37-39,50
ržnja muka	35-37,00	36-37,50
pš. wotruby	14,50	15,00
ržane „	17,00	17,50
raps	—	—
lane ſymjo	—	—
hróch	27-30,00	27-30,00
pjeluſki	20-22,00	20-22,03

	24. 6.	23. 6.
buny	21-23,00	20-22,00
woka	22-24,50	21-24,00
módre lupiny	15-16,00	14-15,75
žołte lupiny	16-18,00	16-17,50
zeradella	18-23,00	18-23,00
raps. wosuſk	15,80	16,00
lany wosuſk	19-20,0	19-20,0
poen melasa	—	—
bórnj. kruſki	33-34,00	31-31,80
ſyno, 50 kg	2,45-2,75	2,35-2,60
ržana ſłoma	1,75-2,10	1,70-1,95
pšenž. „	1,10-1,40	1,00-1,45
wowſna „	0,90-1,15	0,90-1,15
jeczna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Drježdžánska burza.

Pšenca	295-300	bórnjacze kruški	33.50-34.00
rožka	269-274	pšenč. wotruby	13,20-14 00
nalétni jeczmjeń	265-280	ržane wotruby	15.90-17,20
nazymsk. jeczmjeń	245-265	pšenična muka	49 00-51.00
wowa	270-275	ržna muka	42,00 43,50
čefwjeny džečel	—	woka	28.00-29,50
raps	—	pjeluſki	28.50-29,50
kukurica (Mais)	193-198	hróch	33,00-37,00
ſuche truhančki	14-14,50	cokrowe truh.	19,00-21,00

Drobnowikowanske płaczizny w Budyšinje.

25. junija 1927 po namtskim postajenju.
Wšé płaczizny ſo po złotej hriwnje zrozymia.

Twora		najniżs. płaczizny hr.	najwyš. płaczizny hr
Howjaze mjaſo z koſcemi	1 kg	2,20	2,40
Celace mjaſo	1 „	2,40	2,60
Skopjace mjaſo	1 „	2,40	2,60
Swinjace mjaſo	1 „	1,70	2,40
Tukrajny swinjacy ſmałc	1 „	2,40	3,20
Pšenična muka	1 „	0,56	0,62
Rżana muka	1 „	0,46	0,50
Khlěb	1 „	0,41	0,42
Jédźne běrny	1 „	0,14	0,16
Rajs	1 „	0,48	1,20
Hróch	1 „	0,70	1,00
Soki	1 „	0,60	1,20
Amerik. swinjacy ſmałc	1 „	1,80	2.00
Sušeny połó	1 „	2,40	2,80
Dobre mloko	1 lk.	—	0,28
Jédźna butra	1 kg	3,60	4,20
„ „ wukrajna	1 „	—	—
Joja	štuka	0,11	0,12
Jédźne buny	1 kg	0,40	0,50
Cokor, drobny	1 „	—	0,80
Petrolej	1 „	—	0,40
Kamjeńtne wuhlo (domj. tepj.)	1 ctr	—	2,10
Bruniçowe briketty	1 „	—	1,20

Wlčne płaczizny ſtwórtk 23. VI. Wšo po złotej hriwnje	w Kamjencu za 1 centn	w Lubiju za 1 centn.
Pšenca	14,20—14,50	14.50—15.20
Rožka	13,20—13.60	13,30—14 00
Jeczmjeń	12,00—12,50	12.50—13,00
Wows	13,25—13,75	13.25—13,75
Syno	3,00—3,50	3,00—3,50
Sloma z maš. młóc.	2,25—2,75	1,80—2,00
Sloma k zaſanju	2,75—3,00	
Sloma z ruku młócena	3,50—3,75	2,25—2,75
Běrny pola ratarja, nowe	5,00—6,00	4,75—5,75
„ hać na żeleznicu	—	—
Butra	1,80—1,90	0,90—0,95
Joja	0,09—0,10	0,10—0,12
Pšenične wotruby	—	8.00—8,40
Rżane wotruby	—	8,50—9.00
Pšenična muka	—	23,00—24.00
Rżana muka	—	21,00—21,75
Proſata, wulke	—	—
„ srěnje	14—22	—
„ małe	—	—

Přilopk.

* **Njewjedra w Schleſiſkiej.** Schleſiſku žu ſnowa cžeſke njewjedra potrjechile. Nimomérny cžeſko potrjechena je krajina wokolo města Nižy. We wſchelakich wſtach žu ſliwki daloke pschestrenje kraja powodžile. We Heinzendorfje dyrbi blyſk do tšéhi žitowoje ſkładownje, kotraž bo dožyka wotpali. Niedaloko ſkładownje ſapali blyſk brózeń jenoho kubła a rosbi 42 ſcžežorow elektriſcheho powoda. Też do wſchelakich hródžow je blyſk dyrił. Cžeſt pak móžachu psched wohnjom wuthowacj. Pola Reichenſteina ſaraſu Boſe njewjedro žónſku w Raſchdorfje pak jeneho ratarja.

* **Snajmjeńſcha jedyn troſcht.** Knjez profeſor Hanegel wróći ſo po ſkónczenju dołhoho ſchulſkeho pruhowanja do ſwojeho domu, kiž w Parižſkim pschedmjeſcže leži. We prěnim poſchodže ſhoni wot jeneje žužodźinki, ſo je jeho žona hólza doſtawa. W druhim poſchodže pschibžnje je mu ſłužobna napſchecžo a wojjewja, ſo je bacžon dwójnikow pschinjeſł. Pſched ſwojim wobydlenjom w tžečim poſchodže poſtrowi jeho domjazy lékař je „wjeſołej“ powješcu a gratuluje jemu ſtrójnikam. Profeſor ſlžuje. Nuzy k njebju poſbžuju, ſaſwoła, myſlo na ſwoje ſtromne dołhody a naſtawaje twudawſki: „Bohu džakowano, ſo w Parižu bydlu a nic w Newyorku, hdyž je na 35 poſthodow“

* **Jedyn, kiž chże nětko hischcze ſ wójny něſchto ſaſłužicj.** Franzowſki ſtabowy lékař Nicolaidi, kiž bě w běhu wójny jenu maſiku pschecžiwo pluneſ nuwamakał, kotrejž dyrbjachu ſo pſchi italſkej kronczje nałożowacj — tutón nadawk bésche jemu ſjednoczena wójniſka rada ſtatiſka —, je franzjoſkimi ſtat wobſtorkił, dokelž ſo we ſwojim nuwamakaniſkim prawje ſchkodowany cžuje. Wón wuprawuje, ſo běchu, džiwajo na 530 km. dołhu italſku frontu, 35 000 taiſich ſchkitajcych maſkow trěbnych, kotrejž mějachu ſo ſkładaj diwaj měſiazaj wobnowicj. Wot cžaſa jeje ſawjedženja hacž do ſkónczenja wójny je jich na 420 tyſac trěbnych bžo. Dokelž jemu ſa tójdy apparat 30 frankow wunamakaniſkeje premije pſchiſłeſi, dołži jemu franzowſki ſtat 12,5 mil. frankow. Prěni Parižſki ſud, psched kotrymž je wunamakał ſwoje prawo ſaſtupowal, nima žo ſa pschikłuſchny. Tak dže žo je ſwojim žadanjom na druhe wobrocži.

* **Na ſpodžitwne waſchnje wot ſmjerceže wumóženy.** Na ſpodžitwne waſchnje bu w ſaſchkich dńach Jendželeſan ſ mjenom George Wild wot ſmjerceže wumóženy, kotraž jemu dla njeſdoża na żeleſnizy hrożeſche. Jeho ſbožowna hwězda dopomni, ſo nětkóſi dźełaceržo w błiſkoſći dźełachu. Tuczi widžachu, ſo běchu w cžahu, kiž runje ſ Leigham—Courtſeko pschekopa (Tunnel) pſchijžđže, w jenym wotdźełu durje wotewrjene. Nježeło dobreho žo nadźijejo, běžachu dźełaceržo do pſchekopa a ſłédžachu ſa někajkim njeſbožownym, kiž traſch na cžarje leži. Woprawdže, bohu njetrajeſche, namakachu cžłowjeka, ſtonajeho a cžežzy tracženeho na kolijach leżo a njemóžeſche žo dale hibacj. Njebohu-li dźełaceržo tu dójſchli, by ſawěſcže pſchichodny cžas jeho pschejšł a bozyła morił. Wumożeny bě na 40 lět ſtary a pokaſaſche wulku ſmužitoſcj. Nadźijomnje je žo ſaſzy wulkołował a ſawěſcže też ſwojim wumożerjam žo džakowny wopokaſał.

* **Lady a poliſaj.** Jeneho dnja jědżeſche njeſmérnje bohata Gšlčna lady (knjeni) ſ najwoſebniſcheje jendželeſkeje ſwójby na bróſy města Athena. Dla někajkeje malicžkoſcże ſadżerżachu jeje auto a ji thokłanje napołožchu. Wona ſo ſpjeżowaſche, płacžeċ, a pschejeſche jej, ſo ſo ſudniſtwo ſ tym ſabéra. Pſched durjemi hamtſkeho domſkeho ſtejeſche poliſiſta, kiž ſwoju ſłužbu wukonjeſche. Wéſche wulki, ſwižny cžłowjek ſ cžmowymaj wocžomaj a ſ rjanymi ſudami. Pſchi tym hakle 28 lět ſtary. Jeho wuhladawſchi poſaſta běłowłohata žónſka a prajeſche: „Schto ſy tola do rjaneho muſkeho!“ W Greſſkej žo wſchitkżo poddacj ſy mjenuja. Dduż ſpokojena je ſudniſtwa pſchińdże pſchewodżeſche ju rjany poliſiſta hacž k wojeſ a běżche ji k pomocy. Knjeni ſhoni jeho mjeno, daſche jej jeho pjeca w ſłužbnej nałeżnoſcži k ſebi pſchińcj, pſcheproſiy jeho k cžaſej a wożeni ſo ſ nim ſa por měżazow. Młodżenc mějeſche ſbožo, bu bórzy po tom na majora powyſcheny. Tutón podawk mějeſche ſpodżiwne ſkżenki. Njenje wupikani ſieja nětko poliſiſtoju w ſwojej ſłužbje. Hladaja ſalubowani na rjane holy a cžakaja, hacj ich też někajka bohata Jendželeżanka wot ſłužby njerwumoži, dyrnjej też běże młody męż. Stwonkownoſcž Athenſkich poliſiſtow je pſchi tym jara dobyta.

Listowanje.

G. Sch. 1. Do muczeńſkeje rjemjeſlniſkeje jenoty ſaſtupicj je winowaty žódy, kiž někomu džéło daiwa, njech je pomocnikam abo wucžobnym. 2. Hdyż pak někżto rjemjeſło pſchipódła wukonja, dha je wſcho jene, kelko ſaſłuži, tu njerwoſtejeſi wo tym žaneho postajenja, ani nuczenja k ſaſtupej do rjemjeſlniſkeje jenoty.

W. N. Hacž dotal je jenož Jendželſka němſkim wójniſkim a zibilnym jatym ſaſłużenu nſdu wróćiła. Wobroczcże ſo na „Reichsverwaltung für Reichsausgaben“ we Berlinje-W 9, Krakowo-Hradſka ſróha (Königgrätzerſtr.) čžo. 122. Tam dóſtanjeże daſchiſchi powjeżjow.

G. 100. Jedna ko pschjede tžiſchn wo to, hacž wuſtud Waż ſchto ſtara abo nia. Wopacžnje wojnamjenjena wjeſ je zyle pódlaſka wěż. Njejjice ſpża wobſtorkżeny a wdż Waż njepotrjechi, poſcžeſcże liſt na wotpohłarja wróćo ſ pschiſłopomnjenjom, ſo ſo wobſtaj na Waż njepocžahuje.

K. M. Najprjódy žo wo to jedna, hač Wy dźiwajo na Wašche wobtłodne rumnosće podružnemu schćitankenu sakonjej podsteticze abo niz. W tom padze by to było, ſu-li wone dźele jeneho bydlenja a dla ſwojeho hospodarſkeho ſwiłka ſ nim pſchenajate. Trjechi to, ſchtož žo nam ſda, dha njeſmě wotnajeć bjes winy Wam wupowědźicź. Wužiwacze potom ſchćit podružnikow. Po łakońſkim podružnym pjenjesu byſchćeze ſmadź na 1500 hr. płaćicź měſ. Najſerje pſchedźeji tu wuczinjenu podružnu pjenjes, tuž nimacze žaneho prawa, žo žo Wam pſchewjele ſaptaczene pjenjesy wrócza. Mózeze pak wotnajerjej woſjewicź, ſo ma wot nětka ſakońſći podružny pjenjes płaćicź a podružnikow ſjednanſki hamt měć jón po naſchim měnjenju potłaćicź. Dla ſarunanja ſa pſchiprawjene wězy njemózeze drje niczo cźinicź, dokelž bej njeſcze to wuczinik. Ale pſchi Waſchim prjeczcźehnjenju mózeze ſwoju pſchiprawu ſobu wſacź, hdyž wſcho do prjedawſcheho porjada ſtajicze. Naſtejpje je, ſo žo w tych dypkach pſched podružnym hamtom wujednacze.

H. S. Dyrbjeſcze žej d o wuwjedźenja dźełow nacziſk thšto wźadacź abo dla płaćiſnu žo dojednacź. Nětko žu dźeła ſ Waſchim pſchihłoſowanjom wuwjedźene a tuž dyrbicze ſlicźbowanku ſaptaczicź. Jeli mózeze dopokaſacź, ſo ſcze pſchi ſkańanju płaćiſnu nicźiſnik, kakle potom płaćicź, hdyž macze ſaſo dźełko, dha žej ſaptaczene hnydom žadacź njeſmě. Tola njebohmy Wam radźiłi, tohodla łkórždu ſapodacź. Pſchi njewěſtoſći, kak je žo po prawom wucźiniło, nicźo zyke njewutłoczi. — Na podłožku ſ 907 wotnožta 1 Stat. ſak. knihow mózeze žej wot žuſoda žadacź, ſo Waam ſchłodnu pſchiprawu woſtroni.

H. F. To žo pſchedawarjej pſchewoſtaji, łupza namotwjeczź, w poſtajenym cźaſu ſapiſk na ſudniſtwje wobſtaracź. Jeli to ſakomdźi abo njeczini, potom mózeze pſchecźiwo njemu ſkorźicź, pak wot wumnjenja wotſtupicź abo ſarunanje žej žadacź. — So ſcze žo w dołhe myſlił, njeje žane wobſchudźenje a njeczini łup njeptacźiwu. Wěſo ma łupz prawo, prjedy hač žo jemu wobžedźeńſtwo ſudniſzy pſchipiſuje, wuſchmórnjenje tych 5000 hr. žej žadacź a łup wot tutoho wotwiſnu ſcźinicź. — Pſchepodacze bydlenja je pſchedawarjowa wěz. Tola ma žo na to łedźbowacź, ſo łupz d o pſchepodacźa niczo njenapłacźi. — Hdyž łupz žanych pjenjeżnych ſrědkow nima, njemóže wěſo pſchedawaŕ niczo wot njeho žadacź.

O. P. Wažne wumnjenje dla pſchiwſacźela dźěſcza je, ſo pſchiwſacźel žanych mandźelſkich potomnikow nima, ſo je 50. łeto žiwjenſke pźehekročił, a ſo je 18 łet ſtarſchi hač pſchiwſacźomne dźěcźo. Dla poſtžednjeju žadanjow naſtupajo ſtarobu, móže ſudniſtwo hinak poſtajicź. Tute wumnjenje ma ſo pſched ſudniſtwom abo notarom ſtacź a ma ſo wot ſudniſtwa wobkruczicź. Je-li je wotene dźěcźo hiſchcze niedoroſcźene (t. r. ſo njeje hiſchcze 21 łet ſtare), dha ma ſo też dowolnoſć pſchedporuczniſkeho ſudniſtwa (Vormundſchaftsgericht) pſchedpołožicź. Dale ſłuſcha k temu dowolnoſć ſtarſchich, a pola njemandźelſkich dźěczi dowolnoſć macźerje a mandźelſkeho, kotrehož žona chże zuſe dźěcźo ſa ſwoje pſchiwſacź.

Ꝑ. K. w Budyſchinje. Prěni Zeppelin natwarichu w junuju 1900. Njeſbožo pola Echterdingen ſta ſo we łećze 1907. Tehdy ſo ſchtwórty Zeppelinowy powětrow ſ roſbuchnjenjom a wulkim wětrom ſnicźi. „3. 6" wobdźěli ſo k prěnjemu raſej 1909 pſchi thěžorſkich manewrach. Prěnje łětadła pſchewiſachu w běhu narodneje ſhromadźiny na pruhu dwojeſenje liſtow mjes Barlinom a Weimarom. Powětrońſtwo (Luftfahrtweſen) wobſteji w Němſkej wot łeta 1911.

Směšk.

* **Wě žej pjenjeſy wobſtaracź.** Do wiſazíſcheho búrowa ſaſtupi młoda knjeni ſ próſtwu: „Mózeze mi liſt po diktacze napiſacź." To móju. Knjeźna diktuje. „Mój luby pſcheczelo! Sćym we wulkej nuſy. Sćy jenicźił, na kotrehoż móju ſo wobroczicź. Sćy jenicźił, kotrehoż žym lubowała. Njewopuſchcźej mje! Njerěm, ſchto tych cźinił, je-li Ty, kotremuż žym ſo dowěrila, mi njeſwěrich a njepomhaſch. Twoja njeſbożowna Suſa." — „Twoja njeſbożowna Suſa", woſpjetowaſche piſaŕka. „Hotowa? Derje. Tutón liſt mi 100 rajow pſcherazże a hiſchcze mi dźenża wſcho pſchipoſcźeleze." Na to dźe knježna prječ.

Towaŕſtwowski powěſtnik.

Maćica Serbska w Budyſinje. — Na poſledn. hłown. zhromadźiznje ſym jako pokładnik M. S. wuzwoleny. Tuž proſu, wěſe płaćenja wot nětka na ſćehowacu adresu ſłać: G. Jansk w Budyſinje — Bautzen i. Sa. — Serbski Dom.

Budyſin. „Jednota" tow. kat. Serbow, wotměwa jutře 26. junija we 8 hodź. swoju měſačnu zhromadźiznu w Kat. towaŕſowni. — Wotkhad knjeza městopředſydy. Njech wſitcy přińdu! Předsydstwo.

Budyſin. „Nadźija" zeńdże ſo pſrich. wutoru (28. 6.) wječor hižo ½8 hodź. rozwučowanje w Słowjanſčinje a ½9 hodź. spěwnu pruhu za swjedźeńſki wječor. K temu přizamknje ſo wuradźowanje dla wulěta. Přitomnoſć wšěch žónskich, wosebje pak też wšěch muzſkich, je ćestna winowatoſć.

Dirigent. Předs.

Budyſin. „Bjesada" skhadźuje ſo kóždu póndźelu w Serb. kofejowni.

Bukecy. „Jedn. Sokol" zwuczuje kóždu ſobotu wječor we 8 hodź. Sokolwanje je ſtrowe a z dobom zabawne! Přińdźeze trochu z časom! Načoln.

Haſlow. „Jedn. Sokol" z Khróſčic wuhotuje pola nas jutře njedźelu wječor ½8 hodź. ſokolſki swjedźeń. Wulkotny program: Sokolwanje, spěw, hndźba, reje. Přińdźeze wšitcy!

Hrodźišćo. Serb. tow. podžupy „Hrodźišćo", kiž k župje „Jan Arnošt Smoleŕ" ſłuša, wuhotuje přich. njedźelu, 3. julija, pop. w 2 hodź. na swjedźeńſkim městnje, na Kraskec zahrodźe we Dubrawcy, swój lětuſi swjedźeń ze spěwami, dźiwadłom a swjedźeńſkim ćahom přez wjes a ſokolſke zwučowanja. — Wulosowanje a reje budźeja wječor we 8 hodź. we Zendźic hoſćencu w Rakojdach. — Wšěch lubych Serbow přeproſuje podžup. předsydstwo.

Małeſanski zwuč. wokrjes „Sokola". Hwizdarjo a bubnarjo (Małeſecy-Radwoſ-Porſicy-Rakojdy) zmjeja dźenſa ſobotu (25. 6.) wječor we 8 hodź. swoje zwučowanje w Brěžnicy.

Ralbicy. Tudomne „towaŕſtwo młodźeńcow" woswjeći jutře njedźelu, 26. junija, swój założeńſki swjedźeń we wjesnym hoſćencu. Započatk ½8 hodź. wječor. Hrać budźe ſo nowa wulka cźinohra w 5 jednanjach. Wo bohaty wopyt prosy předsydstwo.

Ralbicy. „Sokol" zmjeja přich. wutoru zwučowanje. Wšitcy bjez wuwzaća dyrbja přińć, dokelž je to hłowna pruha za Ralbicanſki swjedźeń.

Wokrjesny načolnik.

Tow. pomocy za ſtudow. Serbow. Z tutym ſo ſtud. Serbam zdźěli, zo je w bliſſim času poſedźenje předsydſtwa dla wudźelenja lětuſich podpjerow. Štóž pjenjeżnu podpjeru nuzne potrjeba, ſwoju próſtwu pak hiſće zapodał njeje, njech to hnydom cźini. P.

Wubjerk „Zwjazka Serb. Ratarſk. Dorosta". Jutře njedźelu (26. 6.) je wažne poſedźenje pola towaŕſa Natuša w Khróſćicach pop. w 3 hodź. Jedna ſo dla wšotowaŕſtwoweho złóta. Předsyda.

Magnetny dom!

Dom hódnostnych tworow a tunich płaćiznow

GÖRLITZER JOHANNES

Kaufhaus Schiau

BAUTZEN

Serbow kupny dom

Wołmjane muselíny a pisane šidy za šórcuchi

zelene, čerwjene a módre suknо za suknje

čorne počelinjenje za kóntuše

pisany barchent za kóntuše

čorne wobsadki za kóntuše

pisane wobsádki a banty wokolo šlwota

wołmjane tkaniny a šidy za nahlowjace rubliša a přihodźacymi šidźanymi francami, chenillowe rubliša

Wosebje tunjo:

ſatinowe šórcuchi, pisane a jenobarbne 3.50

łotowe kapy a banty za holcy . 0.95

čorne, běłe a rózobarbne Mairéjowe banty 2.50

Dobre čehnje k sebi!

Serbow kupny dom

Dźełaćeŕki

ſo hišće přijimaja.

H. Schomburg a syny

w Margareńcnej hěće

pola Wulkeje Dubrawy.

Dla spušćenja mojeho ratarſtwa předam

dwě dobrej dojnej

kruwje

a jenu

synowu mašinu

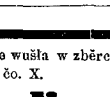
Dannebergowa

w Delnim Wujezdźe.

3500 hr.

na 1. hypotheku ſo hnydom pytaja. Poſkićenje na „D 44" na wudaw. „Serbskich Nowin".

7 lětnu bruny

walach

170 cm wyſoki, bjezporočny, abo dwaj 3 lětnjej čornej oldenburgſkej

walachaj

ſu na předań w Bronju čo. 4

Kulturwehr

njech ſebi kóždy w „Serb. knihaŕni" w Budyſinje ſkaza. Wukhadźa měſačnje a płaći štwórćlětnje 2,50 hr.

Woblek po měrje

z miſtra Dittrichoweje dźełaŕnje

je wosebje płaćiznyhódny, dokelž derje dźerži, je elegantny a znaty w cyłej wokolinje

Skład pokazkow tkaninow wšěch družin

w jenož dobrych kajkoſćach a po wšěch płaćiznach

Na přeće předpołožu też pokazki w domje a raďšu wěcywustojnje

Pětr Dittrich, krawſki miſtr w Kulowje

Haschkestrasse 12 njedaloko piwaŕnje

Čitajće a rozšěrjejće

„Łužicu"

časopis za zabawu a powučenje.

Płaći łětnje jenož 3 hr.

Skazajće ſebi nowy łětnik hnydom

w Smolerjec knihićišćeŕni a knihaŕni

w Budyſinje Serbski Dom

Kupuju

nowiny, akty, knihi po 4 pj. papjerowy wotpady po 3 pj. łapy, bliše běłeho wina bliše čerwjeneho wina

ſektowe blaše, wšě druhe blaše po powyšenych dnjowych płaćiznach, železo a ſtare metale jenož na wupokaz wyſnoſće.

Popp na Hornjerſk. hasy 16 telefon 3427.

Cychi 1 nawobliečenje ze 2 hłowakom. 7.— hr. běłoſmuhate nawoblečenja, damaſty, kóper, barchent m 60 pj, ruby na bliča, twjelki trjenja a ruby na hoſć. blida

J. Erler w Budyſinje

rózk Krónpryncoweho mosta.

Wupjerki,

łožowe nawoblečenja, płachty, trjenja, blidowe ruby, twjelki w znatych dobrych kajkoſćach wosebje tunjo

A. Rätze a syn

w Budyſinje.

Serbska holca,

předewšem sprawna, 20—22 lět ſtara, kotraž dźěći lubuje a we małem hospodarſtwje něſto pomhać może, ſo k 1. julijej t. l. pyta. Z darmotnym přebywanjom a jědźu, 25—30 hr. mzdy.

Bliže je zhonić

w Drježdźanach, Christianſtrasse 22 pola Augusta Zmija.

Najnowša serbska kniha je wušła w zběrcy „Dom a swět" čo. X.

Ruske byliny

Přełožił, zawod napisał a šěſć přenjotnych drjewoŕezow přidał

Měrčin Nowak-Njechońſki

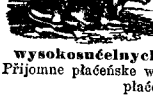
176 ſtr. 3 hr.

Wšěm Serbam ju należnje porućamy

Serbska knihaŕnja w Budyſinje

Serbski Dom

Wot njedźele je w mojich hródźach wulki transport rańošpruſkich

kruwow a jałojcow

wysokosnećelnych a z čelutami, na předań. Přijomne płaćeńſke wumjenjenja. Rózny skót ſo jako płaćenje přijimuje.

Heinrich Jakubetz,

wikowaŕnja z płahowańſkim ſkotom

Tel. Wóſlink 27 **w Konjecach.** Tel. Wóſlink 27

Rjana nowa **kuchnja** přemjenjenja dla na předań w Budyſinje, na Trěłanſkej dróży 61 na pr.

6 wowcow ſu na předań w Hraňcy čo. 6 pola Worklec.

Jermankowe karnikle

(Fiermelinkaninchen) předawa Alwin Köhler we Wesełu.

Wšitke picowadła

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach.

Vogtl. gardiny

kupuje ſo jara tunjo pola

K. Erler w Budyšinje

na Žitn. wikach 11 znapř. hoſć. „Złota Hwězda". Rěču ſerbſki

Złota hypotheka 3000 hr.

na 1. městno na šiwnoſć z 9 kórcami leżownoſcow w klóſtarſkej wokolinje, zapisane, hnydom ſo za 2600 hr. wotſtupi. Bliže přez rěčnikow Wessera a Wünſchu w Budyšinje.

Wše družiny hnojidłow

ma ſtajnje na ſkładźe

Žitny dom w Kamjencu

wotnožka w Pančicach.

Jězdn. ſtoł za khorych

je na předań. Bliže je zhonić we wudaw. „Serbskich Nowin".

Dobru tworu za tuni pjenjez

jako: košle, cychi, twjelki, jaki, łožowe płachty, blidowe ruby atd. dostanjeće najlepje w ſtarozmatym wobkhodźe

A. Kasper * Burglehn 11

A. Pilopp w Budyšinje

Sprawne ſerbſke posłužowanje!

Serbja kupujće

a dawajće jako dary jenož

Zejerjowe ſpisy

IV zwjazki

Z rozšěrjenjom podpjerače ſerb. ſtudowacych a zwjeſeliće kóždeho, kotryž tajki ſpis dóſtanje.

Skład w Serbſkej knihaŕni w Budyšinje

mjeża Efeza w Małej Azji. Tola pschejszźharjo jich wutśichu a bźechu tak žadławi, so jamu samurjowachu, pschedy hač młodźeńšoho, kotśiš bźechu wušći, wotnicźichu. 200 lět posdźišcho, we lźeće 446, jako bźežor Theodosius kujeńšeše a 52 śchesćeśanśtwo dawno śtatna nabožina, pśichśitke nźechto na myśl, murju pśched jamu śwoitorbać. Dha namakachu młodźenzow, kotśiš bźechu nimale 200 lět śpali. Woni potom wjazy bołho žiwi njebźechu. Buchu bórśy do njebeś wzaći. W ranśichich krajach je tole powdaniźko inaćejśche hač we wjeczornych.

*

— **Wo wjedrje.** Wjedro ma śajo trochu wiśoły a ścherjały raś. W połnozy nižiny, nasche wjedro pśichejo śajo nakładowaśe, nimo cźahaja. Nad ranśichej Europu wpśichinu jeź. Tehodła śmjeńmy so nadźeć, so wjedro tak ložały do powśchitkownycho deśchećewanja njepścheńdźe. — Jutśje, bźuhu njedźeli pu Luj. Trośiny ikhodźa śtónćko 3,40 hodź. a thowa so 8,23 hodź. Mžacki khodźa po połnozu 1,50 hodź. a thowa so popołdnju 5,13 hodź. — Wczera wjeczor w 7 hodź. barometer 732, hygrometer +2 a thermometer wo dnjo +21. Dźeńa rano we 8 hodź. barometer 729, hygrometer +7, thermometer w nozy +13. — Póndźelu 27. junija 1927 je Sźhdom źpanźow. — Nasch wjedrowu śtojnh staja na pśichodny tydźeń tele wjedro:

Njedźela 26. 6. budźe rjenje.
Póndźelu 27. 6. rjenje, letrotło.
Wutoru 28. 6. tehornuja.
Sźrjedu 29. 6. horźo, njewjedra šu móžne.
Schtwórtk 30. 6. horźo.
Pjatk 1. 7. horźo, rjenje.
Sobotu 2. 7. šu njewjedra móžne.

Po khodźenju hwězdow a njebźeśkich śnamjenjow maju dny pśichichodnecho tydźenja śeźtkowaty raś:
Njedźela 26. 6. a póndźela 27. 6.: Dobraj dnjeś śa duchownje powołanja, rataśtwo a rjemješlnikow.
Wutora 28. 6.: Dobry dźeń śa domjazność a wołhod.
Sźrjedu 29. 6.: Sacźnicke błónźa.
Schtwórtk 30. 6. a pjatk 1. 7.: Nowe podatki śa Franzowiku a Italiju.
Sobota 2. 7.: Schpatny ižeń śa śabawy, wźdomośće, wumjeśtwo a dobry pożink.

— **Sserbśka ev. prědarśka konferenca** mějeśche, kaž lóńśe lětu, tak teź letśa, źrjedu po źwjatkach źwoju śhromadźiznu, na kotrejž ho źvjetśicha we wěźy bóle śmutśkowneho raja jednaśche. Sa powśchitkownosć je śajimawe, so ho do komišije za wudźělanje nowych sserbśich śpěwarśkich knižarśtwa Unger-Wojerowśti pśchiwoli, a so ho maja tute nowe śpěwarśke tak cźiśchećeź, so ho cźiśchen śtare těrkuśche we śtarem prawopišu, kaž jón maamy w haźdotalnych śpěwarśkich, ludowe śpěwy pak, kaž na pśichład „Cźicha nóź" a druhe z Zijonśkich błožow atd., w nowem z karźanśkimi pśimikami. Tak je tu w naśich śpěwarśkich tón ros hiśchcje ras śtarý a nowy cźaj śměrom śjednoźeny, žódy namałe to źmoje. Tuž ho teź tuho nadźijamy, so namakaja nasche nowe sserbśke śpěwarśke prawje bórśy potom wjele pśchećelow. Druha nadźija pak je tale, so budźemy je pśichodne jutry wěźeje witaći móc. R. w R.

— **Hłowna skhadźowanka!** Studeńci jutry na Horach we Wojerowskej holi wuhotowachu swoju skhadźowanku. Swérni swojemu heśłu: „Serbska hola" so tam bjachu zs sorbskej liwkoscu a bjezdźaknoscu a — zawěśće nic bjez wuspěcha. W pokładnicy dryje kwěka dźérisko — naši holenjo bohaćkojo njejsu —, tola bźechmy nékak spokojom! Dźěłamy za hłownu skhadźowanku! **Póndźemy do Slepoho!** Je drje to khrobły dyrdomdej, jara zwažliwy kusk sorbskich studowacych, ale wšak so njebojimy. Ličimy z podpjeru a pomocu cyłeho serbskeho ludu. Naša skhadźowanka so wotmeźe 23., 24. a 25. julija, potajkim tydźeń po wšotowářstwowym zlótu. Serbja, wostajće so toho dnja wšitkich swjedźenjow, pśikhwatajće k nam do Slepoho, zo byšće podpjerowali naše předewzaće! Heslo 24. julija budź: „Slepo!" M. N.-N.

— **Tśi Budyšće wohnjowe wobory** wotměwachu schtwórtk, 23. junija, wjeczor w 7 hodź. śhromadne świczowanje se swojimi motorśkimi śykawami. Pod nawjedowanjom wupśchehowaneho wopalneho direktora Górlinga a kommandantow Krumbhoła, Ulricha a woberneho hejtmana Petrika bźechu śo jenotliwe motorśke śykawy takle śeśtajaśe: Parna autowa śykawa Budyšćich waggonowje fabriki śtejśche jako najžiwlnijcha į 1500 litrow podawanjom wodu za mjeńśchinu a 1200 litrow cźiśchcja, pola topornika, so by je Schprjewje wodu bźehała a wyśche w śawinjenju pola Reinharbiez zbehliśe a Lazaretśkeje bróhy śtejaca Weigangez motorśka śykawa na něhdźe 420 metrow dalokośeje a į 10 hacź 12 metrow postupowanjom. To teź dozpěchu. Ale Weigangez motorśka śykawa njemóžeśche pśchi něhdźe 750 litrach cźiśchcja a 1000 litrach wody za mjeńśchinu bliźśchu etapu pśchi śrjedźe do Wobśtcz dwora dosp.ej, hdźeź mała Weigangez parna śykawa śtejeśche, kotraž hebi jenoź 500 litrow za mjeńśchinu žada. Dyrbjachu tohodla śpytaeź na śrjedźne mjeśno śykaśtich mašchinu śtajiéź a wšachu k temu měśchežanśku autowu śykawu, kotraž móžeśche je 1500 litrow podawanja a 1000 litrami cźiśchcja žadanje dopjelniéź. Wunoźchk bźeśche dobry a śamóer śwuczowanja bźeśche dozpěchy, mjenujcy wodu se Sprjewje horje cźahaeź a śa baśchenchje wunwujéź. Njepodawa-li raś měśchežanśki wodowód doścź wody abo pśchi wołebitu śtrašce śo į tym śnóžni, nimo mechanizny dźěłacych śykawow teź ruczne plumpne śykawy bźéłaeź dacź. Podobne śwuczowanje wotmě so bjezo w julíju 1923 pśchi hoźcźenzu „Hopfenblüte" pola Sprjewje; tehdy śpytachu wodu k Lutherowej śchuli horje cźiśchcjeź. Tehdy buchu wulkeje budowty dla na tule myśl pśchiśchli. We wobemaj padomaj zuprajichi w rozprajenju, kotreź ho pśchiśamknu, so ho tónśe problem pśchewjeśeź hodźi. Knjes wopalny direktor Górling dźakowaśche ho wśchitkim wobźéłenikam. Na to wśchitke śykawy po Schäfferowej dróhy wotjéźdźechu.

— **Budyšćin hotuje** ho na wulki 5. śjězd śatśkich płahowarjow pjerśinu, kiž ho wot dźeńtnišćeje bobotty hač do bichichodnjeje póndźele w jeho murjach wotmě wa. Zwarjenja śteja śajo w pyśche młódnych śelenych płetkowu a khorhojow. Tuta pycha dyrbi wonkownym hoźcźom śaćuwaći baeź, kak lubje jich Budyšćhanjo do źwojeje śrjedźiny witaja. Pśchinidu į zyleje Sakkeje. Jutśje pśchipołdnju a popołdnju je pśchi Lwórnišćeju witanje źylowneje hośći, kotraž ho najprjedy do khutneho bźéła badja, pśchetoź na 1/3 hodź. je hjom Lowna khromadźizna we „Krónje" postajena. Sźwjedźeńśke powitanje je wjeczor we 8 hodź. w ramjenjum hoścźenzu. Njedźelu dopołdnja budźa wośebje śajimawe wobśedźowaeź, kak ho listowe hołbje do powětra puśchcźa, a pośłuchaeź napśchemohłośiwanju bergliśkich khaponow. Popołdnju w 2 hodź. počźehnje śwjedźenśki cźah į Hufarśkeje kasarnu pśchez město na Tśeśnik, w kotrymž budźemy móź wobśedźowaeź śajimawe wobrazy į płahowaśtwa pjerśiny. Wśchitkich wobźéłerjo naśchich wozow, kotśiš maju śajim na płahowaśtwe — a to drje šu mjes burśtim ludom wśchitkim — njech njeśtoudźa tutón źadny dźeń a njech pśchińdu do Budyšćhina į wulkimi śylami.

— **Dźeńtnišćhe** tudźeńśke taśki mějachu bźéni wopyt se śtrony rataśtšeho ludu. Prošała ho po śdaću najlepe njepśchedawachu. Teź na butrowych wikach mješćanśki pśche jara njekupowachu. Butra płaćeśche dźeńśa 0,95 hacź 1 hr., jeja 10—12 pj., twaroh 25 pj., hušcź į pśnim pjerjom 6—7 hr. — Na śeśenjnowych wikach płaćeśche rjeńjeń 15 pj., zyła 20 pj., hromak (Spargel) 1,10 hacź 1,20 hr., košmacki 25 pj., walcźk noweje marchwje 25 pj., kelk śolatoje 5 pj., łórki 40 pj., truśkalzy 60—70 pj., jódna łoboda (Spinat) 30 pj., śwérkołtu kał 25—30 pj., kohlrabi 25 pj., walcźk radiśkow 15 pj., bźény śtare 9 pj., 5 puntłow nowych 80—85 pj., pśchnje 50—60 pj. a łamy wołij 1,60 hr.

— **Wotbźéłenje śa hoścźenzaśtwo** pśchi Sjawnej dźěłowej śaradźerni śa Budyšćhu a wokolinu pomeśa śo, kaž je į dźeńtnišćheho nawšchikowego dźéła dowidźeeź, k wobśtaranju muśkeho a jónkeho powołaśkeho personala wśchoje druźiny. Wotbźéłenje bu śa tutón śamér pśchiprawjene, so by ho na wośebite wobźelnośeje hoścźenzaśtwa dźiwało. K temu je teź potrjadna njedźeśka śłužba wot 11—12 hodź. pśchiprawjena. Pośrědnišćwo je darmotne a njeśtronjśke.

— **Njejśoje.** Jako wczera wjeczor jedyn wośobowy automobil į jeneje łežownoscy Swonkowjeje Lawśkeje haśiju wuźdże, śtorcźi kołojśdiny do njeho. Błótowy śchkiśał auta do kolejarja śawadźi a jeho k śemi cźiśnu. Tutón śebi śwój bok trochu śmjeźe a śebi mjeśnoscy wobdeź. Teź jeho kolo ho jara wobśchkodźi. S autom śranjeneho hnydom k Marjej Lowjeśchu. Wimk na njejśoju je į hlownego bźéła kołojśdiny śam, dokeź bźeśche kujeśtwo nad śwojim kolom śhubił a bźeśche tak rjez do auta śajéź.

S **Kamjenje pola Radworja.** Śańdźenu tutoru wośtwjeczejśchtaj tudomny łubkeŕ Jakub Domanja a joho manźelśka Hana rodź. Měrćinkez śadnu śwjedźeń śłoteho manźelśkeho jubileja. Wśchitkaj śebi na śwój śtoły kwaś nahladnu liczbu hośći: je śwojeho śóbrokeho pśchećeśtwa a śe śuśodstwa pścheprośtoj. Dokeź je knjes Domanja hižo léta dołho thětro tiprý, wudźeli wośadnu duśchepaśtor, najb. knjes faraŕ Nowak, mandźelśkimaj źyrkwinśke pośchonowanje į dłéźśchej narěcźu w kwaśnym domje. Potom śeśehowaśke rjana kwaśna hoścźina, kotruž bźeśche Domanjz-Mynkez źwójba źwojim hoścźom pśchećeźnje wuhotowała. Po wośebźe thodźachmy po dobrym śtarym śerbśim wośchinju „po koseju." Dokeź teź Boże błónźko pśches zyły dźeń lubje źwećeśeśe, a źwjedźeń mile pośwjecześe, je śo wśchem hoścźom toubjerńje śpodobało. Śtołmaj jutśtarownaj pścheja teź Sserbśke Nowiny hišcźe rjany mily źiwjeńśti wjeczor.

S **Dubrawśi** pola Barta. Kaž śmy nźt į wośtwjeczu śhonili, wuhotuje towaśtwowa śkupina „Hrodźišćhcjo", kiž wobśteji je śerbśich towaśtwow „Wdleńk" w Dubranzy, „Radźije" w Rakojdach a „Serja" w Hrodźišćheju a kiž pśchiśłuśchna źuje „Jan Arnošt Śmolerk", njedźelu 3. julija t. l. poź. w 2 hodź. pola naš w Dubrawzy źwój Ljuśki śkupiny śét, pśchi kotrymž ho teź Śśokolo wobdźéła a nam w naśchej cźiśchcj a śauśeńcej śerbśkej wjeśy, śchtož tak jara parujemy: rjane śerbśke śpěwy, dźiwadło a śokolśke śwuczowanja pośticźa. Teź źwožowne kolo ke wulośowanju budźe śo wjercźeć. Najprjedy počźehnje rjany śwjedźeńśki cźah pśches wjeś na śwjedźeńśke mésto. Pśchi tutej śkładnoscy wuhotuja teź śchulśke dścźi naścheje wjeśki źwój śchulśki śwjedźeń. W naśchej wjeśy ho nicho hiśe į pśchihotanjk ł tutomu wuriadowemu śwjedźenjeź, wśchit to je na nohach, młodźi kaž śtari, śa wśchitke dobre napoje kaź je śo naśch hoścźenzaś postaraś. Bóh Knjes dźeń teź śerbśkim łudźerjam na tutym dnju pśchihódne wjedro śpodźeźeś. Tuž niech pśchihódźe kóždy, kiž ma hišcźeźe nźechto śerbśkeho śaćuwć śa śdźerżenje drohego nameźwika naśchich wótzow, śchtrickžtu lubosće we śebi ja śwój śerbśi lud a kraj, njedźelu 3. julija t. l. į blišća a daloka į cźrjódami k nam do Dubrawki. — Wjeczor wot 8 hodź. hem budźe potom rejta śa śpśichne nóźi w Śendźij hoścźenzu w Rakojdach.

Z **Haslowa.** Wjeselimy so jara, zo chce sej Chróśćanska jednota „Sokol" k nam wulećeć. Mějachmy teź tu nehdy rjanu kśějacu jednotu, ale je sej wusła. Khiba zo jenoź dréma a wospjet k nowej mocy so zbraha? Tuž witamy wotpohlad susodneje jednoty. Snadź „wabjacy wjećor" nékotrehožkuli nawabi, so zaso pod khorhoj serbskeho Sokoš stupić. Kaž z připowědźenja čitamy, budže so nam wjele poskićeć. Tuž je teź naša winowatosć, zo próćowanja tuteje prikladomnoje jednoty z prawje bohatym wopytom počesćimy. Jutře (njedźelu) budź hesło wšěch wjesnjanow a bliźšeje a dalšeje wokoliny: K Měrćinkocom na sokolski swjedźeń! Młodźi a stari, dźěći a dorost budu nas ze swojim čěłnym a duchownym wumělstwom zwjeselić. Tuž njewostań nichtó doma za kachlemi sedźo. Zastup je jara nizki. Tak njetrjebamy móšeń trašeć. Tuž wšitcy na sokolski swjedźeń!

Z **Kulowa.** Njewjedro z malo dešćom přičahny štwórtk wječor přez našu krajinu. W Kulowcu dyri błysk do bróžnje kublerja Pětra Wróbla, kotraž so haš na murje wotpali. Woheń zniči nowe syno. słomu a mlóćacu nasinu. K wohnju přikhwatałej bóštej nimo wjesnje sykawy dolrowólna wohnjowa wobora z Kulowa a wokrjesna motorska sykawa. Tuta pak njotrjebaše wjacy zapřimnyć. Samsna hróžeń je so hižo před 23 lětami raz z Božim njewjedrom wotpalila.

Se **Stróže** pola Wulkich Sdźarow. Pschichodnu njedźelu popołdnju wot 1 hodź. wotmjeje nalcha młodźina, kotraž je ho hižo wot nětkrych lět do źwjatka śjednoćiła, źwój ktuschi lětny źwjedźeń. Młodźina pod dobrym wjedźenjstwom dźerži kruce hromadźe, njehladajo na staw a śmyślenje, tak so ho teź tarí wjeśela, hdyž ho nětko młodźina na źwój źwjedźeń hotuje. Pschihoty šu tón raś wośebje wulke, ma tola młodźina śtoro kóždy wjeczor świczowanje, so by źwojim starschim, kaž teź drubim, na kotruž wotnyć ho wěsće teź wjeśeli, néschto woprawdźe rjane a śwjeśelace pokazaeź mohła. Tak jej i wutrobu powschejemy, so by prawje rjane wjedro źwjedźeń teź połépschiéź a porjeńschéź pomhało.

S **Borschcje.** Sańdźenu póndźelu cźehnjeśche cźeśće njewjedro pśches naschu wjes. Slimkowity deschcź ko liśeśche, so ho wjeśmy pucź do rěki pschewobroćeź. W bliśtej Wótschinje naczini njewjedro na źadowych schtomach wjele schkody, dokeź wichor wjele hałosow śwotłanka. Na knjeźim dworje w Delnjej Wótschinje wutwali wichor źylnu lipu a cźišny ju na tśěchu nasejka Beschera, tohorunja wutwali wichor bobrśti dub w nasejkowej sahrodze. Pola rěśnišćeho mischtra Merkowskeho cźišny wichor tohorunjeź wulku lipu pśeś pśches pucź, wona padźe na elektrišćeje gratu, a potorhny dwaj ścźełoraj a pschetorhny grotu, so bźeśche zyła wjeś hacź bo blišćeho dnja bjes elektrišćeho źwětła. Sadu knjeźeho parka śwutwala wichor zyłu hromadu wulkich budow a brźów, nékotre schtomy bźéche jako śapałki śłamak. Na śboże je ho roboćenjo do ćeśćiny wschchowachu a niź pod schtomy, hdyž bychu jich schtomy lohko śarańcź makle.

S **Wjeśki** pola Mužakowa. Pjatk na ranje po tśioch hodź. wudyri w Kralwjez mkynje į bźéśche njeznateje pśchićiny woheń a twupschetŕź ko jara śpěśchnje. Wohnja we mlynzy, w kotrejž hacź bo póśdnjeje nozy bźéłaeź, ko błuźobna prénja dohlada a hnydom po pomozy wokaśche. Bohužel pak Mužakowska wohnjowa truba njefatrubi, to tuta blišća wobora pśchikhwatacź njemóźeśche. Jako śtukawy śe Wjeśki, Kruschwiz a Běśeje Wody pśchikhwatachu, bźéśche mlyn hižom dozźiła wotpalenly. Wdoma mójachu hišcźe pśchitwarjene domiśe někak twulkowacź, tu ko hižom tśěcha paleśche. Mlynzu ho zyle wupali, dokeź woheń we mukowych śkładach wjele zbrohy namała. Schkoda je jara wulka, wobźeduéź pak ma śaćuwćene.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* Se **Stolpnja.** (Grubař pachołaŕ.) Njeźijschanu ruboscź śluźišćhaŕ po jenym kašmotowym baku młodaŕ pachołaŕ. Wonaj pola kublerja Webera w Stürzy žłužu. Idu Majej ŕ nahonaj ŕ kola śtorzišćhaŕ, so wona ŕ cźejśej kwadźajcej ramu na hłowje ležo wośła. Pomozni nimo pśchidźu ludźo donjeśechu hołzu ŕ lekaŕśej. Rano wokoła 3 hodź. dyrbjachu ju do khorownje donjeśeź.

* S **Drjezdźan.** (Transport rustałzow ś lětadłom.) Njedźelu popołdnju na Hellerśkim lětanišćeju pola Drjezdźan jedyn płahowaŕ truśkałzow ŕ Kötzschenbrody pomoł transport Lóźnitźkich truśkałzow, dźeźaceź zentnarjow, se lětadłom do Danśeje, do Kopenhagena płoła.

* S **Lipśka.** (Sćmowny wós śapałiŕ.) Na śwobodnym nakładowańśkim dwórnišćeju ho śchtwórtk ŕ njerodnu 12. lětneho hólza zynowy wós śapałi. Woheń śhubiny hišcźe śchtyri dalśe nakładźene wołny. Hólz bźéśche źebi źadny jenez ho wośa ŕ wotwerjenym śapaładłom hnaŕał. Woheń ho ruce rośśchérjeśche a wohnjowa wobora dyrbjeśche wśchu próźu nakoźiéź, so by dalśche pjeź wołow wutkhowała.

* S **Zwikawy.** (Njeśkutk śarlivého.) Nawożenja je neje źanśeje, kotraž je mějśnowym dźélu Planizach bydli, je cźeknyk. Najprjedy pak je ho ŕ njej śarlivośće dla śwadźił a ju cźežko śtaniť. Śśebi mużko, so je ju imorił, je drje cźeknyk. Mludaj cźłowjekaj śtejeśchtaj krótko pśched źwojim śwatbom.

Najnowiše z cyłeho swěta.

— **Schkrowa powětśej wo wjedrje** śa jutśje njedźelu: Wjedro khódne, wihaśe, ścherjaśe, w połnišćeje Europje rjenje a cźopło; w Jendźelśkej khódno a njewobśtajne

*

Němśki hejm je kommunistiski namjet, kotryž ho pścherśiwo śaśtupjenju Němśkeje do mandatoweje komunikije wobwrjeśa, wotpokasaŕ, runje tak je ho kommunistiśki namjet na wupraśenje njedowěrjenja pścheźiwo śwonkownemu ministeŕej dr. Śtresemannej śaćjišnyli.

*

Generalny direktor němśkeho źelesniśkeho towaśtwa dr. Dorpmüller je pjatk łaśśe knjeźeśtwo wopytaŕ, so by ŕ niu źelesniśke praśchenje rospominaŕ. Wjećor je dr. Dorpmüller Drjezdźańśkich nowinarjow pschijaŕ. Tam je praźił, so němśke knjeźeśtwo wośebitu śtaroźćiwosć Saśkeje dla wulkośeje jeźneho wobchada pśchiwobroćeja. Liczba śaśtojnikow Drjezdźańśkeje direkźije 61 000 hłowow wuczinja. S 3 400 kilometrami źelesniśkeje dołhośeje Saśkśa nje cźoła wśchich direkźijow śieji.

*

Chamberlin a Lewine śtaj śchtwórtk wjećor ŕ lětadłom do Prahi pschileźałoj.

*

Po powěśćach ŕ Moskwy šu w Tiflisu, Śśaratowje a Minšku 9 wośebow dla pścheźiwnitwa pścheźiwo bolśchewiśtwu jaśśelili. We hłownych městach bo prjedawśkich offijerjow a śaśtojnizy śnowa śapśinja.

*

Na śibirśkej źelesniźy šu ho śe śliwkami źelesniśke twarźenja a mosty wupuśćiłe. Wobćah po źelesniźy je ho dyrbjał śaśtajiéź.

Ritowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerk w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dušman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Budyšinje. — Za nawěšćenki O. Janak w Budyšinje.

Serbska Ludowa Banka w Budyšinje

Telefon 3506 a 3507 **Filialcy we Wojerecach a w Khoćebuzu** Telefon 3506 a 3507

přijima pjenjezy na dań ze 5—8 procentami

Wobstara kupowanje a předawanje kaž też zarjadowanje efektow, **hypothekow** a wšě druhe bankowske dźěła

Tresor! **Pjenjezy so wupłaća też pola agenturow!** **Tresor!**

Dyrbjeńska wohnj. wobora w Rabocach

swjeći dźensa sobotu, 25. a njedźelu, 26. jun. 1927 swój

70. lětny jubilej

Porjad budźe tajkile:

Sobotu wječor w 7 hodź.: Komera.

Njedźelu rano w 6 hodź.: Budźenje.

Wot 1/2 12—1 hodź. pop.: Powitanje zwonkownych woborow a towarstwow.

1/2 2 hodź. pop.: Zwučowanje z alarmom, powitanje, prolog, swjedźeńska narěč atd. na swjedźeńskim městnje. Koncert a swjedźeński bal.

Wšitkich towaršow, přećelow a popřewaćelow dobreje woboroweje wěcy z tutym najwutrobniše přeprošuje a prosy podwólnje wo prawje bohaty wopyt

Komando.

Herbska grychta w Radworju

Njedźelu, 26. junija 1927 je

21. załoženski swjedźeń

dobrowólneje zanitätneje kolony za Radwoŕ a wokolinu **z dźiwadłom a balom.**

Započatk 1/2 8 hodź.

Přećelnje přeprošujetaj

kolona. **hosćenc.**

Drogerija

Johannes Ticha

w Budyšinje

na Bohatej hasy 10

Wšě wěcy za ratarstwo!

Wu-předawanje drastowy jenoż krótki čas a dm

Karl König

w Budyšinje **Tel. 3480** **na Žitnych wik. 4**

Wulke

wupředawanje

dla přetwarjenja swojich wobkhodnych rumow.

Zo bych swój wulki skład

žonjacoje, mužacoje a dźěćacoje drasty

spěšnje trochu wuprózdnił, wotměwam wot **wutory, 28. junija,**

wuprózdnjeńske předawanje

při tara tunich płaćiznach.

Płaćizny su wot 15%—50% a wjacy zniżene, po kajkosći a módźe.

Dokelž předawanje jenoż krótki čas traje, njech nichtón tuto tunje poskićenje njeskomdźi.

Hosćenc w Pančicach

Srjedu, 29. junija 1927, wječor w 6 hodź.

koncert

potom REJE (jenoż za wopytowarjow koncerta).

Njedźelu, 26. junija 1927

wulki swjedźeń žnjeńcarjow

w Khasowje

wuwjedźany wot młodostneho towarstwa „Einigkeit“ za Khasow a wokolinu.

◆ Wot 2 hodź. powitanje towarstwow kaž koncert, w 3 hodź. čah žnjeńcarjow, wot 4 hodź. swjedźeński bal w swjedźeńskim stanu. ◆

Wo bohaty wopyt prosytaj

hosćenc. towarstwo

Lehmannec

konditorńja a kofejownja

na Serbskej hasy 8

Najpřijomniše hósćne městnosće - Konditorske pječwa přenjeje rjadownje.

Wšědnje wot 4—1/2 7 hodź. a wot 8—12 hodź. koncert

Wosebitosć: TORTY

so jako dar při kóždej składnosći hodźace.

Łóšć k jědźi. Fürst Pückler.

Sym twórnju za cementowe twory wotewrił

a poskićam dobre a tunje cementowe role, studnjowe rynki, studnjowe pikrywy, murjeńske cyhle, tróšne cyhle, płotowe stołpy, dłoźki (Fliese) we wšel. barbach.

Arnošt Mikel we Łuču

pola Delnjeho Wujezda. Sym Serb!

Wotdźělenje

za hosćencarstwo

poruča so k wobstaranju

mužskeho a žónskeho powołańskeho personala kóždeje družiny.

Wobstaranje je darmotne a njestronjske.

Wobkhodne časy: Wšědne dny wot 8 hač 1/2 1 a wot 1/2 3 hač do 5 hodź. a też kóždu njedźelu wot 11—12 hodź. (Srjedu a sobotu pop. zamknjene).

Zjawna dźěłowa zaradźernja za Budyšin a wokolinu

na Hrodowskej hasy 10 (w Sejmowni). Telefon 2861

Kedźbu!

Kosy z dospołnym rukowanjom

kupujeće zaso w staroznatej kajkosći pola

August Heyne

w Budyšinje na Kamjenicnej hasy.

Fotografowy Meister

atelej w Budyšinje na Nježorsh. dr. 15 kóždu medźelu wotewrjene

Zhotowjenje portrétow, wobrazow do pudowańsk. pasow, wobrazow za industriju, kwasnych a njewiesćinskich wobrazow, też na wsach. Tel. čo. 2438.

Moltkowa drogerija

Herm. Schubert

w Budyšinje na Moltkowej drózy 6

Telefon 3746 poruča Telefon 3746

barby, laki, firnis, bronzy, barbiče, krydu za rozmodu, gips, cement, karbolinejum, mašinsko wolije, kožowy tuk pioowanski kalk, skótne lěkarstwa, Raphanit (přećiwo wójnišću a pólnemu njerjadej wěšće skutkowacy), muchiłojaki najlěpšeje kajkosće.

Při wotwzaću wjetšeje dźěłby wurjadnje tunjo.

Wosebity wobkhod

za

nawočnicy, šciparje, (Klemmer)

dalokowidy atd.

Specialist

nowočasneje wočneje optiki

Erich Lenz

w Budyšinje na Seminarskej drózy 5.

Wšč wobuća a wuporjedźenja wobućow spěšnje

derje a tunjo

wobućowy dom Mark w Kukowje

Do kóždeho serbskeho doma słuseja „Serbske Nowiny“!

Hdyž chceće

woprawdźe dobry wobraz měć, dha dźiće do fotografiskeho ateljeja

Richard Hutha

mějićel Arno Lehnert

w Budyšinje

na Serbskej hasy čo. 13

Kóždu njedźelu wot 1/2 11—3 hodź. wotewrjene

Za kupjenje, předanje, kaž też za přenajeće

wjesnych- a ryćerskubłow

za posrědkowanje kupjenja nahódnosćeńskich hypothekow a za wobstaranje **hypothekow** w kóždej wysokosći poručataj so

Thieme & Grobe

w Kamjencu, Bönischplatz 2.

Złota hora Telefon čo. 193

Derje kupuje

štóž so na „Serbske Nowiny“ powoła!

KELLING

płoka z rukowanjom w mjechkej wodźe pod wuživanjom najlěpšeho mydła a płotuje

zwjeršne košle, kornarje, manšety

Mój wosebity system **„Beda“** rukuje za kajkosć.

Samsne přijimanje:

w Budyšinje na Kózorskej drózy čo. 6 telef. 3638
na Přisečanskej drózy 16
w Khoćebuzu na Hródkowskej drózy čo. 4, telef. 1774
we Wojerecach na Cyrkwinskej drózy čo. 22
w Běłej Wodźe na Bismarckskej drózy čo. 26

Příloha k číslu 146 **SERBSKE NOWINY** Sobotu, 25. junija 1927

Šulski jubilej we Wukrančicach.

Kaž je znate, šwjećešche Wukrančanjska šchula šańdżenu njedżelu, 19. junija swój 100lětny jubilej wobšłaca. Wšedno běšche pšichódne, tak še wšchitkich wokolnych wjsow sastupjerjo a nětkuždy šchulerjo pšichitwatachu. Hnydom po 8 hodź. rano šapoča žo

šwjatoczńosć w šchuli.

Pšichitomni běchu šcžěhowazy knjeza: krajny radźićel, wokrejšny šchulški rada, wješe wyšchnošcže, pšichódźićerjo a nětkich wučerjo a šchulerjo. Najprjedy strowješche knjes krajny radźićel w mjenje Rósbórskeho wotkrješa, spominašche na „derje“ wuwite wobšćejnoścże a na jeje wucerjerow, khwalešche wobežne kruče nabožny lutherski charakter a napominašche, kruče dźerżeć herbitwo wótzow (našu rěź wšchak niž). Po nim rěčeše wokrejšny šchulši radźićel a wopišowašche, kak je šchula ſ kulturelneje a duchownеje nuły nastała (po Duczmanowej khroniży), kak je tehdy hłód po „bohawuczenoścži“ wotwučił. Rěčnik khwalešche pobožne wopominwe šmyłenje tych muzow, kotšiž žo k załoženju šchule šhrabachu, njehładajo šadźiwkow a dźenża šteji jich škutk pšched nami. Po dwajbłóžnym špěwje šchulšich dźěći porěča šastupjer wyšchšeho zyrkwinšeho kollegia we Wrótšławju, zyrkwinšti radźićel dr. Ziemer a wupraji postrow a šbožopšchesche. Wučer Schröder, nětkužši kantor, spominašche wobežne na załoženja kantora Duczmana a mjenowašche jeho jako teho, kiž je žwětło, lubošć a žiwjenje do našcheje šchule pšchinješł, spomnjaše też na wučerja Gehrku, kiž je we wójnje padnył a khwalešche šaſlužby žiwjeneho pšijedownika, wučerja Neumanna. S derje pšchedžiwjeneným prologom jeneho šchulerja a se šhromadnym špěwom šłónči žo offizielna šwjatoczńosć. Sastupjerjo wyšchnoščzow žu šaſlužbu našchich wótzow do njebjes šdźehali, na to žmémy hordźi być, ale bolako naš je, šo ani ſ jenićkim ſłowčzkom spomnili njeſžu, to běchu Šserbjo.

W šwjedźeńšim czašu podachu žo sastupjerjo a šchulšte dźěći do Božeho domu, hdźež žo

šwjedźeńše kemšchenje

wotnuč. Wošadny duchowny měješche wettaru Božu šłužbu, šwjedźeńše pšedowanje pak knjes wyšchši zyrkwinšti rada dr. Ziemer ſ Wrótšławja, kotrejž wón šałoži na pšichinnanje wo bohatym muzu a khudym Lazaru. Pšichoža khětro bohatej šwjedźeńšej wošadže šłaješe pšedar pšched wječi žiwjenje bjes Boha a wo mozy, kotruž maže wěra kóždemu njeſbožownemu dacź. Kšchesčanška šchula je wobežne dźěćom wěru do Boha do wutrohy płodźiła, hdyž žu wone ša nu najpšichjomniše. Pšedał šacźitny kóžde waschnje, ſ kotrymž šmyłaju, nabožnu je šchule wotširońcź. Nabožnu dźěćom ſdźerżeć je wěz staršchich; je-li jich pšchepšedźeła wola žyłnišcha hacź potorhowaje pšcheczńwjenje, jemu nichtó jeschkodźicź njemóže. S wusłpěwanjom šwjatoczńeho „Te Deum“ bu šwjedźeńše kemšchenje šłónczi. Wječi šhładowachu k njebju ša wjedrom, tola wono wudźerża a tak šhromadźi žo wulka šwjatoczńosć.

pšchi rowje kantora a wučerja Duczmana,

kiž wot 1827 hacź 1855 we Wukrančizach šłutkowaše. Rowo běšche rjany wupyšcheny ſ prapšchju a bubowym liſcom, wokolo njeho běchu nowy pěſt nałypali a pomnik pobarbili. Pošawništi thór pšchednježe khoral a na to šłonichu wšchitzy hłowu ſ cźichej modlitwje a nětkotra ſbyła kuleše žo do trawy, też ſ brodatych wobliczow. Wón je woprawdże dyrbjał nuż być, wot kotrehož ſwjate pišmo praji, so budże žo šwědczicź jako njebjeſka jaſnosć. Wošadny duchowny rozprawješche ſ krótkimi ſłowami wo běhu jeho žiwjenja. Duczman je ſo narodźił w Rakojdach 8. auguſta 1808. Jako běšche žo na jenym šchleſyſkim ſeminaru wuwučził a pola kantora Hilbricha w Porschizach ſa šchulšteho pomocznika pobył, šamołwi žo tak rjeź na wupiſane městno we Wukrančizach. Se 57 dźěćimi šapoča 24. nowembra 1827 šchulu dźerżeć. Hałke w błižšchim nałěcźu twarjachu nowu šchulu. Jeho mša běšche jara niſa, po powědanju starych ludźi je wón na wotpočinku wjazy penſije dóstał hacź ša czaš šaſtojnſtwa mšy. Wón běšche kšheſčan a lutherſki, ale też Šserb (to pak žo je žanym ſłowczom njeſapowni), ſłyšeše ſa kóždy wopor ſa žyrkej a wěru ſwólniwy. Nichtó njedźerżeše bóle na cźiſtu wěrnoſcź, tr wutkadźa ſ teho, ſo uniju, kotraž ſo pšchez dale wupšchešterwaše, wotpokazowaše. Po ſhromadnym ſpěwje wopišowaše zyrkwinšti rada dr. Ziemer wažnoſcź žiwjenja kšheſčana a pokaſa na Duczmana jako na widomny pšchikład. Šaſo khilichu ſo płowy ſ žwjatemu Wótčeſnaſchej, kaž je šemrěły ſe ſwojej wožadu we ſwojej maczerńej rěči proſyć. Šaſo dobywachu ſo ſłyšiš wošebje ſ woczow ſtarych ludźi, wšešče ſu na to ſpominali, kak je ſ nimi ſ wottaru wobroczeny kleczo ſpěwał, ſo bě to ſa nich žiwe naſhonjenje. Hiſchcze raš pšchiſtupichu wšchitzy k jeho rowej, kotrehož pomnił pyšha šerbiše ſłowa. Na to běšche šaſo

ſwjatoczńosć w zyrkwi.

Tu poda knjeſ zyrkwinšti rada hiſchcze junu wobraſ wo naſtaczu a wuwiczu naſcheje šchule, wo jeje wojowanju a dobyczeńſtwu wobſtaczu, wošebje w najnowšchim czašu, jako w lěče 1921 na tym běchu, ſo chaychu ju ſ uniſtej šchulu ſjednoczicź. Wón wobroczi žo też ſ praſchenja na Duborſtich a Suburnczanſtich, kotrjž nékaſnich małych lěpſchinow dla ſwoje dźěći do Wukrančanſkeje šchule njeſcźelu. Nadźijonnje jeho ſłowa njeſbu do wětra rěčane byłe. Nětkuždi šchulerjo dachu pšches šastupjerja postrowy a ſbožopšchesča ſwojej nětkuždźej wukubłarni wupraji. Hacźrunjeż běšche ſwěbi ſwjedźeńše wjednišwo wuczinito, ſo žo w šerbſtim ſmyłe rěčeli njeſmě, ſpyta pak wón tola na ſacźujomne waſchnje šchulſku gmejnu na ſwoju winowatoſcź pšchecźiwo ſwojim wótzom pokaſacź. Po tuttym rěčeše konrektor Pawlik ſ Běleje Wody, ſyn nětkuždźeho kantora Pawlika, kiž wot 1875 hacź 1893 pšchi tudomnej šchuli ſkutkowaše. Wón ſpominaše na dobru pšchesjenoſcź mješ kantorom Duczmanom a jeho nanom. Jako nětkuždźi Wukrančanſki wučer rěčeše wučerjeſ Neumann ſ Niſſeje a poda wobraſ ſ najmłódšcheho czaſa Wukrančanſkeje šchulſkeje ſtawiſnu. Pšchinješe też politiſke wobſtejnoſcże ſ rěczan, na kotrež měješche pšchi ſwojim tudomnym pšchebywanju wulki wliw. Wón pokaſa nam mnohe pšcheczńonoſcże, kiž ſu ſmije we Wukrančizach, na tarſtwo a indauſtriju, na němſku a šerbſku rěcź, na lutherſtwo a unitſtwo, na pruſtwo a ſakſtwo. Jene bohate ſłowo pak też prajeſche: „Wobſtańcże ſwérni ſwojej ſemi!“ Runje tole ſłowo mójemu do Šserbow wołaczi: Njewotſtupcże ani ſmuſti ſemje na zuſych. Po jeho rěczi buchu mnohe ſbožopšchesča je wšchěch kónczin Němſkeje pšchedczitane.

Sa ſwjedźeń běchu ſwjedźeńſtu knjižku wudali, kotraž njebeſche hiſtoriju we wšchem prawa a po jeje wobſtaju khětro broha. Se ſwědomnicźiwej bokładnoſcżu běchu we njej wšchitko wuwoſtajili, ſchtoż mohło na njechto šerbiše dopomnicź.

A ty, luba Wukrančanjska ſchulſka gmejna, bjeſ wot noweho czaſa to, ſchtoż je ſa twój poſtup ſpomożne, ſchowaj pak šebi ſe ſańdżenoſcże to, ſchtoż je žo ſa dobre wopokaſcko. Bóle dyžli hdy je dóńt tuteje ſchule do twojeje ruki położeny, ty maſch roſſudźowacź. Kſchiſj ſchi ſchulſkim twarjenju cźi kaže, ſchto maſch cźiniecź abo po kotrym puczu maſch hicź. Njech cźi wostanje duch teho, kiž je naſ wſchitkich miſchtr, Duch Jeſom Khrysta (w prawym ſmyſłu) tutej twojej ſchuli ſakhowany!

Lěčny swjedźeń Łazowskeho serbsk. towarstwa „Handrij Zejler“ we Złyčinje.

Handrij Sejler! To je wulke a ważne mjeno ſa kóždeho narodnje ſmyſłeneho Sserba. — Haj, je to był Sserbow wulki rjek, kiž je wobſetuje cźeſcże a dopomnjeża hódny. Wón bě w ſańdżenym lětſtotku ſ farariom we Łasu, cźichej holanſkej wjeſy, hdźež je ſměru dźěłał ſa swój narod, kotrehož ſyn wón běšche. Njeje jenuż we Łasu, hdźež je ſkutkował, ta Sserbſtwo dźěłał, ně, je dźěłał ſa cźły rarod ſužiſich Sserbow. Wón je jón wo jara wjele wobhacźił ſe ſwojimi rjanymi pěſnjemi, kotrež ſo po cźyłym ſerbſkim kraju ſpěwaja. Ow, ſchto ſmy my Sserbja jemu dołżni? — Cźeſcźicź jeho mjeno, jeho pěſnje po Sserbach roſſcźerjecź, to je ſtóžeho Sserba ſwjata narodna pſchiſtuſchnoſcź. To płacźi też ſa Łaſowſtich Sserbow, hdźež je wón tak ſmérnje ſkutkował, cźeſcźicź jeho mjeno a jeho niłdy ſapomnicź. — To ſu woni też cźinili, ſu ſwěbi ſałożili ſerbſke towarſtwo, ſo jim Sserbſtwo ſajſchko njeby, kaž to bohužeł we wjele wošadach w Pruſſej ſo ſtawa. Łaſowſky Sserbja chcedża ſerbſky wostacź, kaž ſu jich pſijedowniži byli, ſa to ſo woni poſtaraja. So by duch a mjeno jich nětkuſchcheho ſararja też dale żiwy hył mjeſ nimi, ſu ſerbſke towarſtwo po jeho mjenje łſchcźili. Ssu jemu mjeno dali „Handrij Sejler“. A nětk njech praktiſy jeho duch ſtutkuje, jeho mjeno a pěſnje njech ſo cźeſcźa. Sa to ſo też tu na jeho mjeno łſchcźene ſerbſke towarſtwo poſtara. — Wono ſpěwa a dźěła, ſo by Sserbſtwo żiwe woſtało, wošebje we Łaſowſkej wošadze, hdźež też ſapocża łkazacź. Wulěcźi ſwěbi też do druhich ſtron, tak na pſchikład do Horow, ſo by Sserbſtwo ſłudźowało. — Ale też we ſwojej wošadze wotmětwaja ſwoje ſwjedźenje, tak wuhotowa ſańdżenu niedźelu ſwój lěčny ſwjedźeń we Sstkežinje, w cźyły ſerbſkej wjeſy njedaleko Łaſa. — Jow je Wjażkeſ hoſcźenz ſe ſwojej rjanej żurku, kotraż je ſańdżene lěto natwarjena. Tu ſo ſhromadźe młodźina ſ cźeſe wošadny a dalſcheje wokoliny, hdyż ju jow ſawjeſelenja. Tak dyrbi też wěſo ſchi ſerbſtim ſwjedźenju być, dyrbi ſo wſchitko mjerwicź ſ ludźimi, wošebje ſe Sserbami ſ żyleje wokolinu. Haj, tak też wopraſuje bě!

Sswjedźeń, kotruż dyrbjeſche ſo w 2 hodź. ſapocźecź, ſo trochu ſapoſožł, dokelż ſo beſchcźowaſche a ludźo hakle poſtajſchu pſchiſhładaczu. Wokoło ¼4 hodź. potom ſapocźachu ſ wjeſelej ſerbſkej ſwjatoczńoſcżu, kotraż ſo wonka wotmětwaſche a to ſ khelekelunjom a ſ ſtelenjom. Towarſtwo bě wošebje rjane mjta wuſtajiło, tak ſo kóždemu łóſchet a radoſcź dawaſche, ſo bebi jene wot nich dobu. A po ſerbſku ſo ſabawjecź, bdźź ſtari ſnaczi Sserbja ſo ſeſdu, to cźże też nětchto praji, kajka radoſcź a mjeſelocź to je? Woni ſerbſti ſuſk ſpěwaja, ſerbſky ſo poſtrowja a ſerbſky ſebi pſchijmiwaju. — Ow, je to rjenje tele ſabawjenje, cźehodła ſo wono tak wróżo ſtaja w dżeńſnjiſchim cźaſu? Sserbſka młodźina dyrbi ſaſo bóle ſerbowacź, potom tajke

Na dalokich pućach.

K. B. Šćcaw Sowrjecach.

28] (Pokračowanje.)

Dwě łódźičcy z rybakami wot našeje kupy na morjo won jěžetaj, wětřik płachty napina, žołmy njejsu napřećiwne, tuž so hladajcy zdalujetej, zdatej so přeco mjeńšej być a zhubitej so bórzy cyle, jenož płachty tam hišće zmahuja, ale tež te so skónčnje do morja nórja, še snano jej woda pózrjela? Ně, wšak žołmy wjacy njehroža. Tamle wulka płachtata łódź kaž hobrski kołp z rozšerjenymaj křidłomaj změrom nimo khwata, ma tři šćežory, a črjódła wulkich a małych płachtow je na nich wupinane; přijědže wšće ze dalokeje cuzby a khwata do Hamburga. Rjany to napohlad, a słónčko, kiž so k wječoru khila, jón porjeńšuje, hdyž ze złotymi pruhami běły płat počerwjenja. Kak daloko snadź może łódź wot nas być? Nó, chcemy rjec poł hodźiny. Přeco dale so wotsaluje, hłuboku brózdu do morja worajo, zo woda z wobeju bokow w mócnych žołmach postawa; ale dale płuwa a mjeńša so zda być, kaž by ju njewidomna mócna ruka do morja tłóčiła. Jena płachta po druhej zapadnje, a naposledk so tež khorhoj na srjedźnym šćežorje we kužołach zhubi. Haj, to so tak zda, je pak cyle hinak. Łódže po runym njejědu, kaž ma to napohlad, ale po horbatym puću, přetož zemja je kulojta a morjo też; to tu zjawnje widźimy. Z tym, zo łódže po herje dele jědu, khowaja so přeco bóle zady njeje. Widźiš tam nazdala dołhu smuhu čorneho kura? Parna łódź nimo jěže, je pak zady pinaścy (Wölbung) wody, jenož kur, kiž so k njebju zběha, přeradźi jeje puć. Zda so mi, kaž byšce to dosć wěrić njechali, tuž pohladajće na lěwo; njezda so wam, kaž by so tam khorhojčka ze morja zběhała? Nětk też so kónčojty kolik pokazuje, morja zběhała? Nětk też so kónčojty kolik pokazuje, na kotryž je přičinjena, a hladajcy wón přeco tolši ze wody rosće, nětk so běla kroma wulkeje płachty zběha, bórzy je hač do poł widźeć, dwě druhej žerdźi, přeco wjacy płachtow, a naposledk też łódź sama ze wody skhadźa, přeco wjetša a přeco bliže. Ta na horu jědže (po zdaću), tohodła też ju jenož po kruchach wohladachmy. Štož tu we wulkim wotměrjenju widźimy, wobhladaj sej domach w małym. Stup so při prěnjej lěpšej hórcy a hladaj po puću horje, kiž přez nju wjedźe; hdyž z tamneje strony něchto přijědže, wuhladaš najprjedy konjacej hłowje, a jenož po něčim cyły zapřah a wóz. Pućowar so će praša, hdźe Mješicy su. „Tamle za horu“, wotmołwiš jemu a hladaš za nim hač na wjeršk, tam pak, hdyž nětk do doła dźe, njezhubi so ći nadobo, ale po kuskach. Stóž hišće to přeco dorozumił njeje, tomu so njehodźi pomhać.

Někotři pućowarjo so dachu na čołmach wokoło kupy wjezć a wobhladowachu sej ju wot wšěch bokow; a to je jara zajimałe. Skalne scény su w přerězku połsta metrow wysoke a nic hładke kaž murja, ale roztorhane a rozpukane překi a po dołhosći, hórje hač rozpadanki starych hrodow; stajny nawal morja je tak rozkartował a rózdrěł, a cyła kupa nětk dale nic njeje, hač rozpadlina (Ruine), dopomnjejo na stare časy, hdźež běše wjele wjetša. Morjo dźeń wote dnja wot njeje drjebi, a hdyž sylne wichory cychnuja a z hobrskimi žołmami do njeje pjeru, wotpada a powróći so wjele wulkich kamjenjow do morja. Tajke wotdrjebjenje a rozdrjebjenje drje so pomałku stawa, ale stajnje, tuž so hodźi z wěstosću do předka prajić, zo budže so někdy cyła kupa zhubić, a morjo budże zo swoje žołmy přez rozpadanki waleć, přez skaliny pod wodu, kiž budźeja ze strachom za wšě łódže.

Słónco bě mjez tym daloko k wječoru postupiło, tuž dźeń na tamny kónc, zo bych přihladował, kak do morja zapaduje; wjele ludźi tu na to čakachu, a wšě stócy aławki korčmy, kiž jow wězo tež steješe, běchu wobsadźene. Běchmy pak so podarmo wjesełili; słónčko drje zapadowaše, zhubi pak so w mutnej lili; słónčko drje zapadowaše, zhubi pak so w mutnej muri sowjerca a wodoweje pary. Tuž nastajich so zaso do delnicho kraja. Jow so wšo hibaše z ludźimi; wšitcy běchu na nohach, zo bychu swětlenje morja wohladali. Haj, to bě spodźiwny napohlad, hdyž so póćmje wšě žołmički zybolachu, kaž by woda z fosforom naměšana była. Rjeńše pak a jasniše zybolachu so njebjeske swěcy w čémnej hłubinje, přetož „Boże hwězki zakóčwachu wysoko na módrinje.“ Tajke nócne rjanosće wo wutrobje kóždeho čućiweho człowjeka radostne a też khutne mysle wubudźuja; zaćuća pak su kaž spěwawe ptački, njesmědźa so zeserić, hewak rozćěkaja. A jow je ludźo šerjachu; po zdaću jich tu wjele njebě, kiž bychu sej božu krasnosć dali k wutrobje hić. Jenož hdyž sy samlutki ze swojim Bohom, wotewrja so ći wěcnosće wrota; jenož w čišinje hrěja će pruhi njebjeskeje radosće.

Nastajich so do swojeje hospody, powječerjach tam a dźech do ložа, runjeż hišće pozdźe njebě. Z mojimaj towařšomaj běch rózno přišoł, w powšitkownym hubjeństwe na łódźi so jedyn wo druheho njestarase. W Hamburgu běch z nimaj někotre wječory hač do sameje nocy po měsće hawronił, myslachmy sej, zo to sobu do pućowanja słuša, dokelž to druzy też tak činjachu, běchmy dźe prěni króć na dalokich pućach, tuž hišće žaneho nazhonjenja njemějachmy. Bjez toho, štož smy tam w nocy widźeli, budźeše też šło, a lěpje by było, hdyž to a tamne nazhonili a wohladali njebychmy; na druhi dźeń so potom domasachmy, zo smy wjacy pjenjez wudali, hač be nuzne a trěbne, a njemějachmy za to ničo hač koče njerzanje. Dohladach so bórzy, zo to tak dale hić njesmě, dokelž mějach za wjele pjenjez jenož škodu a žadyn wužitk. Domach, domach rjenje je — w cuzbje rěka: We ložu, we ložu rjenje je.

W mojej jstwičcy pola pjekarja bě wšo čiste a pękne, hdyž pak běch pod běłe posłešco zaležł, dyri mi spodźiwna njelubozna wóń do nosa, a ložo bě so mi tola tak čiste zdało. Stanych zaso, zaswěćich swěcu a počach lěhwo nadrobnje přepytować, njenamakach pak ničo, płachta bě snětńběła a posłešco lohke a znowa počełnjene. Tuž to žana njećistosć njebě, ale mórska wóń (Seegeruch), a morjo njebě dale hač pjatnaće kročelow wote mnje. Dopomnich so nětk też, zo běchu zowjancy, kotrež běch na brjozy w rukomaj poměł, runje tak wonjałc. Rano mějach so zahe z ložа, posnědach a rozhladowach so zaso při morju. Wjedrc bě čiche a słónčne, a po morju jenož małe žołmički běhachu. Z črjódami rybački wokoło kupy lětachu a płuwachu; běchu też k snědanju přišłe, přetož wobyderjo wšě wopłóčki a kuchinske wotpadanki do wody wulinu, a ptaki je přewuběrаja.

(Pokračowanje sćěhuje.)

nješchto njesaùdże. Tak też cźit, serbśka młodżina Łasowśkeje wożady. — Hdyż bèśche ho popołdnju minuło se swojim wośchewjenjom a sabawu, ho wjeczor ½9 hodź. sjawny serbśki wjeczor sapocza. Wjazkez rjana nowa żurla bé nimale połna ſ ludźimi a by jich wèło hiśchcze wjazy było, njebychu też na druhich mèśnach reje a sawjeśelenja by'e, kaj je to nètko waschnje. Ale dwerni Sserbja tu wschitzy bèchu, kaj żebi to pschihłuchnoſcź żada. Wjeczorny program sapocza ho ſ dwèmaj żortnymaj dźiwadomaj, kotrejż wjeśeloścź a pschipósnasce pola pschitomnych słudźichćej. Wschitaj to dźiwadowej kruchaj „Ssasſat a plokarnicza“ a „Sskużobnica a njekarſki we wulkim mèsce“. Na to sapocza ho wjeśe.a reſka, ſe kotrejż Wulko-Sdzarowśke herzy rjane serbśke łuſti piſkachu. W pschestawkach ho nètotre serbśke solospèwy wot śwèrnych Sserbow śpèwachu, kotrejż wulke pschipósnasce żnjéjachu. — Tak bé ho wschitko nanajſtrażnišcho wutwjedło a wschitkim ho jara derje spodobało; sawèsce jim dołho ſ pomjatku wostanje.

Sserbśke towaŕśtwo „Handrij Sejſeŕ“ pak njech dale tak ſtutkuje, kaj je to dotal cźinilo, potom budźe ho Sserbſtwo we Łasowśtej wożadze na wèzne cźasy ſdżerżecź Sserbam k ſpomożenju!

Z wuhladka Serbskeho Domu.

Wschitke, wschitke nasche ſcźežnaki
žu nam ſ mòſchnje ſlètali,
hacź na tón jedyn niż,
ſ kotrymż dyrbiſch domoj hicź.

Tak żebi sawèsce śpèwarjo sanjeżechu, hdyż pòdźele lu do mòſchniczki kuknychu, hdyż rèkaſche, Budyſchin wopuſchczicź a ho domoj wrócźicź. Kraſne dny bèchu tu pſcheſtrìwili a tuttkali hacź do toho ranja bèłeho, pſchetoż ſchtóż śpèwa, je też łaczny. Niwaŕnja ſnajeſche ſwojich tmótrow a tocźeſche, tocźeſche njeſkóncźnje a tuż bjes dżiwa, ſo tam a žem ho w nozy też jena wopiczka na drèſy pokaſaſche a tam a žem motaſche, ale ſchto to wadźi: 15. ſpèwny ſwjedźeń Hornjołużiſkeho śpèwneho ſwjaſka ſwjeczeſche ho jenoż jónu a to ſardżenu njedźelu w Budyſchinje. Budyſchin ſamón bé ho najſtrażniſchi ſwjedźeńſti ſchat woblekł a witaſche ſwojich hoſcźi, kiż po tyhażach pſchitkwatachu ſ najdarniwiſchej, kak rjekli rjenje: ſ bratrowſkej ruku. Sswjedźeń ſamón ſe ſwojimi mnohimi rjanymi wumèłſkimi konzeriami, ſe ſwojim kraſnym ſwjedźeńſkim cźahom wopiſachu. Wam hižo „Sserbſke Nowiny“. Te cźiſchcza woprawdze wſchudżom a pſchiniesechu na druhi dżeń tajku wobſchèrnu rosprawu, ſo, hdyż bèſche ju pſchecźitał, bé mènjeſa, ſo ſy ham na konzercze był. Tuż lubi, ſtart a młodźi: „ważźe ſebi ſwoje „Sserbſke Nowiny“, dokelż da waju ſebi woprawdźe ſtajnje wſchu prózu, Was nanajlèpje ſpokojicź.

Hdyż kukam ſe ſwojeho wuhladka, dźiwam ſo, ſo ſtoro wſchudże hiſchcze nadeńdu ſelene pletwa pſcheż haźy, wènży a pletwa ſwonka mèſchczańſkich domow pſchipra wjene, też ſcźežoru khorhojow pſchi dwórniſchczu, na Żitnych wikach, pſchi priwatnych domach a hamtach, ſelene brèſnyczki pſched ſaſtupami do hoſcźenzow, jako bychu ſnowa wabicź chcźyle a temu — woprawdźe też tak je: Budyſchin hotuje ſo ſnewa k ſwjedźenjeſi, kiż ma ſo pſchichodnu ſobotu a njedźelu tu wotmeċ. Sswjedźeń wjchak by wopacźny wuras był, prajmy radſcho: 5. ſeńdźenje ſakſkich plahowarjow pjerſiny.

Sobotu 25. junija witaju ho w cźaſu wot 12—2 hodź. plahowarjo a hoſcźo do mèſta, powołdniu ½3 hodź. wotmèje ſo hlowna ſchromadźizna Krajneho ſwjaſta pjerſinu plahowazych towaŕſtwow, wjeczor we 8 hodź. budże wulka powitańſka ſwjatoczńoſcź w ſalomaj „Króny“. —

Njedźelu rano w 6 hodź. budźi mèſchczanow a hoſcźi dźiwadowym konzerinu orcheſter a hudźinikoju dźèlacźeſkeho ſokoliſtwa towaŕſtwa, ſe ſpanja. Po tym wobhladaju ſebi hoſcźo naſch kraſny Budyſchin a jeho pèk.e wulkhodźowaniſchcza, kiż Wam, lubi cźitarjo, hižo ras wopiſachi. Dop. ½10 hodź. pulſcźa ho na Tſèlniku liſtne hołbje do powètra a wotmèje ſo mytowańſke ſpèwanje honacźow, ½11 hodź. hodźinka ſa piwkolacźnych, k cźemuż hudźba hudźi. Pſchipołdniu wot 11—12 hodź. budźe namèſtna hudźba na Hłownym torhoſchcźu.

Po tym pſchipołdniu ½1 hodź. naſtupja k ſwjedźeńſkemu cźahej a w 2 hodź. pocźahnu pſches mèſto na Tſèlniſchcźo, hdżež hudźba hudźi a korcźmarjo piwko tocźa a wikowarjo wſcho mòżne k cźèlnemu ſpokojenju porjedźa. Hdyż wjeczorne ſmèrkti padaju a nózka ho na ſemju lèha, potom — je kraſne wobſmèwitelnje Mikławſchka a Ortenburgſtehu hrodu. Budyſchſka ſpèwna akademija pod nawjedniſtwom k. A. Wotruby ſanjeſe ſpèwy, k cźemuż hudźbnizy hudźa. Po tym wotmèje ho w ſalomaj „Króny“ ſwjedźeńſki bal.

Póndźelu kraſnjuje ho wulkt ſe ſamokłodom na Cźornoboh a wobhladuje ho polo bitwy pola Bukez. —

Cźeſtne pſchedbydliwo ſkhadźowanja ſu pſchewſali knjeża wokrjeżny heitman Richter a wyſchſchi mèſtnicźa noſta Niedner.

Schtóż je lubowaŕ a plahowaŕ pjerſiny, njech tohodla pſchichodnu njedźelu do Budyſchina khwata. Mytowańſke ſpèwanje honacźow a kraſne wobſmèwitelne Mikławſchka a hrodu ho wam też kóżdy dżeń njepokiċźi. Tuż, ſcźe-li wcźipni, pſchindźeſce njedźelu do Budyſchina.

Mje pak wabi wcźipnoſcź, ſo bych ſ wjeczorom dźenſa pjatk, pohładaŕ do Sserbow kraja, hacź niewuhladam pkomjenjeſchcźa k wożmjeczenju nawróta ſłónża, tola cźima, wulka cźima kokowokoło.

Naſchi pſredowniczy wożwjeczicźhu nóz nawróta ſłónża na jara ważne, a rjane wałchnje. W kóżdej wſy, kóżdym mèſtaczku wijachu ho ſkomjenjeſchcźa k njebiu a kokowokoło nich ſchromadźichu ſo młodźi a ſtari. Młodżeny ſkakachu ſ hołzami pſches pkomjenjeſchcźa, ſtarſchi mjetachu wſchelake ſela do pkomjenja, ſo bychu na tajke waſchnje khoroſcź wotſał ſwojich domow a łubych dżerżeli, a wſchitzy ſaſkałnychu k ſłóſchtnej wjeſelej rejzy a herzy hudźachu k temu napjchemoh. Wè drje to we wèſtym padże też holdowanje ſwojim pſchiboham, ale ſe cźèſkom a duſchu bèchu tola dźakowni.

Dżenja je ho wſcho poſhubiło, nowy nervoſny cźaſ je wſcho pòſrjeł, ſchtoż wokſchewjeſche nèhdy cźèło a duſchu, ſchtoż daſche ſabyċź na wſcho horjo. Struchła pſchitomnoſcź — dóſit — ſteti ſtajnje pſched nami, ſtajnje naſ pſchewodża na naſchich puċźach; cźeſw tocźi na ſtarych waſchnjach a pocźinkach naſcheho ludu. Lud bu żebi ſamemu żuły a żulba drèſe ho ſe wſchěch ſtronow do njeho.

Njech njeje w pſchichodże w nozy nawróta ſłónża cźima w naſchej Łużicy. Njech pala ho dżakne wohnje temu, kiż da ſłónczku ſwècźicź, we pſchtrodże roſcź, kcźeċź, ſrawicź, nam ſpoċźeċź bycźe a tycźe — Bohu Knjeſej a njech żebi naſchi młodźi pacholjo, holicźa ſanjeſu ſe ſlóſchtnese wutrohy, wjeſeleje mużle a dżakneje buſche pſchi tom naſche rjane ſerbśke ſpèwy każ na pſchiklad:

S dychom ſwjatoh' Jana
kcźeże łubosna
pokna róża rjana
różcow kralowna.

Sswjeċźmy pſchichodnu ſwjatoh' Janſku nóz abo nóz nawróta ſłónża w Sserbach na pſchiſtojne pèkne, ſerbśke waſchnje. Hajmy ſtare waſchnicźka naſchich prędowikow, wone ſpoċźiżku jim tola ſtrowy pobih, ſlóſchtnu myſl a cźèlny a duſchiny wokſchew. Njech cźerwjeni ho njebjo nad ſerbſtkimi ſonami pſches ſwèżko pkomjenjeſchcźow, palażnch ho ſ dżakneje wutroby k Bohu, ſ nowſchewneje myſle cźłowjeſkam a prajmy też w naſtupanju waſchnjow naſchich wótzow:

Schtoż naſche je — ma naſche być
a ſtary pocźink wótzowſki
też Sserbam nowoh' cźaſa tyċź!
Sswjatoh' Janſke pkomjenja
njech w Sserbach Sserbja ſażehla! —ć.

Łużne kwèтki.

Kak trawiċźka ſo błyſkoce
A kwètki koleba we klinje!
Kak majka je, jim ſukoce
A kołſa z nimi po łużinje!

A błójċźki bèle, cźerwjene
A módre w cźichej nocy kwètki
Do trawki kryja ſkhilene
A hwèzdy jich ſu zboża ſwèdki.

A bèle, żołte, pisane
So mjetele w nich kolebaju;
To jandżelow drjo żiżdźane
Su *kŕidła*, kiż każ łuſle hraju . . .

Smèj ſo na łucy trawnatej
A zdychuj, kwètka, za mjetelu!
Syck kosu hižo klepa ſej,
A jutře budże — po wjeſelu.

Cźiſinſki.

Pŕi mosċiku ſedżo.

(Wobras ſe wèży.)

Hižo pſches hodźinu tu żeđżu. Sdaleny wot wſcheho ſwèta, hłuboko w kcźeżinje. Njani ſwobłekani a wupiłani budu nèſko ludźo ſwoju njedźelu ſwjeċźicź. Budu ho pſchekhodżowacź abo pſchi karażelu ſtacź, doma tykanz ſwacźicź, na gramafon abo radio poſłacź — to hižom w naſchej janjeżenej wjeſzy mamy —, pak ſchkot abo ſolo, ſtaru ſerbſtku, hracź abo ſe ſużodom ſej rjenje powędacź, budu ſnadź ſej Schołcźiż nowu bróżeń wobhładowacź abo hewak nèſchto cźiniċź, ſo cźaſ ſabija. Młodźi ſynu ho na koleſo, też na motorſke ſe ſoziuſom a jèdu won do ſwèta. A ja hłupak brodżu ſo ſamłutki po kcźkach a żeđżu hižo dołho pſchi tutym hłupym moſcźiku, każ by tu Bóh wè ſchto k widżenju było. Każ hiſchcze njebych żaneje kèżneje hrdżicźi widżał, kaċźej mamy we Laſkowſkim lèſu nadoſcź. Każ njebych nihdże nèkajkeho drjewjaneho moſcźika nadeſchoł ſ nèkajkimi żerdkami a ſ nèkotrymi ſochorami prèti, każ tajſi hłupy hółz ſo ſdaſche ſwjeċź, hdyż tu takle żeđżu a noſy po brjoſy wiſtaċź a ſ kłozkomaj dżerp do njeho wutkorkżitej. Hdyż ſo nad tym wjeſelu, ſo mòżu wobeſ cźrijowej pjacże tak naturżaj do ſemje wucźiſchcźeċź a ſo tutej rjanej formje mi a tebi niczo ho ſhubiteċź, hdyż je ſ nohomaj roskopam, każ tajſi hłupy hółz. Njeje naſch jedyn to, hdyż tu żeđżiċź a takle ſe ſchwupizu naſtanjże do wodźiċźi pjerſiesch, ſo by ſotmiła? Abo hdyż zyły cźaſ kij do wody dżerżiſch, ſo bych rèċźu mjerſał, dokelż dyrbi njepſchestawaċźy ho dżeliċź a pak na lèwo pak na prawo mòżo kija? Hdyż pſcheżo łopiċźeha ako kuſti drjewa jene po druhim nuts mjetaſch a ſo ſa niczo dale na ſwèżce njeſaſtmujeſch, hacź ſa to, hacź wèżki ſhożownje pod moſcźikom mużedu abo hacź na pſchiptawiſchcźu wiſajo wołtanu, każ hižo nèkotre, kotrejż ſym nuts cźiſinył? Je to prawa ſabawa ſa muża, kiż ma hižom cźrijodou dżeċźi a druhe na ſtaroſcźi a ſ dżeku? Bychu-li to dżeċźi byle, to by ſebi cźłowjeċź hiſchcze lubicź dał. Sunt pueri . . . każ kacźanſke pſchiſtkowe prajſ. Dżeċźi ſej po dżeċźazym hrajkaju a cźaſ ſabiwaju. Derje, jo ſym ham, ſo mje nichtś njewidźi. Hewak bychu ſej ludźo hubu dżeli a ſ dobrym prawom rjekli: Wbohi, nima wèżce nicźo druhe ſa dżeko! Njech radſcho domoj dże a nèſchto roſumne piſa!

A tola tu żeđżu, myſlu, ſo helcźu, pleċźku a — ſonju. Njeſżym tukhwilu muż, ani dżeċźo, ſpła niczo. Ale tute kuſti drjewa a łopjena, kotrejż do wodźiċźi mjetam, ſu mi ſa cźłowjeſkoju. Haj ludźo, kotrejż ſwoju dróhu żiwjeſnſtu naſtupuja. Jenemu po druhim pſcheju wjele ſhoża na puċź a kóżdy ſej myſli, ſo ſhożownje tutón ſenſtki pſchekhób pſchetoże. Kóżdy ma wulke rózynki we hłowje, hdyż do ſwojeho cźłowika żiwjenja ſaliże a potom do ſwèta pkuwa. Sbożownа, dobrjeżeſka, hławna żèłba dyrbjeſche być. W ſwojej młodoſcźi dżech do Ameriki a tam pjenjes nałeſch każ milliarder. A duch ſkónczńje ſ europiſkim ſchkribiſarom. Mnohy wſchak pod moſcźikom ſhożownje tſochnu a ſwój zył dożpèża. Dże jim po woli a myſli. Haleho — halehej, tak bże po ſwèżce juchhej! Pſchezo dale — hejda hej! Ale nahwjażorym njej ſpoċźeżne, tak bjesſtarokſtnje ho pſchewjeſeċź. Tu poſtorcza, tam ſadżerża. Mnohy ſayża do pruhka, do żolmow pucźa njepſchindu. To ſo por rajow wokoło ho wobwjertuja a wokaża nihdże w pkuwańſchcźu pſchi brjoſy wiſajo. Każ ſ tutymi łopjeſchkami a kijeſchkami, njeje to we żiwjenju runje tak? Nèkotrejżkuli ho dróże a dracźuje ſwoje żyliczke żiwjenje a njepſchihdże tak prawje do prędka. Storcźi ho na ſtronu. Woſtanje dla nèkajkeho ſadżèwka wiſajo. W wſchè pſchipiſkamjenje wèżki pſched moſcźikom, njech ſu trawiczki, ſchwupicźki, łopjeſchka, kwètki, kuſti drjewa — to ſu ludźo a eſſiſtenzy. Wſchitzy żu chżoli dale. Dokho hladam do tragikeho wobraſa. Ale po cźażu ho ſażni, poczina łuboſcźiwſchi bycź. Poſżmèwnje ho na mnje. Ludźicźka to żu, kotrejż mèjachu żyte, ho wot ſolmow żiwjeniſti chtam a żem mjetacź dacź. Każ tajzy żwetowt dundakojo, kotrejż żaneje domiſny a wótcźiny, żyła niczo nimaja. Jedyn lud, żmójby, cźłowjekojo to żu, kotrejż ſu ho ſatótwili a ſwjaſali, kotrejż chżedża ſhożownje a ſpokojnje żiwi mjes ſobu bycź. Domiſna, chowanka, ſboże, mèr a pokoj to je. A tuż ſo wodźicźka — żiwjenje — nihdże w hrjebicźku tak wutrobicźe ho njeſmèje, tak luboſcźiwje njeplukſtota a tak kraſnje niepèni, tuż nihdże cźiliſcho a wjeſeſcho ſwoju dróhu njeczehnje, hacź runje tu pſched moſcźikom.

Pſchi moſcźiku żeđżu, — myſlu a ſonju. Żiwjenje, cźaſ, n; — wèczńoſcź to je, ſchtoż nimo mje cźehnje. Bjes ſpocźatka — bjes tónża. Dale, pſchezo dale. Hdyż tu hiſchcze njeżeđżach a hdyż budu ſażny precź. Wot ranja hacź do wjeczora a ſażny nawopak. Nozy a wodnjo, lèto won a nuts, pſchezy, naſtajnje. Khwalbny khèrluſchk, wèczny ſpèw horje ſ Bohu lubemu Knjeſej je tutón łuboſny kluſkot we hłubokej kèżnej cźiſchinje. Bóhły Knjes tu ham bydli. Tu mòżech ſ nim poréżeċź, njepożrędnje jeho cźuſiċź, kłuſciſiċź a widżiċź. Se ſwoje je ſtwórby rèċźi k tebi. Sstyſchiſch jeho hłóż?

A pſchezo hiſchcze żeđżu pſchi moſcźiku a njemażu ho dżeliċź. Schèrolo wotewrjena je moja wutroba a piju do ſo njeđżeſeli mèr, kotrejż ſmèm ſamłutki tu wużiwaċź. Sdružcźe ſ zykej kèżnej poeſiju pſchi moſcźiku a ſwjeċźat a dżakuje ſo, khwali a ſchepta, kluſkoze a pèni ſ woſcźiku na pſchemo. A wy kijeſchki a łomjate kwètki pod wodu, ty wodźicźa ſama ſe ſwèrjatkami wonka a ſnutſka, wy ptacźata a bruċźki, wy ſela, trawiczki, ſchtomicźki a halożki, a tam zyle horjeka módre njebjo — wy wſchitzy kluſchcze hromadże a ſcźe jena ſwòtba, bratſki a ſotiſciċźi. Też wy macźe żiwjenje, macźe wutrobu we ſebi. A waſch ſwèt tu, ach, kak ſpadłowny, kak njebjeſki je! Bych najradżcho pſchi waſ woſtał na wſchè cźaſy. Sskſchiſcźe, ſtajnje!

Pſchi moſcźiku żeđżu hiſchcze. Mjeczorne ſmèrkti ſtahaju ho na Bożu ſtwórbu. Sskuchам a żonju. Budu ho byrbjeċź na dompucź naſtajiċź. Cźèżko to roſkhowanje, każ luby wot lubeje. Ale rjanu bopomnjeńku wſmu ſobu do wjeſcźiċźki: Tebje luboſny moſcźiko!

Cyrkwinske powèsće.

S Budyſchina.

Dżenja ſobotu 25. junija: — cźiny ſwjedźeń w Scźijegach ſa dżèżki dżèċźażejho ſemſchenja Pètrowſkeje zyrkwje. Wotkhad wot Pètrowſkeje zyrkwje w 3 hodź.

Druhu njedźelu po ſwj. Trojizy 26. junija 1927:

— W Pètrowſki zyrkwi ma rano ½7 hodź. farař Menda ſpowèdź a ſwj. wotkfanje, ½8 hodź. farař Paul predowanje, w 11 hodź. (niż ½12 hodź.) farař Paul ſemſchenje ſa dżeċźi, w 12 hodź. ſwjedźeńſke ſemſchenje ſa ſwjaſki unoſkiny, pòdowanje farař Siegemund.

— W Marijnej-Marcźinej zyrkwi ma dop. w 9 hodź. farař Berg predowanje, w 11 hodź. farař Große ſemſchenje ſa dżèżi.

— W Tuchorſkej zyrkwi ma dop. w 11 hodź. farař Berg wojeſke ſemſchenje (zyrkw. hudźba: wojeſka kapała), wjeczor w 6 hodź. ma farař Paul wjeczornu mutnoſcź.

Sbżerka ſa nabożne roswucźowanje a wocźehnjenje młodżiny w evang.-luth. wèrnywuſnaċźu.

Wutoru pop. ¾3 hodź. je w Pètrowſkej zyrkwi modleńka hodźina ſa njedźelnicźe.

Wutoru wjeczor we 8 hodź. ma farař Berg w Evang. towaŕſchowni bibliſku hodźinu.

Pjatk pop. w 4 hodź. je w „Societät“ Guſtav-Adolfſke ſónſke towaŕſtwo, pſchednoſchk knjeſa farara Rothe ſ Treſſena pola Villacha w Porunhanſkej wo ſamniſchch wobſtejnoſcźach.

Pjatk wjeczor we 8 hodź. ma farař Siegemund we Ev. towaŕſchowni bibliſku hodźinu.

Tydżeńſke ſaſtojnſtwo ma w Pètrowſkej zyrkwi farař Berg, w Marijnej-Marcźinej zyrkwi farař Große.

Sżrjedu wjeczor we 8 hodź. ma w Tuchorſkej zyrkwi farař Paul pſchednoſchk wo „Jeſuſowych ſtutkach w naſchich dnjach“. Spèwańſke ſobu pſchinjeſcź.

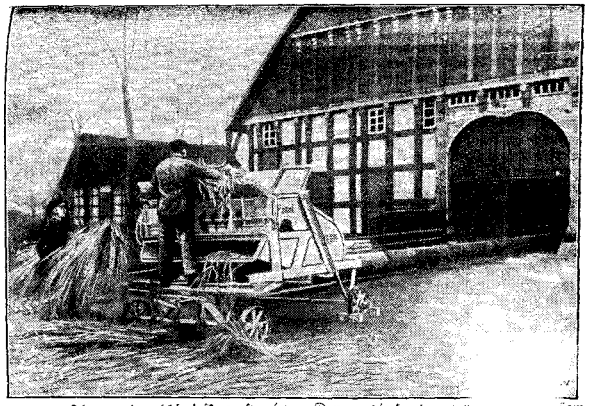
Semrěl: Willibald Rosenkranz, prokuriſt w Budyſchinje, 64 Lt.

Jednota šulska winowatosć za cyłu Prusku.

Pruſke knjeżerſtwo je ſtatnej rady „nacźiſk ſakonja wo ſchulſkej winowatoſcźi w Pruſkej“ pſchipóſłało, kiż ma ſdawna ſem wobſtejacu wſchelakorosku poſtajenjow dla tracźa, ſpocźatka a ſkónczenja ſchulſkeje winowatoſcźe a dla ſhoſtanjow pſchi njeſamolwjenym wuwoſtacźu ſtronicź a ſchulſkix winowatoſcź ſa zyły pruſki kraj jenak farjadowacź. Hacź dotal ſapocźa ho na pſchiklad ſchulſka winowatoſcź we wſchelakich krajnych dżelach ſe ſpocźatkom a w druhich ſe ſkónczenjom ſcheſtehho lèta. Sdocźi ho dożpètym 14. lètom — ſamo wotſajeđ ſchulſkeho lèta —, dżèla pak ſ konfirmaziju. W Hannoverſkej pſaczeſche hiſchcze Damenbergſki ſchulſki porjad ſ lèta 1687, w pru-

Nowy rěsak.

W łóžnym hospodarstwje je rěsak nimale wschědnje wužiwana mašchina. So by słót selene, wotžeče džeržel, hrjadnicho wužiwał a ś nim njebrojił, tohodla dźenża sloro we wschěch mjeńšich ratarstwach selene a džeržel rěsaja. Pśed 80 létami hyšći we žanych gospodarstwach rěsakow nimejachmy. Tehdom běchu nasche rěsaki drjewjane kašćiśiki. S nohu łopatu teptachu. Ta pśiseš dno rěsakowego kašćiśika thodźo hłomn dale žuwasche. S jenej ruku žuwajo potom łoža, na trawnu abo žitnu podobna, žurkanje rěsasche. Naichi młodźi ratarjo tajkich pśichiprawow wjazy njesnaja. Tohodla by derje było, jo by žo tajki rěsak, je-li žo we Sśerbach hyšćeže wukhował, do nascheho muzeja dał. Na nasch-m póblaste-azym wobrazu mamy rěsak najnowšichego kwara. Jón kwari maschinowa fabrika w Melle w Hannoverskej a žo létša na ratarskej wustajeńcy w Dortmundže k pśeńjenju

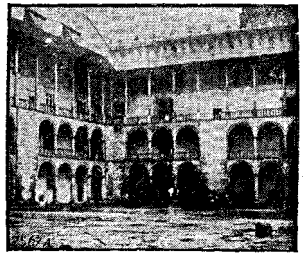

Cźěsko-amerikanske žony, wo dobrocźelske skutki ja Lipsche žwojeho luda sabjerjene, žu njedawno do Prahi pśišlo. Na Wilsonowym dwórnišćeju je ś wulkej cześću witachu.

Karl Farski, patriarch a sałožeŕ cźěsko-ŕkowalskeje zwórkwje, semrě 12. junija, hdyž 47 lět stary.

Dwór stareho pólskeho hroda Wawela w Krakowje.

Macźi, macźi, hdźeha žy?

Wuprašanje w tydźeńšchim cźišle: Wobrocźśe wobraz na lěwy bok. Schcźejźka wot hłownych durjow hacź k wrotam twori muža.

Hódańcźo: Kak to, jo ta Kocźiza tu Hufku njesse?

Wuhódanje ś tydźeńšcheho cźišła: Na kotrychcźi.

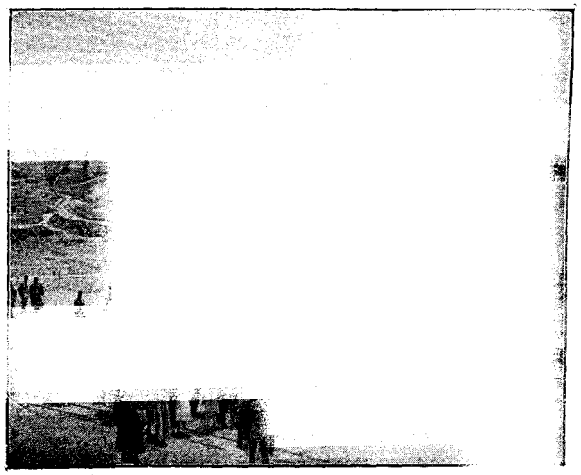

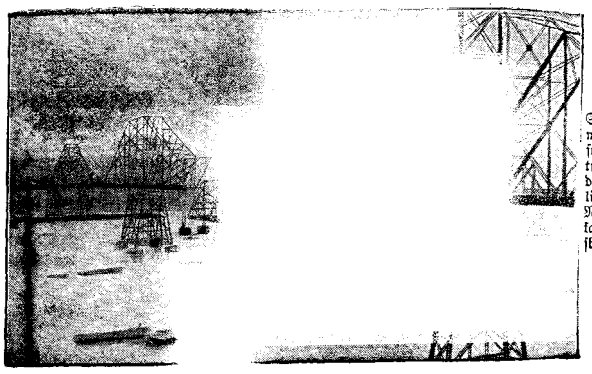
Naš čas we wobrazach

Čo. 25 W Budyšinje. 25. junija 1927 3. lětnik

Jerusalem, klowne měšto žlubjeneho kraja.

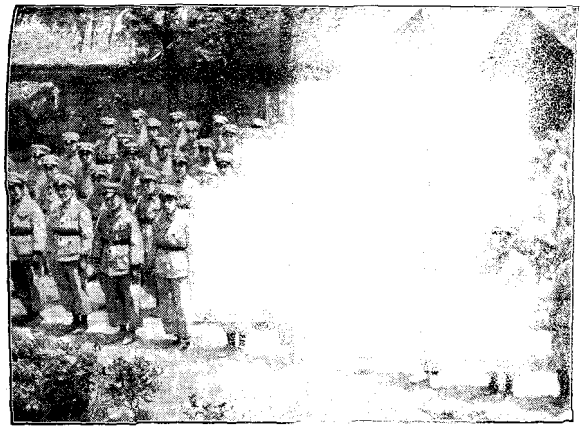
Nasch wobraz pschedstaja nam žwjatoczność psched wrotami Jerusalema, kotruž jendželski pólny marschall Allenby srjadowa. Měšto Jerusalem ma dźensnišchi dźeń zgle nowoczasny napohlad a njemóže žo wjazy runacź nětbuschemu Jerusalemej, w kotrymž je nasch Sbóžnik pschebywał a žwój wulki wumožeńsi skutk dokonjał. Jenož w srjedźišchu moderneho Jerusalema žu nětkotre stare hasći a wrota dźerżane, kotrež wopytowarja na nětbusche židowske czasy dopominaja.

Nowy techniski džiw.

Pśiches mórśi sal w pola San Franzišla pśichi wjeczornym mórśim brjohu Sjednoczenych statow Połnócneje Ameriki twarja nowy hobrśi móst, kiž dyrbi jedyn brjoh mórśkeho saliwa ś druhim swjasowacź. Nasch wobraz pokasuje nam, kak mostowy srjedźni dźěł horjesběhaja.

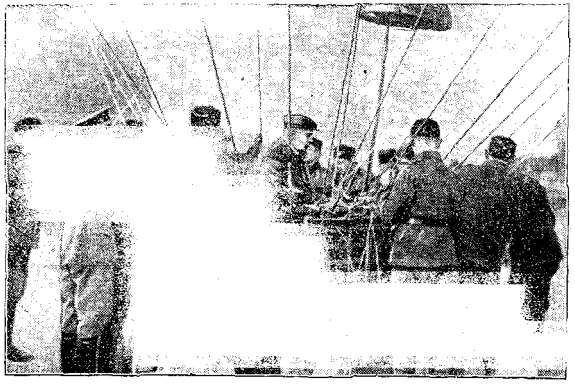

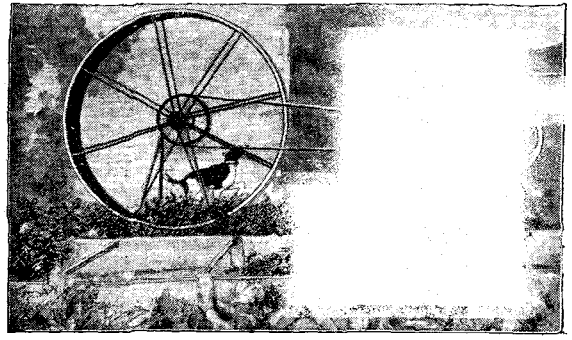
Chinejske žónske jako wojacy.

Wulki 400-milionowski chinejski lud je w pokrywnym rešhorjenju. Wjedže tola wójnu pschećiwo zusym wobjebje Jendželczanam. Pokonjene chinejske provincy žu wobnimschcžo tuteho narodneho wojowanja. Kak jara je tale wójna wschón chinejski lud fajała, widžimy hižo z teho, so sama žónske do rjadow wojowozych kupuja. Na waschim wobrazu widžimy žónske wójsko nima czahnuce. W Hankawje, w mešicje pokonjeneje Chinejskeje, wotdžerža paradu, so buchu žo potom na wojownischcžo podali. Wschě žu kaž wojacy jenak sdraczene. Wone žu też na wojeck.ku słužbu jara derje wuwuczene. Pschedewschěm pak žu politiscy pschihotowane. Se swojej rěčežniwoloczu dyrbjachu wschěch sa tule wuswobodzerisku wójnu sahoricz.

Lět z powětrowym balonom na lětańskej wustajeńzy we Pragu w junija 1927.

Tu widžimy, kak žo němski powětrowy balon „Schwarzenberg II“ z pilotom (lětarjom) Sechtom sešidženu žobotu wječor w Pragu do powětra puschcži a hacž do dženjnischeho dnja hischcże njeje na semju padnył. Wschitke druhe powětrowe balony žu hižom na swój wotmyslony lónz dolecżake. Boja žo, so je balon nětkle cżežży snjeshožik.

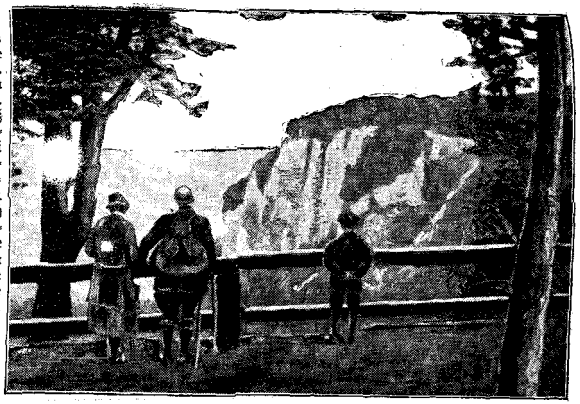

Cżežzu dželacżerjo mjes swěrjatami.

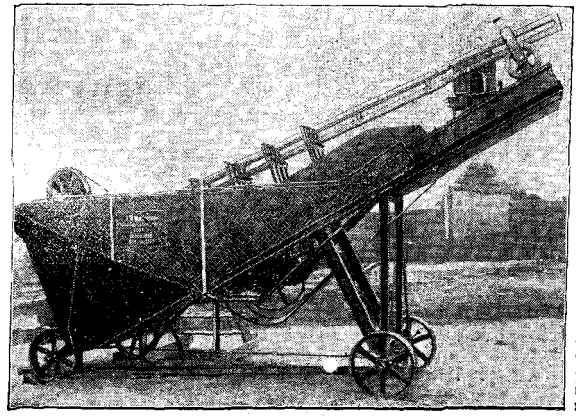
We wschelakich krajach žo pschezo hischcże stawa, so swěrjata wutrjebaju k cżerjenju jednorych maschinow. To je sa słót wjeso wulka draczina. Nasch wobraz pokasuje tyla, kiž w běhańskim kole plumpu wjercži.

Krydowe skały na kupje Rügenje.

Nasch pódla stejazy wobraz wjedže nasch do storoserbskeje semje na kupu Rujenu (Rügen). Ta leži w Baltiskim abo rańschim morju nepschecżezo Pomorskej. Tam pscheb 400 létami žo jenož serbsczu rěczesche. Tamnischi wobydlerjo žu jenož pschemjenjeni Serbjo a žani Němzy abo Germanojo, sa cżož jich dženja wudawaja. Na kupje Rujenje stejachu też swjatnizy starych serbskich pschibohow. Tam njejachu wjercholo je serbskeho rodu mudrje a sprownje. Kupa je jara płódna a sajimawa. Jejne jadro je krydowa skała. Tu a tam tajke kamjenje žo wyšo'o k módremu njebju pozběhuje. Wody žu žebi do nich swoje rěcznischcka wudrjele. Kupu dženja wjele tyšoz kupařskich hosczi a druhy pucżowarjo wopytuja. Mjena skałow, rěkow, hórkow, lěšow, honow, wšow a městow žu wschě serbskeho pokhoda. Jenož z pomozu serbskeje rěcże je žo skawnemu serbskemu wótczinzej fararjej Jakubej Njeswaczidlskemu žo poradžiło, je wuložicz. Jaženje z tym dopokasa, so je kupa stary serbski kraj.

Nacz płokuza maschina.

Na lětuschej ratatskej wustajeńzy w Dortmundže žu mjes druhimi nowymi maschinami też nacz płokazu wustajili. Tajka pschiprawa je sa nasche ratarstwo abo lěpje skotarstwo jara ważna. Hdyž zokorowu rěpu wulopaja, je swjetscha mokre, panzate wjedro. Nacz žo pschi wobrěsowanju jara womaja a žo žłotom janjeschwarni. Słót, haczenjež nacz zokoroweje rěpy radu žerje, tola wobloczanu njerodži. Nětko nacz wjele na kiłako tkadu. Sso sama rosumi, so dyrbi też tu ezjista byczi. Kaž z nascheho wobraza hižo spóznawamy, je p'chiprawa tyšetro wobschěrna. Dyrbi to też byczi. S wulkich rěpniscczow woza nacz po tyšazach wosow. Tajka maschina sa swoje płokanje wjele wody pschetrjeba. Sdyžne motory jeje koleza a łopaty abo mechanismus hibaja. Maschina hodži žo najlepje pschi wodje pschiprawicz.

Wobraz na lěwo:
Sslawny pólski bašnik Juliusz **Sslowatzki.** Wón je pscheb wjele létami w Parizu wumrěł.

Wobraz na prawo:
Njeshožowany **mexikanski khežor Maximilian.** Sbežkarjo jeho 19. junija 1869 satstelichu

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

S. N. płaća měsačnje we wudawarni 20 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. ha. Po wukraju 16 Kč. Kóžde do. płaći 10 zł. pj. Wudawa a dóstawa Smolerjec knihičišćerjow, rsp. dr. z w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěški, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajace nawěški a tabele so wyše wobilěcuja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. ‡ ‡

Čisło (Nr.) 147 — Budyšin — Pónjelu, 27. junija 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Serbske prašenje před sakskim sejmom

Jejedu 22. junija 1927.

Dypk 9 a 10 swjasujo:

Dypk 9. Prěnje wuradźowanje wo namjecze sapołanza Böttchera a towaršchow wo serbskim hibanju. (Cźišło cźišćerske 179).

Namjet cźo. 179 rěka:

Wopaćna politika sakskeho knježerstwa napischeco serbskemu wobydlerstwu sakskeje Hornjeje Łužicy je sawinowako zwlne pschiběranje saschistisko-narodnostneho kolokseho hibanja.

Kaž je so nalhonilo, staj so pruske a sakske knježerstwo rosmolwjałoj dla wojowanja pischeco serbskemu hibanju. Wulkoburšay a wulkokapitalistiscy wjednicy serbskeho mjenischinowego hibanja njejsu schkitarja sajimow serbskich dźěłaćerjow, małych ratarjow a małych pschemysłnikow. W sajimje tychle ludowych worschtow je nusno, žadacz dokładne pschemjenjenje serbskeje politiki sakskeho knježerstwa.

Sserbskorěcźazemu dźěławemu wobydlerstwu dyrbi možno być, te jeho ludowemu spłahej wosebite a wuzitne rěcźowe a kulturne hódnoty sakhowacz a roswiwacz.

Wschě sozialne a politiske njedostatki serbskorěcźazemu wobydlerstwu nastate z jeho sawrjecźom w němskorěcźnej krajnosći maja so hnydom wotstronicz.

Krajny rjeńm chayt tohodla wobsamknycz:

1. Knježerstwo dyrbi so za to staracz, so wschě wyschnosće w Sserbach pódla němskeje rěcźe serbsku rěcź jako wobkhodnu rěcź z wobydlerstwom trjebaja. Kóžde pschestupjenje w tymle nastupanju dyrbi so krucze potkhostacz.
2. W schulskim roswucźowanju dyrbi so serbska rěcź **jako** roswucźowanska rěcź sawjesćz. **Němska rěcź ma so jako** wucźowanski pschedmjet do schulskeho plana sapiśacz.
3. Kóžde sozialne a politiske potkoźowanje serbskeho wobydlerstwa ze strony wyschnosćze wukhadźaze se njesnajomnosće němskeje rěcźe, ma so hacź na najcźežicho pothkostacz.

Dypk 10. Naprašchowanje sapołanza Böttchera a towaršchow wo serbskim hibanju. (cźišło cźišćerske 180).

Naprašchowanje 180 rěka:

Po powjesćach nowin su so w Budyšchim hamtskim hejtmanstwje rosrěcźowanja mjes serbskej ludowej radu a sastupami sakskeho knježerstwa wotměwake, je samerow, serbskej politizy sakskeho knježerstwa „nowy kurs pschećicz." Wo woprawnym wopschijecźu rosrěcźowanja sjawnosć nicźo zhonita njeje. Knježerstwo so ke tutemu praschenju tohorunja wuprajiło njeje. Politika sakskeho knježerstwa serbskej mjeńschinje napischeco stutkuje na wobschěrne waschnje na sajimy serbskeho dźěłaćerskeho wobydlerstwa, małych ratarjow a małych pschemysłnikow.

Tohodla praschamy so: Je knježerstwo swólniwe, zjejmej rosprawu podacz wo politiskim a wězownym wopschijecźu rosrěcźowanjow knježerstwa a jeho porucznoscj mjezych serbskej ludowej radu?

(Jutrje pschinjesemy dalschu rosprawu wo tutej sajimawej naležnosći.)

Přeprošenje generała z Pawelsca na zwjazkarskich wojerskich attašejow.

W swojej pohladnjej rěcźi wo położenju němskeje swonkowneje politiki, je dr. Stresemann też sdźělił, so chze swjatkarskim mozam składnosć dacz, so bychu so wojerscy attašejosjo wo wopuscźenju wobtwjerdźenjow pschi němskej rańschej mjeju z kamžnymaj wocźomaj pschestrědźili, so němske knježerstwo też w tymle nastupanju nima nicźo potajicz. Kaž so ztajschi, je **general Pawelsz jako sastupjer němskeho kanzlera we Barlinje sastupowazych wojerskich attašejow, Franzowskeje, Belgiskeje, Jendźelskeje, Italskeje a Japanskeje pischeproschenje k tajkemu wobhladanju pischeprožnk, kotrejž dyrbi so hižo w bliźišchich dnjach stacz.** Wobhladowanje puczowanje budze znad tydźeń tracz.

Pschedy teho budźe pak so pschedwidźomnje w kabinettowym pohedźenju, kotrejž smjeze so pónbdźelu, němski kabinett hišchcze ras i tejle naležnosću saběracz, so by swěsćił, so **z napischeczźiwneje strony pschipósnacje pschedleži, jo ko tu wo jenotkroczny pad jedna.**

Podružniske zakonje.

Němskostatna rada je knježerstwowu pschemjenjerisku pschedłohu k podružniskemu sakonjej saczišła. Němske knježerstwo njeje to wozakała. Kaž Barlinske nowiny powjedźa, budźe so němski kabinett w běhu tuteho tydźenja z tymle praschenjom saběracz a też z knježerstwowymi stronami wo tym jednacz. Knježerstwo dha pjerća spytacz, po puczu dwójneje pschedłohi pschemjenjenje podružniskeho sakonja na schłodu podružnikow pschecźišcźacz. Tajki pospyt smjeje pak mało wuhladow na wuspech, dokelž so trěbna dwěrjećinowska wjetschina ledma dozpije.

— Dr. Schacht do Ameriki puczuje.

Prezident němskostatneje banki dr. Schacht je so schiwórik na puczowanje do Ameriki podał, so by so tam pschi konferenzy wobdźělił, pschi kotrejž budźetaj też prezident Jendźelskeje banki, Montagu Norman, a podguwerneur Franzowskeje banki, Rist, pschitomnaj. Wo dnjowym rjedže tejele konferenzy njeje nicźo znate, toka ma so jej najwjetscha wažnosć pschipisowacz.

Wunoschk liczenja po nabožinstwje.

Wunoschk liczenja po nabožinje na podłožu liczenje ludu je so we wschěch němskich krajach skóncziło. S 62,4 milijonow wobydlerjow je 40 milijonow evangelskich a 20,2 milijonow katholskich. S wotstupjenjom kraja po zwětowej wójnje je Němska 1,900 000 evangelskich a skoro 4½ milijonow katholikow zhubiła. Liczba židow w Němskej 546 000 wucźinja. 1 551 000 wosobow k žanemu nabožeńskemu sjednoczenstwu njepschiličnuschcza.

Patek pola Cźicźerina.

Pólski pódłanc Patek so na wotmyslene puczowanje z Moskwy do Warschawy tónle tydźeń nastaji. Pryedy teho je z ruskim zwonkownym ministrom Cźicźerinom wo zkonzowanju Wojkowa jednał, kotryž je so z wjazyměnačnoho pschehowanja we wukraju do Moskwy wróćił. W tuthwilu měnjenja wo tym hischcze jara rózno dn. Na pólskej stronje zwěsć pschaja, so by so z wotmolwu na rusku notu, kotraž bě so hischcze pryedy Kowerdowemu sabudźenja do Warschawy pósłała, naležnosć skónczita. To by rěkało, so so pólske knježerstwo nachze z tymle nocźinym dnjom saběracz, kotrejž najrałnische postupanje pschecźiwo ruskim cźeknjenjam, w Pólskej pschebywanym, haj žamo žada, so by jich pólske knježerstwo z kraja wuhnało. Kaž so zda, so pólske knježerstwo boji, so chcedźa bolschewikojo z teho schrub bjes tónza sczinicz. Patek je pjerća Cźicźerinej zdźělił, so **pólskemu knježerstwu njeje možno, wschě zadanja pohlednjeje ruskeje noty dopjelnicz.** Pólske knježerstwo ma Woskowu naležnosć za wotbytu a njemóže wuzud najwschitcheho pólskeho zuda pscheměnicz. **Nekajše naprawy pschecźiwo njewinowatym** ruskim cźeknjenjam njemóża so cźinicz. Ssobotu je Cźicźerin w radźe ludowych kommisarow rosprawu wo rosrěcźenju z Patekom podał.

Pólska pożcźonka w Amerizy so rosbika.

Jednanje pólskeho knježerstwa wo pożcźonzy z amerikanskej banku Blair a Co. je so bjes wulpěcha skónczilo. Kaž je zkuschcech, chze Pólska tak rucze kaž možno, z druhimi amerikanskimi bankami, najsterje w prěnim rjedže z firmu Dillon a Read jednacz.

We swišu z pschetorhnjenjom jednanjow su pschi zobotnischej bórzy we Warschawje kursy wschelakich hódnostnych papjerow wrócźo schle.

Bratianu na Benescha.

Rumunski ministerski pschedsyda Bratianu je jako nowy ministerski pschedsyda a zwonkowny minister cźeskosłowakskemu ministrej telegramm pósłał, w kotrymž wjeselo na tym wupraji, so stare pschecźelstwo, kotrejž je so z dowěrjenja polnym zhromadnym dźěłom wupruhowało, nětcźišche, wobej krajej sjednocźaze swjaski, hischcze wušłche a wutrobnische sczini.

Minister Benesch je so telegrafiscy podzakuje zwoje wjeselo wupraji, so je so Bratianu na cźoło knježerstwa powolał a so je w zwojej depeschi prawidła zwoje zwonkowneje politiki zrysował. Dr. Benesch Bratianej najwutrobnischo zwoju pschecźelsche a **spokojenje** wupraji, so może pryedawsche zhromadne dźěło pschecźelneje politiki a allianzy wobeju krajow dale wjesć. Wón też na wěste a dowěrne wozbinske pschecźelstwo spomni.

Zmilitarizowanje bolšewikskeje Ruskeje.

Wojeńska agitazija w bolschewikskej Ruskej njepopuschcźuje, nawopak so pospěchuje. Do militarizowanja so dźeń a nowe organizacije pschijimaju. Tele dny so w Petrohrodze zbohustawy dźěłaćerskich zwjazkow zkhadźuja, kotrychž heslo je: Proletariat k ležbam.

Pohedźenje „Wschoswjazkowe rady dźěłaćerskich zwjazkow je pschedhonda Temtki z tymle zdźowami wotewrił: Njepschećelja bolschewikskemu zwjazkej z traschenjom a zakroczenjom hroza. Na tole hrożenja wotmolwimy z rosčerjenjom tšelerskeho zputa. Kóždy zwjazkowy zbohustaw dyrbi derje tšelecz móz. Dostojnosć kóždeho zbohustawa je po wuspołnosći tšelenja hódnosć.

Ruske zakitanske prózowanje.

Zentralna rada bolschewikskich dźěłaćerskich towarstwow je za twar lětakskeho łódźiwa 75 000 rublow, dale je so 30 000 rublow mjes zbohustawami dźěłaćerskich zwjazkow za rozwicze tšelaskeho sporta podwizała. Se dobom je zentralna rada napominanje wschěm dźěłaćerskim zwjazkam pózłała. Zwjazk hórnikich dźěłaćerjow je 40 000 rublow za twar lětadłow postajił.

Cźerwjeny kschiž a hromadne wotprawjenje w Ruskej.

President internazionalneho komiteja Cźerwjeneho kschiża, Gustaw Ador, je ruskemu knježerstwu zdźěławazu wopowědź pózłał. Hłuboko hnuty je internazionalny komitej Cźerwjeneho kschiża powěsće z Ruskeje wo hromadnych wotprawjenjach k wědomosći wzał. Komitej so na wobsamknjenje konferenzy Cźerwjeneho kschiża poczahuja, po kotrychž so wjeselenja zasłužuja a so žada, jatych a sastajenjow schitacz. Wón so wobrocza na sacźuca moralikeje samolwitosće bolschewikskich wyschnosćow znapschećeża znjeho cźłowjestwa. Komitej bolschewikskeje wyschnosće naležnje namolwja, so by so naprawow wostajił, kotrejž so z prawdu a rosumom njesniježu.

Swjacarska bolšewikske knježerstwo jako zakońske njepřipóznawa.

Na napraschowanje njesozialistiskich a socialistiskich sapołanzow wo pomerje Schwjazarskeje k Ruskej je swjatkowy president Motta wotmolwił, so je swjatkowa rada dojednanje wo wotstronjenju sawadnych praschenjow z Worowskeho prozeża jenohłósnje zthwalita. Dojednanje praji, so dalsche jednanja z Ruskej zu njemóżne. Swjatkowa rada z tym sapoczatk njeschini. Je-li so by ruske knježerstwo se swojeje strony jednanja namjetowało, budźemy praschenje, hacź so wone pschihódza, w tódym nastupanju a z najwjetschim wróćodźerjenjom pruhowacz. **Na pschipósnacje jako zakonske knježerstwo neje pschi nětcźišchich wobstejnosćach myslicz.** Bolschewikske knježerstwo njeje so też hischcze pschinarodźeneho wotmyslenja wotrjekło, też w druhich krajach wobeh revoluzije zakoźicz. Njejsmy hischcze zabyli, so je nam Berschnowa mišija w nalěcźu 1918 zwjatocźne zlubjenja cźinika a je nasymu zamžnego lěta zlemiła, a so je to jejny schef, kotryž so teho hischcze njehańbicźiwje khwalejsche, pschipósnał. Kak mohła swjatkowa rada pschi tajkich wobstejnosćach nětcźišche ruske knježerstwo jako zakońske pschipósnacz? Nimamy nicźo pschecźiwo temu, so privatni ludźo mjes sobu abo też z ruskim witkowańskim sarjadnistwom na zwój strach witkowańske pocźahi nawjasaju. Sa roswicze tajkich witkowańskich pocźahow nětcźišchi staw dožaha. Swjatkowa rada nieje zenje cźerpika a njebudźe zenje cźerpicz, so zuje elementy bolschewikiu agitaziju w Schwjazarskej dźěłaju. Ruszy staini pschikłuschniscy móża k nam zenoż z wisom pschipucźowacz, a tón so jenoż wot pada k padei dawa abo sapowědźa.

Belgiskemu kralej wjacy lětne dokhody njedosahaja.

W belgiskej zozialistiskej generalnej radze je so zjedn dołho wo **kralowej zywilnej liscinje** wótro rosrěcźowali. W Belgiskej je monarchowe dopławki pschi stupjenju na tron w zywilnej liscinje na cźaš zywenja zsadźuja a we lětnym hospodarskim planje wotpowědaza summa stejt.

Sozialistojo ſu wešo pſchi ſtupjenju na tròn zivilnu liſcijnu wotpokasali. Wot teho czaſa, ſo ſu w knjeſerſtwje, ſtajnje ſa ſhromadne hospodarſtwo, ſ tym teſ ſa zivilnu liſcijnu hłowuja, runje tak ſa wójſkowe hospodarſtwo a ſa ſmjeu duchownych.

Dokelž ma belgiſki frank nètkole niſti kurs, je knjeſerſtwo lètſa namjetowało, ſo by ſo dźiwajo na wothódnjenje pjenjes zivilnu liſcijnu wot 3 na 9 miliſjonow frankow powyſchiła. Generalna rada je wo tym jednała, pſchi czimż je k wótrej debaſe ſa a pſchećźiwo doſchło. Miniſterſt pſchedſtyda Vanderveldo praji, ſo ſo wo ſozialdemokratiſku ſahadu njejedna, ſtrona republikanſka woſtanje. Wón jako miniſter ſo we debarje w komorje wuraſnje hiſchće tak k republiży wuſmaje. Ale dokelž je ſozialdemokratiſka ſtrona hacź dotal ſe ſhromadnym hospodarſtwom zivilnej liſcijnje pſchihłoſowała, njemóże wona jednore nahódnjenje runje tak malo wotpokajacź, kaž nahódnjenje ſaſtojniſtwje mſchy a wſchednych pjenjes ſapódſanzow. Pſcheczíwo wupadam nètkrotch rèczníkow wón pſchiſpomni, ſo je kral hacź dotal pſcheczo po wuſtawje jednal, a hdyž je tas wobſkorbiſti wliw wukonjał, je ſo to pſcheczo w demokratiſtim ſmyſle ſtało. W generalnej radze nadze nichtó dla tehole praſchenja ke knjeſerſtwowej kriſy dacź doicź. Teho dla ſo po namjeze de Brauckera wobſamknu, ſo ſo ſóźdej parlamentiſej frakciji ſwobodna wola woſtaji. Naiſerje budże wulka wjetſchina ſozialdemokratiſkeje ſtrony ſa nahódnjenje hłoſowacź

Brouckerowo wójnſtim ſtrašche.

Belgiſki wotpóſłanz ſa Swjaſt Ludow, ſenator de Brouckera, je ſaſtupjerjej nowin „Oeuvre“ na praſchenje, hacź Južnoſłowjanſka nèſchto cźini, ſo by albaniſki konflikt ſhórſchiło, wotmolwił: Nè, ſa wokomit niż. Južnoſłowjanſka njeſe hiſchće ſwoje wójnſke pſchihoty ſtónczika. Albanſka teho runja niż. Wobrónjeny konflikt njeſe po mojim mènjenju 1927 abo 1928 wocźakacź, ale ſa 1929. Na wobèmaj ſtronomaj ſo pſchihotuja; twarja ſo ſtrategiſke żeleſniży a dźéła ſo cźinja, kotreż ſu ſnjinje na pſchihoty ſa etappu wójſka podobne. Dokelž tele dźéła hiſchće njeſiju ſtónczenje, diplomatiſe ſiwe pſcheczíwjenje njenamakuja, tola jeli ſo ſa dwè lècze konflikt njebudże wurunany, to wospjetuju, budża wuhladny na wulki woheń, a cźi, kotſiž kraj ſnaja, praja kaž ja: ſa dwè lècze.

Daudet na falšowany wukaz so z jastwa puščił.

Franzowſkim monarchiſtam je ſo ſobotu popołdnju poradźiło, ſwojeho wjednika Daudeta, kotrehoż je knjeſerſtwo pſched lèdma tydźenjom ſ pomozu 5 000 polizíſtow a żandarmow ſajało, ſ jastwa wuſwobodźiċ. Daudet njeje ſnadź ſtradźu ſ jastwa cźeknył, wón je ſo wjele bóle hkowu ſnoſchoju a ſ cźeknym pſchewodom direktora wopuſchcźił, kotryż je ſo ſ falſchowanym wukaſom pſcheſlećźacź dał.

Wokoło pſchipołdnja bè do jastwa muż w uniformje juſtizneho miniſterſtwa ſ pìſmym wukaſom pſchiſchoł, ſo ma ſo Daudet, kotremuż je ſo ſbył khłostanje ſpuſchcźił, hnydom ſ jastwa puſchcźiċ. So by żadnu podhlad njenaſtał, bè ſo ſ falſchowanej ordru nìj jenoż w jenakim cźaſu ſ Daudetom ſajatemu ſarjadnikej nowin „Action Francaiſe“, Delesteż, ale też w tym ſamym jastwje wiazebnjowe khłostanje wotpokuſcźazeru kommuniſtiſkemu wjednikej Senardej poſdaczna amneſtija dostała.

Jaſtwowi ſaſtojniży, kotſiž ſebi ani ſ daloka na to njepomyſlichu, ſo mohło pìſmo falſchowane być, ſo njekomdźachu, tjom ſajatym ſwjeſelacźu powèſcź wo jich wobhnadźenju ſdźélicź a jich po dokonjenju ſwuczenych formalnoſcźow na ſwobodu puſchcźiċ. Poliźajſki prefekt Chiappe wo poradźenym komplottu Daudetowych pſcheczelow hatke ſ telefoniſkim ſdźélenjom jaſtwoweje direkzije ſhoni, ſo je ſo dostała pſchiſkaſnja ruċze wuwjedka.

Juſtizne a ſnutſkowne miniſterſtwo, hdyż bèchu ſo njemałko ſ powèſczu, ſo je ſo Daudet ſ jaſtwa puſchcźił, pſchełapili, ſu hnydom pſcheptanje porucźili, a zyła Pariſſka polizija je w tukhwilu alarmowana, ſo by tych tſjoch „amneſtowanych“ jatych ſaſo popadła. Daudet je dosć wobhladniwy był, ſo njeſe ſo domoj podał, pſchetoż dotal njeſiu ani ſa nim, ani ſa jeho towarſchomaj ſlèda namakali.

Franzowſkuju monarchiſtoju ſu ſ tryſkom Daudetowe ho wuſwobodźenja ſ jaſtwa nèhdyſcheho Kòpenjaſkeho hejtmana pſchetrſchechili. Zyła Franzowſka je ſo do ſmèha, a też do roshorjenja dała. „Matin“ wótre poroki ſnutſkownemu miniſterſtwu cźini, w kotrymż po ſdaczu pſchecziwniży republiki, monarchiſtoju a kommunikoju njepoczíniſtwo woraju. Knjeżerſtwo je po dwèhodźinſkim poſpjedżenju wobſamkło, ſo direktora jaſtwa, w kotrymż je Daudet ſedżał, wotbadżi a pſcheczíwo njemu diſziplinarne pſchepytanje ſawjedże. Pódła teho je ſo poruczíło, wobſtejnoſcźe pſchepytacź, pſchi kotrychż ſu ſo jeczi wuſwobodźili.

Wo nètczíſchim Daudetowym pſchehnytku w tukhwilu niczo njewèdża. Myſla ſebi, ſo je do Perpignana wotjeł, hdyż je njedżelu manarchiſtiſka ſhromadźizna była. S wjednikom monarchiſtom ſobu wuſwobodżeny kommuniſt Senart ſwoje pſchehnywaniſchcźo njepotaja. Po ſwojim wuſwobodżenju je ſo k ſwojej ſwójbje a poſdźiſcho do redakzije „Humanite“ podał. Tam je ſo wobſamkło, ſo ſo njeſmè policiji ſtajicź.

Nowa južnoſłowjanſko-bołharſke namjetne ſrażenja.

Se Sofije ſo 23. junija pow: Po połdże dostatych powèſczach je w Iſworu k cźeſkemu ſrażenju mjes južnoſłowjanſkimi wojakami a bołharſkej wobronjenej banbu doſchło, kotraż je wotbdżelenje wojakow nadpadła, kotſiż cźakjódu bołharſkich ſajatych pſchewodnjachu. Kelko je ſo na wobèmaj ſtronomaj ſchkodowako, njeje ſnate. Po tymle ſrażenju južnoſłowjanſky wojazy ſ domorodnuch Bołharow, kotſiż ſu ſo pſchi wupadże wobdżélili, 9 wojſkowow wotpraſchchu. Do wèz Iſwor ſu ſ kanonami tſelili a 100 wobydlerjow ſajeli. Shnt wobydlerſtwa je ſo hór cźeknył. Cźi, kotrymż je ſo poradźiło, wucźeknyċ, ſu mjeſy pſchekroczili a ſu wucźek wokolo mèſta Kyſtrundila namakali. Wobeż knjeżerſtwje ſo prózujetej, je wiċhemi ſrèdkami tule należnoſcź tak wurunacź, ſo by ſo wiċhem ſchmatańzam ſadżéwało.

Južnoſłowjanſko-albaniſti konflikt ſo wurunał.

Albanſke knjeżerſtwo je franzowſkemu knjeżerſtwu dżélilo, ſo radu wultomozow, k wuprawjenju južnoſłowjanſko-albaniſkeho konflikta pſchiiima.

Sultan Atrnſch cźeknył.

Sultan Atrnſch, hlowny wjednik ſbèżkarſkich Druſow, kotryż bè hiſchće pſched ſe ſnſkodnoje Sajordanſkeje nawale do Siriſkeje cźiniċ, je k hedżiſkemu kralej Saudej w Arabiſkej cźeknył. S tym je ſo poſledni ſbèżkarſki wjednik Druſow ſe Siriſkeje ſhubił.

Krwawne kulturne wojowanje w Mexiku.

Po powèſczach, kotreż ſu do Roma k bamżej doſchle, ſu mexikanſke knjeżerſtwowe wojazy dalſich katholiſkich duchownych morili. Knjeżerſtwowi wojazy ſu do wſow a mèſtow ſ cźeſtimi kanonami ſtèleli. Wjazy dyżli 2 000 wèrjowch, mjes nimi żony, ku do ſtótniſkich kolonijow wuhnali.

Mexikanſky cźeknjenjow, kotreż ſu ſo pſches mjeſy południowe Ameriki wukhowali, powèdaju, ſo mexikanſke knjeżerſtwo tule morjeriſze jako wjeczeŕſku napramu ſa ſbèżkarſke hibanje na wſach pſchewjeduje. Hdyż je ſo wobydleŕſtwo pſchećźiwo traſchczemu knjeżerſtwu hlownebo mèſta organiſowało. Skónczenje powèdaju, ſo ſu dźéżi ſtarſchim prjecź wjali a do dałeko leżazych prowinzow pòſłali.

5. zjězd zakskich plahowarjow pjerizny w Budyšinje

wot 25. hacź 27. junija 1927.

Sakſay plahowarjo pjerſiny wotmèżu ſwój 5. ſjeżd we Budyſchinje. S dobom wobſwjeczi Budyſke pjerſinu plahowaze towarſtwo ſwój 50lètny jubilej. Na nim wobdżélichu ſo ſaſtupjerjo jenotliwych plahowarſkich towarſtwow ſ kjeſe Sakſkeje, kotreż ſkuſcheja do krajneho ſwjaſta. Mjeſo bèſche ſo k cźeſći dnja pletwowu a khorhojowu pychu wobſchło. Pſchipołdnjſke a popołdnjſke cźaſi pſchiwjeſechu hoſeſi ſ dała, kotrychż Budyſchzy plahowarjo lubje witachu a jich ſ hudźbu do „Krónу“ bonwjedżechu. Tu wotmè ſo po połdnju ½3 hodź.

ſhromadźizna krajneho ſwjaſta,

na kotrejż ſo też ſaſtupjerjo wokrjeżnych a mèſchczanſkich wſchonoſczow atd. wobdżélichu. Pſchedsyda krajneho ſwjaſka dir. Kurt A. Meißner wotewri ſjeżd ſ powitanſkimi ſłowami a wuprai ſwoje wjeſele, ſo wſchonoſcźe maju ſajim na plahowanju pjerſiny a pſchejeſche ſjeżdej ſpokojny wunoſchk. Wobżebje dźakowaſche ſo też Budyſchkemu towarſtwu ſa wuhotowanje ſjeżda, tohorunja towarſtwam wokolinу. Pſchedsyda Budyſkeho towarſtwa knjes Faßmann poręcza na to na ſhromadźenych powitanje ſłowa. Knjes wokrjeżny hejtman Richter dźakowaſche ſo ſa pſcheproſchenje cźeſtneho wubjerka a wuſkeny wulku cźiſtku a hospodarſku ważnoſcź plahowanja maleho ſłoka a ſłubi plahowarſkim prózowarjam ſwoju podpjeru pola knjeżerſtwa a w naſchej młodźinje. Knjes wyſchſchi mèſchczanſka Riedner witaſche zuſych hoſeſi wutrobne je nasheho mèſta a pokaſa na ſajim, ſ kotrymż mèſto plahowanju napiſcherſko pſchiſtarа. Knjes ratarſki rada dr. Marx wot Ratarſkeje komory pſchednjeje w mjenje hoſpodarſkeho miniſterſtwa wutrobne ſhożopſcheja a pſchejeſche w mjenje Ratarſkeje komory a Hoſpodarſkeho miniſterſtwa ſjeżdej dobre poradżenje. Knjes wyſchſchi ratarſki rada prof. dr. Schellenberger w mjenje ratarſkeje wokrjeżnje direkzije pſchejeſche nèmſkemu plahowarſkemu pjerſiny, ſo by ſo njewotwiſnje ſeſinilo wot wukraja.

Pſrèni dypk dnjoweho porjada bèſche łètna reſprawa na łèto 1926/27, kotruż pſchedbyda krajneho ſwjaſta ſam poda. Saſtupjene łèto bèſche njedżiwajcy wokrjeżno wjedra tola hiſchće jara dobre a bu wjele maleho ſłoku napłahowane. Lipjeſanſka wuſtajenja pjerſiny ſaſtupjene łèto, kotraż bèſche dotal najwjetſcha w Europje, k wuhotowanju małych wuſtajenjow nawadi. Krajny ſwjaſk wobſtejeſche leni ſe 10 podſwjaſkow ſe 85 towarſtwami, kotreż meja nètdże 4000 ſobuſtawow, dale ſe 276 jenotlinych towarſtwow ſe 17 227 ſobuſtawami, 6 wobżebnych towarſtwow ſe 226 ſobuſtawami. Do ſwjaſka pſchiſtaje bu 28 towarſtwow, wuſtupiło je jene towarſtwo. Plahowarſkich ſtajicźow wobſteji 29.

Rospraviże ſeżèhowaſche pſchednoſcźk knjeſa wuczeja Fùpetta ſ Drjeżdżan wo „Plahowanju pjerſiny we ſchuli“. Plahowanje pjerſiny ma ſwojich ſajimanzow we wſchitkich kruhach wobydlerſtwa, tak je żadanje naſtało, ſo ma ſo też w ſchulach plahowanje pjerſiny wuczìċ. Nètchi ſadaſche żebi, ſo maja ſo wożebite ſchulſke hodźiny ſa to poſtajicź. Na wuhach bychu ſo naſlèpje ſarjadowacź dyżiale. Wopytowanje hodźinow dyrbjało dobrowólne być. Mèſtno ſa to by ſo lohko namakało, wucźeſ by ſo ſa to nje plahowarjemi bórſy ſamolwił. Naſlèpſche wuſpèchi pſchi plahowanju pſchiſhu ſ wobkedżbowanja. Plahowanje pjerſiny je pſchiſchcze jara mloda wědomoſcź. Trjebamy wuſtaw, kiż njeđżiwajo na druhe ſajimy ſwój wothujenjy kóżu pſchi roſwuczowanju plahowarſkeho dożeże. Knjes ratarſki rada dr. Marx namjetowaſche, ſo mèſ ſo wożny pſchednoſchk knjeſa Jùgella Ratarſkej komorje pſchedpokażi.

Pokładnik knjes Eduard Franz poda roſprawu wo pokładni, ſ kotrejż mòżeſche ſnjeſelace pſdżélicź.

Schtwórty dypk bèchu namjety. Glauchaſowſky plahowarjo żadachu ſebi, ſo bychu ſo pſchi wuſtajenjach nimo cźeſtnych nyżow też żadowne myta wupłacźile. S 84 hłoſami wuprajichu ſo ſa namjet, ſ 83 pſcheczíwo njemu. Budyſke towarſtwo namjetuje, ſo by Ratarſka komora na

Taras Bulba.

Nikolaj Vaſiljevicź Gogol.

16] (Pokraczowanje.)

IX.

W mèſcze nichtó njeſjeni, ſo je połoja Saporożzow ſo wotbalika ja Tataraми hnaċ. S magiſtratoweje wèże wobkedżbowachu jenoż ſtrażniży, ſo dżél wſow ſo ſa lèſ cźehnjeſche, ale woni ſebi myſlachu, ſo chżedża Koſakoja ſo ſabadżiċ. Żidża pak wſchitko wuczuſchlichu: hdże a cźehodła bèchu Saporożzy wotſal cźahnuli a ſ kaſtimi nanjedowarjeni, a kotre kurenje wjemiży, a kajka bè jich liczba, a kelko bèchu tu wrócźo woſtali na mèſinje, a ichto woni myſla ſaporcźeċ, — i jenym ſłowom, ſa nèſchto wokomitow ſo cźeho hiżo w mèſcze ſhonicźu.

Po hibanju w mèſcze Taraß ſaczu, ſo Pokazy ſu ſo domyſlili a ſo ſo na żyłne wojowanje pſchihotuja. Taraß dawaſche ſwoje pſchikaſanja; Koſazy pſchihotowachu ſo k bo ju a wón rèczeſche k nim dobre ſłowa.

Rècź Taraża:

“Mi cźże ſo wam wupraċiċ, panowje, cźhto je waſche towarſtwo. Wy ſcźe żłyſcheli wot wótzow a dźedow, w kaiſej cźeſći je bila pola wſchèch naſcha ſemja wona je ſo Greka ma pòſnacź data, a ſ Zarigrada (Konſtantinopla) je cźerkwiżny bràta, a pyſchne bèchu mèſta, a ſwjatniży a wjerchowje, wjerchoju ruſkeho naroda, ſwoji wjerchowje, a niż katoliſzy njedowèriwży. Wſchitko ſu bukurmany ſebrali, wſchitko je ſhinyło: jenoż my ſmy woſtali, wobżywroczeni, haj, każ wudowa po żyłnem mużu wobżywroczena, runje tak też my, naſcha ſemja! Potajkim w tajkunle cźaſu ſmy ſebi my, towarſchojo, ruku na bratrowſtwo podali! Tu na tom ſakłuje ſo naſche towarſtwo! Njebywa putow a ſwjatkow ſwjeczíſtich towarſtwa. Nan lubuje ſwoje dżéczo, macź lubuje ſwoje dżéczo, dżéczo lubuje nana a macź, ale to nje je pſchecźe to jenicźke, bratſja: lubuje tola też ſwérzo ſwoje dżéczo! Ale pſchinarodżicź ſo ſ rodſtwom po duſchi, a niż po krwi, mèże jenitży cźłowjek ſam. Wynachu też w druhich krajach towarſchojo, ale nihdże ſamoh, każ na ruſkej ſemi, tajkich njebèſche towarſchowe nihdże ſamych. Wam ſo njeje ani jenitżkemu ſtało w żuſbje ſo ſam pſchepadnyċ; widżiſch dże, tej tam ſu ludżo. Runje tajſe Bo ſe ſtworjenje każ ty, a ty ſo ſ nimi rèdżeczejſch każ ſe ſwojimi, a ty hdyż ſ tom, bòndże, ſo dżejeſch wutrobne ſłowo ſ nimi porèżecź — widżieċ: nè! Rohmni ludżo, dże niż tajzy, runje tajzy ludżo, każ ty, ale tola niż cźi ſami. Nè, bratija, tak lubowacź, każ ruſka duſcha, lubowacź njeje to ſamo, ſchtoż rèka ſe roſomom abo nèczim druhim, ale ſe wſchèm, ſchtoż je Bóh dał, ſchtoħkuli w tebi je — a! . . . rjekny Taraß a machny ſ ruku, a potſchahe ſe ſchedżiwej hlowu, a ſcźahny wuſy, a prajeſche: „Nè tak lubowacź nichtó njemòże!“

Ja wèm, njekmanſtwo je ſo nètko w naſchej ſemi ſaczynjeło: myſla jenoż na to, ſo bychu jenoż ſwoje bróżnje pokne thlèda mèli, prawje wjele ſnopow a popow, ſtadłow, koni ſwojich, haj a bychu bżle nakopjene żyłe jich wojelby ſ mjedem, ſam djadoł wè, kajke nalożki bużurmanſke pſchijimuja, wotwlakuja ſo ſ jaſykom hibaczi; ſwoji ſe ſwojim njecha rèczeċ, ſwój ſwojeho pſchedawa, każ pſchedawa ſo twora bjes duſche na wulach. Mikach. Miſesoj zuſcho krała, haj ani niż krała, ale rèkaſka miloſcź pòlſkeho magnata, kiż je ſwojim „człowiſtom“ (ſchkórnju) bije jich do kłainy, je jim brożżicha kajkehoż kuli bratrowſtwa. Ale też poſledni njedocźiniċ, kajſiż by wón też był, wyrnjeż by ſo wſchón we ſaſach a pławankach ſwalak ſamo tón, bratſja, ma pròſchċ ruſkeho cźłowża, a też tón ſo hodżbuli wubudżi, a ſo dyri, bèdnuſchki, wo podłoh: ſ rukomaj, hrabnje ſo ſa ſłowu, wótſje ſakliwanſchi ſwoje njeſchkarne żiwjenje, ſwólniwſy ſapokucźiċ ſ cźwilami ſwoje njekhmane ſkutki. Rjech woni wſchitſy pòſnaju, ſchto rèka na Ruſkej ſemi towarſchoſcź! Jeli ſo je hiżo k tomu dòſchło, ſo ngmy wumrèċ, tak ſo nikomu ſ nich nje poradź: tak wumrèċ! Nikomu, nikomu! Jich myſchina natura jim to njedowoli!“

Talke rèczeſche hejtman, a hdyż bèſche ſwoju rècź ſkóncźił, tichańeſche pſchecźo hiſchće ſ hłowu, pohlèborniej we Koſakſtich cźinkach. Wſchèch, ſchtóżkuli tu ſtejo poſtrachaſche, ſaja ſtylnje taſka rècź, ſarywſchi ſo do hłubiny duſche; cźi najſtarſchi ſtejachu w rjadach ſo niebibojżu, ſtylinowſchi ſchèżkowe hłowy ſ ſenj, ſtyliy ſabłyſkmychu ſo ſcźiſke w ſtarych wocźach, pomałku ſebi je ſ rukawom wutrekowachu, a potom wſchitſy, jako bychu ſo ſrèżeli, machnychu na jene dołho ſ rukami a potſchaſchechu ſe ſtarymi ſłowami. Bè widżecź, ſo bèſche jim ſtary Taraß wjele ſnateho a lèpſcheho pſchipomnił, ſchtoż kryje cźłowjek we ſwojej wutrobje . . . .

A ſ mèſta wuſtupowaſche hiżo njepjeſcheżelſe wójſko, i hołkom a brimotom bubonow a trubow, a ſ rukami podrèwſchi ſebi boki, wujeſdżowachu panojo, wobdaczi ſ njeſcźiżownymi ſkażowinkami. Toſtu połkownik dawaſche roſkaży. . . . .

Koſakojo dyrbjachu pſchecźeżwo wójſku wojowacź, ſotreż bèſche dżeſacź trócź żylniſche. Njeſpróżnjowy Taraß je wjeſche ſo wſchudże ſ połyonjowanej rèczu. „Schto — tak ſo wón praſchecźe — je hiſchće proch w pròſchniży? Doſć truta hiſchće Koſakika muż? Njeſżibuja-li ſo hiſchće Koſazy?“

Taraßowy żyn Oſtap wuſnamjenjeſche ſo tohorunja ſ khrobkoſcźu a roſpladnimowjeſu a tu na pole bitwy bu ſwoleny hnydom ſa kurennoho hejtmana na mèſtno prjedawſcheho ſabiteho, a dobyċe nakhileſche ſo hiżo na ſtronu Koſakow, jako Bulba nadobo wuhlada po ſtronje połſkich wodżeł. Wón ſpóſna wotrjeżdż njeſho ſwojeho ſyna Andrejja. Wón da Oſtapej nèkajke pſchikaſnje a poſtrowi, ſo ma wżeż dale ſpèchowacź, a ſam puſcźi ſo ſ małym pſchewodom każ njemdrdy na tutón wodżeł. Andrij ſpóſna jeho ſ naſdala a wón ſatſchepota. (Pokraczowanje ſeżèhuje.)

hospodarske rady też myta bowolska. Namjet na ho na ministerstwo dale dach. Frankenbergske towarstwo namjezowoske, so mět krajny swjazk sabo jenoz ſ pjeczich wokrjesow wobstacz a niz kaz dotal ſ 15. Namjet ho jenohłósnje wotpokaka.

Sa 6. sjeźd plahowarjow su ho tři towarstwa samostatnje, su to Riesa, Pirna a Lipsk. Po dleńskej rosmołwje Lipsk swój namjet wrócźi. Pśichi wothłosowanju wuprajichu ho sa Riesu.

Knjes Faßmann namołwjeńske wschitkich hosći, so bychu ho na wschitkich pśichedewzjacach pilnje wobdźelili.

Po wschelakich wuprajenjach wułóżichu pśichedźyducy knjesa direktora Meißnera a pokładnika knjesa Franza.

Sa pśichedźydu wusłowi shromadźisna sabo knjesa direktora Meißnera a knjesa pokładnika Franza do pśichedźydstwa.

Knjes cześtny pśichedźyda krajnego swjazka Beckert djakowasche ho swjazkej sa pozjeźelowanje k jeho 70. narodninam. S tuchym pśichedźyda shromadźiznu wobsamknu.

Wjeczor we 8 hodź. wotmě ho

powitańska zwjatoczność

w zwjedźeńskej sali „Krony“, kotraž běźche ſe wschelakimi hudźbnymi, spěwnymi, rěcznymi postrěźenjemi a pśichedźe Benderowa kapała pśicześelnje pśichowała. Po pśenjim pśichespołu powita knjes pśichedźyda Budyšćkeho towarstwa Faßmann hosći do Budyšćina na 5. sjeźd a pśichejsche wschitkim wjesołe hodźinki w wumjach starego Budyšćina, wosobje witasche mnoho cześtnych hosći, dale zastupjerjow města, wuprajі swój djak wschitkim zwobudźekazerjom pśichi wothotowanju zwjedźenja. Wón spominajsche dale na ważnosć, kotruż ma plahowanje pjerisny za ludowe hospodarstwo a jo Budyške towarstwo někto na zwoje 50lětne wobstacze wróczoglědowało. Po jeho powitańskej rěcźi pśichepodachu knjesej Faßmannej mandźelske robustawy pśichedźydstwa rjany dopomnjeńki wobras a zhorjoj na blido.

Knjes wyšeńschi twarski rada Göhre witasche zwjedźeńskich hosći ſ daloka w mjenje města Budyšćina a pokasa na wulki wuznam, kotryž je źebi Budyške towarstwo

Kospodarski rozhlad.

Pónźelu 27. junija 1927.

Kurzy sobotu w Barlinj

1 Dollar	4,2185	100 pólsk. markow	47,025
jandźelski punt .	20,476	100 českosl. krónow	12,489
100 šwajc. frankow	81,135	100 franc. frankow	16,50

Berlinska bursa swoju dźeławosć sajdźenu sobotu se kurtymi kursami skónči. Po wjeśnadnym kablanju wostachu kruczene hacź bo konza.

Na **Barlinskich produktowych wikach** bo žitne płaczišny sobotu dale wotdrjebjowachu. Pśichiźina teho su tute płaczišny na wukrajnych wikach. W jumiju su wjele wukrajnego žita do Hamburka bowožowali. Sobotu płaczejsche zentnar

rožki 13,55—13,65 hr., ječmjenja nalětnjeho 12—13,65 hr., wowža 12,45 hacź 12,80 hr.,

w termińowym wikowanju:

sa julij: pšeńcy 14,67½—14,65 hr. a rožki 13 hr., wowža 11,.5 hr.,

sa september: pšeńcy 13,72½ hr., rožki 11,77½—11,77¾ hr.,

sa oktober: pšeńcy 13,72½—13,70 hr. a rožki 11,77½—11,80 hr.

Na pśichodach.

Bezownosć rjana pśichi drośy ſ Budyšćina do Kamjenza.

Poskicenja pod R. 154 na Bautz. Tagebl. Bautzen.

Kalastwo, majźiwne twarjenja, 29 jutrow, 2 wolaj, 3 krowy, se wšěm mortwym a žywym inventarom ſa 13.500 hr. naplacźenja po wuczinjenju. Zwinosć je njedaloko Maleje Suborničći. Dotsche wukasuje knjes Christian Hansen w Riśkej.

Kbeja ſ rjanej radownej sahrodu a tež brózńju w Drěšy 12 pola Hodźija.

Kóń 7-létny wolach abo 3-l. Oldenburgšej walachaj we Bronju 4.

Kosy błej dobrej dójzy, bjes rohow, we Wulkim Zicźinje 11e. — Młoda dójka w Brěsnje 66b p. Kamjenza. —

Wós hnojowinski, Barthels w Lemišchowje čźo. 1. — Cźełowy wós, mjes dwěmaj na wubjerk. Senftleben we Žitawje, Pósłowa haša 5. — Wós parkowy w Boschezach. — Dźećazy wós w Hródku, Wjedrich-Ebertowa haša 93.

Krowa wysokoskuczesna a 7-létny wół w Malem Wjelkowje čźo. 3. — Krowa bjisko k cźelenju w Minakalc čźo. 43. — Wysokoskuczesna w Rakojach 30. — Krowa wysokoskuczesna młoda we Somšku 22 pola Minakala. — Krowa ſ cźeleczom, Seyfried w Jenkezach. — Młoda podšobna w Lichanju 34. — Krowa blisko ke 3. cźelenju w Dźiwnjezach 21b a w Ketlizach 69. — Starsicha dobra dójka w Ssmilnej 44.

Prohata knježi dwór w Lipicźu, w Bilschezach 17.

Jałojza we Wulkim Wjelkowje 12. — Jałojza a bźhaki w Nowych Kopczach 20.

Pśichistatej pytaja.

Klampnarišchego, Münch w Budyšchinje, Žitna haša 8.

Połza do oomu w Budyšchinje, Seukelińska haša 30. — K 15. julijej, młyn w Delnjej Linje. — Knježi dwór w Hrodźišchcźu. — Krauśena w Hródku, Berlinska dr. čźo. 13.

Pśekatišchego wuczobnika, Linka w Kamjenzu.

Kowarišchego, Oliva w Lubiju.

Dźowku, mešchcźańske lubło we Wšporku.

Trawjenja.

35 jutrow kejazego žyna na knježich łukach w Kromłowje, pśichepaduja bobotu 2. 9. Łuzy seidu ho dop. ½9 h. pśched dworom.

2 jutry trawjenja w Delnich Prušach, pśichenaja a žada poskicenja hacź do wutory 5. 7., Lukas we Wujkidźu.

Gmdnišcu na pśichedźewanje

w Kamjenzu wutoru 28. 6. dop. w 9 hodź. w kasarnach, twarjenje I: Połzy, pišańšći stoł, sofa, zigary, wotijowy wobras, nóžnej kamorckaj, pišańške blido, koš, wulki pjenježny kamor, wschelake elektriske lampy;

w Brěsnje pola Kamjenza: Blido sa pišańšći stroj. — Kupzy seidu ho wutoru 28. 6. dop. w 9 hodź. w hoscźencu k Železnjej.

Konkurs

Na samoženje technikarja Korle Frauenbergerja we Budyšchinje, Nowosalzšta dróha 19, wjeźeśela firmy „twarjenja maschinow a młynow Hobjan a Frauenberger w Budyšchinje“ je ſud sobotu 25. junija 1927 dop. ½12 hodź. konkuš położił. Zadaśi dyrbja ho hacź do 1. augusta 1927 na ſudnistwje w Budyschinje pschivowdźicź. Ssud je 1. termiju na 18. julij, dop. ¼12 hodź. a druhu na 5. sept. dop. w ¼12 hodź., wobeź wó jitwje cźo. 141, na ſudnistwje w Budyschinje, postajiłe.

Škrowe depeše.

Barlinske produktowe witi djenja dop. ¾11 hodź.:

Žito na płaczišnach wobstawa.

¾12 hodź.: Ssnadny wobrot tola djerži žito napłacźišnu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.

Płaćizny po złotej hriwnje.

	25. 6.	24. 6.		25. 6.	24. 6.
Pšeńca	—	—	bony	22-23,00	20-22,00
rožka	271-273	273 275	woka	22-24,50	21-24,00
nal. ječmjeń	240-273	240-274	módre łupiny	15-16,00	14-15,75
naz. ječmjeń	—	—	žołte łupiny	16-18,00	16-17,50
wowa	249-256	250-257	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	188-190	188-189	raps. wosušk	16,80	16,60
pšeńc muka	37-39,00	37-39,00	lany wosušk	19-20,0	19-20,0
rźana muka	35-37,00	36-37,00	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	14,50	15,00	bérnj. kruški	33-34,0	33-34,80
rźane „	17,00	17,50	syno, 50 kg	2,45-2,75	2,35-2,60
raps	—	—	rźana sloma	1,75-2,10	1,70-1,95
lane symjo	—	—	pšeńc. „	1,10-1,40	1,00-1,45
hróch	27-30,00	27-30,00	wowsna „	0,80-1,15	0,90-1,15
pjeluški	20-22,00	20-22,00	ječne „	0,90-1,15	0,90-1,15

Wiśne płaćizny w Budyšinje.

25 junija 1927

Wšě płaćizny so po złotej hriwnje zrozymja.

Předmjet		najniša płaćizna	najwyša płaćizna
Pšeńca, nowa	73 kilo	14,00	15,00
Rožka, nowa	70 „	13,00	13,75
Ječmjeń,	50 „	12,00	12,25
„ nazymski	50 „	—	—
Wows	50 „	13,50	14,00
„ nowy	50 „	—	—
Raps	50 „	—	—
Běrny	50 „	5,00	6,00
Butra	1 „	3,60	4,00
Syno, nowe	50 „	3,00	3,50
Sloma, z maš. młóc., pras.	50 „	1,60	1,80
„ „ „ k zasł.	50 „	2,00	2,50
„ z cypami młócena	50 „	3,00	3,20
Pšeńcna muka, 60%	50 „	23,00	24,50
Rźana muka, 70%,	50 „	21,75	22,25
Pšeńcne wotruby	50 „	8,75	9,00
Rźane wotruby	50 „	9,00	9,25
Jeja	1 štk.	0,10	0,11
Prosata 591 štuk	1 štk.	8.00	21,00

Płaćizny rěznecho skotu na Barlinskich skótnych wikach.

25. junija 1927. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach.

Skótne družiny a woznamjenjenje.

Woły: 356.

Połnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rěznoje hódnoće hač do 6 lět	64—66
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	58—61
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	54—56
Mjenje picowane wšěch starobow	40—48

Byki 365.

Połnomjasne, wuroścene, najwjetšeje rěznoje hódnoće	60—61
Połnomjasne, młódše	56—58
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	52—55
Spatne	48—51

Jałojcy a kruwy: 858.

Połnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rěznoje hódnoće	50—54
Połnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rěznoje hódnoće hač do 7 lět	42—47
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	32—37
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	25—27
Mjenje a spatnje picowane	43—50

Celata: 1250.

Najlepše wukormjene (2. druź.)	—
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	75—83
Spatne (4.)	60—72

Wowcy: 6781.

Młódše a starše wukormjene (3. družina)	47—52
Starše wukormjene (3.)	38—44
Mjenje wukormjene (Märzschafe) (4.)	30—35

Swinje: 6784.

Połnomjasne, wosebitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1½ lět stare	62—64
Wukormjene	62—63
Mjasne	62—63
Spatne	60—62
Banov a kundrosy	53—56

bobrjko. Knjes ratarski rada dr. Marx ſ Drjezdźan porěcźa w mjenje Ratarskeje komory a rozprawješche, so je źebi Ratarska komora sa nadawk stajiła, zakke plahowanje pjerisny słudźicź, ale bjes plahowarjow ji to njeje móžno. Wón khwalješche wulku zaporjenosć za plahowanje pjerisny, kotraž ho w bohatym wobdźelenju plahowarjow na sjeźdze jewješche. Knjes swajckowy president Schachtgabel ſ Halle, kiž je drje lětsa žadyn sjeźd plahowarjow skomdźił, ale je kóždy je swojej pśichitomnosći prawje pódny ześnił, porěcźa k shromadźenym pohonjaze słowa. Knjes pśichedźyda krajneho swjazka, direktor Meißner, wuprajі w mjenje krajneho swjazka Budyškemu towarstwu djak sa wuhotowanje zwjedźenja ka tež wschitkim wokolnym towarstwam plahowarjow, kotrež so sobu na zwjedźeńskim cźasu zkutkownje wobdźěla. Druhi pśichedźyda krajneho swjazka, knjes P. Jügelt ſ Drjezdźan wosjewi wuznamjenjenje ſe stotej medaillu krajneho swjazka sćeńkowazych sakšku žnych knjesow: Profesora dra. Schellenberga ſ Budyschina, kantora Noitzscha ſ Langburkersdorfa, mytowarišćeho rošsudnika Helfmanna ſ Kamjenza, kommerzijelneho radu Buscha ſ Budyschina, inźenera Dötza ſ Bornty a Faßmanna ſ Budyschina. W mjenje wuznamjenjenych wuprajі knjes profesor dr. Schellenberg djakne słowa sa cześcźowace wuznamjenjenje.

Zyły powitański wjeczor běźche wobwěnzowany, kaž hižom naspomnichmy, ſ pśichespołami a druhimi dobrymi hudźbnymi a spěwnymi postrěźenjemi. Ludowa spěwna akademija pod wustajnym nawjedowanjom swojeho dirigenta, knjesa Wotruby pśichedźeše mile žonsće, mózne muzśe a wubjerne měśchane chory. Schulske dźěći Lutheroweje schule pod nawjedowanjom knjesa wuczerja Warneckeho pśichedwjedźechu rytmiske hry, kiž mjes pichtiladowarjemi wjele spodobanja słudźachu. Turnarski Židowskeho turnarskeho towarstwa 1862 dobruchu žebi ſ pśichedwjedźenjom „burskeje reje“ wulke pśihlóśnaće a dyrbjachu hišće kruch pśidaś. Dwě rezitazniji pśichednješe knjes wyšeńschi hrajeśki wjednik Steinmetz še ſwojim jažnym dobre zwjorumlitym hłosom.

Pśichi wjeśelej sabawje pominychu ho rjane hodźinki, kotrež běchu Budyšćenjo ſwojim lubym hosćam pśichotowali a wokolo połnozy dźělichu ho wschitkim še spokojenjom.

Njedźelu rano běźche Budźenje ſ hudźbu. Po tym ½9 hodź. buchu zuſy w tšioch wotdźělenjach po starym měścze wobdźeni, so bychu fesnali sastaśće město a jeho stawišny. Na to shromadźichu ho plahowarjo pjerisny a mnoho wobwdlerjo ſ Budyšchina na Tšelniku, so bychu pśichiladowali

puschczenju listowych holbjow,

schtož ho dopołdnja 9,37 hodź. sta. W schtyrjoch korbach měchu 60 listowych holbjow, kotrymž na jednym zas wulećeźej dachu. Holbje śěchnychu ho w spěchnym śěrku do powětra a zhudichu ho rad měśchćańskej płunańnju ze swinjo k wjeśoru, so bychu do ſwojeje domizny dolećeźe; někotre holbje běchu ſ Drjezdźan, druhe ſ Lipska, ſ Halły atd. Sajimawe je, kak tute pśicźi ſwoju domizny namakaja. Po puschczenju holbjow bergiste

honacje na pśichemoh spěwachu.

Na selenym trawniku w tśeleńšej cźarje natwarichu plahowarjo pjerej grocźanych wotdźełow; do schtyrjoch tykmych wschudźom jeneho thajona, do pjateje tśitli pał tśi kokoške žamžneje rasy. Kak pominjeńšu zo wobliczja plahowarjow, jako honacje jedyn pśichemoh druheho ho we spěwanju měrjachu. Teź sa łajka a lubowarja śwérzatow běchu pśichedwjedźenja jara sajimawe. Tak běźche bjes dźiwa, so běźche ho wulka cźrjóda ludźi naćźrita, kotraž płóſ ſ wobeju stronow wobšćehowaśe.

(Skónczenje pśichichodnje.)

Ze Serbow.

Dnjownica.

Pónźeln, 27. junija.

1389 Bitwa na Kosowem poli, w kotrejž bu stare južnoserbske kralestwo zničene.

Kak rjenje měsačk swěći
Na módrych njebjesach —,
O rjana stwórba w lěće
Na khłódnych wjećorach.
A budu w khłódnem skhowje
Ja nihdy nocować
Cheyl, měsačko, na rowje
Mi khwilku pozastać.

Handrij Zejler.

*

— **Wo wjetrje.** Wčera thermometer wo dnjo +23. Dźeńa rano we 8 hodź. barometer 731, hygrometer +4, thermometer w nozy +10 hodź. Wuhlady na malo so pschemjenjuje wjetro, traschi dešcheje. — Nižiny ſ wjećora pschikhadźeje fluman, na kiž wčera wobcźahnyle bjes toho, so bychu nam deschćowanje pschinjesłe. S wjeczora bliži so žytna wyschina. Schkleńza, na rjane stupaja, to dopokaze. Wjetro wschak je khłódne. Zita pomalku frawja. Lěśa smjerny pózdne žně. Ssyna su rjane a so njedźiwaju scherjateho wjetra derje domoj wozwaja. — Jutrje wutoru sthadźa ſtónčko 3,41 hodź. a khowa so 8,24 hodź. Mšaczk skhadźa rano 2,55 hodź. a khowa so 7,45 hodź.

— **Wčerawschka njedźela** pschinjese nam skónczuje rjane Lužne wjedro, kotrež běźche wosebje na wjeczor jara pschijomne. Haczrunjež njebjesche njebjo zyle jasne, oba pak tola nas bjes deschczika pschewisa. Na horach możachuty wjele wulkich wobkedźbowacz, kotrež běchu próschne dróhi a schćerje murje města wopuschczili a hrěbachu tam we cześcźowym powěźe domjazych lubow nowu móz do so. Wčerawschka njedźela běźche tež zły Budyschin na wóli pschinjeźela. 5. sjeźd sakkich plahowarjow pjerisny połnesi mnoho sajimawoho. Hižom dopołdnja khwatachu njeličzomne žyły luda na Tšelnik, hdyž źebi tśikowe holbje wobkładachu, napschemo spěwanju kołtacow pschipoſłuchachu. Popołdnju sčakny pał wulkotru ſwjedźeńšći cźah sajimu na so a wjeczor tehorunja magiske wobſwětlenje Mit-

šawšchka. W Budyšchinje ſ zyka wjazy ſe ſwjedženjow njepšichiddženy. Wšišchu njedželu ſapoczinje ſo hižom ſtarosnate mješchčanſke ſtrělenje.

— Kóń ſo ſtřišchił. Jako Knjes Kubleť Krawczik ſe Salhowa ſandženu ſobotu ſe ſwojim lóhkim wosom po Wužakowſkej drošy domoj jědžeſche, ſtřišchi ſo jeho 4-lětny kóń pšched Błažiz mešlowym wosom w bliſkoſći Rezkez ſahrodniſtwa, ſady kat. pohrjebniſchcza. Kóń kaž dźiwi ſ wozom cžerješche. S njemdrym wotmachom ſo wóſ wo drohowe ſchtomy roſbi. Tſchu wosa leješche pornjo nšidoſchej běrkowni dróhowych njemjes. S jeneho prědneho kola běchu ſchpihy wubite. Wós ſtejeſche dale ſtareho Bórkezaniſcheho pucža. Knjes Krawczik bě ſtracha ſo dohladawſchi, ſ wosa ſkočił, ſo by ſtoczo ſmjerzował. Też jeho dwě dźowzy bjes pšchewulkeje ſchkody ſ wosa ſeſtocžiſchtej, ſ wobodrjenzami a módrjenzami woſchedſchiwoſchi. Hórje ſeidže ſo Lorenzowej ſ Maleſchcz. Ta ſtama ſebi nšekotre rjebla a poczerpi ſmutkowne franczenja. Mlač ju Budyſchſkej thorowni pšchepokaſa. Reinišchowa ſ Maleſchcz ſo ſa wóſ dżerzo ſwój kruch pucža ſ wosom ſobu wjeczeſche. Pšchi tom ſebi czoło wokoło Lěwego wóczka ſtrašchnje wobodrě. Młody kóń bjeſe wſcheje ſchkody wolta.

— Kóń ſo ſtřišchił. Njedželu popołdnju wokolo 2 h. ſo kóń lohkeho wosa jeneho wonkowniſcheho ratarja na Albertowej dróhy pšched autom ſtřišchi a cžerješche pšches wulkhodźowaniſchczowy pucž pšchi wójnſtim pomniku na pólſtowe namješto. Pšchi wulkhodźowaniſchcza kóń padže a pohonič jeho ſadżerža. Wón běſche ſo jara woſchkodźił, nimo toho je wóſ leſeniu ſchkitaniku a pychowu ſkruzu na potrjechenym dźelu wulkodźowaniſcheja woſchkodźił. Dale woſtemjeny dźěl leſeniſcheho płota nimoduzy ſomu do noh dyri a ju ſrani.

— Budyſchſke haptyki ſu wſchědne dny hač do 7 h. wječor wotewrjene, njedželu pak ſamknjene. Rózny ſłužbu a njedželu wotewrjene na jenož jenu haptyku ſ měſačznym wotmnjenjom. W junkju je to Wettinſka haptyka pſchi budniſſowym twarjenju.

— Wuplačenje podpjery na małych rentnarjow ſa julij je ſchtwórk, 30. junija 1927, dopołdnja wot ½9 hač 12 hodź. w Sejmowni deſkach (we wuplačeńi). Pſchi tym ſu wſchitzy dóſtawarjo podpjery woſzebje proſchení, ſo bychu ſebi po podpjeru jenož w poſtajenym czaſu pſchiſchli, dokelž dyrbja ſo poſdźiſche jenotlíwe wuplačenja ſ techniſkich winow pokładnje wobeńcž.

— Kradnyli ſu ſ mutſkamanjom 19. 6. 27 dopołdnja ſ jeneje hołcžaſcheje komory na Bohatej haſy brunu akſowu mapu a jednom cžorna mošchničku ſ nékotrymi heiwnani pjenjez. — Dale ſu kradnyli 18. 6. 1927 w jenom hoſcženzu na Lubijſkej drošy ſonjaze kolo „Seidel a Naumann“. Wono měſeſche cžorne troſna a błótowaj ſchkitakaj, ſtare ſwjena ſ cžornymaj ſunjažkomaj a horjeſhibnjene wodźidło ſ cžerwjenymaj gummijowymaj pſchimadłomaj, Torpedoſti hamobźi, ruczne ſpinadło, a jednory kułojty ſwónčk, ſtarſche brune kožane ſpodło, pedałej ſ gummijemi, pišany ſchkitaniſti hak, blachowy rzeczałowy ſchkitak, nimale nowej Continentaliſkej wobruczi. Wo wjeſowne ſdźelenja proſy kriminalne woddźelenje w Budyſchinje.

— Ekotne thorocze w Hornjej Lužizy. We wokrjeſu Budyſchſkeho wokrjeſneho hejtmanſtwa knjeſachu 15. 6. t. l. ſcžehowoze ekotne khorocze: Słónjnowoſcž ((Milzbrand) w 1 padże Lubijſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa; ſkaženoſcž w 1 padże Lubijſkeho a w 1 padże Jitowſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa; pokhroma w 1 padże Budyſchſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa; ſwinjazy mórw 1 padże Budyſchſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa; natykowaza malokrejnoſcž koptaczow w 2 padowaj Kamjenſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa; ſahorjenje moſchow pola koni w 1 padże Lubijſkeho hamtſkeho hejtmanſtwa. Hewak w Hornjej Lužizy zanych ekotnych natykowazych khorocžow njeběše. — W Saſkej wobſtejeſche pokhroma 15. junija 1 zwjerjo w 12 gmejnach a 13 ſtatokach, to je runje kaž 31. meje t. l.

Se Sejſiez. Swjatowaniſti ſucz mješ Drježdżanſkej dróhu a Wjaſowſkej dróhu je pleſtrowanja dla na Sčžiczańſkich honach wot 27. junija hač do 6. julija t. l. ſawrjeny. Jězdny wobkhad pokaſuje ſo na Staru Winizu a Němſku khežu.

S Rabaz. Sſwjedżeń 70-lětnjeho wobſtaczа tudomneje dyrbjenſkeje wohnjowoje wobory ſandženu ſobotu a wjeczera njedželu je ſo jara derje poradźił. Nadrobniſchu roſprawu podamy w jutſiſchim cžiſle.

S Bukez. Pjatk wjeczor w Stangez hoſcženzu powjeſchu ſalu poſwjeczeſchu. Na ſwjedżeniſti wjeczor bě mnoho hoſczi ſ Bukez a wokoliny a też ſ Budyſchina pſchiſchło; woni ſejdźachu ſo ſa dohimi blidami, kotrež twětki a róże rjenje pyſchachu. Wjeczor wupjelni bohaty ſwjedżeniſti porjad. Knjeżna Forkez ſ Bukez pſchednjeſe prolog, kiž powſchitkownje hiſtoriſke Bukezu a wo hebje Stangez hoſczenz thwaleſche. Konzertny a dźiwadłowy orcheſter ſ Budyſchina pod nawjedowanjom kapałneho miſchtra Huga Dendera poſtiçi wułkotne hudźbne wězy. Knjes moleſti miſchtr Forkel mkody wiſtaſche w nadawku knjeſa Stangi ſhromadźenych, thwaleſche nowotwar a pſchedewſchaceſkeho ducha knjeſa Stangi a jeho mandżelſkeje. Knjes Schlamař ſ Budyſchina ſwjeſeli hoſczi ſe ſwojim rjanym baritonom. K ſwjedżeńſi pſchiſłamkny ſo hiſchcze wjeſela rejſa.

S Delnich Bóſkowow. Schtwórk pſchipołdnju ½1 hodź. je nětkle 20-letnu njeſmały ſłowjek na jenym pólnym puču 10-letnu ſchulſku holzu nadpadnył a ju wumozował. Słóſtnik je cžeſtnył.

S Hjelſta. Sandženy pjatk pod bohatym pſchewodom wobydleſtwa tudomneho tótku na Hjelſčžanſkim pohrjebniſchczu k poſlednjemu wotpočžinkej położichu. Arnoſcht Jeremiaš wumrě pſches 71 lět ſtary po krótkej khoroſći a ſa wſchitkich pſcheruče. Nimale 45 lět dołho běſche ſ wołandnym tótku był. W poſlednich létach wobſtarowaſche hiſchcze wſchitke thěhětarſke dźěła.

S Barſchcza. Wot 17. junija t. l. je ſo 17-lětny murjeſtli wucžobnik Willy Böhm, ſ Jubit. Wón je nětkle 1,75 m. wulki, je ſchwižneje poſtawy, ma cžórnobrune włoſy a khóro ſbrunjene mjeſowcžo. Wobleczeny běſche cžórnobrunu pjeſt, ſchérobrune Tholowy, ſchérn cžapku, ſwjeſchnu koſchulu ſ pißanym ſaſchiwkom, khibnjeny thornak. Błohm mješeſche jěſdne kolo pſchi ſebi, dale ſkórzny mužazy cžapnik a ſchéry wobleč.

Se Sleho Komorowa. Bliſko kſchižniſchcza Kalawſkeje Viktorineje a Barſchcžańſkeje drošy pod Nowonoſkej horu ſu ſo pjatk wjeczor cžeſtne njeſbože ſ automobilom. „Kupny dom“ na koleſach, ſtulki cžeſtny auto, kiž tertiowe twory na drošy pſchedawaſche, běſche pſchi ſpocžatku hory ſaſtał. Pſchi pſchedawanju naſta wulka cžiſchcženja, pſchi kotrejž dże ſo ſe Sleho Komorowa pſchiſłědżaju kołoſłónu dohladać njeběſche, ſo jemu cžeſtny auto napſcheco pſchijědże. Kołoſłónu njemóſeſche cžeſtnemu autej wuſmjeć, autowy błótowy ſchkitak jeho ſhrabny a ſ taſkim wotmachom wo ſenju cžiſnu, ſo morwy jeho wóſta. Schtó ſmjertnje ſnjeſboženy je, njemóžachu jnydom ſwiſcžeć.

Najnowiše z cžeſkeho ſwěta.

— Schkrowa powěſcž wo wjedrje ſa jutſje wutoru: Khłódno, ſamróczene, wiſkate, ſcherjate, nimale po zyłej Europie ſ wumjeſcžom połoniſchich kraiow.

*

Na drošy ſ Keſtrina pola Frankfurta nad Wódru je ſo pjatk automobil hrabje Finka powročžił. Hrabja Finkowa bě hnydom morwy. Jeho wuj, hrabja Rothkirch, je bóržy na pichrajenje nopa wumrjeł. Dwě druhej woſobje ſo cžežko ſranjeſchtej, ſchofer je njeſranjeny woſtał.

*

W Lübeku je ſo na żeleſniſtim pſchekhodźiſchczu automobil ſ wokobowym cžahom ſhrabnył a ſo na kolije wierhnył. Mſchečh pjecz w nim kedźajcy wokobow je ſo na mjeſce morilo a ſo roſmjatło, ſo njebychu wjazy ſpoſnacz. Njeſboże je 25lětny żeleſniſti wothladaŕ ſawinował, kotryž njeje ſawjeru dele puſchčił.

*

Ozeanſleju lětarjow Chamberlina a Levina je pjatk cžeſkoſłowakſki preſident Maſaryk pſchijał. Sobotu ſtaj ſo w automobilu ſe ſwojimaj mandżelſkimaj do Marjanſkich kupjelow podałoj, ſ wottal ſ lětadłom do Warſchawy a wot tam do Pariża poleczitaj.

*

W Nowym Sadu w Južnoſłowjanſkej je ſo nad wojeńſkim lětaniſchczom wojeńſke lětadło ſwrócžiło. Leutnant Kraguljaz je ſo ſaraſył.

Swójbne powěſće.

Semrěli: Gustav Schellenberg, żeſniſki miſchtr we Kamjenzu, 67 Lět. — Toni Melchiorowa rodź. Mětrachez w Lubiju, 28 Lět. — Alwina Neumannowa, mumerkarka we Skſomjenju pola Hródka, 73 Lět.

Towarſtwowski dowěſtnik.

Budyšin. „Nadźija“ zeńđże ſo jutře wutoru (28. 6.) wječ. hižo ½8 hodź. k rozwučowanju w Słowjanſčinje a ½9 hodź. je ſpěwna pruha za ſwjedżeńſki wječor. K tomu přizamknje ſo wuradźowanje dla wuſtawa. Přitomnoſć wšěch žónſkich, wosebje pak też wšěch muzyſkich, je čeſtna winowatoſć. Dirig. Předa.

Bukecy. „Radoſć“ změje přich. ſrjedu (29. 6.) wječor w 9 hodź. ſpěwanje. — Chcemy přich. njedźelu, 3. julija, při ſerbſkim ſwjedźenju w Dubrawcy bratrowſke towaſtwo ze ſpěwom podpjerać. Tuž njech tola po możnoſći wšitcy přińdu! Dirig.

Hrodźišćo. Serb. tow. podžupy „Hrodźišćo“, kiž k župje „Jan Arnošt Smoleſ“ ſłuša, wuhotuje přich. njedźelu, 3. julija, pop. w 2 hodź. na ſwjedźeńſkim měſtnje, na Kraskec zahrodźe we Dubrawcy, ſwój lětuši ſwjedźeń ze ſpěwami, dźiwadłom a ſwjedźeńſkim ćahom přez wjes. K tomu přizamknje ſo ſokolſke zwučowanje a wulosowanje. Reje budźeja wječor we 8 hodź. w Zendźic hoſćencu w Rakojdach. Wšěch lubych Serbow přeproſuje podžup. předa.

Lipsk. Naše „Serbſke blido“ ſkhadźuje ſo kóždy tydźeń wutoru wječor we 8 hodź. w korčmje Schaffrath, Waldſtraße 33.

Nawječorny wokrjes „Sokoła“ a „Lipa Serbska“ (Pančanska) zeńđżetej ſo ſrjedu (na ſwjedźenju ss. Pětra a Pawoła) hnydom po nyšporje (wokoło ½3) pola bratra Natuša w Khróšćicach. Wuradźowaś ma ſo dla powitanſkeho wječora 6. julija w Pančicach ſ přileżnoſću žadneho wopyta. — Njech ſo ſobuſtawy prawje bohaće na tutej zhromadźiznje wobdźěla. Nakhwilne zarjadnoſtwo.

Radwoſ. „Serb. Rat. Dorost“ změje ſrjedu, 29.IV., hnydom po kemšach (½10 hodź.) ważnu zhromadźiznu pola Šmidkec. Nowe ſobuſtawy ſu nam witane! Dla jara ważnych wuradźowanjow (zlět atd.) wšěch towaršow wočakuje předsyda.

Ralbicy. „Jedn. Sokoł“ změje jutře wutoru ½9 hodź. ważnu zhromadźiznu dla zarjadowanja ſwjedźenja, kiž ſo 10. julija wotměje. Štóž ſo bjez zamotwjenja njewobdźěli, tón ſebi prawo wozmje na ſobuſtawſtwo. Po zhromadźiznje je zwučowanje, na kotrež ſo wšitcy načolnikowje połnožen. zwučow. wokrjeſa přeproſuja. Starosta.

Tow. pomocy za ſtudow. Serbow. Z tutym ſo ſtud. Serbam zdźěli, zo je w bliſkim času poſedźenja předyſtwa dla wudźělenja łětuſich podpjerow. Štóž pjenježnu podpjeru nuzne potrjeba, ſwoju próſtwu pak hiſče zapodat njeje, njech to hnydom čini. P.

Rjowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleſ w Budyſinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučmanc w Budyſinje. — Za hoſpodarſki dźěl: Arnošt Bart w Budyſinje. — Za nawěſtki: O. Janak w Budyſinje.

Tobak
punt jenoż 1 hr., čisty přemórski
poručа **Hulisch w Budyšinje**
Schülerstr. 6 Cigarowy wobkhod

Pisane rožowe nawobleczenja a rožowe płachty, wupjerki, najl. twory, wulki wubjerk, jara tunjo
H. Erler w Budyšinje na Žitnych wikach 11 znapřeča hoſć. „Stern“ Rěču ſerbſki!

3500 hr.
na 1. hypotheku ſo hnydom pytaja. Poſkićenje na „D 44“ na wudaw. „Serbſkich Nowin“.

Proſu čiſło
2687
jeli maće mały nawěſtk do „Serbſkich Nowin“.

Strykowanſk. wolmu
ſtomjaki
por. tunjo **J. Erler**, na rožku Kronp. mosta

Wulke Budyſke třělenje 1927

Swjedźeńſki porjad.

Njedźelu, 3. julija: Rano budźenje. Pop. w 3 hodź. paradny wučah zjednoćenſtwa třělcow a třělſkich přećelow.
Wutoru, 5. julija: Pop. wot 4—7 hodź. wulki zahrodny koncert na ſwjedźeńſkim měſtnje, wuwjedźeny wot kapały krajneje wobory pod nawjedowanjom k. wyšš. hudźbneho mištra Käpplera.
Srjedu, 6. julija: Pop. w 5 hodź. paradny wučah. Wječor **brillantny wohnjoſtroj** we wosebitym wuwjedźenju, pódla wot ½9 hodź. hudźba na ſwjedźeńſkim měſtnje, wuwjedźena wot kapały třělcow pod nawjedowanjom k. hudźbneho direktora Böhmy.
Pjatk, 8. julija: Wječor wot 8 hodź. wječorny koncert, wuwjedźeny wot měšć. orcheſtra, pod nawjedowanjom k. kapalneho mištra Bendera. Při začmiwanju illuminacija ſwjedźeńſkeho měſtna a ſtanow.
Njedźelu, 10. julija: Rano budźenje. Pop. w 3 hodź. paradny wučah wot radnicy, k tomu přizamknje ſo paradny čah za nowych dóſtojnikow na ſwjedźeńſkim měſtnje; na to rozdźělenje třělnych prămijow w ſwjedź. ſali třělenje. Wotewrjenje korčmarſkich, jězdnych a pokazowanſkich ſtanow hižo **ſobotu.**
2. julija, popołdnju w 5 hodź.

Třělny porjad.

Pónđżelu, 4. a wutoru, 5. julija: Wot 9—12 a wot 1—4 hodź. třělenje za prěnjej kral. tarču (podprjena, lohka buškwica).
Srjedu, 6. julija Wot 9—1 hodź, kaž też
Štwórtk, 7. julija: Wot 9—12 a wot 1—4 hodź. třělenje za druhej kral. tarču (podprjena, lohka buškwica).
Pjatk, 8. julija: Wot 9—12 a wot 1—5 hodź. třělenje za třećej kral. tarču (njepodprjena).
Sobotu, 9. julija: Wot 9—12 a wot 1—5 hodź. ležne třělenje (lohka buškwica) podprjena, kaž też třělenje za tři kral. załožnej tarču.
Wobdźělnicy při paradnym wučahu maja potuńšene třělenje za kral. tarču. Na třělenju móže ſo kóždy wobdźělić. Porjad třělenja wuleźi wo jstwi třěl. předsydſtwa.

W **Budyšinje,** 27. junija 1927.

Třěl. předsydſtwo.

Přesadźowanje.
Srjedu, 29. junija 1927 pop. w 3 hodź. budźe w Budeſtecach w hoſćencu „Zum Forſthaus“

walach
brunaček, wok. 12 lět ſtary, za zlěbow. toho „kotrehož nastupa zjawnje na přesadź. předawany. Wobhladowanje wot 2 hodź.
Arno Wuſchick, přiſ. a zjawnje přiſ. přesadźowaŕ
prjedy Kurt Wällnitz Telefon 2970

Kožlowy lětny barchent **60** pj.
wšelakich muſtrow, rjany běły, . . . m 65,
muſlinowe, cefirowe a druhe lětne bluzy ma ſtajnje zešite
A. Kasper * Burglehn 11
A. Pilopp w Budyšinje
Sprawne ſerbſke poſtužowanje!

Hoſćenc w Šunowje

Jutře wutoru wječor
ſwinjorčzanje
a ſrjedu wot ¼4 hodź.
wukulenje ſwinja
Podwólnje přeproſujetaj
Jan Wowčerk a ſ[illegible]ſki.

Do kóždeho ſerbſkeho doma ſłuſeja „Serbſke Nowiny“!

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 90 xl. pj., na póće a pola dowěrnikow 1,30 xl. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 xl. pj. Wudawa a dźiśi Smolerjec knihiźišćerńja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěstki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobchadźe so stajace nawěstki a tabele so wyšše wobličeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. n n

Číslo (Nr.) 148 | Budyšin — Wutoru, 28. junija 1927 — Bautzen | Lětnik 86

Serbske prašenje před sakskim sejmom

Sapódłanz Renner (kommunist) sastupuje namjetaj: Serbska narodna rada. Hižo dołho wobsteji a je stare sarjadowanje, je wokoło hódź w Běłochrodźe wustupjenje **zobu pśichwjedźa, w kotrymž dóńdźe k narodnym demonstrazijam (Balkanskich) Serbow**; a tele demonstrazije Serbow wuwabichu w němšćich nowinach hibanje rosćorjenja. K temule wustupjenju žo pśichilamkuju, wotměchu žo, tak daloko hač to ſ derje wobhonjeneho kuzoła žonichmy, rosrěčowanje sakskich sastupzow knježeństwa, žo ſ tym saběraze, **kak by mózno było tajke wustupjenje podtłóčiś.** Mamy jara wulki sajim je strony knježeństwa žoniči, kak daloko žu k nam dostate powěźe wérne a tajke naprawy chaze knježeństwo pśichwjeśeća, so by **serbskej mjeńšinje snajmjeńśa móžnoty dało swoju samžnu kulturu sathowaś a swoje kulturne prózowanja pśichwjeśeć.** Wotpokasujemy mjeńšinowe hibanje, kotrež nětko žyła ludźi wodźi, też po 1918 njeje snadź, so je położenje serbskeje mjeńšiny sozialne prašenje. Wotpokasujemy podpěranje a wuwabjenje tajkich wustupjenjow, kajkež žo w Běłochrodźe wotmě̂chu.

Pśichi tutym prašenju jedna pak žo tola wo něśto zgle druhe. **Jedna žo wo to, so sadu tuteho kulturneho wojowanja, to rěka sady wojowanja wo jich samžnu kulturu tśi wojowanje wo jich sozialne bycze.** Wjeliśi dźeł serbskeho wobsteństwa žu mali ratarja a sobźela dźełaćerjo. Tute wałe rataśtwo je w nuse, ſ pśichewrótom se shromadźenjom kapitala w nětkotrych rukach je jara cźeśko potrjechene. Je trjechi tuta nusa cźim bóle, dokelž dźeł ſ nich dość njemóžu njemóže a wyschnośće ſ nim tohodła, dokelž žu serbskeje narodnośće, schpatnišcho wobkhadźeja, hač žo to hewak stanje ſ pśichwusnikami sakskeho burstwa. Sćrźby tutych ludźi žu jara wschelakore. **Snamjo tutych podtłóčowanskich pśichiprawow pśicećiwo Serbam bź nětkaže pśiched létom wojowanje w Rakezach dla wobžadźenja tamnišcheje farmy.** (A dźenża w Hušćanskej wozjažże. pśch. red.) Wpśicećiwo Serbam nakoźija tu tule samu methodu, kaž imperialiśi (to rěka we šmyśle hłowa „podtłóčowarjo" (pśchisp. red.) po zgłym šwěcze pśicećiwo wšem mjeńšinam nakoźija. Wobroćamy žo pśicećiwo podtłóčowanju tutych narodnych wobžebitośow tohodła, dokelž žo kóždemu podtłóčowanju wobaramy, dokelž je poprawom jene sozialne podtłóčowanje a twori nadpad na sozialnu samostatnośći.

Staj dwě prašeni, wo kotrejuž tu dźe, mjenujmy jene: serbśe kulturne hódnoty sakhowaca a to druhe, so by serbśi rěcźazym dźełacerjam a małym ratarjam snajmjeńśa mózno było, swoje prawa a sajimy dokładnje a bjes tajenja a we swojej rěcźi ſ tymi organami rospowěźeć, ſ kotrymiž maja w stacźe cźiniś. Pśichedewšem njejsmě žo dale žane nałožne podtłóčowanje serbśeje rěcźe a žane nałožne wucźenje němśeje rěcźe pśichewjeśeć. Hač dotal te wězy tola tak śeja, so je wopravna schulska rěcź němska rěcź a so schulske dźeći hižo ſ pśinim létom sapóčnu w němśej rěcźi roswucźowaś, njes tym, so je serbśa rěcź jenož pódlanśi pśichednjet. (A na tole hišćeze jako wołsebity dar serbśikemu ludźej zhladuju, wjele schulow też w Sakśtej tutoho dara hišćeze njedostawa pśchisp. red.).

Jeli chcyli sakhowanje serbśeje kultury a serbśich pocźinkow, dyrbjało runje nawopak bycź. Wo tom hodźało žo rěrźeć, hač w hornich schulskich rjadowunjach, w potrjećowanskej schuli abo we powołanskej schuli žo němska rěcź hodźała jako roswucźowanska rěcź trjebaca, a to ſ teje pśicźicźiny, hdyž serbśi dźełacźeŕ se Serbow do druhich němskich stronow wotthadża, dyrbi pśchedewšem němšćy móc a jeho powołanje žada, so němšću rěcź ſ srěbnymi wurasami žwojeho rjemjeślstwa dokładnje wobknjeźi. (Tcź temule žadanju žo w Cserbach połnje pśchikłosnje pśchisp. red.).

Nětko žebi narodni wjednizy w Serbach ženje na to pomnjkli njejsu, serbśe prašenje woprawdże je sozialneho a kulturneho śežišćeża sastupowacź, woni staja je ja jenoż tohodła, so bychu ſ tutej serbśiej wězu (Geschichte) narodny Geschäft ſami sajo cźinili, dokelž žu w serbśich bankach ſ podźelemi wobdźeleni a dokelž chcedźa žo w ličźbu narodneho syholenja wohrjewacź. (Se tychle ſłowow wukhadża, kak žnadnje snaje tónle sapódłanz cźernjojoty pucź naśich pśiwołowanjow. Nětk cźornizy žu rospišane naśe žadanja w šmyśle jeho ſłowow wo schuli a naśej kulturje sastupowacź, hač dotal bohužel bjes widomneho wuśpěcha pśchisp. red.). Najwjazy sastupjerjow serbśeje narodneje rady sdadża žo bycź mali schitani kralojo jeneho stata, kotremuž žo prózuja dacź samostatnośći. Pśicećiwo tajkim prózowanjam a tajkemu postupowanju žo wě, žo wobroćamy ſ poknym dorasom a žadamy sarjadowanje w šmyśle naśeheju namjetow.

Ssu wjele mózno tu, tutu samostatnośći a narodnu a kulturnu wobžebitośći wobarnowacź a sathowacź. To wucźi naš sowjetska unija, w njej wšicźe jenotliwe samostatne narody žwoju samostatnośći też dale sathowaja a hdźeż wobžebitośće kóždeho jenotliweho luda haja, w kotrejž njedźiwajcy teho žylnje a krucźe hromadźe šwinjuja, jene shromadne dźełko ſ dobrowólnym hromadźe słowanjom tuteje unije. (Sapódłanz Dobbert pśchiwoła: Georgiśka). Pśchiwokanje Georgiśkeje njeje bźe dośćowa na prawom městnje. Wobhdleśtwo Georgiśkeje žebi na to njemyślił, žo ſ wobtuka sowjetśkeje unije wuhibnycź. (Sapódłanz Dobbert: Jada pak tola žwoju samostatnośći!)

K skóncźenju chcyl hišćeze dodacź, so je zgle jasno, so je prašenje samostatnośće smutka kapitaliśtiskeho stata zgle hinašche. Tu žadaja žebi samostatnośći tajku. so samostatne stejiśchcźo też sacźuce sa sozialnu samostatnośći połdehuje Sowjetśka unija nima georgiśtim dźełacźerjam napśechcźo žaneho sajima, so by žo sacźuce sa sozialnu samostatnośći georgiśtich dźełacźerjow podtłóčowało, ale wjele bóle ma němśke kapitaliśtiśke ludowe worschtowanje wulki sajim na tom, so žo sacźuce sa samostatnośći wšćech mjeńšinow w Němśej podtłóčuje. Nětko wo to dźe, hacź chcemy prózowanja Serbow niž jenoż wo kulturnu, ale też sozialnu samostatnośći podpěracź. Namjetuju namjetaj prawnemu wubjerkej pśchepokasacź.

Nadpad na sobustawy němsko-statnje khorhoje w Ahrensdorfu.

Sandźenu nźedźelu autonobil se šobuśtawami swjaśka němśkostatneje cźorno-cźerwjeno-śloteje khorhoje k župinej shromadźišnje do Frankfurta nad Wódru jędźeśche. Sa automobilom kokojśtoju jędźeśche, kotremuž wobydlerjo w Ahrensdorfje ſ śchiwdźaze wudma nadawachu a žo do njeho ſ pukami dachu. To wobhladawśchi khorhojni ludźo ſ automobila žwojemu towaŕśchej na pomoz khwatachu. Wjeśicka hromada wjeśnjanow žo jbźa, mjetaśche do khorhojnych ludźi ſ kamjenjemi, na cźož te pukam dośdże. Jedyn ſ khorhojnych ludźi žo ſ bubonowym kijom wobaraśche. Ssyn ratarja Schmelzera najprjódy ſ mjecźom pśchibźa. Spósnawśchi, so ſ nim njemóže nicźo wucźinicź, wón po hontwinstu tśelbu dobźa, ſ kotrejež schtyri krócź do khorhojnych ludźi śtśeli. S jenym wutśelom samkarja Tietzu ſ Ertnera satśeli, a ſ druhimi wutśelemi hišćeze dźeśaćoch frani. Ssydom franjenych do Frankfurtśkeje mjeśćanśkeje khorownje dowjesechu; tśioch ſ nich mózachu hišćeze tónjamy dźeń domoj puśchcźicź. Schtyrjo druhy žu śtraśchnje franjeni. Snydom sajateho tśelga hišćeze w nozy pśchejtśnychachu, runje tak wobdźelenych wjeśnjanow. Schmelzer je ſa cźaš wójny ras sajapnjeny był a je po wójnje ſ konja padnył. Wjeśnjenjo prajachu, so husto na nadpady zychnowanja cźerpi. Gmejnśki pśchedśtejicźer mójeśche pśchi jednanju wobžwědźicźi, so žu Schmelzera hižo ras na podłožku § 81 wuwinowali. Pśchekłtyśchenje žo pónd̂elu dale wjeśeśche.

Cźerwjeni frontiśy wojowarjo žu policajśku śtražowarnju w Biśkopizach nadběhali.

Ssobotu a njedźelu je žo w Biśkopizach śjeźd cźerwjenych frontiśich wojowarjow wotmeł, na kotryž bź žo nęhdźe 800 wobdźělnikow ſ rańśkeje Sakśkeje śeśchło. We nozy k njedźeli žo na wśchelakich měśtnach měr kažeśche a žo nadpady na stahlhelm a jungdo cźinjachu. Zujemu stahlhelmarjej, kotryž pśches mésto jędźeśche, khorhojcźky ſ koła torhnychu a jeho nabichu. Hdyž jeho policaja do śchtitanśkeje jatby wsa, žo cźerwjeni frontiśy wojowarjo pśtachu, žo do policajśkeje śtražowarnje dobyrź. Teho dła dyrbjeśche žo w pśchihotowanju śtejaca krajna policaja ſ Warnocźiz na pomoz sawołacź.

Rěčne pruhowanje w pólskej Ślezyskej.

Kaž je znate, je Swjaśk Ludow w Genfu schwajzarśkeho śchulśkeho inspektora Maurera za to postajił, so by w pólśkej Schlesińskej dźěcźi pólśkich dźełacźerjow, kotrež žu žo do němśk. mjeńśchinowych śchulow samolwite, pruhował, hacź doseź němśki rosumja. Pśchi pśenich pruhowanjach bź Maurer ſ 25 dźěcźi jenoż 4 ſa wopytanje němśkeje śchule za tśmane ſpśinał. Němcam, kotrymž wo to dźe, so bychu žo w pólśkej Schlesińskej pólśke dźěcźi dale ſ pomocu śchule pśchenémcźowale, běchu pśchecźiwo waśchnju Maurerowego pruhowanja protestowali, a žadali, so bychu žo k pruhowanju sastupjerjo Němcow pśchipuśćili. Prezident Colonder je pak jako połnomócnik Swjaśka Ludow w pólśkej Hornjej Schlesińskej rosbudźił, so ma śchulśki inspektor Maurer zgle žam dźěcźi pruhowacź.

Seydoux wo wudawkach za němśkostatnu wobonu.

W „Petit Parisien" snaty hospodajśki politikaŕ a prjedawśchi direktor hospodaŕśkeho wotdźělenja w franzowśkim knježeŕśtwje, Seydoux, ſ wotpokazjenjom němśkeho wotśchkodźenśkeho dołha a ſ němśkimi statnymi wudawkami a dothodami sabéra. **„Dyrbimy swěśćicź", wón pśiche, „jo njeje wjele drózo, jene ſ najmózniśich wójśkow Europy wudjerzeć, dyli wójśko, kotrež mohł rjeź, k nim žobu njeliczi.** Runje je tak, kaž je žonjozej draśtu, kotraž ma śekame pśacźiśny, njech je dołha abo krótka. Němśke knježeŕśtwo je žwoje mérne wotpohladny wobžwědźicźko a w Genfu pola wschelakich knježeŕśtwow na to dopomniło, so je Němśka wotbronjena. Teho dła dyrbi najwjetśich sajim na tym mécź, so žo woferśke wudawki na rosumne waśchnje śniža. Pśchede wšćém dyrbi žo temu sadźewacź, so žo na waśchnje powyśha, so žebi to njemóže nichtó rosjažnicź.

Nowe južnoślowjansko-italśke jednanje.

Mjes tym, so je žo južnoślowjansko-albanśki konflikt dojcownał, je južnoślowjanśke knježeŕśtwo pocźało ſ Italśkej wo rewiśiji italśko-albanśkeho pakta jednacź. Italśki ministeŕśki prezident Muśolini je žobotu teho dła južnoślowjanśkeho pósłanza Rakźja w Romje pśchijaŕ. Też pśchijeźe italśkeho pósłanza Bodrera pola južnoślowjanśkeho śwonkowneho ministra Marinkowicźa w Běłogradźe žo jako spocźatk direktneho jednanja wukoźuje.

Francowzojo Rusku wopuśćeja.

S Moskwy žo Londonśkemu „Daily Heraldej" powě, so wot njedźele **franzowizy konsulojo franzoswkich statnych pschiśłuchnikow namolwjeja, so bychu w dowidnym cźasu bolschewikiśku Rusku wopuschcźili.** S Moskwy žo hižo wjele franzowśkich pśchekupzow do Franzowśkeje wrócźa.

Wotprawjenje a polizajśke pśchepytanje w Ruśkej.

Dla słónzowanja pósłanza Wojtowa we Warschawje žu tyšazy Ruśow dyrbjałe we wšćéch stronach Ruśkeje polizajśke pśchećeźowanje a pśchepytanje śnjesć. Polizija je wulke domy hodźiny dołho sawrjela, tak dołho žo we nich wšćo powrócźowaśche a pśchećeźowaśche. Njeliczomnych ludźi je polizija sajała a dołho w pśchepytowańśkej jatbje dźerźała.

Sajo politiśti attentat w Ruśkej.

Kaž je hakle nětkle polizija wośjewicź dowolika, je 24. junija njejnaty napadnik **pśridenta wójnśkeho ſuda w Moskwje, Orlowa, ſ wutśelom ſ revolwra cźejko ſranił.** Napadnikej bź žo poradźiło, žo pśches śtražnikow ſunycź a do Orlowa śtećicź. Po pośdźiśich powěźcźach žu napadnika sajeli.

Ruśti śtlad munizije do powětra śleźił.

We rukej wójny Krajśtim, blišo pólśeje mjesy leżazym, je śtlad munizije do powětra śleźił. Minjka cźeka, kotraž tuta, so žo wo attentat jedna, je hižo wjele ludźi sajała.

Duchownych w Ruśkej jimaju.

Bolschewikśke knježeŕśtwo je metropolita Ssergija we Moskwje a wjele druhich prawoślawnych sajało. 18 wukrajinśkich duchownych žu do Ssibirśkeje wuhnali a armenśti zyrkwiny śjeźd sakasali.

Wólbne wojowanje w Ameriźy.

Sakoń wo sakasni wuźiwanju alkoholiśtich napitkow je žo hłowne praschenje za presidentśku wólbu w lěcźe 1928 ścźinił. Wjednik antialkoholiśteje ligi Wheeler je ſ manifestom wustupił, w kotrymž wulkej amerikańskej śtronje namolwja, so bychźej „kuchežo" kandidata za presidentśku wólbu postajiłej. Wheeler śtronje warnuje, „mokreho" kandidata postajicź a ſ „mokrym" wólbnym programmom wustupicź, dokelž by liga potom šamžneho kandidata postajiła, ſ cźimž bychźej žo śtronje rosśchcźepiłej. Myśla žebi, so ma antialkoholśta liga milijon dollarow sa wólbne wojowanje w ruzy.

Sokolski přiwabjacy wječor w Haslowje.

W Haslowje, 26. junija 1927.

Haslow, dobra serbska wjeska při Čornej Wodze, hdyž so nětdy ludźo a skót přez wodu brodźachu, doniž sej twjerdeho mosta njenatwarichu, ma za swoje wjesne wobstejnosće woprawdźe rjanu wobšěrnu žurlu, kajkejež w bližšej a dalšej wokolinje podarmo pytaš. Tuž je bjez dźiwa, zo wokolne towaršstwa kaž ze Baćonja, Myšec, Přěčec, Łahowa, Bóšic atd. tu swoje swjedźenje wuhotuja. Dokelž su z wjetša **němske, znajmjeńša Němcowtswo we wšěch formach pěstuja,** dha je wěsty

narodny strach

za wjes a wokolinu. **Młodźina sej žaneho swědomja a čežkich myslow nječini, na kajke wašnje swoje Serbstwo zhubi.** Bohužel dyrbi so wuznać: **Evangelscy Serbja tamniješe wokoliny su nimale z nim hotowi.** Wězo přinošuje k tomu sobu **Myšečanska šula,** hdyž **je na** podlozy **famoznho šulskeho zakonja serbska wučba wuzamknjena, byrnjež wjetšina dźěći serbska była.** A potom so hišće w Drježdźanach a druhdźe **předuje, zo Serbja wšo maja,** štož k zdźerženju swojeho ludstwa trjebaja. Fakta loquntur.

Pod tajkimi wuhladami wuleća sej Khrósćanska **jednota „Sokoła“,** ke kotrejž běchu so někotre sobustawy dalšich nawječornych jednotow přidružile, njedźelu do našeje wjeski k **přiwabjacemu wječorej.** Wědźo, zo tu před lětami rjane sokolske žiwjenje knježeše, cheyše zasparnych wospjet k nowemu žiwjenju wubudźić. Ale ći, kotřiž tajkeho nastorka nuzneje trjebaja, **tam bohužel z wjetša njeběchu.** Khiba je ličh **přiwabjacy wječor** němskeho „Turvereina“ z Hodźija bóle jimał?

Ale tohodla pak swjedźeń bjez wuspěcha njeběše. Wjele wjesnjanow a dalšeho serbskeho luda běše so našło a sćěhowachu woprawdźe

bohaty a wubrany program

z postupowacej napjatosću. Mali sokolscy hudźbnicy **hudźachu** na přemo z Bermichee kapalu, přiječechu **přez Baćonowu** do wsy a wabjachu ludźi na swjedźeń, kiž so nimale z dypkom započinašе. Njesprócenjeny bratr **wučeř** Pjetaš witaše po sokolsku — z krótka a jadriwje — luboh hosći, mjez kotrymiž mózachmy **kk. fararja** Cyža a **kaplana** Nowaka, noweho redaktora Kat. Pósła powitać, kotraž běštaj přileženje dla **Baćońskeho jubileja w tutych kónćinach.** Pod nawjedowanjom k. wučerja Pjetaša **předwjedźechu serbske holiča rjane rejki z přewodom klavěra** a naši hólčata pokazachu pod swojim načolnikom k. wučerjom Kubašom, kiž dźaknje sobu do sokolskeho wozyćka přima, što su w prostym nawukle, pozdźišo tež na bradach. Kwartelt wučerjow (kk. Wuješ, Nawka, Pjetaš a Słodeńk) zanjese někotre wjaeyhlósne spěwy, ke kotrymž hišće k. Wuješ někotre sola přida, skerje lěpje **připosłuchaństwo** sej wunuzowa. Něšto nowe **bě hudźacy koncert,** kotryž šesćo młodźi luśnerjo, přewodźani na derje hłosowanym křidle, wuwjedźechu. Krasne serbske a druhe słowjanske zynki, samo **jene serbske** potpourri, klinčeše přez žurlu a přiwospjetowaše wšě poskićeńki z wulkim přikleskom a dźakom.

Do srjedź porjada rěčeše knjez wučeř Nawka woprawdźe swjedźeńske słowa, do žorta zajměćene a **tak padachu** do wjeselych wutrobow, kotrež je dźaknje **přijachu.** Rěčeše wo dobrej roli, kiž běše tu nětdy za Sokoł přihotowana, kak žiwjenje do młodźiny **njese. Cyły človjek započina so hakle pola Sokoła.** Wón wukubluje **ducha a — ćěło,** zo njeby tuto wostawnyło. Sokoły su sej najskerje nětdźe wotkeli, hdźo su snadź sej myslili, zo su to baćonc. Kózły človjek dyrbi po swojim swědomju dźěłać. Tu měła so **nowa jednota** wutworić. Tohodla wostanjemy swoji **we wěrje,** nabožinje a cyrkwi. Smy hišće tukliwilu **małe** črjódka, potajkim něšto wosebite, nječinimy nič do přećiwo zakonjej. Dyrbimy na swoje přisłušnosće k Sokołej hordźi być. Zjednoćmy a skrómy so!

Hdydom na to jimaše so knjez farař Cyž-Hajnićanski słowa. Wjeseleše so, zo je jemu přiležnosć data, serbskeho Sokoła při dźěle widźeć. A štož je tu widźał a słyšał, to je prawe. Młodosć dyrbi so na zdobne wašnje wužić. Dźakuje so wosebje serbskim wučerjam, zo tak pomhaja serbsku kulturu hajić. Njejsmy ze wšěm spokojom, štož nam Drježdźanscy w tym podawaja. Naše pócowanja so nimale napřeco dominzje a wótcenemu krajej njemerja. Zadawy jenož, prawo a sprawnosć a dosahacu swobodu k zdźerženju našeho ludstwa. Rěčnik napominaše wosebje k přezjenosći, chcemy w křesćijanskej luboći a našimi druhoródnymi bratrami žiwi być. Kózły dyrbi k swojemu so dźerżeć.

Wobej rěči namakaštej dobreho wothłosa w serbskich wutrobach. A nětko wustupnichu pod načolnikom bratrom Seffnerom naši Sokołi z tyčemi a wuwjedźechu woprawdźe exaktnje jednore proste zwučowanje z hudźbu. Też pokazachu swoje kumšty na bradłach a přěkšu, zo so ludźo dóstawać njemóžachu, što wšo je dorost w běhu krótkeho časa nawukał. Na kóncu pjasćowaštaj sokołaj (bratraj Rjeńa a Seffner) a pokazaštaj z tym, zo je moderny šport tež we serbskim Sokole z domom. Wšo je so nanajrjeńšo poradźiło. Tajkeho rjaneho serbskeho wječora z tak bohatym a wotměnjacym programom je dźe Měrćinkec žurla lědy hdy widźała. Tu běše wospjet najlěpši dopokaz, što so ze zhromadnymi mocami wšo wuwjesć a dopěć hodźi. Zarjadowarjo swjedźenja móža ze spokojenjom na tutón swjedźeń a jeho wuspěch zhladować. Wězo najlěpje by so próca zapłaćiła, by-li nětdy tak kěžiwa Baćońska jednota zaso k žiwjenju dóšła. Snadź hišće wšu krej puščena njeje.

5. zjězd zakskich płahowarjow pjerizny w Budyšinje

wot 25. haž 27. junija 1927.

(Stónćenje.)

W běhu njedźelskeho dopołdnja wotmětchu wšchelake woprawdźe towaršstwa swoje zhromadźiznu w swojich lokalach. 1/4 11 hodź. běšche rańšoh darmotny koncert w Wósćelcanskej zahrodźe. Wot 11 haž 12 hodź. wotmětwašche so na hłownym torhošću koncert.

Wšelcho wulkotne a rjane z debom běšche kłapanje

swjedźeńšći cłah psches město.

Popołdnju 1/2 2 hodź. sejmpachu so jenotliwe płahowarske towaršstwa a sestajachu so wosoh z cełstwom bosćemi tak zwj swjedźeńske wosy w Smjerjelej kaparnje do cłaha. W 2 hodź. hibajše so cłah psches město na Tśelnik. W nim widźachmy por šěrjanych na konjach, z dźela w krasnej brasće. Cełstwom hońeše a druhe nahladne wosoby płahowarskwa pjerizny w kreźach. Płahowarske wokrjeźny z zyłeje Sakskeje stupachu z dźěła z jara fyzlnej liśbu wobdźělnikow. Wjedyše a wokolne towaršstwa běchu wulku próznu na swojeh dźeń nałožiše, běchu 21 swjedźeńšich wosow sestaja'e, kotrejž kedźbnosć a spodobanje pschihladowarjam, sondźichu. Wosy bě běchu swjetscha lhkżkom podobne, w kotrych běchu lube ruki bydlenjam, turam, fackam, hufnom, karnitlam atd. rjany pschebytk pschiprawili. Stary wjeśnjan, kiž nětkotre hutřnjerje w derjewjanym kaśerju na karje na wiki wjesešе, we cłahu njepobrachowaše. Tej jesłonoše Handrija tam widźachmy. Stojedźeńśi cłah, kiž nětdźe 12 njeměśkinow psched pschihladowarjemi nimo cśhnješe, postiješi telko *lubeho* rjaneho, swjedźeńske wo pimasći a sajinje płahowarjow kaž swój tłót, je dorje wschitkim to dobrym pomjatkow wotłonje a hnadź w *někotrymjakiłi luboćej* k płahowarstwu łondże. Cśeh hibaše so w šuntskowym měrśe po Kěžorskej dróży, Jitmych wikach, Lawšćich hrjebjach, Snutskornej Lawśej haśe, Wobrśej haśy, Kamjentnej haśy, Derjewcnych wikach Hornejerśkej haśy, Połnóśnej dróży na Tśelnik, bdźeš płahowarjo dalše popodnjšche hodźiny we wjeśelej dispadze w hišću natwerjenych stanach a blizke Budyšće tśelenje psich wješelych šuntkach hudźbnych instrumentow psched cśelnicmi. Wšchu wulkotne postiješu wjeśor zujił a te' ludowym

wobdźělenjom Mikławšćka a hrodu.

Jako běšche miły letny njedźelšći wjeśor swoje łśichdka nad město a wokolinu pschestrěł, sašwěćichu so na muri Mikławšćka a na hronje hrodoweje wěže sta šwjedźeńcy, kotrejž rjane, cśerwjene a jelene wobnje wobdawachu, tiž je swojim magistłim hnětkom Mikławšćkowm wěžu, dwarjenja Grodowskeje dróhi a hród sam do kusa krasnejšo wobłjekli, schcša łajichu. S Mikławšćka klinčachu śpěwy ludowych akademije do wjeśornje cśistwy. Tyšacy ludźi, kotřiž na tej krasnej wjeśornej hrě pschihladowachu, pjelnjachu Tśelnik, ke na Hrodźišću pola Zjdowa běchu so cśełdy ludźi sešli. Wokoło 10 hodź. swěćeli basnywne a nóty nałtrich swoje łuśestwo. Tu běše jaso ras wopraudźity podawk sa nasch stary Budyšchin.

Dźenja pónd'elu podachu so wobdźělnicy na

wulet do Bukez a ra Cśernobóh.

Rano w 9 hodź. je Zitnych wikow wotjědźechu do Bukez, hdźež jim knjes farař Mjerwa pschednoschk wo bitwje pola Bukez, kotraž běšche 14. oktobra 1758 dźerżesche. Rjane Bukezy wopuschćiwschi nastajichu po wulčnizy na Cśernobóh a wobhladachu hebi i jeko wěje rjane hory łužišće a pódnu runinu herbšcho kraja.

Tak je ko śwjedźeń pominył a je dźe so we wschitkich swojich dźelach jara dźerże poradźił. Wobdźělnicy wotjeżerjenje pschesćiwjene dny w Budyschinje wjesapomnja a tej Budyschcjenje ko rad na tutón dźeń dopomnja. Płahowarjam pjerizny pak pschejemy, so by jim je śwjedźeń 5. jeżda w Budyschinje wurostło mucho dobreho sa jich nadobne prózowanja w pschichodźe.

D.

70 lět dyrbjeńska wohnjowa wobora w Rabocach.

Hadny śwjedźeń 70lětneho wobstaja jeneje dyrbjeńskeje wohnjowoje wobory a to hischcze najstarschcje hnadź zyjeje wokolinu, šmědšiske dyrbjeńske wohnjowa wobora w Rabocach we wobornym śwjastu Rabocańskeje, Sćerjanjanskeje, Toroćeńskeje, Wuriłkeje a Nadźanskeje gmejny šobotu, 25. a njedźelu, 26. junija śwjećeješ. Sawjedeń je prócja šo šobotu wjeśor we 8 hodź. we wulkej maśinowej króśni knjeza kubleja Mrjerja w Rabocach, kotraž hdsche wobsejże ja śwjedźeń pschipramjena a wupyschena. Konzertny dźeł běšche kapała Stahlheluna pschewsała a šapocze je śwojimi hudźbnymi pesticenjemi po wotewrjeńšich śwachach knjesa wobornoho hejtmana Pětscha. Sćěhowasche wubjerenje sestajenu prolog, kotryž knjezna Rosłeje Wuriz pschednjeje. Potom dźerżeješe knjes měšćanoseta Glaje ſ Sćerćinja powitańšku rěć, witajcy wschitkich wutrobnje w mjenje wobornoho śwjasta, wobsejże knjeza wobrjeschnjeho sastupjerja Fischera ſ Bištopiz, wobrjeschnjeho wiednika kommandanta Kaschbora ſ Hajnig, wobalnoho mischtra Kalicha ſ Bělsche, wobornych ſ Jenkez, Boschez, Budyschina, Bělsche, Ssokołoz, Kulschic, wjesełe towaršstwa a nowinarstwo. W dalschich śłowach poda stamiłnišši pschehlad wo śwjastowym wobnjehdasćerśtwje, kiż bdsche tej we jara rjenje sestajanej śwjedźeńśiłej knjizy dołocz. Mon słónći ſ pschećom, so bychu wobnjejcy wobornoho byłi rjeko ja so je uniformowana Rabocańska dyrbjeńska wobora dospołnje na hornim śłhodźeńcu a je stajnje žebje śwojich winowatosćow wědomna bła a tak dyrbi tej do wschcho pschichoda wostacz. Po wjeśelskich posticenjach wupraji k. wotrjeschnjy sastupjer Fischer dźak sa pschećelne pschesćenja a też śwoje spodźiwanje, to Rabocaństa hjšom dawno dobrowólna wobora nješe, i cźełoš by tola jenoš wuzjił měła, wašebje je sarunanjom wopołnje sawěśćeńśkeje komory. Wschelake wšy dyrbjake so śjednośći a jenotliwe cźahi tworicz. W tutym smyśle połsełym śwojim schćenju ſ najlěpschimi pschećerjemi sa pschichod. Sćěhowasche powschitkownu śpěw. Temu pschisamknu sa wjeśernu rěć knjesa kommandanta Kaschpora, kotruž ſ hłskom wobnjowych woborow „Buhu k cźešći“ atd. stónći. Sbohom pschepoda w mjenje wobornoho śwjasta sa 70lětnu śwórnu śłužbu wobornikej Karli Kleßlingej wunmełšti cźešny dipłom. Wón wupraji tej pschećerjo, so by so wobora bórsy do dobrowólneje pschemobrośće. Pschesłyda, knjes měšćanoseta Scholta ſ Rabocy pschepoda twjanjenjenemu rukawowe łyzy. Pschisłomnicz na to šo

W tom cźasu pschijźcha to śłoužka ſ Tarašej Kosak ſ powješcju, so Ljachi šu šo pobližili, a pschemoznja Kosakow.

„Na konja, Ostapo!“ pschikasa Taraš a hwataśe, so by Kosaka hischcze jadźerżał, so by hischcze na nich šo wohladał, a jo bychu wemi psched śmjerćnju šłobowali hischcze na śwojeho atamana. Ale wonaj njeběschtaj hischcze ſ lěka wujeżoj a hižo wobśłuwi njepschecźełšła nóż je wschcho stron łeła, a mjese schtomami wschndże pokasachu je jedni ſ njecźemi a hłebijemi. —

„Ostapo, Ostapo! Njedaj šo!“ jałschikny Taraš a šam pocza wschćch prénich łepschich, kiż na mjeno šo wołachu, pschećešowacz na wschć strony. A na Ostapa nałoczichu nedobo schcešcje, ale niż w dobry cźaš, kaž šo šda: ſ jednoho wulecza hłowa, druhi šo pschewobroći, wutjinpnychi, cźeš dosta ſ hłebiju nécźcho do rjeka; schtwórty běšche bóle śwjadiwischći, a tu śłeca do kuśleje hrudźe horza kulka — kóń pocza šahrabowacz, wutjeżny wo sein a šadużby podżobu Mjchelo. —

„Derje, mój śynko, derje, Ostapo!“ wołasche Taraš. „Tu śynu ja hnydom ša tobu“. A wón šo pschego šam wotbiwaschе wot napadowazych. Taraš ruba a pjerje, nabiwa rany tomu a druhemu, a pschecź šam hlada dopołdnja na Ostapa, a widźi, so jaho śrowa hižo šu ko wosmje ſ Ostapom do bieża dali. „Ostapo! Ostapo! Njedaj šo! Ale hižo pschemozuja Ostapa, hižo je jemu na schiju łeżiwo cźišnjene, hižo jeho rumpajuja, hižo bjeru Ostapa. . . . . Ale łaž ſ cźełstwom łaujenjom hrabny to jeho šameho w šamžnym wokomiku. Wscho šamjerzi a pschewobroći šo w jeho wocźomaj. Na wokomik mischa łaž šmełschane šabłykkuchu šo psched nim hłowy, hlebije, kiż wołłoseź wohnja, hałoby ſ liścom. A wón šo šwali, łaž podrubnjeny dub na šemju. A mtka poty jeho wocźi.

(Pokračowanje jeźchuje.)

Taras Bulba.

Nikolaj Wasiljewič Gogol

17) (Pokračowanje.)

Wojowniży, nabywschi rosława, na khwilku posałamu a woprawdźe šo šmuchu, wuhladawschi, so jich koni jenoš jedyn ſ tšomi jara wusprózniennymi Kosakami. Ale podarmo bychu šo woni sturażili pschećerjwo tajkej sadwołowanej weli šo šajeć.

„Nè, ty mi njecźełowjesch!“ šareji Taraš, jaćerjo hróšom cźełazym, kotřiš poćachu mužliwcj, so maja še šamnym djabołom cźinicz.

Sadwołowazy Andrij prózowaschе šo je wschej mozu też cźełacz, ale podarmo: satrachny nan běšche hižo psched nim. Wjese wschcze nadźije posałta wón na jenom mjescze. Taraš šo wobhladowy: hižo nichts wjazy šady njecho njebe, wschitcz towaršchoja leżachu na wschelakich měštach pola pobiežl. Wonaj běšchtaj jenoš šamaj.

„Schto šynko?“ rjekny Bulba, pohladawschi jemu do wocźi. Andrij šłowcźa njewotmetwi.

„Schto šynko?“ wospjetowaschе Taraš, „šu cźi twoji Ljachi šo pomhali?“

Andrij njerjekny ani słowa, wón stejeschе tu kaž jadużeny. „Takle pschedacz, pschedacz wèru! Wołkaty budź tón dźeń a ta hodźina, w kotrejž ty ty na śwėt pschischoz!“

Njeknjuschi tole, spohladny wón ſ nékajsim dźiwnje šo błyschcźatym spohladnjenjom Kołdotola.

„Ty šy šebi nemyślił, so ja šwoje bźěcźo nékomu wotedam? Nè, ja šym cźe porodźił, ja tebje też šabiju! Stoj a njehibaj šo, a njepročsch Boha Knjeza wo wodacźe: za tajku wěc na tamnem śwėcźe wodacźa njeje!“

Andrij, błedy kaž płat, schcźeny ſ hubomaj jenoš jene mjeno, ale to njeběschcze mjeno domišnj, ani mana, ani macźerje; to bě schcze mjeno pschekrašneje Polki.

Taraš wošłupi na njecźto krocźeli, wša ſ ramjenja šełbu, jamėri šo . . . . wuhšeł jarza. . .

Kaž žitna kóśta, ſ kotru pożnęta, kaž mlody boranczk, šacźuwschi šmjertne żelesо, stazi wón hłowu na travu, njeprajiwschi jenicźkeho śłowa.

Pojasta žiwowy mordaŕ a pomyślł: mam-li pschewostajicź cźeło pschcradnita na wurubjenje a wołanjenje, pschewostajicź, to bychu rubjeżne ptali jo roscźasćkowate, a hłone wjelli rosdrebe a resnjeżne jeho żołte kocźe, abo mam tole cźeło cźełnje pohrjebacź?

W tutym cźasu pschijźdźe Ostap. „Batko!“ wón rjekny. Taraš nješ pschescheе.

„Batko, šy to ty jeho šabił?“

„Ja, šynko!“

W Ostapowent wobliczu wupraji so tajki mjeleźazy porok. Wón hwataźazy wobja śwojeho bratra a towaršcha, ſ kotrymž běschtaj dwazecźi lét hromadźe rojtoj a žiwoj błoj.

„Daj šebi bycź, šynko, njech je dosć! Ponjeżesmoj morwe cźeło, pohrjebamoj jo!“ prajeschе Taraš, kiž mjes tym we žiwojej wutrobje pschekaze šo hórke šacźucze.

Wonaj wšajchtaj cźeło a donjeschestaj na ramjenomaj do wopalenelo lěka, šwjazeho ſa khribietom Saporożskich wójskow, a wuryschtaj je tschakomaj a hłebijomaj janu.

Taraš puschcźi hłebju ſ ruki, a spohladny na šmužite wobliczo, njedawno hischcze je šylnujcźa napjelnjene, běschcze żarowanjeſi šomot, wobcźežinjachu jeho šłobnyschcze rybły. „S cźimż by też Kosak njebył?“ rjekny Taraš, „po frostu jeho běšche w boju šylna — šahinuł je! Sahinuł bješe šławy. . . . . .

wobšłužbenjom Mikławšćka a hrodu.

Jako běšche miły letny njedźelšći wjeśor swoje łśichdka nad město a wokolinu pschestrěł, sašwěćichu so na muri Mikławšćka a na hronje hrodoweje wěže sta šwjedźeńcy, kotrejž rjane, cśerwjene a jelene wobnje wobdawachu, tiž je swojim magistłim hnětkom Mikławšćkowm wěžu, dwarjenja Grodowskeje dróhi a hród sam do kusa krasnejšo wobłjekli, schcša łajichu. S Mikławšćka klinčachu śpěwy ludowych akademije do wjeśornje cśistwy. Tyšacy ludźi, kotřiš na tej krasnej wjeśornej hrě pschihladowachu, pjelnjachu Tśelnik, ke na Hrodźišću pola Zjdowa běchu so cśełdy ludźi sešli. Wokoło 10 hodź. swěćeli basnywne a nóty nałtrich swoje łuśestwo. Tu běše jaso ras wopraudźity podawk sa nasch stary Budyschin.

Dźenja pónd'elu podachu so wobdźělnicy na

wulet do Bukez a ra Cśernobóh.

Rano w 9 hodź. je Zitnych wikow wotjědźechu do Bukez, hdźež jim knjes farař Mjerwa pschednoschk wo bitwje pola Bukez, kotraž běšche 14. oktobra 1758 dźerżesche. Rjane Bukezy wopuschćiwschi nastajichu po wulčnizy na Cśernobóh a wobhladachu hebi i jeko wěje rjane hory łužišće a pódnu runinu herbšcho kraja.

Tak je ko śwjedźeń pominył a je dźe so we wschitkich swojich dźelach jara dźerże poradźił. Wobdźělnicy wotjeżerjenje pschesćiwjene dny w Budyschinje wjesapomnja a tej Budyschcjenje ko rad na tutón dźeń dopomnja. Płahowarjam pjerizny pak pschejemy, so by jim je śwjedźeń 5. jeżda w Budyschinje wurostło mucho dobreho sa jich nadobne prózowanja w pschichodźe.

D.

70 lět dyrbjeńska wohnjowa wobora w Rabocach.

Hadny śwjedźeń 70lětneho wobstaja jeneje dyrbjeńskeje wohnjowoje wobory a to hischcze najstarschcje hnadź zyjeje wokolinu, šmědšiske dyrbjeńske wohnjowa wobora w Rabocach we wobornym śwjastu Rabocańskeje, Sćerjanjanskeje, Toroćeńskeje, Wuriłkeje a Nadźanskeje gmejny šobotu, 25. a njedźelu, 26. junija śwjećeješ. Sawjedeń je prócja šo šobotu wjeśor we 8 hodź. we wulkej maśinowej króśni knjeza kubleja Mrjerja w Rabocach, kotraž hdsche wobsejże ja śwjedźeń pschipramjena a wupyschena. Konzertny dźeł běšche kapała Stahlheluna pschewsała a šapocze je śwojimi hudźbnymi pesticenjemi po wotewrjeńšich śwachach knjesa wobornoho hejtmana Pětscha. Sćěhowasche wubjerenje sestajenu prolog, kotryž knjezna Rosłeje Wuriz pschednjeje. Potom dźerżeješe knjes měšćanoseta Glaje ſ Sćerćinja powitańšku rěć, witajcy wschitkich wutrobnje w mjenje wobornoho śwjasta, wobsejże knjeza wobrjeschnjeho sastupjerja Fischera ſ Bištopiz, wobrjeschnjeho wiednika kommandanta Kaschbora ſ Hajnig, wobalnoho mischtra Kalicha ſ Bělsche, wobornych ſ Jenkez, Boschez, Budyschina, Bělsche, Ssokołoz, Kulschic, wjesełe towaršstwa a nowinarstwo. W dalschich śłowach poda stamiłnišši pschehlad wo śwjastowym wobnjehdasćerśtwje, kiż bdsche tej we jara rjenje sestajanej śwjedźeńśiłej knjizy dołocz. Mon słónći ſ pschećom, so bychu wobnjejcy wobornoho byłi rjeko ja so je uniformowana Rabocańska dyrbjeńska wobora dospołnje na hornim śłhodźeńcu a je stajnje žebje śwojich winowatosćow wědomna bła a tak dyrbi tej do wschcho pschichoda wostacz. Po wjeśelskich posticenjach wupraji k. wotrjeschnjy sastupjer Fischer dźak sa pschećelne pschesćenja a też śwoje spodźiwanje, to Rabocaństa hjšom dawno dobrowólna wobora nješe, i cźełoš by tola jenoš wuzjił měła, wašebje je sarunanjom wopołnje sawěśćeńśkeje komory. Wschelake wšy dyrbjake so śjednośći a jenotliwe cźahi tworicz. W tutym śmyśle połsełym śwojim schćenju ſ najlěpschimi pschećerjemi sa pschichod. Sćěhowasche powschitkownu śpěw. Temu pschisamknu sa wjeśernu rěć knjesa kommandanta Kaschpora, kotruž ſ hłskom wobnjowych woborow „Buhu k cźešći“ atd. stónći. Sbohom pschepoda w mjenje wobornoho śwjasta sa 70lětnu śwórnu śłužbu wobornikej Karli Kleßlingej wunmełšti cźešny dipłom. Wón wupraji tej pschećerjo, so by so wobora bórsy do dobrowólneje pschemobrośće. Pschesłyda, knjes měšćanoseta Scholta ſ Rabocy pschepoda twjanjenjenemu rukawowe łyzy. Pschisłomnicz na to šo

ſchęże, ſo ſmě wobora w Kounjezach pola Kubſchiz lětša też ſwoje 70ětne wobſtacze ſwjeſćišć a Jenčanſka k ſtětu. Jo wješelych hodźinkach ſo derje wotměry kommers ſkónči.

Wowrawodźity ſwjedźenſći dźeń ſapoča ſo njedźelu ranje w 6 hodź. ſ budźenjom ſ hudźbu w jenotliwych gmejnach, kotruž hudźbniſti cźah mkodeho Stahlhelma pſchewjedźe. Hač do 2 hodź. pichipoldnju buchu worſkowne wobory a cźeſtni hoſcźo powitani. K tomu pſchiſlamkny ſo ſwučowanje ſ alarmom pſchi brośni knjeſa kublerja Sperlinga. Wćeſchu ſa to, ſo je ſo brózeń ſ błyſkom ſapalika a hyłny wjeſelerny wětr běſche ſe ſtrachom ſa pódlaſće twarjenja. 3 wjeſelſchiny po alarmowanju da ſkyława hižom wodu ſe 160 metrow daloka. Skyława bana njedźiwajcy ſwojich 70 lět ſe 14 millimetrſkej trubku hyłnje wodu. Skyłaſche nětkoždy 20 metrow. Skyława, kotraž wot nětkuſcheje Handlez ſyſtkowje fabriki w Prjezdźanach kupjena, nieje dotal hiſchće jenje wuporjedźana a je hiſchće w najlépſchinu rjedźe. Wot Budyſkeho hamtſkeho heſtmanſtwa póſtany rewiſor, kniez kommandant Kaſchper wupraji ſwoje polne ſpokojenje a dźakowaſche ſo hobuſtawam wobory ſa dobru dźiwjidlnu a namakoſcheſche woboru, ſo by dale tak woſtała a ja ſo ſo ſtórćnje do dobrowólneje pſchetworiła. Wobora ſtejeſi w tuchwiſu ſ 21 muži a ſleji pod roſkaſom k. tajkerja Arnoſchta Pólſcha ſe Sréſchna a jeho namóſtnika k. kubleria Leunerta ſ Nowej. Mjenje ſeſtnajmy ſwjedźenſći cźah cźehniſeſche pſched wjeſ ſe ſtamžnymi budźinkami, kotſiž běchu rano budźili, na cźole ſa nimi krećzach cźeſtne knjeſny, měſchćanoſtojo ſwjaſka, cźeſtni hoſcźo we wołach a pěſći gmejnſkej ſtarſchi a veteranojo, Sokolanſke wójeſke towarſtwo, potom ſcźěhowaſche ſwjedźenſćeju wupiſchena ſkyława, kotruž 8 knjeſnow plewa njeſo wobdawaſche a na kotrejž woboranjo we ſtarej uniformje ſedźachu. Na ſwjedźenſkim mětnje ſaſta cźaſ pſched tribunu. Pſchedhyda, knjes měſchćanoſta Scholta, wſchitkich wutrobnje poſtrowi Na to dźerſcźe knjes farař T i ſ ch e r ſe Budyſchina ſwjedźenſku rěć a ſaſći ju na ſkowa: „Moja pomoz ſteji pola tebe Knjeſa atd.“ Wón pſchirunanſche naſ a Muhamedanſkich, pola kotrychž je ſ hrěchom bližſchemu pomhacź, ſchtož pak je pola naſ runje ſamér wehnjowych woborow. Najwjeſelſchi ideal, kiž móže ſebi myſlićź je, ſo ludźo ſwojemu blížſchemu w nuſy pomhaja, to je też wośebje Naboczańſka wobora ſa cźaſ ſwojeho 70 létneho wobſtacza wopokaſała. Cźłowjek cźeka pſched mozu bohow. Ale wunamakarjej powětroweje plumpy mamy ſo dźakowacź, ſo ſu dźenſnjiſchi dźeń tak notwoczbne pſchiprawy ſa haſchenja wohnja naſtałe; won ſpominaſche na cźaſ, hdźeż we wohnjowej haſzy w Budyſchinje bowy k haſchenju wohnjow wiſzacu. Kak wjele lépje je to dźenſa. A hiſchće mnoho druheho knjeſ farař naſpomni. Na końzu ſwojeje rěcźe khwaleſche wón muzow Naboczańſkeho woborneho ſwjaſka, kotiſž ſu kupjenje ſtykawy pſchewjedli a pſchedſtaji ſakoženja, kiž je hiſchće w Spytecach žiwy a pſches 90 lět ſtary, knjeſa Krótſtka, dale na ſtary cźaſ ſpominaſche, hdźeż hiſchće żelesniſti pſchelkhodowy ſtrojnik ja ſo nahwy kroſchow lětnje pſchi wohnjach trubjeſche atd. Wobaty pſchiſlešć mytowaſche jeho rěcź, kotruž běchu pſchipokſcharjo ſ napjatoſću pſchijeli. Ji ſcźěhowaſche thoral a wobſamkowaze ſkowa knjeſa woborneho hejtmana P ě t r a.

S tuhym běſche też ſjawna ſwjatoczńoſcź ſwjedźenja nilo. 70létny jubilej je ſo potajtim derje poradźił. Na rjanej ſwjedźenſkiej łuzy holdowachu ludźo wješeloſcźi a rejan. Pſchetož tajſi mulkotny ſwjedźeń je ſa Naboży tola nješchto žadne.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Wutoru, 28. junija.

† 1898 Jakub K u ć a n k, senior Budyšſkeho kapitla — redaktor Jutrnički.

Trošt.

Hdyž so njebjo pomróčuje,
Zymny wichor howri, duje,
Z hrózbnym, traſnym ſumjenjom —
Derje ći, zo maš ſ w ó j dom.

Hdyž ćo ludźi jazyk hani,
Njelubosć a złość ćo rani,
Hida, zawisć wobdawa —
Derje ći, maš p ř e ć e l a!

Hdyž pak tó-n też tebje rudźi,
Z njewěru ći dušu rudźi,
Zo so ty też jeho wdaš —
Derje ći, zo B o h a maš. Korla Fiedler.

*

Hospodarſki rozhlad.

Wutoru 28. junija 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2185	100 pólsk. markow	47,61
jendelſki punt . .	20,477	100 čěſkosł. krónow	12,492
100 ſwajc. frankow	81,155	100 franc. frankow	16,61

Barlinſka burſa ſapoča ſo tónle tydźeń ſaſo ſ horjebijacymi kurſami efektow. Na końzu tyſchaſ ſo ſaſo trochu ſeſłabjohwachu.

Produktowe wiki też wjeſele ſwoje nowe njeſchiſnjeſchu, Rožka bě zeſtupaſ wo 5 pf. tuńſcha, wowſ wo kello drośchi porunjo ſtowocźe. Placźiny khłowowego žita ſe wośebiſche termije ſo wo nješchto malo ſkruczichu. Zemſki placźeſche wjeſera

w Drježdźanach (ſandź. pjatk):

pſchenicy 73 kg. 14,75—15 hr. (14,75—15 hriwnow),
pſchenicy 69 kg. 14,15—14,40 hr. (14,15 hacź 14,40 hr.),
rožki 69 kg. 13,45—13,70 hr. (13,45 hr. hacź 13,70 hr.),
rožki 66 kg. 12,80—13,05 hr. (też tak)
jećmjenja nałětnjeho 13,25—14 hr. (13,25 hacź 14 hr.),
nałymſkeho 12,25—13,25 hr. (12,25 hr. hacź 13,25 hr.),
wowſa 13,25—13,60 hr. (13,50—13,75 hr.)

w Barlinje:

rožki 13,50—13,60 hr., jećmjenja nałětnjeho 12—13,65 hr., wowſa 12,50 hr. hacź 12,85 hr.

w termiſnowym wikowanju:

ſa julij: pſchenicy 14,67½ hr., rožki 13,02½ hacź 13,05 hr., wowſa 11,07½—11,05 hr
ſa september: pſchenicy 13,62½ hr., rožki 11,87½—11,85 hr., wowſa 10,20 hr.
ſa oktober: pſchenicy 13,77½ hr., rožki pat 11,87½—11,90 hr., wowſa 10,20 hr.

Na pſchedań.

Sſywnja k dalekormjenju, A. Schmidt w Běłej Wodźe, na Tſkerni cźo. 13.
Wóz dźeſcźowy w Kamjencu, Knjeja huſa 13.
Proſata w Kóſłach cźo. 4.
Krowa wyſokokuſcźelna, wumóni też na howjadło k reju, Tamma w Sſlepom.
Zentrifuga nimale nowa, hajſkowrija w Njeſwacźidle.
Sſywna 7 zent. wjaſanehó, łoúſcheho, Eſſolo w Wiſkopizach, Carolina haſa 2.
Maſchina płoſkaza, Nowa haſa 51 w Budyſchinje.
Motor 10 PS na ſyrny wotſij, Jitny ſom w Budyſchinje.

Pſchijitajiej pytaja:

Pohonca, Engelhardtej piwarnja w Běłej Wodźe.
Pſelkaſſcheho, Fürſt w Běłej Wodźe.
Rowaſſcheho, kotryž móže nětkožanu wobſtacź, knjeſi dwór w Jabłońcu pola Běłeje Wody.
Schwajzarja ženjeneho wyſchſchiho, na 40 howjadow a 20 próſdnikow, knjeſi dwór w Jabłońcu.
Holzu do domu Wawrikowu, nahdź. ſkótn. Kſarja w Lubſku. — Hoſćenz „Bolmaſſacź“ w Budyſchinje. — Linkej hoſćenz w Běłej Wodźe.

Sſudnizy na pſchedźdźowanje

w Hornim Wujeſdźe ſrjedu 29. 6.: Piano. Kupzy ſeidu ſo popoldnju w 3 hodź. w Mažej hoſćenzu;
we Wotrowje ſrjedu 29. 6.: Mužaze kolo. Kupzy ſeidu ſo pop. w 2 hodź. w hoſćenzu,
we Wermingh oſſje ſrjedu 29. 6. ſymſki nſſtr, ſymſki nowſkekar, brunu wobſek. Kupzy ſeidu ſo pſchip. w 12 hodź. w kantinje.
w **Budyſchinje** na ſudniſtwje ſchtwórk 30. 6. dop. w 9 h. 4 klamaſſke kamory, ſchijaza naſchina, drałchti, nohajdy a wolmjane thabaty, blido, taſchſkiſti cźaſnik, klamaſſke blido, koſcźowy warjak, 52 łeſcźowe ſetka, 10 bifſow płaſkow, 3 bůſeje, knihowy kamor, klamowej blidźi, piſanſći ſtroj, blido ſa piſanſći ſtroj, klamaſſke pokładna, ſrjebrowy kamor, ſlejazi cźaſnikaj, ſtejazy pult, 3 piſanſke blida, pianoforći, wobraz, łharaſći ſoſi, kuloſte ſalonowe blido, wnešahowanſći blidźe, cźaſnik na piſanſke blido, hrbłowaza naſchina 1000×600 mm, młynſti walzowy ſtoł, 3 ſoſy, cźehjaj ſtołaj, tocźeny konſolſti ſchpihel, klawír;

Škrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiki dźenſa dop. 3/11 hodź.:
Pſchi hroſnym wjedrje žnadny wobrot.
3/12 hodź.: Pſchi žnadnym wobroczſe tendenza njemérna.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.
Žito a wołſowe ſymjo po tuni abo 1000 kg, hewak 100 kg.
Płaćizny po złotej hrivnje.

	27. 6.	25. 6.		27. 6.	25. 6.
Pšeńca	—	—	bunv	22-23,00	20-22,00
rožka	270-272	271-273	woka	22-24,00	21-24,00
nal. jećmjeń	240-273	240-273	mdro lupiny	15-16,00	14-15,75
naz. jećmjeń	—	—	žolto lupiny	16-18,00	16-17,50
wowſa	250-257	249-256	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	188-190	188-190	raps. wosuſk	18,80	18,90
pšeńć wotruby	87-39,00	87-39,00	lany wosuſk	19-20,00	19-2?,00
rżana muka	35-37,00	36-37,00	poon melasa	—	—
pš. wotruby	14,00	15,00	běrnj. kruški	33-33,50	33-34,80
rżane „	16,50	17,50	syno, 50 kg	2,45-2,75	2,35-2,60
raps	—	—	rżana ſłoma	1,75-2,10	1,70-1,95
lane ſymjo	—	—	pšeńć. „	1,10-1,40	1,00-1,45
hróch	27-30,00	27-30,00	wowſna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluški	20-22,00	20-22,00	ječna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Drježdźanska burza.

Pšeńca	295-300	běrnjace kruški	33,50-34,00
rožka	269-274	pšeńć. wotruby	13,00-14,00
nałětni jećmjeń	265-280	rżane wotruby	15,50-17,00
nazymsk. jećmjeń	245-265	pšeńčna muka	48,00-50,00
wowſa	267-272	rżana muka	42,00-43,00
čerwjeny dźećel	—	woka	28,00-29,50
raps	—	pjeluški	28,50-29,50
kukurica (Maiſe)	191-196	hróch	33,00-37,00
ſuche trubańſki	14-14,50	cokrowe truh.	19,00-21,00

Płaćizny rěznego ſkotu na Drježdźanskich ſkótnych wikach.

27. junija.

83 wol., 232 byk., — kruw. a 27 jałoje., 683 ćelat., 696 wowcow, 2563 ſwini.

Płaćizny za

woły: 1. 56—61, 2. 50—53, 3. 42—47, 4. 33—38;
byki: 1. 61—65, 2. 55—59, 3. 48—54;
kruwy: 1. 58—60, 2. 50—55, 3. 38—45;
jałojcy: 1. 61—65, 2. 48—57;
ćelata: 1. 77—82, 2. 70—75, 3. 56—66, 52—55;
wowcy: 1. 63—68, 2. 53—60, 3. 45—50;
ſwinje: (přez 300 pt.) 61—63, 2. (200—300) 62—64, 3. (200—240) 60—61;
rancy: 50—54.

Začmiće ſłónca ſteji pred durjemi.

Jutſje ſrjedu rano wokoło ¼7 hodź. budźe nimale zyke ſłónčko wot mšaczka pſchikryte, jenož horkach budźe mały żerpik widźeć. Dale k połnocy bele, budźe pak zaćmiće dospołne. Słónčko ſo tam zyke ſady młodeho mšaczka ſkhowa. Dospołne zaćmiće pak też tam jenoż niz zyke minjeſchinu traje. Zaćmiće ſapoczńje ſo wo ¼46 hodź. Tehdy počźina ſo ſ wzaweje rowny ſłónčka cźinowa kroma mšaczka do ſłónčka ſuwacź, dóniž nimale ſłónčko pſchikryte njeje, ſtom ſo ſaſo najwirdnjo na prawej kromje pſchija ſafina ſ muzka pokazuje. Naoźjomnje njebudźe njebjo pomrócźene, ſo bychmy ſebi njepoſchkodny podawk derje wobſtudacź mohli. Mjechy pak hoźdeła nichtó ſ njeſchkitannymi wocźemi do ſłónčka njehladaj, ale njech ſebi pſchi ſwěźeju kruch ſ ſkłeńcu cźorny ſcźini, jewiak może hiſchće wo widźenje ſchkodźeć.

*

— **Wo wjedrje.** Wcźera wjeczor w 7 hodź. barometer 735, hygrometer 0, thermometer wo dnjo +13. — Dźenſa rano we 8 hodź. barometer 735, hygrometer 0, thermometer w nozy +8. Wuhladny na nalo ſo pſchemjenjaze wjedro. — Ssydom ſpanzow ſeſtcźak, ſydom panzatych njedźelow. Wot wcźerawſcheho wjeczora ſo ſ malymi pſcheſtawkami pola naſ deſchcźik kida. Schtlenza je tola ſtrje na rjane ſchła. Rospołożenje nižinow a wyſchinow dawa nadźiju na wotwjedrjenje. Wyſchiny leži nad raſſchej Europu. Nowa wyſchina pſchibliżuje ſo wot wjeczora. Ale w połnocy leži też wyſchina. Tehdoła pſchitrhadźeja wol tam ſymne wětry. W najſchich krocźach ſo ſ cźopłſchimi ſetkujo, ſawinuja ſamróčenje a deſchcźowanje. — Jutſje ſrjedu je Pětra Pawoła. Słónčko ſchadźa 3,42 hodź. a khowa ſo 8,24 hodź. Mšaczk ſchadźa rano 3,43 hodź. a khowa ſo wjeczor 8,48 hodź. Jutſje je młody mšaczk. Pſchedźemk horizontu ſtaja. Tu ſu ſemy trjebacź. Jutſje rano ſo ſłónco zaćmi.

— **Žadny ſwjedźen měſchćanſtwa.** Sſwój 65 létny jubilej měſchćanſtwa ſwjeceſſche njedźelu, 26. junija, najſtarſchi měſchćan nałeheho města knjes prio. ſamkarſki mſchtr Gustav Adolf N a u m a n n na Nowych hrjebjach 1. Pſcht tutej pſchileźnoſcźi jubilara, kiž je cźelnje a duchownje hiſchće jara cźerſtwy, w mjenje měſchćanſkich ſjednoczeńſtwow knjes měſchćanſki wyſchſchi twarſti rada G ö h r e jako ſaſtupjeř runje njeſpſchitomneho knjeſa wyſchſcheho měſchćanoſty a knjes pſchedſyda měſchćanſkich ſaſtupjerjow Lunza, w jeho hodźenju poſtrowi a jemu ſ pſcherpodaczom jubilejſkeho dara wutrobnje ſbožo pſcheje ſche.

— **Schtóry na wyſchinowych alejach.** Najeźy wyſchinowych alejow maja też lětſa ſwoju ludu uuſu ſ makymi cźornokabakami. **Lědy ſu ſaſtrſchne wyſchiny cźetwjene** kleźa dóſtałe, njemóża ſo ſaderźeć. We wulkich cźrjódach pyſchcźa ſo do wyſchinowych alejow a khłóſcźeja, wobeſje na wjeſelſchkach, ſa najrjeſchſchini a najlépſchini wyſchinjemi. Poſpytuja ſchkał, pſches khłepot, ham a wulſkle je woteſmacź, tola tute ſrédki ſdadźa ſo bjes wuſpěcha być. Schtóry lecźa kuſt dale a ſapoczńu ſwoje dźeło ſtowa. Wrobiliſi ſo ſ nimi ſtowarſchuja a pomhaja jim w niczajym dźele.

— **Nowe ſwjaſanje hobotu rano mjes Wojerezami a Budyſchinom.** Wot pſchichodneje ſobóty 2. julija jeźdźi ranſchi cźah do Budyſchina, kiž dotal jenoż hakle wot Rakeź jeźdźeſche, hižom wot Wojerez a to łóſdu bohotu w lećnych mšaczach hacź do 1. oktobra 1927 na **popyt.** Cźah 2709 jeźdźi po tymle planje: S Wojerez 5.37, ſe Němčzow 5.45, ſ Kulowa 5.55, ſ Hóſka 6.02, ſe Wulkich Sdźarow 6.09, ſ Komorowa 6.14, ſ Rakeź 6.21 a po dotalnym hižom ſnatym planje dale do Budyſchina. Do Budyſchina pſchijeźdźe cźah 7.21 hodź.

— **Sſwoju mandźelſku kſjuſowaſ.** W pjanoſći dźenſa wutoru rano wokoło 3 hodź. na Swonk. Lawſkej haźy bydlacy dekoratiſki motſeř we ſwojim bydleniu ſwoju mandźelſku na najbrutiſche waſchnje kſjuſowaſche. Na wołanje żony pſchiſlhwatamy połizajſki ſaſtojnik namała ju ułkrutych rarow na hlewje a hornim cźele krwawjo w ſakoſtnych wobſtejnoſcźach. Hrubý cźłowjek, kiž je jako wopiłý znaty, pſchibźe hnydom do dźerſtwje. Pſchihoty, ſo bychu muza do hojenje ſa wopiłſow dali, ſu ſo hižom ſtałe.

— **Sſhubił je ſo** wot 25. t. m. pſchekuju Jurij Ota Scholka (zoologiſka wikowańſka na Jitnym wikach 36). Knjes Sch. pokaſowaſche ſo poſledni cźaſ jara jako cźeſkomyſlikaty a jeho pſchibuwſni ułnja, ſo nětkuže wokolo bludźi. Won je 43 lět ſtary, 1,65 m wulki, je ſyhła poſtowa, nima brody a ma krótke pſchichłapne, naſchěre wloſy. Wobleczeny běſche cźornu liſtrowu jaku, jahnjoſelenu laz, ſelenu ſportiſku koſchlu, cźorne ſtanchefrowe krótke thołowy, ſchěre nohajzy a cźorne ſamódrowańſke ſtupnje. Schtóž nichtó wo Scholcze thoal wjeſ je hnydom politajiſkemu hamtej (telefon 3601) abo bliſchemu połizajſkemu ſaſtojnikej ſdźělić.

S **Wjeleczina.** Pjatk wjeczor krótko do 9 hodź. wolaſche truba tudomneho woborneho depota k wohnjej; tudomne fabriki **alarm hnydom** dale dachu. W delnim młynje běſche woheń wudyrił. Młyn hakle ſu pſched nětkotrymi njedźelemi dowuporjedźili. Won je teź w tutym cźaſu runje na pſchedań. Sſuzkany woheń ſa nebdźe poł hodźiny ſalachu. Tšeha je ſo wěſo zyle ſpalika. Dompizu, nadabu, ſtół a wobſchedźerſta ani najeźł nimatej ſawěſcźene. Kak je woheń naſtał, njehodźiſche ſo hnydom ſ weſtoſcźu praji cź. Nimo dobrowólneje wješeze wohnjowoze woboru a motorſteju ſtykawow Hünlichez a Thomaſez fabrikow běchu pſchikhwatałe wohnjowe wobory ſ Korſymja, Tucźiz, Wótſichez, Wornołcźiz, Khemberka a Roswodez. Prěnje myto dośta Korſymſka, druhe pak Tucźanſka wobora.

S **Lubiń.** Tšlne brónje w ſ ležacych rukach hiſchće je nicźo dobreho pſchińneſle wjeſlu. Wo tym ſwědcźi ſaſo podawk, kiž ſo njedźeli w nowym mšaczu ſta. Tam hrajkachu ſebi dźeći ſ terzerolom, kiž běſche ſamo ſ nim. Młodeho muzkeho ſ mjenom Sembera, kiž nimo dźěſche, ſtrěliſchi dźeći do boka, ſo ſo ſwjeſy. Ponoſnt ludźo donjeſechu jeho hnydom k Lkarjej dr. Hornej, kiž ſranjenemu prěnju

pomoz poſkiczi a jeho na to do horownje donjeſej da. Wutſkt je po ſdacu jenoż mjeſke bźke ſranik, tak ſo ſa potrjechenego wjetſcheho ſtracha njeje.

S **Delnich Pźožowow.** Wumoſowarja, wo kotrymż wożera piſachmy, ſo je 101ětnu ſchulſku holzu nadpadnyk. je ſandarm hiſchże na ſamſnym dnju wuſtrjeſził. Njechmanik je 151ětnu tudomnu cjeladnik.

S **Kleſtizy.** Saſdźenu njedźelu ſu bźcźi w najcheż wźy błanjowu ſajnu ſapalile. Wone ſu małej ſnežnej tśibu do njeje tſiſkali a na tele waſchuje ſwoſeń mała. Ludźo ſo hnydom wohnja dohladachu a wohnjowon woborn alarmowachu, kotraż ruczje pſchiſkwata a wohjeń podusiła.

S **Rakez.** Saſdźenu ſrjedu ſeſdźechu ſo tudomni gmejnſki ſaſtupjerjo k poſedźenju, na kotrymż wječachu wiſchelake wažne dypſi wotbyć. Wobydlerjo Hermanezanſkeho puca ſu namjet ſtajili, ſo by jim gmejna elektriſti powoð natwarika. Saſtupjerjo pſchepokjachu namjet twarkemi wubjerkej, kiż dyże ſebi w tutej należnoſći najprjedy nacźiſk ſtacźinow wot Budyſkeje nilimarnje ſadaż. Gmejnſkim ſaſtupjerjam ſpóſći ſo pſchipiſ hamſkeho hejtmanſtwa wo pſchedacu Bartuſchez a Nowacez twarjenja, ſaſtupjerjo tu wobſtamtnuchu, ſo nochzedża gmejnſke pſchedkupne prawo wużeć. Dźeſże wuradowanje ſadaſche ſebi hoſpodarſki plan na lěto 1927/28. Sa ſchulu pſchiſtwolichu 2340,60 hr., ſa twarjenje puczow 5450 hr., ſa ſpomożeſtwo 2800 hr. Wudawki wuczinja 23 252 hr., dothody pak 23 278 hr. Mětſchanoſta namjetowaſche, ſo bychu ſaſtupjerjo ſa twarjenje puczow hiſchże 2356 hr. pſchiſtwolili. Namjetej pſchihłoſowachu. Po někotrych dalſich wuradźenjach ſkónczichu poſedźenje. Tajne poſedźenje ſo pſchiſamknu.

Z **Baconja.** Żadnej jubilejskej swjedźenjej je njedźelu Baćońska wosada na jara ſwjatočne waſnje woswjećiła. Styrcećí lět je ſo minyło, ſo je krasny Baćoński dom Boži był poſwjećeny a 25 lět ſkutkuje wosadny duchowny, wysokodostojny knjez farař Jurij Delan, jako měſnik w Knjezowej winicy. Do ſwjatočneje pychi běchu wosadni ſwoju cyrkej a faru zdrašćili, z rjanymi pletwami a mejkami a kwětkami wobeju wudebiwši. Z wěže zmahowachu ſo wjeſele tři khorhoje w ſerbſkich barbach, a rano, pripołdnju a wječor wozwjeſachu wſitke zwony do ſerbſkeho kraja: Baćoń ſwjeći ſwój jubilej a ſławi ſwojeho jubilara. Někotři duchowni bratra, tak najdoſt. knjeża fararjo Sewčik z Khróſćic, arcymněſnik Žur z Ralbic, Cyž-Hajniczanſki a kapłan Nowak, nětko nowy redaktor Kat. Póſła, běchu přiſli ſwjedźeń wokrasnić. Za wosadnu młodoſć měješe knjez farař Cyž rano Božu mšu z natwarjacym předowanjom. Dopołdniše wulke kemše běchu wurjadnje w 9 hodźinach. Do kemšow dźěchu duchowni hoſćo na faru po najdoſtojniſcho knjeza jubilara a tu prepoda knjez arcymněſnik Žur wulkotny złoty kěluch jako dar duchownſtwa ze zbožopřejacej narěču. Potom wjedźechu knjeza jubilara ze ſlěbornym wěnčkom wuznamjenjeneho do cyrkwje. Tu wotměwaše ſo ſwjatočna Boża mša z assistencu kk. Cyža a Nowaka, mjez tym ſo knjez farař Žur jako paranymf přiſłužowaše. Cyła wosada spěwaše z wulkim zahorjenjom ſwojo ſerbſke kěrluše. Nběhdże třicećí družkow błyſćachu ſo w prěnich ławkach a někotre žónſke, mjenujcy přiwuzni a přećeljo, běchu też ſwoju ſwjatočnu kwaſnu drastu ſo woblekłe. Swjedźeńſke předowanje měješe knjez farař Sewčik, dokelž je ſo w Baćonju narodźił — jeho nan je był wulki ſpěchowař cyrkwinſkeho twara, čitaj w Serbſkich wobrazkach A. Černeho: Zwony! — a w nowym domje Božim je jako prěni duchowny měſniſke prěniny ſwjećił. Nimo toho je też najbliżſi přećel jubilara-župana nawječorneje župy „Michała Hórnika“. W jubilarnym domjo běše po Božich ſłužbach ſwjatočna hoſćina, při kotrejż wobdźělichu ſo jubilarowy nan, tſo bratřa a jena ſotra ze ſwojimi ſwójbami a duchowni knjeża hoſćo. Tu porčeſtaj wjeldoſtojnaj kk. fararjej Žur a Cyž ſłowa wutrobneho zbožopřeća. Popołdnju w 3 hodź. běše nyſporna pobožnoſć k najſwjećišej wutrobje Jezuſowej z poſwjećenjom cyleje wſady a z požohnowanjom z najſwjećišim. Po nyſporje přikhadźachu hiſće někotři ſtari přećeljo knjezej jubilarej zbožo přeć a potom pleſeſe ſo wjeſela zabawa a dobre žortowanje, ale też wažne wopominanje někotrych drohich wotemrětych přećelow dale. Dźenſa ſkhadźuju ſo wſitcy druzy duchowni bratřa, kiż maja woteńdźenja, na Baćońſkej farje, zo bychu ważny, ſławnoſtny dźeń doſwjećili. Přizamkujo ſo k njeličomnym piſnym a ertnym přećam, kiż ſo na tutych dnjach wyſokodoſtojnemu knjezej jubilarej wuprajeja, přiwołamy jemu z horceje wutroby: mnogaja ljeta! A Baćońſka woſada nječh wěki přetraje, njech je ze žórłom Božeho žohnowanja za ſerbſke duše a z „metropolu“ ſerbſkeho narodneho žiwjenja w duchu Michała Hórnika!

S **Kamjenza.** Tele dny mójachu tu jenemu 13ětnemu ſchulſkemu hólcej dopokazać, ſo je w meji a juniju we wſchelakich ſchulſkich ſtwach Powjſchitkowneje ľudoweje ſchule pola wuczeńſkich pultow ſamki roſpaczował a mało pjenjez, kiż je w nich nadeſchoł. kradnył.

S **Wojerez.** Wužiju ſobotu, 2. julija, je wnaſchim měſcje hermank a też ſtótne miti.

S **Wukrancźiz.** Wuporjedźenja dla je pucź ſ Wukrancźiza do Worichcze tutón tydźeń ſa wjchittón wobthad ſawrjeny. Jeſdny wobthad pokaſuje ſo na Dubo.

S **Ruhlanda.** Pjatk wječor krótko do 10 hodź. ſajedże njedaleko ſtownjownje motorowy koleſaŕ Kokrick ſ Nowoje Wſy pola Ruhlanda tak njeſpožownje do ruczeneho woſa, kiż jemu napſchecžo pſchijedże, ſo wón a jeho towarſch we wulkim kole ſ motorſkeho kola ſleczeſchtaj. Kokrick ſebi nop pukny a jeho dyrbjachu do Lauchhammorſkeje hórniſkeje thorownje dowjeſeż. S nim ſteji jara ſlě. Koleżarjowy towarſch a wobjedżeř ruczneho woſa ſtaj tožſcho ſranjenaj.

S **Běłeje Wody.** Saſdźenu njedźelu na Mużakowſkej dróży motorowaŕ koleżarjej do ſo ſrażyſchtaj. Jedyn koleżaŕ padże ſe ſwojim kołom a ſebi trochu kožu wodrě. Wola jeho kola ſlemichu ſo widźiaŋ.

S **Běłeje Wody.** Knjes duchowny Herzog wopuſchći 1. julijej Běłu Wodu, ſo by ſwoje nowe ſaſtojnſtwo pſchi Gnſtav-Adolfſkej zyrkwi w Charlottenburgu naſtupił. Saſdźenu njedźelu je ſo ſe ſwojej wożadu ſ wotkhadźenſkim pržbowanjom roſkoſhowaŕ.

Najnowiše z cyeleho ſwěta.

Schkrowa powěſć ſa jutſiſchu ſrjedu: Pomałku ſo wuczahuje a woczopluje. W Jendźelſkej rjenje a czopłiſcho.

Saſoń wo ſchkitanju podruźnitow jenoż hacź do tónże junija płaczi. Knjeżeſtwo je jeho płaczijowiſcź hacź do tónz julija 1927 podłożiſchło. Mjez tym dyrbi nėmſki ſejm ſaſoń wo ſchkitanju podruźnitow dowuradźicź.

*

1. julija 1927 dźeſowy ſudnjiſti ſaſoń do mozy ſtupi. Wot teſo czaſa ſu pſchemyſłowe ſudy, pſchekupiſe ſudy a dźeſowe ſudniſte ſudy roſpuſchczene.

*

Kriſowe ſpomożenje je ſo hacź do 30. ſeptembra 1927 podłożiſchło.

*

Liczba podpjerazych dźelonjemżerjow je ſo ſa czaſ wot 15. meje 1927 hacź do 15. junija 1927 ſ 969 660 na 806 000, po tajtim wo 163 000 ſmjeńſchiła.

*

S putnikami, kotſiż ſu w Indiſtej ſ Madraſteje proſinżu do Bombayſteje proſinży pſchiſchli, je ſo tam thołera ſanjeſła. Hacź dotal je hižo nėhdże 30 000 wożobow w Bombayſtim wotrjeżu na thołeru ſthoriło.

*

Sſobotu je ſ Newyorka 12000 puczowarjow do Europy wotjeło.

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyſin. Kedźbu! „Jednota Sokol“ zmėje jutře ſrjedu wječor w 9 hodź. hnydom po zwučowanju ważnu zhromadźiznu w Serbſkim Domje. Tuż njech zasy wſitcy přiſndu!

Budyſin. „Nadźija“ zeńdże ſo dźensa wutoru wječ. hižo 1/8 hodź. wo **Kat. towarſtwoni** k rozwučowanju w Słowjanſčinje a 1/9 hodź. je ſpěwna pruha za ſwjedźeńſki wječor. K tomu přizamknje ſo wuradźowanje dla wuléta. Přitomnoſć wſěch žónſkich, wosebje pak też wſěch mużſkich, je čestna winowatoſć. Dirigent. Předsydstwo.

Bukecy. „Radoſć“ zmėje jutře ſrjedu (29. 6.) wječor w 9 hodź. ſpěwanje. — Chcemy prich. njedźelu, 3. julija, při ſerbſkim ſwjedźenju w Dubrawcy bratrowſke towarſtwo ze ſpěwom podpjerać. Tuż njech tola po możnoſći wſitcy přińdu! Dirig.

Khróſćicy. Naš „Ratařſki Dorost“ zmėje přichodnu njedźelu w 7 hodź. pola Wjeńkec ſwój ſwjedźeń. Předsydstwo.

Nawječorny wokrjes „Sokoła“ a „Lipa Serbska“ (Pančanska) zeńdźetej ſo ſrjedu (na ſwjedźenju ss. Pětra a Pawoła) hnydom po nyſporje (wokoło 3/3) pola bratra Natuša w Khróſćicach. Wuradźować ma ſo dla powitanſkeho wječora 6. julija w Pančicach z přileżnoſću žadneho wopyta. — Njech ſo ſobuſtawy prawje bohaće na tutej zhromadźiznje wobdźěla. Nakhwilne zarjadnjſtwo.

Radwoſ. „Serb. Rat. Dorost“ zmėje ſrjedu, 29. VI., hnydom po kemšach (1/110 hodź.) ważnu zhromadźiznu pola Šmidkec. Nowe ſobuſtawy ſu nam witane! Dla jara ważnych wuradźowanjow (zlět atd.) wſěch towarſow wočakuje předsyda.

Ralbicy. Kedźbu! „Towarſtwo młodźencow“ wo-ſpjetuje jutře na ss. Pětra a Pawoła w Jakubec hoſćencu w Konjecach činohru „Smjerć Darcije Moreny“. Započatk wječor we 8 hodź.

Ralbicy. Towarſtwo „Wjeſoła Zabawa“ zmėje jutře ſrjedu wječor 1/9 hodź. jara ważnu zhromadźiznu we Waldźic hoſćencu. Wſitke ſobuſtawy wočakuje předsydstwo.

Ralbicy. „Zwjazk Serb. Rat. Dorosta“ wſitkich młodych ratarjow našeje a wokolnych wosadow na jutře ſrjedu (ss. Pětra a Pawoła) wječor 1/8 hodź. k Brěžanſkemu přeprošuje. Předs.

Ralbicy. „Jedn. Sokol“ ma dźensa wutoru 1/9 hodź. ważnu zhromadźiznu dla zarjadowanja ſwjedźenja, kiż ſo 10. julija wotmėje. Štóż ſo bjez zamołwjenja njewobdźěli, tón ſebi prawo wozmje na ſobuſtawſtwo. Po zhromadźiznje je zwučowanje, na kotrež ſo wſitcy načolnikowje połnočen. zwučow. wokrjesa přeprošuja. Starosta.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolet w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarſki dźěl: Arnošt Bart w Budyšinje. — Za nawěſtki: O. Janak w Budyšinje.

Superfoſfat, koſćowa mučka, domaſowa mučka, ſwablokiſały amoniak, kruch. wapno, (k twarjenju a k hnojenju), cementowe wapno, wapnowy duſyk, cement (Grundmann), rażne wotruby, pólſki rżany gries, kukuricowy ſrót, mučka laneho wosuſka, brikety
wulke, ſrėnje a drobne
woku, pjeluſku a hobrſki kolij
poruča
Paul Mickel w Jaſeńcy
pola Njeſwačidła

Nawěſtki přinjeſu wužitk!

Po wupruhowanem waſnju powjedu ſolidny a nětko hižo 5 lětdźeſatki wobſtejacy wobkhod
Johannes Gäth
w Budyšinje na Różowej haſy čiſło 4
= časnikařſtwo a ſwětłoſpyt =
(Optik)
po dotalnych, ſtajnje jenajkich zaſadach njepřemėnjeny dale, ſtož z tutym jara podwóinja wozjewjam
Bertha zwud. Gäthowa

Wuporjedźenje wobuća
ſolidnje a tunjo
w najkrótſim čaſu.
z ruku šite
z drjewowymi hozdźikami
Ago (bjez ſowa a hozdźika
Crepe-gumijowe póduſe
ſo na wěſ ſerije přiſlinja
Heinrich Mohr
w Budyšinje, na Žitn. wikach

Ruby na blida a na hoſćenſke blida tunjo ma **K. Erler** w Budyšinje na Žitnych wik. 11

Najwjetſi ſkład w měſce!
ſpanſke jſtwy wšěch drjewowych drużin a po wšěch płaczinach
jėdźne jſtwy tohorunja z 150—240 cm ſěrokim bufetom
knježſke jſtwy tohorunja z 110—240 cm ſěrokim knihow. khamorom
bydleńſke jſtwy, kuchnje, klubowe a małe meble, ſtołcy
Samſna dźěłarnja za twory a meble
Clemens Schmidt w Budyšinje
na Bohatej haſy 15 na Hrodowſkim naměſtnišu 2

Wuporjedźenje wobuća
prėnjorjadnje, čiſće a tunjo
= ſpėſne zhotowjenje =
šite, hozdźikowane, Ago
Fähle
Schuhwarenhaus
Clayton Bauers Lawenstr 5

Zbytki wóſkowanych tkaninow
ſórcuchi z kožanych tkaninow, přikrywy na blida a ſofy
tunjo **J. Erler** w Budyšinje, na pola Zw. Lawſk. haſy 10

Makulaturu
ma na předań
Smolerjec knihiličerja
w Budyšinje

Kedźbu
Na wjacore přeče budże **wulka činohra**
ſmjerć Darcije Moreny
wospjetowana a to **jutře, na dnju ſwjat. Pětra a Pawoła, wječor we 8 hodź. we Konjecach w Jakubec hoſćencu.**
Ralbičanſke tow. młodźencow.

Woku, pjeluſku a hobrſki kolij
Domaſowa mučka, koſćowa mučka, ſuperfoſfat, ſwablokiſały amoniak, wapnowy duſyk, wapno, Tſchirnhauſke wapno, (k twarjenju a k hnojenju), cement (Grundmann), brikety, małe ſrėnje a drobne, rażne wotruby a gries, kukuricowy ſrót, mučku z laneho wosuſka
poruča
Jurij Čornak / najeńk młyna
we Łazku pola Worklec

Moltkowa drogerija
Herm. Schubert
w Budyšinje na Moltkowej dróży 6
Telefon 3746 poruča Telefon 3746
barby, laki, firnis, broney, barbiče, krydu za rozmodu, gips, cement, karbolinejum, mašinſke wolije, kožowy tuk picowanſki kalk, ſkótne lėkařſtwa, Raphanit (přećiwo wójniſću a pólnemu njerjadej wšěch ſkutkowarjow), muchilojaki najlėpšeje kajkoſće.

Při wotewzaću wjetšeje dźėłby wurjadnje tunjo.

Kulturwehr
njech ſebi kóždy w „Serb. knihaſni“ w Budyšinje ſkaza. Wukhadża měſačnje a płaći ſtwórčėtnje 2,50 hr.

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaća měsačnje we wudawarni 80 kl. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 kl. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóžde čo. płaći 10 zł. pj. Wudawa a diźi Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. r. w. ruk. w Serbskim Domje w Budyšinje. Telefon 2687.

Za nawěšiki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedać, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežuje so stajace nawěšiki a tabele so wyše wobličeja. Za reklamowy nawěšiki płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje.

Čisło (Nr.) 149 — Budyšin — Srjedu, 29. junija 1927 — Bautzen — Lětnik 86

Serbske prašenje před sakskim sejmom.

Ministerialny direktor dr. Schulza: Moje knjenje a knjeza! Wjch pschekrochził moju poknomóz, jeli chzył knjeza prjedwyrěčnika sčěhowacz do sowjetskeje Rusleje a Georgiskeje. (Sapóškanz Kölling: Zara derje!). Njech je mi tohodla dowolene, žo na Serbow wobmjesowacz. Knjeza prjedwyrěčnika pak w tom sčěhuju, so budu na jeho napraschowanje wotmołwicź a žo wo nim wupraschicź. —

Schtoż napraschowanje nastupa, mam sčěhowaze prajicź. Druheho januara t. l. wotměchu w Bělohrodze i pschiležnoschu pschitomnosče knježnow Esmolerjez je Budyschina, dźowkow hlowneho redaktora w Budyschinje wuthadźazeho serbskeho dźenika „Serbske Nowiny“ wulke politiske wustupjenje, za Luźiskich Serbow, wuwabjaze po zyłej Němskej njelube spodźiwanje. Tuto wustupjenje pohnu wschelakich sarěčnikow Serbow, na čole prawisnika justiznoho radźičela dr. Herrmana w Budyschinje, je zamknjeno pohnuwanja wokrjesnemu hejtmanstwu wosjewicź, so sadźerżenje wobeju holazow sa prawe nimaja a so je sterje s pschičinu, schromadne dźeło s knjeześtwom mylicź. Nadźijomnje njeczerpa po tym dowěry polne poczahi, se wschěch stron jara wažne. ke wokrjesnemu hejtmanej. Tutemu dopisej zo pschijamkujo prošesche justizny radźičel dr. Hermenn wokrjesneho hejtmana wo wošobiniu rosmołwu, so mohli wschelake Serbow nastupaze należnosče we wschej zjawnosči rospominacź. Do tuteho žadanja wokrjesny hejtman rady jwoli, pschetoż s jeho nadawkom je tehdźowacz na pschecze wschěch ludowych kruhow. Rosmołwu wotměchu 17. januara t. l. wjeczor. Na njej wobdźělowachu žo wokrjesny hejtman Rychtar a wschi knježeśtwowy radźičel dr. Walther jako sastojnikaj wokrjesneho hejtmanstwa a se serbskeje strony justizny radźičel dr. Herrmann a farar Znj s Hajnij. Rosrěčowanje bě s wobeju stron njejwjazowaczeho a dowěrliweho rasu. Tohodla knježeśtwo měni, so njetrjeba nadrobnosče tuteho rosrěčowanja podacź. Wono stónči žo s wucźinjenjom, so justizny radźičel dr. Herrman a farar Znj sapodataj wokrjesnemu hejtmanstwu iberku wuprajenych pschecžow, wožeble schtož schulstwo nastupa. Wokrjesny hejtman wusna zwoju swólniwosć, tute pschecze pschijimacź a se sastupzami serbskeho ludu rospominacź, bjes teho, so by chzył tutych sastupzow jako pschiwłuschne sastupstwo wschěch sakskich staćanow serbskeho rodu pschipósnacź. Wokrjesne hejtmanstwo je dostało sběrku serbskich schulskich pschecžow. Tu namjetnizy po ertnym rospominanju s wokrjesnym hejtmanom wróćo wschu, so bychu zu pschedźełali.

Po wschěm tym njejsu žo rosrěčowanja wotměwale „je samerom serbskej politizy sakskeho knježeśtwa nowy smjer (kurs) dawacź.“ Powěsčzam w nowinach tutomu rosrěčowanju se 17. januara tajki wusnam pschizpiwatym, bjes teho, so by mózno było dopisowarja wuskedźicź, je wokrjesne hejtmanstwo s nowinstim wosjewejnjom napischecžo stupiło. Te takle rěka:

„K tym we wschelakich dźenikach wosjewjennych powěsčach s napisami „Směnjenje směra we serbskej politizy, wokrjesne hejtmanstwo wusnawa, so je tymle powěsčam zyle sdalene. Wopramdźe wotměchu žo na pohnuwanje a pschecze knjesa just. radźičela dr. Herrmanna s nim a s knjesom fararjom Zyžom rosrěčenje, na kotremž žo se strony wokrjesneho hejtmanstwa teho pschedstejiczer a knjes wyschichi knježeśtwowy radźičel dr. Walther wobdźělischtaj. Rosrěčowanje bě s wobeju stron njejwjazowaze. Jeje dowěrliwy ras na konzu wošeble wulsdźenychu. Wokrjesny hejtman je w běhu rosrěčowanja wjazy rasow na to pokazał, so knježeśtwo „serbsku ludowu radu“ jako pschiłuschne sastupstwo wschěch sakskich staćanow serbskeho rodu njepschipósnawa.“

Hižo dotal, je wokrjesne hejtmanstwo, žo samo rosumi na Rpkkiw a s pschipósnaćom pschiłuschnych knježeśtwowych kruhow, žo prózowało jich kulturne sajimy zhěbi wažo, sajo dowěrliwiske poczahi se statokwérnej wjetschinu serbskeho wobydleństwa nawjasacź. Tohodla njemóże žo prajicź wo jenym pschemjenjenju směra we serbskej politizy w tom smyśle, so dyże knježeśtwo zwoju politiku Sserbam napischecžo pschemjenicź.“

Hižo s toho wukhadźa njewěrnosć nowinaŕskich powěsčow. So by knježeśtwo tymle powědanjam dokładnje napischecžo stupiło, też na tutom mětnje wosljewja, so po jeho nahladach njeje žaneje pschičiny, tu hač dotal serbskemu wobydleństwu napischecžo nastupjenu politiku pschemjenicź.

Nětko pschinidu k namjetej cźischczerske cźisło 179. Tutón namjet sdaeze wubudźuje, jako by sakske knježeśtwo sakskich staćanow serbskeho rodu podtłóčowało a jim do schodby było w jich kulturnych a polit. sajimach. Temu napischecžo dyrbi knježeśtwo wusnacź, so je žo pschezo prózowało a budźe žo dale prózowacź, sakhowacź a roswitowacź, tymle staćanam wožebite a wužitne rěčne a kulturne hódnoty, a so njemóże dopokazacź ani njetrjeba žo bojecź, so sozialnje a politisy tutym kruham wobydleństwa swadźi.

(Pschichodnje dale.)

Nadawk němskeho sejma.

Pschi rosrěčenju wo **powyschenju mjdy sastojnikow** je žo pokazało, so budźe 40 hač 50 miljonow trjeba, so by žo mjda sastojnikow hižo 1. julija powyschiła, město 1. oktobra, kaž finanzny minister dr. Köhler namjetuje. Tale summa nětkodźe 40 miljonow žo w kałach němskeho stata njenamaka. Pschi postajenju samożenjonskeho sakonja je pak žo wucźinilo, so dyrbja žo žadźby powyschicź, hdyž dawk snajmjeńscha 400 miljonow hriwnow njeprzesnjeże. Po dotalnym swésczenju samożenjony dawk jenoż 350 miljonow hriwnow wunjeże. Tehodla dyrbjałe žo, kaž je němski ześm wobsamknył, kadźoho wot šesmeho powyschicź. Knježeśtwowym stronam wo to dźe, žo powyschenja samożenjoweho dawka w tuthwilu smjnucź a po możnosći do blišschego sličzbowańskeho léta wotstorczicź. Hdy by pak žo i jeneje strony namjetowało, samożenjony dawk powyschicź, njemohł finanzny minister temu s pucźa hicź. Teho dla so tale należnosć dowěrnje rospomnina. Powyschenje samożenjoweho dawka by summu wunjeśko, kotraž je sa powyschenje sastojnisteje mjdy trěbna.

Pódła powyschenja sastojnisteje mjdy, kotreż chze finanzny minister hač do nasmy wotstorczicź, hižo dawno němskostatny schulski jakoń na wuradźenje w němskim žejmje cźaka. Póndźelu žu knježeśtwowe stronu a němscy ministrojo wo nim jednali. Rosbudźenje je žo wotstorczicź, hač žo swonkowny minister dr. Stresemann s Norwegskeje wrócźi. Powschitkownje maju sacźišchcź, so hač do leźnych prósdninow k dorozumjenju wo schulstim sakonju njedoźdźe. Mjes sapóškanzami němskeje ludoweje strony žo hišchcze pschezo pschecźiwo njemu wulke pschecźiwjenje pokasuje. Němskonazionalni pak wobsamknjenje sakonja po możnosći wotstorczicź pytaju, dokelž žo boja, so zentrumska strona wjazy do jich žadanjow tak lohko kaž dotal njeswoli, hdyž budźe schulski sakoń wobsamknjeny.

Tęcźi sakoń, wo kotryż znadź budźe žo wótro wojowacź, schtitanje podružnikow nastupa. W póndźelnischim wuradźenju knježeśtwowych stronow je žo namjetowało, so by **za płaćiwych, njezajmitych sakonja** na schtitanju podružnikow bjes pschemjenjenja wo schésćz mězazow podlešchiło. Sastupjerjo podružnikow pak hebi wjele dale žahaze podlešchenje žadaju.

Wirth žo na powróczenje nětcźischeho knježeśtwa měri.

Nědyduschi němski kanzler a žobustaw zentrumskeje strony dr. Wirth je w schromadźisnje republikanow rjekł, so žo na sastajenje republikanskeho knježeśtwa a na powróczenje nětcźischeho knježeśtwa měri. Ani pschecźelstwo ani pschijaćelschenje k politiskej stronje jeho na tymle pucźu njesadźerżitej.

Němski sejm.

Němsko-italske srěčenje wo wurunaśtich a rosrisanych hudach je žo w druhim cźitanju pschecźiwo hłosam kommunistow pschijalo. Runje tak žo pschijatk k porjadej najenstwoweho schtita w druhim cźitanju pschija. Płaćiwosć sakonja žo hač do 30. septembra 1929 podleschi.

Na to žo wo sozialdemokratiskim namjecze, nastupazym naczijk **sakonja wo stónczenju sastaraństich pjenjez wo pscheměnjenju republiku schkitazeho sakonja** jednasche.

Namjet žada, so by žo pensija sastojnikow a wojeršich wožobow, kotiż žu žo pschi wjelepscheradniskich cźinach pschecźiwo republiku wobdźělili a žo teho dla prawomózje sajudźili, wuschmórnje.

Sozialdemokrat **Rožmann** sozialdemokratiski namjet rosłožuju praji: Tónle sakoń dyrbi skandalojnej wězy konz cźinicź, so dostawarjow pensije republiki na cźoło pucźow pschecźiwo republizy stajeja. Nawjedowar pucźiskow **Ehrhardt** dostawa kśinje 10 000 hriwnow, heitman Papst 4500 hriwnow, wyschi Bauer 9 hač 10 000 hr. Ludendorff wschak ma žo po měnjenju němskich žudow i wožebitej měru měricź. General Lettow-Vorbeck 18 tyšaz hriwnow pensije dostawa, Kappowa žona wudowinsku rentu dostawa. Sapóškanzaj Frick a jeho pschecźel Kriebel staj žo runje kaž i Lossow wuwinowałoj a pensiju dostawataj. Hitlerowy pschecźel Graf, kotrehoż žu pschi Hitlerowym pucźu we Mnichowje sranili, je žo samo jako w łžužbje wobschkodźeny pschipósnał. S lěwizy žo woła: Hdże je knježeśtwo, hdże je minister? Eisnera je wopramdźe w łžužbje mordaśka ruka satśełiła; jeho wudowa je hač do dźensnischeho dnja bjes sastaranja.

Po namjecze sozialdemokrata Dittmanna, kotryż na to pokasuje, so nadrobnosče njeju wubjerkej znate byle, žo namjet wubjerkej wróćo pokasa.

Schmetzle bayerski finanzny minister.

Na město zmjertnje snjeboženeho finanzneho ministra Kraußneda je bayerski ministerski pschedźeda Held statneho radźičela w swonkownym ministerstwje dra. Schmetzla sa finanzneho ministra pomjenował. Ssejm je tole pomjenowanje pschecźiwo hłokam sozialdemokratow a kommunistow sthwalił.

Nadpad w Arensdorfie.

Sapóškanzaj Ludwig a Wels s pschedźedstwa sozialdemokratiskeje strony staj póndźelu pola pruskeho snutskowneho ministra Grześinskeho pohnołoj a jeho na wulke roshorjenje kedźbliweho sčinikoj, kotreż nic jenoż mjes žobustawami swjata němskostatneje khorhoje, ale też we zyłym dźełaczeństwje dla straschnoschče na zjawnosć puczach žana we wokolnosći Barlina knježi, kaž bóry zhěbi republikanoj swérja republizyne barby zjawnje pokasacź. Podawki w Arensdorfje, kotreż žo jako mordaństwo wukasaju, budźetnu mohłe lohko k temu dowjesć, so budźichu tyhaz žobustawow němskostatneje khorhoje we Frantfurcze zhromadźene, k žamopomozy pschimnuze. Jenoż zhromadnemu prózowanjam samolwitnych wožobow němskostatneje khorhoje ma žo dźakowacź, so je žo katastrofalnym scźěhwkam sadźewało.

Minister wotmołwi, so je poruczik, so by žo wěz krucze pschepytała a so bychu žo naßwarjene njekhmanoscze po możnosći wotstronile.

*

Demokratiske a sozialdemokratiske nowiny wudawaju, so je Schmelzer zwojeho zyna namołwił, so by tśełał, kaž je tón pschi pschesčitschenju prajił. Mkodeho Schmelzera žu dla cźełneho sranjenja se zmjertnym sčěhwkom sajeli.

Po poruczinosći pruskeho snutskowneho ministra je policija póndźelu popołdnju domy w Arensdorju pschepytała a pschi tym dwě nowocźahnej wojeršej tśełbje, *pschikle, tśełanki a wulku hromadu municije namakała.* Mužłe wobydleństwo w Arensdorfje swjetscha Stahlhelmej a Wehrwolfej pschiłuscha.

Natśełeni ludźo němskostatneje khorhoje su Schmelzeroweho nana na sarunanje schkodny wobstorźili, dokelž wón njeje zwojeho zyna dohladował, hač runje bě śkał psched ludom jeho sa cźešću na cźuwy khorehoj a niz poznje pschiliczomneho spósnał.

Mexiko w Barlinje.

W Barlinskich połnóznych pschedměstach su žo sańdźenu njedźelu podawki stałe, kotreż na tubjejne nadpady w Mexiku dopominaju. Mužej, kotrejuž policijostojo w Tegelskim lěsu zadźerżachu, do tych spěchnje z revolwerow śełeschtaj. Jenemu policijstej konja sastrělichtaj. Bórzy po tym žo do nille dobuschtaj, kotrejež wobžedźerjej z revolwrom hrožeschtaj. Potom žo do korczmy łamaschtaj, kradnychtaj pjenjezny kaschczik a we wobydlenju jeneho justizneho straźnikarja rubježny nadpad skuczilichtaj. Sa rubježnikomaj nimaju śłedu.

Pólska poježonka w Ameriźy.

Powěsć, so je žo pólska poježonka w Ameriźy rosbika, je žo jako njewěrna wupokasała. Spekulantoje, kotśi chzedźa kurs hódnostnych papjerow pschi bórzy dele stóczicź a s tym pjenjezy sabłużicź, bęchu tule žu do śwéta puschczili. Knježeśtwo je njewěrnym powěsčam napischecźiwo stupiło. Powěsć, so je žo jednanje pólskeje poježonki sastajiło, je do cźista wumnjełena. We Warschawje pschebywazy sastupjerjo słupiny amerikanskich bankow (Blair a Co. a Bankers Trust) s pólskim knježeśtwom dale jednaju. W tuthwilu žo wo wumělenjach sa wobsamknjenje poježonki wuradźuje. Kaž bórzy budźe możno, knježeśtwo dźělenku do zjawnosće da, kak daloko je k poježonzynemu wobsamknjenju došło.

Bolšewikske trašenje.

S Helsingforsa so powě, so su w Moskwje 27 wožołow, mjes nimi žonjse a dźěći, dla pschećiwnistwa pschećiwo bolschewikskemu bjes ľudnistwo jednanja wotprawili.

W Kronstadtu su dźewjeć offizěrow a matrosow, kotrychž winowachu, so su njedowoleny wobkhad ſ wukrajom měli, ſatſelili.

S Pitowa so powě, so su tam 17 tatarjow, wotprawili, kotſiž dla njeměrow w lěcje 1926 w pschenytanſkej ſathje ſedźachu. Dale su pjeća kosakkeho offizěra, kotryž je chcył do Pólskeje ćeknyć, ſatſelili.

Nadpad na pschedbydnu wójnſkeho ſuda Orlowa we Moskwje.

Nadpad na pschedbydnu Moskowſkeho wojeńſkeho ſuda, Orlowa, je nětkuſchi ſastojnik wojeńſkeho kommikariata, Benkendorf, ſtućił. Psched ſudom prajt, ſo je ſo chcył wobſobinſku na Orlowje wjećiś. Benkendorfa, kotrehož maju ſa duchatſhoreho, ſu bo bkudniy ſawrjeli. Orlowowe ſranjenje je ſo jako njeſtraſchne wupokaſało.

Trozkeho a Sinowjewa na Krimſku kupu wuhnali.

Politiſka pišańſa zentralneho komiteja ce Sinowja a Trozkeho dla ſpjeċiwoſcje pschećiwo nětċiſchemu kommunistiſkemu knjeżeſtwowemu ſyſtemej na Krimſku kupu wuhnała.

Wulkowjerch Nikolaj Nikolajewicj ſthorił.

Nědſuchi błonny roskaſowaŕ ruſkeho wójſka wulkowjerch Nikolaj Nikolajewicj je ćeſko ſthorił. W Brüſſelu pschebywazy general Mrangel je ſo k wulkowjerchej, kotryž w pokodniſchej Franzowſkej pschebywa, ſawołał.

Moſtwa a ſjeſd ſtawiſnarjow.

Moſkowſke „Iſweſtije" ſu ſdźělile, ſo je akademija wědomoſćow bolſchewikſkeje Ruſkeje pschepročenje na konferenzu ſtawiſnarjow raſſeje Europy a ſłowjanſkich krajow, kotraž ſmjeje ſo we Warſchawje, wotpokaſała. Ruſka akademija ſo pſchi konferenzu njewobdźěli, dokeľž měni, ſo chże Pólſka ſ konferenzu ſwój wliw w raſſiſcheuropiſkich a ſłowjanſkich krajach roſſchěrić. To ſ teho ľudźi, ſo ſo nje ſanych Němzow na konferenzu pschepročiło. Pschepročenje dyrbi też tehodła wotpokaſacź, dokeľž je ſo na konferenzu wjele ruſtich emigrantow (ćeknjenzow) pschepročiło.

Wichory a njewjedra w Ruſkej.

W Ruſkej je 50 kilometrow wot Cźity ſylny wichor, kotryž ſo ſ krupobiczom pschewodźeſche. ſakhadźał. Wjele ſkotu je ſo morito, dwanacje ratarjow ſo ſranilo. Se ſydomhodźinſtim deſćiczom ſu ſo w někotrych ſtonach Smolenſkeje gubernije ſnuwy wotpkawite. Něti ſu pſches brjohi ſkupite. 14hodźinſti deſćiſce pola Robinſka pſchi Wolſy rěżny brjoh podemićchu, ſo ſo ſaſnuny.

Rozličenje francowskich ſtatnych ſinancow na lěto 1928.

W rosprawje wo ſtatnych dokhodach a wudawkach na lěto 1928 je w deputěrtſkej komorje miniſterſti pschedbyda a finanzny min. Poincare rosłožił, ſo je ſo ſinanzne położenje Franzowſkeje ſtěrro połepſchiło. Rosliczenje pokaſuje 42 160 682, 95 fr. dokhodow a 41 527 952 176 fr. wudawkow, potaſjim pschebytk dokhodow wjazy dyſti 600 miljardy frankow wuċinja. Runowaha w dokhodach a wudawkach je ſo ſe ſalutowankami, wobſobje we danjowej ſłužbje ſtatneho dołha dospilo. Rosliczenje je kalkulowane na ſakładze kurſa 124 frankow ſ punt ſterlingow (rosliczenje na ſtuſche lěto je ſo na ſakładze kurſa 150 kalkulowało). Danjowa a wotplaċazoa ſłužba wukrajnych połoženkow na lěto 1928 je wo 700 miliſonow frankow nižſcha, dyžli lětſa, wunoſchi Dawesowego plana je wo 833 miliſonow wyſche dyžli lětſa wobliċeny.

Franzowſkemu knjeżeſtwu ſo tſi króć dowěrjenje wuprajiło.

Franzowſka deputěrtſka komora je nowy wójſkowy ſakoń pschećiwo hłoſam ſozialiſtow a kommunistow pschijała. Pschi wuradźenju je ſo knjeżeſtwu po jeho żadanju dwójcy dowěrjenje wuprajiło.

Pjeć miliionow ludźi w Franzowſkej, kotſiž njemóża ċźitaċ a piſaċ.

Parijſke nowiny „Quotidien" ſu ſłedowaze liczby wojſewike: Po dowěrnej ſtatiſtiku je w Franzowſkej 5 miliionow ludźi, kotſiž ani ċźitaċ ani piſaċ njemóża. 10 000 rekrutow pohledneho lětnika jim pschiſtkiſchesche. „Quotidien" ſada, ſo by kóżde dźěćo w Franzowſkej nuſowane byko, do ſchule thodźiċ.

Wjazy wumrjeċow dyžli narodżenjow w Franzowſkej.

S wojſewjeneje ſtatiſtiki dźěłoweho miniſterſtwa wo wohydleriſtwownym hibanju w Franzowſkej je widżeć, ſo je w prěnim ſchtwórċźělěċe 1927 w Franzowſkej 32 252 ludźi wjazy wumrěło, hač je ſo narodźiło. Loni 1926 bě hiſchċe w prěnim ſchtwórċźělěċe 9 091 wjazy narodżenjow dyžli wumrjeċow.

Najwyſše ſinancne autority Jendźelſkeje, Francowſkeje a Němſkeje do Zjednoċenych ſtatow jědu.

Pſchi póndźelniſchej debaċe w jendźelſkim delnim ſjemje wo knjeżeſtwowej pjenježnej politiku je kanzler pokłada mjes druhim rjekł: Djenża ſtaj runje po puċu do Sjednoċenych ſtatow gouverneur Jendźelſkeje banki a gouverneur abo naměſtny gouverneur Franzowſkeje banki na wopyt gouverneura Federalnej Reſerve banki. Preſident němſkoſtatneje banki dr. Schaċt do Ameriki ſ teſſjamej parnej ſodźu puċuje. Budże ſo prěni króć, ſo ſo k pſchećelnemu wuradźowanju a ſhromadże dźěłanju najwyſchſche ſinanzne autority Němſkeje, Franzowſkeje, Jendźelſkeje a Sjednoċenych ſtatow połnózneje Ameriki ſeidu.

Egiptowſki kral Fuad London wopyta

Blížſchi tydźeń **egiptowſki kral Fuad** ſ pſchewodom egiptowſkeho miniſterſkeho pschedsydy Sarwata paſche do Londona pſchijěcże. Jendźelſke knjeżeſtwo ſhebi pſcheje, ſo by ſo **po wuruna**nju jendźelſko-egiptowſkeje kriſy knjeżaze měrne ſmyſlenje ſ **jendźelſko-egiptowſkim ſwjazom ſtrucżiło.** Jendźeliti ſwonkowny miniſter Liſſiche dny ſ pomocu wězowuſtojnych ſwonkownego miniſterſtwa namjety ſa tajti ſwjaſk wudźěła. Bjes dwěla budźa ſo w blížſchim ċźaſu w Londonje też ſ **Tangerſkim praſchenjom** a ſ druhimi praſchenjemi kriedźoſeniſkeho morja ſabĕraċ. **Dokeľž ſchpanſki kral ſobotu wjeċor ſ pſchewodom Miranda**ſkeho **wójwody do Londona na tſinjedźelſki wopyt pſchijědże.** Pódła teho budźe ſo blížſchi dny w Londonje pſchebywaz grichiſki ſwonkowny miniſter Michelakopulos ſe ſwonkownym miniſtrom Chamberlainom roſrěċowaċ.

Jendźelſke dźěłaċerſke ſwjaſki pschećiwo faſziſtam.

W Hydeparku w Londonje je ſo niedźelu ſhromadna demonſtrazija dźěłaċerſkich ſwjaſkow wotmětła. Pſchi tym k ſranjenjam ſ někotrymi tſpłazami jendźelſkich faſziſtow dońdże. Pſchi pukach ſo wjele wožołow ſrani. Wulke wotdźělenje poliziſtow dyrbjeſche wojowariow roſehnaċ.

Ze Serbow.

Dnjownica.

Srjedu, 29. junija.

1921 **hraje ſo** na Kopšinjanskim hrodźišću pře Khróścansku młodoſć Čišinskeho baſeń: Na Hrodźišću.

So hory, doły kurja
Swój wopor znošuja,
Wón leći a ſo nurja
Do mróżnoh' podnjebja.

A tysac ertow w haju,
Na wodach, na poli,
Česć Božu zaspěwaju
We nowej radości.

Też ċłowjek nětko ſtawa
A swój hłós pozběha,
Dżak wjeŕšny Tebi dawa
Zo nowu hnadu ma.

H. Zejler.

*

Swj. Pětra a Pawoła.

Djenża je ſwj. Pětra a Pawoła. Lěta 64 ſtaj wołaj japoſchtołaj na jenom a ſamom dniu matrałkeje ſmjerċe wumrěłoj. Katolſka ſyrkeŕ ſwjeċi ſwj. Pětra jako naměſtnika Khryſtuſowego. Wobſobje ċeſeżuja jeho jako patrona rybałkow. W pjedawſchich łětſtotkach wotměwachu rybaſy ſtajnje 29. junija wulke ſwjatoċnoſcje, dokeľž bo morjo poſwjeċeji. Tu a tam mjetachu ſwj. Pětrowu poſtawu do morja, kotruž dyrbjachu rybaſy potom ſe ſwjeċenych ċołnow ſaſo wukoſiċ. Sku też ſchelake pſchjimĕrki. Schtóż ſebi worjeſchine pruċiſki w nozy tohole ſwjeżenja narěſa, może je pschećiwo wſchelakim khoroſcham wuſiċ. Ratař pak wobeſhe hłada ſa ſwojej Bożej treſdu na połach a po łroſoſeji na Pětra a Pawoła ľudźi, dyž bo jich ſapoċnu. Mjes Sſerbami ſwjeżża djenża nuroſy ſwoje mjenjny.

* *

Kajke su wuhłady na wjedro za pſchichodne ſnowe měſacy?

Tónle tydźeń mjenuja wjedrawuſtojni roſtrjaſiſli tydźeń ſa wjedro tuteho łěża. Pſches zyły junij ſmy jenake deſchċowate wjedro měli a też nětko hiſchċe pſchego dale deſchċe hroża, runje ſnadź hdyž a hdyž nam ſłónċeny dźeń ſwoječeny był. Na duju Ssedmich ſpatżow je ſo też deſchċowało a ſmjeŕny potajkim někto ſydom njebjeſ dołho njewobſtajne wjedro. Tajke wuhłady wšo njeſu ſwjeżełaze. Barliniſka wjedrarnja nam hnydom na ſwe ſchtwórċźělěċo njewobſtajne wjedro wobſċeżi. Ratarjo wjeſkal hiſchċe wiſchtaju ſe ſynnom hotowi njeſju a bychu tola nad wobſtajne, rjane ſłónċne wjedro wjali. Też k frawjenju żita je ċzopły ċaſ nuſny. Chżemy pak ſo nadżeċ, ſo wſchċene njeſubje wjedro tola hiſchċe mile ninu pójdże.

*

— **Wo wjedrje.** W poliżay nimo ċźahaze nižiny ſu ſo wotſtalile a ſo pſched wyſchi.u, ſ Azoriſkich kupow pſchikhładajej, roſċeżahuja. Schkleża je też ſaſo na rjane ſlešła. Sſnano ſiwaja nam někotre dny rjaneho wjedra, ſo móhli ratarjo ſwoje ſyno ſom dobraċ. — Jutje ſchtwórk ſłhadża ſłónċko 3,42 ľodź. a ſhowa ſo 8,24 hodź. Měſaċk ſłhadża rano 4,39 ľodź. a ſhowa ſo na wjeċor 9,36 hodź. — Wežera rjeċor w 7 hodź. barometer 730, hygrometer 0, thermometer wo dnjo +18. Djenża rano we 8 hodź. barometer 732, hygrometer −2, thermometer w nozy +10. Wuhłady na mało ſo pſchemjenjaze wjedro, pobłelene ſ ſuchenmi wjedrej.

— **Saczmjelce ſłónża djenża rano** ſmy w naſchej kroſnje powſchitkownje derje wobkedźbowaċ móhli. Nadſiċenje ſu aſtronomoja w měſtnach, hdyż ſu woſebje puċowali a woſebite wulke dalokowidży natwarili, też rjane wjedro měli, ſo ſu nowe wědomoſcje hromadźiċ mohli. Němſkeje ŀwěſparjo ſu ſo do Norwegskeje podali, dokeľž tam ſaċźmjelce ſłónża dospołne było, mjes tym ſo w naſchich

Taras Bulba.

Nikolaj Waſiljewicj Gogol.

[8]

(Pokraċowanje.)

„Do'ho ſłym ſpat!" prajeſche Taraſ, wotmeżiwſchi każ po ċeżkim ſparje, jako by ſo wopił, a prózuje ſo roſpóſnaċ wobdawaze jeho pſchedmjety. Jaloſtna ſłabkoſcj ſpinaſche jeho ſtawy. Ledom mikotachu ſo pſched nim ſċżemy a tuty njeſnateje ſiſmy. Słónċenje wón ſpóſna, ſo pſched nim ſebji Towkaċ a każ ſo ſda, naſtuchaſche kóżdżiċke jeho dychanje.

„Haj" ponyhli pſchi ſebi Towkaċ, „wuſnuł by ſebi ty najſkerſcho na wěſti!" ale, niże njeprajitwſchi, pohrosy ſe porſtom a da ſnamje, ſo ma mjelċeżeċ.

„Haj praj wſchak mi, hdże ſmy ja nětkole?" woprascha ſo Taraſ, napinaje roſom a prózuje ſo minjene ſebi pſchipomniċ.

„Mjelċ ty tola!" ſakſchikny ſurowje na njeho towaríſch, ſchto ſeże by ty wſchitko chcył wědżeċ! Njewidżiſch dha ty, ſo ſu ſyle poruchany? Dżo dwě njedżeli tomu je, ſo my ſ tobu ċźěkamy a ſkakamy, tak rjeż dycha njekojinſchi, a ſo ſu w ſmižy a maſch widżiny. A nětko bě k prěnjemu raſej ſpokojne wuſnuł. Mjelċ tola, je-li njechaſch ſam ſebi bedy naċźiniċ.

Ale Taraſ ſo pſcheżo łażu prózowaſche a napinaſche wſchċe ſwoje myſle, też łaſchle ſebi pſchipomniċ. —

„Haj, nje běchu tola hrabnuli a ſyle wobſtupili Ljachi?" Mi njebě tola ſaneje możnoſcje wjazy ſo wudrěżeċ ſ tuteje ſrjódy?

„Mjelċ tola, ja ċźi proju, ċźertowſke dźěċo!" ſawoła Towkaċ ſo mjerjażo łaſ pěſtowża, hdyż je ſo jej ſeſekſnoſcj pſchitorhła, wola na njepopſtuſchneho wětrka.

„Schto ċźi to pomha, hač wěſch ako njeſdżeſch, każ ſy ſo wuprajił? Deſcż na tom, ſo ſy ſo wudrapał. Ludżo ſu ſo nawalali, kotſiž njeſku ċźe wudali, — nó, a ſ tym ſo ſpokoj ſłónċenje! Mó mamy hiſchċe wjele nozow hromadże ſċżaċ a ſpěċaċ! Ty mysliſch, ſo maja tebje ſa proſtehoſkoſaka? Nĕ, nó, ſłuſchaj, ſwojm ſłowom ſu na dwaj tydźenjaj ċźerwonnych woſchożowali.

„A Ostap?" ſaſwoła nadobo Taraſ, ſtarajo ſo poſběhnjeċ a nadobo ſpomni, każ běchu Ostapa ſhrabnyli a ſwjaſali, na jeho woċzomaj, a ſo je wón nětko hižo w Ljaſchſkich rukach. A horjo ſaja ſtaru hłowu. Swotorka a ſedrě wón je ſebje wſchitke wobaliſmy ſwojich ranow, ċźěſmy je daloko prjeċ, dyžſche nješchto wótſje rjeż — a nětko tuhe bamborjeſche hłupoſcj: ſwowa ſmija a hniſchti jeho wobšěwachu a rěċze bjeſ ſwiſta a rošuma ſapoċzaſchu ſo ſrowa. A mjeſ tym ſtojeſche ſwěrny towaríſch pſched nim, ſwarjo ſebje ſamoho a nadawajo ſebi njeċźeżenne ſurowe wudma a poroki. Napoſledku hrabny wón jeho ſa nošy a ruży, wuwjaſa jeho każ dźěċko do pjelnjeſchkow, ſhwoporjeżża na nim wſchċe wobaliſ, ſawi jeho do wolaseje łoże, wuwjaſa do łykna, a ſwjaſawſchi ſ powjaſami kruċze ſ ſebu, puſcheji ſo ſnowa ſ nim na puċ.

„Byrnjeż też niż żiwoh, to ċźe tola dowjeſu! Njedopuſchċju, ſo bychu Ljachi wukmješchowali twój Koſoſtki ſplah, ſo bychu na kruchi roſċżaſtkowali twoje ċźěło, haj a potom do wody ſmjetali. Njeh traſch ſo ſtanje, ſo worjoł budże dypaċ ſ twojeho podeżoła woċźi, tak njech je to worjoł naſcheje puſty, a niż Ljaſchſteje, niż tón, tiż ſ półſkeje ſemje pſchiſłětuje. Byrnjeż też njeżiwoho, tak dowjeſu ċźe tola do Wukraiuy."

Tak rěċzeſche ſwěrny towaríſch, jěchajeſche bjes wodyhżnjenja dny a nozy a pſchinjeſe jeho we womorje do ſameje Saporożſkeje Sěċże.

Taraſ ſo wuitrowi. Ale po duſchi ſwoja wobużny. Tſi hłuboke morſcheżiny ſaryhu ſo na jeho ċźoło a hižo żenje njeſſhubichu ſo ſ ċźoła. Podarmo prózowaſchu ſo jeho roſrożeſlicź. Pobkmurjenje a ſylnje ſadżerża je wón ke wſchemu a połkhiliwſchi ſchdu hłowu ċźicho praſeſche: Ssyno mój, Ostapo mój!" Ssamlutki thodżeſche wón dołhy dołoko ſ ſamotnu brjohu Czornehu morja, jako by chcył na honſtwu hicź, ale tſelwo wušta w tſelbje njewutrěbne, a potuj żedżenja pożbudże je wón na brjóſy, hdyż ſtaſche jena ſa druhej, a hubje ſwaha ſcheptaſchtej: „Ostapo mój, Ostapo mój!"

A ſłónċenje Taraſ dĕże njewudżerża. „Schtóż by ſo też ſta'o, ja pódżu ſo wobhonjeċ, ſchto ſ nim: Je-li ſiwy? W rowje? abo njeſe jeho w rotwje? Wobhonju ſo a ſłuſchu to, njech je każ dże!" A ſa tydźeń bĕſche wón w měſeże Umani. . . . Wón wupyta ſej żida Jankela dóſchedſchi k njemu rjekny: „Pożtuchaj, Jankelo! — Ja ſiwjenje ſym ċźi ſakhował, — tebje bychu roſterhali ko naſchi Saporożży — nětkole je na tebi, někto wopokaſ ſłužbu!"

Wobliżo Żidowe ſo pokhmuri.

„Kajku ſłužbu to? Je-li to tajka ſłužba, ſo je możne wumjeċeż, to ċźehodła też to niż?"

„Njeŕeċ niżo wo tom. Dowjeż mje do Warſchawy!"

„Do Warſchawy? Kak do Warſchawy?" praſeſche Jankel; browki a ramjeni ſeſeżeſchtej ſo herje wot tuteho wobjawjenja.

„Njeŕeċ mi niżo. Dowjeż mje do Warſchawy!" Schto by ſo tej ſtako, ja pak ċźu jeho raſ wobkadaċ, ſo jemu jenježe ſłowo."

„Komu ſłowo rjeċ?"

„Jemu, Ostapej, mojemu ſynej."

„Njeje dha pan ſtyſchał, ſo hižo. . . . . .

„Ja wſchak wſchitko, wſchitko wĕm: ſa moju ſłobu dadża dwaj tyſaſaj ċźerwonnych. Wědża dha woni, ſchto je ta Hódina! Ja dam tebi hnydom pjeċ tyſaſ.

„Tu maſch dwaj tyſaſaj hnydom a to ſbytkne tak ruże hač ſo nawróċźu. Bulba wuſyppa ſ ſukanego ganmana (hamana = pjenježny měſch) dwaj tyſaſaj ċźerwonnych.

(Pokraċowanje ſeſċżeże.)

kraju hišćeše herpik njesakrityh wosta. Dwěhdarjo Kradu wobžehnu wažnosćej na to, so šmjerha klóžo tak pśihi dogbornym sacynjerju wobkedbowaś, dokeľ jenoj tehdy wiźa dźiwnu phunoźtu źiwélinu, kótaraž klóncźko wobdawa a žo w dolhich pruhach do śmérta wutpśiśestrjewa. Tuta źiwélina mjenuje žo króna (Corona). W blížšichim cźasu wśerje wšelake sajimawe wěsty symonimy. Talke podźelne sacynjerje źitonza, kajšej jo dźenźa rano mějachmy, njeje nicžo wobžežite, žadnješke žu wěso dospołne sacynjerja. Dospołne sacynjerje budźe w Němskej prénje w lěcze 1954 a druhe 1999 wobkedbowaś.

— **Létaśśej onjej w Budyšinje.** Sa ńjedźelu, 21. augusta śaj za Budyšchin létaśśej dnjej wotmyślenej. **Pilotoju** z dobrym njenom chźeźa tu śwoje wumjeśtwa pokazowaś. Schśeśej létadłow tehdy do Budyšchina pśiślećeli. Wotmyślene žu śhromadne léty někotrych létadłow, wumjeśte léty, wuježdźowanje z ballonami, dale śtśelenje do pśihlasmknjenego balluna, so žo sapali atd. Wottśakowaśka ź padańskej płachtu Dola Boreycu budźe ze śwojej płachtu wottśakowaś. Jene Junkertśe létadło budźe kóždeho, kiž ma lóśach k temu, wokoło rjeśta šobuwaś. Sa wjednika sportiskeju dnjow bu chesa Sakiśeje létaśśeje šchule, dr. Gullmanna a chełpiłoto Hempela dobyli. Létanje wotmźe žo na bjwoschim śtarym wojeśśkim śmuźowanišchu w Sećźiźcach.

— **Korbaśśe jenotu Sakiśeje** wotmźchu sajźenu žobotu a ńjedźelu śwoj śjéd w Budyšchinje. Sthadźowachu žo w „Tśoch Lipach".

— **Narišchołaśki śjéd śwjasła młodźiny za rosćěnje khćeśćanśtwo w Budyšchinje.** Sańdźenu žobotu a ńjedźelu běchu saśtupjerjo śwjasła za rosćěnje khćeśćanśtwo ke konferency w nowym domje Krajnoźurdwinśkeho śjednoćenśtwa w Budyšchinje śeśhli. Sobotu wotmźchu poźedanje, w kótarymž two śwjaśkowych naležnośćach jednachu. Ńjedźelu rano 1½9 śeńdźechu žo k modlitwje a pozdźišchim žo k śhromadnemu dźełu. Po tym wšelśe pśihedźiwa śaśkich towaršśwow młodźiny, knjes Schneider z Aue wo mozy k dźełu. Kaž parnik trjeba wośeń, so by paru wuzwobźił a dźełał, tak dyrbi wośeń śwjatego Ducha móc być, kiž pohonja k dźełu w młodźinśtich śwjaśkach. Po nim dźerźeše knjes Schäfer ze Kitawy pśihedniośćk wo śłužbje na młodźinje. W naśchim cźasu wośuja sa duchowne a cźełne wustrowjenje młodźiny. Sa śwjaśk młodźiny ptaśi pak najprjedy dźeśa za młodźinje z Božim śłowom, i dróhowym mišijonśtwom, wobtowanjom domow dyrbi žo Boże śłowo młodźinje pśihinjeśeś. Popołdnju w 12 hodź. měśeśke knjes farar Siegmund śwjedeńśke kemšenje w Pětrowśkej zyrkwi. Śwoje pśedowanje załoži na Luk. 12, 9. Sbérka běśche sa dźeło na młodźinje **śwjasła za rosćěnje khćeśćanśtwo Budyšchich wotnožki** postajena. Po śwjedeńśkim kemšenju śpěwachu bobutśtawy na Mjaśowym torhośćiźu natwarjaze śpěwy. — Pop. w 3 hodź. powita pśihedźiwa knjes Schneider wot bźélnikow. Knjes mišionaŕ na wotp. rektor Böhme-rěcźeśće wo pśénju dźéle postajenych themow: „Hórko mozy za młodźinu „Boże śłowo" pod hesłom: „Njehańbuju žo evangelija." Młodźinowy sekretaŕ Rolź z Aue rěcźeśće jako druhi wo „modlitwje" pod hesłom: „Ja pak žo modla" a pokaza, kak žu wšichnjy wulzy muzjoźo zyrkwinśkich staviśnow pilni modleŕjo byli. Modlitwa je źiwjenje dušhe w Bohu, je wośrěcźowanje wutrohy z Bohom. Knjes inspektor Brück rěcźeśće wo śtećim dźéle thema „Wo śhromadnośtwje." Śhromadnośtwo wocźehnje, wottoczi rózki a kromy jenotliwza. Pśihcźo bóle śpośnaja žobuśtawy krajnoźurkwinśkeho śhromadnośtwa, so je cźi młodźina, wjaśk za rosćěnje khćeśćanśtwo, nuśna za śdźerźenje śwojeho dorośta. — Śhromadnośtwa běśche wobwěźowana se rjanymi hudźbnymi pośtśeńjenmi a śłoncźi žo k dźakownej modlitwu za wuśpěśne dźeło, kiž k konferency wuroźe. Wjeczor žo evangelizaźika śhromadnośtwa pśihiśamknje.

— **Mješćańśki dawkowy hamt** nam pśeśi, so ma žo pśihi zapodaću **namjeśtow na wuśwobodźenje wonahódnośćeńśkeho** (podruźniśkeho) dawka leźiwoze wobkedbowaś: 1. Měrowy podruźnikki pjenjez je podruźniki pjenjez, kiž bu 1. 7. 1914 płaśeny abo pozdźišcho postajeny. 2. Płaćenje za wuśwobodźenje na měśaz julij 1927 bu wuplaćene mjedy 1. julija 1927. Tehdla je kóždy prośeny, so by mjedźiwy dopokaś wo tutom dnju pśihedniośći. 3. Nahódnośćeńśki dawk może žo we **wuśtojnośći, kotruž** mješćańśkiśi dawkowy hamt wobkrućiśi, **jenoź** potom pśihikrućiśi, hdyž naśiježeli domu śelene **wuśwobodźeńśke wopiśmo** pśihedpołoži. 4. Pśihi zapłaćenju **nahódnośćeńśkeho** dawka žo próšy, so by kóždy selene **wuśwobodźeńśke wopiśmo** žobu pśihinjeł.

— **Buaŋśchiła śukeinja** śaža se **śchkodu** watśamnaś? Kaž śłyśchimy, śkónći śukeinja śwoje wobkthodne léto 1926/27 se śchkodu wo něhdże ½ miliona hrywnow. Powśeźe wo wustrowjeńśich jednanjach mjenuja tuthmuźinje **jako** pśchekthwatane. W tutym léśnym wobkhodnym lěcze **je žo** wobłoh pokaźchił.

— **Dyrbjeńśke pśchepadžowanje** ratařśkich leźownoźćow Staji-li žo namjet na dyrbjeńśke pśchedpadowanje jenoźe leźownoźeńśe, pola kótaraž je wěśte, so je mózne, so je **śłownemu** dźéła **ratařśtwu** śłuźi, **ma žo po** postajenju **śakiśeho** śnutśkowneho ministerstwa hospodaśkeemu ministerstwu wo tom powěźeś dacź, **tehorunja** hdyž nécht**o namjet** wo dowolnoźeź pśchśtupa k jednanju dla tajśeje leźownoźeńśe staji.

— **Njedoźahaze napiśma na liśtowych pożtylach.** Wjazy dwźi- 100 000 liśtowych pożtylkow wśchednje njemóża žo pśihi pśénim wunoźowanju dla njedoźahajeeho napiśma (adrezy) w Němśkej wotedacź. Wulki dźeł dyrbi žo wrócźo pożłaćź, dokeľ žo bydlenje po adrezhnych liśtach, napraśchowanjach atd. wutźeńdźiźej njehodźiśche, kuŋnjeź žej wjazy próźy dawali. Wjele tyśaź taśtich pożtylkow dyrbi žo śniśćeś, dokeľ teź wotpóśtarja dla powrachowaźeho abo njedoźahajeeho pśchipiśa namakaź njemóżaśu. Nétko śej pśchedśtojeźe, kelko zrózy a cźaśa a *wudatkow je trěbnych*, dźeś wote dnj taśkeje hromadu njedoźahajenych pożtylkow pśchedźélaź. Swjetśka na žo teź je śapołdenjym pśchinośchowaŋzem liczieź. Tutom njedośtatkej móże kóždy wotpóśłaŕ wotpomhaź, hdyž pola kóždeje póśtoweje pożtyli śtajnje wobydlenje dośtawarźela po dróźy, cźiśle, dźéła twarjenja a pośthodźe a w měśtach i wiazorymi póśtowymi hamtami teź cźiśło pśichiśtuścheneho póśta napiśa. S naśhonjenja je śnate, so wulkinźy, léźni hośeźo, wopytowaŕjo wuśtajenzow atd. śuśto pohladnitaj i njedoźahazym napiśmom wotpóśtelu a dyrbja žo tohodla na wotpóśtaŕjow wróźo pólacź. Teź žo tuthym jara na wutrobu połoji, tśśne pśchedpiśno kruce wobkedbowaź. Nichtó njedyrbśał śabych adrezhu wotpóśtarja pśchipiśowaś, kaž žej to póśtowe kaśiti žadaja. Tak móże kóždy póśtaŕ dźeło wołoźiś.

Se **Śsokolzu.** Póndźelu wotmé žo na Tśelańśkich, Sokolśkich a Hrubjelećańśkich honach kóśiwa sa paduchonaj. Tśelańścy burja běchu na śtyrnach, jedyn z nich běśche śwoje jéśone kolo trochu z boka leźo wotśajił. Tute śkładnośći wuhśichtaj njeśnataj a pśichśiwośichtaj śebi kolo. Ludźo pak žo jeju dohladachu a žo sa nimaj puśchećichu. Tola śtawo po dolhim pśchesćeśhanju njemóżachu jeju popadnyś, ale kolo móżeśche wobśedźeś śajo dóśtaź, dokeľ běchtaj jo leźo wośtajiloj a běśchi dale běźaloj.

S **Hornjeje Kiny.** Póndźelu wječor wokoło 10 hodź. śta žo w tudomnej śkale njeśboże. Někotśi śkakaŕjo zentnarje cźeśke kamjenje na nakładowanišchoju śtóhachu, so bychu we kamaŕni do płeśtrowanišćich kamjenjow pśchebźěgłane byle. Pśchi tutym dźéle žo tajśi cźeśći kamjeń dełeśnuŋ, śchmórkny žo śkakaŕja Josefa Globiga ź Běłśchez na prawym ramjenju a padźe jemu potom na prawu nohu. Dokeľ pak Globiś ź nohu wjerźeźe na śemi njeśtojeśche, ju kamjeń na śboże jenoź śmjerze. Śsobuśtajiwy Budyśkeje dobrowólneje śaniterneje kolony dowjeśechu śnjeśboženeho še śwojim autom ke knjeźej kśarjej drej. Alberiej w Hajniźach. Tón jeho śwobala a ranу śaśchi, na cźoś śranjeneho do jeho domu dowjeśechu. Druźi śtałaś śe njemom Háder bu ś nare,rźišim kamjenjom na hjomje cźeźko śranjeny.

S **Wulkeje Dubrawy.** Baba, knjeni Rúdigerowa we Khwaczźanach, do ketrehož wotśjeda teź naścha wjeśeś śtuścha, je wot 26. junija hać 9. julija na dowołu. Tutón cźaś saśtupuje ju knjeni Rúdigerowa w Radworju cźo. 30.

S Khrósta. Wośeźiźy w nocźnej pśhy a śuhodnej Adolśkej Cźeźe pśchezo dale śakhadźeja. Tehdła śu wobśamtli, so ma žo śchula na tydźeń źale śamknjeź. Khorośćej je jara śtrašchna, kaž žo to pola nékotrych dźéći pokazuje, kótrež śu na śahorjenje śrjedźnjowo wucha śtporile.

Runje wušol:

Towaršny spěwnik

4. wudaśo

181 dwóhłósnych spěwow 2.— hriwnje

Na předań

w Serbskej kniharni w Budyšinje

S **Lužica.** Jutśe śchtwórtk cźeźe wokrjeśna direkcija Ratařśkeje konkory sa Hornju Łužju ratařśku wokrjeśnú śhromadźiśnu we „Wettinśkim dworje" wotmźeź. Sapoczaŋk je popołdnju w 3 hodź. postajeny. Na dnjowym porjadźe śteji mjes druźimi cźami teź pśchednośchi knjeża wyśchśchego ratařśkeho rady dr. Leonharda ź Drjeźdźan wo prespanjach dawkow w naśchim cźaśu, wo némśkim połobnośćeńśkim śakonju, finanźnym zmrunanju a wo wśchelakich druhich wažnych praśchenjach.

S **Njeśwaćidła.** Sańdźenu njedźelu poświjeśchu tu pśchi bohatym wobdźélenju towaršśwow, śchulśkich dźéći a pśches tyśaź pśchihładowaŕjow nowe mějśno sa turnowanje a śport. Pśchi rjanym wjedrje knjeżeśche na śwjedeńśkim mějśnje wjeśele źiwjenje, hać hać do pózdneho wjeczora trajeśche.

S **Kamjenza.** Śsobotu powołdnju wokoło ½5 hodź. śpyta 24-létny dźełaŕ Erich Bergmann 7-létnu śchulźu holzu wumozowaś. Holza běśche z tśélenym dźěśćom we śportśkim wośu w mješćańśkim cźele Cśeśkburg po mloku podyła. Duźy domoj cźiśny běźeźo i wośjeźka śwój bul do źitneho pola. Bergmann k tomu pśichiźe a pśchi pytanju holzu hlubje do pola nawabi a cźahśke žo na ześej pśchenéś. Holza pak wołośche a ju wobaraśche, so bu pśchenéś nabpadnik cźeknyś. Nasaźra pak jeho na hospodźe sajaću.

S **Kamjenza.** 14létny śchulśki hólź, kiž w kažarnach bydli a kiž je hižom huśećśeho padušćeśtwa śkuźowaŕ, kradny sańdźenu žobotu teź tam bydlacej mandźelśkej jenoźe śchkleńcźeŕśkeho dźěłaćerja śe śamknjeneje komody 7 hr. pjenjez. A póndźelu ranśnju hólź w Cźornowje dołhe porśty cźinjeśche. — W śerkach pśchi Wiuźowej dróży žu wozjera wuturu bopołdnja muźaze jéśone tolo namakali, kotreź e nécht**o** póndźelu wjeczor i wołhéźe jeneho tudomneho hospodźenza tradnył.

S **Kulowa.** S pśchileźnośćeju mješćańskich śkótnych witkow w Njeśwaćidle jéźdźi hać na dalśche śkótny cźah. Wón wotjéźdźe ź Kulowa rano 4,50 hodź. a je w Njeśwaćidle 6,01 hodź.

S **Kletnego.** Na tudomnu ludowu śchulu je knjeźeśtwo w Łębnizy kwćeńku **Kriigerej** powołało.

S **Hamorow.** Bliźat Wětnar kupi śebi tudomnu Poliz khěźu, so by śwoje bliźaŕśtwo powjeśtśił. Pol pśchepoda leźownoźcź na Wětnara 1. julija. Pol poćeńcźe do Wěźe. Wodu. Kśupny pjenjez kwićini pjeća 5000 hrywnow. — Nataŕ Hajeźch w Lipinach pścheda śwoje wobśedźeńśtwo na brunizowe dźěłaćenje „Eintracht" we Wjeźeji a kupi śebi Michaelu hoźcźenu w Kotczach. Tu kwćinja kupny pjenjez pjeća 27 000 hrywnow.

S **Proźymu.** Do kritiśkich wobśtejnośćow pśchiźe sańdźeny pjak automobil Tintrachtiśkich wuhlowych jamow we Wjeźeji. Na trudźenje śchofera śtóhnychu wot dwórnišćeńca śawjeny żeleźniśkeho pśchekłoda pśchi Prożymśkim dwórniśchću. Lědma běśche automobil źeź sapoczał, bliźeśche žo ś Prożymśkeho ćwórniśchća wozbobwjeźeny cźah śe Wikow do Wojerez, kiž 19,20 hodź. ś Prożymc wotśeźdźuje. Śaućery buchu śamknjene a uto śtefeśche hiśćeśe na kolihach. Mjes tym pak žo na śtrašchne położenje dohladachu a teź žo poradźi, cźah w prawym cźaśu saśtajiś. Tónle podawk śmjeźe drje hiśćeśe dalśche dożednanje.

Se **Śleho Komorowa.** Cźeźke njeśboże, kiž śebi cźłowjeśe źiwjenje ża wopor żadaśche, śta žo w jamje Marja II Anhaltiśkich wuhlowych dźěłaćenjow. Tam žo śenja wotwali a wuhloweho dźěłaćerja Woiczikowśkeho śtrowi. Po najmjetśich napinanjach poradźi žo jeho towaršśham, jeho hiśćeśe źiweho twćaśnyś. Wbohi mješeśe pak śtawy śtamany a běśche teź śnuśkowne śranjenja poczerpił. Jeho do hórniśkeje khorownje dowjeśechu, hdyž jeho, hačrunjeź hnydom operaciju na nim wuwjedźechu, wjaźy pśchi źiwjenju śdźerźeć njemóżachu.

S **Bukowa.** pola Hródka. Póndźelu rano ¼4 hodź. wohnjowe śignale wśeśujanow śe śpanja wubudźichu. Woheń běśche wuduril w domje sa dwé śwójźbje, kotryż śwójźbje Kśchesćeśana a Augusta Schimanka wobydleśchetej. Wohnjowa wobora pśchikhwata pśéchnje a śchikatśche je wśchem napinanjom śuhodne twarjenje Łakza Nadź. Śtudny nawohlad poślicźi nimale zyle wośtejenu 80-létnu maćeźku, kotraž dyrbjeśche śwój ródny dom z khwatkom wopuśchćiś a pola dobrozéwnych ludźi tukhowanje pytaś. Po 3½ hodźinźikim dźéle ehźnjche žo wohnjowa wobora wotśaśicź, jako w hródźi hośćenzarja Cźillisa nowy woheń wudyri. Dokeľ pak tu śchlawchi śykawy njeśośahachu, dyrbjachu wodu ź wulkimi wodowymi wośami pśchiwożowaś. Strach pak pśchiśtrašche a tuž śewołachu wotkrjeźnu automobilowu śykawu ź Hródka, kotraž hižom 13 minućśchinow po śawołanju pśchiśtwała. K wohnjej běśche teź śnuśkowna Stećźadowśka śykawa ź wodowym wośom pśchiśła. Skónćnje běśche wśchitkó strach wotstronjeny. Pśchi tśnim wohnju pola Schimankez wjeśku śkoro nicźo twćhowaś móhli, jenoź dwé kopy, kotreź běśchtej pak ližom trochu śesnurdźenej, wulorhnychu. Pśerisnowy śłót pak dyrbjeśche w płomjenjach kónź hać. Teź kołbaźy a mjaźo hakle njedawno śaržanego świnjeca žo śobu śpalichu. Wobśedźerjej mataj jenoź śdźiwa wośtejene.

6. zjězd ratařskich dźěłaćerjow w Łužicy.

Pśchi rjanym wjedrje śeńdźechu žo śańdźenu njedźelu ratařśkeje dźěłaćerjo Hornjeje Łužjy k śwojemu 6. śjéźdej w Budyšćinu wokrjeśnjym hejtmanśtwoje w Łužicy. Se wśchěch kónćin běchu dźěłaćerjo a dźěłaćeńki na tśéśi pśchihwatańe a žo w „Tśélenu" śhromadźichu. Wokrjeźnyj wjednik Wolf z Herwigsdorfa wotewri śjéźd ś powitańśimi śłowami, na cźoś Łužiśke dźěłaćerśke śpěwne towaršśwo śpěwaj pśechnjeźe. Jedyn saśtupjeś kartella dźěłaćerśkich śwjaśkow wupraji źiwoje wjeźele, so śwjaśk ratařśkich dźěłaćerjow pa pśchewinjenju kriźy śajo pojtupuje, na cźimż žo dźěłaćerjo w industriji źobuśtaduja. Jako śteći rěcźnik pokazowaśche śkupinowy wjednik krajneho śwjaśka Lauba, kak muśne je, so žo wjśchitkonjoźom a politiśkim śtronam pśchesćo śajo pśched wocźi wjeśe, so žu ratařśke dźěłaćerjo wažne wójmidło némśkeho hospodaśtwa a so je nimi njeźměli jako ź ludźimi druheje ako śtećeje druźiny wobkhadźeć. Pśchipowědźeny hłowny rěcźnik, śapódłanź némśkeho śjema a wjednik némśkośtatneho śwjaśka ratařśkich dźěłaćerjow, Jurij Schmidt z Barlina njemóżeśche pśchińć, dokeľ mješeśe žo na jednanju we wulsjerach némśkeho śjema wobdźéli. Sa to rěcźeśe žobuśtaw Barlinskeho hłowneho pśchedśtojśtwa Schmauß. Wón pokaza na pocźahi mjes industriźimi a ratařśkimi dźěłaćerjemi, kotreź žu śchśicźe hać we wójnśkim położenju a wo žadanjach ratařśkich dźěłaćerjow. Kritiźny rěcźeśe wo pśchihodnych powśchednjach źa na wśchelake ważne źiwidła, wo hubjenych dźěłaćeńśkich śwjaśkach, wo pomérach mjes kujeśtwom a kujeśtwom a dźěłaćeśtwom a podobnych wećach. Dale žadaśche śebi rěcźnik, so bychu žo ratařśki dźěłaćerjo do śaćućeńśkich za dźěłonjemźerjow pśchijeli, so bychu cźahaćej mohli, kaž žo jim śpodoba, so bychu žo pśheceźiwo njeśłuśnam śćipam śchikali. Jadaśche źebi teź śćipki śchkit namodrunich a połépśchenje hydźeńśkich wobśtejnośćow na wśach. Nałožaźa z nuźnymi źadanjemi źenołkich nje pśchijachu a hodźinku wéć pśchedhovoŕja je źiwym pśchiłeśkom nrtwowanu. Popodnjuź wuhotowachu wobdźélnicy a śobuśtawy Łužiśkich dźěłaćeńśkich śwjaśkow dołhi śwjedeńśki cźah, kiž śo po hłownych mješćańśkich dróhach pod śmahowaźnymi khorhojemi śaźo do Tśélenje hibaśche, hdźeź so wśchitcy śaźo śhromadźichu.

Z Łužicy.

* S **Połcźnjoź.** W mozy k śchtwórtku wokoło 2 hodź. je žo pólna bróźeń wśteho E. Hauny, kotruž bě wśty Jan Śteglich ź Połcźnjoź bźeł wotnajał, wotpaliła. Sśobu śpaliło je žo śtare śyno, śłoma a nécht**o** ratařśkich maśchinow. Śchkoda je hać na nékotre nowe maśchiny še sawjśćenjom śarunana. K haśchenju běchu śchtyri śykawy pśchijśłe. Najśkerje je bróźeń nécht**o** śapalił, ża śapalerjom pak hiśćeśe žaneho śłuźa nimaju.

* S **Lichtenberga** pola Połcźnjoź. Jena tudomna 15létna holza na Wulko-Rědarjeccańśkej dróży knjeźiwo nad źiwojim kolom śhubi, śajeźe ź nim do nuriże jeneje śahrody a padźe. Wbohi dyrbjeśche do Połcźnitźe śhorowne dowjeźeź. Lékaŕ śpójna, so běśche źebi wona nop pukniła a wobruczku śłamała.

* S **Kumwałda.** Tele dny śta žo w naśchej wśy wobźarujonme njeśboże pśchi źyćenju trawn, kotreź poŕjechi hospodaŕśkeho pomoźnika, kiž pola jeneho tudomneho kublerja śłuźi. Na njewujaźnjene waśchnje śunu žo jemu pśchi wótśenju kóśa ź ruki a padźe jemu do nohi a narésnu mlodemu cźłowjeźej hłuboku ranu.

S **Wbohowa** pola Kumwałda. Cźeźke njeśboże śta žo tele dny w Petaśkez śkale na knjeźiśkich leźownoźćach we Kobłizach. Śkałaŕ Gustaw Montag z Wbohowa je pśchi śchćejenju kamjenjoŋ po 2 metraj wyśśokej śeźenje delepadnyś. Powmpranjenju lékarja je śebi cźeźko nop puknyła a wobruczku śłamała.

* S **Kumwałda.** Tele dny śta žo w naśchej wśy wobźarujonme njeśboże pśchi źyćenju trawn, kotreź poŕjechi hospodaŕśkeho pomoźnika, kiž pola jeneho tudomneho kublerja śłuźi. Na njewujaźnjene waśchnje śunu žo jemu pśchi wótśenju kóśa ź ruki a padźe jemu do nohi a narésnu mlodemu cźłowjeźej hłuboku ranu.

S **Wbohowa** pola Kumwałda. Cźeźke njeśboże śta žo tele dny w Petaśkez śkale na knjeźiśkich leźownoźćach we Kobłizach. Śkałaŕ Gustaw Montag z Wbohowa je pśchi śchćejenju kamjenjoŋ po 2 metraj wyśśokej śeźenje delepadnyś. Powmpranjenju lékarja je śebi cźeźko nop puknyła a wobruczku śłamała.

* S Wopalcje. Njesbožo, kiž mohło joko hórschi wuležnz mječ, sta žo tu sčehwórtk pschiwoldnju. S deštami nakładowny wós firmy Mehnert a Co. jědzesche, dokelž běsche spinadło saprajtło, po Lischcžej horje dele. Jedyn kóń pschi pěschnej jěsbje padny a wós jeho bobuwlečesche a cžežko srani. Tola sforžo mójesche hischcže hacž domoj dobježcž. Bohonž je strózelemi woteńbje.

* S Khróstawy. Sjawny mječ ſ Khróstawy do Wurbiža je dla nažnpowanja na Khróstawskich honach wot 28. junija hacž do 9. julija t. l. zawrjeny. Jědny wobkhad pokasuje žo na Stary Khemberk.

* Se Schérachowa. Knjes direktor hamtskeho sudnistwa dr. Gräf wopuschči 1. julija po dolholětnym tudomnym stutkowanju Schérachow, so by sa wjednika dáčkowcho suda do Lipska schol. Wo jeho nasljedniku jako wjedniku Schérachowskeho hamtskeho sudnistwa hischcže niczo wěste znate njeje.

* S Nowcho Gersdorja. Cžežše njesbože sta žo pónđelu popołdnja w tudomnej Hoffmannez fabrizy. 31letny dźěłacžer Ota Frenzel ſ Nowcho Gersdorja padže, jako sudy ſ wosa kulesche. Jedyn sud kuli žo sa nim a rosbi jemu lěwu stopu. We khorownl lěkař spóšna, so žu kosce w stopje rostšěskane.

* S Delnjeje Wóbrizy Njeluby : odawk sta žo tu pschi wčerowanju. Jako duchowny wérowanišku rěcž dźerżeschc, bu nawoženi nadobo hubjenje a bu ſ nim pschcžo hubleńschu, so dyrbjachu hnydom po Lěkarja pósłać. Tón spóšna jahorjenje klepeho cžiewa a ja khorieneho hnydom do khorownje dowjeſeć. Tak namaka kwoſi njewitany kónz.

* S Lěwalda pola Lubija. Tudomny ryežerkubler Storch khodżeſche njedżelu popołdnju po swojich polach a lěsach a žydnu so njedaloko njesow swojich ležownoscžow pola Wulkeje Sswódnizy do trawy a cžitasche. Jeho ležownosčny žuſud, kiž tehorunja po swojich ležownoscžach khodżeſche, jedyn ratař ſ Wulkeje Sswódnizy, mjeſkeſche žebi, so kócžka w trawje žedži a ſ šeli do ryežerkublerja se schrótom a Storcha na ruzy a w mjeſnowcžu srani. Sranjeneho dowjeſechu hnydom k lěkarjej drej. Hornej w Lubiju, kiž jeho do Budyſkeje khorownje pschepokasa. Strach wo wocži njewobsteji.

* Se Zitawy. Holaniſke jahodki w tudomnych a też we sanjesnych cžěſkich wuſach lětša jara hubjene wurosčki kubja. Cžaſ jich kčežnja trjechi runje do njedżel mokreho a symreho wjedra, hdyž žamo nožne sunjerſki khodżachu, kotrež kčežnicžka na wobsčernych žumuach snicžichu.

* S Pethawy pola Zitawy. Tu sinjesłožt šamkat Albert Peſchel, jako traſnu žyczeſche. Chžyſche žebi koſu nawótſicž, koža pak žo wobrazy a wobžumy a ſrěſa šamkarja do praweje ruki. Pomozni ludžo jemu ruku hnydom ſwobalichu a jeho do Zitawſkeje khorownje dowjeſechu.

* Se Shorjelza. Kriminalna polizija je mordarja Nožeka ſajaka. Nožek je žo w nozy ſ 19. junijej na jenym městnje w Shorjelzu nutskamak a motorſke kolo kradnył. S tutym dojeżdże do Malcž pola Wrótžkawja, so by jo pschedał. Dokelž pak žanych papjerow pschi sebi njemějeſeche, ſ kotrymiž by žo wupokasacz mohł, jeho ſajachu. Na telefoniſke napraſchowanje ſhonichu, ſo je ſajaty pytany mordař, kiž je w Shorjelzu wěſteho Langnera ſtónzował. Shorjelſzy kriminalni ſastojnizy dojeżdżechu do Neumarkta nad Wódru, hdyž běchu Nožeka dowjeſli. Po krótkim prěcžu žo Nožek wuſna, ſo je Langnera ſadajił. Sobotu popołdnja žu jeho do jaſtwa Shorjelſkeho hamtſkeho sudniſtwa pschimjeſli.

Najnowiše z cyłeho swěta.

Schkrowa powjeſcž ſa jutſijſchi ſchtmórk: Njenje, mróžele žo pschecžahuja, pomałku woczoſpluje.

W ſakſkim žejmje je ſinanznh minister Weber rosprawu wo pschedběžu harcženja Böhlenſkeje wuhloweje jamy podał, ſ kotrymž žu žo twarjenja wóžy Spansdorfa a Lippendorfa ſ błótom ſanjeſene. W błoże je jene džěcžo žmjercž nawałało. Minister praji, ſo žo wobydlerjam naſtała ſchkoda ſaruna. Akcijowe towarſtwo žo nadžija, ſo budże žo dźěło we wuhlowej jamje ſa tydżeń ſaſo ſapoczęcž móz. Sa njesbože njemóże žo nichtó ſamohwity cžinicž.

*

Pola Kindelsdorfa w Schleſwiſej je pónđelu popołdnju wokoło 6 hodź. franzowſke lětadło, kotrež bě žo dla toſteje mhły ſabłudźiło, ſpytało, žo piſches niſtowiſaze mróžele pschedobyczź. Lětar pschepoſoże jpóšna, ſo je na wyſoki lěſ ſlecžał. Se wſchěm wotmachom lětadło do žylnych ſchtomow ſakoži, kotrež žo pod nim kaž tijeſchki ſtamachu. Lětadło žo rosraſy a lětar a jeho pschewodnik žo ſaraſyſchtaj. Lětadło k lětanſkej ſłužbje Parižſko-Warſchawſkeje cžary žinſcheſche.

*

Chamberlain a Levin ſtaj žo ſ lětadłom ſ Warſchawy do Mnichowa wróčiłoj a do Züricha dale poleczitaj.

*

Norwegſki kral Hakon je wutoru němſkeho ſwonkowneho miniſtra dra. Streſemanna w audienzy pschijał.

Swójbne powěſce.

Swěrowanaj: Marcžin Pětſchka ſ Margaretu rodz. Wjeſlej w Budyſchinje.

Semrěli: Priv. pjekarſki miſtr Richard Schwarz we Budyſchinje. — Hólſa Marja Wolſowa w Malem Wjeſkowje, 75 lět. — Gertruda Zyžez we Wojerezach, 16 lět. — Guſtav Schubert we Wojerezach, 63 ſ. — Emil Krauſa, kalkulator w Niſkej, 57 lět. — Louiſa Schammerowa rodź. Hausmannez w Niſkej, 62 ſět. Bjedrich Schołta, murjerſki połěr a khěžkař w Bukowje pola Hródka, 45 lět.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Porjad ſa piwowy dawk je dowoleny. Jene wozjewjenje wuwiſa na cžornej deſcu w radnizy a jene na cžornej deſcy na dawkowym hamcže, dwě njedżeli dołho k wobſkładanju ſa kóždeho.

Měſchczańſka rada. — Dawkowy hamt.

Zapósłane.

Redakciji ſerbſkich Nowin.

w Budyſchinje.

We Waſchim naſtawku „Sapiſ ſerbſkich ſchulow a ličba jich wučerjow“ w cžiſle 144 Wy piſacže, ſo we Jitru (Miſtrich) a Wóſtrinku žaneje ſerbſkeje wučby njeje. To je ſmyſk. Runjež w njenowanych wſach maſo ſerbſkich džěci było, dóſtanu woni we wſěch rjadownjach po hodźinſkim rjedże ſerbſku wučbu. Proſchu tohodla wo porjedżenje.

S pschecželnym poſtrowom

Schneider, wokr. ſchulſki rada.

*

S wjeſelom tutu powěſcž woſjewjamy. Red.

Hamtske wozjewjenje z Kamjenca.

Pónđelu, 4. julija 1927, dopołdnja 1/4 9 hodź. je ſtajne **pohrjebjenje wokrjeżneho wubjerka** w pohrjebnišcži ſali hamtſkeho hejtmanſtwa. Dujowy porjad wuwiſa we ſłužbnym twarjenju hamtſkeho hejtmanſtwa.

W Kamjenzu, 28. junja 1927.

Hamtſke hejtmanſtwo.

Towarſtwowski powěſtnik.

Budyšn. Kedźbu! „Jednota Sokoł“ ma dźensa ſrjedu wječor w 9 hodź. hnydom po zwučowanju ważnu zhromadźiznu w Serbskim Domje. Tuž njech zasy wſitcy přińdu!

Domowina. Naš wulki wſotowarſtwowy zlět budże so 17. julija w Radworju wotměwać. — Přeprošenja z wotmyſlenym ſwjedźeńſkim porjadom ſu so wšěm našim towarſtwam připoſłałe. Jeli traš by žane towarſtwo naše přeprošenje njedoſtałe, njech nam to hnydom zdźeli. Hač do 1. julija prosymy wo wróčenje připoložených dopisnicow.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smoleť w Budyšinje. — Za lokalny dźeł a feuilleton: A. Dučmaš w Budyšinje. — Za hospodarſki dźeł: Arnošt Bart w Bělſowncy. — Za nawěſtki: O. Janak w Budyšinje.

Wotewrjenje haptyki.

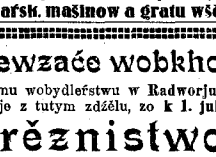
Čescenemu wobydlerſtwu we Wulkej Dubrawje a wokolnoſći wozjewjam, zo pjatk, 1. julija 1927 we Wulkej Dubrawje na Dwórniſč. hasy z krajnej dowolnoſću

haptyku

wotewrju.

Rukuju za to, zo wšě recepty za privatnych, kaž za wšě němſke khorobne pokładnje spěšnje a wšě ſo žadace wěcy zhotowju. Poručam wšu potrěbu za ſrowotu a wothładanje khorych.

R. Otto / haptykař w Rakecach

Jurij Hänſel w Budyšinje

na Sukelnſkej hasy 34 :: Telefon čo. 2736

Hłowna předawarnja Rudolfa Sacka z Lipska

w Budyſkim hamtskim hejtmanſtwje

Skład ratarſk. maſinow a gratu wšěch druzin

Přewzaće wobkhoda.

Čescenemu wobydlerſtwu w Radworju a wokolinje z tutym zdźelu, zo k 1. julijej

rěznistwo

knjeza Jakuba Smida na wotnajenje přewozmu. Budu so ſtajnje prócować, zo ſwojich woteběrarjow z jenož dobrymi, ſprawnymi, čerſtwymi twarami poſłužuju a proſu, moje nowe předewzaće přečelnje podpjerać.

Z počeſcowanjom

Bernhard Dittrich a mandź.

Štó nam pomha? Tón, kotryž při nakupowanju ſo na „Serbſke Nowiny“ powoła!

Čežkosłyšacy!

Tež w jara čežkich padach je hižo přez 2 lěte wupruhowane **„Wróſtawſke słyšadło“** pomhało. Žane poſtuchadło, žadyn elektriſki aparat. Přijomnje we wuchu při kóždem dźele k noſenju. Wunamakanje inženěra, kotryž je wot dźeſatych lět čežkoſłyſacy byt. Wot wčerwustojnych lěkarjow husiſko taſkim čežkoſłyſacym poručane, hdyž bě lěkarſka pomoc wuzamknjena. Wot notara wobkručene džakne wopiſma z dospołnej adreſu.

Naš zaſtupjer je

Pjatk, 1. julija, wot 9—6½ hodź.

w Budyšinje w hotelu „Rachlitz“.

Sobotu, 2. julija, 9—6 hodź.

w Biskopicach w hotelu **„Złoty jandźel“** ſtaj wot 11 Rada ſo darmo podawa. Nawoči (Brille) **sobupřinjeſeć.** Słyšadło dyrbi ſo za kóžde wucho wosebje zhotowić, tohodla dyrbja čežkoſłyſacy ſami přińć.

W zajimie čežkoſłyſacych proſymy wosebitych a praktiſkich lěkarjow, zo bychu přišli.

Hörkapsel-Gesellschaft Breslau 16.

Čitajće a rozšěrjejće

„Łužicu“

časopis za zabawu a powučenje.

Płaći lětnje jenož 3 hr.

Skazajće sebi nowy lětnik hnydom

w Smolerjec knihićišćerni a knihaſni w Budyšinje Serbski Dom

Rjane syrne

prosata

ma na předań

M. Delan w Bačonju

Sserbjo

podpjerajće žurnal

Serbſke Nowiny.

Žony! + Žony!

Wuplókowace aparaty rigatory, žiwotowe wobwjazki, měsačne wobwjazki a tajke přez wustupowanje, pjelsukowe khołowčki podožki, ſtańčiki za prědki, ſtańčiki za paſeni, też wulki wubjerk wšelakich **gumijowych tworow.**

Wobroćće so dowěrliwje na

Sanitatny wobkhod

R. Wagner w Budyšinje

před Sulerſkimi wrotami 9.

Jara ważne za woteběrarjow „Serbskich Nowin“

(Tu wutřihać).

Julij 1927

50 pj.

(Podpismo woteběrarja „Serbskich Nowin“).

Tutón wotrězk płaći za nawěſtki w měsacu julija 1927.

Zo bychmy wšěm našim čescenym čitarjam ſkładnoſć dali, zo móhli wšo, štož maju na předań, abo je li chcedźa ſebi něšto kupić, abo maja někajku druhu naležnoſć,

z nawěſtkom

w „Serb. Nowinach“

wozjewić, smy jako něšto cyle nowe, wotrězki zawjedli. Kóždy čitař „Serbskich Nowin“, kotryž při ſkazanju abo připoſłanju nawěſtka wotrězk předpoloži, dóſtanje nawěſtk wo 50 pj. tuńšo hač hewak płaći. Wotrězk smě ſo jenož **w postajenem měsacu** wužić. Skazař nawěſtka ma ſwoje połne mjeno a wjeſ podpiſać. Nowy wotrězk ſo kóždy měſac wočiſći.

Nakład. „Serb. Nowin“.

● Składnoſć! ●

Dźěłba žonjacych kotow z ruk. wopiſmom 72 hr. **Max Seifert** w Budyšinje na Kamjentnej hasy 22.

Strykowansk. wolma

jara tunjo.

K. Erler na Zitnych wikach 11

Transmisije

kóždeje družiny

wolije, benzin atd.

podawa ze ſklada

Carl Gast

w Budyšinje

na Drjewowych wikach čo. 27.

Přiloha k číslu 149 **SERBSKE NOWINY** Srjedu, 29. junija 1927

Lětny swjedźeń Buduskeho Gustav Adolfskeho pobočneho towarstwa w Rakečanskim Božim domje.

Budyske pobočne towarstwo Gustav-Adolfskeho wustajenja, kiž někto bijom psches 80 lět wobstoji a tak do najstarschich je 34 pobočnych towarstwow we wobwuku Drježdźanskeho hłowneho towarstwa kluscha, wotmě sanźonemu njedźelu w Rakezach swój lětuschi lětny swjedźeń. Wohłada běsche swój Boži dom swjedźenszy wupyschila a swoje k poradźenju swjedźenja pschinoschowała. Tak porjenschischtej dobrowólny zyrkwinski khór a dźěcźazy khór pod nawjedowanjom swojeho kantora, knjesa wyschschego wučerja Rjelki, wobej swjedźeńskej kemschenj; a hakle krótka załoženy posawnisti khór pak, pożiwnjeny psches Khwačanskich posawnistow, pschewodźesche kěrluschke a swjeseli po kemschenjach swjedźeńsku wohładu, jako pod bohim njebjom nětkotre rjane kěrluschke pschednjese.

Na serbskim swjedźeńskim kemschenju powołanju we 2 hodź. předowasche knjes farar Schwjela z Pěschna w Delnjej Lužicy wo lekscze 1. Mójž. 49: „Sšym dla swojeho bratra wajchtaš?“ Jako Gustav-Adolfskej wohładze swědomje wótsche pschinoschasche „Ssy a dyrbiš dźiwi swojeho bratra wajchtać!“ naczitny prajcheni 1.: „Hdźe je twój bratr?“ a 2.: „Kak pomhasch swojemu bratrej?“ Wón poda wohładze jažny wobraz w Gustav Adolfskim dźěle w Južnoslowjanskej, kotrejž běsche wohławszy sejnal w Sagrebje, Běłohrodze a w krajinje Sserbow w Piekomuvje, schtož běsche wobeje za serbstwu wohładu jara fajmawe. Předowanje we schězhowazym němskim kemschenju běsche knjes farar Große z Budyschina pschewzał. Na zakładze hłowa Haggai 1, 13 hač 14 wulsebnyh wón nasche Gustav-Adolfske dźěło jako skutkowne wutnarcze ke Knjesej a jeho evangelstej. Wón dopomni nadrobnje na wumjeze a rozmjeze Gustav-Adolfskeho dźěła w 95 létach, wot czasa, jako 6. novembra 1832 Gustav-Adolfske dźěło załoži. Hač dotal je nětkuze 700 miljonow hriwnow zwjedło a z nimi nimale 7000 woładam w rozprószenju pomhacz mohło. Też nasche Łužiske wołady w rozprószenju we Wóstrowu a Seitendorfe pschi rěcy Nětzy, Schěrachowje, Lupoji a w Sśmjeczkach su pschi twarjenju swojich zyrkwjow a farow so Gustav-Adolfskemu towarstwu so wjele dźakowacz mołe. Możesche Sśmjeczkečanska wołada loni swój 250tny jubilej zwjeźicz, dha bě Lupoj, ženiczy serbsko-němska wołada w rozprószenju, za dwě lěcze 50lětnemu wobstaczu napschećo. Němske předowanje poda wobsehje jenotlíwe wobrazy wo zyrkwinskej nuzy mnohich woładow w rozprószenju w Hornjej Schlesyskej a w statach něhdyschnje Rakuskeje a běsche appell na mutrobu pożuchajow, so bychu na swojim dźěle sobudźěkali na domje knjeza Zebaotha, swojeho Boha.

We wobwuku němskeho kemschenja, pschi kotrymž mějesche wohładny farar Riota wottarnu Božu słužbu, wotmě so sbodom lětna sshromadźizna pobočneho towarstwa. Jeho pschedsyda, knjes tajny zyrkwinski rada Roßenkranz, ju nawjedowasche a powita swjedźensku wohładu, ji so wobsehje za pschećelne pschijecze dźakujo. Knjes farar Rěda jako pismanjedźeć rozprawjesche wo dźěle pobočneho towarstwa, kiž je loni swój lětny swjedźeń w Kamenadze swjecził a je dozwa 1254 hriwnow za potrjeby rozprószenja woładow wotedał. Na tónzu spomináschе hišcze na dołholětneho wodźerja Drježdźanskeho hłowneho towarstwa Gustav-Adolfskeho wustajenja, njedawno semrěteho wyschschego konsistorialneho radu sup. a dra. Kölzschа. Knjes bankowski direktor Weigt z Budyschina poda jako pokładnik rozprawu pokładnje. Sbérka w Budyschinje je wunjesła 867,97 hriwnow a sbérki jenotliwych wjesnych woładow wucinjachu 685,61 hriwnow. Sličbowanja, kotrejž běsche knjes wyschschi schulski rada Bach pruhował, bu za prawe wuprajene a hospodarski plan w zylym wobsamknjeny. Kollekta na serbskim kemschenju wunjese 59,66 hr., na němskim 44,94 hr., hromadźe 104,60 hr., wot tuthych pjenjez dostanje dźěl wołada w Rosendorfje we Čěskosłowakiskej. Sšobustawy, kotrejž měrjachu po wustawkach wotstupicz, knjeza měschczanski rada Bulheim, wyschschi studijowy direktor Eisenschmidt a bankowski direktor Weigt z Budyschina a rycerkkubleř Eulitz z Budyschinka buchu zaso wolení.

Se zhromadnym spěwom mózneho Lutherowego kěrluscha klónczi so posbožnowazu swjedźeń. Njech je dotal tak zohnowanemu Gustav-Adolfskemu dźěłu nowych pschećelow pschiwjedł a starych w lubosczi znowa pożywnił. Gr.

Krupobicе w Rakečanskej a Wulko-Zdźarowskej wokolinje.

Psched něhdy wjele lětami,
tak so nam powěda,
bu strašnje wokolina
tu nascha wot krupami.

Hač bo tjoch puntow cžeže bu
tehdy krupy padale,
Kiž zyle žně tu sniczichu,
bu wschitko rosbite.

A wot toh' czasa swjeczesche
so dźeń tón krupowy,
na kotrymž kemschi
kaž druhe swjate dny.

Tuž Bóh Knjes ludźi wuslyschscha,
so smili nad nimi.
Psched krupami jich swarnowa
wón psches Litoterki.

Hdyž nětko pak saž widźesche,
so lud je bjesbožny,
nam sažo krupy pósczele
kaž sažuženi zymy.

Hdyž dźensa hladasch do luda,
dha widźiš zebanstwo,
też njepózažtwość, zadushstwa,
haj samo morbarstwo.

Hdźe hischcze kemschi i modli so?
Hdźe swjecza njedźelu?
Kak wjele ludźi podarmo
te swony wołaju.

Hdźe ludźo hischcze modla so,
hdyž wjeczor zehnuc du,
hdźe rańschi Kěrlusch spěwa so
hdyž z koža stawaju?

Hdyž tole wschitko widźimy,
dha pschidacz dyrbimy:
so sa to sara šnadnje my
tu pokhłostani zymy.

Budź, šerbšti ludo, proschcny,
so sažo wobroczi Ty,
budź sažo sprawny pobožny,
niz linki skaženy.

Jurij Schewczik.

Dyrbi mandźelska dźěłać?

Wólna prawisništa rosmołwa.

„Chžu filmowy wustaw wopytowacz a so na krajelku wudospołnicz!“ rzekny jeneho dnja swojowólna rjana žonka Erika k swojemu mužej a to pol léta po kwasu. Wón mějesche rjany wobkhód w khłóschczeńzach a potrjebje ruzy dźěła, so by swój wobschérny wobkhód sastarał. „Ale dźěczo, kajke masch tola pschipady. Runje w poslednich dnjach je mi na mysle pschischło, so by wschednje někotre hobźinki w pschekupstwje šobudźěłała. Mosa kažerarka je zyle pschebohłana a ma so wołožicz. Hewak pschehlad słubimy. Tebi je pokładnistwo z Twojeje prjedawschcje dźěławosze znate.“ — „Ženje! Kak mójzesch jeno zez tajke něschto wumyslicz! Mam talent, žym rjana — pójdu k filmej!“

Tak klónczi so mandźelska rosmołwa a knjeni Erika dźěsche k swojemu najlubschemu bratrej, prawisnišej, a wuhypa swoju poczeżenu wutrobu. „Nětko dyrbju jerje pschebawacz a zez swojej ruzy womasacz!“ klónczi swoju rosharjenu rosprawu. — „Haj, šościcžka, budź rasumna a słuchaj! Po sakonju ma we wschém, schtoż mandźelske žiwjenje nastupa, mužowa wola a roskasnja ptaczicz. Ty chjesch k filmej. — Twój muž trjeba Twoju pomoz we wobkhódze. Ty masch jako mandźelska Twojemu mužej napschećezo wschelake winowatosczе — wyschschе zjanoscow a lubosczow. Ty žu po sakonju jeho mandźelska wosebje powołana, zhromadnu domjaznosczᶏ nawjedowacz a sastaracz, t. r. ty masch so wo pschihotowanje jědźe, schatow, drasty a porjad w domjaznosczi staracz, też wo strowotu, za słužownych a wschě domjace potrébnosczе. To njeje žadyn mały nadawk winowatosczow, kiž je žonje w mandźelstwje skazeny. To ty wschо cžinisch a tuž žo njeczich hubjenschcha, hacž žu, nimo twojeje fanatiskeej lubosczе k filmej. Hacž nětko tute dźěła žona žama cžini abo je psches słužownych wobstaracz da, a wona jeno dohladuje, to wotwisnje wot hospodarskich wobstejnosczow, w kotrychž staj muž a žona žiwaj. Nětko pak napołoži sakoń jonje hischcze druhe winowatosczе. Je też k dźěłu we wobkhódze winowatа, tak daloko hacž je to po wobstejnosczach waschnje. Wobkhód twojeh muža je hischcze pschemłody, so mohł runje nětko w hospodarskej cžežkim cžasu wschě wichory bjes wosebiteho roshlada a pilnosczе pschětracz. Bjes dwěla je pschitomnosczа a šobudźěławosczа žony runje w tajkim wobkhódze z wulkim dobytkom. Ty snajesch wot Twojeje prjedawschcje dźěławosczе zyle pjenjezniste. Twoja mała domjaznosczᶏ dama Cži nadosczi czasa k temu. Tuž budź rosumna, Erika! Ty lubujesch Twojeho muža, to najlepje žama wěsch. Dopjelni Cži tóhdle rosumne pschecze. Njeby Cže samežce wo Twoju pomoz prošnuł, njehyli Cže trjebał. Po prawym je to Twoja winowatosczᶏ, we wobkhódze muža šobu dźěłacz. Njemysl jej tola, so jemu wosebiteje dobroty z tym wopokasasch. Też njemóżesch sej wosebitu mšu za to žadacz. Skónczнje dźěławosczа tola žama za so a k swojemu lěp-

Na dalokich pućach.

K. B. Šěca w Sowrjecach.

29] (Pokračowanje.)

Mało z našich Zhorjelskich pućowarjow drje je so na to dohladało, zo su wšě kamjenje a kamuški we wodźe a na brjozy kulojte abo splacnjene a cyle bjez rózkow, kaž by je na tóčniku zhładkował, a tola wone rózkojte do morja padachu. Woda bě je wottočiła a zhładkowała; wodnjo a w nocy je wona njepřestawacy pak horje pak dele suwa, a z tym so wšě rózki wotšmrudruja. Helgoland je wulki skalny čop z čerwjeneho hlinowcoweho šćěpjela (Tonschiefer), kiž pak je wjele mjeńši hač naš zornowe, tuž so lóžo rozdrjebi. Morjo wokoło kupy je tam, hdźež je nawał žołmow najsylniši, čerwjene, štož je nazdala najlěpje widźeć; je ze rozmlětym čerwjenym kamjenjom barbjene. Ale tež órjopy, hlinjane a skleńčane, so w stajnej měšency dočista rozsmruja.

Woda w morju ženje změrom njestoji, runje so to při dlěje trajacym čichim wjedrje tak zda, w času přiliwa stajnje cyle nizke šeroke žołmy k brjohej stupaja, kóžda nješto wyše hač prjedawša, a wotběhnu pomału, kaž běchu přišle. Při samej kromje běch mjez kamjenjemi wšelke pytajo hač k wodźe stupił, zo so nimale stupnje mačachu, tuž so jene tajke žołma přiwali a stupaše wyše a wyše, a prjedy hač so dohladach, stejach hač do koleni we wodźe, te drje so hnydom zaso wrócо scáhny, ale mokry tola běch. Na druhu njejsym čakał. Dźěch potom, kaj daloko so to hodźeše, wokoło kupy, tu widźach, kak žołmy wot njeje žeru a ju roztorhaja. Cyle na kónou hubjeneje šćežki na wulkim kamjenju sedźo samlutki cuzhnik w knihach čitaše. Dźiwny muž, wulke knihi bože tu šeroko wotewrjene před nim ležachu, wón pak swojeho ducha z tym žiwješe, štož běchu sej člowjekojo wumyslili. — Nazdala so mjeńša a nižša kupa z morja zběhaše, Němcy ju Düne mjenuja; čołmy z putnikami tam a jow jězdźachu, tuž so tam teł dowjezych, njebě wjele dale hač wot Sowrjec hač do Sekec.

Kupa bě luty drobny pěsk bjez wšěch kamjenjow. Potajkim z wodu nanošene; a morjo ju stajnje přemjeněje, pak něšto wottorhny, pak nowe walnješka pěska připlacny. Něhdźe před sto létami bě kupa hač do Helgolanda dosahała, njemdrje morjo pak bě so předrělo a ju wottorhnyło. Při kromje a na pěskojtych wotwiskach so wšudźom khětro wysoka trawa (Strandhafer) zelenješe, tu a tam plahowachu, zo by ze swojimi dołhimi rozšerjenymi korjenjemi mjelny pěsk hromadźe dźeržała. Jow bě nětk tež składnosće, so w morju kupać. Mólčo doskowe budki tam wšudźom stejachu za slěkanje a woblekanje; kupich sej kartku pola dohladowarja abo straženika, a hdyž běch drastu wotpołožił, stupach do wody. Hu, bě ta zymna! Budźech so najradšo zaso wrócił, termometer jenož 13° R pokazowaše. Kročach pomału dale, pučeo hłubje a hłubje, a hdyž mi hač do šije dźěše, poča mi čoplišo być; myslu sej, zo bě to sól na tym wina, dokelž ze swojim šćipanjom kožu zahori. Na dnje bě luty drobny běły pěsk a woda tak jasna, zo móžach kóžde zornješko spóznać. Spytach też pluwać, a to jow wjele lěpje dźěše hač na Sprjewi. Woda je tu wjele sele dla čežša, tuž pluwarja lěpje njese. Pluwaniščo pak njedosahaše, hač štó wě kak daloko do morja won, ale bě wobhrodźene. Hdźež woda hač k hłowje dosahaše, běchu koliki nabite, a mjez nimi šlahi na morju ležachu, přez te nichtó njesmědźeše. Myslach sebi, zo su te jenož bojaznych dla, a dokelž mózach derjo pluwać, zalězech přez nje a dobywach so dalewon. Ale straženik kuparjow pasełe kaž pata kurjata a hwizdaše za mnu a kiwaše, zo dyrbu so wrócić, njerěkaše mi też knjez knježe, ale wołaše z wótrymi słowami, hač njewidźu, hdźe šlahi su. A wón měješe prawo.

Dźiwny skót tam na wodźe pluwaše, a drje dźesaty na te mysle přišoł njeje, zo su to też žiwe stworjenja. Žene běchu kaž hwězdy (Seestern) z tŕomi, štyrjomi abo pjećimi dołhimi rózkami, twjerda kaž skora a po cyłym z kónčojtymi brodawkami posadźane. Spody běchu rózki rozščěpjene, a hdyž je mjećech, wustupi z nich wózhor, kaž warjeny škrob (Stärke); a to bě cyłe zwěrjo. Haj, bože stworjeńcka su wšelke. Druhe so tam z wodu njesechu kaž małe předešćniki, tak wulke kaž pjasć abo mjeńše, zwjećna napinjene a spody po zdaću prózdne; wot kromow lute canki wisachu a z brjucha dołhe niće kaž korjenje. To pak běchu lute ruki, z kotrymiž tute zwěrjata, žahalcy (Qualle) je jich mjeno, 8 drobnuške mórske stworjeńcka za cyrobu loja. Wone njepłuwachu kaž ryby, tuž też njećěkachu. Spytach je wězo też z wody wzać, zo bych sej je nadrobnišo wobhladał; pšimnyć a zapřimnyć pak žanu njemóžach, dokelž niče twjerde na nich a w nich njebě, nie kosće, nie skorpawy; to bě kaž bych chcył w kropjemuku z porstami łojić a do huby nosyć. Tuž wobej rucy podsunych a je z morja zběhnych; hdyž pak bě woda mjez porstami wotběhnyła, njemějach ničo hač mału hromadku wózorka. Běštej pak tam dwě družinje žahalcow, jena bě šěroběła, druha načerwjeń; z poslednišej pak so zjebach a mójach na jenej dosć, přetož hdyž běch je wučerpnył, pluskotachu abo padachu mi z wotlěžacej wodu też dołhe slinojte šlingory na nohi, a to bolešе a paleše kaž živy woheń; myjach a drapach a šudrowach ze pěskom, ale to bě wšo podarmo, palenje hakle přesta, hdyž zaso w Hamburgu we łožu ležach. Nětk zrozumich, čohodla tajki njeplech „žahalo“ rěka; mjeno hižom praji, zo žanych dobrych počinkow nima. Wróćich so zaso do Helgolanda; za přewjezenje sej rybak třeceći feńkow žadaše. Dach so z pućowarjom, kiž při mni w čołmje sedźeše, do rěcow a woprašach so jeho, čohodla smy wčera za krótki puć wot łódźe hač k mostej šěsćdźesać dać dyrbjeli a dźensa za wjele dlěžši hač k pěskowemu brjohej jenož połjecu. Wón wotmolwi: „Hdyž sće hač ke kupje přijeli, chcеće tola też na kraj, a dale też njemóžeće sobu jěć, dokelž na łódźi dale płaćili njejsće, tuž dyrbiće wězo dać, štož sej rybacy žadaja. Na pěskowy brjóh pak was nichtó njenuzuje, tuž je jězba tuńša, zo by jich tam prawje wjele dojšło.“ — Z teho spóznajeće, zo wšudźom ptački loja, hdyž čahnu.

(Pokračowanje sćěhuje.)

schemu. Někto pak njeje prajene, so dyrbi na psch. žonu bohateho pschekupza, kiž ma trasch 12 wuttich składow, w kłamach hnadź schatky pschedawacź, dokelž muž to w swojej wumyslnosći sa prawe dźerži. To by njewužitne wutrjebanje jeho mozu wofnamjenjeło. Temu njetrjeba so žona podwolić. Nostrijaze ta winowatosći ke dźeću njeje jeničzy powołanje muża, ale też jeho hospodarske pomery kaž hydlischczo, czaß, waschnje, wokolnosć, wotczehnjenje a strowota żony, wobstejaze nahlady a hacź dotal wobhladżowane waschnje žiwjenske. We Waschich wobstejnosćach njeje to zanc njesprawne zadanje, hdyž Twój muż Twoju pomoc na někotre hodźinki wob dźeń w swojim wobkhodze potrjeba. Budź mudra, hotticzka — dźi ſ Twojim mużom kóżdy tydźeń raz do rjaneho filma, wobdźiwaj tam „filmowe bwéhy", kotrychż žiwjenje njedźiwajo wicheho khsichcża tak khsichczaze njeje, kaž żei to nechtóżkuli myśli. Pomhaj Twojemu dobrocźiwemu mużej, tak dołho hacź je trébne. Budźesch żama wjeselo na tutym dźele namakacź a tak so sobustaracź, so dopředka pschihódźesch. Dźi a cźini tak, kaž żnm Cźi rospowědak!"

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Bretnica.** W nozu na póndźelu je so pschi Biskopsko-Radeberskej dróży ležane domske ſ hródźu a wosowej kólnju wóznika Oskara Gebauera wotpalika. Podružnizy, kotrjż w domje hydlachu, móżachu so ſ cźakom wukhowacź. Też ſtót wohnjej wutorhnyschu. Wobhdźeješ a też podružnizy maju sawěcźene, tak so jim schkoda saruna. Kak je woheń nastał, njeje hischcze wuiasnjene, myślí pak hebi, so je jón słoſtnika ruka załožiła.

* Se **Sebnizy.** (Dank na łóckí). Měšecźanſcy zastupjerjo wobſamknuchu w swojim posledninm posedźenju, so ma so někto werzawdźe dank na łóckí jawjesćź. Jena łóckła w kóżdym domje njeje dawšej podcźišnjena, ja kóżdu dalſchu ma je wobhdźeć lětnje 30 hriwnow dawka ſapkaczićź.

* S **Glauchawy.** (Mordarſtwo a ſamomordarſtwo.) Hróżnuy kwaſowy podatok ſta so njedźelu na ranje wokoło 2 hodź. na Nuečkej dróży njedaleko hościenza „K pólnemu hrodźiſej. 22lětny pschadowniſi dźiwarjer Theo Schubert po rozhorjenej ſwadźe a pschimatizy swojeho bratrowza, 38lětneho Alfonſa Schuberta dwójzy do hłowy ſtrěli. Kuždom na to ſaſſeli ſo Theo Schubert ſam. Alfons Schubert je rano w měſchczanſkej khorownji wumrěł. Pschicźina tuteho hróżneho podatka leži w swójbnych roskrach a żarliwoſcach.

* S **Lipſka.** (Hacźenje ſo pschedrźało.) W měſchczanſkich brunizowych dźiwarjach w Wóhlenje pola Lipſka ſo cźekje njeboże ſta. Dźěl wody ſ jamowneho hata je ſe pschedrźnjom hacźenja do ſwjetſcheneho wuhlowego kopanja ſabźěł a zyte dźěło ſaſtajił. Woda je wšy Lippendorf a Spandorf hylnje ſapuſcźiła. Dźěl ſkotu njemóżachu wjazy wuhkowacź. Jena hołza je we pschipławanym błócze wo žiwjenje pschiſchła.

* S **Lipſka.** (Dźeſcźowy jandźel.) Ssobotu w Gohlisu łeto ſtare dźěcźo ſ wokном ſcźeczeho poſthoda na dwór delepadże. Saiwołany lekař ſpóſna, ſo ſo dźeſcźo ſ padnjenjom ani to najmjeńſche ſtało njeje.

* S **Lipſta.** (Pſchi njewjedrje rěcź ſhubika.) We **Braſchwitzach** pola Zeitza ſhubi 19lětna hołza pſchi ſylnym njewjedrje ſwoju rěcź. Dotal běchu wſchitke lěkarſke prózowanja, ſo bychu hołzy rěcź wróćźili, bjez wuſpěcha.

* S **Kamjenizy.** (Wichorowa trubjel.) W pschedmjeſcźu Harthawje njedaleko Uhljez kubła nadobo wichorowa trubjel zychmowacź poča. Wona powali něhdże 20 metrow dołhi płót, podłama ſylnaj ſchcźežoraj elektriſkeho powoda a wuwali dwaj 30 cm. ſylnaj bohaſikowaj ſchtomaj a pol metra tołſtu lipu.

* S **Kamjenizy.** (Wosoj dróżowneje żeleſnizy do ſo ſraſnyloj.) Na rózku Schilleroweje a Jurjoweje dróżi piatk wjeczor wosaj dróżoweje żeleſnizy do ſo ſraſnyſchtaj, ſo dwaj pſchipowěſchtaj ſ kolijow wuſkoczijſchtaj. Pola wobeju pſchipowěſchkow ſo k bocznej ſcźenje ſtócźijſchtaj a pola jeneho cźerjenjeſkeho wosa ſo prědni noſtup ſkónjowa. Se ſchlenjami ſrěſa ſo 5 wosbanow.

* S **Kamjenizy.** (Straſchny cźłowjek). Kriminalna polizija ſaja 27lětneho rataſtiſeho dźěłaczerja, něhdyſcheho wuſitawowneho thowarſza, dokelž běſche tele dny wospjet ſpytał, hydlenje ſwojeje maczerje ſapaliczź. Wón noſchesche ſo dale ſ wotpohładom, Kamjenicźanſti-Zeibigſki lěſ a wjeſche ſjawne twarjenje ſapaliczź.

* S **Annaberga.** (Spitóſcena truwa). W ſtukodnej Nowej Wſy ſhnjche żónſta ſ truwu ſnno domoj wojeźe. Nadobo pak ſo ji truwa ſpłoſchi. Jónſta ſpyta truwu ſadżerżeć, pschidźeše pak pod kola, kotrež wbohu tak njeſbożownje pschejedżechu, so wumrě.

* Se **Schwarzenberga.** (Se ſhnoweho wosa padnywſchi ſo karafyk.) 69lětny tuhlet Emil Goldhahn ſiejeſche na ſnnowym wosu. Nadobo konjej ſaczepjechtej a wobjedżeſt padże ſ wosa. Jemu ſo nop puknu, na cźoż hnydom wumrě.

* S **Reichenbacha** w Schleſyſkej. W jenym domje na Zyrhwinſkej dróży bydła ſchtyri ačeneražije pod jenej ſtżechu a to nimale 90-ſtna ſtara prawowska, jeż 54-lětna dźowka, jeż 20-lětna dźowka a teże tři lěta ſtare dźěcźo. To je wšitke żadny pad.

* S **Lhnizy.** (Wotewrjenje wukeje wuſtajeſiznu.). Němſka ſahrodniſka a ſchleſyſka pſchemyſłowa wuſtajeſiza „Gugali" bu ſandźenu njedźelu w Lehnizy w pſchitomnoſći mnohich cźeſtnych hoſcźi ſwjatocźnje wotewrjena.

* S **Lubanja** w Schleſyſkej. (Woheń naſtanje ſ elektriſej plotu). W jenym hoſcźenju w Starym Lubanju chżnſche hoſpoſa zylu hromadu róznowanych ſchatow wupłotowacź, njebě pak runje żaneje milimy. Tak woſtaji wona plotu ſtejo, tola njewotſtaji ju, a dźěſche na druhe dźěło. Jako wona ſaſo do ſtwy ſtupi, zjebźeſche ſo jenoż plotowańſka deſka pſchepalika, ale też ſchpurdowanje, na kotrež běſche elektriſka płota padnyła. Jo poradźi ſo, i pomozu ſnbožnym woheń ſalecź.

* S **Walckenburga** w Schleſyſkej. (Pjižnowa ſcźurka w kupańni.) W ſnbožnym Dittersbachu pytny w hoſcenſu wobſedżerja jeneho hoſcźenza młodu mużiſli w nozy hróſne kramoſcźenje. Jako běchu jemu dołhu wóſa pobił do ſtwy wſali a ſkónčnje komodu wot ſcźeny wotcźahnyli, ſedżeſche tam hobrika wulka myſch, kotraž do kupańnje cźekny, hdźež mózachu ju ſaraſnyć. Potom hakle ſpóſnachu, ſo běſche to pjižnowa ſcźurka.

* S **Barlina.** (Dwójne ſamomordarſtwo.) 37-lětnu mandelſelku Genzleinowu a 34-lětnu Reinerowu, kotrejž běſchtej ſpſchecźelenej, pjatk dopołdnja w hydlenju Genzleinoweje ſ płunom ſajdojcźenju morwju namakachu. Wonej ſtej ſebi žiwjenje wſałej, dokelž njemóżeſchtej ſbožo w mandelſtwje.

* S **Barlina.** (Sa 40 000 hriwnow židy kradnyli.) W cźaſu wot ſoboty wjeczora hacź njedźelu ranja dobychu paduſchi do židoweje wulkowikowańſje w prěnim poſchodźe jeneho twarjenja na Kommandantowej dróży, hdyż jim židowe baliki do rukow padźechu, kiž běchu 40 000 hódne.

Přilopk.

* **Po 24½ lět k ſmjerći wotſudżeny.** Pſchiſażny ſud w Lyču w rauſchej Prußki, ſudnistwo pſchećiwo prawdawſchenu wobſedżerjej Franzej Rajowſkemu ſ Wotwina, kiž w dezembru 1902 ſwoju tehdomniſchu żonu nawabił, ſwojeho muża, jeho ſtarſcheho bratra, ſajkdojcźiſ. Po dokonjanym njeſkutku ſo mordarſtwa Mordarſtwa na hižo 1921 dla ſamordowanja muża k ſmjerći wotſudżena a poſdźiſcho k 15 letam khłostanja (Zuchthaus) wohnadżena. Rajowſki bě we ſwojim cźaſu na Półſkeje cźekny. 1925 wróći ſo nahſjet a bu ſajaty. Wón ſud, kiž bu 24½ lěta po njeſkutku wuprajeny, poſtaji wón ſmjerć. Tola pſchiſażny ſud wobſamknu, ſo by ſo mordar wobhnadźił a wuprajeny žmjertny wuſud ſo do 15-ſtnje ſtaſnje pſchemeni.

* **Zakoſtne njeſboże ſ automobilom** ſta ſo na żeleſnizny wſchelkohodźe Natzelwurzkeje aleje pola Lübecka. Z Neuenburga pſchikhodżaſy automobil ſchrabny pospěſchenym wobſedżowny cźah ſ Lübecka do Schczećzina a wlecźeſche jón zyły kónj dobu. Cźah ſo wobſobom na měſtnje mori a auto zyle roſbi. Pſchelhodnej ſawjerje njeběſchtej zamknjenej. Kak automobil pſches kolije jědżeſche, ſchrabny jón cźah, kiž je połnej ſpěſchnoſcźu pſchihna. Sa krótke wokomik lokomotiwnik cźah ſaſta. Pſchi njeſbożu ſu najſterſe dwě žónſtej a ſchtyrjo mużiſy wo žiwjenje pſchiſchli. Jich cźaſ a ſtu ſwohlidżene, ſo je ſpótnjacź njemóża.

* **Leo Erichſen a ſtatny rěcźnik** apoložiſaj powołanje. Pſchednoſchkowego rěcźnika Lea Trichſena, kiž je też we Budyſchinje cźaſto pſchednoſchował, je lawniſi ſud we Hirſchbergu w Schleſyſkej dla njekaſanſtwa, kotrež je na žónſkej wobeſchoł, jako běſche pod wopyta ſtała, ke khłostańi na 1½ lěta a k połdalſiſim khłostanjam ſajmdźił. Wón pak je pſchećiwo wuſudej ſ motanje ſapołaſił. Ssamſnje je tej ſtatny rěcźnik ſe ſwojeho ſtejnſchcźa cźinił.

* **Khłoſtatnja ſa ſapaletku.** Pſchiſażny ſud we Hohenjowje (Glogau) ſajmdźi mandelſtka Baumgartowu ſe Wuſtych Lanerſitz w Guhrowſkim wokrjesu dla wotmyſlenego ſapaleńſtwa ke khłoſtańi na 3 lěta. Ju winowachu, ja je ſwojeho 28-lětneho žnna a ſwoju 72-lětnu macź ſkoſzowała a jeje wobſedżeńſtwo ſapaliła.

* **„Knjeſſke" myto.** „Knjeſſke" myto dostajachu we Burku (w jatſkej prowinzy) dwaj tamniſchej ſchuleraj, kotrajž auto ſadżerżſchtaj, kotrehoż pſchikaſane kory běchu na dróhu padnyte, hdyž běchu, ſo puczowaſaj to pytnyču. Jena knjeni, kotraż we wozu ſobu jědżeſche, ſawoła ſchuleraj k ſebi a dari jimaj — praj a pißaj — dwaj žłoj mjeſej rbutkaj.

* **Herbſtwo na praweho pſchiſchło.** Wójſki wobſchadżeny w Straßſurtu, kiž mějeſche wothromjenu rukú a mózeſche ſo jenoż ſ wikowanjom khěžku wot hłježi ſe ſwjeć, je wot ſwojich pſchiwuſnych w Ameriju 240 000 hriwnow namrěł. Nětk jemu njebudże wjazy trjeba, hnydu druhich hladaeź.

* **Deſchcze a ſnma w Cźornym łěſu.** Po khłodnym wjedrje a lohtim proſchenju poſledniich dnjow ſaſtupichu we Cźornym łěſu ſobotu wjeczor ſylne deſchcze a jara ſpadnjena temperatura ſawinowa ſnmu. Na Północ Horje (r. Feldberg) ſpadny thermometer nóże 0. W nozy je ſo na Północ horje ſnžk naſchot, kiž 2 zentimetraj wyſoke leżeſche.

* **Pſchi hraſkanju ſo wobwěſkuj.** Dźeżcom tola druhdy dźiwne wězy na mußle pſchińdu. W Hermsdorfje w Cźeſkoſłowakſkej ſpytaſchtaj 7-lětny ſyn jeneho łekarja a 14-lětny ſyn jeneho dźěłaczerja „wobwěſchenje" hraſ. Wonaj wſchaſtaj ſebi kruch ſtareho ſchatowego wopuſcźa, pſchiwjaſaſchtaj jón ſa ſchtom, ſtupiſchtaj ſo na łóſtik a tuhnyſchtaj hłowu do powjaſowoje ſekle. Nadobo pak łóſtik pod nimaj padże a wobſmj powjas ſchiju ſadżerżi. Dokelž, hwdyż ſdyż cźłowjek w wiſkaſcźi njeběſche, dźeſchtaj hižom wobaj mertwaj, jako ſo ludźo na njeju nahladachu.

* **Knjes „baron" na puczowanju.** Pſjedawſchcheho ſtwe cźeſkowańſkeho jěcharja Ludwiga Oertla, kiž je pod mjenom „ſwobodny knjes ſ Eglofſtein-Oertel" njeſicźomne jebanſtwo aktow ſapleczeny, kriminalna polizija pſchezy hłſchcze pyta. Kriminalny komiſaŕ Kanthaf je ſo ſa wuſchikowym jednom do Drjezdżan, Mnichowa, Wiena, Khelna a Frankfurta n. M. puſchcził, ale kóżdy raz, hdyż ſej komiſar myślesche, jehoſiejecź, běſche Oertel ſwoje ſydliſchcźo hižo ſamenił. We wſchěch měſtach mózeſche ſajtonjiť dowołanje, ſo je jebak wſchudże wulke hoſcźiny wuhotował. Na jeho popadnjenje ſu polizajſke wyſchoſcźe myto wo 500 hriwnjažite.

* **Woheń ſniczi 12 twarjenjow.** Po powěſcźi ſ Cawſkeje wudyri we wſy Valkloriana w Tirolſkej ſ hiſchcze njeſtateje pſchicźiny hobrſti woheń, kiž 12 twarjenjow do popjeła pſchewobroczi. Jenoż dźeſ wobſedżerjow mapiſche woheń ſawěſcźene.

* **Ssamomordarſtwowa epidemija hołzow w Cheſkej krajinje.** Mlode hołzy w měſtaczku cheſkeje krajiny (Egerland) Aſch je po ſdaczu ſamomordarſka thorocźiſ nadpada. Hakle njedawno běſche ſo 17lětna hołza ſe wokном dele cźiſła, druha je ſmjerć w hacźe pyrała. Někto ſłocźi ſo 16lětna hołza do fabrikiſkeho hata a ſkoczi tepi. Njedaloko dwórniſchcza w Aſchu cźeło 18lětneje hołzy namakachu, kotraż běſche ſo żeleſniſtemu cźahu pſchiječź dała.

* **Hobrſti woheń w Ruſki.** Po powěſcźach ſ Moſkwy je ſo w Uſjanowſkej guberniji 600 twarjenjow wotpalika. Pſchi hobrſtim wohnju je tež 4000 ſkotatnow kónj wuſkoczyło a 49 cźłowjekow wo žiwjenje pſchiſchło. Skhoda na nje zach wuczinja milijón rublow. Woheń je pjeza ſłoſtnika ruka załožiła.

Hospodarski rozhlad.

Ssrjedu 29. junija 1927:

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2155	100 pólsk. markow	47,01
jendželski punt . .	20,475	100 čěſkoſł. krónow	12,49
100 ſwajc. frankow	81,19	100 franc. frankow	16,605

Barlinſka burſa pſchinjeſe wjeżera powſchitkownje ſkrućene kurſy efektow. Jara měrne běchu wiki ſ dołżnymi a rentowymi liſcźinami.

Produktowe wiki też wjeżerjo wjele pſchemjenjenja njeſnjeſchinjeſchu. Jenoż wowſ bydu 5 pj. po zentnarju. **Wobrot** wołſa jara ſnadny. Wjeżera płaczeſche zentnarjo

w Berlinje:

rožli 13,45—13,55 hr., naležnjeho jeczmjenja 12—13,65 hr., wowſa 12,55 hr. hacź 12,90 hr.,

w termińowym wikowanju:

ſa julij: pſchenicźy 14,67½—14,60 hr., rožki 13,02½—12,92½ hr., wowſa 11,20 hriwnow,

ſa ſeptember: pſchenicźy 13,81¾—13,72½ hr., rožki 11,87½—11,80 hr., wowſa pak 10,20 hriwnow,

ſa oktober: pſchenicźy 13,76¾—13,72½ hr., rožki 11,87½—11,80 hr., wowſa 10,20 hriwnow.

Na pſchedaŕ.

Kola mużaje Panaſch w Khwalijchu 15.

Styno wós w Hródku, Schenkowſki puć 14.

Lawzy, Thomas w Hródku, Dolha haża 261.

Khaponaj Minorſkej ſetnjej, Lawſchy, pſekaſ w Hródku, Dolha haża 18.

Skloma a kulerepowe ſadżewſki, knjeji dwór w Kłeſchniku.

Loži a toileta ſ myczu, w Hródku, Lonſajzna haża 6.

Skala w Jěžowje ſ maſſiwnym ſ...enjemi, ſ elektriſkim ſwětłom a pólkom. Pißacź pod. D. D. 28 na Kamenzer Tageblatt Kamenz.

Sſadżeńſki runkliſowe, knjeji dwór w Lubhoſcźu.

Kóń ſ rěſu, knjeji młyn w Njeſwacźidle, w Porſchizach cźo. 9.

Bliža a ſtoły Duaas, induſtrijowy dwór w Hnaſchczach.

Rakowa w Budyſchinje, Mużakowſka dr. 4.

Pſchiſłaſiej pytaja:

Cźeladnikow. Herbika ...ucha w Semjackach.

Pohoncza, Walter, wuhlowy ...ikowaŕ w Hródku.

Samkaſſcheho, Prauſer w Hródku.

Rěſnikſcheho, Kühna w Semjackach-Cźmjzach.

Sſudnizny na pſchedżewanje.

ſchtwórk 30. junija 1927.

w **Budyſchinje** na Nowo-Salzaſkej dróży 19, ſchtwórk. 30. 6. dop. w 10 hodź.: Nowa draſchla, motor 4 PS ſe wolijowym ſahibkom, dźeſ njerczata maſchina.

w **Kamjenzu** dop. w 9 hodź. o kolarnach, twarjenje I: Bíbo, bíſej, kuhjniſe wuſtrowanje, dreſtwy łamor a komodki, ſchijaze blidko, knihowna polza, ſchatowy kamor, ſnehaſki, motor 7 PS.; W

w **Cźornym Khołmzu** dop. we 8 hodź. w Kubſchez hoſcźenzu ſa kuwa;

w **Lubuſchcu** dop. w 10 hodź. w Skoinzez hoſcźenzu wſchelake kołeſarſke dźěle;

w **Pjatzezach** pſchiv. w 12 hodź. w Schlenkrichez hoſcźenzu wſchelake meble;

w **Lejnje** pſchiv. w 1 hodź. w hoſcźenzu Bajazyſka pſchiprawa.

Skrowe depeše.

Barlinſke produktowe wiki dźenja dop. w ¾11 hodź.: Jara žnadny wobrot.

¾12 hodź.: Wobrot wołtanie žnadny, dokelž mějicźelju wjele žadaja.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wołjowe ſymjo po tunі abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hrivnje.

	28. 6.	27. 6.		28. 6.	27. 6.
Pšenica			buny	22-23,00	20-22,00
rožka	269-271	271-273	woka	22-24,00	21-24,00
nal. jačmjeń	240-273	240-273	modra lupiny	15-16,00	14-15,75
naz. jačmjeń	—	—	žolte lupiny	16-18,00	16-17,50
wows	251-258	249-256	zeradella	18-23,00	18-23,00
kukurica	188-190	1-8-190	raps. wosuſk	16,80	16,00
pšeńč muka	37-39,00	37-39,00	lany wosuſk	19-20,00	19-2 ,00
rżana muka	35-37,00	35-37,00	pocn. melasa	—	—
pš. wotruby	14,00	15,00	brnj. kruški	33-33,50	33-34,80
rżano „	16,25	17,50	syno, 50 kg	2,50-2,90	2,35-2,60
raps	—	—	rżana sloma	1,75-2,10	1,70-1,95
lane symjo	—	—	pšeńč. „	1,10-1,40	1,00-1,45
hróch	37-30,00	37-30,00	wowsna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluški	20-22,00	20-22,00	jačna „	0,90-1,15	0,90-1,15

SERBSKE NOWINY

DŹENIK ZA SERBSKI LUD

»S. N.« płaca měsačnje we wudawarni 90 zł. pj., na pósće a pola dowěrnikow 1,30 zł. hr. Do wukraja 16 Kč. Kóždo čo. płaci 10 zł. pj. Wudawa a čišći Smolerjec knihičišćernja, zap. dr. s w. ruk. w Serbskim Domju w Budyšinje. Telefon 2657.

Za nawěšćki, kiž maja so hač do 9 hodź. dop. wotedaď, płaći so za mały rjadk 20 złot. pj. Wobčežnje so stajene nawěšći a tabele so wyše wobilěeja. Za reklamowy rjadk płaći so 60 złotych pj. Rabat po tarifje. w. w

Čisło (Nr.) 150 **Budyšin — Štwórtk, 30. junija 1927 — Bautzen** **Lětnik 86**

Serbske prašenje před sakskim sejmom.

Ministerialny direktor dr. Schulza pokročuje: 1. Schtož kokolike hibanje mjes žerbskim wobydlerstwom nastupa, žmémy dże prajicź, so wot założenja prěnich žerbskich kokolskich towarstwow w lěcze 1920 liczba tutych turnarskich towarstwow njeje njejznadnje pschiběrała, tak, so w Sakskej mamy tulhwilu něhdże 20 kokolskich jednotow ſ znano wjazy hacź 500 zobustawami. Woprawny swjsk mjes założenjom tutych kokolskich tow. a sakskej žerbskej politiku na žane waschnje nimamy.

2. Njeje też było žanych rozsrčžowanjow ſ pruskim knježerstwom dla wojowanja pschećiwo žerbskemu hibanju, ale na pohnuwanje pruskeho knježerstwoweho presidenta žu sakske a pruske schule w Serbach worytowali, jenož ſe samerom sesnacź a pschepytowacź, tak žo roswuczuje.

3. Na politiskim polu maja Serbjo dokładnu runoprawosć ſ němskimi stacźanami a njepodsteja žanym wumjacznym pschedpisanjam. (Hamtske hejtmanstwo we Lubiju dowoluje němskim towarstwam dźiwadłowe pschedstajenja, mjes tym, so je žerbstim zakaza. A tajke wobuznošcze maja Serbja dla wobstaranja zhromadneho paša ſ pschiczinu wulkitow psches mjezy. Tajke a podobne pschipady nam praja, so we wjchelakim nastupanju my Serbjo njejsmy ſ Němcami runoprawni. Móže być, so winowaczi pola lokalnych wyschnoscow pschećiwo woli naschcho knježerstwa. Tohodla je trěbne, so tele pschipady prawnemu wubérkej, žo ſ naschej nalezno-sću faběrazym, pschedłožimy. Pschiſp. red.).

4. Woni njejsu (mjenujuz my Serbjo), samjesowanu pschi trjebanju swojeje macźerneje rěcze, ani w nowinach, ani w zhromadźiznach, ani pschi zwjedźenjach abo pschi trjebanju napismow. Ssudnistwa a sarjadowaze wyschnoscze na žerbske wobydlerstwo ſ tym wosebje dźiwaja, so je pola tóžbeje(?) wyschnoscze w Serbach žerbske rěcze mózny sastojnik, kotrehož, je-li trjeba, jako tolmacza sawołaja.

5. Na nałožowanje žerbskeje rěcze we schulstwie roswuczowanju knježerstwo w pschiběrazej mérje wot łakotskeho sarjadowanja ludoweho schulstwa žem, dźiwa. Tuhwilne sarjadowanje složuje žo na § 2 wotdźel 5 pschechodneho schulskeho sakonja ſ 22. julija 1919, ſ kotrymž žo sarućuje, w cźistožerbskich a namješanych schulach dospołe powschitkowneho němskeho wyschiskeho samera też w tutych schulach, dale pak žo stara, so žo dźěcźom žerbskeho rodu sakhowa a sakorjeni snajomnosć žerbskeje rěcze wo ertnem a pišnem trjebanju. Tuto sarjadowanje wotpoweduje pschećam, pschednjesenym knježerstwu se strony sastupjerstwa Serbow psched shotowejnjom pschechodneho schulskeho sakonja. (Tele postajenja žu njedosahaze, hewak njebychu w telko schulach we Serbach bjes tajkeho roswuczowanja byli. Wujběhnjemy Mschesy. Rěka, so žo tamny wuczeř Hocker tomule roswuczowanju spiecźuje. W cźistoserbskich Pšowjach sadźewa tchdomnischi nasenk Heger sawjedźenju žerbskeho roswuczowanja, w Minakale sadźewachu ſ njewěrnymi wunoschowanjemi, so dyrbja starschi roswuczowanje žami sapłacźicź, a so dyrbja dźěcźi k tutej wuczbje we połdnich popołdnischich hodźinach pschikhadźeć. Pschiſp. red.). —

Po wschěm tym sdadza žo być se shytknymi, naprawy teho rasu namjetowane w namjecze cźo. 179, dokelž žahaja też dalako psches ważnosć pschinawagu žerbskemu hibanju po cźistoliczbnym powazenju. Ssměmy na to pokasacź, so po ludliczenju ſ lěta 1925 žerbske wobydlerstwo w pruskej Łužicy a w Sakskej wscho hromadze 71 029 wožobow wuczinjesche, ſ tych pschihdu na saksku Łužicu 28 225 Serbow, mjes tym, so shytk (42 804) we Pruskej bydli. Pschi zhromadnym wobydlerstwu Budyschskeho wokrjesneho hejtmanstwa wo 461 102 wožobow wuczini žerbske wobydlerstwo jenož 6,12 proz. zhromadneho wobydlerstwa tuteho sarjadnišeho wokrjesa. W jenotliwych hamtiskich hejtmanstwach je prozenty podźel žerbskeho wobydlerstwa wschelaki. W Budyschskim hamtiskim hejtmanstwje wuczini 17,51 proz., w Kamjenskim hamtiskim hejtmanstwje 7,96 proz., we Lubijskim hamtskim hejtmanstwje 1,40 proz. a w mésce Budyschinje 4,91 proz.(?), w mésce Zitawje a jeho hejtmanstwje je hischcze niże prozenta zhromadneho wobydlerstwa. S tychle liczbow wulkhadza, so Serbjo w sakstej Łužicy nihdże w zmiku sastudleni njebydla, ale žu wschudźom ſ pschiběrazym cźisto němskim wobydlerstwom smješchani žiwi. Ssu, žo we, jenotlíwe wšy a strony, hdźež je prozentny podźel Serbow na zhromadnym wobydlerstwje wjele wyschschi, hacź tu mjenow. pomérowe liczby, schtož pak powschitkowny wobras wo nicźo nje-

Stresemannowa rěč wo Nobelowym myće.

W auli Oslowskeje universitty je schtwórtk dopołdnja němski ſwonkowny minister dr. Stresemann wo Nobelowym myće, kotrež je žo jemu ſa jeho mérowe dźeło spožcźiło, rěcźał. „Wušnamjenjenje“, wón praji, „theoretiſtim zadanjam njepłacźi, ale praktiſkej politizy. We Němskej je žo kruce wo ſwonkownu politiku wojowało. Teho dla je mi ſnadź najprjedy mózno, na praschenje ſa myślenjom dźenžnischeje Němskeje wotmolwicź. Dźenžnischa Němska žo husto po ſwonkownoscźach pobudźuje. Wušłajer Robelowcho mérow. myta mjesche myſl rospitanym naturiſtim mozam ſtudźazu móz cźłowjeſkeho ducha napschecźiwo ſtejecź. So žo dźenžnische rosmicze němskeho luda do tajkeje ſtrony hiba, je ſ teho ſpósnacź, so němska mérowa politika njeby mózna była, hdy by hłubokemu jeđzenju němskeje ludoweje dusche njewotpowedała. Pschi tym žu žo ideje nazionalneho a internazionalneho hromadźe dźełanja kichijowale. Cźłowjek dyrbi, kaž minister Herriot w Frankſurcze njedawno rostoji, nazionalnje myſlicź, ſo by mohł internazionalnje ſkutkowacź. Po wojeſtim zhpnjenju njeje němskemu ludej lohko było, narodnu myſl w tymle ſmyśle sastupowacź a po puczu k mérej na cźole žobu kraczicź. Najcźeżscha ſchkodowanka njeležesche w ſhubjenym kraju, kolonijach a ſamojenju, ale w tym, ſo žrénia worschta, kotraž bé jeđzej pschedewschém ſtatnu myſl njeſła, dospołnje wołhuđła a žo ſproletarisowała. Teptana a ponižena žo tale worschta we wótrej kritizy pschećiwo njewoprawnjenym porokam wot wonka wotroczeja, pytasche tradizije ſmutſka ſakhowacź. Tola wona poča rosdźěle cźinicź mjes tymi, kotſi chzychu wójnu, a mjes tymi, kotſi cźahychu prawny podłoź dacź. Na to konferenza w Londonje wo Dawesjowym planje pschinidże. Sso dźiwajo němski lud ſwojich ſastupjerjow ſa jenym błodom ſe ſastupjerjemi mozow widźesche. S Herriotowcho erta ſkyschesche, ſo žo Poruhrſka wopuſchcźi. Briand pschinidże, kotruž Herriotowe ſłowo dopjelni. Łokarnſka politika žo 1925 wotewri a 1926 Němſka do Swjaſka Ludow ſastupi, pschi cźimž Briand w ſwojej rěcźi praji, ſo je cźaſ kanonow nimo, a ſo dyrbjałoj wulkaj ludaj, Němzy a Franzowſoſo, kotraźaj ſtaj

telko ławrjenza we wójnje dobyłoj, w pschichodźe jenož wo wulke idealne ſaměry cźłowjeſtwa wojowacź. Schtóž je tele hodźiny w Genfu był, je ſenje njeſabudźe.

W tukhwilu je kriſa dowěrjenja w zyłym roswiczu méra, tola móže žo rjecź, ſo je wola ſa mérom a dorozumjenjom pschemózaza wjetschina němskeho luda.

W nowej Němskej je žo dźełacźerſka worſchta twjerdźe k Němskej a ſtatej ſwjaſaka. Zane pschemėnjenje ſeſtajenja ſtrony, žana ludowa worſchta njemóże wot žobudźela ſamolwitoſcze na ſtacze wuſamknycź abo nėschto pschemėnicź. —

Pschijimanje tych, kotſiž mėnjachu, w nowym ſtacźe nowu ſtatnu formu wotpokaſacź, dnjowa politika a dnjowe podawki na ſtawiſniſkej woprawdźitoſcźi nicźo njepschemėnja, ſa wschė ſtrony dźenža na nowej Němskej žobu dźełaju.

S dźenžnischej Němskej ma niz jenož pschitomnoſcź, ale też pschichod liczicź. Teile Němska žo napschecźo dźerži, ſo žo w njej ſtatnſkaju namakaju w organizazijach, kotrež wo frontiſkim wojeſtwje, wo frontiſkim duchu a podobnych wėzach rěcźa. Ale dyrbjało to pſychologiſkim hinat być? Njeje to ſwjeſelaze ſa Briand, hdyž cźile ſtari wojowarjo jeho k ſebi wołaju. Wobroczam žo na knjeſa Briand ſameho, kotryž wo ſpominanju na wulke ſkutki wobeju ludow we wojowanju ſe žobu w mė-ch cźaſach ſaſdźenoſcze rěcźeſche. Ssym wěſty, ſo bu-da ru-e cźi, kotſiž žu pschi froncze ſmětowu wójnu widźeli, ſe wſchej jejnej wulkoſću a ſe wſchej jejnej hrozu, ſa nowy pschichod méra dźełacź.

Sawod Locarnſkeje politiki ſawrócźi roswicze europiſkeho powójnſkeho cźaſa. Locarno wojnamjenja trajny měr pschi Rheinje. S tejle myſlu njeby žo njeſkło, hdy by na kraju, kotrež jako pschewinjeny žo wjecźenja wotrjekne, léta dołho cźeża bajonettow leżała. Locarnſka politika žo njeda ſjednocźicź ſ politiku njedowěrjenja, ſ politiku namožu, ſ politiku potłocźenja. Wona je politika dorozumjenja, politika ſwobodneje wole, politika wěry do noweho pschichoda.

Přepytanje nadpada w Arensdorfje

Kaž žo ſ knježerſtwoweje ſtrony wosſewja, je pruſki juſtizny minister ſa pschepytanje podawka w Arensdorfu wyschſchemu ſtatnemu rěcźnikej w Frankfurcze nad Wodru ſtatnorěcźniſkeho radźicźela, pola generalneho ſtatneho rěcźnika pschi komornym žudže pschiſtajeneho, pschidał. Pschepytowanje ſtóji žudnik w Frankfurcze n. W. budże žo jenicźky ſ rosjapnjenjom tejele nałeżnoſcze ſaberacź a budże wot druheje ſkužby wuſwobodźeny. Statneho rěcźnik je žo pola ſhkotaniſkeje komory w Frankfurcze na to wobcźežował, ſo je Münchherrſki žud Hoffmanna a Jenku, kotrajž ſtaj žo pjecza pschi nadpadže wobdźe-

p'schemėni. Dale ſmémy na to pokasacź, ſo ſ tych 28 225 Serbow w Budyſchſkim wokrjesnym hejtmanſtwje nimjenje hacź 26 225 wožobow tež němſku rěcź wobknjeji ſa kelko jako „cźiſto“rodnych Němzow ſapiſanych, też žerbſku? pschiſp. red.) a 1980 jenož ſmoju macźernu rěcź. (S tych 26 225 Serbow jenož ſmoju macźernu rěcź rěcźa, dokelž Němz druheje rěcze njemóże, rěcźa ſe nim žo wė němſzy. Njeje podobne też w Elſaſ-Lothringſkej? Tam miliony Němzow ſ Franzowſami franzowſku rěcźa a tola wostanu Němzy. Schtož miniſterialny direktor dr. Schulza tu moluje, je wėſce wobras, ale ſnajeł pomérow mjenuje jón po němſki: „ein Zerrbild“. Pschiſp. red.). Tute liczbne dźeleńſki dopokaſuja we ſwiku ſ tym, ſchtož knježerſtwo ſa ſakhowanje wożebitych kulturnych kubłow Serbowſtwow je cźiniło, ſo te we cźo. 179 ſtajene namjety pſches trėbnu mėru dźeja a njeđacźa žo być ani nuſne, ani pschewjedźomne.

Knježerſtwo proſy, tute namjety wotpokaſacź.

Nėtko ſastupuje žejm do rospominanja.

Sapósłanz Nölling (Němſka ludowa ſtrona) je ſe ſwojej frakcźju loho mėnjenja, ſo po dalokoſażahajym roskłoženju knježerſtwa wono we prawnem wubjerku bóle daleſażahajych roskłoženjow tola dacź njemóże, a namjetuje namjet cźo. 179 dźenža ſnadom do ſtónczażeho wuradźowanja pschićiimowacź. (Kommuniſći pschiwołaja: K temu napschecźo rěcźimy.)

Dokelž 10 ſapósłanzow napschecźo rěcźa, dyrbi ſtónczaże wuradźowanje wuwoſtacź. Nėtko rěcźi ſapósłanz Wjelu. Jeho ſłowa podachmy hijo w ſobotnem cźiſle.

(Sutije pokračowanje.)

Prócowanje wo přizamknjenje Awstriskeje k Němskej.

W Barlinſkej „Tägliche Rundſchau“ je awſtriſki ſapósłanz Burger naſtawk wosſewił, w kotrymž žo praji, ſo ſetuſchi wulkonėmſki ſjejd we Winje wo tym ſwjedźi, ſo je praſchenje pschiſłamknjenja Awſtriskeje k Němskej na ważny praktiſki ſthodźeńk ſtupiło. Mjes tym, ſo na lońſchim ſjejdze w Insbruck na praſchenje pschiſłamknjenja jenož ſe ſacźuczjemi pohladowachu, je tėtuſcha debatta jara mėrna a ważna a teho dla na pschitomnych Němzow ſ Němskeje cźim mózniſchi ſacźiſchcź cźiniſche. Bódła druhich praſchenjow je žo na tėtuſchim ſjejdze też praſchenje rospominało, na kajſe waſchnje by žo myſl pschiſłamknjenje wėrcźe do ſkutka ſtajicź mohła. Hłowny rospravnik, ſekſiſti ſchef Enders žo w tym ſmyſle wuprajł, ſo je nuſne hoſpodarſke, prawne, wobthadne, politiſke a wuſtawne poměry w Němskej k awſtriſkim tak ſpodobnicź, ſo by ſtónczenje wſcho jene było, hacź mjes wobėmaj ſtatomaj wostanu abo hacź žo ſhubja. We

Němſki jejm a ſchkitanje podružnikow.

Němſki jejm je wutoru namjet knježerſtwowych ſtronow pschijał, po kotrymž žo płacźaju ſakoń wo ſchkitanju podružnikow hacź do 31. dezembra 1927 podleſchi. Pschijtawſi k ſakonjej wo ſchkitanju podružnikow a ke němſkoſtatnemu pschenajeńſkemu ſakonjej žu žo wobydlenjowemu wubjerkej pschepokaſale.

Wuhlowa płacźiſna žo njepowyſchi.

W pónđeleńſchim poſedźenju němſkeho wuhlowcho ſwjaſka žu žo namjety Ruhrſkeho wuhlowcho ſyndikata, Aachenſkeho ſyndikata a delnjoſaſkeho ſyndikata na powyſchenje płacźiſnow wotpokaſale. Namjety na powyſchenje płacźiſnow hornjoſchleſiſkeho, delnjoſchleſiſkeho a ſaſſcho kamjeńtnowuhloweho ſyndikata žo podwu; bjerkej k pruhowanju pschipokaſachu.

Njewuspěch konferency Zjednoćenych statow, Jendźelskeje a Japanskeje w Genfu.

Po pśeproschenju amerikanskeho presidenta Coolidgea ʒo w Genfu nětkole konferenza wotmětwa, w kotrejž Sjednoćene staty, Jendźelska a Japanska wo samjesowanju bronjenja wójnskeho łódźstwa wuradowaju. Amerika je konferenzu ſwołała, ʒo by ʒo wudawkow ʃa twar fśichźakow ſminyła. Wona mohła pak ʃo ʒenoʒ twara tajſkich łódźow wostajiś, hdy hyſchćej Jendźelska a Japanska teho runja twar fśichźakow ſaſtajiłoj. Na to pak njeje wuhladow. Jendźelska a Japanska mataj ʃa ʒwój bjesſtrach ʃa nusne, ʃo ʒo ʃa ʒeju łódźſtwo wjaʒy fśichźakow natwari. Konferenza ſnadź ʒo teho dla ʃ njewuſpěchom ſkónći. Snėmna ʃo Amerika ʃ njeje wrócił, ʒebi prajiʒy: Sćiny najbohaćiſchi kraj ſwėta. Staro wiſće druhe kraje ʃu naſchi dołžniʒy. Njedźiwajʒy teho na mjetujejmy, wójniſke bronjenje ſamjeſowaćі. **Tola njedamy ʒo na druhe mėſtno ſćśiſchćejś. Semy w chineſkim** praſchenju roſtudźaʒe ʒlowo rjekli, bychmy mohli Ruſkej **ſ kreditami pomhaćі.** Bychmy mohli telko fśichźakow natwaricʒ, ſo bychu wſchė druhe kraje bjes nadźije ſady **woſtake.** Teho dla ʒebi ʒadamy, ʒo ʒo na naſche ſprawne namjety dźiwa, abo pſchećanjemy w Genfu dale **jednaćі.** Wobſćebite ſrėćenje ſ Franzowſkej nima ʒanych **wuhladow, dokelʒ naſch ſenat na tym wobſtawa, ʒo nam Franzowſka ſwój ʒyły wójnſki dołh ſaplaćił.** Wuhlady maja ſkoro rosrißaʒe ſudy ſ Europu a Japanſkej, kajkeʒ je Shotwell porućił, dokelʒ ʒanemu jenoſtliwemu ſtatej łśpśinu njedawaju.

So hyſchćej ʃo **w** Ćźichim morju ſ pſchemoʒu bohateje Ameriki njepoſtóʒiśkej, ʒebi Jendźelska a Japanſka rosmyſlataj, hacʒ njebyſchćej ſaſo mjes ſobu ſwjaſt ſćśiniłoj. Tónle ſwjaſt by ʒo pſchećiwo Ameriʒy mėrił. Jendźelſki ſnutſkowny miniſter Joynſon Hicks je wutoru w rėći pſchi ſwjedźenſkej hoſćinje Japanſkeho towaſ-ſtwa rjekł, ʃo je ſwėt hiſchće pſchećo thory, a je ſwėtowej wójnu naſtaty njemėr njeje ʒo hiſchće pſchećo ſbuhił. Pſchećeſtwo, kotrejž jendźelſki a japanſki lud ſwjaſuje, budźe na to ſtutkowaćі, ʒo ʃo njemėr wotſtroni, a ʃo inowa njenaſtanje. **Hicks dale praji: Stejimy hromadźe ʃe Japanſkej ſaʒo pſched ſhromadnym ſtrachom, kaʒ nėhdy ʒa ćźaʒ wójnu.** Tola jednota a poſtupanje pſchećiwo revolucionarnej moʒy njeje jeniśtke, ſchtoʒ wot naſcheho ſwjaſka woćakaju. Woćakaju, ʃo Jendźelska a Japanſka hromadźe ſ druhimi ludami, kotrejž mėr lubuja, ſawdſchk bjesſtracha wutworja, ʃo ʒo tej pſchećo ſady pſchedſtajenja wo to poſtaraмy, ʃo ʒo ćźlowjeſtwo, kotrejž polne ſtaroſćow w pſchihladowarniſchću padawkam pſchihladuje wopor ſtraſchneho wohnja njeſćśini.

Bolharsko-južnosłowjanske zbliżenje.

Nėhduſchi južnoſłowjanſki miniſter dr. Koroſchez je ſe Sofije do Bėłograda ʒo wróćiwſchi ſwonkownemu miniſtrej wo ſwojim jednanju rosprawił. Sſłowinſke kleriſalne nowiny wulku ważnoſć dwėhodźinſkeje audienzy wuſbėhuja, kotruʒ je dr. Koroſchez pola bolharſkeho krala mėł. Runje tak ʃu jeho roſrėćenje ſ bolharſkimi politikami puć k dorozumjenju mjes Južnoſłowjanſkej a Bolharſkej pſchihotowaćі. Bolharſke nowiny ʃu dra. Koroſchezowe prózowanje ſympathiśʒy powitaćі.

Bolharſki kral Boriś chże ʒo woʒenićі.

Se Sofije ʒo powė, ʒo pſchedſtojaze pućowanje krala Boriśa do wukraja ſ jeho pytanjom ſa njewėſtu ſwiśuje. Kral Boriś, kotrejž je 34 lėt ſtary, je w Europje ſenjeſći njewojeńenjeny monarch. Jako pſchihodnu njewėſtu we prėnim rjedźe italſku prynʒeſnu Giovanu, rumunſku prynʒeſnu Ileanu a jenu jendźelſku prynʒeſnu mjenuja.

Bolharſti kral do wukraja pućuje.

Bolharſki kral Boriś ʒo w błiśſchim ćźaſu ſ pſchewodom miniſterſkeho pſchedſydy Vretiana na pućowanje do wukraja naſtaji. Wón Prahu, Barlin, Paris, Rom a London wopyta.

Grichiſka a bolſchewiſka agitazija

Grichiſti wukrajny miniſter budźe tón tydźeń w Londonje ſ jendźelſkim ſwonkownym miniſtrom Chamberlainom wo nowej grichiſkej poʒornoʒy, wo możnoſći mėrowneho ſuſjaka mjes balkanſkimi ludami a wo bolſchewiſkej agitaziji na Balkanje jednaćі. Grichiſka je po pſchepytanju w twarjenju towaſtwa Arkos powėſć wo wobſtaʒu kommuniſtiſkeje agitazije w ʒwojim kraju daſtaka. Wona je teho dla ruſke kneʒeſtwo namolwiła, ʃo by ʒo exterritorialnych prawow w Grichiſkej wotrjekło. Ruſke kneʒeſtwo je pak tole namolwjenje ſaćźiſło.

Lėt ze San Francisko do Honolulu.

Lėtaſćaj lontnantaj amerikanſkeho wójſka, **Maitland a Hagenberger** ſtaj wutoru ſe San Franziſka na lėt do Honolulu na Hawajiſkich kupach w Ćźichim oʒeanje wuleʒaloj. Amerikanſke wójſkowe wjedniſtwo je lėt organiſowało, kotruʒ do lėtuſchich manevrow pſchi Ćźichim oʒeanje ſtuſcha. Lėtaʒej mataj ʒo teho **dla** po wójniſtich wumėnjenjach koʒowaćі. Jeli ſo ʃu ſimaj lėt poradźi, ʃo ſimaj 25 000 dollarow myta wupłaćіł, kotreʒ je jedyn hawaiſki miliʒonar ſa lėt ſe San Franziſka do Honolulu wuſtajił. Dalokoſć 2400 jendźelſkich mil wucźinja. Wobſtejnoſće wjedra ʃu pjerja pſchihodne a pjeća ſa pſchihodnych 36 hodźin taſke woſtanu.

Parna łódź „Sonora" je ſkónčnje powėſć 1160 kilometrow ſ wjeſćoru wot San Franziſka do tehole mėſta pośłała, ſo je ſrjedu popołdnju 3/4 hodź. lėtarjow Maitlanda a Hagenbergera wohladała. Wonaj ſ wulkej ſpėſchnoſću nėhdźe 60 metrow nad wodu lećeſchtaj.

Namopak ʃo lėtarjej Erneſtej Smithej, kotruʒ bė ʒo teho runja ſe San Franziſka na lėt do Honolulu puſchćił, njeje ſchłachćiło. Wón je ʒo dyrbjał ſawróćiś, dokelʒ je ʃo lėtadłowa wėtrowa ſaſtawa roſlamała, tak ʃo bė lėtaʒ njeſchkitanu wėtram wuſtajeny.

Sſrjedu w 11 hodźinach deweſkuja, ʒo amerikanſkim ćźaſu, ʒe do Waſhingtona powėſć doſchła, ʃo ſtaj amerikanſkaj wójſkowaj lėtarjej Maitland a Hagenberger ſwojownje do Honolulu dolećałoj.

Lėtaŕ Byrd po puću ſ Newyorka do Parisa.

Kommandeur Byrd je ſrjedu rano w 5 hodźinach na lėt do Parisa ʃo puſchćił.

Bolſchewiſka pſchećiwo Ruſkej.

Ruſke nowiny dopokaʒy ſa wojeńſku dźėławoſć Jendźelskeje ſbėraju, kotreʒ na wójniſke wotpohlady pokaſuja, Ruſke kneʒeſtwo ʒo wobʒeſe ſ podźėſćenym pſchehbywanjom jendźelſkich wójniſkich łódźow w Baltiſtim morju w njeměrje dźeržі. W nowſchim ćźaſu ſu ʒo hiſchće maly ſchćipak a nėkotre podmórſke ćźołny k poſnjalnjenju jendźelſkeje eſkadry do Baltiſkeho morja pośłałe. Ruſko ʒo boja, ſo jendźelſke wójniſke łódźe na ſtajnoſći ſam woſtanu, ſo bychu pſchećiwo ruſkemu wójniſkemu łódźſtwu pſchi możnym wudwinjenju wójny wojowałe.

Runje tak wulke ſtaroſće bolſchewiſtiſkim kneʒerjam w Moſkwje powėſći ćźini, ſo dźe Jendźelſka dźeł wójſka do Indiſkeje pſchewjeſći a tam „expediziſki korps" organiſowaći. Po jendźelſkim ćźaſopiſu „Sunday Worker" je jendźelſke kneʒerſtwo wobſamſko, ſrjedźiſchćo ſwojeje wojerſkeje moʒy do połodniſkeje Aſiſkeje pſchepokaźіć. **Sſ teho bolſchewikoʒo ſudźa, ſo ʃo wo wójniſki plan pſchećiwo Ruſkej jedna.**

Moſtowſke „Iſwėſtije" ſu powėſć pſchinjeſłe, ſo je kirgiſke dźėławe wobydleŕſtwo dwaʒeśoch kirgiſtich ſkowniſkow woſtrańźiło a wuhnało. Jich wobſtejdźeńſtwo, mjes nim 20 000 wowʒow, je ʒo ʃim ſebrało.

Jendźelſta pućowanſke paſy do Ruſleje njewudawa.

Jendźelſke kneʒeſtwo je wojſewiſko, ʒo pućowańſke paſy do Ruſleje wjaʒy njewudawa, dokelʒ ſa hjeſtrach pućowarjow njemóʒe rukowaći. Jendźelſećenjo, kotſiž maja płaćiwy paſ, móʒa ſebi dowolnoſć k pućowanju do Ruſleje pola ruſkeho pósłanza w Barlinje ʒadaćі.

Georgijſty emigrantojo a bauʒ.

Moſkowſke „Iſwėſtije" ſu poćeli liſty wojſewjeć, kotreʒ ſu ʒo pola georgiſkeho emigranta (ćźeńenjana) namakali. Jeho ſu ſajeli, hdyž je ruku mjeſu pſchećrocźił. Liſty wo poldaćinych pomėrach jednaju, kotreʒ ſu ʒo mjes georgiſkimi emigrantami, bamʒom a Canterburſkim arʒybiſkopom roſwiłe.

Balkanſka fronta pſchećiwo Ruſkej.

Grichiſke kneʒeſtwo je ʒo wjaʒymėńaćźanym diplomatiſkim pſchihotowanju kneʒeſtwo Bolharſkeje, Turkowſkeje, Rumuniſkeje a Juźnoſłowjanſkeje na balkanſku konferenzu pſchepokaźo, na kotrejž ma ʒo jenotna fronta pſchećiwo bolſchewiſkiſej Ruſkej a pſchećiwo roſchėrjenju kommunizma ſałoźіć. Konferenza ʒe najſkerje we Athenje abo Ssolunju wotmėje. W Athenſtich diplomatiſkich kruhach je jara nadpadło, ʒo je ʒo też Turkowſka pſcheproſyła.

Pſchejo nowe wotprawjenja w Ruſkej.

Se wiſhelakich ʒronow Ruſkeje powėſće wo dalſich wotprawjenjach pſchihładźeja. We Wladimoſtoku je ʒo pſchepytanje pſchećiwo 13 woſʒobam ſtónźiło, kotreʒ bėchu ʃo wiſće dla monarchiſtiſkeho ſpiſćiśahanjwa pſched ſud ſtajiłe. Pjeć ʒ nich ſu ʃ ſmjerći ſaſudźiłi, ſydom ʃ ćźeſkenu ſaſtawowemu thłoſtanju a jenu woſobu ʃu wuwinowali.

W Andidźhanje w Turkeſtanſkej ſu prjedawſcheho generala Naſarowa ʃ ſmjerći ſaſudźili, dokelʒ je ſpytał, politiſtich ſatych wuſwobodźićі. Naſarow ſaſtojnſtwo ſtatneho rėćnika ſaſtawſche. Poſledni tydźeń ſu ʒo powėſćach knjeźeſtwowych nowin wjaʒy dwėli 40 woſʒobow ʃ ſmjerći ſaſudźili.

Pólſteju wobhonjerjow wotprawili.

Pólſteju wobhonjerjow, kotraʒ ſtaj w Ruſkej pjerja ſpionaʒu ſa pólſti generalny ſtab dźėłałoj, ſu ʃ ſmjerći ſaſudźili. Wuſud je ʒo hižo wukonjał.

Taras Bulba.

Nikolaj Waſiljewićʒ Gogol.

19] (Pokraćowanje.)

Żid hrabny hnydom trėnje a ſawodźe ſ nim ćźerwonyʒy.

„Aj, aj, ſławny pjenjeʒ, dobry pjenjeʒ!" praſeſche wón, **wjerćo** jedyn ćźerwonneʒ w rukomaj a pruhiʒo jón na ſuhach. Bulba, ſłubiwſchi Żidej Jankelej błſćeſe wulke bohatſtwo, ſamo jeho pſchećeńeʒnoʒeʒ, a Jankel ʃo roſtudźi, Taraſa dowjeſeʒ do Warſchawy. Wón ſtbowa ſtoreho Koſaka na woſu ſ ʒyhelemi, wot beleka ſćźini dźerku, ſo by jeho ʒiwił a pojił, a ſbożownje dowjeſe Bulbu do ʒidowſkeho kwartala Pólſkeho ſłownneho mėſta.

XI.

Żidźa, pſchećeſćo Jankelowi, ſ wulkej prózu dźeſe, ale ſtola dozpėchu to, ſo mójſchtaj ʃo Taraſ a ʒyn ſaſawidźeć; woni bėchu njemějuſʒy jaſtiwonu ſtrażu podkupili, kotraʒ Koſakow ſtrażowaſche. Bėſche druhdy ʒamo łajka nadźija, ſo budźe mózno Oſtapa wuʒwobodźićі — a jenu ćźekaŕ daʒ. Stara wutroba Taraʒowa błſeſche tak radoſtnje, kaʒ mkadźenʒowa, tola połpyty Żidow ʒo njeporadźichu, a dėſ wotprawjenja bu poſtajeny. Dyrbjeſchtaj ʒo ſ mózno**ſću** ſaʒowidźeć ſpokojeć. W draſće ſnamjeniteho **nėmſkeho** ſemjana, jako by ſ wećipnoſću dyžt na Koſakow pohladaʒ, dźeſe ſtary Taraſ ſeſady ſwojeho pſchewodnika Jankela. Wonaj dóńdźeſchtaj do jaſtwa, napjelnjeneho ſ pólſtimi ſraʒnikami, a błeſ ſadźėłkowu pſchećeńeʒſchtaj **nėkotre** runty. „To ſmy my, ſtyſchićeje panowje, to ſmy **my!"** wobſtajnje rėćeſche Jankel, pſchełtaćźejo ſo mjes wobronjenymi wojowńikami. Ale tu ſa ſkorom wonaj ſtupńſchtaj do mėſtnoſće, w kotrejž jimaj puć ſaraćźichu. „Nam rjeje dowolene, nikoho puſchćeć!" rjekńychu jimaj wojaʒy.

„To wſchak ſmy my!" ſawoła Jankel, „Bóh je wė, jaʒ**ni** panowje!" Ale nichtó njechaſche niʒo wėdźeć. Na ſboje pſchiſtupi w ſamnjenem ćźaſu nėkajſi tołſty ćźłowjek, kiž po wſchitkim waiſchnju ſo ſda być ſ nacźelnikom, dokelʒ najbóle ſkantarjeſche.

„Panje, to ſmy my!" wy wſchak naʒ hižo ſnajeće, a knjeſ hrabja budźe ſo wam hiſchće ʒakaʒowaći.

Puſchće jeho! A hewak nikoho njepuſchćeje. A teſak njech nichto njewottoźi a ʒo na ſchpundowanju njewała kaʒ poſ." Pokraćowanje taſkeho pſchiſłaʒa naſchej pſchećeńeʒnej hižo njeſłyſchećstaj. „To ſmoj mój, to ſmy ja, to je naſch." rėćeſche Jankel, hdy tuli ſo ſ nėkim ſelka.

„A ſchto, je nėſtkole dowoleneʒ?" wopraſcha ʒo wón jeſnoho ſe ſtrażnika, hdyž bėſchtaj ſtónźeje ſ tomu nėſtinu dóſchłaj, hdźeʒ ʃo ſłodba hižo ſtónźi.

„Wložno je, ale ja dźe njewem, hacʒ ſnėm waju do jaſtwa ſamoho puſchćeźeć. Nėńko hižo njeje tu wjaʒy Jana; ua jeho mėſtnje ſtoji tu druhi," wotmołwi ſiraźnik.

„Aj, aj" rjekny ſćicha Żid, „to pak je błupje, najluſchi panje!" — „Wjedź dale!" rjekny Taraʒ ʒwojeje ſłowy. Żid poſtuchaſche.

Pſchi durjach podſeńiſcheho jaſtwa ſtejeſche hajduſchka, ſe wuſkami, kiž mėſachu ſti poſtłodu. Horni poſtłoʒ wuʒwow dźeſche doſady, druhi runje dopredka, ſtećźi dele, ſchtoʒ ćźinjeſche jeho jara łoźerej podobneho. Żid ſtyrbi ʒo ʒa ſmjerć a nimale ſ bokom pſchiſtupi k njemu. „Waſcha jaſnowulkomóʒnoſći! Jaſnowulkomóʒny panje!"

„Ty, Żido, ty to ke'mni rėćeſch?"

„K wam, jaſnowulkomóʒny panje."

„Hm . . . a ja ſym tola proſto hajduk!" rjekny ſtjoch-poſthodowy wuſtać, ſ roſwjeſeleńenymaj woćoma.

„A ja wopraſwdźe ʒebi myſlach, ʃo je to ſam wójwoda. Aj, aj, aj . . . ." Pſchi tom Żid potſchaſe ſ hłowu a roſpeŕe porſchy. — „Aj, ſajći wajmy napohlad! Wopraſwdźe wėrno, połkownik, ʒyle połkownik. Tróſchtu, wo nėkajſi porſeńt pſchidaćź a połkownik je hotowy! Tŕzebaj by pana pohađźiʒ na ſrėdźa, tajſeho ſpėſcheneho kaʒ nuncha, haj a wón by mohł „muſtrowaći!"

Hajduk ſhladkowa delni poſtłoʒ ʒwojich ſonʒoʒow, pſchi ćźimʒ ʒo jeho woćzi ʒyle roſwjeſeleſchtej.

„Kajſi to wojeńſti lud!" rėćeſche Żid dale, „och wej mir, kajſi to rjany lud! Bancźiſi . . . . ſo ʒo wſcheo ſrinkoli, kaʒ wot ſłónʒa, a holića, hdźeʒ jenoʒ wojowńikow ſawohladaja . . aj, aj . . ." Żid ſaʒo ſ ſłowu iwjerćeſche.

Hajduk ſawi ſ ruku hornje wuʒy a wupuſchćeſi pſches ſuby ſwuk, trochu podobny na konjaze rjehotanje.

„Wroſche panje, wopokaźaćź maku ſtuźbu!" rjekny Żid, „tu je wjerch pſchiſeſ ſ ʒuſeho kraja, tón by rad Koſałow wobładaŕ. Wón njeje wot ʒwojeho narodźenja ʒem jenje widźał, ſchto ſu Koſakojo ſa narod.

„Ja njewėm, waſcha jaſnowulkomóʒnoſć," rjekny hajduk njeſło ſo poklonjo hrabjej, „ʒehodła chże ʃo wam jich widźeć. To ſu pėʒ a niʒ ludźo. A wėru maju tajſu, ſo nichtó ju njewaʒi."

„Ty kłiſch, ćźertowſti ſhadła!" rjekny Bulba, „ty ſy ʃym poſ!" Kaŕ ſmėſch ty rjeć, ſo naſchu wėru njeźwaʒa! To waſchu bludnu wėru njeźwaʒa!

„Oha, oha!" rjekny hajduk, „ja wėm, mój pſchećeńeʒny, ſchtó ty ſy; ty ſy ʒaut jedyn ſ tych, kotſiž tudy pola nje hižo ʒedźa. Dočakaj, ja ſawołam ſem naſchich."

Taraſ ſpóſna ʒwoju njeźwabładźiwoſć, ale ſwjeraŕeſi a mjeŕanje ſadźėwa jemu na to powniſtńć, kaŕ móh ju wuhładkotwaći, na ſłoʒo Jankel ſo w prawem wokomiku domaʒa.

„Jaſnowyſelenóʒny panje! Kaŕ je to tola mózne, ſo by hrabja był Koſak? A hdy ty wón był Koſak, to proſće ſwotkaŕ by wón taſkule draſtu jeſ wbraŕ a taſti hrabjowſti napohlad mėł!

„Ty możeſch mi wjele rėćeć!" . . . A hajduk ſe hižo na tom, ſo ʒyſchće ʒwoju ſchćerku hubu roſdaźіć a ſawołać.

„Waſcha kralowſka majeſtoſć! Mjeliće, mjeliće, Boże dla ćźe," ſawoła Jankel, „mjeliće, mój wſchak wamoj tak ſaplaćimoj, kaʒ hiſchće ʒenje to widźał njeſłyſe: mój damoj wam dwaj ſłotej ćźerwonaj!

(Pokraćowanje ſćźehuje.)

Ze Serbow.

Dnjownica.

Stwórtk 30. junija.

W 1871 zahorjena serbska spěwarka Mathi. Fiedlerjowa, rodź. Stangee z Corneho Chołmca.

Žołmy wulke, nawalne
šumi morjo howrjate:
Njestrachuj so wutroba,
Bóh je twoja skałoba!

Mroki čorne padaju,
Wšitke hwězdy hasłe su:
Njestrachuj so, wutroba,
Bóh je twoja swětlina!

Koleni so khablatej
Pod křižom, kiž lohki njej:
Njestrachuj so, wutroba,
Bóh je twoja zepjera! K. A. Fiedler.

*

— **Wo wjedrje.** Wječor wječor w 7 hodź. barometer 731, hygrometer 0, thermometer we dnjo +20. Dźensa rano we 8 hodź. barometer 733, hygrometer —5, thermometer w nozy +12. Wuhladny na mało so pischemńjace, horje wjedro, pokhilenje k hrimanjam. — Nad połoiskej a krótkorańskej Europu je so hyšna wyschina wuwiła. Ta je nam wockowtenje pischinjesła. Nad Jendźelskej lećeše wječera rano nižina. Berlinska wjedrańja mění, so by so ke krótkemu wječoru wozhasł. Dźeńdźanska by hoši, so mohła nam hórši sajso wjedro nakasnyć. Možne by, by we, njewjedra. Schkleńsa dźenja rano, kaž wječera wječor też, na rjane pokazowasche. — Jutrje pjatk 1. julija skhadźa hłónčko 3,43 hodź. a khowa so 8,24 hodź. Měsačk skhadźa rano 5,44 hodź. a khowa so 10,14 hodź.

— **Skónčnje nam rjane wjedro wěsćeša.** Jedyn profesorow Barlinskeje uniwersity, kiž so wobzwješa na wjedro wusłeši, rěkł na to, so so nasche wjedro hórhy staji. Po jeho wěsćenju dostanjemy hišće dźěšći cyły cząs. Jedyn darhi profesor, Multanowski w Leningradu, wěsći tuńšn cyły cząs wot 15. julija hač do 15. septembra. To je poslucha!

— **Swój 30ćětny wobthódny jubilej** swjeći jutrje pjatk, 1. julija, Germania-drogownja knjeza dr. Curta Roebera na Bohatej hasy 27. Jeje mějićel knjes hapytkar Curt Roeber, pschebywši so psched 30 lětami z Oschaza do Budyšina a sakoi tu drogownju we leżownosći, w kotrejž je hišće dźensnišnji dźeń. Wona je zhěr we běhu tutych 30 lět dobre mjeno w měsće a na wjacy bohyła. Haczrunjež knjes dr. Roeber hižom lěta dołho na thorej nohi cherpi, wjedźe hišće je swój wobthód sam. Wjeso ma wušnjownych pomocnikow.

— **Drježdźańska mikowarska banka** akt. tow., kotraž ma swój Budyšinski wobkhod na Dźiwadłowej hasy 8, je pola knjeza póstowego agenta Arnoscha Čěcha w Barće pischijimańju wotewrila. Wo bankowskim wobkhadźe pobowa banka swojim pischećelam we wšitkich swojich pischijimańjach a w Budyšinje na Dźiwadłowej hasy 8, rózk Schulskeje drohi. Nimo nowowotewrjeneje pischijimanje w Barće ma Drježdźańska Wikowańska Banka hischće dalše pischijimańje. Hej nawěschk w dźensnišnim čisle.

— **Nesboži** na měšćańskich drohach. Wutoru popołdnja wokoło 11 hodź. běše jedyn z obsedźeć wosobowego automobila swój automobil psched twarjenjom hlowneje póšty na krótki cząs hnes dohlada stejo wostajił. Tuž pschińdźe mjelowy wós nimo a jědźe do automobila, kiž na drohi steješe, so so jeho prawe kolo slama a karoša šulnje wobschkodźi. Pohonc mjelowego wosa pjeca pschi nimojědźenju tam stejacy automobil widźał njeje. — Dale srańschcej na rózku Mołkoweje drohi a Schulskeje hasy wosobowej autaj so so. Srażenje pak hischće pschećiwo wočakowanju derje wotendźe, pschetož ani ludźo njejsu do schkody pschischli ani na wojomaj žaneje schkody njeje nastało. Winu na njezbožu dawaja wjedujcej auta, kiž je po Schulskej hasy sele pschijěł, dokelž njeje na prawym boku jěł, ale je pschesrjedźane.

— **Kradnyli su** 27. 6. 27. z jenoho dwora na Hornjećerjej hasy jědne kolo „Torpedo“ čo. 341679, kiž měješe čorne krošna z běłymi smužkami a čornymaj błótowymi schkitakomaj, žołtymi swjenami z čornymi smužkami, horjeschibnjene wodsidła z cjełwjenymaj zellukoidowymaj pschimadkomaj, pedalej z gummijemi, swónčk z wobrosom. Čornoboha a z napisanom „Wilhelm Nocke, Cunewalde“, ručne spinadło, Torpedofti zamobiły, cjełwjenej gumijowej wobrućki, jazmobrune žedło, podokolju grotowu toschku. Sydło běše na lěwym boku wobschkodźene. — Dale su kradnyli z jenoho tudomneho hydlenja wot 24. 6. 27. jazmoselne dołhe tholowy z wuhorkom a rohownja laz. Wo mjezowne zjěźenja prošy kriminalne wotdźelenje w Budyšinje.

S **Ratarjez.** Wot schtwórtka, 23. junija, je so tudomny 16ćětny samkarski wuczobnik Kurt Heinrich zhubił. Wón běše wobleczeny cjorne thkolowy, schěry zaket a běše bosy. Schtóž něschto wo nim wě abo zhoni, chyli to hnydom na gmejnskim hamcze w Ratarjezach abo na bliżšej policiji wosjewi.

S **Radworja.** Tudomne Schmidez rěsnišce klamy jutrje pjatk 1. julija wešły knjes Bjarnat Dittrich wotnaja. — Wobydlerstwo Radworja a wokolinu jemu też wjesće swoje dowěrjenje wopokaže.

S **Bukeje Dubrawy.** Jutrje pjatk 1. julija, wotewri knjes hapytkar Otto w Rakezach na tudomnej Dwórnišćowej dróhy se statnej dowolnosću hapytku. To budźe za naschu wješ a wokolinu witana pschiprawa, dokelž mějachmy tola dołho do bliščeje hapytki.

S **Malych Dobrez.** Swój 25ćětny jubilej swjeći jutrje pjatk, 1. julija, nanětšny wyschi mischtr bětnarskeje zjenoty w Budyšinskim hamtskim hejtmanstwje, knjes Hermann Pětšćka. Jubilar je w swojim sprózniwym dźěle, je swojimi wulkotnymi wukonjenjemi a je swojej praktiliju a mischtrizy pschipranwjenej dźěłarnju wschitkim kollegam pschikładny mischtr. Bóh spožč jemu też w pschichodnje swoje žohnowanje. Bětnarska jednota chze jubilara wosobje pocześcić.

S **Rakez.** W poślednim cząsu je so pjimowa schćurka też do Rakeczanskich hatow dobyła. Pschi wulkim hacze njedaloko Korzeje korczmy su husčischo mohli jemu wobkedźbowacz, dotal pak ju hischće njejsu popadnyli. Schtóž pjimowu schćurku zatfelu abo zabije, dostanje wot hamtskeho hejtmanstwa łojeršte myto.

Z **Luha** pola Smječkec. Njeposrědnje po swj. Janje je naša hola kóždołětnje zaměr za mnohich pućowarjow. Tehdom je bohata na Božich darach. Čorna holanska jahoda rychle dozrawi. Kóžde, a byrnjež najmjeńše zelićko było, je z čornymi parlemi nasadźane a so čežko k zemi khila. Z bliščich a dalšich a samo z najdalšich wjeskow a wokolnych městow so nětko bórzy woprawdźite syły nastaja do přimjezowaceho lěsa, pućiki a śćežki budźa so čornić z ludźimi. Wšitcy du wobrónjeni z košemi, pak w rucy njeso karany abo druhe sudobja. Ajl Ziwa mjerwjeńca, holk a hara nastanjetej a knježitej wot ranja zahe hač do pózdnjeho wječora w hewak tak čichej holi. We wječornych hodźinach, před nastawacym směrkanjom, wopuśća sprócniwi šćiparjo khelpajo z napjelnjenymi sudobjami lěs a so podadźa na dompuć. Tak to dźe wjacy tydźenjow za sobu — hač njestejitej kefćk a zelićko zaso pustej a próznej. Tukhwilu pak spěwajmy tamne hrono njezapomniteho serbskeho pěsnjerja Handrija Zejlerja: „Pójće won, do laja kiwa čorna malena (jahoda).“

Ze **Smjerdźaceje.** Wobžarujomne njezbožo, kiž mohło lohko hišće bórše scěhwki měć, sta so minjeny štwórtk krótko po připołdnju w našej wjasy. Jako žiwnosćerka Wočerna ducy na łuku a po spadowacym wjesnym puću jědźeše, poča nadobo rjeblowany wóz, na kotrymž wona sedźeše, konja do zadnjeju nohow šmórać. Hewak cyle měrne skoćo pak so z tym nastrožа, zatorhny a njejapcy so z wozom nahle wobroći. Ze storkom padże Wočerna z wotmachom z woza a jene kolo dźěše jej přez prawu nohu. Pomocni ludźo donjesechu wbohu, kotruž tójhdy ze womorje leżeše, domoj. Poćerpjene rany bohudźak njejsu přestrašne. Nimo hłubšeje šmary na pjeće a hewašich wobedrjećow so jej nicho njesta. Konja pak bórzy też popadnychu w susednej „Bušency“ na tamnych łukach nimale bjez prócy.

Z **Khróšćic.** „Serbošaw“ wotmě zaúdźeny štwórtk swoju měšanu zhromadźiznu. Mjez swěrnymi sobstawami běchu też nowe wobliča widźeć. Njech je we přichodze dale tak! Předsyda witaše jich wutrobnje do towarstwa. Wšěm druhim móže so tuta hjesadna hodźinka jenoż poručeć, přetoż móža so tu runje tak derje zabawjeć a swoju šklenku piwa wupić, kaž we pódlanskej jstwje. Přiwołamy jim hišće junu: „Zastupće!“ Bohužel njemóžachmy dobyteho rěčnika ze susodneje wosady słyšeć; bě w poslednim wokomiku telefoniscy wotprajił. Nadźijomnje njewostanje „Serboslawej“ přednošk dołžny, ale jón nam skerje lěpje bórzy poskići. Na to sćěhowaše přednošk knjeza kantora Hile: Wo wočelnjenju našich dźěći. Zajimawje a woprawdźe spomnjenja hódne běchu jeho myslički. Tu rozwi so też dlěša rozmolwa. W njej rěčeše předsyda wo swojim bohužel jara zrudnym nazhonjenju w šuli. Ale dźiw to žadyn njeje, hdyž nochcedźa so nekotři starši lěpje zadźerżeć a dźěćom z přikładom być! Tak swarja a powědaja na druhich, wuraža wudma a sakruja, zo je zrudnje připosłuchać. Tute jich brachi zaščěpja so dorostej a dźěćom, wjetšim a też mjeńšim. Na starších husto dosć zaleži, hdyž so tajke nješto jewi. Tuž njelutujće ani kija a halzy pola dźěćoch a budźće z dobrym přikładom w kóždym nastupanju. (Někotři měnja, zo so w Serb. Now. jenož swari a napomina, tuž je ani nječitaja a njedźerża. Ja pak rjeknu: Či, kotrychž swarjenje njenastupa, njetrjebaja so z cyła hóršić a ranjeni ćuć, čim bóle či, kotřiž sej tajke napominanje zastuža.) — Wšotowarstwowski zlět so bliži. Chcemy so cyle wěsće na nim wobdźělić. Tuž wuradźowaše so wo jězbje do Radworja. Pojědźemy z wozom, kotryž so tam wupyši a swjedźeński čah sobu porjeńši. Z tymi samsnymi mysličkami nosy so naša „Pčólnica“. Sobustawy „Serbošawa“ hišće wo wšěm w prawym času zhonja. Přichodana zhromadźizna budźe 31. julija pola sobustawa Bjeńša.

Hamtske wozjewjenje z Budyšina.

Dla wuswobjenja jenoho k jescherjenju pucka z Demjan do Nowych Demjan wotmiže so termina k postajenju plana a wuswobjenja

wutoru, 5. julija 1927, dop. w 4 hodź.

w Demjanach.

Hamtske hejtmanstwo.

Najnowiše z cyleho swěta.

Schrowna powěsć za jutrjišchi pjatk: Sćuchu, rjenje, cjopło, we wjecjornej Europie samrócene, tam a sem so dešcowe šenje.

W Wóhlenje je so hacjenje druheho błótoweho hata pukło. Dźěłacjerjo su hnydom rostorh sajtkali. 10 000 pěstowych měchow je so z pospišnjenju hacjenjom skasałe.

*

Pschedsyda zentralneje rady ruskich dźěłacjerskich swjazkow, Tomšt, je kommunistiskej internazionali pismo pósłał, w kotrymž pschećiwo hromadnemu wotprawjenju politiskich pschećiwnikow bolschewiskwa protestuje. Hdyž wotprawjenja njepschestanu, budże ruski proletariat bórzy wosamoczeny stejećz. Tomšti słónčnje hrozy, so wróćo stupi, pschetož pschi nětčišnich wobstejnosćach ma za njemóžne, by z dźěłacjerjemi zyłeho swěta dorozumiwcz.

*

Nadpadnika Bankendorja, kotryž je do pschedsyndy wojerskeho huda Orlowa ćišł, su dokelž je jako błudny spoznaty, do błudnizy sawrjeli. Połdźišcho jeho do Sibirskeju powjesu a tam wotprawjene.

*

We Lódźi textilnił dźěłacjerjo strajkuja. Žadaju wo 50 prozentow wješchu mzdu.

*

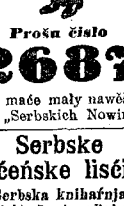
W Tours w Franzowskej je so z bola ležaca villa wotpalika. Wobydlerjez, jeho žona a dwě dźešći su so w pjomjenjach se smjerću pschekhwatali.

*

W Baccamorte w Brasilskej je z tsidnjowej sćelenzo mjes policistami a rubježnikami boschko. Wósom policistow a wósom rubježnikow je padło. Sbytk rubježnikow je cjeknyło.

Hłowny redaktor a zamołwity za politiku Marko Smolerl w Budyšinje. — Za lokalny dźěl a feuilleton: A. Dučman w Budyšinje. — Za hospodarski dźěl: Arnošt Bart w Bukecach. — Za nawěsćenki: G. Janak w Budyšinje.

Dźěłace wozyčki
dobre kajkosće po tunich płaćiznach
a přeco najnowše
Paul Böger
w Budyšinje na Sulskej hasy 5

Proša čisło
2687
jeli maće mały nawěstk
do „Serbskich Nowin“.

Serbske
křeńske lisćiki
Serbska knihafnja
w Serbskim Domje w Budyšinje

Drježdźańska Wikowańska Banka
akc. tow.
wotnožka Budyšin
w Budyšinje, na Dźiwadłowej hasy 8, rózk Šulskeje hasy
Telefon 2941, 2942 (Žitne wiki)
Wotdźel za zawěsćenje Pućowanski běrow

K wjetšej přijomnosći našich wobkhodnych přećelow smy
w Barće
přijimarnju
našeje banki wotewrili a to pola
knjeza póstowego agenta Arnosta Čecha
w Barće
Telefon: Zjawny dalokorěčak w Barće.
Bliže rozjasnjenja wo bankowem wobkhodźe zhoniće na přijimanskem měśće a w Budyšinje pola nas na Dźiwadłowej hasy 8, rózk Šulskeje hasy (Žitne wiki).
Nimo horka mjenowaneje přijimarnje mamy tajke hišće wo:
Kamwaldźe, Huscy, Hodźiju, Budestecach, Bukecach, Rakecach, Wjazońcy, Pančicach (Kłóšter Marijna Hwězda) Wósporku, Wjelećinje, Kulowje.
Drježdźańska Wikowańska Banka
akc. tow.
wotnožka Budyšin

Započatk pjatk 1. julija!

Saisonske wupředawanje

Štóž chce tunjo kupić, njech wužije tutu składnosć!

Za mužow

	seria I	II	III	IV
wobleki	18,-	28,-	38,-	48,-
sportske	seria I	II	III	IV
wobleki	21,-	29,-	39,-	49,-

z dźela z 2 kholowomaj

mantle	49,50	39,50	29,50	24,50
gumijowe mantle	24,50	19,50	17,50	12,50
njeprěmokawe kabaty	13,50	10,50	8,50	
lětnje jupy	7,50	6,75	4,75	
kholowy	12,50	9,50	6,50	3.50
lacy	6,50	5,50	4,50	3.50

Gabardinowy woblek

wulka móda, brune a šěre, też sportska forma

najwjetši wubjerk po najtuńšich płaćiznach dóstanjeće pola nas!

Za žony

rypsow. mantle	29.50 do 13,75
žiłżane mantle	29.50 do 12,75
suknowe mantle	24,50 do 9,75
koverkontowe mantle (wšě wulkosće)	8,75
ripsowy kostum	39,50 29,50
gabardinowy kostum	27,50
sportski kostum	17,50

Wobleki

ceféř-woblek	1,95
muselinowy woblek	1,95
woblek z płokaj. žídy	2,75
wollowy woblek	6,75
žonjacy woblek	5,75
bastowy woblek	9,50

Bluzy

wollowe bluzy	0,50
ceféřowe bluzy	0,95
muselinowe bluzy	0,95
žonjaca bluza	1,75
eleg. bluza, foulardinowa	2,95

Za žony

Suknje

strapečerowanske suknje	1.75
sportske suknje	2.75
žonjaca suknja	5,00
suknja z česan. tkaninow	4.75
běła plušowa suknja	5,75
njeprěmokawe kabaty	6,75
gumijowe mantle	16,50
lederolowe mantle	14.50
lederołowe jaki	13,50
dźěćace mantle wot	5,75
„ wobleki, za holcy, wot	1,95
„ wobleki, za hólcow, wot	5,75
krótke kholowy	2,95
kholowy z lackom	1,50

Wjac hač

300 woblekow

dopokaža Wam naš hobrski wubjerk :: po wupředawanskich płaćiznach ::

Wobkedźbujće naše wukładne wokna!

Drježdźanski drastowy dom

Při Mjas. jětkach 5 — W Budyšinje — Při Mjas. jětkach 5

Hosćenc we Wětšency

njedźelu 2. julija

wulke

kehlekknienje wo myto

Přeprošujetaj **M. Žur a mandželska.**

Kedźbu kolesarjo!

Nowe kola za 53.—, 65.— a 68 hr. ja nimam. To su jenož wabjeńki. Nowe je też špatne koło rjane. Při wužiwanju sće pak za krótki čas powučeni.

Jenož woprawdźe dobre twory rubaja sebi puć!

Tak sudźa moji woteběrarjo:

Z Janko-kolom jězdźu hižo 15 lět wšědnje na dźěło, sym z nim jara spokojom.

Waše Janko- žonjace koło hižo wot 1912 wšědnje wot Běłšec do Korzynja a wróćo jězdźu. Sym hižo ze wšelakimi kolami jězdźił, ale tak lohko kaž Waše Janko-koło žane njeběželi. atd.

Wobkedźbujće! Narunanske dźele za wot mje kupjene kola mam stajnje na składže, dalokosshace **sprawne rukowanje.** Daleporučenje a spokojace **wotběrańatwo zmóžnichu mi, zo sym lětsa hižo 400 kołow předał.**

Wulki wobrot dowoła wosebje nizke płaćizny. Hobrski wubjerk Brennabor-, Opel-, Janko- a Prometheus-jězdnych kołow.

Jan Schiebak w Budyšinje

na Mužakowskej drózy 4

Najwjetši wobkhod w měsće. — Wobhładanje bjez kupowanja dowolene. — Přijemne podźělne płaćenje po přeću.

Mam wot **pjatka, 1. julija,** w hotelu „Markgraf" w Budyšinje wubjerk sylnych a srěnjosylnych

přeznych konjow

kaž někotre **oldenburgske konje do woza** na předań a k wumjenjenju

Konjaca wikowańnja

Gustav Panitz z Lubija

Dla spušćenja rumnoscow w Budyšinje na Sukelnskej hasy čo. 20 wuhotuja na někotre dny wulke

wupredawanje

wšěch tam ležacych plećenych meblow, plećenych tworow, dźěćacych wozyčkow hromadźe kładzacych wozyčkow atd. po zdźěla jara znižených płaćiznach.

Njemóžeće-li runje so na nješto dopomnić, štož byšće trjebać móhł, tak přińdźće nimo a pohladajće, móhł rjec, na směšnje tunje płaćizny.

Spěšne rozsudźenje pak je nuzne, dokelž sobotu 2. julija cyle wěsće skónču.

Přińdźće hišće tohodla dźensa, doniž je wubjerk najwjetši.

Herbert Krietsch
na Sukelnskej hasy 20

Wulke saisonske wupředawanje

wobuća

wot 1. julija sem

Cordowe a plušowe tofle z filcom abo **z pódušu ze šćěp. kože,** wulk. 36/42	**0.90**
kožane tofle za žony	**2.95**
dźěćace črije ze spinku . . . wot	**2.50** sem
domjace kožane črije z jenej spinku . .	**4.20**
črij ze spinku, połwysoki pjeńk	**6.90**
črij ze spinku a žłóbit. pjeńk, mod. forma	**8.50**
črij ze spinku, bruny, połwysoki pjeńk .	**7.75**
lakowy črij za žony . . . . . wot	**8.90** sem
mužacy črij, połwysoki, čorny . . wot	**8.75** sem
mužacy črij, połw., bruny, ze zasadk. wot	**11.75** sem
lakowy črij za muže . . . . . wot	**11.75** sem
mužace škórnje . . . . . wot	**8.50** sem
športske škórnje za muž., čorne a brune	**10.90**
dźěłanske črije z podkowu . . . wot	**5.95** sem
nizke škórnje . . . . . wot	**14.50** sem
kožune gamaše	**5.50**
sokolske črije z gum. pódušu, 36/42 .	**2.75**

kožane sandale

42/40	39/36	35/31	30/27	26/24	23/21	20/19
4.50	**3.90**	**3.50**	**3.20**	**2.90**	**2.50**	**1.75**

Willy Sommer

tofle a wobuća, w Budyšinje, na Serb. hrjeb. 8

Wot pjatka mam nowy wulki transport młodych, sylnych, wysokosućelnych, originalnych rańošpruskich a hollandskich

krawow a jałojcow

w swojich bróžach hotel „Kurwjeńch w Budyšinje, na Drjewowych wikach jara tunjo na předań.

Emil Gräfe, wikowańnja ze skotom.

Telefon 2063 a 2418. — NB. Płaćić może so też z różnym skótom w najwyšších dnjowych płaćiznach!

Drogerija

Johannes Teich

w Budyšinje

na Bohatej hasy 10

Wšě wěcy za ratařstwo!

Dźěłaćerki

so hišće přijimaja.

H. Schomburg a syny

w Margarećinej hěće

pola Wulkeje Dubrawy.

Kopřiwina metr 40 pf. **K. Erler**

w Budyšinje na Žit. wikach 11, znapřeča hosćenca „Stern".

Šćo ma najtuńše

saisonske wupředawanje

Žonjace stupnje ze spinku čorne, nubukowe, z lakowym porjeńšenjom, nowočasneje formy, kožany podšiwk, wulkosć 36—41 — **4.90**

Žonjace stupnje z gumijom z čorneje kože, nowočasneje formy a z kožanym podšiwkom, wulkosćow 38, 40, 41 — **4.90**

Žonjace šnorowańske stupnje šěrok. formy, połwysoki pjeńk, wulk. 36, 37, 38, 40, 41, 42 — **4.90**

Žonjace stupnje z gumijom čorne boxalfowe, pyšneje formy, z kožanym podšiwkom, wulkosćow 36—41 — **6.90**

Žonjace stupnje ze spinku čorne boxalfowe, rjaneje, elegantneje formy, z runym a wuzhibnjenym pjeńkom, wulkosće 35—41 — **7.50**

Žonjace lakowe stupnje z gumijom eleg. formy, z kožanym podšiwkom, wulkosće 36—41 — **7.90**

Žonjace stupnje ze spinku šěre, z wuzhibnjenym pjeńkom, najmodern. formy. wulkosćow 35—41 — **7.50**

Žonjace stupnje ze spinku jasnobarbne, we prědku plećene, jasny kožany podš., wulk. 35, 37—41 — **7.90**

Mužace nizke stupnje čorne, nowočasneje, kónčojteje formy z běłymi šowami, wulkosćow 39—46 — **7.90**

mužace lakowe nizke stupnje nowočasnych formow, nic we wšitkich wulkosćach — **8.90**

mužace šnorowańske črije čorne, šěrokeje formy, wulkosćow 40—45 — **7.90**

pacholace šnorowańske črije čorne, šěrokeje formy, wulkosćow 36—39 — **6.90**

holcace šnorowańske črije brune, howjazoboxowe a woprawdźite Chevreauwe, wulkosćow 32—35 — **5.75**

holcace šnorowańske črije howjazoboxowe, šěrok. formy, wysoke, wulk. 31, 32, 34 — **4.90**

sandale brune, z howjazeje kože, wulk. 31, 32, 33, 37, 38, 40 — **3.50**

holcace stupnje ze spinku čorne, kožane, wulkosćow 32 a 33 — **2.75**

Loewensiamm w Budyšinje

Saisonske wupředawanje traje wot **1. hač 14. julija 1922** **na Mołtkowej drózy 4**

Zamjenjeć tworu ze saisonsk. wupřed. je **wuzamknjene!**

Za

kóždeho ratarja

kotryž howjazy skót přeha, je njeparomny mój přesuw. komot.

— Za dźeń dobry čahać. —

D.R.G.M.
4mal
verstellbar,
tausendfach
bewährt!

Wunamakaf a dźěłaś

P. Feirich z Holbina.

Kóždu sobotu sym w Budyšinje na swinjacych wikach.

Sréni komot za kruwy najbóle kupowaca družina štuka 20 hr.

Gurtowe plećene graty 9—10 hr. štrykowe a kožane graty 16 hr.

Nahłowjace rubiška

za 75, **65** pj. ma

Andr. Kasper

A. Pilopp

w Budyšinje ● Burglehn 11

Sprawne serbske posłužowanje!

Přiloha k číslu 150

SERBSKE NOWINY

Stwórtk, 30. junija 1927

Wuhlady na žně w Němskej a Americy.

Swjetscha je lětša rožka wschudźom wuteršła, jenož we někotrych symnischich krajinach hischče kšeje. Wšo wschak žo tele dny hischče nicjo wěsteho prajicź njebodźi, kelko budże zita dawacź, tola poslednje tydźenje žu nadźije a teź wuhlady na spokojace rožkowe žně žo potźulnike. Sa pschenżu žu wuhlady hischče lěpsche, je wschěch stron žo powě, so pschenży lětša rjane steja. Žyke tak derje rožka njesteji. S městnami je žo w njej njerjad zara sahnjeżdżit. Tola po dotalnych wuhladach budża jne spokojace.

Zetj ſ wukraja pschitkadźeju powěsće wo lepschich žnjowych wuhladach. W Amerizy steja wožebje nalětnje pschenży jara rjane. To placi žo wožebje za Sjednoczene Staty a Kanadu. We Kanadze žu lětša pschez 2 milijonaj akrow mjenje wobsydlt, ale to žo spožu dobre žně wurunaja.

Zitowe wiki we wukraju žu w tutych njedźelach pschez jara měrne byke. Placźitny žita žu žo mało pschemenjale a wikowało žo dozika wjele je žitom njeje. Wožebje knježesche wulki měr na jendźelskich wikach, kotreż žu tola tak rjez hyżedźischcjo wikowanja zykeho swěta. We Pokodnischej Amerizy žu w poknóżnym dźelu hižom pschenżu wožyli, we polodnischim dźele pak to hischcże žuchoty dla njemóžachu. Tola nětkle wschak hischcże nicjo skomdźene njeje, dokelż tam pschijnje rosće. Wuhlady na žně w Australiskej žu trochu lepsche. Tam mjenujcy wulka žuchota knježi. Dotal žu tam pschezo pschemało deschcza měli. Njepschemeni-li žo tam wjedro bórzy, dha drje budża tam lětuschze žně slabe. Lomi běsche w tutym kraju runje tak.

Schtož druhe europiske kraje nastupa, ma Rumunska, kotraż tola stajnje mnoho rožli wuwožuje, žita rjane stejo. Też kukuriza žo derje w Italskej, a w Schpanskej žu je žo žně hižom sapočałe. Każ žo powě, žu tam wožebje je wunoschkom pschenży jara spokojom. Po powěsćach ſ Ruskeje, kotreż je wikowanišći znėt ſ pschezo wjetschim sajimom pschiwobroczuje, žu je žita we Wukrajinje a w Krajinje ſ polnozy Kawkaskich horow derje wuwikle. Na stóczownu cżwiku je wožebje we pósledníschej krajinje pschestali storczicź.

Někto hischcże zkowcżko wo němšich žitowych wikach. Każ žmy wobkedźowali, žu placźitny poslednji cżaj wróčo schle. Wjele tennu pschinoschowasche, so žo wjedro pomałku polepschowasche a žo žo też hischcże jara wjele wukrainskeho žita na němšich wikach postlescże. S Ameriki je hischcże wjazy rožli po puću. Też domjazeho žita wjele na wiki wozachu. Wšo njemóże hinak być, hacź so placźitny spadaja.

Ze Serbow.

S **Kamjenza.** Psched někotrymi dnjemi je žo jednym tudomnym konditarjeli wucżobnik bjez kłeda zhubił. Wón je pola swojeho mischtra wschelake njesprawnosće skutkił. Kotrejż jeho znaja, mysla sebi, so snadź je młody cżłowjek ruku na žo složił.

S **Běrsny** pola Kamjenza. Pschi wotkładowanju kamjenjow na tudomnym dwórnischcu sa nieshoži sandźenu žobotu żiwnoscżer Arthur Hausa. Kamjenina plata padże jemu tak njeshožownje na kolenu, ſ žo noha hnydom złama. Lekarska pomoz běsche bórzy k ruzy.

S **Kulowa.** Naschi mějschcżanjzy sostupjerjo žu w žwojim poslednim poschedźenju wažne rěcży wobjamtli. Najprjedy jednachu wo nusownych dźełach, kotreż žu złworafe. S prjenza: Zwar kanalisazije wot z wotnje hacź k Malej rěcży, to ma 14 872,25 žr. placźicź. S druha: Wutwarjenje swjasowańskeho pucża mjes Hasčkez bróhu a Salowskej bróhu, na to licza 6060,19 žr. S sćeza: Wutwarjenje swjasowańskeho pucża mjes Kamjenskej bróhu a Schołeńkez pucżom pschi żelesnizy, to stajі žo na hr. 4 137,35, a se schiwórka: Twar kupańze, kiž budże placźicź 17990,50 hr. Sa wischitke schtyri nusowe dźełа trjeba nasche město potajkim 43 060,29 hr. Na hrótkach hižo maja: Dar wot wokrjesa 8000 hr., se hrótkow hospodarskeho plana 3000 hr., hrótki ſ pschedacża leżownoscżow 6426,71 hr., požczońka se hrótkow produktiwneho sastarańa dźełonjemjerjow 30 100 hr., kiž ma žo ſ 5 proz. sadowiźa a sa 10 lět wuplacźicź. Chromadźizna wobjamknuty je z 4 łopami pschesiwo 5 hłosami, so maju žo nusowe dźełа wuwjesć, je-li žebi požczońka jenož 3 procenty dawe žaba a trjeba žo hakle sa 15 lět wotplacźicź.

Se **Ssulschez** pola Kulowa. Na leżownoscżi tudomneho kubleria Micża namakachu w pěsku 3 derje sožerżane pozjelnizy ſ popjelom spalenych rólow a pschidawkami — pjerschcżenjom a schibowym kónczkom — ſ nordiskeho kamjentneho cżłaża. W blížschim cżłasu cżłaże tu knjes prof. Feyerabend se Shorjelza wědomostne wurywanja sapocżeli.

S **Wochoz.** Sandźenu njedźelu rano běsche tudomny krawz Schillack (Scholta) žyno nehdźe wokolo Wuskidźe zhł. Wón ſ kolom ſ jeneje luki na druhu jedźesche a mjesche kobu na ramjenju. Nadobo žo pschimadło wot kopłschcża za jenu khójnu sadżerny a kobu žo wróčo schcżahny a Schillakej do ruki wyschе pjasce wulku ranu narěsny. Schtitarska pschiprawa běsche ſ kohy dele padnyła, hewak žo njeschoże stało njeby. To njedy je sašo wschitkim k warnowanju, so njebychu ſ kobu na ramjenju na kole jesdźili.

S **Michałkow.** Gmejnski pschedsticzicżel Nix bżerowe walcżki ſ wosa kładeschze, kiž běsche ſ lěta pschiwjesł. Jako běsche ſ tutym dźełom hotowy, donježe někotre walcżki do kuchnje. S jeneho walcżka muskoczi smitiga a tuńny Nixa do ruki. Jemu pak žo poradźi, smitiga, po tym, so běsche jeho kuńnyła, hischcże norcż. Gmejnski pschedsticzicżel nětko cżežko chory leži.

S **Wětšochowa.** Straschny woheń nasta njedźelu wjecżor wokolo 10 hodź. w domje na Khocźebuskej dr. 5 we podruźnischim bydleniu wikowarja Hitzmanna. Dokelż běchu wschitcy dorosćeni wobydlerjo domu na turnatiski žnjowdźeń schli, możeschе žo woheń jara rošcżerjcź, pridy hacź žo nimodwjaz ludźo a žuboźa na njom dobladachu. We hornim połkhodźe, hdźež krawiši mischtr Milan bydleschе, běchu tśi dźěći w najwjetschim žiwjeńskim straschcże, pschetoż zyły dom běsche hižom se žylnym kurom napjelnjeny. Někotři wutrobiści mužojo najprjedy dźěći po rěblach wuchowachu. Mjes tym pschikhwata też wohnjowa wobora a žyłschcże wodu do žo palażeho podruźnischkeho bydlenja. Domjazu nadobu a domjazy hlad na textilowych tworach woheń ſ wjetschcżeho dźełа sniczi. Kał je woheń nastał, pak njeje hischcże znate.

S **Běłeho Khołmja.** Tudomny ratař a stótny wikowar Hermann Leſt je ſ motorstkim łokom do šmjertneho njeshoża pschischoł. W bróhowym pschekrowje jeneje njeshneje dróhi w Ponchawjezach zyle blížko statneje dróhi ſ Kinsbórka do Sšepiz je njebježu wjecżor wokolo 8 hodź. bjez wědomja leżo namakachu. Każ žo poldźiżo wupokasa, je jeho jedyn wjednik automobila tam wuhadźił. Tuteho wjednika poldźiżo jako pschekupza Richarda Matuschku ſ Njedźichowa wusłědźichu. Matuschka dyrbjeschе pak potom pod pschewodom Sšepiczańskeho żandarma franjeneho Leſtu do Kinsbórskeho wojeńskeho łohwa dowjesć. Jedyn tamnišchi lekař spóšna, so bě žebi Leſt nop puńkt a mošny itschaſt a da jeho je sanitetnym autom do Kinsbórskeje khorownje dowjesł, hdźež je Leſt pondźelu wjecżor wumrěł. Matuschka twdawasche, so je Leſt jeho njedałoko Noweho Khwa ſ praweje strony pschesećelnych cżahł a so je pschi tom do sadnjeje praweje kromy automobila sajeł. Na wopjatnym městnje auta tej klaki namakachu, kiž mohłe wot šrażenja być. Leſt je psched tym pjecża pschi wuježdżowanju ſ motorskimi kołami ſ pschihładowarjom był. Wón běsche 52 lět stary.

S **Jahenje** pola Hródka. Do wobžarujomneho njeshoża pschische tudomny 60-letny khěžkar Kobuš. Wón měsesche w bróžni na hynowej lubi měschu dźětacż, jako žo nadobo wobžnuły a do bróžnjazeje komory padże. Hakle po dlejschim cżasu namaka jeho jeho dźowka bjez wědomja leżo. Sawołany lekař spóšna, so je sebi Kobuschi stawy złamał a snuškach sranił. Wobžarujomneho dyrbjachu ſ khorobnym autom do Hródkowskeje khorownje dowjesć.

Z Łužicy.

* S **Kunnwalda.** Wot soboty, 18. junija je žo wucżerka powokańskeje schule, knježna Měrzšinkez zhubiła. Wona wotjědże na mjenowanym dnju we wotnajatym auze pschez naschu wjeſ a je ſ Budyschina ze żelesnizu dale jeła. Njeje też niczo zafwostajiła, hdże jědże a też wschitko śledźenje za njej njemějesche żaneho wuspěcha.

Ze Sakskeje a dalšich krajow.

* S **Gräfenhaina** pola Kinsbórka. Pondźelu dopołnja w Jehnichez granitowej skale benzinowy kotoł rošbuchny. Sapalený benzin dóstaczerja Arturo Kießlinga ſ Rychnowa, kiž runje blížko benzinoweho kótła pschebywaschе, jara cżežko wopali. Wbohežo žu do jeneje Drježdżańskeje khorownje dowjesli.

* S **Königsteina.** (We nabožnym bludźe.) Pola jenoho tudomneho wobydlerja njejapży nabožny błud wudyri. Njeſbožowny cżłowjek stupi žo jenož koschu wobleczeny a bibliju w ruzy psched zyrkej. Jako jeho policajtsko spytachu, ſ dobrym domojpókacż a, hdyż to nicjo njepomhaschе, ſ mozu wotstronicż, žo wón sałakle pschecżiwjeschе. Wobžarujomneho muża stónczenje wuwjasachu a ſ khorobnym wosom do wustawa Sonnensteina dowjesechu.

* S **Drježdżan.** (Zobžiństwo na Łobju). Bórzy budże 90 lět dobrjelnjene, so fakko-cżeske parołodźne towarjstwo wobsteji. Běsche to mjemujzy 25. augusta 1837, jako prěne parna łodź ſ Drježdżan do Mischna jedźeschе. Sa krótki cżaj wotewrichu porjadny sjawny wobthod na cżarje ſ Drježdżan do Kötzschenbrody a Mischna. Potajkim smjeje Drježdżańske łódźne towarjstwo 25. augusta t. l. swój 90-letny jubilej.

* S **Lipska.** (Djenzniſcha młodźina.) Młodaj knjeſaj, jedyn 12 a druhi hižom 10 lět staryj, běchtaj ſo njedawno na pucżowanje podakoj a běschtaj ſ temu jědnej kole ſ jeneje twarjeje budy w Eilenburgu kradnyłoj. Policija je jeju na dwórnischcżu w Eilenburgu sajała a jeju Měschcżańskej młodźinowni w Lipsku pschepodała. S tuteho domu staj pak knježnjej sandźenu njedźelu cżełkoj. Zadyn cżłowjek njewě, hdże staj schłoj.

* S **Kamjenzh. (Rosharjeny był.)** Měsnjy cżerjachu po Rathenawskej dróhy biweju bykow ſ rěžarnje bo pschedměsta Schönaw. Jedyn ſ njeju žo ſpłoschi a salecża bo wulkeje wokonoweje schtlerizy jeneho hoscżenza a ju rošbi. Potom měrjeschе žo na pschedawarniu hornicżeſtich žubobjow. Wobžedżer sankny, tola był wustworcżi durje a nadžała wjele cżrjepow. Jako běchu byka směrowali, dowjedżechu woheju bykow do jeneje hródże. Jako pak jeju

Na dalokich pućach.

K. D. Ščca w Sowrjecach.

40]

(Pokračowanje.)

Polow na kupje žanych njeje, tuž też by tam burski lud podarmo pytał. Bydli pak tam nimale 4000 ludźi; z čim so ći žiwja? Wjele mužow su łódźnicy (Matrosen), ći maja dobru zasłužbu a přinjesu rjany pjenjez dom, jeli su po puću trochu lutowali. Druzy su rybacy a jězdźa ze swojimi wulkimi syćemi dźeń wote dnja na morjo; loja też při kupje wulke rakownicy (Hummer), te z hromadami njejsu, też so wšudžom njenadeńu, tuž też derje płaća. Na łódźi so za jenym prašach, kiž tam warjeny, čerwjeny kaž rak, na wulkim talerju sedźeše a njebě z najwjetšich jedyn; žadachu sej pjeć hriwnow. Hdyž to zasłyšach, njeběch wjacy hłódny. Najwjetše rakownicy su 40 cm dołhe, potajkim jara wjele wjetši hač naše raki. — Štož pak na kupje wostanje, ma wot naléća hač do nazymy dobru zasłužbu z cuzbnikami, kiž tu z črjódami přikhadźeja, a najwjacy z nich drje tam wjacy pjenjez wostaja hač ja. Ludźom žaneho słowčka njerozumjach, hdyž mjez sobu rěčachu, tu je friziska narěč domach, kiž je zaso wjele hinaša a za nas ćežko zrozumliwa hač niżnozemska w Meklenburgsku. Wosebitoje narodneje drasty tam po zdaću wjacy njebě. W Hamburgu běch holey, kiž kwětki předawachu, widźał z rjanej pychu na hłowje, rěkaše, zo su z Helgolanda; tam pak z tajkej pychu žanych njenadeńdźech. — Přispomnić hišće chcu, zo najwjacy ptačkow, kiž w nazymje z połnočnych krajow k połodnju čahnu a z naléćom zaso so wróća, přez Helgoland leći, a wjele jich dale njepřińdźe; přetož slepjenje z wótrej nócnej swěcu tamniješo swětłownje zaleća do murje a skleńčaneje třěchi a padnu z rozraźenej hłojčku na zemju; druhdy jich na ranje tysac morwych zezběraja.

Połodnjo so naša łódź z Norderneya wróći a wza nas zaso sobu do Hamburga. Bě rjany a čichi dźeń, tuž też jězba wjele wjeselša hač wčera. Błędych mjezwočow bě drje wjele, ale skhorił ducy po puću nichtó njeje. Dompuć sydom hodźin traješe, wčera běchmy nimale dźewjeć trjebali. Bele dołhokřidate rybački nas z črjódami hač do Cuxhavena přewodźachu; to móža tak derje létać kaž łastoćki, kuski całty a khléba hnydom popadnu, prjedy hač do wody padnu, druhe pak pluwajo pomyje přewuběraja, kiž so z kuchiny wuliwa. W Hamburgu bórzy do łoža dźěch, dokelž chcychmy jutře do Kiela jěć. Dołhi čah bě zaso sepjelenjeny a khwataše po dołhej runinje přez cyłu jutisku połkupu; wjetše dwórniščo ducy po puću be Neumünster. Kraj, kiž po zdaću nimo nas lećeše, bě jara wšelaki, z wopředka wulko pastwišća; kóžda bě z nasypami wobdata, na kotrychž husta kerćizna rosćeše, najbóle dornića; tuž tam groćaneho płotu trjeba njebě. Wosrjedź połkupy běchu bahnojte hona, pěsk so wotmėnješe z tonidłami, druhdy ničo hač wrjós, tu a tam też pola z hejdušku, wo wsach nizke twarjenja ze słomu abo ścinu kryte — khudy kraj. Też dołhe rynki pčołacych kołćow tam stejachu, biłe naše hač pola nas, běchu słomjane a njeležachu, ale stejachu kaž wysoke kłobuki. Potom jědźechmy přez hórkaty kraj z rjanymi bukowymi lěsami a luboznymi jězorami; běchu jemu hołštynska jstwica narjekli.

Kiel je wulke a rjane přimórske město a najwjetši a hłowny přistaw za wójnske łódźe. Jenotliwemu pućowarjej je skoro njemóžne, sej dźěłarnje wobhladać hdyž so wone twarja a wuporjedźuja, našemu towarstwu pak bě přistup wšudźom dowoleny. Po črjódkach, dwaceco w jenej, nas łódźnicowi zastojnicy na wójnsku łódź wjedźechu a rozpokazachu nam wšo, štož chcychu abo směđźachu; potajnstwa wšak njebudźechu před nami khować trjebali, njebě drje ani jeneho w cyłej wulkej črjódze, kiž by što rozumił a přeradźić mohł. Najwjetše spodźiwanje wubudźichu hobrske kanony, kiž so tam wuley činjachu. Rady poprawom na nje njehladach, nic zo bych so jich bojał, ale dokelž mi do myslow přińdźe, k čomu tu wone su a što je jich nadawk: Cuze łódźe roztrjelеć, cyłe města zapuśeć a skót a ludźi morić. Hłowna kaznja křesćanstwa: Lubuješe so mjez sobu! tu ničo wjacy njepłaći, a na žanej kanoni njewidźach napismo: Ty wyšrěłniša mordź! Škoda też pjenjez, kiž dyrbja so za twarjenje a wuhotowanje wulkeje wójnskeje łódźe wudać, — słyšach něšto wo štyrcyći milijonach —, a za jenički kanonu mohł sej wulke kubło kupić; ze kóždym wutrělom wjacy tysac rozprasnu, a škoda, kiž tajka kula načini, je njesměrna. To bě w lěće 1892, hdyž sej na wójnskej łódźi tole myslach. Tehdom hižom ludy po cyłym swěće zdychowachu pod ćežu dawkow njesměrneho bróńenja dla a žadachu, zo by so z tym přestało a pjenjezy so radšo za wobtwjerdźenje měra nałožiłe a nic za jeho powrót. Ale što je so hač do dźensnišeho dnja stało? Ničo lěpše, ale wjele hóršeho; nětko su křesćanske zdźělane ludy tak daloko, zo we wójnje z jědom do so mjetaja. To je hrěch a hańba. Ale što też so nowy swět wo to stara! Hrěch a hańba snano je, hdyž někomu plistu wotłoží, kiž bě sej ju derje zasłužił; ale wójnu wjesć je wotčinstwo, patriotismus. A što je tón Bóh, kiž sej tajke žada? Nic Jehovah, ale złote čelo, a žadyn Mójzas njepřińdźe, zo by je powalił a spalił. Měniu z tym pjenjezy a pjenježnu móc; wjacy jich maš a wjetše maš prawo. A ty njedyrbiš žanych druhich bohow měć hač pjenjezy, a čim nabrabniši sy, čim lěpje jemu słužiš. Ludy so ženje ze sobu wadźile njejsu, a hdyž a hdźež je so to stało, bě narěčenje a ščuwanje jich wjednikow na tym wina, a tym njeńdźeše wo zajimy a zbožo luda, ale wo móc, česć a bohatstwo. Wjednik ludow pak je tukhwilu pjenježna móc, Großkapital, a tón z wójnu wjacy zasłuži hač w času měra a žnje płody, kiž su z krwju hnojene a ze sylzami krjepjene. Tuž na měr žaneho wuhlada njeje, a kóždy kraj by njemudry był, njechał-li so z cyłej mocu bróńić, zo by dobrym přećelam a swěrnym susodam mohł zuby pokazać, hdyž so na njón měrja. To płaći też našemu wokhudźenemu němskemu kraji; kaž dołho smy mjez wjelkami, dyrbimy też z nimi wuć.

(Skónčenje přichodnje.)

hołdźišcho po Zwikawskej drohi dale cźerjachu, hdyž znowa wodźiwi, rosbi schkleńzu wukładneho wokna a wschelake wukładzene wěcy. Wuh, kotrehož běchu z wulkej prózu sputali, cźišćeschese wróćo a padże do dwaj metraj hłubokeho schachta, so dyrbjachu jeho wohnjowi woborniži sahi wuzahnyć. Wobornikam so hdyž wutorhny a rosbi dalšnu schkleńzu wukładneho wokna, pišći cźimź ho žałostnje srěa. Skónčnje dyrbjachu słocźo z wosom wohnjowoje woborny wotwjesć.

* S **Annaberga.** (Mloko w schuli.) W Annabergskich ludowych schulach hu pschedawanje mloka zawjedli.

* S **Magdeburga.** (Rosbuchnjenje.) We jenym wobchodže starych tworow stare żeleso na wóz kładżechu. Nazobo rosbuchny w jenym měsche je starym żelesom japałak jeneje granaty a muńcź, kiž żeleso na wóz kładżeše, wobeź nosy wottorhny. Maja jara malo naożije, so jeho pschi žiwjenju sdżerża.

* S **Hórki.** Nóbdórski wokrjeżn. swjatk evangelskich posawnišckich khórow wotmě sahuženu niedżelu sjedu žiwotnych sahnuženjerjow. Sahupjene běchu khóry z Běleje Wody, Mužakowa, Nóbdórka, Hórki a Bukrancźiz. Mjes druhimi wuradżowanjemi wobsahnkuchu sahuženjerjo, so chcedźa pozawnišce towarstwa w městazu septembru mišijónsku żelbu po wjach a městach Nóbdórskeho okrjesa nahuwjeć a chzedża z tym wězam pozawnišckich towarstwow kluzić.

* S **Barlina.** (Cźežke njesboże z automobilom.) We Barlinje-Zehlendorfje cutowa dróžka bo wozbohowego auta srohy. S městna njesboża wotnjeseschu 11 wozbohow, kotrež běchu zdżela cźežko sranjene.

* S **Hannowra.** (Sajedożeńcze z mjasom.) Jako běźke mjasowe a kołbasowe konserwy, kotre, zkhori w Hoitlingenje žydom hłowoju sylna zwójba dźěłaćerja Schröbera. Schröder a jeho 16-létny syn staj žiwoma na sajedożeńcze wumrěłoj.

* W **Schaffstädtu** pola Merseburga je njejapzy dwacźeli wozbohow, swjetscha dźěći, na tyhuž sthoriło. Jedyn hólz je w synzertnym straschu. Dźěći su pjecza jědźny łód jědle a žo natykle. Někotrych podhladnych dowjesechu hnydom do Hally a Merseburga.

* Se **Schetzezina.** (Pschi sčělnikim swjedżenju satsčelenych.) We Woltersdorfze w Saatzigskim wokrjesu pschi cźelenju hobustawow towarstwa cźelarow 25-létn. žyna rataria Wellera satsčelichu, kiž pschi tareźi jako pokasowat cźelnych wunoschkow pobłuzowaschze.

* S **Gubina.** (Schwjedske dźěći w Gubinje.) Hižom někotre léta wobsteji waschnje, so Němska a Schwjedska swoje dźěći za cźas prózdninow wumjenjatej. Tež město Gubin žo na tym wobdźěli. Schwjedske dźěći su hižom pschijěle a pola Gubinskich swojbow pschebywaju. Hdyž žo 1. julija wulke schulske prózdniny zapoczniu, pojedże syła Gubinskich dźěći do rjanoje Schwjedskeje.

Přilopk.

* Schtyri dźěći pschi hrajkanju wo žiwjenje pschischle. W cźežkej wjsy Arnawje w Krkonoschach (Riesengebirge) běchu žebi schtyrjo schnjasu hólzy cźołm natwarili, se kotrymž nětko po haće wokoło so wozachu. Nadobo so jich cźołm powróćeli a wschitke schtyri dźěći padżechu do wody a so tepichu. Wschitke schtyri zenoź jako cźěła wuscźešechu.

* S **blyskom sarażenaj.** Pschi zylnym njewjedrje dyrbi blyzk do cźirkwje wulětnikow w Holzkirchena, kotrež běchu njedaloko Zurkwinskeho Jězora pod schtomom wuczeł psched beschcźom pytalk. Blyzk dyrbi do cźirkwje a mori 15-létn. holzu a mlodeho muzźskeho, druha holza wokhromi. Druhi je stroželi wotenkdżechu.

* **Cźežke njesboże z łćadłom.** Pola Kindsdorfza we Landeschutzkim wokrjesu zynta pondżelu popoldnju wokoło 6 hodź. franzowske łćadło, kiž běsche we kurjanje swoju cźaru zuwiło, pisches hłubok wjsate mróćeze pschecźeśeć. Pschepodobe dohlada so jednik, so we wupotkim łźu łećeśche a łćadło sałecza do schtomow, kiž so jako zapałki slemichu a łćadło padże ze. Wobaj nutskabdżacej běschaj tak zwobsidżenaj, so jedyn zaj zwónacj, łćadło běsche so zule do kruhow rosbił. Pod rosbitkami namałachu pokałi žiđkanych tworow, narjoste rjeczasti atd. Snjesbożene łćadło je pósłowe łćadło z Warschawy do Prahi a Parija. Sobuzmjerzowazy běsche direktor privatneho telefonskeho towarstwa w Prahy, major na wuzłužbje je njemom Griechi. Wš łćadło běchu dale hischcze pakety a listowe posyłki, kotrež běchu z wjetscheho dźěła snjezene.

* **Tjo morjeni pschi njesboju z automobilom.** S Brüza w Cźeskoslowakskej so powe: Cźežiły auto Waizej firmy, 1500 zyhelow wjesesche, chzysche pola Louna wokoło dźerv na dróhy sajedz. Pschi tym pał ko powróćił a padże na 7 wozbohow, kiž z nim žobu jědźechu. Wobsedżer auta Waiz bu na městze morjeny, 2 žonje wumrěsčestej za krótki cźaš a jedyn dźěćacźer bu cźežko sranjeny. Sbytne tři wozbohy z lóžschimi sranjenjemi woteńdżechu.

* **Semjerjenje w Cźornym morju.** Njedźelu pschipoldnju zachuchu wobydlerjo města Sebastopola na Krimskej połkupje w Cźornym morju žytne podżemske stork, kotrež 5 sekundow trajachu. Nastorki sčažowatche zylny podżemski hrimot. S městnami je so jenża sahuwała. Semjerjenje, kotrež je po zdaću po zyłej połkupje zachuć byle, ma dże žwoju pschicźinu we vulkanistich pschemjenjenjach na dni Cźorneho morja.

Hospodarski rozhlad.

Schtwórk 30. junija 1927.

Wčerawše kurzy w Barlinje.

1 Dollar	4,2155	100 pólsk. markow	46 99
Jendźelski punt . .	20,471	100 čěskosk. krónow	12,493
100 šwajc. frankow	81,15	100 franc. frankow	16,605

Berlinska burša pokračowasche wczera dale w skrućenju efektowych kursow. Mało pschemjenjenja bě zas we wokach z rentowymi a dołżnymi lisćinami.

Produktowe witi wostachu tež wczera měrne a bjes wulkeho wobrota. Rožka znowa wo 5 pj. pschiběhdźi, wowsa pak telko dobu. Wczera płaćeschese zentnar

w Berlinje:

rožki 13,40—13,50 hr., ječmjenja nalětneho 12—13,65 hr., wowsa 12,60 hacź 12,95 hr.

w termińowym wikowanju:

za juli: pschenicźy 14,57½—14,52½ hr., a rožki 12,91¾—12,92½ hr., wowsa pak 11,17½ hr.

za september: pschenicźy 13,72½ hr., rožki 11,75—11,80 hr., wowsa 10,20 hr.

za oktober: pschenicźy 13,67½ hr., rožki pak 11,75—11,82½ hr., wowsa 10,20 hr.

Eswinjaze witi wczera hrjedu w Berlinie (Magerviehhof-Friedrichsfelde).

Pschiwjesli běchu 392 běkatow a 657 proßatkow. Te płaćachu

běhaki:

wulke	45—60 hr.
hrěnje	30—45 hr.
małe	20—30 hr.

proßata:

wulke	13—20 hr.
hrěnje	8—13 hr.

Witi klasachu.

Někotre płaćizny z wczerawschich Drježdźanskich wikow (Markthallen).

Młode huzy schtuka 2,50—7 hr., kaćki 1.00—1.80 hr., kury stare 3—5 hr., młodsičzki 0,80—2,50 hr. Sarěana pjerizna: huzy 1,30—1,50 hr., kaćki 1,50—2 hr. hołbje 0,50—1,40 hr. Limy 2,50 hr., raki 10—100 pj. a schćinki 1,20 hr. Wischnje 30—60 pj., trufkalzy 40—65 pj., kohlmaćzki 30—35 pj., běrny zentnar 7—9 hr., butra 1,90—2,20 hr., twaroh 30—35 pj., jeja 12—13 pj. a muka pschenicźna 31—35 pj.

Na pschedań.

Kolo motorisce w Khrósće 20 b.

Jałojza wyhotkowanje wo w Huźinje 31

Knudroß, knježi dwór w Darinje.

Kosa młoda dźěła w Budyschinje, Hrodowska haša 7.

Prošata rjane w Jitojzach 16.

Kachle hlinjane w Budyschinje, Lessingmann, Smitkowna Lawska haša 2. cź

Pschihitajcź pytaja:

Wobrowzańki za wobkopowanje rěpy, na hodź. 35 pj., knježi dwór w Jabłońzu pola Mužakowa.

Murjerjow, Pelschka w Riśkej.

Bohańcźa. Weinhold, Herbśta gruchta w Ruholzu.

Hołzu do domu w Hróbku, Bjedrichowa haša 2. — Lehmanez konditorija w Budyschinje, na Sčerbšćej haši a dr. Neumanka w Budyschinje, Waška dr. 17II.

Zonu do zahrodnistwa dźela, Sserbski hród we Wulkim Bukowje.

Sdunuńcź na pschedawanje

Korczmarska leżownosć Pětra Nowaka w Lejuje p. Kamjenza, wobsteżaza z wobydlenskeho, hoscźenskeho domskeho, z hrodże, hospodarskich twarjenjow, dwora, zahrody a pola, wschitko hromadże 1¼ kónza. Na leżownosći wotpocźuje korczmarske, piwarske, palenzpalenske, rěznistke a kowarske prawo. — Tute leżownosć hu nowadżeli na 18200 hr. a korczmarske a rěznistke pschiprawy na 1802 hr. Wobdawacź budża leżownosć na pschedawanje schadnk 18. augusta dopołdnja wot 10 hodź. na hudnistwje w Kamjenzu.

We Wojerezach w hoscźenzu „K slotemu sawej": Wobucza, meble, klamaniste połzy, schćikleńzane huwate durje, klamaniste blido, wschelake radiowe pschiprawy a 3 pišanske stroje, hłubowaza maschina z motorom, tarcźata pila z motorom, motorike koło, walach, bruna kobła, hospodarske wosaj, piano, łožki khabat, módry wobsłek, symsti nawobłekał, zigary, napitli a kofej.

We Semjerzezach: Zitna wjazawa. Kupzy seńdu žo dop. w 11 hodź. w hoscźenzu.

We Wyšokej pola Kamjenza: 2 kozowej poczehnjeni a 4 hłowaki. Kupzy seńdu žo pschihj. w 1 hodź. w hoscźenzu.

W Wiskopizach dop. w 9 hodź. na hudnistwje: Klawěr, pišanske blido, dźěrywjerczaza maschina, tocźnik, bušej, pjenježny kamor, klamarska połkadnja, wyšoki schpihel, wschelake autowe pschiprawy, dale myhło, wonjadła, a schpihele, schćežki a toiletite woory.

Skrowe depeše.

Barlinske produktowe witi dźenża dop. ¾11 hodź.: Njane wjedro žitam howi, bě tendenza dale sešłabjena. ¾12 hodź.: Kaž pisched hodźinu.

Płaćizny na Barlinskich produktowych wikach.

Žito a wolijowe symjo po tunt abo 1000 kg, hewak 100 kg. Płaćizny po złotej hriwnje.

	29. 6.	28. 6.		29. 6.	28. 6.
Pšenica	—	—	buny	22-23,00	20-22,00
rožka	268-270	269 271	woka	22-24,50	21-24,00
nal. ječmjeń	240-273	240-273	módre łupiny	15-16,00	14-15,75
nez. ječmjeń	—	—	žołte łupiny	16-18,00	16-17,50
wowsa	252-259	251-258	zeradełka	18-23,00	18-23,00
kukurica	189-191	1-8-190	rapa. wosušk	15,80	16,00
pšeńcź muka	37-39,00	37-39,00	lany wosušk	19-20,00	19-20,00
rožna muka	35-37,00	35-37,00	poon. melasa	—	—
pš. wotruby	14,00	15,00	bjerl. kruški	33-33,50	33-34,50
rožne „	16,25	17,50	syno, 50 kg	2,50-2,90	2,35-2,60
rapa	—	—	rožna sloma	1,75-2,10	1,70-1,95
lane symjo	—	—	pšeńc. „	1,10-1,40	1,00-1,45
hróch	27-30,00	27-30,00	wowsna „	0,90-1,15	0,90-1,15
pjeluski	20-22,00	20-22,00	jeńna „	0,90-1,15	0,90-1,15

Płaćizny ręznego skotu na Barlinskich skótnych wikach.

29. junija 1927. Płaćizny po centn. a zł. hriwnach

Skótne družiny a wozmamjenjonje.

Woły: 105.

Polnomjasne, wukormjene, najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 6 lět	—
Młode mjasne, njewukormjene, starše wukormjene	60—62
Mjenje wukormjene młode, derje picowane starše	55—57
Mjenje picowane wšěch starobow	45—50

Byki 258.

Polnomjasne, wurośćene, najwjetšeje rězneje hódnosće	60—62
Polnomjasne, młódše	55—57
Mjenje wukormjene młódše a derje picowane starše	54—56
Spatne	50—52

Jałojcy a kruwy: 648.

Polnomjasne, wukormjene kruwy najwjetšeje rězneje hódnosće	52—56
Polnomjasne, wukormjene jałojcy najwjetšeje rězneje hódnosće hač do 7 lět	43—48
Starše wukormjene kruwy a derje wuwite młódše kruwy a jałojcy	33—38
Derje picowane kruwy a mjenje picowane jałojcy	25—28
Mjenje a spatnje picowane	53—65

Cźelata: 2350.

Najlěpše wukormjene (2. druž.)	75—82
Mjenje wukormjene a tajke wot cyca (3.)	60—72
Spatne (4.)	50—58

Wowcy: 6724.

Młódše a starše wukormjene (2. družina)	45—50
Starše wukormjene (3.)	38—43
Mjenje wukormjene (Marzschafe) (4.)	30—35

Swinje: 12576.

Polnomjasne, wosobitych rasow a jich křiżenjow, hač do 1¼ lět stare	—
Wukormjene	60—61
Mjasne	59—61
Spatne	57—58
Raney a kundrozy	52—54

Přilopk.

* Schtyri dźěći pschi hrajkanju wo žiwjenje pschischle. W cźežkej wjsy Arnawje w Krkonoschach (Riesengebirge) běchu žebi schtyrjo schnjasu hólzy cźołm natwarili, se kotrymž nětko po haće wokoło so wozachu. Nadobo so jich cźołm powróćeli a wschitke schtyri dźěći padżechu do wody a so tepichu. Wschitke schtyri zenoź jako cźěła wuscźešechu.

* S **blyskom sarażenaj.** Pschi zylnym njewjedrje dyrbi blyzk do cźirkwje wulětnikow w Holzkirchena, kotrež běchu njedaloko Zurkwinskeho Jězora pod schtomom wuczeł psched beschcźom pytalk. Blyzk dyrbi do cźirkwje a mori 15-létn. holzu a mlodeho muzźskeho, druha holza wokhromi. Druhi je stroželi wotenkdżechu.

* **Cźežke njesboże z łćadłom.** Pola Kindsdorfza we Landeschutzkim wokrjesu zynta pondżelu popoldnju wokoło 6 hodź. franzowske łćadło, kiž běsche we kurjanje swojn cźaru zuwiło, pisches hłubok wjsate mróćeze pschecźeśeć. Pschepodobe dohlada so jednik, so we wupotkim łźu łećeśche a łćadło sałecza do schtomow, kiž so jako zapałki slemichu a łćadło padże ze. Wobaj nutskabdżacej běschaj tak zwobsidżenaj, so jedyn zaj zwónacj, łćadło běsche so zule do kruhow rosbił. Pod rosbitkami namałachu pokałi žiđkanych tworow, narjoste rjeczasti atd. Snjesbożene łćadło je pósłowe łćadło z Warschawy do Prahi a Parija. Sobuzmjerzowazy běsche direktor privatneho telefonskeho towarstwa w Prahy, major na wuzłužbje je njemom Griechi. Wš łćadło běchu dale hischcze pakety a listowe posyłki, kotrež běchu z wjetscheho dźěła snjezene.

* **Tjo morjeni pschi njesboju z automobilom.** S Brüza w Cźeskoslowakskej so powe: Cźežiły auto Waizej firmy, 1500 zyhelow wjesesche, chzysche pola Louna wokoło dźerv na dróhy sajedz. Pschi tym pał ko powróćił a padże na 7 wozbohow, kiž z nim žobu jědźechu. Wobsedżer auta Waiz bu na městze morjeny, 2 žonje wumrěsčestej za krótki cźaš a jedyn dźěćacźer bu cźežko sranjeny. Sbytne tři wozbohy z lóžschimi sranjenjemi woteńdżechu.

* **Semjerjenje w Cźornym morju.** Njedźelu pschipoldnju zachuchu wobydlerjo města Sebastopola na Krimskej połkupje w Cźornym morju žytne podżemske stork, kotrež 5 sekundow trajachu. Nastorki sčažowatche zylny podżemski hrimot. S městnami je so jenża sahuwała. Semjerjenje, kotrež je po zdaću po zyłej połkupje zachuć byle, ma dże žwoju pschicźinu we vulkanistich pschemjenjenjach na dni Cźorneho morja.

Němske wozjewjenje z Kamjenca.

Wo § 151 němskeho sawěsčenskeho zakonja wozjewja so, zo su pschi sawěsčenskim hamt w Budyschinje wychodne městne mody za cźaš wot 4. julija 1927 sem za města Kamjenz, Połčnjan, Wulke Wjedarjezy, Halschtrow a Kinsbork kaž tež za wschitke wsy a kubła znowa postajcź a to za

sawěsčenjerjow	muzźskich	žónskich
pisches 21 lět starych	4.— hr.	3.10 hr.
wot 16—21 lět	3.10 hr.	2.75 hr.
wot 14—16 lět	2.50 hr.	2.25 hr.
dźěći niże 14 lět	1.10 hr.	1.10 hr.

W Kamjenzu a Połčnjazy, 25. junija 1927.

Hamtske hejtmanstwo, sawěsčenski hamt.

Měschczańska rada w Kamjenzu. sawěsčenski hamt.

Měschczańska rada w Połčnjazy. sawěsčenski hamt.

Swójbne powěsće.

Semrěli: Richard Emil Zeter w Budyschinje, 71 l. Hugo Benedix, pjekarski mischtr w Budyschinje, 54 l. Pawoł Hünigen, budnišći aktuar na wotp. w Lubiju. Jan Nyč we Łasu, 64 l. — Hermann Lišk w Wětym Khołmju. — Khrysta Schimjanzowa rodź. Kwětkez we Bukoju pola Hródka, 36 lět.

Towarstwowski powěstaik.

Budyšin. „Jedn. Sokol" wuhotuje pschich. njedźelu, 3. julija, wjeczor we 8 hodź. w „Serbskim Domje" towarsnu zabawu. Wustupjenje wurjadnje dobreho družstwa sokołkow z pokazkami prikładneho čołozwučowanja. Dale poskiđeja so spěwy a hudźba. Wšěch Serbow witamy! Zastup darmo!

Delnł Wujezd. „Jedn. Sokol" zmeje pschich. sobotu (2. VII.) wjeczor ½9 hodź. swoju generalnu zhromadźiznu. — Dnjowy porjad: 1. Zapłaćenje zbytnych pšinoškow; 2. ičtne wotličenje; 3. wšotowafstw. zlět w Radworju; 4. naš sokolski zlět; 5. lčźny swjedżeń našeje Jednoty; 6. wšolčźiny. — Kruta winowatosć kóždeho bratra zwučowacych a też pšinošowacych je, zo je pšitomny! Starosta.

Drježdźany. Serb. tow. „Čornobóh" zeńdże so sobotu, 2. julija, wjeczor we 8 hodź. k swojemu měsačnemu posedżenju pola našeho sobustawa Zmija na Christijanskej dróży 22. Dźeński porjad: Wšotowafstw. zlět w Radworju. My wobdźělimy so z khorhoju a žónske w serbskej drasće. Wšo dalše zhoniće na posedżenju, tohodla pšiđźe wšitcy. Też hosćo so na zlět wutr. pšeprošuju. Pšedsydstwo.

Hornja Hórka. Kedźbu! Wozjewjena wjarana hłowna zhromadźizna tow. „Łužicy" so njedźelu (3. 7.) njewotmóje, ta je na njedźelu, 24. 7., wotstorčena. — Naše towafstwo je wot Hajničanskeho muzźskeho towafstwa na poswječenje khorhoje njedźelu, 10. julija, wutr. pšeprošene. My zhromadźimy so k tomu pšipoł. w 12 hodź. w Hänzlec hoscźencu. — Też na wšotowafstw. zlětu w Radworju (17. 7.) so naše tow. wobdźěli. Wotjědźemy ½12 wot Dźěžnikeo. Wšě sobustawy so proša, zo bychu so po możnosći wšitcy wobdźělili. Pšedsydstwo.

Khrósćicy. Naš „Ratařski Dorost" zmeje pšichodnu njedźelu w 7 hodź. pola Wjeńkec swój swjedźeń.

Małešanski zwučow. wokrjes „Sokola". Bubnarjo a hwizdarjo maju pšich. sobotu wjeczor we 8 hodź. zwučow. w Brězyncy.

Njebjelčicy. „Sokol" zwučuje kóždy pjatk wjeczor we 8 hodź.

Pančicy. „Lipa Serbska" (měšany khór) spěwa jutre pjatk wjeczor ½9 w Pančanskim hoscźencu na žurli. Njech wšitcy pšiđu dla swjedźenja 6. julija. Też wo wukunjonju nowych narodnych rejow budże so rěčeć. Pšedsydstwo.

Porščicy. Tow. „Swěra" prosy, zo bychu so jeje sobustawy, kiž chcedźa so pšich. njedźelu, 3. julija, na skupinowu zlěće w Dubrawcy wobdźělić, pšipołdnju w 1 hodź. pola Lindnarjec zešli. Njech jich prawje wjele pšiđu! Pšedsyda.